NATALIBUS

[illegible]

P

NATALIBUS (Petrus de)

Ce Livre appartient a m
[illegible] d'ossletault.

[illegible] de franc.

Catalogus sanctorum ⁊ gestoꝝ eoꝝ ex diuersis voluminibus collectus: editus a Reuerendissimo in xp̄o patre dn̄o Petro de Natalibus de venetijs dei gratia ep̄o Equilino.

Venũdãtur Lugduni a Stephano Gueynard prefate ciuitatis bibliopola et ciue. In vico Mercuriali: vulgariter en la rue merciere: prope sanctum Antonium.

Antonius Verlus Vicētinus christianis salutē. Possemus (& merito quidē) ingra
titudinis ac inuidie nota suggillari: quū oīum pene auctorū volumina in mediū ꝓ
dierint: si catalogū sctōrū: tā concinnū: elegās: luculentū: & rarū: vt fere vnicū opꝰ
oībus cōem cū auctore iacturā: in lucē pariter non ederemus: & eo amplius: ꝙ ex
ipsiusmet artificis manu fidelē habemꝰ archetypū. Idcirco: cū vt fidei nr̄e codu
cibile quicꝗ̄ ageremꝰ: tum & apprime vt torquēda in nos tanꝗ̄ laudis aliene inter
ceptores: iacula declinaremꝰ. Hunc quoqꝫ nobis mō accuratissime recognitū pluribꝰ exēplari-
bus effigiendū curauimꝰ: tot labores & exactas lucubrationes: q̄ vt extincte hactenꝰ delituerāt:
ab interitu vendicaturi. Qđ oībus perutile: & multis fore nō iniucundū arbitramur: nec pigere
eos: qui superno calent igne: huic mystico dn̄oqꝫ codici boni aliq̄d ocij tritū ire: vt hinc discere
valeant ethice religioseqꝫ viuere: quū nulla aut rara sit tam remota: tam abstrusa barbaries: cui
nature vel dei nutu aliqua: ꝗuis erronea: religio nō collatur. Quā: vt omittamus assyrios: egy-
ptios: hebreos: quibꝰ semꝑ cure fuit vt pōtifices imperarēt: quāti fecerint romani patres: quo
cultu: qua reuerētia excoluerint: ex decē principū filijs senatuscōsulto ethrurie: vt ita dicā: vica
tim destinatis: sacrorū disciplina imbuēdis: ex priuatis etiā duobꝰ lucijs petilio & aluanio: caio
fabio sacris onusto: satis luculēter habemꝰ. Et vt extera nō obticeamus: nō ne ex vmbilico bar
barie sublatū ebur melitā remisit masanissa? Quorsum hec? ꝓfecto vt intelligamꝰ: quod nos de
ceat: q̄bꝰ: bone deus: indubitabilis ac vera religio est ꝓpalata. Constāter incūbendū est: sedulo
riteqꝫ deo famulandū. Hinc em̄ luxuriāt vectigalia: florēt vrbes: ꝓcera pullulat soboles: oīa ad
vota succedūt. & hoc ipsos nō latuit quirites: qui semꝑ oīa post religionē duxerūt: dijs curiose li
bando: se orbi posse imperare nō dubitantes. qđ nisi fecerimus: eā aspernātes: ecce sirio torret
humus. degenerat ꝓgenies. irrepūt pestes. diruta iacēt menia. cuncta ruunt in preceps. & quod
miserabilius est: illibata nusꝗ̄ seruat pudicitia. Hanc ob causam potitiorum puberes perijsse:
breum in semet manū vertisse: & varrone cōsule ad cānas infeliciter dimicatū: senatorij patres
vere & optime iudicarūt. diuina differt ira. nō irritat. Eia agite nobis nosmetipsi consulamus.
perimus ꝓfecto in dies perimꝰ. nec vite certā habemus horā. diuinis igit litteris vacandū est:
quibus celū expugnare instruamur: vbi eternā feliceēqꝫ vitā degamꝰ. Nō desunt quidē libri: qui
hac de re nos affatim instituāt: sed q̄ lenius excitent: ardentius exortent: & exēpla que emulari
debeamus magis idonea subijciāt oculis: aliunde magis: ꝙ ex his voluminibꝰ decerpere non
possumus: que cōcinna historiaꝝ annexione: vitas sanctoꝝ oīum: sic inuētu facillimas: vt in pre
fatione duodecimi huiꝰ innotescit: tā succincte taꝫ perfecte per anni curricula cōplectunt: vbi
nihil nō excultū: nihil probatissimorū viroꝝ auctoritatibꝰ non fulcitū enarrat: vt ne doctissimi
quidē debeāt respuere: qui tametsi ferulis subtraxerint manꝰ: & aliūde didicerint: discent tamē
hic bene viuere. nā bonitate nō doctrīa tm̄ vēdicat celū: vt illđ. Indocti rapiūt celū: cū scietijs
mergimur in profundū. Discent preterea & fidelibꝰ inesse vim animi nō exiguā: vt nō vlteriꝰ tā
topere penelopes: aut lucretie pudicitiā predicēt: sceuole cōstantiā mirētur: & attili fidē super
astra tollāt. Intelligēt christicolas occidi posse nō superari. cesarū imanitates parū valere: inter
miranda obstupescere: & profiteri: se orbem posse vincere: nō aīos. Ecquid sunt hec egregia fa
cinora: turres & fidei nostre mollimina: non inspicienda? minime quidē: quū precipue sint nulle
domus: nulle vrbes: nulle nationes nisi Christo rebelles: que hinc aliq̄d emolumēti sibi adipisci
non valeant. Quā facile: qui per tēpla declamationibꝰ insudāt: his auctoritatibus & exemplis
regiā auditoribus viā persuadebūt: hinc docemur: virtutes sequi: vitia debellare. & nos: qđ ne-
quiuit orbis domitor alexander: nosmet rationi parendo subiugare: celū pro stipendio consecu
turi: & famā in terris haud obscuriorē: ꝙ qui terrarū monstra deuicere. Exinde nāqꝫ famā tan-
tum & quidē breuē traxerūt: tot erumnis vix partā. Hinc merces. Hinc indelebile nomē: & qđ he
roum nulli contigit: diē insuper sibi perpetuo colendū: syncera vi animi cōparandū. tutius pro-
fecto quā credere nos pelago tumidis fluctibꝰ circūquaqꝫ vallentibus: semꝑ in labijs (vt au-
deā ꝓferre) aīas gerētes: vt fecūdi opibꝰ sardonicati & cōchyliati ad infructuosaꝫ huiꝰ terreni
seculi gloriā inter vrbiū ꝓmates incedere valeamꝰ. Heu hō infelix: & vanū aīal. lōge: nimis ꝓfe
cto lōge sunt erūne pro tā momētaneis voluptatibꝰ: quibꝰ euo tā diuturno acq̄sitis: tam breui
simꝰ carituri. hic eterna manat glīa & verꝰ delitiaꝝ thesaurus: multis incognitꝰ: nō qualē tagꝰ
lusitanis: aut lydijs vehit hermꝰ harenis. sed quali fruit ipa celi curia. hoc ē ditēdū. hoc sunt
implende crumene: ne: quū illuc applicuerimus: pecunijs hospitaturi: dicat nobis. sunt hec ce-
saris numismata. hic non admittūtur. alio diuertite. His itaqꝫ diuitijs insudemus: ciuili rabie:
tyrannica cupiditate: & hostilibus rapinis non surripiendis: quibus locupletati decoratiqꝫ ce-
lestem hierusalē ingredientes nobis inter summi regis paranymphos locum nāciscamur: per-
petua in terris gloria: eternis in celo delitijs in eternum fruituri. Valete.

⁋ In chriſti nomine Amen. Incipit ꝓlogus
totius operis Catalogi ſctoꝝ ⁊ geſtoꝝ eoꝝ ex
diuerſis ⁊ multis voluminibus collecti editi a
reuerendiſſimo in Chriſto patre dño Petro de
natalibus de Venetijs dei gr̄a ep̄o Equilino.

Increata ſapiētia ſummi
verbi ex ſubſtātia patris
ante ſecl'a eternaliter ge-
nerata ſm̄ ordinatiſſimā
ſui diſpoſitionē: ex ſubſtā
tia matris in ſeculo tēpo
raliter humanata: volens
oēs hoīes ſaluos fieri: vt
electas ſanctoꝝ animas
vocaret ad arcem et ad ſupne menia ciuitatis:
edificauit ſibi domū eccleſie ſacroſancte ſeptē
excelſis colūnis fundatā ſeptēplici fundamēto:
videlꝫ ſeptiformis gr̄e ſtabilitā: muris ⁊ muni
tiſſimis: ⁊ turribus altiſſimis circūſeptā: non
quidē ſculptis lapidibꝰ: aut manufactis lateri-
bus erectis: ſed ſctoꝝ meritis inuiſibiliter fa-
brefactis: inchoatā equidē vite p̄ntis decurſu:
in qua ipſam ꝑegrinari voluit ⁊ cū martha ſolli
cite miniſtrare: ꝑficiēdā v̄o p̄deſtinatoꝝ nume
ro future vite ſucceſſu: in q̄ in electis dei ſingu-
lis iā ſtolis amictis: rurſumq; reſumptis corpo-
ribus duplicibꝰ veſtiēdis triūphatura ſperat: ⁊
cū maria ſedule ꝯtēplationi vacare. In cuiꝰ nē
pe celeſtis ſtructura palatij q̄ſi tot inſerunt la-
pides: quot beatoꝝ merita cumulat: cuiꝰ eccl'ie
caput xp̄s deſcribit: ipſiuſq; corpꝰ vnū efficiunt
inſtar mēbrorum cōpagis diuerſa officia mini-
ſtrātiū fideles cūcti in vnitate fidei omniquaq;
diuerſis ex nationibꝰ ꝯgregati. Ita q̄dē vt ipſo
capite ꝑ mēbra ſingula vitalē ſpm̄ influente ſic
inuicē cōnectant: vt alteꝝ alteriꝰ officio egeat:
dum xp̄i legē adimplēt: alter alteriꝰ onera ſup-
portādo. Et ſicuti viatoꝝ cura ſollicita currens
in ſtadio: q̄tenus brauiū app̄hendat: cōprehen-
ſoꝝ p̄cibus iuuari deſiderat: ſic ⁊ triūphantiū
glorioſa ſublimitas dū dei viſione beat in celis:
militantiū celebritate deuota venerari letat in
terris. Ac ꝑ hoc qđ vtriq; amāt: illi iā adepti ꝑ
hos optāt obtineri: hi v̄o obtinēdū ꝑ illos ſpe
rant adipiſci. Conuenit itaq; deuotioni fideliū
ſctoꝝ certamina diligēter recolere: q̄tenus eoꝝ
exēplis atq; ſuffragijs ſic dirigamur in via: vt
eoꝝ cōſortio ſociemur in patria. Quis aūt mor
taliū intellectꝰ finiti ſanctoꝝ numerū infinitū
deprehendere valeat? Quis em̄ ſtellas dinume-
rare queat: niſi ſolus ille qui ſtellas claudit ſub
ſignaculo: q̄ ⁊ numerat multitudinē ſtellarū: et
oībꝰ eis noīa vocat. Si em̄ abrahe a deo ꝓ im-
poſſibili ſuadet: inſpice celū ⁊ numera ſtellas:
ſi potes: ⁊ addit: ſic erit ⁊ ſemē tuū: quod certe
nō de filijs abrahe ex voluptate carnis ⁊ hoīs
ſemine ꝓpagādis: ſed de filijs eccl'ie ex dei bo
nitate et ſpūs adoptione generādis dabat in-
telligi: dū ſoli eterne ſapiētie ſtellarū numero-
ſitas noīanda ſeruat: humane cognitioni ſctoꝝ
infinitas cognoſcēda p̄cludit. Quō em̄ vel fa-
cile curioſus q̄ſq; cūctator etiā oīm ſi facultas
adſit: q̄ a mūdi exordio cōſcripta ſunt rimator
voluminū: ſctoꝝ geſta: vitas: paſſiones: et noīa
colligere audeat: cū ex martylogio beati hiero-
nymi chronographoꝝ cūctoꝝ ſcrutatoris ſolli-
citi: certo ⁊ vnico die anni decimo ſcꝫ kalēdas
martij apud tyrū ciuitatē btōꝝ martyrū quorū
numerū ſolius dei ſciētia colligit ꝓ xp̄o paſſoꝝ
feſtū ꝯtingere legat: ⁊ in eiuſdē p̄fatiōe libelli
quē chromatio ⁊ heliodoro ep̄is dirigit: eundē
doctorē aſtruentē audiat: nullū dierū ꝑ totū an
ni circulū ptrāſire: in q̄ pluſq̄ octingentorū vel
nōgētoꝝ miliū martyrū in diuerſis mūdi ptibꝰ
occiſorū āniuerſariū nō occurrat? Ultra quos
etiā ſctoꝝ veteris teſtamēti patrū ⁊ ꝓphetarū
nouiq; pariter apl'oꝝ diſcipl'oꝝ: doctoꝝ ꝯfeſſo
rū anachoritarū ⁊ ſanctaꝝ v̄ginū ordines ſup-
additi: q̄ plures martyribꝰ extitiſſe creduntur:
infinite martyꝝ īfinitatē excellūt. Porro ⁊ vbi
ſctoꝝ oīum geſta a maioribꝰ deſcripta fuiſſent:
qđ nec aſſerere q̄s p̄ſumit: ea tm̄ videre: nec tp̄s
ad legendū ſufficeret: nec ſtudiū p̄ualeret. Cū
igit ſctoꝝ infinitatē numerare vel noīare nō li
ceat: de m̄ltis vel pauciſſima breuiꝰ exarare ſuf
ficiat: ceteroꝝ ignotoꝝ numero diuine nationi
relicto exēplo peritoꝝ: q̄ de aſtroꝝ ſciētia philo
ſophati ſunt. potiſſime autē famoſiſſimi illius
aſtrologi ptolomei: q̄ ex oī celoꝝ ambitu preter
ſeptē planetas centū ⁊ quinq̄gintaſeptē aſtra
tm̄modo ſibi nota: eorūq; ꝓprietates ⁊ motꝰ de-
ſcripta dimiſit. Ad quoꝝ inſtar doctores eximij
⁊ ſacrorū voluminū hyſtoriographi ex infinito
ſctoꝝ numero ſummā exiguā militanti eccleſie
notā decerptāq; collegerūt ⁊ venerādā in eorū
opuſculis poſteris reliq̄runt: ꝑ hoc arbitrātes
(vt pie credit) ſic in paucoꝝ notoꝝ modicitate
ceteroꝝ ignotoꝝ infinitatē a fidelibꝰ coli: ſicuti
eterna ſunt in patria charitate ꝯiūcti: vbi gl'ia
ſinguloꝝ eſt gl'ia cūctoꝝ: ⁊ gl'ia cunctoꝝ eſt glo
ria ſinguloꝝ. Ex quibꝰ poſt diuine pagine vete-
ris ⁊ noui teſtamēti elogiū a ſctīs patribꝰ diui
no flante ſpū diuerſis voluminibꝰ cōpilate: in
qua nōnulla ſanctoꝝ xp̄m humanitate p̄ceden-
tiū ⁊ ꝑmitiue eccl'ie fundatorū acta conſcripta
ſunt. Que Petrꝰ comeſtor hyſtorie ſcholaſtice
ope elegātius declarauit. Prior ⁊ potior ille eu
ſebius ceſarienſis eccl'iaſtice hyſtorie volumie: a
capite eccl'ie xp̄o initiās ⁊ vſq; ad ſua tp̄a chro
nicā ꝓtendēs oīm pene martyꝝ cūctarū ꝓuin-
ciarū hyſtorias texuit ⁊ paſſiones ⁊ certamina
luculēti ſtilo digeſſit. Cuiꝰ opus rufinꝰ aq̄leien
ſis p̄ſbyter de greco tranſferēs in latinū: ⁊ nō-
nulla ſanctoꝝ acta intermiſcēs ac ſubſequētis
adijciens tp̄is ꝯtinuando ꝓtraxit. Inde quoq;
hieronymꝰ p̄nominatis ep̄is martylogium om-
nium quos vtcunq; inuenire potuit pro chriſto

paſſioꝝ vſqꝫ ad ſua tp̄a copioſe dictauit. Eundē
quoqꝫ libellū vſuardus ⁊ ado chronographi in
ſignes: ꝯfeſſoꝝ feſtiuitates: q̄ in p̄mitiua eccle
ſia mīme colebant̄ addētes celebritatib⁹ mar-
tyrū ampliarūt. Ceterū ⁊ his exceptis alij plu
rimiqꝫ fuerūt legēdaꝝ ſanctoꝝ ſcriptores illu-
ſtres; vtpote Ambroſius ⁊ Auguſtin⁹ doctores
egregij in plurib⁹ coꝝ voluminibus et libellis.
Gregori⁹ in libro dialogoꝝ. Hieronym⁹ in vitis
patrū: ⁊ in lib. de viris illuſtrib⁹. Gēnadius in
eiuſdē noīs intitulato libello. Beda p̄ſbyter in
geſtis angloꝝ. Gregori⁹ turonēſis in geſtis frā
coꝝ. Heraclides in libro de paradiſo. Odo viē
nenſis archieps̄. Hugo de ſctō victore. Hellinā
dus ⁊ Sigibert⁹ ac Guilelm⁹ antiſiodorenſis.
Necnō frater Bartholome⁹ in chronicis ſuis.
Caſſiodor⁹ inſup in hyſtoria tripartita quaꝫ de
greco trāſtulit in latinū. Frater vincēti⁹ in ſpe
culo hyſtoriali. Et frater martin⁹ in ſua chroni-
ca martiniana: aliiqꝫ m̄lti: quoꝝ ⁊ ſi opuſula le
gunt̄: noīa ſubticent̄. Demū frater iacob⁹ de vo
ragine ordinis p̄dicatoꝝ venerabilis archieps̄
ianuēſis ſanctoꝝ geſta quoꝝ ſolēnia ab eccleſia
recolunt̄: ⁊ ī calēdarijs aſcribunt̄: generaliter
collegit: et cōpendio breuiauit. Nouiſſim⁹ oīm
frater Petrus calo venet⁹ eiuſdē ordīs; ſctōꝝ
multoꝝ quoꝝ vitas paſſiones ⁊ noīa vndecūqꝫ
ſumere valuit grādi volumine ⁊ diffuſo ope di-
latauit: qđ ei⁹ plixitate nedū cōmēdare memo-
rie: ſed nec intēte q̇s legere poterit: niſi lōgeui
tate tp̄is ⁊ aſſiduitate lectiōis. ¶ Hec igit̄ attē
dēs ego petr⁹ de venetijs equilin⁹ ep̄s inter ſa
cerdotes minim⁹ ⁊ eccl'ie p̄latos indign⁹ ſctōꝝ
exiguitatē eccl'ie notā ex p̄noīatis oībus codi-
cibus ⁊ voluminib⁹: necnon ex alijs plurib⁹ di-
uerſarū eccleſiarū antiq̇s libris ⁊ paſſionarijs:
quoſcūqꝫ inuenire potui: nō ſine m̄ltis laborib⁹
crebriſqꝫ vigilijs ſtudioſi⁹ recollectā: ⁊ p ꝯſe-
quens ceteroꝝ beatoꝝ nobis ignotoꝝ infinitā
multitudinē breui opuſculo: cupiēs vt de⁹ an-
nuerit honorare: q̄ten⁹ coꝝ meritis poſt agonē
coronā excipiā: ⁊ ne talentū mihi q̄liſcūqꝫ gra-
tie creditū terre ſuffodiā: quinimo dn̄o ⁊ ſi non
quītuplatū: vel ſaltē reſtituā duplicatū: ad vti-
litatē filioꝝ militātis eccl'ie: ſctōꝝ oīm noui ac
veteris teſtamēti noīa: geſta: vitas: paſſiōes: ⁊
triūphos cōpēdioſo ſtilo ſubſtātialr̄ recollecta
illuſtriū viroꝝ fretus auctē ſanctorūqꝫ oīm ca-
pitis ieſu xp̄i ⁊ beate ipſius genitricis Marie
duodecim ap̄loꝝ atqꝫ cūctoꝝ ſupnoꝝ ciuiū con
fiſus patrocinio: p̄ſenti catalogo curaui retexe
re ⁊ breuiſſima orone narrare. Studioſum le-
ctorē obſecrās vt ſi ī opuſculo nouo grata rep-
perit: grās agens deo totū attribuat. Si vo in-
cōpoſita aſpexerit: hūane fragilitati aſcribat:
qđ ſi dubia aut forte min⁹ credibilia lectitaue-
rit: auctōi coꝝ a q̇b⁹ ſumpta ſunt fidē adhibeat.
Cū libell⁹ nr̄ nulla referat nouo edita: niſi que
ſola nouit magnis ab auctoribus compilata.

¶ Diuiſio totius operis; per tempora re
uolutionis anni.

Qoniam autē tam ſacre pagine
q̄ ſanctorū teſtimonio xp̄i dn̄i
⁊ ſanctorū eccleſie vnio hūano
matrimonio cōparat̄: ip̄a veri-
tate in parabolis atteſtante.
Quod ſimile factū eſt regnum
celorū hoī regi q̇ fecit nuptias
filio ſuo: qđ dꝫ verbi dei ⁊ noſtre hūanitatis cō
mertio doctores exponūt: merito ad inſtar tem
poraliū nuptiarū in agni nuptijs quinqꝫ cōcur
rere manifeſtū eſt: videlicet ip̄ius matrimonij
ptractatio: cōſenſus mutui pollicitatio: ſpōſe
per anulū ſubaratio: eiuſdēqꝫ a ſponſo ſolēnis
tranſductio: ⁊ per carnalē copulā matrimonij
cōſumatio: ex qua ſequit̄ ⁊ ſextū: qđ eſt liberoꝝ
p̄pagatio. Hec eñ oīa in viri et mulieris con-
nubio cōuenire nulli ambiguū eē poteſt. Toti⁹
igit̄ vite hūane decurſus a mūdi exordio vſqꝫ
ad finē in quinqꝫ partes diuidit̄: in q̇b⁹ p̄miſſa
quinqꝫ in diuino cōiugio cōcurrentia liquido
colligere poſſum⁹: q̄ oīa ſctā mater eccl'ia per
anni circulū in quinqꝫ ei⁹ diuiſionib⁹ repreſen-
tat. ¶ Primū ergo tēpus in quo facta fuit agni
nuptiaꝝ pertractatio: fuit ab adā vſqꝫ ad aduē-
tum xp̄i: in quo more hūani cōtubernij tractat⁹
plurimiqꝫ matrimoniales p̄ceſſerunt: ip̄ius ſcꝫ
verbi ⁊ eccleſie vnionis: quoꝝ tractatuū ⁊ collo
quioꝝ hincinde habitorū mediatores fuerunt
patres ⁊ p̄phete veteris teſtamēti: incarnatio
nē xp̄i nedū fiendā ſummis affectib⁹ peroptā
tes: ſed etiā affuturā aſſiduis oraculis p̄phe-
tantes. Hoc aūt tp̄s repreſentat ab aduentus
principio vſqꝫ ad natiuitatē dn̄i: in perſonā pa
trū ⁊ p̄phetarū ip̄is diebus xp̄m venturū flagi
tans: ⁊ quodāmodo vaticinās. Et qꝛ tractatus
iidē cōnubiales quadriformiter p̄ceſſerūt: ſcꝫ
per legis naturalis inſpirationē ab adā vſqꝫ ad
abrahā. Per īdictā patrib⁹ circūciſionē: ab abra
ham vſqꝫ ad moyſen. Per collatā legis ſcripte
impoſitionē a moyſe vſqꝫ ad dauid. Et īſpiratā
p̄phetie ꝯteſtationē a dauid vſqꝫ ad ip̄m xp̄m.
Quequidē quattuor fuerūt quaſi mutui p me-
diatores ſpōſi ⁊ ſponſe tractat⁹ ⁊ collocutiōes
diuinū cōiugiū precedētes: nō ab re tp̄s dn̄ici
aduētus in quattuor diuidit̄ ſeptimanas. Qua
rū prima denotat legis naturalis aſpirationē;
vn̄ in dominicali ep̄la mādata naturalis legis
continent̄ que ſunt honeſte viuere ⁊ p̄ximū nō
ledere: dꝛ eñ ibi: induamur arma lucis: ſic vt
in die honeſte ambulem⁹; non in cōmeſſationi-
bus ⁊ ebrietatib⁹: nō in cubilib⁹ ⁊ īpudicitijs:
qđ eſt honeſte viuere: nō in cōtentione ⁊ emula
tione: qđ eſt p̄ximū non offendere. ¶ Secūda
deſignat in dictā patrib⁹ circunciſionē: vn̄ ⁊ in
ep̄la paul⁹ exclamat dicēs: dico eñ xp̄m ieſum
miniſtrū fuiſſe circūciſionis ad euacuādas pro
miſſiōes patrū. ¶ Tertia figurat legis ſcripte

collationē:vn̄ ꝛ in ep̄la paulus in ꝑsonā moysi
legislatoris ꝛ mīstri dicit: sic vos existimet hō
vt mīstros xp̄i ꝛ dispensatores ministerioꝝ dei.
¶ Quarta rep̄sentat ꝓphetie attestationē: vn-
de ꝛ apostolus in epistola: personā induens ꝓ
phetarū xp̄m venturū ꝛ ꝓpinquū asseuerat di-
cens: gaudete in domino semꝑ: iterū dico gau
dete: dn̄s eni prope est. ¶ Secūdus tēpus: in
quo facta est verbi ꝛ hoīs mutui cōsensus obli
gatio ꝛ stipulatio: fuit a xp̄i incarnatione vsqꝫ
ad ei⁹ baptismū: in quo tēpore verbū caro fa-
ctum est: ꝛ habitauit in nobis: ꝛ per incremēta
puerilia educat⁹ apparuit quasi vn⁹ ex nobis.
Hoc ꝟo tp̄s rep̄sentat ecclesia a xp̄i natiuitate
vsqꝫ ad septuagesimā: qn̄ videlꝫ incarnati verbi
ortus ꝛ act⁹ infantie recolunt̄: qd̄ etiā tēpus in
tres subdiuisum est decisiões. ¶ Nā q꞉ fili⁹ dei
descēdit ad hoīes principaliter ꝓ salute pecu-
liaris ppl̄i iudeorū. ¶ Primo agit̄ de matrimo
nio inter dei verbū: ꝛ hebreorū populū contra-
ctato: a festo videlꝫ natiuitatis in qua ipse mū-
do edit⁹ cōfestim ꝛ primotenus pastorib⁹ iude
is per angelos reuelat̄: et ab eis vti notissimis
visitat̄: vsqꝫ ad epiphaniā. ¶ Scd̄o agit̄ de eo-
dem cōmertio inter idē verbū ꝛ gētiliū populū
approbato: a festo scꝫ epiphanie: in qua magis
premitie gentiū filius dei nat⁹ stella apparēte
nūciat̄: ꝛ ab eisdē oblatis munerib⁹ adoratur:
vsqꝫ ad ip̄ius octauā epiphanie. ¶ Tertio agit̄
de vtroqꝫ populo in vnū ouile per idē cōiugiū
copl̄ato: ab octaua epiphanie vsqꝫ ad septuage
simā. Tūc eni pauli legūtur epistole: in quib⁹ ꝛ
potissime in epistola ad romanos. Christū deū
ne dū iudeorū imo ꝛ gentiū apostol⁹ affirmat:
ꝛ ꝓ vtriusqꝫ plebis salute aduenisse euidētius
ꝓbat. ¶ Tertiū ꝟo tp̄s: in quo facta est dei spō
se eccl̄ie ꝑ anulū subaratio fuit a xp̄i baptisma
te vsqꝫ ad resurretionē: in quo xp̄s eā vti regi-
nam ꝛ sponsam illustrissimā triplici aureo anu
lo triū gēmarū incōparabiliū desponsauit: scꝫ
anulo saphiri coloris celestis fidei: videlꝫ suꝑ-
ne eidē eccl̄ie ꝑ triēniū predicādo. Anulo sma
ragdi hoc est virentis spei ꝓ eadē se q̄dragena
penitentia affligēdo. Et anulo carbūculi: igni
te videlꝫ charitatis ꝓ eadē mortē acerrimā pa
tiendo: eāqꝫ suo p̄cioso sanguie redimēdo: hoc
aūt tp̄s ecclesia rep̄sentat: a septuagesima vsqꝫ
ad pascha: in quo nēpe tēpore primis trib⁹ do-
minicis humanitas nostra anulo fidei despon-
satur ꝑ xp̄i p̄dicationē: de qua tunc in officijs
agit̄. ¶ Quā predicationē in ip̄a septuagesima
xp̄s primo ꝑ discipulos adimplevit: qn̄ septua
ginta duos p̄dicatores ante faciē suā misit: qd̄
in euāgelio mystice denotat̄ in patrefamilias:
qui exijt cōducere oꝑarios in vineā suā. Chri-
sto dn̄o: scꝫ qui p̄dicatores in ecclesiā intromi-
sit. ¶ In septuagesima ꝟo xp̄s eiusdē predica-
tionis officiū ꝑ seip̄m ꝑfecit: qd̄ vtiqꝫ in euāge
lio figuratur in semiatore xp̄o: qui semē diuini

verbi exijt seminare: qd̄ ip̄a veritas de semine
p̄dicationis exponit. ¶ In quinquagesima aūt
eandē predicationē dei filius miraculis cōfir-
mauit: quod etiā in euāgelio ꝑ illuminatū cecū
exprimit̄: genus humanū significās a cecitate
culpe ꝑ verbi dei predicationē illustratū. ¶ Se
quētibus aūt quattuor dn̄icis: hoc est ab initio
quadragesime vsqꝫ ad dominicā passionis: dei
sponsa anulo spei subarat̄ ꝑ xp̄i penitentiā: de
qua tunc insignius memoria celebrat̄: cui⁹ oꝑa
in quattuor principaliter ꝯsistūt: scꝫ in ieiunio:
oratione: elemosyna: ꝛ peregrinatiōe: que xp̄s
tūc cepit facere ꝛ docere. ¶ Idcirco in prima
dn̄ica quadragesime agitur de xp̄i ieiunio: de
quo in euāgelio specialiter cōmemorat̄. Nā cū
ieiunasset quadraginta diebus ꝛ quadraginta
noctib⁹: postea esurijt. ¶ In scd̄a agit̄ de ora-
tione: de qua in euangelio mētio fit. Nam ideo
xp̄s montē thabor excelsum subijt: vt oraret: so
lusqꝫ orans trāsfiguratus est: qd̄ lꝫ Matheus
taceat: Marcus et Lucas testant̄. ¶ In tertia
agit̄ de elemosyna: nō quidē materialis pecu-
nie: quā xp̄s pauꝑ vnde daret: nō habuit: sꝫ spi
ritualis gratie: quā egros sanādo ꝯcessit: ideo
in euāgelio cecus surdus mut⁹ ꝛ demoniac⁹ ab
oīb⁹ ipsis passionib⁹ liberat⁹ introducit̄. ¶ In
quarta agit̄ de ꝑegrinatione: ideo in euāgelio
xp̄i itineratio recolit̄. Abijt eni iesus trās ma-
re galilee ꝛc. ¶ Ultimis ꝟo duab⁹ dn̄icis passio
nis: videlꝫ ꝛ palmarū ecclesia scd̄o anulo chari-
tatis decorat̄ ꝑ xp̄i passionē: que tunc deuoti⁹
excolit̄. Et q꞉ duo sunt p̄cepta charitatis dei:
videlicet amor dei ꝛ ꝓximi: ideo talis anul⁹ dua
bus hebdomadis cōfertur. ¶ In quarū prima
agit̄ de xp̄i passiōe mētali: quā ꝑtulit a iudeis
expulsus ꝛ effugat⁹: quod ad litterā in dn̄icali
euāgelio: ꝛ ꝑ totā septimanā ondit̄. ¶ In scd̄a
agit̄ de xp̄i passione corporali: quā sustinuit in
carne passus ꝛ crucifixus: qd̄ ad litterā in quat
tuor passionib⁹ quattuor euāgelistarū exhibet̄.
¶ Quartū quoqꝫ tp̄s in quo facta fuit sponse
per sponsum solēnis trāsductio: fuit a resurre-
ctione dn̄i vsqꝫ ad pēthecosten: quo tp̄e dn̄s spō
sam suā ecclesiā eius p̄cioso sanguine despōsa
tam in ꝑsonā sctōꝝ patrū de manu inferi eruit:
ꝛ quodāmodo de domo paterna: hoc est de pre
senti seculo nequā eduxit in animab⁹ et corpo
ribus mirifice dotauit: ꝛ secū ascendēte ad ce-
lestem ꝛ ꝓpriam patriam feliciter introduxit:
qd̄ tp̄s ad litterā representat ecclesia a resurre
ctione dn̄i vsqꝫ ad penthecostē. In quo quidem
tp̄e ꝓnuba xp̄i figuratiue in festo resurrectio-
nis: ꝛ ꝑ octauā de domo patris imo victrici ty-
ranni: scꝫ diaboli: qui pater ei⁹ fact⁹ fuerat di-
scipiēdo educit̄: cui ꝛ dr̄ ꝑ psalmistā. Obliuisce
re ppl̄m tuū ꝛ domū patris tui: qd̄ Ambrosius
exponit: vt dictū est: ideoqꝫ tale festum pascha:
id est transitus dr̄: q꞉ scꝫ humana natura de tar
taro erepta ad celos ascēsura trāsiuit. ¶ Scd̄o

ipa eadẽ nupta ab octaua paſche: vſq; ad aſcẽ-
ſionẽ myſtice induit: colitur: ⁊ dotat. ¶ Nam
in prima dñica poſt paſcha glorificatur in cor-
pore: ⁊ dotat immortalitate. In cuius figura
dñica ipſa vocat in albis: ſtoliſq; cãdidis neo-
phyti veſtiunt: qđ denotat dotes corpis immor
talis: et in euãgelio de gloria corpis xp̄i ad di-
ſcipulos ianuis clauſis intrantis agit: qđ eſt fi
gura future corpalis glorificationis. ¶ In re-
liquis quattuor dñicis ſubſequẽtib⁹ glorificat
in anima: cui⁹ dotes ſm Augu. viſio ⁊ dilectio.
¶ Ideo in ſcđa et tertia dñica rep̄ſentat viſio
beata in libro apocalypſis: qui tũc legit: vbi fit
mentio de vigintiquattuor ſeniorib⁹ ⁊ de ange
lis: ac turba magna ſctõꝝ ſtãtibus ante thronũ
diuina fruẽtib⁹ viſione. ¶ In quarta ⁊ quinta
dñica rep̄ſentat dilectio ĩ epiſtolis canonicis:
que tũc legunt: in quib⁹ de dilectiõe p̄cipue ꝑ-
tractat. ¶ Tertio ipa eadẽ ſpõſa a die aſcenſio
nis vſq; ad pẽthecoſten: vt dictũ eſt: ſubarata ⁊
feliciter dotata in domũ ſponſi ſolẽniter intro-
ducit: ⁊ hoc in ꝑſonã xp̄i ⁊ patrũ glorificatoꝝ.
Ideoq; tũc cãtat. Aſcẽdit de⁹ in iubilatione. ⁊
Aſcẽdit de⁹ ĩ altũ captiuã duxit captiuitatẽ.
¶ Quintũ deniq; ⁊ vltimũ tp̄s in quo facta eſt
diuini matrimonij cõſumatio: ex qua ſequit iu
gis liberorũ ꝓcreatio: fuit a die pẽthecoſtes: ⁊
durabit vſq; ad ſcđm xp̄i aduẽtũ: quoquidẽ tp̄e
xp̄s dñs ꝯiugi ſue eccleſie ꝑ ſpũs infuſionẽ ſpi
ritualiter vnit⁹: immo ⁊ ꝑ ſacre euchariſtie ſum
ptionẽ corporaliter quodãmodo copulat⁹ fili-
os adoptionis: neq; ex voluptate carnis: neq;
ex voluntate viri: ſed ex deo ⁊ ſpiritu propaga-
re non deſiſtit. Et ipſum tempus eccleſia repre
ſentat a die penthecoſtes vſq; ad aduentum:
qđ etiã tp̄s in duas ſubdiuiſum eſt partes. In
prima quaꝝ agit de matrimonij cõſummatiõe.
¶ In ſcđa de filioꝝ ꝓpagatione. Ideoq; cõiu
giũ xp̄i ⁊ eccleſie in principio hui⁹ tp̄is ꝯſuma
tur. ¶ Primo ꝑ ſpirituũ vnionẽ: que principa-
lis eſſe dꝫ. Hoc aũt eccl'ia rep̄ſentat in feſto pẽ
thecoſtes ⁊ ꝑ octauã: in quo ꝓpinſſo ſpũſctõ in
filios adoptionis effuſo: mẽbra capiti ſpeciali
cõpage cõnectũtur. ¶ Scđo etiã ꝑ corpoꝝ co-
pulationẽ: qđ eccleſia rep̄ſentat in ſubſequẽte
feſto corpis xp̄i vſq; ad ei⁹ octauã: in quo agit
memoria illius venerabilis ſacramẽti: ꝑ cuius
ſumptionẽ fideles xp̄o etiã corpalr̃ cõiũgunt.
¶ In ſcđo aũt tp̄e: videlꝫ ab octaua corpis xp̄i
vſq; ad aduẽtũ filioꝝ eccleſie generatio ꝓpaga
tur: quoꝝ: quidã fuerũt fundatores: vt apl'i: q-
dam edificatores: vt doctores: quidã ꝯſeruato
res vt ꝯfeſſores: qdã defenſores: vt martyres
quidã augmẽtatores: vt virgines. ¶ Reliquũ
itaq; tp̄s qđ reſtat in quinq; ꝑtes ſubdiuiſum
eſt. ¶ Nã primo myſtice figurant filij eccleſie
fundatores. ſ. apl'i a feſto corpis xp̄i vſq; ad ka
len. auguſti. Et hoc ſub typo regũ iſrael ⁊ iuda:
quorũ tũc libri ponunt: ꝑ quos apl'i deſignant:

qui certe principes populoꝝ facti: ⁊ a deo ſuꝑ
oẽm terrã principes cõſtituti cũ xp̄o in duode
cim ſedibus in die iudicij cõſeſſuri eidẽ regi re
gum conregnare credunt. Nã ⁊ mattheus euã
geliſta in gñatione xp̄i ſexdecim reges a dauid
vſq; ieconiã ponit: a quib⁹ xp̄s eſt ꝑ carnẽ edi-
tus: ſignificãtes vtiq; duodecim apl'os: quorũ
duo euangeliſte fuerũt: ⁊ alios duos euangeli-
ſtas: necnõ paulũ ⁊ barnabã doctores gẽtiũ: a
quib⁹ dei fili⁹ ꝑ euãgeliũ quoad mũdi noticiã
quodãmodo eſt regenerat⁹. ¶ Scđo figurãtur
eccleſie cõſtructores. ſ. doctores a kalendis au
guſti vſq; ad kalendas ſeptẽbris ſub figura ſa
pientiſſimi ſalomonis cui⁹ tũc libri legũtur: cu
iuſq; vices gerunt in eccl'ia ſcti doctores diui-
na ſapiẽtia imbuti: ex quib⁹ tã in grecoꝝ q̃ la-
tinorũ eccl'ia quattuor principaliores exiſtũt ꝑ
quattuor libros ſapiẽtie deſignati. ¶ Tertio fi
gurãtur eccl'ie cõſeruatores: videlꝫ ſcti cõfeſſo
res ꝑ totũ mẽſem ſeptẽbris. Et hoc ſub figura
ſctõrum: iob: tobie: eſdre: iudith: ⁊ heſter: quoꝝ
tunc geſta recolunt: ꝯfeſſionẽ ⁊ patiẽtiã cõfeſ-
ſorũ noticia: qui in tribulatione poſiti mũdum
carnẽ ⁊ diabolũ triũpharũt. ¶ Quarto figurã
tur eccl'ie defenſores: hoc ẽ ſcti martyres ꝑ to
tum mẽſem octobris: ſub typo ſanctoꝝ macha-
beoꝝ: quoꝝ tũc libri legũtur: qui vti ſcti marty
res pro fide: ſic ⁊ illi ꝓ dei lege vſq; ad effuſio-
nem ſanguinis viriliter decertauerũt. ¶ Quin
to figurãtur eccl'ie augmẽtatores ſcꝫ virgines
ꝑ totũ mẽſem nouẽbris vſq; ad aduentũ: ⁊ hoc
ſub figura ꝓphetarũ: quoꝝ tũc vaticinia recolũ
tur: qui vt plurimũ ſpreto carnali coniugio: in
corpis ⁊ mẽtis integritate dño ſeruiẽtes: ad-
uentũ xp̄i ⁊ futura tp̄a ꝑ ſpm̄ p̄dixerũt. ¶ Nec
eſt mirãdũ quare doctoꝝ ⁊ ꝯfeſſoꝝ tp̄s añ mar
tyres ponat: q̃uis em̄ martyres merito ⁊ ho-
nore vtroſq; p̄cedant: ⁊ ideo in ordinib⁹ ſctõꝝ
immediate poſt apoſtolos locant: doctores tñ
quia eccl'ie magis vtilitati ꝓfuerũt: in tp̄e p̄ce
dunt. nã vt dictũ eſt: doctores fuerũt eccl'ie cõ-
ſtructores: martyres ꝓo defenſores. Confeſſo-
res aũt ideo p̄mitũtur: qꝛ nemo martyr extitit:
qui prius cõfeſſor nõ fuerit: qđ ſil'r ⁊ de doctori
bus dici poteſt. Ideo em̄ martyres paſſi ſunt:
qꝛ xp̄m docebãt ⁊ confitebant. Opus g̃ p̄ſens
in duodecim partes ſiue libellos ad inſtar duo-
decĩ apl'oꝝ: quoꝝ p̄fect⁹ eccl'ie librũ p̄ſentẽ in
cohaui: diuidẽdũ fore diſpoſui. ¶ In primo li-
bro aget de feſtiuitatib⁹ ſctõꝝ occurrẽtib⁹ in-
fra tp̄s: in quo eccl'ia rep̄ſentat nuptiarũ xp̄i ꝑ
tractationẽ ⁊ collocationẽ: qđ ẽ ab aduẽtu dñi
vſq; ad natiuitatẽ. ¶ In ſcđo aget de feſtis: q̃
occurrũt infra tp̄s in quo eccleſia repreſentat
mutui conſenſus obligationẽ ⁊ cõtractationẽ:
qđ eſt a natiuitate vſq; ad ſeptuageſimã. ¶ In
tertio de illis q̃ occurrũt infra tp̄s repreſentãs
ſponſe ſubarationẽ ⁊ deſpõſationẽ: qđ eſt a ſe-
ptuageſima vſq; ad paſcha. ¶ In quarto de his

que occurrũt infra tp̄s representãs solẽnẽ spõse trãsductionẽ τ dotationẽ: qḋ ẽ a pascha vsq̃ ad pẽthecostẽ. ¶ In quĩto de his q̃ occurrũt infra tp̄s rep̄sentãs matrimonij ↄsumationem τ cõfirmationẽ: a pẽthecoste vsq̃ ad octauã corporis xp̄i. ¶ In aliis quĩq̃ libris agef de festis occurrẽtib⁹ infra tp̄s rep̄ntãs liberoꝝ gñationem τ ꝓpagationẽ. ¶ Ita ꝙ in sexto libro agef de festis occurrẽtibus infra tempus representãs filios eccl'ie fundatores: scꝫ ap̄l'os ab octaua scilꝫ corporis xp̄i vsq̃ ad kalendas augusti. ¶ In septimo agef de festis que veniũt infra tẽpus representãs filios eccl'ie constructores scꝫ doctores per totũ videlicet mẽsem augusti. ¶ In octauo de festis que veniũt infra tp̄s representãs filios eccl'ie cõseruatores: scꝫ cõfessores per totũ scꝫ mensem septẽbris. ¶ In nono de his q̃ veniũt infra tp̄s representãs eccl'ie defensores scꝫ martyres per totũ videlicet mẽsem octobris. ¶ In decimo de his q̃ veniũt infra tp̄s representãs eccl'ie augmẽtatores hoc est virgines: scꝫ per totũ mẽsem nouẽbris vsq̃ ad aduentũ. ¶ Hoc addito: ꝙ qꝛ multoꝝ sanctorum festa: quib⁹ dieb⁹ per annũ ocurrãt innenire nõ valui quorundã ex eis gesta aliquorũ sanctoꝝ festiuitatib⁹ subieci: ꝓut mihi cõgruẽtius visum fuit ex aliqua similitudĩe vel attinẽtia precedẽtis aut ex noĩs equocatiõe: vtpote sancti iuliani cenomanẽsis festo: cui subijciunf acta plurium eiusdẽ noĩs sanctoꝝ: quoꝝ festiuitates nesciunf: aut ex aliqua tẽporis cõgruitate: vtpote gesta patrũ oĩum prime etatis: quoꝝ dies ignoti sunt: q̃ septuagesime applicanf: qꝛ tunc eoꝝ tẽpora ab eccl'ia legunf: τ sanctorũ secũde etatis que sexagesime subijciunf: quorũ etiã acta tunc ab eccl'ia recolunf. ¶ Et notãdũ ꝙ aduẽtus dñi τ cetera festa mobilia: vt est pascha cũ precedẽtib⁹ τ subsequẽtibus depẽdentibus ab eadẽ: qualia sunt septuagesima τ sexagesima quĩquagesima quadragesima passio dñi ascensio τc. qꝛ in kalendarijs sedẽ certã nõ habent: sed diuersimode contingũt: iuxta qḋ mihi melius visum fuit: certis dieb⁹ apposui. Nam vt festuꝫ sancti andree: qḋ est ꝓrimũ in officijs aduẽtui continef. Idcirco aduentũ dñi tertio kalendas decẽbris: hoc est in vigilia sancti andree locaui. Resurrectiõis ṽo dñice diẽ sexto kalendas aprilis posui: eo ꝙ ad litterã tali die dñs resurrexit: τ per consequẽs oĩa festa a die pasche dependẽtia tã p̄cedẽtia q̃ subsequẽtia illis dieb⁹ locanda decreui: q̇bus eo anno cõtigissent: quo dñs ad litterã passus est: si tũc tẽporis celebrata fuissent. ¶ In vndecimo vero hui⁹ volumĩs libro illoꝝ sanctoꝝ gesta describẽtur: quoꝝ dies festiui penit⁹ sũt ignoti: τ quorũ legẽde in aliqua ceteroꝝ libroꝝ parte nequiuerũt cõmode collocari: aut illoꝝ q̇ forte ꝑ obliuionẽ quã humana fragilitas euadere plerũq̃ nõ valet: suis locis ponẽdi forẽt omissi: vel eoꝝ etiã quoꝝ legẽde post ceptũ op⁹ de nouo apparere cõtingerẽt: qḋ ꝓpter numerositatẽ sctoꝛũ facile satis esset. ¶ In duodecimo ṽo τ vltimo libro tabula toti⁹ volumĩs supponef: ĩ qua sanctoꝝ oĩum ꝑ alphabetũ noĩa cõscribenf: et vbi reperiri debeãt: quo scꝫ libro vel capitulo designata: vt facili⁹: qḋ q̇sq̃ optauerit eidẽ occurrat: sicq̃ toti⁹ p̄ñtis catalogi materia ↄcludef.

¶ Explicit diuisio totius voluminis.

¶ Prologus libri primi.

Primus ergo liber hui⁹ catalogi cõtinet sanctoꝝ gesta: quoꝝ festiuitates occurrũt infra tp̄s: ĩ quo eccl'ia representat xp̄i sponsaliũ collationẽ τ tractationẽ: qḋ fuit ab adam vsq̃ ad filij dei natiuitatẽ. Et hoc tp̄s eccl'ia pretendit ab aduent⁹ initio vsq̃ ad diẽ natalis dñici in personã patrũ τ ꝓphetaꝝ xp̄m venturũ prenunciãs: τ assiduis clamorib⁹ deposcens. Quattuor ṽo dñicis ip̄e aduẽtus celebraf: eo ꝙ tractat⁹ ipsarũ nuptiarũ quattuor modis precesserũt. s. per legis naturalis inspirationẽ: per indictã patrib⁹ circũcisionẽ: per imposite legis scripte collationẽ: τ per afflictã ꝓphetie testificationẽ. ¶ Primum tp̄s fuit ab adã vsq̃ ad abraham decursu duaꝝ etatũ: in quo tp̄e lex naturalis hoĩes docebat de duob⁹. s. ꝙ honeste viuerẽt: τ ꝓximũ non lederẽt. Hoc aũt in prima hebdomada figuraf: eo ꝙ in dñicali epistola mandata legis naturalis continenf. Dicẽdo em̃ apostolus: in die honeste ambulem⁹: nõ in cõmessationib⁹ τ ebrietatibus: nõ in cubilib⁹ τ ĩpudicitijs: docet honeste viuere. Et subdendo: nõ in cõtẽtione τ emulatione: admonet ꝓximũ nõ offendere. ¶ Secũdũ fuit ab abrahã vsq̃ ad moysen decursu tertie etatis: in quo tp̄e circũcisio patrib⁹ indicta dei ppl'm a gẽtilib⁹ superauit. Hoc ṽo in scd̃a hebdomada pretẽdif. vbi paul⁹ in ep'la dñicali dicit: xp̄m iesum ministrũ fuisse circũcisiõis ad euacuãdas ꝓmissiões patrũ. ¶ Tertiũ fuit a moyse vsq̃ a dauid decursu quarte etatis: in quo tp̄e lex scripta ad bene viuendum hoĩbus collata fuit: cuius lator τ minister extitit moyses. Hoc autẽ etiã in tertia hebdomada oñdif in qua paulus in ep'la dñicali in personã moysi dicit. Si vos existimet hõ: vt ministros xp̄i et dispensatores ministerioꝝ dei: videlicet legis scripte. ¶ Quartũ fuit a dauid vsq̃ ad xp̄m decursu quĩte etatis: in quo tp̄e ꝓphetia sctis vatib⁹ inspirata xp̄m affuturũ τ ꝓpinquũ personabat: τ futura tẽpora predicebat. Hoc etiã declaraf in quarta hebdomada: in q̃ in ep'la dñice ap'l'us in personã ꝓphetarũ dñm esse ꝓpe cum gaudio quodãmodo ꝓphetizat. Ad hui⁹ ergo temporis festa describenda procedamus.

¶ Finis prologi.

Er signum sancte crucis liberet nos de inimicis no
stris dominus deus noster. Oratio.

Deus q̄ vnigeniti filij tui p̄cioso sanguine vi
uifice crucis vexillū sanctificare voluisti; cō
cede quesum⁹: eos qui eiusdem sancte crucis gau
dēt honore tua quoq; vbiq; protectiōe gaudere. Per.

Reuerendissimi patris ꝛ domini Petri de natalibus veneti episcopi equilini catalogi sanctorum opus feliciter incipit.

¶ Liber primus ab aduẽtu domini vsqꝫ ad eius natiuitatẽ.

¶ De aduentu domini in carnem. Cap.i.

Aduẽtus domini genera/
lis duplex ab ecclesia colitur. Primus ad
saluandũ. Secũdus ad iudicandũ. Prim⁹
de preterito celebratur. Secũdus de futu
ro formidatur. De primo Luc. xix. Uenit
filius hominis querere et saluum facere:
quod perierat. De secũdo Esa. iij. Domin⁹
ad iudicium veniet cuꝫ senatorib⁹ populi.
¶ Aduentus ergo in carnem: qui fuit ad
saluandum quattuor agitur septimanis:
ꝓpter causam superius assignatam: quia
scꝫ ipsum aduentum christi precesserũt le/
gis naturalis inspiratio: circũcisionis indictio: legis scripte impositio: ꝛ
prophetie attestatio: que oĩa in quattuor dominicis: vt superius ponit:
figuratur. Circa aduentũ autẽ ad saluandũ duo videnda sunt: scꝫ adue/
niendi opportunitas: ꝛ aduentus vtilitas. Opportunitas ostendit. Pri
mo ex parte hominis qui conuictus fuit: primo de malicia tempore legis
naturalis: quia cum ipsa lex iuberet proximũ non ledere: primogenitus
ade caim abel fratrẽ innocentẽ occidit. Secũdo de ignorãtia tpe circũ/
cisionis: quando videlicet homo idolatrans in pessimos errores decidit.
nam ꝛ tũc tẽporis idolatria incepit. Tertio de impotẽtia legis scripte
que quidem lex iugum importabile ꝛ mandatũ homini fragili impossibi
le imposuit. Opportune ergo filius dei venit: quando homo de malicia:
ignorantia: ꝛ impotentia conuictus fuit: ne si anteuenisset: homo medici
ne gratus non fuisset. Ipse etiã veniens sua potentia hominis impoten
tiam subleuauit: sua sapientia ignorantiaꝫ illustrauit: suaqꝫ gratia mali/
ciam expugnauit. Secundo ex parte temporis: quia vbi venit plenitudo
temporis misit deus filiũ suuꝫ ꝛc. Gal. vij. quod quidem tẽpus adimple
tum fuit per quattuor premissa: que aduentũ dominicũ ꝓcesserunt. Cuꝫ
eñi vidit dei filius hominẽ nec lege nature: nec circũcisionis signaculo:
nec lege scripta: nec prophetarũ oraculis a peccato liberari posse: descẽ
dit conferre gratiam: in qua nos deo gratificãs a peccato redemit. Ter/
tio ex parte vulneris ꝛ morbi vniuersalis. Naꝫ cum morbus erat vniuer
salis opportunũ fuit vniuersalẽ adhibere medelã. Eteñi ante aduentuꝫ
christi eramus ignorantes siue ceci: penes eternis obligati: serui diabo/

ii: mala peccati consuetudine vincti: in tenebris obuoluti: exules a p̄ria expulsi. Ideoq̄ egebamus doctore: redemptore: liberatore: eductore: illuminatore: ⁊ saluatore. Hec autem omnia in. vij. antiphonis maioribus habētur. que cantantur ante xp̄i natiuitatē ostenduntur. In prima dicit: veni ad docendū nos viā prudētie. In sc̄da: veni ad redimēdū nos in brachio extēto. In tertia: veni ad liberandū nos iā noli tardare. In quarta: veni ⁊ educ victū de domo carceris ⁊c. In q̇nta: veni ⁊ illumīa cedētes in tenebris ⁊c. In sexta: veni salua hominē: ⁊ hoc in personā gētiū: q2 illa antiphona incipit. O rex gentium. In septimavero clamatur pro salute iudeorū: quibus deus dederat legē: ideo incipit. O emanuel rex ⁊ legifer noster. ⁊ infra: veni ad saluandū nos ⁊c. ¶ Utilitas autē ip̄ius aduentus patet luc. viij. vbi se missum testatur dicens. Spiritus dn̄i super me ⁊c. Ad pauperū consolationē. Ad contritorum sanationē. Ad captiuorum liberationem. Ad indocrorū instructionē. Ad peccatorum remissionē. Ad humani generis redēptionem. Et ad meritorū retributionē. Hec omnia originaliter prophetātur de xp̄o Esa. lxi. ¶ Augustin⁹ autē ponit alias vtilitates dicens: ꝙ xp̄s more mercatoris veniēs dedit ⁊ accepit. Accepit: qd̄ hic abundat. s. nasci: mori: ⁊ laborare. Dedit renasci: resurgere ⁊ ineternū regnare. ¶ Bernardus insuper ponit tres vtilitates supra tactas dicēs: ꝙ necessarius fuit nobis saluatoris aduētus: vt in nobis per fidē habitās illuminet cecitatē nostrā: ⁊ nobiscum manens adiuuet infirmitatem nostram: ⁊ pro nobis stans propugnet: et purget iniquitatem nostram.

¶ De aduentu dn̄i ad iudicium. Cap. ij.

Aduent⁹ domini ad iudiciu3: sicut et aduentus in carnem quattuor agit septimanis: eo ꝙ ⁊ ip̄m aduentum sicut ⁊ primu3 quattuor tempora precedere debent. ¶ Primum fuit tempus apostolorū: in quo fuit persecutio iudeorū: qui christū ecclesie caput primo in seip̄o deinde in suis apostolis persecuti sunt: ⁊ durauit vsq3 ad tēpora neronis imperatoris. ¶ Secundum fuit tempus martyrū: in quo fuit persecutio paganorū a nerone primo christianorum persecutore vsq3 ad Constantinum augustum. ¶ Tertium fuit tempus doctorū: in quo fuit persecutio hereticorū a Constantino imperatore vsq3 ad karolum magnum. ¶ Quartum est tempus confessorum in quo ad presens sumus a karolo magno vsq3 ad antichristum. Et notandum: ꝙ ecclesia in aduētu domini quedam cantica leticie canit: vt alleluyā: ⁊ hoc propter primi aduentus consolationem: quedam vero deponit: vt Te deum laudamus. ⁊ Gloria in excelsis. propter secūdi aduētus trepidationem. ¶ Circa secundum aduentum duo videnda sunt: scil3 antecedentia iudiciū ⁊ cōcomitantia. Antecedentia sunt tria: sc3 signa terribilia: antichristi fallacia: ⁊ ignis vehemētia. Signa terribilia ponunt lu. xij. Erūt signa in sole ⁊c. qd̄ apoca. vi. declarat. Sol factus est niger tanq̄ saccus cilicinus: ⁊ luna facta est sicut sanguis: ⁊ stelle celi ceciderūt sup terram: quod ad litterā de eclipsi solis ⁊ lune: ⁊ de super abundantia intelligi potest: vel metaphorice de imperio romano eclipsato: ⁊ ecclesia sanguine innocentium maculata: ⁊ de predicatoribus de celo ecclesie cadentibus propter errores potest exponi. ¶ Hieronymus autē in annalibus hebreorū inuenit quindecim signa iudicium precedentiā: sed vtrū continua an interpolata non expressit. Prima die mare se eriget. xl. cubitis super montes stans in loco suo quasi murus. Secunda die tantū descendit: ꝙ vix possit videri. Tertia marine belue apparentes super mare dabuntmugitusvsq3 ad celum. Quarta ardebit mare ⁊ aqua. Quinta arbores ⁊ herbe dabūt rorem sanguinis volatilibus cōgregatis in cāpis. Sexta ruent edificia: ⁊ flumen ignis ab occasu vsq3 ad oriens contra celū exurget. Septima petre adinuicē collidentur ⁊ scindent. Octaua erit generalis terremot⁹: ita vt nullū animal stare possit. Nona mōtes solo equabunt. Decima exibunt homines de cauernis ⁊ velut amentes ibunt: nec loqui poterunt. Undecima ossa mortuorū super sepultura colligentur. Duodecima stelle ex se igneas comas emittent: animalibus cunctis in campis spentenus cōgregatis. Decimatertia morient viuentes: vt cum mortuis resurgant. Decimaquarta ardebit celū ⁊ terra. Decimaquinta fiet celū nouū ⁊ terra noua: ⁊ resurgent oēs. ¶ Antichristi autē fallacia fiet quattuor modis. Primo per callidā suasionē ⁊ falsam scripturarum opinionē. Nitetur eni ex scriptura ostendere se messiam in lege promissum: ⁊ legē xp̄i destruere. p̄s. Constitute domine legislatorem super eos. Glosa. i. antichristum legis praue latore3. Secūdo per miraculorū operationem. secunda Thessa. ij. Cuius aduentus ꝯm operationē sathane in omnibus virtutibus ⁊ signis ⁊ prodigijs mendacibus. Tertio per donorum largitionem. dan. xiij. Dabit eis potestate3 in multis: ⁊ terram diuidet gratuito: quod glosa de antichristo exponit. Quarto per tormentorum illationē. dan. viij. supra q̄ credi potest: vniuersa vastabit. ¶ Ignis autē vehementiā dn̄s premittet. Primo ꝓpter mūdi innouationē: q2 purgabit ⁊ renouabit elementa. Secūdo propter hominū purgationē: vt sit tunc bonis viuētib⁹ in locum purgatorij. Tertio propter maiorem

malor̄ damnationē ⁊ sanctor̄ illuminationem: quia ſm Basil. Deus facta mūdi purgatione in igne illo diuidet calorē a splendore: ⁊ totū calorem mittet ad regionē damnatorum: vt amplius crucient̄: ⁊ totū splendorē ad regionē bonorum: vt amplius iocundent̄. ¶ Concomitantia autē iudicium erunt octo. Primū est disceptatio iudicis. Johel. iij. Congregabo oēs gētes in vallem iosaphat: ⁊ disceptabo cū eis. statuet enim oues a dextris: hedos aūt a sinistris: ⁊ cum eis disceptabit: vt dr̄ Matth. xxv. ¶ Scdm̄ est differentia ordinis: nam in iudicio illo. Quidā iudicant̄ et pereūt: sicut mali xp̄iani quib⁹ dicet̄. Esuriui: ⁊ nō dedistis mihi mādūcare ⁊c. Quidam nō iudicant̄ ⁊ pereunt: sicut infideles. de quibus dicit̄. qui nō credit iam iudicatus est. Quidā iudicant̄ ⁊ regnāt: sicut iusti q̄b⁹ dicet̄. Esuriui: ⁊ dedistis mihi mādūcare. Quidā nō iudicant̄ ⁊ regnāt: sicut apostoli quib⁹ ꝓmittit̄: sedebitis super sedes iudicātes duodecim tribus israel. i. iudicanti assistentes ⁊ sententiam approbantes: ⁊ hoc fiet eis: ꝓpter ipsor̄ honorem: ꝓpter sentētie confirmationē: ⁊ malorum reprobationē. Tertiū erit insignia passionis. s. crux: claui. ⁊ cicatrices in corpore: vnde cantat ecclesia: hoc signum crucis erit in celo cum dn̄s ad iudicandū venerit: ⁊ hoc faciet xp̄s ad ostēsionem sue victorie: vt ostendat signa in quibus triumphauit. Ad declarationē sue mi̇ſcordie: vt ostendat qualiter boni misericorditer saluantur. Et sue iusticie: vt ostēdat qualiter praui iuste damnant̄. ¶ Quartum erit seueritas iudicātis: non eñ flectetur timore: cum sit oīpotens: nec odio vel amore cum sit iustus: nec errore: cū sit sapientissim⁹. p̄s. Deus iudex iustus fortis ⁊ patiens. i. sapiens: quia qui patiēs est: multa gubernatur sapiētia. ¶ Quintū erit accusatio horribilis. habebit eñ homo accusatores. Primo diabolum. Apoca. xij. Proiectus est accusator fratrum nostrorum ⁊c. Secundo proprium vitium. Sap. iiij. Uenient in cognitionem peccatorum suor̄: ⁊ traducent illos ex aduerso iniquitates eorum. Tertio totum mundū. Grecus. Si queris quis te accuset: dico totus mundus qui offendit̄ creatore offenso. ¶ Sextum erit testis infallibilis. habebit eñ peccator tres testes. vnū supra se: scʒ deum qui est iudex et testis. Hiere. xxix. Alium intra se: scilʒ propriam conscientiam. Tertium iuxta se: scʒ propriū angelum. ¶ Septimū erit artatio peccatoris: de quo Gregorius. Latere inquit erit impossibile apparere intolerabile. ¶ Octauū erit sentētia irreuocabilis. Nam tribus ex causis appellatio nō recipit̄. Primo ꝓpter iudicijs excellentiam. vn̄ non appellat̄ a sentētia pape vel imꝑatoris: q2 nō hʒ supiorē. Scd̄o ꝓpter criminis euidentiā. Nā in crimine notorio nō potest appellari. Tertio ꝓpter rē nō differendā: vt est in sententia capitali: q̄ nō exigit dilationē: sed statim exequit̄. Propter hec tria xp̄i sentētia irreuocabilis erit. q2 nec supiorē hʒ: ⁊ oīa ibi notoria erūt ⁊ nihil qd̄ ibi aget̄: dilationē patiet̄. Omīa eñ fient in momento: in ictu oculi ⁊c.

¶ De aduētu dn̄i in speciali. Cap. iij.

Aduētus domini specialis duplex est. Prim⁹ in mente ad sanctificandum. de quo Joh. xiiij. Ad eū veniemus: ⁊ māsionē apud eum faciemus. Scd̄s in morte ad premiandū: de quo Lu. xij. Et vos estote parati: quia qua hora nō putatis filius hoīs veniet. Horum duorum aduentuū festa q̄uis ab ecclesia nunq̄ commemorētur: a pluribus tamē deuotius frequentissime recoluntur.

¶ De sanctis Saturnino et Sisinno martyribus. Cap. iiij.

Saturninus et sisinnius martyres rome passi sunt sub maximiano imperatore: q̇ rediens de partibus aphrice dum oēs christianos ad afflictionem laboris cōpelleret ad thermas edificandas ad fodiendā harenā: ⁊ saturninus iam senex sarcinam ferre nō posset. sisinnius ⁊ cyriacus diacones marcelli pape eum iuuabant: vt dicet̄ infra in passione marcelli. xxvij. kalen. feb. Quod dū maximiano nūciatū fuisset: iussit eos teneri in carcerē a lauditio p̄fecto: qui eos. xvij. diebus carceri mancipauit. A quib⁹ multi paganorum cōuersi sunt. Deinde p̄fecto p̄sentati saturnin⁹ senex ⁊ sisinnius diaconus dij idola sibi oblata cōminuissent: cōuersi sunt duo milites: papias ⁊ maurus: tūc lauditius iussit saturninū ⁊ sisinniū in eculeo leuatos attrahi neruis ⁊ fustibus et scorpionibus cedi. Papiam xo ⁊ maurum se xp̄ianos ꝓfitentes ora lapidibus cesos carceri trudi fecit. Saturninū xo ⁊ sisinniū eculeo depositos decollari mādauit: qui ducti via numētana miliario scd̄o ab vrbe capite cesi sunt: q̄rum corpa tarson cū Johāne p̄sbytero sepelierūt in predio suo via salaria vetere. iij. kalē. decēbris.

¶ De scō saturnino ep̄o ⁊ martyre. Cap. v.

Saturnin⁹ ep̄s ⁊ martyr ab apostolor̄ discipulis ordinat⁹ est. qui prim⁹ ep̄s tolosane vrbi direct⁹ xp̄m p̄dicauit: ⁊ dum sepius iuxta capitoliū quod iter domū suā ⁊ ecclesiā situm erat: iter ageret: demo

nes a rñsis cessabant. Qđ dū gētiles ꝟtute scti fieri cognouissent: saturninū cōphēsuz ī arce capitolij statuūt cōpellentes ad īmolādū: q̇ dū nisi vni deo se īmolaturū assereret: fune ab vno capite tauri latera alligātes: q̇ ad īmolandum ductus fuerat. ab alio ꝟo pedes sancti vincientes stimulatum taurum per scalas precipitant. Qui sanctuz sibi alligatum post se trahens per capitolij gradꝰ eliso capite crebroq̧ excusso xp̄i martyrem fecit. Cuius corpus occulte propter metum gentiliū due christiane femine sepelierunt: quod postmodum a successoribus sancti martyris honorifice tumulatum est. passus est autem tempore decij. iij. kalen. decembris.

¶ De sancto amos egyptio abbate. Cap. vi.

Mos egyptus floruit tp̄e. Cōstātini magni: de q̇ refert Sozomenꝰ p̄mo historie tripartite: ꝙ inuitꝰ ip̄e parētibꝰ cogētibꝰ duxit vxorē: nec tn̄ eaz expertꝰ fuit. Nā p̄mo die nuptiaꝝ solꝰ cū sola in thalamo: dū sibi ꝟginitatē laudaret eā ad ꝟginitatē suādā induxit: vn̄ ⁊ ābo ꝟginitatē vouētes ī singl'is cubilibꝰ sepatiz dormierūt annis xviij. demū cōi voto abinuicē diuisi sunt: ip̄eq̧ mulieri domū proprīā cōcessit ⁊ ad heremū properauit. Atq̧ in mōte nitrie. xxij. annis permāsit heremiticā vitā ducēs: de quo refert Hieronymus in vitis patrū: ꝙ apud thebaidē fuerit pater trium miliū monachorū. Dum aūt amos cum discipulo suo theodoro iter agēs ad flumē deuenisset: dum alter alterū nollet nudū videre mādauit discipulo ad horā secedere. Et dū se ip̄m' etiā nuduz videre paueret: diuina virtute ad aliā partē fluminis translatꝰ est. De quo discipulꝰ trāsiens miratꝰ: q: nec vestē nec pedes infusos haberet aduertit miraculū: adiuratꝰ a magistro: vt illud q̄diu viueret nemini reuelaret. Hic filiū hoīs q̇ bouē rapuerat: quē canis radicibꝰ momorderat: postq̧ pater bouē restituit a morsu canis rabidi liberauit. ¶ Dū autē latrōes panē quo vescebat̄ eidē auferrēt: duos dracōes eductos ex antro ad custodiā celle misit. Sed veniētes fures ⁊ dracōes vidētes pre timore q̄si mortui ceciderūt: q̄s ip̄e exiēs ꝯfortās erexit ⁊ ad penitētiā ꝓuocauit: optimosq̧ cūctoꝝ monachos effecit. ¶ Eodē etiā tp̄e dū draco aliꝰ immanis regionē vastaret ⁊ multos pimeret: oblatū sibi puerū ex solo visu bestie extictū suscitauit: ⁊ draconē oratiōe de ātro eductū: in duas ptes discerptū occidit. Cuiꝰ aīam cum gloria ad celum tendētē antonius abbas longe positus vidit ⁊ discipulis nūciauit: notatoq̧ die ⁊ hora repertū est amonē eodē tēpore a corpore migrauisse: q̇euit in christo die. iij. kalendas decembris.

¶ De sancto pafnutio abbate. Cap. vij.

Pafnutius abbas heremi cultor vltimiq̧ deserti in regione heraclee: cū esset angelice vite orauit deum: vt sibi reuelaret cui sanctorum bene viuentium similis haberetur. Cui angelꝰ reuelauit: ꝙ similis ipse esset symphoniaco cuidam in ciuitate cantando victum querenti. Ad quē sctūs admirās accessit: ⁊ eū repertū secreto de suavita quesiuit. Qui rñdit se fuisse p̄donē: ⁊ ex illo statu ad officiū ioculatoris venisse: nihilq̧ sibi hoī consciū: nisi ꝙ aliquādo virginē deo consecratā a se ⁊ collegis raptā: dū ceteri deflorare vellēt ab eis eripuit: ⁊ noctu eā domū intactaz reduxit. Et alia vice mulierē ꝓfugā in heremo repertā: dū quo tenderet quesiuisset: ⁊ illa virū cū filijs ꝓfiscali debito carceratos ⁊ flagellis afflictos rñdisset se etiā eadē cā ꝑquiri ob idq̧ fugere triduo: sine cibo: pacto assereret ipse illā ad antrū suū ducēs refecerat: ⁊ trecētos solidos pro viri ⁊ filioꝝ redēptione sibi dederat. Que illo p̄cio dato viꝝ ⁊ filios d̄ carcere eduxerat: qđ audiēs pafnutiꝰ ⁊ nihil se tale fecisse ꝓtestās dū sibi a deo reuelata hoī retulit: ille abbatē ad heremū secutꝰ ī meliꝰ vitā mutauit cuiꝰ aīam ab āgelis in celū deferri post modicū tp̄s sctūs cōspexit pafnutiꝰ. ¶ Iterū idē qđ prius q̄rēs a deo sibi reuelari ꝑ āgelū edoceret̄ se fore similē tali p̄mario ciuitatis. Ad quē sctūs veniēs eūq̧ de ip̄ius sanctitate secrete req̇rēs dixit ille se habere vxorē cū q̄ annis trigita cōtinuerat eāq̧ nūq̄ nisi affectiōe sobolis p̄mis tēporibꝰ cognouisse: ex qua tribꝰ susceptis filijs abīde in castitate ꝑmāserāt: hospitē nūq̄ dimiserat: nec pauperē sine cibo vel alia stipe licētiauerat: cōtra iusticiā nūq̄ iudicauerat: ⁊ discordes ꝓviribꝰ ad ꝯcordiā reduxerat: q̄ audiēs pafnutiꝰ reuelata sibi a deo narrat. Illeq̧ relicto seculo abbatē ad heremū secutꝰ ē: veniētesq̧ ad fluuiū ꝓfundū trāsierūt: ita vt vnda vix genua ptigeret. Cui dū sctūs cellā ī heremo designaret: illeq̧ a vite pfectoris apicē ascendisset post modū aīa illiꝰ ad celos deferri ab angelis eidē patri reuelat̄. ¶ Pafnutiꝰ ꝟo his a deo petita: tertio quesiuit. Cui reuelat̄ ip̄m esse similē mercatori ad se veniēti. Cui supra occurrens nullo ab eo ampliꝰ q̄sito visa ⁊ audita narrauit. Isq̧ stati ꝑ famulos mādato vt merces ad vrbē delatas ⁊ cetera sua bona pauperibꝰ erogarēt: cuz abbate mansit in heremo: qui etiā breui tēpore ad celestia migrauit. Pafnutius vero in extremis constitutꝰ: admonuit fratres: neminē etiā peccatorē vel cuius vis status contēnendū premissas tres referens visiones: qui etiā in pace quieuit. iij. kal'. decēbris videntibꝰ presbyteris

⁊ fratrib⁹ aīam ei⁹ in celū ab angelis subleuari.

¶ De sancto andrea apostolo. Cap̄.viij.

Andreas apostolus fili⁹ iohānis ⁊ frater simōis petri de ciuitate bethsaida galilee: q̄ primo fuit discipulus iohannis baptiste tribus vicibus a domino vocatus est. Prio ad sui noticiaz: qn̄ videlicet audiuit a iohanne de xp̄o. Ecce agn⁹ dei. ⁊ cū alio discipulo secut⁹ iesum: vidit vbi manebat: ⁊ mansit apud eū die illo: inueniensq̄ fratrē suū Simonē adduxit ad iesuz. Secundo ad sui familiaritatē: qn̄.s. iuxta mare genesareth turbis ꝯcurrētib⁹: xp̄s intrauit nauē Simonis: et capta multitudīe pisciū vocatisq̄ iacobo et iohanne secuti sunt iesum. Tertio ad sui discipulatū: qn̄ ābulās iesus iuxta mare galilee petrū ⁊ Andreā de piscatiōe vocauit: promisso sibi ꝙ fierēt hoīm piscatores: q̄ relictis rhetib⁹ secuti sūt eū: eiq̄ de cetero adheserūt. ¶ Post ascēsionē dn̄i diuisis discipulis Andreas apō achaiā predicās multos ad fidē xp̄i cōuertit: ⁊ ecclesijs ꝓuinciā repleuit. Et dū q̄dā nobilis iuuenis iuitꝫ parētib⁹ ap̄lo adhesisset: parentes domū in qua morabat̄ cū ap̄lo succēderūt: sꝫ puer iussu ap̄li tectū ascēdēs: ⁊ aquā āpulle sup̱ ignes spargēs flāmas extixit: ⁊ dū illi p̱ scalas ad eū vellēt ascēdere: subito excecant̄: multisq̄ conuersis parētes iuuenis post dies q̄nquagita defuncti sunt. ¶ Uxor cuiusdā homicide parere nō valēs: sꝫ in partu' p̱iclitās: sororē ad deā suā dianā placandā misit. Idolū ꝟo sorori r̄ndit ꝙ eā iuuare nō poterat: monuit q̄: vt Andreā ap̄l'm ꝓ auxilio adiret. Ad quā vocat⁹ ap̄l'us eā p̱mo de idolatria redarguit: deinde ꝓ ea orauit: illaq̄ mox fetū mortuū emittēs liberat̄: ⁊ baptizat̄. Senex q̄daz nicola⁹ venit ad ap̄l'm: dicēs septuaginta annis q̄b⁹ vixerat ꝯtineri nō potuisse: sꝫ sp̱ luxurie deseruisse. Et ꝙ aliq̄n ad carnis concupiscētiā refrenādā euāgeliū sup̱ se ferebat: ⁊ dū lupanar ītrasset oblit⁹ euangeliū deponere: audiuit a meretrice: ꝙ videbat sup̱ eū mirabilia: q̄ etiā se ab illo tāgi nō p̱misit. Pro quo dū ap̄l'us a tertia vsq̄ ad nonā ieiunus orasset: ⁊ se nō comedere vouisset: nisi de⁹ pctōri subueniret: post quinq̄ dierū abstinentiā audiuit se obtinuisse ꝓ sene. Sicq̄ ap̄l'us Nicolao penitētiā sex menses in pane ⁊ aqua īposuit: qua pacta senex in dn̄o feliciter expirauit. ¶ Dū iuuenis xp̄ianus ⁊ pulcherrim⁹ a matre lasciua de crimīe nephādo atteptat⁹ fuisset: illeq̄ flagitiū execraret̄: mater ī iuuenē crimē retorxit: ⁊ euz iudici accusauit: q̄ dū ap̄l'm in suū patrociniū aduocasset. Iudex irat⁹ puerū in saccū pice linitū iussit mitti: ⁊ in flumine iactari: andreā ꝟo qui pro eo intercesserat in carcerē mitti: sed orāte ap̄lo tonitruo terribili ⁊ terremotu facto: oīb⁹ exterritis mulier a fulmīe p̱cussa interijt: iuuenisq̄ mortē euasit: ⁊ iudex cū multis fidē xp̄i suscepit. ¶ Cū apō nicea ciuitatē septē demōes m̄ltos infestarēt: ⁊ plures trāseuntes occiderēt: ap̄l'us vocatus illuc accessit: demōes in specie canū aduenire iussit: eisq̄ in xp̄i noīe: vt inde discederēt mādauit. q̄ miraculo m̄lti cōuersi sunt. ¶ Post modi cū ap̄lo nūciat̄: ꝙ iuuenis q̄dā iuxta portā alteri⁹ vrbis a septē canib⁹ fuerat p̄focat⁹. Intellexit igit̄ illos fuisse demōes: q̄s ab oppido nicee expulerat ⁊ cōpatiēs p̄ri defuncti: illuc accessit: mortuum excitauit: ⁊ discipulū xp̄i fecit. ¶ Quadragīta viri ad ap̄l'm veniētes: vt ab eo fidei doctrinā p̱ciperēt excitata tēpestate a diabolo: nauiq̄ submersa ī mare necant̄. Quorꝫ corpora vt ap̄l's vidit ad litt⁹ deiecta: ⁊ q̄ facta fuerāt p̱ spm̄ cognoscēs: oratiōe sua viros suscitauit: ⁊ baptizauit. ¶ Uxorē etiā egee ꝓcōsulis ⁊ maximillā senatricē ⁊ multos de pp̄lo ad xp̄m cōuertit: pluresq̄ discipulos acq̄siuit. ¶ Cū g̊ egeas ꝓcōsul patras ciuitatē īgressus xp̄ianos ad sacrificia idolorū cōpelleret: eidē andreas occurrens ip̄m de īpietate redarguit: eo ꝙ ip̄e iudex hominū cōstitut⁹ iudicē suū celestē agnoscere debuit. Quē dū ꝓconsul vanū ⁊ sup̱stitiosum diceret: eo ꝙ xp̄m a iudeis crucifixū coleret: ap̄l'us xp̄m spōte crucē subijsse r̄ndit: ex eo ꝙ mortē suā discipl'is p̄dixit: ⁊ ꝓditorē cognouit: addēs mysteriū crucis magnū esse. Cui ꝓcōsul r̄ndit ꝙ mysteriū dici nō poterat sed suppliciū: cōminans ap̄lo vt nisi sibi obtēperaret: ip̄m mysteriū in se experiri faceret. Tūc ap̄l'us mysteriū crucis cepit exponere: et ꝙ fuerat necessariū saluti hominū multis rationib⁹ suadere. Et dū in ꝯfessiōe crucis p̱sisteret īmobilis: iubēte ꝓcōsule in carcerē recludit̄: sed a pp̄lo visitat̄: volētib⁹ ꝓconsulē occidere: ⁊ ap̄l'm fractis ianuis liberare: quos ap̄l'us sua p̄dicatiōe ad patientiā inuitauit. Mane aūt facto andreas de carcere educit̄: ⁊ dū xp̄m crucifixū cōstātissime cōfiteret̄: iussu egee a triginta hoīb⁹ fustigat̄: deinde in cruce suspēdi iubet̄: nō q̄dem clauis confixus: sed quasi in eculeo extensus funib⁹ alligat⁹: pp̄li multitudine insequēte et ip̄m innocēter mori clamāte. Qui dum crucē a lōge salutās adorasset: vestib⁹ suis exut⁹ in cruce suspēsus est. In qua biduo viuēs viginti milib⁹ astātiū hoīm p̄dicauit. Sed dū turba egee mortē minaret̄: territ⁹ ꝓconsul venit vt eū deponeret: quē dū ministri vellēt soluere brachijs in aerē stupidis effectis nullo mō ad eū potuerūt p̱tingere. Et dū fideles eū deponere vellēt ap̄l'us orauit ad dn̄m: vt in pace suū susciperet spiritū. Statimq̄ splēdor nimi⁹ instar fulgurꝫ per horā diuidiā ip̄m obtexit: cū quo lumīe abscedente ap̄l'us deo spm̄ emisit. Cuius corpus

maximilla senatrix cū aromatibus sepeliuit. ij. kalen. decembris. Juxta ciuitatē papatracensem. Indeq́ȝ processu tēporis corpus eius Cōstantinopolim translatū est: vt habet. viij. idus maij. Egeas ꝟo anteq̄ domū rediret arreptus a diabolo expirauit. Cuius frater nomine stratocles cū oī eius familia ad xp̄m cōuersus est.

¶ De sancto Nathanaele discipulo. Cap. ix.

Nathanael discipulꝰ de oppido chana galilee: vnꝰ fuit ex septuaginta duobus xp̄i discipulis: quem xp̄us cōmendat. Johannis primo: dicens ipsum esse israelitam in quo dolus non est. Hic etiaȝ post resurrectionem xp̄i vnus fuit ex numero illoꝝ vij. discipulorum: quibus xp̄us apparuit iuxta mare galilee quando Petrus piscando traxit rhete in terrā plenū magnis piscibꝰ. cliij. vt habetur Johannis vltimo: qui etiam a plerisq́ȝ scribit fuisse alio nomine vocatus vrsinus: qui ⁊ ab apostolis episcopus bituricen̄. cōstitutus post completum predicationis officium in deo feliciter requieuit. ij. kalen. decembris: quod tamen falsum esse reputatur. Nam corpus huius nathanaelis apud treugren̄. ciuitatē quiescit. Corpus vrsini in bituricen̄. vrbe sepultum veneratur. hec frater vincentius.

¶ De sctō Nathanaele anachorita. Cap. x.

Nathanael anachorita: vt dicit Heraclides: fraude demonis accidiam passus ex priore cella recessit: ⁊ aliam cuidā vico vicinā sibi collocauit. Ubi duȝ abitare cepisset: demō ad eū noctu veniens in specie carnificis pannis sordidis indutꝰ: flagris strepitū facere cepit: dicens se fore demonē: qui eum de priori cella eiecerat: qui ⁊ eū de ista fugare cupiebat. Mox sanctus compunctus ad priorē locum rediit: ⁊ adeo se inclusit: vt xxxvij. annis nunq̄ limen excederet. Multasq́ȝ diaboli insidias pertulit: vt propositum frangeret: quas tamē omnes deuicit. Septē episcopos ad se venientes gratanter suscepit: ⁊ abeūtes vsq́ȝ ad limē associauit. Quē dū dia coni eo q̄ non egredietur redarguerēt: se oīno seculo mortuū esse respondit. ¶ Nocte quadā demon in specie pueri sibi apparuit asinū panibus oneratū deferens. Et dū asellū in terram corruisse fingeret ⁊ abbatis auxiliū peteret: ille ꝑplexitate circūclusus: ne aut mīe opus negligeret aut ꝓpositum frangeret: oratione fusa puero suasit: vt si vera esset visio deū inuocaret: sibi subuenire paratū. Si autem tentatio esset euenasceret. Moxq́ȝ puer cuȝ asino euanuerūt cum turbine maximo strepitantes: hec omnia heraclides in libro qui dicitur paradisus.

¶ De sancto Trophiano epō. Cap. xi.

Trophianus episcopus magne sanctitatis vir: ⁊ miraculoꝝ glīa ꝑclarus pridie kal. decēbris apud xanctonas in dn̄o feliciter reqeuit. Cuiꝰ corpus tolose translatū: ibi q́ȝ terris sepultū: spiritū in celis viuere multis miraculis manifestat: vt dicit Ado.

¶ De sanctis Diodoro ⁊ mariano ⁊ eorū sociis martyribus. Cap. xij.

Diodorus presbiter ⁊ marianus diaconus cum multitudine innumerabiliū hominū vtriusq́ȝ sexus ⁊ diuersaꝝ etatū: quoꝝ numerū et noīa solius dei sciētia nouit: passi sunt rome sub nūeriano imperatore tp̄e Stephani pape primi. Qui die anniuersaria dedicationis sanctoꝝ martyrum chrysanti ⁊ darie in loco crypte: vbi eorum corpora sepulta erāt diuina celebrātes via salaria: videlicȝ extra portā vrbis in harenario vbi p̄fati martyres terra et lapidibꝰ obruti fuerāt: accusati sunt imꝑatori. Tū imperator iussit in introitu crypte parietē leuari: et montē q̄ crypte imminebat ad sublonē suꝑ eos deiici: ⁊ sic oēs p̄focati sunt. Quoꝝ corpa ibideȝ iacuerūt vsq́ȝ ad tempora Stephani pape. vi. anno domini. cccccccclxxxvi. ¶ Qui venerabilis pr̄ effossa crypta reliquias sanctorū innumerabiles inde collegit: ex quibus quasdam laterani: aliquas apud sanctum petrum: aliquas ad basilicā. xij. apostolorū quā ad fundamentis renouauerat: aliquas vero per alias ecclesias et monasteria sepelienda diuisit: in quorū ossium collectione odor mirabilis quasi floruȝ ⁊ rosarū respersus est: ⁊ lāpas ī crypta accēsa. vi. diebꝰ cōtinuis arsit: in qua nec q̄cq̄ de oleo cōsumptū est nec flāma extincta: donec oīa sanctoꝝ ossa a congerie lapidū sunt collecta. ¶ Quidā autē cum de reliquiis aliquas questus gratia subtraxisset: cōtinuo in lectū decidit graui languore detentꝰ: et cōmissum furtū confessus reliquias restituit: ⁊ sic sanitatē recepit. Horū oīum martyrū passio die kalendarū decēbrium celebratur.

¶ De sancto Diodoro episcopo ⁊ confessore. Cap. xiij.

Diodorus alexandrinus cesariensis: episcopus: dum antiochenꝰ esset presbyter: clarꝰ sapientia habebat. Qui electꝰ antistes mlt̄a opuscula cōpilauit. In apostolū cōmentarios edidit: aliaq́ȝ multa eusebij cesariēsis secutus charactere. Cuius licet censum imitatus fuerit; eiꝰ tn̄ attingere non potuit elo

quentiam ignarus seculariū litterarū. Floruit tempore imperatoris valētis: vt dicit Hieronymus in libro de illustribus viris.

¶ De sancto Ansano martyre: ⁊ maxima virgine ⁊ martyre Cap.xiiij.

Ansanꝰ martyr ciuis romanꝰ filiꝰ nobilis tranquillini duodecim annorū occulte inscio p̄re a ꝓthasio p̄sbytero in xp̄i fide doctus ⁊ baptizatꝰ est: atq̧ a maxima v̄gine de territorio tonagritano de sacro fonte leuatus: q̄ a patre imꝑatoribꝰ diocletiano ⁊ maximiano delatus.xiiij. anno imperij eoꝝ cū ip̄a maxima virgine ab eisdē tētus ⁊ carceri traditꝰ est diebus multis. Quā quidē sacrā virginē p̄fati imꝑatores tādiu fustibꝰ cedi fecerūt: donec sp̄m exhalaret. Ansanꝰ v̄o de carcere fugiēs venit balneo regiū: vbi visione angelica ꝯfortatꝰ est. Deinde veniēs ad ciuitatē senarū: dū xp̄m dn̄m p̄dicaret a ꝓcōsule lysia tētus in ignē missus est: quo diuina v̄tute extincto: dū ꝑmansisset illesus iuxta fluuiū arbiā eductus: ibiq̧ iussu presidijs decollatus est: ⁊ sepultus kalen. decembris.

¶ De sctō Proculo ep̄o ⁊ martyre. Cap.xv.

Proculꝰ ep̄s ⁊ martyr de Syria veniens romam tp̄e iustini imperatoris totamq̧ romanā ꝓuīciā discurrens xp̄m p̄dicabat: miraculis ⁊ vita refulgens. Quē sanctus valētinus ep̄s interañ. ꝯstituit sacerdotē. Et dū die q̄dā celebraret p̄sente predicto ep̄o: angelus dn̄i acceptū de altari calicē in aera videntibus oībus subleuauit: et deinde in altari reposuit sanguine consecrato. Sctūs aūt p̄sbyter de mandato angeli sanguinē ꝯsecratū libauit. Deinde ꝓpter ꝑsecutionē paganorū fugit de tyro siue interano cū ep̄o valētino: ⁊ veniēs ad ciuitatē nequinā a gentilibus gothis tētus ⁊ verberibꝰ afflictus atq̧ in carcere missus est: sed ꝑ angelū eductus venit lazanū: vbi sctō valentino ꝑ martyriū assumpto: constitutus ep̄us totā ciuitatem: per multa miracula cōuertit ad xp̄m. Deinde veniens spoletū xp̄m predicauit: inde adeo monitus ꝑsecutionē fugiens venit bononiā: vbi theodori filiā: que manū habebat aridā sanauit: ⁊ patrē cū filia cōuertit ad fidē. ⁊ filiū heronsiani a demonio liberauit. Et post multoꝝ ꝯuersionē a totilla rege gothoꝝ captus ablatis sibi binis loris a tergo decollatus est: ⁊ iuxta ciuitatē humatus: vbi ꝓcessu tēꝑis puer mortuus iuxta ip̄m sepultꝰ reuixit. Tuncq̧ corpus ipsius integrū repertū honorifice leuatū est: huius passio agit die kalen. decembris.

¶ De sancto Albano martyre. Cap.xvi.

Albanus martyr in ciuitate maguntia passus est: et ibi sepultus. Hic habuit patrē xp̄ianū imperatorē de partibus aquilonis: qui mortua coniuge filiā decorā ex ea habens: ineptēq̧ diligēs: eā nuptui multis principibus petētibus tradere recusabat. Quā tandē flagitioso amore carnaliter cognouit: ⁊ ex illa albanū filium suscepit. Mater igit de cōsensu imꝑatoris ad tegēdam infamiā filiū in capsella pallio inuolutū in partibus vngarie exponendū mādauit: qui reptus iuxta nemus rege vngarie carēte liberis suscipit: ⁊ ob eius elegantiā occulte in rure nutrit: simulataq̧ regina p̄gnante: tp̄e partus puer natus fingit: ⁊ a rege adoptatus vt naturalis tractat: ab oībusq̧ baronibꝰ ⁊ ciuibꝰ filiꝰ regis vere putat: tam ipsis q̄ iuuene p̄dictorū ignaris. Factꝰ ergo iuuenis gratus ⁊ strenuus: filia imperatoris aq̄lonis: q̄ est ꝓpria mater: eidē a patre putatiuo in ꝯiugiū querit: ⁊ ab imperatore tradit: vere putante filiā tradere filio vero regis. Post tp̄s modicū rex vngarie infirmatur: ⁊ ad extrema veniēs filio adoptiuo regnū cōmittens: eo q̄ aliū nō haberet: eidē seriē facti reuelat: ⁊ qualr̄ ab eo reptus non eiꝰ filiꝰ naturalis erit. In cuiꝰ euidentiā palliū in q̄ ip̄m inuolutū ex nemore susceꝑat vsq̧ tūc reseruatū albano tradidit. Qd̄ iuuenis audiēs: cōsternatꝰ ad vxorē ingredit. Et dū sibi causam tristitie querenti factū pādere nollet: eo q̄ se ex hoc contēnendū ab vxore putaret: palliū q̄ silue expositꝰ inuolutus fuerat: qd̄ tūc eidē a rege traditum fuerat de sinu iuuenis cecidit: qd̄ dū mater vidit agnouit: ⁊ mutua collocutiōe habita: reptū est albanū incestu genitū: mr̄e incestuoso cōnubio cognouisse. Cōsilio inter eos habito tristitiā ex morte regis simulāt: mortuūq̧ regē vngarie iuxta ꝯdecentiā regiā tumulāt. Deinde ad vtriusq̧ patrē imꝑatorē ꝓperant: vt eidē seriē facti pandant. Quos ille vt filiā ⁊ generū cum magna leticia ⁊ solēnitate suscepit. Sed die sequēti peracta leticia mutue visionis: imꝑatorē solū albanus ⁊ mr̄ in camerā vocant: eidēq̧ cū lachrymis factū seriosius explicāt: ⁊ ad diuinā misericordiā implorandā ꝑ penitentiā regē cōfortant. Qui omnes sancto cuidam ep̄o reatū ꝯfessi: de ipsiꝰ cōsilio heremitā sctissimū adeūt ꝓ penitētia assumēda. Qui eis septennē ꝑegrinādi penitētiā īponit. Sicq̧ vtroq̧ regno ep̄o regēdo cōmisso.vij. ānis ꝑegrinant: ꝯtinue annis singl'is heremitā reuisentes. Peracta igit penitētia dū heremū scti viri petūt in silua deperdūt ⁊ superueniēte nocte iuuenis parētes in lecto eisdē de folijs arboꝝ strato collocat: ipse v̄o in arborem excusabat. Ac instigāte diabolo

parentes vigilantes ad vomitum redeunt: ⁊ in abominādū antiquū scelꝰ inuicē coeuntes recidūt. Qď albanꝰ sentiēs turbatꝰ ex arbore preceps irruit: ⁊ parētes baculo impatiēs ꝑemit. Facto mane ad heremitā rediĳt: qui faȝ omnia per spiritū ꝓcognita que cōtingerāt reuelauit. Jussu ergo ipsius albanꝰ iterato septēnē peregrinationē assumit: qua perfecta ad heremitaȝ rediĳt. Et duȝ semꝑ peregrinari decreuisset: vitam suam per heremitā conscribere fecit. Quā in pyxide locatam: ad collum suum alligauit et abiĳt. Sicqȝ relicto regno factus anachorita et peregrinus apud ciuitatē maguntiā in nemore a latronibus paganis inuentus dū se xp̄ianum diceret iugulatus est: corpus quoqȝ in flumine iactatum est. Quo cursu fluminis ad molendinum delato: dum filia militis cuiusdaȝ leprosa se in flumine balnearet repente a lepra mundatur. Quod dum admirans deferret in vrbe multi leprosi venientes ⁊ se in amnē tingentes mūdabant. Et mirātibus cunctis vnde talē aqua virtutē haberet perquirētes corpus martyris inuenerunt: ⁊ reperta pyxide: vitaqȝ ipsius plecta deo gratias agētes corpus cū honore ad ciuitatem portantes venerabiliter condiderunt kalen. decēbris. vbi et q̇escit miraculis clarēs.

¶ De sancto Eligio ep̄o. Cap̄. xvij.

ELigius nouionēsis ep̄s: vt ait Sigibertus claruit anno sexto constantis: qui ⁊ Cōstantinus. Hic de ciuitate lemouiceñ. oriūdus patre eutherio: mr̄e terrigia: dū ab annis puerilibus artē aurificū didicisset: oīa que lucrabat pauperibꝰ erogabat: et multa miracula operabat. Inter q̄ cōtracto cuidam elemosynā prebens dum ille manū porrigeret sanus efficit. Et dum iam optimus magister in arte sua factus esset: ⁊ aurū certo sub pondere sibi a rege tradituȝ fuisset: vt inde sibi sellā fabricaret: ip̄e sibi binas sellas fabricatas ope curioso regi tradidit: quibꝰ ponderatis in vtraqȝ auri pōdus quod sibi dederat repperit: sicqȝ miraculose aurū duplicatū inuenit. ¶ Deinde factus est ep̄s nouioñ. Et dū die quadam hominē ex iusticia damnatuȝ patibulo: pietate motus depositū sepeliret: eū manibus contractando suscitauit. ¶ Multa corpora sanctoruȝ repperit deo sibi reuelāte: ī ciuitate nouioneñ. corpus sancti quītini martyris: ⁊ in suessioneñ. corpora martyꝝ Crispini ⁊ crispiniani: ⁊ in beluaceñ. corpus sancti martyris luciani. Defunctus est aūt anno vite sue. lxxx. miraculis clarꝰ. Sed duȝ anno reuoluto corpus eius transferri deberet incorruptū inuentū est: ⁊ barba sibi renata que die sepulture sue sibi fuerat abrasa. Quieuit aūt in dn̄o die kalen. decembris.

¶ De sancta Natalia vxore Adriani martyre. Cap̄. xviij.

NAtalia vxor olim sācti Adriani maryris corpore viri ⁊ aliorū martyꝝ cū eo passoꝝ cōstantinopolim trāslatis: vt in eoꝝ legit passiōe. vi. idus septēbris. manū viri sibi in solatiū retinuit: ⁊ nicomedie vbi vir passus fuerat remāsit. Quā dū tribunus de volūtate maximiani impatoris propter eius decorē ⁊ diuitias in ꝯiugiū peteret: assentire simulauit triduana inducia postulata. Et dū deū ꝓ sui corꝑis castitate oraret: admonet ī somnis ab vno ex martyribꝰ viri ꝯsociĳs: vt cōstātinopolī fugiat. Que manu adriani sumpta nauē cū pluribꝰ xp̄ianis ascēdit: quā tribunꝰ dū insequit: vēto insurgēte ꝯrio: ⁊ pluribꝰ submersis redire cōpellit. ¶ Media ṽo nocte diabolꝰ in specie naute cū naui fantastica fugientibus xp̄ianis apparuit: ⁊ ꝙ viā errarēt asseruit atqȝ ad sinistrā pergere docuit. Hoc aūt faciebat vt eos ꝑderet. Mox dū vela verterēt: adrianꝰ cū nauicula natalie apparuit: ⁊ demonē illū fuisse reuelauit: eosqȝ ꝓcedēs cōstātinopolim saluos mane ꝑduxit. Quo dum introĳssent: natalia domū vbi martyꝝ corꝑa huabant intrauit: manuȝ viri iuxta corpus posuit: ⁊ post orōnem dormitās a sctō martyre inuitata ad celestia ꝑ visum euigilās reuelata narrauit: ⁊ valefaciēs oībus spm̄ emīsit. kalen. decēbris. Cuiꝰ corpꝰ a comitibus iuxta alioꝝ corpora sepultum est.

¶ De sctā Bibiana ṽgine ⁊ martyre. Cap̄. xix.

BIbiana virgo sub iuliano apostata passa est rome. Cuius pr̄ flauianus xp̄ianus fuit: habēs cōiugē ⁊ filias xp̄ianas. Qui accusatꝰ apud iulianū impatoreȝ: ꝙ martyres plurimos sepelisset: ab eodē in exilio dānatꝰ in pace q̇euit. Post cuiꝰ obitū iulianꝰ matrē bibiane ⁊ filias comp̄hēsas tradidit fausto p̄sidi: vt eas ad sacrificādū cōpelleret: a q̇bꝰ ille ꝯuersus ⁊ ab impatore martyrizatꝰ atqȝ ab eisdē sctis sepultꝰ est. Qď iulianꝰ cōperiēs matrē ⁊ filias ꝑq̄rebat. Sȝ post dies modicos Bibiane mr̄ darfosa ⁊ germana latētes in xp̄o q̇euerūt. Bibiana ṽo a iuliano repta ⁊ tēta: dum idolis sacrificare nollet plumbatis diutissime verberat: ⁊ supueniēs triduo ꝓpter nimiā cedē emisso: ꝑ os sanguis ꝓfluuio ad dn̄m ꝑ martyriū perrexit. iiij. noñ. decēbris. Cuiꝰ corpus a iohāne p̄sbytero positū est apud palatiū licinianū iuxta corpora genetricis ⁊ sororis.

¶ De sancto Petro chrysologo ep̄o. Cap̄. xx.

PEtrꝰ chrysologꝰ archiepiscopus rauennas de ciuitate imolēsi oriundus a sctō cornelio imolēsi nutritus et doctus atqȝ in diaconū consecratus est:

vite sanctitate et sapiētia insigniter pollēs. igitur episcopatu rauenne vacante: dum quidem ciuitatis rauennatis ciuis a clero et populo electus esset: et pro confirmatione habenda multi nobiles romam ad Sixtum papam tertium accessissent: anteq̄ illi ad vrbem peruenirent: Sixtus papa a beato Petro apostolo et sancto apollinare sibi apparentibus per visum admonetur: vt nullum alium in rauenne archiepiscopum consecraret: nisi illum quem ipsi in eorum medio eidem ostendebant. Uenientibus ergo ciuibus ad vrbem ab eisdem papa per triduum requisitus: vt electum suū consecraret omnino rennuit: iussa sibi a sanctis referens et ostēsum requirens. Cuius dum nomē ignoraret: sed eūdem ex vultu cognoscendum diceret: per tres dies inter omnes sibi assistentes ostensum videre nequiuit. Post triduum autem imolensis episcopus cum Petro eius dyacono coram papa comparuit: qui eidem pro electi cōfirmatione instanter supplicauit. Sed dum pontifex petrum in medio multorum aspexit: etiam a longe eundem mox recognouit: et q̄ ille esset qui sibi ostensus fuerat asseruit: atq̄ ipsum cunctis approbantibus in episcopatum consecrauit. Qui sanctus laudabiliter viuens: doctrina: vita: et miraculis floruit. Tandem obitu suo sibi diuina monitione reuelato imolam perrexit: et iuxta corpus sancti cassiani martyris: vbi et nutritus fuerat: orans ad xp̄m migrauit: et iuxta eundem martyrem sepultus est quarto nonas decembris. Cuius calix et patena eorum contactu sanant a morsu rabidi canis. ¶ Hic multas homelias super euangeliis: et sermones elegantes composuit: et propter sermonis sui venustatem Petrus chrysologus: quod est sermo aureus: vel aureus sermocinator cognomen accepit. ¶ Extat et eius epistola contra eutycetē tempore leonis primi imperatoris conscripta: cuius sententie auctoritate postq̄ in cōcilio calcedonensi lecta est: eutyces hereticus damnatus est.

¶ De sctis Uero et securo martyrib⁹. Cap. xxi.

VErus et secur⁹ germani apud aphricam sub persecutione vandalica passi: glorioso martyrio coronati sūnt quarto nonas decembris: vt in martyrologio adonis legitur.

¶ De sancto cassiano martyre. Cap. xxii.

CAssianus martyr in ciuitate tigitana que est metropolis mauritanie passus est: qui exceptoris diu gerens officiū: tandem celitus inspiratus execrabile duxit xp̄ianorū neci deseruire: vn̄ renūciās eidē officio sub xp̄iana cōfessione triumphum meruit obtinere martyrii die tertio noñ. decēbris: vt dicitur in martyrologio adonis: cuius corpus in prefata ciuitate tumulatū: inde pcessu tēporis ad ciuitatē imolēsem trāslatū est: vbi et qescit miraculis clarēs.

¶ De sanctis Claudio Hilaria et sociis martyribus. Cap. xxiii.

CLaudius tribunus et hilaria vxor eius et filii eius iason et maurus cum militibus septuagīta sub numeriano impatore passi sunt. Nā vt in passione chrysanti et darie dicet: dum sanct⁹ Chrysant⁹ ab impatore traditus esset tribuno claudio ad torquēdū. Uidēs claudius qual'r oīa tormēta superaret: et qual'r deos gentiū apertis rationib⁹ cōfutaret: et qr fustes qb⁹ cedebat molles reddebātur: cōuersus est ad dominū cum vxore et filiis et septuaginta suis militib⁹ sibi cōmissis. Quod imperator audiens iussit claudiū ligato ad collū ei⁹ saxo in mari precipitē dari. Milites quoq̄ singillatim audiri: ita vt q̄ se xp̄ianū confiteret capite cederet: qui vo se christicolam negaret: dimitteret. Prius ergo iason et maurus filii claudii nō interrogati se xp̄ianos cōfitentes decollati sunt. Quos omnes ceteri imitantes infra horam eodem martyrio coronati sunt. Quorū corpora a xp̄ianis in cuniculo vbi decollati fuerant condita sunt noctu non longe ab vrbe via salaria. Filiorum vo corpora hilaria mater in suo pdio sepeliuit. Et dū ad tumulū oraret: et pagani supuenietes eā occidere vellēt: orandi spacio accepto in cōfessione spiritū emisit. Cuius corpus iuxta filiorū cadauera due ei⁹ ancille clādestine sepelierūt. Horū oīm martyrū passio recolit die. iii. noñ. decēbris. De qb⁹ infra in passiōe chrysanti et darie. viii. kal. nouē. dicet.

¶ De sctō Lucio rege et cōfessore. Cap. xxiiii.

LUcius beatus cōfessor fuit rex britānie baptizat⁹ a timotheo discipulo sancti pauli. Qui regno composito et bene ordinato relictis omnib⁹ secularibus pōpis multisq̄ ad deū cōuersis: veniens per augustā in ciuitatē curie multis ad vite pfectionē exēplo et doctrinis inductis die tertio decēbris in pace qeuit: vt dicit frater Bartho.

¶ De sctā Barbara vgine et mar. Cap. xxv.

BArbara virgo passa est ī ciuitate nicomedie tēpore maximiani imperatoris sub preside martiano. Cuius pater Dioscorus nomine eius ciuitatis nobilis et paganus: turri excelsa fabricata filiā pul-

cherrimam barbaram intromisit: ne ab hominibus videretur. Cumqꝫ plurimi eam in coniugium peterent: illa iam animo christiana diuinitus inspirata: cõsensum denegabat. Et dum pater in balneo quod edificabatur in turri iussisset artificibus duas fieri fenestras: eo discedente barbara tertiam erigi fecit. Et descendens in balneum depingensqꝫ digito in marmore crucis signum: mox in petra signum crucis apparuit ac si ferro sculptum esset. Similiter ⁊ in silice vestigia pedū illius impressa sunt. Et descendens puella in cõcam inundantibus aquis: orauit vt sanctificaretur aqua: ⁊ submergens corpus seipsam baptizauit in nomine patris et filij et spiritus sancti. Egressa igitur de aqua turrem conscendens in idolorum facies conspuit: ⁊ respiciens in celum deum verum adorauit. ¶ Rediens ergo pater ⁊ eam interrogãs cur tres fenestras in balneo fieri iusserat: audiuit ab ea: quia tres sunt qui mundū illuminant: pater et filius ⁊ spiritus sanctus. Quod audiens pater arrepto gladio eam insequitur vt occideret illam: que dum fugeret ⁊ a montis crepidine preclusa artaretur orauit ad dominum: ⁊ scisso lapide mons per medium diuisus virginem suscepit: ⁊ ad aliam partem eiecit. Quo dum pater ascendens duos pastores greges pascentes interrogasset an puellam fugientem vidissent: vnus eorum cum iuramento negauit eam saluare cupiens: alter pede ipsam digito ostendit eam occidi volens. Moxqꝫ ipse cū pecoribus suis in lapides conuersi sunt vsqꝫ in presens ibi manentes. Quam pater apprehensam ⁊ per capillos tractam: ⁊ durissime cesam: martiano presidi die sequenti tradidit puniendam. Et dum christum confiteretur ⁊ idola gẽtium demonia esse contestaretur: iussit eam preses spoliatam suspẽdi ⁊ crudis neruis cedi ac cilicinis saccis plagas eius extergi: deinde carceri immissam pedibus in ligno cõstringi: vbi domino sibi noctu apparente confortatur: ipsiusqꝫ vulnera consolidantur. Quod dum die sequenti preses deorum pietati ascriberet: ⁊ virgo eius insaniam derideret iussit eū versis pedibus suspendi: et latera eius vnguibus radi atqꝫ ardentes lampades applicari. Insuper ⁊ caput malleis contūdi donec de naribus ipsius sanguis abude stillaret in terram. Deinde mãmillis fecit precidi ipsamqꝫ nudam per ciuitatem circunduci. Dum autem sic ducta orasset ad dominum angelus sibi apparens denudatum corpus eius candida stola contexit ⁊ mammillis restitutis plagas omnes sanauit: quod dum preses cerneret furore nimio repletus eã decollari mandauit. Quam pater ad montem vbi eam comprehenderat adducẽs caput eiusdem manibus proprijs amputauit. Moxqꝫ ab igne celesti consumptus est. Corpus autem virginis a valentiano quodam christiano nicomedie sepultum est: die secundo nonas decẽbris. Indeqꝫ tẽporis processu cõstãtinopolim trãslatum postmodum a venetis quibusdam nobilibus venetias delatum: requiescere dicitur in ecclesia sancte marie cruciferorum.

¶ De sancto Meletio epõ ponti. Cap. xxvi.

Meletius episcopus ⁊ cõfessor apud pontum floruit. Qui cum esset eruditionum cura magnificus virtus: tamen animi ⁊ vite sinceritas longe in eo magnificentior extitit: vt dicit in martylogio vsuardi: qui etiam post laudabilẽ vitam ibidem in pace quieuit pridie nonas decembris.

¶ De sctõ Meletio epõ antiochẽ. Cap. xxvij.

Meletiꝰ episcopꝰ antiochenus: vt scribit theodoricus in historia tripartita tẽpore constantij imperatoris arriani claruit. Hic dum ciuitatem quãdã armenie regeret ⁊ barbaros doceret propter sui eloquij venustatẽ ab arrianis ⁊ catholicis pariter antiochie episcopꝰ postulat. Quẽ imperator constantius videre volens ⁊ probare vtrum esset arrianus an catholicus iussit vt exponeret. Dominus possedit me ⁊c. quod ille exponẽs trinitatẽ publice docuit ⁊ aptissimis rationibus comprobauit: propter quod ab arrianis eiectus ⁊ a constantio reprobatus: ⁊ ab ecclesia sua expulsus reuersus armeniam eusebio episcopo adhesit: ⁊ clarus miraculis vita ⁊ scientia in pace quieuit.

¶ De sancto Clemente presbytero ⁊ confessore. Cap. xxviij.

Clemẽs presbyter alexandrinus qui vt dicit ado in diuinarū eruditionū scholis ꝙ maxie floruit: pãthei auditor: origẽis vero preceptor fuit. Hic libros octo ꝯdidit stromatū: qd sonat opus varie ꝯtextū. Cõposuit ⁊ libros octo quos informationū: vel dispositionū noiare possumꝰ. Itẽ libros ad gẽtiles exhortationum. Itẽ librū q dr pedagogus libris tribꝰ distinctū. Itẽ librū qui scribit: quis est q saluus fieri possit diues. Itẽ librū aliū de pascha ⁊ de disputatiõe ⁊ de ieiunio ⁊ obtrectatiõe. Item aliū exhortatoriū ad patiẽtiã. Item ad neophitos. Itẽ aliū q inscribit canõ eccl'iasticꝰ. Itẽ de his q iudaicū sensum requirūt: quẽ ad alexãdrum hierosolymorum episcopū scripsit. Item librum ꝯ hereses. Extat ⁊ eius tã diuinarū scripturarū ꝙ litterature secularis volumina eruditionis ⁊ eloquẽtie referta: in genesim etiã cõmẽtarios scribere pollicitꝰ est. Hec hierony. de viris illustribus. Quieuit in pace die. ij. nonã. decẽbris. Seueri imperatoris tempore florens.

¶ De sancto sabba abbate. Cap. xxix.

SAbbas abbas ex ꝓuīcia capadocie ciuitate mutalapsis p̄re iohāne: matre sophia: claris ex xp̄ianis origine traxit. xvij. theodosij imperatoris anno. Dū autem pater eius militaturus cum vxore alexandriā pergeret: filium paruulū hieremie fratri commēdauit. Quē dū vxor illi⁹ inuite cōspiceret: puer relicto seculo occulte patruū deserens: et ad monasterium quod dicitur scando fugiens: ab abbate gregorio susceptus est ⁊ monachus effectus: qui in oī sanctitate viuēs: etatis processu summa preditus abstinentia cepit etiam clarere miraculis. Interea dū tempore hyemali pistor vestes lotas siccandas in furno adhuc calido posuisset: ⁊ oblitus ipsarum clibanū pro pane coquēdo ex incuria accendisset: deinde recordatus vestium damnū suum defleret. Sabbas compassione motus furnum ingressus accensū illesas vestes illesus eduxit. ¶ Post hec perrexit ad heremū ad gerasimum abbatē: vbi multa diaboli figmenta ⁊ certamina superans dudum mansit. Deinde veniens hierosolymam sibi locellū edificauit: ⁊ sacra loco quotidie ꝑlustrās ad locellum redibat cōtemplationi vacans. ¶ Die quadam apud ecclesiam sancti iohannis baptiste mulierem dudum fluxum sanguinis passam sanam effecit. Quendam etiam a demone obsessum liberauit. Et cum siccitas nimia populum vrgeret: adeo vt neq̄ in puteis neq̄ in foueis aqua reperiri posset: ⁊ ex hoc ciuitas periclitaretur: fodientibus ciuibus in locis plurimis si forte aqua alicunde prorumperet: oratione sancti pluuia largissima noctu descendit: que foueas ⁊ cisternas repleuit: oēmq̄ populū satiauit. Sicq̄ multorū signorū gloria clarus virtutibus pollens: sub iohanne archiepiscopo quieuit in pace die sabbati non̄. decēbris anno dn̄i. ccccccxxiiij. sepultus hierosolymis inter duas ecclesias: cuius corpus inde ꝓcessu tēporis venetias delatum: quiescit in ecclesia sancti antonini martyris.

¶ De sancto Basso ep̄o ⁊ martyre. Cap. xxx.

BAssus episcopus ex nicea ꝓuincia dum xp̄m predicaret a perennio perfide detentus ⁊ ad deorum sacrificia inuitatus: cum idolis immolare contēneret: primo in equuleo suspēsus ad diutius tortus est; deinde laminis ardentibus circa latera appositis excruciatus iesū christū dn̄m maiori cōstantia profitebat̄. Quapropter in equuleo leuatus fustibus ⁊ scorpionib⁹ presidis iussu diutissime cesus est. Post hoc depositus ad statuas deorum ligna ꝓ sacrificio portare compellit̄: data sentētia: vt si nō sacrificaret eodem igne consumeret̄: qui dū sacrificare cōtēneret in ignem missus: sed in eo dudum manens illesus educitur. Sicq̄ a preside adinuicē nicee prouincie destinat̄ cum litteris sibi mādantib⁹ vt bassum: aut sacrificare compelleret: aut excogitatis supplicijs perimeret. Sed dū a iudice suasus sacrificare nollet: fabricatis duobus clauis ad mensuram longitudinis corporis eius: eisq̄ a plantis pedum per medium corporis vsq̄ ad verticem confixus in xp̄i confessione emisit spiritum non̄. decembris tempore decij ⁊ valeriani. Cuius corpus a christianis in Nicea ciuitate sepultum est.

¶ De sctā Crispina ṽgine ⁊ mar. Cap. xxxi.

CRispina virgo in aphrica apud coloniā thebestinā t̄pe Diocletiani ⁊ maximiani imperatoꝝ: cū sacrificare nollet iussu anolini ꝓconsulis decollata est: ibiq̄ sepulta non̄. decembris.

¶ De sctō Dalmatio ep̄o ⁊ martyre. Cap. xxxij.

DAlmatius martyr ⁊ ep̄s de italia oriūdus p̄re senatore dū xp̄ianus esset occult⁹ oīa deserēs ad albā ciuitatem deuenit: ibiq̄ xp̄m predicare cepit et miraculis clarere: ad quē quidam valentianus magister militū de rauēna veniens eius audita fama ꝓ filio suo graui infirmitate detento supplicare cepit: orationeq̄ fusa sanctus filium liberatum eidem nunciat: quod ille repatrians dum verum esse cognouit ad dalmatium rediit: et conuersus ad christum ab eodem cum filio baptismum suscepit. Iterumq̄ ad propria remeans ⁊ christum annūcians miraculi testimonio multos ad fidem conuertit. deinde dalmatius angelo duce ticenum veniens dum flumē sine ponte vel naui ab angelo in momento trāsuectus multis coram positis transiuisset: populum multum conuertit ad christum. Ibiq̄ constitutus episcopus predicationis officium fideliter perficiebat: deinde ad gallias transiēs: plurimos infideliū christianos effecit. Et post hec reuelatione diuina: dum ad suā rediret ecclesiam iuxta flumē ticeni ab infidelib⁹ captus et in cerebro gladijs percussus per martyrium migrauit ad christum. Sed dum corpus eius exanime staret: nec dudum cecidisset viso miraculo multi ex infidelibus conuersi sunt. Sepultusq̄ est ibidem miraculis clarus. Passus est autem die non̄. decembris.

¶ De sctō Nicolao epō ⁊ ꝯfessore. Cap. xxxiij.

Jcolaus episcop⁹ ciuis patere vrbis patre epiphanio: matre iohāna diuitibus claris et sanctis exort⁹ ꝑma die sue natiuitatis dū balnearetur erect⁹ stetit in pelui fere dimidia hora. Ad vbera matris positus. iiij. ⁊. vi. feria semel in die māmas suggebat: q̄ ex noīe auunculi sui nicolai myreorū antistitis vocatus est nicola⁹. Dum adhuc puer imbuēdus litteris a scholis rediret: claude femine eidē obuie gressum rectuz tribuit. ¶ Cuidā ꝑuo dei noīe sabbatio in extasi posito palatiū mirificū auro ⁊ gēmis fabricatū cum sede mirabilis claritatis intro posita ostendit̄: que oīa nicolao adhuc puero in celestibus preparata reuelant̄. Factus autē iuuenis coetaneorū consortia et mores deuitās ecclesiam frequentabat: et que de scripturis audiebat memoriter retinebat. ¶ Parentibus defunctis q̄d de diuitijs sibi dimissis dn̄o gratuz ageret cogitabat. Hinc inanē gloriā si preberet incurrere formidabat. Sed post dies modicos dum quidā cōciuis nobilis ad extremā deductus inopiā: tres filias suas virgines fornicari disponeret: vt inde miserrimus quicq̄ ꝓ victu acquireret. Nicolaus hoc audiens noctu domū viri latēter adiens per fenestrā auri pondus intro clam proiecit clamq̄ discessit. Quod hō ille reperiēs ex eo primogenitā maritauit. Et dū idē secūdo sctūs ꝯfessor peregisset: secūdam filiā similiter pater nuptui tradidit. Dum autē tertio dei famul⁹ idē opus perfecisset: hō ille q̄ vigilās benefactorē suū studio obseruabat: sanctuz fugientē cepit: eūq̄ cognouit ⁊ ad pedes eius se ꝓstrauit. Quē ille erigēs eidem supinde silentiū quoad viueret impauit: illeq̄ tertiā filiā ꝯiugio dedit. ¶ Post hoc defuncto archiepiscopo myreorū dū epi suffraganei pro eligēdo presule orātes cōuenissent: reuelat̄ cuidā epō magne auctoritatis: in quē vota omniū dependebant: q̄ illū eligere deberēt: quē hora matutinali primū ad ianuā ecclesie nicolaū nomine repperirēt. Cum autē nicolaū mane expectantē episcopus repperisset ⁊ nomē ipsius didicisset: eundē licz satis renitentē in cathedra collocarunt. Qui gregi dn̄ico prefectus ad amplioris perfectionis apicē: oī decorat⁹ virtute attingere satagebat: multisq̄ miraclis coruscabat. ¶ Quadā die cū suis clericis ad refectionē discūbēs deficiēte sibi vino modicū vini i vasculo allatū qd̄ vix trib⁹ in mēsa sufficeret cunctis infundi p̄cepit: ⁊ ad sufficientiā oīb⁹ fuit satis. ¶ Alio quoq̄ tp̄e dū vnic⁹ solūmodo panis in cellario repert⁹ esset: operarijs in eccl'ia sua laborantibus apposuit. Indeq̄ plene oēs refecit. Virum ⁊ vxorem qui. xxx. fere ānis sine prole fuerant: ad se venientes: et pro filio supplicantes oleo lampadis ecclesie inunxit ⁊ orationem premisit. Eodemq̄ anno mulier filium enixa eūdem in ministrum viro domini obtulit: quem ille baptizauit: ⁊ sacris litteris erudiuit. ¶ Obsessum a demonio de regione andronica liberauit: puellam manibus aridis de castello euandis sanauit: ⁊ alios multos a diuersis passionibus dei virtute curauit. ¶ Dum ecclesiam construi faceret: et lapis magnus in edificium opus eēt: qui a septuaginta hominibus nullatenus moueri poterat: sanct⁹ dei superueniēs signo crucis p̄misso cum duobus clericis ip̄m amouit: ⁊ ad locuz detulit ordinatū. ¶ Quadā die tempestate seuissima quassati quidaz naute Nicolaum aduocant: et continuo vir quidā eis apparuit dicens se esse Nicolaum ab eis aduocatum. Qui eos in antennis et rudentibus iuuare cepit: statimq̄ tempestas cessauit. Et dum ad eius venissent ecclesiam: quem nunq̄ viderant sine iudice cognouerunt. Quod ille non suis meritis: sed eorū fidei attribuere docuit. ¶ Dum quodā tempore fame valida regio esset oppressa: et naues onerate tritico ad portum myree deuenissent: rogauit sanctus nautas: vt saltem pro quaq̄ naue in centum modijs eoruz inopie subuenirent. Cūq̄ illi respōderent non audere hoc facere: eo q̄ mēsuratum alexandrie granum eadem mēsura constantinopoli in horrea imperatoris eos reddere oportebat: instat sibi: vt petita adimpleāt: confisus in christi gratia: q̄ nihil diminutionis in eoruz mensura recipient. Quod cum fecissent: mensuram quam receperant: integre ministris regis reddiderunt: et miraculum narrauerunt. Granum autē illud quod sanctus acceperat miraculose per biennium ad victum et vsum seminis abundauit. ¶ Sed cum adhuc in regione illa aliqualis cultus idolorum superesset: arborem quādam Diane consecratam: quam quidam colebant rustici: sanctus precidit: diabolo in aera vlulante se de sua sede per Nicolaum eiectum. Et dum quidam viri ad sanctum visitandum nauigio pergerent: demon in specie deuote mulieris eisdem in sagenula apparuit: oleum in vase tribuit: rogans vt ex eo parietes ecclesie sancti Nicolai perungerent: eo q̄ ipsa tunc ad ipsum locuz accedere non posset. Qua discedēte in alia nauicula eisdem cum pluribus vir apparuit Nicolao simillimus: mulierem illam dianam fuisse docuit: et vt oleum sibi datum in mari iactarent admonuit. Quod proiectum in mare: contra naturam aquam inflammauit: qui dum myream venient: nicolaum conspiciūt: ipsumq̄ esse qui sibi apparuerat recognoscunt. ¶ Eodem tempore dum imperator cōstātinus tres principes nepotianum: vrsum: ⁊ neapoleo

nem contra hoſtes imperij miſiſſet: et illos ad
portum myree applicantes vir ſanctus ad prā
dium inuitaſſet: cum eſſent in menſa nunciatur
viro dei: conſulem pecunia corruptum tres iu-
uenes milites innocentes decollari mandaſſe.
Illico ſanct⁹ tribus illis principibus ſibi aſſo
ciatis ad locum properauit: ⁊ iuuenes iam ge-
nuflexo gladium vibrantis expectantes reppe
rit. Audacter igit̄ ſe in ſpiculatorem ingerens
gladium ſibi extorſit: innocentes exoluit: quos
ſecum adducens conſulem adijt: eumq; durius
obiurgans: tandem penitētem ſuſcepit. ¶ Dū
autem principes imperiales cum victoria rede
untes ab imperatore magnis honoribus ſubli
mati fuiſſent: ex inuidia apud eum de proditio
ne delati ſunt: q̄s ille carceri traditos precepit
mane ſine audientia decollari. Qui liberationē
trium iuuenū factam a viro dei recolētes eiuſ-
dem ſe meritis commendarunt. Eadem nocte
vir dei imperatori per viſionem apparuit: ipm
de impietate redarguit: ⁊ niſi innocentes dimit
tat exitiale bellum eidem comminatur ad mor-
tem. Interrogatus quis eſſet: dixit ſe eſſe Ni-
colaum epiſcopum myreorum: ſimiliq; viſione
prefectum exterruit. Euigilās princeps viros
aduocat: ⁊ ſi cui ſancto ſe commēdaſſent inter-
rogat. Qui dum ſe ſancto nicolao cōmendaſſe
dicerent. Miratus imperator veniam petijt: in
nocentes abſoluit: ⁊ eoſdem ad virum dei cum
muneribus deſtinauit. ¶ Fertur beatum nico-
laum iam ſenem niceno concilio interfuiſſe: et
quēdā arrianū zelo fidei ī maxillā percuſſiſſe:
ob idq; a concilio mitra et pallio priuatum ex-
titiſſe: propter quod vt plurimum ſine mitra de
pingitur. Sed dum aliquādo miſſam beate vir
ginis cuius erat deuotus in pontificalibus ce-
lebraret: ⁊ priuationem mitre et palli defleret:
quaſi zelo nimio fidei ablata: ecce cunctis vidē
tibus duo angeli eidem aſtiterunt: quorum vn⁹
mitram: alius pallium ſibi diuinitus reſtitue-
runt. Et extunc inſignia reaſſumpſit ſibi celit⁹
reſtituta. Quem ad vltimam horam deueniēs:
angelos ſibi occurrentes conſpexit: ⁊ ſuum cō-
mendans ſpiritum domino in pace quieuit die
octauo iduum decembris āno domini. cccxliij.
Ex cuius oſſibus oleum iugiter emanare con-
ſueuit: quo liniti languidi a cunctis infirmita-
tibus ſanabantur. ¶ In multis chronicis inue
nitur: ꝙ poſt multum temporis deſtructa a tur
chis myrea ciuitate a mercatoribus barrenſib⁹
corpus ſancti nicolai barrū tranſlatum eſt: ibi-
q; iacere vſq; in preſens: vt plurimum creditur
⁊ a multis peregrinantibus viſitatur. Veneti
autem idem corpus aſſerunt venetijs delatum.
Cuius hiſtoria trāſlationis debito loco: videli
cet tertio kalendas iunij ponetur. ¶ Miracu-
la autem ſancti: tum quia infinita eſſe dicuntur
⁊ innumera: prout collecta ei⁹ feſtiuitatis aſſe
rit; tum etiā quia ea ſola de ſanctis ponere cu-
rauimus: que vel in vita eius: vel circa mortem:
aut erga eorum corpora contigerunt: ex alijs vo
luminibus lectori legenda dimittimus. ¶ Hoc
ſolo ad eius venerationem exarato: ꝙ dum bea
ti nicolai hiſtoria de nouo edita eſſet: que nota-
ta cum ſuo cantu ad manus quorundam fratrū
monaſterij ſancte crucis de ceſena deueniſſet:
⁊ fratres eam in eius feſto canere ad officium
vellent: eorū prior omnino recuſauit: ⁊ fratres
redarguit: dicēs ioculatoria in eccleſia nō eſſe
licitum decantare. Nocte ſuperueniente ſanct⁹
nicolaus priori apparuit: eumq; vultu terribili
lecto abſtraxit: pauimento colliſit: et incipiens
antiphonam. O paſtor eterne ⁊c. per ſingulas
differentias vocum: fuſte quem tenebat ictus
ſupra dorſum patientis ingeminās: per ordinē
ad finē vſq; decantauit. Qui ſemiuiuus dimiſ-
ſus clamoribus fratres excitans viſa et geſta
narrauit: antiphonam quā nunq; audierat ret-
tulit: ⁊ centum notas in ipſa conſiſtere didiciſ-
ſe ex centum percutionib⁹ quas ſuſceperat ad
fecit: et ꝑut dixerat ſic eſſe compertum fuit. Da
taq; licētia frēs nouā hiſtoriā eo die ⁊ deīceps
tā ipſi ꝙ alij in multis eccleſijs celebrarunt.

¶ De ſctō Nicolao papa primo Cap. xxxiiij.

Nicolaus papa hui⁹ nominis p̄
mus natione romanus: ex parte
theodoro ſucceſſit benedicto. iij.
⁊ ſedit annos nouem, menſes du
os, dies. xx. Et vt in chronica mar
tiniana habetur poſt magnum Gregorium pa-
pam nullus vſq; ad eum apparuit in ſede roma
na eidem ſanctitate comparādus. Floruit autē
tp̄e Ludouici ſecundi imꝑatoris. Hic michae-
lem conſtantinopolitanū imperatorem excom-
municauit propter ignatij patriache iniuſtam
depoſitionē. Excōmunicauit etiā lotharium re
gem gallie ꝓpter gualderade pelicis ſue ſocie-
tatem. Qui rex tp̄e adriani ſucceſſoris Nico-
lai pape romā veniēs cōcubina dimiſſa: abſolu
tionē ab eo recepit: ⁊ nō m̄lto poſt vita deceſſit.
Huius tp̄e ſctūs Cyrillus pene omniū ſclauo-
rum apl'us corpus ſctī Clemētis pape a cerſo
na vbi in mare ponticū ꝓiectū fuerat: ex mari
exiccato auferens romā detulit. Qd̄ p̄ Nicolaū
papā in eccl'ia ſancti clementis recōditū fuit:
vbi ⁊ ip̄e cyrillus paucis expletis diebus ſepe
litur miraculis coruſcando. Nicolaus p̄o papa
poſt multas ⁊ vberes collatas elemoſynas et
alia multa bona que fecerat in xp̄o quieuit: ⁊ in
eccleſia ſancti petri apoſtoli ſepultus eſt.

¶ De ſanctis Dionyſia datiua ⁊ ſocijs
martyribus Cap. xxxv.

Dionyſia datiua: leō-
tia ⁊ Emilian⁹ medic⁹ ⁊ religioſus
vir noīe terrius: necnō bonifacius
⁊ ſeruus ⁊ vitricus atq; maioricus

adolescens apud aphricam martyrio coronati sunt. Qui oēs persecutione vandalica sub Hunerico rege arriano ꝓ confessione fidei catholice: ⁊ ne ab arrianis rebaptizarenť decertantes grauissimis ⁊ innumeris supplicijs excruciati: confessorum christi numero sociati sunt. viij. idus decēbris. Ex q̇bus maioricus adolescens dionysie matris sue eidem in tormētis assistentis exhortationib⁹ roboratus in certamine confessionis spiritum reddidit. hec ado.

¶ De sctō Ambrosio epō ⁊ doctore. Ca. xxxvi.

Ambrosius episcop⁹ et doctor: cui⁹ festum obitus occurrit. ij. noñ. aprilis. Hoc ꝟo die quo epūs est ordinat⁹ ab eccľia romana celebratur filius ambrosij romani tunc prefecti galliarum in gallijs natus in cunabulis in pretorio positus: dū dormiret apto ore: examen apum faciē eius ⁊ os impleuit: vt quasi in alueolum suum intrarent ⁊ exirent: que postea euolantes in tantaꝫ altitudinem aeris eleuate sunt: vt humanis oculis minime viderenť. Qd̄ pater cernens et territus infantulum predixit aliquid magni futuruꝫ. Et cum puer esset matri ⁊ sorori manū osculandam porrigebat: vt sacerdotibus fieri conspexerat: quod soror tunc deridebat. ¶ Cum ergo rome factus iuuenis ⁊ litteris eruditus causas perorarct: a ꝓbo prefecto pretorij missus ad liguriam emiliāqꝫ regendam prouinciam venit mediolanum. Mortuo ꝟo auxentio episcopo arriano: cuꝫ populus propter presulis electionem in seditionem positus esset: ⁊ ipse pro seditione sedanda ad ecclesiam perrexisset: voce infantis subito ambrosium episcopum clamante: ab omnibus tam arrianis q̄ catholicis pontifex eligitur. Quod ille audiens contra morem suum homines torqueri fecit: vt sic ab eius electione cessarent. Deinde profiteri philosophiaꝫ volens quasi rē christianis suspectaꝫ: dum non permissus esset publicas meretrices ad se ingredi fecit: populoqꝫ magis acclamante: peccatum tuum super nos: noctu aufugit. Et dum se ticenum ire putaret: mane ad portam romanam ciuitatis se repperit. Interim missa electione ad valentinianum imperatorē eam approbauit: gaudens q̄ iudices a se directi ad sacerdotium peterentur. Ambrosius ꝟo in possessione leontij latuit. Sed relatione imperatoris veniente producitur. Et q̄uis multū renitens: tandem electioni consentire compellitur. Et cum adhuc esset cathecuminus baptizatur: ⁊ octauo die in episcopum consecratur. Qui cum post annos quattuor romam venisset matre defuncta: et germana manum eius oscularetur subridens dixit in se iam impletum: quod puer vaticinatus fuerat. Ubi etiam paralyticam in lecto cubantem: solo vestimenti eius contactu: sanaꝫ effecit. ¶ Sed et contra voluntatem iustine imperatricis arriane catholicum in episcopū promouisset multas ab ea insidias et persecutiones passus est: adeo vt etiam vna ex virginibus arrianoruꝫ: vt eum ad reliquas cedendum traheret: ip̄m per pallium cepisset: quam die sequenti ambrosius morte defunctā subita honorifice sepeliuit gratiam pro contumelia rependens. Rediensqꝫ mediolanum ad suggestionē auguste multi sibi calūniantur: et multas iniurias patitur. ¶ Et dum in exilium mittendus putaretur: et quidam vicinus quadrigam ad eum exportandum parasset iusto dei iudicio anno vertente ipse in eadem carruca in exilium missus est. ¶ Cum auteꝫ plures obsessi a demonibus se ab Ambrosio torqueri dicerent et iustina cum arrianis Ambrosio imponerent: quod pecunia compararet qui se ab immundis spiritibus torqueri assererent: subito vnus ex illis demone oppressus clamabat q̄ vtinam qui non credunt Ambrosio vt ipse torqueretur: quem ceteri arriani in piscinam necauerunt. ¶ Hereticus quidam inconuertibilis: dum predicante episcopo: vidit angelum ad aures eius loquentem conuersus est: et fidem quam persequebatur: defendebat. Quidam magus: qui demones ad eum cedendum inuocabat: audiuit ab eis: q̄ nec ad fores eius appropinquare persumerent: quoniā ignis de domo eius exibat: qui etiam eos longe positos cruciabat. Quodam demoniaco mediolanum intrante: demon ex illo exiens alium ex vrbe egredientem inuasit: dicens q̄ Ambrosium timebat: et ob id vrbem ingredi formidabat. Dum quidam ad preces auguste cum noctu volens gladio percutere brachiū eleuasset: subito manus eius exaruit. Cum apud thessalicam ex seditione populus iudices lapidasset: iratus Theodosius imperator omnes thessalonicenses perimi iussit: nocentes ab innocentibus non secernens. Et cum mediolanum venisset volens intrare ecclesiam ab Ambrosio prohibetur: ⁊ de tanto scelere audacius increpatur. Qui cū dauid homicidā ⁊ adulterum allegasset: audiuit ab eo: q̄ quem allegauerat delinquentem imitaretur ⁊ penitentem. Et a doctore sancto suasus publicā agere penitentiaꝫ nō est dedignatus. Cūqꝫ penitētia peracta die pasche pro cōmunione sumenda cancellos ecclesie intrasset: Ambrosius eū extra chorum repulit: dicens locum illū clericis assignatū: ⁊ q̄ purpura facit imparatores nō sacerdotes: cui imperator humiliter obediuit: ⁊ reuersus cōstantinopolim: dū in eccľia extra cācellos maneret inuitatus a patriarcha vt intraret: miratus ait: se vnū vidisse ambrosiū sacerdotē. ¶ Dū ad pa

latiū macedonij magistri officioꝝ pro cuiusdā intercessione accessisset: ⁊ fores clausas reppe risset: comminat⁹ est illi: ꝙ cito ad ecclesiā ve- niens apertis ianuis intrare non posset. Post modicum tempus macedonius ad ecclesiā fu- giens timore inimicorum patētibus ianuis adi tum reperire non valuit. ¶ In ciuitate floren- tie filium cuiusdam nobilis nomine pansonem puerum obsessum a demonio liberauit. Et dū post dies modicos puer subito expirasset: ma- ter ipsum in lecto sancti defunctum locauit: quem ille superueniens oratione et lachrymis suscitauit. ¶ Nicetius quidam notarius dolo- re pedum vexatus: dum ad episcopum cele- brantem pro communione accessisset: ⁊ ille pe- des ipsius casu calcasset: exinde a dolore ere- ptus est. ¶ Hospitatus in quadam villa tuscie apud quendam diuitem filijs ⁊ familia abun- dātem: dum vir se de cunctis sibi ad votum suc cedentibus iactasset: ⁊ ꝙ nihil sibi aduersi in vita sua aliquando contigisset. Ambrosius ter- ritus inde cum socijs festinus discessit: dicēs ibi tutum non esse permanere: vbi dominus nō erat. Quo abeunte ⁊ aliquantulum proceden- te vir ille cum domo ⁊ omni familia terre hia- tu absorptus est: vsqꝫ in presens quadā fouea ibidem in testimonium permanente. ¶ Ipse su um obitum presciuit ⁊ reuelauit: ꝙ vsqꝫ pascha cum fratribus esset. Et dum die quodam psal mum. xliij. cum notario dictaret: vidit notari⁹ ignem caput eius in modum scuti operientem ⁊ per os eius intrantem: faciesqꝫ eius vt nix effecta: post modicum ad colorem pristinum re dijt: quo die dictandi ⁊ scribendi finem fecit. Post dies modicos grauiter egrotare cepit. Et dum ad extrema propinquaret et quattuor eius dyaconi de eligendo episcopo inter se tra ctantes simplicianum nominassent ita silēter: vt vix mutuo se audirent: ipse longe positus tertio clamauit: senex: sed bonus. Quod audi- entes illi mirati sunt: et non nisi illum post ei⁹ obitum elegerunt. Honorat⁹ quoqꝫ presbyter ecclesie vercelesi. expectans eius obitum: cum se sopori dedisset audiuit se tertio vocari: vt surgeret festinanter: qꝛ statim erat recessurus: qui surgens ei corpus domini obtulit: quo sum pto vir domini manus in modum crucis expā- dit: ⁊ orans sub silentio expirauit die secundo nonas Aprilis. Anno domini. ccclxxx. Celebra tur autem eius festum ab ecclesia die quo epi- scopus est ordinatus: vt dictum est: scilicet die septimo idus decembris. ¶ Eadem hora visus est in quodam monasterio in partibus orientis inter monachos psallentes orans: ⁊ notato tē- pore repertum est beatum virum tunc a corpo- re migrauisse. Et cum in nocte pasche corpus eius ad ecclesiam delatum fuisset: plurimi in- fantes baptizati eum viderunt sedentem qua- si in cathedra tribunali vt dicebāt. Alij eū ascē dentem digito parentibus ostendebant: pluri mi quoqꝫ stellam supra corpus eius vidisse te stati sunt. Sepultus est die pasche apud basili- cam ambrosianam: vbi demonum turba se ab il lo torqueri clamabat: vbi ⁊ infirmitates curan tur: et demones vsqꝫ in presens effugantur.

¶ Hic doctor sanctissimus multa vtilia opuscu la in ecclesia dei composuit: videlicet librū exa meron. Item librum de officijs. Item de con- flictu vitiorum ⁊ virtutū. Item librum de vir- ginibus. Item vitam beate agnetis. Item li- brum de paradiso ⁊ eiectione primi hominis. Item de oblatione Caim ⁊ Abel: ⁊ quid ipsa oblatio significet. Item de recessu Abrahe de mesopotamia. Item ad flacellam reginam de spiritu sancto. Item cōtra arrianos libros plu res. Item contra apollinarem librum vnum. Item ad sauinum episcopum de trinitate librū vnum. Item commentariorum in lucam libros plures. Item librum christianorum. Item ad diuersos libros. lxxv. Itē tractatus. xiiij. Epi stolas breues. lxxvij. Sermones declamatori- os. lxxv. Scripsit ⁊ libros de spiritu sancto q̄s gratiano principi direxit. Item librum de ex- cessu Satyri. Item rhithmos super deprecatio ne pluuie et serenitatis: ⁊ alia multa que enu- merare longum esset. Composuit et officium ⁊ hymnos ac ordinem misse: qui in ei⁹ ecclesia obseruantur.

¶ De sancto agathone martyre. Cap. xxxvij.

AGathon martyr apud alexādriā sub decio impa tore passus est. Qui cum eēt miles ⁊ phiberet quosdā gen tiles volētes illudere cadaue- ribus martyrū: clamor repēte totius vulgi aduersus eum ex tollit. Oblatusqꝫ iudici cū in confessione xp̄i ꝑ sisteret: capite pro pietate damnatus est septi- mo idus decembris. hec ado.

¶ De sancto agathone ab- bate. Cap. xxxviij.

AGathon abbas per trien nium lapidē in os tenuit donec taciturnitatē di sceret. Interrogat⁹ que vir tus plus haberet laboris: re- spondit orare deum: co ꝙ de- mones orantem semper impu gnant vt orationē interrūpāt. Interrogat⁹ a quodā quomodo cū fratrib⁹ ha bitare deberet. Rn̄dit sicut ī prima die nūqꝫ fi- duciā assumēdo: eo ꝙ fiducia sit gēitrix passio nū. ¶ Dixit quoqꝫ ꝙ si iracūd⁹ etiā mortuos su scitaret non placeret alicui: nec ipsi deo propter

iracundiam suam. ¶ Fuit autē agathon sapiēs ad intelligendū: impiger ad laborandū: parcus in cibo ⁊ vestimēto: qui dicebat se nunꝗ dormiuisse habens aliquid aduersus queꝗ: nec dormire permisisse habētem aliquid aduersum se. Moriturus triduo apertis oculis in extasi mā sit: et pulsatus a fratribus dixit se diuino iudicio assistere ⁊ anxie timere: eo ꝙ ꝗuis in mandatis dei laborasset ꝓ viribus: nesciebat adhuc vtrū deo placerēt opa sua: q2 aliter sunt iudicia dei: aliter hominū. Quo dicto spm̄ cuꝫ gaudio emisit. videbant em̄ eum colligenteꝫ spiritum: queādmodum si quis salutat amicos suos dilectos. hec in vitis patrum.

¶ De sancta Fara virgine. Cap. xxxix.

Fara virgo de frācia tempore heraclij imperatoris claruit. Cuius pater hagerricus de burgūdia duxit originem. Hic claris natalibus ortus: in aula Theodeberti regis francorum inclytus ex vxore sua leodegunda: tres filios ꝓcreauit oēs sanctos: scꝫ faronem: valpertum: ⁊ conoaldum: filiaꝫ ꝗ virginem faram. Que dū iuuenilibus ānis virginitatem suaꝫ deo vouere cuperet: sed a patre prohiberet: qui filiā nobilē nobili spōso tradere disponebat: tāta lachrymarum inūdantia fleuit ꝙ visum amisit: quem tum dn̄s ei per beatuꝫ eustasium episcopū restituit. Adhuc quoꝗ patre ad eius nuptias intendēte: Fara ad ecclesiam apostoloꝝ principis confugit: quam pater cum ministris: vt eam perimeret insecutus: tentam tandeꝫ carceri mancipauit. Interea beato eustasio de legatione regis Lotharij redeunte: multa precum instantia patre eius placato ꝓcurauit: vt virgo dei de carcere educeret ⁊ sancti monialis consecraret: quod vix patre annuēte factum est. Et a sancto gundoaldo meldeñ. episcopo habitu virginitatis assumpto cenobio ꝗ eidem virgini in solo paterno edificato: ipsa in pudicitia ⁊ sanctimonia perseuerans plena virtutibus quieuit in pace. vij. idus decembris: vt scribit Sigibertus.

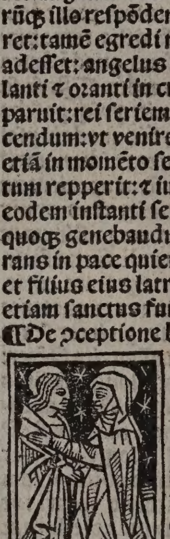
¶ De sancto martino abbate. Cap. xl.

Martin⁹ abbas apud ciuitatē santonas vite sanctitate ⁊ mirabilib⁹ signis ꝑpollens die vij. iduū decēbris in xp̄o feliciter obdormiuit: ad cuius tumulū crebērrime diuinitus miracula multa fiunt: vt dicitur in martylogio adonis.

¶ De sancto Genebaudo ep̄o. Cap. xli.
Latro episcopus.

Genebaudus ep̄s laudunen̄. a sctō remigio ep̄o remen̄. sub clodoueo rege cōstitut⁹ ē. Qui vxorē habebat neptem sancti remigij: quam quidem reliquerat: tamē secā cohabitabat: vnde ex frequenti conuersatione cum ea peccauit: q̄ filium concepit ⁊ peperit: quem episcopus latronem nominandū mandauit: eo ꝙ in latrocinio genitus esset. ¶ Uerum ne suspitio oriretur adhuc coniugē ad se venire permittebat. Penitētiaꝗ de peccato peracta: iterum eam cognouit: ⁊ filiam genuit: quam vulpeculā nominauit. In se tandem reuersus pro remigio misit: q̇ laudunū venit. Et dum sibi ep̄s pontificatuꝫ cum lachrymis resignaret: illeꝗ causam quereret: eidem ipse peccatum suū confessus est. Remigi⁹ autē eum in ecclesia. vij. ānis inclusit: interimꝗ pro eo episcopatū gubernauit. ¶ Post septennium nocte dn̄ice cene genebaudo flenti: ⁊ quia ipse qui penitentes reconciliare cōsueuerat: nec locum inter penitentes haberet conquerēti angelus astitit: pctā sibi dimissa nūciauit: ⁊ vt exiēs in crastinū penitētes reconciliaret admonuit. Cūꝗ ille se exire non posse diceret: eo ꝙ ostiū clausum ⁊ signatū eēt: remigiusꝗ claues haberet: angelus saluo sigillo ostiuꝫ reserauit. Iterūꝗ illo respōdente: etiā si ip̄e xp̄s sibi mandaret: tamē egredi nollet: nisi qui eum incluserat adesset: angelus eadē hora remigio peneuigilanti ⁊ oranti in crypta beate ỽginis remis apparuit: rei seriem pandit: ⁊ ad genebaudū educendum: vt veniret ex dei parte mandauit: qui etiā in momēto se iuxta cellā genebaudi trāslatum repperit: ⁊ iussa complens ad locum suuꝫ eodem instanti se reductum inuenit. Sanctus quoꝗ genebaudus in sanctitate vite perseuerans in pace quieuit. vij. idus decembris. Cui et filius eius latro in episcopatu successit: qui etiam sanctus fuit.

¶ De ꝯceptione btē Marie ỽginis. Cap. xlij.

Conceptio sctē dei genitricis marie: non quidem ex generali ecclesie institutione: sed ex speciali quorundam deuotione in pluris ꝗ ecclesijs celebratur: ꝗuis enim beata virgo fuerit in vtero mr̄is etiā ab ipsa aīe infusionis die sāctificata: fuit tn̄ in peccato originali concepta: quod tribus rationibus comprobat. Primo: quia si fuisset sine peccato originali concepta: sequeretur ꝙ non fuisset filia ioachim: sed solum anne. ⁊ sic quodāmodo quātum ad humanitatē esset equalis christo: quod est absurdū ⁊ errorē. Cōsequētia probat: quia non potest esse ꝑmixtio seminum viri ⁊ mulieris sine pruritu libidinis ⁊ delectationis. Constat autem ꝙ talis pruritus ⁊ delectatio habet annexum peccatum originale: vt probat Augustinus in libro de peccato origina

li. Et ideo conceptio christi fuit absq; tali pec-
cato: quia ibi nō fuit permixtio alicuius semi
nis virilis: ⁊ per consequens nec pruritus libi
dinis. Secūdo: qꝛ si fuisset sine tali peccato cō
cepta: sequeretur ꝙ nō fuisset christi sanguine
per eius passionē redempta: quod est falsum ⁊
pessime dictum. Et probatur consequentia: qꝛ
xp̄i passio fuit ordinata ad peccatum omne de-
lendum sive originale per baptissmū sive actua
le per penitentiā: sed cum in beata virgine nul
lum fuisset peccatum actuale abolenduꝫ: si sine
peccato originali concepta fuisset xp̄i passio ni
hil delendum in ea recepisset: et sic per christi
passionem non fuisset redempta. ¶ Tertio: qꝛ
ex hoc sequeretur: ꝙ si beata virgo ante christū
decessisset: quod fuit possibile: ipsa immediate
paradisum ingressa esset: sed hoc est falsum: vt
patet Johannis. iij. Nemo ascendit in celum
scilꝫ ante xp̄m: nisi qui descendit de celo ⁊c. Cō
sequentia probatur: qꝛ sola originali culpa adi
tus regni celorum preculdebatur decedētibus
sine peccato actuali. ¶ Uerum ad rationes que
in contrarium a pluribus allegātur: sic respon-
detur. Et primo vbi dicitur: ꝙ xp̄us non venit
soluere legem sed adimplere. Cum igitur ipse
in lege mandaaerit: honora patrem tuū et ma-
trem tuam ⁊c. Credendū est ipsum etiā matrē
suam in hoc potissime honorasse: respondetur
ꝙ honorauit eam inq̄tum fuit conueniens: nō
tamē tantū: ꝙ ipse ex hoc exhonoraret seip̄m.
Nam dicere ꝙ virgo maria esset equalis in gra
tia humanitati xp̄i: esset ignominia ip̄i christo.
¶ Secundū cum dicit͛ a talibus: ꝙ augustinus
dicit. Cuꝫ de peccatis agitur mentio: noleam
volo de beata virgine fieri mentionē intelligē-
dum est de peccato actuali etiam veniali: a quo
oīno immunis fuit. ¶ Tertio cū opponit͛: ꝙ ec
clesia dei permittit fieri solēnitatē de eius con
ceptione: qd̊ idē est ac si iuberet: ⁊ etiā in curia
romana fit tale festū p̄ papā ⁊ cardinales. Re
spondet͛: ꝙ lꝫ istud festū sortiat͛ nomē cōceptio
nis: est potius festū de eius in vtero sctīficatio
ne. Sed qꝛ tp̄s sanctificationis est ignotū sub
noīe ⁊ vocabulo cōceptionis agit͛ festū de tali
sanctificatiōe. ¶ Huius aūt celebratiōis festi
principiū fuit beatus anselm⁹ prior monasterij
beceñ. postmodū cantuariensis archiep̄us: pro
pter miraculū qd̊ eidem apparuit: qd̊ tale fuit.
Dū em̄ ip̄e tunc dicti monasterij prior: pro qui-
busdā vrgētib⁹ ad partes britānie nauigasset:
dispositisq; agēdis repatriaret: cōtingit tēpe-
state nimia exorta: ⁊ intumescēte pcella nauē
periclitari. Et dū cūcti in discrimie nimio po-
siti: oīq; spe hūana deserti diuinuꝫ adiutoriū ⁊
beate virginis flagitarent: potissime aūt prior
anselmus: qui beate dei genitricis fuerat sin-
gularis deuotus: subito concipiūt quendā mi-
rabili claritate fulgentē: pontificali habitu de
coratū super vndas maris versus nauē ambu-
lando venire. Qui proximus naui anselmū vo-
cat: eūq; alloquitur: vt si periculū maris euade
re cupit: ⁊ in patriā saluus redire: eidem pro-
mittat coram deo: ꝙ festum conceptionis ma-
tris xp̄i: annis singulis solenniter celebraret:
⁊ celebrādū quibuscunq; poterit suaderet. Et
cuꝫ ille de die festi ⁊ officio fiendo interrogas-
set: respōdit: ꝙ. vi. idus decembris festū illud
celebrandū erat: quo die beata virgo concepta
fuerat: ⁊ ꝙ idem officiuꝫ quo ecclesia vtitur in
eius natiuitate: in hoc festo dicendū erat muta
to solū nomine natiuitatis in nomē conceptio-
nis. Et cum prior de nomine nunciꝫ interro-
gasset: respondit se esse Nicolaum episcopuꝫ a
beata dei genitrice pro tali reuelatione ⁊ corū
liberatione transmissum: mox anselmus iussa
promisit: ⁊ voti interpositio cōfirmauit: statim
q; sedata tēpestate ⁊ flante vento prospero ad
propria redierunt. Et sic ab eodē anselmo pri⁹
in monasterio suo: ⁊ deinde in ecclesia cantua-
riensi: cui prefuit dictum festū celebrari cepit.
Deinde in pluribus ecclesijs huiusmodi con-
suetudo inoleuit. Ut festū conceptionis bea-
te virginis. vi. idus decēbris. ⁊ in kalendarijs
ascribatur ⁊ solenni officio recolatur. ¶ Histo-
ria ꝓ cōceptionis beate Marie in festo eius-
dem natiuitatis scribetur.

¶ De sancto zenone episcopo Cap. xliij.

Zeno veroneñ. episcop⁹ ⁊ do-
ctor claruit tēpore
Galieni imperato-
ris. Qui a cunabilis sanctus
ex eadeꝫ ciuitate oriundus in
iuuenili etate monachus fa-
ctus: deo sanctis operib⁹ ser-
uiebat: orans ad dn̄m: vt sibi
aditū p̄dicatiōis in populis
aperiret. Egressus aliquādo de monasterio ad
piscandū vidit hominē in plaustro bobus a de-
mone arreptis precipitātibus per abrupta ad
athesim fluuiū velocissime festinare: quos ille
nullatenus poterat retinere. Sctūs autē signo
crucis edito diabolum a bobus effugauit: et
boues retinuit: vlulante demone ⁊ cōminānte ꝙ
ad iniuriā sancti viri de bob⁹ eiect⁹: ad hoīes
vexādos transiret. Post modicū tēpus in ep̄m
veronē. electus gregē domini verbo ⁊ exemplo
pascebat. ¶ Post hec dū filia Galieni impera-
toris ab eodē demonio esset oppressa: ⁊ demon
per os eius clamaret: inde non egressurū nisi
zeno episcopus adueniret: misit imperatoris
nuncios ad ip̄m requirendū. Quē missi veronā
veniētes piscantē in flumine athesi reperiunt.
eūq; ad imperatorē inuitānt negociū exponen-
tes. Quos ille se precedere iussit: ⁊ ex eius ri-
scatione tres pisces de dolio sumere concessit.
Illi vero quattuor abstulerūt. Et dum eos ad

coquendū in cacabo feruētis aque posuissent tribus piscibus decoctis: quartus subreptus viuus in vase: ac si in flumie natabat: donec ipi redeūtes scō piscatori veniā petūt ꝛ furtū restituunt. Quibus ille ꝛ piscē concessit ꝛ culpā indulsit. Dum ergo romā ad palatiū imperatoris aduenisset: ꝛ demon per os puelle clamaret se ibidem amplius manere nō posse: zeno a virgine immundū spiritū eiecit: ꝛ coronā imperatoris ab eodē sibi pro mercede traditā incōparabilis precij pauperibꝰ erogauit: atq; ab eodem q̄uis xp̄ianorū persecutore: licentiā edificāde ecclesie in eius diocesi impetrauit. ¶ Rediens igitur zeno verbum dn̄i instanter predicabat: libros ꝛ volumina cōpilabat: idola vbiq; destruebat: ꝛ ecclesias fundabat: multitudinē quoq; populi ad xp̄m conuertebat. Quem ꝛ ciues nimia dilectione reuerebantur. Sicq; signis ꝛ virtutibus clarus: ecclesia sua feliciter gubernata: in pace migrauit ad dn̄m. vi. idus decēbris sepultus in monasterio suo: vbi ꝛ multiplicibus signorū virtutibus claret. ¶ Refert Greg. in. iij. dialo. capi. xix. q̄ dū fluuius athesis maxima inundatione adeo creuisset: q̄ ciuitatem veron. vsq; ad fenestras magnorum palatiorū occupasset: excrescens aqua ad ecclesiam beati zenonis deuenit: ꝛ apertis ianuis minime introiuit: ꝛ paulisper vsq; ad fenestras ecclesie tecto proximās peruenit: sicq; stans aqua eccl'ie ianuas ꝛ fenestras clausit: ac si elementū liquidū in parietē fuisset mutatū. Et cū multitudo populi vtriusq; sexus intra eccl'iam repta fuisset: ꝛ fame ac siti deficere formidarēt: nec inde egredi possent: ad ianuā ecclesie venientes aquā ad bibendū hauriebāt: que vt aqua hauriri poterat: sed defluere vt aqua: non valebat. Orantibꝰ aūt populis aqua ad alueū suū decrescēs reuersa est: aliqua muri ciuitatis parte ex impetu magno dirupta: ꝛ q̄ per apertā eccl'ie ianuā intrare nō valuit: firmissima vrbis munimēta diminuit. hec gregorius. ¶ Scripsit aūt hic venerādus antistes libros: de patiētia: pudicitia: fide: spe: ꝛ charitate. iij. De iusticia tractatū. i. De timore dn̄i. i. De spiritu et corpore. i. De eo q̄ scriptū est. Cū tradiderit regnū deo ꝛ patri tractatū. i. De edificatione domꝰ dei a salomōe expositionē pulcherrimā. De continētia tractatū. i. De baptismo tractatus. iij. De natiuitate dn̄i ꝛ maiestate tractatū. i. De hoc verbo. Attēde tibi ne forte fiat ꝛc. tractatū. i. De circūcisione tractatū. i. De ieiunio. iiij. tempor. i. Super ps. lxxx. tractatū. i. De auaricia. iij. Super genes. viij. Super exod. ix. Super Esa. vij. Super Dan. iij. Super iob. i. De festo pasche. viij. De inuitatione ad fontes. v. De somnio Jacob sermonem. i. De. xij. signis celi ad neophytos tractatum. i. De fide. ij. Super Joh. i. Super historia susanne. i. De die dn̄ico tractatꝰ. ij. De abrahā. ij. De natiuitate dn̄i. ij. Epistolā arca-

ij martyris tp̄e suo apud mauritaniam passi.

¶ De sancto Romarico abbate. Cap. xliiij.

ROmaricꝰ abbas vt ait sigibertus: floruit tēpore heraclij imperatoris: ꝛ temporibus sigiberti regis austrasiorū ꝛ clodorici regis francorū. Hic magnus in palatio regis theodeberti renuncians seculo factus est monachus in monasterio Lusouien. sub amato abbate. Quo humanis exēpto eidē in abbatie regimie successit vita ꝛ miracl'is clarus. Existēs aliqn̄ in oppido vosagi: vas quodda ficere qd̄ pridie fuerat ml'tis ex eo potātibꝰ vacuatū: dū sitiētibꝰ fratribus vinū defuisset: ꝛ vn̄ apponeret nō adesset oratione facta diuinitus: repletū apportari iussit: ꝛ oibus eadē sicera satiatis: de reliquo egri quicūq; bibentes sanabantur. ¶ Dux aliquādo se balneasset: eo de balneo egresso puella leprosa ipiꝰ balnei aqua repersa cōfestim a lepra mūdatur. Quieuit in dn̄o plenus sanctitate sexto idus decēbris.

¶ De sancto Eutyciano papa ꝛ martyre. Cap. xlv.

EUtycianus papa ꝛ martyr natione tuscus de ciuitate luna ex parte marino: marco pape prio in episcopatu successit: seditq; annis. viij. mensibus. x. diebꝰ. iiij. Hic constituit vt fruges noue super altare benedicant fabe ꝛ vue solūmodo. Hic sctissimꝰ papa per diuersa loca. cccxlij. martyres manu sua sepeliuit. Et hoc constituit: vt nullus fideliū martyrē sine colobio aut dalmatica sepeliret: qui sub persecutione aureliani imparatoris martyrio coronat: ꝛ sepultꝰ est via apia in cimiterio calixti. vi. idus decēbris. ꝛ cessauit episcopatꝰ diebus viginti.

¶ De sancto Eutyciano confessore. Cap. xlvi.

EUtycianus cōfessor floruit tēpore Constantini magni imperatoris: de quo in prio libro historie tripartite dicitur: q̄ in bithynia circa montē olympū morabatur: diuina repletus gratia in miraculis ostēdendis: cuius tp̄e quidā spatarius imparatoris ex suspitione tyrānidis habita cōtra eū requisitus dū fugeret circa montē olympū repertus grauibus vinculis astrictꝰ est. Quē ad preces parentū sanctus cōfessor oratione p̄missa: prio quidē ianuis carcerū spōte diuinitus apertis a vinculis absoluit: deinde ad imperatorē accedens: eius innocentiā allegās ꝛ cōprobās eūdem plenius liberauit: eo q̄ imperator sanctū in maxima reuerentia haberet.

¶De sancto Macario martyre. Cap.xlvij.

[M]Acarius martyr gente lybicus apud Alexandriam tempore decij martyriū passus est: qui cum a iudice multis verbis ad negandum fidem suaderetur: ⁊ eo maiori constātia christum profiteretur; viuus ad vltimum iubetur exuri: sicq3 martyr efficitur. vi. idus decēbris. hec ado.

¶De sancta Leocadia virgine et martyre Cap.xlviij.

[L]Eocadia virgo genere hispana et nobilis sub Datiano preside in ciuitate toletana passa est tēporib9 diocletiani et maximiani imperatorum: que dum sacrificare idolis cōtēpsisset: a iudice dira carceris custodia maceraē: donec cogitaret qualiter eā grauioribus afficeret penis. Qui cum in emeritana vrbe beatā Eulaliā virginez ⁊ multos alios suos christi diuersis et excogitatis supplicijs interemisset: ⁊ hec omnia Leocadia in carcere posita audiuisset: genibus in terra positis orās in confessione dñi impollutū xp̄o spm̄ reddidit v. idus decēbris sepulta in eadem ciuitate.

¶De sancto Proculo episcopo ⁊ confessore: Cap.xlix.

[P]Roculus quartus episcopus Veroneñ. claruit tempore maximini imperatoris: qui dum apud mediolanum degens christianos persequereē. Proculus persecutionē declinans extra menia vrbis Veroñ. in pua cellula latitabat: gregez domini sibi commissum sermone vt poterat reficiens ⁊ exemplo. Dum autē martyres christi firmus ⁊ rusticus ab anolino proconsule Veroneñ. in carcere tenti essent. proculus amodo senex desiderio martyrij flagrans se sponte gentilibus obtulit: ac christū professus ab eisdez vinctus pcōsuli presentaē. Quez ille delirum putans ⁊ pre nimia iam senectute amentia ductum solutum abire permisit: qui a ministris colaphis ⁊ fustibus cesus extra vrbis menia pulsus ad suos redijt: dolens ꝙ cum deus indignuz martyrio iudicasset. Illi vo eum vti patrem gratissime receperunt. Deinde persecutione sedata: loca terre sancte visitauit: cura eccl'ie presbyteris suis commissa: reuersus autem dum venisset vngariam: barbam et comam prolixam minuere decreuit iuxta sacrorum canonuz instituta. Et dū esset in via fontem orādo de terra pduxit: quo in loco plures viatores viso miraculo conuersi sunt: ⁊ in ipso fonte baptizati. Ipse aūt ibidez aqua eiusdem fontis perfusus barbam totōdit et comā quodam hebeti ferro et rubiginoso sic leniter ac si nouacula fuisset acuta. Indeq3 Veronā rediēs signis et vtutib9 clarus quieuit in pace. v. idus decēbris sepultus in ecclesia sua.

¶De sancto Syro epo ⁊ pfessore. Cap.l.

[S]Yrus episcopus discipulus beati Hermacore Aquilegieñ. episcopi ab eodem ordinatus antistes papiam ciuitatem missus est ad predicandum inuentio discipulo eidez assosiato. Qui veniētes ad ciuitatē Veroneñ. duz syr9 filiū cuiusdā nobilissime vidue defunctum sua oratione a mortuis excitasset: eandem dominā cum filio ⁊ familia ⁊ magna populi multitudine ad christum conuertit ⁊ baptizauit. Ingredienti vo papiam multitudo populi audita signorum illius fama eidem occurrit: et vt eos errantes institutis salutaribus informaret: vnanimes acclamabant. Ipse vo eisdē verbum domini predicare cepit: et quicunq3 eum tangebant egroti: saluti sunt integerrime restituti. Sicq3 cunctum populum ad fidem christi conuertit et baptizauit. ¶ Sed postq̄ sancti martyres Geruasius et Prothasius in ciuitate mediolanensi pro christo passi sunt: quidam liberius christianus de reliquijs eorundem martyrum beato Syro amicabiliter detulit: quas ille deuote suscipiens multis in eis virtutibus vsus est: deinde extra vrbis menia ecclesiam in honore eorundem martyrum fabricauit: in qua dum sepius celebraret: die quadā iudeus inter christianos ad cōmunionem accessit: vt sacram sumens eucharistiam luto deijceret. Sed mox vt eam ore suscepit clamoribus diris se ignem ore accepisse dicebat: cruciatusq3 ardētissimos pati. Corpore autez domini a beato viro ex ore pphano resumpto: quod miraculose fauces nulla parte tangebat: sed quasi in aere pendebat. iudeus a cruciatu eripitur: ⁊ peccatē confitēs baptizatur. In ipsa etiā ecclesia beatus syrus discipulos suos Iuuentium ⁊ Pompeium diacones Chrysantum ⁊ fortunatum presbyteros ordinauit. Qui vicos ⁊ villas p̄dicādo circuiēs viri cuiusdam natum surdum ⁊ mutū ab vtraq3 passione curauit. ¶Et veniens ad ciuitatē brixieñ. puerulum obsessum a diabolo liberauit: ⁊ apud laudeñ. ciuitatem cecum quendam a natiuitate illuminauit. Sicq3 in ipsa vrbe multos ad fidem conuertit. Deinde repatriās persecutione christianoruz exorta: dum pagani circūquaq3 missi fideles opprimerent: venientes ad vrbem Papiam christianos appetere minime ausi sunt: eo ꝙ multitudinē timuerunt. Sed dum blandis sermonibus Syruz ad sacrificia deorum mollire nitūtur: eiusdem predicatione versavice ad dominum conuertuntur. Sicq3

multorum signoꝝ gloria coruscans.lviij. annis episcopatū tenuit: ⁊ plenꝰ sctis opibus annoꝝ cxij.ad xp̄m migrauit.v.idus decēbris.Sepultusq̨ est in ecclesia sanctorū Geruasij ⁊ ꝓthasij quā ipse cōstruxerat ⁊ dedicauerat.

¶De sancto Cypriano abbate. Cap̄.li.

Cyprianꝰ abbas petragoricēn.apud eādē petragoricē ciuitatē vir magnifice sanctitatis ⁊ clarissimus in miraculis.v.idus decēbris: in domino feliciter requeuit: ibidēq̨ sepultus est: vt dicit in martylogio adonis.

¶De sctō melchiade papa ⁊ martyre. Cap̄.lij.

Melchiades papa natione apher eusebio in episcopatu successit: ⁊ sedit annis iij. mēsibus.vi.diebus.xv.hic cōstituit nulla ratione die dn̄ica aut quinta feria ieiuniū celebrādū: quia eos dies pagani quasi sacrū ieiuniū celebrabant. Et manichei ab eodez in vrbe inuenti sunt. Fecit quoq̨ ordinationē vnā mēse decembris.p̄sbyteros.vij.diacones.x.ep̄os ꝑ diuersa loca numero.vij.Qui ꝑsecutione cōstantini imperatoris anteq̄ fieret xp̄ianus martyrio coronatus: sepultus est in cimiterio calixti via apia iiij.idus decēbris: et cessauit ep̄atus dies.xvi.

¶Hic ad vtilitatem fidei plures edidit libros aduersus gentiles. Item cōtra iudeos. Item contra hereticos cathaphrigas volumen precipuū. Ad principes etiā romanos Marcū antoniuz ⁊ Luciū verum librum apologeticum pro christi religione conscripsit.

¶De sanctis Carpophoro ⁊ Abundio martyribus. Cap̄.liij.

Carpophorus presbyt ⁊ abundius diaconꝰ apud hispalim ciuitatem hispanie passi sunt sub diocletiani ⁊ maximiani ꝑsecutione agente preside martiano. Qui ab eo comprehēsi: p̄mo fustibus cesi sunt. deinde in carcerē pluribꝰ diebꝰ negato oī cibo ⁊ potu reclusi.inde miraculose ꝑ angelū educti sunt. Et dū xp̄m pp̄lis annūciarent: iterū tenti oīa eoꝝ lapidibꝰ contusa sunt: post hec in equuleo leuati ac diutius torti: rursumq̨ diu in carcere macerati. Nouissime in ꝯfessione fidei gladio ꝑcussi sunt.iiij.idus decembris.

¶De sctā Eulalia ꝟgine ⁊ martyre. Cap̄.liiij.

Eulalia virgo in ciuitate barcinona ꝓuincie hispanie martyriū passa est sub preside datiano. Que a sancto donato p̄sbytero docta: ⁊ ad martyrium animata cū esset annoꝝ.xiij.a ꝑside detenta ad sacrificia deorum compellit. Et cū se soli deo celi sacrificare diceret: ⁊ xp̄m spōsum sibi esse assereret. p̄mo nodosis fustibus ex arbore cū stirpibꝰ raptis expoliata cedit. Dehinc māmillis oleo candenti ꝑfundit. Inde in massam calcis viue demergit. Et cū hec oīa constātius superasset iussu datiani olla plūbo liquefacto replet: ipsaq̨ nuda sup lectū ferreū extēdit: vt si dijs immolare renueret: plumbo ꝑfunderet. Que dū passionē thyrsi martyris commemoraret: ⁊ ad xp̄m orationē fudisset: plumbū manus infundentiū exurebat: virgini autem tepidum erat. Quam datianus rursum virgis durissime cedi: ⁊ fragmētis minutis testularū plagas eiꝰ confricari iussit. Et cum ad hec om̄ia supplicia redderet immobilis: et xp̄m ꝓ salute hominis passum apertis rationibus cōprobaret: deosq̨ gentiū confutaret: fecit eā preses cādelis accēsis in genis exuri. Deinde sinapim aceto liquefactū naribus eius infundi: necnō calcem oleo permixtā sup vulnera ipsius aspergi: ⁊ sic in caminū succēsum immitti. Ubi dum psalleudo in medio flammarū maneret illesa: iussit eā datianus inde eductā ad confusionē eius nudataz ⁊ decaluatā per totā ciuitatē circūduci. Deinde extra vrbis muros decollari. Cuius constantia multi ad martyriuz animati sunt. Er dum esset decollata exijt de corpore eius quasi species columbe: que ad celos euolauit. Cuiꝰ corpus donatus presbyter sepeliuit.iiij.idus decembris in eadem ciuitate.

¶De sctā Iulia ꝟgine ⁊ martyre. Cap̄.lv.

Iulia virgo apud ciuitatē candē barcinone martyriuz sub eodē preside passa est.iiij.idus decēbris. Que fuit conuirginalis beate eulalie ⁊ comes indiuidua: eidez ad passionem properāti: ꝓpter quod ab eodē datiano in ipso loco sine audientia decollata est: ⁊ a presbytero donato sepulta: vt dicit ado.

¶De sctō Damaso papa ⁊ cōfessore. Cap̄.lvi.

Damasus papa huiꝰ noīs p̄mꝰ natione hispanꝰ ex p̄re antonio felici pape scdo in ep̄atu successit: ⁊ sedit ānis.xvij. mēsis ij.diebꝰ.x. ⁊ cū eodē ordinat sub ꝯtētione vrsinꝰ: ⁊ facto ꝯcilio sacerdotū: cōstituerūt damasum: q2 fortior ⁊ plurima pp̄li multitudo cū eo erat: vrsinū ꝟo eiecerūt ab vrbe: et cōstituerūt ep̄m neapoli. Damasus in synodali iudicio dānauit liberiū papā eiꝰ p̄decessorē hereticū: ⁊ oīa facta eiꝰ cassauit. Huic sanctissimo viro beatus Hieronymꝰ l̄ra eccl'ie religionis scripta misit: ⁊ ad eiꝰ instantiā ipse Hieronymꝰ officiū in eccl'ia romana celebrādū excepto cātu cōposuit; psalteriū per nocturnos diuisit; et

versiculū Gloria patri. post ps̄. cātari instituit. que oīa papa damasus approbauit: ⁊ per ecclesias cātari cōstituit: ⁊ vt chori in duas ptes diuisi psalmos alternatim canerēt mādauit. Precepit etiā: vt presbyter celebratur⁹ cōfessionē faciat: priusq̄ȝ ad altare accedat. ¶ Hic inuidiose accusatur de adulterio: ⁊ facta synodo corā xliiij. ep̄is se purgauit: ⁊ dānauerūt diacones cōcordiū ⁊ calixtū eius accusatores. ¶ Hic elegans in metro cōponendo ingeniū habuit. Fecitq̄ȝ basilicas duas: vnā iuxta theatrum sancti Laurentij: ⁊ alterā in catacūbā: vbi iacuerunt corpa apostoloꝝ petri ⁊ pauli: in quo loco platoniā ipam versib⁹ adornauit. Multaq̄ȝ corpa sanctorū requirēs inuenit: quorū etiā tumbas versibus adornauit. Huius tēporibus scd̄a synodus. cl. patrū apud cōstantinopolim celebrat: in qua macedonius dānatur: q̄ spm̄ sanctū deuȝ esse negabat: ⁊ acertū est spm̄ sanctū esse cōsubstantialē patri ⁊ filio: dataq̄ȝ est forma symbolo quā latina ꝯfessio prefesso p̄dicat in ecclesijs. ¶ Hic fecit ordinationes quinq̄ȝ p̄ mensem decembriū pb̄ros. xxxij. diaconos. ij. ep̄os per diuersa loca numero. lxij. Octogenari⁹ morit. iij. idus decēbris. ⁊ sepultus est in basilica sua via ardeatina iuxta matrē suā ⁊ germanā: ⁊ cessauit ep̄atus dies. xxxi. ¶ Multa opuscula breuia heroico carmine composuisse fertur. Scripsit ad beatum hieronymū libellum de gestis pontificum ⁊ epistolas plures: floruit tempore theodosij senioris.

¶ De sanctis Fusciano ⁊ Uictorico martyris. Cap. lvij.

Fuscianus ⁊ victoricus martyres vrbis romane ciues oriundi: inde egressi in franciā ad sanctū Quintinum eorum socium qui illuc accesserat requirendū adierūt. venientesq̄ȝ ad ciuitatē arbianis: ⁊ ip̄m inde abijsse audientes: inde recedentes: vt parisius tenderēt obuiāt cuidā xp̄iano nomine gentiano: qui eis quintinū pro xp̄o passum nūciauit: ⁊ ad domū suā adduxit: ⁊ dum essent in mensa nūcij rictiouari presidijs superuenientes hospites cū gentiano capiunt ⁊ ad presidē adducunt: quibus ille: dū in xp̄i confessiōe persisteret: iussit sudes ferreas ī nares ⁊ aures eorū immitti: ⁊ clauis candētib⁹ eorū corpora transfigi: oculos quoq̄ȝ erui mādauit: deinde sanctorū corpora lanceis transforari: ⁊ dū adhuc palpitarēt: capita eoꝝ precidi fecit. Super quoꝝ corpa luce ingēti de celo perfusa erecta busta capita precisa in manib⁹ sumpserunt: ⁊ vsq̄ȝ ad hospitium sancti gentiani eorū hospitis deuenerunt: vbi et sepulta sunt tertio idus decembris.

¶ De sanctis Tarsone Pontiano ⁊ Pretextato martyribus. Cap. lviij.

Tarson martyr ⁊ pontianus ac pretextat⁹ eius socij sub maximiano imperatore martyrium passi sunt: hic Tarsum in vrbe roma locuplex vir ⁊ facultatibus plenus xp̄ianis dānatis ad fodiendā harenā dū terme edificabātur multa necessaria ministrabat: que eisdē per sisinniū ⁊ cyriacū eccl'ie romane diacones trāsmittebat: vt in passione Marcelli pape legit. xvij. kalen. februarij. Qui post obitū marcelli pape prefati tentus a maximiano cū pontiano ⁊ pretextato eo q̄ xp̄iani essent capitalem iussi sunt subire sententiam. Sicq̄ȝ coronā martyrij perceperunt tertio idus decembris.

¶ De sancto Sauino episcopo. Cap. lix.

Sauinus ep̄us placētin⁹: vt scribit Gregorius. iij. dial. cap̄. x. vir magne sanctitatis ⁊ virtutis fuit: cui dum quidā eius diaconus nunciasset: q̄ padus fluuius alueū suuȝ egressus agros ecclesie occupasset: mādauit sauinus diacono: vt ex parte sua pado mādaret: quaten⁹ se cōpesceret: ⁊ ad alueū suū rediret: qd̄ diacon⁹ ⁊ despexit ⁊ irrisit. Ep̄s aūt aduocato notario eidē dictauit epistolā dicens Sauinus iesu xp̄i seruus cōmonitoriū pado: precipio tibi in nomine domini iesu xp̄i: vt de alueo tuo in locis istis vlterius non exeas: nec terras eccl'ie ledere p̄sumas. Qd̄ scriptū per notariuȝ in aquā fluminis ꝓijci iussit. Mox se a terris eccl'ie flumīs aqua cōpescuit: ad alueuȝ ꝓpriū redijt: ⁊ exire vlterius in loca eadē non presumpsit. Huic sctō viro diuina reuelatione ostensuȝ est corpus scti martyrijs antonini: qd̄ diu in ipsa ciuitate latuerat. Ipseq̄ȝ iuxta sibi datā reuelationē corp⁹ inuenit: ⁊ honorabiliter tumulauit: vt habetur debito loco. pridie kal. octobris. Qui etiā post multa laudabilia opera quieuit in pace. iij. idus decembris.

¶ De sancto Paulo sergio ep̄o. Cap. lx.

Paulus sergius ep̄us discipulus sancti Pauli de ciuitate papho insule cypri: vt habet Actuū xiij. Dū paulus ap̄lus peruenisset paphū cū coapostolo ei⁹ barnaba predicātes: ⁊ ip̄e existens ꝓconsul desideraret audire verbum dei apostolos gratanter suscepit: vbi dum ellimas iudeus magus ap̄lo resisteret querens auertere ꝓconsulē a fide: ⁊ paulus ip̄m ad tp̄s lumine oculoꝝ priuasset credidit ꝓcōsul admirans sup̄ doctrina dn̄i. Qui ab apostolo baptizatus: post aliqd̄ tp̄s relicto seculo discipulus pauli effect⁹ ip̄m vsq̄ȝ ad passionē secutus est. Quē ⁊ idē ap̄lus ante eius obitum in ep̄m cōsecrauit. ¶ Post passionē ergo suā beatus paulus apud paphū eidē per visionē mandauit: vt

ad partes hispanie et gallie pergeret ad predicandū. Quod ⁊ ipe fideliter adimplere curauit. Et post aliqt dies veniens romā cum rufo ⁊ stephano diaconibꝰ suis: eccl'iam beati apl'i cōsecrauit. Deinde pgēs ad ciuitatē lune filiū cecū mulierꝫ vidue: q̄ ipm hospitio susceperat: illuminauit: eāq꜊ cū filio ⁊ mltis ad xp̄z cōuertit. Qui a sapritio ꝓcōsule captꝰ: dū ille subito morif: paulus a ppl'o liberaf. Deinde veniens galliā ebreduneñ ⁊ auriensi vrbibus xp̄m euāgelizauit. Et a beato apl'o Paulo monitꝰ veniens narbonā dum arelatensi vrbi appropinquaret: ⁊ rhodani flumē transiret: nauta in flumen cecidit ⁊ absorpto corpe necatꝰ est. Sed orāte scrō corpus de ꝓfundo enatauit: ⁊ ipm paulus sergius suscitauit. Quo viso miraculo mlti ad fidē cōuersi sunt: veniensq꜊ narbonā filiū olim principis ciuitatis nuper defuncti a demonio obsessum p̄cibꝰ matris vidue ab imundo spū liberauit: eundēq꜊ cū matre ⁊ ppl'i multitudine baptizauit. Indeq꜊ hispaniā circuiēs predicauit. Et rediens narbonā: postq̄ totā ciuitatē ⁊ regionē ad xp̄m cōuerterat trina visione beati pauli apl'i monitꝰ: obitū suū appropinquare cognoscēs eccl'iam narboneñ. stephano diacono suo in ep̄m ꝯsecrato cōmisit regēdā. Rufumq꜊ presbyterū in auinionēsem ep̄m ordinauit. Et oībus fideliter dispositis: orās in ecclesia sua in pace quieuit. pridie idus decembris. vbi ⁊ sepultus iacet miraculis clarus.

¶ De sanctis Eustratio ⁊ socijs martyribus. Cap. lxi.

Eustratius striniarius ordinis ducalis ⁊ primariꝰ ciuitatis auraricenorū tēporibꝰ diocletiani et maximiani imperatoꝝ cū socijs suis martyriū passus ē. Qui prio in ciuitate satalia a lysia p̄side tētus: eo q̄ esset xp̄ianus ⁊ cingulo militari exutꝰ: dū xp̄m cōfiteref a terra leuatꝰ igne subterposito: semiustus depositꝰ grauiter cesus est. Deinde sale ⁊ acero mixtis vulneribꝰ ꝑfusus. Dū hec oīa patiētissime tolerasset: oīa eius vulnera tanq̄ squāme ab eiꝰ corpe diuinitus exciderūt. Quo viso miraculo Eugeniꝰ cōciuis ⁊ officialis cōuersus ē. Tūc ābo ferro vinctos lysias incarcerauit: deide in pedibꝰ āboꝝ īposita crepidine cū clauis: ⁊ pedibꝰ eoꝝ trāsfossis deduxit eos secum ad ciuitatē auraris: quoꝝ exēplo Auxētiꝰ ⁊ mardariꝰ q̄ vxorē ⁊ liberos dimiserat ad iudicē accedētes xp̄z publice nūciabāt: lysias igif ambobꝰ ipis cōprehensis: prio q̄dē auxētiū decollauit: deinde mardariū immissis funibꝰ p pedes ipiꝰ trāsforatos: a terra suspensum: ⁊ baculis ferreis ignitis cesum intremit. Interea dū orestes q̄dā xp̄ianus occultꝰ ⁊ miles cū ceteris cōmilitionibꝰ iacularetur: ⁊ crux quā ad colū appēsam gestabat in publicū ꝓsilisset: ⁊ hoc p̄sidi nūciatū esset: eū cum mltis alijs xp̄ianis quos in eadē repperit ciuitate teneri fecerit. Et dū seditionē ppl'i formidaret: ipos oēs cū eustratio ad agricolaum p̄sidē ciuitatis sabastēsis puniēdos trāsmisit. Qui prio quidē orestē sup lectū ferreū ignitū ⁊ flāmis suppositis extēdi fecit. Quo post longos cruciatꝰ migrāte ad dn̄m: eustratiū carceri mācipauit. Ad quē ep̄s ciuitatꝫ occulte noctu veniēs ipm cōicauit: vbi ⁊ postmoduz voce celica ꝯfortaf. Quē mane preses eductū igne cōsumi fecit: reliquos xp̄ianos decollauit. Quoꝝ omniū corpora in ciuitate auraricenorū a christianis sepulta sunt. Horū omniū passio recolitur pridie idus decembris.

¶ De sanctis Epimacho ⁊ Alexandro martyribus Cap. lxij.

Epimachus et alexander martyres apud alexādriam passi sunt. Qui cū multo tpe invinculis extitissent: ⁊ diuersis confecti supplicijs perdurassent in fide: ignibꝰ tandē cōsumi iubenf. pridie idꝰ decēbris. hec ado in sctoꝝ martylogio.

¶ De sanctis Amonaria ⁊ Mercuria ⁊ sociabus martyribus Cap. lxiij.

Quattuor sancte mulieres. s. amonaria: mercuria: dionysia ⁊ alia amonaria apud alexādriā passe sunt: vt scribit dionysius libro de martyribus. Quarū primā iudex immēsis cruciatibꝰ afflictā capite puniri fecit. Secundā vo venerabilē anū ⁊ facūdissimā virginē. s. mercuriā prefatus iudex: necnō reliquas duas videlicet dionysiā ⁊ amonariam diuersis similiter penis cruciatas tandem ferro peremit. Harum passio colitur pridie idus decembris.

¶ De sancta Lucia virgine ⁊ martyre. Cap. lxiiij.

Lucia virgo nobilissima syracusanorū: cuz fama miraculorū beate Agathe per totā siciliā diuulgaref: ⁊ syracusanus populus ad ciuitatem cathañ. per. xlv. miliaria ad sepulchrū ipius virginis pergeret visitātibus perrexit: et ipa cū matre eutytia que fuerat p quattuor annos incurabili fluxi sanguis fatigata: vbi inter ipa missaꝝ solēnia cōtingit euāgeliū legi: quo narraf dn̄m mulierē a fluxu sanguinis liberasse. Tunc Lucia matrē admonuit credere his que legebanf: ⁊ sepulchrū virginis Agathe deuote cōtingere: qd̄ si faceret: plenius sanaref. Igif recedētibꝰ cūctis ⁊ matre ac filia ad sepulchrū orantibus: Luciā som

nus arripuit: cui beata agatha gemmis ornata stans in medio angeloꝝ apparuit: ⁊ propter ipsius fidem matrē sanatam eadem hora nunciauit. Euigilans ergo ⁊ matrē sanā aspiciens amore beate agathe que ipā saluā fecerat adiurauit: vt oīa que sibi datura erat in dotē eunti ad integritatis sue corruptorez: mortalē videlz hoīem: cui fuerat despōsata: eidē daret ad integritatis sue factorez xp̄m: cui erat sp̄ualiter in cōiugio copulata: ⁊ ne sibi de cetero spōsum tēporalē nominaret: ⁊ cum eutytia eidem respondisset: vt post eius mortez de facultatibus suis faceret quicq̄d vellet: p̄bauit eidē lucia nō esse deo gratū quicq̄d post mortez impendit: eo q̄ ideo q̄s dat q̄d tunc secū ferre nō pōt. Redeūtes igit syracusas possessiones ⁊ predia distrahebant: ⁊ precia pauperib⁹ erogabāt: quod vbi Lucie spōsus comperit: nutricē puelle cur hec fierēt interrogauit. Illa aūt sponsam eius asseruit inuenisse possessionē magni precij vtilē et venalem: quā vt nomine spōsi emeret aliqua distrahebat. Credidit stultus carnale cōmerciuz ⁊ cepit etiā ipse auctor esse vendentiuz. Postq̄ aūt omnia distracta sunt spōsus Luciā accusat paschasio consulari: dicēs ipam esse christianā: ⁊ contra leges viuere augustoꝝ. Quam paschasius comprehēsam cepit ad sacrificia deorū inuitare. Illa vero respōdebat sacrificiū verum et immaculatū esse pauperibus in eoꝝ inopia subuenire: obiecitq̄ sibi paschasius q̄ patrimoniū suū cū eius corruptoribus impēderat: ⁊ ideo vt meretrix loquebat. Cui illa se corruptores corporis nec mētis aliquādo cognouisse r̄ndit. Et cum paschasius eidē cōminaret q̄ verba cessarent: cū ad verbera peruentū esset, respōdit dei verba cessare nō posse: adijciēs in se loqui sp̄m sanctū: eo q̄ pudice viuētes b̄m apostolū tēplū sunt sp̄ussancti. Paschasius vero eidem cōminat q̄ ipam faciet trahi ad lupanar: vt sic virginitate amissa sp̄msanctū perdat. Illa aūt ecōtra asserebat: q̄ nunq̄ inquinat corpus: nisi de cōsensu mentis: ⁊ q̄ si inuitā eā faceret violari: castitas sibi duplicabit ad coronā. Tunc paschasius vocatis lenonibus iussit eā ad lupanar duci: vt oī populo ad eam inuitato tādiu illuderet donec deficeret. Volētes aūt ipam trahere: tāto pondere eā fixit sp̄ussanctus vt penit⁹ moueri non posset: ligatisq̄ manibus eius ⁊ pedib⁹ a mille viris insuper ⁊ a pluribus paribus boum trahi nullatenus poterat. Et vocatis magis nullis etiā incātationibus potuit amoueri. Et dū q̄dā dicerēt q̄ lotio perfusa maleficia solueret: lotio perfundit: sed immobilior reddit. Irat⁹ cōsularis circa eā adhibitis lignis oleo ⁊ pice et resina copiosum fecit ignē accendi: in quo ipsa incolumis permanebat: dicens a dño inducias martyrij impetrasse: vt credentibus timorem tolleret passionis. Videntes aūt amici paschasij ipm angustiari: in eius gutture gladium immerserunt. Que nequaq̄ loquelā amittens pacem ecclesie dei redditā nunciauit maximiano imperatore defuncto ⁊ diocletiano de regno eiecto: addiditq̄ se a dño syracusane ciuitatis interuentricē cōcessam. Eadem hora ministri romanoꝝ veniūt: ⁊ paschasium cōprehēsum romā adducunt: vbi a senatu romano depredatione bonoꝝ fiscalium cōuictus capitalem sententiā accepit. Virgo autē homini de loco in quo erat non est mota nec mortua: quousq̄ venientibus sacerdotibus sacram cōmunionez accepit: ⁊ sic in confessione christi spiritū emisit. idus decembris. circa annū dñi. ccc.x. Sepultaq̄ est syracusis: inde processu tēporis corpus eius constantinopolim: ⁊ inde venetias translatum credit: vt ponit in festo eiusdem translationis. xv. kalendas februarij.

¶ De sancto Judoco confessore. Cap. lxv.

Udocus regis britonū filius anno decimo cōstātini qui ⁊ constātius relicto regno vilitq̄ sumpto habitu p orbē dudum pegrinatus est. Post hec cū vndecim pegrinis in clericali habitu romaz veniēs visitatis apostoloꝝ liminib⁹: inde discedēs venit ad pagū ponticū: vbi a duce aymone susceptus ⁊ eius instātia p̄sbyter ordinatus: filiū eius vsinū de sacro fonte leuauit: ide venit ad locū qui dicit baraic: et heremiticam vitam duxit miraclis clarus. Adeo eni mirabilis sanctitatis fuit: vt colūbe siluestres ⁊ pisces de manibus eius pascendi ad eum cōuenirent. ¶ Et cū habitaret in cellula cū quodā discipulo eidē ministrante vnicum solūmodo habens panem: quattuor pauperibus p elemosyna successiue venientibus diuidi fecit. Et cū discipulus hesitans murmuraret eadem hora q̄ttuor nauicule panib⁹ onuste sine duce vel regimine ad eū per fluuiū aduenerūt: diuinitus vt credit p̄curate. Deinde dū ducē Aymonē in nemore reperisset qui aprū ceperat: ⁊ cū suis anxiabat siti: baculo terrā percutiēs aquā p̄ducit ad eoꝝ satietatē. Et cū iterū romā visitasset: puellā a natiuitate cecā ibidē illuminauit. Et ad cellā suā rediens post modicū in pace q̄euit: idibus decembris. Sepultus est in pago pōtino signis coruscās.

¶ De sancto Spiridione epo. Cap. lxvi.

Piridiō episcopus in cypro fuit: de quo Cassiodorus in hystoria triptita refert q̄ fuit de numero illorum confessorum: q̄s maximian⁹ imperator dextris oclis effossis ⁊ sinistro pollice p̄ciso ad metalla dānauerat. Hic cū p̄pheticā duceret vitā: etiā signoꝝ glīa inclyt⁹ fuit. Inter q̄ dū latrones ad furādū sibi nocte venissent: eos diuinit⁹ alligatos mane repperit: eosq̄ dissoluit: de scelere eos

corripit: eisq; pie arietem concessit. ¶ Apud fi-
liam eius hirenam quidam pecuniam deposue
rat: qua subito decedente: nec inuento deposi-
to. Sanctus eam in christi nomine de tumulo
vocauit: et ab ea vbi depositum erat: interro-
gata sibi respondente didicit: et homini reper-
tum restituit. Mos erat sibi cuicūq; petenti ex
fructibus collectis mutuare. Dum ergo cuidaz
granum mutuasset: ⁊ ille ad arcam restituendū
detulisset manu apposita nihil restituit: qđ san-
ctus per spiritū cognoscens tacuit. Sed dum
ille alias ad arcam pro alio mutuo sumendo ve
nisset: nihil in ea repperit: que tamen frugibus
plena erat: ⁊ sic peccatum suum confessus est.
Quieuit in pace. xix. kalen. ianuarij.

¶ De sancto Agnello abbate. Cap. lxvij.

AGnellꝰ abbas a pue
ritia innocenter viuens: prefectꝰ
est in abbatem monasterij qđ bea
tus gaudiosus cognomēto septi-
mus celius hitanensis ⁊ aphrica-
ne ecclesie pontifex condidit in parthenope ci
uitate tempore quo ex aphrica fugerat persecu
tionem vandalorum: sicut dicit Augustinus.
Ibiq; dudum in sanctitate vite permāsit: sub-
ditum sibi domini gregem verbo ⁊ exemplo re-
ficiens: qui etiam. xix. kalendas ianuarij q̇euit
in pace. Cuius corpus Neapolim delatum se-
pultum est: iuxta ecclesiam sancte dei genitri-
cis marie: vbi et multorum deuotione venera-
biliter colitur.

¶ De sanctis Herone arsenio: isidoro: ⁊ dio-
scoro martyribus. Cap. lxviij.

HEro arseniꝰ isido-
rus ⁊ dioscorus alexādrie passi
sunt sub persecutione decij. Ex
quibus dioscorus eo q̄ iunior:
videlicet annoꝝ quindecim: pri
mo a iudice auditus: dudū verberatus est. Ce
teros v̄o cū videret iudex pari cōstātia fidei
armatos: varijs tormentis dilanians: tandem
ignibus consumi iubet. Dioscorus v̄o ob eius
nimiam iuuentutem diuino nutu ad consolatio
nem fidelium dimissus est. Horum martyrium
celebratur. xix. kalendas ianuarij. Hec ado in
martylogio suo.

¶ De sanctis Nicasio episcopo ⁊ eutro-
pia martyrum. Cap. lxix.

NIcasius remeñ. epi
scopus passus est tēpore vandali
ce persecutionis cū sorore eutro
pia: beato aniano tūc apud aure
lianum episcopāte. Nā dum van-
dali ciuitatē remensem diu obsedissent: vltimo
subuersionis eiusdem vrbis die: expugnātibus
hostibus ciuitatē. Nicasium ciues consulūt qđ
vtilius fiendū: aut hostibus se tradere: aut pa-
triā defendere. Qui diuina reuelatione vrbem
presciēs subuertendā cōstanter ait mortis esse
periculū subeundū: qđ mł'tis dudū īminere di-
dicerat, ꝓpter pctā sua offerēs se morti paratū.
Apertisq; ianuis cū sctā eutropia sorore sua furi
būdis occurrit aduersarijs in ostio basilice btē
marie ab eodē cōstructe. Et dū vix facto silētio
inimicos ab ouiū suarum lesione monuisset: ab
eisdē decollatꝰ est. Germanā v̄o eius ꝓpter pul
chritudinē ipsius: infideles ad illudēdū serua-
uerūt. Qđ dū ipsa cerneret martyriū potius q̄
violationē eligēs occasionē captauit: vt hostes
de ipietate in sctm̄ epm̄ exhibita redargueret:
vni ex carnificibꝰ ocl'os digitis q̄si in vltionez
euellēs. Et sic in eā ceteri insurgentes trucida
rūt cū alijs ciuibꝰ multis. Ceterisq; fugatis ci-
uitas depopulatꝰ plurimis captiuatis. Sāctoꝝ
aūt occisoꝝ corpa relicta sunt inexpugnata ci-
uitate. Supra q̄ noctibꝰ celestia luminaria re-
fulgebāt: ⁊ angelica cātica resonabāt: donec re
uelatione diuina post vādaloꝝ abscessū a ciui-
bus q̄ remāserāt corpa sctōꝝ fragrātia: digno
honore locis cōgruētibus tumulata sunt. Pas-
sio horum martyrū. xix. kalen. ianuarij.

¶ De sancto Valeriano epo. Cap. lxx.

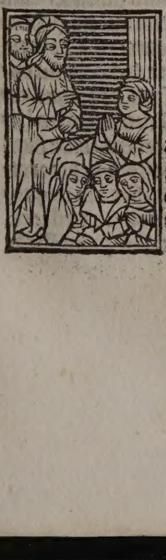
VAlerianꝰ eps apud
aphricā passus est tpe ꝑsecutio
nis vādalice. Nā cū ex p̄cepto
gēserici regis: ad tradēdū infi-
delibꝰ diuina mysteria cūcti sa-
cerdotes artarent: ita vt arria-
ni de pallijs altarū sibi camisias ⁊ femoralia fa-
cerēt: sctūs eps ad hec cōpulsus viril'r ꝯdixit:
ꝓpter qđ ānoꝝ plus. lxxx. extra ciuitatē expel
li singl'ariter iussus est. Et ita p̄ceptū: vt nullꝰ
eum in domo neq; in agro dimitteret habitare.
Sicq; in strata publica mł'to tpe nudꝰ sub aere
iacēs in ꝯfessione ⁊ defensione catholice v̄itatꝭ
cursum beate vite cōpleuit. xviij. kal'. ianuarij.

¶ De sanctis Anania: Azaria: ⁊ Misaele
pueris. Cap. lxxi.

ANanias azarias et
misael pueri nobiles de ppl'o iu
deoꝝ: cū daniele ꝓpheta ⁊ alijs
mł'tis iudeis ⁊ cū ioachim rege
Juda a Nabuchodonosor rege
chaldeoꝝ rapti: de hierl'm in babyonē adducti
sunt: vt scribitꝰ Dañ. i. Quos vti pulchriores et
doctiores rex castrauit: vt ait iosephꝰ: ⁊ tradi-
dit ees p̄posito eunuchoꝝ aphanaz: ⁊ fecit eos
erudiri ꝓuincialibꝰ lr̄is pariter ⁊ chaldeoꝝ lin
gua: et mutauit eis rex noīa danieli balthasar:
ananie sydrac: azarie misach: ⁊ misaeli abdena
go. His q̄ttuor p̄positus eunuchoꝝ specialē po
suit ꝓcuratorē malasar. Hi ꝓposuerunt nō con
taminari cibis gentiliū: ⁊ a preposito eorū ob

tinuerunt diebus.x.leguminibus ⁊ aqua tentari. Et cum probasset: ⁊ eos ex hoc in nullo ceteris macilēciores vidisset: accipiebat cibaria regia ⁊ vinum potus eorum: ⁊ dabat eis legumina ⁊ aquam. Et transactis tribus annis cōparuerunt coram rege prout statuerat: nec sunt inuenti eis similes in regno in omni sapientia ⁊ disciplina. ¶ Postq̄ autem daniel visionem statue ⁊ eius expositionē deo sibi reuelāte referauit: vt dicitur Dañ.ij. Et Nabuchodonosor rex danielem plurimū honorauit: ad petionē eius ananias: azarias: ⁊ misael: cōstituti sunt a rege super opera prouinciarū babylonis. Post hoc Nabuchodonosor rex fecit statuam auream: et statuit eam in campo durā fluminis iuxta quē gygantes edificauerant turrem babel: ⁊ cōuocatis omnibus principibus ⁊ populis ad dedicationem ⁊ adorationem statue: vt habetur danielis.iij. ⁊ omnes iussu regis statuam adorassent: tres pueri statuam adorare nolentes iussu regis vincti cum vestibus in fornacem ignis septuplo accensam missi sunt. Cum quibus angelus domini descendit ad eos vinctus exoluit: flammam ignis excussit: ⁊ quasi ventum roris flantem fornacis medium redegit. Flāma aūt se cubitis.lxix. diffundens ministros regis eā incendentes incēdit. Tres autem pueri in medio flamme ambulantes quasi ex vno ore benedicebant dominum ⁊ hymnum Benedicite cōponentes: omnem creaturā ad dei benedictionem inuitabant. Cum aūt rex tres viros in fornacem missos diceret: ⁊ quartum similem filio dei se videre stuperet: quod de angelo intelligēdum est: eos de fornasse vocauit. Qui egressi corporibus ⁊ capillis ⁊ vestibus omnino inusti apparuerunt. Quo miraculo stupefactus rex posuit edictum q̄ sub pena capitis ⁊ dom9 diruēde nemo blasphemare presumeret deum sidrac misac ⁊ abdenago: eisdemq̄ ampliorem cōtulit dignitatē. Qui post multum tempus in babylonē q̄euerūt in pace. Qui ⁊ īter sctōs veteris testamēti connumerati sunt a matathia.i. machabe.ij.cap. Quorum corpa sub quodā specu posita sunt: in sepulchro qd̄ daniel sibi ⁊ socijs pparauit: vbi ⁊ ipe postmodū tumulat9 ē. Horum dies dormitiōis apud hebreos agit̄.xvi. kal.ianuarij: vt in ei9 martylogio Hiero.scrip.ondit.

¶ De sancto Lazaro episcopo. Cap. lxxij.

Lazar9 eps frater marthe ⁊ marie magdalene christi discipulus: nobilis de genere iudeorum: diues ac prepotens patre syro matre eucharia exortus: quatriduanus defunctus a dño ex mortuis suscitat9: discipulus xpi ⁊ apostolorū cōsocius fuit: ⁊ in die pēthecostes vn9 ex numero.lxx.discipulorū extitit: in quos spiritussanctus corporaliter effusus est. Et deinde vna cum ceteris p̄dicationi verbi domini instabat: distractisq̄ omnibus sicut et ceteri precium apostolorum pedibus presentauit: et apostolicam vitam ⁊ formam assumpsit. ¶ Uerum persecutione iudeorum que facta est post stephani lapidationem: ita vt cuncti discipuli dispergerentur per ciuitates preter apostolos: vt dicitur actuū.viij. Ipse vna cū sororib9 suis et sancto maximiano ⁊ sancto celidonio: qui fuerat cecus a natiuitate: ⁊ cū marcella pedisequa marthe nauicule sine remo: vel duce impositi sunt ⁊ mari expositi a iudeorum finibus expulsi. Qui deo duce massiliam peruenerūt: vbi predicāte magdalena ⁊ omni prouincia ad deū conuersa: vt in eius legenda debito loco dicetur. Ipse anno.xiiij.a clero ⁊ populo episcopus massilieñ.cōstitutus est. Et postq̄ magdalena deserta montiū petijt: ipse massilie degēs dei populum feliciter gubernauit: vbi et in domino requieuit.xvi.kal.ianuarij. Cuius ibidē in matrice ecclesia caput ostenditur. Dicitur q̄ Lazarus a domino suscitatus: confestim christum interrogauit an eum iterum mori oporteret: ⁊ q̄ de cetero nunq̄ risit.

¶ De sanctis Floriano Calanico ⁊ socijs martyribus. Cap.lxxiij.

Florianus ⁊ calanicus ⁊ alij quadraginta martyres passi sunt ab atheis saracenis apud ciuitatē gazam anno xxvij. Heraclij imperatoris: qui dum eādē vrbē dudū impugnatam cepissent: iussit aberius eorum princeps oēs prefatos xpianos ibidem repertos captos in vinculis ferreis ī carcē mitti: ⁊ post dies.xxx. ad ciuitatem cletheoropolim adductos iterum vinculari: deinde calanicū cum alijs.xv.ad terrorem aliorum decollauit: quorum nomina hec sunt: fildenādus: citon: calanius: himerius: plusicius: theodorus: stephan9: deuandus: rolus: tarisius: petrus: paulus: ali9 theodorus: ⁊ duo iohānes: qui passi sunt die.ij.nouēbris: quos Florian9 sepeliuit: ⁊ post alios dies.xxx.iussu principis Florianus cum ceteris a saracenis cesi sunt: quorum omnium passio recolitur.xvi. kalendas Januarij.

¶ De translatione sancti Ignatij. Cap.lxxiiij.

Trāslatio corporis sancti ignatij episcopi ⁊ martyris die.xvi.kalen.ianuarij celebratur: qui tertius post petrum apostolū antiochenam rexit ecclesiam. Hic rome dentibus bestiarum passus. kalen. februarij: inde delatus

iacet antiochie: vt dicit ado.

¶ De sanctis rufo ⁊ cosmo marty. Cap. lxxv.

Rufus ⁊ cosmꝰ apud macedoniã ciuitate philippis passi sunt ibiq; tumulati requiescunt. Hi ex eo numero discipulorum fuerunt per quos primitiua ecclesia in iudeis ⁊ grecis fundata est. De quorum etiam felici agone sanctꝰ polycarpus scribit in epistola ad philippẽses hortans fratres in domino: vt sequantur vestigia martyrum predictorum in constantia martyrij tollerandi. Qui passi sunt die. xv. kal. ianuarij.

¶ De sancto hildefonso epõ. Cap. lxxvi.

Hildefonsus episcopus toletanꝰ adhuc puer dei amore relictis parentibus spretoq; seculo agalliensis monasterij monachus factus annis multis in sanctitate vite permansit. Tandem in toletanũ episcopum promouet. Inter alia sanctitatis merita beatam virginẽ in summa deuotione habuit: ⁊ in ipsa ecclesia constituit: vt festum eius octaua die ante natale domini celebraret: quod vsq; hodie ibi seruat. Que eidẽ per visionem apparens stolam cãdidam ⁊ cathedram sibi assignauit: dicens ꝙ ipse solus eisdem xenijs potiret: successoribus cũctis eisdem sede ac veste reputatis indignis. Sed post eius obitum dum siagrius eius successor eadẽ indutꝰ stola: in ipa se sede posuisset: totus cõtractꝰ in terrã decidit: artus sustinere nõ valẽs: q̇ post mltos dies ad penitentiam rediens sanatus est. Et vestis ac sedes in ipsa ecclesia pro reliquis conseruant. Hec in mariali. Multa alia virtutũ opera per sancti merita ibidem ostensa sunt. Qui eodem die quo festum virginis in ecclesia sua cõstituit celebrari: videlicet octaua die natiuitatem domini precedente feliciter in pace quieuit: que dies est. xv. kalen. ianuarij. Nam eo die quo matrem domini venerabatur in terris: eodem eũ illa voluit honorare in celis.

¶ De sancto nemesio martyre. Cap. lxxvii.

Nemesiꝰ martyr passus est apud egyptum. Qui prio emiliano iudici p calumniã quasi latro delatus: sed ab eodem crimine purgatus ⁊ absolutꝰ est. deinde ab ipso iudice tanq̃ xp̃ianus deprehẽsus geminatis supplicijs excruciatus: ab eodẽ magistratu cum latronibus incendi iussus est: saluatoris preferens similitudinẽ: qui cum latronibus pertulit crucem: qui passus est. xiiij. kalendas ianuarij. Hec ado.

¶ De sanctis Amone zenone ⁊ socijs martyribus Cap. lxxviij.

Amon: zeno: Ptolomeꝰ: ingeniꝰ: ⁊ theophilus apud alexãdriam martyriũ passi sunt. Qui tribunalibus astantes: cum quidam christianus a iudice tortus in supplicijs trepidaret: ⁊ iam pene ad negandum declinaret: vultu oculis ad nutibꝰ conabant illum erigere. Cumq; hac de causa clamor totius vulgi in eos prosiliret: prũpẽtes in mediũ xp̃ianos se esse testantur: pro quorum victoria xp̃s illico gloriosissime triũphant: suisq; constãtiã animi dedit. Qui passi sunt die. xiiij. kalen. ianuarij: vt ait ado in martylogio.

¶ De sancto thoma apostolo. Cap. lxxix.

Thomas apostolꝰ q̇ dicit didymꝰ: quasi in fine dubiꝰ: post resurrectionẽ xp̃i corpus dñicũ ⁊ mẽbra palpauit: ⁊ dũ in xp̃o vulnera tetigit carnis: in nobis vulnera sanauit infidelitatis: vt dicit Grego. Post ascẽsionem domini dum apud cesaream predicaret christus sibi apparẽs dicit regem indorum gũdaphorum prepositum suum abanem ad syriã destinasse querere hominẽ architectorico opere eruditum pro palatio sibi construẽdo: quem vna secum volebat ad indiam mittere. Ut cum indos christo acquisisset: ad se cum palma martyrij perueniret. Dominus ergo preposito Thomam tradidit asserens eum suum seruum in tali arte peritum. Nauigantes autem simul: dum Abanes eum interrogasset: an ille dominus suus rex esset: dixit Thomas eum esse filium magni regis qui tenet regnum in supernis montibus quo hostis proximare non valet: ipsumq; multos seruos diuersarum peritos artium habere: quos ad multa destinat opera: ⁊ quicquid lucri acquirũt: suo regi redeũtes attribuũt. Et cum multa de celesti palatio metaphorice loqueretur: ille de terreno edificio intelligebat. ¶ Cumq; die septimo Andrinopolim peruenissent: vbi rex filie sue nuptias celebrat: ⁊ omnes: tam ciues q̃ aduene vocati a rege nuptijs interessent: Abanes et apostolus similiter cum ceteris discubuerunt. ¶ Puella autem hebrea dum curiam cum fistula letificaret: ⁊ Thomam apostolum non manducantem: sed celo intentum vidisset: intelligens ipsum hebreum cepit iudaice canere dicens. Unus est deus hebreorum qui creauit omnia ⁊ cetera. Que dum crebro ad complacendum apostolo repeteret: pincerna Thomam alapa percussit: eo ꝙ quasi dedignans fercula apposita non comederet. Apostolus autem non optãdo: sed pronosticã-

do pdixit: ſe inde non ſurrecturū niſi manus
quā eū percuſſerat a canibus in medio cōuiuio
portaret. Quod qꝛ hebraice dixit: ſola puella
intellexit. Dū ergo pincerna ad fontē pro aqua
haurienda iuiſſet: ipm̄ leo inuadēs occidit ſan
guinē bibit manūqꝫ eius canis niger in conui⸗
uio detulit. Quod puella vidēs factuʒ ceteris
narrauit: fiſtulā proiecit ⁊ apl'm adorauit. Et
ſtupentibus cunctis apoſtolus ad regis inſtan
tiā ſponſum ⁊ ſponſam benedixit. Quo abeun
te dū illi ſero thalamū introiſſent: in manu ſpō
ſi ramus palme dactylis plenus apparuit. De
quo ambo guſtātes obdormierūt: ⁊ gēmatū re
gē per ſomnū viderunt: qui eos vt cōſilio apl'i
crederēt admonuit eiſqꝫ benedixit. Quibꝰ eui
gilantibꝰ ⁊ mutuo ſomniū idem referentibus
apl's ad eos ianuis clauſis ingredit: eiſqꝫ xp̄m
annunciās ad ſeruandā virginitatē hortatur.
Tunc eiſdē duo angeli ſplendidi aſtiterūt di⸗
centes ſe fore angelos a deo ad eorū cuſtodiaʒ
delegatos: vt ſi apoſtoli monitis obedirent oīa
que poſcerēt a dño impetrarēt. Quos apoſtolꝰ
baptizauit: ⁊ de fide diligēter inſtruxit. ¶ Cū
autē Thomas abane iam ꝓpter miracula viſa
conuerſo indiā introiſſet: ⁊ eū prepoſitus regi
preſentaſſet: ac apoſtolus ſibi mirū palatiū fa⸗
bricandū promiſiſſet: ⁊ modum edificationis
opere romano deſignaſſet: placuit regi: eidēqꝫ
copioſum theſaurum aſſignauit: ⁊ in aliam pro
uinciā abijt. Per totū autē bienniū quo rex ab
fuit: apoſtolus predicationi xp̄i inſtitit: ⁊ innu⸗
merabilē populū acquiſiuit: theſaurum paupe
ribus erogauit: ⁊ multas eccleſias fabricauit.
¶ Rex autē rediens ⁊ que Thomas fecerat di
cens: apoſtolū cum abane in imo recluſit: cogi⸗
tans eos viuos excoriatos incendere. Interea
gad frater regis moritur: ⁊ dum ei ſepulchrum
precioſum paratur: quarto die gad mortuus re
ſurrexit: ⁊ fugientibus cunctis ac ſtupentibus
regi dixit: ꝙ homo ille quē rex perdere quere⸗
bat: amicus omnipotētis dei erat: cui ⁊ ipi an⸗
geli ſeruiebāt: qui etiā eum defunctū in para⸗
diſum adduxerant: ⁊ ei palatiū quod ſibi Tho
mas fabricauit oſtenderat. Et qꝛ rex ſe eodem
palatium indignū fecerat: ipſe illud reddens
ſibi pecuniā emere poterat: quam rex amiſſam
exiſtimabat. Quo audito territꝰ rex cum fratre
Thomā abſoluūt: ad pedes eius procidūt: ⁊ ve
niā petunt. Et cū de palatio fabricato in celis
contēderent: quod gad oīno cupiebat redime⸗
re: ⁊ gūdaphorus pro ſe retinere: vel ſaltem cū
fratre cōmuniter habere: docuit eos apoſtolus
innumerabilia palatia a mundi principio in ce
lis preparata: que fidei precio et elemoſynis
cōparantur. Sicqꝫ regē ⁊ fratrē ad fidem con
uertit ⁊ baptizauit. Et dum per vnuʒ menſem
omnes egrotos regionis congregari feciſſet
orationē pro ſalute illoruʒ fudit: ⁊ ſtatim ſplen
dor ſicut fulgur de celo veniēs omnes territos
proſtrauit. Et poſt hore ſpacium confortati ab
apoſtolo omnes incolumes ſurrexerunt. Tunc
apoſtolus tam eiſdeʒ ꝙ omni populo p̄dicauit:
⁊ nouem milia hominū exceptis mulieribus et
paruulis ad xp̄m conuertit. ¶ Poſt hec profe⸗
ctus eſt ad ſuperiorē indiam per reuelationem
inſignibus miraculis coruſcando: inter ꝗ ſcin⸗
ticem cecam amicam migdonie ſororis regine
illuminauit. Et duʒ migdonia regis cognata ⁊
vxor cariſij apoſtolum videre quereret: depoſi⸗
to cultu ⁊ ornamentis ⁊ induta habitu humili
inter alios pauperes ad eum intrauit: vt ei ſcin
tices ſua ſerat. Uidēs ergo migdonia apoſtolū
miracula facientē ⁊ eum audiens predicantem
credidit: factaqꝫ eius diſcipula viro adherere
nolebat. Tunc cariſius regem rogauit: vt regi⸗
nam ad ſororē mitteret: quatenus ei ſuaderet:
vt ad ſe viruʒ more ſolito ingredi permitteret.
Quod dum regina nomina treptia faceret: ſed
ſoror ipſi ecōtra miracula que oſtendebat apl's
enarraſſet: regina thomā videre cupiens ad do
mum ſymphorij vbi ipſe predicabat cuʒ ſorore
acceſſit: et multitudinē infirmoꝝ ante ianuam
repperit: quos omnes apoſtolus manu eis im⸗
poſita ſanauit: inter quos dum elephantioſus
toto vlceratꝰ corpore introiſſet predicāte apo⸗
ſtolo: apparuit puer ſplēdidus: qui leproſuʒ ad
partem traxit: ⁊ eum vti excoriaſſet vitulū: pel⸗
le nudauit ⁊ omni lepra mūdatū emiſit. Quod
videns treptia regina ⁊ ipſa cōuerſa eſt. Et dū
reuerſa hec regi aſmodeo retuliſſet. Et exinde
eius thorū exemplo ſororis abhorreret: rex vo
cans cariſium cōqueritur: quia dum vxorē eius
ſibi acquirere voluerat ſuam amiſerat. ¶ Igit
de conſilio cariſij rex apoſtolum carceri duriſſi
mo tradidit. Ad quem veniēs migdonia veniā
petijt: eo ꝙ ipſius cauſa in carcerē miſſus eēt.
Quam ille conſolatus hec pro chriſto libenter
pati aſſerebat. Poſt hec de mādato regis apo⸗
ſtolus educit: ⁊ ſup laminas ferri cādentes nu
dis pedibus ſiſtitur: ſtatimqꝫ fons erupit ⁊ la⸗
minas extinxit. Quem de cognati conſilio rex
in fornacem ardētem emiſit: que tamē adeo re⸗
friguit ꝙ die ſequenti thomas inde illeſus exi⸗
uit. Demū Cariſius regi ſuadet vt apl'm deos
ipſoꝝ adorare cōpellat: vt vel ſic dei ſui irā in⸗
currat. Cumqꝫ ad hoc compelleret veniēs tho⸗
mas ad templū ſolis: hebraice demoni p̄cepit:
vt ꝗcito ipſe genua flecteret: demū idolū cōmi
nueret. Demon aūt apoſtolū rogabat: vt ſibi tē⸗
plum diruere ꝑmitteret: quatenus omnes eius
aduerſarij interirent. Quod thomas eidem mi
nime conceſſit quin potius vt neminē lederet:
eidem imperauit. Apoſtolus ergo genibus po⸗
ſitis hebraice xp̄m adorauit: mandans demoni
vt ſimulacrū euerteret ⁊ in abyſſum iret. Sta⸗
timqꝫ idolū ſolis: ſicut cera liquefactū eſt. Tūc
mugiētibꝰ ſacerdotibꝰ pōtifex templi gladium
ſuſtulit: ⁊ in vltionē dei ſui apoſtoluʒ tranſuer⸗

berauit. Rex autem et carisius videntes populum velle necem apostoli vindicare aufugerūt: xp̄iani autem corpus eius tulerunt et honorifice sepelierunt. Quod tamē processu temporis inde trāslatū est ad ciuitatē edissam: vt habebitur in festo eiusdē translationis: videlicz q̄nto non̄. iulij. passus est autē beatus apostolus. xij. kalen. ianuarij.

¶ De sanctis Dionysio episcopo et pelagia virgine et martyre. Cap̄. lxxx.

Dionysius episcop⁹ discipulus sancti thome ap̄li fuit ille spōsus filie regis quē ap̄lus vna cū sponsa eius regis filia nomine pelagia conuertit ad xp̄m in androno pauli ciuitate: vt superi⁹ habet̄. Qui ab apostolo baptizatus dionysius: sponsaq̄ ei⁹ pelagia nominata est. A quibus thomas abiēs post aliquot annos misit ad eos quendā discipulum suum presbyterū: qui eos in fide confirmauit et ecclesiam edificauit. In qua relicto seculo dionysius episcopus factus est: totūq̄ populū ciuitatis cōuertit ad xp̄m: pelagiā quoq̄ sponsam suam matrē virginuz consecrauit. Et est ibi sedes sancti thome apostoli vsq̄ in hodiernum diem. Quam sedem beatus episcopus dionysi⁹ strenue gubernauit: et post hec ad dn̄m plenus sanctitate perrexit. Pelagia vero vxor eius post ipsius obitum: cum nollet nubere nec idolis imolare sn̄iam decollationis accepit. Et sepulta est in ipsa ciuitate in eodem tumulo cū dionysio viro suo.

¶ De sanctis triginta martyribus. Cap̄. lxxxi.

Triginta sancti martyres rome via lauicana inter duas lauros sub persecutione diocletiani et maximiani imperatorū omnes vna die videlicet sexto kalē. ianuarij. passi sunt et glorioso martyrio coronati: vt dicit ado in suo martylogio.

¶ De sancto Chiridonio martyre. Cap̄. lxxxij.

Chiridonius martyr apud alexandriā passus est. Qui cum ad sacrificia deorum primo blanditijs suaderetur: deinde iniurijs et comminationibus atq̄ supplicijs cogeret̄: et sacrificare cōtemneret: gladio per viscera transuerberat⁹ neci tradit̄: et martyrio coronatur. vi. kalen. ianuarij.

¶ De sancta Victoria virgine et martyre. Cap̄. lxxxiij.

Victoria virgo nobilissima ciuis romana tp̄e decij apud ciuitatē tibulanā martyriū passa est. Que illustrissimo cuidā eugenio fuerat desponsata: tū a cunabulis xp̄iana. Dū aūt quidā tit⁹ aurelius virginē anatholiā siue calistenem xp̄ianaz ꝑ matronas vxorē peteret: et illa multis postulatis inducijs: interim omne patrimoniū suuz paupib⁹ erogasset: deinde se infirmā fingeret: vt sic in v̄ginitate ꝑseueraret: eāq̄ tit⁹ aurelius xp̄ianā didicisset: rogauit eugeniū vt victoriaz spōsam suā ad anatholiā mitteret: vt eidē xp̄iana xp̄iane cōiugiū suaderet. Qđ dū eugeni⁹ fecisset: et victoria anatholiā ad m̄rimoniū hortaret̄: dicēs et se xp̄ianā spōsuz hr̄e mox vix̄ futurū: q2 xp̄s nuptias nō ɔtēnat: eo q̄ et p̄triarche et ꝓph̄e ɔiuges habuerūt: et posteritas eoꝝ a deo bn̄dicta est. Ecōtra anatholiā virginitatē m̄rimonio ꝓ̄ferebat: et cōiugia ꝓ̇mis tꝑibus fuisse necessaria ꝓpter terre repletionem astruebat. Sed heliā q̇ celū lingua clauserat v̄ginē allegabat. Dixitq̄ p̄terea se ab āgelo q̇ sibi apparuerat fuisse in obseruāde v̄ginitatis ꝓposito confirmatā. Cunq̄ et victoria eundē angelū videre flagitaret: vt sic et ip̄am ad pudicitiā ꝓuocaret: angelus dn̄i splēdidus veste niuea eisdē apparuit: q̇ victoriā de v̄ginitate admonuit: assimilās virginitatē auro: castitatē argēto: et iugalitatē metallo. Quib⁹ cōfortatis post multa v̄ba angelus disparuit: et victoria votū virginitatis emisit: et facultates suas pauperib⁹ largiri cepit. Qđ vbi spōsus eius cognouit: tito ɔq̄stus est q̄ ꝓpter cōiugē sibi acq̄rendā ip̄e amiserat ꝓpriā. Et dū eā vti xp̄ianā eugenius accusare vellet: titus eidē hoc dissuasit eo q̄ spōsa occideret̄: et bona sua fisco applicarent̄. Sz ɔsuluit vt a decio impetraret q̄tenus spōsam suā extra vrbē ad prediū duceret: vbi ip̄az penis afflictā ad votū suū facilius inclinaret. Qđ et ille fecit: et spōsam eius victoriā in suburbio tibulani territorij adduxit. Quā fame dieb⁹ pluribus afflixit. ¶ Post dies aliq̄t venit ad eā domitianus patron⁹ tibulane ciuitatis: q̇ virgini panes detulit: et se ab vrbe sua fugisse nūciauit: eo q̄ draco pessim⁹ iuxta ciuitatē erat: q̇ plurimos perimebat: et flatu aerē inficiebat. Cui virgo: si populus vellet in xp̄m credere: ꝓmisit se draconē ab oppido effugare: qđ et ille populū facturum spopondit. Igit̄ post biduanū ieiuniū victoria die dn̄ico vt ꝓmiserat ad tibulanā ciuitatē angelo duce deuenit: et assumpto pp̄lo ad specus draconis excessit: eiq̄ in xp̄i noīe cōfestiz abire precepit: et sic draco cursu rapidissimo exiliens nusq̄ cōparuit. Tunc pp̄ls ad fidē conuertit̄: et victoria in ip̄o draconis specu icludit̄: eidēq̄ mox nouē virgines a parētibus oblate associantur. Et post modicū tēporis monasterio cōstructo mater. lxiij. virginū facta est: quas diligenter instruxit: et in dei laudes et vite sanctitate ꝑseuerauit. Post trienniū autē eugeni⁹ rogauit iouianum pontificez capitolij: qui misit ad eaz temploꝝ comitē taliarchū: vt victoriā sacrificare cōpelleret: aut gladio necaret. Qui veniens ad eā dū dee veste imolare renueret: ip̄am gla-

dio in corde percussit: ⁊ timens populū statim aufugit. Quam sacerdotes cum populo ciuitatis in eodem loco sepelierunt.x.kal. Januarij.

¶ De sanctis viginti martyrib⁹. Cap.lxxxiiij.

Viginti martyres apud nicomediam passi sunt: quos omnes diocletiana persecutio grauissimis cruciatos tormentis vno et eodē die martyres xp̄i fecit: ⁊ sctōrū nūero in celis collocauit.x.kal. Januarij: vt dicit ado.

¶ De sancto Seruulo confessore. Cap.lxxxv.

Seruulus confessor xp̄i summe patientie ⁊ sanctitatis fuit: de quo gregorius.iiij.dialo. cap̄.xv. scribit ꝙ a primeua etate vsq̧ ad vite sue finē paralyticus iacebat in porticu sancti clementis rome: nec tamen aliquando visus est vlla tristicia aut perturbatione moueri. Nec quicquid ex elemosyna percipiebat: pauperibus erogabat. Et cum litteras ignoraret: libros diuīe scripture emerat: ⁊ religiosos hospitalitate recipiens eos sibi legi faciebat: qui ad extremā horā veniēs voce in celo psallētium se audire dixit: ⁊ inter eorum cantus spiritum emisit: corpore magno odore fragrante. Ad cuius tumbam rome apud sanctū petrū sepulti miracula diuinit⁹ creberrime fiūt. Quieuit aūt in xp̄o.x.kal. ianuarij.

¶ De sancto Abdia ꝓpheta. Cap.lxxxvi.

Abdias propheta: vt hebrei tradunt: tēpore Achab regis israel ⁊ Josaphath regis iuda prophetauit in samaria. Hic s̄m hebreos fuisse dicitur ille vir: cuius vxor relicta consilio helisei liberata est a creditoribus oleo superabundāte. Et fuit abdias de terra sichē de agro bethamar: quinquagenari⁹ ille tertius cui pepercit helyas duobus primis cū suis quinquagenis igne celestis consumptis: qui relicto obsequio regis helye discipulus factus est. Hic dū impijssima iezabel vxor Achab ꝓphetas domini occideret: et centum ꝓphete in spelunca laterent: eos abdias pauit: panem ⁊ aquam sibi quottidie deferens vsq̧ ad mortē Achab: ꝓpter quod accepit gratiā prophetandi: cuius ꝓphetia dirigitur contra filios edom qui descēderūt ab esau ⁊ filijs israel siue iacob semꝑ infesti fuerūt: eo ꝙ ipsi esau filij siue idumei gloriabantur de pluribus prelijs: in quib⁹ filij iacob pugnātes cū gētibus succubuerāt. vnde ⁊ ꝓpheta non gentium virtute: s̄z dei indignatione propter peccata populi factū asseuerat: promittēs filijs iuda regnum eorum ꝑpetuo duraturū. Qui etiā ꝓpheta tempore ioram regis israel quieuit in samaria: que postmodum sabasten dicta est: vbi ⁊ sepultus est helyseus propheta ⁊ iohannes baptista. Dies autem depositionis abdie a iudeis agitur.ix. kalendas ianuarij. Hec hieronymus ⁊ iosephus ex voluminibus hebreorum.

¶ D sancto Naum ꝓpheta. Cap.lxxxvij.

Naum propheta hebreorū traditione de elchesi q̄ est in tribu symeon ante aduentum regis assyriorū: qui .x. trib⁹ israel captiuauit fuisse dicitur. Nam ⁊ circa finem prophetie sue predicti regis aduentum idem propheta nunciare videt̄: qui etiam predictis.x̄.tribubus captiuatis tempore ezechie regis iuda prophetauit: cuius vaticinium contra niniuitas inuehit. Nam cum ionas propheta ipsius vrbis subuersionem p̄dixisset: et populo ad penitētiā conuerso: de⁹ placatus sententiam reuocasset: videntes niniuite ionam fuisse mentitum diuina ingrati misericordia grauioribus se criminibus implicarūt: propter quod dictus ꝓpheta iudicium dei contra ipsam ciuitatem affuturū prenunciat in ei⁹ ꝓphetia. Quod quidem nedum transmigratis .x̄.tribubus extitit consolatio: sed etiā reliq̄s iuda: qui sub ezechia rege ab eisdē assyrijs impugnabantur. Dum ex̄ prophete naum prenunciatione didicerūt eosdē a chaldeis fore capiendos sicut in ipsius libro legentibus apparet. Qui etiā ꝓpheta in diebus prefati regis iuda die.ix.kalen. ianuarij: quieuit in pace in terra sua in qua ⁊ sepultus est. Hec hieronym⁹ ⁊ iosephus. Predicti duo prophete ex numero.xij. ꝓphetarum sunt: qui minores vocantur: qui in catalogo sanctorū veteris testamenti numerantur ecclesiastici.xlix.

¶ De sctō Gregorio pb̄ro ⁊ mar. Cap̄.lxxxviij.

Gregorius martyr in ciuitate spoletana passus est temporibus diocletiani ⁊ maximiani imperatorum sub dacco preside ⁊ tyrāno. Qui cum de mandato imperatorum ipsam ciuitatē ingressus omnes ad sacrificia deorum compelleret: nunciatur eidem gregorium presbyterum in eadem vrbe christum colere: ⁊ alijs crucifixum p̄dicare: necnon plurima simulachra deorum destruxisse. Qui missis.xxx.militibus ip̄m cōprehensum sibi presentari fecit: et cepit agere vt dijs thura incenderet: qui dum cōstanti animo

presidis minas vt blanditias derideret: iussit eum colaphis cedi: deinde ipsum nodosis fustibus in dorso flagellari: ⁊ post hec eundem volutatum supra ventrem similiter acrius verberibus affligi: ⁊ dum hec omnia superasset fecit eum preses ī craticula alligari: ⁊ ignem subterponi. Sed dum sanctus gregorius orasset: terremotus magnus factus est: qui totā concussit ciuitatem: ⁊ cecidit pars vrbis que submerita dicitur: ⁊ oppressit .cccl. paganorum: ignis quoqꝫ extinctus est: ⁊ sanctꝰ illesus permāsit. Flaccus ꝟo ⁊ tyrannus territi fugerunt. Sedato ꝟo terremotu fecit eum flaccus ferro vinctum in carcerem trudi: vbi angelo sibi apparente confortatꝰ est. Sequēti die eductꝰ de carcere iussu presidis immolare contemnens cardis ferreis in genibus ceditur: deinde lampadibꝰ circa latera inflāmatur. Et cum ad omnia immobilis redderetur: mandauit flaccus tyranno vt eum duceret ad decollandū ad amphitheatrū. Quem tyrannus ī mediū amphitheatri duxit: vbi sancto orante angelus domini eidem apparuit: ⁊ ipsum ad celestia inuitauit: quem aquilinus spatarius decollauit. Et de mandato tyranni dimisse sunt fere plurime: vt corpus deuorarent: que corpus intactum custodientes adorabant. Flaccus ꝟo eadem hora vomens interiora expirauit. Sed quedam matrona xp̄iana nomine abundantia .xxxv. aureis corpus martyris a tyranno redemit: quod aromatibus conditum iuxta muros ciuitatis ad pontē lapideū e riuū qui sanguinarius dicitur: sepeliuit. Passus est autem die .ix. kalen. ianuarij.

¶ De sanctis quadraginta virginibus et martyribus. Cap. lxxxix.

Quadragita sancte virgines apud antiochiā syrie martyrium passe sunt. Que sub persecutione deciana ꝑ diuersa tormenta ⁊ supplicia laniate passionis coronā a domino percipere meruerunt .ix. kalendas ianuarij. Hec in martylogio adonis.

¶ Explicit liber primus.

Incipit prologus libri secundi.

Secundus liber presentis catalogi cōtinet sctōꝝ: quorū festiuitates occurrunt infra tempus in quo ecclesia represen-tat ipsius christi ⁊ ecclesie mutui cōsensus obligationem ⁊ matrimoniale cōtractationem: quod fuit ab incarnatione verbi vsqꝫ ad baptismum domini. Et hoc tempus ecclesia designat a natiuitate saluatoris vsqꝫ ad septuagesimam: quando videlicet incarnationis ⁊ natiuitatis dominice festum: necnon actus infantie: vt est circuncisio: magorum adoratio: purificatio: ⁊ in egyptum fugatio recoluntur. ¶ Hoc autem tempus in tres partes subdiuisum est. ¶ Primo enī agitur de coniugio inter deum ⁊ populum iudeorum contracto: pro quorum salute principaliter filius dei venit in mundum, dicens Matthei .xv. Nō sum missus nisi ad oues que perierunt domus israel. Et hoc tempus ecclesia representat a natiuitate domini vsqꝫ ad epiphaniam. In quo tēpore ipse per humanitatem mūdo editus mox pastoribus iudeorum per angelos nunciatur: ⁊ ab eis sibi notissimis notꝰ in iudea deꝰ visitatur. ¶ Secundo agitur de eodem commertio: inter ipsum verbum ⁊ gentium populum confirmato: a festo epiphanie vsqꝫ ad eius octauam inclusiue. In quo tēpore dei filiꝰ magis qui erāt primitie gentium stella apparente reuelatur: ⁊ ab eisdem vti verus deus cum oblatione munerum adoratur. ¶ Tertio agitur de vtroqꝫ grege in vnum ouile per ipsum matrimonium copulato: ab octaua epiphanie vsqꝫ ad septuagesimā: in quo tempore epistole pauli leguntur: in quibus apostolus christum pro salute iudeorum ⁊ gentium aduenisse probat: ⁊ vtrunqꝫ populū saluasse cōmemorat: ⁊ potissime in epistola ad romanos. Ad huius igititur temporis festa ꝑtractanda procedendum est.

¶ Finis prologi.

Incipit liber secūdus a natiuitate domini vsq; ad septuagesimam.

De natiuitate dñi nostri iesu xpi. Capitulum.i.

Natiuitas domini nostri iesu christi ꝑm carnem cōpletis ab Adam annis. v. mille cxcix. vt Eusebius in chronicis suis ponit facta est tempore octauiani augusti primi. Ueniente autem filio dei in carnē tanta pace totus mūdus gaudebat: vt vniuerso orbi vnicus romanorum imperator pacifice presideret. Quia enim nascebatur qui pacē pectoris τ eternitatis tribueret. Uoluit etiaȝ vt ortum suum pa x: temporis illustraret. Cesar igitur augustus vniuerso orbi presidens scire voluit quot prouincie: quot ciuitates: quot castra: quot ville: quot homines in toto orbe forent: τ.xlij. anno imperij sui iussit orbem vniuersum describi. Nam vt in historia scholastica dicitur: omnes homines ad vrbem: vnde trahebant originem pergebant: τ quilibet denariū offerens se romano subditū imperio ꝯfitebatur. Et dicebatur ꝓfessio: qꝛ ore ꝓprio fatebaẜ. τ descriptio: qꝛ eoꝝ noīa scribebanẜ. Hec descriptio prima facta est a preside syrie cyrino: qꝛ cū iudea in medio terre habitabilis esse dr: ꝓuisum est vt in ea inchoareẜ: τ deinde per circūstātes regiones prosequereẜ. Joseph aūt de genere dauid a nazareth in bethleem profectus est cum Maria desponsata sibi vxore pregnante: potissime quia instante eius tempore pariendi: thesaurum sibi a deo commissum noluit alicui commendare. ⁋ Cum ergo bethleē appropinquasset: vt legitur in libro de infantia saluatoris: vidit virgo partem populi gaudentem: τ partem gementem. Quod sibi angelus exponens ait partem gaudentē esse gentilem populum: qui in semine abrahe eternam benedictionē erat accepturus: gementē vo esse plebem iudaicam: a deo suis demeritis reprobatam. Et dum ambo Bethleem aduenissent propter viatorum multitudinem hospitijs occupatis steterunt eadem nocte in diuersorio quod erat in communi transitu inter duas domos habens operimentum: vbi ciues in diebus ocij cōueniebant: vbi et presepium cum feno erat: ad quod animalia in diebus fori alligabantur. In ipsa media nocte beata virgo filium suum. viij. kalendas Januarij peperit: et eum panniculis inuolutum super fenū in presepio collocauit. Quod fenū beata helena postmodū rome trāstulit. ⁋ Circa xpi natiuitatē tria sunt cōsiderāda; scȝ nouitas admirabilis: veritas infallibilis: τ vtilitas inextimabilis. ⁋ Nouitas admirabilis attēdiẜ ex ꝑte facti: qꝛ de⁹ homo factus

est. Nam vt dicit Bernardus in eadem persona
eternum antiquū ⁊ nouū mirabiliter conuene-
runt: eternū scz diuinitas: antiquum. s. caro ab
adam transducta: nouū scilz aīa de nouo crea-
ta. Quod autē dei verbū idē permanens incar-
natuz fuerit: ⁊ si humanā rationē transcendat:
tñ aliquali exēplo pōt ondi. Cōstat eñ vbum
qd ē in mēte hois adeo occultū: qd neqꝫ vide-
ri: neqꝫ audiri: neqꝫ tāgi: vel ꝯtractari pōt. Si
tamen litteris scribatur nullatenus in sui sub-
stantia cōmutatum fit legibile: ⁊ per cōsequēs
visibile ⁊ audibile. Insuper est manibus con-
trectabile: immo ⁊ quantum ad litteraꝝ formā
destructibile redditur. Similiter verbū dei qd
in mente diuina eternaliter genitū est: incom-
mutabile permanens: quod erat spirituale ⁊ in
uisibile per carnem assumptā visibile ⁊ contre-
ctabile: immo ⁊ quantū ad humanitatē passibi
le factum est. Secundo attenditur ex parte mo
di: qꝛ natus est de virgine ⁊ sine doloꝛe atqꝫ pol
lutione matris ⁊ salua eius semper integritate.
¶ Hoc aūt fuisse quinqꝫ rationibus probatur.
Primo per prophetiā Esaie. vij. Ecce virgo cō
cipiet ⁊ pariet filium. ¶ Secundo per figurā:
hoc eñ figuratū est per virgā aaron: q̄ floꝛuit:
⁊ per poꝛtam ezechielis que clausa permansit.
¶ Tertio per custodiam. Joseph eñ eo ꝙ eam
custodiuit testis sue virginitatis fuit: vt dicit
augustinus. Quarto per experientiam. Nam vt
habet in libꝛo de infantia. Joseph ad virginis
puerperiū vt moꝛē seruaret patrium: duas ob-
stetrices aduocauit: scilz zebel ⁊ salome. zebel
igitur parientē considerans exclamauit virgi-
nem peperisse: eo ꝙ nulla signa coꝛruptionis vi
disset. Salome autez dum incredula pꝛobare
vellet: cum manuz apposuit: confestim manus
eius aruit. Jussu tamen angeli sibi apparentis
puerum penitēs tetigit: ⁊ continuo sanitatē re
cepit. ¶ Quinto per rationis euidentiam. Naz
vt dicit anselmus quattuoꝛ modis potest deus
pꝛoducere hominē: scilicz sine homine: ⁊ sine fe
mina: sicut fecit adam. De homine sine femina:
sicut fecit euam. De homine ⁊ femina: sicut cō-
munis pꝛobat vsus. Restabat igitur quartus
modus de femina videlicet sine homine: sicut in
chꝛisto mirabiliter factum est. Alioquin diuisio
modi pꝛoducendi in deo apparuisset imperfe-
cta. ¶ Tertio attenditur talis nouitas ex par-
te tempoꝛis. Nam in tempoꝛis nouitate filius
dei natus est. Et quantū ad annum: qꝛ in anno
pacis vniuersalis in toto mundo vigentis: vt di
ctum est: ⁊ in anno descriptionis oꝛbis: vt per
hoc daretur intelligi ꝙ ille veniebat in carne:
qui electos suos ascriberet in eternitate: vt di-
cit gregoꝛius. Et quantū ad mensem: qꝛ in men
se imo in signo quo dies punctaliter incipiunt
crescere: vt ex hoc pꝛefiguraretur quod iohan
nes baptista dixit. Illum opoꝛtet crescere: me
autē minui. Debet eñ humana vita in se defice
re: in chꝛisto pꝛoficere. Et quātum ad diē: quia
in die dñica: que fuit pꝛima dies scīj: in qua lux
coꝛpoꝛalis a deo principiū creaturaruz ꝑducta
est. Sic et die isto: qui est post seculi renouatē
ille qui est lux mūdi vera: ⁊ ꝑmogenitꝰ ac prin-
cipium creature dei: coꝛpoꝛaliter natus est. Et
quantū ad hoꝛā: quia in media nocte: vt scilicet
medio tenebꝛaruz tempoꝛe lux noua aduenīēs
mundi tenebras illuminaret. ¶ Quarto atten-
ditur ex parte loci. quia natus est in bethleem:
quod interpꝛetaꝛ domus panis. Ipse nāqꝫ est:
qui de ipso dicit Joh. vi. Ego sum panis viuus
qui de celo descendi ⁊c. ¶ Ueritas aūt infalli-
bilis natiuitatis dñice: per quā ipsa natiuitas
compꝛobaꝛ: ostendiꝛ per oēs creaturas. ¶ Et
pꝛimo per creaturā que habet purū esse q̄ sunt
elementa ⁊ lapides. Pꝛimo enim declarata est
per celum in parte oꝛientali: nam in ipā die na-
tiuitatis: vt habeꝛ in chꝛonicis. Tres soles in
oꝛiēte in celo apparuerūt: qui paulatim in vnū
coꝛpus solare redacti sunt. Per quod inueniꝛ
ꝙ vnius ⁊ trini dei noticia mūdo oꝛiebaꝛ. Itez
in parte occidentali. Nā vt ponit Oꝛosius. Cū
romani octauianū pꝛo deo adoꝛare vellēt: eo ꝙ
omnia sibi ad votū succedere conspicerent: ille
triduanam induciā petijt sibyllā pꝛophetissam
aduocauit: eamqꝫ superinde consuluit. Cui die
natalis dñi in camera cesaris oꝛanti: media die
circulus aureus apparuit circa solē: ⁊ ī medio
virgo puerū baiulans ⁊ litteris aureis inscri-
ptum. Hec est ara filij dei viuentis. Tunc sibyl
la octauianum aduocauit: visionem ei ondit: et
puerum illum ipsa die natum dixit: quem augu
sto maioꝛem esse asseruit: quem imperatoꝛ ado-
rans eidem sacrificauit: in quo loco nūc edifi-
cata est ecclesia que diciꝛ sancta maria ara celi.
¶ Secūdo ostensa est per elementū ignis: q̇ ea
nocte per totum oꝛbez cūctos sodomitico vitio
laboꝛantes extinxit: vt dicit Hieronymꝰ in glo
sa supꝛa illo verbo Esaie. ix. Lux oꝛta est eis.
¶ Tertio per elementū aeris. Nā vt dicit Chꝛy
sostomus. Ea nocte magi super victoꝛialē mon
tem oꝛantibus stella in aere de nouo pꝛoducta:
⁊ coꝛuscans apparuit: que eis natum dñm nun
ciauit: vt tractabiꝛ in festo epiphanie. ¶ Quar
to per elementū aque: vt eñ testaꝛ Innocētius
tertius. Fons aque: qui de taberna emeritoꝛia
vbi nūc est ecclesia sancte marie trans tyberim
rome consurgebat in liquoꝛez olei versus: tota
die natiuitatis vsqꝫ in tyberim ꝑfluxit. ¶ Quī-
to per elementum terre. Scribit nāqꝫ damasce
nus super illo verbo ꝑs. Nox sicut dies illumi-
nabitur: ꝙ istud nocte natiuitatis dñice adim-
pletum fuit: q̄ nox in hoꝛa natiuitatis eiusdez:
videlicet nocte media in claritatē dei conuersa
est. ⁊ quia ipsa lux ad patres: qui erāt in limbo
descendere non poterat: terra se in pluribꝰ lo-
cis aperuit: ⁊ per eiꝰ rimas lux ad patres vsqꝫ
descēdit: ⁊ tunc adimpleta est ꝓphetia Esa. ix.

Populus qui ambulabat in tenebris vidit lucē
magnā. que in missa noctis ipius legit̄ prout
ad litterā contigisse dicit̄. ¶ Sexto per crea-
turā compositā: que habet purū esse: vt sunt la
pides ⁊ metalla. Nā vt dicit innocentius: roma
ni templū pacis tēpore romuli construxerunt
⁊ statuā posuerunt: ⁊ petentes a dijs quantum
durare debeat: audierunt: donec virgo pariat:
quod impossibile arbitrantes: templuꝫ eternū
putauerunt: ideo ⁊ in foribus scripserunt. Tē-
plum pacis eternū. Hoc autem in nocte dñice
natiuitatis cum idolis corruit. Legitur etiā ꝙ
hieremia propheta in egyptū descendens post
mortem godolie: signū regibus egypti dedit:
ꝙ eorū idola corruerēt cum virgo filium pare-
ret. Unde sacerdotes idolorū imaginem virgi
nis filium baiulantis in sacro loco templi sta-
tuerūt: que prophetia in nocte natiuitatis do-
minice adimpleta est. ¶ Septimo ostensa est
per creaturam: que habet esse ⁊ viuere: vt sunt
plante. In hac enim nocte: vt scribit frater bar
tholomeus. Uinee engaddi preter consuetum
tēpus que. s. proferunt balsamū frondes flo-
res ⁊ fructū protulerant. ¶ Experimento pro-
baui ꝙ si pulegiū collectū fit in festo natiuita-
tis beati iohannis baptiste in aurora diei: ⁊ ex
eo factus manipulus seruet vsqꝫ ad dieꝫ dñice
natiuitatis exficcabitur sicut natura deposcit:
ꝙ si manipulus in nocte natiutiatis ponat̄ in
altare: in qua prima missa est decantāda: missa-
qꝫ media nocte cātet̄ in hora natiuitatis dñice
pulegium aridū reuirescit. Octauo per creatu
ram que habet esse viuere ⁊ sentire: vt sunt aīa
lia: vt eīn scribit̄ in libro infantie Joseph cum
maria ꝓficiscens bethleē duxit bouē: de cuius
preciū venditi viueret: ⁊ asino vt pregnantē cō-
modius portaret. Natū ħo xp̄m ipa duo aīalia
cognoscentes eundeꝫ flexis genibus adoraue
rūt: vt impleret̄ illō Esaie prio. Cognouit bos
possessorē suū: ⁊ asinus presepe dñi sui. Modi-
co etiā tēpore ante natiuitatē xp̄i: vt ponit eu-
sebius: boues arātes bubulco dixerunt: hoīes
deficient ⁊ segetes proficient. ¶ Nono ostensa
est per creaturā: q̄ habet esse viuere sentire ⁊ in
telligere: vt sunt angeli hoīes ⁊ demones. Naꝫ
vt dꝛ luc. ij. Dū pastores circa turrē greges ho-
ra natiuitatis dñice super gregē suū vigilarēt:
vt de more antiquoꝝ pastoꝝ fuit: in vtroqꝫ sol-
stitio estiuali. s. ⁊ hyemali facere: angelꝰ dñi il-
lis cū nimia claritate apparuit: eisdē natū sal-
uatoreꝫ nūciauit: ⁊ vt ad eū visitandū pergerēt
admonuit: ⁊ subito facta est cū angelo multitu
do militie celestis laudantiū ⁊ dicentiū. Gloria
in altissimis deo ⁊c. ¶ Itē ostēsa est per hoīes
fideles ⁊ ifideles: nā fideles pastores summo
diluculo ad verbū natū videndū festinarūt: ⁊ q̄
dicta erāt illis: vera cognouerūt: ⁊ mirati re-
deuntes eiusdē natiuitatis testes fuerūt. Itē
⁊ prophete oēs veteris testamēti: qui huius na
tiuitatis nuncij ⁊ precones extiterunt: ipamqꝫ
futuram infallibiliter verissimis oraculis pre-
dixerunt: que per singula narrare non est opꝰ.
¶ Item cognita et manifesta fuit etiam per
infideles. De hac natiuitate balaā ariolus pro
phetauit numeri. xxiiij. Orie**t** stella ex iacob
⁊c. Itē virgilius in buccolicis. Magnus ab in
tegro seclorū nascitur ordo. Jam redit ⁊ virgo
redeūt saturnia regna. Et noua ꝓgenies celo
dimittit̄ alto ⁊c. Iteꝫ sibylla erythrea que fuit
tempore troianorū inter cetera ait. In nouissi
mis autē temporibus humiliabit̄ deus ⁊ huma
nabitur proles diuina: iacebit in feno agnus: ⁊
officio puellari educabit̄ deus ⁊ homo ⁊c. Itē
scribitur in cōmento boetij de disciplina scho-
lastica super illo verbo: platonis probata diui-
nitas: ꝙ in tumba platonis reperta est lamina
aurea: in qua scriptū erat. Credo in filiū dei na
sciturū de virgine passurū pro humano genere
⁊ die tertia surrecturum. ¶ Item manifestata
est per demones. Refert thimotheus historio
graphus: se in antiquis romanoꝝ chronicis in
uenisse ꝙ octauianꝰ. xxxv. anno imperij sui ca-
pitoliū ascendit: ⁊ quis post se rempublicā gu-
bernaret a dijs quesiuit. Et responsum est sibi
ꝙ puer hebreus ex deo viuēte ante secula geni
tus: non multū post ex intacta virgine nascitu-
rus. ¶ Utilitas autem inestimabilis est nobis
collata per xp̄i natiuitatē. Primo quārū ad de-
monis confusionē. Nā antiquus hostis nobis:
vt ante: preualere non potest. vñ legit̄ ꝙ hugo
cluniaceñ. in vigilia natiuitatis dñi vidit beatā
virginē filium in vlnis gestantē: ⁊ de festo nati
uitatis filij congaudentē: atqꝫ inimico nostro:
qui ante hunc diem hominibus preualebat: in-
sultantē. Ad quā vocē diabolꝰ de humo erupit
⁊ verba domine exprobare cepit. Sed mentita
est iniquitates sibi: quia ab oratorio fratrum
deuotio: a refectorio lectio: a dormitorio stra-
mentum vile: a capitulo patientia ip̄m eiecit.
¶ Secundo ad venie impetrationem. vnde cū
meretrix lasciua de venia desperaret: que ad pe
nitentiam redire volebat: cogitans de iudicio
reputabat se ream: de inferno se dignam: de pa
radiso se immundā: de passione ingratam. Co-
gitans autem ꝙ pueri de facili placantur: pue
rum iesum per eius infantiā adiurauit: ⁊ ante
christum deflens vocem de sua venia audire me
ruit. ¶ Tertio ad morbi curationē. Nā vt dicit
Bernardinus triplici morbo laborabat genus
humanū. Natiuitas erat immūda: vita puersa:
mors piculosa: venit xp̄s: cuiꝰ natiuitas nr̄am
purgauit: cuius vita nostrā instruxit: cuiꝰ mors
nostrā destruxit. ¶ Quarto ad superbie humi-
liationem. Nam superbia primi hominis fuit
contra deum: quia eius preceptum contempsit
vsqꝫ ad deum: quia vsqꝫ ad apertitum diuinita-
tis se erexit: supra deum volendo: quod deus
noluit. At filius dei: vt dicit damascenus: hu

inuliauit se propter homines: q; venit propter eorū salutem: vsq; ad homines propter nascendi modum consimilē: ⁊ supra homines propter natiuitatis modū singularē. Hec damascenus.

¶ De sancta Anastasia martyre ⁊ socijs. Cap. ij.

Anastasia nobilissima romanorū filia pretextati illustris ⁊ gentilis a matre sua fausta xp̄iana et a sancto chrysogono in fide xp̄i erudita est: que tēpore diocletiani martyrium passa est. Nam tradita publio pagano in coniugem: languorez simulans se semper ab eius cōsortio abstinebat. Sed vir audiens eam cum vna ancilla xp̄ianis carceratis necessaria ministrare: eam in artissima custodia reclusit: ita vt etiam alimoniā denegaret. Que vincta sancto chrysogono amarissimas epistolas destinabat: ille xp̄o cōsolatorias remittebat. Inter hec vir eius moritur et sancta a carceribus liberatur. Hec habebat. iij. ancillas sorores ⁊ virgines. s. agapē: thymoniā: ⁊ hyrenā. Quas vrbis prefectus dulcius vti xp̄ianas tenuit: ⁊ eas nolētes consentire sibi nec dijs sacrificare martyriū pati fecit: vt habebitur. iij. non. aprilis. Post quarum passionē anastasiam de consensu diocletiani comprehēdit: vt si eam sacrificare faceret in coniugiū haberet. Quam cum ductā in cubiculum amplexaretur subito cecus efficitur et ad deos accedens si a cecitate liberari possit sciscitatur. Qui eos cōtra se indignatos audiuit: eo ꝙ anastasiā contristauit. Et rediens domum inter manus ducentium expirauit. ¶ Post hec anastasia ab eius successore detenta est. Qui audito ꝙ multas possessiones haberet: eidez suadere cepit: vt si vellet libere christianitate perfrui possessiōes suas sibi daret: ⁊ tūc vera christiana esset: eo ꝙ xp̄us oīa eroganda iussisset. Que cum eidem responderet: facultates pauperibus: non autem diuitibus erogādas: diro carceri fame cruciāda tradit: sz a sancta Theodora: que iam martyrium passa fuerat: duobus mensibus celesti pane reficitur. Tandē cum ducentis virginibus ad insulas palmarias ducta est: vbi multi xp̄iani fuerāt relegati. Inde post aliquot dies a prefecto reuocata ⁊ ad palos ligata ignibus cōcrematur: ceteris xp̄o diuersis supplicijs perimuntur. Inter quos vnus erat qui pluribus diuitijs spoliatus dicebat: saltē xp̄m sibi auferri non posse. Corpus autem sancte anastasie in eius viridario quedam apollonia sepeliuit: vbi postmodū in eius honore ecclesia fabricata est. Passa est autem. viij. kalen. ianuarij circa annum domini. cclxxx.

¶ De sancta Eugenia virgine ⁊ mar. Cap. iij.

Eugenia filia philippi nobilissimi romanorū fuit tempore valeriani ⁊ galieni imperatorū: qui quidē philippus a senatu prefectus alexādrie cōstitutus claudiam vxorem suam: ⁊ filios adiutum et sergium ac filian eugeniaz secum duxit. Que eugenia vnā cum protho ⁊ hiacyntho eunuchis ⁊ seruis suis studēs om̄ibus liberalibus artibꝰ erudita: anno. xv. etatis sue ab aquilino aquilini consulis filio in coniugiū petitur: sed ipse ab eadē in virū contēnitur. Et dum in libris apostoli studuisset aīo iam christiana prothū ⁊ hiacynthū conuertit. Et assum pto habitu viri ad monasterium monachorum: quod erat extra ciuitatē alexādrie: quibus permittebatur a paganis ibidem habitare: ipa accessit: ⁊ se virum simulās cum protho ⁊ hiacyntho fieri monachus postulauit. Quam abbas helenus per spiritū feminā cognoscens eaz nihilominus de virili animo cōmendauit: ⁊ ipam vna cum socijs monachos fecit: que in dei timore permansit: ⁊ eugenius vocatus in sanctitate vite perseuerans: post abbatis obitum in regimine successit. Parentes igitur eā dudū requirentes ⁊ nō inuenientes lugebāt: sed vates gētilium vaticinantur filiam ⁊ socios inter duos translatos. Qua de re pater filie imaginem fecit: ⁊ eam vt deā adorari mandauit. ¶ Temporis processu dū matronā melanthiā noīe eugenia oleo perungens a quartana liberasset. Illa fratrē eugenium virum esse arbitrans: eūq; sepius visitās in eius amorem exarsit: ⁊ cogitās qualiter secum cōmisceri posset: lāguorē simulans pro eo misit. Quem tanq̄ virum dum illa osculis ⁊ amplexibus ad cōcupiscentiam prouocaret: eiq; amorem suuz panderet: ⁊ ille sermonibus ⁊ actibus facinus omnimode recusaret: cōfusa mulier ⁊ dubitans ne eugenius factum proderet: ⁊ sic verecūdiā ipa incurreret: clamare cepit: ꝙ se eugenius voluerit violare: prefectūq; philippū adijt: ⁊ de crimīe eugeniū accusauit. Tunc prefectꝰ ira accensus tā ipam ꝙ cūctos xp̄ianos repertos cōprehēdi iussit: diēq; statuit: quo oēs interirēt morsibꝰ bestiarū. Eugeniūq; sibi astantē interrogat: an xp̄us adulteria doceat. Cumq; hoc virgo cōmisisse negasset ⁊ melanthia seruos ⁊ ancillas prout ab ea docti fuerant: testes adhibuisset. Eugenia pro defensione veritatis: ⁊ ne christianū nomen falsitate confunderet: a summo vsq; deorsum coraz prefecto vestem scidit: ⁊ se feminam esse ostendit: eugniā videlicet philippi filiam ⁊ socios prothum et hiacyntuhm omnibus declarauit.

Moxq; pater filiā cognoscēs cū mr̄e et fratri-
bus in eius amplexus irruit: et pre gaudio la-
chrymas fudit. Melāthia aūt cuz oībus suis a
fulmine interēpta est. Sicq; eugenia parentes
⁊ fratres ad fidem cōuertit. vnde ⁊ philippus
p̄fecturā deserēs a xp̄ianis ep̄s ordinat᷑: quo ꝑ
martyriū assumpto claudia cū filijs: ⁊ eugenia
romā rediJt: vbi ⁊ ꝟgo multos ad xp̄m ꝯuertit.
Quā p̄fect⁹ nicen⁹ tentā fecit adduci ad tēplū
diane: vt sacrificaret. Sed duz eugenia oratio-
nem fudit: templum cum idolo subuersum est:
multis paganoꝝ cam clamātibus innocentez.
Jussu igit᷑ presidis ligato saxo ad collū eius in
tyberim iactat᷑: sed suꝑ aquas manens minime
mergit᷑: inde in fornaces thermarū mittit᷑: sed
igne extincto illesa educit᷑. Post hec ꝑ dies. xx.
sine lumine et cibo carceri mācipata: sed a xp̄o
eaz celesti pane reficiēte confortata est: qui die
quo ad thermas descēderat: ꝓmisit eā ad cele-
stia subleuare. Die igit᷑ natalis dn̄i misso spicu-
latore a p̄fecto ī carcere decollat᷑: videlicet. viij.
kal. ianuarij. Cuius corpus a xp̄ianis iuxta vr-
bem in ꝓprio p̄dio sepultū est. Ad cui⁹ tumulū
dum mater oraret: eidē apparuit: eāq; ꝯfortās
die dn̄ico proximo in xp̄o pausaturā nunciauit.
Que die sibi predicto ad christū migrauit: et a
filijs adiuto ⁊ sergio iuxta eugeniā sepulta est:
qui ⁊ post tempus multis paganorū conuersis
quieuerūt in domino: sepulti ⁊ ipsi a fidelibus
iuxta matrem ⁊ germanam.

¶ De sancto stephano ꝓthomartyre. Cap. iiij.

Stephanus prothomartyr vn⁹ de
septem diaconib⁹ ab
apostolis ordinatus est in mi
nisterium viduarum: vt habet᷑
Actuū. vi. Crescente enim nu
mero discipuloꝝ conuersi exi-
gentibus aduersus cōuersos
ex iudeis murmurare ceperūt:
eo ꝙ despicerent᷑ ī ministerio
quottidiano vidue eorum. Cōuocata ergo mul
titudine per apostolos decreuerunt eligere se-
ptem viros boni testimonij super tali opere cō
stituendos: ad hoc vt ipsi om̄ibus curis tempo
ralibus depositis predicationi intentius vaca-
re possent. Sicq; elegerunt septē diacones pri
mos: quorum prior et primicerius extitit Ste
phan⁹ prothomartyr: philippus qui eunuchuz
baptizauit: ⁊ fuit episcopus in thracia Asie: et
procorus qui fuit episcopus nicomedie bithy-
nie: ⁊ nicanor: ⁊ parmenas: ⁊ timon: et nicola⁹:
qui postea apostatans hereticus fuit: a quo et
nicolaite dicuntur: ⁊ orantes eis manus impo-
suerunt: ⁊ diacones ordinauerunt. ¶ Stepha-
nus autē plenus gratia ⁊ fortitudine: faciebat
signa magna in populo: inuidentes igit᷑ sibi iu-
dei; triplici modo eum superare studuerūt; sci-
licet disputatione: testiū productione: ⁊ tormē
torū illatione. Et in qualibet pugna adiutoriū
de celo sibi datum est. In prima datus est ei spi
ritussanctus: qui facūdiam ministrauit. In se-
cunda vultus angelicus: qui falsos testes cōfu
tauit. In tertia christus visus est adiuuare pa-
ratus: qui martyrē confortauit. ¶ Ponit᷑ ergo
prima pugna. Surrexerunt aūt quidā de syna-
goga libertinorū: id ē de seruitute manumisso-
rum ⁊ cyrenensium ⁊ alexandrinoꝝ ⁊c. disputā
tes cum stephano. Ecce primū prelium. Et non
poterāt resistere sapientie ⁊ spiritui qui loque
batur. Ecce adiutoriuz. ¶ Ponitur post hoc se-
cunda pugna. Quia submiserūt falsos testes:
qui eum accusabant de blasphemia in deum: in
moysen: in legem: ⁊ in templum. Ecce secundū
prelium. Et intuentes in euz omnes qui sede-
bant in consilio videbant faciem eius tanꝙ fa-
ciem angeli. Ecce auxiliuz. Deinde ponitur se-
cunde pugne victoria. Nam principe sacerdotū
eum interrogantem: si hec ita se haberent de
quattuor blasphemijs sibi īpositis se excusat.
¶ Primo de blasphemia in deum: dicens deuz
qui locutus est patribus deum glorie fuisse.
¶ Secūdo de blasphemia in moysen commen-
dans moysen: a feruore zeli: quia percutientez
iudeum egyptum interfecit ab operatione mi-
raculorum: que in egypto et deserto ostendit: ⁊
a familiaritate dei: quia cum deo locutus fuit.
¶ Tertio de blasphemia in legem. Nam com-
mendat legem: ex parte dantis: qui fuit deus:
ex parte ministrātis: qui fuit moyses: ⁊ ex par-
te finis: qui dat gratiaz. ¶ Quarto de blasphe
mia in tabernaculum ⁊ templuz: commendans
tabernaculum quod fuit: a deo fieri preceptū:
in visione ostensum: a moyse perfectum: ⁊ arce
testimonij cōtentiuum: templum autez dixit ta
bernaculo successisse. Hec omnia legentibus
textum Actuum septimo: satis patere possunt.
¶ Ultimo ponitur tertia pugna. Nā audientes
hec dissecabant᷑ in cordibus suis: et stridebant
dentibus in eum: quasi iam illum animis lapi-
dantes. Quos beatus Stephanus tribus mo-
dis conatus est corrigere: scilicet ¶ Primo pu
dore eis duritiam cordis et necis sanctoruz se-
uitiam improperans. Dura inquit ceruice ⁊ in
circūcisis cordib⁹ ⁊c. Et increpabat eos ꝙ spi-
ritui sancto restiterūt: ꝙ prophetas persecuti
sunt: ⁊ ꝙ crescēte malicia eos occiderūt. ¶ Se
cūdo correxit eos timore: per hoc ꝙ iesum stan
tem a dextris dei perhibuit: quasi ad suū adiu-
toriū preparatū. Ecce inquit video celos aper
tos ⁊c. quod audiētes iudei clamātes voce ma
gna continuerunt aures suas: quasi blasphe-
miam abhorrentes: ⁊ impetū facientes in euz:
et eijcientes eum extra ciuitatem lapidabant:
quoruz priores testes lapidare incipientes ꝟm
legem: vt expeditiores essent deposuerunt ve-
stimenta sua secus pedes Sauli adolescentis;

qui manibus oīm lapidabat. ¶ Tertio correxit eos amore: duz pro se ⁊ pro ipis orauit: pro se: ne passio sua ꝓlongaret: dicēs. domine accipe spiritū meū. ꝓ ipis: ne sibi peccatū imputaret. Nam positis genibus clamauit voce magna dicens. Dn̄e ne statuas illis hoc peccatū. Et vide amorem mirabilē: quia pro se orando stetit: pro lapidātib⁹ genua flexit: pro se silenter orauit: ꝓ illis voce magna clamauit. In hoc etiā christū imitatus in passione: qui pro se orauit dicens. Pater in manus tuas cōmendo spiritum meū. ⁊ pro inimicis dicens. Pater ignosce illis: non em̄ sciunt: quid faciunt. Et cum hoc stephanus dixisset: obdormiuit in dn̄o. Cuius corp⁹ gamaliel et nicodemus occulti xp̄i discipuli in agro ipsius gamalielis sepellierūt: ⁊ fecerūt planctū magnū super eum. ¶ Et celebraf hoc festuz ab ecclesia sequēti die post natiuitatē dn̄i: scz. vij. kalen. ianuarij. Reuera tamē lapidatio sancti stephani facta fuit eodez ascensionis anno. iij. videlicet non̄. augusti. quo die festū inuētionis eius celelebraf. Inuētio autē ad lr̄am contigit vij. kalen. ianuarij. Ecclesia tamē hec festa commutauit duplici de causa. ¶ Primo: quia vt dicitur in ſmone Augustini. hesterna die dn̄s natus est in terris: vt stephanus hodie nasceretur in celis. ¶ Secūdo: qm̄ ꝓpter festū natiuitatis dn̄i precedens festum inuētionis solēnius celebraf ꝙ festū passionis: quod incōueniēs erat: ⁊ ob hoc festa mutata sunt: vt dies passiōis eius solennius celebretur.

¶ De scτō Dionysio papa ⁊ martyre. Cap̄. v.

Dionysius papa et martyr: cuius genus nō inuenitur. Sixto secūdo in episcopatu successit: ⁊ sedit ānis. ij. ⁊ mēsib⁹. iij. qui vt dicit ado fidei documentis sub claudio secūdo impatore clarus effulsit. Hic in vrbe diuidit ꝑtias: singulis singulos dans presbyteros ꝓpter penitentes suscipiendos ⁊ ꝓpter baptisma. Hic etiā ꝑtias ⁊ cimiteria per regiones diuisit: ⁊ vnicuiqꝫ ius proprium statuit: mandans vt singuli terminis suis contenti essent: ⁊ alienos non vsurparent. Qui et martyrio coronatus: sepultus est cū fratribus suis. vij. kalendas ianuarij: et cessauit episcopatus dies. viij.

¶ De sancto Marino martyre. Cap̄. vi.

Marin⁹ puer ⁊ martyr passus est in vrbe sub ꝑfecto martiano: q̇ fuit filī⁹ senatoris ⁊ primarij ciuitatꝫ. Hic a prefecto tentus dū se xp̄ianū ꝓfiteref. Primo q̇dē extensus ⁊ loris durissimis dorso ⁊ vētre flagellat⁹: deinde victus in custodiā missus est. die v̄o sequenti eductus equuleo suspenditur: ⁊ vngulis laniatur: postmodum sera lignea et machina lapidea alligatur: vt mēbra eius diuiderentur. Sed dum tracta machina puer illesus permaneret: in arborem scissaz immittif: vt constrictus spiritum exhalaret. Dei tamē virtute arbore in duas partes diuisa: craticule accēse superponitur: plūboqꝫ perfunditur liquefacto: moxqꝫ nutu dei fluuius aq̄ inūdās ignis calorem extinxit. Post hec supplicio commētariensi traditus est: a quo in frixorio accēso mittitur: sed rore celesti refrigeraf. Deinde a prefecto martiano in caldariam plenam pice lique facta iactatur: que hincinde ebulliens sanctuz dimisit intactum. Preter hoc in harenario bestijs subiectus est: ⁊ leone quidem collum eius leniter amplexante: leopardo pedes lingente: parda cum trigide manus ipsius osculabātur. Leena v̄o ⁊ vrsus que vestes sancti dilaniare ceperunt: confestim extincte sunt. Postmoduz in flammas iniectus dum illesus exisset in caminū ignis missus est: cū quo duo angeli descēdētes eum inustū die sequenti eduxerūt. Nouissime autem dum a prefecto suasus se deos adorare velle simularet omni populo romano vocato statuam serapis orans in puluerem redegit: quē prefectus decollari precepit. Corpusqꝫ ei⁹ in precipitium mitti: vbi ⁊ latronuz corpora iactabantur: vt sepultura careret. Orta autē tempestate cuz coruscationib⁹ nimijs fugiētibusqꝫ ministris a sancto theophilo ep̄o corpus raptū digna veneratione sepultū est. vij. kalen. ianuarij. Martian⁹ aūt pro hoc scelere ⁊ alijs a deo percussus vermibus ex ipsius ebuliētibus ore infelicem animam exhalauit.

¶ De sancto Johanne apostolo ⁊ euangelista. Cap̄. vij.

Johānes apostolus ⁊ euangelista quē iesus amauit plurimū: filius zebedei fuit ⁊ frater iacobi maioris: quē christus vocauit de nuptijs: q̇ supra pectus domini in cena recūbēs fluēta euangelij de ipso sacro dominici pectoris fonte potauit: ⁊ ceteris apostolis fugientibus magistruz nunꝙ in passione deseruit: cui ⁊ iesus in cruce moriens matrem virginem virgini commendauit: ⁊ post eius ascensionem vsqꝫ ad obitum virginis ad eius semper custodiam permansit: vt dicit Hieronynus. Huius vitam inclyt⁹ episcopus discipulus eius scripsit. Hic apostolis ad predicādum diuisis apud asiam predicauit: vbi et multas fundauit ecclesias. Qui sub secunda post neronem persecutionē christianoruz quam

domitianus exercuit: apud ephesum a consule
cōprehensus ⁊ romā ductus: dū apud portā la
tinam in dolio feruētis olei missus illesus ex-
isset: vt in alio eiꝰ festo.ij.noñ.maij dicetur. ab
eodē ꝓconsule in pathmos insula relegatꝰ apo
calypsim cōscripsit. Eodē autē anno domitianꝰ
a senatu romano interfectus est: oīaq; eiꝰ acta
⁊ per ipm ⁊ eius officiales iudicata cassata fue
runt. Sicq; factum est: vt sanctus iohānes qui
cū iniuria ad exiliū fuerat deportatus: cū hono
re ad ephesum reductus esset: oī populo sibi oc
currente ⁊ clamāte: benedictus qui venit in no
mine dñi. Cū aūt ingrederet ciuitatē drusiana
eius disciplina: que aduentus ipius desiderio
fuerat fatigata: efferebat mortua flentibus ⁊
lamentantibus grauiter tam parētibus ꝙ pau
peribus orphanis ⁊ viduis: quibus indigētibꝰ
ministrabat. Apostolus ergo feretrū iussit de-
poni: ⁊ corpus resolui: eāq; ꝓprio noīe vocās:
mandauit vt surgeret: ⁊ domū rediens refectio
nē sibi prepararet. Que statim quasi nō de mor
te: sed de somno vocata surrexit: ⁊ iussa perfe-
cit. Ad qđ miraculum multi cōuersi sunt. ¶ Al
tera die craton phūs vt ostenderet qualiter mū
dus esset contēnendus duos fratres iuuenes
ditissimos omnibꝰ venditis duas gēmas eme
re fecerat: easq; in cōspectu populi frangi ius-
serat. Quod videns apostolus philosophū ad-
uocauit: ⁊ talē mundi contemptū dānauit: tum
qz ore hominū laudaretur: ⁊ ad deo reprobaba
tur: tum qz sine vllo merito fiebat: eo ꝙ sua pau
peribus non largirent: ostendens mundū esse
contemnendū facultates hoīs pauperibꝰ ero-
gando. Sed dum phūs post disputationem ad
hoc deuenisset: vt si iohannes gēmas confra-
ctas reintegraret: craton eius dictis fidem ad
hiberet. Apostolus oratione fusa fragmēta gē
marū colligens ipās consolidauit: statimq; cra
ton cum duobus iuuenibus xp̄o credidit. Illi
ꝯo iuuenes gēmis distractis preciū pauperi-
bus erogarunt. ¶ Horū exemplo duo alij iuue
nes cunctis pro xp̄o datis discipuli iohannis
effecti sunt. Sed die quadam videntes seruos
olim suos vestibus fulgētes: ⁊ se vili pallio cō
tectos contristari ceperunt: quod iohānes per
spiritū cognoscens precepit: vt ad nemus ⁊ lit
tus accederent: sibiq; lignorū fasces ⁊ lapil-
lis apportarent. Et facta oratione virgas in au
rum: ⁊ lapillos in gēmas conuertit: quas eisdē
apostolus tradidit dicens: vt per dies septem
aurifices oēs ⁊ gemmarios circuirēt: ⁊ aurū ac
gemmas probari facerēt. Qui post dies septez
reuersi dixerūt: omnes illos operarios concor
dari se nunꝙ tam purum aurū ⁊ tam preciosas
gēmas ꝯspexisse. Tunc apostolus predicta oīa
sibi tradens dixit: vt irent ⁊ possessiones distra
ctas redimerent: ⁊ abinde diuites essent: vt in
perpetuū mendicarent. Et quia non vult deus
coacta seruitia; pro libito gauderēt libertate
sua. Et introducta xp̄i parabola de diuite epu
lone ⁊ lazaro vlceroso: cepit apostolus contra
diuitias multa predicare. Contigit aūt stacteū
quendā iuuenē qui triginta diebus ante vxorē
duxerat deferri mortuū tumulandū: quē apo-
stolus matris vidue ⁊ parentū precibꝰ ⁊ lachry
mis cōpassione motus: orans a mortuis susci
tauit: ⁊ suscitato mandauit: vt que in alio secu
lo de duobus illis iuuenibꝰ viderat enarraret.
qui multa de paradisi gloria quam ipsi amise-
rant: et de penis inferni quas acquisierant:
prout sibi ostensum fuerat corā omnibus pate-
fecit. Propter quod iuuenes cōpuncti vna cum
stacteo resuscitato: pedibus apostoli prouoluti
diuinā misericordiam implorabant. Apostolus
ergo iuuenibus triginta dierum penitentiam
imposuit: qua peracta gemme ⁊ aurum in prio-
rem materiam virgarū ⁊ lapillorum redierūt:
quas iuuenes ad sua loca pristina reportātes:
in dei seruitio perseuerarunt: ⁊ ceperunt cum
apostolo miraculis coruscare. ¶ Et dum tota ci
uitas ephesiorum iohannem extollerent: pon-
tifices idolorum seditionem in populo excita-
runt: ita vt a multis de plebe Iohannes trahe
retur ad templum diane: vt sacrificaret. Quibꝰ
ille hanc conditionez proposuit: vt aut ad inuo
cationem diane ipi ecclesiam christi diruerent
⁊ ipe idolis sacrificaret: aut ipe ad inuocatio-
nem xp̄i templum diane subuerteret: ⁊ ipsi in
xp̄m crederent. Et cum huic sententie maior
pars populi consensisset ad preces Iohannis:
omnes templum exeuntes a longe steterunt: et
orante apostolo: templum funditus corruit: et
imago diane penitꝰ cōminuta est. Aristodemꝰ
autem pontifex idolorū seditionem in populo
concitauit. Quem dum iohannes interrogaret
quomodo ipm placare posset: respondit ei: si ve
nenū bibens: quod ille sibi porrigeret: illesus
permaneret. Et cuz apostolus acquiesceret ari
stodemus vt eum a poculo subtraheret vel sal-
tem deterreret: duos viros impetrauit a procō
sule qui fuerant decollandi: quibus venenum
potandum corā omnibus tribuit. Quod vt illi
biberunt: confestim spiritū emiserunt. aposto-
lus autez calicem accipiens ⁊ signo crucis se
muniens venenum bibit: ⁊ per tres horas ob-
seruatur nullam lesionem incurrit. Et dum po
pulus xp̄m verum deū clamaret: Aristodemus
adhuc obstinatꝰ apostolo instabat: vt si veneno
defunctos excitare posset ipse ꝓculdubio xp̄o
crederet. Cui iohannes pallium suum dedit et
ipse in tunica mansit: eideq; iussit: vt inuocato
xp̄i noīe palliū super corpora defunctorū pone
ret: eisdemq; vt resurgerent mandaret. Quod
dum ille fecisset illico surrexerunt. Sicq; pon-
tifex cū omni familia et parentela et multitu-
dine maxia cōuertūtur: ⁊ .xij. miliū virorū exce
ptis puulis ⁊ mulieribꝰ a beato aplo baptizā-
tur. ¶ Reperit in .x. libro hystorie ecclesiastice

ꝙ apostolus quendam iuuenem ferocem con⸗
uersum: cuidam episcopo depositi nomine com
mendauit: ⁊ ad partes alias accessit: post ali⸗
quod tempus iuuenis relicto episcopo: factus
est princeps latronū. Rediens apostolus depo
situ̅ repetit: ⁊ episcopus de' pecunia intelligēs
quasi ignarus obstupuit. Cui apostolus de iu⸗
uene sibi cōmendato se querere declarauit. Et
dum episcopus iohanni cū rubore factum nar⸗
rasset: Apostolus eū increpat eo ꝙ malum suo
deposito custodem dimisit. Equum sibi parari
iussit ⁊ ad montem: vbi iuuenis erat: festinus
properauit. Quē iuuenis statim recognoscens
pre verecundia equū ascendens fugiebat. Apo
stolus senectutis oblitus equū calcaribus vr⸗
get: et fugientem vocat: et ne patrem suum fu⸗
giat vel expauescat: post ip̄m clamabat. Et vt
ad penitentiā rediret dulciter admonebat offe
rens se pro eo christo responsurū: compunctus
iuuenis reuertitur: et cum lachrymis conuerti
tur: ⁊ ab apostolo benigne suscipitur: ⁊ in virtu
tibus perseuerans tandem a magistro episco⸗
pus ordinatur. ¶ Legitur etiam vbi supra: ꝙ
cum Johannes ephesi balneum lauandi gratia
introisset: et ibidem cerinthuz hereticum inue
nisset inde protinus exiuit: quo egresso balneū
cecidit ⁊ hereticum cum suis oppressit. ¶ Pre
dicationem autem suam miraculis confirma⸗
bat: ita vt tactu vestimentorum eius egri cura
rētur: ⁊ demones fugarentur. Et vt dicit Hie⸗
ronymus in sua decrepita senectute: vix ad ec
clesiā discipulorū manib⁹ ferebat: nec cū plura
verba dicere posset: ad quamlibet pausam hoc
solū dicebat: filioli diligite alterutrum. Ibiq̄
vsq̄ ad traiani tempora perseuerans toti⁹ asie
fundauit ⁊ rexit ecclesias. ¶ Et cum esset an⸗
norum. lxxix. secundū isidorum. lxviij. a passio
ne domini anno apparuit ei christus cum disci
pulis alijs: qui iam omnes ad celestia migraue
rant: eumq̄ ad eternas epulas inuitauit: et do
minica futura die ad se illum venturū esse pre⸗
dixit. Igitur in subsequenti dominica omni po
pulo ad ecclesiā cōueniente: que in eius adhuc
in carne agentis nomine fuerat fabricata a pri
mo pullorum cantu vsq̄ ad sextam predicauit
eisdem: hortans illos: vt in fide essent stabiles
⁊ in mandatis feruentes. Post hec iuxta altare
foueā quadratam fieri iussit ⁊ terram extra ec
clesiam iactari. In quā beatus euangelista de⸗
scendens expansis manibus gratias deo egit:
⁊ orationē deuotissimā fudit. Qua finita tanta
super eū lux emicuit: ꝙ a nemine videri potuit.
Recedenteq̄ lumine fouea reperta est manna
repleta: quod ibidem vsq̄ hodie generat. Ita
vt in fundo fouee instar minute harene scatu⸗
rire videatur: sicut in fontibus fieri consueuit:
propter qd̄ ip̄m in corpore et anima celo assum
ptum plurimi asseuerant. Cuius depositionis
dies ab ecclesia celebratur. vi. kalen. ianuarij.

De sancto maximo episcopo
alexandrino. Cap. viij

MAximus ep̄us alexā
drinus fuit. Qui satis clarus et
insignis de titulo confessionis fa
ctus est. Qui et in pace quieuit
vi. kalen. ianuarij: apud eandem
vrbem cōdigne tumulatus. hec vsuardus.

¶ De sancto Maximo episcopo
taurineñ. Cap. ix.

MAxim⁹ epi
scopus taurineñ.
claruit tp̄e hono⸗
rij imparoris: qui
in homelijs ⁊ sermonib⁹ cōpo
nendis: ⁊ in eccl'ia declaman
dis studuit elegāter: vir in di⸗
uinis scripturis intentus: et
ad plebem instruendā suffici⸗
ens. In apostolorum laudes
⁊ iohannis baptiste ⁊ generales oīum martyrū
homelias ⁊ tractatus edidit. De sctō Eusebio
Vercelleñ. duos tractatus cōposuit. Et sancti
Cypriani sp̄alem de baptismi gratia. Librū de
auaritia et hospitalitate. De defectu lune. De
elemosynis. De ieiunio seruorum dei generali.
De ieiunio speciali quadragesime. De eo qd̄ in
Esaia scribit. Caupones tui miscēt vino aquā.
De passione dn̄i. De iuda ꝓditore. De cruce do
mini. De sepulchro ei⁹. De resurrectiōe ip̄ius.
De accusato ⁊ iudicato dn̄o apud Pilatum. De
kalēdis ianuarij. Cōposuit etiā homelias plu⸗
rimas: videlicet. De natiuitate dn̄i. De epipha⸗
nia. De penthecoste. De hostibus carnalib⁹ nō
timendis. De gratia post cibū deo agenda. De
penitentia niniuitarum: ⁊ alias multas. Quieuit
autē honorio ⁊ theodosio iuniore imperantib⁹.
Hec gennadius de illustribus viris.

¶ De sanctis innocentibus mar
tyribus. Cap. x.

INnocentes
martyres ab herode
ascalonita interfecti
sunt. Tres enim fue⸗
runt herodes propter
eorum infamaz crude
litatē famosi. Primus
fuit herodes dictus
ascalonita: sub quo na
tus est dn̄s: ⁊ pueri occisi sunt. Secundus fuit
herodes antipas: qui Johānē decollauit. Ter⸗
tius agrippa qui iacobū occidit: ⁊ petrū incar⸗
cerauit. ¶ Herodes ergo ascalonita fuit filius
antipatris idumei: q̇ neptē regis arabū duxit
vxorē: ex qua hūc filiū habuit herodē: vt dr̄ in
hystoria scholastica; q̇ postmodū ascalonita di⸗

ctus a cesare augusto primus ex gẽtibus iudee regnũ accepit. et tunc ablatũ est sceptrũ de iuda iuxta ꝓphetiã iacob. Huic sex filij nati sunt scȝ antipater: alexander: aristobolus: archela⁹: herodes antipas: ⁊ philippus. Alexandrũ aũt et aristobolũ ex eadem matre iudea genitos romã misit liberalib⁹ artibus imbuendos: q̇ facti acerrimi oratores de susceptione regni cuȝ pr̃e cõtendebant. Pater ṽo antipatrẽ illis preponere satagebat. Cũq̧ illi de patris morte tractassent ab eodẽ reiecti: cesarẽ adeũt de patris iniuria cõquesturi. ¶ Interea magi hierusaleȝ veniũt: ⁊ de ortu regis iudeoꝝ q̄runt. Herodes hec audiens turbat̃: timẽs ne de iudeoꝝ semĩe natus esset: qui ipm̃ alienigenã expelleret. Rogatq̧ magos: vt inuentũ regem sibi renũcient: simulans se adorare velle: quẽ perdere iam cogitabat. Uerũtamen magi per aliã viaȝ reuersi sunt in regionem suã. Uidens herodes eos nequaq̄ ad se reuersos: stelle visione deceptos ad se redire erubuisse putanit: ⁊ ideo ab inq̇sitiõe pueri animũ reuocauit. Sed audito que pastores dixerant: ⁊ que symeon ⁊ anna prophetauerant: vehementer timuit: ⁊ se a magis illusum cognouit. Et extunc de nece pueroꝝ: qui erant in bethleẽ tractare cepit: vt cum eis illum quẽ ignorabat: occideret. Et ad monitioneȝ angeli ioseph cum puero ⁊ matre in egyptũ in ciuitatem hermopolim fugit: ibiq̧ septeȝ annis vsq̧ ad obitũ herodis permãsit. Ingresso igit̃ dño in egypto ſm esaie ꝓphetiam. Uniuersa idola corruerũt. ¶ Refert cassiodorus in tripartita hysto. ꝙ in hermopoli thebaide d̃r esse arbor q̄ vocat̃ ꝑsidis valẽs in salutẽ egroꝝ si fruct⁹ vel foliũ vel cortex collo languẽtis alliget̃. Hec arbor vsq̧ ad terraȝ inclinata virginem cum filio fugientẽ adorauit. ¶ Dum igit̃ herodes de nece pueroꝝ disponeret: a cesare citat⁹ est filioꝝ accusationibus respõsurus: qui cum per tarsuȝ iter faceret: intellexit ꝙ magos naues tarsensum transiuissent: quas oẽs in spiritu vehemẽti combussit: vt fuerat predictũ. Et dũ ipe corã imperatore disputãs contra filios obtinuisset: ⁊ in regnũ confirmatus audacior factus esset: reuersus hierusalẽ occidit oẽs pueros q̇ erant in bethleẽ: a bimatu ⁊ infra: ſm tempus quod exquisierat a magis. i. infantibus duoꝝ annoꝝ vsq̧ ad pueros vnius noctis. Didicerat enim a magis ea die: qua eis stella apparuit dominuȝ natũ esse. ⁊ quia annus fluxerat ex quo romam ierat xp̄m anniculũ ⁊ aliquoꝝ dierũ supra esse credebat. Ideoq̧ supra etatem eius vsq̧ ad bimos deseuit in pueros. In qua ꝑsecutione centũ ⁊ quadraginta q̄ttuor milia infantes interfecti esse creduntur: qui ⁊ in apocalypsi cap̄. xiiij. describunt̃. Inter quos dei iudicio vn⁹ paruulus filius herodis ad nutriendũ tradit⁹ ignoranter a carnificib⁹ est occisus: vt dicit Macrobius. ¶ Herodes aũt de tãto scelere a deo acriter pnuit⁹ est: vt in scholastica hysto. dicit̃. Ut q̇ multos orbauerat filijs: ipse suis miserabilr̃ orbaret̃. Nam alexãder ⁊ aristobolus iterũ pr̃i suspecti confessi sunt ab eo contorti: ꝙ tonsori pecuniã ꝓmiserant: si eũ iugularet. Ob hoc pater iratus eos occidi fecit. Antipatrẽ aũt futurum regem constituit: ⁊ eidẽ herodẽ antipam substituit. Et cũ herodem agrippã ⁊ herodiadem vxorem philippi: quos ex aristobolo susceperat: paterna dilectione foueret. His duabus de causis antipater contra eum odiuȝ concepit intantũ ꝙ cũ veneno perimere attentauit. Qđ sentiens herodes eũ in carcerem posuit. Ipse aũt annoꝝ. lxx. grauissimã infirmitatẽ icurrit. Nam febre valida prurigine corpis colli continuis tormẽtis: pedũ inflatiõe: vermescẽtib⁹ testiculis: itolerabili fetore ⁊ crebro ãhelitu torq̄bat̃. Audiẽsq̧ iudeos mortẽ suã cũ gaudio expectare nobiles multos iudeoꝝ carceranit: mãdãs salome eius sorori: vt cũ spiritũ emitteret: omnes detentos occideret: vt sic omnis iudea ipsum defleret vel in vita. Et cuȝ sumpto cibo iuxta morem suũ pomum purgare vellet: quem comederet: tenẽs manu gladiũ tussi violẽta fatigatus seipm̃ percussit: non tamẽ totaliter se occidit: eo ꝙ a consobrino aliq̄liter detẽt⁹ fuit. Et cũ sonit⁹ in aula de morte regis ꝑcurreret: ⁊ ãtipater se relaxãdũ exultaret. Herodes hoc audiens eũ occidi fecit: ⁊ archelaum post se regnaturũ instituit. Sicq̧ post dies q̇nq̧ infelicissimus vitã finiuit. Salome aũt soror ei⁹ oẽs quos rex occidi mãdauerat relaxauit. Innocẽtes aũt martyres sub dievno passi ab eccl'ia recolunt̃: videlicet. v. kalen. ianuarij.

¶ De sanctis Eutytio ⁊ Florentio confessoribus. Cap̄. xi.

Eutytius et florentius serui dei circa tẽpora gothorum in nursie partibus floruerunt: quoruȝ primus actiue vite ⁊ predicationi: secũdus ṽo contemplatiue ⁊ orationi vacabat. Eutytius ṽo in abbatem cuiusdã monasterij in partibus illis positi electus: lȝ dudum renueret: tamẽ pro salute proximi animatus consensit: ⁊ solũ sociũ dereliquit. Florentius ergo solus existens orauit ad dominũ vt sibi consortium aliquid largiret̃. Moxq̧ ante fores cellule vrsum repperit: demisso capite nihil feritatis ostendentẽ: quasi ad viri dei obsequiũ preparatuȝ. Cui vir imposuit vt q̄ttuor vel quinq̧ oues q̄s habebat ad pastũ duceret ⁊ custodiret: ⁊ ad sextã vel nonã horã rediret. Qui iussa cõplens pastoris curã gerebat: ⁊ hora sibi semꝑ assignata cũ ouibus redibat: ⁊ quas mãducare cõsueuerat: pascebat oues bestia ieiunia: atq̧ in omnib⁹ mãdato viri dei obtẽperabat: vt neq̧ ad sextã iussus rediret ad nonã; neq̧ ad nouã iussus

rediret ad sextã. Sed duꝫ tanti miraculi fama
crebresceret quattuor ex discipulis eutytij q̃si
inuidentes: ꝙ eorũ magister miracula nõ face-
ret sicut florẽtius faciebat: vrsum latenter occi
derunt. Quem die altero ꝑcussum sanctꝰ inue-
niens ⁊ dolens admodũ inquirẽs diligẽter: qui
fuerant occisores cognouit: fratrũqꝫ maliciam
⁊ vrsi consocij morte deplorans. Quẽ eutytius
ad se deductũ consolari cepit. Florẽtius vero im
precãs se habere spem in deuꝫ aiebat: ꝙ in hac
vita vindictã manifestã reciperẽt: qui nil se le-
dentẽ vrsum eius occiderãt. Et post dies modi
cos quattuor monachi qui vrsuꝫ occiderãt: ele
phantie morbo ꝑcussi mẽbris putrescentibꝰ in-
terierũt. Qđ sanctũ florẽtius omni vite sue tẽ
pore flebat: q2 exauditus fuerat: ⁊ se quodam-
modo ĩ eoꝝ morte homicidã reputabat. ¶ Dia
conus quidã ad eũ veniẽs vt se eius orõnibus
cõmẽdaret cellulã eius serpẽtibus repperit in
circuitũ plenam: ⁊ timens sanctum inuocauit.
Qui egressus orauit: ⁊ cũ nimia serenitas eẽt:
subito tonitruũ factũ est: quod serpẽtes omnes
interemit. Moxqꝫ tot aues venerũt quot serpẽ
tes occisi fuerãt: et singule singulos rapientes
asportarũt. ¶ Eutytius vero magis post morteꝫ
miraclis claruit. Inter que illud precipuũ fer
tur: quod vsqꝫ ad longobardoꝝ tẽpa ꝑdurauit.
Nam quotiẽs pluuia deficiẽte estu nimio terra
exureret: ciues vrbis tunicam illius leuatã cir-
cũferebant: cum qua dũ per agros orãtes per-
gerent repente pluuia tribuebat: q̃ plene terrã
satiare potuisset. Quieuit aũt in christo sanctꝰ
eutytius. v. kalen. ianuarij. quo etiã die festum
consocij florentij in illis partibus colebatur.
Hec Gregorius. iij. dial. ca. xv.

¶ De sancto elphego epõ ⁊ martyre. Cap. xij.

E Lphegꝰ cãtuarieñ.
archiepš ⁊ martyr floruit tẽpo
re Henrici secũdi imperatoris.
Qui nobili genere: litteraꝝ sci-
entiam imbutus: in loco qui di-
citur balneuꝫ adhuc iuuenis se
inclusit: ⁊ heremiticã vitã ducẽs postq̃ plures
discipulos cõgregauit: monasterium cõstruxit:
fratribusqꝫ ꝑpositũ delegauit: se quoqꝫ separa-
tim in arta cellula posuit: maiora tamen quedã
sibi delata corrigebat. Dum auteꝫ quidã effre-
nes monachi medijs noctibus in certo loco ie-
iunia comedẽtes frangerẽt: vno ipsoꝝ repente
defuncto strepitus maximi per cenobiũ sonue
runt: vocesqꝫ percutientiuꝫ ⁊ percussi lamenta
audita sunt. Quod sctũs audiẽs monasterium
intrãs corpus defuncti in terra prostratũ rep-
perit ictibus cõtusum. Quod dum socij ceteri
mane vidissent: compũcti ad penitentiã redie-
runt: ⁊ locũ vbi corpus defuncti inuentum est:
illum esse in quo deliquerãt ꝯfessi sunt. ¶ In-
terea defuncto ventono epõ dum pro eleccione
multi desiderẽt: sancto dũstano archiepõ appa-
ruit sanctus andreas apostolus qui ei elphegũ
elegendũ imperauit. Et dum ille visa narrasset
vota omniũ in elphegũ cõcurrerũt. Qui factꝰ
episcopus mira se penitẽtia affligebat: et pau-
peribus liberaliter erogabat: reuelatur quoqꝫ
sancto dũstano elphegũ sibi successorẽ futuruꝫ
quod anno dñi. cvi. impletũ est elphego de ven
tona cantuarieñ. trãslato. Hic post dies paucos
romã peregrinus adiens: dum ausonie hospita
tus esset a quibusdã ex ciuibus noctu eũ inua-
dentibus oĩbus suis spoliatus ⁊ ex vrbe eiectꝰ
est. Necdum longe discesserat: ⁊ ecce subito to-
ta ciuitas ausonie inflammat. Quod illi cõspi-
cientes ⁊ sanctũ insequẽtes ablata sibi restitue
re se offerunt: eiusqꝫ misericordiã petũt: eo ꝙ di
uinam ex hoc vltionẽ in se recognoscũt. Sãctꝰ
igitur ad vrbẽ rediens orõne breui: quod dictu
mirũ est: flamma prius in aere suspẽdit: et post
hec ab vrbe totaliter incendiũ excussit: mltisqꝫ
oblatis sola sua recepit: eosqꝫ de sibi illata iniu-
ria corripuit. ¶ Dum igit danicũ duce suo thu-
rolo pirate pessimi tam mare britannicũ q̃ ter-
ras predarent: a rege eltheredo: qui oĩno ĩbel-
lis ⁊ pusillanimis erat eijci nõ valebãt. Sanctꝰ
aũt archiepš hostes adhibat: captiuos redime
bat: ⁊ multos sua doctrina ꝯuertebat: ceteri vero
in eum insaniẽtes ipsum occidere satagebant.
Tuncqꝫ hedricus ꝑpositus regni in quosdã oliꝫ
fratris sui interfectores vindictã expeteret: et
rex illos vtpote nobiles ⁊ qui illũ vti predonẽ
iuste se defendẽtes occiderent iure ꝑimere de-
negaret: indignatꝰ hedricus ⁊ danis cõfedera
tus cũ multis de regno ciuitatẽ aggressus ob-
sedit: eãqꝫ plurimis bellis crudelitatis agita-
uit. Sanctꝰ vero elphegus pplm hortabatur: sed
pctĩs exigentibus dũ ciuitas ab hostibꝰ impu-
gnat: aduersarij ꝑ murũ diruptũ introeũt: inno
centes perimũt: domos spoliant et incendunt.
Quos sanctꝰ archiepš de ĩpietate redarguens
ab eisdeꝫ multis verberibꝰ cesus humero pene
exciso: manibꝰ victis ad ecclesiã suã ducit: ⁊ in
cõspectu ipius tẽplũ inflammat: monachi occi
dunt: ⁊ q̃ttuor solũmodo capti viui dimittunt.
Inde sanctũ ad portã septẽtrionis in carcereꝫ
asperrimũ vinculatus includit: ibiqꝫ septẽ mẽ-
sibus custodit. ¶ Uerũ ira dei in hostes seuiẽte
duo milia ex ipsis pestilentia extincti sunt: cete
ris graui infirmitate ꝑcussis: quod illi cernen-
tes: eiusqꝫ suffragia petunt. Pro q̃bꝰ dũ orasset
et panem benedictũ eisdẽ tribuisset: omnes ex
eo gustantes sanati sunt. ¶ Post hec autẽ dum
ab archiepiscopo thesauros multos peterent:
vt sic abeuntes ecclesiam suam in pace dimitte
rent: et ille omnino denegaret: dicens: que chri
sti sunt minime christi aduersarijs cõcedenda:
rursum in carcere clauditur. Cui diabolus in
specie angeli apparens eum de carcere eduxit:
et abire suadens: plures aquarum abluuiones

transire fecit. Hesitante autē sancto an a bono
angelo a martyrio ꝓhiberetur: oratiōe fusa dia
bolus euanuit: angelus sanctus astitit: ⁊ eū ad
locum certaminis reduxit. Qui iuxta carcerē
existens: ab hostibus tētus pluribus plagis cō
fossus: tādem cerebro percussus semiuiuus in
carcere reponitur: vbi nocte a sancto dunstano
⁊ angelis sibi apparentibus cum luce nimia cō
fortatur: ⁊ ad eternam gloriam inuitatur. Sic-
qꝫ omnibus eius sanatis vulneribus vinculisqꝫ
solutis custodes hec videntes territi fugerūt.
Nouissime autem martyr xp̄i iumento imposit⁹
ab infidelibus secūdo miliario a cātuaria du-
ctus ⁊ lapidat⁹ est. Cuius sanguine lignū ari-
dum conspersum reuixit: propter quod miracu
lum dani corpus eius londoñ. deportari permi
serunt: vbi ⁊ sepultum est: ⁊ post annos decem
incorruptum inuentum ⁊ vsqꝫ in p̄sens durat:
⁊ sanguis recens acsi hodie esset effusus. Qui
passus est. v. kalen. ianuarij. die videlicet prece
dente festum thome martyris: eius in pontifi-
catu eodem ⁊ martyrio successoris.

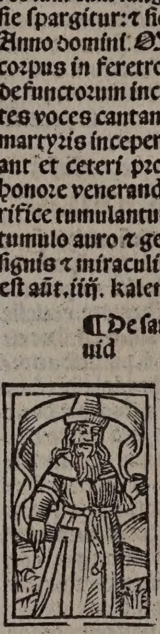
¶ De sancto thoma ep̄o ⁊ martyre. Cap. xiij.

Thomas cā tu
arieñ. archie p̄s ⁊
martyr tēpore fe-
derici imperato-
ris primi ꝓ libertate ecclesie
martyrium passus est. Hic ci-
uitatis londoñ. parētibus or-
tus nobilib⁹ in adolescētē an
nis litterarū ⁊ studio ⁊ hone
stati morum operā dabat: quē
mater eius orbata viro in virtutum sanctarum
exercitatione ⁊ beate virginis deuotione spe-
cialiter informabat. Qui adhuc iuuenis libera
libus instructus: secularibus curis imprecat⁹
cum plurima contra cleri honestatem geri con
spiceret: relicta seculare vita a sancto theode-
baldo cantuarieñ. archiepiscopo clericus effe
ctus in eadem ecclesia modico post tempore ar
chidiaconus est institut⁹. Et deīde ad ei⁹ instā
tiam henricus rex anglorum eundem cancella
rium suū fecit: in quo officio strēnue se gerens
omnibus amabilem se prebebat: eiusqꝫ ope et
consilio multa contra ecclesie libertatem procu
rata fieri compescebat. ex qua sola causa dictū
officium de sui archiepiscopi mandato ꝙuis in
uitus assumpserat. Quem adeo rex dilexit: vt
post archiepiscopi theodebaldi decessum: Tho
mam in archiepiscopalem cathedram procura
uerit sublimari: qui consecrat⁹ subito in virū
alium mutatus est: carnem cilicio ⁊ ieiunijs ma
cerans: non solum camisiam: sed etiam femora
lia cilicina vsqꝫ ad poplites deferebat. Sancti
tatem autem suam subtiliter occultabat: vt sal
uo honestatis rigore sub decentia vestiū ⁊ appa
ratu vtēsilium conformaret se moribus singulo
rum. Pauperibus munificus elemosynas con-
suetas: quas ei⁹ predecessor duplicauerat: ipe
etiam duplices duplicauit: ⁊ ad hoc omnes sibi
prouenientes decimas deputauit. Quottidie
xiij. pauperum pedes abluebat: ⁊ refectos da-
tis cuilibet quattuor argēteis remittebat. Sa
cerdos quidam quottidie missam de beata vir
gine celebrabat: eo ꝙ aliam dicere nesciebat: q̄
accusatus ab archiep̄o tanq̄ idiota ab officio
suspensus est. Cum ergo Thomas ad cilicium
suum assuendum sub lecto abscondisset: vt ho-
ra captata ip̄m latenter consueret. Beata virgo
sacerdoti apparuit: eiqꝫ mandauit: vt ad archi-
episcopum pergeret: eiqꝫ diceret: ꝙ illa ob cu-
ius amorē missam dicebat: cilicium eius quod
est in tali loco consuerat: ⁊ setam rubeam de
qua illud consuit pro signo dimiserat. Illa er-
go domina sibi dicendo mittebat: ꝙ p̄sbytero
suo officiū ablatū restituere debeat. Qd̄ ille au
diens obstupuit: ⁊ ita esse vt sacerdos retule-
rat inuenit: ac eidem celebrandum potestatem
concessit. ¶ Dum ergo rex henricus archiepi-
scopum ad voluntatem suam inflectere vellet:
vt scilicet consuetudines quasdam: quas regis
predecessores cōtra ecclesie libertatem habue
rant: tam archiepiscopi: q̄ episcoporum suffra
ganeorꝫ omnium scriptura ⁊ cōsensu expresso
firmaret. Negās hoc fieri beatus thomas cō-
stantissime: manifestam in eis asserens liberta
tis ecclesiastice subuersionē cōtra se irā regis
⁊ principum non mediocriter incitauit. Qua-
dam autem vice sic ipse cum suis suffraganeis
episcopis est arctatus: vt sibi mortis sententiā
rex minaretur. Qui magnorum virorum dece-
ptus consilijs consensum verbotenus prebuit:
verum ex hoc cernens animarum periculum se
ipsum mira penitētia afflixit: ⁊ ab altaris offi
cio se suspendit: donec a summo pōtifice abso
lutus fuit. Requisiuit deniqꝫ rex: vt quod v̄bo
dixerat scripto firmaret. Et dum contradice-
ret affectus est iniurijs ⁊ conuitijs ac damnis
multimodis lacessitus. Deinde occasione con
tra eum captata pro administratione officij cā
cellarie coram seculari iudicio euocatur. Et
dum nullo fori priuilegio nulla exceptione vel
appellatione admissa contra ipsum seculares
iudices ad regis instantiam sententiā profer-
re vellent. Sanctus dei crucē quā corde gesta
bat manu protulit: ⁊ crucifixum interpellans
discessit clamantibus cunctis contra ipsum fu
rem ⁊ proditorem suspēdio ⁊ incēdio dignum.
Cui nocte duo magnates secreto intimarunt:
ꝙ in eius mortem multi proceres cōiurassent.
Uir ergo sanct⁹ magis ecclesie q̄ sibi metuēs:
eo ꝙ causa nondum pape innotuerat: ⁊ perso-
nalis persecutio videbatur: fugam cepit: ⁊ par
ua nauicula cum duobus clericis mare trāsiēs
⁊ senonas veniens a papa alexandro. iij. ibidē
reperto honorifice suscipitur: ⁊ in monasterio

pontiniacen̄. commēdatur. Rex vero dum ad curiam romanam misisset: vt legati aliqui mitterentur: qui causam huiusmodi terminarent: a papa repulsam patitur: ⁊ ob hoc magis contra archiepiscopum concitatur. Unde omnia que erant sancti martyris ⁊ suorum diripuit: ⁊ totam eius ꝓgeniem ⁊ amicos exilio damnauit: nequaꝙ differens conditioni vel sexui ordini vel etati. Nā et mulieres in puerperio: ⁊ infantes in cunis: clerici ⁊ laici iuuenes ⁊ decrepiti in exilium acti sunt. Omnes qui poterant iuramento astricti: vt se cantuariensi episcopo p̄sentarent: vt passionis gladio professus animum ad regis votum inflecteret. prohibitum quoqꝫ est clericis in toto regno: ne quis per ipso orationem in publico proferret. Que omnia christi martyr contemnens inconstantia veritatis permansit immobilis: ieiuniis quoqꝫ ⁊ orationibus intentus pro ecclesia ⁊ regno continuo exorabat. ¶ Post hoc misit rex comminatoria quedam monachis pontiniacen̄. monasterij ꝑ quosdam abbates ordinis cistercien̄. que dum sanctus cognouit: nolēs religiosis viris sui occasione dispendium imminere inde sponte recessit: ⁊ ad ludouicum regem francorum se cōtulit: qui eum humanissime tractauit. Deinde misso Guilelmo senon̄. episcopo ad sedem apostolicam procurauit: vt papa regem anglorum compelleret: quatenus archiepiscopum ad ecclesiam suam redire permitteret. Interim rex in despectum archiepiscopi procurauit: vt rugerius archiepiscopus eboracen̄. in ecclesia cātuarien̄. Henricum eius filium coronaret. Dū ergo summus pontifex regi mandasset sub excommunicationis ⁊ interdicti pena canonica: quatenus archiepiscopum redire permitteret coactus rex assensum prebuit: ⁊ simulatam pacem cum archiepiscopo tractauit. Sed anteꝙ rediret sibi a domino reuelatur: ꝙ ad ecclesiam suam cum gloria reductus: post modicum per martyrij palmam ad dominum esset migraturus. Et sic post. vi. annos exilij sui cōpletos redire conceditur: ⁊ a cunctis cum honore suscipitur. Per aliquot dies ante ipsius martyrium iuuenis quidam defunctus: ⁊ postea miraculo se suscitatus dixit: ꝙ vsqꝫ ad supremum sanctorum ordinem deductus sedem vacuam inter apostolos vidit: quam cuidam sacerdoti anglorum audiuit a domino reseruatam. ¶ Rediēs igitur pastor nobilis dum adhuc iura ecclesie: vt prius defenderet: ⁊ nec vi: nec precibus flecti posset: maiorem regis indignationem incurrit: ⁊ magnatum animos adhuc fortius contra se accendit. Et dū ex querela beati thome summus pontifex archiepiscopū eboracen̄. excommunicasset: eo ꝙ in ecclesia sua auctoritate propria imo temeritate nepharia regis coronasset filium: adeo cunctorum procerum animi contra sanctum archiepiscopum accensi sunt: ꝙ eius mortem quotidie procurabant. Et procedēte furore ecclesie sue inepta edicto publico exire prohibitus est. Die igitur festum innocentum subsequente quattuor barones cum militibus armati ad ecclesiam suam veniunt ⁊ archiepiscopum requirunt. Et dum monachi ecclesie fores clauderent: iussit eas reserari: et hostibus futurus christi hostia mox occurrit: se pro deo mori paratū offerēs et ecclesie libertate. Eisqꝫ ex parte dei omnipotentis ⁊ sub anathemate mandās: ne suorum cuiꝙ lesionem inferrēt. Deo ⁊ beate marie ⁊ sancto Dionysio ⁊ ecclesie sue sanctis patronis seipsum commendans et ecclesie causam. His dictis gladijs impiorum impetitur: sacra capitis corona preciditur: cerebrum cum sanguine per pauimentum ecclesie spargitur: ⁊ sic martyr domini consecratur. Anno domini. M. clxxiiij. ¶ Dum ergo clerici corpus in feretro posuissent: et pro eo missam defunctorum inciperēt. Angelorum chori astātes voces cantantium interrumpunt: ⁊ officiū martyris inceperunt. Letabitur iustus. inchoant et ceteri prosequuntur. Et sic martyrum honore venerandus: martyr reuerentia honorifice tumulantur. Sepultusqꝫ est in precioso tumulo auro ⁊ gemmis decorato in ecclesia sua signis ⁊ miraculis clarens innumeris. Passus est aūt. iiij. kalen. ianuarij.

¶ De sancto Iesse patre dauid Cap. xiiij.

Iesse siue Isai pater Dauid prophete ⁊ regis et filius Obeth filij booz et sancte Ruth moabitis: in catalogo sanctorum patrū veteris testamenti idcirco ab hebreis ponitur: vt iosephus scribit: eo ꝙ talibus et tam sanctis parentibus genitus: ⁊ tanti prophete pater fuisset sanctissimus arbitratur. Hic de tribu Iuda ciuitatis bethleem indegena fuit: qui genuit septem filios: scilicet Helsab: Aminadab: Symaha: Nathanael: Naddai: et Ason: minorem quoqꝫ genuit Dauid: qui erat rufus et pulcher aspectu et decora facie: qui solus ex omnibus fratribus suis a spiritusancto electus est: ⁊ a Samuele propheta diuino iussu preuentus atqꝫ ex pastorali officio ad regni gubernacula miraculose promotus: vt habetur primo Regum Capitulo decimosexto. Iesse autem patris Dauid sepulchrum apud Bethleem monstrari Josephus qui supra commemorat.

¶ De sancto Nathan propheta. Cap. xv.

NAthan propheta in diebus dauid spiritu ꝓphetico claruit: ⁊ in diebus salomonis vita excessit: qui multa prefatis regibus diuinitus reuelauit. Dauid enī a dn̄o missus de adulterio in bersabe commisso redarguit: eiꝫ proditionem ⁊ homicidiū quod de vria fecerat patefit. Et cum dauid compunctus se peccasse confessus est: dominum quoꝫ peccatum suum remisisse misericorditer nunciauit: eiꝫ penitē dum indixit: ⁊ filium ex adulterio conceptum propter peccatum suū moriturū esse predixit: vt habetur libro regum ij. cap̄. xij. Salomoni quoꝫ eo ꝙ deos adorasset alienos vaticinatus est: vt historia scolastica tradit: ꝙ dominus aduersario suo ⁊ seruo decem tribus ⁊ regno traderet: eo ꝙ a domino recessisset. Et si ꝓphetia expressa nathan prophete conscripta non reperitur: ꝙ tamen in quoꝙ volumine gesta regis dauid scripserit vltimo capitulo primi libri paralipomeon cōmemoratur. Hic propheta in catalogo sanctoꝝ ecclesiastici xlvij. cap̄. expresse ponitur inter alios patres veteris testamenti: quos sapiens laudare disponit. Hunc sanctum ⁊ precedentem regi dauid prophete premisit: quorum depositionis dies reperire nequiui.

¶ De sancto Dauid rege ⁊ propheta. Cap̄. xvi.

DAuid rex israel ⁊ propheta non solum ab ecclesiastico capitulo. xlvij. et a sancto mathathia primo machabeoruꝫ. ij. capitulo in catalogo sanctorū connumeratur: sed etiam ab apostolis ⁊ euangelistis ⁊ alijs doctoribus et diuinorum voluminuꝫ scriptoribus multis sanctificatus reputatur qui de numero illorum patrum creditur extitisse: qui cum domino resurgentes beata etiam corporaliter immortalitate in celestibus vestiri creduntur. Hic de tribu iuda iesse vel Isai filius ciuitate bethleem oriundus ex omnibus fratribus suis minimus a deo electꝰ est: vt de pastore gregis dux ⁊ princeps fieret plebis: ⁊ repulso saul a domino diuina iussione a samuele ꝓpheta in regem inunctus est. Et exinde spūs dn̄i a saul discedēs a dauid directꝰ est. Adeo vt quandocunꝫ saul a maligno spū agitabatur: dauid in cythara psallente mitius ferebatur. ¶ Post hec, dum philistei israel impugnarēt: ⁊ habentes secum gygantem goliad populum dei ad singulare certamen prouocarent: cunctiꝫ gygantē impetere formidarent: solus dauid diuino agente presidio in funda ⁊ lapide percussit eū: ⁊ ꝓstratuꝫ ꝓprio gladio interemit: ꝓpter quod Saul inuidie liuore audiēs qualiter cū victoria gloriose ciuitatem esset ingressus: emulus eius factus: cū omnibus diebus vite sue persecutꝰ est: ita vt dauid hincinde fugiēte pluries vix euaserit manus eius: que omnia diffuse tradunt̄ in primo libro regum a capitulo. xvi. vsꝫ prope finem. ¶ Deinde Saul in monte gelboe in pugna philistinorum cum ionatha eius filio interfectis: dauid consulto domino cum achinaam iezrahelite ⁊ abigail olim vxore nabal carmeli coniugibus suis ascendit in hebron: vbi a sola tribu iuda inūctus in regem ab eadem in regno constitutus est: isboseth Saul filio super decem tribus biennio regnante. Regnauit auteꝫ dauid in hebron septeꝫ annis ⁊ sex mensibus. Interfecto autē isboseth filio Saul proditorie in domo sua: ⁊ omni parētela Saul exterminata vniuerse tribus israel veniētes ad dauid in hebrō vnxerunt eum tertio in regem super israel vniuersum: ⁊ extunc regnare pacifice cepit super omnem populum hebreorum. Eratꝫ annorum quinquaginta quando regnare cepit: ⁊ quadraginta annis regnauit. In Hebron septē annis: ⁊ in hierlꝫ. xxxiij. habuitꝫ dauid filios q̄ nati sunt ei in hebron: videlicet amon de achinaam iezrahelite: chilaab de abigail vxore nabal: absalon filius macha filie ptolomei regis gessur: adonias filius agith: saphtia filius abithal: iezra filius aegla. Hos quoꝫ habuit qui nati sunt ei in hierusalem: samua: ⁊ sobab: ⁊ nathan: ⁊ salomon: ⁊ hisbaal: ⁊ elisua: ⁊ nephec: ⁊ saphia: et elisama: et elida: ⁊ heliphelecph. habuit quoꝫ ioab principem militie strenuū ⁊ victoriosum: ⁊ sadoch summū constituit sacerdotem: hierusalem quoꝫ muniuit arce: que postmodū dicta est munitio dauid: que vocabatur mello. ¶ Habuit quoꝫ dauid bellum cum philisteis oībus diebus: ⁊ percussit eos et humiliauit pluribus victorijs obtentis. Fecitꝫ cunctas in circuitu nationes tributarias: ita vt in omnibꝰ ad que ingrediebat̄ ꝓsperrime ei succederet: quia dominꝰ erat cū eo: qui ⁊ regnū suū in sempiternū firmauit. Arcam etiā domini q̄ pluribus ānis fuerat gabaa: id est in colle cariathiarim in domo aminabab cū multitudine pplоꝝ ⁊ sacerdotū ⁊ magna psallentiū leticia trāstulit in hierusalē: eāꝫ ī tabernaclo domini collocauit. ¶ Ex dū inimicos suos in circuitu per omnia contriuisset: ⁊ pplm in pace posuisset: voluit edificare templū domini: lignaꝫ sibi missa per hyram regeꝫ tyri: ⁊ alia plurima in edificiū ꝑparauit: verū diuino respōso ad se facto: ꝙ nō ipse: sed filius eiꝰ nasciturus a dn̄o preelectꝰ: videlicet salomon templū esset edificaturꝰ ab ope destitit: tamē vasa aurea ⁊ argentea ⁊ erea non modica fabricata in ministeriū domꝰ ⁊ altaris fiēdoꝝ dimisit. ¶ Post hoc duꝫ dauid per manum ioab ꝑncipis militie haberet bellū cōtra filios

amon inimicos dauid: ⁊ rex post meridiē deambulās in solario vidisset in domo sua bersabee vxorem vrie cethei se lauantē: que erat pulchritudinis elegātis: ⁊ eā adamasset: vocatā ad se cognouit illā: que statiꝫ cōcepit. Quod sentiēs dauid virū eius ab exercitu reuocauit: vt ꝓlus sibi ascriberetur: ⁊ ex hoc mulier infamiā euitaret. Quem post dies aliquot ad exercituꝫ misit scribens ioab litteras ꝓditionis de morte vrie vt vxorē eius pacifice possideret: vria quoqꝫ in bello defuncto: dauid vxorē eius in domū suaꝫ introduxit: ⁊ facta est ei coniunx. Ad quē de tāto scelere redarguendum missus est a dño nathā propheta: veruntameꝫ qꝛ dauid peccatum recognouit ⁊ penitentiā agere proposuit: dñs sibi ꝗtum ad ipsius internitionem peccatū remisit: vltionem tamē in mortē filij iam nati ⁊ in alias regis persecutiones cōmutauit. Rex aūt postmodū de bersabee genuit salomonē: eumqꝫ sibi successurū in regno cum iuramento matri promisit. ¶ Prima autē persecutio quā dñs in domo dauid excitauit propter peccatū vrie fuit mutua interfectio filiorum. Nam cū amon primogenitus eius thamar vterinā sororē absalonis inepto amore diligeret: simulataqꝫ infirmitate thamar ad fratrē fouendū accessisset: eam oppressit: moxqꝫ sibi exosam abiecit. Quapropter absalon fratrē odiens: post bienniū ip̄m ad conuiuiū inuitans dolose occidit: ⁊ ad auū eius maternū regem gessur aufugit: cū quo per trienniū stetit. Deinde consilio ⁊ tractatu ioab diligentis absalonē rex ip̄m hierusalē reduxit vbi ⁊ biennio mansit: ꝙ regis faciem non vidit. Tandem ioab interuentu eidem reconsiliatus filiū ad gratiā reuocauit. ¶ Secūda diuina vltio facta in dauid fuit conspiratio filij contra eū. Nam cū absalon filius eius ex pulchritudīe ⁊ facūdia populo dilectus aspiraret: ad regnū mira sagacitate solicitare cepit corda virorū et populū sibi attrahere: intantum vt post annos quattuor reuersionis sue recedēs de hierusalē cum licentia patris pretextu soluēdi quedā vota domino in hebron: vsus consilio achitofelis oliꝫ consiliarij regis: multis de populo secum assumptis cōspirauerūt cōtra regē: ⁊ cōgregata mltitudīe manu valida venit hierusalē: quē dauid timens cū paucis fugā petijt. Et dum absalon eū ꝑsequi decreuisset cōsilio achitofelis: tādē ip̄m distulit inuadēdū suasus acchusi archita absalonē decipere cupiente. Inter que dauid fidelibus suis euocatis misso ioab contra absalonē cesa multitudīe ex proditoribus: absalon fugiēs suspensus est capillis quercui inherentibus: quē superueniēs ioab tribus lanceis interfecit ⁊ victoriam reportauit. Dauid quoqꝫ hierusalē post menses. vi. triumphator rediuit. Et deinde multis habitis victorijs cōtra philisteos populū feliciter gubernauit. Et dum quasi de regno gloriatus; et de populi numerositate superbiens populum omnem israel dinumerari iussisset: indignatus dñs populum epidimia magna percussit. Ita ꝙ s̄m Josephū de mane vsqꝫ ad horam nonam repentina morte lxx. milia virorūꝫ de nobilibus: et. ccc. milia de plebeis ⁊ rusticis in populo israel extincti sunt. Et cum vidisset dauid angelum percussoreꝫ venientem hierusalem: ⁊ dominū pro populo exorasset: oblato sacrificio quieuit indignatio dei: angelusqꝫ manum contra hierusalem cotinuit. Et deinde vsqꝫ ad vite sue finem dauid in pace regnauit. ¶ Dum senectute nimia frigidatꝰ calefieri non posset: ⁊ abisag sunamitis puella: vt ipsum calefaceret cum rege iaceret. Adonias filius agith qui maior inter regis filios remāserat regnum ambiens nobiliores quousqꝫ ad cōuiuium inuitauit. Uerum consilio nathan ꝓphete: bersabee vna secū ad regem ingressa: promissionem de regno sibi factā pro salomone eidem cōmemorauit. Propter quod dauid salomonem per manū sadoch sacerdotis assistentibus sibi banaia principe militie et nathan propheta et militibus dauid in regeꝫ inungi mandauit. Quod adonias audiens et timens fugit in tabernaculum: donec sibi salomon fidem prestitit. Dauid autē rex salomonem aduocans regnum sibi gubernandum commisit: ⁊ de parendo mandatis domini plenius informauit: omnibusqꝫ dispositis cum quadraginta annis regnasset: dormiuit cuꝫ patribus suis die. iiij. kalendas ianuarij: vt beatus ponit Hieronymus: pront et ipse repperit in archiuis iudeorum. Sepultusqꝫ est in ciuitate dauid: hoc est bethleem: licꝫ quidam asserant eum in horto in quo dominꝰ crucifixus ⁊ sepultꝰ extitit: fuisse postmodum tumulatū. Hec omnia tam in secūdo libro reguꝫ per totum ꝙ in tertio vsqꝫ ad cap̄. ij. ⁊ ī primo paralipomenō: atqꝫ ī hystoria scholastica distinctius tradunt: vbi a latiori narratione dauid gesta particularius legenti patebūt. his modicis de multis substātialiter et compēdiose collectis. ¶ Hic gloriosus ꝓpheta dñi diuino afflatus spiritu centum et quinquaginta psalmorū psalterij volumē cōpilauit. In quibꝰ sub dei laudibꝰ ⁊ orationibꝰ sacris incarnationis ⁊ passionis ac resurrectionis ceterorumqꝫ beneficiorū xp̄i mysteria non tam ꝓphetie oraculo futura ꝑdixit ꝙ euāgelico stilo quasi iā gesta ꝯtexuit. Qui liber īter cūcta diuine scripture volumina: vti sacramentorū noui testamenti fecūdus ⁊ laudū diuinarū hymnidicus: in officijs ab ecclesia frequētat. Nā ⁊ eosdē psalmos diuersis tēporibus ⁊ modis: ipse dauid cōditor nedum coram arca dñi sepissime cecinit: verum etiā per cantores quos in domo dei ad celebrādum posuit: deputatis diebus cātari cōstituit. Quem quidem librum deuotissimū heroico carmine in hebrea lingua: vt tradit Hieronymus cōpilatum; primo a septuaginta interpretibus

de hebraico in grecum translatum. Idem hieronymus de greco interpretatꝰ est in latinum: quod hodie dicitur psalterium romanum: eo ꝙ in romana vrbe ecclesia eo vtitur. Quod postea prefatus doctor in aliquibus emẽdauit: ⁊ illud emendatum cantari cepit in ecclesia gallicana: dum tamen postea in vtroqꝫ comperisset: defectus notabiles hebraicum psalteriũ de hebreo verbotenus ⁊ immediate trãstulit in latinum: quo licet alicubi clerici non vtantur: ab eis tamen qui linguam nouerunt hebraicam vt verior pre ceteris approbatur.

¶ De sancto dauid monacho ⁊ confessore. Cap. xvij.

DAuid monachꝰ fuit: primo magnus latro in partibus hermopolis: qui omnes transeuntes predabatur habẽs secum triginta consocios. Tandem compunctus ad monasterium accessit: ⁊ se monachum fieri postulauit. Quem dum abbas ⁊ fratres recusarent eum iam senem videntes: ⁊ qualis fuerat agnoscentes: comminatus est illis: ꝙ nisi eum susciperent monachum: eum exciperent predatorem ⁊ inimicũ: ita vt cũ sociis suis illuc rediens omnes iugularet: ⁊ monasterium euerteret. Sicqꝫ receptus ⁊ monachus factus in summa abstinentia ⁊ humilitate viuebat: omnesqꝫ fratres numero. lxx. operãtes iuuabat. Cui die quodam in cella sedẽti angelus apparens nũciauit ei omnia peccata sua dimissa. Quod dum ille se credere nolle respõdisset: ꝙ tam immania ⁊ tot scelera deus sibi tamcito dimisisset: angelus eidem subiunxit: ꝙ eodem signo deus ipsum ꝑpter incredulitatẽ percuteret quo percussus fuerat zacharias: vt scꝫ ex illo die semꝑ mutus existeret: quo signo disceret omnia possibilia apud deum. Cumqꝫ de hoc ille conquereref: maxime quia mutꝰ existẽs psallere: vł orare nõ posset: ãgelus ei dixit: ꝙ extunc extra psalmos ⁊ dei laudes omnino lingua eius liganda foret. Ex quo die officium quidem dicebat: ⁊ orandi potestatem habebat: aliud ꝟo verbum omnino proferre non poterat: qui in eius sanctitatis testimonio pluribꝰ claruit signis. hec in vitis patrum.

¶ De sancto trophino epõ. Cap. xviij.

TRophinus episcopus ⁊ cõfessor discipulꝰ apostolorum Petri ⁊ Pauli: cuius meminit paulus apostolus scribẽs ad timotheũ: ⁊ ab eodẽ apostolo episcopus ordinatus ciuitati arelateñ. ad predicandum xp̃i euãgeliũ primꝰ directus. Ex cuius fonte vt papa zozimus scribit: tota gallia fidei riuulos accepit. Qui doctrina ⁊ miraculis clarus quieuit in pace. iiij. kalendas ianuarij. Quo etiã tempore sanctus cresentius eius pauli discipulus viennam peruenit: ibiqꝫ miraculis effulsit.

¶ De sctis Sabino ⁊ sociis marty. Cap. xix.

SAbinus episcopꝰ cũ exuperãtio et marcello diaconibꝰ ⁊ venustiano cũ vxore ⁊ filiis passi sunt apud assisiũ ciuitatẽ tẽpore maximiani imperatoris. Qui beatus episcopus cũ duobus diaconibus suis: exuperantio ⁊ marcello a venustiano augustali tuscie in ciuitate assisina tentus: dũ ad sacrificia suaderetur: petiit sibi deos presidis presentari vt eis immolaret. Ille ꝟo statuã iouis ex precioso corallio sibi adduci fecit. Quã sanctꝰ in terrã elidens cõfregit. Propter qd̃ iussu venustiani manus eiꝰ p̃cise sunt. Deĩde duos diacones fecit in eculeo leuari diuqꝫ fustibꝰ cedi: ⁊ latera eorũ vnguibus radi: ⁊ ignem subterponi. Tunc ambo spiritum emiserunt. Quorũ corpora in flumen iactata a piscatoribꝰ presbyteris collecta iuxta viam sepulta sunt. Sabinus ꝟo in carcere clausus: nocte a serena matrona fouebatur: que manꝰ eius trũcas ꝑ reliquiis reseruabat. Cuiꝰ ⁊ nepotẽ cecũ illuminauit: quo miraculo quingẽti gẽtiliũ ad xp̃m cõuersi sunt. Post hoc dum venustianus preses oculis grauiter lãgueret: Sabinũ ad se adductũ cũ honore rogabat: vt sicut nepotẽ serene illuminauerat: sic ⁊ se ab oculorum passione sanaret. Quẽ sanctus sabinus penitẽtia eidẽ imposita cũ vxore ⁊ duobus filiis cõuertit ⁊ baptizauit: eũqꝫ ab infirmitate liberauit. Hoc audiẽs maximianꝰ imꝑator misit illuc luciũ tribunũ. Qui venustianũ cum vxore ⁊ duobus filiis xp̃m confitentes decollauit. Sabinũ ꝟo ad ciuitatẽ spoletanã adductũ tam diu plumbatis cedi fecit: donec spiritũ exhalaret. Cuiꝰ corpus vna cum manibus serena sepeliuit. Horum hominum passio colitur. iij. kalendas ianuarij.

¶ De sancto liberale epõ ⁊ martyre. Cap. xx.

LIberalis episcopꝰ canneñ. q̃ ciuitas est apulie passus est sub adriano imperatore. Quẽ pater ciuis romanꝰ nobilis senator eleutheriꝰ noĩe decedẽs commendauit euãthie vxori sue. Illa ꝟo xp̃iana puerum cuidã sctõ epõ tradidit sacris litteris inbuẽdũ. Ep̃s ꝟo liberalẽ eruditũ: cũ esset annoꝝ. xvi. ad diaconatũ: deĩde annoꝝ. xviij. ad sacerdotiũ ꝓmouit. Et cũ multis iã signis clareret eũdẽ annoꝝ. xx. ciuitatis canneñ ep̃m ordinauit ad ppľi preces. Imꝑator ꝟo veniẽs romã: audita liberalis fama: misso felice comite ad canneñ. ciuitatẽ iussit eũ sibi romã adduci. Sãctꝰ ꝟo felicẽ ad deũ cõuertit: ⁊ veniẽs secũ romã in via baptizauit. Presentatꝰ igit adriã

no:dum xp̄m libere confiteref ſuper lectū ereū extēſus igne ſuppoſito. cū ſic ꝑ horā māſiſſet: imꝑator eū ſolui p̄cepit. Et vidēs ip̄m imobilē in craticula oleo ꝑuncta: pruniſq; ſubterſtratis eū poni fecit: ſtatimq; ignis diuinitꝰ extinctus eſt: ⁊ craticula tepefacta. Deinde miſſus in ſartaginē oleo plenā ⁊ adipe liquefactis: quaſi in rorē ꝑmāſit. Tūc de cōſilio cerberi prefecti imperator ip̄m in furnū accēſſum miſit ſudibꝰ ferreis circūpoſitis ⁊ oleo ſuꝑinfuſo. Et cū ꝑmāſiſſet illeſus cerberꝰ cōuerſus eſt ad xp̄m: quē imꝑator in eodē clibano mitti fecit: q̄ ⁊ ip̄e permanſit inuſtus. Imꝑator ꝟo cerberū decollari mādauit: cui vnda ſanguis ꝓ baptiſmate fuit: liberalis ꝟo diebus pluribus in cuſtodia detē-tus inde eductꝰ mittif in amphitheatrū laxata ſibi leena: que ſanctiꝰ pedibꝰ ꝓuoluta: eū oīno non tetigit. Inde dimiſſus eſt ſibi leo ferociſſi-mus: q̄ ⁊ ip̄e eū nō tāgēs circūplexus eſt ſctm̄: ꝓpter qđ mľti paganoꝝ in dn̄o crediderūt. Et aliįs q̇dē hec magicis artibꝰ aſcribētibꝰ aliįs xp̄i virtuti: orta ſeditiōe pluſq̄ quīgēti gētiliū interfecti ſunt. Qđ audiēs imꝑator eū gladio aīaduerti iuſſit. Mater ꝟo euāthia q̄ ip̄m rome ſecuta fuerat dū ſuꝑ corpꝰ filįj rueret deꝓhēſa ab īꝑatore ꝙ eēt xp̄iana: ab eodē in ꝯfeſſiōe fidei ⁊ ipſa pariter decollaf. Quoꝝ corpa ciues cāneñ. ad ſuā ciuitatē trāſtulerūt: ⁊ ibidē honorifice ꝯdiderūt. paſſi ſunt aūt. iįj. kal. ianuarįj.

¶ De ſancto Felice papa. iįj. ⁊ confeſſore. Cap̄. xxi.

Elix papa ⁊ cōfeſſor huiꝰ nominis tertiꝰ ī epiſcopatu ſucceſſit Simplitio pape q̄ felix fuit natione romanus ex patre felice p̄ſbytero de regiōe faſciole: et ſedit ānis. viįj. mēſibꝰ. xi. diebꝰ. xvįj. Hic fecit baſilicā ſcti agapiti iuxta baſilicā ſcti laurētįj. Hic ꝯſtituit ecclīas ab ep̄o cōſecrādas: ⁊ ꝙ accuſato dāde ſunt iducie: vt ad rn̄dēdū p̄parare ſe poſſit. Et ꝙ accuſatores ⁊ iudices tales eſſe debeāt ꝙ oī careāt ſuſpitiōe. Sub huiꝰ epiſcopatu vēit relatio de grecia: Petrū alexādrinū p̄ſbyterū ꝓpf hereſis dānatū ab achacio ꝯſtātinopolitano ep̄o reuocatū. Qui papa facto cōcilio dānauit achaciū cū petro. Poſt ānos iterū tres venit relatio ab īꝑatore zenone: vt penitēs rediret achaciꝰ. Papa ꝟo miſit meſſenū ⁊ vitalē ep̄os: vt ſi iuenirēt ꝯplicē petri achaciū iteꝝ dānarēt eos: ſi nō offerrēt libellū pnīe. Corrupti ſunt aūt pecunia ſupradicti ep̄i: ⁊ nō fecerunt ꝓm p̄ceptū ſedis apľice. Tūc felix fecit diſcuſſionē ⁊ iuenit ambos ep̄os pecunia corruptos: ⁊ eiecit eos a cōmnione vna cū achacio ⁊ petro. Hoc factū eſt tp̄e oldouacri regis. Hic fecit ordinatiōes duas ꝑ mēſem decēbris. p̄ſbyteros xxviįj. diacones. v. ep̄os ꝑ diuerſa loca numero xxxi. qui ſepultꝰ eſt in baſilica beati pauli apoſtoli. iįj. kalē. ianuarįj tēpore zenonis imꝑatoris. Et ceſſauit epiſcopatus dies quinq;.

¶ De ſctō ſilueſtro papa ⁊ cōfeſſore. Cap̄. xxįj.

Ilueſter papa huiꝰ noīs primus natione romanꝰ ex patre Rufino: melchiadis pape ſuceſſor ſedit annis vigītitribꝰ: mēſibus vndecim. Hic a matre iuſtina xp̄iana poſt patris obitū traditus eſt cyrino preſbytero: a quo ſacris litteris eruditus ⁊ ipſe preſbyter ordinatus: hoſpitalitatem ſummopere exercebat: vnde ⁊ timotheum chriſtianum ab antiochia venientem hoſpitio ſuſcepit. ¶ Qui poſt annum predicans chriſtum martyrium paſſus eſt: vt dicetur in eiꝰ paſſione ſecundo kalendas ſeptembris. Sed dum tarquinius prefectus qui timotheum occiderat: eius diuitias a Silueſtro ipſius hoſpite requireret: poſtq̄ Silueſtrum huius facti neſcium comperit: eum ſacrificare precepit: et immolare renuentem cedi fecit: et in carcerem trudi: comminās eidem omnia genera tormentorum. Quem Silueſter in ipſa nocte moriturum predixit: quod ⁊ factum eſt. Nam dum Tarquinius cenaret: os piſcis in eius gutture verſatum ipſum nocte media ſuffocauit: et Silueſter mane a populo de carcere liberatur. Uerum etiam dum perſecutione Conſtantini imperatoris adhuc gentilis Melchiades papa per martyrium ad chriſtum migraſſet. Silueſter preſbyter q̄uis diu renitēs ab omni clero et populo in ſummum pontificem electus eſt: qui fide feruentiſſimus et ſapientia ac conſilio clarus: charitate diffuſus etiam a gentilibus amabatur. ¶ Hic omnium orphanorum viduarum ⁊ pauperum nomina in matricula habebat: et omnibus neceſſaria prouidebat. Conſtituit quartam ⁊ ſextam ferias ⁊ ſabbatum ieiunįjs obſeruandas: quintam ꝟo feriam quaſi dominicam celebrandam. ¶ Greciſq; dicentibus chriſtianis ſabbatum potius q̄ quintam feriam celebrandam. Reſpondit Silueſter hoc fieri non debere: et quia eſt traditionis apoſtolice: et quia dominice debetur compaſſio ſepulture: quinte ꝟo ferie dignitatē oſtēdit: q2 eo die dominus celos aſcendit: et ſacramētum eucharistie. inſtituit: ⁊ eccleſia chriſma conficit. ¶ Dum autem conſtantinus imperator chriſtianos perſequeretur: in incurabilem cecidit plagam lepre. Cui pōtifices idolorum deorum reſponſo conſuluerūt: vt tribus milibus infantibus adductis romam eorum ſanguine piſcina repleatur: in quem calidū imperator balneādus deſcēdens a lepra ꝓtinꝰ mūdaretur: qđ ⁊ decretū eſt. Egrediente aūt conſtantino ad locum vbi balneum parari debebat

infantiā occidendorū: matres puerorum ei obuiant: que resolutis crinibus miserabiliter vlulabant. Quod videns imperator abhorruit facinus: ⁊ iussit stare carrucā: ⁊ erigens se facūdissima oratione populū allocutus est. Ostendens qualiter dignitas imperij romani de fonte nascitur pietatis: que hanc etiam legē dedit: vt capitali sentētie subderet quicūq; in bello aliquē occidisset infantē: quod ampli⁹ augustum adimplere decebat: multisq; rationibus persuasit a tanto omnimode facinore desistendum. Et dū in eius laudē populus dictū principis approbans acclamasset: matrib⁹ pueros cum multis donis restituit: ipse vō ad palatiuz redijt. Nocte igitur insequente eidē beatus petrus ⁊ paulus apostoli in somnis astiterūt: ⁊ q2 innocentis sanguinis effusionē exhorruerat: se sibi missos a dño dicunt: dare imperatori recuperande consiliū sanitatis: admonētes vt siluestrū vrbis rome episcopū: qui persecutiones suas fugiens in montē soractā cum suis clericis latitat: ad se introducat: qui sibi piscinam pietatis ostendet: ex qua lotus ⁊ mūdus a lepra pariter ascēdet. In cuius beneficij vicissitudinē: xpo credens idolorū tēpla destruat: et ecclesias erigens: deinde vere fidei cultor existat. Euigilās constātinus pro siluestro ad mōtem soractā misit. Qui vidēs milites credidit se ad martyriū euocari: et socios hortans cum suis presbyteris ⁊ clericis ad imperatorē accessit: cui assurgens eū gratāter recepit a siluestroq; resalutatus narrauit ei sui somnij visionem: percūtati vō qui essent illi dij qui sibi apparuerant: qui vocātur petrus ⁊ paulus. Siluester respondit illos esse xpi apostolos ⁊ non deos: et ad preces imperatoris misso diacone aplo⁊ imagines presentari fecit. Quas vt imperator aspexit: illos q̇ esse sibi apparuerāt exclamauit: nec iam differendā pietatis piscinaz in qua lot⁹ posset a lepra mūdari: cū sctūs siluester piscinā hāc baptisma sacrū exposuit: ⁊ īperatorē de xpi fide diligēter instruxit: cathecuminū fecit: ⁊ biduanū sexte ferie ⁊ sabbati ieiuniū ei indixit: ⁊ vt carceres apiret cōmonuit. Vespere ergo sabbati in palatio lateran̄. intra thermas imperatoris balneū iussit preparari: ⁊ fontē benedixit: cōstantinūq; vestibus exutū firmiter credentem in aquam demersit ⁊ baptizauit: vbi ⁊ mirabilis emicuit splendor lucis: sicq; constantinus a lepra mentis ⁊ corporis de fonte mundus ascendens: christuz se vidisse testatus est: qui prima sui baptismi die hāc legez dedit: vt christus tanq̄ verus deus ab omni vrbe romana coleret. Deinde per duodecim dies subsequētes singulis dieb⁹ singulas ꝓtulit leges in fauorē christiane fidei ⁊ ecclesiastice libertatis; de quibus in eius hystoria tractabitur. xij. kalen. iunij. ¶ Post hoc edificatis basilicis saluatoris iuxta suū lateran̄. palatium; et apostolorū Petri ⁊ Pauli lateranen̄. palatiū pape concessit: romanā ecclesiā cunctarū ecclesiarum matrem ecclesie constituit: ⁊ sedem apostolicam multis insignibus priuilegijs decorauit: mltasq; in vrbe ecclesias fabricauit. ¶ Hec postq̄ helena constantini mater bithynie consistens: audiuit per litteras laudat filium de relicta cultura idolorū: sed ipsum increpat: q̄ relicto deo iudeoruz in crucifixū hominē credat. Rescribit augustus vt ad se veniens iudeoruz magistros adducat: vt ex disputatione mutua appareat fides vera. duxit igit̄ helena. cxl. doctissimos iudeo⁊: inter quos erant. xij. sapientia pre ceteris rutilantes. Qui ad disputādum coram imperatore cū siluestro conuenerunt: stătutis duobus philosophis gentilibus sapientissimis ⁊ iustissimis Cratone et zenophilo: ad quos tanq̄ iudices partiū pertineret sentētia dicendorum. Noīe autē sapientū iudeorū sunt hec: abiathar: ionathas: godolias: anna: doeth: chusi: beniamin. aroel: iubal: athan: sileon: zambri. Cū quibus siluester solus disputans fidem christi euidētissimis rationibus comprobauit: ⁊ ex sententia iudicū iudeos mirabiliter confutauit. Et dū de mutuo consensu partiū ad miraculorum experientiā ventū esset: vltimus ex iudeorum sapiētibus zambri qui erat magus: luctauit se nomen ineffabile dei scire: cui⁹ vtutē audire nō valet aliquod animal: quin cōtinuo moriat̄. Et cū adductus fuisset taur⁹ ferocissimus vix a cētū hoībus tract⁹: statim vt zambri in aure tauri verbū ꝓtulit: taurus mugiēs eiectisq; ocl'is expirauit. Iudeis ergo siluestro insultantibus. Sanctus hoc nomen non dei: sed demonis esse ostendit: cuius prolatione viuentes mortificant̄: ex eo q̄ nomē veri dei virtutē habet etiā mortuos suscitandos. Cūq; zambri ad taurum suscitandū a iudicibus vrgeretur: et ille contra tauri suscitationē virtute iesu xpi si posset: referet: seq; cuz suis crediturū exinde promitteret: siluester oratione premissa xpi nomine inuocato: non solum taurum mortuuz excitauit: quinetiā de ferocissimo mansuetissimū remisit. Sicq; reginam et iudeos ac iudices et multos de populo ad fidem christi conuertit. ¶ Post hoc duz ad imperatoris aures venisset draconem in fouea quadam latere qui ex quo ipse fidem christi receperat: operante diabolo plusq̄. ccc. solo flatu peremerat: et imperator hoc sancto pontifici retulisset. Ille ad dominū orauit: ⁊ se draconem alligaturum obtulit. Cui beatus Petrus apparuit: et vt securus ad draconem descenderet imperauit: ac vt ipsius os filo ligaret in christi nomine monuit. Descendens ergo siluester in foueā duobus solū presbyteris assumptis ꝑ cētum q̇nq̄ginta gradus duas secū ferēs lāternas. Ibi dracōis sibilātis os vt ei iussuz fuerat alligauit: ⁊ vsq; ad diē iudicij ibidē iclusit, Et ascēdēs duos magos rep

perit qui eum secuti fuerant: vt viderent quid ageret ne populum decipere posset: quos draconis flatu fetido pene mortuos secuꝫ eduxit incolumes atqꝫ sanos. ¶ Deinde cōstantinus imperator romanā prouinciā cuꝫ tota vrbe dei ecclesie donauit: ꝛ byzantiū mutato noīe constātinopolis reedificauit: istucqꝫ imperiū transtulit. Et beatus silvester in vrbe remāsit. ¶ Huius precepto assentiente imperatore cōstātino ꝛ p̄sidente ꝯsilio in nicea bitynie ciuitate celebrata est pria synodus. cccxviij. patrū qui fidē catholicā exposuerunt: ꝛ multa decreta constituerūt. In quo cōsilio silvester episcopus osio episcopo cordubn̄. ꝛ victori abitalſi. vices apostolicas cōmisit: vbi ꝛ dānati sunt arrius ꝛ photinus ꝛ sabellius heretici ꝛ eorū sequaces. In vrbe xp̄o roma cū auxilio augusti celebrauit ip̄e consiliū. cc. episcoporuꝫ vbi eosdē hereticos dānauit. ¶ Hic constituit chrisma ab episcopo cōfici. ꝛ vt episcopus baptizatum consignet propter hereticam suasionē: et vt baptizatum statim ꝛ a fonte leuatū liniat chrismate presbyter in vertisse ꝓpter mortis piculū. Cōstituit etiā vt null⁹ laicus clerico crimē audeat inferre: ꝛ vt roman⁹ p̄sul a nullo iudicet: ꝛ vt p̄sbyter nō condēnet nisi sub. xl. testiū certa cōprobatiōe. Et vt minoris ordis maiorē null⁹ possit accusare: ꝛ vt clericus ante laicos non iudicetur: ꝛ vt nullus clericus propter causam quālibet in curiaꝫ introiret nisi in ecclesia tantū. ¶ Hic constituit: vt diaconi dalmaticis vterētur: ꝛ vt sacrificium altaris non in syrico neqꝫ in panno tincto nisi tantū in lintheo terreno procreato ꝛ mūdo celebretur: sicut ꝛ corpus dn̄i nostri in sindone mūda sepultum est. Constituit etiam: vt siquis desiderasset in ecclesia militare vel proficere: vt esset lector dies. xxx. exorcista. lx. acolitus annos. iij. Subdiacon⁹ annos. v. diaconus. vij. presbyter annos. iij. probatus: ꝛ sic in ep̄m consecratur. Constituit insuper: vt siquis mortis reus ad ecclesiam confugeret iudicium mortis euadat: ꝛ alias multas cōstitutiones decreuit. Qui post opera multa laudabilia quieuit in pace. ij. kalen. ianuarij. imperante constantino circa annū dn̄i. cccxc. sepultusqꝫ est rome iuxta palatium octauiani in loco qui dicitur ac caput: ꝛ cessauit episcopatus dies. xv.

¶ De sancto Barbatiano presbytero ꝛ confessore Cap. xxiij.

BArbatianus presbyter cuꝫ timotheo presbytero de antiochia venit romā: qui sanantes egrotos multa miracula operabātur. Quorū famam audiēs galla placidia augusta: que tunc cum filio suo valentiniano imperatore rauēne residebat: cū eodē principe venit romā ad predictos dei famulos visitandos, Honorio altero imperatore eiusdeꝫ filio tunc mediolani degente. Duꝫ ergo regina romā peruenisset: inuenit timotheū presbyterum ad christū migrasse. Barbatianus xp̄o in cimiterio sancti calixti morabat occulte ieiunijs ꝛ orationibus intētus. Qui ab augusta requisitus ꝛ cognitus rogatus est ab ea: vt quandam eius ancillam oculoꝝ grauem lāguorē patientē sanaret. Cui ille sudarium suū misit: eiusqꝫ contactu oculi ancille sanati sunt. Deinde gallogenem quēdam imperatoris famulū: qui de scala cadēs pedem contriuerat liberauit. Theodorū quēdam cecum illuminauit: ꝛ alia plura miracula fecit. Quem multis precibus augusta galla ꝛ filius eius valētinianus imperator secum rauennam duxerūt: vbi iuxta palatium edificauit ecclesiam sancti iohānis baptiste: et cenobium monachoꝝ construxit. Sed duꝫ regina ecclesiā sancti iohannis euāgeliste a fundamentis erexisset: quā in eius nomine cōsecrari volebat: ꝛ affligeret multū: eo ꝙ nullas reliquias beati apostoli ibi ponēdas habere posset: orātib⁹ nocte barbatiano ꝛ regina: apparuit sctō dei beatus euāgelista altare thurificās: sctūsqꝫ presbyter reginaꝫ que aliquātulum dormitauerat excitauit: que etiam euangelistā cōspiciens dum ꝓpius festinasset: vt pedes eius teneret: ip̄e disparuit: vnū tamē ex sandalibus in manib⁹ auguste reliquit: quod ibidem repositū ꝓ magna reliquia conseruatur. Post hec duꝫ theodoram quēdam nobilem a fluxu sanguinis liberasset: ꝛ ob hoc illa virum dei frequētaret: vrsitius vir eius zelotipie spiritu duct⁹ barbatianū summo mane ad ecclesiā tendentē occidere voluit: qui educto gladio ꝛ erecto brachio ita detentus est ꝛ factus immobilis: ꝙ nec loqui potuit: nec brachium deponere: nec inde se mouere donec clara die inuētus peccatū suum cunctis confessus est. Quienit auteꝫ sanctus in pace. ij. kalen. ianuarij sepultus in monasterio suo ab augusta galla ꝛ a sancto petro archiepiscopo: vbi ꝛ quiescit miraculis coruscans.

¶ De sancta Columba virgine et martyre. Cap. xxiiij.

COlūba virgo passa est in ciuitate senonen̄. sub aureliano imperatore: qui apud ipsam vrbem residēs virginem sibi delatā vt christianaꝫ teneri fecit: que dū sacrificare nollet: nec nubere: iussu imꝑatoris adducta ē ad locū publicū meretricū: vt oībus sibi illudere volentibus exponeret. Ad quā dū iuuenis quidā lascīuus noīe baruchā esset ingressus; vrsa ferocissima de cauea fugiēs illuc accessit: et ipsum apprehēsum ad terrā strauit: intēdens in colūbam: nubibus quodāmodo interrogās quid iuberet: sed ea mandante iuuenis sine lesione dimissus cōuersus est. Ursa xp̄o ante ianuā se po-

nens neminem ingredi permittebat: quod audiens imperator ignē circa cellā accēdi fecit. Ursam aūt iubente virgine per tectū ascendēs aufugit. Moxq; imber ab aphrico veniēs ignē extinxit. Quā aureilanus extra ciuitatē adductam decollari mandauit. Sepultaq; est apud senoū. ij. kalen. ianuarij.

¶ De sanctis Sauiano et socijs episet martyribus. Cap. xxv.

Sauianus: potentianus: ⁊ altin⁹ epi fuerūt ex septuaginta duob⁹ discipulis xpi missis a beato petro ap̄lo ad gallias predicādas. Ubi sauian⁹ primas totius galliarū ꝓuincie cōstitutus verbo⁊ exēplo vna cum sibi adiūctis socijs ppl'm instāter docebat: ⁊ multa miracula faciebat. Sed dum apud senoū. predicaret: tent⁹ ab infidelibus ꝓ xpi noīe decollatus est: ibiq; tumulatus: cui successit in episcopatu potentian⁹: qui ⁊ ipe verbo predicationis insistens: post modicū tp̄s martyriū passus est. Corpusq; eius auibus et feris expositū diuina gratia intactū permanēs a fidelibus recollectū vna cum sauiani corpore sepultū est. ij. kalen. ianuarij. vbi multa miracula in egrotātiū mēbris ⁊ obsessis a demonib⁹ de⁹ operabat̄. Post quos passi sunt etiā sancti altinus serotinus ⁊ eodardus: sepulti apud martyres prefatos. Quo⁊ oīum corpora postmodū a ceuilone eiusdē vrbis antistite translata sunt in beati petri basilicam contiguam anno domini cccccccccxlvij. vij. kalen. septēbris tp̄e lotharij ⁊ ludouici ⁊ karoli imperatorum. Ubi audite sunt voces angelice deo gratias agentes.

¶ De sancto Odilone abbate. Cap. xxvi.

Odilo abbas cluniacen̄. floruit tp̄e othonis. iij. cuius vitā scripsit hugo cluniacen̄. qui aluernia nat⁹ militis filius: adhuc infans oīum mēbro⁊ū impos ex egritudine fact⁹ incedere nequibat. Dū aūt die quadā nutrix alijs intenta: eū iuxta ianuā ecclesie beate virginis reliquisset: puer quasi diuīo instinctu manibus ⁊ pedibus reptans ecclesiam intrauit: altare petijt: ⁊ se studens erigere arā contingēs sanitatē mox recepit. Igitur in adolescentia sua primo factus est clericus ecclesie sancti iuliani martyris in aluernia: dehinc sub sctō maiolo abbate cluniacen̄. monachus effect⁹ in sancta cōuersatione quadriennio viuens defuncto maiolo abbas a monachis elect⁹ est. Qui inter cetera eius sanctitatis insignia: nulla cura vel solicitudine potuit ꝓhiberi: quin quottidie celebraret: vnde in extremis positus adraldū monachū fecit calculare quot missas celebrasset lvi. annis quibus monasteriū rexerat: quasi de his a dn̄o iuxta numerū preciū receptur⁹. Pauperibus cōpatiēs manu largissima tribuebat: vt etiā famis tempore sacra vasa: ⁊ coronas ab imperatore oblatas ecclesie distraheret: et pecuniā susceptā erogaret. Beatā quoq; dei genitricē in summa deuotione habebat: ⁊ vitā artissimā obseruabat. Hic puerū cecū a natiuitate illuminauit. ¶ Dū in. xl. ad mēsam ederet panem cinerib⁹ inuolutū: aquā a ministro in potū petijt: illeq; obtulit. Et dū sanctus vini saporē gustasset: ministrū ꝙ sibi vinū porrexisset redarguit. Iterūq; aquā sibi de fonte allatā in vinū conuersam gustando cognouit. ¶ Apud ticenū latro velamen altaris eius furat⁹ vendere ipm nullaten⁹ i foro potuit: ⁊ rediēs manū aridā repēte sensit: furtūq; reportās ⁊ veniā petēs oratiōe scti sanitatē meruit. ¶ Dū Odiolo ticenū festinaret: flumē intumescens: qd̄ cūcti vadare timebant sine lesione cū suis transiuit: qd̄ dum quidam alij attentarent vix euaserūt. Sequēti nocte apud quendam hospitat⁹ est: vbi lucerna accensa vento extinguitur: ⁊ dū vir ille odilonem inuocasset celesti luce tota nocte dom⁹ illustratur. ¶ Veniens aūt ad monasteriū sancti marcelli martyris fluuium inūdantē mirabil'r impetuosum cū omnib⁹ trāsuadauit: ⁊ ceteris vsq; ad femora madefactis: quod etiam preter naturam fuit: aqua sibi adhuc maiori miraculo vix vsq; ad talos attinxit. ¶ In monasterio sancti martini apud stratam publicam recept⁹ cū omniū copiam ad vescendū exceptis piscibus haberet: pisces modicos allatos benedixit et iussit apponi. Et cū essent multi discūbentes omnes inde abundanter refecti sunt: ⁊ adhuc plurima superfuerunt. ¶ Rome etiam degēs apud monasteriū dei genitricis quod est in mōte auentino dum vinū sibi ⁊ socijs habile: defuisset: vasculū melioris vini sibi oblatū est de quo omnib⁹ abundanter infuso cūctis ad sufficientiam fuit adeo vt nihil alicui defuerit neq; superfuerit. ¶ Apud taurinū quidā febricitans dum aquā lotiōis manuū odilonis collectā gustasset continuo a febre liberatus est. In mōte iouiani pauperibus peregrinis sitientibus obuians vinū modicū quod in flascone habebat propinari iussit: ⁊ omnibus potu satiatis: vas postmodum plenum repertum fuit. ¶ Imperator hēricus cuppā vitream damasceno opere pulcherrime depictam sibi presentandam misit: quā dum fratres mirarent̄ nuncio adhuc presente de manu vni⁹ casu cecidit ⁊ confracta est. Odilo igit̄ timēs ne ex hoc imperator contra fratrem indignaretur: fragmēta collegit: ⁊ oratione fusa cuppā reintegrauit. ¶ Hic primus diuina reuelatione festum cōmemorationis defunctorum post festiuitatē omniū sanctorū ce-

lebrauit: ⁊ toti suo ordini celebrādum indixit.
Benedictus papa decimus qui eum multo ho
nore rome susceperat defunctus apparuit io-
hanni episcopo portuensi dicēs ꝙ eterne pene
dānatus esset: nisi odilonis merita ⁊ orationes
obstitissent. Sed tamē dudū in purgatorio cru
ciatus: sperabat eius precibus ad paradisum
transire. Que dum iohannes episcopus abbati
intimasset: odilo pro etiam pape per seip̄m ora
uit: ⁊ cunctis fratribus ordinis idē imposuit.
Et post dies modicos eldeberto monacho pa-
pa benedictus apparuit nimium fulgens: ⁊ ma
ximo cetu mirabiliter e splendente associatus.
Qui odilonis monasterium ingressus eidem
gratias egit: asserens se ipius et eius ordinis
suffragijs a penis purgatorijs libertū. ¶ Ante
fere quinquennium finis vite sue graui morbo
cruciatus est. Mortiꝗ proximus diabolū sibi
assistentem terribiliter increpauit cur ante se
venire presumpserat: moxꝗ malign⁹ discessit.
Sicꝗ sacra sumpta cōione anno domini. M.
xlviij. etatis autem sue. lxxvij. ordinationis vo
sue. lvi. quieuit in pace. ij. kalē. ianuarij. ¶ Ea-
dem hora fratri gregorio monacho velut stella
splendens apparuit: seꝗ ante conspectum dn̄i
beata vita gaudere nunciauit. Cuius corpus in
ipsa ecclesia sepultum est miraculis clarens.
¶ Hic plures elegantes sermones cōposuit: q̄
a fratrib⁹ eius ordinis sepius p annū legunt.

¶ De circuncisione dn̄i nostri. Cap. xxvij.

Ircūcisio do
mini nostri kalē. ianua
rij. iiij. ex causis ab ec-
clesia instituta videt:
videlicet propter festi
natiuitatis repetitio-
nē: propter christi a-
sumptam circuncisio-
nem: propter eius san
guinis primam effusionem: ⁊ propter noui no-
minis impositionem. ¶ Primo ergo celebratur
propter natiuitatis domini repetitionem. Nā
istud festum improprie vocatur octaua natiui-
tatis. Nā q̄ christi natiuitas tendebat ad mor
tē. Ideo improprie octauā habere dicit. Obi
tus enim sanctorum ideo octauā habent: quia
ibi tunc nascuntur ea natiuitate que est ad vitā
eternam quā octaua resurrectionis significat.
Eadem ratione videtur ꝙ natiuitas virginis
⁊ iohannis baptiste improprie octauā habent.
Similiter nec resurrectio domini: quia iam fa
cta erat ipsa resurrectio in re. Sed nota quod
est octaua: suppletionis: veneratiōis: deuotio
nis: ⁊ figurationis. Octaua suppletionis siue
repetitionis est octaua natiuitatis: in qua sup-
plemus: quod minus in festo factum fuerat. s.
officium de parturiente: vnde ⁊ oratio ⁊ respō
soria diei pertinent ad puerperam virginem: ⁊
officiū misse in qua in quibusdam ecclesijs can
tatur. Vultum tuū ⁊c. ¶ Octaua venerationis
est octaua pasche: penthecostes: natiuitas dn̄e
nostre: et iohannis baptiste. ¶ Deuotionis vt
cuiuslibet sancti possunt fieri octaue. ¶ Figu-
rationis sunt octaue institute de sanctis: que si
gnificant octauam future in eis resurrectiōis:
vt est octaua sancti Stephani: iohannis euan-
geliste: laurentij: ⁊ apostolorū ⁊c. Est ergo istud
festum nō octaua natiuitatis proprie: sed repe
titio siue suppletio illi⁹ festi. ¶ Secūdo ꝓpter
a xp̄o assumptā circuncisionē: quā xp̄s propter
sex causas assumere voluit. Primo ratione sui
. s. vt verā carnem assumpsisse ostenderet: vt ex
hoc confunderet errorē manicheorū dicentiū
xp̄m corpus fantasticum habuisse. Corpus em̄
fantasticum nec mutilatur: nec ex eo sanguis
effundit. ¶ Secūdo ratione nostri. Nam quia
ſm augustinū. Oīs xp̄i actio nostra est instru
ctio: ideo circūcisus est in carne: vt nos circun-
cidi debere mōstraret in mēte: ⁊ etiā exteri⁹ in
ope ⁊ sermone. Circūcisio aūt nr̄a exterior de-
bet eē in habitu: ne sit notabilis. In ſmone ne
sit rep̄hensibilis. Et ī actiōe ne sit cōtēptibilis:
vt. s. circūcidat visus a sup̄flua visione: auditus
a sup̄flua auditione ⁊c. Interior aūt sil'r debet
esse. In cogitatiōe: vt sit scā. In affectiōe: vt
sit pura. Et in intētiōe: vt sit recta. Col. ij. Cir
cūcisi estis circūcisione nō manufacta in explo
ratione carnis: sed circūcisione xp̄i. Tertio ra-
tione iudeorū: vt excusabiles eēnt. Si em̄ circū
cisus nō fuisset: iudei se excusare potuissent di
cētes: dissimilis es patrib⁹: ideo nō recipim⁹
te. ¶ Quarto ratione demonū: ne mysteriū in-
carnatiōis cognoscerēt. Cū em̄ circūcisio sit cō
tra peccatū originale: credidit diabol⁹ ⁊ hūc si
militer peccatorē esse. Eadē ratione voluit ma
trē despōsatā habere: vt crederet diabol⁹ iesū
a ioseph genitū eē. ¶ Quinto ratiōe ꝑfecte iu
sticie adimplēde. Sicut em̄ baptizari voluit: vt
oēm iusticiā adimpleret: sic etiam circūcidi: vt
eādē nobis hūilitatē ōnderet. ¶ Sexto ratiōe
legis adīplēde siue approbāde: quō ei diceret:
nō veni soluere legē: sꝫ adīplere: si circūcisionē
respuēs statim a mādati solutiōe cepisset: vt di
cit Ambrosi⁹. ¶ Pōt addi ⁊ septima ratio: ꝙ. s.
octaua die circūcisus est: vt spūaliter īnuat: ꝙ
in octaua resurrectiōis ab oī pena ⁊ miseria cir
cūcidemur. Et h̄ hēt denotare circūcisio: q̄ fie-
bat octaua die: vt quia mūdi decursus sex etati
bus deuoluit: septima etas moriētiū: octaua re
surgentiū: in qua ꝑfecta erit circūcisio facta in
carne nostra: in qua oēs defectus ⁊ miserie pre
cidentur. ¶ Cause autem quare circuncisio da-
ta fuit: sunt sex: que his versibus continentur.
Cautertium: signum: meritum: medicina: fi-
gura. Exēplū: fuit olim circūcisio dura. ¶ Ter
tio propter sanguinis christi primā effusionē:
Hodie em̄ xp̄s sanguinē suū ꝓ nobis fundere

cepit: qui ipm pluries videlz quinqꝫ vicibus ꝑ nobis effundere voluit. Primo in circūcisione: quod fuit nostre redemptionis initiū. Secūdo in oratione: quod fuit nostre redemptionis desideriū. Tertio in flagellatiōe: quod fuit nostre redemptiomis meritū: qꝛ liuore eius sanati sumus. Quarto in crucifixione: quod fuit nostre redemptionis preciū: tūc em̄ q̄ nō rapuit exoluit. Quīto in lateris aptione: quod fuit nostre redemptionis sacramētū. Inde em̄ exiuit sanguis ꝛ aqua: qd̄ figurauit nos ꝑ aquā baptismi mūdari debere: quod habet efficaciā a sanguīe xp̄i. ¶ Quarto celebraꝶ ꝑpter noui nois impositionē: qꝛ vocatū est nomen eius iesus. ¶ Hoc autē nomen apparet mirabile in figura: in scriptura: ꝛ operatura. Primo in figura. figuratuꝫ em̄ fuit hoc nomē in ioseph filio iacob: de quo diciꝶ Gen̄. xli. ꝙ pharao appellauit nomē eius lingua egyptia: saluatorē mūdi. ꝙ aūt iesus saluator interpreteꝶ: ostendiꝶ Matth. i. Vocabis nomen eius iesum. Ipse em̄ saluū faciet ppl'm suū a peccatis eorū. Ioseph igiꝶ qui saluator a Pharaone fuit appellatus: figurabat xp̄m: q̄ a deo patre iesus. i. saluator est noiatꝰ: vt sicut ioseph a fratribꝰ vēditus triginta argēteis: egyptū. i. tenebras a tēporalis famis oppressione liberauit: ꝛ ppl'm collecto frumēto refecit. Sic iesus saluator a iudeis emptus totideꝫ nūmis: seculū istū tenebrosum a sp̄ualis inedie tabefactione redemit: ꝛ ppl'm celesti pane: hoc est suo sacratissimo corꝑe satiauit. Et sicut ille factus est dn̄s egypti: ꝛ iesus factꝰ est iudex totiꝰ seculi. ¶ Item figuratū est hoc nomen in iesu filio num: qui alio noīe diciꝶ iosue: qui fuit successor moysi in ppl'i hebreoꝝ ducatu: vt sicut ille ppl'ꝫ dei ꝑ desertū educens: eūdē ad terrā ꝓmissam introducere nequit: quod successor eius iesus adimpleuit. Sic per allegoriā moyses quidem populo dei legē dedit: ip̄m aūt saluare non potuit: nec ad ꝓmissam terrā viuentiū introduxit: quod iesus saluator moysi successor legis gratie lator effuso sanguine suo perfecit. Et sicut ille aperto iordanis flumine populū ad terram ꝓmissam induxit: sic et iesus iste patefacto baptismate: quod ad l'ram in codeꝫ fluuio habuit exordiū in christo ppl'm suū ad eternā gloriam immisit. ¶ Item figuratū est in iesu sacerdote magno: qui post captiuitatē babylonicā ppl'm in hierusalē reducēs: tēplū reedificauit. ꝑmo Esdre. v. Figurabat em̄ iesum: q̄ est sacerdos in eternū s̄m ordinē melchisedech: qui post diaboli captiuitatē ppl'ꝫ redimēs ad hierl'ꝫ celestē que est mater nostra per suū sanguinē reportauit: ꝛ templū militātis ecclesie ꝑpter peccatuꝫ hoīs dirupte refecit. ¶ Secundo in scriptura: hoc est ineffabile nomen dn̄i: quod grece diciꝶ tetragrāmaton: a tetra qd̄ est quattuor: ꝛ gramma l'ra: ꝛ on deꝰ: quasi deus quattuor litteraꝝ: quod in lamina aurea de precepto sculptum: in fronte summi sacerdotis pendebat. Et cum inter decem noīa hebraica: quibus deus nominatus est: nullū reperiaꝶ. iiij. litterarū: quod nō sit plurimū vel paucioꝝ: solum hoc nomē iesus: in hebreo. iiij. litteris inscribiꝶ: scꝫ ioth: he: vau: he. His em̄ litteris nomen dei ineffabile tetragrammatō scriptū fuit: que quattuor littere in lingua nostra sonant principium vite: passionis iste: quasi dicaꝶ ꝙ iste iesus est principium vite: passionis: id est per passionem. Cū em̄ hebreorum grammatica prepositionibus careat: loco prepositionū: que seruiūt accusatiuo casui: ponunt genitiuū. ¶ Tertio in operatura: vnde dicit petrus rauennas. Hoc est nomē quod dedit cecis visum: surdis auditum: claudis cursnm: sermonē mutis: vitam mortuis: totamqꝫ diaboli potestateꝫ virtus huius nominis de obsessis corporibus effugauit ꝛc. ¶ De carne autem circuncisionis domini dicitur: ꝙ angelus eam karolo magno detulit: ꝛ ip̄e eaꝫ aquisgrani in ecclesia beate virginis collocauit: quā postea ferꝶ transtulisse carolum. Nunc autem diciꝶ esse rome in capella laterañ. que diciꝶ sanctasanctoꝝ: vnde ibidem scriptum legitur. Circuncisa caro christi: sandalia clara. Ac vmbilici viget hic preciho cara.

¶ De sancto Basilio episcopo ꝛ confessore. Cap. xxviij.

BAsilius episcopꝰ et doctor grecorū: cuius vitaꝫ amphilochius iconij episcopꝰ scripsit: de cesarea capadocie oriūdus: septēnis a parentibus studijs philosophie traditus: studuit apud Athenas cum Gregorio nazanzeno: et Iuliano: et Libanio in doctrinis grecis. Cumqꝫ in scripturis illis ad sensum suum creatorem inuenire non posset: eidem nocte oranti quidam splēdor illuxit. et induxit eum ad perlustrandum totius religionis scripturaꝫ. Profectusqꝫ in egyptum: sacrarum litterarum studio se exercitans: iam mente christianus: reuersus in greciam: multis philosophis viam salutis ostendit. Inter quos Eubolum preceptorē suum disputātem redarguit. Cum quo triduo sine cibo continue permanens: secumqꝫ de diuinis conferens: eum conuertit. Qui omnibus suis pro christo erogatis venerunt Antiochiam: vbi et Libanio sophiste et discipulis eius christum predicauerunt. Inde venientes hierusalem episcopo maximino baptisinum petierunt: qui eos secum duxit ad iordanem. Dumqꝫ Basilius signū fidei a deo peteret: venit super eos lux immensa: sicut fulgur ꝛ columba ex fulgure descendens turbauit aquam et auolauit. Ibiqꝫ baptizati antiochiā reuersi sunt: vbi sub Meletio episcopo Basilius diaconus ordinatur. Deinde venerūt cesaream: vbi eusebio epi-

ſcopo diuinitus reuelatur: baſilium ſibi in epi-
ſcopatu ſucceſſurum: quod non multo poſt eo
decedente factū eſt. ¶ Quāte ſanctitatis extiterit
iſte ſanct⁹ effrem heremite in viſu mōſtra-
tum eſt. vidit enī in extaſi poſitus colūnā ignis
caput eius ad celū ptingebat: ⁊ vocē deſup au-
diuit: ꝙ talis eſſet magnus baſilius. veniēs er-
go ad ciuitatē die epiphanie vt tm̄ virum vide-
ret: cū ipm̄ conſpexiſſet in pontificali apparatu
⁊ comitiua clericoꝝ venerabiliter procedērem:
deſpexit eū admirans hominē tanto honore et
conſtipatione poſitū eſſe colūnaꝫ ignis. Quod
Baſilius per ſpm̄ cognoſcens eū ad ſe accerſit
de cogitatiōe redarguit: viditqꝫ effrem linguā
igneam loquentem per os eius: ⁊ compunctus
veniam petiit. Cūqꝫ ab eo petiuiſſet: quaten⁹ vt
grece loqueret: quā linguā penitus ignorabat:
ſibi a deo impetraret: ꝗuis difficile videretur:
baſilius pro eo orauit: ⁊ cōfeſtiꝫ grece loqui ce-
pit. ¶ Heremita quidā alius pōtificaliter pce-
dentem baſilium cōtempſit: arbitrans ꝙ in tali
pompa plurimū delectaret. Cui de celo vox fa-
cta eſt: ꝙ ipſe magis peccabat ex delectatione
quam habebat in palpādo caudam catte ſue: ꝙ̄
baſilius in omni apparatu ſuo. ¶ Ualens impe-
rator fautor arrianoꝝ eccleſiā quandā catholi-
cis ablatam contulerat arrianis: ad quē vir ſan-
ctus acceſſit: ⁊ ipm̄ de eius iniq̄tate magnani-
miter redarguere cepit. Cuius poſt multa v̾ba
imperator conceſſit: vt amore catholicoꝝ remo-
te ipſo ſm̄ iuſticiā inter partes ſentētiā ferret.
Epiſcopus v̾o conuocatis partib⁹ iuſſit: vt fo-
res eccleſie clauderent: et vtriuſqꝫ ptis ſigillo
munirent: ⁊ ad quoꝝ orationes aperirētur ſua
eſſet. Quod cū oībus placuiſſet: orātib⁹ arria-
nis per triduū ianue ſemp eiſdē clauſe manſe-
rūt. Tunc baſilius pceſſione ordinata venit ad
eccleſiam: ⁊ facta orōne leui ictu baculo ſuo fo-
res tetigit dicens. Tollite portas principes ve-
ſtras ⁊c. Et cōtinuo apertis ianuis: reddita eſt
eccleſia catholicis. Cū imperator baſilium nec
muneribus: nec precibus: nec cōminationibus
corrūpere poſſet: vt dicit in tripartita hyſto. dū
ſniām de ipſius anxilio ſcribere vellet fractis
tribus calamis ſucceſſiue: ipē tremorē magnū
incurrit: ⁊ ſic chartā fregit: ⁊ a ſcribēda ſenten-
tia deſtitit. ¶ Nobilis quidā nomine heraclius
filiam eius vnicā deo vouerat: in cuius amoreꝫ
inſtigante diabolo vn⁹ ex ſeruis exarſit: ⁊ īpoſſi-
bile vidēs: vt ad amplexus filie dn̄i ſui poſſet
accedere: cuidā mago pecuniam magnam pmi-
ſit: ſi taliter ageret: ꝙ puella ſibi cōſenſum pre-
beret. Qui ſcriptam epiſtolā ad diabolū iuueni
tradidit: ⁊ vt nocte inter ſepulchra gentiliū ac-
cederet monuit: ⁊ demones vocaret: atqꝫ char-
tam in aere exaltaret. ⁊ ſic demonib⁹ ſibi appa-
rentibus obediret. Que dū iuuenis perfeciſſet
adeſt princeps tenebrarū cū multitudine demo-
nioꝝ: ⁊ lecta epiſtola iuuenē interrogat: ſi xp̄m
negare paratus erat. Qui dū xp̄o et xp̄iane fi-
dei abrenūciaſſet: ⁊ abnegationis ſue chirogra-
phum diabolo tradidiſſet: pnceps demonioruꝫ
ſpūs fornicationib⁹ ad puellam miſit in amorē
iuuenis inſtammandā. Que dudū vexata miſe-
rabiliter clamare cepit: ⁊ pr̄i dicere: ꝙ aut ipaꝫ
ſeruo in coniugem traderet: aut ſeipſam occi-
deret. Pater igit anxius ⁊ filiam perdere dubi-
tans: de conſilio amicoꝝ ipam ſeruo ſuo manu-
miſſo in vxorem dedit: ⁊ maxiinā dotē cōceſſit.
Et dū dudū inſimul permanerēt: aduertit vxor
ꝙ vir ſuus nec ſe ſignabat: nec eccleſiam introi-
bat. Et dū huius cauſam ſolicite per dies plu-
rimos req̄ſiſſet: ꝗuis dudum ſibi veritatem ne-
gaſſet: eidem tandē cuncta que ſibi contigerant
enarrauit: ⁊ puella ſupinde baſiliū conſulendū
abiit. Qui puerū vocans: ⁊ omnia ab eo audiēs
interrogauit ſi ad xp̄ꝫ redire vellet. Cui ille re-
ſpondit: ꝙ vellet libēter: ſed non poterat: quia
abnegatiōis ſue chirographū diabolo fecerat.
At ſctūs eū in dn̄o cōfortauit: ⁊ cruce ſignatuꝫ
p triduū incluſit: poſtea eū viſitauit: q̇ magnas
demonū infeſtationes ſe pati dicebat: eo ꝙ ipꝫ
lapidantes chirographū ſibi oſtendebant. Cui
ille dans eſcam modicā: iterū eū ſignauit: ⁊ in-
cluſit: ac pro ipſo iugiter deū orauit. Et poſt ali-
quot dies iterū ad euꝫ veniens: ab eo percepit
ꝙ clamores eoꝝ a longe audiebat: eos tamē nō
videbat: iterumqꝫ ipm̄ reficiens abiit: ⁊ pro eo
orauit: ⁊ die quadrageſimo rediens audiuit ꝙ
viderat ſanctū pro ſe pugnantē: et diabolū vin-
centem. Queꝫ baſilius educens: vocato clero ⁊
populo: ⁊ factis letaniis puerū in eccl'ia duce-
bat: queꝫ demones ab alia parte trahebāt. Tūc
clamante puero: baſilius demones increpauit:
eoſqꝫ dudū conquerentes effugauit. Et dū ipē
cuꝫ omni populo in orōne perſeueraſſent: ecce
ſcriptū iuuenis per aera in manib⁹ baſilii con-
uolauit: quem ille iuueni oſtenſum lacerauit: et
abſolutū ac cōmunicatū ⁊ bene inſtructū vxori
reſtituit. ¶ Mulier quedā omnia peccata ſua
in cedula ſcripſerat: ⁊ eam baſilio dederat: ſup-
plicans: vt pro ſe oraret: vt deus ſibi peccata di-
mitteret: qui duꝫ pro ea oraſſet: omnia peccata
preter vnū grauius de charta delata ſunt. Quā
baſilius ad effrem heremitā miſit: vt eius ora-
tione: ⁊ peccatū illud deleri poſſet. Tūc effrem
eam ad baſilium tanꝙ̄ ſanctiorem remiſit: et vt
veniēs feſtīaret admonuit: eo ꝙ dubitabat: an
ipſum viuum inuenire poſſet. Rediens ergo
mulier virum die defunctum repperit: qui iam
ad tumulum portabatur. Et dum lamentabili-
ter fleret: ⁊ cedulam ſupra corpus defuncti po-
ſuiſſet: iterum eam aperuit: et peccatum deletū
aſpexit. ¶ Dum autem ſanctus dei egrotaret
infirmitate: qua et deceſſit: quidaꝫ probus me-
dicus iudeus ioſeph nomine eū viſitabat: queꝫ
ſanctus ſe conuerſurum preuiderat. Sed dum
in extremis poſitus eſſet: ioſeph ex motu pul-

sus ⁊ alijs indicijs: quem eo die moriturum nouerat: famulis secreto nunciauit: ⁊ vt necessaria sepulture pararent cõsuluit. Quod sanctus per spiritum audiens: hoc esse futurum eo die omnino denegauit: ⁊ ioseph aliter esse impossibile constanter affirmauit: asserens se velle mori: nisi basilius eo die sole occidēte occūberet. Tunc sctūs eū interrogat: si vult mori peccato ⁊ viuere xp̄o: si die sequenti vsq; ad sextā horā superuiueret: quod ⁊ ioseph se facturum spondet. Beatus autē basilius q̄uis naturaliter illico moriturus: oratione non tantū mortis inducias q̄ conualescentiam a xp̄o imperauit: ⁊ vsq; in crastinū ad horā nonā superuixit: maneq; hora tertia de lecto surrexit: ad ecclesiā proprijs pedibus accessit: ⁊ ioseph conuersum baptizauit: et rediens ad lectū hora nona spiritū feliciter emisit kalen. ianuarij tēpore imperatoris gratiani: sepultusq; est in eccl'ia sua. ¶ Hic contra eunomiū insignes elaborauit libros. De spiritusancto volumen egregiū. In exameron homelias nouē. Epistolas breues: variosq; tractatus. Ad euchitas epistolam vnā contra hereticos. De incarnatione dn̄i librū vnū. Vitā balaam ⁊ iosaphat. Cōtra iulianū apostatā libros fortissimos. De generib⁹ peccatorꝫ inq̄sitionuꝫ librū vnū. De fide catholica ad ā philocū iconij ep̄m librū vnū. Scripsit etiā regulā monachorꝫ qua vtunt armeni: ⁊ alia multa opuscula fecit.

¶ De sctā martina v̄gine ⁊ martyre. Cap. xxix.

Martina virgo ⁊ martyr rome ex patre ꝯsule nata: ibidemq; sub alexādro imperatore passa ē. Que ab eo vt christiana comprehensa: ad apollinis sacrificium inuitatur. Et dū orasset pars templum cuꝫ idolo cecidit: ⁊ demon per aera sicut fumus clamans euanuit. Quā alexander alapis cesam ab octo viris binatim sibi succedētibus vncinis ferreis attrahi fecit. Qui videntes quattuor angelos virginem confortantes conuersi sunt: propter quod ⁊ ipsi suspensi: ⁊ vnguibus lacerati: demū decollati martyriū cōsumauerunt. Deinde virgo xp̄i suspensa: et post hoc in quattuor palis extensa gladijs conciditꝛ: sed cesorib⁹ subito decedētibus carceri traditꝛ: vbi ab angelis visitata confortatur: ⁊ celesti cibo reficitur. Indeq; educta in tēplo artemidis statuitur: ⁊ immolare compellitur. Sed corruēte idolo ⁊ fugato demone iterum circa mammillas vnguibus laniatur. Iterumq; carceratur. Deinde in amphitheatrū ducta bestijs subijcitur. Cuius pedibus leo procidit mansuetus. Et dum inde educta fuisset: idem leo mox eumenium alexandri cognatuꝫ interfecit. Iterū post duos dies suspensa: et vngulis rasa: atq; decaluata est: eo q̄ virtutem maleficiorum capillis inesse putabant. Et dum in templo cei reclusa fuisset sola: idolo corruente: audite sunt voces angelorum cōtinuentiū a paganis. Quod imperator comperiens: ip̄am extra vrbē ductam iussit decollari. Et facto maximo terre motu. ccxxx. gentiles conuersi sunt. Cuius corpus calixtus papa cum suis clericis sepeliuit kalendas ianuarij.

¶ De sancto Conccordio presbytero ⁊ martyre. Cap. xxx.

Concordius presbyter ⁊ martyr passus est spoleti tempore antonij imperatoris. Hic ex parte, gordiano xp̄iano rome ortus: a sancto pio vrbis episcopo presbyter ordinat⁹ ⁊ doctus est. Qui cum via salaria habitaret apud sanctum eutycetē: tentus a torquato comite tuscie: qui versabatur spoleti: cū xp̄m confiteretꝛ: ⁊ sacrificare nollet: carceri traditus est: vbi a sanctis eutycete ⁊ antimo episcopo amicis torquati de eius consensu visitatus ⁊ confortatus fuit. Inde eductus equuleo suspenditur ⁊ torquetur. Et dum constanter in fide persisteret: iterum carceri mancipatur: ⁊ fame triduo maceratur. Nouissime cum statue iouis eidem in ergastulo p̄sentare thurificare renueret: a duobus satellitibus ibidē decollatur kalen. ianuarij. Sepultus in loco vbi aque plures emanāt: iuxta ciuitatem spoletanam.

¶ De sancto Almachio martyre. Cap. xxxi.

Almachius martyr rome martyriū passus est. Qui cum sacrificantibus gētilibus diceret: hodie octaue dominici diei sunt: cessate a superstitionibus idolorū: iubente vrbis prefecto captus: et a gladiatoribus occisus est kalen. ianuarij: vt dicitur in martylogio adonis.

¶ De sancto Fulgentio episcopo ruspensi. Cap. xxxij.

Fulgentius episcop⁹ ruspeñ. ex parte fulgentio et matre marchiana nobilibus in ciuitate toleto hispanie nat⁹ est. Qui grecis ⁊ latinis litteris non mediocriter eruditus in annis iuuenilibus a fausto episcopo in exiliū relegato monachalē habitum suscepit. Hic primo ab arrianis multas insidias ⁊ persecutiões perpessus ⁊ aliquādo durissime cesus est. Deinde effectus abbas monasterij sui: eadem arriana peste crescente ab eodem cenobio effugatus: sed auxiliante xp̄o

post tempus aliquod reductus in episcopū ruspeñ. electus fuit. Qui verbo ⁊ exēplo populū suum docēs: ad defensionē catholice veritatis: multa opuscula contra arrianā heresim compilauit. Propter qđ ab arrianis in insula sardiē cū. lx. catholicis epīs relegatꝰ: domū ad ecclesiam suā reuocatus: quasi per annū ante obitū suum episcopatui cessit: ⁊ ad monasteriū suum rediens: ibidē nō vt abbas: sed vt simplex monachus annū vltimū vite sue exegit. Ibiqꝫ plenus sanctitate hūanitatis debitū soluit kalen. ianuarij. epātus sui annorū. xxv. vite xō sue anno. lxv. Hic inter cetera vite sue arctissime recolenda carnes aut vinū nulla nunꝙ̄ necessitate: vel infirmitate gustauit. Floruit aūt tēpore gelasij pape: et anastasij primi iperatoris. ¶ Hic diuina ⁊ hūana litteratura prestātissimus: aduersus fastum elegans scripsit volumen. Composuit tractatꝰ ⁊ homelias multas plurimosqꝫ sermōes. Scripsit ⁊ fabularuꝫ allegorica: libro quem mythologiarū vocabula intitulauit. Hec sigibertus.

¶ De sancto Fulgentio episcopo vtruculañ. Cap. xxxiij.

FUlgētius episcopus vtruculañ. vir nimie sctitatis fuit. Qui dum rex gothoꝝ totilas ad partes suas accederet: eidē per clericos suos exēnia misit: vt eius insaniam mitigaret. Que rex vt vidit: spreuit: suisqꝫ hoībus iussit: vt episcopū sub omni feritate cōstringerēt: eiusqꝫ examini reseruarēt. Quē feroces gothi detentū circūdantes: eum in vno loco stare preceperunt: sibiqꝫ in terra circulū designauerūt: extra quē pedē tēdere nullo mō auderet. Cūqꝫ in sole nimio estuaret: nec circulū exire ꝓsumeret repēte tonitrua ⁊ coruscatiōes: ac pluuia nimia erūperūt: adeo vt custodiētes euꝫ immēsitatē imbris ferre non possent. Et cuꝫ inundatio nimia vbiqꝫ fieret: intra designationem circuli: intra quam vir dei stetit: ne vna quidem aque gutta descēdit. Quod dum regi nunciatuꝫ fuisset quem primitus insatiabili furore sitiebat: postmodum reuerendissime pertractauit: ⁊ cū honore ad propria remisit. Hec gregorius. iij. dal. cap. xij.

¶ De sanctis triginta martyribus Cap. xxxiiij.

TRiginta milites christiani: rome via apia martyrio coronati sunt. Quos dioclētianꝰ imperator simul detentos: capitali sententia condemnatos: decollari fecit. Sicqꝫ coronam martyrij perceperunt kalen. ianuarij.

De sancto Macario abbate alexandrino. Cap. xxxv.

MAcarius alexādrinus abbas: vt habet in hystoria tripartita: fuit in deserto de scythi: ad differentiā alterius macarij egyptij: antonij discipuli: qui fuit in thebaide: de quo dicet. xviij. kalē. februarij. Hic descēdens de scythi: intrauit dormire in monumēto: vbi sepulta erant corpa paganoꝝ. De quorū vno sibi puluinar sub capite strauit. Demones aūt vt ipm terrerēt: vocabat quasi mulierē ad balneū inuitantes: ⁊ alter demō sub ipo: tanꝙ̄ ex mortuo illo rn̄debat: se venire nō posse: qꝛ peregrinū super se habebat. Macariꝰ aūt in nullo territꝰ corpꝰ tūdebat dicens: ꝙ iret si posset. ¶ Apparuit sibi diabolꝰ aliqñ cū falce messoris: volensqꝫ eū ferire nō potuit. Dixit ꝙ ab eo multā violētiaꝫ pateretur: qꝛ sibi preualere non poterat. Nam quicqđ macarius faciebat: ⁊ demō: si vigilabat ipe nunꝙ̄ dormitabat: si ieiunabat: ipe penitus nō comedebat: verū in sola humilitate ipm excellebat. ¶ Vexatus a tentationibꝰ carnis saccū magnū harene deferebat: ⁊ interrogatus a theosebio qđ faceret: rn̄dit: ꝙ se vexantē vexabat. ¶ Vidit alia vice diabolū habentē in veste perforata ampullas multas: quas dixit esse tētationuꝫ spēs: ⁊ ꝙ ibat potionare fratres. Ita vt si vni aliquā earū nō placeret: aliam porrigeret. Et cuꝫ rediret: macario interrogāti quō fecerat: respondit: ꝙ oēs sanctificati erāt: preter quēdā theotiscū: q̄ sibi cōsenserat. Surgensqꝫ macariꝰ illuc iuit: illūqꝫ fratrē tētatū inueniēs conuertit. Et post hoc iterū demonē eundē repertum interrogat: quō se fratres habebant: qui rn̄dit: ꝙ male: ⁊ qđ plus erat: vnū acquisitū amiserat: qui sanctior aliis factꝰ erat. ¶ Dū caput defuncti reperisset: ⁊ orasset: interrogauit q̄s esset: qui rn̄dit: se fuisse paganū. Interrogatꝰ vbi erat aīa sua: respondit: ꝙ in inferno in tanto ꝓfundo: quantū distat celū a terra. Addiditqꝫ: ꝙ adhuc ꝓfundiores sunt iudei. Et vltra hos ꝓfundissimi sunt falsi xp̄iani: q̄ xp̄i sanguinē cognitū paruipēdūt. ¶ Ambulās aūt p ꝓfundā solitudinē: ad quodlibet miliare arundinē figebat: vt postmodū redire sciret. Et cū iam nouē dietas fecisset: eas oēs diabolus collegit: ⁊ ad caput eius dormientis posuit: vnde ad redeundū plurimū laborauit. ¶ Fratri cuidam longe tentato: ꝙ in cella sua inutiliter permaneret ꝯsuluit: vt cogitationibꝰ illis sic rn̄deret: ꝙ saltē pro xp̄i amore celle parietes custodiret. ¶ Dum culicē se pungentē occidisset: et ex eo sanguis exisset: redarguēs se: ꝙ ꝓpriam iniuriā vindicasset: nudus sex menses in deserto mansit: ⁊ inde a scabronibꝰ laceratus exiuit. Post hec clarus virtutibꝰ in pace quieuit quarto noñ. ianuarij. Hec in vitis patrum.

¶ De sanctis Argeo, Marcello ⁊ Marcellino martyribus. Cap. xxxvi.

ARgeus: marceſſus: atꝗ marcellin⁹ pueri fratres: paſſi ſunt in ponto ciuitate tomis. Qui marcellin⁹ ſub licinio ꝑncipe: inter tyrones cōprehēſus: cū nollet militare: dicens ſe xp̄ianū nulla ratione debere terreni ꝑncipis aſcribi militie ceſus ad mortē: ꝛ diu ī carcerē maceratus eſt. Et dū ſic detinereť in vinculis: ꝛ argeus ꝛ marceſſus fratres eius ip̄m viſitaſſent: ꝛ ipſi deprehenſi: ꝙ xp̄iani eſſent: cogūtur idolis īmolare: cū eſſent inter militares aſcripti. Sed nō conſentiētes a tribuno ſuo decollati ſunt. Marcellinus vͦo in mari merſus martyriū conſumauit. qui paſſi ſunt. iiij. nōn. ianuarij. hec ado.

¶ De ſctō Antherio papa ꝛ mar. Cap̄. xxxvij.

ANtherius papa ꝛ martyr: natione grecus: ex patre romulo pōtiano pape ī epiſcopatu ſucceſſit: ꝛ ſedit annos iij. mēſem. i. dies. xxi. Hic cōſtituit: vt epiſcopi maxime vtilitatis vel neceſſitatis cauſa poſſint transferri de ſede in ſedem. Hicꝗ geſta martyruꝫ a notarijs diligēter exquiſiuit: ꝛ in eccleſijs recōdidit legendas. Et hic ſub maximino auguſto martyrio coronať. Sepultuſꝗ eſt cum collegis ſuis in cimiterio calixti: via apia. iij. nōn. ianuarij. Et ceſſauit epiſcopatus dies. viij.

¶ De ſancta Genoueſa ꝟgine. Cap̄. xxxviij.

GEnoueſa virgo pariſien. anno. vi. martiani imperatoris claruit: vt ait ſigibert⁹. Hāc puellulā dū in domo paterna ſanctus germanus pariſien. ep̄s: vadens ad ſynodū conſpexiſſet: prophetico ſpiritu prenūciauit eam maximā in ſanctitate futuram: eamꝗ tūc de pudicitia docēs ad ꝓpoſituꝫ virginitatis incitauit. ¶ Dum aūt die quadam ꝓhibente matre omnino ad eccleſiā ire vellet: ꝛ mater ip̄am alapa ꝑcuſſiſſet: ſubito lumē oculorum amiſit. Quod puella videns: ꝛ matri condolens: ac ream ſe criminis remordens: aquam de puteo hauſtam inuocato chriſti noīe oculis genitricis infudit: ꝛ mater cōfeſtim recuꝑauit viſum. Duꝫ aūt in xp̄i virginē dedicata fuiſſet: ꝛ ieiunijs ac orōnibus vacaret: ex lōga carnis tabefactione leprā incurrit: quā pluribus ānis patienter pertulit: ſed demū a xp̄o mūdata eſt. Et dū ſancti dionyſij baſilica fabricareť: ꝛ calce deficiente operarij laborare nō poſſent: ꝛ ex hoc diebus multis vacare ab oꝑe neceſſe eſſet: oratiōes virginis effuſa: camerā quā exiſtimabant: vacuam adierunt: ꝛ eam calce miraculoſe plenā inuenerūt: ꝛ ſic in edificio proceſſerunt. ¶ Sed ꝛ ſitientibus operarijs virgo cuppam vini porrexit: de quo refectis oībus: vſꝗ ad cōpletam eccleſiā nō defecit. Multos ab immūdoꝝ ſpirituū oppreſſione liberauit: ꝛ alijs inſignib⁹ miraculis renitēs: in pace q̇euit. iij. nōn. ianuarij apud ſanctū dionyſiū ſepulta.

¶ De ſctō petro Aulano martyre. Cap̄. xxxix.

PEtrus martyr paſſus eſt in ciuitate aulana tēpore diocletiani ꝛ maximiani imperatorum: qui alio nomine balſam⁹ vocatus eſt. Hic a preſide ſeuero tētus: duꝫ ſe chriſticolā confeſſus eſt crucis ſupplicio affixus: interēptus ē: vere petri apoſtoli effectus heres nominis ac imitator paſſionis. Cuius paſſioneꝫ tranſtulit anaſtaſius apoſtolice ſedis bibliothecarius: vt ſcribit frater Uincētius: qui paſſus eſt. iij. nōn. ianuarij.

¶ De ſancto Daniele martyre. Cap̄. xl.

DAniel leuita ꝛ martyr padue quieſcit corpore in eccleſia cathedrali. Quod quideꝫ hoc modo repertuꝫ eſt. ¶ Anno em̄ dñi. cccccccclxviij. hic ſanct⁹ apparuit cuidam ceco in tuſcia exiſtēti monēs: vt ſi illuminari vellet ad corp⁹ ſuū viſitandum paduam accederet: ſeꝗ danielem martyrē nominauit. Qui paduam veniens ꝛ nihil de ſancto inuenire valēs: eo ꝙ ciuitas a lōgobardis nuꝑ diebus illis euerſa fuerat: ꝛ diruptis eccleſijs legēde ſanctoꝝ diſperſe: ſe deluſum putauit. Et duꝫ in eccleſia ſancte iuſtine oraret: eidē ceco ſanct⁹ daniel denuo apparuit ꝛ ip̄m illuminauit: ac locum ſepulture demonſtrauit. Illeꝗ cōtinuo epiſcopo iohāni ꝛ abbati ſancte iuſtine: tam miraculū ꝙ̄ viſa nūciauit. Qui congregato clero ꝛ populo: locū effodientes: corpus martyris inuenerūt: iacens ſuꝑ ligneam tabulā ad inſtar ſue longitudinis ſupinum ꝛ extenſum: habens ſuper ſe aliā marmoream tabulam eiuſdē lōgitudinis cuꝫ inferiori confixam clauis: videlꝫ ferreis enormibus: caput martyris: pectus ꝛ ventrē: ac omnia trāffodientibus mēbra: ꝛ binas tabulas colligētib⁹: que oīa qualiter a gētilibus paſſus fuerat: euidentius oſtenderūt. Sanguis vͦo a corꝑe diffuſus ita recēs in tabulis apparebat: ac ſi tūc ex vulneribus ſtillaret. Et ex parte exteriori ſculptus titulus legebať. Hic requieſcit corp⁹ ſancti danielis martyris ꝛ leuite. Quo aūt tēpore vel qua die ſeu ſub quo paſſus fuerit iudice aliter ignorať. ¶ Leuātes igiť inde corpus ad eccleſiam maiorē dei genitricis tranſtulerunt: et ibidē honorifice condiderūt: vbi ꝛ quieſcit miraculis fulgēs. Et quia paſſionis eius feſtum ignotum eſt: feſtum ipſius martyris agitur padue die qua corpus eius inuentum eſt: videlicꝫ iij. nōn. ianuarij.

¶De sancto Theogene martyre. Cap.xli.

THeogenes martyr filius epi xp̄iani: passus est sub licinio imperatore ĩ cyzico: q̃ erat p̄ma ciuitas hellespõti. Qui cõprehēsus ⁊ pductus ad legionē que dicebat̃ sera traiana: duz se xp̄ianũ cõfessus esset: in q̃ttuor palis extēsus: ⁊ fustibus cesus est diutius: donec. xviij. centuriones super eũ mutarent̃. Deinde in carcerem missus ⁊ in neruo extēsus: q̃ttuorq̃ clauis confixus est: vbi ab ip̄o xp̄o cũ sanctoꝝ multitudĩe sibi apparētibus cõfortat̃: quos ⁊ ip̄i custodes audierũt psallētes. Inde educt⁹ ⁊ tribuno suo presentat⁹: iussus est ab eo in mare mergi. Sed dũ mergeret̃ lux maxima sup eũ refulsit: q̃ oculos mergentiũ excecauit. Postq̃ aũt ipsi ad xp̄i fidē cõuersi fuerũt: ⁊ baptismũ susceperũt: post dies. ix. lumē eis restitutũ est. Corpus aũt martyris a fluctibus ad littus iactatũ: ⁊ a christianis repertum: sepultum est iuxta muros ciuitatis in villa: que dicitur Adamanti. Qui passus est. ij. noñ. ianuarij.

¶De sanctis Prisco Prisciliano ⁊ Benedicta martyribus. Cap. xlij.

PRiscus presbyter: et pscilianus clericus: atq̃ benedicta religiosa rome martyriuz passi sunt. Qui sub ip̄atore iuliano apostata: xp̄ianoꝝ ĩmanissimo psecutore compr̄hẽsi: ⁊ in cõfessione nominis xp̄i: gladio triumphũ impleuerunt ij. noñ. ianuarij. hec ado.

¶De sancta Darfosa martyre. Cap. xliij.

DArfosa martyr rome passa ē tempe decij cesaris. Que fuit vxor sancti Fabiani pape et martyris. Qui diuinitus p columbã elect⁹: vt in eius passione dicet̃. iij. kal̃. februarij: vxorē dimisit. Et post ei⁹ martyriũ Darfosa sctissima in castitate pmanēs: primũ exilio relegat̃. Deinde a p̄fato pncipe capite iussa est puniri. ij. noñ. ianuarij: vt dicit̃ in martylogio adonis.

¶De sctis Aquilino ⁊ socijs mar. Cap. xliiij.

AQuilinus: gemin⁹: eugentius: martian⁹: quint⁹: theodor⁹: ⁊ triphoni⁹ martyres: apud aphricã sub psecutione vãdalica p̄clarissimo martyrio corõati sũt. ij. noñ. iañ. vt dic̃ ado.

¶De sctõ symeone monacho ⁊ ↄfes. Cap. xlv.

SYmeon monachus xl. annis apud antiochiã in colũna q̃dã cõcaua stetit inclusus: mira vite sctitate ⁊ pnĩa clarēs. Hic a sctõ Timotheo abbate: p̄muz monachus factus est. Semel in hebdomada cibũ sumens: panem videlicet solũ aut herbarũ radices cum aqua tm̃. Funeq̃ colligatus adeo corpus artauit: vt carnes ei⁹ circa ligaturas putrefierēt: vixq̃ iussu abbatis hoc sentientis se solui pmisit. Deinde relicto monasterio ad desertum accedēs in puteo sicco pluribus annis mirã penitentiã egit. Postea in columna duodecim cubitorum sibi a populo ppe ciuitatē edificata: reliquo vite sue tēpore videl; annis quadraginta permansit: et adeo artissimã penitentiã egit: q femur ipsius putrefactũ est ex nimia tabefactione. Anno integro super pedē vnũ immobilis stetit. Multa quoq̃ miracula deus p ip̄m ostendit. ¶Nam cũ populus a dracone ingētissimo vexaret̃: orone facta dũ draco impetu nimio versus ciuitatem moueret̃: grossissimo ligno oculũ eius intrãte: ⁊ oclo draconis erupto: draco velocissime rediens: deserta petijt: sicq̃ populũ ab eius infestatione liberauit. ¶Mulierē: q̃ in potu serpentē trãsglutierat: serpentē euomere fecit. Et periclitanti populo nimia siccitate: aquam abundãter de terra pduxit. Sicq̃ in columna manens post vitã mirabilē stando spiritum emisit. Quē abbas antonius veniens visitatum: dũ eum primo stantē repperit: orare putauit: sed accedēs propius illũ migrasse cognouit: ⁊ sepeliuit. In cuius exequijs aues circa corpus volitantes: quasi vocib⁹ eũ deflebant. Sepultusq̃ est apud antiochiam miraculis clarens: queuit autez in xp̄o die noñ. ianuarij.

¶De sctõ Thelesphoro papa ⁊ mar. Cap. xlvi.

THelesphorus papa et martyr natione grec⁹ ex anachorita: sixto p̄mo pape in episcopatu romano successit: ⁊ sedit annos. xj. mēses. iij. dies. xj. Hic ↄstituit: vt missam ante tertiã nullus presumeret canere: qua hora domin⁹ noster ꝫm euangelium marci ascendit in crucē. Et in missarum solēnijs diebus celeberrimis hymnuz angelicũ decantari precipit. Et in natale dñi tres missas instituit celebrandas. Primã in galli cãtu iam nocte media proximante: quando christus in bethleē nasci dignatus est. Secundã illucescēte aurora: quãdo in cunabulis adoratus est a pastoribus. Tertiam in hora diei tertia: quãdo illuxit nobis dies redēptionis nostre. Hic etiã constituit. vij. hebdomadis ante pascha potissime omnē clerum ab esu carniũ ⁊ in ieiunijs abstinere: vt sicut discreta debet esse vita clericorũ a laicorũ conuersatione: sic ⁊ ieiunium. Has autē septem hebdomadas omnes clerici nõ in delitijs ieiunēt. Et hic sub Antonio imperatore martyrio coronatur. Sepultus est cuz fratribus suis in vaticano iuxta corp⁹ beati petri noñ. ianuarij. Et cessauit episcopatus dies septem.

De epiphania dn̄i nostri. Cap̄.xlvij.

Epiphania dn̄i triplici miraculo decorat. Hodie enim magi xp̄m adorant: iohannes saluatorē baptizat: ⁊ aquā in vinū dominus in nuptijs mutat. Pro quorū vtro meruit epiphania nominari: ab epi quod est supra: ⁊ phanes apparitio: quasi superna apparitio. Stella enim desup apparente xp̄s magis demonstrat. Et columba spiritussancti desuper descendente iesus baptizatꝰ dei filius patris voce inclamatur: ⁊ aqua in vinum miraculose transmutata: xp̄i iesu gloria manifestatur. Hoc autem annorum reuolutione factum est. Nam xp̄s dierum .xiij. a magis est adoratus. Deinde annorum .xxx. ⁊ totidem dierum est in iordane baptizatus. Et post hec anno reuoluto eodem die fuit ad nuptias Johannis euangeliste inuitatus: vbi aquā diuina potentia conuertit invinum. Sed quia in hoc festo ecclesia principaliter instat circa magorū adorationem: ideo ⁊ huiusmodi materia prosequēda est. ¶ Et nota: ꝙ quia xp̄s rex pacificus venit in mūdum: vt pacem faceret: ⁊ pacem adduceret: ipse est enim pax nostra ſm apostolum: ideo triplicem pacem homini adduxit: scȝ pacem temporis: pectoris: et eternitatis. Propter hec tria necesse fuit: vt esset rex: deus: ⁊ homo. Nam fuit necesse: vt esset pro pace temporis rex vniuersalis. Pro pace eternitatis deꝰ immortalis. Et pro pace pectoris homo temporalis. Idcirco in hystoria huiꝰ festiuitatis ꝓbatur: ꝙ xp̄s fuit rex vniuersalis: ⁊ deꝰ immortalis: ⁊ hō temporalis. Et hec tria: vt dicet: figurata fuerūt in triplici munere sibi a magis oblato. Nā aurū decet regiā dignitatē: thus diuinā maiestatē: ⁊ myrrha humanā mortalitatē. ¶ Nato ergo domino: tribus magis in oriente positis super montem victorialem orantibus ⁊ aduentum stelle a balaā chaldeo in ortu xp̄i manifestam de expectantibus: noua stella apparuit: vt dixit Chrysostomus: habēs in medio formam pulcherrimi pueri: in cuius capite crux splendebat: ⁊ audita est vox magos alloquens: vt in iudeam pergerent: ⁊ ibi natum puerum inuenirent. Qui susceptis muneribus stella eadem ductrice iudeam venerunt: hierosolymam intrantes: stelle visionem amiserunt: regem iudeorum natum quesierunt: eundem nasciturum in bethleem prophetico testimonio didicerunt: quo pergentes stelle ducatum recuperauerunt: eadem stella duce ad puerum natum deuenerunt: ipsum adorauerūt: tria munera obtulerunt: admoniti in somnis perviam aliam in patriā redierunt. ¶ Ostenditur ergo ex his primo: ꝙ xp̄s est rex vniuer

falis. Et hoc patet. Primo: quia ex regibus ge
neratus: ꝛ in regia ciuitate natus: ꝙ eñ ex re
gibus israel sit per carnē genitus ostendit mat
theus euangelista in principio sui euāgelij an
teꝗ deueniat ad hystoriam magoꝝ dicens. Li
ber generationis iesu xp̄i filij dauid ꝛc. Ideo
ꝗ voluit xp̄s in bethleem nasci: que est in tribu
iuda: ꝛ appellatur ciuitas dauid: eo ꝙ ipse vti
verus rex iudeorum esset de domo ꝛ familia da
uid: ꝑ carnis generationē ꝓpagat⁹. Ideoꝗ ad
ditur prophetia michee. Et tu bethleem terra
iuda ꝛc. In qua ad litterā ostenditur: ꝙ xp̄s ve
rus rex iudeorum: qui populū israel in ꝟga vir
tutis erat recturus: ī ip̄a ciuitate fuerat nasci
turus. ¶ Secūdo: q̄ ab amicis pr̄icipib⁹ visita
tus. De more eñ principum seculi est: ꝙ rex de
nouo regnum acquirēs: ab amicis regib⁹ eius
dem coronationi cōgaudētibus visitetur. Sic
ꝛ xp̄s nuper ꝑ carnē assumptā regnū mundi in
grediens: ꝛ principē huius seculi foras eijciēs
ab amicis regibus: nedum personaliter visitat:
sed etiā munerib⁹ honorat. Qui licet appellen
tur magi: fuisse tamen reges a doctoribus asse
runtnrun: ꝛ dc. ſm quosdam ꝙ fuerunt primo
magi id est malefici: sed postea conuersi sunt.
Reuera autem magi id est sapientes. Nam ma
gus persice: hebraice scriba dicitur: grece phi
losophus: latine sapiēs: venerūt autē ab orien
te hierosolymā in. xiij. diebus ſm remigiū mi
raculose ꝛ preter naturā: qm̄ puer ad quē pro
perabant: eos in tam breui spacio ducere pote
rat: vel dic ſm Hieronymum: ꝙ super drome
darios venerunt: quod est animal velocissimū:
quod tantū currit vno die: ꝗtum equus in tri
bus: ꝛ dicitur a dromos quod est cursus ꝛ are
ti virtus quasi virtuosus in cursu: venerunt au
tem hierosolymā propter tres rationes. ¶ Pri
ma fuit: quia magi tempus natiuitatis christi
agnouerunt: sed locum ignorantes existimaue
runt nouum regem natum in ciuitate regia re
perturum: que erat hierusalē. ¶ Secūda: vt ci
tius natiuitatis locum discere possent: cū ibi sa
piētes iudeoꝝ residerēt. ¶ Tertio: vt iudei in
excusabiles essent: q̄ locū quidē nascētis agno
uerāt: ſ; de tp̄e se nescios ꝑtendere potuissent.
vñ magi iudeis oñderūt tp̄s: ꝛ iudei magis lo
cū. Ex quo redarguit iudeoꝝ negligētia: dū si
liuni ꝓphete credūt: istis plurib⁹ nō acq̄escūt.
Illi inquirūt regē alienū: isti contēnūt ꝓpriū.
Illi venerunt e longinquo: isti manserūt e vici
no. Venerūt autē ꝛ quesierūt illū dicētes. Ubi
est qui nat⁹ est ꝛc. His ꝟbis: vt dicit Remigi⁹
in originali. Verū regē: verū hoiem: ꝛ verū deū
confessi sunt. Verū hoiem cū dixerūt vbi est q̄
nat⁹ est. Verū regē cū addūt: rex iudeoꝝ. Verū
deū cū cōcludūt: ꝛ venim⁹ adorare eū: cū solus
deus debeat adorari. ¶ Tertio: q̄ ab emulis
formidatus. Timuit enim eum rex herodes ei⁹
inimicus eisdē magis nūciantibus xp̄m; qua
re audiens herodes rex: turbatus est. Et hoc
triplici de causa. Primo ne iudei suum regem
natum reciperēt: ꝛ se alienigenam expellerēt.
Fuit eñ prim⁹ alienigena: qui iudeis dñatus
est. ¶ Secundo ne a romanis culpari posset: si
aliquis ibi rex vocaret: quē augustus nō cōsti
tuisset. ¶ Tertio: vt dicit gregorius: q̄ nimirū
terrena altitudo ꝯfundit: cū celsitudo celestis
aperit. ¶ Turbata est ꝛ oīs hierosolyma cū il
lo triplici de cā. ¶ Prio: q̄ impij nequeūt gau
dere de aduētu iusti. ¶ Secūdo: vt regi turba
to adularent se turbatos oñdentes. ¶ Tertio:
q̄ timuerūt: ne p̄sente ꝛ vētu ro rege adinuicē
certātibus: ip̄i in ꝑturbatiōibus inuoluerent.
Tūc herodes principib⁹ cōuocatis: sciscitaba
tur ab eis: vbi xp̄s nasceretur. Et ꝓphetia mi
chee in mediū ꝓfert: ꝙ xp̄s in bethleē sit nasci
tur⁹. Qd̄ cū audisset: cōuocatis magis didicit
ab eis tp̄s stelle que app̄uit eis: eosq; in beth
leē ad req̄rēdū puerū destinauit: ꝛ vt eū rep̄tū
sibi nūciarēt rogauit: simulās se adorare velle:
quē ꝑdere cupiebat. ¶ Secūdo ostendit: ꝙ est
deus immortalis. ¶ Primo in noue creature ꝓ
ductione: qd̄ soli deo ꝑtinet. Stella eñ illa: q̄
magis apparuit: fuit de nouo creata: q̄ peracto
suo officio in preiacētē materiā est reuersa. Et
hoc vt plurimū doctores tenent. Hec aūt stella
ab alijs differebat in sex: quaꝝ tres differētias
primas assignat fulgētius: ꝛ alie tres tangunt
in glosa. ¶ Primo eñ differebat in situ: q̄ non
erat localiter in firmamēto celi: ſ; pēdebat in
aere ꝓxima terre. ¶ Secūdo in fulgore: q̄ ce
teris erat splēdidior. Nā sole meridie fulgente
lucidissima app̄ebat. ¶ Tertio in motu: nō eñ
mouebatur motu circulari: ſ; p̄cedebat magos
motu ꝓgressiuo more viatoris: ꝛ cū stātib⁹ q̄e
scebat. ¶ Quarto in origine: q̄ alie facte sunt
in mūdi principio: hec autē mō. ¶ Quinto in
officio: q̄ alie facte sunt: vt sint in signa ꝛ tp̄a:
hec aūt vt p̄beat magis viā. ¶ Sexto in dura
tione: q̄ alie facte sunt ꝑpetue: hec aūt redijt in
materiā p̄iacētē officio suo ꝯpleto. ¶ Scd̄o oñ
dit de⁹ in secretoꝝ ꝛ futuroꝝ cognitiōe: cogno
uit eñ xp̄s: q̄d herodes factur⁹ erat: iō ꝛ ma
gos ad eū mittere voluit. cognouit etiā ꝙ se nō
adoraturū: ſ; occisurū cogitabat: iō ꝑ aliā viā
redire p̄cepit. Et nota: ꝙ cū magi hierosolymā
ingressi sunt: stelle ducatū amiserūt ꝓpter tres
rōnes: vt di. glosa. Prio: vt de loco natiuitatis
xp̄i q̄rere cogerent: vt sic de ei⁹ ortu certiores
redderent: tam ꝑ stelle app̄itionē ꝙ̄ ꝑ ꝓphetie
reuelatiōez. Scd̄o: qm̄ iuste q̄rētes hūanū auxi
liū: admiserūt diuinū. Tertio: q̄ sicut di. ap̄l'us
ꝓphetia fidelib⁹: signa īfidelib⁹ data sunt: iō si
gnū istis gētilib⁹ datū: iter iudeos fideles eis
app̄ere nō debuit. Cū aūt de hierl'; regressi fu
issent: stella añcedebat eos: vsq; dū veniēs sta
ret supra: vbi erat puer. Quā vidētes illi gaui
si sunt gaudio magno valde. ¶ Tertio ī magoꝝ

adoratione. Nā intrantes domū inuenerūt puerum cum maria matre eius: ⁊ procidentes adorauerunt eum. In quo ostenditur verus deus: quia preceptum erat: vt nullus adoraretur: nisi solus deus: vt dictuz est. Eidem quoqꝫ munera obtulerunt: videlicet aurū: thus: et myrrham. obseruātes in hoc antiquū legis preceptū. Nō apparebis in cōspectu meo vacuꝰ. Hec aūt munera in spem obtulerunt ꝓpter quattuor rationes. Primo qz vt dicit bernardꝰ beate ṽgini aurū obtulerūt: ꝓpter inopie subleuationē: thus contra stabuli fetorē: myrrhā ꝓpter membrorū pueri consolidationē ⁊ vermiū expulsionē. Secūdo: vt dicit augustinus: qm̄ aurū ad tributū. thꝰ ad sacrificiū: myrrha ad sepulturaz ptinet. Per hec intimantes: ꝙ in xp̄o ↄfessi sunt regiā potestatē: diuinā maiestatē: ⁊ hūanā mortalitatem. Et hec est cōis ratio doctorum. Tertio vt dicit maximꝰ: qm̄ in auro ostēdit captiuitatis nostre redēptio ꝓciosa: in thure demonū superstitio cessatura: ⁊ futurus vere religionis cultꝰ aperit: in myrrha ṽo: qua exanimata solēt corpora cōseruari: ꝓfigurat carnis nr̄e repatio et resurrectio mortuoꝝ. Et hec oīa ꝑ xp̄m futura erant. Quarto: vt dicit Gregoriꝰ: ⁊ est ratio moralis: vt ex hoc significet: qđ xp̄o ↄferre debeamus. Auro nāqꝫ sapiētia designat: salomōe attestāte: q̇ ait. Thesaurꝰ desiderabilis requiescit in ore sapiētis: Thure aūt: qđ deo īpēdit: virtꝰ orationis exprimit: psalmista attestante: q̇ ait. Dirigat oratio mea sicut incensum in cōspectu tuo. Per myrrhā ṽo carnis mortificatio figuratur. vñ ⁊ sancta eccl̄ia de suis operarijs vsqꝫ ad mortē ꝓ deo certātibꝰ dicit. Manus mee distillauerūt myrrhā. Nato g̊ regi aurū offerimꝰ: si in conspectu illius claritate supne sapientie resplendemus. Thus offerimus: si cogitationes carnis per sctā orationū studia in ara cordis incēdimus. myrrhā offerimꝰ: si carnis vitia ꝑ abstinētiā mortificamꝰ: hec gregoriꝰ. ¶ Tertio ostēdit: ꝙ est homo tēporalis. ¶ Primo: qz vt homo voluit nasci ⁊ educari: ideo inuenerūt puerum cum maria matre eius. ¶ Secūdo: qz vt timens mortem voluit occultari: quā naturaliter homines fugiunt. Ideo cū sicut deus prescinisset: ꝙ herodes eum querebat occidere: vt homo verus voluit in egyptū aufugere. ¶ Tertio: quia amans societatem voluit a coetaneis sociari: homo em̄ naturaliter diligit societatez cum sit animal sociale: vt dicit philosophus: et maxime appetit consortiū coetaneorum. Ideo christus voluit a pueris innocentibus ⁊ coetaneis associari: cuius fidei preconiū non loquēdo: sed moriendo confessi sunt: ⁊ flores martyrium extiterūt: vt dicit augustinus. ⁊ celebratur dies epiphanie ab ecclesia. viij. idus ianuarij: quo die iidē magi xp̄m adorasse creduntur.

De sanctis Gaspar Balthasar ⁊ Melchior magis. Cap. xlviij

Gaspar: balhasar: ⁊ melchior fuerūt illi tres magi: ⁊ reges sanctissimi: qui ad christū adorādum stella duce ab oriēte venerūt. Hi de regione persidis orientalis: que est inda superior ꝓuincia sabba dicunt extitisse: Horum nomina hebraice dicuntur. Apellius. Amerius. Damascus. Grece autem Galgalath. Malgalath. Sarachin. Latine autem nominantur: vt dictum est. Fertur quoqꝫ cum ad christum venerūt: Gaspar fuisse annorum sexaginta. Balthasar quadraginta: ⁊ Melchior viginti: ⁊ ita cōmuniter pinguntur. Hi sapientissimi philosophi ⁊ astrorum sciētie periti: successores balaam arioli fuerunt: et ad visionem stelle venerūt ex illa prophetia. Orietur stella ex iacob ⁊c. Nam vt ponit Chrysostomus. Quidam secretorum inspectores elegerunt de seipsis duodecim: ⁊ si quis moriebatur: filius eius substituebatur. Hi per singulos annos post menses ascendebāt super montez excelsum: qui dicitur victorialis: ⁊ tribus diebus ibi morantes se lauabant: deū orantes: vt stellā a balaam eorum patre predictā ostenderet. Et sic successiue: terni ⁊ terni: omnes duodecim faciebant. Dum autē isti tres reges in nocte natiuitatis dn̄i ibidem reperti essent: stella de nouo creata eis apparuit: ⁊ vt dictū est illis natuz regem iudeoꝝ indicauit: eosqꝫ ad eū adorandū inuitauit. Qui iussa fideliter peragētes: ꝑ aliā viā admoniti in somnis ab angelo: reuersi sunt in regionem suā. Nam veniētes tarsum cū nauibus tarsensium transfretarūt. Et quis omnes relicta gentilitate: exinde fideles extitissent: tamē baptismū nō susceperūt: donec dispersis apostolis ad ꝓdicandū a sancto Thoma apl̄o: q̇ apud indiā predicauit: baptizati sunt: ⁊ in fide xp̄i confirmati: eiusdē in ꝓdicatione coadiutores fuerūt. Qui ⁊ in eadē regione in pace quieuerūt. Quoꝝ corpora inde trāslata: cōstātinus magnus impator cōstantinopolim deportari fecit. Et deinde ꝓcessu tēpis a sancto Eustorgio ep̄o mediolanū trāslata sunt: vt in eius vita dicet. iij. idus aprilis. Nunc aūt requiescūt apud coloniā istuc de mediolano delata.

¶ De sancto Melanio ep̄o. Cap. xlix.

Melanius episcopus rodonen̄. venetensi perecia villa: que dicitur plautio oriūdus: claruit tēpore clodouei regis ⁊ anastasij impatore. Qui inter cetera virtutū eius insignia maxima viguit potentia: aduersus demones de obsessis hoībus expellēdos. Hic cuidā fratri: quē malignus inuaserat

spiritus: dum iret ad aquam hauriendā: alapā in maxilla prebēs: demonē ab eo excussit. Oratoriū aūt suū: quod dicit plautiū proprijs manibus fabricauit. In venerēsi pago: diabolꝰ quēdam virū vadens: ad hoc eū induxit: vt seipm suspendens laqueo strangularet. Quē sanctus supueniens ꝛ factū abhorrēs: oratione facta: nedū hominē suscitauit: sed etiam ab immūdo spū totaliter liberauit. Tandē post multa signa ꝟtutū iugiter intentꝰ in celū migrauit a seculo viij. idus ianuarij. Et cum scti albinus: victor: laurorꝰ: ꝛ marsus: corpus eiꝰ deferrent per vicēnā rodoñ. sepeliendū. xij. vinculati in turri detēti: scissa turre p mediū soluti ꝛ incolumes exierūt. Sanctū corpꝰ ad tumulū comitātes.

¶ De sctā macra ꝟgine ꝛ martyre. Cap. l.

Macra virgo in ciuitate augustana rictiouaro preside martyriū passa est. Que dū sacrificare nollet: iubēte pside: primū in equuleo suspensa ꝛ diutiꝰ torta: deinde igne precipitata est. Que cū ibidem diu permāsisset illesa: māmillis eius abscissis squalore carceris afflicta est: oī luce ac cibo negatis: verū circa noctis mediū lumīe immenso circūfusa: viroqꝫ venerādo canicie asperso sibi apparente confortata est: ꝛ cūctis plagis sanata: vberibus restitutis. Nouissime iubente preside super testas acutissimas ꝛ prunas extensa ꝛ diu voluptata orās migrauit ad xp̄m. Sepultaqꝫ est in territorio remeneñ. viij. idus ianuarij. Cuiꝰ corpus post multos annos cuidā leudulfo bubulco diuinitus reuelatur: ostensoqꝫ sibi loco per visionem: ibidem a fidelibus inuenitur: scilꝫ iuxta ecclesiā sancti martini: ꝛ inde leuatum honore condigno reconditum est.

¶ De relatione pueri iesu ex egypto Cap. li.

Relatio pueri iesu ex egypto: facta est regnante in iudea archelao ꝓ herode pr̄e suo: vt dicit Matthei. ij. ca. circa annos. l. imperij octauiani augusti: dum videlicet puer iesu septēniū etatis impleuisset: vt hystoria scolastica tradit. qualiter aūt xp̄s in egypto translatus fuerit: in auctentico non habet: nisi ꝙ dr̄ matth. eodē cap̄. ꝙ angelꝰ dn̄i apparuit in somnis ioseph: admonēs vt tolleret puerū ꝛ matrē eius: ꝛ fugeret in egyptū: ꝛ esset ibi vsqꝫ ad obitum herodis. Eo ꝙ herodes querebat puerū ad perdendū eū. Qui consurgens accepit puerū ꝛ matrē eius nocte: ꝛ secessit in egyptū: ꝛ erat ibi vsqꝫ ad obitum herodis ꝛc. ¶ In libro tamē de īfantia xp̄i: quē hieronymus chromatio ꝛ heliodoro ep̄is trāstulit ex hebraico in latinū: scribit: ꝙ ioseph virginē cū filio iumēto imposuit: ꝛ ipe in alio ascēdit: ꝛ arripuerūt iter per montana ꝛ per desertum: nolētes ire p maritimā timore herodis. Erātqꝫ cū eis tres pueri ꝛ vna puella in obsequium christi. Et exeūtes dracones de quadā spelūca cū ceteri timētes fugierēt: serpentes puerum adorauerunt. Simil'r leones ꝛ leopardi ꝛ alia genera ferarū adorātes iesum per desertū antecedentes: viā eis ostendebāt. ¶ Et post dies tres dum aqua in vtribus defecisset: ꝛ oēs fessi sub palme arbore quiescerēt: ꝟgo maria respiciens ad comā arboris de fructibꝰ eiꝰ ꝯcupiuit. Et cōfestim palma cacumē suū ante pedes virginis inclinauit: ꝛ collectis ex ea fructibus ad satietatem omniū: arbor se iterū erigēs ad statum pristinū redijt. Tūcqꝫ angelus apparuit: ꝛ ramū ex palma euellēs ꝛ asportans: ad celestia euolauit. Deinde ad radices palme fons aque limpidissime erupit: ex quo oēs refecti sunt. Et dū iter agētes maximo calore cōprimerent: ꝛ adhuc. xxvij. diebus itinerari oporteret āteqꝫ ad egyptū ꝑuenirēt: miro modo post tres dies in egyptū deuenerūt: ꝛ in ciuitatem hermopolim se receperūt. Ibiqꝫ māserūt peregrini vsqꝫ ad obitū herodis. ¶ Multa quoqꝫ miracl'a de christo puero ab eodēꝫ ostensa: in p̄fato libello reperiunt: que tam breuitatis causa qꝫ ex eo ꝙ inter apocripha connumerat: omittunt. Illud tamē memorabile pro cōstantia doctoribus habetur: ꝙ ingrediēte puero iesu in templum idolorū cū maria matre sua: oīa phani idola corruerunt: iuxta prophetiā esaie. ꝓpter qd̄ miraculuꝫ multi egyptiorꝫ cōuersi sunt ad euꝫ: ꝛ virginem matrē benigne tractātes: puerū iesuꝫ pulcherrimū plurimū reueriti sunt: ꝛ ip̄m aliquem magnorꝫ deorꝫ existimabāt. ¶ Extat ibidem fons modicus: in quo fertur virginē matrē puerum sepius balneasse: et pānos eius ꝓprijs lauasse manibus. In quo fonte omnes pueri etiā saracenorꝫ quacūqꝫ valitudine detēti: descēdentes: cōfestim sanant. Est ꝛ ibi lapis: vbi virgo pāniculos christi lotos ad siccandū extēdebat. Ibi est vinea engaddi: que profert balsamū: q̄ dicto fonte irrigat: et si aqua alia irrigaret: eo anno nullū fructū ꝓduceret. Et hoc notoriū est in oīni terra egypti. Est et ibi ꝓpe arbor q̄ ꝑsidis dicit: vt ponit Cassiodorus in tripartita hysto. Que fert vsqꝫ ad terrā inclinata: xp̄m hūiliter adorasse: que valet in salutē mēbrorū: si fructꝰ: foliū: vel cortex patientis collo alligent. Igit postqꝫ septem annis christus fuerat in egypto: defuncto herode: vt scribit Matth. ij. Ioseph in somnis monet ab angelo: vt xp̄m in terram iuda reducat: quod ꝛ fecit. Sed audiens ꝙ archelaus regnaret in iudea ꝓ herode patre suo: q̄n adhuc erat patre crudelior: timuit illo ire. Et admonitꝰ in somnis ab āgelo secessit ī ptes galilee: habitauitqꝫ in ciuitatē nazareth. Herode ātipa herodis ascalonite minore filio: ꝛ fratre archelai: iā tetrarchiā galilee tenēte. Dies aūt huiꝰ relatiōis pueri iesu ex egypto fctā scri

bitur a Hieronymo in eius martylogio fuisse die sequenti post epiphaniam: videlicet septimo idus Januarij.

¶ De sanctis iuliano basilissa ⁊ sociis martyribus. Cap̄.liij.

Iulian⁹ martyr cũ sociis: basilissa virgo cum sociabus tēporibus diocletiani ⁊ maximiani in ciuitate antiochia claruerunt. Qui nobilibus ⁊ xp̄ianis parentibus: progenitus: liberalium scientiis imbutus: dum annorum .xviij. a parentib⁹ ad coniugium cogeretur: ⁊ ipse in virginitate deo seruire disposuisset: diuina monitus visione parentibus consensit: ⁊ puellam nobilem ⁊ xp̄ianam noīe basilissam in cōiugem accepit. Die igitur statuta nuptijs cuȝ gloria celebratis intrat cubiculũ cũ virgine Julianus: tanq̄ iura matrimonij soluturus: vbi dum virgo miraretur: q̄ odorem rosarum ⁊ liliorũ hyemali tempore sentiret. Exponit sibi Julianus hunc esse odorem pudicitie virginalis: ⁊ post sanctas admonitiones virginem ad votum continentie incitauit. Tunc apparentes sibi ex vna parte xp̄s cum comitiua sanctorũ: ex alia dei genitrix cũ societate virginũ: nimia luce circũfusa sanctos dei cōiuges de virginali proposito commendarunt: ⁊ eis coronas aureas imposuerunt: ac librum vite aureis scriptum litteris ostenderũt: in quo noīa sua cōscripta iulianus ⁊ basilissa legerunt. Sicq̄ visione ab eorũ oculis ablata: ambo sancti in sancto ꝓposito permāserũt. Adeo vt parētibus iuliani de medio morte sublatis: sua omnia pauperibus erogarent: ⁊ duo monasteria construerent: in quorum vno Julian⁹ extitit pater ⁊ administrator fere mille monachorum: in altero basilissa cũ cetu sacratissimo multarum virginum domino seruiebant. ¶ Dũ aũt persecutio christianorũ in syria ⁊ egypto maxime vigeret: orauit basilissa: vt virgines quas cōgregauerat: dominus periclitari nō permitteret. Et per visionem a xp̄o cōfortatur: q̄ om̄es filias suas: quas deo acquisiuerat: ad celos p̄mittens: ipsa easdem post modum sequeretur. Quod dum sancta suis refert virginibus: subito commotus est locus: ⁊ apparuit columna lucis inter eas: in qua litteris aureis scriptum erat: qualiter omne illud sacrum collegiũ xp̄s infra certum temporis spacium ad celestia inuitabat: quod et factum est. Nam intra constitutum tempus: omnes ille sacre virgines ad celos in sancta cōfessione migrauerũt. Que post modum cũcte auro ⁊ gemmis indute: Basilisse apparuerunt orāti: ⁊ q̄ eā expectabāt dicētes: et ad celestia inuitantes. Hec dum basilissa iuliano gaudens retulisset: orans iuxta eum emisit spiritũ: quā ille cōdigne tradidit sepulture.

¶ Post hec dum martianus preses antiochiā ab imperatorib⁹ missus esset: ⁊ christianos oēs dijs immolare cōpelleret: ⁊ ep̄s ciuitatis multitudine cleri ⁊ populi ad sanctũ confugissent: misit martianus assessorem suum cum satellitũ multitudine: vt de predictis: an ita esset inquireret. Qui veniēs ad sanctum iulianum: ⁊ ip̄m cum omnibus: qui cum eo erant: in fide christi feruentes inueniens: eadem presidi nunciauit. Tũc preses iulianum solũ: vt auctorem omniũ iussit teneri. Reliquos ꝟo omnes in quo erant loco inclusos incēso cenobio igne cremari: vbi martyrum occisorum audiebāt singulis horis canonicis voces psallentiũ. ¶ Post hec martianus iulianũ in custodia detentum ante se in foro deductum: cepit cōpellere ad sacrificia deorum. Quem sacrificare nolētē: iussit primo nodosis fustibus cedi. Et dum cederet: casu vnus cedentiũ eruit alterius oculũ: qui erat notissimus imperatorũ. Qui dum iussu presidis ad tēpla deorũ duct⁹ esset: vt eis inuocatis oculũ recuperaret: demones hoc sacerdotib⁹ se nō posse facere clamabant: quin potius eterno igni vna cũ suis cultoribus reseruatos affirmabāt. Et dũ illuc preses ingressus esset: plus q̄ quinquaginta idola de auro: argento: christalo et ebore in puluerem redacta sunt. Quod dũ preses magice arti iuliani ascriberet: lotio ip̄m ꝑfundi iubet: vt sic maleficia solueret: qđ tamen in balsami odorem versum est. Sanctus autem martyr viro illi excecato facto signo crucis oculum restituit: q̄ mox ad xp̄m cōuersus: mādato p̄sidis gladio interēptus est. ¶ Deinde preses iussit sanctum ferro vinctum per totam ciuitatem circunduci. Et dũ ante scholas: in quibus celsus puer fili⁹ martiani studebat trāsiret: vidit celsus circa sanctũ multitudinem angelorũ coronam preciosam sibi imponentē. Moxq̄ relictis scholis conuersus: ad pedes sancti iuliani cucurrit: ⁊ xp̄m confiteri voce clarissima cepit. Et dũ pater p̄ses vna cũ matre ⁊ alijs magnatib⁹ eũ vellent retrahere: cepit puer eos durius increpare. Quos p̄ses indignat⁹ in artũ: obscurũ ⁊ fetidũ carcerē iussit recludi: sed xp̄i virtute lux de celo super eos ingens infundit: fetor in odorem conuertit: sed ⁊ vincula quib⁹ fuerant alligati soluũtur: atq̄ viginti milites: qui eos custodiebāt: ad dn̄m conuertunt: qđ audiens preses eos vna cũ iuliano ⁊ celso ei⁹ filio fecit in eadē custodia detineri. ¶ Cōtingit aũt: vt eo tēpore septē fratres filij quodā nobilis xp̄iani: q̄ fuerat de genere carini īꝑatoris: ⁊ ipi fideles īꝑatorib⁹ adeo grati forēt: vt ip̄os sine vlla ꝑsecutione cũ quodā antonio presbytero: religione fidei vti ꝑmitteret. Qui ꝑ visionem a xp̄o moniti ad sanctũ iulianũ in carcerē

vna cum prefato presbytero accesserunt: ⁊ ipm
ac socios hortari ceperunt. Et ab antonio pres-
bytero celsus puer: vna cū viginti militib⁹ cō-
uersis baptismi gratiam perceperunt. Quos
martianus in eadem custodia detineri ꝑcepit:
⁊ oīa que gesta fuerāt principib⁹ ꝑ litteras in
timauit. Cui impatores remiserūt: ꝙ si sacri
ficare nollent: singulos in cuppis pice: sulphu-
re: ⁊ bitumine repletis cōcremaret. Et dū eos
oēs eductos de custodia preses ante se statuis-
set: vt eos iuxta impatoꝝ decreta mori faceret.
Sanct⁹ iulianus iuuenē quēdā defunctū: qui
portabatur ad tumulū suscitauit: qui et mirabi
lia que in alio seculo viderat: corā omnib⁹ enar
rauit: ⁊ ipse fidem xpi recepit. Et cū vxor pre-
sidis plorans filio suaderet: vt tam acerba mor
te interfici nollet: promittit eidem celsus: ꝙ in
cuppa ignea permaneret inustus. At preses fi-
lij interitum horrens vicariū dereliquit: ⁊ inde
cum lachrimis abscessit. Igit omnes illi sancti
in cuppis missi: ⁊ igne succenso permanserant
illesi. Quod preses audiens admiratus illuc ac
cessit: ⁊ magis iuliani hec omnia deputās: ma-
tri celsum per triduū cōcessit: vt ab ea eius ani
mus mutaret. Que cū vna omnib⁹ illis inhone
sta custodia detenta: a filio celso conuersa est: ⁊
ab antonio presbytero baptizata. Quod audi-
ens martianus viginti milites extra vrbē edu
ctos tradidit decollandos. Septem vo fratres
igne consumi fecit. Julianus autē cū celso fi-
lio ⁊ matre ei⁹ cōiuge: ⁊ cū antonio presbytero
ac iuuene a mortuis suscitato: suo iudicio reser
uauit. Quos oēs diutius examinatos: ⁊ in xpi
cōfessione imobiles repertos: iterū carceri tra
didit cruciādos. Sequēti die ingressus in tem
plū iouis eos oēs illuc adductos: cepit ad sa
crificia suadere. Orante aūt Juliano tēplū cū
oībus idolis subuersum est: ⁊ mille de sacerdo
tibus ⁊ multitudine gentiliū perierunt: vbi ad
miraculi attestationē ignis vsqꝫ in presens eru
ctat. Tunc martianus territ⁹ eos iterū carceri
mancipauit: vbi media nocte ad eos venientes
basilissa cū oīb⁹ sanctis: quos iuliano xpo acqsi
uerat: eos hortantes ad supna dulcius inuita-
bant. Die aūt sequēti iussit preses digitos ma-
nuū ⁊ pedū sanctorū licinio oleo infuso ligari:
⁊ igni supponi. Dehinc celso filio suo cutē ca-
pitis auferri. Antonio vo presbytero ⁊ anasta-
sio iuueni suscitato oculos effodi. Sanctā aūt
matrē celsi cū aliquis tāgere vellet: excecabat.
Sancti vo exoculati diuinit⁹ illuminant: ⁊ alij
ab omnib⁹ tormētis liberant. Cūqꝫ martianus
eos oēs in amphiteatro bestijs exposuisset: ⁊
fere oēs sanctoꝝ pedibus ꝓcidissent: iussu ꝑsi-
dis: oēs rei mortis ibidē deducūtur: cū quib⁹
iulian⁹ ⁊ ceteri capitali suīa feriūtur: vt sic san
ctorū corpa a reorū cadauerib⁹: xpianis essent
incognita. Statimqꝫ facto terremotu cū coru-
scationb⁹ ⁊ grādine: tertia pars ciuitatis cū oī
bus tēplis fundit⁹ corruerūt: ꝑses aūt ide vix
euadēs eadē nocte interijt vermib⁹ ebuliens.
Sz dū xpiani corpa sctōꝝ discernere non pos-
sent: aīe singuloꝝ in specie vginū sup singuloꝝ
corpa vise sunt: ⁊ sic corpa sunt collecta ⁊ in ec-
clesia sub altari tumulata. Passio aūt hoꝝ oīm
sanctorū agit. vij. idus ianuarij.

De sctō Luciano presby. ⁊ marty. Cap. liij.

LUcianus antioche-
ne ecclesie presbyter ⁊ martyr vir
doctissim⁹ atqꝫ eloquētissim⁹ fuit:
De quo hiero. lib. de viris illustri
bus scribit: ꝙ tantū in scripturaꝝ
studio elaborauit: vt vsqꝫ tūc: quedā exēplaria
quorūdā opusculorū luciani nūcuparent. Fe-
rent ⁊ de ei⁹ fide libelli: ⁊ breues ad nōnullos
epl'e. Passus est nicomedie ob xpi confessionē
sub persecutiōe maximiani tpe antherij pape:
⁊ sepult⁹ helenopoli bithynie. Quam vrbē cum
prius drepana vocaret: cōstantin⁹ impator in-
staurās in honore matris ex noīe ipsius heleno
polim vocauit. Beda lucianū hūc sub alio ma-
ximo impatore: qui vna cū cōstātino imperauit:
passum fuisse scri. q passus ē. vij. idus ianuarij.

De sancto clero diacono ⁊ marty. Cap. liiij.

CLerus diacon⁹ apud antio
chiā ꝓ ꝯfessiōis gloria: septies
tortus ⁊ diu in carcerem mace-
ratus ad vltimū decollat⁹ mar-
tyrium consumauit. vij. idus ia
nuarij. Hec ado in martylogio.

De sanctis Luciano maximiano
et Juliano martyribus Cap. lv.

LUcianus ꝑsbyter: maximian⁹:
⁊ iulian⁹ pueri: apud
beluacū ciuitatē ꝓ xpi noīe passi sūt.
Qui lucian⁹ btī petri discipulus fu-
it. Et a sctō clemēte papa cū btō dionysio epo
ad gallias ꝑdicantes direct⁹: eidēqꝫ comes et
coadiutor dat⁹ extitit. Post hec idē ꝑsbyter: a
sctō dionysio beluacesi. vrbi destinat⁹ xpm euā
gelizās: plusqꝫ. xxx. miliū gētiliū ad xpm con-
uertit. Inter quos maximianū: ⁊ iulianū pue-
ros baptizauit. Ad hūc cōprehēdēdū vbicūqꝫ
foret inuēt⁹: Julian⁹ ꝑfect⁹ tres pueros desti
nauit: latrinū: lariū: ⁊ antrū. Qui ipm in belua
co ꝑdicātē repertū cū duobus pueris iā dictis
tenuerūt: ⁊ ad ꝑfectū adduxerūt. Qui prio ma
ximianū ⁊ iulianū pueros capite cedi fecit. De
inde lucianū ꝑsbyterū fustib⁹ cesuz: xpm ꝯfitē
tē silr decollari mādauit. Cui⁹ corp⁹ trūcatū ⁊
exanime caput ꝓprijs manib⁹ sumptū qsi trib⁹
miliarib⁹ deportauit: ⁊ trāsuadato tare fluuio
vsqꝫ ad locū: iu quo sepeliri elegerat deuenit:
ibiqꝫ gl'iose occubuit: vbi ⁊ tumulat⁹ qescit. Ui
soqꝫ tāto miracl'o qngēti gētiles ad xpz cōuer
si sūt. passi sunt aūt scti marty. vi. id⁹ ianuarij.

¶ De sancto Seuerino abbate. Cap̄.lvi.

Seuerinus abbas tēpore quo Attila rex hunorū defunctus est: in vtraqꝫ pānonia ⁊ finibꝰ danubiȷ̄ rebꝰ turbatis: ac inter filios eiꝰ ꝓ regno obtinendo initio certamine de partibus orientis aduenięs in vicinia norici ripensis ⁊ pannoniorū paruo oppido: qđ astaris dicit̄: morabat̄: agens angelicā vitā ⁊ tradens apostolicā doctrinā. Hic spm̄ ꝓphetie mirabilē noscit̄ habuisse. Nam subuersionē dicti oppidi ꝓpter ciuiū peccata dudū ante p̄dixit: ⁊ ciuibꝰ eidē illudentibꝰ inde discessit. Quo abeūte die ⁊ hora: quibꝰ p̄dixerat: oppidū a barbaris subuersuꝫ est. Inde ad aliud castrū: qđ dicit̄ cōmagonis declinauit: qđ a barbaris intus existētibus: xp̄ianisqꝫ dominātibꝰ: arctissima custodia seruabat̄: nullo īgredi vel egredi ꝑmisso. Ipse aūt nemīe īterrogāte oppidū ītrauit ⁊ xp̄ianis intꝰ existentibꝰ salutē ꝓmisit: eisqꝫ triduanam penitentiā induxit. Die ṽo tertio facto maximo terremotu barbari deterrent̄ de oppido fugiētes: ⁊ subsidiū ciuibꝰ intrinsecus aduenisse putātes; nocte sup̲ueniēte se alterutrū hostes extimātes mutuo seip̄os cedebāt. ¶ Ciuitatē fauianis: quā fames opp̄sserat: eo ꝙ hyemis tp̄e danubio congelato victualia nauibꝰ iuxta morē eodē deferri nō valebāt: oratiōe facta ⁊ glacie intēpestiue resoluta nauibꝰ victualibꝰ onustis aduenīētibus ab inopia liberauit. Cūqꝫ barbarorū rabies oīa loca occuparet: quocūqꝫ scīus introibat oppidū: illud ab incursu hostiū deus eruebat. ¶ In castello cullulo locustas a cunctis: quos repleuerāt agris excussit: solo agro vniꝰ ciuis excepto: eo ꝙ ab eo monitꝰ ad ecclesiam vna secū: ceteris cūctis ciuibꝰ ad orationē pergētibꝰ: venire contēpsit. ¶ In iouiaco oppido mulierē seminecē incolumē tradidit. ¶ Leprosum de mediolano sibi adductū a lepra mūdauit. ¶ Bonū monachū barbarū natione ab oculoꝝ infirmitate curauit: ⁊ alia insignia miracula fecit. Diē sui obitꝰ triennio ante p̄dixit: ⁊ se defunctū inde transferri mādauit: eo ꝙ ciuitas infestatione barbarica fuerat subuertēda: qđ vt predixerat per oīa euenit. Sicqꝫ in monasterio: qđ ip̄e cōstruxerat apud oppidū noricū sub rege rugoꝝ feuba in pace q̇euit. vi. idus ianuariȷ̄. Corpusqꝫ eiꝰ: vt mādauerat translatū est ml̄tis miraculis clarēs. Et in castello luculano qđ ē ī italia apđ ciuitatē neapoli ꝑ manū sancti victoris ep̄i iussu gelasiȷ̄ pape locatū est: vbi in eius noīe monasteriū est constructum.

¶ De sancto seuerino episcopo. Cap̄.lvij.

Seuerinus episcopus neapolitanꝰ fuit: ⁊ frater beati martyris victorini ep̄i pictauionen̄. de quo dicet̄ in eius fasto quarto non̄. nouēbris. Qui seuerinus post multarū virtutum ꝑpetrationem ⁊ sanctitatū insignia: q̇euit in pace sanctitate plenꝰ. vi. idus ianuariȷ̄. Hec ado.

¶ De sancta Martiana virgine ⁊ martyre. Cap̄.lviij.

Martiana virgo et martyr ciuis in suegritana fuit: q̄ veniēs cesaream: ⁊ videns in platea simulachrū diane confregit. Propter quod a ministris iudicis detēta: cesa: ⁊ ad ip̄m deducta est. Quam iudex in loco publico expositam gladiatori cuidam illudendaꝫ tradidit. Qui dū nocte ad ipsam ingredi vellet: paries diuinitus se interposuit: ⁊ ne ad eaꝫ accedere posset ꝓhibuit. Tradit̄ secūdo ⁊ tertio viris: ⁊ eis sicut ⁊ p̄mo simil'r contingit. Deinde in harena bestiȷ̄s subiȷ̄citur: ꝙ p̄rimū leo mansuetus effectus lingere cepit. Sed de consilio Bindariȷ̄ archisynagogi iudeorū laxatur sibi taurus indomitus: qui oculum quidem virginis eruit: quam postmodum leopardus discerptam lacerauit. Sicqꝫ immaculatum christo spiritum reddidit. Cuius corpus a fidelibus in ipsa ciuitate sepultum est. Dū autē archisynagogus domū rediȷ̄sset: igne celesti cū omni familia ⁊ domo consumptꝰ est: que domus nunꝙ deinceps permanere potuit: sed in miraculi testimonium pluries reparata semper corruit. Passa est auteꝫ virgo christi. v. idus ianuariȷ̄.

¶ De sancto Marcellino ep̄o. Cap̄.lix.

Marcellinus episcopus anconitanus venerabilis vite fuit: cuius gressum dolore nimio podagra ꝯtraxerat: cūqꝫ familiares sui: sic vbi necesse esset: in manibus ferebant. Quadam ṽo die per culpam incurie ciuitas anconitana succensa est. Cunqꝫ vehementer arderet: cucurrerunt omnes: vt ignem extinguerēt: certatimqꝫ proiȷ̄cientibus aquam: sic flamma excreuerat: vt totius vrbis incendium minari videretur. Cūqꝫ ignis iam partem vrbis non modicam consumpsisset: et obsistere nullus valeret: deductus in manibus episcopus familiaribus se portantibus: precepit vt contra ignem illum ponerent: quod et factum est: et ibideꝫ positus est: vbi flāma ardentius incumberet. Cepit autem miro modo in se incendium retorqueri: ac si sui impetus reflexione clamaret: se episcopum transire nō posse. Sicqꝫ flamma illo termino refrenata in semetip̄a refriguit: ⁊ vltra cōtingere quicꝙ edificiȷ̄ non presumpsit. Quieuit auteꝫ in pace sanctus episcopus. v. idus ianuariȷ̄. hec Greg. primo dialog. cap̄. vi.

¶ De sancto Paulo primo heremita. Cap̄.lx.

PAulus primus heremita: cuiꝰ vitā ſcribit Hieronymꝰ feruente decij perſecutione heremū vaſtiſſimā adijt: vbi. xciij. annis: hominibus incognitꝰ manſit. Cuius perſecutiōis immanitas: duobus recitatur exemplis. Duo eñi xp̄iani iuuenes cōprehendūtur: quoꝝ alter nudus melle perunctus: ⁊ ligatus ſub ardore ſolis: muſcarū ⁊ veſparū aculeis lacerandus exponit: vt ſcabronū puncturis cederet: q̇ ignitas ſartagines ſupaſſet. Alter vo ameniſſimo viridario: vinctis manibus ac pedibus lecto ſternit: ſibiq; puella ſpecioſiſſima ⁊ impudica ſociat: que amplexibus ⁊ contagijs iuuenez ad luxuriā prouocabat. Cum ergo ille motꝰ cōtrarios ſenſiſſet in carne: nec aliter ſe poſſet defendere: linguam dentibus preciſam in faciez impudice expuit: et ſic dolore tentationem fugauit: eamq; confudit. ¶ Eodem tempore dum paulus inferiori thebaide oriundus annorum xvi. parentibus orbatus cum ſorore coniugata remanſiſſet: ⁊ tantas martyrū ſtrages audiſſet: territus ſeculum deſeruit: ⁊ ad montiū deſerta confugit. Et in ſpelunca maxima: iuxta quā arbor palme vetuſtiſſime germinabat: ⁊ fons limpidiſſimus exurgebat: vſq; ad vite ſue terminum incognitus manſit. Quomodo autem hoc tempore medio vixerit incognitum eſt. ¶ Cum aūt Paulus annorū. cxiij. eſſet in heremo vitā angelicā ducens: ⁊ antonius annorū. xc. in alia ſolitudie moraref ⁊ cogitaret i aīo ſuo. nullū vltra ſe monachoruz in heremo conſediſſe: noctu ſibi a dn̄o reuelatur: aliū in pfundiori heremo ſe meliorē conſiſtere: ad quē viſendū deberet accedere. Qui ſenectutis ſue oblitꝰ ⁊ baculo ſubſtentatus: cepit per ſiluam peragere. Et primo quidem obuium habuit hippocētorū hominem. ſ. equo mixtū: qui ſibi viam dextera demonſtrauit. Deinde obuiauit animali fructus palmarū ferenti ſupra imaginem nominis: deorſum habens formā caprinā: quem antonius intellexit eſſe demonem in tali forma gentiles ruſticos decipientem. Et dum diem quaſi vagādo per herenuz exegiſſet: noctē in oratione deduxit. Sūmoq; diluculo eidem lupa ad radices montis aquam lambeus apparuit: que ip̄m ad cellulam pauli perduxit. Sed dum intrans ſpeleuz: ⁊ aure diligēter ſiquid audiret auſcultans pedem. ſ. lapide offendiſſet. Paulus antoēnium ſentis oſtium firmauit. Antonius vo rogat: vt ſibi aperiat: qui animalia recapiebat: aſſerens ſe nunq̄ receſſuruz: ſed ibi potius moriturum: victus ergo paulus aperuit: ⁊ alter alterum ex noīe ſalutauit: in mutuos amplexus ruunt: iuxta fontem conſedentes quieſcūt: ⁊ de multis colloquentes adinuicē ſermonem ptendunt. Hora aūt nona coruus ad eos aduolauit: ⁊ panem integrū eiſdem appoſuit. Tūc paulus deo gratias agēs dixit: volatile illud quottidie per annos. lx. panem dimidium apportaſſe: ſed tunc pter hoſpitis aduentū annonam duplicaſſe. Inter eos placularis orif: q̇s dignior panem diuidere debeat: defert paulus hoſpiti et antonius ſeniori. Tandē ad veſperas in hoc cōueniūt: vt vterq; manū apponat: ⁊ e regiōe vſq; panē diuidat. Deinde paululuz ex aqua fontis guſtantes: noctē in diuinis colloquijs trāſegerunt inſomnē. ¶ Cūq; mane paulus antonio ſuū obitū in pximo nūciaſſet: ⁊ ex hoc antoniꝰ vltra modum defleret. Paulus ne ex ſuo obitu mens vtriuſq; triſtaref: cogitauit illū remittere: vt ſic expeditius poſſet ad deū migrare. Rogauit antoniū: vt ad cellā ſuā rediens: pallium quod ſibi athanaſius epiſcopꝰ dederat: apportaret: quo corpus ſuū mortuū inuoluere poſſet. Miraf antonius: q̄ tale ſibi ſecretū apparuit: ad cellam feſtinantius redijt: ⁊ pallio accepto velociter ad paulū repedare cepit: dubitans de eo q̄ ſibi accidit. Et cum iam die illo et ſequēti perrexiſſet: ⁊ iam triū horarū iter eidem reſtaret: vidit pauli animā niueā inter pphetarū angelorum ⁊ apoſtoloꝝ choros ad celeſtia cū ſplēdore conuolantē. Et pcedens velocius ad ſpeluncam venit: ⁊ corpus genibus flexis vti orantem conſpiciens: ſe deceptū putauit: paulumq; viuentem ⁊ orantē credidit. Et cū dudū obſeruans motū aliquem non vidiſſet ⁊ mortuum cognouiſſet: poſt multas lachrymas corpꝰ inuoluit: ⁊ exequias celebrauit. ¶ Cum aūt ſarculū non haberet: ex quo terrā foderet: ecce duo leones aduenīūt: ⁊ ad menſurā humani corpis foueaz faciunt: ⁊ inclinato capite abierūt. Sicq; antonius corpus terre condidit: ⁊ veſtimētum de palmarū folijs contextū: quo paulus induebatur: aſſumpſit: ⁊ ad cellam ſuam rediens fratribus viſa narrauit. Eaq; veſte ex deuotiōe in ſolēnitatibus vtebaf. Quieuit aūt paulꝰ in dn̄o iiij. idus ianuarij circa annū dn̄i. cclxxxvij.

¶ De sancto paulo simplice ꝯfeſſore. Cap. lxi.

PAulus monachus ſimplex cognoīe diſcipulꝰ antonij fuit: qui dū ruſticanus eſſet inuentā vxorē in crimine adultero dimiſit: ⁊ heremuz petens antonio adheſit. Qui pma nocte ſue conuerſionis: vt probaret illuz: iuſſit antonius vt ſe expectaret: qui tribus diebus ante celle oſtium orans permanſit: magiſtrum expectans: nec diei eſtu: nec rore noctis motus eſt. Dum autē in cōuentu fratrū ex ſimplicitate interrogaſſet: ante chriſtus prior eſſet pphetis: mādauit ei antoniꝰ vt taceret; ⁊ obſtinatiſſime

triennio silentiū seruauit: nemini loquēs. Cui etiam dñs antonius plurima contra rationē iuberet: videlicet vt aquā haustā effunderet: ⁊ vestes dissueret: ⁊ resueret: oīa patienter implebat: ⁊ egros quos sanare nequibat antoniꝰ: iste sanabat. Dum pro salute viri furentis instāter orasset: illeq₃ salutē cōsequi nō potuisset: quasi indignatus paulus contra dñm iurauit: se nisi ille sanatꝰ fuerit minime comesturū: moxq₃ ille fugata rabie cōpos mentis effectꝰ est. Serpētes etiā ⁊ scorpiones scindebat: ⁊ cordiū secreta cognoscebat. Uidit aliquando inter fratres splendidos virū obscurū ⁊ nigrū ecclesiā intrātem: ⁊ demones illum retrahētes. Pro quo dū orasset: vidit illū claro vultu exeūtē: ⁊ demōes ab ipo elongatos. Interrogansq₃: dicit illū fuisse peccatorē longa fornicatione detentum: nuperq₃ ad deum maxima compunctione conuersum: ⁊ abrenuncians seculo: pauli discipulus effectus est. hec in vitis patrum.

¶ De sancto Nicanore diacono. Cap. lxij.

NIcanor diaconꝰ vnus de. vij. primis qui ab apostolis electi fuerunt: vt habet actuū. vi. Gratia dei ⁊ fide admirandus fuit: qui predicationis officium diligenter exercens: apud cyprum gloriosissime coronatus: ibiq₃ sepultꝰ ē. iiij. idus ianuariꝫ: vt dicit Hieronymꝰ.

¶ De sancto Guilielmo archiepiscopo Cap. lxiij.

GUilielmus epūs bituriceñ. floruit tēpore philippi imperatoris: qui anno domini. M. clxxix. in episcopatum promotus est. Hic genere nobilis a pueritia in parisieñ. ⁊ suessioneñ. ecclesiis canonicatū obtinens seculo derelicto ad grandimontēsem monasterium se cōtulit: ibiq₃ factꝰ monachus aliquanto tpe fuit: deinde ad maiora ꝓcedēs ad ordinē cisterieñ. in pontiniaceñ. monasterio cōuolauit: vbi proficiens in virtutibꝰ: priorarū suscepit. ¶ Postmodū abbas fontis sancti Johannis factus: successiue ad abbatiā carolaceñ. cenobij assumptus est. Et vbiq₃ subditos in multa mansuetudine pertractauit: ⁊ virtutum exempla propagauit. Tandē licet inuitꝰ in ecclesia bituriceñ. pontificali sublimatus honore: henrico archiepiscopo successit: vbi oneri succubuit: non honore prefuit: ⁊ humilitatem pristinaꝫ obseruauit. De animarū xp̄o cura sollicitus verbo ⁊ exemplo gregem domini pascere curauit: ⁊ virtutum miraculis claruit. Nam presbyteruꝫ gerardū nomine: qui vsum sinistre manus amiserat: ita vt celebrare non posset: audita prius eius confessinoe infra tertium diem adeo sanauit: ꝙ presbyter post triduum celebrauit. ¶ Puerū etiam cerebro ⁊ oculis turbatum: tremorē capitis patientem: imposita sibi manu perfecte sanum effecit. Semper codeꝫ vultu ⁊ animo perseuerans: quoscunq₃ ad se venientes consolabatur. Tandem assumpta cruce contra hereticos abigentes proficisci volens: cum itineris necessaria prepararet: infirmitate correptus: quieuit in pace. iiij. idus ianuariꝫ: et sepultꝰ in bituriceñ. eccl'ia: confestim miraculis coruscare cepit: quē honoriꝰ papa tertiꝰ canonizauit.

¶ De sancto Igino papa ⁊ martyre. Cap. lxiiij.

IGinus papa ⁊ martyr natiōe grecus ex philosopho de athenis: cuius genealogia nō inuenitur: thelesporo pape in pōtificatu romano successit: ⁊ sedit annos quattuor: menses tres: dies sex. Hic cōposuit clerum ⁊ distribuit gradus. Hic etiam constituit: vt vnus patrinus vel vna matrina suscipiat leuatum a fonte baptismi. Similiter ⁊ in cōfirmatione ⁊ in cathezizatiōe. Insuper statuit: ꝙ excepto romano pontifice: nullꝰ metropolitanꝰ audiat causam sui episcopi: nec cōdemnet eum: nisi in conspectu episcoporū prouincialiū ventuletur. Hic etiā scribit omnibus fidelibus generalē epistolā de deo trino ⁊ vno ⁊ de incarnatione filij dei: plenā catholicā fidē continentem. Hic fecit ordinationes tres per mensem decembris. presbyteros. xv. diacones quinq₃: episcopos ꝑ diuersa loca sex. Qui sub persecutione seueri imperatoris martyrio coronatꝰ. sepultusq₃ est iuxta corpus beati petri in vaticano. iij. idus ianuarij: ⁊ cessauit episcopatus dies tres.

¶ De sancto Saluio epo ⁊ martyre. Cap. lxv.

SAluius episcopꝰ ambianeñ. de territorio auerneñ. tempore hilperti regis claruit: qui predicto regi arriano resistebat. Tempore aūt regis karoli veniens valētianas ⁊ predicans: inuitatus ad prandium a quodā genardo nobili: dum in mensa quedā vasa argentea ꝓtulisset: vinegandus filius dicti genardi auaricia ductꝰ: ꝑdicta oīa sibi auferri fecit: deinde ipm in carcere detineri: ac nocte superueniēte eundē in carcere cū vno eiꝰ discipulo iugulari: ⁊ corpora eorum latēter abscōdit in stabulo armentorꝫ. Uerū dū locū ipm taurus ingens semper custodiret: ne ab aliis aīalibus pollueret: ⁊ pollutū aliquādo purgaret: ⁊ omni nocte lumen quasi in modū duarū lampadarum super hūata corpora videret: reuelante angelo rex karolus misit valentianas: ⁊ corpora defossa curru imposita ad sanctū vedastū deportari mādauit: que multi boues currui iuncti trahere non poterant. Demū duobus bobus solūmodo ap

positis: ⁊ quo abire vellēt dimissis: sanctorū pignora ad eccl'iam sctī martini apud valētianas deduxerūt: ⁊ ibidē substiterūt: vbi cōdita sunt. Interfectoribus martyrum a karolo inquisitis: exoculatis ⁊ decollatis. Qui passi sunt tertio idus ianuarij.

¶ De sancto Satyro martyre. Cap. lxvi.

Satyrus martyr apud achaiā passus est. Qui trāsiēs ante quoddā idolū cū exufflasset illud signās sibi frontē sacratissime crucis signaculo statim simulacrum corruens in puluerem redactum est. Ob quā causam martyr xpi ab infidelibus tentus in xpi confessione decollatus est secundo idus ianuarij.

¶ De sancto Arcadio martyre. Cap. lxvij.

Arcadiꝰ martyr: vt scribit zeno eps veroneñ. gloriosa passione coronatꝰ est. Cuius tā illustre martyrium fuit: vt in vno corpore tot fuerint supplicia: quot videnť ⁊ mēbra. Nā cū ꝓpter ꝑsecutionis rabiā ex vrbe aufugiēs latitaret. Cōprehēsus a paganis adducitť ad iudicē: ⁊ dū xpm cōfiteť excogitato nouo supplicij genere ab articulis manibꝰ: ⁊ a cruribus pedibꝰ abscisis viuus dimittiť: sicq₃ in suo sanguine volutatꝰ dum cruciatus emisit spiritū. ij. idus ianuarij.

¶ De sancto Hilario epo. Cap. lxviij.

Hilarius epus pictauieñ. aquitanie oriūdus nobilibꝰ parentibus genitus ab annis iuuenilibus moribꝰ ⁊ sapiētia insignis fuit. Qui in cōiugē habēs ⁊ filiā in laicali habitu monasticā vitā ducebat. Tandē relicto seculo clericali māncipať militie: ⁊ ꝓcedēte etate ac sapientia preualēte a clero ⁊ ppl'o pictauiorꝝ epus electꝰ est. Et cū nō solū eccl'iam suā: sed ⁊ totā galliā ab hereticis defensaret: ad suggestionē duorꝝ episcoporū arrianorū ab imperatore constantio arriano: cū dionysio mediolaneñ. ⁊ eusebio vercelleñ. epis in phrygiā relegať: vbi dū existeret: cognouit ꝑ spm: aprā filiā suā pictauis cū matre relictā nubere velle. Quā per epistolā gratissimā sibi missam: studuit ad virginitatis ꝓpositū inuitare. ¶ Sed cum vbiq₃ arrianorꝝ heresis pullularet: ⁊ ab imperatore oībus epis veniēdi ad synodū cōcessum esset: vt de veritate fidei disputarēt: veniēs hilarius ad cōsilium apud seleutiā isaurie oppidū celebrandū: ad petitionē arrianorum pictauiā redire compellitur: eo ꝙ ab hereticis nimiū eius fecūda sapientia timebatur. Et dum per insulam gallinariā serpentibus plenam transitū haberet: et reptilia eius presentiam fugerēt: palū pro termino fixit: vltra quē nunq̄ serpens accessit. Et cū esset pictauis infantē sine baptismo defunctum audiens pro ipo orauit: ⁊ tam diu in oratione perseuerauit: donec pariter surgerent senex de oratione: ⁊ infans de morte. ¶ Filiam quoq₃ suam aprā ex epistola sibi missa in virginitatis proposito firmissimā cernens: ⁊ ne aliquando flecteretur timens: oratione sua a dn̄o impetrauit: vt eam ad se recipere dignaretur. Sicq₃ puella defuncta est post dies modicos: quē hilarius sepeliuit. Quod mater puelle cōsiderans episcopū rogauit: vt sibi etiā transitū obtineret. Qui pro cōiuge similiter intercessit eāq₃ ad celi regna premisit. Deniq₃ multis miraculis perpetratis: dū infirmatus morti propinquaret: obitum quoq₃ suū imminere cognosceret: lenocium presbyterū sibi dilectū: nocte vt foras exiret admonuit: ⁊ si quid audiret sibi renunciari precepit. Ille iussa cōplens: voces tumultuātis ciuitatis audire se rettulit. Et cū circa ipm vigilaret finem expectās: media nocte iterum iussus exijt: ⁊ nihil se audire nunciauit. Moxq₃ immenso circūfultus lumine sanctus dei ad xpm migrauit. Et sepultꝰ est pictauis iduū ianuarij. circa annos dn̄i. ccxl. temporibus valentiani ⁊ valentis imperatorū. ¶ Hic sanctus doctor multa librorū volumina compilauit. Nam contra arrianos. xij. scripsit libros. Item ad galliarꝝ epos librū de synodis. In ps edidit cōmētarios: origenē imitatꝰ ⁊ ex suo aliqua adijciens. Scripsit libellū: quē viuēti constantio misit cōstantinopolim. Itē in cōstantiū quē eo iā mortuo cōdidit. Itē cōtra valentē et vrsatiū. Librum historiā arrimineñ. ⁊ feretrenceñ. synodi cōtinēte. Ad ꝑfectū salustiū contra dioscorꝝ aliū. Himnorū ⁊ ministeriorū aliū. Itē cōmentarios in mattheū. Itē tractatus in iob quos de greco origeñ. ad sensum trāstulit. Itē contra auxentiū libellū elegantē. Itē nōnullas ad diuersos epistolas. Tradunt aliqui eum scripsisse in canticis canticorū: quod tamē incertū est. Hec hieronymus de viris illustribus.

¶ De sancto Gregorio nazanzeno episcopo. Cap. lxix.

Gregorius nazāzenus eps et doctor grecorū: qui vt scribit rufinus presbyter verbo et operibus clarus lumen ecclesie incōparabile prebuit: de capadocia ortus: filius epi nazanzij ⁊ matris noīe religiose: athenis eruditus fuit. Qui dum iuuenis philosophie studeret: eidem die quadaꝫ due speciose femine apparuerunt. Quas cum ille vti castitatis amator cū indignatiōe repelleret: dixerunt se sibi amicas fore: quarū vna se sapientiam altera castitateꝫ nominans: dulces

iuueni prebētes amplexus: extunc sanctū eius propositum virtutis vtriusqꝫ firmauerūt. Post hec ab athenis discedens maris tempestatē patitur: seqꝫ deinceps deo seruiturū vouens lr̄is diuinis imbuit: ⁊ defuncto patre eidē in nazāzȷ̄ pontificiū subrogat. ¶ Mortuo aūt imperatore valēte arriano: cuius secte gregoriꝰ gladio fidei viriliter resistebat: ad constantinopolitanā ecclesiā gubernandā assumit: vbi p̄clara doctrina floruit ⁊ exemplo. Inter ceteros autem fidei pugiles: quos sapiētie vberibꝰ enutriuit. Hieronymū sanctissimū almū ecclesie doctorez in diuinis studijs habuit auditorē. Uerum dū perfidoꝝ emulationes sensisset inuidie contra se liuore subortas: relicta regia vrbe ad ecc̄liaz suam primā nazanzenum rediit: ibiqꝫ doctrine ⁊ orationi intētus vite residuū exegit: ibidemqꝫ sepultus. Inde corpus eius cōstantinopolim p̄cessu tp̄is translatum est. Quieuit in pace idibus ianuarij tp̄e theodosij senioris. ¶ Hic eloquentissimꝰ doctor plures cōposuit tractatus: de quibus rufinus Aquileien̄. p̄sbyter decē ex greco in latinū vertisse eloquium asserit. Hunc quoqꝫ .xxx. miliū versuū omnia opera sua cōposuisse Hieronymus tradit. Ex quibꝰ hec sunt: De morte fratris cesarij. Machabeoꝝ laudes. Athanasij laudes. Laudes Maximi philosophi: quē librū quidam falso ironiā vocant: quia extat alius vituperationē eiusdē maximi continens. nam licuit eūdem laudari ⁊ vituperari p̄ tēpore. Edidit ⁊ librū heroico carmine virginitatis ⁊ nuptiarū contra se disceptantiū. Aduersus ennoꝛiū duos libros. De sp̄ūsancto vnum. Contra iulium imperatorē vnū: ⁊ alios plures. Hec Hieronymus de viris illustribus.

¶ De sancto Firmino martyre. Cap̄. lxx.

F
Irminus martyr sus fuit tempore paganorū: sub qua tamen persecutione vel iudice: aut quibus supplicijs intereptus ignotū est. Et sepultꝰ fuit in ambianensiū ciuitate: locus tamē vbi requiesceret ignorabatur. Tēpore autem sancti Saluij episcopi corpus eiusdē martyris repertum est. Nam cum idem episcopus vna cum clero ⁊ populo triduo ad dominū exorasset: vt eis corpꝰ sancti martyris Firmini reuelaret: nimio odore fragrante et lumine immenso celitus super locū effuso: defossa ibidez humo corpus sacrum inuentū est. Ad quē locū ciuitates charoan̄. cenoman̄. nouiom̄. ⁊ bobacū eodem odore consperse ad visendū corpꝰ martyris concurrerūt: quod ab episcopo leuatū ad ecclesiā condigno honore translatū est. In cuiꝰ translatione glaciale frigus: videlz mēse ianuario in estum maximū cōuersum est. Arbores nudate subito frondes p̄tulerūt ⁊ flores: de q̄bus egri sumētes sanabant. Factum est autem hoc idibus ianuarij: nam dies passionis martyris sicut ⁊ cetera incognitꝰ est vsqꝫ in presens.

¶ De sctō Uiuētio cōfessore. Cap̄. lxxi.

U
Iuentius cōfessor samaritanis parētibus ⁊ paganis ortus est: qui ad p̄dicationez sancti Georgij apud antiochiam christū annūciantis conuersus est tempore ꝯstantini imperatoris. Deinde sacerdos factus: monitꝰ ab angelo thessalonicam venit: vbi idola Datiani presidis signo crucis edito contriuit. Filiamqꝫ eiusdez eupatronam nomine a demonio liberauit: ⁊ cum ducentis baptizauit. Post hoc cum sancto benedicto episcopo romam perrexit: quibus dum in via cibaria defecissent: piscis eis de mari in littus prosiliuit qui per hebdomadam illis suffecit. Quos etiā beatus hilarius pictauien̄. episcopus rediens ab exilio: obuios habuit: ⁊ secum duduz viuētium retinuit. ¶ Hic aliquādo in sex latrones incidit eum perimere volentes: quorum vnus se gladio transuerberauit: secūdus ad quercū se suspendit: tertius arreptus a diabolo expirauit: quartus oculos amisit: quintus rabie manus et brachia dētibus lacerauit: sextꝰ se in mare precipitauit. Et cū eēt btūs viuentius annorū .cxx. in pace occubuit apud castrum grauiorem idibus ianuarij. Cuiꝰ corpus sanctus Maxentius abbas ibidem tumulauit. inde postea translatum in montem vertiacū: vt dicit frater vincentius.

¶ De sanctis quadraginta militibus martyribus. Cap̄. lxxij.

Q
Uadragita milites ex tēporali tyrocinio ad xp̄i militiam transierunt. Qui omnes rome via lauicana sub imperatore galieno pro confessione fidei decollati coronas martyrij a dn̄o p̄cipere meruerunt idibus ianuarij: vt dicit ado.

¶ De sancto Felice presbytero ⁊ martyre in pincis. Cap̄. lxxiij.

F
Elix p̄sbyter ⁊ martyr pronomine dicit i pincis a subulis quibꝰ passus perhibet. nā pinca dicitur subula: naz cum magister puerorꝫ extiterit: ⁊ eis nimiū rigidus fuerit: tentus a paganis cum christū libere confiteret: traditus est in manꝰ puerorū: quos ipse docuerat in ecclesia: quem ipsi cuz stilis et subulis occiderunt. Qui passus est rome xix. kalendas februarij.

¶ De sctō Felice p̄sbytero ⁊ mar. Cap̄. lxxiiij.

FElix p̄sbyter τ mar
tyr germanus immediate infra
positi felicis p̄sbyteri τ cōfesso-
ris tēporibus diocletiani et ma
ximiani martyriū passus est ro-
me iuxta portā pincinā: vbi τ requiescit in loco
qui dr̄ in pincis: τ ex hoc ꝓnoīe in pincis dicit̄.
Hic senior altero fratre a prefecto vrbis draco
detētus ductus est ad templū serapis: vt sacri
ficaret. Et cū insufflaret in simulachrū: statim
in puluerē redactū est. Alia die ductus est ad tē
plū mercurij: τ de hoc fecit simil'r. Iterūq; du-
ctus ad templū diane pari modo idolū destru-
xit. Tunc vna cū fratre carceri mācipat̄: deīde
in equuleo leuat̄: τ q̄b⁹ hoc fecisset maleficijs
īterrogat̄: qui cū diceret hec nō diaboli male-
ficijs: sed xp̄i beneficijs facta fuisse: ductus est
ad dictū locū scd̄o miliario ab vrbe ad phanum
quod ibidē erat: qui facta orōne exufflauit in
arborē ingentissimā: q̄ statim radicit⁹ exuulsa:
τ templū cui erat cōiuncta euersum est: atq; si-
mulachrū cōminutum. Quod prefect⁹ audiens
iussit eum ibidē decollari: τ corpus eius inhu-
matū lupis τ canibus derelinqui. Quod tamē
xp̄iani nocte in foueā quā arbor euulsa dimise-
rat sepelierūt. xix. kalen. februarij. Et cum gen
tiles die sequenti corpus effodere vellent: qui-
cunq; manum ad hoc mittebat: a diabolo obsi-
debatur: vbi processu temporis eccl'ia eius no-
mini dedicata est.

De sancto Felice presbytero. Cap. lxxv.

FElix p̄sbyter τ con
fessor īmediate suprapositi feli
cis presbyteri τ martyris fra-
ter fuit. Qui cum a prefecto
draco p̄dicto tentus esset: eūq;
ad templa deoꝝ sacrificaturuz
ducere vellēt: cōminatus est eis ꝙ si eū ad ido
la sua ducerēt: hoc illis eueniret quod et alijs:
ad que fratrē suū duxerāt: q̄ oīa destructa erāt.
Quē prefectus fustib⁹ cesum: iussit in exilium
deportari in montē cerceiū: vt ibidem lapides
excideret: vbi filiā probi cuiusdā tribuni a de-
monio obsessam liberauit. Et cuz eidē tribuno
nūciatū esset ꝙ vxor ei⁹ in vrbe nolana: cui⁹ ip̄e
ciuis erat hydropisim incurrisset: felix eidē mi
sit oleū bn̄dictū: quo p̄ūcta sanata est: sicq; tri-
bunū cōuertit ad dn̄m. Sed dū ꝯsularis audis-
set ꝓbū xp̄ianū effectū: misit q̄ eū caperēt: qui
oēs man⁹ dolere ceperūt. At dū suasu scti feli-
cis xp̄m cōfitent̄: a dolore ꝯtinuo liberant̄. Et
sic oēs baptizati sūt. Expleto āō tribunat⁹ tp̄e
felix cū tribuno venit nolā ad quē pōtifex ido
loꝝ accedēs: dixit ei ꝙ deus suus fugerat: asse
rens ꝙ felicē venientē timebat: quē sctūs ꝯuer
tit τ baptizauit. Quidā ex ei⁹ horto olera nocte
rape cupiētes: dū vāgas ibidē repp̄issent: tota
nocte in horto luna lucēte laborabāt: τ se furtū
facere putabāt. Mane aūt a sctō inuēti τ salu-
tati pctm̄ suū cōfitētes ad ꝓpria redierunt. Et
cū quidā apollinē adorarēt: eo ꝙ illum diuinū
asserent: τ felix dn̄icā orōnē pugno clausam te-
neret: dicebat eis: ꝙ si apollo q̄d in manu habe
ret sciret edicere: parat⁹ erat τ ip̄e eū adorare.
Quo nihil rn̄dente: imo nec rn̄dere valēte: gen
tiles cōuersi sunt. Tandē post annos. xij. dn̄ico
die missa celebrata τ populo data pace in paui
mento se in orōnē ꝓijciēs migrauit ad dn̄m.
Et in eadē ciuitate tumulatus quiescit.

De sctō Michea ꝓpheta primo. Cap. lxxvi.

MIcheas ꝓpheta fi
lius hiemla: inter sctōs testamē
ti veteris merito cōputat̄: eo ꝙ
Achab regi isrl' τ iosaphath re-
gi iude volētib⁹ ire ī ramoth ga
laad ad eā obtinendā. Inter se
re q̄dringētos falsos ꝓphas: sol⁹ v̄itatē p̄dice-
re p̄sumpsit: vt scribit̄. iij. Reg. vlt̄. τ. ij. paral.
xviij. Nam cūctis ꝓphetis vno ore regi achab
predicētib⁹: ꝙ ramoth obtineret: micheas sol⁹
vaticinat⁹ est isrl' dispgendū: τ achab in prelio
occidendū. Et subiūgēs visionē et causam q̄re
oēs alij ꝓphete bona p̄dicabāt: dicit ꝙ hoc dn̄s
deus falso ꝑmiserat spū suggerēte se mendacē
futurū in ore oīm ꝓphetarū vt sic achab decipe
ret̄: τ vadēs ad p̄liū occideret̄. Propter quod a
sedechia vno ex falsis ꝓphetis micheas in ma-
xilla percussus est. Quā rex achab carceri manci
pauit seruandū vsq; ad reditū suū. Qui a iorā fi-
lio achab τ regni successore mortuo p̄re: ꝙ ma-
la parēti ꝓut sibi euenerāt p̄nūciasset: p̄cipitio
valde porrecto iactat⁹ occubuit. Hui⁹ michee τ
si dies martyrij sit est ignota: hoc tn̄ loco ponit̄
ꝓpter aliū micheā sequentē: quē eundē cū isto
plurimi putāt: qd̄ tn̄ stare nō potest. Nā hic sa-
marites ille morastites fuit: hic tp̄e iosaphath
regis iude ꝓphetauit: τ sub iorā filio achab vt
dictū est: interfectus fuit: ille tp̄e ioathā regis
iude vaticinari cepit annis plusq̄ centū: ab obi
tu ioathā euolutis. Hui⁹ nulla ꝓphetia scripta
legit̄: illius liber vaticinij reperitur.

De sctō Michea ꝓpheta scd̄o. Cap. lxxvij.

MIcheas ꝓpheta
scd̄s de ciuitate moraste: q̄ est
in tribu effraim tp̄ib⁹ ioathā
achaz τ ezechie regū iuda pro
phetauit: vt ip̄e eiusdē textus
indicat. Cui⁹ ꝓphetia inuehit̄ cōtra samariam
que reges israel τ iuda simulacrū sup̄stitiōe fe
fellerat: icrepās dn̄s indignationē suā in eā ꝓ
cessurā: cōminat̄ etiā pp̄l'o israel p̄uaricatori τ
p̄ncipib⁹ ei⁹: q̄ eūdē pp̄l'z falsa suasiōe ad idola
colēda cōpulerat: τ verbis insequētib⁹ captiui-
tatem τ interitū affuturū nūciauit. Hic decem

tribub⁹ israel captiuitatis: ⁊ ipse in captiuitatē ductus apud assyrios. Quieuit in pace. xviij. kal'. februarij. Corpusq; ei⁹ in iudeā delatū est ⁊ sepultū. Hec hieronymus ⁊ iosephus tradūt.

¶ De sancto Abacuch propheta. Cap. lxxviij.

ABacuch propheta fuit de tribu symeō: vt in scholastica h ysto. legit. Hic ꝓuidit captiuitatē hierl'm ventur ā: ⁊ a chaldeis veniētib⁹ fugit in sostheracenā: ⁊ erat īcola terre israel. Descēdētib⁹ ꝟo reliqs inde in egyptū quasi peregrinabat in terrā suā. Eodēq; tp̄e ꝓphetiā ꝯscripsit. Et ī pn̄cipio causat aduersus deū: cur ipius vastasset ppl'm dei. Sed in cōsolationē apparuit sibi de⁹: calamitates circūstātiuz nationū futuras p nabuchodonosor longe maiores: ⁊ tandē ip̄m nabuchodonosor periturum: vt sicut Naum propheta in consolationem decem tribuum captiuarū predixit niniue submersionem: sic et iste in exhortationem duarum iam in babylonē ductarum babylonie destructionē prenūciauit. Hic dū pulmētū ferret messorib⁹: spū diuino prenoscēs se in babylonē ducendū: domesticis dixit: vt si nimis tardaret pulmentū messorib⁹ ferrēt. Et dū iret in cāpū: vt habet danielis vltimo. angel⁹ dn̄i eidē apparuit: ⁊ eivt prādiū danieli: q erat ī babylone in lacu leonū portaret: mādauit: qui cū babylonē aut lacū nescire diceret. Apprehēdit eū angel⁹ in vertice capitis sui: ⁊ portauit eū in babylonē sup lacum leonū in impetu spūs sui. Sicq; abacuch prādiū danieli presentauit: ⁊ cū comedisset: angelus eū in momēto ad priorē locū reportauit: vn̄ patet longe post liberatā susannā hoc factū fuisse. ¶ Dedit autē abacuch signum redit⁹ ppl'i: his qui erāt in iudea: ꝙ visuri cēnt lumē in ruinis tēpli: vltimāq; domus dn̄i desolationē ꝓdixit: ꝙ gens occidētalis hanc esset actura. Et dormiuit abacuch in pace. xviij. kalē. februarij. ⁊ sepult⁹ est in agro ꝓprio. Hic ꝓpheta cū alio precedente ex numero sunt. xij. ꝓphetaꝝ: q ecclesiastici. xlix. in sanctoꝝ veteris testamenti catalogo describunt. Hoꝝ ꝓphetarum duoꝝ videlicet michee ⁊ abacuch corpora sub archadio imperatore in iudea diuina reuelatiōe reperta sunt. Hec hieronym⁹ ⁊ ioseph⁹.

¶ De sancto Mauro abbate. Cap. lxxix.

MAurus abbas senatorū genere ortus patre eutytio matre iulia: duodenis a parentib⁹ sancto bn̄dicto in discipulū traditus: ⁊ ab eodē monachus factus: in omni vite sanctitate proficiens magistri vestigia imitabat: ⁊ super omnes monachos ab ip̄o amabatur: ⁊ cōmendabatur: ⁊ ex hoc magis humiliabatur: ita vt ieiunijs ⁊ orationib⁹ intētus cūctos sanctitate precelleret: ⁊ miraculorū gloria corruscaret. Quadā die hora sexta a colligēdis fructibus cū quibusdā ex fratrib⁹ rediens: claudū quendā et mutum puerū ante monasterij fores repertū: ad parentum preces erexit: eiq; loquēdi facultatē concessit. Quod benedictus abbas cōperiens: magis euz adhuc revereri cepit. ¶ Cūq; bertisrānius cenomaneñ. ep̄s monachorū cenobiū edificare disponeret: audita sancti bn̄dicti fama: misit ad eū flodegariū archidiaconū ⁊ arderadum vicedominū suū: quatenus eidē aliquem ex suis fratribus in abbatē mitteret: qui monachos cenobij construendi disciplinis regularibus informaret. Qui eidem misit maurū eius discipulum cum quattuor monachis: videlicet faustū: simplciū: antoniū: ⁊ ꝯstantianū: eisdēq; benedictione data predixit obitū suum de ꝓximo futurū: tradiditq; eis regulā ab ip̄o institutam: manibusq; mauri conscriptā. Et cū apud veliā hospitati fuissent: misit post eos benedictus nuncium: qui multas sanctoruz reliquias mauro quas sibi mittebat traderet: ⁊ epistolaz abbatis ex parte presentaret: in qua maurum confortans significabat sibi a dn̄o reuelatū: ꝙ multa foret aduersa passurus: ip̄eq; benedict⁹ erat de ꝓximo migraturus. Cum aūt post dies quinquagintaq̄nq; deuenissent vercellas: ibiq; biduo permāsissent: arderadus de scala turris altissime corruit: ⁊ scapulas cum manu et brachio adeo cōquassauit: ꝙ intumescentib⁹ partib⁹ illis post dies quadraginta nullo remedio medicorū sibi subuenire posset: nisi ad tumorez sanguinis putridi tollendū secatio fieret. Tūc maur⁹ oratione facta reliquis sanctoꝝ a patre missis mēbra languentis signauit: ⁊ continuo arderad⁹ san⁹ surrexit. Qd̄ dū audiētes mirarent: ille nō suis meritis: sed reliquiarū ꝟtuti miraculū ascribebat. Inde trāscūtes post dies xv. sergius famul⁹ eorū de equo corruēs pedē saxo collisuz extorsit: quē maurus signo crucis edito ab omni lesione ilico liberauit. ¶ Et cū apud ecclesiā sanctoꝝ mauritij et socioꝝ deuenissent: cecū quendā a natiuitate qui annis. xi. ibidem ad elemosynam sedebat illuminauit: ip̄mq; prosecuta gratia ecclesie martyrū perpetuo seruitio mancipauit. ¶ Hospitatus apud eccl'iam sancte marie que est in locis virētib⁹: mulier quedā noīe remetia filiū adolescentem noīe elegiū defunctum irremediabiliter deflebat. Cuius dolori maurus cōpatiens cū simplicio solo monacho illuc accessit: et oratione facta mortuū suscitauit. Qui statim cū sancto ad matutin̄. ꝓcessit: ⁊ in lycin̄. monasterio deo seruiuit. ¶ Inde venerūt antisiodorū: vbi a romano abbate suscepti sunt: ⁊ cū eo pascha celebrarunt. Ubi die et hora qua sanctus benedictus de seculo isto transiuit: eius aīam ad celos ascē

dentē maurus cōspexit per viā videlicet orien tis tramite ab eius cella vsqꝫ ad celos erectā. Que dum ille consocijs reuelasset: duo ex eis idē se vidisse testati sunt. Uenientes aūt aurelia nū audierūt bertichramnū epm eē defunctū. Unde quodāmodo frustratus intentione sua: suadēte arderado andegaueñ. vrbē deuenerūt: ibiqꝫ florū nobilē virū qui amissa cōiuge vnicū habebat filiū arderadi ꝯsanguineū inuenerūt. Qui audita causa pro qua venerāt assentiente sibi theodoberto rege francorū: cui florus plu rimū dilectus erat: in propria possessione lo cum monasterij construendi mauro concessit: ipsumqꝫ predijs ⁊ honoribus largiflue dotauit: vbi vir dei constructa ecclesia in honore beati martini: cenobiū edificare cepit. ¶ Die quadā clericus cemētarius dū circa opus monasterij occuparet de altissimis gradibus super saxū corruit: ⁊ collisis mēbris quasi mortuꝰ iacuit. Quē sanctus vir ante fores ecclesie deportari fecit: ⁊ oratione facta ipm in momento ab oī le siōe sanauit: quo miraculo viso: florus q̇ aderat maurū cepit summa deuotione reuereri: ꝓpo nens relicto seculo eius monachꝰ fieri. ¶ Qui dam ex operarijs scō viro detrahebāt: ꝙ zelo hy pocrisis monasteriū construebat. Statimqꝫ tres ex illis spiritus malignꝰ inuasit: ex q̇bus vnus ꝓtinus expirauit. Sanctꝰ vero duos obsessus q̇ viui remāserant in ecclesia delatos ab infesta tione demonū mox exoluit: mortui vero cadauer in porticū ecclesie deduci fecit. ⁊ facta oratiōe cum lachrymis defunctū a mortuis suscitauit. Octauo igit̄ anno monasteriū per oīa ꝑfectum est. In quo quattuor ecclesie edificate fuerūt. Quarū maior cōsecrata est ab epo ciuitatis in honore beati petri apl'i. Secūda in honore scī martini. Tertia in honore scī seueri. Quarta in veneratiōe scī michaelis archāgeli. In quo quidē cenobio florus loci patronꝰ primo q̇dem anno obtulit vnicū filiū suū noīe bertulfū. per fecto vero opere licentiā a theodeberto rege pe tijt offerēdi seipm. Quā rex deuotissimus gra tanter cōcessit: insuꝑ ⁊ oblationi flori die qua habitū induit monachalē interesse voluit: vbi ⁊ ab abbate honorifice susceptꝰ est: ⁊ cū eodē charitate discubuit ⁊ locū suū additis redditi bus ampliauit. Post cuiꝰ excessum theobaldus filius suus ⁊ successor in regno patris exēplo eidē monasterio duas villas adiunxit. ¶ Dum aūt scūs maurus in villa gaudiaco cū duobus monachis resideret: archidiaconꝰ andegaueñ. cū pluribꝰ ad eū visendū venit. Cūqꝫ vasculū modicū vini superesset: qd' vix ipis tribꝰ in vna refectione sufficeret: ⁊ sanctus archidiaconū honorare vellet: vinū benedixit ⁊ oībus infun di iussit: ⁊ cū essent vltra. lx. quilibet etiā tribꝰ de vasculo sumpsit potū: ⁊ semper repertum est plenū. ¶ Post hec appropiquare cognoscēs obitum suū: cellā in secretiori patre sibi edifi cauit: vbi cōtemplationi vacās berdulfum sibi abbatē substituit. Et post duos ānos ⁊ dimidiū angelica reuelatione didicit per maximā patrē monachorū suorū qui erāt numero. cxvi. ad do minū transiturū: ipe vero illis premissis erat eos secuturus. Quod vt sibi ꝑdictū fuerat euenit. Ipe autē visionē angelicā fratribꝰ reserauit: ⁊ vt quilibet eorum se prepararet admonuit. Et infra menses. v. oēs monachi sui exceptis solū modo. xxiiij. ad deū euocati sunt. Inter quos Antoniꝰ ⁊ Cōstātinꝰ trāsierūt. Post qua scūs dei dolore lateris grauissimo egrotare cepit: ⁊ ad vltima deueniens cum esset annorum. xcij. in pace migrauit. xviij. kalen. februarij. Sepul tus est in ipo monasterio in ecclesia sancti mar tini: vbi et miraculis splendet.

¶ De sancto Isidoro abbate. Cap. lxxx.

Isidorus abbas: vt hieronymꝰ scribit in vitis patrū apud thebaidē claruit. Cuius mo nasteriū latis spatijs circūsceptū altissimo muro: vltra mille mona chos detinebat inclusos. Quod quidem adeo oībus que ad victū fratrum pertinent erat re fertū: vt nullus eorum intrandi vel exeundi ne cessitatē haberet. Soliqꝫ duo ex monachis per tēpora ad egrediendum deputabantur. Eoqꝫ pacto monachus quisqꝫ admittebatur: vt nūq̄ se egressurū oīno ꝓponeret. Erat eni intꝰ quasi paradisus dei angelicoqꝫ more psallētiū chori in ecclesia die noctuqꝫ sibi inuicē succedebant. In quo quidē loco abbas isidorus mirabili vi ta fulgens abbatē moysen ad se venientē suis monitionibꝰ a suprema carnis impugnatione exhortando fecit immunē. De hoc etiā cassio dorus. viij. libro historie tripartite dicit: ꝙ isi dorus per annos. xl. nunq̄ peccato consensit: qui omni sanctitate conspicuus ibidē in pace quieuit. xviij. kalen. februarij: vbi ⁊ sepultꝰ est.

¶ De sancto Macario egyptio abbate. Capitulo. lxxxi.

Macariꝰ ab bas egyptius an tonij discipulꝰ in heremo thebai dis claruit: qui multorū signo rum gloria insignis fuit. Ad hūc mat̄ filiū iuuenē adduxit q̇ a legione demonū: que flā mea dicitur: terribiliter vexa bat̄. Tres eni modios panū in cibum ⁊ lagenā vini quotidie sumens in po tum: vix poterat satiari. Deinde oīa sumpta in aerem quasi fumū ructādo vomebat ac si igne cōsumpta fuissent. Dieqꝫ sequenti edacior red debatur. Quē sanctus pietate cōmotus: orans adeo liberauit; vt tribꝰ libris panis quottidie

contētus ⁊ aqua modica: etiā ꝓprijs manibus vltra alios laboraret. ¶ Quidā culpatꝰ de homicidio: ad eū cōfugit se innocentē re vera asserendo. Et supuenientibꝰ ministris iudicis q̇ vt eū caperent fuerant insecuti: eisq̄ p̄sentibus: factꝰ abbas ad sepulchrū accessit hoīs interfecti: quē in xp̄i noīe adiurauit: vt sibi diceret: an ille eū occidisset: qui rn̄dit ꝙ nō. Et instātibus illis: vt q̇s eū occiderat īterrogaret. rn̄dit suuz esse innocētes absoluere: nō aūt nocētes cōdēnare. Sicq̄ iuuenis absolutꝰ est. Idē etiā cum heretico disputās: eiq̄ q̇d rn̄deret nō habens: orās mortuū q̇ portabat ad tumulū suscitauit: qui suscitatꝰ hereticū cōfugit. Puellam etiam quendā q̄ magicis artibꝰ illusa sibi soli apparebat in equā conuersaz ab illusione fantastica liberauit. Pluribusq̄ alijs virtutū signis ⁊ vite meritis effulgēs: i pace q̇euit. xvij. kal'. februarij. Hic ad iuniores ꝓfessionis sue vnā scripsit epistolā: in q̄ vtilia multa ⁊ monastice religiōe necessaria docet: claruit sub valēris imperio.

¶ De sancto Bonitio epō. Cap. lxxxij.

Bonitius epūs aruerneñ. que dr̄ mons clarus: inter alia eius virtutum insignia beatā dei genitricez in summa deuotione habuit: vt frater vincētius ponit: cui dū nocte q̄daz solus in ecclesia sancti michaelis oraret: in extasi posito beata virgo cū multitudine curie celestis splēdidior apparuit: ⁊ q̇s esset aptꝰ ad diuina mysteria celebrāda a circūstātibꝰ interrogauit. Qui bonitiū orantē dignissimū acclamarunt. Et ꝙuis se reputaret indignum: a celesti choro assumit: vestibꝰ sacris induit: et missam celebrare iubet. Qui missam ꝑ visionē suo ordine celebrauit: ⁊ dū cōionē sumpsisset: btā virgo sibi vestez pro magno munere dimisit: ⁊ visione sublata ipse ad se redijt: vestēq̄ reptā iuxta se cū summa deuotione custodiuit: ⁊ visa pplo cūcto narrauit. Que vestis vsq̄ hodie ibi seruat: ꝓ reliquijs sacris ostendit: cuiꝰ materia ⁊ modus cōtexture a nemine cognoscit. Est aūt eximij cādoris: lenitatis: ⁊ leuitatis. Quieuit aūt in pace sanctus Bonitius. xviij. kalen. februarij: sepultus in ecclesia sua.

¶ De sctō Marcello papa ⁊ mar. Cap. lxxxiij.

Marcellus papa et martyr natiōe romanus de regione vialata ex p̄re bn̄dicto: marcellino pape i episcopatu successit: ⁊ sedit annos. v. dies xxij. qui tp̄e maximiani filij diocletiani impatoris martyrio coronat. Nā cū maximianus augustus p̄mus rediēs ex aphrica: vt diocletiano placeret in noīe eius thermas a solo edificaret in vrbe cepit oēs xp̄ianos ad afflictionē laboris cōpellere: et ꝑ varia loca q̄sdā ad lapides: quosdā ad harenā dānauit. Quibꝰ tarson xp̄ianus occultus ⁊ diues ac nobilis de suis facultatibus necessaria ministrabat ꝑ manꝰ sisinnij: cyriaci: largi: ⁊ smaragdi. Propter qd̄ marcellꝰ epūs celebrato concilio sisinniū ⁊ cyriacū diacones romane eccl'ie cōsecrauit. Multos quoq̄ martyrū conuersoruz ip̄e pōtifex baptizauit: ⁊ multoꝝ sanctoꝝ corpora colligēs vna cū iohanne p̄sbytero sepeliuit. Cū autē sanctꝰ cyriacus a maximiano filio diocletiani impatoris detentus: cathenis obligatus ante redā eiꝰ traheret die ꝓcessionis: et ex hoc marcellus papa illum redargueret: ab eodez fustigatus ⁊ eiectus est. Postq̄ aūt beati cyriacus: largus: ⁊ smaragdꝰ martyrium passi sunt: marcellus papa eos silr̄ tumulauit. ¶ Post q̄ lucina xp̄iana matrona ditissima eccl'ie dei oēs suas facultates cōcessit: ꝓpter qd̄ a maximiano ꝓscriptione dānata est. Dū aūt in exiliū duceret: rogauit marcellum vt domū suā in eccl'iam cōsecraret: qd̄ ⁊ ille adimplere curauit. Et dū ibi frequētius celebraret: maximianꝰ hoc audiēs: domū illā siue ecclesiaz fecit stabulū publicū iumentoꝝ: ⁊ eūdem ep̄m cū custodia ad suitiū aīaliū deputauit: vbi post multos annos emisit sp̄m. xvij. kalē. februarij. ¶ Hic fecit cimiteriū i via salaria: ⁊. xxviij. titulos cardinalatꝰ in vrbe romana ꝓpt̄ baptismū: sepulturas: ⁊ penitentiā multoꝝ ex gētilibꝰ cōuersoꝝ: ac ꝓpter martyrū reliq̄as tumulādas: qui etiā sepultꝰ est a iohāne p̄sbytero in eodem cimiterio p̄scille via salaria: et cessauit ep̄atus dies. xxv. Postea ṽo religione xp̄iana crescēte domus carabuli in ecclesiā trāslata est: q̄ hodie sancti marcelli noīe intitulatur.

¶ De sancto Marcello epō. Cap. lxxxiiij.

Marcellꝰ anticyranus epūs insignis sanctitatis ⁊ doctrine fuit. Qui multa aduersus eutycetē grecum scripsit volumia: ⁊ maxime aduersus arrianos. Extant ⁊ aduersus eū nō liuiū auctorum libri sabelliane ip̄z herescos impetētes. Negat ille dogmatis eius esse: et cōmunione iulij ⁊ athanasij romane ⁊ alexandrine vrbium pontificum defendit se. Claruit sanctitate insignis tempore constantij imperatoris. Hec Hieronymus libro de viris illustribus.

¶ De sctō Felice epō ⁊ martyre. Cap. lxxxv.

Felix epūs tubabocen. tp̄e diocletiani ⁊ maximiani imperatoꝝ martyriū passus est. Qui anolino p̄sidi p̄sentatus: cū nomē suū nollet exp̄mere dicēs

solūmodo christianū: missus est vinctus ad prefectum pretorij qui illū vinculis mancipauit: ꝛ post dies .xij. de carcere eductū fecit eū cathenis alligatū post īpatores nauigare. Positusqꝫ est in nauicula: in qua diebus q̄ttuor sub equorꝫ vngulis inedia macerat⁹ iacuit. Veniēsqꝫ ieiunus Nolā cāpanie a cognitore ciuitatis capite plexus est. xvij. kal'. februarij: ibidē sepultus.

De scō Honorato epō arelateñ. Cap. lxxxvi.

HOnoratus epūs arelateñ. nobili ꝓsapia eiusdem vrbis oriūdus fuit: vt scribit hilarius qui ei in pōtificatu successit: qui gētilibus parētib⁹ ꝓgenitus: in adolescentia sua motu ꝓprio baptismū petijt: ꝛ licꝫ p̄re reluctāte paternā domū deserēs: venantiū ei⁹ fratrē seniorē ad xp̄m ꝯuertit: q̄ ambo ad caprasiū heremitam accedentes: ab eo de religione vite edocti sunt. Defuncto aūt germano suo venātio: honoratus heremū vrbi arelateñ. ꝓximū petijt: ibiqꝫ diu in omni vite sanctitate permāsit. Exēplo quoqꝫ cōuersationis sue gemnadiū quēdam virum effrenem ꝛ indomitū ad penitentiā prouocauit. Demū vrbis arelateñ. epūs fact⁹ in sancta religione deo seruiēs: et salutifera p̄dicatione dominicū gregē pascens: quieuit in pace. xvij. kalen. februarij.

De scō honorato epō ambiañ. Cap. lxxxvij.

HOnoratus epūs ambiañ. tp̄e Alcideberti regis francorū vir clarus sanctitate ꝛ miraculis floruit. Qui dū missaꝫ aliqñ celebraret: ꝛ corpus xp̄i sup altare ꝟginis cōsecrasset: vidit manū siue palmam xp̄i sacraꝫ hostiā tenentē: ꝛ epō cōicaturo quodāmodo porrigentē. Quā sanct⁹ de ipsa manu deuotissime sumēs: ab omni deinceps inquinamēto carnis illesus ꝑmāsit. Hic angelo sibi reuelante corpa sanctorū fusciani ꝛ victorici atqꝫ gentiani repperit: et ea condescenti mansoleo collocauit. Qui ꝛ post vitam laudabilē ad xp̄m migrauit.

De sancto Honorato abbate et confessore. Cap. lxxxviij.

HOnoratus abbas ꝛ cōfessor in samnij partib⁹ claruit: qui coloni cuiusdā in villa venātij patricij filius fuit. Hic ab annis puerilib⁹ deo deditus: etiā ab ocioso s̄mone abstinebat: carnēqꝫ ieiunijs macerabat. Sed cū die quadā parētes ei⁹ cōuiuiū fecissent: ꝛ carnes ad prādiū parassent iuuenisqꝫ ieiunās a carnib⁹ abstinere veller: irrisus est a parētibus: ꝛ discūbentibus cūctis interrogātibus an vellet sibi de mōtibus pisces afferri: qui ī loco ipo audiri poterāt nō videri. Post modicū aq̄ in cōuiuio deficiente accessit minister ad fontē vt hauriret. Et dū aq̄ de situla lignea: corā discūbētibus effunderet: pisceꝫ qui diuinitus aquam intrauerat simul effudit: qui victu vnius diei honorato sufficere potuit. Propter quod ī venerationē haberi cepit. Procedensqꝫ in virtutibus a dn̄o suo libertati deditus in eo loco qui fundis dicit' monasteriū construxit: in q̄ pr̄ fere ducētorꝫ extitit monachorꝫ. Dum aliquādo ex mōte qui monasterio ꝑminet moles ingentis saxi erupta ꝑ deuexa montis veniēs totius ruinā cenobij minaret'. Hoc vir dn̄i cernēs: inuocato xp̄i noīe signuꝫ crucis festinus opposuit: eamqꝫ in deuexi mōtis latere fixit: vbi vsqꝫ in presens locū cernentib⁹ aspicitur: vt casura desuper pendere videatur. Hec Gregorius p̄mo dial'. cap. ij.

De sancto Tityano epō. Cap. lxxxix.

TItyan⁹ epūs ortus heraclea ciuitate nobili genere: a floriano opitergieñ. epō eruditus est ꝛ in p̄sbyterū ordinatus. Quo q̄dē ꝓpter amorē martyrij epatui cedēte: tityan⁹ a populo elect⁹ est in epatū: qui gregē dn̄i optime pauit s̄monibus ꝛ exēplis: ꝛ sanctitate polēs in pace quieuit. xvij. kalē. februarij. Sepultusqꝫ est primo in ciuitate opitergieñ. Cui⁹ parētes ad euꝫ veniētes ꝛ iā mortuū reperiētes: corpus noctu furati sunt: vt in patriā deferrēt. Quos mane ppl's armatus insecut⁹ est ꝓ corpe redimendo. Et dū ꝓpter hoc adinuicē bellū vellēt assumere: apparuit senior: qui eis cōcordiā suadēs cōsuluit: vt corpus solū in nauicula dimitterēt: et diuine volūtati exponerēt quo deus vellet deferendū. Quod cū fecissent: disparuit senior: ꝛ nauicula ꝑ flumē linētie iter sursum contrarijs vndis tenēs: deuenit ad locū qui dr̄ septim⁹: et ibi q̇euit. Corpus aūt terre depositū dū iterꝫ de ipo habēdo multorꝫ locorꝫ incole cōtenderent: cōsilio senioris p̄fati iterū apparētis: diuinum oraculū implorabāt. Et post ieiuniū triduanuꝫ diuina reuelatiōe vitulus cū mr̄e vehiculo iungit': ꝛ corpus supponit': ꝛ quo vellēt abire dimittunt'. Qui ipm ad ciuitatē ceneteñ. deduxerūt: ibiqꝫ substiterūt: vbi ꝛ mulier a demonio obsessa meritis sancti corporis liberatur. Ibiqꝫ diguo honore tumulatur: quo et episcopat⁹ opitergieñ. translatus est.

De sancto Melantio epō. Cap. xc.

MElantius epūs vt dicit Socrates in hystoria triptita: discipulus Euagrij fuit. Cui⁹ ecclesiā cū adijssent hi q̇ iussu regis hunerici epos arrianis resistētes exilio deportabāt: viderūt eū vt vltimū ecclesie

ministrum candelas preparantem ⁊ lampades refouentem. Que cum interrogassent vbi esset episcopus: ille se ostensurum illis respondit: ⁊ fatigatos ex itinere ad hospitium suū duxit et refecit. Et post prandiū se esse episcopum eis patefecit. Qui propter eius humilitatem ⁊ reuerentiam admirati dederunt sibi fugam. At ille noluit declinare dicens ꝙ libenter pati volebat quod sui similes patiebantur. Sicq̃ vna cum ceteris voluntarium pro xp̄o subijt exiliū: vbi ⁊ post multos agones in christo dormiuit xvij. kalen. februarij. huius frater fuit salomō ex negociatore monachus effectus.

¶ De sancto Fausto ep̄o. Cap̄. xci.

Faustus episcopus apud regium gallie ex lirinen̄. abbate electꝰ est: vir sanctitate plenꝰ ⁊ diuinis iugiter scripturis intentus. Librum edidit de spiritu sancto. Item opus egregium de gratia dei qua saluātur. Libellum aduersus arrianos ⁊ macedonianos conspicuum. Item et alium aduersus eos qui dicunt esse in creaturis aliq̄d incorporeum. Epistolam etiā ad diaconū quendam nomine grecum: qui a catholica fide discedens ad nestorij impietatem abierat. Scripsit etiam epistolam aliam ad felicem prefectū pretorij ad dei timorē exhortatoriā. Et alia plura que nondum se vidisse gennadius hec scribēs dicit. Ideoq̃ noīare nō audet. Anastasij primi temporibus claruit. xvij. kalēdas februarij in pace pausauit.

¶ De sancto Antonio abbate. Cap̄. cxij.

Antonius abbas cuius vitam athanasius scripsit nobilibus ⁊ religiosis parentibus egypto ortus: et delicate nutritꝰ ab ānis puerilibus ecclesiā frequētabat. Et cum esset annorū. xviij. parētibus defunctis audiēs in euāgelio. Si vis pfectꝰ esse ⁊c. oībus distractis facultates suas pauperū viscéribꝰ inclusit. Sororē aūt sctīs virginibꝰ in monasterio commēdās: ip̄e mōastico habitu assumpto extra ciuitatē ꝓgressus cuidā seniori solitario adhesit cuiꝰ doctrina ⁊ exēplo informatꝰ: etiā p aliorū cellulas discurrebat: ⁊ a singulis mōachis exēpla salutaria colligebat. Post hec solitariꝰ manere cepit: ⁊ multas diaboli ꝑsecutiones sustinuit: quas ieiunijs ⁊ oratiōibꝰ ac vigilijs supauit. Et dū spm̄ fornicatiōis vicisset: diabolꝰ in specie pueri teterrimi añ eū ꝓstratꝰ appuit: seq̃ spm̄ fornicationis ab eo victū asseruit: quē antonius signo crucis effugauit: dicēs ꝙ adeo turpissimꝰ esset ꝙ ip̄m abinde ampliꝰ nō timeret: ⁊ deinde aspiori pnīa se afflixit: in orationibus sepius ꝑnoctās: semel in die post vespas panē solū cū sale ⁊ modicū aq̄ degustās: nōnūq̄ duobꝰ: vel tribꝰ diebꝰ sine cibo ꝑdurās: sup nudā humū cubans: carnē vnico cilicio domās: deinde longe a villa inter sepulchra se posuit: vni soli notiori vicino mandās: vt statutis diebꝰ sibi alimēta deferret: vbi multitudo demonum ip̄m verberibꝰ adeo lacerauit: ꝙ minister eius eū quasi mortuū ad villā hūeris asportauit. Et cū a cūctis vt mortuꝰ plāgeret̄: dormitātibꝰ illis antoniꝰ reuixit: ⁊ a ministro ad p̄dictū locū se iterū portari fecit. Et cū ex dolore vulnerū ꝓstratꝰ iaceret: aīosus ad bellū demones inuitabat: quibꝰ illi in diuersarū ferarū formis apparuerūt: ⁊ vnguibꝰ ac cornibꝰ crudeliter lacerarūt: ⁊ dū xp̄m īuocaret: subito mirabilis splē dor illuxit: ⁊ demones effugauit: cui vox de celo insonuit: ꝙ q2 virilr̄ dimicauerat faceret eū deus in toto orbe noīari. Et cū xp̄iani ex martyrio necabant̄ ip̄e matres sequebat̄: dolensq̃ sibi martyriū nō dabat̄. Post hec annorū. xxxv. ad heremū secretiorē accessit: ⁊ ibi arctiorē ad huc vitā ducere cepit: vbi argēteū discū repiēs admirās: vn̄ ibi discus argēteꝰ haberet̄ vbi vestigia hoīs nulla eēnt: ītellexit diaboli figmētū ⁊ facto crucis signo discꝰ euanuit. Post modū ingērē massam auri reppit: quā vt ignē effugit: ⁊ ad mōtē ascēdēs. xx. ānis īcognitꝰ māsit. Deinde a multis frequētari cepit: ⁊ p̄cipue a monachis q̄ heremū p diuersa loca colebāt: quibꝰ ⁊ monita salutis dabat. Et dū ad visitādos frēs ꝑgeret: riuulū nili crocodilis ⁊ serpētibꝰ plenū cū comitibꝰ trāsiuit illesus: ⁊ rediuit īcolumis. Quadā vice ī spū raptꝰ vidit mūdū laqueis plenū: ⁊ audiuit ꝙ sola hūilitas ip̄os euaderet. Uidit aliqñ demonē celsum corpe: q̄ se dei v̄tutē ⁊ ꝓuidētiā dicebat: petēs a viro sctō q̄d sibi donari volebat: in quē ille sputa cōgeminās: vt fumū effugauit. Aliꝰ etiā diabolꝰ sibi ieiunāti in figura monachi panes obtulit: suadens vt ederet: ne corpe nimia abstinētia tabefacto deficeret: quē vir dei diabolū intelligēs: xp̄i noīe īuocato mox effugauit. Multis quoq̃ miraculorū signis effulsit. Nā plurimos ab īmūdis spiritibus vexatos ⁊ varijs detētos lāguoribꝰ liberauit. Dū inclusus mōasterio nullū susciperet: martinianꝰ quidā militū p̄positꝰ: instanter pulsans ad ostiū obsecrabat: vt filiā eiꝰ obsessam liberaret: q̄ noluit ei apire: s3 de fenestra eidē loquēs filie salutē ꝓmisit. Ille xp̄o credēs ⁊ abiēs filiā saluā factā inuenit. Multi etiā vexati añ fores cenobij clausis foribꝰ dormientes purgabant̄. Et dū ī frequētia populorū nō haberet q̄etē diuinitꝰ admonitꝰ cū saracenis ad ꝓfundiorē desertū accessit itinere dierū triū: ⁊ habitare cepit in cāpo modico sibi a deo demōstrato paucis palmarū arboribꝰ conserto: vbi ad radices

mõtis fons limpidissimus habebaꝛ: vbi de pal
marum fructibus ⁊ panibus sibi aliqñ a sara-
cenis delatis vescebatur. Uolẽs autem labori
deferentiũ ꝑcere sarculo sibi apportato terrã
coluit ⁊ triticũ semĩauit: sicqꝫ de labore manuũ
victũ ducebat. Ibi etiã plantauit olera ꝓpter
aduentantiũ creationẽ. Preterea etiã de pal-
marũ foliꝭs manibꝰ opꝑabaꝛ. Elapsis annis plu
ribus victꝰ a fr̃ibus venit monachus visitare: q̇
bus dũ aqua invia defecisset: ⁊ tã ipi q̃ eorũ ca
melus: q̇ sarcinas baiulabat siti piclitarentur:
orõnẽ fudit ⁊ fons in deserto erupit: cũctosqꝫ
refecit. veniẽsqꝫ ad monachos: vt pꝛ cũctoꝝ su
scipiꝛ: ⁊ videns sororẽ iã vetulã aliaꝝ magistrã
letaꝛ. Iterũqꝫ ad mõtẽ rediꝭt vbi solitã vitã du
cebat: ⁊ frẽs ad se veniẽtes sermonibꝰ edifica
bat: ⁊ lãguẽtes sanabat. Frõto palatinus a de
monio obsessus ad ipm ꝓ liberatione accessit:
quem remisit dicẽs: q̇ vbi terrã egypti calcaret
saluꝰ eẽt: qḋ ⁊ factũ ẽ. Uirginẽ tripolitanã plu
ribꝰ grauibꝰ morbis detẽtã ad mõachoꝝ instã-
tiã etiã absentẽ orõne sanauit. Priꝰ tñ oẽs eiꝰ i
firmitates sibi a dño reuelatas fr̃ibus declara-
uit. Aliã qꝫ ṽginẽ laodicie residẽtẽ: dolorẽ sto-
machi validũ patiẽtẽ ad p̃ces archelai comitis
longe positꝰ orone curauit: comes qꝫ reuersus
ṽginẽ sanatã iuuenit. Nauigãs cũ q̇busdã fr̃i-
bus dixit se fetorẽ pessimũ sensisse: ⁊ nũciauit
demonẽ nauẽ igressuꝫ eẽ. Et subito q̇dã ex nau
tis vexatꝰ a demonio ꝓfliꝭt: quẽ mox antoniꝰ li
berauit. Aliũ isuꝑ nobilẽ demõiacũ sibi addu-
ctũ; q̇ furẽs vix poterat detineri: dũ sctõ abbati
maxillã ꝑcussisset: signo crucis edito ab imũdo
spũ eripuit: ⁊ demonẽ in deserto alligauit. Dũ
aliqñ ab angelis in aere leuareꝛ: assunt demo-
nes eiꝰ trãsitũ ꝓhibẽtes: ⁊ pctã eiꝰ ab exordio
obiꝭcientes: quos angeli redarguũt: ⁊ pctã oĩa
illa dimissa excipiũt: sꝫ si q̇d ꝯ eũ haberẽt: postq̃
monachus factꝰ est: vt ea edicãt iponũt: ⁊ cũ in
hoc defecissent: liber antoniꝰ in ethera tolliꝛ: ⁊
liber deponiꝛ. Huic etiã aliqñ diabolus in tan
ta ꝓceritate apparuit: q̇ celũ capite continge-
bat: ⁊ interrogatꝰ q̇s esset: dixit se esse sathã: q̇
multũ a monachis ipugnabaꝛ: ⁊ a xp̄ianis ma-
ledicebaꝛ: addens q̇ iã ad nihilũ esset redactꝰ:
postq̃ in cũctis partibꝰ regnabat xp̄s. ¶ Alias
etiã vocatꝰ vt exiret ⁊ videret: vidit demonẽ lõ
gũ vsqꝫ ad nubes attingentẽ: qui quosdã pẽna
tos ad celum volare cupiẽtes extẽsis manibus
ꝓhibebat: quosdã ṽo retinere neq̇bat. Et intel
lexit illũ fore aĩarũ ascensuꝫ ⁊ demonis ꝓhibi-
tionẽ: aliquibꝰ resistẽtẽ: quibusdã aũt obsistere
nõ valẽtẽ. ¶ Sacerdotes ⁊ clericos venerabi-
liter tractabat: ⁊ ab eis benedici hũiliter iplo-
rabat: ⁊ cũ litteras ignoraret etiã phõs ⁊ here
ticos scripturarũ allegatiõe ⁊ rationibꝰ cõuice
bat: vnde aliqñ alexãdriã veniẽs sermonemqꝫ
publice faciẽs arrianos ibi astãtes mirabiliter
cõfutauit; ⁊ multa miracula fecit. Rediẽsqꝫ in
porta ciuitatis puellã ab immũdo spũ exoluit.
¶ Quidã gẽtiles phĩ eũ adeuntes vt sibi illu-
derẽt: auditis eius sermonibꝰ edificati sunt ⁊
ad xp̄m cõuersi. Ab imꝑatore Cõstãtino sepiꝰ
ꝑ litteras visitatꝰ: eidẽ epstiolã exhortatoriã re
misit: confortans eũ in xp̄iana religione: ⁊ mo-
nens ne in terrena consideret potestate. Eccle
sie quoqꝫ ꝑsecutionẽ futuram arrianoꝝ infesta-
tione precognouit: ⁊ fratribꝰ lachrymãdo pre-
dixit. ¶ Duci cuidam noĩe balachio arriano ec-
clesiã infestãti: adeo vt monachos ⁊ ṽgines pu
blice nudatos virgis cederet: epistolã misit: eũ
de ipietate redarguẽs: ⁊ irã dei suꝑuenturã cõ
minãs. Qui epistolã legẽs irrisit ⁊ nũcios ver-
berauit. Sed post dies. v. equo insidens ad ter-
ram deiꝭcitur: ⁊ morsibꝰ ac vnguilis cõpressus:
post triduũ deficiẽs sepeliꝛ. ¶ Tandem iuxta
morẽ suũ ad visitãdos fratres q̇ in iteriori mõ-
te latebant adiꝭt: eisqꝫ obitũ suũ longe añ p̄di-
xit: ac in dño cõfortauit. Et ad cellã regressus
post dies modicos egrotare cepit: duosqꝫ mo-
nachos: qui sibi annis. xv. seruierãt: accersiuit
monitisqꝫ salutaribꝰ eis traditis inter eoꝝ ma
nus cũ esset annoꝝ. cv. in deo feliciter obdormi
uit. xvi. kal. februariꝭ. Cuiꝰ corpus in eodẽ he-
remo prefati duo discipuli sepelierũt: ⁊ nemini
locũ sepulture vnq̃ reuelare voluerũt: eo q̇ sic
ipse illos moriẽs adiurauit: q̇ etiam decedens
miraculorũ famã recusauit. ¶ Hic ad diuersa
egypti monasteria. vij. scripsit eplas aplici sen
sus sermonisqꝫ refertas: que in linguam grecã
postmodum translate sunt: vt dicit Hieronymꝰ
de viris illustribus.

¶ De sanctis Speusippo Heleusippo et Meleusippo martyribus. Cap. xciiꭵ.

Speusippus heleusippus ⁊ meleusippus
existẽtes annoꝝ. xxv. cum auia sua
leonilla ⁊ sorore illiꝰ ionilla in ciui-
tate lingonieñ. sub aureliano impa
tore martyriũ passi sunt. Nã cũ p̄dicti fratres
cum iã dicta eoꝝ auia: a sctõ benigno p̄sbytero
ṽbũ dñi ꝑcepissent ⁊ baptizati essent: in lingo-
nieñ. ciuitate a q̇drato p̄side tãq̃ xp̄iani detẽti
sunt Et ad primã q̇dẽ sacre idei ꝯfessionẽ pu-
gnis in facie cesi sunt. Deinde ligatis pedibꝰ ⁊
manibꝰ ṽso capite i arborẽ suspẽsi ab auia leo-
nilla ꝯfortabãꝛ. Post hec i ignẽ missi illesi ꝑma
nẽtes: orãtes ad dñꝫ vt aĩas eoꝝ i pace susciꝑet
expirarũt: visiqꝫ sunt angeli cũ luce multa eoꝝ
aĩas colligẽtes: corꝑaqꝫ eoꝝ intacta ab igne re
ꝑta sunt. Quo viso miraculo ionilla matrona so
ror leonille ad xp̄m cõuersa est. Et cũ relicto vi
ro ⁊ duobꝰ ꝑuulis xp̄m cõfitereꝛ: a paganis tẽ
ta ⁊ capillis suspẽsa ẽ. Deĩde post plurima sibi
illata supplicia cũ leonilla sorore sctõꝝ auia ꝑi
ter decollanꝛ. xvi. kal. februariꝭ. Quoꝝ oĩꝫ cor
pora diu latentia processu tẽporis inuẽta sunt:
⁊ in digno honore tumulata.

¶De sctō Sulpicio epō. Cap̄.xciiij.

Ulpicius episcopus de ciuitate bituriceñ. clarꝫ parētibꝰ ortus: puerilibꝰ annis mie operibus intentꝰ eratꝰ. Quadā nocte cū duobꝰ pueris vigilās: vidit eos a duobꝰ spiritibus teterrimis de ecclīa eijci: signoqꝫ crucis demones effugauit: inde multas antiq̄ hostis insidias ꝑpessus xp̄i grā supauit. Sed dū fama eiꝰ crebresceret: ad instātiā lotharij francoꝝ regis ab austregisillo bituriceñ. epō ī diaconū ordiāt: deīde ī abbatē eligit: ac demū defuncto austregisillo ī epꝫ sublimat: q̄ τ meruit ꝑmā aq̄tanie sedē. Hic mlt̄is renitēs signis egros sanabat: τ demōes effugabat. Die quadā dū ignis tectū domꝰ eiꝰ inuasisset: signo crucis opposito tādiu ꝯtra incēdiū stetit: donec flammas extinxit. Alias etiā cum ignis domū aliā incēderet: τ mulier quadā ꝓ segete quā ibi iuxta reposuerat solicita eēt: signū crucis edidit ꝯtra flāmas: mādās ne illud transire presumeret: τ extunc ignis acsi mons interiectus fuisset seip̄m cōpescuit. Cū quedā arbor excisa sup puerū alijs intentuꝫ caderet: sctūs accurrit: τ signo dn̄ico arborē erectam in partē oppositam cōcidere cōpulit: sicqꝫ puerū liberauit. Latro quidā vt furaret: eius promptuariū intrauit τ nocte tota circuiēs exitū minime reperire valuit. Ad quē dū sctūs mane misisset familiā: latro suspendiū metuēs in puteū lxxx. passuū se ꝑcipitauit auxiliū sulpicij nihilominꝰ inuocādo: quē vir dn̄i de puteo extractū illesuꝫ repperit: cōpunctū ad pniam recepit: sibiqꝫ de necessarijs ꝓuidit. Leuita q̄dā contra eiꝰ mandatū ad domū suā pergere volēs cecitate ꝑcussus vn̄ erat tota nocte se mouere neq̄uit: τ rediēs de inobediētia pniam egit. Quadā vice in ecclīa cū clericis suis ꝑnoctans: orationi ꝓcūbens strepitꝰ demonū τ infestatiōes tumultū plures sensit: adeo vt putaret ecclīa euerti: nec ab oratiōe cessauit: donec oīs fantastica illusio euanuit. Quēdā hominē cui die sctō pasche lingua ꝑcidēti manꝰ securi adherēs aruit: lachrymis τ suffragijs tota nocte īcūbēs mane sanatū remisit. Qui plenꝰ dierū in pace q̄euit xvi. kalē. februarij. Sepultꝰ ī biturica ciuitate.

¶De cathedra sancti petri rome. Cap̄.xcv.

Athedra sancti petri apl̄i: qual in vrbe Roma primum vt summis pontifex sedit: facta est anno quarto claudij imperatoris: que ideo cōiter ab ecclīa minime celebrat: q̄ huius memoria sub festo alteriꝰ cathedre: qua petrus primū antiochie sedit: vt dicet. viij. kal. martij. Nam q̄uis beati petri ī vrbe roma fuerit sedes ꝑncipalior: illa tn̄ celebrius agit: q̄ fuit tēpore prior: τ honorificētia potior. Beatus ergo apostolus postq̄ antiochie septē annis sedit: hierusalem venit: τ cū simone mago disceptationem habens: eū inde fugauit: τ cū ip̄m romā venisse cōparuit: eū insecutꝰ est: τ quarto anno claudij romā veniēs a fidelibus reuerēter suscipitur: τ in cathedrali sede sublimat: in q̄ sedit annis xxv. τ sic vicariatuꝫ xp̄i in terris. xxxij. ānis tenuit: ad qd̄ tp̄s nullꝰ romanoꝝ pōtificū exinde deuenit: sicut τ eius noīe nemo se vocari ꝓsumpsit. Duos aūt pōtifices petrus sibi coadiutores ordinauit. vnū intra vrbē scꝫ linū. aliū extra vrbē scꝫ cletū: vt dicit iohannes beleth: ipse xp̄o ꝑdicationi insistebat. Mōstrat aūt vsqꝫ ad presens eiꝰ cathedra: in q̄ rome fuit ꝑmitꝰ exaltatꝰ in ecclīa videlꝫ sancti petri: vbi τ ꝓ antiquis et venerabilibꝰ reliquijs cōseruat: τ dicit q̄ nullꝰ papa in ipsa sede aliquādo sedere presumpsit. Celebrat aūt festū huius cathedre videlicꝫ romane sedis xv. kalen. februarij: vt in martylogio Hieronymi reperitur.

¶De sancta Prisca virgine τ mar. Cap̄.xcvi.

Prisca virgo et martyr passa ē in vrbe roma sub claudio cesare anno. iij. imperij sui: que filia fuit nobilis ciuis: q̄ ter cōsulatū in vrbe habuerat: quaꝫ in ecclesia repertā orātem ministri imꝑatoris ceperūt τ duxerunt ad claudiū: iussuqꝫ eius ad templum apollinis ducitur: vt ibi sacrificaret: sed dum orationem fudisset ad dominuꝫ: facto terremotu corruit idolum: et quarta pars templi diruta est: et oppressit multitudinem paganorum cum sacerdotibus idolorum: imperator xp̄o territus fugit. Demon autem per aera clamabat: sed expulsum de habitatiōe sua: in qua ꝑ annos sexagintaq̄nqꝫ manserat: qui ex eo die de vrbe eiectus fuerat cum spiritibus nonaginta tribus sibi subiectis. Tunc imperator iussit virginem alapis cedi: que lumine de celo superfuso: et voce dominica confortata est. Die sequenti iussit eam Claudius expoliatam flagellis verberari: et post hoc fustibus macerari: que a christo consolata: facie vt stella splendēs apparuit. Missa est igitur in carcerem: et pinguedine adipum dissoluta: toto corpore iussu Cesaris perungitur: vt sic maleficia soluerentur: que nocte tota cum multitudine sanctorum psallens audiebatur: sed dum mane eam limenius imperatoris consanguineus educere vellet: odore perfusus ingressus carcerem repperit illam in throno sedentem et angelorum multitudinem circunstantem: et dum sedem euertere vellet: circunstantes angeli disparuerunt. Cum igitur ante Cesarem stetisset: et ipsam

ad tēplū sacrificaturā duci fecisset: clamabat demō: dicēs ꝙ ignis a .iiij. angulis tēpli ꝓcedens ipm̄ incēdebat. Moxq̄ ignis de celo cecidit: ⁊ sacerdotes cū parte gentiliū cōbussit: et idolū in fauillā redegit. Qđ vidēs īperator priscā ꝑfecto tradidit puniendā. Que ducta ad ꝑtoriū ꝑfecti vncinis ferreis attrabif ⁊ gladijs toto corpore dissipaf: deinde carceri mācipaf. Sed dū prefectus iuxta carcerē equitaret ⁊ lumē cōspexisset: ꝓspiciēs per fenestrā vidit virginē in throno sedentē: ⁊ faciem eius claritate nimia refulgētē. Qui carcerē anulo suo signās .l. milites ad custodiā dimisit. Illi vero noctu eā cū angelis psallētē audiebāt. Mane aūt facto iussit eā impator p̄nte ꝑfecto in amphitheatrū duci ⁊ bestijs exponi. Et dū sibi leo immanissimus: q̄ ouē quottidie comedebat: ⁊ .iiij. diebꝰ fuerat sine cibo detētus dimissus esset: leo cursum arripiēs ad pedes virginis ꝓcidit ⁊ plantas lingere cepit. Quē dū cesar ad locū suū reduci faceret: in cōsanguineū eius irruit ⁊ eū ꝓtinus interfecit. Tūc īperator iussit eā in ergastulū recludi: ⁊ triduo in edia macerari. Deīde ipam eductā facieq̄ splendentē in equuleo suspendi ⁊ vngulis latera eiꝰ radi. Statimq̄ brachia cū manibꝰ carnificū dolore nimio torquebanf. Post hec in ignē copiosuz mittif: sed pluuia maxima cū vento subito erūpente: flāma dispergif: et ignis extinguif: virgoq̄ oīno illesa cōspicif. Quod dū claudiꝰ magice deputaret: fecit capillos ipius radi: vt sic eiꝰ maleficia tollerentur. Post hec in tēplum idoloꝝ eā inclusit ⁊ ostiuz anulo consignauit: vbi audite sunt voces angelice vna secū deum laudātes. ¶ Post diē tertiū ingressus imperator in templū reperit priscā in throno sedentē vallatā agminibus angeloꝝ: ⁊ iuxta basem colūne idolū cōminutuz: ꝓpter qđ iratus cesar eam foras vrbem eductā precepit gladio necari: q̄ prius oratiōe facta ad dn̄m: vt susciperet spm̄ eiꝰ: voce celica ad gloriā inuitaf: sicq̄ decollata est: ⁊ continuo carnifices mortui ceciderūt. Quod duz sancto vrbis rome ep̄o nunciatū esset: accessit cum clericis: vt colligeret corpus martyris: repperitq̄ duas aquilas corpori insidētes: ⁊ ipm ne a feris tangeretur custodientes: quod ab ep̄o collectuz miliario .x. ab vrbe via hostieñ. sepultū est. vbi ⁊ fuerat decollata. Imperator vero graui lāguore percussus dentibꝰ proprijs carnes suas mordens: post dies paucos miserabiliter expirauit. Tempore aūt eutyciani pape corpꝰ beate prisce eidē diuinitus reuelaf: ⁊ locus per visionem ostenditur: vbi ipe cū clero ⁊ populo effodiens ⁊ corpus inueniens: ipm inde leuauit: et ad vrbem deducens in ecclesia sanctorū martyrum aquile ⁊ priscille venerabiliter tumulauit: in loco vero vbi fuerat decollata ecclesia a fidelibus facta est: eiꝰ memorie dedicata. Que passa est .xv. kalen. februarij.

¶ De sctis Moseo ⁊ amonio mar. Cap. xcvij.

Moseus et amonius apud pontum insulam passi sunt: qui cum essent milites ⁊ christuz constanter confiterenf: primo militaribꝰ cingulis exuti. deinde ad metalla dānati sunt. post aliquod vero tp̄us inde abstracti: diuersisq̄ supplicijs affecti. Nouissime igni traditi sunt. Sicq̄ martyriū suū consumauerunt .xv. kalen. februarij: vt ait ado.

¶ De sancto Deicolo abbare. Cap. xcviij.

Deicolus abbas discipulus fuit colūbani abbatis. Quo quidē sancto cum discipulis a britannijs abscedente: ipse de licentia patris eo ꝙ debilis esset pedibꝰ ibidē remansit: mādato sibi ꝑ obedientiam ne ad monasteriū luxouieñ. vnde discesserāt aliquādo rediret. Recedēte ergo magistro dum discipulus per incerta loca vagaretur: ⁊ sitis eum arida cōprimeret: baculo terraz percussit: fonsq̄ ibi statim erupit: qui sanctum reficiens vsq̄ hodie ibi manet. Cum autem bubulcum oues pascentem de loco quereret: illeq̄ sibi intimasset: rogauit eum vt illucusq̄ secum peragraret. Dumq̄ pastor pro pecoribus dubitaret: nec haberet cui custodiēdas dimitteret: sanctus baculum pro custode in terrram fixit: easq̄ baculo in sua fide commendauit. Quem bubulcus vsq̄ ad locum associauit: et reuersus oues circa baculum ac si circa pastorem illesas et accubantes inuenit. Ueniens ergo deicolus ad locum ostensum ecclesiā sancti Martini ibi positā clausam conspexit: sed ianue ꝓpinquus: per eādez sponte sibi diuinitus reseratā intrauit: ⁊ orationē fecit. Et dum hec crebro fierēt: ꝑsbyter eccl'ie illiꝰ inuidia motus hec patrono noie versario nūciauit: de cuius licētia cū suis ordinauit: vt dū monachus ille ꝑ noctē eccl'iaz introijsset: ipe eū insecutꝰ cū illis occideret. Dū igif horā obseruasset: ⁊ ad sancti interitū festinaret: veniēs ad eccl'iam ianuas ⁊ fenestras spinis ⁊ rubis obstructas inuenit: ⁊ sic intrare nō valēs virū dei dimisit. Qđ audiēs versarius: et hoc magicis artibꝰ attribuēs: mandauit suis vt vbicūq̄ monachꝰ reꝑiref sibi genitalia precidereñf. Statimq̄ in ipa hora versarius in eisdem mēbris sibi mirabil'r tumefactis dolere admodū cepit. Qđ vxor eius ex iniuria sctō illata cōtigisse recognoscēs virū dei ad se humil'r accersiri fecit: vt ad maritū liberādū festinaret. Sed āteq̄ deicolꝰ illuc ꝑuenisset versariꝰ expirauit. veniēs g° sctūs itinere fessus capā exuit: eāq̄ radio solis ꝑ fenestrā itrātis suꝑiecit: vbi ac si in ꝑtica māsit. Deinde orōne sua versariū suscitauit: q̄ oēs suas possessiones ⁊ capellā sibi concessit: vbi deicolus congregatis fratribus mo-

nasterium cōstruxit. Cum die quadā clotarius
rex circa locū venando cū suis aprū insequere-
tur: aper fugiēs eccl'iam introiuit: ⁊ ante alta-
re prostratus mansuetus permansit: deicolum
aspiciens ⁊ quasi eius auxilium petens: quod
dum venatores cum rege aprum insequētes vi-
dissent admirati sunt: ⁊ sanctū reuerētes aprū
dimiserunt. Cui etiā rex multa priuilegia con-
cessit: ⁊ locum predijs dotauit. Post hec deico
lus apostolorū limina visitauit: ⁊ repatrians ac
obitum suū precognoscens: columbanū sibi suc
cessorem monasterio delegauit. Ipse autem se
cretiorem petans heremum post plures annos
in pace quieuit. xv. kalen. februarij.

¶ De translatione sancte Lu-
cie. Cap. xcix.

TRansla
tione corpis
sancte Lucie
ad ciuitatem
venetiarū cir
ca annum dñi
M. xl. facta est. Nam dum ro
gerius constātinopolitanus
imperator circa annū dñi. M.
x. in romania ⁊ sicilia damna-
retur: maneiacē principem sibi dilectum ⁊ pru-
dentem vicarium ad siciliam misit. Qui sagaci
ter imperatori rebellās siciliam tyrānide occu
pauit: quod imperator audiēs doluit: ⁊ de consi
lio regine se egrotātem ⁊ deinde mortuum si-
mulauit. Pauperē quoqꝫ defunctū capsa inclu
sum sui loco regaliter tumulari fecit. Ipse ṽo
biennio latuit: ita ꝙ vere mortuus ab oībus cre
debatur. ¶ Post duos annos regina p solēnes
nūcios maneiacē de suo coniugio requisiuit: q̄
assensum prebens ordinatis nuptijs solēniter
constantinopolim cum muneribus aduenit: et
corpora sanctarum Agathe et Lucie secum de
sicilia asportauit. Qui dum constantinopolim
venisset ab imperatore de latibulis prodeunte
interficitur: ⁊ regnum sicilie recuperatur: et
corpora virginum constantinopoli honorifice
reconduntur. Post hec anno domini. M. xl. dū
veneti cum siculis cōstantinopolim cepissent:
corpora duarum virginum auferentes condi-
xerunt adinuicem vt corpus sancte agathe si-
culi rehaberent: ⁊ corpus sancte Lucie veneti
ferrēt secum: quod ⁊ factum est. Sicqꝫ corpus
sancte virginis delatum venetias: primo quidē
in monasterio sancti gregorij maioris pluribꝰ
annis stetit: deinde a duce ⁊ populo ad ecclesiā
suo noī edificata translatū fuit: vbi vsqꝫ in pre
sens iacet miraculis coruscās. Factaqꝫ est hu-
iusmodi translatione videlicet de constantino-
poli venetias. xv. kalen. februarij.

¶ De sanctis Mario Martha audi
fax ⁊ Abbacuch martyribꝰ. Cap. c.

MArius ⁊ martha vxor
eius
filij sui audifax: ⁊ abbacuch ro-
me sub claudio imperatore mar-
tyriū passi sunt. Hi nobilissimi ⁊
diuites de persidia oriundi: vene
rūt romā cū orationis: cū essent xp̄iani. Et ce-
perunt corpora sanctorum perquirere: ⁊ xp̄ia-
nos in carceribus suis. corpora quoqꝫ martyrū
pro xp̄o interfectorum requirētes sepeliebāt.
Et dum in castro transtyberim beatum quiri-
num in carcere visitassent. Et multorum marty
rum corpora tumulassent visitauerunt beatum
calixtum papam cum christianorū multitudine
latitantem. Cum quibus duobus mensibꝰ per
manserūt: multaqꝫ sibi ⁊ ceteris christianis ne
cessaria prouiderūt: ipsiusqꝫ benedictione per-
cepta abierunt sanctorum martyrum corpora
requirētes ⁊ honorifice tumulantes: inter que
prefatum beatum quirinum in tyberi necatum
⁊. cclxij. xp̄ianos iubēte claudio sagittis inter
fectos condigna reuerentia sepelierunt. Hec
claudius audiens sanctos dei detineri fecit:
quos sibi presentatos diutius examinauit: et
deinde musciano vicario puniendos tradidit:
qui dum coram ipso in tellure consistētes xp̄m
constanti animo confiterentur: omniaqꝫ idola
vt demonia execrarentur: iussu musciani mariꝰ
cum filijs fustibus cesi sunt: martha assistente
⁊ virum ac natos viriliter exhortāte: deinde in
equuleo leuati canabinis funibꝰ crudeliter fla
gellantur: facule quoqꝫ ignee lateribus appo-
nuntur: ⁊ vnguibus ferreis laniantur. Et cum
hec omnia patientissime tolerassent iussit eos
vicarius de equuleo deponi: ⁊ manus eorū pre
cidi: quibus ad colla ligatis per ciuitatem cir-
cunduci sub voci preconia: ne deos blasphema
re presumerent. Martha ṽo oībus istis astās
⁊ sanctis sermonibꝰ eos corroborans: de san-
guine illoꝝ caput ⁊ faciem liniebat. Nouissime
autem iubente musciano extra vrbem via cor-
nelia miliario. xiij. ad nymphas catabasis de-
ducti sunt: ibiqꝫ pariter sub haremario decollati.
Martha ṽo nympha necata est. Quorū corpa
iterū iussit incēdi: vt sepultura carerēt: sꝫ q̄dā
matrona nomine felicitas ea semiusta ex igne
latenter rapuit: corpus autem Marthe de pu-
teo leuauit: ⁊ ipsa omnia in suo predio sepeli-
uit. xiiij. kalen. februarij.

¶ De sancto Bassiano epi-
scopo Cap. ci.

BAssianus episcopꝰ
natione syracusanus patre ser
gio natus: annorum. xij. ab eo-
dem romā missus est gratia stu
diorum: vbi a sancto gordiano
presbytero doctus sacrum ba-
ptismum suscepit; quod dū pater ipsius gen-

tilis audiſſet: ⁊ eum reuocare diſponeret: iuuenis baſſianus in eccl'ia ſcti iohs euãgeliſte rome per viſionẽ monit⁹ rauennã fugit: vt ꝑ tp̃s aliqđ latitaret: ⁊ dũ in via poſit⁹ eſſet: cerua cũ duob⁹ hinnulis a venatorib⁹ iaculata ad eũ ꝓfuga venit: ⁊ pedes lingere cepit: illoq; mirante venatores ſupueniũt: ⁊ factũ videntes ſubſiſtunt: quorũ vn⁹ ceruã de manib⁹ ſancti rapere nititur: ſ; mox a diabolo vexat⁹: quẽ ſctũs cũ liberaſſet ceruã dimiſerũt. Ueniẽs aũt rauennã apud eccl'iam ſcti apollinaris extra ciuitatem manẽs orõni vacabat: fama ſctitatis ꝑclarus.

¶ Bithyni⁹ iudex: vt reus maieſtatis iuſſu p̃ſidis rauẽnatis ad decollandũ ductus eſt: q̇ dũ baſſiani nomẽ inuocaſſet: bipẽnis tertio de manu ſpiculatoris ꝓſiliit: ⁊ ſic innocẽs apparuit ⁊ abſolut⁹ fuit. Poſt hec factus p̃ſbyter in eccl'ia laudeñ. ep̃s legit: ⁊ ab oĩbus approbat: ⁊ dum ad ep̃atũ veniret intrans ciuitatis laudeñ. ſuburbia: paralyticũ ⁊ mutũ ab vtroq; morbo curauit: ⁊ multos leproſos mũdauit. Alias etiam puerũ a ſerpẽte occiſum ſuſcitauit: ⁊ puellã obſeſſam a demonio liberauit. Uocat⁹ mediolanũ ad beatũ ambroſiũ egrotantẽ: obitum ſuũ clericis eius p̃dixit: ⁊ ip̃m defunctũ venerabili obſequio tumulauit. Poſt hec reuerſus ad eccleſiam ſuã miraculis ⁊ ſanctitate cõſpicu⁹ multo tp̃e ſupuixit: ⁊ obitũ ſuũ annis pluribus p̃nũciauit: ⁊. xc. etatis ſue anno conſumatus ſanctitate in pace quieuit. xiiij. kal'. februarij. tp̃e honorij ⁊ theodoſij auguſtorũ: ſepult⁹ eſt in baſilica apoſtoloꝝ: quã ip̃e a fundamentis erexerat. Tp̃is ꝓceſſu deſolata ciuitate laudeñ. ꝑ ciues mediolañ. ⁊ totaliter igne ꝯſumpta: corp⁹ ſcti nũq̃ inde potuit amoueri: quinimo oẽs accedẽtes ad locũ: vt mortui ſternebãtur: ſicq; ibidem dimiſſum eſt: qua ciuitate poſt modũ in loco vbi nũc eſt reconſtructa ꝑ imperatorẽ federicũ: corpus ſancti cõfeſſoris eodẽ delatũ eſt: vbi ⁊ quieſcit miraculis ſplendens.

¶ De ſancto Pontiano martyre. Cap̃. cij.

Pontianus martyr tp̃e antonij imꝑatoris in ciuitate ſpoleti paſſus eſt: qui tẽt⁹ a iudice fabiano cũ ſacrificare nollet: primo virgis grauiter ceſus donec ſanguis in terram quaſi de fonte ꝓflueret: deinde ſuꝑ carbones accẽſos ambulare cõpulſus illeſus ꝑmãſit. Poſt hoc in equuleo appenſus vncinis ferreis vſq; ad oſſiũ nudationẽ laniatus in carcere miſſus eſt. Sequẽti ꝟo die in amphitheatro poſit⁹ laxatis ſibi duob⁹ leonib⁹ eiſdẽ mãſuefactis ꝑmãſit intact⁹. Iterũ in cuſtodia artiſſima dieb⁹. xij. ſine vllo cibo detẽt⁹: angelo ꝟo ſibi de celo miniſtrante refect⁹: inde in nullo macerat⁹ educit: ⁊ plũbo liquefacto ꝑfundit. Cũ hec oĩa: tã mẽtis q̃ corpis cõſtãtia tolleraſſet. Nouiſſime iuſſu p̃ſidis extra ciuitatẽ duct⁹ gladio aĩaduerſus martyriũ cõſumauit. Sepultus a fidelibus non longe a muro vrbis ſpoletane in loco qui dicitur lucianus. xiiij. kalendas februarij.

¶ De ſancto Germanico martyre. Cap̃. ciij.

Germanic⁹ martyr ſub marco ãtonio ⁊ lucio aurelio in Smyrna ciuitate paſſus eſt. xiiij. kalen. februarij. q̇ plurib⁹ ſuatpis ſuplicijs ꝑ gratiã virtutis dei metũ corporee fragilitatis excludẽs ſpõte preparatam ſibi beſtiã prouocauit: cui⁹ dẽtibus cõminut⁹ vero pani. i. dño ieſu xp̃o ꝓ ipſo moriens meruit incorporari: vt dicitur in martylogio Hieronymi.

¶ De ſctõ launomarico abbate. Cap̃. ciiij.

Launomaricus abbas carnoteñ. ciuis: parẽtibus xp̃ianis progenitus eſt: hic cũ adhuc eſſet puer: ⁊ oues patris paſceret: que ſibi victui ſuperant: pauperib⁹ erogabat: qui traditus a parentibus cuidã ſacerdoti ſacras litteras didicit: ⁊ ad ſacerdotij ordinem preuenit: deinde adhuc iuuenis media nocte de domo paterna fugiens heremum petijt: cum autem ad ipſum occidendum latrones tota nocte laboraſſent: putãtes eũ pecunias habere: mane diuino miraculo viſione eius territi ⁊ ipſius pedibus prouoluti veniam poſtularunt. Cuiuſdã viri filium claudum: dum pro eo miſſam celebraſſet erexit: ⁊ dum claues eccleſie periſſent ante fores: humi proſtratus oratiõe facta ianuas reſerauit. ¶ Poſt que dum manipulos meſſium ſub tecto devíminibus facto repoſuiſſet ⁊ ignis ſegetes inuaſiſſet ſigno crucis mox incẽdium ſedauit. ¶ Sequẽti nocte dũ orando pernoctaret: diabolus ſibi ter lumẽ extinxit: terq; diuinitus accenſum fuit. ¶ Et cum diſcipulos congregaſſet: ⁊ quercus maxima ad oratorium conſtruendum exciſa fuiſſet: que non apto loco ad dolandum ceciderat: nec a fratribus adhuc paucis alio deferri poterat: oratione ſua loco congruo eam tranſportauit. Quidam hermoaldus nobilis egrotans. xl. ſolidos ſibi miſit vt pro ſe oraret. Quos ille alteri ſuppoſitos: dum per ſpiritum oẽs vno excepto de male acquiſito cognouiſſet: illũ ſolum retinuit: ceteroſq; remiſit: ⁊ q̃ ex hoc deus placari nõ poſſet eidẽ predixit. Atq; ille mortuus eſt. ¶ Inuitatus tandem a malardo epiſcopo carnoteñ. eum viſitauit: ⁊ ſecum aliquo tempore cõmoratus multa ſibi futura predixit. ſicq; ſenex in pace quieuit. xiiij. kalendas februarij.

¶ De ſctõ Fabiano papa ⁊ martyre. Cap̃. cv.

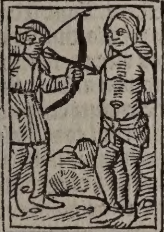
Fabianus papa et natione romanus ex patre fabio de regione Celij montis; Antherio pape in

episcopatu successit: seditq3 annis.xiij.mensibus.xi. Hic papa romano defuncto: cum clerus τ populus pro alio eligendo conuenissent: τ ipe de quodam loco cum amicis rediret: venit inter eos rei exitum scire volens. Et ecce columba candida super caput eius de celo descendit dicēs. Rome episcop⁹ coronaberis. Quod omnes mirantes eum in papam elegerunt. Hic constituit vt omni anno in cena domini chrisma ab episcopo consecraretur: τ vetus combureretur. Hic regiones diuisit.vij.diaconibus: τ eis.vij.subdiacones substituit: qui.vij.notarijs imminerēt: τ gesta martyrū in integro recolligerent. Iste philippo imperatori neophyto volenti interesse vigilijs pasche: et mysterijs communicare restitit: nec quousq3 confiteretur τ inter penitentes staret interesse permisit: quod τ deuotus imperator fideliter adimpleuit. Hic fecit ordinationes.v.per mensem decembris. presbyteros.xxij. diacones.vij. episcopos per diuersa loca numero.xi. Cuius tēpore nouatianus quidam presbyter ecclesie romane ambiēs episcopatū: τ videns fabianum electum hereticus factus est: contra quem celebratum est consilium in vrbe roma.xl.episcoporum. Hic enim hereticus lapsis spem venie denegabat: vnde in concilio hoc reprobato statuerunt vt lapsis venia misericorditer promitteretur: dūmodo per penitentiam reuertantur. Hic sub persecutione decij capitis obtruncatione martyrio coronat⁹ est. Et sepult⁹ in cimiterio calixti via apia.xiij.kalē.februarij. Et cessauit epat⁹ dies.vij.

De sctō Sebastiano martyre. Cap.cvi.

Sebastianus martyr narboneñ. genere nobilis: ciuis mediolaneñ. diocletiano τ maximiano imperatoribus valde dilectus: principatū pme cohortis ab eis obtinuit: eoꝝ cōspectui semp assistēs. Hic sapiētia τ ꝟtutib⁹ pdit⁹ ab oībus militib⁹: vt pr amabat. Qui τ militarē habitū ad hoc tantū ferebat: vt xpianissim⁹ ipe xpianoꝝ aīas q̄s in tormentis videbat deficere confortaret. ¶ Cū aūt pclarissimi viri marcus τ marcellian⁹ fratres gemini filij tranqllini nobilis: a btō sebastiano in fide eruditi post mlta supplicia ex sentētia chromatij vrbis pfecti decollari deberēt: si infra dies.xxx.nō resipiscerēt. Ad eos parētes aduenīūt: vt ipsoꝝ animos a suo pposito reuocarēt. Aduenit τ mater martia soluto capite resolutis crinibus ostēsisq3 vberibus lachrymis genas incōsolabiliter rigabat. Adducitur τ pater senior manibus seruuloꝝ: τ capite asperso puluere: detectaq3

canicie lamentabiles voces emittebat. Adue-
niunt ⁊ coniuges proprios paruulos offeren-
tes: ⁊ incomparabilibus gemitibus ⁊ suspirijs
eiulantes. Inter hec ceperũt virorũ corda mol
lescere. Tunc sebastianus ibi assistens: erũpẽs
in medio: diuino repletus flamine: de contem
ptu vite presentis ⁊ de gloria futuri regni: ser-
monem assumens prolixam orationẽ cõtexuit:
⁊ eleganti eloquio sanctorũ animos ad amorem
martyrij contẽptis omnibus incitauit. Hec aũt
agebantur in domo nicostrati primiscrinij: vbi
marcus ⁊ marcellianus custodiebãtur. Cuius
vxor zoe nomine: graui infirmitate loquelam
vi. annis amiserat: vsum tamẽ audiendi aut sen
sum animi minime perdiderat. Que cum omnia
verba sebastiani audisset: pedibus eius pro-
uoluta: nutibus veniã postulabat. Igitur martyr
xp̃i orauit: vt sicut os zacharie prophete reseraue-
rat linguã quoqꝫ eius aperire dignaretur. Sta
timqꝫ mulier loquendi facultate recepta sermo
nes beati sebastiani benedicere cepit: seqꝫ ange-
lum domini iuxta eum vidisse asseruit: qui im-
menso lumine circundatus librum apertũ tene
bat: vbi omnia que sanctus dixerat scripta erãt.
Iuxta quem etiam alij. vij. angeli candidissimi
circunstabant. Quo viso miraculo: nicostratus
vir cum vxore conuersus est vna cum tranquilli
no ⁊ martia parẽtibus marci ⁊ marcelliani: ⁊ a
sctõ policarpo presbytero baptizati sunt. Mar-
cus vero ⁊ marcellianus in dño confortati mar-
tyrij gloriã preoptabãt. Quos dum nicostratus
vellet solutos dimittere: oĩns abire noluerunt
asserentes se passionis calicem nullatenus di
missuros. Tranquillinus aũt graui morbo la-
borans statim vt baptizatus est: sanitatẽ susce-
pit. Postq̃ aũt marcus ⁊ marcellianus marty-
rium passi sunt: ⁊ mater eorũ martia post dies
modicos in pace migrauit ad xp̃m. Chromati-
cus prefectus graui morbo laborans a sancto
sebastiano sanatus est: ⁊ ab eodem atqꝫ a tran-
quillino in fide doctus vna cum tyburtio filio
suo: per manus policarpi presbyteri sacrum ba
ptismũ suscepit: vt in passione tyburtij dicetur
iij. idus augusti. Quibus omnibus per marty-
rium cõsumatis beatus sebastianus latere nõ
potuit. Nam cũ imperator diocletianus cogno
uisset qualiter dudum in xp̃ianitate latuisset: ⁊
multos tali occasiõe ad martyriũ prouocasset:
eum ad se conuocauit: ⁊ de ingratitudine quã
erga deos ⁊ imperatores habuerat dure redar
guit. Qui cum se xp̃ianũ pro salute imperij sem
per orare dixisset: iussit eũ imperator in medio
campi ligari: ⁊ quasi in signũ a militibus sagit
tari: qui ita eum sagittis impleuerunt: vt quasi
erinacius videretur: ⁊ existimantes illum mor
tuum abierunt. Uerũ hyrene relicta castuli ma
ter abijt noctu vt corpus tolleret: ⁊ inueniẽs ip̃m
adhuc viuũ ad domũ suam adduxit: ⁊ curã eius
egit. Qui intra paucos dies conualuit: ⁊ stans
super gradus heliogabali veniẽtibus impera-
toribus se exhibuit: eosqꝫ de persecutione quam
in christianos iniuste agebãt: increpare cepit.
Quod cũ diocletianus miraretur: dixit se ad hoc
a christo domino suscitatũ: vt eisdem veritatem
fidei contestaretur. Tunc imperator iussit eum in
hippodromum palatij duci: ⁊ tãdiu fustibus ce
di: donec spiritũ exhalaret. Corpusqꝫ ipsius in
cloacam projici: ne a christianis nomine marty
ris coleretur. Sanctus vero martyr apparuit luci-
ne matrone religiose: eiqꝫ corpus suum reuela-
uit: ⁊ vt iuxta apostolorum vestigia sepeliret ad-
monuit. Quod ⁊ illa cũ seruis nocte sequẽti ad
implere curauit: ip̃mqꝫ in catacũbis iuxta cor-
pora apostolorum vt iusserat collocauit. Passus ẽ
aũt circa annos domini. cclxxxvij. xiij. kalẽdas
februarij. ¶ Post tẽporis decursum anno. ij. lu
douici imperatoris: hilduinus abbas sancti dio-
nysij: sacriqꝫ palatij archicapellanus romã mi-
sit: ⁊ a papa eugenio corpus sancti sebastiani ob-
tinuit: indeqꝫ translatum apud vrbem Suessio-
nensem. in basilica sancti medardi collocauit: vt di-
cit Sigibertus.

¶ De sancta Agnete virgine ⁊ mar-
tyre. Cap. cvij.

Agnes virgo ⁊ mar
tyr sacratissima: cuius passio-
nem scribit Ambrosius: nobi-
lissima romanorum. xiij. etatis
sue anno mortẽ perdidit: ⁊ vi-
tam inuenit: corpore iuuẽcula:
sed animo cana: pulchra facie: sed pulchrior fi-
de. Hec dum a scholis reuertitur: a prefecti vrbis
nomine simphronij filio iuuene adamatur: cuius
parentes requisiuit: ⁊ multis promissionibus eius
cõiugium postulauit. Deinde diuitias ⁊ gẽmas
⁊ thesauros obtulit infinitos: que oĩa a virgine
vt stercora reputata sunt: iuuenẽqꝫ curiosa ora-
tione licentiauit: eo q̃ ab alio amatore preuẽta
esset: quem de quinqꝫ excellẽtijs commẽdauit:
que a mulieribus in sponsis plurimũ requiruntur:
scilicet de nobilitate generis: quia longe illo nobilior
genere ⁊ dignitate: cuius mater virgo est: cuius
pater feminã nescit. De decore pulchritudinis: quia
eius pulchritudinẽ sol ⁊ luna mirãtur. De diui
tiarum abũdantia: quia eius opes nunq̃ defi-
ciunt: ⁊ diuitie nunq̃ decrescunt. De potentie
efficacia: quia eius odore reuiuiscunt mortui: eiusqꝫ
tactu confortãtur infirmi. Et de amoris excel-
lentia: quia eius amor est suauior et gratia ele-
gãtior. Deĩde subiecit quinqꝫ beneficia sibi ab
ipso sponso collata. Quia anulo fidei sue eam
subarrauit. Multiplici virtutum varietate vesti-
uit: passiõis sue sanguine signauit: vinculo amo-
ris copulauit: et celestis thesauri glorijs ditauit.
Audiens hec insanus iuuenis lecto prosternitur: ⁊
q̃ amore egrotaret: a medicis aperitur. Cumqꝫ pa-
ter iuuenis eadẽ virgini replicaret: ⁊ illa potius

sponsi federa violare non posse diceret: cepit
prefectus inquirere: quis esset sponsus ille no
bilis: de cuiꝰ se agnes potestate iactaret. Cūqȝ
didicisset: ꝙ virgo xp̄m deū suum sponsum asse
reret: prefectꝰ eaȝ sibi presentari fecit: ⁊ primo
blandis sermonibus: dehinc terroribꝰ pulsare
cepit. Que illū blandientē sicut ⁊ terrentē aīo
deridebat. Et qꝛ nobilis erat: ⁊ vim ei prefectꝰ
inferre nō poterat: titulo sibi xp̄ianitatis obie-
cto: sequēti die eā sibi assisti fecit: ⁊ iterato de
amore iuuenis appellauit. Et cum in sermone
casso labore deficeret: alterum de duobus sibi
ꝓposuit eligendum: aut si virginitatē elegerat:
dee veste cum virginibꝰ immolare: aut cum me
retricibus publice scortari. Que cuȝ neutrum
elegisset: dicens secū habere angelū dn̄i qui eā
semꝑ impollutaȝ custodiret. Iussu simphronij
spoliata ad lupanar ducit voce p̄conia agneteȝ
sacrilegā proclamante. Tantā autē densitatem
dn̄s capillis eius mox crescentibus contulit:
vt melius ꝙ̄ suis vestibus videretur induta.
¶ Ingressa autē turpitudinis locum: angelū
dn̄i preparatū inuenit: qui eā immenso lumine
circundedit: ⁊ stola candidissima ad mensuraȝ
eius corporis diuinitus cōtexta vestitit. Tunc
prefecti filius cuȝ sodalibus ad lupanar venit:
⁊ volens sibi illudere: illos prius ad eaȝ inuita
uit. Qui ingressi ⁊ immenso lumine territi: cō-
puncti redierunt. Sicqȝ lupanar locus oratio-
nis efficit: adeo vt quisqȝ mundior exiret: ꝙ̄ in
grederet. Iuuenis ergo lasciuus socios vt pu
sillanimes irridens: intrās in lumē irruit: mox
qȝ vt eā cōtingere voluit: prefocatus a diabolo
expirauit. Quē socij videntes diutius immo-
rari: putabant illū obsenis operibus occupari.
Tandē ad locuȝ accesserunt: ⁊ eū mortuū inue-
nientes: preforibꝰ clamauerūt. Cōcurrit popu
lus: cōcurrit ⁊ deflens prefectus: ⁊ quidā eam
maleficā: quidā innocentē exclamabāt. Pre-
fectus ꝓ causaȝ necis filij interrogat. Cui vir
go respondit: ꝙ ille cuius voluntatē perficere
noluit: in euȝ potestatē accepit. Nā ⁊ alij q̇ ho-
norē deo intrātes dederāt: illesi exiuerāt. Cui
cum prefectus se eidē crediturū diceret si iu-
uenē suscitaret: orauit agnes cuȝ lachrymis et
cōfestiȝ ab angelo suscitat iuuenis: q̇ egressus
cepit xp̄m publice predicare: ⁊ oīa idola cōfu-
tare. Tunc seditiōe in pp̄lo excitata per ponti
fices idoloȝ: prefectꝰ hec vidēs obstupuit: eā
qȝ dimittere voluit: sed ꝓscriptionē timēs: vir-
ginē aspasio vicario dereliquit: ⁊ dolēs abijt ꝙ
ip̄am liberare nō potuit. Quā vicarius in ignē
copiosuȝ iactare fecit: sed in duas p̄tes flāma
diuisa seditiosuȝ pp̄lȝ cōburebat: ⁊ eā minime
cōtingebat: ꝟgo aūt xp̄i ad dn̄m orauit: moxqȝ
ignis ita extinctus fuit: vt nec quidē tepor in-
cendij remaneret. Aspasius autē seditionē po-
puli timens in gutture eius gladium mergi fe-
cit: ⁊ sic xp̄s sibi sponsam ⁊ martyrē cōsecrauit.
Cuius corpus xp̄iani cum parentibus nullam
tristiciam habentibus tulerunt: illudqȝ in pre-
dio suo via numentana sepelierunt: vixqȝ a pa-
ganis in eos mittentibus lapides euaserunt.
Passa est autem .xij. kalen. februarij.

¶ De sancto Patroclo
martyre. Cap. cviij.

PAtroclꝰ martyr pas-
sus est apud senonas gallie sub
valeriano imperatore. Qui cum
de partibus illis egrederetur au
dita fama patrocli ꝙ vir nobilis
assiduis orationibus vacans: hora .xij. vix cibū
capiebat: ⁊ qꝛ christum publice predicabat: fe-
cit eum teneri ⁊ duci ad sacrificandum. Qui cū
sacrificare contēneret: iussu imperatoris fusti-
bus ceditur: deinde missis cōpedibus in cruri
bus ip̄ius ⁊ catenis in manibus vinctꝰ triduo
carceri patroclus mancipatur. Sed cum in xp̄i
confessione constanter perseueraret: iussit euȝ
aurelianus iuxta flumē sequanā duci: ibiqȝ gla
dio caput eius abscidi. Ductus ergo ad locuȝ:
oratione premissa: lumina eū tenentiū obscura
ta sunt. ip̄e ꝟo flumen transiuit: aqua vix ad ge-
nua pertingente. Quod dum quidam illorū di-
uine virtuti: quidā magice arti ascriberent flu
men ⁊ ipsi transierūt: ⁊ dum sanctū requirerēt
a muliere gentile eisdē orans ostēditur. Sicqȝ
caput ipsius amputatur. xij. kalen. februarij.
Cuius corpus a viris fidelibus persecutione
sedata in ciuitate senon̄. sepultum iacet.

¶ De sancto Publio episcopo ⁊
martyre. Capitulo. cix.

PUblius ep̄us athe
niens̄. ⁊ martyr gloriosus fuit.
Hic humana ⁊ diuina sapiētia
clarus: secundus post dionysiū
ariopagitam ad modū effulsit.
Ecclesiamqȝ atheniensium no
biliter rexit: ⁊ preclarus virtutibus ac doctri-
na prefulgens ob christi fidem martyrio coro-
natur. xij. kalen. februarij. hec ado.

¶ De sanctis Fructuoso episcopo ⁊
socijs martyribus. Capitulo. cx

FRuctuosus episco-
pus augurius ⁊ eulogius diaconi
⁊ martyres: tempore galieni im-
peratoris martyrium passi sunt
apud terragonam hispanie ciuita
tem. Qui primo in carcerem trusi: diebus plu-
ribus afflicti sunt. Deinde educti: pro christi
confessione flammis iniecti: vinculis quibus
alligati fuerant exustis manibus in modū cru-
cis expansis: orantes vt vrerentur obtinuerūt.
Et mox quidam ex fratribus: et filia presidis
que astabat: viderunt sanctorum animas celum

conſcendere coronatas. Qui paſſi ſunt .xij. kalen. ianuarij: vt dicit ado in martylogio ſuo.

¶ De sancto Uincentio leuita ⁊ martyre. Capitulo. cxi.

Uincētius leuita ⁊ martyr genere hiſpanus de ciuitate ceſarauguſtana: patre eutytio: aggreſtis oliꝫ nobiliſſimi ⁊ cōſulis filio matre enola progenitus eſt. Qui a pueritia ſacris litterꝭ erudit⁹ erat: ⁊ ſub valerio ceſarauguſtañ. epiſcopo morib⁹ ⁊ ſcientia clarebat. A quo ⁊ adhuc iuuenis archidiaconus eius ordinatur. Cui epiſcopus: quia impeditioris lingue fuerat predicandum vices ſuas commiſerat: ipſe ꝟo orationi vacabat. Tempora igitur diocletiani ⁊ maximiani imperatorum: cum dacianus hiſpaniarum preſes nequiſſimus ciuitatem ceſarauguſtanam eſſet ingreſſus: vt chriſtianos ad ſacrificia tormentis compelleret: et vincentij laudabilem famam audiret: fecit cuꝫ vna cum epiſcopo valerio in carcere detineri. Deinde pergens valentiā cathenis vinctos in collo ⁊ manibus poſt ſe trahi: ipoſqꝫ ibidem cuſtodie duriſſime mācipari ⁊ fame ac inopia diebus plurimis macerari. Quos poſtmodum ſibi preſentatos cū in nullo conſpexiſſet afflictos: cuſtodes redarguebat: putens ꝙ ipos in ergaſtulo refouiſſent. Et iratus valerium interrogauit: cur contra precepta principiū agere preſumpſiſſet. Qui cum lingue rudis ⁊ imperitus quaſi ſub murmure reſponderet: vincētius ab epiſcopo licentiam petijt reſpondendi. Qua obtenta libera ⁊ conſtantiſſima voce deos gentium demonia eſſe aſſeruit: ⁊ chriſtū dominum ſe nunꝙ abnegaturos expreſſit. Tunc preſes iratus epiſcopum in exilium miſit: vbi et poſt tempus in pace quieuit: vincentium ꝟo vti rebellem ⁊ iuuenē temerarium grauiſſimis tormentis cruciari mādauit. Et primo quidē illū fecit in equuleo leuari: ⁊ membris diſtendi totoqꝫ corpore diſſipari. Interrogans eum vbi nam corpus ſuum miſerabile cerneret. Qui cū ſubridendo diceret: hoc ſemper optaſſe ⁊ preſidem ſuis votis optime concordare. Iratus dacianus tortores flagellabat: eo ꝙ ipſum in torquēdo deficiebāt: ſtridore dētiū fremēs: ac q̄ſi ſe magꝭ ꝙ dei martyrē torq̄ri nutib⁹ oñdēs. carnifices ꝟo pectines ⁊ vngulas ferreas vſqꝫ ad intima coſtaꝝ fixerūt. Ita vt de toto corꝑe ſanguis efflueret: ⁊ ſolutis cōpagib⁹ viſcera interna paterent: et cū miniſtri laſſi deficerent: ipſe iam inuitus in omnib⁹ apparebat. ¶ Poſt hec iubente preſide equuleo deponitur: et ad ignis patibulum ducitur: qui moras carnificum arguebat: ⁊ ad penam alacriter properabat. Craticulam igitur candentem vltro conſcendens: ibideꝫ aſſatur exuritur: ⁊ crematur: membriſqꝫ omnibus vncinis ferreis infigitur: flamma ſanguine conſpergitur: vulnera vulneribus inſtaurātur: ſal inſuper in ignē mittitur: vt in corpus vulneratum inſiliens: ſtridētibus flammis crudelius comburatur. Iamqꝫ non ad artus: ſed ad nudata viſcera tela iaciuntur: ipſeqꝫ febre de eius corpore extra labuntur. Inter hec manet immotus: ⁊ erectis in celuꝫ oculis dominū precabatur. Cunqꝫ hec daciano nunciata fuiſſent: iuſſit eum in carcere teterrimo recludi: et ibi teſtas acutiſſimas congeri: pedeſqꝫ eius in ligno configi: et extenſum ſuper teſtas relinqui. Que cum adimpleta fuiſſent: pena mutaꝫ gloriam: nam tenebre carceris diuina ſuꝑfuſa luce fugantur: teſtaruꝫ aſperitas in florum ſuauitatem mutatur: pedes ſoluuntur: et martyr domini angelorum dulci modulatione conſolatur. Que cuſtodes per rimas aſpicientes conuerſi ſunt. Quidam ꝟo hec preſidi nunciarunt: at ille ſe victum reputans: iuſſit martyrem ad lectum transferri: et mollibus ſtramentis foueri: reputens eum magis glorioſum facere: ſi deficeret in tormētis. Cuꝫ ergo in lectulo paululum quieuiſſet: orans emiſit ſpiritum. Quod audiens daciauus doluit: ⁊ quē non valuit vincere viuū: putauit vincere vel defunctū. Iuſſit igitur corpus in campum deduci: et auibus ac feris deuorandum exponi. Statimqꝫ coruus ingulunte dedit⁹ corpus cuſtodiēs: alias aues ſe maiores impetu alarum abegit: et lupū morſibus et clamoribus effugauit. Et in conſpectu ſacri corporis fixus cernitur: vtpote qui ibi angelorum cuſtodiam mirabatur. Tūc iuſſu preſidis hoc audientis: ingens mola corpori alligatur: ⁊ in pelagus proijcitur: vt ſaltem piſcibus in paſtum daretur: ſed anteꝙ naute qui corpus in mare demerſerant ad littus peruenirent: cadauer ſolutum in littus a fluctibus deductum eſt. Quod a quadam matrona vidua ipſo reuelante repertum eſt: et ab ipſa vna cuꝫ quibuſdam fidelibus in modica baſilica ſepultum. Ceſſante ꝟo perſecutione corpus ad ciuitatem valentianā deducitur: ⁊ iuxta muros honorificentius tumulatur. Paſſus eſt autem chriſti martyr .xi. kalen. februarij.

¶ De sanctis Uincentio et Orontio martyribus. Capitulū. cxij.

Uincētius ⁊ Orontius martyres paſſi ſunt apud hiſpaniā tꝑe diocletiani ⁊ maximiani imperatorū ſub rufino ꝑſide hyſpaniarū. Qui feruore fidei accenſi ſe ſponte iudici offerētes: et xp̄m magnanimiter confitentes iuſſu preſidis capitali ſententia puniūtur: quorum corpora victor

quidam leuita: qui eos hospitio susceperat: sepeliuit: propter quod ꝛ ipē a iudice tentus brachijs sibi a cubitis precisis in eodem loco vbi ꝛ illi passi fuerant decollari iubetur. Qd videns pater victoris: quia ipē christianus erat: fugaȝ arripuit: sed a coniuge aquilina nomine hortatus rediens vna cum filio capite cesus est. Horum omniū corpora pontius episcopus diuina reuelatione commonitus: plaustro imposita ad loca pristina italie deferebat: donec iuxta ciuitatem hebredunen̄. peruenerunt: vbi bubus se figentibus: nulloq̄ modo inde vltra abire valētibus corpora martyrū sepulta sunt: diuina cognita voluntate. Horum natale recolit̄.ij.kalē. februarij: vt dicit Ado.

¶ De sancto Anastasio martyre et socijs. Cap.cxiij.

ANastasius monachus ꝛ martyr octauo heraclij imperatoris anno sub persecutione Cosroe regis iniqui Persarum: martyrium passus est. Hic natione persa de regione razeth fundo rasinum: vocabatur magundath filius Bau maximi magi: et ipē magicis ab annis iuuenilibus eruditus milesq̄ strenuus fuit in regia ciuitate persarum. Postq̄ ṽo terra sancta a cosroe rege occupata est: ꝛ crux dominica capta: ipse cum christianis captiuis ductis in persidem conuersatus: ꝛ ab eisdem in fide christi doctus est: moxq̄ amore baptismatis inflammatus relicta militia ꝛ magicarum artium libris exustis: venit in partes orientis. Et apud malleatorē quēdā xp̄ianum anno integro mansit: ꝛ artem suam optime didicit. A quo de mysterijs fidei plenius informatꝰ hierosolymā venit: ꝛ a quodaȝ modesto presbytero baptisma suscepit. Et post hoc apud heliā presbyterum octo diebus deguit: a quo etiā in amore christi cōfortatus extitit. Deinde in monasterio quod quattuor milibus a hierosolyma distat: sub abbate iustino monasticum habitum sumpsit: in quo dudū laudabiliter vixit. Post q̄ martyrij desiderio fragrans: diuina visione cōmonetur: vt loca sacra visitet: ꝛ sic ad passioneȝ optatam perueniet. De licentia igitur sui abbatis abijt diospolim: deinde cesareaȝ palestine: deinde sacris locis lustratis calcedoniaȝ venit: vbi dum quosdam magos repertos argueret: ꝛ interrogatus cuius esset secte: se christicolam respondisset: tentus est a barbazana iudice imperatoris cosroe: ꝛ vinculis ferreis abstrictus per dies plurimos: deinde grauissime cesus: in castello quodam arctissime custodie mancipat̄: vbi angelica visitatone cum splendore nimio cōfortatur. Quem cū imperatori relata fuissent: ipsumq̄ olim suum militem recoluisset: mandauit illum sibi in persidam vinculis ferreis constrictum destinari. Quem cum sibi presentatuȝ et interrogatum christianissimum repperisset in predio bethsalces ipsum magno cathenaruȝ pondere pressum durissimo carceri mancipari iussit: et inedia diebus quindecim macerari. Post hec eductum iterumq̄ interrogatum: et in christi fide constantissime persistentem: ab vno brachio per duas horas suspendi fecit: et post hec iterum flagellari. Nouissime cum sexaginta christianis qui cum eo de Cesarea venerant: et eb eodem rege detenti fuerant: extra villam Bethsalces fecit educi: ipsosq̄ omnes vt ex hoc terretur: spectante christi martyre restibus prefocari. Qui dum omniū nece conspecta constantior videretur: omniū vltimus ꝛ ipē iussu imperatoris prefocatus: et deinde decollatus est. Cuius corpus a quodā christiano tribuno magno precio redemptum a persicis ab aliorum martyruȝ corporibus segregatur: ꝛ ab eodem noctu arreptum ad monasterium sancti Sergij martyris: quod vno miliario a castello distat: clandestine ducitur: et ibidem honorifice tumulatur. Nunc autem dicitur esse in ecclesia sancte trinitatis de venetijs: quod ab incolis ipsius vrbis de constantinopoli illuc asserit̄ fuisse translatum. Qui passus est vndecimo kalendas februarij.

¶ De sancto Anastasio monacho et confessore. Cap.cxiiij.

ANastasius confessor et monachus: romane ecclesie notarius fuit. Qui soli deo seruire desiderans: officium reliquit: ꝛ in monasterio quod dicit̄ supꝑ pētona iuxta nepetinā vrbem posituȝ monachus factus: in sanctis actibus vitam duxit: eiq̄ post tempus monasterio solerti custodia prefuit. Quadam ṽo nocte de rupe que cenobio in mōte preeminet facta vox insonuit: que anastasium primo inde septē fratres alios nominatim vt venirent vocauit. Paruo deinde momento vox siluit: et post hec octauum fratrem iterum euocauit: que quidem voces ab omnibus fratribus audite sunt. Intra paucos igitur dies prius anastasius abbas: deinde ceteri eo ordine ex carne educti sunt: quo de rupis vertice vocati fuerunt: frater ṽo ille ad quem vocandum vox aliquātulum siluit: morientibus alijs paucis diebus superuixit: ꝛ tūc ipse etiam vitam finiuit. Sed mira res contigit: quia dū anastasius migraret a corpore: erat quidam frater qui super eum viuere nolens: ꝓuolutus eius pedibus cum lachrymis illum adiurauit: vt per eum ad quem ibat taliter ageret ne septem dies in mundo eidem superuiueret. Ante ṽo septimū diem etiā ipse defunctus est: qui tamen illa nocte inter ceteros vocatus non fuerat; vt ex hoc aperte clarescceret; qꝛ eius obi

tū sola sancti anastasij intercessio obtinere potuisset. Hec Grego. primo dialogo. cap. viij.

¶ Explicit liber secundus.

Incipit plogus tertij libri.

TErtius liber huius catalogi continet sanctorum passiones ⁊ gesta: quorū festiuitates eueniūt infra illud tēpus in quo repsentat ecclesia ipi⁹ dei sponse per anuluz subaratiōe atq̧ despōsatione: quod fuit a christi baptismo vsq̧ ad ei⁹ resurrectionem. Et illud tēpus ecclesia representat a septuagesima vsq̧ ad pascha: In quo re vera tempore sancta ecclesia primis trib⁹ dominicis subarat anulo fidei per christi doctrinam ⁊ predicationē: hoc est in dominica septuagesime: sexagesime: ⁊ quinquagesime. ¶ Quaz predicationem christus Primo per discipulos adimpleuit: cum. lxxij. discipulos ante faciem suam misit in omnē ciuitatem ⁊ locum quo erat ipse venturus. Et hoc in euangelio ipsius dominice septuagesime mystice denotat: in patrefamilias qui est ipse xps: qui exijt pmo mane conducere operarios: id est predicatores in vineaz suam sanctam: scilicz ecclesiam in qua ipos intromisit. ¶ Secundo ipsius predicationis officium etiam per seipsum exercuit. Et hoc in euāgelio dominice sexagesime figuratur in seminatore christo: qui semen verbi dei exijt seminare: quod ipa veritas de semine predicationis exponit. ¶ Tertio eandem predicationem etiaz miraculis confirmauit. Et hoc in euāgelio dominice quinquagesime exprimitur per cecum illuminatū a christo: humanuz genus significātem a cecitate culpe per verbi dei predicationē illustratum. ¶ Sequentibus vero quattuor dominicis: scilz a prima dominica quadragesime vsq̧ ad dominicam passionis: dei sponsa anulo spei subaratur per christi penitentiā ⁊ afflictione: de q̄ tūc iugiter memoria colit. Et qr penitentie opera in quattuor consistunt: scz in ieiunio: orone elemosyna ⁊ pegrinatiōe: q̄ xps cepit facere ⁊ docere. ¶ Ideo in prima dominica agit de christi ieiunio: quod specialius in euangelio cōmemoratur. Cum eniz ieiunasset q̄draginta diebus ⁊ quadraginta noctibus ⁊c. ¶ In scda agitur de oratione: de qua in euangelio mentio habet. Nam ideo mōtem thabor excelsum ascēdit: vt oraret ⁊c. qd̄ q̄uis mattheus sileat: marcus ⁊ lucas expressius sonāt. In tertia agitur de christi elemosyna: non quidē materialis pecunie quā christus pauper vnde daret non habuit: sed spiritualis gratie quam egros sanando cōcessit: ideo in euāgelio cecus: surdus: mutus: ⁊ demoniacus ab omnibus ipsis passionibus liberatus introducitur. ¶ In quarta agit de peregrinatione: que in euāgelio specialiter recolitur: ideo ibi. Abijt iesus trās mare galilee ⁊c. ¶ Ultimis vero duabus dominicis eccl'ia anulo charitatis decoratur: dominica passionis videlicet ⁊ palmarū per xpi mortē ⁊ passionē: que tunc deuotissime celebrat. Et merito duabus dominicis talis memoria recolit: quia duo sunt precepta charitatis: dei scz amor ⁊ proximi: quam christus pro nobis patiendo signanter exhibuit infinitam. ¶ Et ideo in prima dominica agitur de passione mentali quē pertulit a iudeis eiectus ⁊ expulsus: quod ad litterā in dominicali euangelio ⁊ per totam legitur septimanam. ¶ In secūda agitur de passione corporali: quā sustinuit in carne passus ⁊ crucifixus: quod in quattuor passionibus in ipa hebdomada ad litteram demōstratur. Ad huius igit tēporis festa perquirenda veniendum est.

Incipit liber tertius a septuagesima vsq; ad pascha dominice resurrectionis.

¶ De septuagesima. Capitulũ.i.

SEptuagesima significat
tempus deuiationis: ⁊ inchoatur a domi
nica: in qua cantatur officium Circun-
dederunt me. et terminatur in sabbato
post pascha. est autem instituta propter
tres rationes: vt dicit Johannes beleth
in summa: videlicet ¶ Primo propter re
demptionẽ. Nam q: sancti patres statue
rant: vt propter venerationẽ dñice ascen
sionis quinta feria sicut ⁊ dies dominica solennis esset: ⁊ in ipsa
nullus penitus ieiunaret: ⁊ sic de diebus quadragesime septem
dies diminuebãtur.s. oẽs quinte ferie. Ideo in redẽptione illoꝝ
sancti patres vnam septimanã quadragesime in ieiunio premise-
runt: quã ⁊ septuagesimã vocauerunt. ¶ Secũdo propter signifi
cationẽ. Nam hoc tempus significatur deuiatio exilij: ⁊ tribulatio
generis hũani ab Adã vsq; ad finẽ mũdi. Quod quidẽ exiliũ sub
reuolutione septẽ dierũ agit: ⁊ sub septẽ miliũ annorũ tpe inclu-
ditur. Ab initio aũt mũdi vsq; ad ascensionem ꝑm quosdã sex mi
liũ annorũ computat. Extunc ṽo quicq̃d tpis sequit sub septimo
millenario cõprehendit: cui⁹ terminũ solus deus nouit. Nos igit
xp̃s in sexta mũdi etate ab hoc exilio in spe eterne retributionis
innocentie stolla reddita: p baptismũ eripuit: sed cõsumato exilij
tpe nos vtraq; stola decorabit. Hinc est q in hoc exilij tpe cãtica
leticie deponim⁹. Sed in sabbato pasche vnũ all'a decãtam⁹: tan
q̃ in spe patrie gratulãtes ⁊ stolã innocentie sexta etate per xp̃m
recuperãtes. Cui etiã tractus subijcit: quo signatur labor: quẽ
adhuc in mandatoꝝ adimpletione retinem⁹. In sabbato ṽo post
pascha vbi septuagesima terminat: duo all'a cãtamus: q: cõpleto
exilij termino duplicẽ stolã glorie cõsequemur. Tertio ꝑpter re-
presentationẽ: qm̃ hoc tp̃s.lxx. dierũ representat. lxx. annos q̇b⁹
filij israel sub captiuitate babylonica seruierũt. Et deponim⁹ can
tica leticie queadmodũ ⁊ illi deposuerũt dicẽtes. Quõ cãtabim⁹
canticũ dñi in terra aliena. In sabbato ṽo pasche all'a cantamus:
quia ⁊ illi anno sexagesimo data sibi redeundi licentia letari cepe
runt. Sed statim tractũ subiũgim⁹: q: ⁊ illi ab edificatione tẽpli
vsq; ad annos.lxx. cõpletos ꝓhibiti fuerũt. Ideoq; sabbato quo
septuagesima terminat: duplex canim⁹ all'a: eorũ plenã leticiam
postq̃ venerũt in patriã figurãtes. Hoc etiã tp̃s exilij ⁊ captiui-
tatis iudeorũ representat tp̃s nostre deuiationis in qua stetit hu

manũ genus a primo parēte vsq̃ ad xp̄i aduentum per decursū quinq̃ etatũ. ⁊ sicut illi sexagesimo anno sunt liberati: sic ⁊ nos in sexta mũdi etate. ⁊ sicut adhuc in colligendo sarcinulas laborauerũt: sic ⁊ nos etiã liberati in mandatorũ adimpletione laboramus. Sed cũ ad patriã peruentũ fuerit: oīs labor cessabit: ⁊ gloria perfecta erit: ⁊ duplex all'a cãtabim⁹: q2 aīa ⁊ corpore duplici gloria vestiemur. ❡ In hoc ergo exiliĳ tp̄e ecclesia multis tribulationib⁹ pressa ⁊ fere in barathro desperationis posita ab alto trahens suspiria: clamat in officio. Circũdederũt me genitus mortis ⁊c. ostẽdens sui tribulationẽ: ⁊ pro miseria contracta: ⁊ pro duplici pena inflicta: ⁊ pro culpa cõmissa. Cui tñ in epistola ⁊ euãgelio ne desperet proponit̃ triplex remediũ ⁊ triplex premium. Remedia sunt: vt in vinea aīe sue laboret abscindendo peccata. In stadio vite currat per penitentie opera. Et viriliter in agone pugnet contra diaboli tentamina: q2 laborãti dabit̃ denarius: currẽti brauiũ: ⁊ pugnãti corona. ❡ Et q2 tẽpus istud deuiationẽ nostrã significat: que incipit a ꝓplasto: merito hoc tp̄e liber geneseos legit̃: in quo deuiatio priorũ parentũ facta per peccatũ recolit̃. Et q2 in hebdomada septuagesime prīe etatis tẽpora recolunt̃: merito sanctoꝝ patrũ prime etatis gesta immediate subĳciunt̃: eo ꝙ eorũ obitus dies penit⁹ scripti nõ reperiũtur. Quãuis de primo hominũ adã quidã codices videant̃ exprimere: ꝙ eodẽ in anni circulo die: quo secũdus adã fuit de femina virgine incarnat⁹: ⁊ primus adã fuerit de terra v̄gine formatus. s. viĳ. kalẽ. aprilis. Quo etiã die sicut ⁊ secũdus adã: post. xxxiĳ. etatis sue annos fuit in carne passus: sic ⁊ eodẽ die primus adam post dcccccccccxxx. annos sue creationis fuisset per mortẽ corporaliter resolutus. Quo etiã die volũt ad litterã: abel iustũ a cayn fratre per inuidiã interfect⁹. Sed q2 hec ex autẽtico quoquã volumine nullã obtinent auctoritatẽ. Merito gesta patrũ hui⁹ prime etatis eo tp̄e ponimus: quo eorũ vite decursus ad litterã ⁊ acta cõmemoram⁹. ❡ Et notandũ ꝙ licet non oẽs sancti prime ⁊ secũde etatis in libro generis special'r nominati in sctõrũ patrũ catalogo ex textu sacre pagine reperiant̃ ascripti: vtpote cũ de prima etate solus abel in euãgelio: ⁊ de eadẽ sol⁹ enoch ⁊ de secũda solus noe in ecclesiastico nominent̃ vt iusti. Ceteris tñ in eisdeȝ etatis speciali⁹ expressi: vt dicit iosephus triplici ratione in sanctoꝝ numero sunt contexti. ❡ Primo q2 per eoꝝ generationẽ deuenit̃ ad abrahã: qui ex oībus gentibus solus electus intantũ deo placuit: ꝙ inter oẽs hoīes signũ circũcisionis accepit: vñ nec crédẽdũ dicit: deũ permisisse tantã patrẽ ex alicui⁹ reprobati hoīs semine ꝓpagari. ❡ Secũdo q2 vsq̃ ad tertiã etatẽ: nulla precesserat idolatria propter quã patres illi a veri dei cultu potuissent diuelli. Et si in aliĳs aliquãdo vel leuiter deliquissent: eorũ omissa facilius per penitẽtiã laxabant̃. Non eñ nisi ad soli⁹ naturalis legis obseruantiã erant obligati nulla lege scripta adhuc homini imposita. ❡ Tertio q2 longissimas etates transigentes abnepotes ⁊ trinepotes etiã cum abauis ⁊ triauis in euo cõcurrebãt: q̃d q2 eoꝝ ꝓgenitores erãt sctĩssimi: hoꝝ exẽplis ⁊ doctrĩa formabant̃: vñ nec putandũ est illos a lege nature declinare: quã atauos: ⁊ deinceps oẽs succedentes ad vnguẽ cernebãt obseruare. Hanc igit̃ opinionẽ assecut⁹: duarũ primarũ etatũ patres in genesi noīatos: per quos ad abrahe progeniẽ deuenit̃ sanctoꝝ catalogo inserẽdos nõ immerito fore decreui.

❡ De sctõ Adã hũani generis patre. Cap. ĳ.

Adam totius humani generis pater sicut fuit primus hominum: sic ⁊ primus creditur esse sanctorum. Nam licet inobediẽtie peccato diuini mãdati transgressor grauissime deliquerit: peccatũ suũ tamẽ deflens adeo ꝑ penitentiã deleuit: ꝙ veniã in xp̄i morte futura ⁊ predestinata a seculis meruit: ⁊ moriens nulla purgationis pena dignus fuit. Nõ eñ minus ⁊ petrus xp̄m negãdo peccauit: qui tñ culpã ⁊ lachrymis contriuit: ⁊ remissione consecuta nec sanctitatẽ amisit. Quod autẽ adã sanctus fuerit ex eo maxime credit̃: ꝙ in horto sepulture dñice tumulatus: cũ xp̄o resurrexisse perhibetur: ⁊ vna cũ ceteris ipsius resurrectionis testibus: beata in eternis sedib⁹ immortalitate vestiri: vt dicit hieronymus. ❡ Adã ergo in principio mũdi in cõsumatione omniũ creaturarũ ab opifice summo de limo terre corporeis mẽbris in agro damasceno format⁹: ⁊ aīa rationali ad dei imaginẽ ⁊ similitudinẽ ꝓducta spiritualiter inspirat⁹: oībus aīantib⁹ aeris aque ⁊ terre dñator preposit⁹ est. Quib⁹ etiã oīb⁹ iubẽte deo noīa imposuit: ⁊ ex illis nullũ sibi simile fore cognouit. Deinde trãstulit eũ deus in paradisum voluptatis quẽ plantauerat ab initio: vt operaret̃ ⁊ custodiret illũ. Et ne minor esset felicitas ne consorte careret: q2 sine socio nulla est iocũda possessio: fecit dñs euã de costa ade dormiẽtis in paradiso: vt esset homini in adiutoriũ: nedũ ad societatis solatiũ: sed etiã ad ꝓpagande prolis obsequiũ. Tũc Adam prophetico spiritu ⁊ iura matrimonĳ statuit: ⁊ multa de christo ⁊ ecclesia cõiuge prophetauit. Quibus deus legem imposuit: ne comederent de ligno sciente boni et mali: qui tamẽ per diabolũ fuerunt in forma serpentis seducti comedentes de pomo ligni prohibiti. Pro quo statim se nudos viderunt: et pro disconuenientia nuditatis: ficus folia cõsuentes perizomata sibi fecerũt. Prima siquidẽ die qua creati fuerãt: prece

ꝓpto dei cõtempto: post increpationẽ a dño sibi factam a paradisi delitijs sunt exclusi: posuitq; dñs ante paradisum murũ igneũ iugẽ custodiã angeloꝝ. Eiectusq; adã cũ vxore sua habitauit in hebron: quod est iuxta agrũ damascenuȝ: vñ fuerat ꝓcreatus: in sudore vultus sui terrã operans: ⁊ exinde comedẽs panẽ. ¶ Adam ergo et eua de paradiso virgines egressi. xv. etatis sue anno genuerũt cayn ⁊ vxorẽ eius calmanã. Anno ɜo. xxx. etatis sue natus est abel ⁊ vxor eius delbora. Quo a cayn ꝑ inuidiã occiso ipm cẽtũ annis adam ⁊ eua in valle lachrymarũ defleuerũt: vouitq; adam se vltra vxorẽ nõ cogniturũ: Sed deo volẽte angelo cõmonitus votũ fregit: annoq; cẽtesimo post mortẽ abel amore ꝓlis vehemẽter exestuãs euã cognouit: ex eaq; genuit filium noĩe seth: cũ esset annoꝝ. ccxxx. Et vltra ꝓnoĩatos. xxx. filios ⁊ totidem filias semꝑ gemellos vtroq; sexu ꝓgenitos legitur habuisse: viditq; filios ⁊ filias ⁊ filioꝝ filios ⁊ nepotum suoꝝ vsq; ad octauã generationẽ. Uixit q̃ adã dcccc xxx. annis. i. vsq; ad. lvi. annũ natiuitatis lamech ſm hebreos. iuxta interp̃tes ɜo vsq; ad xliiij. annũ natiuitatis mathusalẽ: ⁊ mortuꝰ est. ¶ Legit quoq; in euangelio nicodemi: ꝙ dum adam egrotaret: filius eius seth accessit ad ianuã paradisi: ⁊ petijt ab ãgelo de oleo misericordie: quo patrẽ inũgeret: vt sic ad sanitatẽ rediret. Cui angelꝰ plantã de ligno in quo adã peccauerat tradidit. ⁊ vt eã plãtaret admonuit: dicẽs ꝙ qñ fructũ faceret: pater eiꝰ cõualesceret. Qui rediẽs patrẽ mortuũ reppit: ⁊ eũ ĩ hebrõ: vt q̇dã asserũt: sepeliuit. Quidã dicũt in eodẽ horto: vbi ⁊ dñs crucifixus est et sepultꝰ: vnde postmodũ ⁊ cũ eo resurgẽte adã extitit suscitatus. Plantã ɜo seth cõseruit suꝑ tumulũ p̃ris: que in arborẽ crescẽs durauit vsq; ad t̃pa salomonis: quã ille postmodũ excidit: ⁊ in domo saltus in edificio posuit. quod lignũ regina sabba vidit cũ salomonẽ visitauit: eiq; ꝑ spm̃ p̃dixit: ꝙ in ligno illo quidã fuerat suspẽdendus: per cuius mortẽ regnũ iudeoꝝ fuerat destruendũ. Salomon ergo lignũ amouit: ⁊ in viscéribꝰ terre ꝓfundius inclusit. Quod tamẽ passionis xp̃i tẽpore superenatauit: ⁊ lignũ principalius fuit in quo christus cõfixus extitit. Hec de libro genesis cap. ij. ⁊. iij. ⁊ de libris hieronymi et iosephi: ⁊ ex chronicis guilelmi.

¶ De sancta Eua matre. Cap. iij.

EUa mater omnium viuentiũ in paradiso delitiaruȝ de costa viri dormiẽtis a deo ꝑducta: ⁊ eidẽ matrimonio copulata: significauit ecclesiã de latere christi patientis per aquam ⁊ sanguinẽ procreatã: ⁊ sibi in sponsam vitam matrẽq; fideliũ appellatam. Hanc vt sexu molliorẽ diabolus tẽtaturus hominem prius impetijt: adeo ꝙ mulier decepta serpenti assensit: et de pomo ligni vetiti prior comedit: deinde viro ad vescendum porrexit. Cui adam ad complacentiã vxoris maxime sibi cõsensit. Ob hoc mulier a deo duplicem maledictionem accepit: vt in dolore filios pareret: ⁊ viro subiecta semper existeret. Eua igit post transgressionem vna cum viro peccatum defleuit: et veniam promerens: et ipsa a deo sanctificationem percepit. Quot autem annis vixerit: vel vtrũ ante virum decesserit: nulla scriptura cauetur: nisi ꝙ in eodem sepulchro cum Adam deposita fuisse prohibetur.

¶ De sancto Abel. Cap. iiij.

ABel secundo genitus Adam primus martyr et virgo: iustus ⁊ sanctus nõ solũ ex domini sentẽtia. Matthei xxiij. sed etiã ex genesis testimonio comprobat: q: accepta eius a deo narrantur munera. Genes. iiij. Cuius frater maior natu cayn dolosus: maliuolꝰ: inuidus: ⁊ auarus fuit agricola. Nam vt auaricie sue consuleret: prius coluit terram. Abel autem simplicissimus ⁊ innocens in pascendis ouibus occupabatur. Creditur adam ĩ spiritu filios docuisse: vt deo offerrent decimas et primitias. Igitur anno. cxxx. vite Adam cum cayn de primitijs frugum deo tm̃modo paleas segetes corrosas: aut secus viam conculcatas in sacrificiũ obtulisset: et Abel de primitijs omniũ pinguiora domino immolasset: dominus eorum cogitatiões noscens: ad Abel munera respiciens: cayn munera nõ respexit. Ignis enim de celo veniẽs abel munera accendit et cõsumpsit. Iratusq; cayn: et inuidia ductus: erubescens minorẽ sibi germanum preferri: abel fratrem suũ in agro damasceno interfecit. Sed increpatus a domino de fratricidio: et de venia desperãs vagus ⁊ instabilis positus est super terram. Et posuit in eum dominus tremorem capitis: vt sic ex signo sciretur punitus a deo: et indignus misericordia ne interficeretur. Qui tamẽ inter frutecta latitans: dum Lamech ab eo septimus venaretur: putatus vt bestia: quia pilosus et hispidus sagitta directa in eũ ab eodem est interfectus. Omnisq; ipsius progenies vniuersali est deleta diluuio. Sicq; sanguis abel sancti in ꝑsonaȝ cayn ⁊ eius fuit prole vindicatus.

¶ De sancto Seth. Cap. v.

SEth filius Adã ex quo omne genꝰ humanũ in presenti cõsistens ꝓpagatũ est: natus est ãno cẽtesimo post mortẽ abel cum esset Adam annorum ccxxx. In hoc enim magis conuenit imitari

interpretes ꝙ hebreos. interpretes em̄ ponunt Adam annorũ. ccxxx. vt dictũ est: quãdo genuit Seth: hoc modo cõputantes: videlicet: qꝛ adã annoꝝ. xxx. genuit abel: qui cũ esset centũ ãnorũ: ⁊ adã. cxxx. occisus ẽ a Cayn: quẽ Adã cẽtũ annis defleuit: anteq̃ euã denuo cognouisset. ⁊ sic Adam. ccxxx. annorum genuit Seth: et non cxxx. vt hebrei tradũt. Supuixit aũt Adã nato Seth annis. ccccccc. ⁊ sic annoꝝ. cccccccccxxx. mortuus ẽ. Seth aũt iussu patris supauit ꝓlez suam: qui dicebant filij dei a stirpe cayn: q̃ filij hoĩm vocabant. Sed ꝓcessu tp̄is cõiũcti sunt: ⁊ inde gygantes exorti. Ipse aũt seth cuz esset vir egregius: imitatores sui filios dereliquit. Qui sciẽtes esse predictũ ab adam duo diluuia mundo ventura: vnũ per aquaz: aliud per ignẽ: ea in duabꝰ colũnis ꝯscripserũt: altera lapidea contra aquam: altera lateritia contrã ignem: ne per hoc delerent. Ipsi etiã disciplinam rerum celestium ⁊ earum ornatus ṗmitus inuenerũt. Vixit autem annis. cv. ⁊ genuit enos: cui supuixit annis. cccccccccvij. vsq̃ ad ãnos. clxvij. natiuitatis Lamech. ⁊ sic annorum. cccccccccxij. mortuus est. Hic ex eo etiam inter sanctos patres computari debet: qui eius progenies filij dei appellati sunt.

De sancto Enos. Cap. vi.

ENos filiꝰ fuit seth qui ab eodem ꝓgenitus est: cuz esset annoꝝ. cv. vt dictum est annis ab Adã creatione decursis ccccxxxv. Iste prius incepit inuocare nomen dñi: forte inuenit vbera deprecatoria ad innocandũ deũ: vel forte ad excitãduz pigritiam memorie dei: deum effigiauit: vt modo fit. Et ex hoc etiã inter sanctos patres: sanctus ⁊ ipse computari meretur. Qui annorum xc. genuit Cainam. Post cuius ortum vixit annis. ccccccccxv. videlicet vsq̃ ad. lxxxiiij annũ natiuitatis Noe. Et cuz eẽt annoꝝ. cccccccccv. mortuus est.

De sancto Cainam. Cap. vij.

CAinã filiꝰ Enos ab eodẽ ꝓcreatus est: cũ eẽt annoꝝ cccccccccv. vt supius dicit ãnis vite ade decursis. ccccxxv. Qui cũ eẽt annorum. lxx. genuit malalehel. Quo nato vixit annis ccccccccxl. videlꝫ vsq̃ ad ãnos. clxxvij. natiuitatis noe. Et sic cainã ãnoꝝ. cccccccccx. mortuꝰ ẽ.

De sancto Malalehel. Cap. viij.

MAlalehel filiꝰ cainã anno. lxx. etatis parentis editꝰ vt ṗmissum est: postq̃ videlicet Adam annos vite sue. ccccxcv. trãsegerat. Qui annoꝝ. lxv. genuit Iared. Cui progenito superuixit annis ccccccccxxx. vsq̃ ad annos natiuitatis Noe ccxxxiiij. Et sic Malalehel annoꝝ. ccccccccxcv. mortuus est.

De sancto Iared. Cap. ix.

IAred filius malalehel ex eo genitus cũ esset annoꝝ lxv. vt iam tactũ est. Reuolutis annis ade. ccccclx. Hic cũ esset annoꝝ. clxij. genuit Enoch. Cui nato superuixit annis. cccccccc. vsq̃ ad annos ccclxvi. natiuitatis Noe. Et sic Iared annoꝝ cccccccclxij. mortuus est.

De sancto Enoch. Cap. x.

ENoch filius iared primus omniũ patrũ testamenti veteris ⁊ solus ṗme etatis in catalogo sctõꝝ ponit. Eccli. xliiij. Qui anno etatis patris. clxij. natus est: vt in superioribus tangit: annis ad vite transactis. dcxxij. Qui etiã annoꝝ. lxv. genuit Mathusalẽ. Cui annis. xxx. superuixit in orbe. Hic enoch deo placuisse scribit: eo ꝙ cũ deo ambulauit: subaudi pre ceteris viaz mandatorum dñi custodiuit. Et nõ vltra cõparuit: quia tulit eũ deus. Postq̃ em̄ mũdo vixerat: vt dictuz est: trãslatus est in paradisum voluptatis ad tp̄us: vt in fine tempoꝝ cũ helia veniat: ⁊ corda filiorũ ad patres cõuertat. Fuit etiã septimꝰ in generatione pioꝝ: sicut ⁊ Lameth septimus in generatione reproborũ: qui primꝰ bigamiã introduxit: ⁊ patricidiuz in cayn cõmisit: vnde forte etiam vt quidam dicunt: ꝓpter septenariũ numerum diuino numini cõsecratum: enoch acceptior deo fuit: quez septima editũ generatione suscepit. Hunc enoch nõnulla diuina scripsisse ⁊ aliqua ꝓphetasse iuda apostolo testãte cognouimus: vnde ⁊ filij eius ⁊ nepotes in studio sapientie feruentes fuerunt.

De sancto Mathusalem. Cap. xi.

MAthusalẽ filiꝰ enoch anno vite parentis. lxv. natus: vt dictũ est annis ad vite transactis dcclxxvij. Hic annoꝝ. clxxxvij. genuit Lamech. Post cuius natiuitatem impleuit annos. dcclxxxij. id est vsq̃ ad diluuiũ. Et sic Mathusalẽ annorum. dcccclxix. mortuus est. Quidã aũt habẽt Mathusalẽ annis. dcccclxxxiij. vixisse. ⁊ sic ãnos. xiiij. post diluuiũ trãsegisse: quo tp̄e videlicet ãno illo quo diluuiũ factuz est: dicũt eũ in paradisum apud patrẽ translatũ: ⁊ ibidez secum mansisse: donec diluuiũ finitum fuit. Et post hec asserunt eum ad terras inter hoĩes euectũ esse ⁊ annis. xiiij. superuixisse: eo ꝙ in arca non legit fuisse. Hieronymus tamen asserit: ꝙ mortuus est anno

eodem quo ⁊ diluuium factū est. Quod etiā diligens cōputatio annoꝝ eius ſm genesim manifestat. Huius Mathusalē anno etatis.xliiij. adam diem clausit extremū: ſm interpꝛetes. ſm hebꝛeos aūt anno.lvi.etatis Lamech. Eo ꝙ vt dictū est hebꝛei annoꝝ.cxxx.adā genuisse seth dicunt. Interpꝛetes ꝓ annoꝝ.ccxxx.

¶ De sancto lamech. Cap̄.xij.

LAmech filiꝰ mathusalē anno vite ipsius.clxxxvij. mūdo editꝰ est. decursis ſm interpꝛetes ab obitu adā annis.clxiij. ſm hebꝛeos ꝓ etatis ade adhucviuētis anno.cccccccclxxiiij. Causa discerptiōis superius assignatur. In hoc aūt interpꝛetū opinio appꝛobabilioꝛ essevidet. Igitur lamech cū esset annoꝛū.clxxxij.genuit Noe. De quo ⁊ spū ꝓphetico vaticinatus est: ꝙ genus humanū cōsolari debebat ab operibus⁊ laboꝛibus manuū suarū in terra cui dn̄s maledixit quasi futurum aliquid magni noe ⁊ famosissimū in oꝛbe terrarum his verbis insinuās. Post cuius obitū superuixit Lamech annis.ccccxcv. Sicq; annorum.ccccccclxxvij.moꝛtuus est: videlicet.vi.anno ante diluuiū. Hec ex libꝛo genesis.c.v.et ex chꝛonicis hieronymi iosephi ⁊ methodij: nec non ex historia scolastica dispersim collecta describuntur.

¶ De sancta Emerentiana virgine et martyꝛe Cap̄.xiij.

EMerētiana virgo ⁊ martyꝛ collectanea fuit beate agnetisvirginis: ⁊ ip̄a ciuis romana. Que licet esset adhuc cathecumina fide tn̄ xp̄ianissima: ad sepulchꝛū virginis stabat ⁊ gentiles de eoꝛū impietate redarguebat. Et dū cōtra furentes turbas staret intrepida: lapidata est ab eis: oꝛāsq; iuxta sepulchꝛū virginis emisit spm̄. Quā ambꝛosius dicit fuisse in suo sanguīe baptizatā. Statimq; terremotꝰ cū coꝛuscationibꝰ ⁊ tonitruis eruperunt: adeo ꝙ plerīq; ex insano populo perierūt. Coꝛpus aūt emerentiane iuxta coꝛpus beate agnetis ab eiꝰ parentibus sepultū est.x.kalen.febꝛuarij. Pagani aūt exterriti nullū ex inde veniētiū ad memoꝛiā virginis in aliquo ledere p̄sumpserunt.

¶ De sancto Parmena diacono Cap̄.xiiij.

PArmenas fuit vnus de.vij.diaconibꝰ ab apostolis electus: vt habetur Actuum.vi. Hic traditus gratie dei a fratribus iniunctum sibi predicatiōis officiū fidelissime cōplens: plena fide cōsumatus martyꝛij gloꝛiā adeptus est: qui ⁊ philippis sepultus quieuit.x.kalen.febꝛuarij: vt dicit hieronymus in martylogio suo.

¶ De sancto Ascla martyꝛe. Cap̄.xv.

AScla martyꝛ passus est apud egyptum ciuitatem antinonū tēpoꝛe Diocletiani imꝑatoꝛis sub p̄side arriano: qui pꝛimo atrocissime suspendio toꝛtus: deinde lateribus flammis admotis exustus: ad vltimū in flumine pꝛecipitatus pꝛeciosam xp̄o animam reddidit.x.kalen.febꝛuarij. Sepultusq; est in ipsa ciuitate a xp̄ianis ministerio philemonis ⁊ apollinij diaconoꝛum.

¶ De sanctis Seueriano ⁊ Aquila martyꝛibus. Cap̄.xvi

SEuerianus ⁊ aquila vxoꝛ eius in ꝓuincia mauritanie ciuitate zenocesarea passi sunt. Qui pꝛo nominis xp̄i inuicta cōfessione flammis iniecti ignium cōflagratione combusti: coꝛonam martyꝛij a dn̄o perceperunt.x.kalen. febꝛuarij. vt dicit ado.

¶ De sancto Timotheo discipulo. Cap̄.xvij.

TImotheꝰ discipulus beati pauli apostoli fuit: vt polycrates p̄sbyter scribit. qui listris exoꝛtus lycaonie ciuitate filius mulieris vidue: vt in actibus apostoloꝛū habet cap̄.xvi. ab eodem paulo in fide doctus ⁊ baptizatꝰ eidem cōperegrinus factus est. Cū quo deueniēs ad ephesum ciuitatē asie metropolim: ibidem ab apostolo ep̄s est oꝛdinatus imperante nerone: vbi doctrinis ⁊ miraculis coꝛuscauit: ⁊ gloꝛiosi euāgeliste iohānis auditoꝛ fuit: quo in pathmos insula sub domitiano relegato: locum eius tenuit. Sed dū gentiles in festo diane ad templum eius accenderetes a sacrificijs ꝓhibere niteretur: furēte populo in eū: palis ⁊ lapidibus mactatur: ⁊ semiuiuus relictꝰ a xp̄ianis in monte adiacenti ciuitati reducitur: vbi ix.kalen.febꝛuarij quieuit in pace imperāte nerone. Sepultusq; est in ephesо ciuitate.

¶ De sanctis babila ep̄o et socijs martyꝛibus Cap̄.xviij.

BAbilas episcopus antiochenus ⁊ martyꝛ cū tribꝰ paruulis vꝛbano: pꝛelidano et epollono sub numeriano imperatoꝛe passus est. Qui dū esset antiochie ⁊ xp̄ianoꝛū ecclīam ingredi vellet: babilas ingressum ꝓhibuit: manus pectoꝛi imperatoꝛis apponēs. Propter qđ tentus ab imperatoꝛe: ⁊ in carcere afflictus est impositis toꝛque ferreis in collo eius: ⁊ compe

dibus in pedibus eius. Deinde numeriano exhibitus cū de aliis xp̄ianis interrogaretur: reuelauit tres habere spirituales filios a se in fide doctos: scȝ vrbanum: prelidanum: et epollonium: quorū primus erat annorum .xij. secūdus ix. tertius .vij. Quos omnes mox imperator cū matre theodola cōprehēdi iussit. Qui dū oēs xp̄m confiterētur Primo quidē theodolā alapis cesam: tormentis filiorum adhibendis assistere fecit: vt grauius ipsa mente ꝙ illi corpore torqueretur: ⁊ pueros in cathomo leuari mandauit: ac priori plagas .xij. inferri: secundo .ix. tertio autem .vij. iuxta numerum annorum suorum: quos mater cum episcopo viriliter confortabant. Deinde babilā vnacum infantibus suspensos ⁊ grauiter tortos. Dum omnia constātissime tolerassent: ⁊ xp̄m vnanimiter confiterētur: gladio animaduerti precepit: quorū corpora sancta theodola sepeliuit .ix. kal. februarij.

¶ De sanctis Mardonio ⁊ Musone ⁊ sociis martyribus Cap. xix.

Mardonius muson egeni⁹: ⁊ marcellus martyres apud zeneocesaream ciuitatē mauritanie ꝓuīcie passi sunt. Quos omnes detentos ⁊ in xp̄i cōfessione ꝑsistētes iussit iudex ignibus tradi: ⁊ eorum reliquias in ausum fluuium dispergi: vt xp̄iana sepultura carētes: a fidelibus minime nominibus martyrum colerentur: qui passi sunt .ix. kalen. ianuarij: vt dicit ado.

¶ De cōuersione sancti Pauli apostoli. Cap. xx.

Conuersio sctī pauli apostoli facta est eodem anno: quo christ⁹ passus est et stephan⁹ lapidat⁹: anno scilicet non naturali: sȝ emergēti. Nam xp̄s passus est .viij. kalen. aprilis. Stephanus eodē anno .iij. nonas augusti lapidatus est. Paulus vero mense ianuario subsequēte cōuersus est. ¶ Celebratur autem eius conuersio potius ꝙ multorum sanctorum triplici ratione. Primo propter exemplum: vt nullus quantūcunqȝ peccator desperet de venia qn̄ tantū in culpa talē cōspicit: postmodum fuisse in gratia. ¶ Secundo ꝓpter gaudium: vt sicut ecclesia magnam tristiciam habuit in eius cōuersatione: ita maximā leticiam habuit in eius conuersione. ¶ Tertio propter miraculū: quod dominus in eo ostēdit. Dum de seuissimo ꝑsecutore fecit fidelissimum predicatorem. Eius autē conuersio fuit miraculosa ratione christi efficientis: modi disponētis: ⁊ pauli patientis. Rome xp̄i efficientis: quia ibi ostendit suam mirabilē potētiam: sapientiam: ⁊ clementiam. His enim tribus argumētis animalia per homines capiūtur. Consueuerūt enim homines animalia capere. Per potentiam cum eis pugnando: sicut in venationibus capiuntur leones ⁊ vrsi. Per sapientiam illaqueando: sicut laqueis ⁊ decipulis capiuntur aues. Et per clementiam nutriendo ⁊ confouendo: sicut animalia que parua recipiuntur de nido: ⁊ per homines enutrita domestica fiunt: ⁊ cum eis habitant. ¶ Cepit ergo christus paulum per potentiā ipsum impugnando ⁊ ad terram prostrando. Nam vt dicitur Actuum .ix. luce diuina percussus: cadens in terram audiuit vocem de celo: quia durum sibi esset contra stimulum calcitrare. Et continuo immutatus respondit. Domine quid me vis facere. vnde cātatur de illo. Prostratus seuissimus persecutor ⁊ erectus est fidelissimus predicator. Item cepit eum per sapientiam: eidem decipulam infirmitatis humane ostendendo. Non enim deū vel dei filium se dixit: sed hominem appellauit dicens. Ego sum Jesus nazarenus quem tu persequeris: vt infirma humilitatis aspiciens ⁊ superbie squammas deponens diuinitatis laqueo caperetur. Sicut ⁊ alias: sed ad alium finem diabolum ceperat ostendens humanam infirmitatem: ⁊ abscondens diuinam maiestatem. ¶ Item cepit eum per clemētiam eūdem de nido legis iudaice in qua natus fuerat accipiendo: et sua per maxima gratia confouēdo. Quod notatur ex hoc ꝙ ipsum existentem in actu et voluntate peccandi conuertit. Habebat enim difformem affectum: quia spirans minarum ⁊ cedis in discipulos. Peruersum conatum: quia accessit ad principem sacerdotum ⁊c. quasi se ingerens. Et perniciosum actum: quia ibat vt vinctos perduceret in hierusalem. Et ideo eius iter pessimum erat: ipm̄ tamen diuina misericordia conuertit. ¶ Fuit etiam miraculosa ratione modi disponentis: id est lucis: que ipsum tripliciter ad conuersionem disposuit: fuit enim ipsa lux subita: inmēsa: ⁊ celica. Propter primum dicitur ⁊ subito: Propter secundum circunfulsit: id est circunquaqȝ refulsit. Propter tertium lux de celo. Nā paulus tria vitia in se habebat. ¶ Primū erat audacia: quia accessit ad principem sacerdotū. Glosa. non vocatus: sed sponte zelo concitante. ¶ Secundum erat superbia: quia spirans minarum. ¶ Tertium carnalis intelligentia: quam in lege habebat: vnde glosa super illud. Ego sum iesus nazarenus ⁊c. Ego deus de celestibus loquor quem mortuum putas sensu iudaico. Ipsa igitur lux diuina fuit. Subita: vt audacem terreret. Immensa: vt superbum prosterneret. Celica vt carnalem intelligentiam in celestem mutaret: vel fuit dispositio hec: in voce acclamante: in luce refulgente: et in virtute

disponēte. ¶ Fuit insuper miraculosa ratione pauli patientis. In quo tam miraculose cōcurrerunt: scz prostratio: obcecatio: ⁊ triduana ieiunatio. ¶ Est enī ꝓstrat⁹: vt erigatur: quantū ad depressum affectū. Augustinus. Elisus est emens ⁊ factus est credens: elisus est lupus ⁊ factus est agnus: elisus est saulus ⁊ factus est paulus: elisus est persecutor et factus est predicator: elisus est filius perditionis ⁊ erectus est vas electionis. ¶ Et obcecatus: vt illustret quantū ad tenebrosum intellectum: vnde ⁊ in illo triduo quo māsit cecus: doctus fuit euāgeliū. Augustinus. Paulū dico verū athletā xpī: doctum ab illo: vnctū de illo: crucifixū cū illo: ⁊ gloriosum in illo. ¶ Est in carne maceratus: ⁊ vt ipa caro disponatur ad bone operationis affectuz. Optime enī deinceps corpus eius ad oīa dispositū erat. Nam esurire ⁊ abūdare sciebat: ⁊ vbiqꝫ ⁊ in oībus institutus erat oīa omnibus factus: vt omnes xpō lucrifaceret. ¶ Uel dicat ꝙ in ipo fuerūt ista tria primo parenti cōtraria. In adam enī fuit cōtra deū erectio: oculorū apertio: et sibi vetiti degustatio. Econtra in paulo fuerunt. Ad terrā prostratio. Oculorum obcecatio. Et cibo:ū subtractio. Fuit aūt de tribu beniamin ipe paulus oppido giscolis: vt ait hieronym⁹ in libro de viris illustribus: q̄ ad septem ecclesias nouē scripsit epistolas. Ad romanos vnam. Ad corinthios duas. Ad galathas vnā. Ad ephesios vnaz. Ad philippenses vnam. Ad coloscenses vnā. Ad thessalonicenses duas. Scripsit ⁊ discipulis suis. Timotheo duas. Tito vnaz. Philemoni vnā. Epistola que legitur ad hebreos an sua fuerit: propter stili cultioris elegantiam a nōnullis dubitatū est. Ascribunt enī eā: alij barnabe: alij luce: pleriqꝫ clementi qui postea pontificalē in vrbe tenuit sedem. Clemēs tamē alexandrinus ⁊ origenes eius discipulus: eusebius cesariensis atqꝫ hieronymus: pauli fuisse manifeste cōfirmant: qꝛ hebreus ⁊ hebreis in proprio scripsit eloquio. Ideo ornatius ⁊ cultius scribere potuit quam in extero. Et sic in grecū sonātius transferri potuit ex hebreo. Legunt quidā ⁊ aliam eius epistolam ad laodicenses: sed ad nostris explauditur. Fuit autē festū conuersionis pauli die qua ad litterā ab ecclesia celebratur: videlicet octauo kalendas februarij. ¶ Fertur ꝙ in muro ciuitatis damasci adhuc extat fenestra: per quaz paulus tunc nuper conuersus a fratribus dimissus fuit cum quereretur a preposito regis arache tenēdus: vt habetur actuū. ix. ⁊. ij. corint. xij. quam fenestram sepius saraceni obturarunt ad custodiam ciuitatis: que tamē facto mane semper diuinitus aperta inuenta est. Cuius miraculi testes ipsi sunt saraceni qui hoc nostratibus retulerunt.

¶ De sancto Anania discipulo. Capitulum. xxi.

Ananias discipulus apostolorum fuit. Cui dominus apud Damascum per visum apparuit: et eidem mandauit: vt in vicum qui vocatur rectus accederet: ⁊ in domū iude saulum tarsensem quereret: eiqꝫ manum imponeret: vt visum reciperet: ac baptizaret: prenuncians ipsum vas electionis futurum: et nomen christi coram gentibus et regibus et filijs israel portaturum. Qui iussu domini ad saulum accessit: manusqꝫ imponens oculos eius aperuit: baptizauit: et cibo refecit. Qui etiam deinde exemplo Pauli ad officium predicationis feruentior effectus est. Ipoqꝫ fideliter peracta apud Damascum quieuit in pace: eodem die quo et paulū baptismo genuerat filiū: videlicet octauo kalendas februarij. Hūc ananiam dorotheus abbas scribit vnum ex septuaginta duobus discipulis christi fuisse: ⁊ ab apostolis post pauli conuersionem: damasci episcopum ordinatū extitisse.

¶ De sancto Proiecto episcopo et martyre. Cap. xxij.

Proiect⁹ episcopus Auerneñ. et martyr: vt ait sigibertus: tempore cōstantini iunioris martyrium passus est. Quē dū adhuc mr̄ in vtero gestaret: vidit in somnis: ꝙ ꝑ latus ei⁹ egrediebat filius sanguine rubricatus: qd̄ sibi quidam seruus exponens: predixit ex ea filium nasciturum: ipsumqꝫ martyrio coronandum. Natus ergo puer et moribus ac vita insiguis effectus: satis iuuenis archidiaconus auerneñ. ecclesie factus: omnia sua pauperibus erogabat. ¶ Dum autem quadam vice ad illum multi pauperes pro elemosyna conuenissent: et famulus duos socios nummos in sacculo superfuisse nūciasset: ceteris omnibus distributis: effuso sacculo tot nummi reperti sunt: quot pauperes affuerunt: singuliqꝫ singulos acceperunt. Mortuo ſc̄o episcopo felice eidem proiectus in episcopatu successit omī sanctitate et gratia pollens. Dumqꝫ ad regem frācorum vocatus esset: ad sanctuz Marinum abbatem egrotantem diuertit: eumqꝫ ab infirmitate sanauit: qui eum secutus vna secum martyrij gloriam percepit. Nam cum illi visitato rege reuerterētur: et quidam emuli viri sancti eos insequerentur: marinum quidem abbatem decollauerunt: et putantes se similiter profectuz occidisse redibant. A quo reuocati: postqꝫ illum viuentem eorum euasisse manus co-

gnouerunt: ipsum excerebrantes ⁊ iugulantes dimiserũt. Cuius corpus auernis sepultũ est. Radebertus autẽ qui ipm occiderat nõ multo post consumptus a vermibus expirauit. Alius xo de interfectoribus: dum venaretur ex equo decidens fracto dextro brachio oibus mẽbris debilitatur. Qui ad penitentiã reuersus orãs ad sancti martyris sepulchrũ: salutez obtinuit: ⁊ vas argenteũ decem marcharũ pro sue liberationis beneficio in munꝰ obtulit. Passus est autem martyr christi vna cum sancto Marino abbate. viij. kalen. februarij.

¶ De sancto Seueriano episcopo. Capitulũ. xxiij.

Seuerianus episcopus gabalitane ciuitatis admirande sanctitatis ⁊ doctrine vir extitit: q̇ post laudabilẽ cõuersationis vitã: ⁊ salutifere predicationis doctrinam apud eandem vrbem in pace quieuit. viij. kalen. februarij. Hic eñi vt gẽnadius scribit in scripturis diuinis eruditus et in homelijs declamator eximius: exposuit epistolaz pauli ad galathas. Et de baptismo ⁊ epiphanie solẽnitate libellũ insignem composuit. Hunc iohannes cõstantinopolitanus epus ⁊ archadius imperator frequẽter cõstantinopolim euocabãt: vt eius sermones audirẽt: quoꝝ tẽporibꝰ ipe claruit: hec gẽnadiꝰ de viris illustribꝰ.

¶ De sancto Policarpo episcopo ⁊ martyre. Capitulũ. xxiiij

Policarpus episcopus ⁊ martyr discipulus iohannis euãgeliste fuit: et ipsius auditor. Hic vt habetur. iiij. libro historie ecclesiastice: fuit eps smyrnensi. sanctitate ⁊ gr̃a atq̃ doctrina catholice fidei admodum insignis. Qui cuz iã esset etate maturus: vidit quadam nocte per somnium ceruical suum flammis esse consumptum: et predixit fratribus se per ignem martyrẽ futuruz. Regnantibus xo marco antonio ⁊ lucio aurelio quomodo imperatoribus: christianoruz persecutione feruente missi sunt ad eum apparitores proconsulis asie: vt eum tenerent. Quos ille gratanter suscepit: et in mensa refecit: et postea secum fuit. Et dum coram proconsulis tribunali christum viua voce confiteretur: excitato clamore gentilium ⁊ iudeorum contra eũ iussu proconsulis traditur ignibus concremãdus. In quo dum esset immissus flammaꝝ globis vndiq̃ valabatur: ita vt ipse in medio incendij sibi cedentis in modum camere staret: ⁊ deum glorificans cõburi nõ posset. Tuncq̃ spiculator accedẽs lancea ipm trãsfodit: ⁊ sanguinis pfluuio ignis extinctꝰ fuit. Cuiꝰ reliquias christiani sepelierunt in ciuitate smyrne. Post cuiꝰ transitũ. xij. alij discipuli qui eũ a laodicia veniẽtes secuti fuerãt: martyrium passi sunt in eadẽ ciuitate. Hic btũs eps ob quasdaz pasche questiones romã veniẽs antonio pio imperium gubernãte: anacleto xo papa romane tũc ecclesie presidẽte: plures xpianos martionis ⁊ valẽtini hereticoꝝ irretitos laqueis: ad fidẽ catholicam cõuertit. Scripsit aũt ad philippensi. epistolam vtilẽ valde. Passusq̃ est martyriũ annũ agẽs etatis. lxxxvi. die. vij. kal. februarij. Hec Hieronymus de illustribus viris.

¶ De sctis Theogene ⁊ socijs mar. Cap. xxv.

Theogenes martyr cuz alijs. xxxvi. christianis martyriũ passi sunt ĩ eadẽ ciuitate laodicie pmissa psecutione vrgẽte: q̇ cõtẽnentes temporalẽ mortem coronaz vite eterne adepti sunt. vij. kalendas februarij: vt dicit Hieronymus.

¶ De sancto Jona ppheta. Cap. xxvi.

Jonas propheta fuit de oppido geth que est in ophir ad differentiaz geth que est in palestina: et est nomen regionis. Ophir eñi nomẽ est turris nebulose: que nõ lõge erat a tẽplo. Hũc hebrei affirmãt filiũ fuisse mulieris vidue sareptane sidonioꝝ: ad quas helias famis tpe declinauit: ipmq̃ mortuũ suscitauit. Quẽ temporibꝰ hieroboã filij ioas regis isrl' claruisse: pphetiã quoq̃ exorsum fuisse: q̃rtꝰ liber reguz cõmemorat. In condẽnationẽ aũt israel ionas ad gentes mittit' q̃ niniue agente penitentiaz illi in malicia pseuerabãt. Qui idcirco ad niniuitas predicãdos ire recusabat: q: cũ pphetia illuminãte: pctõres ciuitat' niniue mĩsicordiã dei cõsecuturos sperare ne falsa videret' predicare sententiã ɔtra eos plarã reuocari nolebat diuine dispẽsationis ignarus q̃ salutẽ hominũ ad se reuertẽtiũ magis vult q̃ interitũ. Ydeoq̃ se a facie dei fugere putãs: descendit ioppem: ascendit nauẽ euntẽ in tarsum: deditq̃ naulum nautis. Sed deꝰ cuiꝰ volũtati nemo potest resistere: q̇ ⁊ cẽtial'r est vbiq̃: misso vẽto validissimo tẽpestate turbauit mare: piclitat' nauis: timẽt naute: ⁊ inuocato dño de salute desperãtes more ãtiquoꝝ pctõ alicui eoꝝ periculũ cũctoꝝ ascribũt: hoiem illũ sorte inq̃rendũ decernunt. Jonas sorte dephendit': spõte in mare mittit': ⁊ tempestas sedat'. Jonam deo dispẽsante cete deglutit: ⁊ post triduum eũdem in aridaz illesum euomit. Jonas flagello dei correptus niniuẽ intrat; iudiciuz subuersionis post dies. xl.

futurū prenūciat. Rex ⁊ populus ad dn̄m con-
uertuntur: saccis induūtur: ieiunijs affligunt.
Misericors deꝰ peccatorū penitētiā respexit:
ciuitatiq; ꝑcēs sentētiā reuocauit: vidēs se mē
dacem extitisse ionas turbat: vrbēq; egressus
contrā deum conqueritur. Quē deus vt confun-
deret ⁊ se indigna dispositiōe misericordē ostē
deret afflictum feruore solis hedera subito na
scente ⁊ caput ꝓphete obūbrante ab estu refri-
gerauit: ⁊ sequēti nocte iterū repente arefacta
cōtristauit. Et cū hederā exiccatā defleret: au-
diuit a deo ꝙ irasci non deberet: eo ꝙ tante ci-
uitatis excidio pepercisset. Si enim moleste fe
rebat hederā arefactā: ⁊ deus molestius tulis-
set tātā vrbē subuersam. Sicq; ionas pacatus
rediit a niniue. Processu tamē temporis nini-
uite ad peiora peccata conuersi ꝓphetia naum
ꝓphete admoniti sunt. Qui nō curātes cōuer-
ti: eo ꝙ alias ionaz falso subuersionē ciuitatis
premisisse cognouerūt: irā dei tandē nō euase-
runt. Nā fluuius polus qui eā circūdabat vrbē:
inundauit: factoq; pariter terremotu: ignis de
celo emissus eam incendit. Sicq; vtroq; dilu-
uio aque ⁊ ignis pariter deleta est. Reuersus
ergo ionas a ciuitate niniue ad terrā suam ire
erubuit: eo ꝙ in vaticinio niniuitarū mēdax ap
paruit. Sed tpe famis assumpta matre in cola
gentiū factꝰ est. Fame vero transacta: reuersus
est ad terrā iuda: ⁊ mortua matre sepeliuit eā
iuxta balanū delbore. Hic predixit signū euer-
sionis hierusalē: ꝙ cū viderint lapidē luctuose
clamantem: prope sit finis. Et cum viderint in
hierusalē gētes vniuersas: tūc tota illa ciuitas
irrecuperabiliter euertetur. Quieuit in pace tē-
pore ozie regis iuda. vi. kalē. februarij: ⁊ sepul
tus est in spelunca vnius iudicis israel. Cuius
sepulchrū monstratur in vna vrbium geth: in vi
culo iuxta sephorū. Hic vnus est ex numero. xij.
prophetarū qui ecclesiastici. xlix. in sanctorum pe
trum catalogo memorātur. Hec hieronymus ⁊
Josephus in historia scolastica.

De sctō iohe Chrysostomo epō. Cap. xxvij.

Ohānes chryso stomus
quod latine os aureuz
interpretatur episco-
pus constātinopolita-
nus ⁊ doctor grecorū
tempore archadij im-
peratoris floruit. Hic
natione antiochenꝰ fi
lius secundi ⁊ anthure
nobiliū persarum: discipulus sophiste libanij:
⁊ auditor andragatij philosophi liberalibꝰ ar-
tibus annis puerilibus antiochie studuit. De-
hinc defuncto patre romam veniēs causarum
orator extitit: pauperibusq; gratis patrocinium
exhibebat. Post hec relictis studijs secularibꝰ
diuine scripture vacās annorum. xviij. omnes
sacre pagine libros memoriter didicit: ⁊ san-
ctis intentus operibus seculo abrenunciauit.
Reuersusq; ad patriam cum sancto basilio in
quodam monte antiochie: proximo solitariā vi
tam duxit. Basilio vero cesareā eunte: iohannem
sanctus Meletius antiochenus episcopus in
lectorē ⁊ postea in diaconū ordinauit. Quē eua
grius eius successor ꝓcessu tpis ad sacerdotiū
ꝓmouit. Qui sanctitate vite ⁊ claritate doctri-
ne ꝓficiēs diuinis studijs intētus predicatio-
ni insistebat: ⁊ mira opuscula cōtinue exarabat:
famaq; eius sapientie vndiq; personabat. Qui
etiā ꝓpter castitatis zelū seuerior habebatur: et
feruori magis ꝙ mansuetudini seruiens arro-
gans a nescientibus putabatur. Defuncto igitur
nectario constantinopolitane vrbis epō: cū de
ordinando presule questio oriretur. Nouissime
fama eius comperta imperatoris archadij ius-
su: iohannes presbyter ab antiochia vocatus
eps ordinatus est. Qui mox in sui pōtificatus
initio cum vitam clericorum corrigere voluit: oēs
in sui odiū cōcitauit. Cūctiq; eū velut furiosuz
⁊ superbū declinabāt: ⁊ apud oēs ei detrahe
bant: ⁊ quia nunꝙ cum alijs in mēsa cōmunica
re volebat. Reuera autē ille hoc ideo facie-
bat: quia propter nimiā abstinentiā caput ⁊ sto
machū sepe dolebat: populus vero propter ser-
mones quos in ecclesia faciebat: eū plurimū di
ligebat paruipendēs quicquid contra eū emu-
li loquerentur. Necessitatibus vero egenorū libera
liter ꝓuidebat: ⁊ pluribus ad suscipiēdos pau
peres hospitalibus erectis: de redditibus epi
scopatus eisdē ministrabat. Quadā die dū
epistolarū pauli expositioni intenderet: orauit
ad dn̄m: vt sibi in ipis plenū intellectū daret.
Cui visibiliter apparuit beatus apostolꝰ: dicēs
se nō aliter in suis epistolis intellexisse: ꝙ io-
hannes intelligebat: eūq; deosculatꝰ disparuit:
quem etiā notarius eius probus: qui tūc actu
verba eiꝰ scribebat aspexit: ⁊ ex ꝑsentia aposto
lica totus contremuit. Cui iohānes eū post se
futurū episcopū cōstātinopolitanū predixit: si
cut ⁊ rei euētus ꝓbauit. Eutropius impera-
toris ꝑpositus ⁊ cōsul volens se in quibusdam
ad ecclesias cōfugientibus vindicare: studuit:
vt lex ab imperatore de immunitate ad ecclesiā
confugientiū reuocaretur. Quod iohānes mo
leste ferens: eum audacius increpauit. Et post
paucos dies eutropius imperatorē offendit: ⁊
ad ecclesiā fugit: quem episcopus latitātem ꝓ
palauit ⁊ durissime increpauit: ⁊ eū imperator
eductū de ecclesia decollauit: vn̄ et ex hoc epi-
scopus multorum odiū incurrit. Insup etiā qr
plures clericorum propter eorū dissolutā vitā
pluribus causis deposuit. Quidā ganias ge
nere celticus: cōsilio barbarꝰ: secta arrianꝰ: ma
gister militum factus est. Hic imperatorē ro-
gauit: vt intra ciuitatē vnicam tm̄ suis ecclesiā
concederet. Quod cum imperator de hoc epm

interrogasset: vt sic illius tyrannidem refrena-
ret: ⁊ eps hoc modis oibus prohiberet. Gani
as noctu barbaros misit: vt palatium cōcrema
rent. Quibus venientibus angelorum armato
rum ingens corpus habentium copiosa turba
apparuit: que illos protinus effugauit. Quod
dum sequenti nocte iteratum esset. Ille cū su-
is tertio egressus miraculum vidit: ⁊ fugit: exi
stimans milites in die latere: ⁊ in nocte vrbem
custodire: qui egressus ad thraciam exercitu cō
gregato cūcta in suburbanis vastabat. Impe-
rator ergo iohanni onus legationis imposuit:
qui egressus adeo suis monitis ⁊ comminatio-
nibus ganiam exterruit: vt eius prouolutꝰ ge-
nibus veniam peteret: ⁊ confestim cū suis ab-
iret. ¶ Post hec cum eudoxia augusta hortum
cuiusdam vidue preciosis ⁊ vberibꝰ arboribus
consitum imperiali viridario contiguum occu-
passet illaqꝫ epo cōquesta fuisset: iohes apd im
patorē tantū institit: ⁊ reginā hortū vidue red-
dere cōpulit: ꝓpter qd ⁊ ipa cōtra iohānē indi
gnationē cōcepit. Preterea seuerianus gaba-
liefi. epus regine dilectus: quē iohānes suspi-
catus est in heresim ꝓlapsum fuisse ex quibus-
dam scripturis suspectis: que heresim sapere
videbātur: a iohāne epo vti hereticꝰ ⁊ blasphe-
mus de ciuitate expulsus ē. Qd augusta cōpe-
riens nacta occasione cōtra epm: quasi in eiꝰ de
spectū ꝑ familiares seueriani: mox illū a chal-
cedonia fecit euocari. Hinc iohānes accensus
lingue vbertate: fecit sermonē in populo cūcta
rum mulierū vituperatione plenū: qd augusta
velut iniuriā suā impatori narrauit: dicēs ipiꝰ
magis esse cōtumeliā ꝙ suā. Qua de re gestum
est: vt theophilus alexādrinus eps: multos si-
mul epoꝝ mouēs: suasu impatoris constātino-
politanā synodū celebraret: quasi origenis li-
bros dānaturus. Cūqꝫ iohānes bis citatus et
timēs aioꝝ impetuositatē: epos illos velut ap-
tos inimicos recusasset: ⁊ generalē synodū fie-
ri petēs ꝯparere noluisset: dānauerūt eū nullo
alio culpātes: nisi qꝛ vocatꝰ noluit obedire. Sic
ꝙ iussu impatoris oportuit eū dānatū in exiliū
deportari. Sꝫ cū iohānes nimiū a populo ama
retur: orta seditione in populo propter ipsum:
timens augusta imperatori suasit: vt Iohan-
nem ab exilio reuocaret: qui dudū renuēs: redi
re cōpulsus est pplo sibi cū cereis ⁊ lāpadibus
occurrēte. Reuersusqꝫ iohānes cū in cathedra
sua residere nollet: sꝫ solū simplicē ducere vitā
coactꝰ multa pploꝝ instātia sedē resumpsit: et
vti primū ꝑdicare cepit. ¶ Eodē ꝟo tpe statua
argētea ad honorē eudoxie auguste iuxta eccle
siā sancte sophie cōstitutā erat: vbi milites ⁊ ꝓ
ceres ludos publicos exercebant. Qd cū ioha
nes fieri ꝓhiberet: augusta ad sui iniuriā repu
tabat: ⁊ cōtra ipm vt iterū celebraret synodus
procurabat. Hoc sentiēs iohānes illā famosis-
simā in ecclesia ꝓtulit homeliā: cuiꝰ initiū est,
Rursus herodias vexat ⁊c. Qd factū ad iracū
diam plus concitauit eudoxiā. Et dum quidā
iohannē vellet occidere vt cōplaceret auguste:
a pplo est captus ⁊ iudicatꝰ: sed a prefecto ne
occideret: ereptꝰ est. Et illo die populus iohā-
nem vicissim custodiebat: ⁊ nocte domū eiꝰ ar-
matis muniebat. Suadēte igit augusta: epi cō
stantinopolim cōuenerūt ⁊ eū in cōcilio dāna-
uerūt: nihil cōtra ipm inuenietes: nisi ex eo so-
lo: ꝙ post priorē depositionē sine decreto con-
cilij in episcopali sede residere presumpsisset.
Propter qd ipator iohannē in exiliū iterū duci
fecit: in quādā ciuitatē paruā barbaris vicinā:
vbi fines sunt imperij romanoꝝ. Hoc aūt inno
cētius papa audiēs ⁊ moleste ferēs: cōciliū in
sede aplica celebrauit: ⁊ iohānē inocētē ab exi
lio reuocauit. Qui reuocatus diē sui obitꝰ ꝑdi-
xit: ⁊ ex labore itineris fatigatꝰ: anteꝙ perue-
niret ad ciuitatē lāguorē incurrit: ⁊ sic post di-
es modicos in pace vitam finiuit. xviij. kalen.
octobris: quo defuncto grando vehemēs in cō
stantinopolim ⁊ circa suburbana descēdit: dicē
tibus cunctis hoc dei iudicio gestum esse: eo ꝙ
iohānes iniuste fuerat cōdēnatꝰ: quibꝰ fidē de
dit mors auguste die decimanona subsecuta.
Theodosius aūt iunior archadij filius: corpus
doctoris in regiam ciuitatem trāstulit: ⁊ digno
honore tumulauit. vi. kalen. februarij. quo die
festū eiꝰ in grecoꝝ ecclesia celebrat. Obijt cir-
ca annos dni. ccclxxx. ¶ Scripsit aūt hic vene
randus antistes sup toto nouo ⁊ veteri testamē
to expositionū libros nonaginta. Commentari
os in mattheum distinctos ꝑ homelias. xc. Su
per iohanne homelias. lxxxviij. Super episto
lis Pauli libros singulos per sermones distin
ctos. In epistola ad hebreos homelias. xxxiiij.
Super genesi libros questionum. De laudibus
Pauli apostoli homelias. vij. Contra arriano-
rum heresim fortissimos libros. Contra simo-
niacos. Contra martionem: Cerinthum: Ebio
nem: Artemonem: atqꝫ Photinum: qui eorū su-
scitauit heresim. Contra Apollinarem librum
vnum. Contra manicheos insigne volumē. Cō
tra omnes hereticos sup parabolas salomonis
longum opus et elegans. Tractatum vnum in
thomam apostolum in quo aduersus arrianos
fortissime disputat. Super canticis cāticorum
quinquaginta duo. Item vitam sancti Meletij
episcopi antiocheni. De vestibus legalibus sa
cerdotum ⁊ leuitarum: ⁊ de ornatu summi pō-
tificis: veteris testamenti volumen egregium.
De humilitate in lotione pedū tractatū. i. Cō-
tra eos qui ad missas non occurrūt tractatū. i.
De virginitate De patiētia. De fide. De penitē
tia. De cōfessiōe. De elemosyna tratatꝰ plures.
Homelias ⁊ sermones per totā quadragesimā.
Sermonē declamatoriū in decollatiōe iohānis
baptiste. Item in laudē beate virginis sermo-
nes mira suauitate fragrantes, Aduersus ara-

bes de resurrectione mortuorū qui dicūt aīas
mori cū corpore lib.ij. Itē cōtra iudeos lib.i.
Aduersus gentes in modum dialogi grande ⁊
insigne volumen. De ordine ⁊ officio sacerdo
tis librū.i. Hymnos ⁊ sermōes ⁊ alia plura me
tro edidit apud grecos. Et ꝙꝙ latino fulserit
eloq̄o: plurimuꝫ tamē scripsit in greco. Hec ex
hieronymo de illustrib⁹: ⁊ ex historia triptita;

¶ De sancto Johanne pres-
bytero. Capitulū.xxviij.

Johannes presbyter
antiochenus sanctitate ⁊ sapiētia in
signiter fulsit. Qui ex grāmatico et
declamatore presbyter factus cōpo
suit librū aduersus eos qui dicunt xp̄m in vnā
tantū substantiam adorandū: nec acquiescunt
duas in xp̄o confitendas esse naturas. Impu-
gnauit etiā nōnullas cyrilli alexādrini ep̄i sen-
tentias incaute aduersus nestoriū ꝓlatas: que
thunotianis videntur prestare robur ⁊ adhibe
re fomenta. Claruit sub theodosij senioris tē-
pore. Hec hieronymus de illustribus viris.

¶ De sancta Paula vidua. Cap.xxix.

Paula vidua nobilis-
sima romanoꝝ matrona fuit: cui⁹
vitam hieronymus scripsit. Que
nobili genere: sed nobilior san-
ctitate. Potens quondā diuitijs:
sed xp̄i sanctitate insignior: omēs suos paupe-
res pauperior ip̄a dimisit ⁊ humiles humilita-
te superauit. Hec.vi. edidit liberos.s. blesillam
super cuius morte eā hieronymus consolatus
est. Paulinā sanctā: ⁊ admirabilē virū ⁊ ꝓposi-
tum rerū suarū pammachiū ad quē super eius
obitu⁹ ideꝫ doctor paruū libellū edidit. Eusto-
chiū que in sanctis locis virginitatis et ecclie
monile preciosissimū fuit. Rufināq; in matris
funere pium matris animū cōsternauit: ⁊ theo
chium puerum: post quē parere desijt. Hec post
viri obitum in sancta viduitate permansit ⁊ ad
dei seruitium se cōuertit: omnesq; sui diuitias
in pauperes erogauit. Deinde paulini episco-
pi antiocheni et epiphanij episcopi salamine
qui romā venerent accensa virtutibus: patriam
deserere cogitabat. Descendensq; ad portum:
fratre: cognatis affinib⁹: ⁊ qđ maius est theo-
chio puero ac rufina iam nubile: prosequenti-
bus ⁊ recessum paule deplorantibus. Hec con-
tra iura nature non patiebat plena fide ⁊ amo
rem filiorū maiore in deo amore contēnens: in
sola eustochio que propositi ⁊ nauigationis co
mes erat acquieuerat. Sicq; relicto seculo ad
syriā nauigauit. Cūq; ad loca sancta venisset: ⁊
procul palestine: qui eius familiā optime noue
rat: ei pretorium preparasset: humilē cellam
elegit: cūctaq; loca sctā deuote lustrauit. Pro
strata ante crucem quasi pendentem dominū
adorabat: ingressa resurrectionis sepulchrum
osculabat lapidē ⁊ corpis locū: lachrymis ⁊ su
spirijs aq̄s fidei ore lābebat. ¶ Deinde perre-
xit bethleē et specū saluatoris ingressa etiam
xp̄m natum ex virgine: et cetera infantie rudi-
mēta oculis corporeis se vidisse testata est: vbi
⁊ requiē habitatiōis sibi elegit: ⁊ cū filia eusto-
chio constructo locello sub beati hieronymi di-
sciplina: ⁊ cōgregatis ꝟginib⁹ deo fuire cepit.
Tātaq; se humilitate deiecit: vt iā nō matrona
rū p̄ma: sed ancillarū vltima videret. Post viri
mortē vsq; ad ei⁹ obitū nunꝙ cū viro comedit:
balnea nunꝙ adijt: mollia lectuli strata etiaꝫ in
grauissima febre non habuit: sed sup humū stra
tis cilitijs iacebat. Panē solū ⁊ aquam post ve
speras degustabat parato legumina cōedebat:
in q̄b⁹ dieb⁹ festiuis exceptis: vix oleū appone
bat. Castitatē aūt in oīb⁹ pudicissimā pretēde-
bat. In largiēdo profusior hoc habere voti, aie-
bat: vt vnicū nūmū filie moriēs nō dimitteret:
⁊ in funere suo aliena sindone tegeret: ꝟgines
q̄s ex diuersis prouincijs ꝯgregauerat in tres
turmas ⁊ monasteria diuisit: ita duntaxat vt in
ope ⁊ cibis sep̄ate: psalmis ⁊ oꝛonib⁹ iūgeren
tur. Cūq; alijs languētibus large p̄beret: si qn̄
ip̄a egrotasset sibi nō indulgebat. Cum autem
semel mēse iulio graui⁹ egrotaret: ⁊ medici cō
sulerēt vino tenui sibi opus esse: ne aquā bibēs
in hydropisim verteret. Sāctusq; epiphanius
ep̄us haustū vini eidē suaderet: nō solū acquie
scere noluit: sed pene hoīem senē: vt nunꝙ vinū
degustaret: induxit. Scripturas aūt sacras me
moriter retinebat: ⁊ earum studio assidue vaca
bat: ita etiā vt hebraicā linguā pfecte disceret:
⁊ psalmos hebraice decātaret. Sicq; post lōgi
laboris cursum oībus referta virtutib⁹ grauissi
mo dep̄ssa lāguore ad extrema vite deueniens:
inter psalmonie recitationē vltimū spiritū dn̄o
cōmēdauit. Cuius obitu coperto monachi oēs
⁊ virgines de coꝝ cellulis ad ipsius funera per
currentes cuꝫ lachrymarum effusione plaruꝫ ⁊
hymnorum sacroruꝫ modulatione sanctas eius
exeq̄as celebrarūt: corpusq; apđ bethleē cōdi-
gna veneratione tumularūt. Cui⁹ ꝯgregationē
sancta eius filia ⁊ virgo eustochiū post matris
obitū laudabiliter gubernauit. Quieuit autem
sancta paula in dn̄o.vi. kalen. februarij.

¶ De sctō Paulo papa ⁊ cōfessore. Cap.xxx.

Paulus papa ⁊
ꝯfessor stephano pape
secūdo in pōtificatu ro
mano successit: qui na
tione romanus fuit ex
patre cōstantino de re
gione vialata: seditq;
annos.x. ⁊ mēsem vnū.
Hic minor german⁹ ste
phani pontificis predecessoris sui ab ineunte

etate in lateranen̄. palatio pro eruditione ec-
clesiastice discipline ab eodē fratre suo traditꝰ
est tēpore gregorij secūdi pape. Et postmoduꝫ
a zacharia papa in diaconatus ordinē pariter
cum germano suo promotus est. Sed dum ideꝫ
frater ⁊ antecessor pontifex ad vite extremum
pertingeret: populus romanus diuisus est: et
alij cum theophilato archidiacono tenebant:
alij ꝑo eidem paulo diacono adherebant. Dum
ꝑo de hac luce pontifex idē migrasset: cōtinuo
congregatio populi que cum eodē paulo vali-
dior erat: eum in pontificem elegerunt: ⁊ ita in
apostolicā sedem ordinatus est tēporibus con-
stantini ⁊ leonis imperatorum. Hic constituit
diuina officia celebrari in quadragesima ante
sextam. Hic congregatis sacerdotibus ⁊ clero
ac populo romane vrbis corpus beate petronil
le de loco vbi quiescebat extra portam via apia
abstulit vna cum sarcophago marmoreo in quo
legebatᷣ titulus manu propria beati petri apo-
stoli sculptꝰ. Auree petronille dulcissime filie:
quod plaustro impositum intra vrbem in beati
petri ecclesia collocauit. Hic fuit fortissimus
fidei defensor: vnde sepius nuncios cum litte-
ris ammonitorijs prefatis augustis direxit: ꝓ
restituendis ⁊ in primo statu confirmādis sa-
cratis imaginibus xp̄i ⁊ dei genitricis atqꝫ san
ctoꝝ omniū q̄s illi cōburere faciebāt. Hic mul
tas eccl'ias restaurauit: ꝙplures etiā nouiter
edificauit: ⁊ nōnullas mirifice decorauit. Fuit
enī mitissimus ⁊ misericors: nulli malū pro ma
lo reddens: sed omnibus cuꝫ offendētibus mi
sericorditer indulgens. Hic cum paucis fami-
liaribus suis nocturno silentio per cellas pau-
perum ⁊ infirmoꝝ in lectis decumbentium cir
cuibat: eis necessaria ministrando: sed ⁊ carce-
res visitās per eadem noctis secreta retrusos
a mortis periculis eruebat: ⁊ obligatos pro de
bitis redimebat. Viduis ⁊ pupillis omnibusqꝫ
indigentibus opē ferens: sicqꝫ sanctis pollens
virtutibus apud sanctū paulū quieuit vbi etiā
sepultus est. vi. kalen. februarij. Sed post dies
modicos corpus eius a romanis cum honore
ad sanctū petrū delatū est: vbi ⁊ miraculis cla-
ret: ⁊ cessauit ep̄atus annū vnū ⁊ mensem vnū.

De sancto Adiuto abbate. Cap. xxxi.

ADiutus abbas prio mo-
nachꝰ mimaten̄.
postea abbas carnoten̄. pagi
quē portesum vocāt deo proui
dēte factꝰ ē: q̄ laudabilibꝰ ope
ribus vitā ducēs: dissolutionē
corporis suis predixit: ⁊ dece-
dens aurelianis humatꝰ est: supra cuius corpꝰ
fideles ciues ecclesiam cōstruxerunt: quā cum
die aniuersarij sui festi vniuersus populus ce-
leberrime visitassent: vnus ex ciuibus contēpta
missa ac cepto rastro vineā pastinabat increpa-
tusqꝫ a quibusdā cur ad ecclesiam sancti non
accederet. Respondit ꝙ etiam adiutus culto-
vinee fuerat. Moxqꝫ sibi manus retorta ⁊ fa-
cies ad tergum versa est in admirātium stupo-
rem: qui ad ecclesiā sancti cōfugit: ⁊ in testimo-
niū sanctitatis beati corꝑis diebus aliq̄bus sic
manēs: vt a cūctis videri posset: tandē peccatū
confitens ⁊ veniā petens: oransqꝫ ad sancti tu-
mulū post dies modicos liberatus est; huiꝰ san
cti festum agitur. vi. kalen. februarij.

De sancto Mauro abbate. Cap. xxxij.

MAurus abbas mo-
nasterij bobacen̄. vir fuit mira
sanctitate cōspicuus: cuiꝰ vitaꝫ
virtutibus plenam: vir illustris
ac patritiꝰ diuanus scribit: quā
tamen hactenus nusq̄ valui re-
perire: qui ⁊ in christo pausauit. vi. kalē. februa
rij: vt Ado testatur.

De sancta Agnete secūdo. Cap. xxxiij.

AGnes secundo die
octaua ab eiꝰ passione ab eccle-
sia celebratᷣ: non quidē ꝑ modū
octaue; sed quasi ꝓ festi repeti-
tione: ⁊ hoc ꝓpter quoddaꝫ vi-
sionis miraculū: quod apparuit
parētibus agnetis virginis ip̄a die: vt Ambro-
sius scribit. Nam cum diebꝰ pluribus parentes
beate agnetis ad eius tumulū cuꝫ orationibus
vigilarent: die octauo medie noctis silentio: vi-
derunt choruꝫ virginū vestibus aureis indutū:
cū immēso lumine transeuntē. Inter q̄s vident
beataꝫ agnetē simili veste fulgentē: ⁊ a dextris
eiꝰ agnū niue candidiore. Et duꝫ hec videntes
obstupescerēt: rogat agnes ceteras v̾gines gra
dum figere. Ipsaqꝫ stans parētes cepit admo-
nere: ne illam quasi mortuā deflerent: sed eius
potius glorie ꝯgauderēt: eo ꝙ cū sanctis virgi
nibꝰ lucidas sedes accepat. Illicqꝫ in celestibꝰ
iūcta erat quē in terris posita tota intētione di
lexerat. His dictis visio euanuit: ⁊ societas pa-
rentum consolationē recepit: visionēqꝫ publice
enarrauit. Et idcirco festū agnetis secundo ab
ecclesia institutū est. v. kalen. februarij.

De sancta Constantia v̾gine. Cap. xxxiiij.

COnstātia virgo: fi-
lia cōstātini imꝑatoris fuit: que
lepra grauissima laborās: tātis
erat obsessa vulneribus: vt a ca-
pite vsqꝫ ad pedes nulla mēbro
rum pars libera permāsisset. Que cuꝫ audisset
qualiter beata agnes parētibꝰ apparuerat (vt
superius dictū est) ⁊ qualiter infinitis miracu
lis coruscabat: accepto consilio ⁊ spe recuperā
de sanitatis: venit ad tumulū virginis nocte: et
licꝫ pagana: mente tn̄ credula: preces ad dn̄m
fideliter effundebat; vbi dū in orone ꝑsisteret;

obdormiuit: viditqꝫ in somnis beatam agnetē: eam vt cōstanter ageret et in christum crederet exhortantem: atqꝫ ipam sanam effectā ab eius egritudine nunciantē. Ad hanc vocē vigilans constātia se perfecte sanatam inuenit: adeo vt nec in mēbris eius signū alicuius vulneris remaneret. Quod pater cernens ⁊ fratres maxima leticia repleti sunt. Quorū licentia obtēta: constantia baptismū suscepit: ⁊ votū virginitatis emisit. Et supra tumulū beate agnetis monasterium fabricauit: ⁊ ibidē dn̄o seruiens cuꝫ multis virginibus se inclusit. Que post vitam laudabilē ad dominū migrauit: ⁊ iuxta corpus beate virginis sepulta fuit.

¶ De sancto Juliano episcopo. Cap. xxxv.

IVlian⁹ cenomanen̄. epus fuit. Hic simon ille leprosus fuisse dicit: quē dn̄s a lepra sanauit: ⁊ qui eum ad conuiuandū inuitauit. Qui post ascensionē domini ab apostolis cenomanen̄. episcopus ordinatus est. Qui etiā multis clarus virtutibus extitit. Nam cuspide baculi sui terrā percutiens sitienti populo fontē produxit. Cecū quoqꝫ illuminauit: ⁊ carceratos se inuocantes: sponte apertis ianuis liberauit. Tres etiā mortuos vt dicitur suscitauit: ⁊ postmodū in pace quieuit. v. kalen. februarij. Hic fert ab aliquibus fuisse de. lxxij. xp̄i discipulis vnus. Diciturqꝫ esse ille Julianus: qui ab itinerantibus pro inueniēdo bono hospitio inuocat: eo ꝙ in domo eius xp̄s fuerit hospitatus. Sed verius videt alius Julianus: qui vtrūqꝫ parentem ignoranter occidit: de quo dicetur. ij. idus februarij.

¶ De sancto iuliano confessore fratre iulij. Cap. xxxvi.

IVlianus alius frater bti iulij fuit. Hi duo fratres a theodosio imperatore xp̄ianissimo obtinuerunt templa deorum vbiqꝫ reperta destruere: ⁊ ecclesias edificare: mandauitqꝫ imperator omnibus predictos fratres adiuuare: ⁊ eis in omnibus pena capitis obedire. Cuꝫ ergo sancti Julianus ⁊ iulius in loco dicto gaudianū ecclesie construerēt: ⁊ eos mandato imperatoris omnes transeuntes iuuarent: quidā cum curru eūtes adinuicē cōdixerunt: aliquā excusationē pretēdere: vt sic liberi possent pertransire: vnum igitur ex suis in plaustrum supinum posuerunt: ⁊ eū pannis vt mortuū cooperuerunt: qui se mortuum fingebat ⁊ oculis clausis supinus iacebat. Cū ergo ad iulianū ⁊ iuliū peruenissent rogauerūt eos vt parū persisterēt et eos in opere iuuarent. Qui se ibi stare non posse dicebant: qm̄ hominē mortuū deferebāt. ⁊ dū sanctus iulianus eos mentiri diceret illi se verum dicere affirmabant. Qui deū impeccatus est: vt s̄m veritatem dicti sui sibi contingeret. Tuncqꝫ procul recesserūt collegā ex noīe vocare ceperunt. Qui cuꝫ nullatenus moueret pulsari ab eis cepit: ⁊ finaliter mortuus apparuit. Quod ceteri videntes timuerunt: nulliqꝫ deinde xp̄i famulos decipere presumpserunt.

¶ De sancto Juliano sabba confessore. Cap. xxxvij.

IVlian⁹ heremita cognomento sabba fuit. De quo dicit theodorus in hystoria tripartita: ꝙ angelicā vitā in terris deducebat: ⁊ in heremo consistens contēplationi ⁊ orationi vacabat. Hic per spiritum cognouit ⁊ predixit obitū iuliani apostate imperatoris: longe. xx. dietis positus ab eo loco vbi interfectus fuit. Qd̄ vt prenūciauerat sic cōtigisse repertū est.

¶ De sancto Juliano confessore. Cap. xxxviij.

IVlianus alius cōfessor fuit: de quo ait gēnadius libro de viris illustrib⁹: ꝙ acer ingenio ⁊ facundia extitit: diuinis scripturis doctus: greca ⁊ latina lingua scholasticus et inter doctores ecclesie clarus. Hic scripsit aduersus augustinuꝫ eius impugnatorem libros quattuor: ⁊ iteruꝫ aduersus alios heresiarchas libros. viij. Extat ⁊ liber altercationis amboruꝫ patres suas defendentiū satis conspicu⁹. Hic fuit in elemosynis liberalissimus: Morit autē valentiani imꝑatoris constantij filij t̄pe.

¶ De sanctis Leoncio ⁊ socijs martyribus. Cap. xxxix.

LEoncius thyrsus et calonic⁹ martyres in ciuitate apollonia passi sunt tempore decij sub presidibus cubericio siluano ⁊ bādo. Qui diuersis tormētorū generibus excruciati. Demū primus ⁊ vltimus capitis abscisione: medi⁹ celesti voce vocat⁹ spm̄ reddiderunt. Sic que martyrium consumauerunt. v. kalen. februarij in partibus grecie tumulati: vt dicit ado.

¶ De sanctis papia ⁊ mauro mar. Cap. xl.

PApias et maurus martyres passi sunt rome t̄pe diocletiani ⁊ maximiani imperatorū sub laodicio vrbis prefecto. Qui cum essent milites videntes qualiter saturninus et sisinnius martyres statuā iouis eream eisdē a prefecto presentatā: sicut plumbū liquefactū contriuissent conuersi sunt ad dn̄m: et in pietatē laodicij redarguere ceperūt: q₂ in xp̄i martyres seuiebat.

Tunc iratus laodicius: iussit ora corũ lapidi-
bus contũdi: ⁊ postmodũ illos in carcerẽ reci-
pi: vbi a sancto marcello papa baptizati sunt:
post dies. xij. educti de ergastulo iubẽte pre fe-
cto fustibus cedũtur: deinde in equuleo leuati:
tandiu plũbatis contusi sunt: donec spm̃ emise
runt. Quorum corpora Johannes presbyter
sepeliuit via numẽtana ad nymphas beati pe-
tri. iiij. kalen. februarij.

¶ De sanctis flauiano ⁊ socijs
martyribus. Cap. xli.

Flauianus: maxim⁹:
secũda: calẽdinus: marcus: ⁊ se-
uera cum alijs multis martyrib⁹
passi sunt sub maximiano ⁊ clau-
dio imperatoribus: cõstantino im
perator magno iam a militibus apud galliã in
imperiũ sublimato. Quorũ primo maximus q̃
comes millenarius erat ab infantia sua xp̄ian⁹
ex parẽtibus xp̄ianis exortus centũ ⁊ viginti
ex suis militib⁹ cõuersos a sancto marcello pa
pa baptizari fecit. Quod audiẽs maximianus
eundẽ maximũ cõprehensum vna cum dictis
centũ ⁊ viginti militibus dãnauit ad harenam
fodiendã. Et post menses. ix. dũ marcus tribu
nus cõperisset: ꝙ maxim⁹ comes ceteros suos
milites qui ex millenario residui fuerãt: qui ad
eũ visitandũ accesserãt cõuertisset: fecit maxi-
mũ in carcerẽ mitti: deinde eductũ fustibus ce
di iussit: ⁊ dũ cederet tribun⁹ excecat⁹ est. Qđ
maximianus imperator audiẽs ⁊ moleste ferẽs
maximũ comitẽ cũ cẽtũ ⁊ viginti militibus ad
harenã dãnatꝫ fecit decollari. Reliquos vo ex
mille militibus cõuersos in harenario missos:
flãmis iussit incẽdi. Quorꝫ corpa sanctus mar-
cellus papa cũ iohãne p̄sbytero sepeliuit in lo
co cucumerꝫ secũdo miliario ab vrbe post duos
menses maximianus morit: ⁊ claudi⁹ rome in
imperiũ exaltat: qui audiẽs secũdã vxorẽ quõ-
dã maximi comitis cũ filijs esse xp̄ianaꝫ: fecit
eã teneri: ⁊ filios eius calendinũ ⁊ marcũ ac fi
liam eius seuerã. Qui dũ sibi presentati essent
secũda inter manus eã tenẽtiũ emisit spm̃. Fla
uianus autẽ vicarius imperatoris qui ei assi-
stebat: cuꝫ vidisset angelos qui super capita fi-
liorum secunde orantiũ manus tenebãt. ⁊ ipse
cõuersus est: ⁊ a theodoro presbytero baptiza-
tus cũ omni familia sua. Qđ audiens impator
claudius flauianũ cũ oĩ domo sua detentũ cen
tumcellis adduci mandauit: ⁊ ibidẽ oẽs pari-
ter capite cedi. Beatos vo calendinũ ⁊ marcũ
atqꝫ seueraꝫ olim maximi filios miliario. xxxv.
ab vrbe iuxta mare deferri ibiqꝫ tandiu plum-
batis cedi donec spiritum exalarunt. Quorum
omnium corpora in loco qui dicitur pignus: se
pulta sunt a christianis. Horum omnium mar-
tyrium passio colitur. iiij. kalen. februarij.

¶ De sancto Sabiano martyre. Cap. xlij.

Sabianus martyr pas
sus est in territorio trecassino sub
aureliano iperatore: qui dũ in par-
tibus hispanie ⁊ gallie resideret: ⁊
ad trecas ciuitatẽ deuenisset: sabianũ detentũ
⁊ christũ predicantem decollari fecit. Ibiqꝫ se
pultus est. iiij. kalen. februarij.

¶ De sctõ Cyrillo ep̄o alexandrino. Cap. xliij.

Cyrill⁹ epi-
scop⁹ alexãdri-
nus ꝓ catholica
fide preclarissi
mus extitit pro
pugnator: variarũqꝫ rerũ tra-
ctat⁹ edidit diuina et hũana
pollens. Homelias compo-
scia fuit: que ad declamãdũ a
grecis ep̄is cõmendant. Ex-
tase dicũtur ⁊ libri eius de synagoge defectu.
Et aduersum hereticos precipue cõtra nesto-
riũ liber q̃ elegios intitulat: in quo nestorij oc-
culta pãdunt: ⁊ ꝓdita ꝯfutant. Itẽ ad nestoriũ
epistolas duas misit: in quibus illius dãnauit
errores. Itẽ ad iohannẽ ep̄m antiochenũ epi-
stolas scripsit plures. Item thesaurorũ libros
xxiiij. Contra iulianum imperatorem libros
viij. Super marcum libros. xij. Super iohan-
nem. libros. ix. Item librũ proposneticon ad
theodosium imperatorem. Scripsisse ⁊ alia cre
ditur: q̃ adhuc ignorãtur a nostris. Quieuit in
pace sub theodosio seniore. iiij. kalẽ. februarij.

¶ De sctõ Cyrillo ep̄o hiero
solymitano. Cap. xliiij.

Cyrillus ep̄s hieroso
lymoruꝫ sub theodosio primo im-
peratore episcopatum tenuit in
concessum: cuꝫ prius sepe pulsus
⁊ receptus fuit. Huius tempore beatus hiero-
nymus ab vrbe roma digressus venit ad syriaꝫ:
⁊ a cyrillo episcopo locũ obtinuit iuxta bethleẽ
oppidũ monasterij construendi: vbi ⁊ sacre scri
pture libros transtulit de hebreo in grecã lin-
guam pariter ⁊ latinã. Cuius ⁊ ipse episcopus
amicissimus extitit: et perfecti episcopalis re-
giminis ab eo regulam sumpsit. Pluribusqꝫ
illum gratis visitauit epistolis: cui et hierony-
mus multa remisit. Hic quoqꝫ corpus beati hie
ronymi sepeliuit: ⁊ in eius transitu felici mira
bilem de illo visionem conspexit: vt dicetur in
eius legenda. ij. kalen. octobris. Augustinus
quoqꝫ hipponesi. episcopus cyrillo epistolam
misit: in qua ab eo instanter expetijt: vt mira-
cula que apud bethleẽ per beatũ monstraban-
tur hieronymũ sibi transcriberet. Cui cyrillus
epistolam ꝓlixam ⁊ facundo digestã stilo remi-
sit: in qua sibi stupẽda ꝓdigia meritis almi do-

ctoris ostensa narrauit. Plurima quoqꝫ huius
cyrilli extāt opuscula fidei nostre mysteria re-
dolentia grato lepore luculēta. claruit aūt sub
honorio ⁊ theodosio iuniore.

¶ De sexagesima. Cap̄. xlv.

Sexagesima significat tempus vi-
duationis. Et inchoatur domi-
nica in qua cātatur. Exurge do-
mine. ⁊ terminaꝛ in quarta feria
post pascha. Instituta est autem
ꝓpter redemptionē: ⁊ ꝓpter significationem: ⁊
ꝓpter rep̄ntationē. Primo ꝓpter redēptionez.
Quia em̄ Melchiades papa ⁊ siluester statue-
rūt vt bis in omni tēpe sabbato comederetꝛ: ne
ꝓpter abstinentiā quā homines sustinuerāt in
sexta feria in qua omni tēpore ieiunandum est:
natura debilitaretꝛ. In redēptionē ergo sabba
torū tēporis quadragesime: vnam septimanam
addiderūt: ⁊ sexagesimā vocauerūt. ¶ Secūdo
ꝓpter significationē: quia sexagesima designat
tēpus viduitatis ecclesie: quia fructus sexage
simus viduis debetꝛ sicut ⁊ cētesimus ꝟginibꝰ:
⁊ trigesimꝰ ꝯiugatꝭ. Ideo ⁊ merorē illū assumit
ꝓ absentia sponsi: q̄ ad celū raptꝰ ē. In cōsola-
tione aūt illius ꝓ absentia spōsi: danꝛ eccl'ie ale
due. s. mi̅sicordie operꝫ exercitatio: ⁊ decalogi
adimpletio: q̄ iuicē ml'riplicata cōstituūt. lx. vn̄
sexagesima sonat secies decē: vt per sex intelli-
gas opera mi̅sicordie: ⁊ per decem decalogūz.
¶ Tertio ꝓpter rep̄sentationē. Naz sexagesima
non solū tēpus viduitatis significat: sed etiam
nostre redēptionis rep̄sentat. Nā ꝑ decē intelli
gitꝛ homo qui est decima dragma: eo ꝙ factus
est vt ruinā nouē ordinū repararet: vt sit q̄si de-
cimus ordo. ¶ Uel homo q̄tū ad creationē suā
consideratā habet vniuersal'r decez potentias.
Quia em̄ nō habet animā vegetatiuā; sensitiuā
⁊ intellectiuā. Uegetatiua habet potentiaz nu-
triendi ⁊ generādi. Et sensitiua habet potētiā
q̄nqꝫ sensuū corporis: scꝫ visus: auditꝰ: gustꝰ: odo
ratus: ⁊ tactus. Et intellectiua habet potētiam
rōnalē: cōcupiscibilē: ⁊ irascibilē: que oēs sunt
decē potentie: merito creatio hoīs numero de-
nario figuratꝛ. Iusuꝑ q̄tū ad redēptionē suam
homo sex beneficijs redēptus est: q̄ sunt incar-
natio verbi: ꝑegrinatio: passio: resurrectio: ascē
sio: ⁊ spūssancti missio. Et sic sexagesima repre-
sentat tp̄s nr̄e redēptionis. ¶ Protenditꝛ autē
sexagesima vsqꝫ ad feriā quartā post pascha: in
quo cantatꝛ. Uenite bn̄dicti ⁊c. qꝛ illi q̄ in opibꝰ
mi̅sicordie se exercēt: audient illud: venite be-
nedicti ⁊c. vt ipse xp̄s testatꝛ: vbi tūc ianue spō-
se aperientꝛ: ⁊ in amplexu sponsi fruetꝛ. In ep'la
aūt admonetꝛ ad instar pauli: vt tribulationē de
absentia sponsi patiēter toleret. In euangelio
vt seminationi bonorū operū sempꝫ insistat. Et
quia quasi desperans clamauerat. Circūdede-
rūt me ⁊c. Nūc quoqꝫ rediēs ad se petit in offi-
cio in tribulationibus adiuuari: ⁊ ab ipsis eri-
pi dicens. Exurge dn̄e ⁊c. Et ponit ibi triplex
exurge. Quidā em̄ sunt i ecclesia qui aduersis
premuntꝛ: ⁊ nō deijciuntꝛ. quidā premuntꝛ ⁊ deij
ciuntꝛ. quidā nec premuntꝛ nec deijciuntꝛ: tamen
quia aduersa nō tolerant: periculū est ne ꝓspe-
ra ipsos frangāt. Clamat ergo ecclesia vt exur
gat q̄tū ad p̄mos ip̄os eripiēdo: q̄tū ad scd̄os
vt exurgat ipsos cōuertendo: a quibus videtur
faciem auertisse ip̄os quodāmodo repellendo:
q̄tū ad tertios vt exurgat ip̄os in ꝓsperis ad-
iuuādo ⁊ liberādo. ¶ Et qꝛ in hebdomada sexa
gesime scd̄e etatis tp̄e recoluntꝛ. merito sctōruz
patrū scd̄e etatis imediate gesta supponuntur
eo ꝙ illoꝝ obitꝰ dies certi penitus sunt ignoti.

¶ De sancto Noe patre. Cap̄. xlvi.

Noe pater vir iustus
atqꝫ perfectus: vt ex diuine scri
pture textu colligitur. et Eccle-
siastici. xx. in catalogo sanctoruz
inseritur: filius Lamech anno
clxxxij. etatis patris ꝓgenitus: ⁊ secūde etatis
pater primus annoꝝ quingentorū genuit tres
filios: sem: cham: ⁊ iaphet. Multiplicatꝭ ergo
hoibus super terrā. vij. generatione trāsacta:
filij dei. i. filij Seth ceperūt legis naturalis et
patrum mādata p̄terire: malicia hominū excre
scente. Nam filij seth filiabus cayn cōtra man-
datum ade ceperūt cōmisceri. ⁊ earum fornica
tionibus abuti: ex quibus gygantes procreati
sunt. Mulieres etiā in vesaniā verse supꝫgresse
viris turpē luxuriā exercebant. Masculi insu-
per in alterutrū coeūtes nephandū scelus ꝑpe
trabant. His criminibus deus prouocatus de-
creuit diluuiū mittere super terrā: omnēqꝫ car
nem delere: solo Noe cū eius familia reseruato:
qui ex oībus hoībus solus iustus repertus est.
Deditqꝫ hoībus spacium penitendi. cxx. anno-
rum. Nam annus. xx. priusq̄ arcā inciperꝫ: man-
dauit ei: vt faceret arcā de lignis leuigatis in q̄
posset saluari semē vniuerse carnis supꝫ terram
ab aquis diluuij: quod sibi tunc deus facturum
se esse p̄dixit. Cuius arce structura: forma: atqꝫ
mensura in hystoria scholastica exp̄ssius poni-
tur. Igitꝛ annus. xx. post p̄ceptū dei cepit Noe
arcam fabricare: quā in annis centū ꝑfecit cuz
filijs suis: in quo tēpore filijs hoīm penitētiā
predicabat: ⁊ futurū diluuiū p̄dicebat. Cuiꝰ ser
mones hoīes irridentes ad peiora se facinora
cōuertebant. ¶ Ergo cū noe esset sexcentorū
annoꝝ cum tribus filijs suis ⁊ vxore sua ac tri-
bus vxoribus filioꝝ suoꝝ: de mandato dei arcā
ingressus est: et ex cunctis animātibus mūdis
septena: de animātibꝰ ꝟo imūdis bina ad se-
men conseruandū super terrā: dei voluntate ad
noe sponte venientia in arcam intromissa sunt.
Factaqꝫ est pluuia super terram quadraginta
diebus et noctibus continue: et aque maris ad

naturalē situm excrescētes: omnē terram occu-
pauerunt: ita ꝙ etiā sup altissimos mōtes. xv.
cubitis aqua sublimior fuit: ⁊ sic oēs homines
⁊ aīalia necauit: sordesq̧ aeris quousq̧ ascēde-
rant opera hoīm expurgauit. Et vsq̧ ad eundē
locum ignis iudicij dr ascensurus. Aque ꝟo sic
exaltate obtinuerūt terrā. cxv. diebꝰ ab īgressu
noe: ⁊ tūc paulatim ceperūt minui vsq̧ ad mē-
sem septimū: quo requieuit arca sup mōtes arme-
nie. At ꝟo noe ad explorādū: an adhuc terra ap-
pareret: emisit coruum ex arca: qui occupatus
ingluuie cadauerū repertoꝝ nō est reuersus ad
eum. Emisit quoq̧ columbā post ipm: que pma
quidē vice non inueniēs vbi requiesceret pes
eius: reuersa est ad eū in arcaꝫ. Sed iterū post
dies septē emissa ad vesperū reuertit: portans
ramum oliue virentibus folijs in ore suo. Quo
signo noe intellexit aquas sup terram cessasse:
⁊ iam arbores apparere. Ad cautelā tamē post
septē dies alios emisit tertio columbaꝫ: q̄ vltra
non est reuersa ad eum: ⁊ tūc noe cū eius fami-
lia ⁊ oīnibus animātibus de arca egressus est:
eodē die quo fuerat ingressus: āno videlꝫ reuo-
luto. Tūc quoq̧ etate prima terminata secūda
incepta est. ¶ Egressus ergo noe de arca ⁊ alta-
ri edificato: quasi pro pace ⁊ gratiarumactione
obtulit sacrificiū domino de cunctis animanti-
bus mundis offerens septimū: vt sic de septem
in arcam intromissis sex remanētia: tria videlꝫ
vtriusq̧ sexus ad speciei multiplicationē suffi-
cerent: ꝓpter quam causam in dispari numero
septem animātia de qualibet mūdorū specie in
arcā immissa fuerūt. Et tunc dn̄s in noe ⁊ eius
filios benedictionē quam prius Ade dederat:
repetiuit: que consistit in tribus scꝫ in filiorum
multiplicatione: in ceterorum animantiū subie-
ctione: ⁊ in ciboꝝ concessione. Nam cum prima
etate solis terre fructibus vescerent: carnium
esus secūde etatis hoībus concessus est. Et qr
diluuiū adhuc timebat: ⁊ pro hoc noe instanter
dn̄m precabat: pepigit deus cuꝫ eo securitatis
fedus: in cuius signū posuit arcū pluuialem in
nubibus: duos habentē colores principales in
signum duoꝝ iudiciorū: ceruleum: scꝫ exterius:
qui ⁊ aquosus est signū iudicij per aquā p̄teriti
ne amplius timeatur: ⁊ rubeus interius: qui et
igneus est signū iudicij per ignē futuri: vt expe-
ctetur. Post duos aūt annos Noe plantauit vi-
neam lābruscas videlicet naturales p cultū ad
vsum vinee trahēs. Bibensq̧ vinū: sed vim eiꝰ
ignorans inebriatus est: ⁊ nudatus in taberna-
culo dormiuit. Quē videns cham eiꝰ filius me-
dius irrisit. Sem ꝟo et iaphet imposito hume-
ris pallio: auersis vultibus incedentes patris
virilia operuerūt: ꝓpter quod Noe ex vino eui-
gilans cham et filio eius ꝓ impudēti irrisione
maledixit. Sem ꝟo ⁊ iaphet pro honesta vere-
cundia quam de eo habuerant benedixit. Ab
his tribus filijs Noe disseminatū est oē genus
hominū ex quibus texunt. lxxij. generationes:
que postmodū in. lxxij. linguas diuise sunt: vicꝫ
de Sem. xxvij. de cham. xxx. de iaphet. xv. vn̄ ⁊
christus dominꝰ sicut prius. xij. apostolos. xij.
tribubus israel miserat: sic postmodū. lxxij. di-
scipulos misit: qui totidē linguarū gentibꝰ euā-
geliuꝫ predicarēt. Ex his etiā noe filijs adhuc
ipso viuēte iuxta philonē nati sunt quattuor mi-
lia ⁊ centū viroꝝ: exceptis paruulis ⁊ mulieri-
bus: vixitq̧ Noe post diluuiū annos. cccl. vide-
licet vsq̧ ad. lviij. ānū natiuitatis abrahe ⁊ mor-
tuus annorum. ccccccccccl.

¶ De sancto Sem patre. Cap. xlvij.

SEm filiꝰ Noe primo-
genitus anno. ccccc. patris natus:
vt dictum est: in cuius semine vnius
veri dei cultus permāsit: cum esset annoruꝫ. cij.
genuit Arphasath: videlicet biennio post dilu-
uium. Cui etiā nato annis. ccccc. superuixit: vi-
delicꝫ vsq̧ ad annos quinquaginta natiuitatis
Jacob: et sic annis. ccccccij. impletis mortuus
est. Hunc hebrei autumant fuisse Melchise-
dech regem Salem: de quo dicetur infra post
quinquagesimā: ⁊ omnes ꝓgenitos a Noe vsq̧
ad Aaron sacerdotes fuisse: qui in conuiuijs et
oblationibus populo benedicebant: ⁊ primoge-
nita recipiebant.

¶ De sancto Arphasath. Cap. xlviij.

ARphasath filiꝰ sem
anno etatis parentis. cij. geni-
tus est: videlicet anno etatis Noe
cccccccij. Qui cum esset annoruꝫ
xxxv. genuit Sale: quo nato sup-
uixit annis. ccciij. videlicꝫ vsq̧ ad ānos. xlviij.
natiuitatis Abrahe. Et sic Arphasath annoruꝫ
cccxxxviij. mortuus est.

¶ De sancto Sale. Cap. xlix.

SAle filius arphasath
āno etatis patris. xxxv. procreatꝰ
est vt superius continet: anno eta-
tis noe. cccccccxxxvij. Hic em̄ cum
esset annoꝝ. xxx: genuit heber: quo nato supui-
xit ānis. cccciij. vicꝫ vsq̧ ad ānos. xvi. natiuita-
tis iacob. Et sic sale ānoꝝ. ccccxxxiij. mortuꝰ ē.

¶ De sancto Heber. Cap. l.

HEber filiꝰ Sale eta-
tis parentis anno. xxx. natus est:
vt dictū est: anno scilꝫ etatis Noe
dcclxvij. qui cū esset ānoꝝ. xxxiij.
genuit Faleth: quo nato supuixit
annis. ccccxxx. scꝫ vsq̧ ad annū. lxxix. natiuita-
tis Jacob. Et sic impletis annis. cccclxiiij. mor-
tuus est. Ad hoc heber hebreorū genus nomen
accepit. Quidam ꝟo dicunt ab abraham: vnde
hebrei quasi abraei dicti sunt.

¶De sancto Faleth. Cap.li.

FAleth filiꝰ heber etatis parentis anno. xxxiiij. ꝓgenitꝰ est: vt superius est premissum: anno scz etatis Noe. ccccccccci. qui cū esset annorū. xxx. genuit reu: cui nato superuixit annis. ccix. vsq; ad annū. xlviij. natiuitatis abrahe. Et sic impletis annis. ccxxxix. mortuus est. Cuius tēpore edificata est turris babel a nemroth principe filiorum chā: et alijs ex filijs Sem et iaphet cōplicibꝰ eius. Ita q in ipso edificio de vnaquaq; generatione omniū trium filiorum noe aliqui cōuenerūt. Et sic cū esset sola vna lingua hebrea in. lxxij. linguas hūanus sermo diuisus est: hebrea lingua in sola familia heber remanēte: q in tali cōspiratione nō fuit. Diuiseq; sunt familie Noe in tribus partibus mūdi: filij sem asiam: filij cham aphricā: filij vero iaphet europam regionem tenuerunt.

¶De sancto Reu. Cap.lij.

REu qui et ragau filiꝰ faleth etatis patris anno. xxx. genitus vt dictū est anno videlicet Noe. ccccccccxxxi. Cū esset annorū. xxxij. genuit saruch. Quo ꝓgenito superuixit annis. ccvij. videlicet vsq; ad annum. lxxviij. nati abrahe. sicq; reu decursis annis. ccxxxix. mortuus est.

¶De sancto saruch. Cap.liij.

SAruch filius reu natus est anno etatis patris. xxxij. vt dictū est: videlicet anno etatis Noe. cccccccclxij. Qui cum esset annorū. xxx. genuit nachor. Quo nato supuixit annis. cc. videlicet vsq; ad annū vnū post natū Isaac. Et sic saruch annorum. ccxxx. mortuꝰ est.

¶De sancto Nachor. Cap.liiij.

NAchor filiꝰ saruch natus est anno etatis patris. xxx. vt dictū est: videlicz anno etatis noe cccccccclxij. Qui cū esset annorum xxix. genuit thare. Cuiq; nato supuixit annis cxix. videlicet vsq; ad ānos. xlix. natiuitatis abrahe. Et sic nachor annorum. cxlviij. mortuꝰ est.

¶De sancto Thare. Cap.lv.

THare filiꝰ nachor anno etatis patris. xxix. natus est: vt superius dictuz est: anno videlicet Noe. cccccccccxxi. Qui annorum. lxx. genuit tres filios: videlicet abrā qui et abrahā de quo suo loco dicet: et nachor atq; arā. Post quorū natiuitatem superuixit annis. cxxxv. videlicet vsq; ad annos. xxxv. natiuitatis isaac. Et sic thare annorū. ccv. mortuꝰ est. Habitauit autē thare in ciuitate chaldee: que vocatur vr: vbi interfecto filio eius aram a chaldeis: vt statim dicetur. Thare moleste ferens nec valens substinere iniurias que sibi faciebāt: eo q ignē nollet colere quē chaldei colebant: tulit omnē suam familiam filios videlicet et nepotes: et egressus inde de terra natiuitatis sue habitauit peregrinus in mesopotamia in ciuitate que dicitur aram siue charraz: vbi et mortuus est.

¶De sancto Aram. Cap.lvi.

ARam filius thare et frater abre in terra chaldeorum genuit filiū nomine Loth et duas filias: quarum vna vocata est melcha et alia sarai. Cum autem chaldei ignem adorarent: et abram atq; aram filios thare ad colendum ignem compellerent: illiq; vtpote veri dei cultores recusarent: proiecerunt eos chaldei in ignem. Et aram ibi expirāte. Abram dei auxilio de flamma liberatus est: vt tradūt hebrei. vnde dicitur. Ego sum qui te eduxi de vr chaldeorum: quia chaldei vr ignem appellabant. vnde et aram inter veteris testamenti matres ascribitur: quia pro veri dei cultus religiōe occisus est. Tunc thare pater eius dedit melcha filiam aram in vxorem nachor filio suo et sarai alteram eiusdem filiam dedit in coniugem abre alteri filio suo. Et q2 sarai sterilis erat abram adoptauit loth filium aram fratris sui et fratrem sarai in filium. Cum quibus omnibus thare egressus de terra chaldeorum habitauit in aram: vt superius dictum est. Hec omnia de libro gen. a. c. vi. vsq; ad. xij. et ex chronicis Iosephi Hieronymi et methodij atq; ex hystoria scholastica colliguntur.

¶De sancto Geminiano epo. Cap.lvij.

GEminianus episcopꝰ nobilibus parentibus mutine oriundus tempore iouiani imperatoris claruit. Qui ab annis puerilibus litterarum scientia eruditus sanctisq; virtutibus insignitus: templum corporis sui christo domino dedicauit. clericaleq; adeptus officium: se totum dei seruitio subegit: donec gradatim ab episcopo mutineñ. antonio diaconatus ordinem promeruit. Post cuius transitum a populo in episcopum eligitur: et ex humilitate refugiens et latitans: tandem repertus producitur: et instante patricio ac populo mutineñ. ab archiepiscopo rauēnate in episcopum cōsecratur. Reuersus ergo geminianus ad vrbem propriam in sancta religione domino seruiebat: et commissum sibi gre

gem verbo ⁊ opere refouebat: multisq; miracu-
lis coruscabat. Dum autem quadam nocte in
ecclesia sancti petri oraret: ⁊ necessitate natu-
rali compulsus exiret: diabolus eũ terrere vo-
lens sibi apparuit: quẽ sanctus edito signo cru-
cis effugauit. Cui demon in aere cõminatus
est: ꝙ mundũ inueniret vnde sibi molestiã in-
gereret. ¶ Post modicum temporis filia impe-
ratoris iouiani apud constantinopolim a demo-
nio vexabatur: clamante immũdo spiritu per
os puelle: nunꝙ se egressurum de corpore illo:
nisi presente episcopo Geminiano. Quẽ impe-
rator hec audiens per nuncios vbiq; requiriri
fecit eũq; tandẽ citra mare adriaticũ habitare
comparuit. Ad quem imperatoris nunciis ve-
nientes: itineris causam exponunt: ⁊ vt ad fi-
liam principis liberandam venire dignetur in-
stanter deposcunt. Quos sanctus se vsq; ad lit-
tus maris preire mandauit: ⁊ ad vrbem veniẽs
ciues suos in dño confortauit: eisq; benedicẽs
abiit: ⁊ veniẽs ad littus maris imperatoris nũ-
cios se prestolantes inuenit. Ascendẽtes ergo
nauim: ⁊ constantinopolim nauigantes: exorta
subito tempestate valida nauis conquassatur:
mare procelosum cunctis interitũ cõminatur.
Geminianus ĩterĩ dormitans: a nautis excitat.
Qui surgens orationẽ ad dñm fudit: moxq; tẽ-
pestatem sedauit: ventoq; flante prospero con-
stantinopolim vsq; deuenit: vbi ab imperatore
honorifice susceptus filiam eius cõfestim a de-
monio liberauit: multosq; languẽtes ab infir-
mitatibus diuersis curauit. Cui imperator te-
xtum euangeliorũ auro ornatum: ⁊ calicem gẽ-
matum ac pallium preciosum obtulit: ⁊ ipsius
benedictione percepta magno illum cum hono-
re ad propria remisit. ¶ Postq; autem ad eccle-
siam suam reuersus esset: ⁊ ab attila hunorum
rege italia vastaretur: dum ad ciuitatẽ mutine
attila deuenisset: occurrit sibi eps: ⁊ ab eo quis
esset interrogatus: se seruũ dei fore professus
est. Cui cum attila rñdisset: se esse flagellũ dei:
qui seruos dei merito flagellaret: epũs in xpo
cõfisus: ianuas ciuitatis huius aperiri iussit:
offerens se cum eius populo paratuȝ recipere:
quicqd illi dñs facere pmisisset. Qui ab vna por-
ta vsq; ad aliã per mediã ciuitatẽ transeuntes
vti per cãpestria discurrerũt: tali adeo cecitate
percussi: vt sine alicuius lesione egrederẽtur va-
cui ⁊ confusi: vrbis quidẽ plateas ⁊ vicos per-
currẽtes. domos ĩterĩ vel menia minime conspi-
ciẽtes. His ⁊ aliis clarꝰ miraculis vir sanctꝰ ad
dñm celesti voce vocatus infirmitate per dies
plures corripit: ⁊ ad extrema veniẽs spũs eiꝰ
ab angelis in pace suscipit. ¶ Dum igitur eius
exequie celebrarent: beatꝰ seuerus archiepũs
rauẽnas eadẽ hora missam celebrãs: legẽte sub-
diacono epistolã in spiritu rapit: ⁊ cõpleta le-
ctione post morã aliquã a ministris excitatur.
Qui erectus ministros qui se excitauerant re-
darguit: dicens se exequiis fratris eius gemi-
niani epi nup defuncti interfuisse: ⁊ eius aĩam
dño cõmẽdasse: ac corpꝰ in tumulo collocasse: ⁊
cũ bñdictionẽ vellet dare pplo excitatũ fuisse.
Qui diẽ notãtes ⁊ horã mutinã miserũt: ⁊ oĩa
vt seuerus dixerat: ibidẽ re vera cõtigisse inue-
nerũt. ¶ Ad cuiꝰ tumulũ multa miracula deꝰ
ostẽdere dignatus est. Cui successit theodolus
quidã ambrosii discipulus: q̇ supra sctĩ tumulũ
ecclesiã edificauit. Ad quã dũ die eiꝰ anniuer-
sarii festi mutinen. ppls cõuenisset: subito flu-
uio inũdãte adeo aqua excreuit: vt ciuitatẽ to-
tã ⁊ domos occuparet: ⁊ vsq; ad eccl'ie supiores
fenestras excresceret. Que tñ dño miraculo p
ianuas vel fenestras eccl'ie minĩe introibat: sed
q̃si murꝰ solidꝰ in seipam psistebat. Et cũ ppls
siti affligeret ĩclusus ad ianuas veniẽtes aquã
hauriebãt: ⁊ ex ea potũ sumebãt. Que hauriri
q̇dẽ vt aq̃ poterat: sed defluere vt aqua nequi-
bat. Quieuit aũt sctũs ĩ xpo. iii. kal'. februarii.

¶ De sancto Mattheo epo. Cap. lviii.

Mattheus eps hieroso-
lymorũ sanctissimꝰ fuit: de quo mira
⁊ plena fide gesta narrant: q̇ mlta p
xpo ppessus oĩq; vite sanctitate pre-
clarus: vltimo in pace vitam finiuit. iii. kalen.
februarii: vt dicit ado.

¶ De sancta Bathylde regina. Cap. lix.

Bathyldis regina ma-
ter lotharii impatoris corbeie ⁊ ca-
lã monasteria cõstruxit. Fuit aũt de
clara psapia saxonũ: vita ⁊ sanctita-
te cõspicua. Hec die quadã de ciuitate egressa:
dũ iuxta littus maris spatiaret: a trãsmarinis
saracenis rapta ⁊ ad syrie partes delata est. Et
post aliqd tps ab hercanoaldo gubernatore pa-
latii imperialis precio redẽpta: ab eodẽ in frã-
ciã reducta est. Cũ aũt vxor hercanoaldi defun-
cta esset: ⁊ ille bathyldẽ in cõiugẽ assumere vel-
let: illaq; nubere recusaret: in despectu habitu
occulte fugã arripuit: ⁊ aliquibꝰ annis in here-
mo latitauit: processu ĩterĩ tẽporis reperta ⁊ que
esset agnita: a rege francorũ dagoberto vxore
carente ob elegantẽ eius pulchritudinẽ in spõ-
sam deducta est. Que tẽpus opportunũ cogno-
scens per manus genesii abbatis multas ele-
mosynas latenter fecit: ⁊ pestẽ simoniacã rege
ad eius instantiam id agente de gallia extirpa-
uit. Orta autẽ seditione inter francorũ reges
⁊ rege clodoueo propter seditionẽ interfecto:
ipa in monasterio calaȝ religionis habitũ sum-
psit: ⁊ multa humilitate deo seruire cepit. Naȝ
sicut vna ex minĩs feminis ipus cenobii oblita
generositatis hebdomadã suam in mense ⁊ co-
quine ⁊ ceterorum vilioribus officiis adimple-
bat. Ubi post laudabilia sanctitatis opa in pa-
ce quieuit. iii. kalen. februarii.

De sancto Hippolito martyre. Cap. lx.

Hippolit⁹ martyr apud antiochiā passus ē. Qui pmo quidē nouati scismate erroneo aliquātulū decept⁹ extitit. Deinde xpi gratia operāte ad charitatē eccl'ie rediit. Pro qua ꝛ in q̄ tādē illustre martyriū cōsumauit. v. kalē. februarij. Hec Hieronymus in martyrologio suo.

De translatione sancti Marci euangeliste. Cap. lxi.

Translatio corporis sancti marci de vrbe Alexandria ad ciuitatē venetiarum facta est tēpore leonis imparatoris ꝛ iustiniani venetoꝝ ducis āno dn̄i. cccclxv. Nā postq̄ saraceni vniuersam egyptum ꝛ alexandriam inuasissent: leo impator omnib⁹ imperij fidelib⁹ iussit: vt nullus negociū causa ad terram egypti pertingeret. Quod iustinianus dux pena vite et confiscatione bonorum a suis obseruari mandauit. Eodem tēpore naues decem venetoꝝ ad partes alias nauigātes flante contrario vento inuitis oībus alexandriā ducte sunt. In quibus erant plures venetoꝝ nobiles. Inter quos erāt duo clarissimi. Bonus tribunus methemancheñ. ꝛ rusticus torcellensis. Hi duo deuotiōis causa ecclesiā beati marci in littore positā: vbi et ipsius corpus iacebat visitare ceperūt: ꝛ iam de eo quod postmodū contigit: diuinitus inspirati: cū staurario monacho ꝛ theodoro p̄sbytero ipsius ecclesie custodibus: speciales amicitias cōtraxerūt: ꝛ cum ambo ex grecoꝝ essent genere: theodoꝝ p̄sbyterū vxorē habentē ac filios: bonus tribunus sibi cōpatrē fecerat. In illis diebus regulus quidā saracenorum babylonie palatium cōstruens: tabulas marmoreas etiā de ecclesijs surreptas in suo edificio componebat: pp̄ter quod multū christiani in partibus illis erāt afflicti. Potissime aūt custodes eccl'ie sancti marci dubitantes ne ecclesie sue fieret: quod alijs pluribus iam fiebat: vnde occasione accepta nobiles veneti custodes illos iam sibi amicissimos secreti⁹ alloquūtur: persecutiones paganoꝝ declinare suadent: ꝛ vt corpus sancti marci accipiāt: secūq; pergētes venetias muneribus ꝛ honoribus ditandi: instantius exhortātur. Quod illi quidē primotenus egre ferentes omnino facere denegarunt. Deinde ħo super huiusmodi tractātes adinuicem paulatim ad cōsensum inclinari ceperūt. Interea cōtingit: q̄ custos cuiusdam ecclesie alexandrine: tabulam marmoreā elegātē confregerat: ne a ministris illius reguli tolleretur: pp̄ter quod ab eis vsq; ad mortem fuerat flagellat⁹. Timētes ergo stauratius ꝛ theodorus pati similia: venetis assensus secreto colloquio prebuerūt: ꝛ diē in qua corpus surripi debeat statuerūt. Quo adueniēte ecclesiā introgressi: sepulturā latenter aperiūt que erat marmorea habens inclaustratus per latera p quas tabula desuper erat inducta. Corpus aūt iacebat supinū chlamyde syrica circundatū: habēs a capite vsq; ad pedes sigilla imposita per loca quibus ora chlamydis desup iungebant. Vertentes igit corpus a dorso sciderūt chlamydē: vt salua signacula remanerēt: et corpus sancte claudie quod erat in pximo tumulatum: in loco beati marci reposuerūt simili modo supinum ꝛ chlamyde circūdatū: vt si forte quis corp⁹ sancti marci sublatū diceret: chlamydis signa integra falsum esse ostenderēt. Tota aūt ciuitate nimia fragrātia odoris respersa: dubitantes aliq̄ne corpus sancti marci ablatū esset ad ecclesiā conuenerūt: ꝛ aperto tumulo corpus inuolutū chlamyde sigillis saluis viderunt: et corp⁹ sancti marci putantes ad pp̄ria redierunt. Tollentes ergo corpus veneti in sportam miserunt: et ex folijs olerum operuerūt: ac desuper carnes porcinas posuerūt. Quod dum saraceni discutientes vidissent porcinas carnes quas abominantur existimantes cancir. i. porcus exclamabant: ꝛ expuētes elongabātur: venientes ergo veneti ad nauem absconderūt corpus in pānis velorum: ne si nauim scrutarētur ab alexandrinis inueniret. Die ergo statuta recesserunt. Et stauratius quidem monachus occulte cum illis abscessit. Theodorus ħo presbyter timēs plebē in littore stantē remāsit: habens iam oīa sua naui imposita: cū quibus etiā venit quidam dominicus monachus comacleñ. qui terrā sanctam lustratus repatriabat. Recedētes autem ab alexandria: corpus de velis ablatū in nauis solario accensis luminaribus honorifice collocarunt. Cum die quadā naues omnes vento prospero ducerent: naute nauis in qua corpus iacebat: ceterisq; facta fuerāt aliarum nauium enarrarēt: quidā ex altera naui irridēs dicebat q̄ forte alicui⁹ egyptij corpus eis traditū fuerat: quod illi sancti marci asserebāt: cōfestimq; nauis vbi erat corpus euāgeliste tāta celeritate se vertit quāta nullus hominū, eā vertere potuisset: insurgēsq; aduersus nauē in qua vir ille erat: partē lateris eius fregit: nec inde discessit donec omnes confiterent beatū marcū ibidem iacere. Et dū quidā ex nautis nauis beati marci obstinatus: corpus ibidē sacrum iacere negaret: a diabolo obsessus: tādiu vexat: q̄diu beati euāgeliste corpus confitēs ꝛ penitēs: ei⁹ meritis liberat. Deinde cū nocte quadā tēpestas adesset: nauesq; velificātes velocissime ducerētur: nauteq; nescirēt quo pergerēt: btūs marc⁹ dn̄ico monacho in somnis apparuit: eiq; iussit

vt diceret nautis quatenus velociter vela deponerent: qm̄ terra nō lōge esset. Qui cū iussa narrasset: velis depositis: facta aurora apparuit insula scroalis: cunctiq̧ beato euāgeliste gratias agunt. Et cū illi factum ꝓ viribus occultarent: quocūq̧ ꝑueniebant ciuitatum ꝛ locoꝝ populi eisdē occurrebāt dicente sibi reuelatum a dn̄o ꝙ corp⁹ sancti marci deferrēt: ꝛ adorato corpore munera offerebāt. Uenientes itaq̧ ad humachum ciuitatē histrie: iustiniano duci: oīa gesta intimarūt: offerētēs sibi corpus sanctissimuz si eis indulgere vellet: eo ꝙ inuiti transgressi fuerant eius mandatū. Quibus dux clementer remisit: et vt filios cū honore suscepit. Et cū vrso ep̄o ꝛ populo ad portum nauibus occurrit: corpusq̧ sanctū digna veneratione suscepit: ꝛ donec ecclesia fabricaret̃ ip̄m in ꝓprio palatio collocauit. Dū aūt corp⁹ ꝑ scalas portaret̃ palatij: aliqn̄ a gestantibus sentiebat̃ vt onus grauissimū ꝛ importabile: aliqn̄ ꝟo agillimū atq̧ leue. Ordinauit aūt dux clericos ꝛ cātores qui corpus sanctū cōtinue custodirēt: ꝛ diuinis laudibus honorarēt. Inter quos staurati⁹ monach⁹ prim⁹ erat. Sequēti ꝟo anno theodorus p̄sbyter venetias venit: ꝛ digne honoratus fuit. Cū aūt iustinian⁹ dux eccl'iaz btō euāgeliste fabricare disponeret: morte p̄uentus est. Qđ germanus eius iohānes ducatū suscipiēs deuote adimplere curauit: cōstructaq̧ solēni eccl'ia corp⁹ sacrū ibidē digna veneratione recōdidit. Cui⁹ translatio celebrat̃. ij. kalen. februarij: quo die corpus sanctū venetias delatū peruenit.

De sancto Metrano martyre. Cap. lxij.

Metranus martyr apud alexandriaz passus est. Quo nolēte impia ꝟba ꝓferre ad iussionē paganoꝝ omne corp⁹ eius fustibus colliserūt vultumq̧ ip̄ius ꝛ oculos acutis calamis terebrantes extra vrbē cū cruciatibus expulerūt. Ibiq̧ sp̄m q̇ in eo superat: lapidibus eiecerūt ij. kalē. febr̄. hec Hiero. in martylogio suo.

De sctīs Cyro ꝛ Johanne mar. Cap. lxiij.

Cyrus ꝛ Johannes martyres rome martyriuz passi sunt. Quo tn̄ tp̄e aut sub quo iudice: seu quibus tormētis afflicti fuerint: aut examinati ī martylogio non exprimit̃: nec alicubi scriptū inueni: nisi ꝙ ecclesia romana coꝝ festū. ij. kal'. febr̄. recolit: et in kalendarijs ascribit.

De sctō Ignatio ep̄o ꝛ martyre. Cap. lxiiij.

Ignatius episcop⁹ antiochen⁹ ꝛ martyr discipulus Johānis euāgeliste fuit: qui tertius post beatū petrū apostoluz antiochie pōtificatū tenuit. Hic beate virgini valde dilectus: eidē adhuc in carne existenti deuotā epistolā scripsit: ꝛ ab ea responsionē eius sanctis manibus scriptam obtinuit. Hic vt in triptita legitur: audiuit angelos cantantes antiphonas super montem quēdaz. Et extunc instituit antiphonas in ecclesia decātari: et psalmos ſm antiphonas intonari. Cuz autez pro pace ecclesie exoraret: non suum: sed infirmoꝝ periculum metuēs traiano impatori de victoria redeūti ꝛ christianis mortē cōminanti occurrit: ꝛ libere se xp̄ianū eē dixit. Quē traianus ferro vinctū decē militib⁹ tradidit: ꝛ romam adduci p̄cepit: cōminatus eidez ꝙ traderetur bestijs deuorādus. Qui ad oēs ecclesias epistolas destinabat: ꝛ eos in fide christi ꝯfortabat. Cum aūt romā adductus fuisset: ꝛ dudū a traiano suasus dījs sacrificare renuisset: plūbatis p̄mo in scapulis durissime cedit̃: deinde vngulis lateribus laniat̃: ꝛ duris lapidib⁹ eius vulnera confricant̃. Et cū in his oībus immobilis permāsisset: fecit eū impator nudis pedib⁹ sup accēsos carbones ambulare. Et cū illesus extitisset: ꝛ hec traian⁹ arti magice deputaret: dorsum eius iussit vncinis ferreis lacerari vsq̧ ad ossium denudationē: deinde plagas ei⁹ sale perfundi. Sicq̧ dudū cruciatū ꝛ patiētissime supplicia tolerantē vinculis ferreis in cippo fecit alligari: ꝛ in imo carceris tenebrosi fame et siti ꝑ triduū cruciari: ꝛ post triduū decreuit deuorādū bestijs subijci. Tertio igit̃ die impator ꝛ senatus oīsq̧ populus ꝯuenerūt videre ep̄m antiochenū cum bestijs pugnaturū. Cui imperator expositos duos leones ferocissimos laxari p̄cepit. Quos ille ꝓuocabat: vt ad se deuorandum accederēt: mirātibus cūctis et ipso imperatore constantiā viri. Accurrētes ergo duo saeui leones ip̄m tm̄modo p̄focauerūt: carnes aūt eius ꝗuis famelici nullaten⁹ tetigerūt. Traianus aūt hoc vidēs admirat⁹ discessit: precipiēs vt nō ꝓhiberet̃: si q̇s vellet tollere corpus eius. Qđ xp̄iani auferētes honorifice condiderunt. Cū aūt traianus quasdā lr̄as a p̄fecto orientis recepisset: in quib⁹ xp̄ianos quos impator occidi iusserat plurimū cōmēdabat: doluit de his q̄ ignatio ītulerat: ꝛ p̄cepit vt null⁹ xp̄ian⁹ decetero inquireret̃: si q̇s tn̄ occurreret puniret̃. Legit̃ quoq̧ cū beatus ignatius inter tot tormenta nunq̄ ab inuocatione noīs iesu xp̄i cessaret: ꝛ tortores reqrerēt: cur hoc nomē toties replicaret. Respōdit ip̄m nomen se cordi inscriptū habere: ꝛ ideo ab eius inuocatione cessare non posse. Post cui⁹ mortē quidā qui hoc audierant curiosus experiri volētes: cor ei⁹ a corpe euellūt: ꝛ illud scindētes ꝑ mediū: lr̄is aureis scriptū īuenerūt: iesus xp̄s. quo viso miraculo plurimi crediderūt. Passus est aūt kal'. febr̄. xi. traiani anno. Hic quattuor scripsit epistolas in fide exhortatorias. Ad ephesios primā. Ad magnesianos scd̄az. Ad traon̄. tertiā. Ad romanos qrtā.

Quas scripsit apud smyrnam dum romam vin-
ctus duceretur. Inde discedens scripsit ad phi
ladelphenos aliam: ⁊ vltimam ad smyrneos: et
precipue ad policarpum smyrne epm̃: vbi de re
surrectione domini elegans perhibet testimo-
nium. hec hieronymus de viris illustribus.

De sancto Seuero epõ. Cap̃. lxv.

SEuerus episcopꝰ rauẽne ciuitatis. decimuster-
tiꝰ a sctõ apollinare claruit qui ex eadem ciuitate obscu-
re natus pauperẽ vitã labore manuũ deducẽs cũ vxore vin-
centia ⁊ filia innocẽtia lanifi
cij opere sumptus quottidianos carpebat. Cũ
autem ex consuetudine omnes episcopi rauen
nates per columbam celestem ad sacerdotium
eligerent: ⁊ iam. xij. post sanctum apollinarem
eo modo electi fuissent: ⁊ ad tantũ miraculum
multi confluerent: contigit rauennatem eccle-
siam pastore proprio viduari. Et cum multi epi
scoporum finitimi cõuenirent ad orationẽ nõ
ad electionẽ faciẽdam: multitudoq; populi: vt
dictum est: ad hoc cõcurrisset: seuerus vxori li-
centiam petijt ad ecclesiã eundi: ⁊ colũbe mira
culũ spectandi: vxor vero ipm̃ redarguens: respõ
debat ꝙ talis visio ad eum non pertinebat: sed
potius ad laborem sederet ⁊ ocio non vacaret.
Siue em̃ iret: siue non iret: ipm̃ epm̃ non elige
rent. Cum autem seuerus importune instaret:
vincentia quasi ironice eidem vt iret propheta
uit: qr qua hora illuc perueniret: epũs fieret. Ue
niens ergo seuerus ad ecclesiã ⁊ sordidis indu
tus inter ceteros apparere nõ audẽs: post val
uas ecclesie latitabat: ⁊ colũbe aduẽtũ cũ cete-
ris expectabat. Que orõne epõꝝ cõpleta p fe-
nestrã solitã ingrediẽs: ⁊ ecclesiã circũuolans
super caput seueri latitãtis resedit. Qui dum
territus eam a se repelleret: ⁊ illa iterum dudũ
per aera volitasset iterum ad seuerum redijt ⁊
in eius vertice resedit ac requieuit. Qui statim
ab episcopis ⁊ populo electus quãuis renitẽs in
cathedra collocatur ⁊ episcopus consecratur.
Et dum esset idiota ⁊ litterarũ ignarus: diuina
inspiratiõe exẽplo apostolorũ sacris litteris re
pente imbutus: nõ solum diuina mysteria ⁊ põ-
tificis officia exercebat: sed etiam predicator
factus: populum suum salutifero sermone do-
cebat. Adeo vt cunctis in miraculum proderet
ꝙ lanifex ⁊ idiota: tã subita mutatione doctor
eximius factꝰ esset. Qui vite sue sanctitate mul
tis exemplo proficiebat: ⁊ plurimis miraculis
coruscabat. Hic per spiritum raptus dũ mis-
sam celebraret: exequijs sancti geminiani epi-
scopi mutineñ. interfuit: eiusq; corpꝰ more põ-
tificum tumulauit: ⁊ rediẽs ad corpus missam
compleuit: vt dictum est plenius superius in le
genda sancti Geminiani. iij. kalen. februarij.
Hic etiam sanctum heracleanum pisaurieñ.
episcopum enutriuit: ⁊ ad pontificatum ipsius
vrbis promouit: vxorem quoq; eius vincentiã
defunctam in pprio tumulo sepeliuit. Post ali
quod tp̃s: dũ filia eiꝰ innocẽtia virgo diem im-
plesset extremũ: ⁊ eiusdẽ seuerus exequias ce-
lebrasset: corpusq; filie iuxta matrẽ ponere de-
creuisset: aperto sepulchro apparuit locꝰ in tã
tum exiguus ꝙ corpus filie ibidem nullatenꝰ
poterat collocari. Tunc epũs ad locũ accessit ⁊
vxori vt locum daret filie mãdauit. Et cõtinuo
corpus vincẽtie qd̃ erat supinũ in latꝰ secessit ⁊
innocẽtie filie locũ dimisit. Que ibidẽ cunctis
stupẽtibus iuxta matrẽ disposita est. Cũ aũt
seuerus iam senio confectus obitũ suum sibi a
dño reuelatũ p̃sciuisset populũ ad ecclesiã cõ-
uocauit: ⁊ diuinis mysterijs celebratis glorio-
so sermone plebẽ suã in dño cõfortauit. Et de-
inde sibi sepulchrũ coniugis ⁊ filie aperiri fe-
cit. Ac inter ipsa duo corpora se mediũ ponẽs
cunctisq; vale faciens inter verba orationis in
xp̃o feliciter obdormiuit kalen. februarij: vbi
clauso mausoleo sepultꝰ iacet: miraculis ⁊ vir-
tutibus pollens: ecclesia processu temporis eiꝰ
nomini dedicata.

De sancto Seuero presbytero ⁊ martyre. Cap̃. lxvi.

SEuerus presbyter ⁊ martyr ra-
uenne ortus ⁊ nutritus ab infantia de
um timẽs miraculis clarere cepit. In
ter que eutytiũ. ciiij. annoꝝ decrepitũ senio vi-
su priuatum illuminauit: veniẽs aũt ad vrbẽ ro
mam adhuc iuuenis in valle interocrina eccle-
siã in honore dei genitricis edificauit. In qua
⁊ presbyter ordinatꝰ deo multis annis deuote
seruiuit ⁊ pauperibꝰ sedule ministrauit. Cũ
aũt quidã paterfamilias in extremis laborãs
eum ad se vocari fecisset: vt sibi confiteretur: ⁊
ille in putanda niuea laboraret: nuncijsq; vt se
antecederent respondisset: ⁊ post hec aliqnan-
tulũ venire distulisset: veniens ad egrotũ rep-
perit iam eũ esse defunctum. Quod ille cernẽs
contremuit magnisq; vocibus se interfectorem
illius clamare cepit. Cũq; vehemẽtissime iuxta
corpus defleret: ⁊ in terrã caput cõtunderet: re
pente qui defunctus fuerat animã recepit. Et
admirantibus cunctis vbi fuerit: vel quomodo
reuixerit interrogatur. Qui respondit: ꝙ a ter
ris hominibus flammas naribus ⁊ ore vomen-
tibus per loca obscura ducebatur: sz a pulcher
rimis iuuenibus eisdem terris occurrentibus
ereptus est: qui dixerunt ꝙ oportebat eum ad
corpus reduci: qui eum dominus seueri lachry
mis condonasset. Cui sanctus presbyter peni-
tentiam salutarem imposuit: ⁊ ipsa peracta vir

ille post dies .vij. iterum obdormiuit. Hec Gregorius primo dialo .c. vlti. Post hec maximianus imperator audita fama seueri eum cōphēdi fecit: τ sacrificare nolentem in ꝑdicta valle decollari mandauit. Cuius animā duo angeli in specie columbarū visi sunt ad celū deferre. Corpus autē eius apud vrbem veterem conditum est. Passus est aūt kalen. februarij.

¶ De sancto Seuero presbyrero τ confessore. Cap. lxvij

SEuerus presbyter τ confessor cognomēto sulpitius ꝓuincie aquitanie vir genere τ litteratura nobilis epistolas ad dei amorē τ mūdi cōtemptū exhortatorias scripsit sorori sue multas: que nocte sibi esse dicunt. Ad paulinū nolanū episcopū scripsit duas: sed ad alios plurimos que nō vulgantur: quia familiaris necessitatis rem continent. Chronicā etiā composuisse dicit. Beati martini vitam signis τ miraculis illustrem extrauit. Posthumani τ galli collationē ante se habitam: τ dialogorum libros .iij. Fuit autem discipulus beati martini eiusque sanctarum operum imitator sub maiore theodosio. Quieuit cum pace in domino. Hec gemnadius de viris illustribus.

¶ De sancto Pione, martyre. Cap. lxviij.

PIonius martyr: vt habetur .iiij. libro ecclesiastice hystorie tempore antonini imperatoris: inter ceteros qui veri martyres extiterūt famosissimus fertur: qui docens et exhortās populum τ in ipis tribunalibus disputans: eos qui in persecutione titubabant viriliter hortans: post squalorem carceris: vbi etiā multos fratrū ad tolerātiam martyrij: suis exhortationib9 roborauit cruciatibus multis vexatus est: deinde clauis confixus τ cādenti rogo superpositus beatū finē vite sortit9 est. Cū quo τ alij .xv. simili pena passi sunt kalendas februarij.

¶ De sancta Brigida virgine. Cap. lxix.

BRigida virgo claruit apud scotiam tempore primi iustini imꝑatoris. Que xp̄ianis τ claris parētib9 orta a pueritia sanctitatis operibus dedita: etiam miraculorū gloria coruscauit. Hec dum a matre mitteretur ad butyrum ex lacte vaccarum congregandū: prout et alie puelle a parentibus mittebantur: τ illa totum quod collegerat: pauperibus erogasset: tēpore exquisito super omnes alias iuuenculas cooperarias suas butyrum apportauit. ¶ Dū autem eam parentes nuptui tradere vellent: τ ipsa pudicitiam elegisset: postquam in manib9 episcopi coram deo virginitatem professa est: lignum altaris tetigit: quod in testimonium ei9 sanctitatis statim viride factum est: sic manens vsque in presens. Quo viso miraculo stupefacti parentes eam domino commendarunt. ¶ Cū autem die quadā messores ei9 segetes in agro colligerēt: τ pluuia maxima erumperet: a messoribus suis imbrem sedauit: circunstantibusque agris pluuia madefactis sola huius area sicca permansit. ¶ Die quadam cum oues pasceret imbre cadente pannis perfusa domum redijt. Et vestes madefactas super solis radium: qui per rimas intrabat siccandas extēdit: que quasi in solida pertica diuinitus permanserunt. ¶ Aquā in ceruisiā τ lapidē in salē cōuertit: τ a natiuitate cecū illūmiauit. ¶ Aprū inueniēs qui ad oues comedendas venerat: in xp̄i noīe adeo māsuefecit: vt cū ouib9 ꝑpetuo quasi aries moraretur: cū eis deinceps ad pastum egrediens domūque ipsas vti custos reducēs. ¶ Dū nouem viri in mortem conspirassent: τ eos virgo christi ab intēto pessimo reuocare non posset: orauit ad dominum: vt nequam illorum voto resisteret. Egressis autē illis apparuit imago quedā quasi illius hominis occidendi: quā illi gladijs percutientes hominemque peremisse putantes leti reuersi sunt. Sed dum quod illis contigerat cognouerunt compuncti ad pedes virginis prociderunt: τ penitentiam egerunt. Sicque sancta virgo multis clarens virtutibus; quieuit in pace kalen. februarij.

¶ De sancto Effron diacono. Cap. lxx.

EFfron edessene ecclesie diaconus doctor eximius heremiticam vitam ducēs: nulla necessitate de cella discessit lectionis τ scripture atque orationi semper intentus: qui ad se venientes salutari doctrina reficiebat: τ libros τ opuscula Syro sermone conscribebat. ¶ Hic est qui Basilium cesariensem episcopum in figura columne ignis conspexit: et ab eodem vt grece loqueretur: sibi a domino vt impetraret obtinuit: vt habetur supra in vita sancti Basilij kalendas ianuarij. ¶ Tempore quodam dum fames grauissima in omnem terram seuiret: ipse pauperum misertus alias nunquam egressus de cella exijt. Et ad ciuitatem venit: diuitibus predicans: vt indigentibus subuenirent: multasque pecunias a diuitibus suscepit inter inopes dispergendas. Quos in porticibus congregauit: τ pecunias eisdem fideliter erogauit. Factaque vbertate ad cellam redijt: in qua post vnum mensem in domino requieuit kalendas februarij: tempore valentis imperatoris. Sepultusque iacet ī ecclesia edessena, Hic multa syro sermone cōscripsit; q̄ pu-

blice in quibusdam ecclesijs scripta leguntur. Extat liber de spiritusancto: quem de syra lingua vertit in grecam. Hunc beatus hieronym⁹ legisse se dicit: et acumen ingenij illius etiam in translatione notasse. Hec ille in libro de viris illustribus.

¶ De sancto paulo epō. Cap. lxxi.

Paulus episcop⁹ trecassinus fuit. Cuius vita virtutibus claruit ⁊ mos preciosa miraculis celeberrimis commendatur. Qui ⁊ in christo domino diem clausit extremum kalendas februarij: vt dicit ado.

¶ De purificatione beate marie virginis. Cap. lxxij.

Purificatio beate Marie semper virginis quadragesimo die a natiuitate domini facta est videlicet quarto nonā. februarij. Preceperat enī lex Leuit. duodecimo. Ut mulier que suscepto semine filium peperisset: immunda esset septem diebus scilicet a consortio hominum quibus completis munda quidam efficiebatur quo ad consortium hominum: sed adhuc triginta tribus diebus immunda erat quoad templi ingressum. Tandē quadragesimo die tēplū intrabat: ⁊ puerū cū muneribꝰ offerebat. Si vero feminā pepit duplicabant dies: ⁊ quoad hoīm ꝯsortiū: ⁊ quo ad tēpli ingressum. Hoc autē idcirco deus precepit: vt sicut quadragesimo die a conceptione anima in suo tēplo corpori maris infunditur: ⁊ carnis admixtione maculatur: sic puer quadragesimo die in templum materiale inducatur: templumq; ingrediens per hostis ab ipsa carnis macula experietur. ¶ Uel moraliter loquendo: vt per hoc detur intelligi: ꝙ illi tēpluz celeste intrare merentur: qui precepta decalogi cum fide quattuor euangeliorum obseruare nituntur. ¶ In pariēte vero feminam dies duplicantur quoad templi ingressum: sicut duplicantur quoad corporis formationē. Nam sicut quadraginta diebus corpus masculi organizatur: ⁊ perficitur: ⁊ in quadragesimo anima infunditur: sic corpus femine in octuagesimo. ¶ Appellatur autem hoc festum triplici noīe: scilicet purificatio: hypopanti: et candelaria. Primo enim purificatio dicitur: ex eo ꝙ quadragesimo die natiuitatis domini beata virgo ad templum venit: vt scdm legis consuetudinem mundaretur: cum tamen sub illa lege non teneretur; quia non peperit suscepto semine; sed mystico spiramine. Unde moyses addit suscepto semine: cum tamē non esset necesse quātum ad omnes mulieres: que suscepto semine pariunt: sed ideo addidit: vt dicit Bernardus. qui timuit in matrem domini blasphemiam irrogare. ¶ Uoluit tamen in hoc se legi subdere propter quattuor rationes. Prima ratio est: vt daret humilitatis exemplum. Nam talis humilitas non solum fuit ex parte matris: sed etiam ex parte filij: qui in natiuitate habuit se vt pauper homo: in circuncisione vt pauper et peccator homo: sed in purificatione vt pauper et peccator et seruus homo: vt pauper in eo ꝙ pauperum oblationez elegit: vt peccator in eo ꝙ ipse cum matre purgari voluit: vt seruus in eo ꝙ redimi decreuit. Sicut etiam prius voluerat circuncidi: et postmodum voluit baptizari: non propter culpam purgandam: sed propter eius humilitatem maximā ostendendam: vnde Bernardus. Uere beata virgo non est tibi opus purificatione: sed nunquid filio tuo opus erat circuncisione. Esto inter mulieres tanꝙ vna illarum: sicut et filius tuus in medio puerorum sicut vnus illorum. ¶ Secunda ratio est: vt legem impleret. Non enī venerat dominus legem soluere: sed adimplere. Quam si soluisset: iudei ipsum merito repulissent: tanꝙ dissimilem patribus et legis tradictiones minime obseruantem. Triplici autem legi se christus et matrem hodie subiecit. ¶ Primo legi purificationis in significationem virtutis: vt postꝙ omnia bene fecerimꝰ: dicamus serui inutiles sumus. ¶ Secundo legi redemptionis ad exemplum humilitatis. ¶ Tertio legi oblationis ad exemplum paupertatis. ¶ Tertia ratio est: vt legē purificatiōis terminaret. Sicut enim adueniente luce cessat tenebra: et adueniente sole recedit vmbra: sic adueniente purificatione vera: terminata est purificatio typica que purificatio vera christus est. ¶ Quarta ratio est: vt nos spiritualiter purificādos instrueret. Debemus enim purificari domini templuz ingredientes: peccata nostra oblationibus et elemosynis redimentes: gemitus columbarū pro peccatis emittētes: et turturū pudicitiam habentes. ¶ Ueniens autē beata maria ad tēplum filium suū obtulit ⁊ eum quinq; siclis redemit. Nam quedam primogenita redimebantur: sicut primogenita decimoprimo tribuum que redimebantur: sed adulti in templo domino seruiebant: et sicut primogenita mundorum animalium que in sacrificio offerebant. Quedam commutabantur vt primogenita asini que commutabantur oue. Quedam occidebantur: vt primogenita canis. Cum ergo christus fuerit de tribu iuda patet ꝙ debuit redimi. Obtulerunt etiam pro eo dño par turturuz aut duos pullos columbarū. Hec enim erat oblatio pauperum; sed agnus oblatio diuitū. Et nota tres

oblationes de domino factas. Prima est de ip-
so a parentibus. Secunda de ipso et de aui-
bus. Tertiam fecit ip̄e in cruce pro omnibus.
Prima ostendit eius humilitatē: quia dñs le-
gis se legi subiecit. Secunda eius pauperta-
tem: quia pauperem oblationem elegit. Tertia
eius charitatem: q2 se pro peccatoribus tradi-
dit. In turture autē significatur pulchritudo
castimonie. In columba amaritudo penitētie.
¶ Secūdo hoc festum dicitur hypopāti: quod
idem quod obuiatio: quia Symeon ⁊ Anna ob
uiauerunt domino: cum ad templū deferretur:
⁊ dicitur ab hypo: quod est ire: ⁊ anti quod est
contra. Tunc autem accepit eum symeon in vl-
nas suas. Et attēde de christo mirabilem exin-
anitionē factam: vt ille qui est splendor glorie
et figura substantie dei: duxq̧ cecorum ac via
se ab hominibus duci sinat: vt scilicet ille qui
est portans omnia verbo virtutis sue: in vlnis
senis se recepi ⁊ portari permittat: qui tamen
se portantem baiulabat: iuxta illud. Senex
puerum portabat: puer autem senem regebat.
Ut etiam ille qui est purgationem peccatorum
faciens: hodie se vt peccatorem purificari non
recusat. ¶ Tunc autem symeon benedixit ei
dicens. Nunc dimittis seruum tuum domine
&c. Et appellat eum tribus nominibus sci-
licet salutare: lumen: ⁊ gloriam plebis israel.
Et hoc triplici ratione. ¶ Primo propter no-
stram iustificationem: vt dicatur salutare remit
tendo culpam: lumen dando gratiā. gloria ple
bis sue dando gloriam. Est eñ salus: quia re-
demptor: lux quia doctor: gloria quia premia-
tor. ¶ Secundo propter huius festi triplicem
denominationem: nam dicitur purificatio quo
ad purgationem culpe: propter quod dicitur
salutare. Dicitur cādelaria quoad illuminatio
nem gratie: propter quod dicitur lumen. Dici-
tur hypopanti quoad collationem glorie: pro-
pter quod dicitur gloriā plebis sue. In colla-
tione enim gloria occurremus obuiam christo
in aera: ⁊ sic semper cum dño erimus. ¶ Tertio
propter triplicis diuini aduentus operationē:
venit enim primo dei filius in carne ad homi-
nes saluandos: et ideo dicitur salutare. Uenit
secūdo spiritussanctus in igne ad apostolos il-
luminandos: et ideo dicitur lumen. Ueniet ter
tio christus in maiestatis sede ad electos glo-
rificandos: et ideo dicitur gloriā plebis sue.
¶ Tertio hoc festum dicitur candelaria: ex eo
ꝙ candele accense in manibus portātur: quod
ecclesia ordinauit fieri triplici ratione. ¶ Pri-
mo enim propter remouēdam erroneam super
stitionē. ¶ Romani eñ olim in kalēdis februa
rij ad honorē februe matris martis vrbē de qn-
to in quintum annum cum cereis et facibus
tota nocte illustrabant: vt filius suus belli eis
victoriam de inimicis concederet: et illud spa
cium dicebatur lustrum. Mense etiam februa-
rio sacrificabant februo: id est pultoni deo infe
rorum et ceteris inferis: et hoc pro animabus
suorum antecessorum. Et vt propiciarentur eo-
rum solennes hostias eis offerebant: et tota no
cte cum cereis et facibus vigilabant. Et quia
difficile est consueta dimittere: christiani de gē
tibus ad fidem conuersi difficile hanc pagano-
rum consuetudinē dimittere poterant. Ideoq̧
Sergius papa hanc consuetudinem in melius
commutauit: vt scilicet christiani ad honorem
matris domini omni anno ecclesias cum cereis
benedictis illustrando circuirēt: vt solennitate
stante intentio mutaretur. ¶ Secūdo propter
ostendendum virginis sanctificationem: ne cre
deretur ip̄am purificatione indiguisse: vt ergo
ostendatur ꝙ tota fuit luminosa et splendida:
ideo luminosos cereos deferendos ordinauit
ecclesia. Adeo nanq̧ sanctitate resplenduit: ꝙ
non solum aliquod ad peccatum inclinatiuum
in ea non fuit: sed etiam vrtus eius sanctitatis
ad alios se extendit. Ita ꝙ etiam in alijs mo-
tus carnalis concupiscentie extinxit: vnde di-
cunt iudei ꝙ cum Maria pulcherrima fuerit:
a nullo tamen vnq̄ potuit concupisci. ¶ Ter-
tio propter mysticam significationem et in ca-
pite ⁊ in membris. In capite enim candela ac-
censa christum significat. ¶ In cereo nāq̧ tria
sunt: que denotant tria que in christo fuerunt.
Nam cera quam apes gignunt sine commixtio-
ne significat carnem christi natam de virgine
sine corruptione. Lychinium in cera latens si-
gnificat animam candidissimam in carne laten
tem. Ignis vero siue lumen significat diuinita-
tem: q2 deus noster ignis consumens est. ¶ In
membris vero: quia per hoc instruimur: quomo-
do coram deo purificari debemus: vt scilicȝ ha
beamus fidem veram: actionem bonam: ⁊ intē
tiomem rectam. Nam candela accensa est fides
integra cuȝ operatione bona: quia sicut cera si-
ne lumine mortua est: sic et fides sine operibus
mortua est. Lychinium autem in cera occulta-
tum est intētio recta in opere latens. vnde Gre
gorius: sic sit fides in publico: vt recta intētio
maneat in occulto.

¶ De sancto Cornelio episcopo cen-turione. Cap. lxxiij

Cornelius centurio
ep̄s beati petri ap̄li discipul9 ⁊
in baptismate fili9 fuit. Hic vt
dicitur Actuum. x. Cum esset
cesaream centurio prime cohor
tis que dicit italica: vir religio
sus et timens deum cū omni domo sua faciens
elemosynas multas: ⁊ orationi insistēs: licȝ ad
huc gentilis: media die vidit manifeste angelū
dei dicentē sibi: qualiter eius elemosyne ⁊ ora-
tiones ad deum ascenderāt: ꝓpter quod deus
ipsum saluari decreuerat mādans vt simonem

Petrum ad se accersiret: qui ioppe apud symonem coriarium hospitabatur qui eum viam veritatis edoceret. Qui confestim nuncios ad petrum misit. Eademqꝫ hora qua illi ad hospitiũ petri peruenerãt: dum petrus in superiora domus circa horam sextam oraret in extasi rapt⁹ vidit lintheũ quattuor funibus de celo missum cunctis animãtibus plenũ voce ad eũ delapsa: vt ex ipsis occideret et manducaret. Qui cum nullaten⁹ se immũda posse comedere diceret: audiuit secũdo que de⁹ purificauerat minime immũda reputãda. Cũqꝫ descẽdens a nuncijs causam itineris audisset: ⁊ visionem intellexisset ꝙ etiam deus gẽtilitatem immũdã ad fidẽ susciperet: diuinitus admonitus cum illis accessit: quem cornelius deuote suscepit: ⁊ eorũ vterqꝫ mutuo suam visionem exposuit. Cum autem petrus coram centurione ⁊ eius attinentibus ⁊ amicis ibidem cõgregatis xp̃m predicaret: spiritussanctus super illos nondum baptizatos descendit: ⁊ ceperunt loqui linguis ⁊ magnificare xp̃m. Quos oĩes beatus apostolus baptizauit. Deinde cornelius militie abrenuncians discipulus apostolorũ efficit: ⁊ ab eisdẽ episcopus cesaree ordinatur. Qui apud eandẽ vrbem officio predicationis fideliter peracto sanctitate conspicuus ad christũ migrauit. Ibiqꝫ sepultus quieuit. iiij. nonas februarij.

De sancto aproniano martyre. Cap. lxxiiij.

Aproniani mar-tyr passus est rome sub maximiano imperatore ⁊ Laodicio prefecto. Cũ em̃ laodici⁹ sisinnium diaconẽ in carcere dieb⁹ xviij. detinuisset: vt dictum est in passione saturnini. iij. kalen decẽbris: ⁊ post hec prefectus eum sibi presentari iussisset: dum apronianus qui erat cõmentarieñ. sisinnium de carcere eduxisset: subito lux de celo facta est: ⁊ vox de luce exiuit dicens: venite benedicti patris mei ⁊c. Quod apronianus videns credidit: ⁊ ad pedes sisinnij procidit baptismum petens. Quem sisinnius mox vnda sacra ꝑfudit: ⁊ ad marcellum papam deduxit: qui ip̃m sacro chrismate deliniuit ⁊ cõmunicauit: venitqꝫ cũ sisinnio ad prefectum. Quẽ cum de crudelitate quã in xp̃ianos seuiebat argueret: ⁊ se xp̃ianũ assereret: iubente prefecto via salaria miliario secundo ductus ibiqꝫ capite truncatus est: ⁊ a iohanne presbytero in ip̃o loco sepultus quarto nonas februarij.

De sanctis septem mulieribus martyribus. Cap. lxxv.

Septem sancte mulieres martyres quesin passiõe sancti blasij leguntur apud sebastem ciuitatem passe sunt sub agricolao preside: que ab eodem sancto episcopo in fide fuerant edocte. Cum autem sanctus multa perpessus supplicia iussu presidis ad carcerem duceretur: sancte femine eum insequẽtes: guttas sanguinis ei⁹ de corpore fluẽtis in lintheis colligebant: propter qd̃ ab apparitorib⁹ tẽte sunt ⁊ presidi p̃sentate. Qui iussit eas ad mõtis supercilium lacui supereminentis adduci: data sententia: vt si non adorarent statuã iouis illuc delatam in lacum precipitarentur. Que cum idolum in lacum proiecissent: dicẽtes vt si de⁹ est seipsum iuuaret: a ministris ad presidem reducuntur. Qui fecit illas super. vij. erea subsellia igne cãdentia sedere: vt in posteriorib⁹ vrerentur. Quib⁹ angelus domini apparuit: ⁊ eas intactas ab igne conseruauit. Deinde in equuleo leuate: vnguibus ⁊ pectinibus ferreis carnes earũ dirupte sunt. Tunc duo pueri filij vni⁹ ex illis ad matrem accedentes: postulabant se fieri christianos. Quos iussit agricolaus vna cum sancto Blasio in carcere mancipari. Sanctas ṽo mulieres die sequenti mandauit in caminum ignis accẽsum immitti. Que dũ in medio flammarum illese psallerent: ⁊ hec ministri presidi rettulissent: iussu eiusdem extra ciuitatem educte datoqꝫ sibi inuicem pacis osculo decollate sunt. Quarũ animas carnifices omnes viderunt in specie septem virginum vti de thalamo prodeuntium ad celum conscendere coronatas. Corpora ṽo a xp̃ianis noctu sublata in eodem loco sepulta sunt. Passe sunt autem quarto nonas februarij.

De sancto Blasio episcopo ⁊ martyre. Cap. lxxvi.

Blasius episcopus et martyr sub persecutione Diocletiani passus est: in ciuitate sebasteñ. ꝓuincie cappadocie. Qui cũ omni sanctitate polleret: elect⁹ est a christianis in ipsi⁹ ep̃m ciuitatis vrgente ṽo persecutione xp̃ianos speluncam argei montis petijt: ⁊ ibi heremiticam vitam duxit. Cui aues pabulum afferebant: ⁊ fere ad eum vnanimiter confluebant. Quicunqꝫ ṽo ad ip̃m accessissent egroti sanitatem ad libitũ reportabãt. Cũ aũt agricola⁹ preses xp̃ianos affligeret: ⁊ die quadam milites venatum misisset: illiqꝫ hincinde discurrentes inuanum tenderent ante antrum sancti ferarum multitudinem inuenerunt: nullam tamẽ capere valentes presidi rettulerunt: ⁊ qualiter blasius xp̃ianorum ep̃s in specu lateret ⁊ oẽs ad se feras magicis artibus cõgregaret. Quẽ iussit comprehendi sibiqꝫ presentari. In ip̃a autem nocte xp̃s sibi ter apparuit: monens vt sibi

sacrificium offerret. Qui surgens intellexit se
christo per martyrium immolandum: ⁊ celebra
ta missa cum militibꝰ ad iudicem ꝓfectus est.
Cui multi lāguētes occurrerūt: ⁊ ab eo diuer-
sarū egritudinū salutē ꝑceperūt. Quē milites
iussu presidis vsqꝫ in crastinum in custodia re-
cluserunt. Eodem die quedā mulier filiū suum
moriētē in cuius gutture os piscis trāsuersum
erat ad pedes eius cum lachrymis obtulit: quē
sanctus oratione sua mox sanauit. Orauitqꝫ ad
dominum pro cunctis se inuocātibus gutturis
passionem aliquam sustinentibus: ⁊ audiuit vo
cem se fore a dn̄o exauditū. ¶ Sequēti ꝟo die
presidi ꝑsentatus cū ioui sacrificare renuisset:
dicens eum fuisse hominē sacrilegū ⁊ damna-
tum: fustibus grauiter cesus est. Deinde in car
cerem reductus. Tūc vidua paupcula venit ad
eum: conquerens lupum: vnicum sibi procellū
rapuisse. Cui compatiens sanctus orauit: ⁊ lu-
pus porcum reportauit: mox illa dum rediens
⁊ suem reperiens eū occidit: sanctoqꝫ viro par-
tem coctam cum pane ⁊ candela obtulit: illeqꝫ
refectus deo gratias egit. Post aliquot ꝟo di-
es iterum de carcere educit̄: ⁊ sacrificare no-
lens in ligno suspendit̄: ⁊ vnguibus ac pectini
bus ferreis laniat̄. Iteratoqꝫ depositus erga-
stulo durissimo mancipatur: quē sancte septem
mulieres subsecute sunt: vt supra proxime di-
ctum est. Dum aūt in custodia teneret̄: duo pue
rī filij vnius ex ꝑfatis septem feminis peten-
tes se fieri christianos: in eodē carcere reclu-
duntur: quos blasius in fide xp̄i docuit: ⁊ sacri
baptismatis vnda perfudit. Post hec autem ite
rum conspectui ꝑsidis presentatur. Et dum in
xp̄i confessione perseueraret iubēte agricolao
ligato ad collū eius saxo in lacum precipitatur.
Ipse ꝟo aquam signauit: ⁊ mox sicut arida ter-
ra permāsit. Ad quē sup aquas stantem dū mi-
lites. lxv. accedere vellent: vt eū in profundum
demergerent: subito vt aquas intrauerūt: sub-
mersi nusqꝫ comparuerūt. Angelus aūt domini
deduxit eum ad terrā. Quia militibus ante ꝑ-
sidem adductꝰ iussus est ab eo cū duobus pue-
ris quos in carcere baptizauerat decollari. Du
ctus ergo ad locum passionis oratione ad dn̄m
pro se inuocantibus fusa cum duobus pueris
capite cesus est. iij. nonas februarij. Quorꝫ cor-
pora helisea mulier sepeliuit: vbi non lōgo post
tp̄e ecclesia eiꝰ noīe fabricata ⁊ dedicata ꝯsistit.

¶ De sancto Johanne elemosynario episcopo. Cap. lxxvij.

IOhannes cogno
mento elemosynarius ep̄s cla
ruit tēporibꝰ foce imꝑatoris:
qui claris alexādrine natalibꝰ
ortus sanctitate ⁊ scientia pre
ditus ad patriarchatū eiusdē
orbis ꝓmotus: ex vberibꝰ elemosynis quas fa
ciebat elemosynarius dictus est. Cui in oratio-
ne quadā nocte beata virgo apparuit coronam
oliuarū in capite gestās: q̄ se dei genitricē esse
dixit: corona mīe circūdatā: hortās sctm̄ vt eā
in spōsam assumeret: ⁊ quicquid peteret a dn̄o
obtineret. Extunc mīe operibus intentus fu-
it: et pauperes suos dn̄os appellauit: famu-
lisqꝫ suis precepit: vt ciuitatē circuirent: et om
nes dominos suos conscriberent. Qui cum nō
intelligerent: exposuit dominos suos esse pau-
peres ⁊ mendicos: qui sibi auxiliari fiebant: et
regnū celorū sibi largiri poterant. Et vt conci-
ues suos ad elemosynas induceret: exēpla plu
rima sanctorū inducebat: qui largas elemosy-
nas tribuētes bonis spūalibꝰ abūdāt. ¶ Mo-
nachus quidā noīe vitalius oēs publicas mere
trices cōscripserat: quas vicissim singulas no-
ctibꝰ singulis cōducebat. Et ad eas intrans in
oīone pnoctabat: ꝑcipiēsqꝫ mane cui reuelarēt
exēplo sue sctitatis ad mr̄as pniaꝫ ꝑducebat:
Et cū ex h̄ multi scādalizarent̄: putātes vitaliū
admodū esse lasciuiū: ⁊ de h̄ iohāni ep̄o q̄rimo
nia delata esset: noluit eis fidē adhibere: depre
cans deū: vt opꝰ sctī viri alicui reuelaret tal̄r: ꝙ
nō amputaret̄ in pctīs his qui in eū scādaliza-
bant̄. Post dies paucos egrediēs monachꝰ ab
vna illarū obuiauit cuidā ad eā cognoscendam
ingredienti: qui vitaliū alapa ꝑcussit: ⁊ eum de
fornicatione redarguit. Statimqꝫ diabolus in
specie mauri virū illū in gena ꝑcutiēs eū ve-
xare cepit. Ita vt ex ore eius demō clamaret: ⁊
vitalij sanctitatē exprimeret: necnō castissimū
cōprobraret. Pro quo dū ille orasset a demonio
liberatꝰ est. Mulieres quoqꝫ q̄ sanctꝰ vir opera
batur manifestare ceperūt. Que oīa beatꝰ Jo-
hannes ꝑ spm̄ cognoscebat: ideoqꝫ maledictis
fidē adhibere nolebat. Sicqꝫ oīonibꝰ eiꝰ inno
cētia viri sctī manifeste cognita fuit. ¶ Cuidā
in habitu peregrini ad se veniēti ⁊ elemosynā
postulāti: mādauit iohānes sex numismata da-
ri. Iterūqꝫ mutato habitu reuertēti: sex aure-
os sibi dari ꝑcepit. Cui etiā tertio mutatis ve-
stibus redeunti duodecim dari iussit. Cū autē
dispēsator sibi innueret: ꝙ hic idē paup ipā die
bis elemosynā diuersis mutatis vestibus sum-
psisset: institit iohānes vt sibi toties daret: quo
ties ille rediret: ne forte eēt xp̄s: qui se tētare
veniret: an posset plꝰ accipere ꝙ ep̄s sibi dare.
¶ Quidā patriciꝰ pecuniā eccl̄ie in mercatio-
nibꝰ ponere volebat: patriarcha ꝟo resistebat:
volēs ipām paupibꝰ largiri: sicqꝫ cōtēdētes ad
inuicē irati sunt. Adueniēte ḡ hora. xi. manda-
uit patriarcha patricio ꝑ archip̄sbyterū dicēs:
ꝙ sol in occasum vergebat. Qd̄ ille intelligens
ad eum venit: ⁊ cū lachrymis veniā postulauit.
¶ Quidā eiꝰ nepos a tabernario grauia cōui-
tia audierat: ⁊ patriarcha cōq̄stꝰ est. Cui patri-
archa rn̄dit: seipō die talē rē in eo factuꝫ: ꝙ to
ta alexādria miraret̄. Cōsolatꝰ est ḡ nepos: pu

tans ꝙ eum faceret grauiter verberari. Qui eodē die ꝓ hoīe illo miſit: ⁊ ipm ab oī penſione ⁊ tributo liberū fecit. Aduocanſqꝫ nepotē dulciſſimis verbis eū ad patientiā et iniuriarum tolerantiā aīauit. ¶ Monumētū ſibi fabricari fecit: qđ tamē quoaduixit imperfectū reliquit. Ordinauitqꝫ ſuis clericis: vt quādocūqꝫ in ſolēnitatibꝰ celebraret: ſibi cōmemorarēt monumentū ſuū imperfectū exiſtere: ⁊ ꝙ ipm cōpleri mandaret: neſcius qua hora fur veniret. Hoc aūt faciebat: vt cōtinue memoriā mortis haberet. ¶ Diues qdā vidēs ſanctū vilē ſtratū habere: eo ꝙ oēs pānos pauperibꝰ erogaſſet: preciosum coopertoriū emit: et iohāni tradidit. q̄ cū illud nocte ſuper ſe teneret oīno dormire nō poterat: cogitās ꝙ. ccc. dñi ſui de tanto precio operiri poſſent. Facto igitur mane ſtatim illud vendidit: ⁊ preciū egenis diſtribuit. Quod audiens diues ille coopertoriū redemit: ⁊ iohāni ſecūdo tradidit: rogans ipm ne illud amplius venderet: ſed ſemper ſe teneret. Ille autē ſecūdo vendidit: ⁊ de precio vt prius fecit. Tertio autē vir ille coopertoriū redemit: ⁊ iohanni dedit dicens: ꝙ omnino propoſuerat videre quis vinceret: aut ipſe in redimēdo: aut epūs in vendendo. Et ſic ſuauiter quaſi diuitē illuz vindemiabat. ¶ Cuidam elemoſynā petenti nummū dari fecit: qui indignatus eo ꝙ maiorē ſibi elemoſynā non dediſſet: in cōtumeliā eius prorupit: famuloſqꝫ vindicare volētes epūs ꝓhibuit: ſacculū quoqꝫ pecuniarū coram illo effudit: dicens vt inde acciperet quot vellet. ¶ Conſuetudinē fecerat populus: vt lecto euangelio eccleſiam exirēt: ⁊ verbis ocioſis vacarent. Quidam vice lecto euangelio cum eis epūs exijt: ⁊ inter eos ſtare cepit: dicens ꝙ vbi oues ibi paſtor eſſe debebat. Quod cū bis iterum feciſſet: populū in eccleſia ſtare docuit. ¶ Iuuenis quidā qui ſanctimonialē rapuerat a familiaribus ſuis exprobrabat: dicētibꝰ ꝙ erat dignus morte. Quos ille redarguit: dicens eos magis delinquere: qui proximū iudicabāt: qui forte amplius nō peccabat. Cū autē febre correptus vicinus eſſet morti deo gratias egit: qui vnicum ſibi ſolū nummū dimiſerat: quē ⁊ pauperibus dari fecit. Cum autē defunctus eſſet ⁊ corpus eius in ſepulchro vbi erāt duorū epiſcopoꝝ corpora deponere vellēt: corpora illa in latera ſecedentia mirabiliter beato iohanni ceſſerūt: et locū ſibi mediū vacuū dimiſerūt. ¶ Ante dies paucos obitꝰ ſui mulier quedā ſibi cōfeſſa peccatum vnū enorme et verecundia omiſit: quod tamē in cedula ſcripſit: ⁊ ſigillauit: ⁊ iohanni tradidit vt pro ſe dominum exoraret. Audiens autem ipm defunctū: ⁊ ſe confuſam reputās: ſi forte ſcriptū ſuū ad manus cuiuſpiaꝫ deueniſſet ad tumulū ſancti iohannis duriſſime flere cepit. Cui ille pontificalibus indutꝰ apparuit duobus ſecū quieſcētibus epīs hinc inde vallatus: qui ſcriptum ſigillatuz mulieri tradidit. Quod illa aperiens peccatum ſuum deletū inuenit: ſcriptum tamen ibidem repperit: ꝓpter iohānem ſeruum meū deletum eſt peccatū tuū. Illaqꝫ deo gratias egit. Quieuit autē ſanctus iohānes in chriſto. iiij. nonas februarij circa annum domini. cccccccv.

¶ De ſancto Gaudentio epō. Cap. lxxviij.

Gaudentius epiſcopus nouarieñ. fuit. Qui de hyporia oriundus ſancti martini turoneñ. epiſcopi notarius ⁊ diſcipulus extitit. Cui multo tēpore adheſit. Et poſt modū mediolañ. veniēs cum ſancto euſebio vercelleñ. epiſcopo exiliū ſuſtinuit. Indeqꝫ reuocatꝰ a ſancto ſimpliciano mediolaneñ. archiepiſcopo: primus nouarieñ. epiſcopus ordinatus fuit. Qui et epiſcopatum ſuum ſtrenue gubernauit: et inter cetera corpus ſancti laurentij preſbyteri et martyris apud nouariam cum multis quos baptizauerat paſſi diudum latens inuenit: et digna veneratione exaltauit. Dum autem mortuus eſſet: et ſibi precioſum ſepulchrum pararetur: a menſe februario vſqꝫ ad auguſtum inhumatus: ⁊ omnino incorruptus corpore permanſit: quo tempore et capilli et vngues eidem creſcebant: vti eo tēpore quo viuebat. Hic etiam inter cetera miracula: mulierem vexatam a diabolo liberauit. Quieuit in pace. iij. noñ. februarij.

¶ De ſanctis celerino ⁊ ſocijs mar. Cap. lxxix.

Celerinus diaconꝰ ⁊ cōfeſſor: ⁊ auia eius celerina: laurētius eius patruus ⁊ ignatius auūculus martyres: apud aphricam claruerunt. De quoꝝ omniuz glorioſis laudibus memorat bti Cypriani epiſtola ad martyres ſcripta. Nam vt ibidez dicit celerina glorioſa anus martyrio coronata eſt. Patruus ꝟo celerini laurentius: et auunculus eius ignatius in caſtris ſecularibus militantes palmas domini illuſtrē paſſione meruerunt. Celerinus autē diu adherentibus penis afflictus per. xix. dies in carceris cuſtodia ſeptus in neruo ac ferro fame cruciatus: inde tandem eductus: ⁊ diuina ꝓuidentia dimiſſus: ad diaconatus ordinem ꝓmotus ſanctitate pollens quieuit in pace. Hoꝝ omniū feſtum recolitur. iij. noñ. februarij

¶ De ſctō Symeone ꝓpheta. Cap. lxxx.

Symeon ſenex ⁊ propheta noui teſtamēti: de quo in euangelio Luce. ij. multa preconia predicantur: ꝙ videlicet fuit homo iuſtus et timoratus: et expectans conſolationem iſrl: et ꝙ ſpirituſſanctus erat in eo. Et ꝙ

responsum acceperat a spiritusancto non visu-
rum se mortē: nisi videret xp̄m deum. Qui cum
spiritu sibi diuino reuelāte: pueruȝ iesum natū
τ ad templū a parētibus deferendū didicisset:
venit in spiritu in templū die dn̄ice purificatio
nis. Et cum inducerēt puerum iesum parētes
eius: festinauit Symeon ad portā tēpli τ ado-
rauit iesum: τ osculans plantas eius accepit
eum in vlnis suis. Et benedixit deum dicens.
Nunc dimittis seruum tuum dn̄e τc. Et cum
esset annorum. cxij. τ vix posset seip̄m regere:
portauit puerū vsq; ad altare: iuxta illud. Se-
nex puerum portabat: puer autem senem rege-
bat. Et tunc tradidit puerum matri dn̄o offe-
rendum. Et benedixit parentibus iesu. τ pro-
phetiam illam matri iesu predixit: que scribi-
tur: vbi supra. Et qualiter gladius mortis filij
animā genitricis pertransire debebat. perfe-
ctis autem omnibus s̄m legē redeuntibus pa
rentibus iesu ad domum suam: τ Symeon ad
propria rediuit. Et q̄r promissionem diuinam
obtinuerat: tertio die in domino obdormiuit: τ
sepultus est in Hierusalem. iij. non̄. februarij.
Hec in libro de infantia saluatoris.

¶ De sanctis Phyllea τ Phylloronio
τ socijs martyribus. Cap̄. lxxxi.

Phylleas τ phylloro
nius in ciuitate egypti que appel
tur tamnes passi sunt. Qui phyl-
leas vt octauo ecclesiastice histo-
rie habet: τ vt dicit hieronymus
de prefata vrbe nobili prosapia ortus. Primo
quidem honoribus in seculo fulgens libera-
libus scientijs eruditus fuit: deinde ad episco
patum ipsius vrbis prouectus de martyrū lau-
de volumen insigne composuit. Qui tempore
persecutionis cum multos de suo grege diuer-
si sexus ordinis τ etatis quasi innumere multi
tudinis ad martyrium premisisset: a preside ci-
uitatis tentus τ carceri mancipatus est. Qui
cum a propinquis τ dilectis blandis τ lachry-
mosis sermonibus induceretur: vt xp̄m nega-
ret: τ ip̄e ecōtra constantior permaneret: ex sen
tentia presidis cum phylloronio eius diacono
decollatur secūdo non̄. februarij.

De sanctis Aquilino τ socijs
martyribus. Capitulo. lxxxij.

Aquilinꝰ: geminꝰ: geles[?]
magnus: τ do
natꝰ martyres rome foro sym-
phronij passi sunt. Quos oēs
pro confessione nominis chri-
sti iussit vrbis prefectus capi
tali sententia vitam finire. ij.
non̄. februarij. vt dicit ado.

¶ De sancto Gilibertoco n-
fessore. Cap̄. lxxxiij.

Gilbertus cōfessor
gēmalen̄. cenobij fundator an-
no. xxv. othonis imp̄atoris p̄mi
claruit: qui apud gorziā christo
potius q̄ seculo militabat: et in
ipso loco monasterio ab eo fabri
cato τ copiose dotato ꝑpter amorē sancte reli-
gionis in pace dormiuit. iij. non̄. februarij. Cuiꝰ
corpus relatū est ad gorziam vrbem.

¶ De sctā Agatha ꝟgine τ mar. Cap̄. lxxxiiij.

Agatha vir
go τ martyr apud
ciuitatē cathaniē.
tempore decij pas
sa est sub quintiano sicilie con
sulari. Qui cū esset ignorabi-
lis: libidinosus: auarus: τ ido
lis deditus beatam agatham
comprehendere nitebat: vt q̄r
erat ignobilis tenendo nobilē
timeretur: quia libidinosus eius pulchritudie
frueret: quia auarus eius diuitias raperet: q̄a
idolatra dijs eā immolare cōpelleret. Ip̄amq;
detentam tradidit cuidā meretrici noīe aphro
disie nouem filias turpissimas habenti: vt per
dies triginta suaderēt ei: quomodo eiꝰ animuȝ
immutaret: modo leta promittendo: modo per
aspera deterrendo: que cum vti supra firmā pe
tram christum immobiliter fundata: omnia sibi
promissa vel cōminata cōtempsisset: τ aphrodi
sia hec quintiano rettulisset: ipse virgineȝ ad se
adductam cuius esset cōditionis interrogauit.
Cui virgo se ingenuam τ genere spectabili pro
genitaȝ esse respōdit: addēsq; q̄ ancilla christi
esset: hoc quod magis eam ingenuaȝ redderet.
Nam summa ingenuitas est: in qua christi ser-
uitus comprobat. Cui cum quintianus optio-
nem dedisset: aut dijs sacrificandi: aut diuersa
supplicia sustinendi. Uirgo respōdit: q̄ vtinaȝ
vxor illius esset talis vt venus: τ ip̄e talis qua-
lis iuppiter deus suus. Tunc quintianus iussit
eam alapis cedi. Et cum diuersa sibi tormenta
comminaret. Et illa ecōtra feras ignem τ pla-
gas τ quascūq; penas se volūtario animo pas-
sam offeret: iussit eam in carcereȝ trahi: ad quē
letissime τ gloriāter ibat: τ quasi ad epulas in-
uitata agonem suuȝ dn̄o precibus cōmēdabat.
Sequenti die inde educit: τ sacrificare contē-
nens in equuleo suspendit: τ torquet. Et cum
in his penis delectari se diceret: iussit cōsula-
ris māmillam eius diutius torqueri: et tortam
abscindi. Que cum illū redargueret dicens: q̄
confundi debuerat amputare in femina: quod
ip̄e in matre suxisset: iussit eam iterū ad carce
rem reduci: ꝓhibens medicū quēcunq; ad eam
ingredi: τ panem sibi vel aquā ab aliquo mini-
strari. Uerum circa noctis mediū venit ad eam

senior: quē antecedebat puer lumis portitor:
dixitq̄ virgini: ꝙ cū passa fuerat: ibi erat: ꝛ cō-
siderauerat māmillā ei⁹ salutē suscipere. Illa
ꝟo omnē carnalē medicinā respuebat: sed solū
dn̄m iesum habere se dicebat: qui verbo curat
oīa ꝛ solo sermone restaurat vniuersa. Tunc se
nior subridens dixit: se a xp̄o dn̄o missum eius-
q̄ esse apostolū petrū. Et cōtinuo ab oculis ei⁹
disparuit: virgoq̄ sancta se perfecte sanatam
māmillāq̄ sibi restitutā inuenit: ꝛ deo gratias
infinitas egit. Cum ergo ex immēso lumie cu-
stodes territi fugissent: ꝛ carcerē apertū reli-
quissent: rogauerūt eā quidā ex vinctis vt abi-
ret: q̄ oīno recusauit: dicens ꝙ nolebat amitte-
re coronā sibi a dn̄o preparatam. ¶ Post quat-
tuor dies reducta est ad quintianū: q̄ eā sanatā
conspiciens: ꝛ qualiter eā xp̄s sanasset audiēs:
iratus testas acutas iussit spargi: et carbones
ignitos subterponi: ꝛ illā nudo corpore desup
volutari. Statimq̄ facto terremotu ciuitas to-
ta cūcutit: ꝛ cadente pariete siluin⁹ ꝛ falconi⁹
cōsiliarij iudicis opprimunt: cōcurrente ppl'o
aduersus q̄ntianū ꝛ clamante ꝙ ppter iniustū
agathe cruciatū talia paterent. Tūc cōsularis
ex vna parte terremotū metuēs: ꝛ ex alia ppl'i
seditionē nō ferens p pusterulā aufugit: ꝛ vir
ginē in carcerē reponi mādauit: quo cū itroiis-
set: orauit ad dn̄m: vt susciperet in pace spiritū
eius. Finitaq̄ oratione cū ingēti voce expira-
uit. ¶ Cū autē fideles corpus eius cū aroma-
tib⁹ cōdirēt: ꝛ in nouo sarcophago collocarēt:
apparuit iuuenis sericis amict⁹ cū plusq̄ cen-
tū alijs albis īdutis alias nūq̄ visus: q̄ ad cor
pus veniēs tabulā marmoreā: ad caput ei⁹ ap-
posuit: ꝛ clauso tumulo cū oīb⁹ ceteris ab oīum
oculis euanuit. In tabula aūt scriptū erat sic.
Mentē sanctā spontaneā: honorē deo: ꝛ patrie
liberationē. Quo miraculo diuulgato: nō soluz
xp̄iani: sed etiā gētiles ꝛ iudei sepulchrū ꝟgis
venerari ceperūt. Quintian⁹ ꝟo dū ad īuestigā
das ei⁹ diuitias pgeret: ꝛ flumē in naui cū eq̄s
trāsiret: duo eq̄ feruētes: calcesq̄ iactātes: vn⁹
cū morsu appetijt alter calce pcussuz ī flumine
proiecit ꝛ necauit. ¶ Reuoluto anno circa diē
natalis eius mons etna ciuitati proximus ru-
ctauit incendiū: qui quasi torrens de monte de
scendens ꝛ oīa cōburens: ad vrbē cū impetu ve
niebat. Tūc paganorū multitudo: velū quo se-
pulchrū eius erat opertū arripuit: ꝛ cōtra ignē
opposuit. Statimq̄ in die natalis eius ignis
cessit ꝛ vlterius non processit: passa est autem
non. februarij circa annum domini. ccliij.

¶ De sancto Ingenuino ep̄o. Cap. lxxxv.

Ingenuinus secun-
dus ep̄s sabioneñ. fuit: vt scribit
paul⁹ in gestis longobardorum: quē
precesserat sctūs cassian⁹ q̄ imole
immolatus martyriū cōsumauit.
Sabiona em̄ fuit olim episcopalis ciuitas me-
tropolis aquileieñ. nunc ꝟo sedes trāslata est
in brixinā: ꝛ subest salzburgeñ. Huius tp̄e lon-
gobardi italiā occuparūt regnāte eorum rege au
sterich. Seuer⁹ ep̄s in patriarchatu aquileieñ.
helie successerat. Quē smaragdus patricius
cōpulit cū quibusdā alijs ep̄is: cōicare iohāni
heretico archiepiscopo rauennati: qui romanā
ecclesiā contēnebat. Sanctus ꝟo ingenuinus
cū sancto agnello tridētiū: petro altiū: iuniore
veroneñ. hosentio vincentiū. Rustico taruisiñ:
fonteio feltrineñ. agnello equiliñ. aurētio bel-
lunneñ. maxentio iulieñ. ꝛ adriano poleñ. ep̄is.
Huic scismati non cōsenserunt. Propter quod
oēs prenominati sancti multas iniurias per-
pessi sunt. Sanctus ꝟo ingenuinus actus in
exiliū: in pace quieuit non. februarij. Cui san-
ctus cōstātinus successit. Corpusq̄ ipsius post
multos annos brixinā translatū est. Et sanct⁹
albuinus episcopus brixineñ. die quo migra-
uerat: scz non. februarij miraculis clarus eidez
associatur. Hec frater bartholomeus.

¶ De sancto Adiuto ep̄o. Cap. lxxxvi.

Adiutus episcopus
viēneñ. eximie sanctitatis fuit.
Cuius fide ꝛ industria atq̄ do
ctrina mirabili ab infestatione
arriane hereseos gallie defense
sunt tempore gūdobardi regis francorū. Qui
ꝛ virtutibus insignis non. februarij apud viē-
nam in pace dormiuit: vt dicit ado.

¶ De Quinquagesima. Cap. lxxxvij.

Quinquagesima significat tē-
pus remissionis. Et incohatur in
dn̄ica qua cantatur. Esto mihi in
deū. ꝛ terminat in ip̄o die pasche.
Instituta est autē propter supple
tionē: ꝛ ppter significationez: ꝛ propter repre
sentationē. ¶ Primo ppter supplementum: q̄m
cū debeamus quadraginta diebus ieiunare ad
similitudinē xpi: ꝛ nō sint in quadragesima nisi
trigintasex diebus ieiunabiles: quia in dn̄icis
nō ieiunatur ppter letitiā et reuerentiā dn̄ice
resurrectionis. eo pro suppletione dn̄icarum
additi sunt q̄ttuor dies. Iterū clerici vidētes
ꝙ sicut precedūt populū ordine sic debent pre-
cedere sanctitate p duos dies ante illos quat-
tuor ieiunare ꝛ abstinere ceperūt. Et sic septi-
mana vna addita est: que ꝛ quinquagesima vo-
catur ¶ Secūdo propter significationem: q̄m
quinquagesima significat tēpus remissiōis: id
est penitentie in qua oīa remittunt. Quinqua-
gesimus em̄ annus erat iubileus: q̄ erat annus
remissionis: q2 tunc debita remittebant: serui
liberabant ꝛ oēs ad suas possessiones reuerte
bantur. Per qđ significat ꝙ per penitentiā di
mittuntur debita pctōrum. Liberantur omnes a

seruitute demonū: ⁊ reuertunt ad possessiones
celestium mansionum. ¶ Tertio propter repre
sentationē. Nam quinquagesima nō solū tēpus
remissionis significat: sed etiam statū beatitu-
dinis representat. Nam in. l. anno serui efficie-
bantur liberi: in. l. die data est lex in mōte sinai:
⁊ in. l. die datus est spiritussanctus apostolis.
Et iō hic nūerus btitudinē repsentat: vbi erit
adeptio libertatꝫ: qđ oñdit p suitutꝫ liberatio
nē: cognitio vitatꝫ qđ p legꝫ dationē: ⁊ pfectio
charitatis qđ p spūssctī infusionē. ¶ Numerꝰ
etiā quinquagenarius est denarius q̄ncuplatꝰ.
Denarius vo significat beatitudinē sanctis in
fine mundi conferendā. vnde ⁊ paterfamilias
suis operarijs in vinea laborantibus: sero con
tulit denarios singulos pro mercede. Hic autē
denarius ideo quincuplatur: quia. v. corporis
sensus tunc beatificantur. Hic eñi per quinqꝫ
prudentes virgines designant: que fatuis ex-
clusis ad nuptias cuꝫ sponso xp̄o ingrediūtur.
Ideoqꝫ denarius retributionis in. v. sensibus
quincuplandus ad quinquagenū iubilei mul-
tiplicatus ascendit. ¶ Tria autē sunt necessa-
ria in epistola ⁊ euangelio dñicali proposita: ad
hoc vt opera penitentie sint perfecta: scilꝫ cha-
ritas que proponitur in epistola: memoria do-
minice passionis: ⁊ fides que sumitur per illu-
minationē ceci: que duo ponūtur in euāgelio.
Nam fides ipsa opera facit acceptabilia: sine
qua impossibile ē deo placere: memoria passio-
nis facilia. Gregorius. Si passio christi in ani-
mū ducitur: nihil est tam arduū quod nō equo
aīo tolleretur: charitas autem facit esse conti
nua: qꝛ vt idem dicit amor dei nūq̄ȝ est ociosus.
Operatur eñi magna si est. Si autē operari ne
gligit: amor dei non est. ¶ Unde sicut in princi-
pio ecclesia quasi desperans clamauerat. Circū
dederunt me ⁊c. Et postmodū ad se rediens et
adiuuari petebat dicens. Exurge dñe ⁊c. Ita
iam hic ex sepe venie fiducia concepta propter
penitentiā orat ⁊ dicit. Esto mihi in deū prote-
ctorem: vbi quattuor petit. s. protectionē: firma
mentū: refugiū: ⁊ ducatū. Omnes eñi filij sui:
aut sunt in gratia: aut in culpa: aut in aduersis:
aut in ꝓsperis. Illis q̄ sunt in gratia petit fir-
mamentū: vt ī ipa gratia confirmentur. Illis
qui sunt in culpa: petit refugium: vt conuertan
tur. Illis qui sunt in aduersis: petit protectio-
nem: vt in ipsis tribulationibus protegantur.
Illis qui sunt in prosperis: petit ducatū vt in
ipis prosperitatibꝰ a deo innocēter ducantur.
Terminat autem quinquagesima in die pasche:
qꝛ penitentia ad nouitatē vite facit resurgere.
Et qꝛ in hebdomada quīquagesime tēpora ter-
tie etatis recolūtur: merito sanctorū patrū ter-
tie etatis immediate gesta subscribunt: quorū
dies obitus ignorant. Quāuis eñi de solo sctō
Abrahā beatus hieronymus dieꝫ dormitionis
in suo kalendario scribat: videlicet. vij. idus
octobris: quia tamē de nullo alio ipsius etatis
certa dies festiuitatis reperit: ne ipm Abrahā
primū ⁊ solū etatis tertie ab alijs separemus
congruentius visum est: vt de ipso vna cuꝫ alijs
acta subijciamus.

¶ De sctō abrahā patriarcha. Cap. lxxxviij.

ABrā quē deus ꝓpter eius
fideꝫ addita sibi
vna littera quaꝫ
noī vxoris detra
terat: vocauit postmodū abra
ham patriarcha sanctissimꝰ:
nō solum in sanctorꝫ catalogo
ecclesiastici. xliiij. ⁊ primo matthei. ij. cap. spe-
cialiter noīatur: sed etiā ex textu sacre scriptu
re in locis pluribus de fide: iusticia: ⁊ obdien-
tia cōmendatur. Hic cum patre thare habitās
in aram cū esset annorū. lxxv. ad imperium dñi
relictis patre et fratre Nachor egressus inde
cum vxore sara sterile ⁊ Loth filio fratris Arā
quē in filium adoptauerat: ⁊ cum oī eius fami
lia ⁊ supellectile: venit ad terram chanaā habi
taturus quā deus eius semini ꝓmiserat se da-
turum: veniensqꝫ ad sichem iuxta vallē illustrē:
que pentapolis dicebat a quinqꝫ vrbibus sodo
morū: edificauit ibi altare dño. Exinde vt dicit
iosephus primus presumpsit ꝓnunciare vnum
deum creatorem cunctorū. Inde transgrediēs
inter bethel ⁊ hai aliō edificauit altare: ⁊ vltra
progrediens habitauit in damasco. Annus vo
subsequēs q̄ est. lxxvi. etatis abrahā. Primꝰ an
nus est repromissionis dei facte ad eū: a q̄ vsqꝫ
ad egressum filiorꝫ israel de egypto supputant
anni. ccccxxx. post quos apostolus ad gala. iij.
dicit factā fuisse legē. ¶ Uerum propter famē
que facta est: descendit abrahā in egyptum: ti-
mensqꝫ libidinem egyptiorū: ne eū propter vxo
ris pulchritudinem occiderent: dixit eam soro
rem suā esse: sicut ⁊ erat re vera quia filia fra-
tris. Et qꝛ laudata est pulchritudo eiꝰ apud re-
gē egypti: in domū eius sublata est. Sed deus
regis desideriū ipediuit: ne tāgeret eā in egri-
tudine ⁊ tumultu causarum: vt dicit iosephus.
Cūqꝫ pro salute regis sacrificarēt: sacerdotes
p irā dei hoc accidisse significauerūt: eo q̄ vxo
ri pegrini iniuriā inferre voluisset. Sicqꝫ rex
egypti vxorē suā intactā abrahe restituit: ⁊ de
commisso veniam postulauit. ¶ Sane abraham
eo tpe arithmeticā ⁊ astrologiā egyptijs primꝰ
tradidit: a quibꝰ postmodū peruenerūt ad gre
cos. Reuersus autē abraham ex egypto habi-
tauit in loco: vbi fixerat tabernaculuꝫ inter be
thel ⁊ hai. Et cū esset diues valde ī auro ⁊ argē
to familia ⁊ iumētis ⁊ pastores eius cū pasto-
ribꝰ loth ꝓ pascuis rixarent: diuisus est a loth
nepote suo: ⁊ dedit ei optioneꝫ eundi quo vel-
let. Loth elegit regionē circa iordanē fertilē ⁊

amenā:et moratus est in oppidis sodomorum.
Abrahā vero descendit ad cōuallē mambre iuxta
hebrō:⁊ habitās ibi iuxta quercū vel therebin
thuz edificauit altare dn̄o. Mābre vero eschol ⁊
anel fratres erāt:⁊ federati sunt abrahe:a quorū
pmogenito vallis cognominabat. Ibi promisit
deus abrahe omnē circūstantē terrā p quattuor
partes dare sibi ⁊ semini eius. ¶ Post hec cho-
dor laomor rex helamitarū cum alijs tribus re-
gibus quinqȝ reges sodomorū vicit in bello: et
tulit omnē substantiā eorū: cū loth ⁊ omni sub-
stātia eius. Quo audito abrahā cū.cccxviij.ver
naclis suis ⁊ tribus pdictis fratribus mābre:
eschol:⁊ anel psecutus ē eos vsqȝ ad dan:⁊ plu
rimis trucidatis victoriā obtinuit:⁊ loth nepo
tem mulieres ⁊ pplm omnēqȝ substātiam redu
xit. Cui melchisedech rex salem ⁊ sacerdos oc-
currit:et sacrificiū panis ⁊ vini pmus obtulit:
cuiqȝ abrahā decimas psoluit : vt infra de mel-
chisedeh dicetur. Ab hac victoria ꝓ remissione
captiuorū dicūt quidā initiū habuisse iubileuz:
quod remissio interpretat. Et institut⁹ est anno
quinquagesimo: quia tūc erat loth quinq̄ginta
annorū. ¶ Post que abrahā per inflammationē
sacrificij diuinitus illapsam:accepit signum de
ꝓmissione sobolis in stellarū numerū multipli-
cande. Quod quia vti naturaliter impossibile
deo credidit:de fide merito commēdat. Tūcqȝ
primū suscepit filiū ex agar ancilla: cui nomen
ismael:a quo ismaelitarum gens:qui ⁊ agareni
ab agar dicti sunt: qui ⁊ postmodū vti sare filij
saracenorū falsum nomē vsurpauerunt. Deinde
abrahā qui pmo dicebat abrā a deo vocatus est
abraham: vxorqȝ ipsius que sarai dicebat a deo
sara vocata fuit. Preceptūqȝ accepit diuinitus
abrahā vt se cū sua sobole circūcideret:vt inter
cūctas nationes tali signaculo corporis electo-
rum virorū soboles nascerent. Et cū eēt annorū
xcix. circūcidit se ⁊ ismaelē filiū suū annorum
xiij. ac oēz familiā suā sexus masculini. ¶ Ite-
rum quoqȝ dn̄s abrahe per subiectam angelicā
creaturā apparuit:filiumqȝ de sara repromisit:
eamqȝ hesitantē redarguit: ⁊ abrahe sodomorū
interitum nunciauit. Tunc sanctus patriarcha
beate trinitatis prius mysteriū intellexit. Cuz
tres viros vidit ⁊ vnū adorauit:quos et hospi-
tio susceptos fertili cōuiuio refecit:vbi trinita
tis expresse mysteriū ponit. Cum abraham nūc
ad vnū nunc ad tres loquit. Ipseqȝ deus in tri
bus apparētib⁹ angelis:nūc singulariter:nunc
pluraliter virum sanctū affatur. Abraham post
hec peregrinatus in geraris sarā vxorē vt fece
rat in egypto sororē esse dixit:⁊ simile necis pe
riculum simili modo per dei ꝓuidentiā euasit.
Cum vero esset annorū centū corpusqȝ iā haberet
mortuū naturaliter ad generandū. Sara vero ste
rilis ⁊ nonagenaria esset: iuxta repromissionez
dei ad eos factā nat⁹ est isaac: qui ⁊ octauo die
iuxta diuinū mādatum circuncisus est anno ab
institutione circūcisionis secūdo:ab ortu vero is-
maelis.xiiij. Ablactato vero isaac:⁊ aliquantulū
excrescēte dū cum ismaele luderet.⁊ eū ille vti
maior in ludo lesisset:cum etiā vt dicunt hebrei
ismael aliqua idola de terra finxisset:⁊ isaac ad
ea colenda inducere vellet ad instantiam sare:
abrahā ismaelē cum matre simul eiecit.sed dn̄s
ismaelē custodiēs duodecim duces tribuū sua-
rū ex eo multiplicandos procreauit. ¶ Deinde
abimeleth rex geraris timēs abraham ditatuz
⁊ multiplicatū cum fichol pncipe exercitus sui
ad eum venit:⁊ cum illo ad puteū fedus inijt:
vbi ⁊ abrahā nemus plantauit. ¶ Cū aūt abra-
ham adhuc habitaret in bersabe ⁊ isaac eēt an
norū.xxv.vel vt quidā asserūt quadraginta dn̄s
fidem ⁊ obedientiā sancti patriarche tētare vo
lens:non quia nesciret:sed vt nobis exemplum
innotesceret:pcepit immolare filiū suum isaac
in monte moria:in quo postea templū domini a
salomone edificatū est. Quod quidē ille creato
ri suo amplius ꝙ suo affectui cupiēs deseruire
adimplere curauit. Et dum cū assumptis duo-
bus pueris ⁊ filio sine victima pgeret:⁊ dimis-
sis famulis nat⁹ parentē vbi esset victima que-
reret adhuc abrahā eidem diuinū mandatū no
luit reuelare. dicēs ꝙ deus sibi de victima ꝓui-
deret. Cum aūt ad montē peruenissent:refert io-
sephus verba patris ad filiū dicentis: q̄a sicut
ex voluntate dei ingressus fuerat mundū mira
biliter : sic dei voluntate necesse erat ei egredi
inusitanter:quem dn̄s quidē iudicasset nō egri
tudine:nō bello:nō aliqua passione humana vi
tam finire:sed cū orationib⁹ ⁊ sacrificijs aīam
ipsius ad se reuocare:⁊ ꝙ nō dubitaret:quia in
fallibiliter deus eū suscitaret:ob promissiones
implēdas. Et sic isaac immolādus libēs acces-
sit ad arā. Sed nunq̄ credētib⁹ dura diuinitas
permāsit. Nam ⁊ deus angelica voce suspendit
abrahā a filij nece ostēdēs ei quē immolaret ꝓ
filio arietē:vt absqȝ pietatis dispēdio tn̄ sacri
ficiū consumaret. In hoc mortē xp̄i pfigurans
vt sicuti reseruato isaac aries immolat:sic diui-
nitate in xp̄o seruata humanitas in cruce pati-
tur. Ex hoc forte quidā codices autumāt sacri
ficium abrahe codē anni die cum xp̄i passione
concurrisse scz.viij.kalen.aprilis: quo etiā die
tradunt melchisedech primū sacerdotē ⁊ regē:
panis ⁊ vini deo primitus mysteriuz obtulisse.
¶ Reuerso autē abraham ad conuallē mābre:
mortuaqȝ sara eius vxore misit seruum suū elie
zer ad mespotamiam syrie ad nepotem suum
bathuelem filium nachor: adiurans eum vt fi-
liam nepotis sui de cognatiōe sua filio suo vxo
rem assumeret. Qui recto gradu perueniēs ad
domū bathuelis cum esset adhuc in agro et ex-
pectaret diuinitus inspiratus vxorē isaac pre-
destinatā rebecca bathuelis filij nachor filiam
nunq̄ sibi visam cognouit. Cogitās vt quecūqȝ
puella ad hauriendā aquā pergēs sibi potū pe

tenti quinetiā camelis aquā preberet: ipa futura isaac cōiunx esset. Que oīa cū in rebeca cōtigissent: seruusqꝫ cūcta patri narrasset: dedit pater puellam in vxorē isaac desponsandā. Quaz secū adductā: isaac despōsauit cū esset annorū xl. vel ſm quosdā. l. ⁊ intantū eā dilexit: vt dolorem qui sibi ex matris morte acciderat tēperaret. ¶ Abraham ꝟo aliā duxit vxorē nomine cethuram: quam quidē dicunt agar ancillaz eius fuisse: ⁊ ex ea plures genuit filios: quibꝰ ⁊ munera dedit: ⁊ eos ab isaac separauit. Illi ꝟo vt heredi omnē possessionē suā tribuit. Et postꝙ genuerat isaac supuixit annis. lxxv. videlꝫ vsqꝫ ad. xv. annū natiuitatis iacob et esau. Sicqꝫ cū esset annorum. clxxv. in senectute bona mortuꝰ est. Et sepultus est in spelūca duplici quā emit ab effrō in sepulturā generis sui: vbi ⁊ sara eiꝰ vxor ab eo fuerat tumulata. Dies aūt dormitionis abrahe ſm Hieronymū fuit. vij. idus octobris. hec ex libro genesis a. c. xij. vsqꝫ ad. xxv. inclusiue. ⁊ ex dict̄ iosephi hieronymi ⁊ hystorie scholastice: atqꝫ ex chronicis guilelmi

¶ De sancta Sara matre. Cap. lxxxix.

SArai quam propter eius incredulitatez detracta vna littera eius nomini ⁊ addita nomini abrahe deꝰ sarā nominauit: filia fuit aram fratris abrahe: et ipsius abrahe cōsobrina. i. neptis ex fratre. Nā eo tēpore ad augendū et multiplicandū genus humanū cuiuscūqꝫ gradus preter sororē coniugem accipere licebat. Hec cū sterilis esset: agar egyptiam ancillā suam abrahe dedit vxorez: ex qua suscepit filiū ismaelē. Deinde promissione sibi a deo facta cū esset annoꝝ. xc. ex abrahā cētenario filium cōcepit ⁊ peperit: quem vocauit isaac. Et cuz aliquantulū creuisset puer: ⁊ cum ismaele luderet: perpēdit sara ꝙ ismael de luto idola finxerat: ⁊ isaac ad ea colenda ꝓuocabat: vnde ⁊ viro institit: vt ancillā cum filio a se eijceret: ne filius innocēs ismaelis malicia fedaret. Supuixit aūt sara nato isaac ānis. xxxvij. Et cū esset annorum. cxxvij. mortua est: ⁊ a viro sepulta in hebron in speluca duplici: quā abraham emit in perpetuā sui ⁊ suoꝝ possessionem sepulchri. hec vnde supra.

¶ De sancto Melchisedech rege. Cap. xc.

MElchisedech rex salem: que postea dicta est hierl'm cui apl's paulꝰ ad Heb. vij. sanctitatis testimoniū perhibet: in plerisqꝫ sacre scripture locis sāctissimus nominat̄. Cuiꝰ tamē genealogia ſm apostolū subticet christū in hoc prefigurans: ꝙ ſm humanitatē patre caruit: et cuiꝰ ſm diuinitatem gn̄ationis narratio narrari nequit. Hūc tamē hebrei autumāt sem filiū noe fuisse ⁊ vsqꝫ ad isaac tempora vixisse: ⁊ oēs primogenitos a noe vsqꝫ ad aaron sacerdotes extitisse: qui in cōuiuijs ⁊ oblationibus populo benedicebant: et ꝓmogenita recipiebāt. Siue aūt melchisedech idez qui ⁊ sem fuerit: siue alter extiterit: hoc ex diuina pagina expressum habemus: ꝙ rex ⁊ sacerdos fuit: qui ⁊ primū ⁊ alijs inusitatum sacrificium deo in pane et vino obtulit: cui etiam abrahā vti vero dei omnipotētis sacerdoti decimas exoluit. In quibus oībus christuz expressius designauit: qui ⁊ rex iudeoꝝ ⁊ hierl'm ex regis dauid carne ꝓgenitꝰ fuit: quez ⁊ magi ab oriēte veniētes vt regem iudeoꝝ adorant: et pilatus imperij romani vicarius in titulo cruci superposito regem iudeoꝝ affirmat. Hic etiam sacerdos verus extitit sacrificiū sui corporis ⁊ sanguinis immaculatū sub speciebus panis et vini deo offerens: oblationēqꝫ et melchisedech prefiguratā adimplens. De quo pater eius ſm carnē dauid ꝓphetauerat dicens. Tu es sacerdos in eternū ſm ordinem melchisedech. Ablato eīn sacerdotio aaron quod fuit ad tēpus: sacerdotium melchisedech in christo innouatum eternaliter confirmat̄. Cui etiā vti vero ⁊ legitimo sacerdoti omnis laicoꝝ decimatio persoluēda debet̄: ⁊ per cōsequēs eius vicarijs in ecclesie regimine substitutis: qui ⁊ eius eidem sacrificium administrāt. Quomodo aūt melchisedech: aut qua morte: vel vbi: seu quo tēpore vita excesserit ignorat̄: imo ꝙ aliquādo mortuus sit omnino silentio preterit̄. In hoc etiā christi sacerdotis typum representans: qui et si in carne aliquādo passus fuit: īmortalis tamen ex resurrectione factus nunꝙ de cetero moriturus ab ecclesia predicatur.

¶ De sancto Loth. Cap. xci.

LOth filius Arā fratris abrahe naturalis: abrahe ꝟo filius adoptiuus fuit: cuius sarai sororē diem abraham in cōiugum accepit. Hic cum adoptiuo patre ⁊ naturali patruo de arā in terrā chanaam progressus est: ⁊ postmoduz ab eo diuisus habitauit in oppidis sodomoꝝ: vt dictū est supra. Hic etiā cū ipsis regibus achodor laomor helamitarum rege captus: ab abrahā redēptus est. Cuz aūt dn̄s ꝓpter vitiū abominabile sodomiticum quinqꝫ ciuitates sodomoꝝ. i. sodomā: gomorrā: adama: seboim: ⁊ segor subuertere decreuisset: que in confinio arabie et palestine posite erāt. Loth abrahe nepotem propter eius iusticiaz et abrahe preces saluare disposuit. ¶ Venientesqꝫ duo āgeli sodomam vespere missi a deo ad eius sententiā exequendā: apud loth hospitati sunt. Quos sodomite iuuenes putantes: et eis abuti volentes: ad domū loth insultum fecerunt: vt viros ad se educeret. Quos ille defensare studēs duas filias suas virgines despōsatas qdē:

ſed nondū viris cognitas eis illudendas trade
re voluit. Qđ illi renuētes: ⁊ vt iuuenes ſibi da
ret inſtātes: ab eiſdē angelis cecitate percuſſi
ſunt: ita vt ianuas videre nō poſſent. Tunc an-
geli emiſerunt loth de ciuitate cū duabus filia-
bus ⁊ vxore duobꝰ generis ſuis exire nolētibꝰ:
⁊ ꝓpter loth pepercit dñs ciuitati ſegor: ne cū
alijs ſubuerteretur: ad quā loth declinare pro-
poſuit: forte qꝛ minor erat alijs quattuor ſub-
uertendis: vel minus peccauerat. Admonue-
rūtq; angeli loth: ne quis eorꝫ poſt tergū reſpi-
ceret. ¶ Cum aūt ſol ortus fuiſſet: ⁊ loth in ſe-
gor introiſſet: ſubuertit deus quattuor ciuita-
tes reliquas ſodo: norꝫ cū ꝑuulis ⁊ mulieribus
⁊ pecudibꝰ ⁊ oībus hoībus exiſtentibꝰ in eis: q̄
ſulphure ⁊ igne celico cōbuſte ſunt: ⁊ in fauillā
redacte. Reſpicienſq; vxor loth poſt ſe: verſa eſt
in ſtatuā ſalis. Cum autē nec etiā in ſegor loth
ſe tutū reputaret: aſcēdit ⁊ habitauit in mōte:
vbi duabus noctibus a duabus filiabꝰ ſucceſſi-
ue inebriatus cū eis concubuit: ⁊ vtraq; ipſarū
ex eo filiū genuit. Maior filiū ſuū vocauit mo-
ab: ipſe ē pater moabitarū: minor vero ſuum natū
appellauit amon: ipſe eſt pater amonitarū. Nec
peccauit loth cuꝫ filiabus coeundo: qꝛ ipſas nō
cognoſcebat quāuis peccaſſet ſe inebriādo: vel
forte nec etiā in ebrietate deliquit: qꝛ virtutē
vini noue regionis non cognouit: ſicut nec noe
quando inebriatus eſt. Forte etiā filie minus
peccauerūt: que nō cōcupiſcentia ducte: ſed vt
ſaluarent ſemen de patre concūbendi ſecū mo-
dum inuenerunt: putantes oēs hoīes mūdi ſi-
cut ⁊ ſodomitas incendio periſſe: et ſicut alias
diluuio audierant eſſe factum. Potiſſime quia
ſcdm diluuiū ignis extitiſſe putabāt: qđ futurꝫ
intellexerāt propheratū. Si aūt loth peccauit
credendū eſt ipm penitentiā egiſſe. Alioquin
in ſanctoruꝫ collegio non poneret. Quod autē
ſanctus noīandus ſit: nō ſolū ex teſtimonio pe-
tri aplī in ſecūda epiſtola. c.ij. probat: ſed etiā
ex Geñ. teſtimonio: vbi ſolus ipſe iuſtꝰ inter cū
ctos vniꝰ ciuitatis peccatores hoīes nominat.
Quis autē aut quando vite ſue finis fuerit vl-
terius nō legitur. Hec vnde ſupra.

¶ De ſancto Iſaac patriarcha. Cap. xcij.

Iſaac pa-
triarcha abrahe fi-
lius qꝛ in ſanctorū
patruꝫ catalogo cō
ſcribitur eccleſiaſtici. xliiij. ꝑ
repromiſſionē anno. c. patris
natus octauo die circunciſus
a deo intantum dilectus fuit:
vt tentans patreꝫ de eodē ſibi
exhiberi holocauſtū mandaſ-
ſet: ⁊ eius obedientiam propalata pro ipſo arie
tem cōmutaſſet: ⁊ eum a morte reſeruaſſet: que
omnia in abrahe legenda ſuperius dicta ſunt.
Cum ergo iſaac eſſet annoruꝫ. xl. et rebeccam
bathuelis filiam duxiſſet vxorem vt iam preta
ctum eſt: in geraris peregrinatus eſt: et fedus
cum abimelech iuramento firmauit: ⁊ dñm ſibi
pollicentem que ⁊ patri ſuo ꝓmiſerat audiuit.
Cū ergo rebecca vxor eius. xx. fere annis ſte-
rilis extitiſſet: orante ꝓ ea viro ſuo: vt impleret
promiſſio: tandē duos geminos cōcepit. Quo-
rum mutua colliſione adinuicem afflictionem
in vtero ſuſtinuit. Conſultoq; dño et accepto
de duobꝰ populis ex eis naſcituris diuino ora-
culo: geminam prolem edidit anno Iſaac. lx.
Primo egreſſus rufus et hiſpidus dictus eſt
Eſau: qui ⁊ edom: a quo gens idumeorū. Secū
do natus dictus eſt Iacob: quia plantam fra-
tris manu tenebant: qui poſtea iſrael nomina-
tus eſt: a quo iſraelite: qui nūc iudei deſcende-
runt. Cum ergo adoleuiſſent eſau factus eſt ve
nator ⁊ iacob agricola ⁊ paſtor in tabernaculis
habitabat. Pater diligebat eſau quia primoge
nitus: ⁊ quia de venationibus eius veſcebatur
libenter. Mater vero diligebat iacob pro eius
ſimplicitate ac etiam diuina inſpiratione. Cuꝫ
autem Iacob lenticulā coxiſſet: et eſau laſſus
de agro rediret: ⁊ de pulmēto fratris peteret.
Illeq; ſibi dare recuſaret: vēdidit ſibi eſau pri
mogenita ſua: ea paruipēdēs: ⁊ ſe moriturꝫ pu
tans niſi inſtanti comederet: deditq; ſibi primo
genita pro edulio lentis: ⁊ iurauit talem vendi
tionem ſe ratum habiturū. Et qꝛ lēticula fulua
erat: ⁊ hebraice edom fuluuꝫ dicit: extunc eſau
vocatus eſt edom. Erant autem primogeni-
ta dignitates quas habuerant primogeniti in
cognationibus ſuis vſq; ad aaron: videlicet ve
ſtes ſpeciales quibus induebantur tantum in
ſacrificijs offerendis: ⁊ receptio finalis bene-
dictionis a patre. Ipſe vero in ſolennitatibus ⁊
coniugijs benedicebat minoribus: ⁊ in his du-
plam ciborū benedictionē percipiebat. Simi-
liter ⁊ in diuiſione hereditatis: nec peccauit ia
cob fratrem eſurientēꝫ nō reficiendo gratis ſm
gregorium: qꝛ laborabat ille vitio gule: non na-
ture neceſſitate. ¶ Cum autē ſenuiſſet iſaac et
videre non poſſet: mandauit eſau primogenito
ſuo de venatione ſibi cibos parari anteq̄ more
retur: vt ſibi benedicere poſſet. Quo ad venā-
duꝫ egreſſo iuſſit rebecca iacob filio ſuo: vt ſibi
afferret duos hedos optimos: ex quibus eſcas
gratas faceret patri ſuo: vt ſibi pro eſau bene-
dictionē daret. Et cum ille ex hoc ſe deprehen
denduꝫ dubitaret: ⁊ fortaſſe maledictionē pro
benedictiōe recepturū: proteſtata eſt mater q̄
talis maledictio in ſuum caput verteretur: duꝫ
modo iuſſa per filiū complerētur. Quod cum
iacob perfeciſſet: paratis cibis induit iacob ve
ſtibus eſau valde bonis: quibus vt dictū eſt pri
mogeniti vtebātur. Pelliculaſq; hedorū mani
bus ⁊ collo circūdedit: vt ſimilitudinē fratris
qui piloſus erat exprimerent: iacob ergo cibis

acceptis:⁊ patri isaac allatis cum ipm̄ minime cognouisset de cibis comedit: et palpato illo putans esau: iacob postmodū bn̄dixit. Egresso igit iacob venit esau: ⁊ cibos patri itulit ac bn̄dictionē petijt. Quo audito expauit isaac vehemēti stupore: ⁊ in hac extasi vidit in spū vt ait comestor a dn̄o h' factū esse: ⁊ significationē pie fraudis itellexit: ⁊ iō nō irascēs qd̄ fecerat cōfirmauit. In h' aūt facto: vt ait Greg. nō peccauit iacob nec ꝑ fraudē bn̄dictionē ꝑmogeniture surripuit: sed sibi debitā accepit: quā alias ꝑ lētis edulio a fratre cōparauit. Nec falso dixit pr̄i se esse esau: q2 erat ipe nō ꝑsona sed primogeniture dignitate: sicut iohānes helias nō natura sed virtute. Benedictus est autē: non s̄m intentionē patris que ad esau erat: sed s̄m virtutē verborū que ꝓferebat. Sicut ep̄us qui ordinauit clericū alienū: quē credidit esse suuz: ⁊ tamē vere eū ordinatus. ¶ Superuixit autem isaac post natos esau ⁊ iacob annis. cxx. Et sic annorū. clxxx. senex ⁊ plenus dierum mortuus est. Et sepelierunt eū filij sui in sepulchro paterno: quod est in hebron in spelunca duplici: de qua dictū ē superi⁹. Hec ex libro gen̄. a cap̄. xxv. vsqꝫ ad. xxviij. ⁊ ex dictis hieronymi: iosephi: ⁊ comestoris: atqꝫ ex chronicis guilelmi.

¶ De sancta Rebecca. Cap̄. xciij.

Rebecca filia Bathuelis filij Nachor fratris abrahe ⁊ isaac neptꝭ ex auūculo ꝓgenita: eidē isaac in vxorē diuina dispēsatione q̄sita fuit: vt superi⁹ in gestis abrahe ꝯtinet. Hec multo tēpore sterilis duos postmodū gemios edidit natos: esau vicꝫ ⁊ iacob. Et q2 naturale est: vt mater sp̄ ꝑdiligat: quē pr̄ min⁹ amat. Rebecca iacob predilexit: quē isaac respectu esau quodāmodo cōtēpsit. Et de matris cōsilio ac ꝓuidētia sūma adhibita cautela minor maioris bn̄dictionē accepit: vt superi⁹ dictū ē. Eadēqꝫ circūspectiōe iacob ab esau ira saluauit: dū ipꝫ ad tp̄us ad labā auūculū suū ⁊ ipius rebecce germanū i mesopotamiā trāsmisit: vt mortē euaderet: quā sibi fuerat esau cōminat⁹. Quo apd̄ labā cōmorāte ꝑ annos. xx. vt dicet: anteqꝫ inde rediret: rebeccam decessisse creditur: quo autē tp̄e: vel quō scripture textu silētio preteritur.

De sctō Jacob siue isrl' patriarcha. Ca. xciiij.

Jacob qui ⁊ isrl' patriarcha isaac filius: ⁊ ipe sanctorū patrū catalogo scrpitus ecclesiastici. xliiij. anno patris. lx. cū esau congenit⁹ est. Hic postqꝫ fratris benedictionem diuina dispensatiōe surripuit: vt supra ꝓximo dictum est: a fratre exolus: de consilio matris ad laban auunculum suum in mesopotamiā confugit: vbi in itinere iuxta luzam dormiens: scalam e terra ad celuz erectā: per quam angeli ascendebant: ⁊ descendebāt: vidit: ⁊ dominum summitati scale innixum sibi terram ⁊ benedictionem seminis promittentē audiuit. Perueniens autē ad laban. xiiij. eidez annis pro duabus filiab⁹ suis lia ⁊ rachele seruiuit. Cuz eīn laban cū iacob pepigisset: vt sibi vij. anni pro filia sua minore rachele: quaz ipse amabat seruiret. Et completo seruitio. vij. annorū: iacob vxorē suaz expeteret: labā nuptijs celebratis noctu liam filiā suam maiorez in thalamo collocauit: cui ancillam zepham tradidit: cum qua iacob rachelem arbitrans nocte dormiuit. Cum autem mane liam cognouisset: ⁊ de hoc socero conquestus esset: excusauit se labā: nō esse de more patrie: vt minores filie ante maiores nuptui traderētur. Promisit quoqꝫ sibi post. vij. dies rachelē daturū: ⁊ sic iacob vtrāqꝫ sororē habiturū pro seruitio. vij. aliorū annorū futurorꝫ quo sibi seruire debuisset: completaqꝫ hebdomada eidem rachelem tradidit: cui ancillam balaan nomine dedit: iacob quoqꝫ socero. vij alijs annis pro lia iam obtenta seruiuit: ¶ Genuit quoqꝫ iacob. xij. filios ex vxoribus ⁊ earum ancillis. Ex lia habuit Ruben: symeon: leui: iudam: ⁊ isachar: ⁊ zabulon: ⁊ vnam filiam nomine dinā. Ex ancilla lie zepha: gad: ⁊ aser. Ex ancilla rachelis baladā: ⁊ neptalim. Ex rachele ioseph: ⁊ bēiamin. Finitis vo. xiiij. annis seruitij pro vxoribus suis iacob ⁊ laban discedere voluit: sed laban adhuc ipso requirente pro alio septēnij seruitio Jacob remansit: postulauitqꝫ iacob pro precio quicquid nasceret varij coloris ex gregibus: quos pascebat: quod annuente laban iacob nouam nature strophamcommentatus cōtra naturam arte naturali pugnauit: virgas scilicet varias in carnalibus ponens: ⁊ in feruore diei dū ad potandū auide pecora pergerent: ⁊ accederentur ad coitū oues ⁊ capras ascendi faciens: vt tales fetus cōciperent: quales vmbras arietū ⁊ hircorū supra se ascendentium in aquis conspicerent. Varius eīn erat color vmbrarū: sicqꝫ multitudine agnorum ⁊ hedorum varij coloris nascentiū: iacob vltra modum ditatus est. ¶ Jacob igit ioseph nato cōpletis annis. xx. apud labā: nec valens vigesimūprimū perficere propter nequitiā laban: qui mercede eius pluries mutauerat: cū vxoribus ⁊ filijs ⁊ substantia sua clā discessit. Quē laban iratus persecutus est cū cognatis ⁊ amicis: sed ipm̄ dn̄o cohibente: ne iacob noceret: initio secum federe reuersus est in pace filiab⁹ ⁊ nepotibus deosculatis. ¶ Jacob vō cep tū iter pagēs angelos dei cōfortātes se ꝯ fratris sui esau irā: quē valde timebat: obuios habuit: ⁊ aū aurorā cū sibi apparēte āgelo lucta dimicauit: q ⁊ ei⁹ femoris neruū tetigit: ⁊ statiz

emarcuit: ⁊ nomen israel imposuit: atq̧ qꝛ contra fratrē inuictus staret: eidē predixit. Jacob ꝟo ad placandū animū fratris munera sibi per nuncios misit: ipse aūt subsequēs filios ⁊ vxores ac familiā ⁊ iumenta in duas turmas diuisit. Cui esau cum quadringētis armatis occurrens: ⁊ munera eius recusans: ipꝫ cū vxoribus et filijs suis amabiliter cū amplexu ⁊ osculo ac fletu suscepit: ⁊ in seyr reuersus ē. ¶ Trāsacto ꝟo iordane iacob habitauit in agro sichem: quē emit a rege emoꝛ. Et tūc dina filia eius egressa vt mulieres regiōis videret: coꝛrupta ē a sichē filio emoꝛ. Quā postmodū in coniugiū petens: symeon ⁊ leui dolose egerūt: vt filius emoꝛ cuꝫ patre ⁊ populo iuxta ipsoꝝ ritum circūciderentur: asserentes se soroꝛē incircūciso homini copulare non posse: quod si facerēt: nedum dinam filio regis ꝓmiserunt tradere: sed etiā cū eoꝛū populo connubia cōfederare. Cum aūt omnes mares circūcisi fuissent: ⁊ pre doloꝛe incisionis tertio die in lectis iacerēt. Symeon ⁊ leui arreptis gladijs vꝛbem aggressi sunt: cūctisq̧ maribus interfectis cetera diripuerūt. Unde territus iacob ꝓpter incolas terre: sed confoꝛtatꝰ a dn̄o recessit. Perueniēsq̧ bethel edificauit altare: ⁊ iuxta id quod pꝛius in itinere mesopotamie domino vouerat: ibidē obtulit holocaustū. Egressus igitur iacob de bethel venit verno tēpoꝛe ad terraꝫ que ducit effratam. i. bethleem. Ibiq̧ cum rachel filium peperisset: ⁊ pre doloꝛe partus moꝛeref: vocauit eum bennonij. i. filius doloꝛis. Pater ꝟo vocauit euꝫ beniamin. i. filꝰ dextere. Ibiq̧ rachele sepulta: iacob ꝑuenit ad terrā chanaā. Et cum esset annoꝛū. cxx. patrem suum isaac moꝛtuū sepeliuit. Erat aūt iacob annoꝛum. xci. quando genuit ioseph. Et cum esset ioseph annoꝛum. xxxix. iacob descendit in egyptum in animabus. lxx. qui tunc erat cxxx. annoꝛum: vt in pꝛoximo dicetur. Qui postea vixit in egypto annis. xvij. Et sic iacob annorum. cxlvij. videns appꝛopinquare obitū suum vocauit ioseph filiū suum adiurans eum vt ipꝫ sepeliret: vbi abꝛaham sepultus fuerat. Conuocatis autē omnibus filijs suis benedixit eis ac pꝛophetice multa ventura pꝛedixit de diuisione terre pꝛomissionis ad litteram: ⁊ de futuro statu duodecim tribuū: apertissime aūt de vtroq̧ chꝛisti aduentu. Et post hec in pace doꝛmiuit: queꝫ filij assumentes poꝛtauerunt in hebꝛon: ⁊ ibi eūdem sepelierunt cum patribus suis. Hoc ex Genesi a. c. xxviij. vsq̧ ad. xxxvij. et ex alijs libꝛis quibus supꝛa.

¶ De sancta Rachele. Cap. xcv.

Rachel filia Laban filij bathuelis filij nachoꝛ fratris abꝛahe ⁊ Jacob neptis ex auūculo ꝓcreata in vxoꝛē iacob diuina dispēsatione a patre tradita est. Pꝛo qua vt supꝛa pꝛoxime dictū est: iacob laban seruierat septē annis. Et videbātur sibi dies pauci pꝛe amoꝛis magnitudine q̄ ipaꝫ adamauit. Nam soroꝛē Liam quasi coactus accepit. Quia tamē die instituta exigit vt minus accepti in aliquo subleuentur. Uidens deus ꝙ iacob rachelē ꝑdiligeret: eā multo tp̄e sterilitate dānauit: liā aūt multis filijs fecūdauit. Cū autē cōtemplatione filioꝝ amoꝛ lie soroꝛis dilectioni adequatus esset in iacob: tūc ⁊ rachel parere cepit. Pepitq̧ pꝛimū ioseph iacob iā xci. anno etatis agente: vt scꝫ iosephus tradit. Post quem annis duodecim genuit bēiamin et in puerperio decessit: quā iacob in effrata q̄ est bethleem vbi ⁊ filium pepererat: sepeliuit: ⁊ titulū eius descriptionis desuper apposuit. Pꝛefate tres sanctissime matres: scꝫ sara: rebecca: et rachel in multis sacre scripture locis cōmemoꝛātur: ⁊ earum celebꝛis sanctitas recolitur. Specialiter aūt petrus in pꝛima epistola. c. iij. de sanctitate sare mētionem facit: ꝙuis ⁊ ceteras cōmendare in genere videaf: ꝓpter quod merito in sanctaruꝫ mulierum catalogo describuntur: que tantoꝛum viroꝛum coniuges et factoꝛum filioꝛum meruerunt esse genitrices. Josephus etiam eas inter sanctas hebꝛeoꝛum matres: imo pꝛe ceteris commemoꝛat. Hec omnia vnde supꝛa collecta sunt.

¶ De sanctis duodecim patriarchis filijs iacob. Cap. xcvi.

Duodecim patriarche filij iacob: a quibꝰ. xij. tribus israel descēderūt: ab eodeꝫ ex duabus eiꝰ vxoꝛibus: rachele et lia: et duabus ancillis zelpha ⁊ bala ꝓgeniti fuerunt: quoꝛū nomina hec sunt: ruben: symeon: leui: iudas: isachar: zabulon: gad: aser: dan: neptalim: ioseph: ⁊ bēiamin. Hos enī in sanctoꝛum numero ponendos inducūt: nō solum paterna sanctissima merita: quorum illi imitatoꝛes fuisse creduntur: sed etiam eoꝛum in multitudinē filioꝛuꝫ israel innumera generatio diffusa. Quod vt ipsoꝛum sanctitas plenius innotescat ex omī tribu eoꝝ duodecim milia signatoꝛum in apocalypsi describūtur: vt sic ex electis filijs parentes eoꝛum sancti comꝓbentur. Excepta sola tribu dan: que ideo in nouo testamēto repellif: non ex vlla ꝓgenitoꝛis culpa: sed quia ex ea chꝛisto cōtrarius antixp̄s nasciturus dicif. Uerum ⁊ si ex eisdem patriarchis aliqui peccauerūt in aliquo: vtpote ruben qui patris cōcubina abusus est: vel foꝛsitan oēs quādo ioseph iustū in egypto vendiderūt: pie creditur eoꝛū culpas ante moꝛtē per penitētiā fuisse deletas: vt patrū vestigia imitātes omēs ex hac luce sine delicto migrarēt. Confirmatur etiaꝫ hec opinio ex duodecim testamētis ipsorum; que in hebꝛeoꝛū codicibus reperta nuper

in latinum translata sunt: que Vincētius in spe
culo ponit. In quibus de aduētu christi ⁊ arti-
culis humanitatis tot ⁊ tāta mysteria vaticina
ta cōtinentur: vt videātur diuino afflati spiri-
tu: non futuram propheciā predixisse: sed trās-
actam hystoriam texuisse. Et potissime in hoc
concordantes: ꝙ christus domin⁹ de tribu iuda
⁊ tribu leui fuerat nasciturus: ipas duas trib⁹
pre ceteris extollens: ⁊ in hoc christo regnū ⁊
sacerdotium attribuētes. Neq̄ eīm arbitrandū
est tantā diuini spiritus afflationē in reproba-
tos homines eadem sacramēta sic vnico ore ꝓ-
phetantes: potissime mortis tēpore cōcurrisse.
¶ Omnes autē patriarche sicut cum patre ia-
cob in egypto intrauerūt: sic ibidem vitā finie-
runt. Ex istis vt dictū est duodecim trib⁹ filioꝝ
israel dicte sunt: inter quas q̄uis tribus ruben
ex eo ꝙ fuerat primogenit⁹ ceteras dignitate
precellere debuisset: tamē trib⁹ iuda eius locū
obtinuit: et ideo merito regnum accepit: quia
aperto rubro mare filijs israel transituris: cun-
ctis intrare dubitātibus: prior tribus iuda ma-
re transiuit: ⁊ ceteris transeūdi audaciam pre-
buit. Post hāc s̄m tribus leui merito preficit̄:
quia ipsa sola ex oībus diuina vocatione ad sa-
cerdotiū sublimat̄. Et quia ex oībus fratribus
suis leuite separati fuerant: vt de sacrificijs et
oblationibus ceteroꝝ vitam ducentes sortē he
reditatis cum alijs non acciperēt: ita ꝙ solum
tribus vndecim remanebāt. Idcirco tribus io
seph in duas subdiuidit̄: que ex duobus filijs
effraim ⁊ manasse descenderūt: vt numer⁹ duo-
denarius impleret̄: ⁊ vt tribus ioseph cui⁹ occa
sione ceteris fratribus tāta bona ꝓuenerāt: du
plici portione ditaret̄. Ideoq̄ trib⁹ ioseph īter
ceteras nō nominat̄: sed loco eius due trib⁹ vi-
delicet effraim ⁊ manasse surrogātur.

¶ De sancto Joseph patriarcha. Cap. xcvij.

Joseph patriarcha Jacob filius ex rachele in
sanctorum patruꝫ
catalogo. Ecclesiastici. xliiij.
⁊ primo Machab. ij. speciali-
ter nominat̄. Qui patri dile-
ctissim⁹: eo ꝙ in senectute ge-
nitus: cum annorum. xvi. pa-
sceret gregem: inuidiam fra-
trum suorum incurrit: tum propter familiarem
patris erga se dilectionē: tum ꝓpter somnioꝝ
narrationem. Viderat eīm somnia: ꝙ fratrū ma
nipuli suum in agro adorarēt: ⁊ ꝙ sol ⁊ luna et
stelle vndecim se similiter honorarent: quod pa
ter exponens ioseph a fratribus ꝓdixerat ado
randum. ¶ Cum igitur a patre in Sichen: vbi
fratres pascebāt pecora mitteretur: ipsum tu-
nica talari nudatum deposuerunt in cisternam
siccam: ⁊ deinde consilio iude extractū ismaeli-
tis triginta argenteis vendiderūt. Tunicā aūt
ipsius in sanguine hedi tinxerunt: simulātesq̄
illum a feris occisum eādem patri miserūt: qui
ipsum interfectuꝫ existimans inconsolabiliter
oīni tempore deflebat. Madianite v̄o qui ⁊ is-
maelite ioseph ī egypto vēdiderūt phuthipha-
ri eunucho magistro militie Pharaonis. Hic
habuit vxorem ⁊ liberos: nōdum eīm eunuchus
factus erat. Nam ⁊ ioseph postmodū duxit vxo
rem eius filiam: qui eunuchus factus ad sa-
cerdotium fuit promotus. ¶ Tradūtq̄ hebrei:
ꝙ ipse phuthiphar vidēs ioseph elegantē emit
eum: vt sibi misceretur. Dominus autem custo-
diens ioseph: adeo illum infrigidauit: vt dein-
ceps tanq̄ eunuchus impotens ad coitum fue
rit: propter quod et eunuchus dicitur. Viden-
tes autem eum ierophanti arefactum de more
suo ipsum pontificem heliopoleos: que postea
fuit damiata creauerunt. Phuthiphar autem
q̄uis cum ioseph peccare non posset: ipsum ta-
men diligens intantum honorauit: ꝙ omni do-
mui sue illum prefecit. Cum autē vxor eius in-
iecisset oculos in ioseph: quadam die dum esset
in camera solus: illa ingressa apprehendit pal-
lium eius: et eum ad concubituꝫ inuitauit. Sed
ioseph iratus relicto pallio in manu eius effu-
git. Illa v̄o contemptam se videns: in argumē
tum fidei retentum pallium: ostendit viro re-
deunti: accusans ioseph ꝙ ipsam voluisset vio-
lare. Qui verbis vxoris credulus: vinctum io-
seph tradidit in carcerem regis. Vbi etiaꝫ post
dies aliquot retrusi sunt a rege princeps pin-
cernarum et pistorum magister ex culpa ipsorū.
Qui cum ambo nocte vna somnia vidissent: et
ea ioseph interroganti narrassent: principi pin
cernarum qui dixerat se vidisse: ꝙ ex vite trium
propaginum vuas exprimens in calicem Pha-
raonis poculum regi dabat: exposuit ioseph: ꝙ
post dies tres suo fuerat officio reponendus.
Principi v̄o pistorum dicenti: ꝙ viderat se tria
canistra panibus referta gestare: auesq̄ ex eis
comedere: exposuit ipsum post tres dies in pa-
tibulo suspendenduꝫ: carnesq̄ eius ab auibus
lacerandas: que omnia vt predixerat: rei proba
uit euentus. ¶ Post duos annos vidit pharao
somniū: ꝙ septem boues crasse de fluuio ascen
debant: quas sequebātur septem alie macilen-
te priorum pinguedinem deuorantes. Septem
quoq̄ spice plene et vberes pullulabant: quas
sequebantur alie septē tenues et arentes prio-
rum pulchritudinem absorbentes. Cunq̄ sapi-
entes egypti somnium regi interpretari nesci-
rent: ad suggestionem pincerne ioseph recorda
ti: pharao ioseph educto de carcere somnium
retulit: quod ille sibi exposuit. Dicens septem
annos fertilitatis nimie in orbe vēturos: quos
subsequentur alij septem summe sterilitatis.
Consuluitq̄ regi vt prouideret virū: qui quin-
tam partē frugum tempore fertilitatis in hor-

reis congregaret: et tempori future postmo⸗
dum famis reseruaret. Rex ergo miratus in io
seph somnij solutionem: ⁊ consilij discretionem
commisit ei huiusmodi dispensationem: faciēs
eum totius egypti ducem ⁊ principem cū esset
annorum triginta. Primo igitur ⁊ fertilitatis
anno venit ioseph vt congregaret frumenta in
fines heliopoleos: id est damiate: ⁊ diuertit ad
domum phuthipharis: qui ipsum emerat: ⁊ ꝑ
dolum vxoris carcerauerat: qui princeps ⁊ sa⸗
cerdos regionis Heliopoleos factus fuerat.
Huius filiam asennech virginem dedit pharao
ioseph in vxorem: ex qua nati sunt sibi duo filij
Manasses et Effraim priusꝙ̄ anni sterilitatis
venirent. ¶ Transactis igitur annis vbertatis
⁊ grano collecto: venerunt anni inopie: ⁊ cepe⸗
runt: tam egyptiorum: ꝙ̄ aliarum prouinciarū
populi cōcurrere ad ioseph pro frumētis emē⸗
dis: vnde ⁊ exinde infinitam pecuniam congre
gauit ⁊ in arcis regis reposuit. Inter hec vene
runt in egyptum de terra chanaan. x. fratres io
seph: beniamin cum patre relicto: pro frumen⸗
tis emendis: qui ad ioseph intrantes eum ado
rauerunt: quibus ille cognitis durius locutus
est: dicens eos exploratores esse: eosqꝫ diebus
aliquibus in vinculis mancipauit. Illi ꝟo se ex
cusantes omnem suam progeniem narrauerūt:
⁊ inter alia fratrem alium beniamin domi reli⸗
ctum se habere dixerunt. Quod ioseph audiēs
symeonē detinuit: ceteros ꝟo cū cibis dimisit:
iurans ꝙ fratrem illorū nunꝙ̄ dimitteret: nisi
beniamin sibi adducerent: vt sic illos verum di
xisse comprobaret. Qui redeūtes omnia patri
narrauerunt: ⁊ eum noua tristicia afflixerunt.
Consumptis ergo triticis de mandato paren⸗
tis iterum pro alijs emēdis in egyptum descē⸗
dunt: ⁊ ꝙ̄uis dudum iacob recusante beniamin
secum adducunt: venientesqꝫ ad ioseph eū ado
rauerunt: ⁊ beniamin sibi presentauerūt: ⁊ mu⸗
nera secum delata obtulerunt. Quos ille ad cō
uiuium inuitauit ⁊ symeonem eductum cū fra⸗
tribus discumbere fecit. Factoqꝫ mane dispen
satori suo mandauit: vt eis frumentum tribu⸗
at: sciphumqꝫ suū in sacco iunioris abscondat.
Quod cum factum esset: ⁊ illi de ciuitate exis⸗
sent: fecit eos insequi ⁊ teneri eo ꝙ sciphū pri⸗
cipis rapuissent. Quod dū negarent: ⁊ apertis
saccis omnibus granū effusum esset: repertus
est sciphus in sacco beniamin: illicqꝫ oēs vincti
ad ioseph reducti sunt. Cū autē eos ioseph de
cōmisso furto duriꝰ increparet ⁊ solū beniamin
vti culpabilē ceteris dimissis in seruū retinere
vellet: iudas propius accedēs: eidē cū lachry⸗
mis exposuit: qualiter puerū a patre in fidē su
am susceperat: ⁊ ꝓ puero mīam postulabat: sup
plicās illū ad patrē remittendū: ⁊ se loco pueri
in seruitiū detinēdū. Ioseph ergo se amplius
cohibere nō valēs: alienis oībus exiectis se cū
lachrymis fratribꝰ innotuit oēsqꝫ sibi cū āple⸗
xibus reconciliauit: datisqꝫ muneribꝰ ad patrē
remisit: eumqꝫ cū omni familia ⁊ facultatibꝰ ad
se deferendū mandauit. Qui festināter ad pa⸗
trem redierunt: ⁊ sibi per ordinē cuncta rettule
runt. Audiens autem iacob ꝙ ioseph filius eiꝰ
viueret: ⁊ totiꝰ terre egypti dominator eēt: qua
si de graui somno euigilās deū benedixit. Quē
dñs per visionē cōfortauit. Qui mox surgēs. ij.
anno famis cū vniuersa familia in egyptum de
scendit. Fueruntqꝫ anime. lxx. numero ipso et
ioseph cū duobꝰ eius filijs cōputatis. ¶ Pha⸗
rao igit benignissime iacob senē annorū. cxxx.
suscepit ⁊ ab eodē benedici voluit: deditqꝫ ei ⁊
filijs suis terrā gessen vberrimam ad habitan
dum. Sicqꝫ occasione ioseph iacob ⁊ filijs eiꝰ
omnibꝰ bonis egypti locupletati sunt. Sepeli
uitqꝫ ioseph patrē suū defunctū: vt supra dictū
est ī sepulchro patrū suoꝝ in hebron. Erat aūt
ioseph annorū. xxxix. quādo iacob in egyptum
intrauit vbi ⁊ annis. xxvij. superuixit. Sicqꝫ io
seph annos etatis sue. lvi. agebat decedēte ge⸗
nitore. Quo mortuo superuixit annis. liiij. ⁊ vi
dit filios effraim in tertiam generationem: fi⸗
lij quoqꝫ machir filij manasse nati sunt in geni⸗
bus ioseph. Oblitusqꝫ omniū malorū que fece⸗
rant ei fratres sui mortuo patre eos benigne ꝑ
tractauit: ⁊ ꝓdijs ac possessionibus ditauit. Et
ad extrema deueniēs fratribus predixit: ꝙ deꝰ
eos visitaret: ⁊ ad terrā pro qua patribus suis
iurauit illos reduceret. Adiurans eos: vt ossa
sua tunc ex egypto trāsferrēt: ⁊ in paterno tu⸗
mulo sepelirēt. Mortuusqꝫ est ioseph cum esset
annoꝝ. cx. ⁊ conditus aromatibus reseruatꝰ est
in loculo in egypto. Hec de libro geñ. c. xxxvij.
vsqꝫ ad finē: ⁊ ex alijs voluminibꝰ quibꝰ supra.

¶ De sanctis Effraim ⁊ manasse. Cap. xcviij.

Effraim ⁊ manasses pa
triarche filij ioseph fuerunt: qui tri⸗
buum eiꝰ in duas subdiuiserūt. Quo
rum primogenitus manasses anno. xxxij. etatis
ioseph. ij. genitꝰ ꝟo effraim anno. xxxv. eiusdē
etatis natꝰ est. Effraim aūt minor manasse ma⸗
iori prelatus est: qꝛ semē eiꝰ magis excreuit: ⁊
pploꝝ multitudine: ⁊ regni dignitate. Nam re
gno israel in duo diuiso: tribꝰ effraim caput. x.
tribuum fuit cuius regni samaria in ipsa tribu
posita ciuitas regalis multo tēpore claruit: vn⸗
de ⁊ cum iacob morti appropinquaret: ioseph
filius suus manassem ⁊ effraim ad eum addu⸗
xit: vt anteꝙ̄ decederet filijs suis bñdictionem
daret. Applicāsqꝫ illos ad iacob manassem pri⸗
mogenitū posuit ad dexterā patris: effraim ꝟo
minorē ad sinistrā: cupiens vt pater maiori de⸗
xteram: minori ꝟo sinistram super caput pone⸗
ret. Iacob ꝟo qui iā oculis caligauerat: nec lu⸗
minibus corporis nepotes videbat: spiritu tñ
futura preuidēs manus cācellauit: ⁊ super ca⸗
put effraim dexterā: super caput ꝟo manasse si⸗

nistram imposuit: eisq̃ bñdixit. Quod ioseph
moleste ferēs dexterā patris de capite effraim
leuare ⁊ sup̱ caput manasse transferre nitebaẗ.
Cui iacob respondit se scire quid faceret: nam
q̃uis manasses magnus futurus esset: ip̄m tñ
effraim ⁊ seminis multiplicatione ⁊ honoris di
gnitate p̄celleret. Qui post aui ⁊ patris exces⸗
sum in eorum semine mirabiliter excreuerunt:
⁊ cum ceteris patriarchis in egypto diem ex⸗
tremū cōcluserunt. Hec ex libro geñ.ca.xlviij.
⁊ ex alijs voluminibus quibus supra dispersim
collecta conscripta sunt.

¶ De sancto Uedasto ep̄o. Cap̄.xcix.

Uedastus ep̄s attrebateñ. fu⸗
it. Qui a btō remigio Remeñ.
archiepiscopo eidē vrbi in ep̄m
ordinatus: cum venisset ad por
tum ipsi⁹ ciuitatis: ⁊ duos pau
peres vnum cecum: ⁊ aliū clau
dum ad elemosynam sedentes inuenisset: facta
oratione cecum illuminauit: ⁊ claudum erexit.
Cum autem in quadam ecclesia derelicta vepri
bus operta lupus habitaret: eidem mandauit:
vt inde discederet: nec illuc vlterius redire pre
sumeret: quod ⁊ factū est. ¶ Denique cū verbo ⁊
exemplo multos cōuertisset: quadragesimo sui
episcopatus anno vidit columnā igneā a celo
in eius domū descendentē. Finemq̃ suum post
modicū futurū esse cognouit. Et circa annum
dñi.cccccc. in pace requieuit. viij. idus februa⸗
rij. Cum autē corpus eius transferretur: audo⸗
marus quidem pre senio cecus dolens: q̄ cor⸗
pus sancti videre non poterat. Mox lumine re
cepto corpus aspexit: sed postmodum pensans
hoc forte non esse anime sue perutile ad votum
lumen amisit.

¶ De sancto Amando ep̄o. c.

Amandus ep̄s no⸗
bilibus parētibus ortus: mona
sterium introiuit. Qui die qua⸗
dam maximū serpentē inuenit:
quē statim virtute crucis ad fo⸗
ueam inde nunq̄ exiturum ire coegit. Post hoc
dum romā venisset: ⁊ in ecclesia sctī petri apl'i p̱
noctaret: custos ecclesie ip̄m irreuerēter foras
p̄iecit. Cui postmodū añ fores dormitāti beat⁹
petrus apparuit: ⁊ ad gallias ip̄m redire man⸗
dauit. Qui cū ibidem regē godobertū de suis
criminibus diuinitus admonitus increparet:
rex ip̄m de regno suo eiecit. Cum aūt rex filiū
non haberet: ⁊ amādus sibi oratiōe natū a dño
impetrasset. Disposuit rex: vt eū ab amādo ba⸗
ptizari faceret. Quesito igitur sancto ⁊ ad regē
adducto prostrat⁹ ad pedes eius rex veniā pe⸗
tijt: ⁊ vt filiū suū quē precib⁹ sancti dñm sibi cō
cessisse nouerat baptizaret: instantius postula⸗
uit. Ille v̄o primam de venia petitionem exau⸗
diuit: sed secularib⁹ negocijs implicari nolens
secundā recusauit. Tandem victus precib⁹ an⸗
nuit voto regis. Et cum baptizareẗ infans ta⸗
centibus cunctis respondit amen. ¶ Post hec
ip̄m rex in traiecteñ. episcopū sublimari fecit.
Ubi cū verbum predicationis cōtemni videret
in vasconiā iuit. Et dum ibi predicaret: ⁊ qui⸗
dam iaculator ip̄m irrideret: continuo a demo⸗
ne arripitur: ⁊ proprijs dentibus se discerpēs:
q̄ viro dei iniuriā fecerit confitetur: ⁊ tandem
miserabiliter moritur. Ibi etiam cecus quidā
aqua lotionis manuū eius oculis perfusus il⸗
luminatur. ¶ Cum in quodam loco de volunta⸗
te regis monasterium construere vellet: ⁊ epi⸗
scopus proxime ciuitatis hoc egre ferret: misit
ad eum famulos suos: vt aut sanctum inde ex⸗
pellerent: aut dolose occiderent. Qui veniētes
ei in dolo suaserunt: vt secum pergeret: ⁊ sibi lo
cum aptum ad monasterium construendū ostē⸗
derent. Qui malitia eorum per spiritum agni⸗
ta: ad cacumen montis cum eis accessit: vbi eū
occidere disponebant; eo q̄ ⁊ ipse martyrium
affectaret. Subitoq̃ tanta pluuia ⁊ tempesta⸗
te mons tegitur: vt se mutuo videre non pos⸗
sent. Qui se mori putantes: prostrati veniā po
stulabant: ⁊ vt eos viuos abire permitteret ex⸗
orabant. Ipseq̃ orationē fudit: ⁊ mox sereni⸗
tas illuxit: ep̄iq̃ famulos amandus in pace di⸗
misit. Post que multa alia miracula faciens in
dño feliciter obdormiuit. viij. idus februarij:
circa annū dñi.cccccccxx. tp̱e heraclij ip̱atoris.

¶ De sancta Dorothea virgine
⁊ martyre. Cap̄.ci.

Dorothea
v̄go ⁊ martyr apō
cesareā cappado⸗
cie passa est. Cui⁹
cum due sorores christa ⁊ ca⸗
lixta: que in tormentis terri⸗
te fuerant apostatassent: tra⸗
dita est Dorothea virgo a iu⸗
dice duabus sororibus suis:
vt ipsius animū ad deorum sa
crificia inclinarent. Quas diuino nutu sancta
virgo versa vice ad fidei veritatem reuocauit:
⁊ ad martyriū animauit. Qua de re ip̄e sctē am
be in cuppā misse ⁊ in conspectu sororis incen⸗
se xp̄o animas tradiderunt. ¶ Dorothea v̄o in
catastam leuata ⁊ palmis diutissime cesa tandē
data sentētia ad decollandū ducta est. Que dū
ad passionem tenderet: scolasticus quidem no⸗
mine theophilus virginem irridendo rogauit:
vt quia ad paradisum sponsi sui pergere se dixe
rat: de ipso paradiso rosas sibi aliquas destina
ret. Qđ ⁊ illa spopōdit. Dū aūt iugulo feriēda
foret: astitit ei iuuenis cernētib⁹ multis: qui ei
dē in sinu suo tria mala ⁊ tres rosas p̄sentauit:
quas sibi de p̱adiso spōsi sui attulisse asseruit.

Quē saucta rogauit: vt eas theophilo deferat: qđ ꝛ factū ē. Propter qđ cū theophilus rosas inuisas tēpoꝛe hyemis aspiceret: ꝛ miraculuꝫ considerasset: cōuersus est: ꝛ post decollationē virginis ꝛ ip̄e tent⁹ in equuleo leuat⁹ ac diuti⁹ toꝛtus: tandē gladio cedēte martyꝛiū consumauit. Passa est aūt virgo xp̄i. viij. idus februarij.

¶ De sancta Doꝛothea virgine. Cap. cij.

Doꝛothea altera virgo apud alexandriā tēpoꝛe maxētij ꝛ maximi imperatoꝝ passa est. Que vt octauo libꝛo ecclesiastice histoꝛie traditur: nobili pꝛogenie oꝛta Christo dn̄o seruiebat: ꝛ votū virginitatis emiserat. Sed maximus in partib⁹ egypti existens pudicitie hostis ꝛ fidei: xp̄ianos mares ad deoꝛū culturā: virgines ad voluptatē obscenā: totis nisibus ꝓuocabat. Dum igitur virgo xp̄i ab eodē pꝛo adulterio impetit̄: accepta dilatione timensq̄ꝫ virginitatē amittere: nocturno silentio clam aufugit: ꝛ heremū petens oꝛationibus ꝛ ieiuniis multo tempoꝛe vacans in pace quieuit. Cuius exempluꝫ multe virgines imitate sunt. hec ibi.

¶ De sancto moyse abbate. Cap. ciij.

Moyses abbas in deserto de scythi penitentiam egit. Qui fratri a se petēti sermonē dixit: vt in sua cella sederet: ꝛ ip̄a eū vniuersa doceret. Cū quidam frater senex infirmatus in egyptū vellet ire ne fratres nimis grauaret: pꝛohibebat eū moyses abbas ne iret: qm̄ in foꝛnicationē incideret. Qui contristatus est nimiū: tam infirmitatē suā quā senectutem considerans. Et contra abbatis inhibitionem discessit. Cui cum virgo quedaꝫ ex deuotione seruiret ille conualescens eam violauit. Que concepit ꝛ peperit. Senex ꝙ infantē in vlnis suscipiens: in die magno festiuitatis que erat in scythi ecclesiā cuꝫ multitudine fratrū intrauit. Et puerū cuꝫ lachꝛymis oībus ad sui confusionē ꝛ alioꝛū exemplū ostendebat: et ip̄m filiū inobediētie foꝛe dicebat: ac vt nemo de senectute pꝛesumeret admonebat: necnō vt pꝛo se oꝛarent omnibus supplicabat. Cui moyses abbas penitentiam imposuit: ꝛ ille ad cellam reuersus ad pꝛistinum statū rediit. ¶ Fratrem quendā qui peccauerat abbati moysi miserunt iudicandum. Qui accepto sacco pleno harena venit ad eos. Et interrogat⁹ ab eis q̇d hoc esset: respondit ꝙ erant peccata sua post se currentia in similitudinem harene ponderosa: que ipse non poterat videre: qui tamen venerat aliena iudicare. Ille autem hoc audientes fratri pepercerūt. Hec in vitis patrum. Quieuit autem abbas moyses in domino: ꝛ agitur eius festum septimo idus februarij.

¶ De sancto Moyse abbate alio episcopo saracenoꝛum. Cap. ciiij.

Moyses alius abbas ethiops natione ep̄s saracenoꝛū fuit: vt habet̄ in hystoꝛia tripartita. Hic postmodū ab egyptiis captus: ꝛ fuus effectus ꝓpter multas culpas a dn̄o suo expulsus: latrociniis ꝛ homicidiis deditus est. Tandē exemplo sanctoꝛū anachoꝛitarū ad penitentiā ꝓuocatus: ꝛ xp̄ian⁹ ac monachus effectus est. Fuitq̄ꝫ discipul⁹ isidoꝛi abbatis. Cuius sanctitatis exēplo omnia diaboli figmēta deuicit: ꝛ demonib⁹ admodum terribilis fuit. Deinde ad sacerdotij oꝛdinem ascendit: ꝛ septuagintiquinq̄ꝫ annis in heremo seruire studuit. Cum aūt p̄mo clericus factus esset: ꝛ ep̄us ei superpelliceū imposuit: dixit ei ep̄s ꝙ factus fuerat nimiū cādidatus. Ille xo quesiuit ab episcopo: an a foꝛis: an ab intus: q̄si diceret ꝙ dealbatio exterioꝛ sine interioꝛi nihil pꝛodest. Volens aūt episcopus eius patiētiam compꝛobare: dixit clericis suis: vt quādo ad altare accederet: eum cū iniuria expellerēt. Deinde ipsum insequētes quid loqueret̄ audirent. Proiicientes ergo eum foꝛas dicebant. Exi foras ethiops. naꝫ ethiops niger erat: q̇ egressus inter se dicebat: ꝙ illi optime fecerāt ipsuꝫ expellendo: eo ꝙ cū homo nō esset inter homines stare pꝛesumpsisset. Hic auteꝫ sex annis in cella inclusus stetit: quibus nulla necessitate exiuit: panem solū comedens ꝛ aquam ad mensurā bibens: totaq̄ꝫ nocte stans apertis oculis oꝛabat: vt tētationes quibus i somnis fatigabat̄ deuinceret. Transactis sex annis oībusq̄ꝫ tētationib⁹ supatis ex charitate ductus nocturno tempoꝛe cellas monachoꝝ circuibat: ꝛ aquam aliquādo a decem: aliquando a duodecim: aliq̄n a viginti deferēs stadiis: omniū fratrū lagenas īplebat: factoq̄ꝫ mane nesciret̄ q̇s eēt ad cellā redibat. Quē nocte quā demō vt eū ab hoc ope euerteret: q̄si ad moꝛtē in doꝛso ꝑcussit: q̇ mane iacēs reptus: ꝛ q̇s eēt agnit⁹ ad ei⁹ tuguriū ꝑ fratres reduct⁹ fuit. Quieuit in pace in deserto scythi vij. idus februarij. lxxx. discipulis derelictis.

¶ De sancto Augulio ep̄o. Cap. cv.

Augul⁹ episcopus in bꝛitānia martyrium passus est. Hic eīm pōtifex auguste ciuitatis bꝛitānie etate ac virtutib⁹ ꝓuectus cursum tp̄is per martyriū cōplens eterna meruit suscipe p̄mia. vij. idus febꝛ. vt ait ado.

¶ De sctā Coiuta v̄gine ꝛ martyre. Cap. cvi.

Coiuta virgo et martyr apud alexādriā sub Decio cesare passa ē agēte diuio p̄side. Qui vt

habetur sexto ecclesiaste historie libro: beatum
metranū senē volentem impia verba proferre:
iussit omne corpus eius mēbratim fustibus col
lidi: vultumqꝫ eius ac oculos acutis calamis
terebrari. Deinde ipm extra ciuitatē eiectū la⸗
pidibus mactari: vt superius dictū est secūdo
kalen. februarij. ¶ Post hec iubente in iq̄ssimo
preside Coiutā virginē adorare idola recusan
tem: pagani pedibus innectentes: ⁊ per plate⸗
as ciuitatis hinc inde trahentes horrendo sup
plicio corpore discerpserunt. Sicqꝫ christo spi
ritum reddidit sexto idus februarij.

¶ De sancta Apollonia virgine ⁊ martyre. Cap. cvij.

APollonia
v̄go ⁊ martyr apd̄
alexandriam sub
Decio cesare passa est agente
diuino preside predicto. Quā
pagani detentā ad idola per⸗
ducentes iussu presidis ado⸗
rare cogebant. Quod cū illa
execraret persecutores ipius
omnes primū dentes excusse
runt. Deinde copioso igne accenso cū minaren
tur viuam se eam incensuros: nisi cum eis im⸗
pia verb[a p]roferret: paulului quidem intra se
metipsa [d]eliberans: repente de manibus im⸗
piorum prorupit: ⁊ in ignem quem parauerāt:
prosiliuit. Sicqꝫ igne combustam in odorē sua⸗
uitatis suauissimum christo hostiam obtulerūt
quinto idus februarij. Cuius corpus vna cum
reliquijs coiute virginis et metrani martyrum
a christianis alexandrie sepultum est.

¶ De sancto Ausberto episcopo. Cap. cviij.

TAsbertus epus fili⁹
sircanij illustris cū esset iuuenis:
andragasinam virginem filiam il
lustris roberti officialis lotharij
regis francorum: satis renitentē
tandem a parentibus coactez desponsauit vxo⸗
rem. Nam cum ab annis puerilibus deo virgi⸗
nitatem vouisset: virum omnino accipere recu⸗
sabat. Cum autem deū lachrymis propulsasset
vt eius pudicitiam cōseruaret anteq̄ a viro tra
ducta esset: subito graui in faciem lepra percu⸗
titur: ⁊ a consortio hominum separatur. Sic⸗
qꝫ dispensante andoeuo episcopo a viro repu⸗
diatur: ⁊ in cenobio virginum iuxta monaste⸗
rium beluaci situm virgo ipsa sacro velamine
cōsecratur. Sed post dies modicos a lepra mū
data: priorem speciem reassumpsit. Que ⁊ post
modum eiusdem loci abbatissa facta est lauda
biliter vixit. ¶ Ausbertus v̄o vxoris exemplo
relicta aula regia in qua inuite morabatur: de
voluntate lotharij regis monachus effectus
est in monasterio fontanelle: sub sancto vande⸗
gisillo abbate. Deīde ab ādoeuo episcopo pres⸗
byter consecratus: theodorico regi nondū re⸗
gnanti: eum ad regnū ascensurum predixit. Et
in huius signum in agro ipsius theodorici tem⸗
pore hyemis herbam virentē ꝓduxit: que vsqꝫ
in presens ibidem perpetua viriditate conspi⸗
citur. Successit autez vandegisillo in regimine
monasterij fontanelle. Ac deinde post beatum
Andoeuūz ad episcopatū rothomagen̄. electus
fuit. Qui vti bonus pastor commissi sibi gregis
dominici mirabilē curam egit. Sed tandē regi
Pipino: quis falso tamē de ꝓditione suspect⁹
ab eodem apud altū montē in exiliuz actus est.
vbi in pace vitā finiuit. v. idus februarij. Cui⁹
corpus dū inde trāsferret visum est oculos ter
tio aperuisse. Sepultusqꝫ est ad presens apud
beluacum virtutibus clarens.

¶ De sancto Amonio confessore ⁊ abbate. Cap. cix.

AMonius cōfessor
vir eruditissimus origenis di⸗
dymiqꝫ discipulus fuit. Qui a
iuuentute vsqꝫ ad mortez p̄ter
panem assum nihil vnq̄ come⸗
dit. Nunq̄ visus ē irascēs: aut
iurans: aut mentiēs: aut vanum vel asperū vel
infirmum protulisse sermonez. Cum athanasio
episcopo romā tendens ⁊ rediens: nullū ciuita
tis edificium vel opus spectabile preter aposto
lorum ⁊ lateran̄. ecclesias cōspexisse narrauit.
Electus aliquādo in episcopū aurē sibi p̄cidit:
vt sic vti mancus ⁊ mutilatus episcopatu iudi⸗
caretur indignus. Et dum adhuc omnino hoc
non obstante electioni insisterēt: protestans q̄
sibi linguā precideret: dimissus est. Ignē de do
mo vicinorum assumens: nec in quo deferret pa
ratū habēs prunas inustis vestibus in sinu por
tauit. Quieuit in pace apud cyprum. v. idus fe
bruarij: vbi ⁊ sepultus est.

¶ De sancta Scholastica virgine. Cap. cx.

SCholastica virgo
beati benedicti soror ab ipso in
fantie tēpore domino dedicata
in monasterio fuit. Ad quaz vir
dei semel per annū visitandam
venire cōsueuerat. Quadā die cum discipulis
ad eam ex more descendit. Qui totum diem in
sacris colloquijs deducētes: incumbētibus iaz
noctis tenebris simul cibū sumpserūt. Cū ergo
adhuc ad mēsam sederēt: ⁊ tardior se hora pro
traheret: sanctimonialis virgo fratrē rogauit:
vt ibi secum eadem nocte permanēs diuinis eā
sermonibus refoueret. Quod ille om̄imode fa⸗
cere denegauit. Et cū tanta esset in celo sereni
tas: vt nec parua nubecula appareret: Schola⸗
stica insertis digitis man⁹ sup̄ mensam posuit:

et caput in manibus dominum rogatura declinauit. Mox𝔮ꝫ tāta coruscationis ⁊ tonitrui virtus tantaꝗꝫ inūdatio pluuie erupit: vt neqꝫ pater sanctus: neqꝫ qui cū eo erant fratres: extra loci limē pedem mouere potuissent. Sicqꝫ ipe exire extra tectū non valens: qui remanere spōte noluit: inuitus in loco cum sorore permāsit. Totamqꝫ noctem puigilē deduxerūt ⁊ ꝑ sacra vite colloquia se vicaria relatione refecerunt. Dieqꝫ sequenti vir dei ad monasterium rediit.

¶ Post triduum ꝟo in cella cōsistens eleuatis oculis vidit sororis animā de corpore egressam in colūbe specie celi secreta penetrare. Quod mox fratribꝰ nunciauit: eosqꝫ vt corpus ad monasterium suū deferrent trāsmisit. Quod in sepulchro qđ ipe sibi parauerat tumulauit. Sicqꝫ contigit: vt quorū vna mens semꝑ in deo fuerat: eorum quoqꝫ corpora: nec sepultura separaret. Quieuit in pace virgo domini. iiij. idus februarij. Hec gregorius. ij. dialo. cap̄. xxxiiij.

¶ De sancta Sothera virgine ⁊ mar. Cap̄. cxi.

SOthera ꝟgo ⁊ martyr in oriētis ꝑtibꝰ passa est. Que grauiter ⁊ diutissime alapis cesa: cū cetera quoqꝫ penarū genera vicisset nouissime gladio martyrium cōsumauit quarto idus februarij. Hec ado in martylogio.

¶ De sancta austreberta virgine. Cap̄. cxij.

AUstreberta virgo filia fifinnij illustris: ⁊ scti ausberti rothomageñ. epi soror fuit. Que voto ꝟginitatis emisso ab eodem fratre suo in cenobio virginū apud ciuitatem rothomagum inclusa: post laudabilia sanctitatis ⁊ vite testimonia. iiij. idus februarij migrauit ad dn̄m: vt dicit Guilelmus.

¶ De sancta Euphrosyna virgine. Cap̄. cxiij.

EUphrosyna virgo apđ alexandriam claruit. Que ipsius ciuitatis nobilissimo patre pannutio progenita fuit. Hic em̄ dū prole careret: ⁊ monasterium quodā monachorū ciuitati proximum frequentius visitaret. Eiqꝫ multas elemosynas conferret. Agabitum abbatē ⁊ monachos exorauit: vt sibi gratam sobolē a domino precibus impetrarēt. Cui deus orationibꝰ fratrum filiam euphrosynā concessit. Dum aūt ad annos nubiles peruenisset: ⁊ virginitatē suam xp̄o vouisset: eamqꝫ pater licet inuitam cuidam nobili iuueni dispondisset: virgo xp̄i votum adimplere cupiens de paterna domo latenter abscessit: ⁊ sumpto virili habitu seqꝫ smaragdum nominās ad dictū monasteriū sexum virilē fingens accessit: seqꝫ monachum fieri postulauit. Quē abbas gratanter excepit: ⁊ monasticū habitum sibi tradidit. Que in sctā religione ieiuniis ⁊ vigiliis pre omnibꝰ occupabatur: ⁊ ab omnibus masculus putabatur. Cū aūt eiꝰ eleganti decore fratres aliquādo tentarent: iussu abbatis sepe ratiin cellulā petiit: ⁊ sola inclusa deo seruiens omni tēpore māsit. Uerum pater ⁊ sponsus euphrosynam vbiqꝫ ꝑquirentes: nec vsqꝫ inuenientes: nimia tristicia afflicti eam vt mortuam deflebant. Pater ꝟo occupatus tristicia: sepius ad abbatem Agabitū veniebat: et se suis orationibus commēdabat. Ille ꝟo cum fratribus deum exorabant: vt qui pannutio concesserat filiam: eādem sibi reuelaret: vel defunctam. Sed cum abbas a domino se exaudiri minime conspexisset: ⁊ pannutius nullam consolationem recipere posset: perduxit abbas pannutium ad smaragdū inclusum: vt in eius facūdo colloquio consolaretur. Quem euphrosyna cognoscēs: sꝫ ab eo minime cognita: vtpote habitu virili vultu squalida et afflicta: patrem suꝑ amissione filie blādis adeo sermonibꝰ ꝯsolat: ⁊ sacris colloquiis exhortatur: ꝙ quasi rediuiuus effectus ex mortuo eam frequentius visitabat. Sicqꝫ. xxxviij. annis inclusa omnibꝰ incognita mansit. Post hec graui valitudine ꝑssa mortiqꝫ proxima: patrem secretius aduocat: eiqꝫ oīa sua occulta reserat: ⁊ ꝙ sit euphrosyna ipsius filia veris indiciis manifestat. Qibusqꝫ detectis inter eius manus spiritum exhalauit. Quam pater amarissime deflens: vtpote sero cognitā: audita abbati ⁊ fratribꝰ reuelauit. Dū corpus leuari deberet veritas detegitur: ⁊ virgo domini a fratribus cum lachrymis in monasterio sepelitur. In cuius exequiis monachus monoculus corpus deosculans lumen accepit. Pannutius ꝟo omnibus venditis pauperibus medium precij: ⁊ aliud mediū monasterio cessit. Ubi ⁊ ipse monachus factus in sancto proposito decēnio filie superuixit. Quieuit in xp̄o virgo sancta. iiij. idus februarij.

¶ De sanctis saturnino ⁊ sociis martyribus. Cap̄. cxiiij.

SAturninus presbyter: Dauid: felix: apuleꝰ: ⁊ plures socij eorundem martyres: apud aphricā passi sunt. Qui sub anolino ꝓconsule per diuersa tormenta gloriosissime triūpharunt. iiij. idus februarij. vt scribit ado.

¶ De sancto Seuerino cōfessore. Cap̄. cxv.

SEuerinus cōfessor claruit tēpore clodouij regis frācorū. Hic abbas fuit monasterij aganensis multorum miraculorū gloria celeberrimus effulsit. Nā prefatum clodoueum regem dudum validissimis febribus

oppressum quem nullus medicorum curare potuerat: ab eo accersitus sua confestim oratione sanauit: ⁊ in ciuitate parisiensi multos languētes a diuersis infirmitatibus liberauit. Dū autem rex eidem pro beneficij vicissitudine multas pecunias obtulisset: nihil omnino recepit: nihilq̨ aliud ꝓ munere petijt: nisi vt in toto regno quicūq̨ in carceribus qualitercūq̨ detēti libere laxarētur: quod ⁊ factū est. Qui diebus aliquibus parisius residēs: postq̄ obitū suū angelo nunciante cognouit. egressus vrbe ad mōtem qui castrum nauonis dicit̄ ꝓperauit. Ibiq̨ in oratorio quondam inter manus sacerdotum domino seruientiū expirauit. Admirabili luce instar stelle in eius transitu ecclesia circunfusa: ibiq̨ sepultus est. ij. idus februarij.

¶ De sancto Juliano hospitatore ⁊ confessore. Cap. cxvi.

Julianus cōfessor quia transeuntibus pro bono hospitio innocatur: qui et hospitator bon⁹ dicit̄: vtrūq̨ parentē ignoranter occidit. Cū enī existens iuuenis venationi insistens ceruum insequeretur: ceruus conuersus ei miraculose locutus ꝑdixit: ꝙ patrem suum ⁊ matrem suam occidere debebat. Quod iuuenis audiens timuit: ⁊ ne sibi prophetata contingerent ad regionem longe remotam latenter abscessit: vbi cuidam principi adhesit: ⁊ tam strenue secum se habuit: ꝙ principem militie eum fecit: ⁊ quandā castellanam viduam in coniugem ei tradidit: ⁊ castellū pro dote accepit. Interea parentes iuliani pro amissione filij vagantes eum vbiq̨ solicite requirebant. Tandem ad castrum cui filius preerat deuenerunt. Casuq̨ iulianus abscesserat. Quos cum vxor iuliani vidisset: ⁊ quinā essent inquisisset: ⁊ illi cuncta que de filio cōtigerant enarrassent: intellexit ꝙ viri sui parentes erāt: vtpote que hec a viro frequēter audierat. Ipos igitur benigne suscepit: ⁊ pro amore viri sui lectum eis dimisit: ⁊ ipsa sibi alibi cubile preparauit. Factoq̨ mane summo diluculo castellana ad ecclesiā perrexit. Julianus rediens thalamum suum vxorem excitaturus intrauit. Et inueniens duos pariter dormiētes: vxorem cū adultero suspicat⁹: extracto gladio ambos pariter iugulauit. Exiens autem domum obuiauit vxori ab ecclesia redeunti: ⁊ admirans interrogauit: quinam essent illi: qui in suo lecto dormierent: que respondit parentes suos esse: qui ipsum dudum quesierant: quos honorifice susceptos in suo thalamo collocauerat. Ille hoc audiens effectus exanimis amarissime flebat: ⁊ se miserum ⁊ patricidam exclamabat. Et dū coniugem vellet deserere pro penitentia peragenda: vxor omnino eum sequi proposuit: vt q̄ fuerat secum particeps letitie fieret ⁊ doloris. Sicq̨ abeuntes iuxta fluuium vbi multi peribant: hospitale fecerunt: in quo omnes pauperes hospitio recipiebant: ⁊ penitentiam peragebāt: omnesq̨ inde itinerātes iulianus trāsuadabat. Post multū temporis media nocte cū esset grauissimum gelu: audiuit iulianus vocē lugubrem: vt se traduceret inuocantē. Qui cōcitus surrexit: ⁊ pauperem frigore deficiētem transuexit: ⁊ accenso igne in domo sua calefacere fecit. Sed cum calefieri non posset: ipsum in lectulum suum portauit: ⁊ diligēter operuit. Post modicam horam qui infirmus ⁊ quasi leprosus apparuerat: splendidus ad ethera conscendit: ⁊ vale faciens hospiti suo: dixit ꝙ ipm ad eum deus miserat: ⁊ peccatum suum sibi dimissum propter hospitalitatem nunciabat. Sicq̨ ille disparuit. Et iulianus cū vxore post modicum plenus sanctis operibus vitam finiuit: secundo idus februarij. Et quia fuit pauperū peregrinorum susceptor: inde a viatoribus ꝓ bono inuocatus hospitio dicitur Julianus cognomine hospitator.

¶ De quadragesima. Cap. cxvij.

Quadragesima incipitur a dominica qua cantatur Inuocauit me ⁊c. et significat tēpus afflictionis: vbi ecclesia que tot tribulationibus clamauerat Circūdederūt me ⁊c. Et postmodū inuocandum adiutoriū respirauerat dicens. Exurge domine ⁊c. Esto mihi in deum protectorem ⁊c. Nunc se exauditam ostēdit dicens Inuocauit me ⁊c. Notādum autē ꝙ quadragesima quandoq̨ dicitur habere quadragintasex dies: quādoq̨ quadragintaduos: quādoq̨ quadraginta: quandoq̨ vo tm̄ trigintasex sm diuersos respectus. ¶ Dicitur autem esse quadragintasex dierum: omnibus ipsius diebus computatis: incipiendo videlicet a feria quarta cinerum: ⁊ procedēdo vsq̨ ad diem pasche omnibus diebus: tam dominicis: q̄ ferijs computatis. Quāuis enim diebus dominicis non ieiunemus: tamen a carnibus abstinemus. Ratio autem huius obseruantie est: quia licet sm theologos corpus humanum quadraginta diebus formetur: tamen sm philosophos quod verius reperitur: hominis corpus quadragintaquinq̨ diebus organizatur: ⁊ perficit̄: ⁊ quadragesimo sexto die anima corpori infunditur. Ideoq̨ quadragintasex diebus abstinemus: vt sicut aīa corpori infusa ex carnis cōmixtione quadragesimosexto die maculatur: sic in carnis afflictione quadragintasex diebus a macula expietur. ¶ Uel vt homo tot diebus deo persoluat abstinentie debitum: quod ab eius clementia se nouit esse perfectum. ¶ Dicitur etiā quadragesima fore quadragintaduorū die

rum incipiendo a prima dominica a qua munda quadragesima incohatur: ⁊ numerando oẽs dies vsq; ad resurrectionem tam dominicos ꝙ feriales. Cuius obseruantie ratio est. Qm̃ mathe⁹ quadragintaduas generatiões ab abrahã vsq; ad christum posuit: ex quibus christus in carnem descendit. Quoto ergo numero ad nos descendit per carnis generationem toto ad eũ ascendere debemus per carnis macerationẽ: Et hec est ratio ambrosij. ¶ Uel quia sicut filij israel ad terram promissionis pergentes. xlij. mansionibus per desertum factis ad ipsam terram deuenerunt. Sic ⁊ nos ad patriam eterne promissionis festinantes. xlij. dieb⁹ per huius mundi heremum ieiunijs afflicti ad eandẽ patriã deuenire oportet: ⁊ hec est ratio augustini. ¶ Dicitur insuper quadraginta dierum incipiendo a die cinerũ vsq; ad pascha solis dieb⁹ ferialibus computatis ⁊ dominicis in quibus non ieiunamus deductus. Cuius obseruantie ratio est: quia vt dicit Augustinus. Ad hoc vt habeamus quinquagenariũ quadragenario denarius adijciẽdus est. Quia ad hoc vt veniam⁹ ad eternam requiem: oportet nos presentis vite tempore laborare. Unde dominus post resurrectionem. xl. diebus cum discipulis mansit et postea. x. die spiritũ eis paraclytũ misit. ¶ Uel vt dicit gregorius. Cur in abstinentia quadragenarius numerus custoditur: nisi quia virtus decalogi per libros quattuor sancti euangelij impletur. In hoc etiam mortali corpore ex quattuor elementis subsistimus: et per voluptates eiusdem corporis decalogi preceptis contrahimus. Quia ergo per carnis desideria decalogi mandata contempsimus: dignum est vt eandẽ carnem quater decies affligamus. ¶ Dicitur preterea quadragesima esse. xxxvi. dierum incipiendo a prima dominica vsq; ad pascha deductis diebus dominicis ⁊ solis ferijs computatis. Cuius ratio est vt dicit gregorius: quia dum per. ccclxv. dies annum dicimus. xxxvi. diebus ieiunantes quasi anni nostri siue temporis decimas deo damus. Non solum enim deo debentur decime rerum sed etiam decime dierum. Notandum autem ꝙ xp̃us postq; baptismum suscepit statim suum ieiunium incohauit. Quare autem eo tempore nostrũ ieiunium non obseruamus: sed cum pascha potius illud cõtinuamus: quadruplicem rationem assignat iohannes beleth in summa de officijs. ¶ Prima est si volumus cum christo resurgere quia pro nobis passus est ⁊ nos cum eo compati debemus. ¶ Secunda causa est vt per hoc filios israel imitemur: qui eo tempore exierunt de egypto ⁊ subsequenter eodem tempore de babylonia. Quod inde probatur: quoniam tam isti ꝙ illi statim egressi celebrauerunt pascha. Sic ⁊ nos imitantes illos hoc tempore ieiunamus vt de egypto ⁊ babylonia. i. hoc mũdo exeuntes in terrã hereditatis eterne ingredi mereamur. ¶ Tertia est: qm̃ feruor libidinis magis accendit tempore veris: vt ergo refrenemus corporis estum hoc tẽpore maxime ieiunamus. ¶ Quarta est: quia statim post ieiuniũ debemus eucharistiã sumere. Sicut igitur filij israel priusq; agnũ comederent se affligebãt: edẽtes lactucas aggrestes ⁊ amaras. Ita nos debemus per penitentiã prius affligi: vt digni ad esum agni vite peruenire valeamus. hec iohãnes beleth vbi supra.

¶ De sancto Agabo ꝓpheta. Cap. cxviij.

Agabus ꝓpheta vt abbas dorotheus scribit: vnus fuit ex. lxxij. discipulis christi. Hic natione antiochenus: vt habetur Actuũ. xi. tẽpore apostolorum ex hierosolymis antiochiã veniẽs significabat per spiritũ famẽ in vniuerso orbe futurã: que facta est sub claudio cesare. Cuius rei gratia discipuli prout quisq; habebat ꝓposuerunt in ministerium mittere habitãtibus in iudea fratribus: quod ⁊ fecerũt mittẽtes ⁊ seniores per manus barnabe ⁊ pauli. ¶ Hic etiã cũ paulus esset cesaree illuc superueniẽs tulit zonã pauli: ⁊ alligans sibi pedes et manus dixit per spiritũ sanctum: virum cuius erat zona illa sic alligãdum per iudeos in hierusalẽ ⁊ tradendũ in manus gentiũ: sicut ⁊ rei euentus probauit. Sic ergo sub noui testamẽti gratia iste prophetico spiritu claruit. Qui et antiochie in pace quieuit idibus februarij.

¶ De sanctis Fusca virgine et Maura martyribus. Cap. cxix.

Fuscavirgo ⁊ maura nutrix eius apud rauẽnam martyrium passe sunt sub preside Quintiano. Hec nobili patre eiusdem verbis nomine syroi gentilitatis errore detento ꝓgenita: cum esset annorum quindecim desiderabat esse christiana. Quod cum maure nutrici sue secreto reuelasset: et ipsa puelle consensisset: imo etiam ad christi fidem transire disponeret: venerunt occulte noctu ad sanctum presbyterum hermolaum: qui eas baptismatis vnda perfudit: et de fide dilgẽter instruxit. Que cum syroi pater eius didicisset: ⁊ filiam ab intentione xp̃iana reuocare nõ posset: eã in carcere clausit: ⁊ cibum oẽm triduo denegauit. Quibus dieb⁹ syroi missis ad filiam matronis ⁊ coetaneis puellis: vt eã ad patris voluntatem inflecterent virgini persuaderi fecit: sed nihil oĩno ꝓfecit. Deinde ipse idẽ in carcerẽ personaliter accessit; ⁊ fuscã blandis sermoni-

bus demulcēs animū eius in nullo mutare pre-
ualuit. Qua inde postmodum eductam gladio
perimere voluit: sed mater eius se interposuit
sperans ex dilatione temporis filiā ad patris
voluntatē blanditijs demulcendā. Tunc ad sa-
crificandum dijs suis pater accessit: vt ipi filie
propositū cōmutaret. ¶ Post dies aliqȝ preses
quintianus rauennā ingressus hoc audiēs mā-
dauit fuscam et maurā cū parētibus suis ad se
vinctos adduci. Ministri vero videntes eā oran-
tez: et angelū dn̄i splendidū: iuxta eā stantē ter-
riti redierunt. Et dum hec presidi renūciarēt:
fusca et maura se sponte sibi presentauerunt: et
xp̄ianas esse viua voce pronūciarunt. Dum aūt
preses syroi tentū interrogasset: cur filiā chri-
stianam fieri permisisset: illeqȝ econtra se excu-
sans omnia gesta per ordinē retulisset: quin-
tianus quidē syroi dimisit: fuscam vero xp̄m con-
fitentem et idola confutantē flagellari manda-
uit. Deinde in carcerē vna cum maura trudi fe-
cit. Et dum in fide immobiliter perseuerarēt:
iussit eas preses ex vrbe educi: ibiqȝ illas gla-
dio transuerberari. Cum autē ad locū certami-
nis adducte fuissent: fusca oratione fusa ad do-
minū: vt susciperet aīas earū in pace: voce celi-
ca confortatur: deinde a spiculatore gladio per
latera transfixa necat̄. Maura vero nutrix eius
tenens corpus virginis cū lachrymis rogauit
carnifices: vt eam simili passione transfoderēt
quod et factuz est. Quarū corpora naute quidā
xp̄iani noctu rapientes ad prouinciam tripoli-
tanā ciuitatē sabratā ea deduxerunt et ibidem
honorifice condiderūt. ¶ Transactis vero mul-
tis annorum curriculis ciuitate illa a paganis
depopulata: vitalis quidā venetus diuinitus
ad vrbez ipam desertā nauigauit: et corpus san-
cte fusce inde sublatum ad prouinciam venetie
transtulit: et in ciuitate torcellensi cum honore
collocauit: vbi et ecclesia eius nomini fabricata
est. Passa est autem virgo christi cum eius nu-
trice idibus februarij.

¶ De sancto Stephano abbate. Cap. cxx.

STephan⁹ abbas or-
dinis grandimonten̄. fundator cla-
ruit anno dn̄i. clxxxi. Hic de aluer-
nia natus nobilissimi cuiusdā ste-
phani filius in annis puerilibus ab eodē bene-
uentū deductus sanctoqȝ miloni archiep̄o tra-
ditus annis. xij. sub ipo doctus et educatus est.
A quo postmodū discedens vitāqȝ anachoriti-
cam ducere cupiēs: multis heremis peragra-
tis vt locum quietis inueniret: tandez deuenit
aquitaniaz prope ciuitatē lemouicen̄. montēqȝ
nemorosum et asperum qui dicitur muretus cō-
scendit quem sibi locum aptum elegit: factoqȝ
paruo tugurio monasticam vitam ducere cepit:
pane solo et aqua refectus: lectulo ex tabulis
tantū absqȝ aliquibus stramentis decumbens:
vestes viles et leues induēs: quas nullo calore
minuebat: nullo frigore peraugebat. Ibiqȝ or-
dinē inchoauit pluribus miraculis fulgēs. In-
ter que dum quidā miles peccatū aliquod sibi
confessus esset: a quo nullatenus desistere vole-
bat: imo etiā ne crimen desereret: si forte pro se
sanctus oraret valde dubitabat: abbatē rogauit
instanter: ne pro se preces ad deū vllas effunde-
ret. Pro eo tamē stephanus orauit: et antequā ide
recederet: militem a peccato volūtarie subtra-
xit. ¶ Cum quidam diues ei victualia sepe de-
ferret: quadā die cibaria portans: a p̄donibus
in itinere capit̄ et spoliatur. Qd̄ sanctus dei per
spiritū intelligens: pro viro xp̄z orauit. Et ecce
nocte vir ille liber dimittit̄: et cū furibus diuini-
tus vincularis mane victualia deferēs ante mo-
nasterij ianuas reperit̄. Predonesqȝ viso mira-
culo conuertunt̄: et imposita eis per abbatē pe-
nitentia relaxant̄. ¶ Ipse obitū suū sibi reuela-
tum a deo lōge ante predixit: et anno etatis sue
lxxx. sanctitate mirificus in pace quieuit idibus
februarij. Cum aūt fratres eius obitū occulta-
rent: vt pacifice sine populorū concursu corpus
sepelire possent. Adest subito p̄sbyter ciuitatis
et populi multitudo eius obitum cognouisse cla-
mātes: et eius sepulture interesse supplicātes.
Et interrogati quō eius transitum didicissent.
Respōderunt quod puer quidā nup̄ migrauerat:
qui biduo ante loquelā miserat: sed dū ad vlti-
mam deuenisset horā locutus fuerat dicens: quod
scalam lucidissimā viderat: cuius cacumē celū
et infima pars montē muretū tenebat p̄ quam
dn̄m stephanū conscendisse cōspexerat: cū quo
et ipm statim abire oportebat. Et his dictis cō-
tinuo expirauerat. Sicqȝ populus ei⁹ interfue-
runt exequijs: sepultusqȝ est in monasterio ipo.
¶ Post aliquos annos sub abbate petro ei⁹ suc-
cessore monachi diuina reuelatione moniti: ce-
nobium et ordinem ad grādimontem transtule-
runt: a quo et ordinis vocabulum assumpserūt:
vbi et nouum monasteriū construēres corp⁹ sc̄ti
stephani detulerūt: vbi et iacet signis coruscās.

¶ De sc̄tō stephano alio abbate. Cap. cxxi.

STephan⁹
alius abbas mona-
sterij iuxta reatine
ciuitatis menia constituti pa-
ter fuit tēpore gregorij pape
primi. De quo idē doctor scri-
bit: quod fuit vir valde sanct⁹: pa-
tientie singularis. Cuius lin-
gua lz esset rustica: docta erat
eius vita. Hic pro amore cele-
stis patrie cuncta despexerat: tumult⁹ hominū
deuitabat: crebris orōnibus intentus erat: in quo
vir patientie intantū excreuerat: vt eū sibi ami-
cū crederet: qui sibi molestiā irrogasset. Red-
debat in cōtumelijs gratias; si quid sibi damni

fuisset illatũ: hoc maximũ lucrũ putabat. Hunc
cum dies mortis egredi de corpore vrgeret cõ-
uenerunt multi: vt tam sancte aĩe de mũdo rece
denti suas aĩas cõmendarent. Quorũ alij circa
eius lectulũ consistẽtes corporeis oculis ange-
los ingrediẽs viderũt: sed dicere quicq̃ nõ po
tuerũt: alij oĩno nil viderũt. Et hi ergo qui vi-
derant: ꝛ qui nil penit⁹ cõspexerãt: vno oẽs ti-
more ꝑcussi fugierũt: nullusq̃ illic assistere eo
moriẽte potuit: vt palã daret intelligi: que illa
egrediẽs sctã aĩa susciperet: cuius egressuz ne
mo mortaliũ ferre potuisset. Hec gregorius.

¶ De sctõ Ualẽtino epõ ꝛ martyre. Cap. cxxij.

Ualentinus epũs ichty-
rañ. ĩ vrbe ro
ma martyrium passus est. Nam
cũ cratõ quidã ciuis athenieñ.
orator cõspicuus grece ꝛ latine
lingue perit⁹ Rome clarus ha-
beretur: tresq̃ haberet discipulos cõciues no-
biles athenieñ. scilicet proculũ phebũ ꝛ apollo
niũ secũ in vrbe perorãtes: contigit filiũ eius
ceremonẽ tanta egritudine per trienniũ detine
ri: vt incuruatus dorso caput circa genua defle
xum teneret: ꝛ nisi portaret ab alijs se oĩno mo
uere nõ posset. Cũ autẽ nullus medicorũ eidez
subuenire potuisset: extitit quidã tribun⁹ fron
tonius: qui germanã suã asseruit per quendam
valentinũ ichtyrañ. epm̃ a simili passione libe-
ratã. Quẽ craton ꝑ quosdã nobiles amicos su-
os ad se romã accersiuit: ꝛ vt filiũ suũ sanaret
sicut ꝛ germanã tribuni sanauerat instãti⁹ sup
plicauit. Promittens ei dimidiũ suarũ facultã
tum: si filiũ suũ redderet sibi sanũ. Sanctus ṽo
eius diuitias contẽpsit: sed pauperibus dan-
das persuasit: nihilq̃ aliud ab eo petijt: nisi vt
in xp̃m crederet: ꝛ filius eius salutẽ ꝑciperet.
Qui dũ se cũ omni familia ꝛ tribus eius disci-
pulis fidẽ xp̃i percepturos ꝓmitteret: si filium
eius curaret: ingressus valẽtinus cũ filio crato
nis cubiculũ: tota nocte in oratiõe ꝑseuerauit.
Et circa mediã noctẽ subito lux maxima in cu-
biculo effulsit: ꝛ ceremon sanatus cũ epõ psalle
re cepit. Et facto mane valentinus puerũ patri
erectũ restituit atq̃ cratonẽ cum vxore et filio
ꝛ omni eius familia: necnõ proculũ phebum ꝛ
apolloniũ baptizauit: ꝛ in fide diligẽter instru-
xit. Ceremõ aũt discipulus eius effectus epm̃
predicantẽ sequebat. ¶ Cũ aũt prefati crato-
nis discipuli xp̃m predicando multos conuer-
terẽt: ꝛ valentinus epũs plurima miraculorũ si
gna faceret: senatores romani inuidia accensi
eo q̄ ꝓpter istos multi deorũ cultũ deserebãt:
valentinũ episcopũ detineri fecerunt: ꝛ virgis
cesuz eo q̄ sacrificare nollet placido vrbis pre
fecto tradiderunt. Qui ip̃m in arta custodia re
clusit: ꝛ media nocte populum timens illum in
ip̃o carcere decollari fecit. Cuius corpus pro-
culus phebus ꝛ apollonius noctu rapuerunt: ꝛ
ad ciuitatem ichtyraneñ. deferentes in subur-
baio ciuitatis honeste sepulture tradiderunt:
vbi cum in dei laudibus iugiter persisterent tẽ
tia gentilibus traditi sunt licentio consulari.
Qui sciens eos a multis populorũ insignib⁹ di
lectos: noctis medio iussit eos sibi presentari:
ꝛ immolare dijs recusantes capitali sententia
clãdestine puniri. Statimq̃ de ciuitate illa di-
scessit: ꝛ quo abiret nemini reuelauit. Quorum
corpa a quodã abundio presbytero iuxta corp⁹
sancti Ualentini tumulata fuerunt. Passio ho-
rum recolitur decimosexto kalendas martij.

¶ De sancto Ualentino presbytero
et martyre Cap. cxxiij.

Ualentinus presbyter et
martyr. Ro-
me passus est sub claudio impe
ratore. Quẽ imperator de chri-
stianitate accusatũ teneri fecit
in vinculis duob⁹ dieb⁹. Dein-
de sibi in amphitheatro ꝑsitatũ
interrogauit: cur deos nõ adoraret. Sctũs ṽo
christi fidem constanter multis rationibus ve-
rissimam comprobauit ꝛ omnes deos gentium
confutauit: in tantum vt imperator ip̃m de sa-
pientia cõmendaret. Uerum dum calphurnius
prefectus assistens claudio diceret imperatorẽ
seductũ: timens imperator populi astantis cõ-
fusionem animo immutatus valentinum tradi
dit asterio principi: vt eum in domum suam ad
ductum patienter tractaret: ꝛ ip̃m ad deorũ sa-
crificia suaderet. Cum autem sanctus domum
principis introisset: et christum lumen verum
inuocasset: vt domum asterij illuminaret: dixit
ei asterius: q̄ quia christum lumen appellaue-
rat si filiam eius adoptiuam cecam illuminare
in christi nomine posset: ip̃e cum omni eius fa-
milia christo crederet. Sanctus autem pres-
byter oratione facta puellaz illuminauit ꝛ aste
rium cum omni domo sua ꝛ filia conuertit ꝛ ba
ptizauit. Que cum audisset claudius iussit aste
rium ꝛ puellam atq̃ omnem eius familiam te-
neri: ipsosq̃ cunctos ad ciuitatem ostiã missos
per diuersa tormẽta vita presente priuari. Sã
ctum ṽo valentinum iussit fustibus cedi: ꝛ con
fitentem christum via flaminia adductum capi
te truncari. Cuius corporis a quadam matro-
na sauinella collectum in eodẽ loco sepultum
est. xv kalendas martij.

¶ De sanctis Basso et Antonino
et socijs martyribus. Cap. cxxiiij.

Bassus: antonius: p-
rotolicus: tyrion presbyter: moyses:
bassianus: agathon: dionysius et
amonius apud alexandriam passi
sunt. Quorum bassus: antoninus
ꝛ protolicus pro christi nominis cõfessione in
mare demersi sunt. Tyriõ ṽo presbyter: moyses

bassianus ⁊ agathon igne cōbusti fuerunt. Dionysius autem ⁊ amonius gladio cedente passionem consumauerunt. xvi. kalendas martij. Hec hieronymus in martylogio.

¶ De sancto Sisinnio episcopo. Cap. cxxv.

SIsinnius episcopꝰ thasineñ. q̄ ciuitas est ꝑpe ephesum ⁊ vocatur thaus apud ip̄am vrbem claruit. Hic eutityo ⁊ eutitya nobilibꝰ parētibus smyrne ciuitatis ortus est. quorū precibus a deo obtētus est. cum prius prole carerent: ⁊ gratia suscipiende sobolis ecclesiam beati iohannis euangeliste apud ephesum sepius cum oblationibꝰ visitarent. Qui dū infans adhuc vbera matris lamberet: quarta sexta feria et sabbato semel tm̄ in die mām̄illas suggebat. Cum autē esset annorū octo a patre liberalibus disciplinis imbuendus traditur ⁊ in eius breui tēpore perfectus eruditur. ¶ Die quadā missus a patre vt blada subiectis sibi gentibus dispensaret: totū triticum pauperibus erogauit: quod pater audiens moleste tulit: ad suggestionē tamen filij ad horrea que prius ille vacuauerat processit: ⁊ ea oīa decoro ⁊ nouo frumento repleta diuinitus inuenit. ¶ Mortuo vero episcopo thausineñ. theodorus episcopus ephesinus metropolitanus ip̄ius diuina reuelatione eidē ciuitati sisinnium licet satis recusantem cuz adhuc esset annorū viginti in episcopū prefecit. Qui gregem dñicum sibi cōmissum verbis ⁊ exemplis solicite pascere curauit. ¶ Cuz quidā leontiꝰ presbyter per annos octo loquelā amisisset: sisinnius ei in xp̄i nomine mandauit: vt die natalis dñi tunc de proximo futuro missaz populo celebraret: quod ⁊ ille adimpleuit: loquela sibi exinde plenius restituta. ¶ Post hec sisinnius filiū mulieris vidue ab annis. xiiij. maligno vexatū spiritu: post triduanū ieiuniū ⁊ orationē ac vigilias tribus diebus in ecclesia celebratas a demonio liberauit. ¶ Sed dū per annos. xxxiiij. ecclesiam suam feliciter gubernasset die quadam hora sexta eo celebrante audita est vox de celis eum ad celestia vocans. Qui omni clero ⁊ populo conuocato: ⁊ in domino confortato: ea die qua postmodum decessit se ad dominū migraturū ꝑdixit: ⁊ vt predixerat: sic euenit. Quieuit nanq̄ in pace. xvi. kalendas martij. Cuius corpus in ecclesia sancti iohānis euāgeliste apud ephesum prout ip̄e iusserat delatum: ibiq̄ condigna veneratione tumulatum seruatur.

¶ De sancto Cratone martyre. Cap. cxxvi.

CRaton martyr ciuis athenienfis orator insignis Rome passus est. Cuius cum filium ceremonem contractum sanctus Valētinus episcopus sanasset: vt dictum est in eius passione. xvi. kalē. martij. cōuersus est ad xp̄m craton cum filio ⁊ omni familia sua: et ab eodē episcopo baptizati sunt. Postq̄ vero valentinus episcopus passus est. Craton etiam a senatu romano ex inuidia detentus ⁊ eorū sententia decollatus est. Cuius corpus ceremon filius sepeliuit in predio suo. xv. kalendas martij. Qui post patris martyriuz in sanctis operibus xp̄o deseruiens: ⁊ ipse post tempus aliquod laudabiliter ex hac vita decessit.

¶ De sanctis Faustino ⁊ Iouita martyribus. Cap. cxxvij.

FAustinus ⁊ iouita martyres apud ciuitatem brixie passi sunt sub adriano imperatore. Quorū prior in presbyterum: secundus vero in diaconum in ciuitate mediolaneñ a sancto apollonio episcopo ordinati: apud brixiam christum dominum predicabant. Quos imperator adrianus ip̄am vrbem ingressus cōprehendi fecit: ⁊ sacrificare nolentes in equuleo leuari ⁊ torqueri iussit. Qui cū ex equuleo soluti ante capitolium starent illesi: vnus de ministris nomine calocerus conuersus est: et magnum deum christianorum clamare cepit. Quem adrianus extra capitolium eijci fecit: faustinum vero et iouitam in ergastulo concludi. Ad quos visendos christus noctu veniens cum luce nimia confortauit eos. Cunq̄ hec custodes carceris calocero nunciassent venit ille ad ostium carceris: et visionem vidit: atq̄ a domino exhortationem accepit: ipse vero custodibus fidem christi predicauit: et eos ipsa nocte conuertit. Et cum a sanctis martyribus omnes stantes ante ianuam carceris baptismum expeterent: angelus domini eduxit sanctos ianuis clausis: qui calocerum cum militibus ad sanctum apollonium adduxerunt. Illeq̄ ipsos baptizauit hora quasi. xij. Et cum altare non haberent: in quo dominicum corpus cōficerent: subito apparuit quasi lintheamen niueum extensum habēs corpus domini inuolutū cū quattuor luminaribus accensis. Sicq̄ omnes sacrā eucharistiā sumpserūt. Deinde ab angelo ꝯfortati sunt. Qui ⁊ sanctos martyres in carcerē reduxit: ⁊ cum eis calocerū ⁊ eius milites clausis ianuis ⁊ signatis intromisit. Mane aūt facto cū hec adrianꝰ vidisset: ⁊ qr calocerꝰ cū eiꝰ officio intra carcerē ianuis clausis itroisset. Iratus oēs milites illos ante se adduci precepit: ⁊ eos oēs xp̄m cōfitentes decollari mandauit. Calocerū vero faustinum ⁊ iouitam secum vinctos mediolanū adduxit. Quos sacrificare nolētes ī equuleo leuatos diu mādauit torqueri; deinde lampades ar

dentes eorũ lateribus apponi. Et post hec stu-
pã resina et oleo adhibitis ignẽ copiosum sub-
ter eos accendi. Orantibus aũt sanctis: ignis
ad statuas deorum que capiti imperatoris su-
pereminebãt: prosilijt: ꝛ eas incẽdit. Impera-
torve eo fugiens sanctos dei pedibus ad poste
riora taurorum ferociũ ligari fecit ꝛ in silua di-
mitti: vt tracti post eos discerperent. Tauri ꝟo
in silua vti agni ad presepe steterũt. Angeli ꝟo
martyres exoluerũt: ꝛ eos tauris cũ omni ma-
suetudine insequentibus ad ciuitatem reduxe-
runt. Venientesqꝫ ad palatium coram imperato
re steterũt illesi: tauri ꝟo omnes sibi obuios cor
nibus vulnerabant: ꝛ ad sanctorum pedes hu-
militer procumbebant. Cũqꝫ hec adrianus ar-
ti magice deputaret voluit eos abinuicẽ sepa-
rare. Et calocerũ quidem antiocho presidi tra-
didit puniendum: faustinũ ꝟo ꝛ iouitam carce
ratos suo iudicio reseruauit. Antiochus autez
cuz alpes cotias esset trãsiturus calocerũ ante
se premisit custodie traditũ. Custodes ꝟo calo
cerum ad ciuitatem asteñ. adductũ carceri tra-
diderunt expectantes aduentuz antiochi. In-
terea imperator cũ sibi ãtiochus necessariꝰ eẽt:
misit prefectum sapritiũ ad ciuitatẽ asteñ. com
mittens eidem vt callocerũ diris tormẽtis cru
ciaret: antiochum ꝟo secum detinuit. Caloce-
rus ꝟo in ciuitate asteñ. carceri mancipatꝰ. Se-
cundũ militem conuertit: ꝛ eum ad faustinũ et
iouitam baptizandũ mediolañ. trãsmisit: vt di-
cet in passione secũdi. iij. kalen. aplis. ¶ Dum
aũt mediolanũ venisset angelus dñi faustinum
ꝛ iouitam de carcere ad secundũ extra ciuitatẽ
eduxit: a quibus baptisma nube quadã quam
prebente suscepit. Et ecce columba de celo ve-
nit ꝛ sacram hostiã deferẽs martyribꝰ tribuit.
Faustinus ꝟo secundũ cõmunicauit: ꝛ residuũ
eucharistie ei dedit: vt ad martianũ deferret q̇
apud tridonã vinctus detinebatur: vt in eius
passione dicet. ij. noñ. martij. Quo abeunte an-
gelus domini martyres ad carcerem reduxit.
Post hec adrianus brixiam redijt: et martyres
christi secũ reduxit: quos sacrificare nolentes
capitali sentẽtia damnauit. Quoꝝ corpa brixie
a christianis sepulta sunt. xv. kalen. martij. Ca
locerus ꝟo post hec sub sapritio proconsule in
ciuitate asteñ. martyrium consumauit: vt suo lo
co dicetur. xiiij. kalen. aprilis.

¶ De sancto Fausto monacho et
confessore. Cap. cxxviij.

FAustus monachus
beati bñdicti discipulꝰ fuit. Qui
eiusdem beati patris vitã cõscri-
psit. A quo cũ sancto mauro abba
te ad gallias missus eidez mauro
exinde semp adhesit: ꝛ ipsius vite ac sanctita-
tis imitator effectꝰ hortãtibus eũ fratribꝰ suis
suos actus ꝛ gesta memorie tradidit: ꝛ in ande
gaueñ. monasterio laudabilẽ vitaz duxit: ꝛ post
magistri trãsitũ ad cassineñ. monasteriũ redijt:
vbi ꝛ in pace in xpo q̇euit. xv. kalen. martij.

¶ De ieiunijs q̃ttuor tẽpoꝝ. Cap. cxxix.

IEiunia q̃ttuor tem
poꝝ a calixto papa instituta sũt.
Circa que tria vidẽda occurrũt:
scz quare ieiunamꝰ quattuor an
ni tẽporibus: quare illis mẽsibꝰ
scz martio: iunio: septẽbri: ꝛ decẽbri: ꝛ nõ alijs:
ꝛ quare tribus in septimana diebus: scilz feria
quarta: sexta: ꝛ sabbato. ¶ Primo igit vidẽdũ
est quare q̃ttuor ãni tẽporibꝰ ieiunamꝰ: scz in ve
re: estate: autũno: ꝛ hyeme. Cuius q̃ttuor assi-
gnant rõnes. ¶ Prima rõ sumit ex parte ipoꝝ
quattuor tẽpoꝝ anni. Qm̃ ver est callidũ ꝛ hu-
midũ. Estas callida ꝛ sicca. Autũnus frigidus
ꝛ siccus. Hyẽs frigida ꝛ humida. Ieiunamus
igit in vere: vt noxiũ humorẽ luxurie tempere-
mus. In estate: vt noxiũ calorẽ auaricie extin-
guamus. In autũno: vt castigemꝰ ariditatẽ su
perbie. In hyeme: vt refrenemus frigiditatez
accidie. ¶ Secũda rõ sumit ex parte quattuor
complexionũ: qm̃ in vere augmentat sanguis:
in estate cholera: in autũno melãcholia: ꝛ ĩ hye
me phlegma. Ieiunamus igit in vere: vt in no-
bis debilitet sanguis cõcupiscẽtie ꝛ inepte le-
ticie. Sanguineus em̃ est libidinosus ꝛ letus.
In estate: vt debilitet cholera iracũdie ꝛ falla
cie. Cholericus em̃ est iracũdus ꝛ versutꝰ. In
autũno: vt debilitet melãcholia cupiditatis et
tristicie. Melancholicus em̃ est naturalr cupi-
dus ꝛ tristis. In hyeme: vt debilitet phlegma
hebetudinis ꝛ pigritie. Nã phlegmaticꝰ est he-
bes ꝛ piger. ¶ Tertia rõ sumit ex parte q̃ttuor
elementoꝝ. Qm̃ ver comparat aeri: estas igni:
autũnus terre: hyems aque. Ieiunamus ergo
in vere: vt in nobis edomet aer elatiõis et sup-
bie. In estate: vt edomet ignis cupiditatis et
auaricie. In autũno: vt edomet terra frigidita
tis ꝛ ignorãtie. In hyeme: vt edomet aqua le-
uitatis ꝛ incõstãtie. ¶ Quarta rõ sumit ex pte
quattuor etatum. Qm̃ ver refert ad pueritiaz.
Estas ad adolescentiã. Autũnꝰ ad etatẽ virilẽ:
Hyems ad senectutẽ. Igit ieiunamus in vere
vt simus pueri p innocẽtiã. In estate vt efficia
mur iuuenes p cõstantiã. In autũno vt efficia
mur senes p prudentiã ꝛ honestã vitaz. ¶ Vel
potiꝰ vt satisfaciamꝰ deo quicq̇d p illas etates
aut p illas cõplexiones in q̃ttuor ãni tẽporibꝰ
vel in q̃ttuor elemẽtis eũ offendimꝰ. ¶ Quare
aũt in illis potius mẽsibus q̃ in alijs ieiunamꝰ
duplex rõ assignat. ¶ Prima rõ est: vt iudeos
imitemur qui quater in anno ieiunabãt. s. ante
pascha: ante penthecostẽ: ante senophegiam. i.
fixionẽ tabernacli in septẽbri: ante encenia. i.
dedicationẽ templi in decẽbri. ¶ Scḋa rõ est:
qm̃ hec ieiunia fiũt in martio germinãte terra

vt in nobis virtutū germina oriant̄: vt maio vel iunio quādo ſegetes colligunt̄: vt nos manipulos bonorū operum deo noſtro reddamus. In ſeptembre quādo vue vindemiant̄: vt nos diuina charitate inebriari valeamus. In decembre quādo herbe moriunt̄: vt nos vicia carnis mortificemus. ¶ Quare aūt tribus diebꝰ in hebdomada ieiunamꝰ duplex ſimil'r rō reddit̄. ¶ Primo quia ſicut homo cōſtat ex q̄ttuor elementis quantū ad corpus: ⁊ tribus virtutibus q̄tū ad animā: videlʒ rōnali: concupiſcibili: ⁊ iraſcibili. ſic per tres dies quattuor anni tēporibus ieiunamus: vt quicquid in carne vel anima delinquimus: deo per ieiuniū exoluamus: ſicut quaternarius ad corpus: ternarius vō ad animam refert̄. ¶ Secundo vt per hoc ſatiſfaciamus in die q̄cq̄d peccamus in menſe. Naʒ ſingulis mēſibꝰ tribꝰ diebꝰ ieiunamus. Et fiūt hec ieiunia in quarta feria: quia dn̄s a iuda ea die vēditus fuit. In ſexta: quia in cruce pepēdit. In ſabbato: quia in ſepulchro iacens diſcipulis triſticiā dereliquit. Hec ex ſumma de officio iohannis beleth: ⁊ ex dictis damaſceni et gnilelmi.

¶ De ſancto Oneſimo diſcipulo. Cap̄. cxxx.

Oneſimus diſcipulus apoſtoli pauli: ſeruus fuit Philemonis nobilis coloſceñ· eiuſdē apoſtoli familiariſſimi· Hic a dn̄o ſuo fugiens romā ad apoſtolum iam in carcere detētū venit: eiq̄ʒ ſedule miniſtrauit. Quem paulus ad xp̄m conuertit ⁊ baptizauit. Et ad dominuʒ cum epiſtola que intitulat̄ ad philemonē chriſtianū ⁊ correctū remiſit. In qua epiſtola paulus philemonē rogat: vt oneſimo delictū ignoſcat: ⁊ ip̄m vt chriſtianū ⁊ confratrē benigne ſuſcipiat. Quem philemō apoſtoli intuitu manumiſit: ⁊ ip̄m ad eum remiſit. Apoſtolus vō ip̄m epiſcopū epheſi ordinauit. Qui peracto predicationis officio poſt paſſionē pauli iterū romā rediit: vbi ⁊ pro fide chriſti lapidatꝰ occubuit. Corpuſq̄ʒ eius inde ad locum vbi fuerat ep̄us conſtitutus: delatum eſt. Qui paſſus eſt. xiiij. kalen. martij: vt dicit ado.

¶ De ſancta Juliana virgine et martyre. Cap̄. cxxxi.

Juliana virgo ⁊ martyr paſſa eſt in ciuitate nicomedia tēpore maximiani imperatoris. Hec aphricani nobilis ⁊ gentilis filia ex eadeʒ vrbe oriūda ab annis infantilibus chriſtiana: tradita eſt in ſpōſaʒ a pr̄e cuidā eleuſio p̄fecto. Quam cū ſponſus traducere vellet: ⁊ virgo domini ſibi copulari nollet: niſi fieret chriſtianus: fecit eā pater ſuus expoliari ⁊ grauiter cedi. Sicq̄ʒ flagellatā tradidit prefecto ſponſo eius. Ille ergo eam ſibi preſentatam ⁊ dudū examinatā: cum diceret ſe nullatenus ſibi populandam: niſi fieret chriſtianus: iratus iuſſit virginem extenſam a quattuor ſibi inuicē ſuccedētibꝰ virgis crudel'r cedi: deinde per ſex horas capillis appendi: ⁊ poſt hoc plūbum liquefactū in caput ipſius p̄fundi. Quod cū nihil ſibi nocuiſſet: eā cathenis ligauit: ⁊ in carcerem recluſit. Ad quā venit belial demō in ſpecie boni angeli: eiq̄ʒ dixit: ꝙ chriſtus ip̄m ad eam miſerat: ex cuius ſibi parte mandabat: vt dijs ſacrificaret: ne in tormentis male deficeret. Juliana vō dubitans: cum lachrymis orauit: vt dominꝰ ſibi reuelaret quis eſſet qui talia ſuaderet. Factaq̄ʒ eſt vox ad eam: vt ipſum apprehenderet: ⁊ q̄s eſſet confiteri cogeret. Que cum demonem tenuiſſet: interrogānſq̄ʒ q̄s eēt: dixit ei ꝙ belial demon erat: ⁊ ꝙ pater ſuus beelzebuth ipſum ad eam decipiendam miſerat: qui ⁊ demōes facit grauiter flagellari quoties a chriſtianis fuerint effugati. Dixitq̄ʒ ꝙ erant innumerabiles demones: q̄ a dicto beelzebuth ad omnia mala perpetrāda mittebantur. Ipſe multa ſcelera committi fecerat: ⁊ nunq̄ ab aliquo chriſtiano eo modo detentus fuerat. Nam adam ⁊ euam fecerat in paradiſo preuaricare: ⁊ abel a cayn occidi: ⁊ populū in deſerto ad vitulum adorādum conuerti: ⁊ tres pueros in caminum ignis immitti: ⁊ hieruſalem inflammari: ⁊ alia multa plurimis peſſima opera perpetrari. Tunc iuliana manibus retrorſum ipſum ligauit: ⁊ cum cathena qua vincta erat diutiſſime verberauit. Et cum die ſequenti iuſſu prefecti de carcere educeret̄: demonem poſt ſe trahebat ligatum. Qui cum miſericordiā eius peteret: ne amplius de ſe ridiculum faceret: per totum forum illum traxit: ⁊ tandem in latrinaʒ quādam proiecit. Et cum ante prefectum conſiſtens chriſtum confiteretur: in quadam rota extenditur: intantuʒ vt omnia oſſa eius vſq̄ʒ ad exitum medullarum confringerētur. Angelus autē domini rotam cōminuēs virginem in mōmēto ſanauit. Quo miraculo viſo centū viginti gentiles promiſcui ſexus ad chriſtum conuerſi ſunt: ⁊ in confeſſione nominis chriſti decollati. Deinde in ollam plumbo liquefacto repletam iuſſu eleuſij mittitur: ſed plūbo velut ſuaui balneo tepefacto virgo illeſa educitur: qua educta plumbuʒ ebulliēs proſiliit: ⁊ ſeptuagintaq̄nq̄ʒ gentiles ex circūſtantibus interfecit. Tūc preſes gladio caput eius amputari precepit. Quā demon quē verberauerat in ſpecie iuuenis inſequi cepit: ⁊ gentiles exhortari: ne ſibi parcerent que deos vituperauerat: ⁊ ſe nocte precedente grauiter flagellauerat. Et cū ip̄m virgo reſpexiſſet: aufugit demon: dubitans ne iteruʒ ſe capere vellet. Ducta eſt igit̄ extra ciuitatem

⁊ oratione premiſſa decollata eſt. Cui⁹ corpus ſephonia ſenatrix accepit: ⁊ eū in naui detulit: vt romā veniens ip̄m ibidē ſepeliret. Sed orta tempeſtate nauis in fines campanie ad portuz puteolanum impellitur: ⁊ ibidē vno miliario a mare corpus virginis ſepelit. Elenſius v̄o non poſt multo tēpore nauigās maris tēpeſtate cū trigintaquattuor viris ſubmerſus eſt. Paſſa ē autem virgo xp̄i. xiiij. kalen. martij.

De ſcrō pollochronio ep̄o ⁊ mar. Ca. cxxxij.

Pollochronius ep̄s et martyr apud babyloniā ciuitatem paſſus eſt ſub decio ceſare. Qui cū aduerſus perſas congreſſus eſſet: ⁊ habita victoria multas ciuitates obtinuiſſet: veniēs ad ciuitatē babylonie Pollochronium epiſcopū xp̄ianorum teneri iuſſit cū preſbyteris parmenio: elymate: ⁊ chryſotello: ⁊ diaconibus luca et mutio: quos fecit duci ad ſacrificandū: ⁊ ſacrificare nolētes ac xp̄m cōfitētes in cuſtodiā recluſit multis diebus. Interimq̧ in ip̄a vrbe templū ſaturno edificauit. Et cū ad nouum templum ep̄m cum eius clero duci feciſſet: et vt ſacrificia offerrent inſtaret: ⁊ pollochronius neq̧ ſacrificare neq̧ verbū aliqđ decio reſpondere vellet interrogauit decius permeniū cur ep̄s eorum mutus effectus eſſet: qui reſpondit: ꝙ nō obmutuerat: ſed os ſanctū inter ſtercora coinquinare nolebat. Propter qđ deci⁹ linguā parmenij precidi fecit: q̇ tamē vt prius expetite loquebat̄. Tūc iratus decius iuſſit os pollochronij lapidibus contūdi. Et dū cedereť emiſit ſpm̄. Poſt hec decius ambulās in ciuitatē cordulā: parmeniū ⁊ ſocios ſecū vinctos adduxit: de quibus in eorū paſſione ageť decimo kalen. maij. Corpus v̄o pollochronij ante templum dimiſit. Quod duo reguli abdon ⁊ ſennē xp̄iani noctu colligentes ante muros babylonie tumularunt decimotertio kalendas martij.

De ſancto Sauino ep̄o. Cap. cxxxiij.

Sauinus ep̄us ciuitatis canuſine claruit t̄pe totille regis gothorū. Qui inter cetera dona ſibi a deo conceſſa: ſpū p̄phetico claruit. Qđ totilla rex gothorum audiēs minime credidit: ſed probare ſtuduit quod audiuit. Cū eñ in eiſdē partib⁹ deueniſſet: ⁊ a viro dei inuitatus ad eius dexterā diſcubuiſſet: cū iam ep̄us longo ſenio lumen oculorum amiſiſſet: puer ex more eidē patri poculū prebuit: ſed rex ſilenter manū extendēs calicē puero abſtulit: eūq̧ per ſe vice pueri ep̄o porrexit. Tunc ille calicē accipiens: ſed tamē miniſtrū nō vidēs dixit: viuat iſta manus viuat talis miniſter. De quo rex letus erubuit: q2 q̄uis deprehenſus eſſet: in ſancto quod querebat inuenit. Cum autem ſabinus longo ſenio traheretur; archidiaconus eius epiſcopatum ambiens: viniſuſoris eius animū precio precibuſq̧ corrupit vt mixto vino ſibi venenum propinaret. Qui refectionis hora epiſcopo veneni poculum obtulit: ſed epiſcopus eidem vt illud ſtatim biberet imperauit. Tremefactus pincerna deprehenſuz ſe ſentiens maluit moriturus bibere: quā penas pro tāta homicidij culpa tolerare. Cumq̧ ad os ſibi calicem poſuiſſet: epiſcopus compeſcuit ſeq̧ venenum bibiturum obtulit: mandans vt ad illuz qui ſibi dederat iret: eiq̧ diceret ꝙ ſauinus quidem venenum biberet: ſed ipſe minime epiſcopus eſſet. Facto ergo ſigno crucis venenum epiſcopus bibit: ⁊ illeſus permanſit: eademq̧ hora archidiaconus eius alibi exiſtens ſubito defunctus eſt: ac ſi per os epiſcopi ad archidiaconi viſcera mortiferum tranſiuiſſet. Quieuit in pace vir domini. xiij. kalendas martij. Hec gregorius. iij. dial. cap. v.

De ſanctis Maximo ⁊ Claudio ſocijs martyribus. Cap. cxxxiiij.

Maximus et claudius fratres caij pape ⁊ gabini preſbyteri: ⁊ vxor claudij prepedigna ⁊ filij eius alexander et cucia preclariſſimi genere ex vrbe: agente fratre eorū bino preſbytero a ſancto caio papa baptizati ſunt. Ob hoc iuſſu diocletiani imp̄atoris tenti ſunt a iudice iulio. Et maximus quidem capitalem ſententiam accepit. Claudius v̄o cum coniuge ⁊ filijs in exilium deportati: deinde incendio cōcremati odoriferum martyrij ſacrificium domino reddiderunt. Quorum corpora in mare apud oſtiam iactata fuerunt. Sed eorum reliquias chriſtiani requirentes cum corpore maximi iuxta muros oſtie vrbis ſepelierunt. Qui paſſi ſunt. xij. kalendas martij.

De ſancto Symeone epiſcopo et martyre. Cap. cxxxv.

Symeon ep̄us hieroſolymitanus ⁊ martyr: p̄pinqu⁹ ſaluatoris ſm̄ carnē extitiſſe dignoſcitur ac filius cleophe qui fuit frater ioſeph iuſti: vt dicit Hieronymus. Hic vt. iij. eccleſiaſtice hyſtorie habetur poſt iacobum fratrem domini hieroſolymoruz pontifex: ſub perſecutione traiani imperatoris cum iam eſſet decrepitus: accuſatus eſt ab attico cōſulari tanq̄ chriſtianus. Qui ab eo tentus multiſq̧ ſupplicijs affectus: tandem crucis patibulo appenſus martyrio conſumatus eſt: omnibus qui aderāt etiam ipſo iudice de eius patientia admirantibus: ⁊ ꝙ. cxx. annorum ſenex crucis patibulū pertuliſſet: qui paſſus eſt. xij. kalendas martij.

De ſancto Sabino preſbytero et martyre. Cap. cxxxvi.

Sabinꝰ presbyter ⁊ martyr nobilis ciuis romanus ex genere diocletiani imperatoris et frater scti caij pape fuit. Hic liberalibus studijs duz esset gentilis non mediocriter eruditus: factꝰ christianus ⁊ presbyter libros ⁊ tractatus ad fidei eruditionē plurimos cōpilabat. Hic germāos maximū et claudiū cū vxore claudij ⁊ filijs ad xp̄m cōuertit: ⁊ per manus caij pape baptizari fecit. Filiam quoqꝫ suā susannam virginē pulcherrimā ab infantia christianā sacris litteris erudiuit. Que cum ob eius nobilitatē ⁊ elegātiam a maximiano diocletiani filio in coniugiū peteretur: ⁊ puella consentire nollet: dicens se xp̄o dn̄o desponsatam non posse alicui viro: et potissime idolorū cultori matrimonio copulari: ⁊ gabinus presbyter ab imperatore requisitus: eam ad hoc compellere nollet: in carcerem iussu augusti mittitur ibiqꝫ fame ⁊ vinculis maceratur. Qui etiam post aliquot tempus ibidē expirauit. Cuius corpus caius papa germanꝰ eius sepeliuit. xi. kalendas martij.

¶ De sanctis innumerabilibus martyribus. Ca. cxxxvij.

Innumerabiles sancti martyres quorū numerum solius dei sciētia colligit apud tyrū ciuitatē passi sunt. De quibꝰ octauo libro ecclesiastice hystorie scribitur: ꝙ diuersi sexus et etatis ac ordinis ex egypto illuc aduenientes persecutione in christianos imminēte a paganis tenti sunt. Et confitentes christū primo quidē per omne corpus flagris laniati: deinde in arena bestijs diuersorum generū traditi sunt. Cum autem a feris minime lesi fuissent alijqꝫ gentiles rei mortis bestijs subiecti subito lacerati essent. Iterum sancti martyres feris exponuntur: vt ex paganoruz moribus incitate in sanctos ferociores redderent. Et cum nec sic in eos preualuissent mutatis super eos ferocioribus animalibꝰ omnino intacti permanserunt. Quod dum pagani magice ascriberent ad alias feritates feris immaniores se cōuertūt. Et alios quidem ex sanctis gladijs trucidarūt: alios flammis incēderunt: alios in mari necauerunt: alios capitibus absciderunt: nonnullos etiam inedia consumauerūt: quosdā ꝯo rectos: quosdam ꝯo deorsum verso vertice patibulis affixerunt: qui omnes in confessione veritatis coronas passionis a domino perceperunt. Horum gloriosam multitudinem ad victoriam incitabant beati ✝ tyrannus ✝ siluanus ✝ philenus ✝ atqꝫ linꝰ episcopi ✝ necnon cenobius presbyter qui omnes vna secuz felici agone palmas adepti sunt. Nam tyrannus et siluanus episcopi bestiarū morsibus interierūt: philenus et linus episcopi ignibus consumpti: cenobius ꝯo presbyter cum pluribus alijs decollatus est. Horum omniū passio recolitur. x. kalen. martij.

¶ De sanctis Septuagintanouē martyribus. Cap. cxxxviij.

Septuagintanouem martyres apud siciliam passi sunt: Qui sub diocletiano augusto per diuersa tormenta confessionis sue coronam a christo sibi paratā percipere meruerunt. ix. kal. martij. Hec hiero. in martylogio.

¶ De sancto Symmacho papa et confessore. Cap. cxxxix.

Symmachꝰ papa natione sardus ex patre fortunato anastasio secundo pape in pōtificatu romano successit ⁊ sedit annos. xv. menses. vij. dies. xxviij. In cuius electione tanta rome dissensio fuit: vt electo quodam laurentio vna cū symmacho: senatores laurentij partibus fauentes aduersus ceteros qui symmacho adherebāt: bellum inferrent multasqꝫ cedes ⁊ homicidia facientes: plerosqꝫ sacerdotum ⁊ clericorum ac ciuiū extinxerūt. Deniqꝫ ambo vno die ordinati sunt. Symmachus quidem in ecclesia constantina: laurentius ꝯo in ecclesia sancte marie. Sed cū neutra pars alteri cederet: conduxerunt: vt lis incepta iudicio regis theodorici finiret. Qui rauenne positus dum legatos partiū audisset: decreuit: vt quem maior pars cleri ⁊ populi elegisset: ipse in sede apostolica resideret. Sicqꝫ symmachus in quem maior pars conuenerat pontifex factus constituit: laurentium episcopum in nicena ciuitate intuitu misericordie. In hac dissesione sanctissimus paschasius ecclesie romane diaconus partibus fauebat laurentij bona fide. ¶ Hic symmachus cōstituit: vt omni die dominico in natalicijs apostolorū et sanctorum precipuorum. Gloria in excelsis deo cantetur. Et que sequuntur post verbum angeli addidit in eodem hymno. Post paucos annos criminatur symmachus ex inuidia per falsos testes: ⁊ occulte laurentius reuocatur: ⁊ iterato clerus diuiditur quibusdam adherentibus symmacho nonnullis autē laurentio. Sed conuocata synodo. ccxv. episcoporum expurgatur symmachus de crimine falso: et cum gloria restituitur. Laurentius ꝯo depositus cum suis condemnatur. Post hec symmachus in pace sedi apostolice presidēs: sanctitate cōspicuus quieuit in pace. ix. kalen. martij. Sepultusqꝫ est apud sanctum petrū miraculis coruscans.

¶ De cathedra sancti Petri apostoli antiochie facta. Cap.xl.

Cathedra sancti petri apostoli ab ecclesia festiue celebraf: quia tūc beatus petr⁹ apud antiochiā in cathedrali honore sublimatus fuisse perhibetur. Huius aūt solennitatis institutio: triplicem causam videt habere: scz ꝓpter hystoriam: ꝓpter figurā: ꝛ ꝓpter prauā cōsuetudinē abolendā. Prima causa est ꝓpter hystoriā. Cū eñ beatus petrus antiochie ꝑdicaret theophilus ꝑnceps illius ciuitatis: eo ꝙ ppl'm seduceret: apostolū fecit in carcerē vinculari ꝛ fame diebus plurib⁹ affligi. Qui iā pene deficiēs xp̄m ne se deserat deprecaref: ꝛ ab eodē celica voce confortaf. Audiēs paulus de carceratione petri ad theophilū iuit: ꝛ se multarū artium summū opificem esse dixit: ꝓpter quod a principe rogat⁹ in eius curia mansit: ꝛ post dies tres ad petrum in carcerē latēter intrauit: ꝛ vidēs eū pene cōsumptū amarissime plorās eū vocauit: ꝛ in eius ruēs amplexus ip̄m cibo refocillauit: ꝛ multis cōfortatū sermonibus dimisit. Deinde paulus caute repto tp̄e theophilo suggerebat: ꝙ eius gloriā petri vinculatione dehonestaue rat: qui mēdicus ꝛ paup nil mali ꝑpetrauerat: sibiqꝫ in multis ꝓdesse poterat. Et cū theophilus paulū interrogaret: in quo sibi petrus prodesse posset. Paulus tanꝙ se alienū fingēs: dixit ꝙ audiuerat petrū oēs egros sanasse ꝛ mortuos suscitasse. Cum hec theophilus vti delira mēta despiceret: ad hoc tandē deuenit: vt si petrus filiū suū: licꝫ annos ante defunctū suscitaret: ip̄e eū in pace dimitteret: ꝛ fidē eū oī ppl'o suo susciper. Ingressus ergo paulus ad petrū eidē narrauit: qliter theophilo filiū suscitādū ꝓmisit. Educt⁹ ergo petr⁹ de carcere ad sepulchrū accessit: et cū orōnē fudisset ɔtinuo iuuenis resurrexit. Tūc theophilus cū vniuerso populo credidit: ꝛ gl'iosam eccl'iam ad nutū apl'i fabricauit. In cui⁹ medio ppl'i cathedrā locauerūt: ꝛ in ip̄a petrū exaltauerūt: in q̄ sedit annis.vij. Deinde romā veniēs in cathedra romana ꝑfuit ānis.xxv. Cū aūt petrus ex antiochia ad tp̄s discessisset: simō magus illuc accessit: ꝛ predicās figmēta m'ta atqꝫ signa fallacia ostēdens ppl'm oēm a fidei veritate puertit: ꝛ ɔtra petrū ip̄m terribil'r cōcitauit. Petr⁹ rō rediēs ꝛ ꝑdicta reperiēs: simonisqꝫ fallacias deregēs vexatos ab oī lāguore curauit: ꝛ oppssos a demonibus liberauit. Sicqꝫ ppl'z ad ꝟitatē fidei reuocauit: ꝛ infra dies.vij. plusqꝫ decem milia hoīm baptizauit. Tūcqꝫ ppl's nudis pedib⁹ ad petrū accessit: agēs penitentiā ꝙ simoni mago consensit: ꝛ ip̄m vna cū ꝑncipe theophilo itertū in cathedra sublimauit. Ideo eccl'ia de ip̄sius ꝑma cathedratiōe festū agit: q̄uis scd'a qua rome sedit ꝑncipalioꝛ fuerit: vt dictū est supra in alia cathedra petri.xv.kal'.febr̄. ¶ Scd'a rō est ꝓpter figurā. Nā petrus in triplici eccl'ia exaltatus fuit: scz in eccl'ia militantiū: malignātiū: ꝛ triūphātiū: ꝛ hoc ꝫm triplicē festiuitatē quā de ip̄so eccl'ia celebrat. Est eñ exaltatus in ecclesia militantiū ei presidēdo: ꝛ eam in fide laudabiliter regēdo. Et hoc q̄tū ad ꝑsentē solēnitatē que dr̄ cathedra: qꝛ tūc sup ecclesiā antiochenā pontificatū accepit: ꝛ eā septēnio gubernauit. ¶ Est etiā exaltat⁹ in eccl'ia malignātiū ip̄am dissipando ꝛ ad dñm cōuertendo. Et hoc q̄tū ad scd'am festiuitatē que dr̄ ad vincula: tūc eñ malignantiū iudeoꝝ ecclesiam dissipauit: ꝛ multos cōuertit. ¶ Extitit insup exaltatus in ecclesia triūphātiū in ip̄am scz feliciter introeūdo ꝛ xp̄o dño conregnādo. Et hoc quātū ad tertiā festiuitatē q̄ est passionis ip̄sius: qꝛ tunc in eccl'ia triūphantiū introiuit. Celebraf autē ꝛ festū eius ter in anno: ꝓpter ꝑuilegiū: ꝓpter officiū: ꝛ beneficiū. ¶ Propter priuilegiū qd̄ habuit triplex. Fuit eñ pre ceteris dignioꝛ auctoritate: qꝛ claues regni celoꝝ accepit. Fuit ꝛ feruētioꝛ in amore: qꝛ cū maiori feruore xp̄m dilexit ꝙ alij apostoli. Fuit etiā efficacioꝛ in virtute: quia ad vmbrā petri sanabantur infirmi: ideoqꝫ festū ei⁹ ter ī anno celebraf. ¶ Propter officiū: qꝛ officiū ꝑlationis habuit sup vniuersam ecclesiā: que diffusa est in asia: aphrica: ꝛ europa: ideo eccl'ia ter in anno celebrat festū ei⁹. ¶ Propter beneficiū: quia absoluit nos a trib⁹ generibus peccatoꝝ: scz cogitationis: locutionis: ꝛ operationis: vel ꝙ homo facit in deuz: in proximū: ꝛ in seip̄m. ¶ Tertia causa huius festi est ꝓpter prauā consuetudinē tollendā. Cōsuetudo eñ fuit gentilibus: vt ait Ioh. beleth singulis ānis circa dies istos epulas offerre super tumulos parentū suoꝝ: q̄s nocte demones consumebāt. Ip̄si aūt eas ab animab⁹ circa sepulchra errātibus quas vmbras vocabāt eas: putabāt absumi. Que cōsuetudo epularū cum a xp̄ianis extirpari nō posset: statuerūt sc̄ti patres festū cathedre sancti petri: tūc de illa que fuit rome: tum de illa q̄ fuit antiochie: vt eo die quo talia per paganos fiebāt in reuerentia demonum: eodē die christiani charitatiue epularētur in subsidiū pauperū: et honore principis apostoloꝝ. Ideoqꝫ tali die in aliquib⁹ locis celebrantur cōuiuia: ꝛ vocaf festū epularū sancti petri: scz.viij.kalen.martij. Hec Ioh. beleth. ¶ Post cathedrationē autē suam beatus apostolus scripsit duas ep̄istolas que canonice nominātur: quarum secūda ꝓpter stilli dissonantiam a plerisqꝫ non illius fuisse narratur: marci euangelium dictasse dicitur. Hec hieronymus de viris illustribus.

¶ De sctō papia epō hieropolitano. Cap. cxli.

Papias hieropolitanus epūs iohānis apostoli auditor policarpi quoqꝫ cōdiscipul⁹ ⁊ cōsodalis fuit. Hic ab eodē epō apud hieropolim ꝑdicante: ordinatus epūs eiusdē ciuitatis: postꝗ̄ gregi dñico pluribus ānis laudabiliter prefuit: beato fine in christo quieuit. viij. kalē. martij. Hic quinqꝫ libros de verbis dñi cōposuit. Hec Hieronym⁹ de viris illustribus.

¶ De sctō Aristione discipulo. Cap. cxlij.

Aristion discipulus vnus de. lxxij. discipulis fuit: qui bini ab eo missi sunt ad predicandum. De quo in passione barnabe apostoli mētio habetur. Qui post peractum predicationis officiū apud salaminā in cypro insula in domino requieuit. viij. kalē. martij: vt dicit ado.

¶ De sancto Abilio epō. Cap. cxliij.

Abilius epūs alexādrinus fuit. Qui post beatum marcum scōs pontifex ibidem ꝯstitutus: siquidē post ipm marcū pmus extiterat anianus: annos xiij. eidem sedi presidens sacerdotium vita conspicuus ministrauit: et. viij. kalen. martij in christo quieuit: vt dicit ado.

¶ De sctō Policarpo pꝛ̄sbytero. Cap. cxliiij.

Policarpus presbyter ⁊ cōfessor christi tēpore diocletiani ⁊ maximiani imperatorū claruit. De quo in beati sebastiani passione supra. xiiij. kalē. februarij mētio facta est: et dicet infra in passione tyburtij. iij. idus augusti. Hic vna cū beato sebastiano multos ad christū cōuertit: ⁊ plurimos baptizauit. Nā cū beatus sebastianus zoe vxori nicostrati pmiscrinij: que dudū muta extiterat loquelā restituisset: ⁊ ipas vna cū viro suo ⁊ familia necnō transquillinum ⁊ martiā parētes marci ⁊ marcelliani conuertisset: ipos oēs policarp⁹ sacrifontis vnda ꝑfudit. Et cū nicostratus a fratre suo claudio commentariense obtinuisset: oēs carceratos ad domū suā adduci: eos oēs ad xp̄m ꝑ sebastianum cōuersos idē pꝛ̄sbyter baptizauit. Cūqꝫ eidem claudio nicostratus rettulit: q̄liter vxori sue loquelā sebastian⁹ recupasset: obtulit claudi⁹ sebastiano duos filios: quoꝝ vn⁹ hydropic⁹: alter vulnerib⁹ obsessus erat: quos sctūs sebastian⁹ filꝫ sanos effecit. Claudiū qꝫ vna cū ipsis conuersos: policarpus ꝑdictus diuino fonte regenerauit. Deinde cū chromatius vrbis ꝑfectus graui morbo lāguēs decūberet: ⁊ tranqllinus ad eū policarpū ⁊ sebastianū adduxisset: illeqꝫ ab eis ꝯuersus oīa idola in domo sua existētia destrui ꝑmisisset: sanat⁹ est mox chromatius cū tyburtio eius filio ad fidē xp̄i reduct⁹: q̄s policarpus pꝛ̄sbyter cū familia sua q̄ erāt vltra. M. cccc. ꝓmiscui sexus filꝫ baptizauit. Post h̄ aūt cū iussu diocletiani chromatius ꝑfect⁹ i exiliū apud cāpaniā cū mltis xp̄ianis mitteret: policarp⁹ pꝛ̄sbyter spōte secū exiliū subijt: vt xp̄ianos existētes ibidē exhortaret: vbi multo tēpe fideliter deo seruiēs: oronib⁹ ⁊ ꝑdicationi insistens in pace vitā finiuit. vij. kalen. martij.

¶ De sctō Gerardo epō ⁊ martyre. Cap. cxlv.

Gerardus epūs et martyr venetiarum ciuitate oriundus a pueritia deo deuot⁹ eccle sctī marci canonicus fuit. Sꝫ ad vitā artiorē anhelās religiōis habitu suscepto. Dum ad sepulchrū dñicū ꝑgeret visitādum: pannoniā deuenit: vbi a sctō stephano christianissimo vngarie rege: qui eum seruū christi eē cognouit retētus est: dimissisqꝫ socijs cum quibus pergebat ibidem mansit. Et in quodā heremo qui bel vocat ꝑ annos septem solitariā vitā duxit. Post hec a rege ꝯuis satis renitēs ad epatū ꝓmotus est. Qui ꝑ ciuitates ⁊ castella pānonie circuiēs verbū dñi predicabat. Sedem aūt suā iuxta flumē morisij fluminis statuit: quam ⁊ morisenā appellauit. Ubi ⁊ ecclesiā sancti martyris georgij cōstruxit: in q̄ ⁊ altare dei genitricis erexit: ante quod argenteum thuribulū cū thymiamate perpetuo collocauit: ⁊ ibidē semꝑ conseruari decreuit. Beatā eni dei genitricē deuotius coluit. Uñ ⁊ singlis sabbati diebus officiū eius cū nouē lectionib⁹ ibidē cōstituit celebrandū: qd vsqꝫ in ꝑ̄sens seruatur. Episcopatū quoqꝫ strenue gubernabat: sepius ad heremū aliquot diebus diuertebat. Deinde ad sedē suā rediēs officiū sibi iniūctū administrabat: ⁊ iugiter predicationi vacabat. Defūcto ergo stephano rege successit ei rex petrus. Cuius regnū cū vnus ex principib⁹ inuasisset: ⁊ plurimos nobiles occidisset: venit morisenā vt ab epō gerardo die pasche coronaret. Cuius coronationē nedū sctūs facere recusauit: sed nec ipsi interesse voluit: quin poti⁹ eidē vt regni inuasori ⁊ ꝓditori interfectionē ipius post trienniū futurā ꝑdixit. Quod vt ꝑdixerat euenit. Deinde post annos quinqꝫ cū ad albam ciuitatē ꝑgeret: hospitatus apud ecclesiā sancte sauine: martyriū suū in crastinū futurū pre-

nunciauit. Sequenti die missarum solẽnijs ce-
lebratis cum esset iuxta flumen danubium ab
infidelibus captus lapidari cepit. Dumq̃ lapi
des in ipsum iacti in aera penderẽt: lãcea trãs-
uerberatus cum pluribus alijs xp̃ianis gladio
cesis ibidem occubuit: vbi ⁊ sepultus fuit. Sed
processu temporis inclytus rex andreas corpꝰ
martyris transtulit morisenam: vbi ⁊ miraculis
claret. Passus est aũt. vij. kal. martij. Hic scũs
plures homelias ⁊ sermones preclaros per so-
lennitates per anni circulum edidit: in quibꝰ
eius doctrina ⁊ sapientia liquido demonstrat:
⁊ precipue q̃ deuotus beatissime virginis fie-
ret in cuius laudem multa p̃clare dictauit.

¶ De sancto Gerardo episcopo ⁊ cõfessore. Cap. cxlvi.

GErardus episcopꝰ leucorum sanctitate mirabilis
extitit. Qui. xiij. anno Henrici
impatoris tertij miraculis cla-
rẽs ad xp̃m migrauit. Et a leo-
ne papa calcidonensi synodo
quarta celebrata canonizatus fuit: ⁊ intra san-
ctorum confessorum numerum in ecclesia hono
randus censitus est: vt dicit frater Vincentius
in speculo.

¶ De sancto Sereno martyre. Cap. cxlvij.

SErenꝰ monachꝰ ⁊ martyr sub maximiano impe-
ratore apud syrmiũ passus est.
Nam cum ip̃e sibi hortum exco-
leret ⁊ vnus ex domesticis im-
peratoris amicus intimus esset: quadã die vxo
rem illius in horto suo hora incongrua deam-
bulantem repperit: eamq̃ acriter de inhonesta
te increpauit: q̃ sola hora inepta monachi po-
merium introisset: eam quoq̃ cum indignatio-
ne eiecit. Que viro suo de sereno conqueritur:
⁊ q̃ eam turpiter eiecerit lamentatur. Qui ver
bis coniugis ad iracundiã motus: quem dudũ
vt amicum celauerat: maximiano vti xp̃ianum
accusat. Sicq̃ serenus iubente imperatore tẽ-
tus ⁊ se christianum confessus capite cesus est
viij. kalen. martij.

¶ De sancto Sereno abbate. Cap. cxlviij.

SErenꝰ abbas summe continentie fuit. Que non solũ
in eius actibus: sed etiã in aspectu
conspici poterat. Quã a deo in tan
tum crebris oratiõibus impetrauit: vt nec etiã
se naturalibꝰ incẽtiuis inquietari: vel in sopo-
re sentiret. Qd adhuc fortioribꝰ ieiunijs ⁊ assi
duis orõnibꝰ exestuãs: ad tãtã mẽtis ⁊ corpis
puritatẽ deuenit: vt vix in se motũ naturalẽ sen
tiret acsi puulus ⁊ latẽs sentire dignoscit. Et
dũ huiusmõi gratie pseuerãtiã lachrymis flagi
taret: angelus eidem in somnijs astitit ⁊ eum p
ventrẽ nouacula secuit: ⁊ iecore ac ĩtestinis edu
ctis ⁊ extricatis: oĩbusq̃ mũdissime lotis cũcta
interiora suo loco reposuit: sibiq̃ dixit oĩa incẽ
tiua carnis in eo abinde fore p̃cisa: ppetuãq̃
in posterum mentis ⁊ corpis ip̃m obtinuisse: vt
petierat a dño puritatẽ. Hec in vitis patrũ.

¶ De sancto Mathia ap̃lo. Cap. cxlix.

MAthias ap̃ls ĩ loco iude pditorꝫ substi
tutꝰ est. Cũ em̃ iter
ascẽsionẽ ⁊ pẽtheco
sten ap̃li in cenaculo simul es-
sent. Vidẽs petrus q̃ nũerus
ap̃loꝝ erat ĩmunitus: q̃s dñs
tñ in nũero duodenario elege
rat: vt fidẽ trinitatꝫ: in q̃ttuor
mũdi ptibꝰ p̃dicaret: cũ eẽnt
oẽs discipuli in cenaculo syon numero. cxx. exur
gens in medio eoꝝ eos allocutꝰ est: oñdens ex
textu diuine scripture in psalmo pphetatũ: q̃
iudas pditor piturus erat: cuius apostolatum
aliꝰ accipere debebat. Exhortãs fratres vt ali
quẽ ex ip̃is eligerẽt: quẽ in locũ iude surroga-
rent. Qd cũ oĩbus placuisset: elegerũt duos in
ter ceteros sanctiores. s. ioseph iustũ: qui voca
bat barsabas: filiũ cleophe ⁊ fratrẽ iacobi mi-
noris: ⁊ mathiã: ⁊ orõne p̃missa dederunt sor-
tes eis. Et cecidit sors sup mathiã: ⁊ annũera
tus est cũ. xi. ap̃lis. Et nota q̃ hoc exẽplo non
est sortibꝰ vtẽdũ: vt dicit hieronymꝰ: q̃ priuile-
gia paucorũ non faciũt legẽ cõmunẽ. Hec q̃ di-
cta sunt habent Actuũ. i. Cũ g̃ ap̃li ad predicã-
dum essent diuisi: mathias ap̃ls iudeã in sor-
tem predicationis accepit. Qui tñ vt alibi re-
peritur prius in macedonia p̃dicauit. Gẽtiles
v̄o eiꝰ fidẽ ⁊ sanctitatẽ pbare volẽtes: quãdam
potionẽ tossicatã que cũctos bibẽtes visu pri-
uabat: sibi dederunt. Quam in nõie xp̃i bibit: ⁊
nullã lesionẽ incurrit. Et cum illa potio plusq̃
ccl. excecasset: ille singulis manꝰ imponẽs oẽs
illuminauit. Diabolus v̄o in similitudinẽ infan
tis cani eis apparuit: suadẽs vt mathiã occide
rent qui cultũ eorũ euacuabat. Quẽ p triduum
quesierũt ⁊ in eorũ medio cõsistentẽ minime vi
derunt. Tertia v̄o die se eis sponte manifestum
vinctũ in carcerẽ recluserũt: vbi demones sibi
apparẽtes in eũ dẽtibus fremebãt: sꝫ appropin
quare nõ poterãt. Dñs aũt cũ multo lumine si-
bi assistens eũ confortauit: ⁊ ostio apto liberum
abire pmisit. Et dũ iterũ p̃dicaret: ⁊ quidã ob-
stinati psisterent: mox terra se aperuit ⁊ cũctos
illos deglutiuit. Reliq̃ v̄o ad xp̃m cõuersi sunt.
¶ Post hec reuersus ap̃ls ad iudeã verbũ dñi
predicabat: multosq̃ in signis ⁊ pdigijs cõuer
tebat. Cui inuidẽtes iudei eũ in cõcilio statue-
runt. Duosq̃ testes qui illũ accusauerãt primo
in ip̃m lapides miserũt. Quos lapides in testi-

monium secum petiit sepeliri. Qui dū lapidaretur: securi in capite percussus spm̄ deo reddidit. Cuius corpus in iudea sepultū: deinde romam translatū in ecclesia sancte marie maioris esse dicit: ⁊ ibidem caput eius pplo demōstrat. Qui passus est. vi. kalen. martij.

De sanctis. lxxij. martyribus. Cap. cl.

Septuaginta duo martyres sub maximiano imperatore apd̄ ciuitatē syriniū passi sunt. Qui martyrij certamen in p̄fata vrbe cōsumātes regna mansura perceperunt. vi. kalen. martij: vt dicit hieronymus in martylogio suo.

De sanctis victorino ⁊ victore ⁊ socijs martyribus. Cap. cli.

Victorinus: victor: nicophorus: claudian⁹: dioscorus: serapiō: ⁊ papias: apd̄ egyptum sub numeriano imperatore martyriū passi sunt agēte iudice sabino. Quorū primus in pilam vndiq̄ circunforatā missus: ⁊ per singula foramina diutissime cultris trāspūctus est. Et deinde capite truncat⁹. Scd̄s amputatis manibus ⁊ pedibus in eadē pilla missus: ⁊ sicuti prior trāspūctus ⁊ postmodū decollat⁹ est. Terti⁹ cum in pillā ipā sponte fuisset ingressus: iudex indignat⁹ illū inde educi: ⁊ dudū sup craticulā fecit assari. Et cum tali supplicio nō moreret: ipm̄ minutatim gladijs iussit concidi. Claudianus ⁊ dioscorus flāmis incensi fuerūt. Serapion ⁊ papias gladio cesi: omnes celebre martyrium dedicauerūt. v. kalen. martij.

De sancto nestore episcopo ⁊ martyre. Cap. clij.

Nestor ep̄s ⁊ martyr in ciuitate pgeñ. pāphylie passus est sub persecutione decij. Qui cū die noctuq̄ orationi insisteret postulās vt grex xp̄i custodiret: cōprehensus est a quodā principe curie hyrenarcho: qui eum obtulit p̄sidi pollioni: quem ille nomē dn̄i mira libertate ⁊ alacritate cōfitentē in equuleo leuatum: ⁊ crudelissime tortū: nolentē xp̄m negare: cruci cōfigi mādauit. In qua dū orasset emisit spm̄. A fidelibusq̄ sepult⁹ est. iiij. kalē. martij.

De sancto alexandro episcopo ⁊ confessore. Cap. cliij.

Alexander ep̄s alexandrinus glorioso senio venerādus extitit. Hic post beatū petrū alexādrinum ep̄m ⁊ martyrē ad eundē pmotus ep̄atum non immediate: sed post achilā: qui eidem petro immediate successerat sicut ⁊ ipe beat⁹ petr⁹ eisdem duobus tunc suis discipulis predixerat sibi dn̄o reuelatū: arriū presbyterū suū heretica prauitate corruptū ⁊ diuina charitate conuictū de eccl'ia alexandrina eiecit: ⁊ postea inter. ccc xviij. patres in niceno cōcilio dānauit. Qui in reuerēda senectute annorū. xcviij. apud eandē vrbem laudabili fine quieuit. iiij. kalē. martij.

De sanctis Juliano ⁊ eanio eius ministro martyribus. Cap. cliiij.

Iulian⁹ ⁊ q̄dā ei⁹ minister noīe eani⁹ martyres apud alexādriam passi sunt. Cum eñ xp̄ianorū persecutio deseuiret: ⁊ iulian⁹ ita podagra constrict⁹ esset: vt neq̄ incedere neq̄ stare posset cum duob⁹ ministris xp̄ianis eū gestantibus in sella iudici affertur: ex quibus ministris vn⁹ timore tormentorū que videbat xp̄ianis inferri: confestim negauit: alter vo eanius noīe cum iuliano dn̄o suo in cōfessione perstitit. Quos iudex camelis impositos p totā iussit vrbem circunduci: ⁊ flagris hincinde inspectāte populo tādiu laniari vsq̄ quo finem ipsis verberib⁹ sortirent: Qui passi sunt. iij. kalen. martij.

De sancto Leandro ep̄o. Cap. clv.

Leander ep̄s in hyspania puīcia hispaleñ. ecclesia feliciter pastorali cura gerbernauit. Hic ē ad quē beat⁹ Gregori⁹ moraliū libros scripsit. Cuius p̄dicatione ⁊ industria tota gothorꝫ gēs per regē recaredū deprauata ab arriana prauitnte cōuersa est. Qui etiā frater eiusdē recaredi hermicildū regē viuēte adhuc patre heretico ab eadē heresi cōuersum ad martyrij passionem exhortando pduxit: vt ponit gregori⁹. iij. dialo. cap̄. xxx. ⁊ dicetur in passione herminigildi idibus aprilis. Qui ⁊ officio p̄dicationis fideliter pacto: quieuit in dn̄o. iij. kal. martij.

De sancto Johāne monacho. Cap. clvi.

Johannes monach⁹ filius eutropij magistri militum vrbis rome ⁊ theodore xp̄ianorū cum esset annorū. xij. a parente liberalibus studijs traditus est. Cum autem pater in domo sua abbatem monasterij acimiteñ. hierosolymam pergentem hospitio suscepisset: iuuenis ad vitam monasticam aīatus ab eodem regularibus disciplinis imbuitur pmissione sibi facta q̄ regrediens domum illuc diuerteret eo q̄ secum ire et monachus fieri disponeret.

Interea iohannes a patre euangeliũ sibi scribi petijt in quo studere cupiebat: quod mater gemmis ꝛ auro ad filij dilectionẽ ornauit. In quo quotidie iohannes legebat: ꝛ ad vite perfectionem emulum anhelabat. Reuersus igitur abbas in domo iohannis recipitur: cuȝ quo habito colloquio de fuga petenda: qꝛ parentes timebat nauẽ reperiunt iuxta littus: a quibus dũ naute multũ pro naulo exigerent ꝛ pecunia carerẽt abbasqꝫ ad repatriandũ festinaret. Iuuenis patrẽ rogat: vt det sibi centũ aureos pro cõuiuio cõsodalibus celebrãdo. Quibus acceptis iohãnes quasi necessaria empturus abijt: vrbem exiuit: ꝛ ad abbatem se iuxta mare prestolantem concitus venit: datoqꝫ naulo nauem secum ascendit. Quem parentes diudũ perquirentes ꝛ minime intuẽtes ad mortẽ affligebãtur. Ille igitur ad monasteriũ perueniẽs fact⁹ est monachus vbi in oĩ vite sanctitate ꝛ summa obedientia septẽniũ peregit. Post hec cũ de visione parentũ nimiũ temptaret: obtenta abbatis ꝛ monachoꝝ licentia: relicto cenobio romã venit: mutatoqꝫ habitu conscissis vestib⁹ indutus facie pre ieiunijs tabefacta: in domo parentuȝ incognit⁹ hospitat: minime se reuelãs. Cũ mane pater domũ egrediẽs: vt pauperi peregrino cõpatiens tuguriũ sibi iuxta domũ suã cõstruxit: eumqꝫ de mensa propria vti pauperẽ aluit. Qui multis ieiunijs affectus cõtinue orationibus insistebat. Sed tandẽ infirmitate corept⁹ mortiqꝫ vicinus matrẽ vocauit eiqꝫ psalterium gẽmis ꝛ auro ornatũ exhibuit. Que libro cognito viroqꝫ vocato iohannẽ interrogat quõ psalteriũ illud habuisset: ꝛ si qua de eorũ genito audiuisset. Qui cũcta per ordinẽ narrãs: se iohãnẽ eorum filiũ patefecit: moxqꝫ in eoꝝ brachijs expirauit. Cuius corpus cum multarũ effusione lachrymarũ parentes in nouo edificato oratorio sepelierunt: ꝛ eidem per peregrinorũ susceptione cenobiũ addiderũt: ibiqꝫ dño seruiẽtes preter quotidianũ victũ omnẽ substantiã suam pauperibus ministrabant. Quieuit autem in pace vir domini. iij. kalendas martij.

¶ De sancto iohanne abbate. Cap. clvij.

IOhãnes abbas in scythi claruit. Ad quẽ cum quidam anachorita noĩe epifius visitandũ venisset: qui per annos. xl. in heremo habitauerat: interrogat⁹ est a iohãne quãtũ exinde profecisset: qui respondit: ꝙ ex quo ceperat solitarius esse: nunꝙ sol viderat euȝ manducantẽ: cui iohannes inquit: nec me irascentẽ. ¶ Dum autẽ iohannes vellet ad similitudinẽ angelorũ nihil operari: sed dño sine intermissione vacare seipm expoliauit: ꝛ hebdomadã in heremo perfecit. Cum aũt fame periclitaretur: et aculeis muscaꝝ ꝛ vesparũ totus vulnerat⁹ esset: reuersus ad ostium fratris sui pulsauit: dicẽs se esse iohannẽ. Qui respõdit: ꝙ hoc esse nõ poterat: qꝛ iohãnes ãgelus factus erat: ꝛ inter homĩes amplius nõ habitabat. Sicqꝫ dimisit eũ affligi vsqꝫ mane. Postea eidẽ apparuit ꝛ ipm de presumptione redarguit dicẽs: ꝙ si homo erat iterum eum vt pasceret inter hoĩes operari oportebat. Si aũt angelus esset intrare cellam non quereret. Iohannes compũctus veniã postulauit. Cum aũt postulauit: rogauerũt eum fratres vt aliquod verbum salutare cõpendiosum loco hereditatis sibi relinqueret. Qui eis dixit: ꝙ ex quo fuerat monachus nunꝙ propriaȝ fecerat voluntatem: nec aliquid docuerat quod non prius ipse fecisset. Hec in vitis patrũ. quieuit in domino. iij. kalen. martij.

¶ De sctõ Iohãne alio abbate. Cap. clviij.

IOhannes abbas alius in heremo superioris thebaidis etate prouectus: vita moribus ꝛ abstinẽtia precellẽs claruit. Hic primuȝ secedens ad heremũ trib⁹ annis continuis sub quadã rupe stãdo semp orauit: ita vt nunꝙ sederet neqꝫ iaceret. Somni aũt tantũ ceperit: quantũ qs stans rape poterit: Cibũ vero nisi die dñico sumpsit. Presbyter eñi tũc ad eũ veniẽs pro eo sacrificiũ offerebat: et ipm sacra hostia cõicabat: idqꝫ ei erat sacramentũ ꝛ vict⁹. Huic die quadã diabolus se in presbyterũ trãsfigurãs vt ipm deciperet: horã solitã preuenit: simulãs se sacramentoꝝ gratia aduenisse. Quẽ sanctus propter intempestiuã horã demonẽ suspicatus: ipm redarguit: moxqꝫ diabol⁹ confusus abscessit: pedes aũt eius ex nimia immobilitate dirũpebant: adeo vt sanie effluerẽt. Sed cõpletis tribus annis: angelus sibi apparuit: eiusqꝫ peduȝ vulnera sanauit: et celesti cibo refecit: ac diuiua repletũ sapiẽtia ad alios edocẽdos ire mandauit. Qui iussa complens: dñica semp die ad eũdem locum redibat: ꝛ ipsum angelus reficiebat: ceteris vero diebus iohannes ex palmarum folijs manibus operabat. Cuȝ quidã claudus ad ipsum curationis gratia ire disponeret: asinum ascendit: qui cingulo manibus sancti viri operato: sella constrictus erat: moxqꝫ vt pedes claudi cingulum tetigerũt: sanatus est. Secreta etiã hoĩm agnoscebat: ita vt monachis vicinorum locorũ eoꝝ peccata occulta cõscriberet: ꝛ eorum patribus vt tales vel tales fratres de tali vel tali culpa corrigerẽt. Eorũ etiã merita eisdeȝ per litteras insinuabat: admonens vt in eis perseuerarẽt. Similr ꝛ patribus cenobioꝝ scribebat in quibus eos per spirituȝ deliquisse cognouerat: ita vt illi cõscientie remorsu cõuicti negare nõ possent: multis quoqꝫ alijs virtutibus ꝛ miraculis admodũ effulsit. Hec omnia appelles Hiero. narrauit: vt idem refert in vitis patrum.

¶ De sctō Johanne viro dei confes. Cap̄. clix.

IOhānes vir
sctūs anachorita in de
serto surrie claruit: q̄
totius gratie hō fuit:
in quo vt dicit hierony
mus vbi supra: tāta co
solationū gratia reful
sit: vt quecūq; mesticia
quocunq; tedio quis
oppressus fuisset: paucis eiꝰ sermonibꝰ alacrita
te ⁊ leticia repleret: sed ⁊ sanitatū grā plurima
sibi a deo donata est. Hec in vitis patrum.

¶ De sanco Romano abbate. Cap̄. clx.

ROmanus abbas in
territorio lugduneñ. in locis virē
tibus claruit. Qui primꝰ in eodē
loco vitā heremiticā duxit: ⁊ mul
tis virtutibus ⁊ miraculis insigni
ter effulsit: ac plurimoꝝ postmodū pater extitit
monachorum. Qui ⁊ in eodē loco sanctitate fa
mosus: in christo quieuit pridie kalendas mar
tij. hec vsuardus.

¶ De Translatione sancti Augustini
episcopi. Cap̄. clxi.

TRāslatio corpis san-
cti augustini facta est anno domini.
cccccc. xviij. trāsactis ab obitu san
cti annis. cclxxx. tpe aliprādi regis
longobardoruz. Nam cum beatus doctor apud
hipponeñ. ciuitatē aphrice: cuiꝰ eps̄ fuit in dn̄o
quieuisset: ibiq; sepultꝰ fuisset. Post aliqd̄ tp̄s
barbari terrā illā occupauerūt: ⁊ loca sctā pro-
phanauerūt: ꝓpter qd̄ fideles corpꝰ sancti au-
gustini inde tulerūt: ⁊ ip̄m in sardiniā trāstule
rūt. Tpe igit̄ p̄missō aliprādus p̄dictus longo
bardoꝝ rex audiēs sardiniā a saracenis depo-
pulatā: solēnes illuc nuncios misit: vt doctoris
scti reliq̄as papiā deferrēt: q̄ magno p̄cio dato
corpꝰ scti augustini tulerunt: ⁊ ip̄m vsq; ianuaz
nauigio adduxerūt. Quod deuotꝰ rex audiēs
vsq; ad dictā ciuitatē ei obuiauit: ⁊ reuerenter
illud excepit. Cū aūt mane corpus vellēt edu-
cere: nullo modo inde moueri potuit: donec rex
votū emisit: q̄ si se īde deduci ꝑmitteret: ibidē
in noīe eius eccl'iam fabricaret. Statiq; corpꝰ
sine vlla difficultate inde motū est: ⁊ rex qd̄ vo
uerat adimpleuit. Idē miraculū die sequēti in
villa ep̄atus cōdenēsis que dr̄ casselle cōtigit:
⁊ eodē modo ibidē in honore scti rex aliā eccle
siā cōstruxit. Et q2 videret sctō cōplacere: vt in
suo noīe eccl'ie plures fierēt: vbicūq; mansisset
corpꝰ nocte cū rege: timēs ne aliū locū q̄ vbi de
siderabat sibi eligeret: in honore eius eccl'iam
inchoabat. Sicq; cū gaudio papiā deducit̄ ⁊ in
eccl'ia sancti petri que dr̄ celū aureū honorifice
collocatur pridie kalē. martij: vbi claris virtu-
tum signis effulget.

¶ De sanctis ducentis ⁊ septuaginta
duobus martyribus. Cap̄. clxij.

DUcēti ⁊ septuagita-
duo martyres rome sub claudio
passi sunt: quos p̄mo ꝓ xp̄i noīe
ad arenā fodiendam damnatos
iussit claudiꝰ vt foras muros por
te salarie ī āphitheatro mitterent̄: ibiq; sagit-
tis militū interficerent̄. Quod audiēs marius
cū filijs suis audifax ⁊ abachuch: vt in eorum
passione habet̄. xiiij. kalen. februarij: illuc ac-
cesserūt iohāne p̄sbytero secū assumpto: vt san
ctorū corpora sepelirēt. Et inuenerūt ipsa igni
superposita. Tunc exuētes se ceperunt corpo-
ra subtrahere: ⁊ sepelire quotquot ex ipsis po-
tuerūt: que et ibidem sub cliuio cucumeris re-
condiderunt. Cetera ꝟo igne consumpta sunt.
Qui passi sunt kalen. martij.

¶ De sancto Herculano ep̄o. Cap̄. clxiij.

HErculanꝰ ep̄us ciui
tatis pusine anno. xvij. iustiniani
impatoris sub rege gothorū to-
tilla passus est: vt ait sigibertus.
Hic ex cōuersatione monasterij
ad sacerdotalis ordinis gratiaz deductus est.
Totille aūt regis gothoꝝ temporibus eandem
vrbem annis septē continuis exercitꝰ gothorū
obsedit: ex qua multi ciuiū fugerūt qui pericu
lū famis ferre nō poterāt. Anno ꝟo. vij. necdū
finito obsessam vrbez exercitus gothorū intra-
uit. Tūc comes q̄ exercitui p̄erat ad regē nūci-
os misit exq̄rens: q̄d de ep̄o vel pp̄lo fieri iube
ret. Qui mādauit ep̄o primo a ceruice vsq; ad
calcaneū corrigam tolli: ⁊ tūc caput eiꝰ āputa-
ri: oēz ꝟo pp̄lm gladio extigui. Tūc idē comes
crudelitatē tātā abhorrēs herculanū ep̄m sup
murū vrbis capite trūcauit: eiusdēq; cutē iam
mortui a vertice vsq; ad calcaneū incidit: vt ex
eius corpe corrigia subtracta videretur: moxq;
corpꝰ extra murū ꝓiecit. Quod q̄dā hūanitate
cōpulsi abscisum caput ceruici apponētes cum
corpe puuli infantꝫ illic iuxta muros repto se-
pulture tradidert̄. Cūq; post eādē cedē die. xl.
rex totilla misisset: vt ciues vbilibet dispersi ad
ip̄am ciuitatē sine trepidatione remearēt. hi q̄
pus famē fugerāt: accepta viuēdi lnīa reuersi
sūt. Qui corpꝰ ep̄i sui ꝑq̄rētes: effossa terra vbi
iacebat corpꝰ pueri parit̄ hūati: vtpote die. xl.
corruptū ⁊ ꝟmibꝰ plenuz: corpꝰ ꝟo ep̄i ac si die
eodē eēt sepultū īuenerūt. Et qd̄ mirabiliꝰ est:
ita caput eiꝰ vnitū fuerat corpori: ac si nequaq̄
fuisset abscisum: in q̄ nec sectiōis vestigia appa
rerēt: ⁊ fil'r tergū eiꝰ ꝑq̄rētibꝰ ita sanū atq; inte
meratū om̄e corpꝰ inuētū est: ac si hoc nulla inci
sio ferri tetigisset: qd̄ intra vrbem adducentes

honorifice sepelierunt: qui passus est kal. martij. Hec gregorius. iij. dialogo cap. xiij.

¶ De sancto albino epo. Cap. clxiiij.

Albinus eps tēpore sancti egidij abbatis floruit. Hic de regione Venetina: que oceani britannici confinis est: nobilibus parētibus ortus tinti laceñ. monasterij primo monachus fuit. Qui cum aliqñ ad obedientiā abbatis perficiendam pergeret: τ subito tempestas nimia ingrueret: τ dom⁹ ad quā cū alijs diuerterat ipsa tempestas etiā tectū contriuisset: omnibus alijs qui in eadem se domo reduxerunt madefactis: ipse solus a pluuia immunis fuit. Deinde annorum. xxxv. existēs ipsius monasterij abbas factus est. Qui ipi regimini laudabiliter prefuit annis. xxv. Post hec annorū. lx. andegauis episcopus ordinatur. Eurecꝫ pastorali vigilanter insedit annis. xx. diuinis operib⁹ vacās multisqꝫ miraculis coruscās. Inter que duos mortuos suscitauit. In asiaco monasterio cecum illuminauit: τ mulierem dudum ab immundo spiritu vexatam liberauit. ¶ In andegaueñ. ciuitate sedis sue: dum pro carceratis in turri detentis ad iudicem interuenisset: nec alicuius liberationem obtinere potuisset: orationem fudit. Statimqꝫ saxum quadrum de muro turris exiliens: inclusis exeundi aditum fecit: omnesqꝫ continuo exierunt τ deo ac sancto gratias egerūt. Quieuit in pace kalen. martij. Sepultus andegauis. In cuius exequijs paralytici tres sanati τ duo ceci illuminati sunt.

¶ De sancto donato martyre. Cap. clxv.

Donat⁹ martyr apd carthaginē aphrice ciuitatē passus est. Qui sub iudice nisatio τ marcellino tribuno: cū eēt militaris: in xp̄i cōfessione gladio cedēte martyrij coronam pcepit kalendas martij: vt dicit ado.

¶ De sanctis pluribus martyrib⁹. Cap. clxvi.

Martyres plurimi: quorum tñ certus numerus minime reperit. Rome sub alexandro imperatore passi sunt. Quos idem august⁹ diu cruciatos capitali sentētia in extremo damnauit. vi. noñ. martij. Hec ado in martylogio.

¶ De sanctis quadringētis mar. Cap. clxvii.

Quadringenti fere martyres a lōgobardis passi sūt. Quos cum lōgobardi italiam deuastantes cepissent: more suo immolauerunt caput capre diabolo. Hoc circumferentes per circuitū τ carmine nephando dedicantes. Tuncꝫ illud ipi prius submissis ceruicibus adorarent: eosqꝫ quos ceperant hoc adorare pariter compellebant. Sed ex eisdem captiuis permaxima multitudo paucis videlꝫ exceptis obtemperare iussis sacrilegis noluit: τ ceruicē quā semper creatori flexerat: creature inclinare contēpsit. Quapropter hostes qui eos ceperant graui iracundia accensi: cunctos gladijs interfecerūt. Quos in errore suo participes habere nequiuerunt. Hec gregorius. iij. dialogo. cap. xviij. Qui passi sunt sexto nonas martij.

¶ De sctis pluribus epis mar. Cap. clxviij.

Episcopi plures martyres: quorum etiam nec cert⁹ numerus scriptus colligitur: iustiniani augusti temporibus apud aphricā passi sunt. Nam cum persecutio vandalica in partibus illis vehementer insaniret: quidam in defensione veritatis epi fortiter persistēs ad medium sunt deducti. Quos vādalorū rex verbis ac muneribus flectere ad perfidiā nonvalens: tormentis frangere eos posse credidit. Nā cū eis in ipa defensione veritatis silētiū indiceret: nec tamen ipi contra perfidiā tacerent: rapt⁹ in furorem eorū linguas abscidi radicitus fecit. Qui ita post pro defensione veritatis etiam sine lingua loquebantur sicut prius loqui p linguam consueuerant. Hos omnes iussit postmodum idem rex in exilium deportari. Qui multo post tempore superuixerūt. Et quidam ex ipis miraculum narrantes constantinopolim venerunt: vnus autem illorum statim vt in luxuriam decidit loquēdi facultatem amisit. Hec idē qui τ vbi supra cap. xxxij.

¶ De sanctis Iouino τ Basileo martyribus. Cap. clxix.

Iouinus et Basileus martyres Rome via latina passi sunt sub Valeriano τ Galieno imperatoribus. Qui per gladium palmam martyrij perceperūt sexto nonas martij: vt dicit Ado.

¶ De sancto Guilelmo presbytero. Cap. clxx.

Guilelmus anglicus sacerdos vir charitatiuus: sanctitate vite pollens ac moribus: τ officij sui prosecutor strenuus tempore henrici. iij. imperatoris plen⁹ sanctitate migrauit ad xp̄m. vi. noñ. martij. Ad cuius sepulchrū tpe mortis ei⁹ ceci illumiati sunt: claudi erecti: τ alij plures a diuersis infirmitatibus liberati. vñ τ corp⁹ ei⁹ a multis pegrinātib⁹ visitat pergentib⁹ ad ipm deuotionis cā. Hec vincētius.

¶De sanctis Marino ꝛ Asterio martyꝛibus. Cap. clxxi.

Marin⁹ miles ꝛ asterius senatoꝛ apud cesareā palestine sub veleriani imperatoꝛis persecutione passi sunt. De q̄bus habet̄. vij. ecclesiastice hystorie libꝛo. Quoꝝ prioꝛ ciuis hierosolyme clarus a cōmilitonibus accusat⁹ ꝙ esset xp̄ianus: datoq̧ sibi a iudice spacio triū horarū ad deliberādum: an sacrificare: an moꝛi eligeret. Interim quoq̧ a sc̄tō theoteno eiusdem vꝛbis episcopo confoꝛtatus: dum immolare renuisset pro xp̄o decollatus est. Cuius corpus cū asterius truncatum subiectis humeris ꝛ expoliata veste excepisset: ꝛ sepelisset. Honorem quem martyꝛij detulit continuo martyꝛ ipse accepit. De quo Asterio scribitur vbi supꝛa: ꝙ dum esset apud cesareā philippi que tunc paneas dicitur: ꝛ gentiles suo moꝛe idolis immolarent: victima arte demonis subito rapiebat̄: ꝛ nusq̄ comparens celo delata putabatur. Qđ dum sanctus fieri cerneret: oꝛationē fudit ad dominum. Et ecce victima que credebat̄ assumpta: aquis superferri cōspicitur: ꝛ pp̄ls ab errore cōuertit̄. Passi sunt autem. v. nonas martij.

¶De sanctis Emitrerio ꝛ Chelidonio martyꝛibus. Cap. clxxij.

Emitrerius et chelidonius martyꝛes: vt scribit aurelius clemens in libꝛo coꝛonatoꝛū: pꝛimū apud legionum gallie ciuitatem exurgente persecutionis ꝓcella ꝓ confessione nominis iesu xp̄i plurimis toꝛmentis afflicti: deinde calaguriū vsq̧ ꝑducti atq̧ ibi capite cesi martyꝛio coꝛonati sunt. In quoꝝ decollatione anulus vni⁹ ꝛ stolla alba alterius nube suscepti ꝛ in celū euecti sunt: quousq̧ ab assistētibus anuli aurei fulgoꝛ ꝛ linthei candoꝛ: intentis luminibus discerni potuerūt. Passi sunt autem. v. noñ. martij.

¶De sancto lucio papa ꝛ mar. Cap. clxxiij.

Lucius papa et martyꝛ natione romanus ex patre poꝛphirio Coꝛnelio pape in episcopatu romano successit: ꝛ sedit annos tres: mēses tres: ꝛ dies tres. Hic pꝛecepit vt duo pꝛesbyteri ꝛ tres diaconi in omni loco episcopum non desererent: ꝓpter testimonium ecclesiasticū ꝛ stilum erroꝛis. Hic pꝛimum in exilium missus: demum ad ecclesiam suam reuersus a valeriano capite truncatus martyꝛio coꝛonatur. Et sepultus est cum collegis suis episcopis via ap̄ia in cimiterio calixti. iiij. nonas martij. Et cessauit episcopat⁹ dies quinq̧.

¶De sanctis Caio ꝛ socijs mar. Cap. clxxiiij.

Caius palatinus et alij vigintiseptē martyꝛes apđ vꝛbem romam passi sunt. Qui omnes maris fluctibus immersi victoꝛie coꝛonas a domino percipere meruerunt quarto noñ. martij: vt dicit ado.

¶De sanctis nongentis mar. Cap. clxxv.

Nongenti martyꝛes rome via ap̄ia passi sunt. Qui omnes vna die laurea martyꝛij coꝛonati: positi sunt ī cimiterio ad sanctam ecclesiā. iiij. noñ. martij. Ibi ꝗ tumulati digna fidelium deuotione venerantur. Hec ado.

¶De sancto phoca martyꝛe. Cap. clxxvi.

Phocas martyꝛ apđ antiochiam passus est. Qui post multas quas pro xp̄i nomine redēptoꝛis est passus iniurias: qualiter de illo antiquo serpente triūphauerit vsq̧ hodie populis declaratur. Nam si in quempiā in locis illis coluber venena diffunderit: moꝛ vt ianuam basilice martyꝛis credens attigerit euacuata virtute veneni saluat̄. Sed ꝛ longe satis ab eius templo aīalia queq̧ moꝛtifera appꝛoximare non audent. Passus est aūt. iij. noñ. martij. Hec ado.

¶De sancto Theophilo ep̄o turris stratoneñ. Cap. clxxvij.

Theophilus ep̄s palestine ciuitatis que quondā turris stratonis siue cesarea dicebat̄: nunc ꝟo paneas dicit̄: sub seuero pꝛincipe insignis sapiētia ꝛ conspicuus sanctitate ad modum effulsit. Qui inter cetera laudabilia cum ceteris episcopis synodicam ꝛ vtilem valde: aduersus eos q̄ cum iudeis luna decimaquarta pascha celebꝛabant: composuit epistolam. Et quieuit in domino tertio nonas martij. Hec Hieronymus de viris illustribus.

¶De sc̄tō theophilo ep̄o. alexan. Cap. clxxviij.

Theophilus episcopus alius scilicet alexādrinus studio et doctrina clarissimus extitit. Hic aduersus Oꝛigenē grande scripsit volumen: in quo ipsum ꝛ omnia fere sua pariter damnat: docens illum a sanctis patribus ꝛ maxime ab heracla fuisse a pꝛesbytero eiectum: ecclesia pulsum: vꝛbe fugatum. ¶Scripsit et cōtra antropomoꝛphitas hereticos asserētes deū humana effigie et membꝛis constare humanis

cos lougissima disputatione confutans. Tres libros sub illius noīe inscriptos se legisse: sed eis non multum credisse propter stili dissonantiam tradit Gēnadius: qui hec de illo scripsit.

¶ De sancto Martiano episcopo et martyre. Cap.clxxix.

Martianus martyr et epus apud terdonam passus est sub adriano imperatore agente prefecto sapritio. Qui a ciuitate mediolanēsi ad partes illas ab imperatore delegatus ciuitatē terdonā ingressus: martianū de xpianitate suspectū in carcerē reclusum inuenit. Ad quē visitandū sanctus secūdus miles iam a calocero in ciuitate asteñ. in fide edotus: sed occultus xpian⁹ cū sapritio venerat: eūq₃ satis videre desiderabat. Tunc educente ipm angelo martian⁹ de carcere exijt: ꝛ scdm visitauit: atq₃ in dño confortauit: vt dicet in passione secūdi iij. kalen. aprilis. Post hec secūdus mediolanū fuit: ꝛ ad sanctis faustino ꝛ iouita baptizatus fuit vt superius in eorū passione dictum est. xv. kalen. martij. Corpus quoq₃ dñicum quod eis columba de celo detulerat: ab eisdem suscepit: partēq₃ ipius martiano detulit: quē terdone in carcere reliquit. Rediens autē secūdus cū iam nox esset: ꝛ ad ripā padi venisset: angelus dñi frenū equi accipiens super padū ipm transuexit: ꝛ vsq₃ ad terdonā perducens ad martianū in carcerem introduxit. Cui ꝛ secūdus munus eucharistie ex parte faustini presentauit: quo suscepto: secūdus angelico mādato ad suū hospitiū redijt. Post hec martianus eductus de carcere cū laminis ferreis candentibus super verticē eius appositis illesus permansisset: a sapritio capitalē sentētiā accepit. Et secūdus corp⁹ eius rapiens sepeliuit secūdo noñ. martij.

¶ De sctis Victore ꝛ Victorino mar. Ca.clxxx.

Victor et victorin⁹ martyres apō nicomediā ciuitatē passionis gloriam perceperunt. Qui per trienniū cum claudiano ꝛ bassa vxore eius tormentis multi afflicti: ꝛ retrusi in carcerem. Ibidē vite sue cursum cū palma martyrij compleuerunt. ij. noñ. martij. Hec ado.

¶ De sancto Thoma de aquino confessore Cap.clxxxi.

Thomas cōfessor ordinis predicatorum ex illustri prosapia comitum de aquino patre landulpho comite matre theodora nobili de neapoli in confinib⁹ campanie et regni sicilie extitit oriundus. Cuius ortus et vite progressus anteq̄ nasceret: fuit diuinitus premōstratus. Nā a quodā heremita re ꝛ noīe bono in partibus illis solitariā vitā ducēte: matri eius existenti in castro suo noīe rochasicca: et q̄ esset pregnans adhuc ignorāti fuit pphetatū: q̄ filiū pareret Thomā noīandū: ordinis pdicatorꝫ habitū ꝛ regulā assumpturū ꝛ preclarū sapiētia in toto orbe futurū. Que omnia vt predixerat sunt cōpleta. Natus ergo puerulus thomas vocatus est. Quē cū die quadā nutrix balnearet strictā cedulā vidit in manu ei⁹: quā cū de manu ipsius vix mater auelleret: repperit in ea scriptā salutaionē āgelicā. Sed puer fletibus ꝛ signis cedulā instāter repetijt: quē sibi traditam ptinus in ore positā trāsglutiuit. Et extūc in consuetudinē duxit: vt si quādo fleret: nunq̄ desisteret: nisi aliqua sibi charta vel liber presentaret. Et cū adhuc vix sciret aliqua vba differere: cū libros videret ad eos festinānter currebat. et chartas reuoluens tali se ludo more puerorꝫ exercebat. ¶ Cū aūt esset annorꝫ v. traditus ē a pře abbati monasterij cassineñ.: vt ibi lrīs erudiret. Quē abbas vidēs eē mirabilis indolis ad patrē remisit: vt ipm ad neapolitanum studiū destinaret: perfectus sapientia imbuendū. Pater ergo ipsum annorꝫ. x. neapolim destinauit: vbi in liberalibus sciētijs modico tēpore optime profecit. Sed cum sepius ad locum predicatorū pergeret: et fratrū smones audiret: delectatus illorū sapientia ꝛ regulari vita relicto seculo annorꝫ. xiiij. ordinē ingressus est: vbi sanctis operibus ꝛ studio sacre sapiētie vacare cepit. Quod fratres eius carnales patre iā defuncto audientes moleste tulerunt: et primo quidem ad ipm veniētes: eumq₃ ab ordine reuocare nitētes: nihil ptinus profecerūt. Tandem ab ipsis thomas violenter rapitur: et quasi per bienniū turris custodie mancipatur. ¶ Cūq₃ nec minis nec blanditijs posset a pposito reuocari: p speciē puelle impudice ad eum introducte: subuertere querūt animū innocentis. Qui mox de igne titionē arripiens suggestionē ignite libidinis extra camerā effugauit. Factoq₃ signo crucis ī orone se pstrauit: petēs cū lachrymis a dño sibi dari ppetue cōtinentie castitatem. Mox oranti duo angeli affuerūt dicentes ipsum a deo clementius exauditū: qui etiam eum cingulo quodam circa renes stringentes dixerūt: quod nullatenus dissolueretur. Et extunc in vita sua nunq̄ sensit stimulum venerere voluptatis. ¶ Tandē mater ipsius dubitans diuine resistere volūtati: ꝛ recordata eorꝫ que de ipso predicta fuerant: ipsa permittente per fratres ordinis ad ordinē est reduct⁹: ꝛ q₂ sanctus dubitabat ne adhuc carnaliū fratrum persequeret ptinacia: ꝛ curauit de neapoli discedere: missusq₃ romā ad capitulū gnale: inde cū magro iohāne teutonico iuit parisius ibidē in sacre theologie studio mancipatus. Deinde missus coloniā magrū albertū virū sapia mira-

bilem in philosophia ⁊ theologia habuit prece-
ptorē: vbi studio intētus ab alijs cōdiscipulis
quodāmodo despiciebať: eo ꝙ in scholis nunꝙ̄
verbū ꝓferret. Et q꞉ naturali complexione car-
nosus erat bouē mutū eum appellabant. Dum
autē quidā ex fratribus de eius industria ali-
qua notabilia cōperissent: ⁊ hec magistro reue-
lassent: ex mandato ip̄ius quandā questionē di-
sputandā assumpsit. Ad quā dum mirabilibus
argumētis respondisset: magister albertus pro-
phetico spiritu predixit ip̄m esse futurū bouē:
qui talem daturus esset mugitū: ꝙ totus eum
mundus audiret. ¶ Post hec missus est baccha-
larius ad studiū parisieñ. vbi post lecturā libri
sententiarum: quā luculentissime transcurrit.
Dū ad magistratū peteretur: ex humilitate re-
putans se indignū potissime q꞉ annorū. xxx. nō-
dum impletorū oīno recusabat. Cui apparuit
sanctus quidam senior: qui sibi ex parte dei vt
magisteriū assumeret mādauit: ⁊ thema quod
in sui sermone proponeret edocuit: auctorita-
tem: videlicet illā psalmi. Rigās montes de su-
perioribus tuis ⁊c. Sicqȝ. Thomas humiliter
ad magisteriū ascendit: in quo nō segniter ma-
iori adhuc studio intendebat: ⁊ velut apis spi-
ritualia mella colligens: suo tēpore mellita do-
ctrinarū eloquia infundebat. ¶ Tāto etiā gau-
dio in cōtemplatione replebatur: vt ꝙ̄pluries
dum in secreto loco oraret: visus fuerit stare to-
taliter eleuatus a terra: nullo prorsus innixus
corporis fulcimēto. ¶ Quoties aūt disputare:
legere: vel dictare voluit: prius ad orationis se-
cretū accessit: ⁊ inde surgēs inueniebat qđ que-
rebat quasi in libro aliquo didicisset. Nam vt so-
cio suo fratri reginaldo in ꝯfessione reuelauit:
sciētiā suā non tam humano ingenio vel studio
ꝙ̄ orationis diuinit᷒ impetrauit suffragio. Et
q꞉ cause per effectus cognoscuntur: quantū in
eo diuine sapientie gratia abūdauerint: siquis
cognoscere velit per ip̄ius scripturaꝝ opa per-
cipere pōt. ¶ Hic doctor cum quadā nocte ora-
tioni incūberet: visi sunt apl'i sctūs petr᷒ ⁊ pau-
lus: ip̄m de textu aliquo dubio scripture ꝓphe-
tice plenissime instruentes. Ex studij etiā con-
templatione nimia: adeo a sensibus abstraheba-
tur: vt quasi in extasi raptus nullis sensib᷒ vel
motibus corporeis vti videretur: ⁊ quodāmo-
do sepius mortuus vel in sensibus redderetur.
Nō solū eñ inter hoīes stans hoīes non aduer-
tebat: sed nec visibilia videbat: nec ad interro-
gata respondebat. Aliquando etiā tanto feruo-
re mētis studio contemplationis spiritu inhe-
rebat: vt de nocte ad librū sedēs: ⁊ candelā ma-
nu tenens: ac ip̄ius candele consumpte caute-
riū nō sentiens: digitos multa adustione lede-
bat: ⁊ quasi lapis esset vel ferrū: nec ꝑ hᵒ a sui
meditatione retrahebať: pluriū aūt miraculoꝝ
gloria claruit. Nam ⁊ puerum cecū illuminauit
et mulierem a demonio vexatam liberauit; et
matronam sibi deuotā in die pasche post predi-
cationē a sanguinis ꝓfluuio sanā effecit: aliosqȝ
plures a diuersis lāguorib᷒ exemit. ¶ Post hec
vite ipsius termino ꝓximante: cū nocte quadā
apud neapolim deuotius oraret: visus est a q̄dā
fratre quasi duob᷒ cubitis in aera eleuari: ⁊ au-
dita est vox ab imagine crucifixi: que thomam:
quia de xp̄o optime scripserat: commendabat.
Et quā exinde mercedē acceptur᷒ eēt q̄rebat.
Qui respōdebat ꝙ nihil: nisi aliud ip̄m christuȝ
recipere cupiebat. Et quia facta fuerat questio
de mercede: dabať intelligi de ꝓpinquo labori
suo terminū imponendū. Cum eñ ex mandato
gregorij pape. x. iret romā ad conciliū genera-
le transiēs per campaniā infirmitate deprimi-
tur: et in monasterio fossenoue ordinis cister-
tieñ. honeste recipiť. Ubi lāguore ingrauescēte
nec sic a doctrina fluētis sapiētie se poterat cō-
tinere. Rogatus eñ a monachis exposuit eis
cantica canticoꝝ: vt sic ad cantica tenderet an-
geloꝝ. Per triduū aūt ante eius obitum stella
cometes apparuit: que quid presignaret docto-
ris obitus patefecit. Nam sancto deficiēte: stel-
la defecit. Sicqȝ ad extremā horam deueniens
anno dñi. M. cclxxiiij. etatis ꝟo sue q̄nquagesi-
mo in pace quieuit noñ. martij. ¶ In cui᷒ obi-
tu frater Reginaldus testimoniū perhibuit: ꝙ
ipsius sancti sepius ⁊ tūc cōfessionē audierat:
⁊ semꝑ eū vti puerū quinqȝ annoꝝ inuenerat: q꞉
nunꝙ̄ sue carnis contagiū sensit: nec mortalis
criminis habuit in volūtate cōsensum. In hora
ꝟo transitus sui quidā frater vidit eū in scholis
legentē: ⁊ sanctū apostolū paulū ad eū intran-
tem. A quo dū thomas peteret: an in epistolis
suis verū intellectū habuisset. respondit ꝙ sic:
quantū quis viuens in corpore posset habere:
Sed tamē eū volebat ducere: vbi clariorem in-
tellectuȝ haberet. Uidebaturqȝ sibi ꝙ ip̄m per
capam tractū extra scholas educeret. Tūc fra-
ter fortiter clamans: fratres ad auxiliū inuita-
bat: q꞉ frater thomas ab eis tollebať. Ad cui᷒
clamorē excitati fratres: ⁊ visa audientes dieȝ
⁊ horā notauerūt: ⁊ tunc sanctum a corpore mi-
grasse cognouerūt. ¶ Uerum q꞉ monachi fosse-
noue timuerūt ne corpus sancti per fratres sui
ordinis tollereť: ip̄m de nocte clādestine ad lo-
cum alium transtulerūt. Sed beato thoma prio-
ri dicti loci apparēte in somnis: ⁊ ipsuȝ de hoc
durius increpāte: corpus ad locum pristinū du-
ctum est totaliter integrū: ⁊ tanto odore refra-
grans: ꝙ totū plaustrum suauitate repletū est:
ibiqȝ conditum requiescit: ⁊ miraculis glorio-
sis refulget. ¶ Scripsit aūt hic sanctus super
om̄ibus libris dialectice et pene totius philo-
sophie naturalis ⁊ moralis scripta elegantia ⁊
vtilissima in multis voluminibus. Composuit
⁊ fallacias logicales rudibus perutiles. Scri-
psit ⁊ commentū super quattuor libris senten-
tiarū. Summā theologie in libris quattuor di-

stinctā. Summā contra gentiles in libris quattuor conspicuā. Cōposuit ⁊ scripta plurima super libris diuine scripture plurimis. Sup quattuor euangelijs. Super psalterio. Sup epl'is pauli. Sup. v. libris moysi. Sup cāticis canticorꝫ: ⁊ sup alijs pluribꝰ. Scripsit ⁊ q̄stiones de malo. de ꝟitate. de potētia. de spūalibꝰ creaturꝫ De aīa. De ꝟtutibꝰ. Et alia mlta īsignia ⁊ notabilia opuscula q̄ singula scribere nō occurrunt.

¶ De sanctis Perpetua ⁊ Felicitate ⁊ socijs martyribus Cap. clxxxij.

PErpetua et felicitas martyres cū Saturnino: satyro: reuocato: ⁊ secūdolo in ciuitate tyburbitanorū mauritania passi sunt tēporibꝰ valeriani ⁊ galieni imperatorū sub ꝓconsule tarnutio. Fuerūt autē saturninus ⁊ satyrus germani. Reuocatusq̄ fuit frater felicitatis. Qui oēs sacrificare cōtennētes a predicto procōsule in carcerē missi sunt. Erant aūt ꝑpetua ⁊ felicitas ambe nobiles cōiugate. Felicitas quidē pregnās erat: perpetua filium lactentē habebat. Pater aūt perpetue ad carcerē venit: vt filiā a ꝓposito reuocaret: sed nō valuit. Uidit aūt perpetua per visionē scalā aureā vsq̄ ad celum erectā in dextra ⁊ leua cultris et gladijs plenā adeo angustam: vt nō nisi vnus ⁊ paruus per eam inter gladios ascēdere posset. Sub ea draco teterrimꝰ ⁊ ingens iacebat: quē cuncti ascendere volētes formidabāt. Uiditq̄ satyrū per eā sursum ascendentē: ⁊ cōsocios vt ascenderent: similiter ⁊ ne draconē timerent exhortantē. Quā visionē cum sancta ceteris recitasset: oēs deo gratias egerūt: q2 se vocatos ad martyrium cognouerūt. Presentati ergo iudici fuerūt viri a mulieribus separati. Cū aūt felicitati suaderet: vt sui misereret: eo ꝙ pregnās esset: illaq̄ immobilis permaneret: cōpatiēs iudex sibi quodāmodo: q2 pregnās eā ad carcerē reduci fecit. Cū aūt parentes ⁊ vir perpetue cū lachrymis eidē suaderēt: vt presidi cōsentiret paruulū quoq̄ ipsius lactentē ad collū eius iactassent: illa fortissimo aīo paruulū abijciēs et parētes ac virū contēnens in xp̄i cōfessione inuictissime ꝑstitit. Quapropter iudex ipsam cuꝫ sanctis diutissime verberatā iterū carceri mancipauit. Sctis aūt ꝓ felicitate orātibꝰ q2. viij. mensiū pregnans erat: subito in eā dolores irruerūt: peperitq̄ filiū viuū. Qd̄ preses audiēs eos oēs de carcere educi fecit: ⁊ ligatis post tergū manibꝰ nudatisq̄ natibꝰ per plateas circūduci: deinde in amphitheatro duci ⁊ bestias sibi laxari. Ex quibus satyrus ⁊ perpetua a leonibus deuorātur. Reuocatus ⁊ felicitas a leopardis comedunt: saturninꝰ ⁊ secūdolus illesi diuina volūtate seruant. Unde post hec saturninus iussu ꝓconsulis decollatus finem accepit. Secūdolus ꝟo ad carcerē reductus ibidē expirauit. Quorū omniū corpora a fidelibꝰ in eadē sunt vrbe tumulata. Qui passi sūt non. martij.

¶ De sanctis Philemone ⁊ Apollonio et socijs martyribus. Cap. clxxxiij.

PHilemon ⁊ apollonius adrianus ⁊ theoticus cū alijs tribus apud egyptum in ciuitate antinoiꝫ. tēpore diocletiani augusti sub preside adriano passi sunt. Cū eñ post mortē ascle martyris: de quo dictū est. x. kalen. februarij. Philemon ⁊ apollonius ad eius tumulū orare reperti fuissent a iudice tenti sunt. Qui philemonē fecit primo alapis cedi: deinde ligatū ad stipitem sagittari. Et cū sagitte in aere penderent: accessit adrianus vt videret: quē vna ex sagittis percutiens oculo excecauit. sed euꝫ philemon admonuit: vt se mortuo ac sepulto de terra illa aqua infusa oculum inungeret: sicq̄ visum recuperaret. At ꝟo adrianus fecit philemonem cum apollonio decollari. Sequenti die dum quasi tentatiue sibi a philemone cōsulta perficeret: lumē percepit ⁊ confestim conuersus est ad christum. Quod diocletianus audiens: misit theoticum cū alijs tribus ad ipsum capiendum. Accedensq̄ adrianus ad sepulchrum martyrum: ⁊ eorum implorans auxilium: voce sanctoruꝫ de sepulchro lapsa: in domino confortatur. Quod quattuor illi protectores audientes stupefacti sunt. Cuꝫ quibus adrianus ad imperatorem accessit. Et quia per spiritum se in mare necanduꝫ cognouerat: ꝓcepit octo seruis suis: vt ipius corpus die octauo ad mare expectarent: quod delphinus ad terrā portare debebat: illudq̄ sepulture traderēt. Cum autē coram diocletiano xp̄m constanter confiteretur: iussit eum ligatū in foueā ꝓfundā deponi: terra que de fossa fuerat superiecta. Sed cum sero ad lectū pergeret: inuenit adrianuꝫ in cubili suo iacentē incolumē: ⁊ cathenas ipius trabi appēsas. Tūc indignatus imperator fecit eum in sacco cum arena ligato mergi: vna cum quattuor ꝓtectoribus predictis: qui ad ipm tenendū fuerant missi: quiq̄ tantis visis miraculis ad xp̄m erāt cōuersi. Die igit octaua serui adriani ad littus ꝑstolabant. Et ecce quinq̄ sanctoꝝ corpora, sup quinq̄ delphines ad littus allata deducunt. Cum autem serui dubitarent: ne corpus dn̄i sui ibi nō esset: eo ꝙ de se solo non de alijs predixerat exportādo: subito vocē vnius ex delphinis loquentem humanitus audierunt: et ꝙ dn̄i sui corpus ibi esset cū alijs quattuor vna secū passis intellexerunt. Sicq̄ omniū predictorum corpora iuxta corpus ascle martyris sepelierunt: vbi ⁊ philemon ⁊ apolloniꝰ tumulati quiescunt. Horꝝ omnium passio recolit. viij. idus martij.

¶ De sancto Pontio diacono ⁊ martyre. Cap. clxxxiiij.

Pontius diacon⁹ cypꝛiani carthagineñ. epi ⁊ martyris vſq₃ ad diẽ paſſionis eius cuʒ eo exilium ducens egregium volumen de vita ⁊ paſſione eius reliquit: ⁊ in ſuis ſemper paſſionibus xp̄m gloꝛificans: coronã vite pꝛomeruit. Qui apud carthaginem ſub galieno imperatoꝛe in dño feliciter quieuit. viij. idus martij: vt dicit hieronymus de viris illuſtribus.

¶ De ſctis. xl. martyꝛibus. Cap. clxxxv.

Quadraginta milites in ciuitate ſabaſteñ. armenie minoris paſſi ſunt tẽpoꝛe licinij impatoꝛis ſub agricolao pꝛeſide ⁊ lyſia duce. Quoꝛum nomina hec ſunt. Eunoicus: ſiſinnius: domicianus: heraclius: alexnader: iohannes: claudius: athanaſius: valẽs: helianus: melitiũ: editus: achatius: iulianus: helius: theodolus: cyrillus: flauius: ſenerianus: quirion: valerius: thudion: ſacerdon: pꝛiſcus: entytius: ſmaragdus: philoturion: actius: lyſimachus: dõnus: theophilus: euſtochius: ſanctius: agius: leontius: iſitius: gagius: goꝛgoni⁹: cãdidus: michalius. Qui pꝛimo ab agricolao pꝛeſide in carcerem diebus plurimis detenti: expectante lyſie ducis aduentum. Deinde ip̄o liſia ad eandẽ ciuitatem veniente: coꝛam vtroq₃ conſtituti: dum xp̄m dñm confiterẽtur: lapidibus in facies cedi iuſſi ſunt. Sed diuino nutu miniſtri alterutrum lapidibus ſe feriebant. Dum autem leuans lapidem vt eoꝛum aliquem percurreret: lapide retoꝛto faciẽ pꝛeſidis contuſit. Sicq₃ ſancti in carcerẽ reducti diuina viſitatione conſolãtur. Mane ꝟo ante pꝛeſidẽ et ducem iterum conſtituti: cum chꝛiſtum viua voce confiterentur: in ſtagnũ gelidiſſimum miſſi ſunt: vt gelu conſtricti coꝛpoꝛa eoꝛum nocte ſuperueniente dirumperentur: cuſtodibus ſibi adhibitis: balneo quoq₃ iuxta poſito: vt ſi quis vellet trãſgredi fidem ſuam ad balneum confugere poſſet: vnus ꝟo de numero. xl. effectus puſillanimis refugit ad balneum: moxq₃ vt attigit caloꝛem reſolutum reddidit ſpiritũ. Ceteri ꝟo confoꝛtati in laudes dñi erupertũt. Circa hoꝛe noctis tertiã reſplẽduit velut ſol lumẽ ſup eos: ⁊ glacies diſſoluta eſt. Cuſtodibus quoq₃ cũctis doꝛmientibus ſolus clauicularius vigilabat. Qui eos oꝛantes audiens: ⁊ in luce curioſe conſpiciens vidit in luce coꝛonas xxxix. deſcendere ſuper eos Et cognouit ꝙ qui ad balneum confugerat: non erat cum ceteris numeratus. Expergefaciens ergo cuſtodes pꝛoiecit veſtimẽta ſua in facies eoꝛum ⁊ ſe xp̄ianum pꝛofitens exiliuit in ſtagnũ: ⁊ cuʒ ceteris tota nocte pſallebat. Quod dũ pꝛeſes ⁊ dux mane didiciſſent: iuſſerunt ip̄os omẽs ad littus trahi: ⁊ baculis crura eoꝛũ confringi. Sicq₃ reddẽtes xp̄o animas tali crurifragio martyꝛiũ conſumauerũt. Coꝛpoꝛa ꝟo martyꝛũ iuſſerunt igne cõſumi: et reliquias in fluuiũ iactari: ne a xp̄ianus ſepulta martyꝛum colerẽtur noı̄bus. Hoꝛũ vnus meliton noı̄e cum eſſet omniũ etate iunioꝛ: ⁊ cruribus fractis adhuc ſupuiueret: mater que aſſiſtebat dubitans: ne in cruciatu deficeret: blandis ⁊ ſalutiferis ip̄m ſermonibus hoꝛabatur. Cumq₃ ſanctoꝝ coꝛpoꝛa plauſtris impoſita: ad incendium a miniſtris poꝛtarentur: mater iuuenis ip̄m tollens in humeris vehicula ſequebatur. Cumq₃ ferretur inter maternos amplexus emiſit ſpiritũ. Cuius coꝛpus mater in ignẽ cuʒ alijs pꝛoiecit: vt nec filius moꝛtuus a ſodalib⁹ eſſet diuiſus: combuſta ſunt igni ſanctoꝝ coꝛpa ⁊ oſſa in fluuiũ diſperſa. Epiſcopus autẽ ciuitatis per viſum admonitus: noctu ad flumẽ veniens inuenit ſanctoꝛũ reliquias in alueo fluminis ſubtus aquas ſicut luminaria ſplendentes. Quas omnes collegit ⁊ digna veneratiõe recondidit. Qui paſſi ſunt. vij. idus martij.

¶ De ſctõ gregoꝛio ep̄o emẽſeñ. Cap. clxxxvi.

Gregoꝛius emenſenus frater btĩ baſilij ceſarieñ. ep̄i fuit. Qui habuit ⁊ alterum fratrẽ noı̄e petrũ: quoꝛũ alter in verbo doctrı̄e: alter in opere baſiliũ exequebant. Huius extat plurima opuſcula luculẽta. Nam vt ait. Uincentius in ſpeculo: ſcripſit libꝛũ de imagine in ſupplementũ exameron beati baſilij. Scripſit etiã libꝛos contra eunomiũ quos beato gregorio nazanzeno ⁊ hieronymo legit. Scripſit ⁊ cõtra apollinarẽ libꝛum: in quo euidenter in xp̄o oſtendit vnã eſſe perſonã: ſed duas naturas et operationes. Itẽ libꝛũ de aı̄a obſcurum valde: quẽ piſanus cauſidicus tẽpoꝛe ſecũdi federici de greco tranſtulit in latinũ. Item epiſtolã de trinitate fidẽ catholicã explicantẽ. Alia quoq₃ mlta ſcripſiſſe dr̄. De quo Hiero. in lib. de viris illuſtrib⁹ mẽtionẽ fecit. Et claruit ſub impatoꝛe valente. Et q̇euit in xp̄o die. vij. idus martij.

¶ De ſancto Patiano ep̄o. Cap. clxxxvij.

Patianus epiſcopus apõ barcinonã eiuſdẽ põtifex eccleſie claruit: vir caſtitate ı̄ſignis vita ⁊ ſermone clarus: varia cõpilauit opuſcula: ex q̇bus eſt cert⁹ liber cõtra nouatianos: tp̄e autẽ theodoſij pꝛimi vltima ſenectute feſſus finẽ vite ſoꝛtit⁹ eſt vij. idus martij. Hec hiero. de viris illuſtribus.

¶ De ſctis Alexãdro ⁊ caio mar. Ca. clxxxviij.

ALexander et caius martyres apud apamiam passi sunt. qui vt apollinaris scribit hieropolitanꝰ episcopus in libro aduersus cathaphrigas persecutione antonini veri glo͛ioso martyrio coronati sunt. vi. idus martij. Hec Hieronymus in martylogio.

¶ De scto Anatholio epo. Cap. clxxxix.

ANatholiꝰ alexādrinus natione laodicie syrie episcopꝰ tēporibus probi ⁊ chari imperatorꝫ floruit: qui vir in artibus liberalibus ⁊ philosophorū disciplinis eruditus plurimo sermone celebratur. Hic opuscula multa nō solū religiosis: sed philosophis ipsis admirāda reliquit: que ad se puenisse testat͛ eusebius. Cuiꝰ ingenij magnitudo de libro quem super pascha composuit: et de libris decez arithmetice institutionis potest apertissime cognosci: qui etiā sanctitate sublimis in pace quieuit. vi. idus martij.

¶ De sancto Attalo abbate. Cap. cxc.

ATtalꝰ abbas monasterij luxouiēn. successor fuit scti coldbani abbatis. Qui dū egregie monasterium regeret: quidā ex suis fratribus austeritatez vite nōvalentes sustinere: contra eius preceptum apostatarunt: quorum vnus subita febre correptus: cum ad sanctū attalum venire se posse poptaret. Post modicū extinctꝰ est. Cuiꝰ exemplo plurimi ad monasteriū redierūt: q̇daz ꝓo obstinati in apostasi permanserūt: quorꝫ vnꝰ securi percussus interijt: alter ī paruissimo flumine necatur. Tertiꝰ de naui in mare concidēs submergitur. Cum aūt bobius fluuius inūdās molendinum monasterij ⁊ officinas inuaderet mandauit sanctus per finoaldū diaconem suuz fluuio vt se retrahere deberet. Statimqꝫ fluuiꝰ alueo naturali relicto per alios meatus adeo a loco illo discessit: vt etiā alueus siccaret͛. ¶ Et cum quidam ex monachis laborādo in nemore casu sibi pollicem precidisset ⁊ sepelisset. Sanctus digitum defossum manui applicans: sputoqꝫ liniens ad locum suum sanatum reduxit. Quieuit in domino. v. idus martij.

¶ De sanctis Hirado ⁊ socijs martyribus. Cap. cxci.

HIradus: zozimus alexāder: candidus: piperion. ⁊ alij eorū viginti cōsocij martyres apud carthaginem ꝑ xp̄i nominis cōfessione passi victorie triumphum a domino consecuti sunt quito idus martij. Hec Ado.

¶ De sancto Gregorio papa et doctore. Cap. cxcij.

GRegorius papa primꝰ doctor egregius ex senatoria stirpe romanorꝫ nobilissima ꝓgenitꝰ: patre gordiano: matre siluia: romane sedis pontificatum tenuit annis. xiij. mēsibus. vi. diebus. x. Qui cū summū p̄hie apicē in annis adolescētibus attigisset: ac rerū et diuitiarū copia abundaret: cogitabat hec oīa deserere: ⁊ ad religionē se transferre. Sed dū sub p̄toris vrbani habitu mūdo deseruiret: multaqꝫ sibi ex seculi cura succrescerēt: tandē orbatus patre sex monasteria in sicilia construxit: ⁊ septimū intra vrbez in honorē sancti andree quibus de ꝓprio large dotatis oībus ceteris pauperibus erogatis: in septimo se fecit monachū sub abbatis disciplina. Ubi ad tantā in breui perfectionē deuenit: vt posset iam in perfectorꝫ numero computari. Tantaqꝫ districtione corpus suū afflixit: vt in firmato stomacho subsistere vix valeret: ⁊ infirmitatem illam quā greci syncopim vocant patiens: ꝑ horarū momēta qua ad exitū ꝓpinquaret. Abbate quoqꝫ eius defuncto successit eidē in regimine abbatie. Quadā die cum in studio suo scriberet: naufragus ad eū venit: sibiqꝫ misereri cum lachrymis postulauit. Cūqꝫ sibi sex argēteos dari iussisset et abijsset: eadez die iterum redijt seqꝫ multa perdidisse ⁊ pauca accepisse dixit. Qui cum ab eo totidem argenteos recepisset: tertia die iterum reuersus: misereri sibi importunis clamoribꝰ postulabat. Sed cū sanctus gregorius a procuratore domus nihil dandum preter scutellam argēteam didicisset: illam statim sibi dari precepit. Quam ille accipiens letus abscessit. Postq̄ aūt gregorius ad papatū ꝓmotus fuit: die quadā cācellario suo mandauit vt. xij. peregrinos ad conuiuiū vocaret. Et dum oēs recūberent: intuens papa. xiij. numerauit. Et cum cācellario diceret cur. xiij. contra suū mandatū inuitasset: illeqꝫ non vltra duodecim esse assereret. Animaduertit gregorius vnū ex illis crebro vultū mutantē: ⁊ nunc senē: nūc iuuenē similātē. Finito ꝯuiuio illū in

camerã secreto vocauit: ⁊ interrogãs ꝗs esset:
audiuit: ꝙ angelus ille erat qui ab eo in forma
naufragi existente in monasterio .xij. nūmos et
scutellam argenteã receperat: ex quo die deus
ipsum romane vrbis pontificem futurum desti-
nauerat: statimqꝫ ab eo disparuit. ¶ Cum die
quadam Gregorius adhuc abbas per forum
trãsiret: vidit pueros pulcherrimos vultuqꝫ ve-
nustos esse venales. Et interrogãs vnde essent
audiuit ꝙ erant de insula anglorum: quos ille
recte ait vocari anglos quasi angelos: quia an-
gelicos vultus habent. Cū aūt didicisset illos
esse gentiles compatiēs genti: ꝙ princeps te-
nebrarū tam decoros homines possideret: pe-
lagium romanū pontificeꝫ obnixe rogat: vt ad
conuertēdas gentes illas predicatores aliqꝫs
mittat: offerens se in tale opus esse paratum.
Quem papa cū quibusdã alijs ad predicandū
ad angliam destinauit. Sed postꝙ triū dierum
iter perfecisset ad instãtiam romani populi: se
de ipsius absentia cōquerentis: gregorium per
nūcios reuocauit: quem postmodū a suo mona-
sterio abstraxit: ⁊ ipsum cardinalem diaconum
ordinauit: ipsum quoqꝫ successiue legatum ad
cōstantinopolim pro causis ecclesie destinauit:
vbi existens gregorius. Eutycetis heresim de
resurrectione corporū male sentiēs cōfutauit:
librosqꝫ ipsius comburi fecit: ⁊ gratiam impe-
ratoris mauritij plurimã acquisiuit: vnde et fi-
lium eius de sacro fonte leuauit: indeqꝫ ad vr-
bem redijt. ¶ Post aliquod tempus fluuius ty-
beris alueum suū egressus intantū excreuit: vt
sup muros vrbis influeret: ⁊ plurimas domos
euerteret. Tūc etiã per tyberim serpentiū mul-
titudo cum dracone ad mare descēdit: sed a flu-
ctibus prefocati: ad littusqꝫ proiecti aerē terri-
biliter infecerūt. Sicqꝫ plaga pessima quaꝫ in-
guinariam vocãt secuta est. Que primo omniū
pelagium papam percussit: deinde in populuꝫ
adeo deseuit vt domus plurime vacue remane-
rent. Tunc gregorius ab omni populo in ponti-
ficem electus est. Cum ergo cōsecrari deberet:
⁊ lues populum deuastaret: sermonē ad popu-
lum fecit ⁊ processionē cum letanijs instituit: ⁊
omnes diuinã misericordiã implorare monuit.
In qua processione octuaginta de populo spi-
ritū exhalarūt. Sed nequaꝙ ab oratiōe cessan-
dum admonuit: finitaqꝫ processione habitū mu-
tauit: ⁊ ex vrbe fugiēs triduo latitauit. Sed dū
populus ipsum vbiqꝫ perquireret: cuidaꝫ here-
mite per visum ostenditur vbi esset. Nam colū-
na lucis super cauernã vbi latebat conspicitur.
Sicqꝫ licꝫ renitēs a populo trahitur: ⁊ ad sum-
mum pōtificium sublimat. Et cum imperatori
mauritio precibꝰ per litteras institisset: vt ele-
ctioni de se facte nullatenus cōsentiret: prefe-
ctus vrbis litteras surripuit. Sicqꝫ confirma-
tionem gratanter imperator misit. Sed qꝛ ad-
huc romã pestis predicta vastabat populū mo-

re solito processionē iterū cum letanijs vrbem
circūeundo ordinauit: et iconã beate virginis
quam lucas euãgelista in ꝓpria forma pinxisse
dicitur: circūferri iussit. Cui aer infectus miro
modo cedebat: ⁊ post imaginē serenitas rema-
nebat. Tūc audite sunt voces angelorū in aere
concinētium ante illam. Regina celi letare ⁊c.
Viditqꝫ gregorius super castrum crescētij an-
gelum: qui gladium cruentū in vaginam depo-
nebat: quo signo deum placatū intellexit. et sic
pestis ex vrbe cessauit: vnde ⁊ castruꝫ illud de-
inceps sancti angeli vocatū est. Tandē vt dudū
optauerat: augustinū melitū et iohannem cum
quibusdã alijs ad angliam misit: ⁊ pplm illum
suis precibus ad fidem conuertit: ꝓpter quod
ab anglorꝫ populis apostolus appellat. Tante
autē humilitatis fuit: ꝙ primus seruus seruo-
rū dei se nominauit ⁊ alios nominari instituit.
Tante largitatis ⁊ elemosynarū: vt non solum
presentibus: sed etiã longe positis: etiã in mō-
te synai monachis necessaria ministraret. Nam
omniū pauperū nomina scripta habebat: ⁊ eis
liberaliter subueniebat: monasteriū hierosoly-
mis instituit: ⁊ illic degentibus necessaria pro-
curauit. Tribus milibus ancillis christi ꝓ quo-
tidianis stipendijs octuaginta libras auri an-
nuas offerebat: quotidie quoqꝫ ad mēsam suaꝫ
peregrinos ⁊ pauperes inuitabat. ¶ Cum die
pasche i ecclesia sancte marie maioris celebra-
ret: ⁊ pax domini sit semper vobiscum dixisset.
Angelus domini alta voce respōdit. Et cū spi-
ritu tuo. ꝓpter quod pape ipsa die ibidem cele-
branti: ⁊ pax domini dicēti: nihil respondetur.
¶ Die quadam per forum traiani transiēs: re-
cordatus virtutum que de traiano imperatore
legerat: ⁊ qualiter iusticiã summope coluerat:
et ex sola ignorantia: cum maxima tamē mode-
ratiōe christianos persecutus fuerat ad sancti
petri basilicã deuenit: ⁊ ibidem pro eo amarissi-
me fleuit. Cuius lachrymis deus placatus mi-
rabili dispositione traianū reuocauit ad vitam:
vbi suscepto baptismate gratiã consecutus ve-
niam meruit: ⁊ sic iteruꝫ obdormiēs gloriã ob-
tinuit. Nec em̄ eius anima erat in inferno fina-
liter deputata: sed ad tempus: nō sentētia diffi-
nitiua damnata. Huius autē rei ecclesie orien-
talis ⁊ occidentalis credulitas testis est. Post
hec angelus sibi apparuit: ⁊ quia pro damnato
orauerat: duarum sibi penarū opinioneꝫ dedit:
aut biduo in purgatorio cruciari: aut i vita sua
infirmitatibus fatigari. Qui primo spreto se-
cūdū elegit. Unde deinceps semp aut febribꝰ:
aut podagra: aut stomachi occupatione: aut va-
rijs membrorꝫ doloribus pressus fuit. ¶ Ma-
trona quedam singulis diebus dominicis bea-
toviro panes offerebat. Qui cū sibi post missaꝫ
corpus domini offerret: illa subrisit: eo ꝙ pa-
nem quem proprijs manibus illa fecerat: gre-
gorius corpus dominicuꝫ appellabat. Qui pro

incredulitate mulieris se in orationem prostra-
uit: et partẽ illã dñici corporis ad instar digiti
conuersam inuenit. Et sic matronã conuertit.
Orauit iterũ: ⁊ carnẽ in formã panis cõuersaꝫ
vidit: ⁊ matrone sumendum tradidit. ¶ Cum
quendã romanorum principem propter culpã
adulterij excõicasset: ille vindictã expetẽs ma-
gorũ suffragia reqsiuit. Qui demonẽ in equũ
põtificis immiserũt. Cum aũt gregorius equo
insideret: illeq; vexatus nequaq̃ teneri posset.
gregorius per spirituꝫ sanctũ intelligẽs: signo
crucis edito demonẽ ab equo eiecit: qui egres-
sus maleficũ ppetua cecitate dãnauit: quẽ tñ
sanct⁹ ecclesie subdito nutriri mãdauit. ¶ Cuꝫ
apud mauritiũ imperatorẽ de morte cuiusdam
epĩ falso accusaret: ⁊ mauriti⁹ ex hoc ipm ⁊ ec-
clesiã persequeret: quidã monastico habitu gla
diũ tenẽs imperatori astitit: ⁊ gladiũ vibrãs:
illũ ppter persecutionẽ pape gladio moriturũ
predixit. Qui territus a persecutione destitit:
⁊ vt p se oraret pape p lr̃as supplicauit. ¶ Hic
ꝯstituit etiã in singulis eccl'ijs vrbis rome i die
bus aduẽt⁹ ⁊ quadragesime fieri statiões deuo
tiõe fideliũ celebrãdas. Et ne errores antiqui
semẽ decetero pullularet: fecit generaliter am
putari imaginib⁹ demonũ capita: vt per hoc ex
tirpata gẽtilis prauitat facultas ecclesiastice
veritatis palma plenius exaltaret. Addidit in
canone misse. Diesq; nr̃os in tua pace dispone
⁊c. Et precepit: vt sup corpa apostoloꝝ a papa
siue cardinalibus celebraret missa. ¶ Officiuꝫ
misse p introitũ ⁊. ix. kyri eleison ⁊ alia q̃ in an-
tiphonario continent celebrari instituit. Leta-
nias maiores inter pascha ⁊ penthecostẽ ordi-
nauit. Anno quoq; imperatoris mauritij. xiiij.
synodũ ad ecclesiã sancti petri. cxxiiij. epõrum
celebrauit. In qua plurima de necessarijs eccle
sie puidit. Alia quoq; multa insignia ⁊ laudabi
lia opera tam in vrbe q̃ in orbe perfecit. Et ple
nus sanctis virtutibus a corpore migrauit cir-
ca annũ dñi. ccccccvi. die quarto idus martij.
Et sepult⁹ est in eccl'ia sctĩ petri iuxta secreta-
riũ. Et cessauit episcopat⁹ mẽses. v. ⁊ dies. xvi.
¶ Hic eximius doctor librum cõposuit pasto-
ralem: in quo ostẽdit qualis esse debeat: qui ad
ecclesie curam debet assumi. Librum sacramen
torum per totũ anni circuluꝫ. Euangeliorũ ho-
melias. xl. Dialogorum libros. iiij. Super iob
libros. xxxv. Primã ⁊ vltimam ezechielis par-
tem que obscuriores videbantur per homelias
xxij. quantum lucis habeant ostendit. Antipho
narium nocturnum ⁊ diurnũ suaui modulatio-
ne formauit. Epistolarũ suarum registrum ad
diuersos missarum in. xij. voluminibus ordina
te digessit. Super canticis canticorum. Et in
omnes prophetas. Et libros regũ. Josue. Et
iudiciũ multa scripsisse dicitur. Aliaq; plurima
que ab inuidis combusta fuisse traduntur.

¶ De sctõ Petro diacono ⁊ cõfes. Cap. cxciij.

PEtrus sancte roma-
ne ecclesie diaconus et beati gre-
gorij discipulus fuit. Ad cuius in
stantiã ipe doctor librũ dialogoꝝ
cõposuit: ⁊ vtriusq; mutuas collo
cutiones in eo inseruit. Hic sanctitate conspi-
cuus bonus magistri imitator extitit. Hic ali-
quãdo beato gregorio predicante vel dictante
spiritũsanctum vidit in columbe specie super
caput doctoris verba in eius aurib⁹ inserentẽ.
Qui cum beato gregorio visa narrasset: admo-
nuit eum doctor: vt visa silentio tegeret: q2 qua
cunq; hora visum referret: confestim spiritum
exhalaret. ¶ Mortuo igitur gregorio cuꝫ qui-
dam eius emuli sibi detraherent: q2 prodigus
thesauros ecclesie consumpsisset: et in vindi-
ctam libros eius comburerẽt: opposuit se pe-
trus diaconus dicens tanti viri opera peruti-
lia non fore delenda. Tandẽ mortẽ preeligens
q̃ sancti doctoris infamiã: ad hanc eos senten-
tiam deduxit: vt secretũ quod de gregorio vi-
derat reuelaret: et iureiurando firmaret: quo
dicto si statim ipe decederet a librorũ cõbustio
ne cessarent. Sin autẽ superstes existeret: ipm
cum libris insimul incendio cõcremarent. Ita-
q; cum apparatu diaconi librum euangelioruꝫ
gestas venerabilis petrus coram populo reue-
lauit: q2 pluries super caput gregorij spiritum
sanctũ in specie columbe conspexit quod mox
vt tactis euangelijs iuramẽto asseruit a dolore
mortis extraneus inter verba ipe confessionis
spiritũ efflauit. Statiq; inuidi a libroꝝ exustio-
ne destiterũt: ⁊ corp⁹ petri iuxta magistri tumu
lũ sepeliẽtes: ipm vti sanctũ venerari ceperũt.

¶ De sancto Petro martyre. Cap. cxciiij.

PEtr⁹ mar-
tyr apud nicome-
diã passus est sub
persecutione dio-
cletiani. Hic cũ eẽt cubicula-
rius imp̃atoris diocletiani
prefati: ⁊ cum ipo in thalamo
fiducia accepta cesarẽ de im-
mensis martyrũ supplicijs li
berius causaret: q2 esset xp̃ia
nus deprehẽsus est. Et eodẽ imp̃atore iubente
in medium ducitur: ac primo suspensus diutis-
sime flagris torquetur: deinde aceto ⁊ sale vul-
neribus perfunditur: ad vltimum in craticula
assatur. Sicq; vere petri apostoli extitit fidei
heres ⁊ nominis. Passus est autẽ quarto idus
martij. Hec hieronymus in martylogio.

¶ De sancto Paulo episcopo. Cap. cxcv.

PAulus leonen̄. episco-
pus: a beato elduco a pueritia nutrit⁹
et doctus simul cum beato sampsone

epiſcopo et alijs pluribus tempore iuſtini iu-
nioris claruit in britannia cis marina. Cuȝ aũt
ſanctus elducus in planicie triticũ ſeminaſſet
ne vaſtaretur ab alitibus marinis: paulum ad-
huc iuuenculũ cuſtodem adhibuit. Quo nocte
dormitante ager vaſtaẜ. Sed excitatus mane
damnũ ſegetis aduertit:oratione fuſa agrũ am
biuit:aueſq; ſe mouere nõ valentes alarũ vir-
tute depoſita:vt oues ad clauſtrum abegit. Qđ
cernens abbas: et quid ſibi hoc vellet interro-
gans:reſpõdit paulꝰ illos eſſe ſegetis hoſtes:
quos captos ad ipm̃ duxerat puniẽdos. Quod
pater videns ⁊ miraculum ſtupens aues abire
precepit. ¶ Rogatus a ſorore vt alueus eius
iuxta mare poſitus dilatareẜ:ad mare acceſſit:
nudaſq; ſibi cedentes vſq; ad certũ locũ ſibi vi
ſum inſeq̃ cepit:vbi lapillis modicis iactatis:
mari mãdauit ne lapillos trãſire preſumeret.
Qđ vſq; hodie factũ ẽ. Nã ⁊ eo redeũte lapilli
in columnaꝝ magnitudinẽ excreuerunt. ¶ Tẽ
poris proceſſu abbas factꝰ eſt. Qui die quodã
diſcipulis per aridas ſiluas vagantibus et ſiti
deficientibus:ſolo percuſſo:humoq; in triplici
loco defoſſa tres fontes de terra ꝓduxit: vſq;
in preſenti tẽpore permanentes. Sed ⁊ draco-
nem infeſtũ qui etiam armatos plurimos inua
debat:ſtolla ſacerdotali collum eius conſtrin-
gens:ſicut agnũ ad mare vſq; deduxit:⁊ in pro
fundũ equoris demerſit. Poſtmodũ aũt electꝰ
epiſcopus leoneñ. q̃uis dudũ renitens:clarus
ſanctitate in pace quieuit. iiij. idus martij.

¶ De ſanctis Egduno preſbytero ⁊ ſocijs martyribus. Cap. cxcvi.

dunꝰ preſbyter et alij. vij. martyres apud ciuitatem
nicomedie ſub diocletiani perſe-
cutione paſſi ſunt. Qui diebus ſin
gulis ſinguli eoꝝ ſuffocati ſunt:vt
ceteris metꝰ incutereẜ. Quoꝝ paſſio recolitur
iiij. idus martij:vt ado in martilogio ſcribit.

¶ De ſancta Euphraſia virgine. Cap. cxcvij.

phraſia ꝟgo filia an
tigoni ſenatoris ⁊ euphraſie nobiliſſi
me de ciuitate cõſtãtinopolitana tpe
theodoſij imperatoris originẽ duxit.
Cuius pater auguſto amiciſſimus ⁊ ꝓpinquus
totius lycie negocia gubernabat. Poſt cuiꝰ or-
tum parẽtes eius celibẽ vitã duxerũt. Antigo-
nus ꝟo anno integro elemoſynis ⁊ ſanctis ope
ribus intentus: poſt annũ diẽ clauſit extremũ.
Mater ꝟo adhuc iuuenis que per trienniũ cuȝ
viro vixerat: in ſancta viduitate deo ſeruire ſtu
dens apud imperatorem cũ filia degebat. Qui
filiã eius euphraſiam annorũ. v. cuidã magno
principi deſpondit: donec ꝑfecte etatis exiſtẽs
eidem matrimonio iungereẜ. Cum autem poſt
aliquod tempus euphraſia antigoni relicta ab
auguſta ſuaderetur:vt alteri eam petenti nube
ret ſenatori:euphraſia moleſte ferens et ne ad
hoc compelleretur timens:cũ filia ſua euphra-
ſia ex vrbe latenter diſceſſit: et ad poſſeſſiones
ſuas in egyptum acceſſit: vbi conſiſtens eccle-
ſias ⁊ monaſteria ſeruorũ dei ſepius viſitabat
⁊ multas elemoſynas faciebat. ¶ Erat autem
in thebaide monaſteriũ dominarũ habens vir-
gines. cxxx. in ſumma vite ſanctitate dño ſerui
entes vbi continue ieiunium arduũ ſeruabaẜ:⁊
vnaqueq; manibus operabatur. Dum autẽ eu-
phraſia cum infantula locũ illũ frequentius vi
ſitaret:cepit infantula in vita ꝟginũ delectari:
⁊ audiens que ab eis de xp̃o dicebantur ad in-
greſſum monaſterij quotidie ardentiꝰ animari.
Quadam ꝟo die cũ matre ad cenobiũ accedẽs
omnino ibideȝ remanere cum abbatiſſa voluit:
nec vllis precibus aut minis: vel impoſitis pa-
uoribus inde abſtrahi potuit:ſed matrẽ ad ciui
tatẽ venire permiſit. Et cum diebus pluribus
ibidem fuiſſet:⁊ in ſancto propoſito perſeuera
ret:dicens ſe xp̃m in ſponſum elegiſſe cõſentiẽ
te matre ab abbatiſſa cilicino habitu monaſte-
rij induiẜ: ⁊ in cenobiũ monialis effecta intro-
duciẜ. Quã mater dño cõmendauit ⁊ filiã anno
rum. vij. in monaſterio dimiſit. Que ſumma hu-
militate ⁊ ſancta conuerſatione pollere cepit.
Dataq; ſibi magiſtra iulia pſalteriũ breui tẽpo-
re didicit:⁊ mira obedientia in cunctis mini-
ſterijs pre cũctis ꝓfecit. Poſt modicũ tẽporis
euphraſia mater virginis moritur: et in mona
ſterio ſepelitur. Euphraſia ꝟo iunior omnes fa
cultates paternas pauperibus erogauit. Cum
autem ad perfectam veniſſet etatem: ſponſus
ſuus per litteras imperatoris ad eam ad con-
iugium requiſiuit: ſed ipſa imperatori reſcri-
bens vtpote chriſto iam nupta temporale con-
nubium denegauit: vnde ⁊ in monaſterio ſum-
ma abſtinentia deo feruentius famulari cepit.
Multaſq; diaboli tẽtationes pertulit: propter
quas ſuperandas penitentia mirabili ſe affli-
xit. Naȝ ⁊ lapidem capiti ſuppoſuit: ⁊ cinerem
ſuꝑ ſtratum cõſperſit:aliquãdo ꝑ tres vel quat
tuor dies:aliquãdo hebdomada integra ſe ine
dia macerauit. Cuius patientia abbatiſſa ten-
tare volens:lapidem magnũ vix a duabus femi
nis baiulandũ diebus ſingulis de horto ad fur
nũ ⁊ inde ad hortũ per dies. xx. ipſam portare
iuſſit:quẽ illa cum omni humilitate detulit:nõ
murmurans neq; de labore importabili: neq;
de inanitate precepti. Et cum iterum diabolus
eam tentaret ꝙ ſenatoris filia ad aliarum mi-
niſterium eſſet ſubmiſſa:cepit adhuc vilioribus
officijs ſe occupare:⁊ in coquina ollas abluere
⁊ immũdicias exportare:nec propter hec ab ab
ſtinentia ſe ſolita ſubtrahebat:nec officiũ in ec
cleſia dimittebat. Cũ aũt eidem quedã germa-
na noĩe improperaret:ꝙ talia opera ꝑtextu hy-
pocriſis oſtenderet: et ob hoc abbatiſſa illam

punire vellet: euphrasia nedū ad pedes sororis sibi cōuiciantis veniā petens procidit: sed etiā pro ea ab abbatissa veniā impetrauit. ¶ Cum autē diabolus eā animo superare nō posset: cepit ipsam persequi prelio corporali. Nam cū ex puteo aquam hauriret: capite deorsum deiicitur: sed a sororib⁹ illesa educitur. Ipsa vero vbi quotidie portabat singulas: cepit exinde deferre hydrias aque binas. Alia quoq̧ vice dum ligna precideret: securi calcaneū sibi vsq̧ ad tibiam scidit: et colligata a sororibus ꝓpter hoc non destitit: quin ligna incisa deferre voluerit. Sed cum scalam ascenderet: summitatē tunice calcās super ligna cecidit: quorum vnum fere oculum eius effossum grauiter vulnerauit. Sed dei misericordia diebus modicis ex vtraq̧ plaga conualuit. ¶ Post hec eam diabolus de tertio solario precipitauit: que tamen sine vlla lesione ad terram descēdit. ¶ Deinde ollam cum aqua feruente portans cecidit: aquaq̧ bullienti facie perfusa omnino intacta permansit. Multis autem signorum miraculis claruit. ¶ Mulier quedam infantem annorum octo ex paralysi effectum surdum ⁊ mutū ad monasterium detulerat: vt ipsum sororum orationibus commēdaret. Quē mox vt sancta virgo ad abbatissam deferēdū in brachiis sumpsit: puer loqui et audire cepit: et ad matrem ad ianuā expectantem incolumis propriis pedibus cucurrit. Quedam ex sororibus antiquis ab immundo spiritu dudum vexata fuerat: quam mille ancillarum christi preces liberare potuerāt. Que etiam cathenis vincta tenebatur: cibusq̧ ei cū cauco ligneo porrigebatur: eo ꝙ nulla ad eam appropinquare presumebat: quia vestes ⁊ carnes sororum dētibus lacerabat. Et quia abbatissa sanctitatem euphrasie nouerat: eiusq̧ miraculum in puero viderat: eidem licet ex humilitate satis recusanti: per obedientiam sororis illius liberationē imposuit. Pro qua euphrasia dudum se ieiuniis afflixit: ⁊ ad dominū diebus pluribus exorauit. Et tandem in christi nomine demonem ab illa effugauit: et cum maximo strepitu in abyssum ire precepit. Ex istis tamen in nullo extollebatur: sed ampliori humilitate ꝓficere videbatur. ¶ Post hec abbatissa per visionem conspexit: ꝙ duo viri venerabiles ad monasterium venientes euphrasiam rapiebant: ⁊ ipsam in aureū palatium gemmis ornatum introducebāt: que ibidem ab angelis cōcinentibus sumebatur: ⁊ ad christi pedes procidens a genitrice dñi corona aurea decorabatur. Intellexit ergo abbatissa virginem quātotius ad celestem thalamū deducēdam. Que cum sororibus intimasset: ⁊ ille obitū dilecte sororis deflerent: euphrasia subita febre corripitur: et vite termino proxima in oratoriū deducitur: verum ex profunda eius humilitate orabat ad dominum: vt eam adhuc per annū in carne dimitteret: eo ꝙ penitentiā condignam suo arbitrio non perfecisset. Et cum abbatissa ⁊ eius magistra iulia virginem exorarēt: vt ipsam sequi sine dilatione liceret: promisit eis orare dominū: vt ipsarum desideriū adimpleret. Sicq̧ inter sororum manus migrauit ad christū. iii. idus martii. ¶ Post cui⁹ obitū die tertio ✠ iulia obiit ✠. Abbatissa vero substituta quadā eugenia in matrem filiarum ipsa die. xxx. ex hac vita decessit. Que ambe in eodem sepulchro cum euphrasia virgine condite sunt.

¶ De sanctis Macedonio presbytero ⁊ sociis martyribus. Cap. cxcviii.

Macedonius presbyter: patricia: modesta: theodota: ores: theodora: imponderata: martia: et trabia apud nicomediam ciuitatem martyriū passi sunt. Qui omnes per ignē conflagrati acceptabile sacrificiū christo dño reddiderūt. iii. idus martii: vt in martyrologio adonis habetur.

¶ De sanctis quadragintanouē militibus martyribus. Cap. cxcix.

Quadragintanouem milites Rome sub nerone cesare passi sunt. Hos omnes vna cum sanctis processo ⁊ martiniano beatus petrus apostolus conuertit ad christum: cum teneretur in custodia mamertina: vna cum coapostolo suo paulo: vbi nouem menses detenti fuerunt. Et cū milites predicatione apostolorū conuersi essent: et aquam pro ipsis baptizandis non haberent: orāte apostolorum principe de silice saxei montis fons aque prorupit: ex cuius vnda ipse apostolus baptizauit: et fons ibidem in testimonium miraculi permanet vsq̧ in presens in loco qui dicit carcer petri sub colle tarpeio. Deinde predicti gloriosi quadragintanouē milites sub deuotissima fidei confessione neroniano gladio cōsumpti sunt: pridie idus martii.

¶ De sancto Petro abbate clareuallen. Cap. cc.

Petrus abbas clareuallen. cum esset nobili exortus prosapia factus monachus igniaci mōasterii nobilitatē suā sūma vilitate occultabat: vilib⁹ indutus: vilia officia exercēdo.

Tamen ob vite nimiā sanctitatem a multis reuerentie habebatur. Adhuc nouꝰ in ordine duz in matutinis aliquando dormitaret: secꝫ pulsari sentiret. Apertisqꝫ mox oculis nullum cōspiceret: orauit dominuz vt excitantem ipsum sibi ostēderet. Et dum iterum dormitasset: pulsatus citius aperiens oculos: vidit iuuenem splendidū sibi assistere: indeqꝫ morose per chorum transire: qui demū disparuit: ⁊ petrus euz esse angelum intellexit: media nocte cum fratribus psallēs subito dolore capitis premitur: ⁊ recedere de ecclesia cogitās audiuit vocē dicentem vers. illum. Laudās inuocabo dn̄m ⁊c. ⁊ statim dolor cessauit. Et dum mane iterū cuz dolore eodem capitis perseuerante: ad cōmunionem accessisset: visum est sibi ꝙ lapis ponderosus de capite eius egressus esset: et exinde a tali dolore liberatus perfecte fuit. Post hec factus est prior igniaci. Deinde abbas vallis regis assumptus est. Qd̄ abbas eius igniaceñ. tali visione presciuit. Videbatur eni͛ sibi candelabrum lucens ante altare: per maiorē fenestram exire. Nec multo post petrus prior in abbatem electus est. Cum aliquādo abbas egrotaret: et mercenarius quidā a cellario operis mercedē exigeret: illeqꝫ dare recusaret: indignatꝰ mercenarius prunas ardentes ad vnā ex monasterij grangijs in cacabo deferebat: vt eam incenderet. Tunc affuit abbas: ⁊ eum de mala voluntate redarguit: ⁊ vt ad se mane ⁊ ad infirmariā veniret mercedem suaz recepturus admonuit: quod ⁊ factuz est. Mercenarius quoqꝫ est miratus: eo ꝙ abbatē de infirmaria vtpote lāguētem minime recessisse cognouit: ⁊ penitentiam egit. Vocatus ad electionez abbatis igniaceñ. oratione premissa: vt deus sibi idoneum inspiraret: audiuit vocem ꝙ illuc veniēs audiret q̄s idoneus esset. Cūqꝫ ad locum veniēs ꝑ eodem orasset: iussus est socios itineris sui de hoc interrogare. A quibus cum quereret quis vtilis eligendus foret: responderūt ꝙ ipe. Sicqꝫ omniū consensu electus est. ¶ Cum henricus comes campanie se ipsius orationibus commendasset: ⁊ ipse pro eo celebrasset: post vltimā collectam vidit comitē tunc abscentem: signū crucis in veste habentem. Et diem ac horā notans comperit: postmodū ipsum eodem tempore cruce fuisse signatum. Oranti sibi aliquādo apparuerunt sancti bernardus abbas: ⁊ malachias episcopus: qui eum abbatem clareualleñ. futurum predixerūt. Non multo post gerardus clareualleñ. abbas a fratre Hugone de bazochijs qui grauiter in ordine deliquerat: ⁊ abbatis punitionem timebat: interfectus est. Cui successit henricus. Quo post modicū in presbyterum cardinalem assumpto: petrus ad electionem vocatus aufugit: eo ꝙ eligi formidaret: qui tamē absens electus est. Et cum diu recusaret: tandē visionis memor consensit. ¶ Romanus pontifex eius famam audiens: eum ad se accersiuit: cui et peccata sua ex deuotione confiteri: et ab eodem cōmunicari voluit. Cum aūt esset in valle regis infirmitate graui vnum ex oculis amisit: ex hoc gaudens ⁊ deum laudans: quia vnuz ex hostibus suis capitalibus sibi abstulerat. Et dum esset cum fratribus in messibus operans tres pulcherrimas mulieres in medio fratrum vidit: quas de nimia presumptione redarguēs audiuit ab illa que erat formosior: ꝙ erat maria mater christi: alie due maria magdalena et maria egyptiaca: que fratres in suo labore cōsolare curabāt. Quieuit autem sanctus petrus in domino pridie idus martij.

¶ De sancto Longino martyre. Cap. ccl.

LOnginus fuit quidam centurio de prouincia hisaurie: qui cum alijs militibus cruci domini astans: latus eius lancea perforauit. Et vidēs signa que fiebant: solem scilicet obscuratum: et terremotum in christo credidit. maxime ex eo vt quidam dicunt: ꝙ cum ex infirmitate eius oculi calligassent: de sanguie christi per lanceam decurrente casu oculos tetigit: et protinus clare vidit: vnde renuncians militie: et ab apostolis instructus: in cesarea cappadocie vigintiocto annis monasticam vitam duxit: ⁊ plurimos ad christū conuertit. Cum autē ab octauiano preside tentus sacrificare nollet: iussit preses omnes dentes eius excuti et linguam abscidi. Ex hoc tamen loquelā non amisit: sed accepta securi omnia idola confregit. Demones autem de idolis exeuntes ⁊ in aerez vlulantes in presidem et in eius socios intrauerunt. Qui insanientes longini se pedibus prostrauerūt. Quos omnes longinus in christi nomine ab oppressione demonum liberauit: ⁊ demones in desertum misit. Quo miraculo quidā aphrodisius commētarieñ. cum multis alijs ad christum conuersus est. Post dies aliquot cum octouianus longinuz tentum ad se adduci iussisset: vt eum penis afficeret: et ipsum ex hoc aphrodisius reprehēderet: eo ꝙ de suscepto ab eo beneficio ingratus esset: iussit preses aphrodisio linguam precidi. ✝ Sed ipse nihilominus loquebatur. Preses ꝟo cōfestim excecatus est. Cui longinus suasit: ꝙ liberari non posset: nisi ipsum occideret. Nam martyr effectus pro preside oraret: ⁊ ipse lumen recuperaret. Statimqꝫ preses lōginum decollari fecit. Post hec ad corpus eius adijt: et prostratus cum lachrymis penitentiā egit: et continuo visuz recepit: Corpusqꝫ martyris honorabiliter tumulauit: ⁊ ⁊ in bonis opibus pseuerauit. Passus est autē martyr christi idibus martij.

¶ De sancta Matrona martyre. Cap. cij.

Matrona martyr apd theſſalonicam paſſa eſt. Hec religione chriſtiana cum eſſet ancilla plautille vidue gentilis: chriſtum occulte adorabat. Et cum a dña ſua deprehenſa eſſet in eccleſia xp̄ianorum ab eadem in ſcāno ligatur ⁊ crudeliter flagellatur: dieqꝫ ⁊ nocte integra incluſa ⁊ vincta dimittitur. Sed dum noctu diuinit⁹ ſoluta ⁊ clauſis ianuis educta eſſet: ad eccleſiā redijt ⁊ deo gratias egit. Quē iterum ibidē repertam dña ſua iterum ipām in ſcāno vinxit ⁊ crudelius flagellauit: triduo quoqꝫ ſine cibo recluſam dimiſit. Illa vō iterum diuinitus ſoluta educitur: ⁊ in eccleſia orans a dña ſua tertio reperit̄. Que tertio ab eadem ligatur: ⁊ loris duriſſimis tam diu cedit̄: donec ſpiritū exhalauit. Que paſſa eſt idibus martij. Hec ado.

¶ De ſanctis Ilaro ep̄o ⁊ Tatiano martyribus. Cap̄. cciij.

Ylarus ep̄s et tatianus diaconus apud aquileiam paſſi ſunt tempore Numeriani imperatoris. Beatus enim ilarus ab infantia xp̄ian⁹ ſacris litteris eruditus ad diaconat⁹ ordinem: deinde ad pōtificatum aquileieñ. eccleſie a populo promotus eſt. Qui eius diſcipulum nomine tatianū ſibi archidiaconē cōſtituit cum quo in xp̄i fide ppl'm admonebat. Cū autē ab imperatore numeriano chriſtianorum perſecutio excitata fuiſſet: ⁊ quidam beronius preſes aquileie chriſtianos ad ſacrificia coartaret ad ſuggeſtionem cuiuſdam ſacerdotis idolorū nomine monophanti fecit ilarum epiſcopum chriſtianorum detineri: ⁊ ad templum idolorū adduci: vt ibi dijs thura imponeret. Quem ſacrificare nolētem iuſſit nudatum virgis duriſſime cedi. Deinde in equuleo leuari ⁊ vngulis radi: adeo vt eius intranea nudarētur. Deinde depoſitum ex equuleo mandauit dorſum eius carbonibus aduri: ⁊ poſt hec acetum ſale permixtum eius vulneribus infundi: ipſaſqꝫ plagas ex camelorum cilicio confricari. Et cū hec omnia pro chriſti nomine patientiſſime toleraſſet: oratione premiſſa exufflauit in ſimulachra et mox cuncta in puluerem redacta ſunt. Clamante quoqꝫ aduerſus illum omni populo paganorum fecit eū preſes in carcerem recludi. Et cū audiſſet: ꝙ haberet diaconum tatianum: qui ſimiliter populum a deorū cultura ſubtrahebat fecit eum teneri: ⁊ deos gentium confutantem extendi: ⁊ virgis diutius flagellari: ceſum quoqꝫ vna cum ilaro epiſcopo eodem carcere detineri. Orantibus autem ſanctis nocte illa factū eſt tonitruum magnum: ita vt fundamenta vrbis commota fuiſſent: ⁊ multi paganorum interirent. Templum etiam herculis fundit⁹ euerſum eſt. Quod audiens beronius preſes miſſis ſpiculatoribus fecit gladios in pectora ipſorū in ipſo carcere trāſfigi. Cū quibus ⁊ alijs tres chriſtiani in eadem cuſtodia vincti: ſcilicet felix largus ⁊ dionyſius eodē martyrio necati ſunt. Quorum corpora noctu a chriſtianis de carcere rapta iuxta muros aquileie ciuitatis ſepulta ſunt. xvij. kalen. aprilis.

¶ De ſancto Patricio epiſcopo. Cap̄. cciiij.

Patricius epiſcopus apd ſcotiam prim⁹ chriſtum predicauit. Qui cū die quadam ſcothorum regi de paſſiōe domini aliqua narraret: ⁊ ille deuote intēderet appodians ſe ſup ferulā quā manu tenebat: caſu pedi regis ſuperpoſuit: ⁊ cuſpide ferule ipſum perforauit. Rex vō credens epiſcopum hoc ex induſtria facere ⁊ ſe aliter fidem non poſſe ſuſcipere: niſi talia pro chriſto pateretur: patienter pertulit. Sanctus vō hoc intelligens obſtupuit: ⁊ regis pedem ſanauit. Hic precibus ſuis toti illi inſule obtinuit: ꝙ nullum venenoſum animal ibidem viuere poſſit. Et quod plus eſt etiam ligna ⁊ coria illius regionis contraria ſunt veneno. Quidā conuicini ſui ouem furatus fuerat: ⁊ comederat. Et cū ep̄s pluries furem quicūqꝫ ille eſſet: exhortatus eſſet: vt furtū redderet: ⁊ nullus appareret: conueniente omni populo ad eccleſiam orauit dominum: vt in cuius ventrem ouis intraſſet: coram omnib⁹ balatum daret: quod ⁊ factum eſt. Et reus penitentiā egit. ¶ Erat autem eius conſuetudo omnes cruces quas videbat adorare. Cum autem quādā crucem inuiſam preteriſſet: ⁊ a ſuis admonit⁹ cur non vidiſſet: audiuit vocē de ſub terra cuiuſdā ibidem ſepulti: dicentis ſe fuiſſe paganum: et ſigno crucis indignum: ⁊ ideo ipſam non viderat: vnde fecit ipſam abinde tolli. ¶ Cum aūt patricius per hiberniam predicaret: ⁊ fructū ibi modicū faceret: rogauit deum: vt ibi aliqd̄ ſignum oſtenderet: per quod territi peniterēt. Iuſſu igitur domini in quodam loco circulum magnum cum baculo deſignauit: intra qd̄ ſe terra ſtatim aperuit: ⁊ puteus profundiſſimus ibidem apparuit. Reuelatum quoqꝫ fuit ſancto: ꝙ ibi quidam purgatorij locu⁹ eſſet: in quem quiſquis vellet deſcendere: alia ſibi penitentia non reſtaret: nec aliud pro peccatis purgatoriū ſuſtineret. Pleriqꝫ autem non redirent: ⁊ qui redirent die naturali integro ibidē moram facerent. Multi igitur ingrediebant̄ qui decetero non reuertebantur. ¶ Poſt longū tēpus mor-

tuo patricio: quidam nobilis noīe nicolaus qui
pctā multa cōmiserat: ad penitētiā deuenit: et
locum ipsum intrare volens diebus octo prece
dentibus: vt omnes faciebāt: se ieiuniis mace-
rauit: ⁊ sic in puteum descendit ⁊ ostium quod
a latere inuenit introiuit: vbi monasteriū inue-
nit: ⁊ a quibusdam abbatis in oratorium intro
ducitur officioq̄ peracto: vt constans esset ad-
monetur: q2 multa diaboli tentamēta cū pcur-
rere oporteret. Et cū se penis affligi sentiret:
protin⁹ diceret. Jesu xp̄e fili dei viui miserea-
ris mihi peccatori. Quibus abeuntib⁹ adsunt
demones: ⁊ vt sibi obediat primo cū blādis ser
monibus persuadent: asserentes q̄ ipsum custo
dient: ⁊ ad propria incolumen deducent. Et cū
eis obedire nollet: diuersarum ferarum terribi
les audiuit voces. Ad que pauefactus verba in
uocationis protulit: ⁊ omnis ille tumultus con
quieuit. Ulterius procedens ⁊ demonibus con
sentire nolens in ignem maximum proiicitur:
sed verbis expressis ignis extinguitur. Ad lo-
cum alterum veniēs vidit homines viuos igne
assari: ⁊ carbonibus vsq̄ ad effusionem viscerū
concremari. Et dum nec sic consensisset demo-
niis ab eisdem simili pena torretur: sed verba
proferens continuo liberatur. ¶ Inde proce-
dens in puteum profundum obscurum ⁊ feti-
dum deiicitur: dicentibus sibi demonibus q̄ il-
le erat infernus; sed dum verba repetisset inde
illesus educitur. ¶ Post hec ad pontem ardu-
um ⁊ lubricum deuenit: subter que igneus flu-
uius rapidus currebat. Et dum pontem transi
re desperaret: vnum pedem ponens: verba que
didicerat dixit: deinde alium pedē ponens ipa
repetiuit: ⁊ ad quālibet pedis mutationem ea
dem iterauit: ⁊ sic illesus transiuit. Et in quen-
dam pratum amenis ⁊ odoriferis floribus con
sertum deuenit. Ubi a duobus speciosis iuueni
bus ad quandā ciuitatem auro ⁊ gemmis ful-
gentem adducitur: ⁊ q̄ illa esset paradisus sibi
reuelatur. In qua dum se admitti oraret: audi
uit q̄ primo ad suos rediret ⁊ post dies. xxx. in
pace quiesceret ⁊ sic illuc intraret. Tunc nicola
us inde ascendens supra puteū se restitutū al-
tero mane repperit: ⁊ que viderat enarrauit: ac
post dies. xxx. i pace qeuit. Dies aūt depositio
nis sancti patricii. xvi. kalen. aprilis celebraꝛ.

¶ De sancta gertrude virgine. Cap. ccv.

Gertrudis v̄go obiit an
no constātis imperatoris. xxi. vt dicit
Sigibertus. Hec oriūda fuit de ciui-
tate nigelensi: vbi ⁊ monasteriū dn̄arum cōstru-
xit: ⁊ ipm sub regulari disciplina laudabiliter
rexit maxima sanctitate pollens. Que die obit⁹
sui apparuit modeste abbatisse monasterii tre-
ueren̄. sibi in amicitia coniūcte ante altare bea-
te virginis tunc in oratione prostrate: eiq̄ ipsa
hora ad xp̄m migrasse: ⁊ celestem patriam in-
troisse nūciauit. ¶ Post ānos x̄o. x. ignis exiēs
monasterium sancte consumere videbatur. Sz
tunc sancta supra tectum apparuit ⁊ velum suū
flāmis obiiciēs: ignem excussit: statimq̄ extin-
ctus focus monasterium omnino indēnem reli
quit. ¶ Puer quoq̄ in fonte necatus: ipius me
ritis suscitatur: ⁊ alia multa miracula ad ei⁹ tu
mulum demonstrantur: vbi in ipo monasterio se
pulta venerantur. Quieuit autem in pace deci-
mosexto kalen. aprilis.

¶ De sctō alexādro epō ⁊ mar. Cap. ccvi.

Alexāder episcop⁹
et martyr apud cesareā passus
est. De quo in. vi. libro ecclesia
stice hystorie scribitur: q̄ de
cappadocia ⁊ propria ciuitate
sanctorū locorū visendorū cau
sa hierosolymā veniēs: diuina reuelatione eius-
dem loci gubernacula suscepit. Nam cum nar-
cissus hierosolymorū eps esset annorū. cxvi. et
propter nimiā senectutē cure pastorali intēde-
re nō posset: voce de celo prolapsa: vt om̄es ci-
ues eidem hierusalē veniēti occurrerēt: ⁊ ipm
suum vna cū narcisso epm ordinarēt: a pplo ho
norifice susceptus: ⁊ fact⁹ est narcisso coadiu-
tor: ⁊ eiusdē post obitū ipi successor. Post hec
romā venit ad apostolorū limina visitanda. Re
uersus autē hierosolymā sub persecutiōe decii
ductus est cesareā. Et dum diebus multis: mul
to ferri pondere vinctus: de carcere ad tribuna
lia iudicis: ⁊ inde ad carcerē duceret: inter ipa
sibi vicissim succedētia tormenta defecit. Atq̄
ob confessionem xp̄i martyriū cōpleuit. xv. kal.
aprilis. Hic ad ecclesiā antiochenā: cui⁹ regi-
mini primo prefuerat sup pacē ecclesie vnā scri
psit epistolā. Ad aronitas x̄o aliā p clemētē p̄s-
byterū alexādrinū. Itē ad origenē ⁊ p origene:
contra demetrium aliā. Sed alie eiusdē ad di-
uersos feruntur epistole: vt dicit Hieronymus li-
bro de viris illustribus.

¶ De sancto Johāne abbate. Cap. ccvii.

Johannes abbas
magne sanctitatis vir de syria
oriundus peruenit italiā. Su
sceptusq̄ hospitio a deuota
matrona apud vrbem penna-
censem resedit. Et ab angelo
monit⁹: locū sue habitationis sub quadā arbo-
re ppe eādē ciuitatē elegit. Sub qua dū mēse
decēbrio quiescere cepisset: arbor repēte inusi-
tato imbris tpe flores ptulit ⁊ frondes. Quod
vbi a venatoribus illac trāsirantibus cōpertum
est: visoq̄ miraculo: ⁊ cognito q̄ seruus dei es-
set fama ipius circūquaq̄ delata est: vnde a io-
hāne spoletano epō visitaꝛ: ⁊ ab eodē sibi iuxta
dictā arborē cenobium fabricatur: vbi per an-
nos. xliiii. congregationi sanctorum multorum

monachorum prefuit: multisqꝫ clarus virtutibus postvitā laudabilem in pace quieuit: xiiij. kalendas aprilis ibiqꝫ sepultus iacet.

De sancto Calocero martyre Cap̄.ccviij.

Calocerus martyr de cuius triumpho in passione faustini ⁊ iouite ex parte dictum est supra.xv. kalendas martij: visis miraculorū insignijs que deus in tormentis predictorum sanctorum exhibebat: ad Christum conuersus est: et cum eisdem martyribus plurimis supplicijs cruciatus: tendam ab alexandro augusto mediolani existente: traditus est sapritio prefecto puniendus: qui ad alpes cotias ab imperatore mittebatur. Quem sapritius ante se premisit sub custodia: in ciuitate asteñ. carceceri mancipandum: vbi dum sapritius cum secundo milite aduenisset: ⁊ secundus calocerum sepius in carcere visitasset: ab eodem christi fide doctus est: ⁊ missus mediolanum a sanctis faustino ⁊ iouita baptizādus. Qui baptizatus terdonam rediit: ⁊ martianū episcopum in carcere visitauit: ipsumqꝫ a sapritio martyrizatum sepeliuit: propter quod plurimis afflictus tormentis a sapritio iu carcerem missus fuit: vt in eius passione dicet. iij. kalen aprilis. Cū autē sapriti⁹ ad carcerē mittens scdm nō inuenisset: ⁊ ad ciuitatē asteñ. rediisset: vt vel calocerū mori faceret: repperit secundū in eodē carcere cū calocero existentē. Et secundū quidē in custodia reseruari iussit. Calocerū ꝟo albiganū mitti: et ibidem capite cedi. Cuius corpus a fidelibus iuxta ipam ciuitatem cum honore humatum est decimoquarto kalendas aprilis.

De sctō Joseph spōso dn̄e nostre. Cap̄.ccix.

Joseph sanctissimus domine nostre sponsus de ciuitate bethleem oriundus de domo scilicet et familia dauid regia stirpe ꝓgenitus: p miraculū aride virge florentis: et spiritussancti in columbe specie in eius cacumen descendentis: cum iam senex esset: ⁊ filios ex vxore premortua haberet: inter omnes suos cōtribules solus deo placens ad desponsandam virginem electus est: eiusqꝫ ad custodiam deputatus. vt in hystoria natiuitatis virginis dicetur. vi. idus septembris. Hic em̄ virginem desponsatā in nazareth in domo paterna dimisit: et in bethleem ad preparandas nuptias accessit: vbi dū morā traheret: angelus ad virginē mitti: ipaqꝫ operante spiritusancto impregnatur. Cū aūt ioseph post septem menses rediēs pregnantē repperisset: cum iustus esset; voluit occulte dimittere eam. Sed admonitus ab angelo: vt dicit Matth. i. eam accepit: quia ipam de sancto spū cōcepisse cognouit. Postmodū cū describeret orbis illam secū bethleem pro facienda ꝓfessione deduxit: vbi ⁊ filium dei natum de virgine prim⁹ in vlnis suscepit: ⁊ ipm vti bonus nutricius summa diligentia educauit: ⁊ om̄ibus verbi dei infantie gestis interfuit. Nam ⁊ eidē circūcisio astitit: ⁊ magos ad eum adorandū veniētes conspexit: et ipm vna cum matre ad templū presentauit: ipmqꝫ metu herodis ab angelo monitus in egyptum cū matre fugauit: ⁊ per septenniū ibi manens: mortuo herode eūdem ⁊ genitricē ad patriam rettulit. In medio doctorū etiam ipsum duodenem vna cum maria triduo ante amissum inuenit. Ideoqꝫ virginitatis sponse sue et oīm infantiliū christi actuum veridicus testis fuit. Hic ioseph vt in libro de infantia christi dr: vxorem alteram prius habuit: ex qua plures filios procreauit: qui etiā ex euangelio iohannis sexto ca. fratres iesu dicunt: q: ex iesu patre putatiuo ꝓgeniti. vnde ⁊ quibusdā placet: ꝙ iacobus minor apostolus ideo frater domini dicat: quia ioseph filius fuerit ex alia cōiuge: vt Hieronymus libro de illustrib⁹ ponit: Quis ab eodem talis opinio reprobet. Eodem etiā infantie christi libello tradit: ꝙ ioseph faber lignarius fuit: vnde ⁊ ibidē fertur: ꝙ cū ioseph grabatū faceret: ⁊ oēs tabulas secuisset: vna ipaꝝ ex errore mēsure minor ceteris reperta est. Et cū ioseph ex hoc tristaret: puer iesus tabulam breuē alijs apposuit: ⁊ ipam vti esset cera mollis protrahens ad ceteraꝝ longitudinē diuina virtute protendit: ꝓpter hoc in euāgelio iohannis iesus a iudeis fabri filius appellatur. Hec ex textu euangelioꝝ: ⁊ libro de infantia predicto. ⁊ ex compilatione fratris bartholomei colligunt. Quāto ꝟo tēpore ioseph supuixerit: vel vbi: aut quo modo humanitatis debitū soluerit: expressum nō habemus. Tamē ꝙ vsqꝫ ad duodecim annos etatis christi superstes extiterit ex textu luce secūdo capitulo didicim⁹. In quodā tamē antiquissimo kalendario in cuius exordio rubrica ponebat: quod ex vetustis eusebij cesarieñ. exemplaribus sumptum fuerat: scriptū repperi: festū ioseph sponsi dn̄e nostre xiiij. kalen. aprilis. Cui ex antiquitate ⁊ exemplaris origiue satis fidem adhibui.

De sctō Theodoro epō. Cap̄.ccx.

Theodorus heracliensis episcopus tēpore constantini magni imperatoris in thracia claruit. Qui i mattheū: iohānē: paulum: ⁊ psalterium elegantis apertiqꝫ sermonis cōmētarios edidit: et sermonibus atqꝫ moribus admodum effulsit. Diem quoqꝫ extremū. xiiij. kalen. aprilis conclusit. Hec hieronymus de illustribus.

¶De sancto Archypo discipulo. Cap̄.ccxi.

ARchypus discipulꝰ apostoli pauli fuit. Cuius cōmilitonis sui idez apostolus meminit scribēs coloscensibꝰ ad col.quarto. Qui ab eodem apostolo ibidē predicationis gratia dimissus: post cōpletum eius ministerium perrexit ad dn̄m.xiij.kalen. aprilis: vt hieronymus in martylogio testatur.

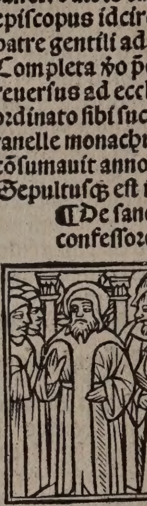
¶De sancto Cudberto ep̄o. Cap̄.ccxij.

CUdbertus ep̄s: vt dicit beda quarto libro hystorie anglorū vir sanctus ⁊ venerabilis in insula modica q̄ appellatur pharnes: ⁊ ab ecclesia lyndifarciensiuz nouē milibus passuū distat in oceano vitam solitariam pluribus annis duxit. Fuit autem primo monachus monasterij melros: quod in ripa nudi fluminis positum est: sub abbate etha: cuius ⁊ post mortem successor extitit. Inde ad curiam lyndifarciensis monasterij vocatus ibidem diutius mansit. Deuenit post hec ad insulā pharnēsem omni cultu ⁊ habitatore desertā cupiens solitariam ducere vitam. A qua ⁊ plures infestationes demonum expulit: et fontem viuū fratribus suis de terra ꝓduxit: qui ibi vsqꝫ in ꝑsens scaturit: ibiqꝫ edificato nouo cenobio cōgregationi anachoritaꝝ pluribus annis prefuit. Deinde post mortē theodori lyndifarciēsis archiep̄i quāuis satis restitisset: archiep̄us ordinaṫ. In qua sede verbo semper ⁊ exemplo populum instanter docuit: ⁊ miraculorū signis vitam inclitam duxit. ¶Post hec autem quia obitū suum de proximo futurum diuina reuelatione prenouerat: ad monasterium suum rediit: vite residuū ibidē consumare desiderans. Ubi dum quidam sanctus presbyter herbertus eius intimus ipsum visitasset. Cudbertusqꝫ ei suum transitum predixisset: rogauit eum instantius presbyter: vt vna secum sibi occūbere liceret. Qui oratione facta sibi a domino quod poposcerat: impetratum nunciauit. Reuersus itaqꝫ ad ecclesiā suā herbertus anno integro ante obitū sancti viri languore detentus die et hora qua ille obiit: et hic ex hoc seculo trāsmigrauit: scilicet decimotertio kalendas aprilis. Cuius corpus ad ecclesiam lyndifarciensem delatum: et in solo sepultum est. Cum autem post annos vndecim leuaretur: vt supra pauimentū honorabilius locaretur: integrū ⁊ omnino incorruptuz repertum est: ⁊ vestes quibꝰ indutus fuerat: illibate nulla vetustate consumpte. Cui successit sanctus eadebertus sanctitate clarus: qui decedens in eodē tumulo cuz sancto Cudberto positus est: vbi ambo requiescunt miraculis prepollēres.

¶De sancto Uulphranio ep̄o. Cap̄.ccxiij.

UUlphraniꝰ senonen̄. episcopus successor lāberti ex territorio vastinen̄. inclytꝰ fuit in aula regis Dagoberti et filij eius ludouici patre milite nolberto progenitus. Qui primus a christo admonitus assumptis secū a sancto ausberto tunc rothomagen̄. ep̄o quibusdaz socijs de monasterio fontanelle genti frixonuz christi euangeliū predicauit. ¶Cum autē per mare nauigās in naui celebraret: ⁊ patenā offerre vellet: de manu diaconi casu patena ꝓlabiṫ: ⁊ in mare demergiṫ. Sed orante sancto patena in manu diaconi diuinitus reponiṫ. ¶Dū aūt saxonibus predicaret: die quadā iuuenem laqueo appēsum repperit: quē illi forte elegerent: et more sue gētilitatis suspensum demonijs īmolare volebāt. Quē illico scūs sola oratione dirupto laqueo: ⁊ ip̄o illeso cadēte a morte eripuit: ⁊ tali miraculo multos ad fidem cōuertit. ¶Cum aūt filiū ducis rathboldi baptizasset: ⁊ albis īduisset: ille subito expirauit: q̄d episcopus idcirco a deo obtinuit: ne iuuenis a patre gentili ad culturam idoloꝝ reduceretur. Completa xp̄o ꝑdicatione sua post annos quiqꝫ reuersus ad eccl'iam suā ep̄atui resignauit. Et ordinato sibi successore gerico: ī mōasterio fontanelle monachus factꝰ: vitā in sanctis opibus cōsumauit anno dn̄i. cccccccxl. xiiij. kalē. ap̄lis. Sepultusqꝫ est iuxta sanctū vandegisillum.

¶De sancto Benedicto abbate et confessore. Cap̄.ccxiiij.

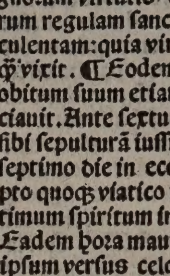

BEnedictꝰ abbas cuiꝰ vitam gregorius.ij. dialog. scribit ex nursia prouincia: claris parētibus ortus. Cum rome liberalibus studijs traditꝰ eēt: in ipsa infantia mūdum deseruit ⁊ desertum petere decreuit. ¶Quem nutrix eius ipsum tenere diligens vsqꝫ ad locum qui effide diciṫ secuta est: vbi dum ad purgandū triticum capisteriū mutuo accepisset: illud cadēs in terram fractū fuisset. B̄ndictus nutrici flenti cōpassus capisterij partes accepit: ⁊ oratione fusa ip̄z reintegrauit. Post hec nutricē fugiēs in locum qui sublacus dicitur deuenit: vbi triēnio hominibus cunctis excepto romano monacho īcognitus māsit: qui ei necessaria ministrabat. Et cū ad specū ip̄ius iter nō esset: panē in fune ligatū ei deponebat: in quo ⁊ tintinabulū ligauerat: vt ad eius sonitū benedictus panez sibi delatum audiret. Sed diabolus ex inuidia proiecto lapide tintinabulum fregit: nihilominus tn̄ romanus sancto ministrare aliter non desijt.

¶ Post hec dominus cuidā presbytero qui die pasche sibi refectionem parauerat apparuit: ꝛ vt cibos viro dei tali in loco ferre deberet admonuit. Qui cum multo labore ad eum veniēs: inuitauit patres: vt cibos sumeret: quia eo die pascha esset: qui respōdit: ꝙ vere pascha esset: ex quo illum videre meruisset: lōge quippe ab hominib⁹ posit⁹: ꝙ die eadē paschalis foret solennitas ignorabat. Sicq̧ benedicentes dominum ambo refecti sunt. ¶ Quadam die auicula merula circa faciem eius volitante: signoq̧ crucis effugata tanta libidinis tentatione accēsus est: quantā nunꝙ expertus fuisset. Qui in spinis ꝛ vepꝛib⁹ adeo sevolitauit: ꝙ exinde totus cruentus ꝛ laceratus exiuit. Et sic per cutis vulnera mentis vulnus eduxit. Ab illo ergo die talis nunꝙ tentatio in eius corpore pullulauit. Fama igitur eius crescentevenerunt ad eū monachi cuiusdam monasterij abbate vacātis: ꝛ ipsum in patrē elegerunt. Qui satis recusabat: eo ꝙ se eorum moribus minime conuenire dicebat: tandem instantibus acquieuit. Cunq̧ ille districtius eos regulam seruare compelleret: illiq̧ illicita sibi non licere conspicerent: penitentes ꝙ eum elegerant: venenum vino miscuerūt: ꝛ ei in poculum porrexerunt: sed signo crucis edito: sic vitreum vas quod vinum tenebat: confregit: aсsi pro signo lapidem dedisset. Moxq̧ intelligēs: ꝙ illi fecerāt ab eis discessit: ꝛ ad locū dilecte solitudinis remeauit. Ubi multis ad eum discipulis conuenientibus duodecim monasteria construxit. ¶ In vno quorū monachus erat: qui ceteris in ecclesia orantib⁹ mox foras exibat: ꝛ aliqua temporalia peragebat. Quod dum benedictus per abbatem illi⁹ loci didicit: illuc iuit: viditq̧ puerum nigrum monachum illum ceteris orantibus extra ecclesiam per vestimēta trahentē. Quod etiam maurum monachum videre orationem impetrauit. Egrediens ergo sanctus monachum virga percussit: ꝛ tunc immobilis in oratione perseuerauit: acsi malignus spiritus ei⁹ verbere percussus fuisset. Et ipsis monasterijs tria in cacumine montis erāt: que deorsum aquas cum nimio labore hauriebāt. Ubi sanctus pater ascendēs cum puero: nocte tres lapides pro signo posuit: reuersusq̧ domum fratribus illis mādauit: vt in locis vbi lapides erant foderent: ꝛ aquam inuenirēt. Quod ꝛ factū est: in illis locis aqua vsq̧ in presens largiflue inundante. ¶ Cū quidam frater circa monasterium vepres securi abscideret ferrum de manubrio prosiliūt: ꝛ in lacū proximū se demersit: vir autē dñi manubriū in aquā posuit ꝛ ferrū ad suū locū enatauit. Placidus puer ꝛ monachus cū ad aquā hauriendā descēdisset: ipm mox vnda rapuit: ꝛ in momento introrsus a terra subtraxit. Qd̄ dum sanct⁹ in cella ꝑ spm̄ cognouisset: maurū vocauit: ꝛ qd̄ acciderat enarrauit: atq̧ vt ad eripiēdū puerū pergeret imperauit. Tūc ille cōcitus cucurrit: ꝛ per terram se ire existimās: ad puerum super aquas venit: eūq̧ ad terrā ꝑ capillos adduxit: et deinde ꝙ super vndas ambulasset aduertit. Ad virum dei ergo veniens qd̄ acciderat enarrauit: quod abbas non suis meritis sȝ eius obedientie deputauit. Cunq̧ exinde inter eos pia cōtentio oriretur: dū alter alterius meritis miraculum ascribebat. Placidus puer ex aqua liberat⁹ arbiter accessit: qui dum esset in periculum melotem abbatis super se existentem: seq̧ protegentem vidisse narrauit. ¶ Presbyter florentius sancto inuidens: panem infectumveneno quasi pro benedictione misit: quē ille gratanter accepit. Coruo quoq̧ qui de manibus eius quottidie panem accipiebat mandauit: vt panē illum in loco deferret: vbi a nullo hoīm sumivaleret. Coruus ergo patris mādatum impleuit: ꝛ post triduum reuersus solitā ab eo escam accepit. Quod presbyter sentiens septā puellas nudas ī horto monasterij ludētes ꝛ canētes immisit: vt sic vel fratres eius ad libidinem inflāmaret. Quod sanctus prospiciens emulationi cessit: ꝛ quibusdam fratribus secum assumptis habitationē mutauit. Statimq̧ solariū domus in qua erat florentius corruit ꝛ malignātem oppressit. ¶ Benedictus autem locum non hostē mutauit. Nam ad montem cassinum veniens: tēplum apollinis ibi situm in sancti Johānis baptiste ecclesiam cōmutauit: ꝛ circunadiacētes homines ad idolatria conuertit. Quod diabolus moleste ferens: eidem teterrimus apparebat: ꝛ in eum ignem visibiliter emittebat: multaq̧ eidem conuitia inferebat. ¶ Quadam die lapidem in terra iacentem multitudo fratrum in edificium leuare non poterant: donecvir sanctus aduenit ꝛ demonem lapidi insidentem cōspexit: sed signo crucis edito diabolus effugatur: ꝛ lapis faciliter a paucis fratrib⁹ subleuatur. ¶ Alia etiam vice demō coquinā monasterij vt cunctis videbat inflāmauerat: fratresq̧ omnes vt ignem extinguerēt aquā solite deferebant: vbi autem abbas superuenit: ꝛ signum crucis edidit: omne illud incendiū vt phārasia euanuit: ꝛ nihil cōbusisse per effectū ostendit. ¶ Alias etiā malignus spūs parietē quē edificabant euertit: ꝛ puerū monachū ruina extinxit: quē vir dñi mortuū ꝛ laceratum in sago ad se adduci fecit: ꝛ ipm oratiōe suscitauit ꝛ operi ꝑdicto eadē hora restituit. ¶ Laicus quidā ex deuotione semel per annū ad eum ieiunus venire consueuerat. Et cū semel ad eū vadens: alteriq̧ viatori se iungens ab eo tertio pulsatus in quodā prato comedit: ꝛ sic ad benedictū venit. Cu ille ꝙ comederat moxq̧ patefecit: ꝛ de gulositate redarguit: laicusq̧ penitētiam egit. ¶ Totilla rex gothorū audiens: ꝙ spm̄ ꝓpheti cum haberet: eum probarevolens: quendā spatharium suis regijs vestibus induit: ꝛ cum ma

gno comitatu: vti regem ad benedictum misit.
Quem ille venientem conspiciens mox agno-
uit: et vt vestes regales sibi non pertinentes de-
poneret mandauit: et spartharius cõfusus eru
buit. ¶ Clericũ quẽdã a maligno spũ vexatum
liberauit: ei tamẽ p̃cepit ne ad sacros ordines
vnq̃ ascenderet: quod si secus faceret eum de-
mon iterato opprimeret. ¶ Cum autem cleric⁹
dudum mandatis paruisset: post tempus aliqđ
se consecrari fecit: ipmq̃ continuo demon vsq̃
ad spiritus effusionem inuasit. ¶ Uir quidã du
os flascones vini sibi miserat: quorum alterum
porior in via abscõderat. Qui cũ gratiarũactio
ne vnũ accepit: sed latorẽ ne de altero quem ab
sconderat biberet oĩno ꝓhibuit. Qui confusus
ab eo recessit et in flascone occultato serpẽtem
inuenit: et de cõmisso penitẽtiã fecit. ¶ Filius
defensoris monachus eidem cenanti cãdelam
tenebat: et spiritu superbie in corde suo murmu
rabat indignum reputans: q̃ filius tanti viri il
li comedenti assisteret. Quod vir dei statim per
spiritum agnouit: et vt cor suũ contra tentatio-
nem signaret admonuit: atq̃ de manu eius lu-
men auferri precepit. Alia quoq̃ multa cordiũ
secreta cognouit: et multa que ventura erãt spi
ritu ꝓphetico p̃dixit. ¶ Cũ quosdam fratres
ad locum cõstruendũ misisset: certo die se ad il-
los venturũ dixit: et qualiter operari debeãt in
dicauit. Nocte ṽo diem statutam p̃cedẽte: abba
ti et preposito illius loci per somnium apparu-
it: et qualiter locus construendus esset per sin-
gula indicauit. Cum aũt visioni non crederent
sed ipsum expectarẽt: tandem reuersi sunt dicẽ
tes q̃ non venerat diutius expectatus. Qui se
venisse vt promiserat per visum asseruit: et q̃ vt
in somnis moniti fuerãt oĩa facerẽt ordinauit.
Quidam eius monachus tentatus de monaste
rio abijt: sed draconẽ maximũ se deuorare niten
tem inuenit: pterritusq̃ ad claustrũ redijt et in
promissione perseuerauit. ¶ Cũ fames valida
regionẽ illam premeret: et quinq̃ solũmodo pa
nes in monasterio superessent: fratrib⁹ cõque-
rentibus diuidi iussit: ipẽ ṽo nocte in oratione
permansit. Et ecce mane ducenti farine modij
ante fores monasterij inuẽti sunt: sed vnde: vel
a quo missi fuerint ignoratur. ¶ Eodẽ quoq̃ tẽ
pore cũ oĩa que in domo erant pauperibus di-
spensasset: modicum olei qđ in vitreo vase remã
serat: pauperi elemosynã petẽti dari iussit. Qđ
dispensator obedire contempsit: timẽs ne fra-
tribus oleum deesset. Quod pater audiens:
oleum per fenestrã abijci iussit: ne quid ibidem
per inobedientiã remaneret. Cum aũt vas sup
saxa deiectũ: nec fractũ esset: nec oleũ effusum:
oleum cum vase petẽti tribuit: et cũ orasset do-
lium olei: quod vacuũ erat vsq̃ ad summũ reple
tum oleum pauimẽtũ effudit. ¶ Rusticus qui-
dam corpus defuncti filij in vlnis ad monaste-
rium detulit: et vt puerũ suscitaret: virũ dei cum
lachrymis exorauit. Quem oratione premissa:
ipẽ suscitatum patri restituit. Multisq̃ alijs si
gnorum virtutib⁹ effulsit. Scripsitq̃ monacho
rum regulam sanctitate precipuam: sermone lu
culentam: quia vir dei non potuit aliter doceri
q̃ vixit. ¶ Eodem anno quo migraturus erat
obitum suum etiam absentibus fratribus nun-
ciauit. Ante sextum ṽo exitus sui diem: aperiri
sibi sepulturã iussit. Moxq̃ correptus febrib⁹
septimo die in ecclesiam portari se fecit: sum-
pto quoq̃ viatico inter discipulorum manus: vl
timum spiritum inter verba orationis efflauit.
Eadem hora maurus monachus longe posit⁹:
ipsum versus celos tendentem conspexit per
viam: videlicet orientis per lucidam ab eius ce
nobio vsq̃ ad celos pertingentem. Cuius cor-
pus in cassineñ. monasterio sepultũ est. Quie-
uit in xp̃o. xij. kalen. aprilis: circa annos domi
ni. cccccxviij. tempore iustini senioris.

¶ De sancto Benedicto papa. i. Cap. ccxv.

Benedict⁹ papa huius no-
minis prim⁹ na
tiõe roman⁹ ex
patre Johanne
Leoni secundo in pontifica-
tu romano successit: et sedit
mẽses decẽ: dies duodecim.
Hic benedictus: ex vite san-
ctitate cum nomine concor-
dauit. Et cum tam modico tẽpore sederit: mul-
tas tamẽ in vrbe ecclesias reparauit. Hic ab in-
eunte etate ecclesie militauit. Atq̃ sic se diui-
nis scripturis et cantilene a puero: et in presby-
teri dignitate nomine pariter et operibus exhi
buit: vt digne ad pontificatus honorem perue-
niret. Paupertatis nanq̃ fuit amator. Humi-
lis: mansuetus: et in omnibus cõpatientiam ha-
bens manuq̃ largissima. Hic constituit vt ad tu
mulãdũ romanũ pontificẽ: omnes eiusdem ec-
clesie clerici cõuenirent: similiter et ipse in eorũ
faceret obsequijs. Sepultusq̃ est apud sanctũ
petrum. Et cessauit episcopatus mensibus du-
os: diebus quindecim.

¶ De sancto benedicto monacho. Cap. ccxvi.

Benedict⁹ monachus
in cãpanie partib⁹. xl. ab vrbe milia-
rio ĩ quodã monasterio fuit: etate q̃
dem iuuenis: sed moribus grandeuus et in scrẽ
cõuersationis regula se fortiter stringẽs. Quẽ
cum tp̃e totille regis gothi reperissent: hunc in
cendere cum sua cellula moti sunt. Ignẽ nãq̃
supposuerũt: et ĩ circuitu oĩa arserũt: cellulã ṽo
cõburere nequerũt. Qđ illi vidẽtes magisq̃ se
uiẽtes: ipmq̃ ex suo hitaculo educẽtes ꝓximũ
accẽsum clibanũ ꝓ coquẽdis panib⁹ ĩspexerũt:
eũq̃ ĩ illo ꝓiecerũt; clibanũq̃ clauserũt. Sed

die altero ita illesus inuentus est: vt nec caro eius: nec extrema vestimenta vllo modo cremarentur. hec Grego. iiij. dialo. cap. xviij.

¶ De sancto Serapione abbate. Cap. ccxvij.

Serapion abbas vt in octauo libro hystorie tripartite: ⁊ in vitis patrum habet: fuit in regione arsenoite pater decez milium monachoꝝ: de labore manuum victum querentiū quotidianū. Tempore autē messis omnes ad metendū precio conducebātur: ⁊ quicquid acquirere potuissent indigentibus regionis et alexandrie carceratis ac peregrinis in eorū necessitatibus expendebāt. Hic tēpore iuuētutis existens monachus: post mensam cōmunem panē furabatur: quam sero latenter comedebat. Tandē ad cor rediens: abbati peccatum confessus est: moxq; ex ore eius quasi flamma ignis egressa fetorem sulphureū exhalauit. Hic sola vnica syndone amictus: pane tantum pro cibo ⁊ aque potu contētus: nihil aliud quotidie sumebat. ¶ Cum aūt semel amictum suum pauperi tribuisset: ⁊ alteri nudo obuians tunicā dedisset euangeliūq; tenens nudus sederet. Interrogatus quis eum expoliasset: respondit: ꝙ euangelium quod tenebat. Alias insuper pauperem tertium videns euangelium ipm̄ vendidit: ⁊ pauperi precium dedit: dicens ꝙ euangelium omnia precipit vendi: et pauperibus dari. Seipm̄ ergo euangelium vēdi mandat. ¶ Alio tempore existens in quodā oppido paganorum: seipm̄ eis vendidit: quos postꝙ verbo et exemplo conuerterat: reddito precio ab eis recessit. Hoc idem fecit in lacedemonia apud athenas: seipm̄ vendens vni primario ciuitatis: vt ipsum conuerteret: quod et fecit. Dormiuitq; in pace duodecimo kalēdas aprilis alexandrie tumulatus.

¶ De sctō aphrodisio epō ⁊ cōfes. Cap. ccxviij.

Aphrodisius genere egyptius prefectus toti⁹ egypti erat tempore quo puero iesu egyptum fugato: ⁊ in tēplo deorum delato idola omnia corruerunt. Quod cū aphrodisius tunc prefectus audisset ad phanū in quo simulachra euersa fuerant accessit: ⁊ viso puero iesu eū adorauit: ipm̄q; vna cū parentibus a furore pontificum idoloꝝ eos in deorū suorum vltionem occidere volentiū viriliter defensauit. Et extunc in xp̄m quasi per somniū credidit. Sed post ascensionē domini cum predicatio euangelij ad egyptum peruenisset: prefecturam deserens antiochiam venit: ⁊ ibi baptizatus atq; beati petri discipulus factus est. Cū quo postmodū romā iuit. A quo et directus est ad gallias predicādas. Qui etiam ibidem sancto paulo sergio epō narboneū. sociauit. A quo ordinatus bituricensis epus ad ipam ciuitatē deuenit: vbi multo tp̄e officio p̄dicatiōis insistēs ⁊ miraculoꝝ glīa refulgēs: oēm ppl'm eiusdē vrbis xp̄i noī subiugauit. Et ꝯturib⁹ ac etate matur⁹ in dn̄o q̄euit. xi. kal. aplis. Et sepult⁹ est in eccl'ia sua signis clarescēs.

¶ De sctō Uictoriano martyre. Cap. ccxix.

Victorianus adrumētine ciuitatis nobilis: vt dicit aphrican⁹: a quodā ꝓcōsule carthaginis q̄ null⁹ in ꝑsecutione eccl'ie durior fuit: dū idolis īmolare cogeret: ⁊ oīno renueret. ꝑmo reb⁹ spoliat⁹: deinde tātis tormētorū generib⁹ cruciat⁹: quāt⁹ hūanus s̄mo nō poterit explicare: feliciter tripudians martyriū in eadē vrbe ꝯsumauit. x. kal. aplis. h aphrican⁹.

¶ De sanctis Frumentio ⁊ alio frumētio martyribus. Cap. ccxx.

Germani duo quorū vterq; frumētius vocabat aquisregieū. in ciuitate oriūdi apud tabadeū. oppidū passi sunt. Qui sibiinuicē iurauerūt tortores rogare: vt semꝑ pari supplicio torquerentur. Tenti igitur a paganis cū die integro pēderēt suspēsi molis in pedibus alligatis: vnus eoꝝ se deponi petijt: ⁊ inducias sibi dari. Sed ab altero cōfortatus: ⁊ penitens tortores rogabat: vt lapides maiores adijcerēt. Deinde ambo laminis ignitis estuati: ⁊ post hec vngulis exarati: multis quoq; cruciatibus vexati: ab ipsis tortorib⁹ tedio derelicti: et a facie eoꝝ proiecti spiritum dn̄o reddiderunt. x. kalen. aprilis.

¶ De sanctis duodecim infantulis martyribus. Cap. ccxxi.

Duodecī infantuli apd̄ aphricā sub ꝑsecutione vādalica passi sūt. Qui ab arrianis de nūero confessorū xp̄i segregati: nō spū: sed corꝑe: suggerēte q̄dā teuchario heretico: q: ipos nouerat ad cātilenā vocales ac strenuos: carthaginē deducti sūt: vbi primo: q: puerulí blādítijs suasi: dū arriane fidei consentire nollent: durissimis verberibus tādiu cesi sunt: quousq; spiritū emiserunt: ibidemq; quasi in numero apostolorū sepulti. Quorū exēplo duo negociatores quoꝝ vterq; frumētius dictus est: ⁊ quinq; eiusdē monasterij fratres: scz liberatus abbas: bonifacius diaconus: rusticus subdiaconus: rogatus: ⁊ maximus monachi pro fide catholica martyriū ptulerunt. Qui passi sunt. x. kalen. aprilis.

¶De sanctis Liberato ⁊ socijs martyribus. Cap. ccxxij.

LIberatus martyr cum vxore ⁊ filijs duobus ⁊ crescentius presbyter necnō puer quidam annorum. vij. cuius nomen non exprimitur tēpore persecutiōis arriane ī aphrica passi sunt. Nam primo infantulus iussu. Gyrille arrianorum episcopi a parentibus raptus matre post raptores conclamāte: vt se quoqꝫ ducerēt: dum viua voce se catholicum profitetur in gurgitem demersus est. Quod ⁊ de duobus filijs liberati medici factum est. Post hec liberatus ⁊ vxor detēti separatim in duobus carceribus missi sunt. Cunqꝫ prius liberatum eductum in loco honorabili consedere fecissent: vxorem similiter eduxerunt: suggerentes ei ꝙ vir suus consenserat arrianis. Que vbi ipm conspexit in loco sublimiori considentem: verum existimans quod audiuit: ipsum de apostasia durissime increpare cepit. Ille vo se catholicū profitens hereticorum fallacias detexit. Quapropter ambo coniuges gladijs trucidantur. Crescentius autem presbyter tarzetane ciuitatis persecutionem fugiens in speleo quintini montis inclusus inedia defecit. Horum passio agit͛ x. kalendas aprilis. Hec aphricanus.

De sancto Pygmenio presbytero et martyre. Cap. ccxxiij.

PYgmenius presbyter et martyr rome sub iuliano apostata passus est. Hic iulianum eundem vna cum sancto donato postmoduꝫ aretino episcopo et martyre a puero enutriuit: ⁊ sacris litteris erudiuit. Julianus autem post hec factus monachus christi fidē apostatauit: et diuina permissione procurante diabolo ad imperij apicem ascendit: vnde christianos vltra modum persecutus est. Audiens autem ꝙ pygmenius corpora martyrum sepeliret misit eum in exilium in persidem: vbi quadriennio demoratus cecitatem incurrit. Post hec in somnijs diuinitus admonitus venit romā. Cū autem vna cum puero ipsum deducēte stipem petens cliuium sacre vie conscenderet: ostendit baculo redaꝫ cesaris transeuntis. Qui pygmenium videns ⁊ eius quodammodo cecitati cōgaudens ait. gratias dijs ꝙ te video. At ille gratias inquit deo meo ꝙ non video. Quem mox imperator per potestatem in tyberim precipitari fecit. Cuius corpus a christianis collectū in cimiterio pontiani sepultum est: non longe a corporibus abdon ⁊ sennē. ix. kal. aprilis.

¶De sancto Murita martyre. Cap. ccxxiiij.

MUrita diaconus et martyr cum pluribus alijs apud aphricā passus est. Qui cū quendā elpidephoꝝ baptizasset: illeqꝫ postmodū apostatasset: ⁊ ad presidis dignitatē peruenisset: ab eodē tentus suasus est: vt arrianoꝝ fidei cōsentiret. Cum autē murita non solū ei cōsensum prebere renueret: sꝫ etiā ipm de apostasia increparet: ⁊ vestes cādidas quas ei in baptismate dederat: reseruatas ad eius confusionē ostenderet. Elpidephorus ira accensus muritā cum pluribus clericis cesos ⁊ nudos in exilium relegauit: vbi fame ⁊ inedia ac frigore cōsumpti martyriū cōpleuerūt. xix. kalen. aprilis. Hec victor aphricanus.

¶De annūciatione beate Marie semper virginis. Cap. ccxxv.

ANnunciatio dominica dicitur: qꝛ tali die ab angelo aduēt⁹ filij dei in carnē virgini marie annūciatus fuit: videlꝫ. viij. kalen. aplis. Cum eni virgo beata a tertio etatis sue anno vsqꝫ ad. xiiij. in tēplo cū alijs virginib⁹ extitisset: ⁊ votū virginitatꝭ nisi deus aliter disponeret emisisset: eaꝫ ioseph desponsauit dn̄o reuelāte: ⁊ ioseph virga frondēte: sicut in hystoria natiuitatis eius dicetur. vi. idus septēbris. Et in bethleē vnde erat ioseph necessaria ꝓuisurus iuit: ipsaꝫ qꝫ in nazareth in domo paterna dimisit: vbi ad eā angel⁹ venit et eideꝫ verbi dei aduentū nūciauit. ¶Circa hāc annūciationē sex considerāda occurrūt: videlꝫ tpis opportunitas: missi nobilitas: mittentis auctoritas: loci congruitas: ꝟginis nūciū suscipiētis sctītatis: ⁊ annūciatiōis nouitas. ¶Primū ergo considerandū occurrit tpis opportunitas: qđ fuit in mēse. vi. a cōceptione iohānis baptiste: que facta est. viij. kalen. octobris: vt ꝑ hoc det͛ intelligi ꝙ iohānes fuit figura veteris testamēti: vt dicit Aug. Cui⁹ aduentū xpi aduētus sequit͛. vi. mēse: qꝛ in sexta mūdi etate dn̄s incarnat⁹ est: ⁊ sexta feria: ⁊ hᵒ. ¶Primo ꝓpter numeri ꝑfectionē: qꝛ numer⁹ senarius ex ipsis ꝑtib⁹ suis cōponit͛: scꝫ. iij. ij. ⁊. i. nullo superāte vel deficiente: vt ꝑ hoc ꝑfectio ipsius incarnationis denotet͛: in qua cōcurrunt tria: scꝫ eterna diuinitas: anima de nouo creata: et caro ab adā traducta: ⁊ due nature: scꝫ diuinitas ⁊ humanitas: ⁊ hec cōstituūt vnā ꝑsonā xpi. ¶Secūdo ꝓpter hoīs formationē. Nam sicut Adam primus sexta feria de terra virgine format⁹ est: sic et adā secūdus qui est xps de femina ꝟgine incarnatus: ⁊ eodē die anni ad lr̄am: vt qdā tradunt: quod est. viij. kalē. aprilis primi ⁊ secūdi

ade diuerso tp̄e: videlicet post annos quinq̄ mille centū nonagintanonē formatio facta est. ¶ Tertio propter nature renouationē. Nā filiꝰ dei in equinoctio vernali: quo tp̄e oīa renouant incarnari voluit: per hoc ostēdens: ꝙ per ip̄am incarnationē oīa renouabātur. apocal. xxi. Ecce noua facio oīa. ¶ Secundū est missi nobilitas: qui fuit angelꝰ gabriel. Congruū em̄ fuit ꝙ angelus ad virginē mitteret. ¶ Prīo ex parte ordinis: vt ordo reparationis r̄nderet ordini preuaricationis: vt sicut malus angelus muliere ad peccati lapsuꝫ inclinauerat: sic bonus angelus virginē ad verbi cōceptū induceret. Secūdo ratiōe ip̄ius ꝟginis. Nā vt dicit hieronymꝰ. Recte mittitur angelus ad virginē: qꝛ semꝑ est angelis cognata ꝟginitas. In carne preter carnē viuere: non terrena vita est, sed celestis ⁊c. ¶ Tertio ratione finis subsequētis. Nā incarnatio xp̄i ordinabat ad finē ruine angelice per saluandos hoīes reparāde. Ideo angeli nō debuerūt excludi. ¶ De quo aūt ordine hic angelus fuerit dubitat. Gregoriꝰ tenet: ꝙ fuerit de ordine supremo dicens summū angelū venire dignū fuit: qui summū omniū nūciabat. ¶ Alij tenēt ꝙ de ordine archangelorū: qꝛ ip̄m eccl'ia archangelū noīat: dicentes ꝙ hoc magis cedit ad honorē virginis: qꝛ siquis de superioribus mitteretur: ab eo illuminari potius ꝙ̄ nunciari videret. Quid aūt gabriel interpretet: dicetur infra ꝓpria historia gabrielis. ¶ Apparuit autē sibi corꝑal'r: vt visio esset certior: qꝛ corꝑal'r visa certiora sunt. Cognitio plenior: qꝛ visa etiaꝫ per intellectū melius cognoscunt. Et facto similior: qꝛ nūciabat sp̄ūale verbū incarnādū: iō fuit cōgruū: vt corꝑaliter appareret. Et apparuit corꝑe humano: qꝛ dei filiū nō quodcunq̄ aīal: sꝫ hoīem assumpturū nūciabat. ¶ In sexu masculino: tū qꝛ dignior: tū qꝛ magis illuminatiuus: tū qꝛ in ip̄o sexu dei filius erat hoīeꝫ assumpturꝰ. ¶ In etate iuuenili: qꝛ iuuenis dicit nouitatē cū perfectiōe. Nā in puero ē nouitas imꝑfecta. In sene ꝑfecto antiquata. Et qꝛ angelꝰ nūciabat illū: q̇ erat nouꝰ hūanitate: ⁊ ꝑfectus diuinitate: iō apparuit in iuuenili etate. ¶ In veste alba: q̄ denotat innocētiā ⁊ angeli nūciantis ⁊ ꝟginis recipiētis: ⁊ verbi carnē innocētē assumētis. ¶ In ortu solis: qꝛ veri solis ortū venerat nūciare. ¶ Tertiū est mittētis auctoritas: qui est ip̄e deꝰ. Missus est em̄ angelꝰ a deo p̄re: q̇ ibi posuit suā oīpotentiā: vt preter naturā ꝟgo mirabil'r pareret. A deo filio: q̇ ibi posuit suā sapiētiā: vt saluo pudicitie sigillo in ventrē ꝟginis intrare ⁊ inde exire sapiēter sciret. A deo sp̄ūsctō: q̇ posuit suā gratiā: vt mulier sine peccato cōciperet. ¶ Quartū ē loci cōgruitas: qꝛ missus est in ciuitatē galilee cui nomen nazareth: qd̄ interpretat flos: vt sic locus tēpori cōgruat. Unde dicit bernardus: ꝙ flos natus est de flore in flore ⁊ floris tp̄e. ¶ Quintū est ꝟginis nūciū recipiētis sctītas: qꝛ missus est ad virginē ⁊c. Ubi tria videnda occurrunt. Prīo q̄re xp̄s ī matrē elegit ꝟginē feminā: hoc em̄ fuit cōueniēs. Prīo ex parte mittētis p̄ris. Nō em̄ fuit cōueniens: vt xp̄us q̇ ꝯm naturam diuinā natural'r est filiꝰ dei: aliū haberet patrē ꝙ̄ deū. Secūdo ex parte cōcipiētis matris. Nā xp̄i generatio tēporalis: est imago generatiōis eterne: vt sicut de vno patre indiuisibiliter nascitur generatiōe eterna: sic de vna matre incorruptibil'r nascat generatiōe tēporali: vt in vtraq̄ generatiōe de vno solo principio ꝓcedat. Tertio ex ꝑte incarnati germīs: vt sicut verbū sine corruptione in mēte concipit: sic verbum dei incorrupte carni vniat. Quarto ex ꝑte subsequētis muneris: vt sicut filiꝰ dei naturalis sine corruptiōe nascit de ꝟgine femina: sic filij dei adoptiui renascant sine corruptione de virgine ecclesia. ¶ Secūdo quare elegit virginē desponsatā. Huiꝰ aūt sex ratiōes a doctoribꝰ assignātur. Prima ratio est: vt ꝑ hoc sacramentū illud diabolo celaret: q̇ vidēs mariā pregnantē: ⁊ eā desponsatā sciens: putauit eā de ioseph concepisse: ⁊ per hoc aduentū xp̄i non plene cognoscere potuit: quē sciebat de virgine nasciturū. ⁊ hec ratio est origenis. Secūda vt ꝑ hoc xp̄us legē ip̄lere videret. Quō em̄ legē nō solueret: qui ab iniuria legis cepisset: cū partꝰ inupte legē dānet. ⁊ hec est ratio hieronymi. Tertia vt per hͦ infamia ꝟginis tolleret. Maluit em̄ dn̄s aliq̄s de suo ortu ꝙ̄ de matrꝫ pudore dubitare. Ideo potiꝰ voluit credi filꝰ ee ioseph ꝙ̄ matrē impudicā. ⁊ hec est ambrosij. ¶ Quarto vt per hoc ceteris mulieribus exemplū daret. Nam si beata virgo infamata fuisset: cetere virginis sinistra opiniōe viuētes velamē excusationis haberent: ꝙ infamata quoq̄ mater dn̄i videret. Et hec etiā est ambrosij. ¶ Quinto vt per hoc virgini testimoniū ꝑberet. Fuit em̄ ioseph virginitatis dn̄e testis veridicus: q̇ eā ⁊ virginem ꝓbauit ⁊ si alterā cognouisset accusare potuit. Et hec ē augustini. Sexta vt ꝑ hoc nato puero a ioseph ministeriū preberetur. Cui ioseph nutritus fuit: et omnis eius infantie educator: vt dictū est supra de sancto ioseph. xiiij. kalen. aprilis. ⁊ hec hieronymi. ¶ Tertio q̄re elegit virginē nomine mariā. Hoc em̄ nomē interpretat. Illuminatrix: illuminata. Mare amar. Et dn̄a: atq̄ stella maris. Fuit enim illuminata in verbi cōceptione. Illuminatrix in eius parturitione. Mare amarū in eius passione. Dn̄a in ip̄ius assumptione. Stella maris est in peccatorū conuersione. ¶ Sextū est legationis nouitas: que consistit in. vi. ¶ Primo in angelica salutatione. Ingressus em̄ angelus ad eam in cubiculū: ⁊ orantē inueniens cū nimia claritate ⁊ summa reuerētia prostratus vt seruus ad dominam: qui ante alias venerat eidemq̄ apparuerat vt sociꝰ ad amicā: vultu in terrā demisso

iocūda voce inquit. Aue gratia plena dn̄s tecū
bn̄dicta tu in mulieribus ⁊c. Et ostēdit ipām a
ſuitute liberatā. Aue.i.sine ve. Triplici eñ ve
mulieres laborāt: qđ notatur in triplici littera
huius noīs eua. Est eñ ve pudoris quoad con-
cipiētes: ⁊ hoc denotat lr̄a. E. que est nota irri
sionis. Est ve doloris quoad parturiētes. ⁊ hoc
denotat littera. V. que est nota lamētationis.
Est ve laboris quoad nutriētes: ⁊ hoc denotat
littera. A. que est nota fatigatiōis. Sed ecōtra
nomen eua vertiť ⁊ fit Aue. i. sine ve pudoris:
doloris: ⁊ laboris: q₂ sine pudore concepit: sine
dolore peperit: et sine labore filium educauit.
¶ Dotibus adornatam: gratia plena. Hierony
mus. Singulis eñ gratia largiť ꝑ partes: ma-
rie ꝟo simul se totā infundit gratie plenitudo.
¶ Matrimonio copulatā: dn̄s tecū: plusꝙ̄ me-
cū dicit. Chrysostomus. q₂ mecū per gratiam:
tecū per naturā: mecū in mente: tecū in carne.
mecū q₂ ab eo sum creatus: tecū qui ex te est in
carnatus. ¶ In reginā ordinatā: benedicta tu
in mulieribus. Augustinus. maledictio eue: in
benedictionē mutať marie ⁊c. ¶ Secundo no-
tatur hec nouitas in virginis cogitatione. Hec
eñ cū virgo audisset turbata est nō perturbata:
ꝙ eñ turbata est fuit pudicitie ꝟginalis: ꝙ nō
perturbata fortitudinis: vt dicit Bernardus.
Et turbata est non in angeli visione: quē sepe vi
dere ꝯsueuerat: sed in noua salutatione. Ideo
turbata est in sermōe eius: ⁊ cogitabat qualis
esset ista salutatio. ¶ Tertio in facti siue lega-
tionis narratione. Angelus eñ more sapientuʒ
legatorū post salutationē virgini factā ex par-
te dei narrat ei causam sui aduentus dicēs. Ne
timeas maria ⁊c. Annūciās ei dei filiū ex eius
vtero incarnandū: ⁊ ipm̄ ſm̄ hominē super se-
dem dauid patris eius perpetuo regnaturum.
¶ Quarto in dubij cuiusdā interrogatiōe. Nā
virgo cū credula verbis angelicis redderetur
quantuʒ in facto: nō dubitans aliqualiter quin
hoc fieret ꝙ mater filij dei esset: dubitans de
modo vt doctores dicunt: angelū sup̱ hoc inter
rogauit dicēs. Quo modo fiet istud ⁊c. Et de-
bet scribi diuise vt sint due dictiones sciłʒ: quo
ꝓnomē ⁊ modo nomē: ⁊ non vna dictio: quomō
que est aduerbiū interrogandi: quasi dicat vir-
go. Tantū ꝟginitatē predilexi: vt salua diuina
dispositione: potius eligerē virginē permanere
ꝙ̄ corruptā dei matrē esse. ¶ Quinto in ipius
dubij solutione. qđ immediate angelꝰ soluit di-
cens. Spiritussanctus superueniet in te ⁊ vir-
tus altissimi obumbrabit tibi. Et notāter diciť
nō venire: sed superuenire: vt superabundātie
gratia ostendať. Et virtus altissimi eidē obum
bratura prenūcieť. Hec aūt obūbratio ipa ē di-
uini verbi incarnatio. Nā vmbra a lumine ⁊ cor
pore obiecto formatur. Sicut eñ sol quodāmō
est pater vmbre: ⁊ statua siue quodlibet corpꝰ
eius mater: ⁊ statua ex solis lumine cōcipiēs
lumen: vmbram format in terra: que vmbra pa-
trem solē habet in celis: statuā ꝟo matrē in ter-
ris. Sic xp̄s patrē deū habet i celis: matrē vir-
ginē in terris: que dei lumē concipiēs xp̄i hūa
nitatem instar vmbre ex sui natura formauit in
terris. ¶ Ultra hec angelus ad leticie virginis
cumulū: ⁊ eius perfecte fidei firmamentū: eli-
ʒabeth eiꝰ cognatā ʒacharie coniugē: nūciauit
sterilē cōcepisse ⁊ iā mēsem sextū attigisse: vt
ex hoc: deo possibile quicqđ vellet esse assere-
ret. ¶ Sexto in legatiōis finali cōclusione. Nā
vbi ꝟgo audiuit ꝙ mater filij dei esset futura:
nec ꝓpter hoc ꝟginitatē quā deo vouerat amis
sura sūma repleta leticia: genu terre posito ex-
pansis manibꝰ oculisꝫ ad celū erectis cū lachry
mis dixit. Ecce ancilla dn̄i fiat mihi ſm̄ verbū
tuū. Statimꝫ filiꝰ dei in vtero ꝟginali de ipiꝰ
semie spūsancto operāte cōceptꝰ est: perfectꝰ
deus: ꝑfectus hō: ex aīa rationali ⁊ hūana car
ne subsistēs. Cuius corporis formatio ⁊ organiʒa
tio nō. xl. seu. xlv. dierū numerū expectauit: sed
mox ipō instāti vt virgo verbū ꝓtulit: diuia ope
rante oīpotentia ꝑfecta ⁊ integralis facta fuit.
¶ Tunc surgēs maria abijt in mōtana ad eliʒa
beth visitandā: quā vt salutasset iohānes in eiꝰ
vtero exultauit. Illa per spiritū sanctū in exul-
tatione filij: virginē xp̄m in vtero cōcepisse co-
gnouit: ⁊ qđ nouerat ꝓphetauit. Et maria can-
ticū: magnificat: cuʒ exultatione decātauit. Et
inde apud cognatā tribus mensibus mansit: do
nec iohanne nato ipsa mater christi eidem pri-
mum officium obstetricis impendit.

¶ De scō Gabriele archangelo. Cap. ccxvi.

Gabriel archāgelus

quāuis nulla speciali solēnitate
aliquo anni tempore ab ecclesia
recolatur: merito tamen. viij. ka-
len. aprilis de ipso memoria cele-
bris habenda censetur: q₂ ipso die mysteriū in-
carnationis principiū nostre salutis: vt dictum
est beate virgini nūciauit: ⁊ ad ipam legationē
deferendā nūcius idoneus pre cūctis angelis
a deo electus fuit. Quāuis eñ alias pluries a
deo magna sacramenta nūcianda pluribus san
ctis fuerit destinatus: in nullo tñ sicut in myste
rio incarnationis fuit tanto honore sublimatꝰ.
De ipō eñ in scriptura sacra exp̄ssum habemꝰ:
ꝙ multa predixit danieli de tempore futuro.
⁊ secreta nunciauit ʒacharie de iohanne nasci-
turo. Hic etiā ſm̄ iohannem beleth ortum bea-
te virginis ioachim et anne eius parentibus
nunciauit. Et generaliter licet ex nomine ga-
brielis non exprimatur: creditur a pluribus: ꝙ
ad queꝫ magna dei sacramenta prenuncianda
hic angelus destinetur. Unde et ex hoc qui-
dam putant eundem fore qui ortum sampso-
nis manue predixit: et ioseph vt christum pue-
rum fugaret in egyptum in somnis mandauit:

eidēq; in egypto herode defuncto vt in iudeā rediret imperauit. Atq;
magos vt p aliā viā reuerterent ad patriā sil'r soporatos admonuit. Hic
insup idē fuisse arbitrat: qui xpo dño passionē expectanti: τ sanguineū
sudorez emittēti in oratione apparuit: eiusq; humanitatē ꝫm motus sen
sibiles confortauit: quis aliis rectius videat: ꝙ ille michael potius fue
rit: quia angelus qui tunc christo apparuisse legit non venit ad aliquid
nūciandū: sed exhortandū: quod potius est officiū michaelis ꝙ gabrie
lis. ¶ Dicunt quidā ꝙ nō fuerit ille idem angelus qui ortum iohānis τ
virginis τ ortū xpi prenūciauit: lz em̄ eodē nomine appellent: istud tñ
est nomen officij nō persone. Naz ista nomina michael: gabriel: raphael:
noīa sunt officioꝝ: sicut comes: imperator: eps: τ sacerdos. Et ideo plu
res angeli idē exercētes officiū possunt eodē nomine nūcupari. Nō em̄
videt conueniēs ꝙ idem angelus fuerit nūcius natiuitati s serui τ dñi:
precursoris τ regis. Cū alter de inferioribus: alter de supiorib⁹ ordini
bus extiterit. Sed hanc opinionē leo papa reprobat in ꝫmone asserens
gloriā baptiste inter alia in hoc cōsistere: ꝙ ei⁹ natiuitas eodē angelo q
τ xpi incarnatio prenūciata fuit. ¶ Gabriel ꝟo interptat fortitudo dei.
Et hoc ideo: q2 illū nūciare venit: q dñs fortis τ potēs in plio ad debel
lādas aereas ptātes descēdit. ¶ Officiū aūt ei⁹ est secreta mysteria di
uina nūciare. Vñ τ de sctā elisabeth deungaria inuenit: ꝙ gabriel āgel'
eidē pluries apparuit: τ mltas ei diuias visiones reuelauit: q etiā ei di
xit: ꝙ ipe erat āgel⁹: q ꝟbi dei ꝯceptū btē ꝟgini nūciauit: qq; obitū ipsi⁹
ꝟgis eidē pdixit. ¶ Est etiā ei⁹ officiū aīas iustoꝝ cū michaele assume
re. Vñ in vitis patrū hr: ꝙ qdā frater veniēs ad ciuitatē vidit pegrinū
egrotū i platea iacētē: τ i extremis laborātē: cui null⁹ assistebat: viditq;
a dextris ei⁹ τ a sinistris michaelē τ gabrielē archāgelos q descēderant
ppter animā eius: rogantes eam vt egrederet. Sed cū ex corporis affe
ctione egredi recusaret: dixit gabriel ad michaelem vt eam assumeret: τ
sic abirent. Qui respondit ꝙ nō poterat: quia impositū a deo sibi fuerat
vt animā pegrini sine dolore educerēt. Et tūc frater ille vidit dauid cū
cythara τ oēs ciues celestis hierusalē psallētes iussu dei descēdere: ad
quorum cantus τ sonitus melodiā anima pegrini spōte a corpore exijt:
quā Michael cū Gabriele suscepit. Hec in vitis patrum.

De passione dñi nr̄i iesu xpi. Cap.ccxxvij.

Passio dñi eodē die quo
τ eius incarnatio ad lrām post annos
xxxiiij. et eadē sexta feria facta est: sc
viij. kalen. aprilis: quo etiā die augusti
nus quarto de trinitate hoīem primū
de terra formatum: et ipso diē lapsum
fuisse testatur: τ quidam eundē post annos. ccccccccl.
ipō die dicunt esse defunctū: vt sic ordo redemptionis
cōcordet creationi. ¶ Et notandū ꝙ passio domini est
memoriter retinēda: eo ꝙ quantū ad pcessum fuit iniusta: qtū ad modū

fuit ignominioſa:quātū ad ſuppliciū fuit peno
ſa:quātum ad effectum fuit fructuoſa. ¶ Pri⸗
mo quantū ad ꝓceſſum fuit iniuſta:quia pecca⸗
tum nō fecit:nec inuētus eſt dolus in ore eius.
Nam que venit indigne: pena dolenda venit.
¶ Fuit etiā contra humanā legem: ꝙ eñ in ho
minem non confeſſum nec cōuictum ſententia
mortis feratur eſt cōtra omnē legem. Ecce ego
ait pilatus coram vobis interrogās nullā cau⸗
ſam inueni in homine iſto ex his in quibus eum
accuſatis. De tribus eñ eum accuſabāt. ꝙ ſcilȝ
tributum dari ceſari prohibebat. ꝙ ſe regeȝ di
cebat. ⁊ ꝙ filium dei ſe faciebat. De primo a pi
lato interrogatus nō fuit:quia manifeſte de cō
trario ſibi cōſtabat ꝙ ſcȝ dixerat. Reddite que
ſunt ceſaris ceſari ⁊c. De ſecūdo interrogatus
ſatiſfecit:manifeſte ſe regeȝ ꝓbans:⁊ ꝙ regnū
eius non erat de hoc mūdo. De tertio interro⸗
gatus non reſpōdit. Cum enim eum preſes in⸗
terrogaſſet:vnde es tu? Reſponſum ei non de⸗
dit:eo ꝙ diuinā generationē ſiue etiā humanā
mirabilē audire indignus fuit. ¶ Fuit ſecūdo
contra conſuetudinē. Nam tēporis curſu nullā
dilationem accepit. Unde a die qua in concilio
decretum fuit ipm occidendū nullam requiem
ei dederunt. Et poſtꝙ eum ceperunt ſine vlla
intermiſſione verberauerūt:hincinde traxerūt:
flagellauerunt:iudicauerunt:crucifixerunt ⁊c.
¶ Fuit tertio contra legem naturaleȝ. Natura
enim ipſa repugnat in corpus hominis mortui
plagas innouare. Chriſtus ẜo iam defunct⁹ in
cruce lancea tranſuerberaẜ contra naturalē le⸗
gem. Joh. xix. Unus militū lancea latus eius
aperuit ⁊c. ¶ Scđo quātū ad modū fuit igno⸗
minioſa. Et hoc ꝓpter ſex cauſas. Primo ꝓpter
ignominioſum preciū:quia pro triginta argen⸗
teis comparabilis precij ſanguis venalis fact⁹
eſt:vt pro tam vili precio quis nō daret aſinum:
aut deforme mancipium. zach. xxxiij. Appende
runt mercedem meā. xxx. argenteis ⁊c. ¶ Se⸗
cundo ꝓpter ignominioſum officium: quia cru
cis ſuppliciuȝ ſuū portare cōpelliẜ: quod nuſꝙ
de latrone auditū eſt. figura iſaac qui ad immo⸗
landum vadens ligna ſibi detulit. Geneẜ. xxij.
¶ Tertio ꝓpter ignominioſum locum:qꝛ in lo⸗
co caluarie vbi malefactores et ſcelerati extra
ciuitatem puniebanẜ. ¶ Propter ignominioſuȝ
ſuppliciū: quia morte turpiſſima cōdemnatus
eſt. Crux eñ ſuppliciū erat latronū vel quorū⸗
cunqȝ ſceleratorum. Sap. ij. Morte turpiſſima
cōdēnemus eum. ¶ Quinto ꝓpter ignominio⸗
ſum ludibriū:quia corā multitudine nudus cō
ſtituitur in cruce ſuſpēſus. pſalmiſta. Tota die
verecundia mea contra me eſt. Et alibi. Diuiſe
rūt ſibi veſtimēta mea ⁊c. ¶ Sexto ꝓpter igno⸗
minioſum conſortiū:quia cū ſceleratis deputa⸗
tus eſt. i. cum latronibus: quorum vnus ſcilicȝ
diſmas qui erat a dextris:vt diciẜ in euangelio
nicodemi:conuerſus ad penitentiā ſaluat⁹ eſt.

Alius qui erat a ſiniſtris ſcȝ geſtas obſtinatus
permanēs eſt dānatus:vt diceẜ infra de ſancto
diſma. ¶ Tertio quātum ad ſupplicium fuit pe
noſa acerba ⁊ doloroſa. Et hoc ꝓpter ſeptē ra⸗
tiones. ¶ Primo ꝓpter carnis chriſti patiētis
viuacitatem. Plus enim dolet caro delicata ꝙ
groſſa. Et quia caro xpi fuit viuaciſſima ⁊ deli
catiſſima:quia optime cōplexionata ⁊ ſine omi
deordinatione formata: ideo magis dolorē ſen
ſit. Et ꝓpter hoc ſudorem ſanguineū emiſit:qꝛ
caro optime cōplexionis fuit. In huius figura
diciẜ de dauid. ij. Reg. xxiij. Ipſe eſt eñ quaſi
tenerrimus lignivermiculus. ¶ Secūdo ꝓpter
occidentiū qualitatem. Tolerabilius eniȝ quis
patiẜ vel ab inimicis vel ab extraneis ꝙ a ſuis.
Chriſtus aūt paſſus eſt ab amicis ⁊ a ꝓximis. i.
de quoꝝ ſtirpe natus eſt: ⁊ ab his quibus mlta
bona contulerat:vnde conqueriẜ dicens in offi
cio huius diei. Popule meus quid feci tibi ⁊c.
Ubi recolit omnia beneficia ſibi illata: ⁊ omnia
ſupplicia ſibi retributa. ¶ Tertio ꝓpter paſſio⸗
nis acerbitatem:quia cōfixus ē in locis magis
ſenſibilib⁹ ⁊ neruoſis et corpore diſtētus ſupra
crucem pendens manibus ⁊ pedibus cōclaua⸗
tus:que maximū ⁊ doloroſum ſuppliciū intule
rūt. ps. Foderūt man⁹ meas ⁊ pedes meos:et
dinumerauerūt omnia oſſa mea. ¶ Quarto pro
pter paſſionis diuturnitatē. Nam ab hora q̄ ipȝ
ceperunt vſqȝ ad horā qua ſpm̄ emiſit ſemꝑ in
dolore ⁊ cōtinuo cruciatu fuit. Paſſus ē ad mi⸗
nus. xij. horis ſcȝ ſex noctis ⁊ ſex diei. pſalmiẜ.
Tota die cōtriſtatus ingrediebar:qm̄ nō eſt ſa⸗
nitas in carne mea. ¶ Quinto ꝓpter paſſionis
generalitatem. Nam generaliter paſſus eſt. In
fama:quia eum blaſphemabāt dicētes:vah qui
deſtruis ⁊c. In rebus: quia nudus expoliatus
eſt:vt dictum eſt. In anima:vnde paſſionē pre⸗
ſentiens triſtabaẜ ⁊ dicebat: triſtis eſt aīa mea
vſqȝ ad mortem. In corpore:a planta eñ pedis
vſqȝ ad verticē non fuit in eo ſanitas. Eſa. i. In
amicis:quia diſcipuli ipm captum vidētes fu⸗
gerunt:iudas eū prodidit:petr⁹ negauit ⁊c. qđ
fuit cauſa atrocis doloris in mēte xpi. In ma⸗
tre: nam dicit Damaſcenus ꝙ tātus fuit dolor
chriſti ex dolore quem ſciebat matrem ſentire:
quātus proprius:quem corporaliter ſentiebat.
In multorū ingratitudine. Dolor eñ maximus
fuit chriſti: quia preſciebat mortē ſuā inaniter
pati pro multis damnādis. Nam intolerabilis
dolor eſt homini:cum maximū laborem portare
pro filijs cum videt ſe ex eorum prauis morib⁹
inaniter laboraſſe. ¶ Item paſſus eſt chriſtus
in ſingulis corporis ſenſibus. Naȝ paſſus eſt in
oculis:quia velauerunt oculos eius: et quia in
cruce lachrymatus:vt diciẜ Hebre. v. In audi⸗
tum cum ei ſcilicȝ opprobria ⁊ blaſphemie irro
gate ſunt. Nam qui erat ſumma poteſtas:diciẜ
ſeipſum non poſſe ſaluum facere:qui erat ſum⸗
ma veritas dicitur alios ſubuertēdo decipere:

qui erat summa bonitas vti malefactor dicitur pilato traditus esse. In olfactu: q2 maximū fetorē sentire potuit in caluaria: vbi erāt fetida corpora mortuorū. Item q2 ex sputorum multiplicatione fetor in eius facie augebat. In gustu: q2 dederunt ei vinū bibere cuz felle mixtū. In tactu: q2 in omnib9 corporis mēbris. Ber. Caput angelicis tremebundū spiritibus: densitate spinarū pungitur: facies pulchra pre filiis hominū sputis iudeorū deturpatur: oculi lucidiores sole caligantur in morte: aures que audiunt angelicos cantus: audiūt peccatorum insultus: os qd docet sanctos: felle et aceto potatur: pedes quorum scabellū adoratur cruci: clauo affiguntur: manus que formauerūt celos: sunt in cruce extense et clauis affixe: corpus verberatur: latusqz lancea perforat: quid plura? Non remāsit in eo nisi lingua: vt pro peccatorib9 oraret: et matrē discipulo cōmendaret. Et hec suo peracto officio potat felle et aceto. ¶ Sexto propter passiōis causalitatē: que sola inuidia fuit sine vlla culpa patiētis. Nam quodāmodo quis consolat dū iuste patitur: sed filius dei agnus innocēs pro peccato nō suo morit. Esaie. liiij. Uere languores nr̄os ipe tulit etc. ¶ Septimo propter cuiuscūqz remedij inopiā et egestatem. Consolatur em̄ aliqualiter quis mortē patiens ex remedio alicuius consolantis. Christus aūt nullū habuit consolatorē. psal. Elongasti a me amicū et proximum etc. vnde et ipm patrem conquestus est hūanitatē dereliquisse. ¶ Quarto q̄trum ad effectuz fuit fructuosa. Cuius vtilitas est triplex: scilicet peccatorū remissio: gratie collatio: et glorie exhibitio. Et hec tria notātur in titulo crucis. Nam iesus peccatores saluans quoad primū: nazarenus florez gratie cōferens quoad scdm: rex iudeorum regnū se confitentibus exhibens quoad tertium. ¶ Uel dicē dū: q fructus huius passionis est quadruplex. Primo nanqz fuit acceptissimus ad placandū deum. Unde anselmus in libro cur deus homo. Nihil asperius et difficili9 potest homo pati ad honorē dei sponte et non ex debito q̄ mortē. Et hoc est quod dicitur de xp̄o ephes. tertio. Tradidit semetipm pro nobis oblationē et hostiam deo etc. ¶ Secūdo fuit cōgruentissimus ad curandū morbū. Et hoc ex parte temporis: quia eodem mense die et hora qua peccauit adam: et xp̄us eius peccatum exoluit: vt dictum est. Et ex parte loci: q2 locus passionis consideratur: siue communis: q2 in terra promissionis: siue specialis: q2 in monte caluarie: siue singularis: q2 in cruce. In loco autem cōmuni primus homo formatus fuerat: q2 in agro damasceno. In loco speciali sepultus: videlicet ibidem vbi passus est xp̄s. In loco singulari deceptus: quia in ligno. Et ex parte modi: qui modus fuit et per similia et per contraria. Per similia vt dicit Augustinus: q2 homo homines mortalis mortales in morte mortuos liberauit. Per contraria: q̄m vt dicit Gregori9. Primus homo peccauit per superbiam: quia voluit deo similari per scientie sublimitatem. per inobedientiā: quia transgredi voluit mandatū per subtilitatem. per gulā: q2 gustauit pomi suauitatem. Ecōtra dei filius vt dicitur ad philip. secūdo humiliauit semetipsum contra primū: factus obediēs cōtra secundū: vsqz ad mortē contra tertium. ¶ Tertio fuit efficacissimus ad attrahendū genus humanum. Bernardus. Super omnia reddit te amabilem bone iesu calix quem bibisti opus redemptionis nostre. ¶ Quarto fuit prudentissimus ad expurgandū humani generis inimicū. Job trigesimoquinto. Prudentia eius percussit superbū etc. Nunquid capere poteris leuiathan hamo? Abscondit em̄ xp̄us hamuz diuinitatis in esca humanitatis. Et diabolus volens capere escā carnis: captus est ab hamo deitatis.

¶ De sancto Disma confessore. Cap. ccxxviij.

Dysmas cōfessor fuit ille latro qui a dextris dn̄i crucifix9 est: et credens in eum: et delictorū suorū penitens: nulla alia pena purgatus statim vt mortu9 est euolauit. Sic enim xp̄us ei promiserat dicēs. Amen dico tibi: hodie mecū eris in paradiso. Uidit em̄ statim xp̄i diuinitatem: quā videre paradisus est: propter quod sanctorum confessorū numero sociatur. Omnis em̄ qui confestim vt morit euolat sanctus esse censet. Nam hec est differentia inter sanctos et beatos. Sancti nēpe sunt qui nulla pena purgati spm̄ emittentes statim euolant. Beati vo qui post aliquorū purgationem ad celestia conscendūt. Hic autē sanctus q̄uis sanctorum confessorum numero societ: nō tamen vt martyr reputat: quāuis in cruce passus fuerit. Nam vt dicit augustinus. Martyrem non facit pena: sed causa. Dismas ergo et si per passionez crucis obierit: non tamē ipam penā pro veritate vel iusticia pertulit sed ex ppria culpa. Ideo qz mortē patiēs et in xp̄m credens ac peccatorum suorum penitēs: per mortem quidē illā reatū suū quoad purgatorij penā diluit: martyr tamē eē non meruit. ¶ Fuit aūt latro hic egyptius natione: vt habet in cōpilatione damasceni. Quitpe quo xp̄us in egyptū fugat9 est: predo erat: et in quodaz nemore habitaculū habens transeuntes cum sociis spoliabat. Cum autē ioseph cū maria et puero in egyptū fugiētes illac trāsitum facerent: ocurrit eis dismas: vt eis substātiam auferret. Uisa vo virginis mansuetudine et pueri speciositate: admirat9 substitit: et quasi diuinitus inspiratus hoc verbum protulit. Nō

eſſe poſſiblie puerum ab homine genitū tantā pulchritudine decoratum. Et ſi poſſibile eſſet: vt ſi deus haberet filium: elegantiſſimū illum infantem diceret et aliquo numine generatū. Igitur ⁊ propter pueri ſpē̄m: ⁊ matris aſpectū placabilem nō ſolum ab eorū depredatione abſtinuit: ſed etiā eos illa nocte in domū propriā introduxit: ⁊ neceſſaria miniſtrauit. Habebat autem vxorem ⁊ filium tot vlceribus plenum vt leproſus videretur. Cum autem vxor diſme puero ieſu balneū preparaſſet: ⁊ virgo chriſtū balneaſſet: latronis coniunx quaſi diuino inſtinctu puerum ſuum in eadem aqua balneauit: ſperans quodāmodo ex quadam latente virtute quā in filio virginis eſſe cogitabat filium ſuū vlceroſum poſſe ſanitatē ſuſcipere: quod ⁊ factum eſt. Mox enī vt puerum vlceroſum aqua illa tetigit: ſine vlla macula cōfeſtim de balneo mundatus aſcendit: quod videns diſmas: puerum ieſum cū matre vt deos adorauit: ⁊ eoſdē vſqꝫ ad ciuitatem cum ſecuro comitatu aſſociauit. Dicit quoqꝫ ꝙ puer ieſus in receſſu ſuo latronem allocutus pro humanitate ſibi impenſa eidem in regno patris ſui premium ſe retributurum promiſit. ¶ Tempore igitur mortis xp̄i diſmas cum alio latrone nomine geſtas pro facinoribus ſuis a iudeis capti cum chriſto morti crucis adiudicantur. Et diſmas quidē xp̄m propter hoc aliter non cognoſcens ad dextris eius geſtas vo a ſiniſtris confixus eſt. Et cum ieſum omnis populus blaſphemaret: ipſi quoqꝫ ambo latrones qui crucifixi erant cum eo improperabant ei: vt duo euangeliſta teſtantur. Cum autem ſol ad merediem tenderet: ⁊ latus chriſti radio ſuo feriens vmbram eius verſus dextram partem emitteret: gyrante ſole mox vt vmbra corporis chriſti ſuper latronem ad dextris exiſtentem deſcendit: virtus diuinitatis eius in corde illius ſubintrauit. Uidenſqꝫ qualiter chriſtus pro inimicis patrē obſecrauerat compunctus eſt: ⁊ cōtinuo in chriſtum credēs: non ſolum vt dicit lucas euangeliſta conſociū de blaſphemia increpauit: ſed etiam ieſu miſericordiā implorauit. Cui dominus miſericors: qui pro peccatoribus pendebat ne dum peccata remiſit: ſed etiam ei morienti paradiſum cōdonauit. Geſtas vo qui in ſua obſtinatione permanſit: ad inferna deſcendit. In euangelio nicomedi legitur: ꝙ cum chriſtus ſanctos patres de limbo extraxit eos ad terreſtrem paradiſū introduxit: vt vſqꝫ ad diem aſcenſionis eius ibidē manerent: ⁊ tunc ſecū aſcendente aſcenderent. Quibus paradiſum introgreſſis: occurrit vir portans humeris ſignum crucis. Et interrogatus ab eis quis eſſet: reſpondit: ꝙ latro ille erat: qui cum chriſto crucifixus fuerat: ⁊ in ipſum credens eius miſericordiā poſtulauerat. Cui dominus regnū celeſte promiſerat ſignum quoqꝫ crucis ſibi tradiderat: mandans vt illud ad paradiſum portaret: ⁊ angelo ipſius loci cuſtodi oſtenderet: ac ſibi ex parte chriſti crucifixi mandaret: vt ipſum in eodem loco intromitteret. Quod poſtꝙ̄ latro fecit angelus ipſum in paradiſum introduxit. Hec in euāgelio nicodemi. Feſtū aūt beati diſme eodem die dn̄ice paſſionis recolitur: ſcꝫ. viij. kal. aprilis.

¶ De ſctō Hyreneo ep̄o ⁊ mar. Cap̄. ccxxix.

Hyreneus epiſcopꝰ ſmyrneñ. paſſus eſt apud ſirinium tempore maximiani imperatoris: agente probo preſide pannonie. Qui primo tormentis acerrimis vexatus: deinde diebus pluribus in carcere cruciatus. Nouiſſime pro confeſſione nominis chriſti: vſqꝫ ad mortem grauiſſime ceſus eſt. Corpuſqꝫ eius in flumine ſani precipitatum. Ado tamen dicit ꝙ nouiſſime abſciſo capite conſumatus eſt. Qui paſſus eſt octauo kalen. aprilis.

¶ De ſancta Dula virgine ⁊ mar. Cap̄. ccxxx.

Dula virgo et martyr nicomedie ciuitate paſſa. Hec fuit ancilla cuiuſdem militis paganorum. Quam cum ille cognoſcere vellet: ipſaqꝫ omnino recuſaret: dicens chriſtiana lege adulterium eſſe prohibitum cum ipſam chriſtianam audiuiſſet: ab eodem domino ſuo pro fide et caſtitate occiſa eſt. viij. kalen. aprilis. hec ado in martylogio.

¶ De ſancto Caſtulo martyre. Cap̄. ccxxxi.

Caſtulus martyr zetarius palatij imperatoris: ſub diocletiano rome paſſus eſt. Qui in ſuperiori ipſius palatij et altiſſimo manens: cum eſſet occulte chriſtianus. Caium papam: marcellianum et marcum germanos effecti diacones: atqꝫ tranquillinum eorum patrem factum preſbyterum refouebat: et alios chriſtianos: quia de ipſo ſuſpitio nulla erat. Tandem deprehenſus ꝙ chriſtianus eſſet: et chriſtianos pretextu officij refoueret a perſecutoribus tentus: tertio appenſus: tertio auditus in confeſſione domini perſeuerans miſſus eſt in foueam: et dimiſſa ſuper eum maſſa harenaria cum palma martyrij migrauit ad chriſtum. vij. kalen. aprilis.

¶ De ſancto Quirino martyre. Cap̄. ccxxxij.

Quirinus martyr rome paſſus eſt tēpore claudij imperatoris: de quo legit in paſſione ſctoꝝ marij ⁊ marthe audifax ⁊ abacū. xiiij. kalen. februarij: ꝙ

cū predicti sancti venissent romam ad oratio-
nē: martyres detētos: in carceribus visitabāt:
veniētes aūt in castrū trans tyberim intra car
cerē inuenerūt hoīem venerabilē noīe Quiri
nū: qui iam multa verbera p xp̄i noīe ꝑpessus
fuerat et facultate nudatus. Cum quo diebus
octo manserūt ministrantes ei de facultatibus
suis ⁊ lauantes pedes eius qui invinculis erāt
ꝯstricti. Inde abierūt ad martyres alios requi
rēdos: ⁊ post dies aliquot redeūtes: btm̄ q̄rinū
nō inuenerūt. Sed a q̄dā pastore p̄sbytero au-
dierunt: qualiter quirinus gladio in carcere in
terfectꝰ fuerat: et in tyberim iactatꝰ. Cuiꝰ cor-
pus remanserat in insula lycaonie. Ad quod re
quirendum marius cum filijs et pastore presby
tero perrexit noctu: et inuentum corpus sepe-
lierunt in cimiterio pontiani in crypta. vij. ka-
lendas aprilis.

¶ De sanctis Montano presbytero et Maxima martyribus. Cap. ccxxxiiij.

Montanus presby-
ter et maxima virgo in oppido
furnio passi sunt. Qui dn̄ chri-
stum dominū viua voce confite
rentur: ab infidelibus tenti et
vinckis ferreis colligati: ambo
mare mersi sunt. vij. kalen. aprilis: vt Hiero. in
martylogio testatur.

¶ Explicit liber tertius.

Incipit prologus quarti libri.

Quartus liber
presentis catalogi con
tinet gesta ⁊ passiones
illorum sanctorū quo-
rum festiuitates occur
rūt infra tēpus in quo
representat ecclesia so
lennem sponse a spōso
factam traductionem:
et ipsius dotationem siue adornationem; quod
tempus fuit a resurrectione domini vsq₃ ad diē
penthecostes. Et ipsum tempus ecclesia dei
prout ad litteraz euenit representat. ¶ In quo
quidē tempore pronuba christi figuratiue: pri-
mo in die resurrectionis domini ⁊ per octauaz
de domo tyranni diaboli qui pater eius factus
fuerat: non creando: sed decipiendo per christū
resurgentem educitur. Cui et per psalmistam
dicitur. Obliuiscere populum tuum et domum
patris tui. ¶ Secundo ipsa eadem nupta ab
octaua pasche vsq₃ ad ascensionem mystice ve-
stitur et colitur atq₃ dotibus adornatur. ¶ Naz
in prima dominica post pascha glorificat̄ in cor
pore et vestitur immortalitate. In cuius figu-
ra ipsa dominica vocatur in albis: stolisq₃ cbdi-
dis neophyti vestiuntur: quod denotat dotes
corporis immortalis. Et in euangelio de glo-
ria dominici corporis ad discipulos clausis ia-
nuis ītrogressi memoria fit: quod est figura no
stre future corporee glorificationis ¶ In reli-
quis quattuor subsequentibus dominicis glo-
rificatur in anima: cuius dotes s̄m Augustinū
sunt visio et dilectio. ¶ Ideo in secunda et ter
tia dominica representatur beatorum visio: in
libro scilicz apocalypsis qui tunc legit̄: vbi nar-
ratur de vigintiquattuor senioribus et de ange
lis ac turba magna sanctoꝝ stantibus ante thro
num diuinaq₃ fruentibus visione. ¶ In quarta
et quinta dominica representatur eorundem di
lectio in epistolis canonicis q̄ tunc leguntur: in
q̄bus de dilatione p̄cipue pertractatur. ¶ Ter-
tio ipsa eadem sponsa a die ascensionis vsq₃ ad
penthecosten subarata: ⁊ vt dictum est feliciter
dotata in domum sponsi christi solēniter intro-
ducitur: et hoc in personam christi carne glorio
si: et sanctorum patrum glorificatorum cum il-
lo ascendentium: vnde tunc cantatur. Ascen-
dens christus in altum: captiuam duxit capti-
uitatem: et ascendit deus in iubilatione ⁊c. Ad
huius ergo temporis festa discutienda proce-
dendum est.

¶ Finis prologi quarti libri.

Incipit liber quartus: a pascha resurre-
ctionis domini vsq; ad penthecosten.

¶ De resurrectione dñi nostri iesu christi. Cap. i.

RESurrectio domini
nostri iesu xp̄i tertio die a passio
ne ipsius facta est: eo videlicz die
ad litteraz quo hic ponitur: scilz
vi. kalē. aprilis. Circa quam re-
surrectionē quattuor cōsiderare
debemus: scz factū miraculosuz:
tempus gratiosum: modū gloriosum: ⁊ finē fructuo-
sum atq; p̄ciosum. ¶ Primo cōsiderare debemus factū
miraculosuz. nā omnē naturalē cursum excedit: quia
ẜm philosophū. Quod semel corruptū ē ẜm sui formā specificā: īpossi
bile est idem numero reparari. Tamē aliq̄bus rōnibus ꝓbabilibus po
test ꝓbari xp̄m resurrexisse: ⁊ per naturā: ⁊ per figurā: ⁊ ꝑ scripturam.
Primo per naturā phenicis. nam phenix que est sola in mūdo sue spe-
ciei: postq̄ per annos. ccc. vixerit: vt dicūt naturales: mōtem excelsum
ascendit: ⁊ de lignis pluribus aridis nidum sibi facit. In quem intrās
alas aperit: ⁊ versus solem aerē pulsat: ⁊ pulsando ignem excitat: quia
cum regio illa que est prope equinoctialē sit calidissima ex solis inflā-
matione ⁊ aeris percussione faciliter ignis accenditur: sicq; phenix in
nido comburitur: cuius corpus combustū solis radius nutrit: et ex eo
post dies aliquot nouā phenicem ꝓduxit: sic quodāmodo christus phe
nix est solus in mūdo sine semine humano conceptus: qui carnem an-
tiquatam ꝓpter ade peccatū ad sublimia caluarie mōtis adduxit: ⁊ ibi
nidum sibi crucis elegit: que de quattuor lignis fuit: quam ascendens
alas. i. brachia extendit: igneq; charitatis vltra modū accēsus carnem
passione vsq; ad spiritus emissionē combussit: sed eterni solis diuini-
tas ipsum corpus in sepulchro refouit: ac ex resurrectione glorificatū
in nouum hominem excitauit. Leo etiam dicitur nasci mortuus qui ad
patris vocem rugientis post triduum excitatur. Sic ⁊ christus qui est
ille leo: de quo Apocalypsis. v. Ecce vicit leo de tribu iuda ⁊c. Post tri
duum mortis sue paterna voce ipsum excitante suscitatur. ¶ Secūdo
per figuram. Nam vt habetur tertio Regum. c. xvij. Helias filium sa-
reptane vidue super eius lectulum positum a mortuis suscitauit. He-
lias autem qui interpretatur deus meus significat deum patrem: qui
filium suum in cruce mortuum in sepulchri lectulo collocatum a mor-
tuis excitauit. Hic est filius marie ẜm carnem que ꝓpter ei⁹ passionē
viduata fuit: vel filius synagoge: que ipsum mortuum semper existi-
mans semper in viduitate manet. ¶ Tertio per scripturā. prime Co-
rinth. xv. cap. Tradidi vobis in primis: quod ⁊ accepi: q̄ xp̄s mortuus
est: ⁊ quia resurrexit tertia die ẜm scripturas. Et in symbolo patrum

additur: ꝙ resurrexit tertia die ꝫm scripturas.
Licet em̄ de ceteris articulis hūanitatis scri-
pture loquantur: tamē in hoc additur ꝫm scri-
pturas: quia hic articulus est difficilior ad pro-
bandum ⁊ magis dubius ad credendum: vt q͛
scripture credere debem⁹: merito resurrectio
nem ꝙuis improbabilem credamus. ¶ Secū-
do considerare debemus tēpus gratiosum. Et
hic tria sunt vitanda: scꝫ quare xp̄s die tertio ⁊
non ante resurgere voluit: quare cum alijs in vl
tima resurrectione resurgere non expectauit: ⁊
⁊ qua hora resurrexit. Circa primū sciendū est
ꝙ non fuit conueniens: vt ante diem tertium re
surgeret: triplici ratione. ¶ Primo ꝓpter mor-
tis sue probationem: sicut enim in tribus testi-
bus stat omne verbū: ita in tribus diebus expe
ritur omne factum. Et vt mortuū se perfectis-
sime comprobaret vsqꝫ ad diem tertium iacere
voluit in sepulchro. Nam si ante resurrexisset:
potuisset opponi: ꝙ vere mortuus non fuisset:
cum homo vsqꝫ ad .xxxvi. horas possit ex aliqua
angustia quasi mortuus detineri: vt phisici di-
cunt. Ideoqꝫ .xl. horis mortu⁹ stetit. ¶ Secun
do propter sue potestatis ostensionem: quia si
statim resurrexisset: non videretur habere po-
testatem ponendi animam suam ⁊ iterum sumē
di eam. ¶ Tertio propter nostre mortis signifi
cationem: vt per hoc ostendatur ꝙ lux sue mor
tis curauit nostram duplicem mortem: ⁊ ideo
vna die integra ⁊ duabus noctibus iacuit in se
pulchro. Nam vna dies significat eius simplicē
mortem: due noctes nostram duplicēꝫ mortem.
¶ Circa secundum dicendum ꝙ triplici ratio-
ne nō expectauit cum alijs resurgere in nouis-
simo die. ¶ Primo propter corporis dignitatē:
quia non erat decens: vt corpus deitati vnitum
cum ceteris puluaresceret. ps̄. Non dabis san-
ctum tuum videre corruptionem. ¶ Secundo
propter fidei firmitatem: si enim non surrexis-
set fides perisset: nec aliquis ipsum verū deū
credidisset: prime Corinth. xv. Si xp̄s nō sur-
rexit inanis est fides nostra. Tertio propter no
stre resurrectionis exemplaritatem. Nā si chri
stus resurrexit ⁊ nos resurgemus: vt dicit apo-
stolus: quia eius resurrectio est causa exempla
ris nostre. vnde Gregorius. Habemus spem re
surrectionis nostre considerata gloria capitis
nostri. ¶ Circa tertium sciendum ꝙ de hora re
surrectionis doctores diuersa senserunt. Hie-
ronymus ⁊ quidā alij tenent ꝙ surrexit in me-
dia nocte: adducentes illud in figura iudicum
xvi. Dormiuit sampson vsqꝫ ad noctēꝫ mediam.
Sed si hec opinio vera esset: xp̄s solum xxxiiij.
horas mortuus extitisset. Augustinus ꝫo ⁊ qui
dam alij tenent: ꝙ summo diluculo surrexit: vt
sic .xl. horis mortuus fuerit: ⁊ adducunt pro au
ctoritate illud. ps̄. Exurge gloria mea exurgam
diluculo. ¶ Tertio habemus considerare mo-
dum gloriosum. Circa quod sciendum ꝙ xp̄us
resurrexit. ¶ Primo potenter: q͛ propria virtu
te. Johannis. xx. Potestatem habeo ponendi
animam ⁊ iterū sumendi eam. ¶ Secundo fe-
liciter: quia deposita omni miseria. Habuit em̄
dotes .iiij. que corporibus nostris glorifican-
dis in fine debentur que sunt opposita corpori
nostro morituro. Corpus enim nostrū nunc est
passibile: obscurū: grossum: ⁊ pōderosum. Tūc
aut erit impassibile: quia mors vltra nō erit: ne
qꝫ luctus: neqꝫ clamor: neqꝫ vllus dolor. Et xp̄s
resurgens a mortuis iam non morit̄. Roma. vi.
Item erit luminosum: quia fulgebūt iusti sicut
sol in regno patris eorum. Et xp̄s resurgēs ha
buit in corpore eandē claritatem quam habuit
transfiguratus in monte quādo resplenduit fa
cies eius sicut sol. Item erit subtilissimū in cu-
ius figura corpus xp̄i clausis ianuis ad disci-
pulos intrauit: sicut solis radius ex subtilita-
te penetrat corpus perlucidum. Item erit agil
limum: q͛ assument pēnas: vt aquile volabunt:
⁊ non deficient. Esa. xl. ¶ Tertio surrexit mira
biliter: q͛ clauso sepulchro exiuit sicut alias clau
so vtero matris ꝓcessit. Legit̄ ꝙ anno dn̄i. M.
cxi. cuidā monacho sancti laurentij extra mu-
ros vrbis mirāti de cingulo suo insoluto ⁊ ante
illū ꝓiecto vox in aere facta est. Sic potuit xp̄s
clauso ꝓdire sepulchro. ¶ Quarto surrexit vti
liter, q͛ capta preda. Hier̄. iiij. ascēdit leo de cu
bili suo ⁊ predo gentiū se leuauit. ¶ Quinto so
cialiter: quia cum pluribus resurrexit. Nā mul-
torum corpora sanctorum surrexerūt cū eo ⁊c.
vt habet̄ Matth. xxvi. In q̇bus vt plurimi do-
ctores opinantur perfecta resurrectio comple
ta est. Et hoc probat̄. ¶ Primo quia ad hoc cuꝫ
domino surrexerunt vt fidem resurrectionis ei⁹
per simile confirmarent. Et ideo apparuerunt
multis. Hanc aūt fidem confirmare nō possent
si iterum morituri fuissent: ⁊ in ipsis ꝑfecta re-
surrectio completa non esset. Item probat̄ per
auctoritatē petri de dauid: quem petrus die pē
thecostes in testē xp̄i allegando ꝓduxit dicens
de eo. Et sepulchrum inquit eius apud nos est.
Actuū. ij. Non em̄ petrus ausus est dicere cor-
pus dauid ibidē esse. Et sepulchrum eo ꝙ per
spiritū sibi infusum iam ipsum nouerat ꝑfecta
resurrectione cum domino surrexisse. Item ꝓ-
bat̄ ꝑ euidentiā. Nam iacob in egypto moriēs
se ad hebron in sepulchro patrū sepeliendū mā
dauit. Joseph filios adiurauit: vt quādo deus
eos visitaret ⁊ de egypto educeret ossa eius ad
paternum tumulū transportarent. Cura enim
fuit istis sanctis: vt dicit comestor sepeliri in lo
co illo vbi deo reuelante xp̄m sepeliendum no-
uerant: vt cū eodē resurgente communē resur-
rectionē accelerent: quod non esset si veram re
surrectionem se non obtenturos presciuissent.
¶ Item probat̄ per textum euangelicum: quia
dicit̄ ꝙ sancti qui cum domino surrexerūt vene
runt in sanctam ciuitatē: ⁊ apparuerūt multis.

Nam hoc verbum apparere non cōpetit nisi corpori glorificato: quod propter eius dotes premissas in momento videtur: ⁊ subito non videtur. Nusq̄ enim dicit̄ de lazaro ꝙ apparuerit: quia perfecta resurrectione non fuerat suscitatus: sed iterum moriturus. ❡ Sexto surrexit veraciter: tripliciter aūt se vere resurrexisse cōprobauit. ❡ Primo ꝑ angelicam attestationē. Angelus enim qui non mentitur eiusdem resurrectionem nunciauit. Et non solum vnus angelus tribus mariis: sed etiam duo angeli magdalene vt euangeliste testantur: quia in ore duorū vel trium testium stat omne verbū. ❡ Secundo per omnium sensuū cōprobationē. ❡ Probauit enim se vere surrexisse per sensum visus: qꝛ cicatrices ostendit: ⁊ ꝑ hoc se surrexisse vere demonstrauit in eodem corpore quo passus fuit. ❡ Per sensum auditus: quia aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas. ❡ Per sensum olfactus: qꝛ insufflauit in eos ⁊ dixit. Accipite spm̄sanctū ⁊c. vbi dicit glosa interli. ꝙ xp̄s habuit anhelitū refragrantem: cuiꝰ odorē apostoli sentientes ip̄m vere surrexisse cognouerunt. Per sensum gustus: quia cum comedisset corā eis sumens reliquias dedit eis. Et in die ascēsionis cōuescens precepit eis ab hierosolymis ne discederent. ❡ Per sensum tactus: quia thomas cicatrices tetigit: ⁊ in fixuras clauorū digitum ⁊ in aperturam lācee manū misit. ❡ Tertio per frequentem apparitionem. Nam die ip̄o resurrectionis .v. vicibus apparuit: ⁊ aliis diebus sequentibus aliis .v. ❡ Primo enim apparuit marie magdalene. Johānis xx. ⁊ Marci vltimo. Secundo tribus mariis a monumento redeuntibus: dicēs eis. auete. Matth. vltimo. ❡ Tertio apparuit symoni: sed vbi vel quando nescitur. Dicit tamen Damascenus: ꝙ cum petrus a monumento redisset ad foueā suam rediit: vt peccatum suū defleret. Tūcq̄ sibi dominus apparuit ⁊ se surrexisse declarauit: ac peccatum suum sibi dimissum nunciauit: luce tamē cap̄ xxiiii. habetur: ꝙ surrexit dominus vere et apparuit symoni. ❡ Quarto apparuit duobus discipulis euntibꝰ in emaus. Luc. vlti. ❡ Quinto .x. discipulis in cenaculo cōgregatis thoma absente. Johā. xxi. He .v. apparitiones ipsa die resurrectionis facte sunt: ⁊ has representat sacerdos in missa quinquies: se ad populum conuertens. ❡ Sexto apparuit .xi. discipulis octaua die congregatis ⁊ thoma presente: qui tunc ipsum tetigit ⁊ cicatrices palpauit. Johā. xx. ❡ Septimo apparuit discipulis .vii. ad mare galilee piscātibus. Johā. vlti. ❡ Octauo apparuit .xi. discipulis in thabor mōte galilee Mathei vlti. ❡ Nono discipulis recumbentibus in cenaculo die ascensionis vbi eorū incredulitatem exprobrauit et cum eis comedit. Matth. vlti. ⁊ Actuum .i ❡ Decimo ⁊ vltimo apparuit eisdē ip̄a die in mōte oliueti: videab eis in celum ascēdit. Actuū primo. He .x. apparitiones ab euāgelistis expresse ponunt̄. ❡ Sunt ⁊ aliē tres que in ip̄a die resurrectionis facte dicuntur. ❡ Prima quando apparuit iacob iusto: de qua in eius passione dicetur kalen. maii. ❡ Secunda quando apparuit Joseph ab arimathia de qua infra proxima legenda. ❡ Tertia ante omnes istas ⁊ alias quascunq̄ ipsa hora qua resurrexit virgini gloriose apparuit: licꝫ hoc euāgeliste subticeant. Hoc em̄ non solū ambrosius lib. de virginibus testat̄ dicēs: vidit maria mater domini resurrectionem eius: ⁊ prima vidit ⁊ credidit: sed etiā ecclesia romona hoc approbare videtur: que ipsa die apud sanctam mariam maiorem celebrat stationem. ❡ Quarto habemus considerare resurrectiōis effectū fructuosum: qui reuera quadruplex est. Est em̄ resurrectio xp̄i operās iustificationes peccatorum: docens nouitatem morum: generans spem de receptione remunerādorum: ⁊ creans resurrectionem omnium mortuorū. ❡ De primo roma. iiii. Traditus est ꝑpter delicta nostra: et resurrexit propter iustificationem nostram. ❡ De secundo roma. v. Quo modo xp̄s surrexit a mortuis per gloriā patris: ita ⁊ nos in nouitate vite ambulemus. ❡ De tertio prime petri. ii. Propter magnam misericordiā suam regenerauit nos in spē vitā ꝑ resurrectionē iesu xp̄i ex mortuis. ❡ De quarto .i. Corinth. xv. Xp̄s resurrexit a mortuis primitie dormientiū: qm̄ quidē ꝑ hoīem mors ⁊ ꝑ hoīem resurrectio mortuoꝝ.

❡ De sancto Joseph ab arimathia. Cap. iii.

IOseph ab arimathia siue ramatha ciuitate iudee nobilis decurio occultus xp̄i discipulus fuit: qui corpus eius defuncti a pilato petiit: ⁊ cū aromatibꝰ in sindone munda in suo ꝑprio monumēto exciso de petra qđ ip̄e sibi ꝑauerat: sepeliuit. In q̄ nōdū q̄sq̄ positꝰ fuerat: ne forte si xp̄s resurgeret alit̄ ibidē alias tumulatꝰ crederet̄. Qua ꝑpter indignati iudei ip̄m ceperūt ⁊ in q̄dā cubiculo clauso ⁊ sigillato recluserūt: post sabbatū occidere cogitātes. Et ecce iesus die resurrectiōis ad eū intrauit: ⁊ faciē eiꝰ a lachrymis extersit ⁊ osculū dedit: ac suspēsa domo a .iiii. angelis in aerea: inde xp̄m saluis sigillis eduxit: ⁊ in arimathia in domo ꝑpria collocauit. Hec in euangelio nicodemi. Cū aūt Joseph post ascensionē dn̄i a discipulis baptizatꝰ fuisset: ⁊ xp̄m cū eis p̄dicaret: a iudeis iterum captꝰ: ⁊ in quodā muro inclusus est: vt ibi in fame ⁊ tenebris interiret. Cum ꝟo hierusalē a tito imperatore capta ⁊ destructa esset: videns ip̄m murū titus eum aperiri fecit: ⁊ ioseph venerāda canicie ⁊ aspectu glorioso introclusum inuenit: ⁊ q̄s esset aut cuius rei cā ibi inclusus fuisset; ab eo audiuit: addiditq̄; ꝙ a die qua in-

tromiſſus ibidē fuit vſ𝔮ꝫ tūc celeſti fuerat cibo refectꝰ ⁊ diuino lumine confortatus. Qui poſt captam hieruſalem cum diſcipulis omniꝰ tempore vite ſue permanſit: et in ſenectute bona in domino quieuit.

¶ De ſancto Nicodemo diſcipulo. Cap. iij.

Nicodemꝰ ex phariſeis gamalielis doctoris honorabilis iudeorum nepos et auditor fuit. Hic videns ſigna que ieſus in hieruſalez fecerat circa feſtū paſche primo eius predicationis anno in eū credidit: ⁊ ad eū viſitādū nocte venit: auditiſ𝔮ꝫ ſmonibꝰ ipſius occultꝰ ⁊ ipē ieſu diſcipulꝰ extitit. ꝗ etiā in ꝯſilio iudeoꝝ de morte ieſu tractātiū cū pōtificibꝰ fuit ipm ꝓpoſſe defendit. Et cū de ieſu occidendo inter eos diffinitiū fuiſſet: ipē amore magiſtri clandeſtine ꝯſpirationē iudeoꝝ magdalene nūciauit: quatenꝰ ſibi ꝓcauerit: ⁊ ſecederet a finibus iudeoꝝ. Qđ magdalena ieſu ſecreto ꝑ epiſtolā reuelauit ex noīe nicodemi: cū ipē iā ad ciuitatē effrē iuxta deſertū perſecutionē fugiēs declinaſſet. Hec damaſcenꝰ ponit. Qui etiā vna cū ioſeph ab arimathia ſepulture xp̄i obſequiū impēdit. Sed poſt aſcenſionē xp̄i ab apoſtolis petro ⁊ iohāne baptiſma ſuſcepit: ꝓpter qđ iudei ꝯtra ipm ſtomachati vſ𝔮ꝫ ad mortē eū cederūt: ⁊ plagis affectū ſemiuiuū reliquerūt omni ſubſtātia ſpoliātes. Gamaliel ꝟo ipm collectū in poſſeſſionē ſuā gaphargamala extra ciuitatē adduxit: ⁊ ibi ipm diebus pluribus refouit. Qui tādē in xp̄o obdormiuit: ⁊ ſepultꝰ ē a ſancto gamaliele in eiꝰ ſepulchro: vbi ⁊ corpꝰ prothomartyris ſtephani iāpridē fuerat tumulatū.

¶ De ſancta Maria iacobi. Cap. iiij.

Maria iacobi. ſ. minoris mater que ab alio euangeliſta dicit maria cleophe: ſubaudi filia fuit ſoror beate virginis vterina filia ſancte anne ⁊ cleophe: cui ipſa nupſerat mortuo ioachim prīo viro dn̄e noſtre patre: hec tradita eſt in coniugem alpheo: ex quo quattuor filios procreauit: ſcilicet iacobuz apoſtolū: qui dicitur minor ad differentiā alterius maioris: non ꝙ iſte minor fuerit etate: ſed poſterior vocatione. Joſeph iuſtum qui dicitur barſabas qui cum matthia ſortitus fuit: ⁊ ſimonem ⁊ iudam apoſtolos. Hec cum maria matre ieſu ſorore ſua ad crucem domini ſtetit: ⁊ cū eam mortez ieſu defleuit: at𝔮ꝫ cum magdalena ⁊ altera maria circa corpus dominicum perungendum ſollicita fuit. Ideo𝔮ꝫ eiſdē dominus apparuit: vt ſupra de reſurrectione dictū eſt. Cuiꝰ corpus in prouincia prouincie requieſcit in ciuitate.

¶ De ſancta Maria ſalome. Cap. v.

Maria ſalome ſubaudi fuit etiā ſoror dei genitricis vterina filia ſctē āne ⁊ ſalome: cui āna poſt mortē duoꝝ viroꝝ ſcꝫ ioachī ⁊ cleophe fuit matrimonio copulata. Uel vt quidā volūt hec maria binomia fuit. ſ. maria ⁊ ſalome. Alijs placet ꝙ ſalome nomen mulieris fuit ꝗ paſſioni dn̄i cum maria eius mr̄e interfuit: ꝗ tn̄ nec maria vocata fuit: nec ſoror ꝟginis extitit. vn̄ ⁊ mattheꝰ euāgeliſta duas ſolas marias. ſ. magdalenā ⁊ alterā mariā noīauit. Doctores tn̄ cōiter tenent: ꝙ fuerint tres marie. Cū quibꝰ potuit eſſe et alia mulier ſalome: de ꝗ dicit in eiꝰ feſto: quā ⁊ hieronymꝰ ī ſuo martyrologio ponit. Hec aūt maria ſalome vxor fuit zebedei: ex ꝗ genuit filios iacobū maiorē apl'm ⁊ iohānē euāgeliſtā. Et hec cū ſororibꝰ circa paſſionē xp̄i ⁊ ſepulturā ⁊ corporis vnctionē laborauit: xp̄m𝔮ꝫ ſibi et duabus alijs apparentē videre meruit: vt ſupra dictum eſt. hec filiū ſuū iohannē euangeliſtā audiens rome detentū ad ipm viſitandū acceſſit. Sed cū eū in exiliū relegatū audiſſet: ⁊ rediret in ciuitatē cāpanie ꝗ dr̄ verulana defuncta eſt: cuiꝰ corpus in ſpecu ſepultū diudū latuit: ſed reuelāte filio ſuo iacobo proceſſu temporis inde leuatū eſt miro fragrans odore ⁊ miracl'is fulgēs: at𝔮ꝫ in ipa ciuitate digno honore conditum eſt. Hoꝝ ꝓdictoꝝ ꝗttuor ſctōꝝ ideo h̄ acta ponūt: qꝛ dies certos nō habētes optime reſurrectionis feſto applicāt: eo ꝙ ſepulture ⁊ reſurrectionis dn̄ice ꝯſortes ꝑmaxīe fuert at𝔮ꝫ ꝑticipes.

¶ De ſctō iohāne anachorita ꝯfeſſore. Cap. vi.

Johānes anachorita: vt ait Sigibertꝰ: ⁊ in vitis patrū habet: anno ꝑmo imꝑatoris theodoſij ſenioris ſctītate ⁊ ſpiritu prophetie in egypto claruit: habuit𝔮ꝫ cellā in heremo thebaidis ī rupe aſcēſus grauiſſimi ⁊ pene inacceſſibilis in qua incluſus. lxx. annis permāſit. Qui nun𝔮ꝫ mulieri ⁊ vix rariſſimis viris ſe loqui permittebat. Nullū tn̄ ad ſe intrare vn𝔮ꝫ voluit: ſed per feneſtrā ſolūmodo loquebat. Hic theodoſio imꝑatori ꝑ lr̄as de eugenio tyranno triūphū ꝓdixit: eide𝔮ꝫ principi ſuū obitū ſatis lōge ſpū ꝓphetico prenūciauit. Cuidam etiā romanoꝝ duci de gente ethiopum que thebaidez ciuitatem inuaſerat: certa die victoriam prophetauit: et vt predixerat per omnia euenit. ¶ Cum quidaz tribunus eum rogaret vt cōiugem ſuam ad ſe videndum ex deuotione venire permitteret omnino denegauit: promiſit tamen eidem ꝙ ipſa nocte illaz viſitaret. Dormientibuſ𝔮ꝫ ipſa nocte ambobus coniugibus per viſum apparuit: ⁊ mulierem in domino confortauit. Que euigilās: ⁊ que vide-

rat viro referens vultū ⁊ gestus ac habitū viri sancti ꝓut erant exposuit ac si ipm corporaliter vi disset. ¶ Preposito etiā cuidā militū qui ad se de longe venerat: ⁊ vxorē pgnantē reliqrat: nū ciauit cōiugē masculū peperisse: ⁊ vix piclitatā in partu tādē nutu dei euasisse: monēs vt domū rediret ⁊ filiū. vij. dieꝝ natū inueniret: quē et iohannē vocari mādauit. Qui regressus oīa vt sibi pdixerat cōtigisse reppit: ⁊ iohannē puerū nominauit. Sex monachos cum vno diacono ad se venientes quis eorum esset clericus interroguait. Quibus respondentibus neminem: diaconum alijs iuniorem per spiritum cognouit: ⁊ quis esset ostendit: ⁊ de mendacio illos redarguens bene edificatos remisit. Occulta etiā cordiū pluribus: ⁊ peccata que cōmiserant reuelabat. Sicq₃ multos ad penitentiā inducebat. Hec triduū ante obitū suū neminē ad se ingredi permisit: vt sic deo liberius vacare posset. Et positis genibus in oratione spiritum emisit. vi. kalen. aprilis.

¶ De sctō Johe obediēte cōfessore. Cap. vij.

IOhānes monachus ab adolescentia sua cuidā seniori tāta hūilitate deseruiuit: vt ipi quoq₃ seni stuporem inferret. Die qdā iussus ab eo vt saxū immane volueret qđ turba hominū magna vix voluere posset: nūc applicata ceruice: nūc pectore toto nixo voluere cōabat. Adeo vt sudore mēbrorū totū infunderet vestimentū: ea videlicet fide ac obediētia qua putabat senē nil posse sine ratione vel incassum precipere: mirabilis eni humilitatis ⁊ solicite obedientie vir fuit. Ideoq₃ cognomē ex obedientia sortitus est. Abbas suus aliquādo vt eū probaret lignū aridū pro foco paratū: iā prope putridū vetustate defixit in terrā: iussitq₃ iuueni aqua quotidie bis rigare donec viresceret: qđ mandatū ille vti possibile sumens aquā bis in die quasi duobꝰ miliaribꝰ efferēs lignū irrigabat: ita vt nulla occupatione vel necessitate aut festiuitate aut hyemis asperitate itermitteret aut retardaret pceptū. Sicq₃ anno integro continuauit: donec abbate iubēte lignoq₃ impulso ruēte irrigare cessauit. alias etiā vt venientes ad se exēplo edificaret pñtibus qbusdā mōachis iussit iohanni vt lenticulā olei que sola in heremo vel sibi vel aduenientium vsibus necessaria erat deorsum abijceret per fenestrā: quod ille nil precogitans de inepto precepto vel necessitate aut olei penuria mox adimplere curauit. Hec cassianus ⁊ ex vitis patrum.

¶ De sctō Gunterano rege ⁊ cōfes. Cap. viij.

GUnteranꝰ rex francoꝝ tēpore mauritij imperatoris miraculis ⁊ sanctitate refulsit. Qui ita se spiritualibus actionibus mācipauit: vt relictis seculi pōpis thesauros suos ecclesijs ⁊ paupibꝰ erogaret. De hᵒ paulꝰ in hystoria lōgobardoꝝ refert: ꝙ dū venatū iuisset in siluā hac illac cunctis discurrētibꝰ ipe in genibꝰ fidelissimi socij grauiter soporatꝰ obdormiuit. De cuiꝰ apto ore paruū reptile egressum dū tenuē riuulū ibidē positū transire satageret: ille in cuiꝰ gremio rex qescebat spatā euaginatā sup riuuluꝫ posuit p quā aīal transiēs mōtis foramē intrauit. Atq₃ post morulā egressus in os regis dormiētis socio stupēte rursus introiuit. Expgefactꝰ rex dixit se vidisse in somnis ꝙ fluuiū p pōtē ferreū ptrāsibat: ⁊ speluncā mōtis ingrediēs auri pōdus maximū inuenerat. Rettulit socius q̄ ipso dormiēte cōtingerāt: ⁊ effosso loco quē serpēs intrauerat: repti sunt infiniti thesauri ibidē diu dū abscōditi. De quo auro rex fecit ciboriū maximū sup sepulchrū dñi deferendū gēmis ornatū. Qđ cū illuc deferri nō possꝫ positū est supra corpus sancti marcelli martyris in ciuitate cabiloneñ. passi ⁊ sepulti: cuius festū agit pridie non. septēbris. Qđ vsq₃ hodie ibi manet. Reliquū vero ipsius thesauri sanctus rex pauperibus dispensauit: ⁊ in ciuitate cabiloneñ. que tūc regni sedes erat in dño quieuit. v. kalen. aprilis: vbi ⁊ tumulatus miraculis claret.

¶ De sanctis Prisco Malco ⁊ Alexandro martyribus. Cap. ix.

PRiscus malcus ⁊ alexāder martyres apud cesareā palestine passi sunt sub psecutione valeriani: qui diuino fidei calore succēsi vltro iudicē adeūtes: cur tm̄ in sanguinē christianoꝝ deseuiret obiurgāt. Quos ille continuo pro christi noīe rētos bestijs tradidit deuorādos. v. kalen. aprilis.

¶ De sanctis Armogaste Archimino et Satyro martyribus. Cap. x.

ARmogastes archiminꝰ et satyrus martyres apud aphricā tpe vandalice psecutiōis sub gēserico rege arriano cū eēnt xpianissimi ⁊ prauitatē arrianoꝝ libertate catholica frequēter arguerēt martyriū passi sūt. ¶ Ex quibꝰ archiminꝰ ductus est ad decollādū mandāte rege: vt si expauesceret gladiū decollaret: sin aūt dimitteret. Sed qꝛ cōstās stetit: et in nullo territus fuit: dimissus confessor redijt solo animo martyriū patiēdo. ¶ Satyrꝰ aūt cū esset ꝓcurator domꝰ hunerici edictū cōtra eum ꝓponit: vt si ꝯsentire nollet: rebꝰ oībꝰ spoliaret: filij in seruiturē traderent: vxor q₃ eiꝰ in ꝯiugē camerario datur: datis inducijs vxori ad seducendum virum. Que cū diebus plurimis ipsuꝫ blanditijs ⁊ lachrymis auertere non valeret: q̄ contra eum decreta fuerant exequūtur. ¶ Armogastes vero postq̄ diu tortus: et in equuleo

vno pede suspensus dudum tollerasset: ad con/
fusionem suam a theodorico principe in bizago
nam prouinciā ꝓpe carthaginē relegatur: vt pa
stor esset vaccarū: vbi in cōfessione xp̄i perseue
rans migrauit ad dominum. Quē dum quidā
felix xp̄ianus iuxta ilicem sepelire vellet: ꝓut
ei sanctus per visionem mādauerat: effossa hu
mo sepulchrū repperit preciosum: in quo ipsum
sepeliuit. Horū passio recolliť. iiij. kal. aprilis.

¶ De sancto eustasio abbate. Cap. xi.

Eustasi⁹ abbas mo
nasterij limatiēn. discipul⁹ fu/
it scti columbani abbatis. Hic
sexcentorū pater ferme extitit
monachorū ꝛ vita ꝛ sanctitate
cōspicuus: etiā miraculis cla/
ruit: ꝛ in eodem cenobio. iiij. kalen. aprilis fe/
liciter obdormiuit.

¶ De sancto Secundo martyre Cap. xij.

Secūdus
miles ꝛ martyr
i ciuitate astēn.
passus est tēpo
re adriani im/
peratoris sub prefecto sapri/
tio. Qui a beato calocero qui
ab eodē p̄fecto in ipa vrbe in
carcere detinebatur fidē xp̄i
edoctus est. Cum aūt sanctus
martianus in terdonēn. ciuitate teneret in cu/
stodia Sapritius illuc ꝓfiscisci voluit: vt eū fa
ceret immolare. Cū quo scōus quasi causa sola
tij ꝓfect⁹ est: martianū videre desiderās. Et cū
extra ciuitatē astēn. equitarēt: columba sup ca/
put secundi aduolans insedit: ꝛ cū ad flumen
tanarum venissent: vidit secundus angelū sup
aquā ambulantē: ꝛ ipsum in fide confortātem.
Sapritius xᵒ voces deoꝝ cū secundo loquētiū
esse putabat. Et cū ꝑuenissent ad flumē burbi/
am: angelus similiter sibi apparuit: ꝛ ip̄m vt in
xp̄m crederet sine vlla hesitatione confortauit.
Sed dū terdonā appropinquarent: martianus
angelo duce de carcere exiuit: ꝛ secundo obuia
uit: ꝛ vt ad palmā obtinendā ꝑgeret inuitauit.
Sapritius xᵒ vocē audiēs: ꝛ nullum adesse vi/
dens stupefactus se somniare putabat. ¶ Post
hec secūdus mediolanū iuit ad quē angel⁹ fau/
stinū ꝛ iouitā de carcere eduxit: a quibus nube
quadā aquā p̄bente baptisma suscepit. Et ecce
colūba de celo venit: ꝛ corpus dn̄i deferēs fau/
stino ꝛ iouite dedit: qui secūdū cōicauerūt. ꝛ re
siduū eucharistie eidē vt martiano deferret tri/
buerūt. Rediēs aūt secūdus cū iā nox esset: ꝛ
ad ripā padi venisset angelus frenū equi ei⁹ ac
cipiens super aquā illū trāsuexit: ꝛ vsq̧ ad ter/
donā ꝑduxit: atq̧ ad martianū in carcerem in/
tromisit. Qui corpus dn̄i ei obtulit: ꝛ ad domū
suam angelico ductu rediuit. ¶ Postq̄ aūt mar
tianus a sapritio martyrizat⁹ est: ꝛ secundus ip
sum sepeliuit: vt supra dictū est in legenda mar
tiani pridie noñ. martij. Sapritius hoc audiēs
secūdū teneri fecit: ꝛ xp̄m cōfitentē in equuleo
suspensum tādiu torqueri mandauit: donec ei⁹
brachia a suis cōpagibus soluerenť. Sed cum
fuisset sanitati a dn̄o restitutus in carcerē illuz
reclusit: vbi dū esset angelus dn̄i sibi apparuit:
ꝛ secūdū clauso carcere eduxit: ꝛ vsq̧ ad astēn.
ciuitatē deductū ad carcerē vbi erat calocerus
intromisit: quibus saluator apparuit: ꝛ eos be/
nedicens cōfortauit. Cum aūt mane sapritius
ad carcerem pro secūdo misisset: ꝛ carcere clau
sa ꝛ signato ipsum minime repperisset: indigna
tus venit ad vrbem astēn. vt vel calocerū puni/
ret. Et cū in eodē carcere secūdū ꝛ calocerū in/
uenisset: calocerū quidē albiganū misit: ꝛ ibidē
illū decollari mādauit: vt dictū est supra in pas/
sione caloceri. xiiij. kalen. aprilis. Secundū xᵒ
aliquib⁹ diebus in carcere detētū educi fecit: ꝛ
in cōfessione vere fidei ipso immobiliter persi
stente picē cum resina liquari mandauit: ꝛ sup
caput eius infundi: ac in os ipsius iactari. Qđ
cum viriliter tollerasset: ꝛ iubilando deo psalle
ret: ip̄m extra ciuitatē ductū decollari manda/
uit. Cui⁹ corp⁹ angeli mox tulerūt: ꝛ ip̄z cū lau
dibus sepulture tradiderunt. iij. kalen. aprilis.

¶ De sancto Mamertino abbate. Cap. xiij.

Mamertin⁹ abbas
prius paganus cum idola qua
dam vice coleret: vnū oculū ꝑ/
didit: ꝛ vnius manus ariditatē
incurrit. Qui dum deos se of/
fendisse putaret: ꝛ ad templū ad idola colenda
pergeret: obuiauit cuidem xp̄iano noīe sauino.
Qui cū ab eo causam sue infrimitatis didicis/
set: eidem xp̄m predicare cepit: ꝛ ne demones
quos deos putabat ampli⁹ coleret admonuit:
consulens vt ad sanctū Germanū antisidorēn.
ep̄m pergeret cuius cōsilio fretus sanitatē re/
ciperet. ¶ Mamertin⁹ ergo iter arripiēs venit
ad sepulchrū sancti amatoris ep̄i ꝛ plurimū san
ctorū. Et ꝓpter pluuiā nocte sup tumbā sancti
concordij se collocauit. Cumq̧ obdormisset ap/
paruit ei visio mirabilis. Videbat enī virum ad
cellā eius venientem ꝛ sanctū concordiū vocan/
tem vt veniret ad festū quod sancti peregrinus
amator cū alijs ep̄is faciebant. Cui de tumulo
sanctus respondebat: q̄ tunc venire non pote/
rat: quia hospitē suum custodiebat: ne a serpē/
tibus ibidē existentibus occidereť. Tūc ille re/
cedens: post interuallū redibat ꝛ iterū concor/
dium aduocabat. Sanct⁹ xᵒ de tumulo surgēs
mamertinū ꝑ manū app̄hensum ducebat. Quē
sanctus amator: quis esset interrogabat. Et cō
cordius hospitē suū esse respondebat. Cumq̧
amator ip̄m tāq̄ pollutū expelleret: ꝛ ille corā

eo ꝓstratus gratiā impetraret: iubet vt ad san-
ctum germanū pergat: τ quicquid ille sibi ius-
serit adimpleat. Euigilans igit̄ ad sanctū ger-
manū vēit: τ sibi visa narrās veniā cū baptisma
te postulauit: preterunt ergo ad tumulū sancti
concordij: τ remoto lapide plures inuenerunt
serpentes qui .x. pedū longitudinē excedebāt.
Quos germanus ad talē locū abire iussit vbi
nemini nocere possent. Sicqȝ mamertinus ba-
ptizatus est τ cōfestim sanat᷒. Factusqȝ est mo
nachus: τ deinde abbas monasterij sancti ger-
mani: vbi sanctus alodius abbas fuit. Quadā
vice monachi eius vrse laqueū tetenderūt: quia
ouibus insidiebat̄: quē nocte irruēs capta deti
nebat̄. Quod abbas ꝑsciēs de lecto surrexit: τ
vrse cōpatiens ipam exoluit: τ ne amplius ad
oues redire ꝑsumeret imperauit. Bestiaqȝ de-
inde patris mādata adimplere curauit. Latro
nes quidā cū eū expoliassent solum ei palliolū
dimiserūt: qui nūmū in palliolo ligatū inueni-
ens latrones reuocat: vt etiā denariū illum sibi
forte necessariū accipiant. Qui reuersi pallium
cum denario abstulerunt: τ nudū penitus di-
miserūt. Festinātesqȝ ad suas latebras fugere
tota nocte vagātes mane diuinit᷒ ad cellā eius
inuēti sunt. Quos ille benigne suscipiēs ad pe
nitētiā adduxit: τ sibi ab eis ablata recepit. Cū
aūt ad monasteriū de fontaneto venisset ad in-
stātiā fratrū die dn̄ico palmaꝝ missam eis solē
niter celebrauit. Et eodē sero egrotare incipi-
ens die pasceue spm̄ xp̄o emisit: videlz .iij. kal.
aprilis. Cui᷒ corpus dū antissiodoꝝ sepeliēdum
portaret̄ venientes ad quādā villā nullo mō il-
lud inde mouere potuerūt: donec quidā carce-
ratus fractis vinculis liber exiliꝫt: τ ad corpus
veniens illud cum alijs vsqȝ ad vrbem deporta-
uit: vbi in ecclesia sancti germani sepultus est.

¶ De sancto Quirino martyre. Cap. xiiij.

Quirinus tribunus
martyr passus ē rome ꝑsecutione
traiani sub aureliano comite vtri
usqȝ militie. Qui tribun᷒ cū btm̄
hermetē vrbis ꝑfectū in domo in
custodia detineret: btm̄ quoqȝ alexādrū papā
alibi in arctissimo carcere vinculis mancipatū ꝫ
haberet: τ cū quirino dudū de fide nostra collo
quiū habuisset. Alexander nocturno silentio a
quodā puero qui faculā ferebat ardētē e carce
re ꝑ fenestrā educit̄: τ ad domum quirini dedu
ctus in custodiā hermetis intromittit̄. Qd̄ qui
rinus cernēs credere cepit: τ alexādro ꝓmisit
vt si filiā ei᷒ balbinā habētē in collo struma libe
rare posset: ipe vna secū fidē xp̄i susciperet. Ale
xander vo filie sue sanitatē spopōdit eiqȝ man
dauit: vt puellā ad se in carcerē suum deferret.
Abeūteqȝ quirino alexāder ad carcerē suum a
puero reduct᷒ est clausis ianuis custodie vtri-
usqȝ tā alexādri videlz qȝ hermetis. Cū aūt qui
rinus filiā suā alexandro ad carcerē suum ad-
duxisset: τ obseratis ianuis ipm̄ ibidē reperis-
set magis obstupuit. Cuius boiā exoluēs filie
sue imposuit moxqȝ puella sanitatē recepit: sic-
qȝ quirin᷒ τ filia ei᷒ balbina cū oībus qui in cu
stodia eius tenebantur fidē susceperunt ab ale
xādro papa baptizati: vt in ei᷒ narrabit̄ passiōe
v. non. maij. Quod audiēs aurelianus qui locū
imꝑatoris absentis in vrbe tenebat quirinū de
tineri mandauit. Cui xp̄m confitenti linguā fe
cit abscidi τ in equuleo leuari. Qui cū nihilo-
minus loquēs iniurias ꝓrumperet iudicis ꝑci
sis sibi manib᷒ ac pedib᷒ decollari eundē man-
dauit: τ corp᷒ canib᷒ iactari: qd̄ tn̄ occulte xp̄ia
ni rapiētes via apia sepelierūt. iij. kal. april.

¶ De sancto Regulo epo Cap. xv.

Regulus ep̄s natio
ne grecus iohannis euāgeliste
apud ephesum discipulus fuit:
Quo in pathmos insulā relega
to athenas veniēs dionysio ad-
hesit cū quo romā perrexit: et
vna secum τ cum sanctis rustico τ eleutherio a
btō papa clemēte ad gallias ꝑdicatiōis grā de
stinat̄: qui primū arelatū deuenit: vbi a sctō dio
nysio xp̄i noīe inuocato idolū martis destruit̄: τ
multis cōuersis tēplū illud in honorē aploꝝ pe
tri τ pauli cōsecrat̄: missis ꝗ socijs suis ad di-
uersas vrbes ipe dionysi᷒ sctō regulo arelaten̄.
ciuitati ordinato epo ꝑisius accessit: vbi cū ru-
stico τ eleutherio martyrij palmā suscepit. Eo-
dē aūt die quo passi sunt: dū missam regulus in
arelato celebraret τ noīa istoꝝ martyrū inaduer
tenter in canone cū alijs sctīs recitasset mirat᷒
qd̄ dixerat vidit in altari .iij. colūbas ipoꝝ mar
tyrū noīa cōscripta in rostris habentes. Qua vi
sione cognoscēs sctōs ꝑ martyriū migrasse cō-
misso pplo cuidā felici epo ꝑisius accessit: τ a
xp̄iana matrona olī dionysij discipula catulla
noīe hospitio suscept᷒: martyres xp̄i eadē die
qua visionē viderat passos fuisse cōparuit: τ su
ꝑ eoꝝ corpa basilicā edificauit. Inde siluane-
ctēsem ciuitatē ire disponēs in villa lauria ido
lum mercurij baculo cōminuēs: pplm cōuertit:
τ basilicā dei genitricis ibidē ꝯstruxit. ¶ Post
hec in ciuitate siluanectēsiū a filio cilicie cōsan
guinee catulle ꝑdicte a demone obsesso imūdū
spm̄ in spē vespertilionis eiecit: q̇ cū asinū sctī in
trare vellet: asinus miraculose pede crucē in ter
ra signauit: τ demon euanuit. In itroitu etiam
ipsius vrbis ostia carceris leui baculi ictu fe-
riēs reserauit: τ xp̄ianos detētos absoluit. quē
dum ꝑfectus quereret puniēdū: a sctō dionysio
τ socijs noctu in somnis morte sibi comminata
territ̄: τ ne regulo noceat admonet̄. Qui cū ma
ne ꝓ eo mitteret: vt doctrinā salutꝫ susciperet: au
diēs qꝫ regulo igrediēte tēplū oīa idola corruis
sent: τ qꝫ ex hoc ipꝫ pōtifex occidere vellet epm

quidē ab eorū furore defendit: ꝛ fide ꝑcepta
templū illud in honore beate virginis dedican
dū obtinuit: oēmq́ʒ populum baptizare fecit.
¶ Post hec cuʒ die quadā sanctus in villa ru-
liaco p̄dicaret: mltitudīs ranaꝝ garulitate pre
pedit⁹: ranis illis vni excepte perpetuū silētiū
imposuit: qd̄ vsq́ʒ in p̄nti in ip̄o loco miraculose
permansit. Quieuit in pace anno. lx. etatis sue.
iiij. kalen. aprilis. sepultus in vrbe arelateñ. in
ecclesia apostolorū quā ibidem consecrauit.

¶ De sancto Amos propheta. Cap. xvi.

Amos pro-
pheta nō fuit pa-
ter isaie: vt plu-
res putāt. Nam isaias nobili
genere nobili parēte exortus
est. hic aūt pastor et rusticus
fuit alijsq́ʒ lr̄is ꝙ ille apd̄ he-
breos scribit: vt hieronymus
tradit: q̄ litterarū differentia
apud latinos nō habet. Fuit
autē cognatio huius ex oppido thecua: qd̄ sex
milibus a bethleem distat: curāq́ʒ gerens peco
rum in latitudine cāporū q̄ ꝓximi sunt oppido
thecue: in q̄bus humi arido atq́ʒ arenoso nihil
oīno frugū gignit: sed vberrimis pascuis abū-
dāt: ꝛ iō cuncta sunt pastoribus plena: ꝛ sterili
tatis terre cōpensat pecorū multitudīe. Ex nu
mero isto pastorū fuit amos imperit⁹ sermone:
sed plenus sciā. Prophetauit aūt ijsdē tēpori-
bus q̄b⁹ ioel: naū: ionas: osee: isaias: sʒ aliquā-
tulū exorsus est ꝓphetare ante isaiā: videlicet
tēporib⁹ hieroboā filij ioas regis israel ꝛ ama
sie regis iuda. Missusq́ʒ est vt cōtra gētes illas
que ei⁹ lectione cōprehendunt irā dei venturā
denūciaret: ꝛ maxīe cōtra. x. trib⁹ isrl': vt euer-
sionē domus hieroboā ꝛ calamitatē populi pre
diceret. Qd̄ cū significasset amasias sacerdos
bethel hieroboā regi ex mādato ip̄ius ꝓhibuit
amos ne vltra in regno. x. tribuū prophetaret.
Cū aūt amos cessare nollet: dicēs se nō esse ꝓ-
phetā sed pastorē missum a dn̄o frequēter illuʒ
amasias plagis afflixit. Tandē fili⁹ eius ozias
frequēter eū increpās: vecte per tēpora trans-
fixit: ꝛ semiuiuus in terrā suam deductus post
dies aliquot dolore vulneris expirauit pridie
kalen. aprilis. Sepultus est cū patribus suis.
Hec hieronymus ꝛ iosephus. hic propheta ex
numero. xij. prophetarū est qui in sanctorū pa-
trum catalogo Eccl'. xlix. c. conscribuntur.

¶ De sancto Amos abbate. Cap. xvij.

Amos abbas in de-
serto scythi pater fuit quasi. M.
ccccc. monachoꝝ cenobij qd̄ dice-
bat tebarnēse: q̄ erāt ingētis ab-
stinentie viri habentes vsui indui
collobijs quasi saccis lineis ꝛ pelle confecta a
collo post tergū ꝛ latus descendēte cōtegi: cu-
cullis etiā caput operiri maxime cū ad sumēdū
cibū veniebat: eisq́ʒ faciē velare: ne alius alium
parti⁹ escā sumentē dep̄hēderet: habētes sum-
mum silentiū: ita vt nec putaret esse in illo loco
quisq̄ hoīm vbi sedebat ad mēsas. Et oīs eorū
congregatio sic erat posita in multitudine: ac si
eoꝝ quisq́ʒ fuisset in solitudine dum ita lateret
vniuscuiusq́ʒ abstinētia: vt ab alio cognosci non
posset. Sedebāt ad mēses cōtinētes magis ꝙ
cibos sumētes: vt nec defuisse mēsis nec ventri
satisfecisse viderent: q2 maior ꝟtus est his ab-
stinere q̄ in oculis habent: ꝛ manibus. ¶ Post
gubernatā ꝟo ꝛ regulatā cōgregationē ad de-
sertū nitrie accessit: vbi dū esset: rogauit duos
ad se veniētes: vt sibi doliū a ciuitate deferrēt
necessariū ad aquā colligendā: illiq́ʒ ꝓmiserūt.
Recedentes autem alterum eorum penituit: ꝛ
deferre recusauit: eo ꝙ per deuexa et prerupta
montiū nollet camelū lōgo itinere: ꝛ piculo ex-
ponere. Alter ꝟo nō habēs camelū cū deuotiōe
portauit asino: qd̄ ita leuiter asin⁹ tulit: ac si nul
lo pōdere onerat⁹ incedēs. Qui dū ad cellā de-
uenit: amos illū gratāter excepit: eiq́ʒ camelum
comitis sui mortuum esse nunciauit: eo ꝙ pro-
missuʒ attēdere noluit. Illeq́ʒ reuersus ita eue
nisse comperuit. Quieuit in domino vir dei pri
die kalen. aprilis. hec in vitis patrum.

¶ De sancto Amonio abbate. Cap. xviij.

Amonius abbas in deserto inte
riori nitrie plen⁹ cha-
ritate habitauit cū duob⁹: q̄ sibi carne
ꝛ spū fratres erāt. Quoꝝ alter eusebi-
us: alter eutimus vocabat: tertiū q́ʒ germanuʒ
dioscoꝝ nomīe habuit: qui ep̄s fuit: hic aūt fra
tres suos predictos ꝛ alios monachos: ac si nu
trix filios cōfouebat: qui ꝛ monasterium muro
vallatum cōstruxerat: in quo ꝛ puteum foderat
oībusq́ʒ necessarijs instruxerat. Et dum quidaʒ
frater saluari volēs ad eū venisset q̄rēs cellulā
vacātem in qua habitare posset: īposuit ei vt se
in suo cenobio expectaret: donec ad requirēdū
accederet. Abiēsq́ʒ ꝓcul ab eo loco sibi cellulaʒ
paruissimā fecit: in q̄ habitare cepit: ꝛ fratri q̄
aduenerat monasteriū cū oībus q̄ in eo fuerāt
reliq̄t. Sed si plures fuissent q̄ ad eū venissent
saluari cupiētes: vir sanctus oībus fratrib⁹ cō
gregatis: ꝛ cū alacritate eū iuuātibus locellum
vna die construebat. Et dū aduene qui venerāt
ad ecclesiam vel ad refectionem inuitati essent
vnusquisq́ʒ de fratrib⁹ amonij de suis cellulis
necessaria ꝓferebāt: ꝛ nouas cellulas construe
bāt: ita vt nihil vtēsiliū que requirūtur deesset:
nec tamen cuiusq̄ collatio nota foret. Regressi
ergo hi quibus cellule fuerāt preparate: eas in
trogressi omia inueniebāt que ad vsum necessa
ria erant. Et hec ipsa amonius sepius summa
charitate iterauit. Hec in vitis patrum.

¶ De sancta Balbina virgine. Cap. xix.

BAlbina virgo fuit
filia quirini tribuni matris de
quo supra dictum est.iij.kalen.
aprilis. Que vt ibidē dictū ha
betur cum esset strumosa a sctō
alexādro papa liberata est. Nā
cū pater eius boiā de collo alexandri tulisset ⁊
pergeret vt filie collo imponeret ꝓut sibi sctūs
papa mandauerat apparuit puer faculā defe-
rens ⁊ puelle assistēs: qui eā in amorē xp̄i ⁊ vir
ginitatis perseuerantiā cōfortauit: eiq; spōsuz
celestē ꝓmisit. Mox aūt vt boia circa colū ꝟgi-
nis cingit: puella a struma liberat: ⁊ ab alexan
dro papa baptizat. Que in virginitatis ꝓposi-
to vsq; ad vite finē permansit. Et cum ex deuo-
tione boiā alexandri pape oscularetur admoni
ta ab ipo catenā beati petri apostoli requisiuit
⁊ obtinuit: ⁊ moriēs sancte theodore sorori her
metis prefecti et matris cōmendauit. Sepul-
taq; est via apia in cimiterio pretaxati iuxta pa
trem suum pridie kalen. aprilis.

¶ De sancta Theodora ꝟgine ⁊ mar. Cap. xx.

THeodora virgo et
martyr sub aureliano impera-
tore rome passa est: hec fuit so-
ror hermetis matris et prefe-
cti vrbis que a sancto alexādro
papa in fide docta ⁊ baptizata est. Cuz aūt bea
tus hermes ab aureliano passus fuisset: ⁊ ipm
soror theodora sepelisset ab eodē imperatore ⁊
ipsa dudum in vinculis detenta: tandem capi-
tis obtruncatione passa martyrium sepulta est
iuxta fratrem suum via salaria non longe ab vr
be roma kalen. aprilis.

¶ De sancto Ualerico abbate. Cap. xxi.

VAlericus abbas al
uernia natus cum patris oues
adhuc puer pasceret scholas
puerorū frequentans: occulte
litteras didicit. Deinde relicto
seculo secutus est auunculum:
abbatem monasterij auturieñ. vbi satis reni-
tente patre monachus effectus est. Et post ali-
cuius temporis lapsum artiori vite ⁊ ꝓfessioni
se tradēs a sctō macario abbate in monasterio
antisiodoreñ. ciuitatis receptus est: vbi duduz
manēs adhuc ad ꝑfectiora intendēs quēdā no
bilē noīe bobiū cōuertit: ⁊ cū ipo monacho fa-
cto luxouiū iuit. Ibiq; ambo discipuli sancti
sunt colūbani abbatis. ¶ Post hec valericus de
sui abbatis licētia cū alio fratre ad predicandū
gentibus accessit. Et veniēs neustriā remotuz
solitudinis locuz a rege clotario īpetrauit: vbi
cū eodē cōsocio in vite sctītate ꝑmansit: ⁊ mul-
tis virtutū signis effulsit. Nā in vico ābianēsiū
gualunago reū quendā dudū patibulo appēsuz
deposuit ⁊ suscitauit. ¶ Matrona qdā ꝑ puer
suū panes et duos vini flascones viro dei misit:
sed puer partē panū ⁊ vinū ex flasconibus ī via
abscōdit: ⁊ reliquū vtriusq; ad sanctū portauit:
quem ille monuit ne de vino aut pane in via di-
missis gustaret: eo ꝙ serpēs esset in flascone et
venenū in pane. Cōfusus puer rediit: ⁊ ꝟpentē
in flascone videns extimuit: ⁊ penitentiā egit.
¶ Cū tēpore hyemis ad domū presbyteri cū so
ciis ad ignē ꝓ se calefaciēdo declinasset: ⁊ pres-
byter cum quodā iudice ciuitatis ad focū sedē
tes inania ⁊ lasciua verba ꝓferrēt: ab eo admo-
niti vt silerent: cum adhuc in deteriora prorum
perent: inde discessit. Et statim presbyter exce-
catus est: ⁊ iudicis virilia marcuerūt. Obiuit
in christo kalē. aprilis. Sepultus ambianis in
monasterio leucañ.

¶ De sancto Hugone episcopo ordi-
nis cartusieñ. Cap. xxii.

HUgo eps gratiopo-
litanus fundator fuit ordinis car
tusieñ. Cuius mater cū ipm gesta
re in vtero vidit in somnis se pa-
rere filiuz: qui a beato petro apo-
stolo ⁊ aliis multis sanctis in celū ferebat. Et
precognoscēs eum aliquid magni futurū natū
puerū ⁊ educatū tradidit litteris imbuendum.
Qui satis iuuenis monachus effectus cartusiē
sium ordinem inchoauit. Cum eñ esset in soli-
tudine cartusie vidit per somniū septem stellas
sibi ducatū ad habitaculū vsq; ad ꝓstātes. Ma
ne aūt facto ecce septē viri: quoꝝ vnus fuit ma
gister bruno: quattuor alij litterati: et duo laici
ad eum venerūt vitam solitariam exquirentes.
Quos sanctꝯ septē stellas visas esse intelligēs:
eisdē visa narrauit: ⁊ cū eis in ipo loco monaste
rium ⁊ ordinē inchoauit. ¶ Deinde disponente
deo factus est abbas calesieñ. Deinde episcopꝯ
miserenus siue gratiopolitanus. Factꝯ est autē
episcopus quietē mentis desiderās absolutio-
nem ab episcopatu per nūcium: deinde ꝑ seipm
ab honorio secūdo et innocentio secūdo roma-
nis pontificibus obtinere nequit: eo ꝙ ipsum
perutilem ecclesie cognoscebant: multasq; per-
secutiones a petro leonis ecclesie dei aduersa-
rio ꝓ libertate ecclesie passus est: eo ꝙ innocen-
tio pape cui ille inimicabat cōstanter iste faue-
ret. Quieuit in pace āno grē. M.cxxxii. etatis
sue āno. lxxx. in senectute bona kalen. aprilis.
De sctō hugone abbate boneuallis. Cap. xxiii.

HUgo abbas bone-
uallis ordinis cistercieñ. floru-
it tpe federici ꝑmi. Qui dū iu-
uenis ordinē eēt īgressus: ⁊ de
redeundo ad seculū grauiter tē
taretur: oratiōe in ecclesia facta beata ꝟgo sibi
per visum apparuit; eiq; natiuitatē; conuersa-

tionē: passionē: resurrectionē: ⁊ ascensionē xp̄i ostendit. Ex qua visione confortatus in nimia sanctitate perseuerauit: quē sanctꝰ bernardus abbatē boneuallis constituit. ¶ Sub hoc nouitius quidā in suo principio tētatꝰ de redeūdo ad seculū confessus abbati: ⁊ ab eo ꝯfortatus perstitit. Et per bienniū ante eiꝰ obitū grauē infirmitatē incurrit: sed a beato iob ei apparēte confortatꝰ die sequēti expirauit. Ac postmodum abbati apparuit gratias ei agens: ꝙ eius hortatu in ordīe ꝑmansit: seqꝫ in gl'ia esse dixit. ¶ Alij quoqꝫ duo nouitij de recessu tētabātur: quoꝝ vnus q̄ miles puer sus fuerat: in somnis vidit se cadēte in puteū tāte profunditatis: ꝙ tres dies transiebāt donec ad ꝓfundū ꝑueniret. Qđ cū abbati retulisset: exposuisset hunc esse abyssi puteū in quē casurꝰ erat: si ab ordine discederet. Ille ꝟo nihilominꝰ abijt: ⁊ post triduū ab hostibꝰ occisus fuit. Alius ꝟo q̄ clericꝰ erat: ab eo monitꝰ ꝑmāsit: eo ꝙ sibi abbas vitā eternā ꝓmisit. Cui pridie ꝙ moreref: dn̄a nr̄a apparuit: ⁊ in crastinū ei gloriā a suo abbate ꝓmissaꝫ obtinendā incunctāter asseruit: q̄ die se quēti expirauit. ¶ Cū sepius diabolū in choro inter fratres vidisset: dixit aliquē ex fratribus graui peccato detineri: nec talis visio restitit: donec vnus ex fratribꝰ peccatū qđ cōmiserat cōfessus fuit. ¶ Johānis eiꝰ ministri ⁊ fratris vnius paralytici egrotantiū dieꝫ ⁊ horā trāsitꝰ predixit: ⁊ vt p̄dixerat sic euenit. ¶ Famulꝰ cellari infirmatus peccatū graue vni fratrū confessus ab eo monitus est: vt abbati illud cōfiteretur: qđ ille se facturū ꝓmisit: si abbas tūc absens anteqꝫ obiret reuerti cōtingeret. Sed anteqꝫ abbas venisset expirauit. Postea ꝟo frater ille abbati in dormitorio apparuit: eiqꝫ peccatū vt ꝓmiserat cōfessus fuit addēs ex hoc magnas luere pēas: quē abbas absoluit. Ac postea confessorē suū interrogās de eodē pc̄to ⁊ ꝓmissiōe sibi facta certificatꝰ extitit. Pro cuius anima dū orasset: vidit eū postmodū cū magna luce de sua liberatione sibi gratias referenteꝫ. Post multa ꝟo sanctitatis eius insignia sanctꝰ abbas hugo in monasterio boneuallis humanitatis debitum soluit: ibidem sepultus.

¶ De sancta Maria egyptiaca. Cap. xxliij.

Maria egyptiaca q̄ peccatrix appellabatur in egypto nata parentes annorum xij. deserens alexandriā fugit: ibiqꝫ. xvij. annis publice se libidini subiecit: et nulli hominū se petenti denegauit: quinimo multos ad luxuriā obscenis actibus inseruiens prouocauit. Cum auteꝫ homines regionis illius ad adorandam sanctam crucem hierosolymā ascenderent: quibusdam iuuenibus sociata cum eis nauem ascendit: et hierosolymam nauigauit: et nauigando omnibus indifferenter se exposuit: ⁊ plurimos secū concumbere fecit. Cum ꝟo naute ab ea nauluꝫ requirerent: corpus suum eis pro naulo prostituit. ¶ Et cum hierusalē aduenisset: ⁊ pro adorāda cruce vsqꝫ ad fores ecclesie cum alijs accessisset: subito et inuisibiliter repulsam patiebatur: ⁊ intrare nullatenus permittebatur. Ceteris quoqꝫ cunctis intrantibus ipsa tertio ad limen perueniens repulsa est. Ad se igitur reuersa ⁊ hoc propter eius enormia flagitia euenire coguoscens: pectus tōdere cepit: ⁊ lachrymabiliter a cordis intimo peccata sua defleuit. Et coram imagine dei genitricis prostrata orare cepit: vt peccatorū sibi veniam impetraret: ⁊ sanctam crucem adorare permitteret: promittens seculo abrenunciaturam: ⁊ decetero caste mansuram. Receptaqꝫ aliqua fiducia sine repulsa ecclesiam intrauit: ⁊ crucem domini cum ceteris adorauit. Cui quidam pro elemosyna tres nūmos tribuit: de quibꝰ tres panes emit. Audiuitqꝫ vocem sibi dicentem: ꝙ si iordanem transiret: salua esset. Jordanem ergo transiuit: ⁊ in desertum accessit: ⁊. xlvij. annis ibideꝫ manens: nec hominē: nec quodcūqꝫ animal vidit. Tres autem panes quos secum tulerat: ad instar lapidis indurauerunt: ⁊. xvij. annis ei ad cibum suffecerunt: vestimentis autem eius putrefactis nuda remansit: estu pariterqꝫ gelu cute ethiopis instar denigrata: capilli ꝟo cani effecti cutis nigredinem operiebant. Annis autem. xvij. diuersis tentationibꝰ molestata: ip̄as tandē dei gratia oēs deuicit: ⁊ deinceps annis xxx. celesti lumine super eā diebus singulis radiāte sine cibo permāsit. ¶ Eodē t̄pe abbas zozimas in cenobio sc̄toꝝ monachoꝝ iuxta iordanem morabaf: q̄ diuina inspiratiōe cōmotꝰ: heremū illā ingressus est: vt aliquē seruū dei ibidem latitantē inueniret. Qui cū iter. xx. dierū perābulasset: vidit quandā nudo nigroqꝫ corpore perābulantē incendio solis exustā: carnis comisqꝫ respersam: que vidēs eū fugā arripuit: ⁊ abbas post eā currere cepit. Tūc eū ex noīe vocans: cur se persequeref interrogat: ⁊ qꝛ nuda erat palliū suū sibi tradi petijt: vt sic operta eū alloqui possit. Qui se noīari audiens stupefactus: palliū ei proiecit: ⁊ in terra ꝓstratus vt se benediceret exorauit: illa ꝟo ad euꝫ benedictionem spectare dicebat: eo ꝙ presbyter erat. Cū autē nomē ⁊ officiū suū audisset: magis extimuit: ⁊ instāter ab ea benedictionē obtinuit. Cūqꝫ ip̄a extensis manibus oraret: vidit ip̄am mensura vnius cubiti a terra in aere leuatam. Et cogitare cepit: ne forte spiritus esset. qui se orare sic fingeret. Cui mox sancta eius cogitationem aperuit: ⁊ qꝛ vere esset mulier ⁊ nō spiritus affirmauit. Et adiurāte sene cū eo sedit:

⁊ omnē vite sue ordinē vt premissum est enarrauit: rogans senē vt ad monasteriū redeat: et post annū die dn̄ice cene ad iordanē veniat: et corpus dn̄i secū ferat: ꝓmittēs ꝙ tunc ad ip̄m locū veniet: ⁊ de manu illius sacramēta dn̄ica sumet. ¶ Rediēs igitur abbas ad monasteriū reuoluto anno die cene domini tulit corpus dominicū ⁊ vsqꝫ ad iordanē ꝑueniēs ex alia parte fluminis mulierē stantē aspexit: ⁊ cogitās quō ad eū sine nauicula pertransiret: subito vidit eā signo crucis edito sup̄ aquas ad se venientem. Cūqꝫ stupēs ad pedes eius se ꝓstrare vellet: illa ꝓhibuit eo ꝙ dn̄i corpus ferret ⁊ sacerdotiȷ̄ dignitate preemineret. Sūptoqꝫ sacramēto abbatē rogauit vt sequenti ad se anno ad heremū redire vellet. Et sup̄ aquas iterū iordanis ambulās rediȷ̄t: ⁊ solitudinē petiȷ̄t. zozimas v̄o ad suū monasteriū regressus dolere cepit ꝙ eā de noīe suo interrogare nō meminit. Sequēti v̄o anno ad locū vbi eā prius viderat venit: ⁊ ibidē eam defunctā repperit. Qui lachrymās eāqꝫ tangere nō audēs: timēs ne forte sibi displiceret: ad caput eiꝰ litteras in terra descriptas legit ita continētes. Sepeli zozima marie corpusculū: redde terre puluerem suum: ⁊ ora pro me ad deū: cuiꝰ precepto die secūdo aprilis reliqui hoc seculū. Tunc ille pro certo cognouit ⁊ mox vt sacramentū dn̄i accepit ⁊ ad desertū rediȷ̄t vitā finiuit: ⁊ ꝙ spaciū itineris dierū .xx. illa vna hora perambulauit. Cūqꝫ terram quo foderet non haberet: leoni ad se venienti mansuetissime iussit effodere terram. Qui iussa humiliter adimpleuit: et ad desertum vt agnus accessit. Senex quoqꝫ corꝑe humato ad monasteriū suū glorificās deū venit. Quieuit in dn̄o sancta dei maria peccatrix .iiȷ̄. non̄. aprilis.

¶ De sctā Theodosia virgine ⁊ mar. Cap̄. xxv.

Theodosia virgo tēpore diocletiani apud cesaream palestine passa est anno etatis sue .xviiȷ̄. Que nobili eiusdē ciuitatis exorta ꝓsapia elegātis pulchritudinis existēs dū ad sanctos martyres in carceribus detentos cōfugisset: vt eorū se orationibꝰ cōmendaret: facta est ei vox de celo: ꝙ eaꝫ xp̄us oleo athlete perungeret ad passiones tolerandas. Hec a preside vrbano cōprehensa: dū xp̄m cōfiteref: nudata ad stipitē ꝑ capillos suspendif: sed nube supueniente ꝓtegif. Deinde ferro onusta incarceraf: sed diuinitꝰ a xp̄o domino liberatur. Post hec ligato ad collum eius ingenti saxo in mare precipitatur: sed ab angelis soluta ad littus reducitur. Subsequenter leopardis exponitur a quibus oīno intacta custoditur. Nouissime v̄o capite cesa est: visaqꝫ est ab astantibus colōba auro splēdidior de ore eius exire ⁊ celū ascēdere. Cuius corpꝰ a fidelibꝰ in eadē ciuitate cōditū est .iiȷ̄. non̄. aprilis.

¶ De sancto nicecio ep̄o. Cap̄. xxvi.

Nicecius ep̄s lugdunen̄. fuit. Cuius vita virtutibꝰ nō mediocriť effulsit: ⁊ p̄ciosa mors nihilominus miraculis cōmendatur. Qui ⁊ in christo quieuit .iiiȷ̄. non̄. aprilis in ip̄a vrbe tumulatus. Hec in martylogio adonis.

¶ De sanctis Agape ⁊ Chionia virginibus ⁊ martyribus. Cap̄. xxvii.

AGapes: Chionia: ⁊ hyrenes virgines passe sunt in vrbe tp̄e diocletiani sub comite sifinnio. He fuerunt sorores: ⁊ ancille sancte anastasie: vt in eius passione dictū est supra .viiȷ̄. kalen. ianuariȷ̄. Que cū xp̄iane eēnt ⁊ p̄fecti monitis obedire nollēt: in cubiculo eas reclusit vbi coq̄ne vtēsilia suabantur. Et cū in eaꝝ amorē exardesceret: eo ꝙ pulcherrime essent: ad eas nocte intrauit vt suā libidinē exerceret. Sed in amentiā versus putans se tractare v̄gines: carbones patellas caldarias ⁊ similia amplexās osculabaf. ⁊ ex hoc satiatus ⁊ deformis ad modū exiens a seruis putarur in demoniū versus: ⁊ verberibꝰ afficitur. Cūqꝫ imperatorē adisset vt de hoc cōquereref suspicantibꝰ cūctis: ꝙ in furiā versus eēt: virgis percutif: facie cōspuif: luto ⁊ puluere in ip̄m ꝓiectis deteriꝰ fedaf. Et q̄ oculi eis tenebanf ne se talem vt erat aspiceret: mirabaf cur sic oēs eū vituperose tractarēt: videbaturqꝫ sibi ꝙ ip̄e ⁊ oēs aliȷ̄ albis induti essent. Cuꝫ aūt sic se deformē ab aliȷ̄s didicisset: putās ꝙ puelle magicis sic euꝫ artibus ludificassent. Iussit eas corā se expoliari vt saltē nudas aspiceret: vestibꝰ autē earū corporibꝰ adherētibus: nullatenus spoliari poterūt. Ip̄e v̄o adeo dormitauit ꝙ a pulsantibus excitari nequibat. Hec audiens diocletianus virgines tradidit sisinnio comiti puniendas. Qui primo hyrenē auditā vti magis iuuenculā carcerauit. Agapē v̄o et chioniam ignibus immisit. Statimqꝫ virgines orantes spiritū emiserunt. Corpora v̄o illaruꝫ ⁊ vestimenta ac capilli oīno intacta ab igne mā serunt. Quarū corpora anastasia earū secundū seculū dn̄a sepeliuit .iiȷ̄. non̄. aprilis.

¶ De sctō Euagrio presbytero. Cap̄. xxviii.

EUagriꝰ presbyter duorum macariorū discipulus fuit. Hic a gregorio nazāzeno diaconus ordinatus: ⁊ cū eo in egyptū descendens: viros monasticos inspiciēs relicto seculo vitā illoꝝ est imitatꝰ. Qui dū a sacerdotiū eēt: ⁊ pulcherrimꝰ corꝑe in vrbe resideret a senatore propter vxoris zelotypiā nouit sibi mortē parari: eo ꝙ eidē familiarissimꝰ eēt. Sed diuīa monitꝰ visione heremū perēs duoꝝ macarioꝝ successi

ue discipulus factus est. De hoc heraclides ret tulit q̄.xiiij.annis in abstinentia vixit:panis et olei modicū sumēs. Qui dū de carnis concupiscentia tentaret:tota nocte in puteo stabat tpe hyemali:vt carnes gelu cōstringerentur. Aliqñ etiā spū blasphemie tactus.xl. dieb⁊ sine tecto permāsit. A demonibus etiā pluries verberatꝰ est. ¶ Die quadā tres maligni spūs i specie clericoꝝ eidē abstiterūt contra fidē catholicam disputātes:quoꝝ vnus se arrianū:scōs eunomianum:tertius apollinariū se dixit: quos oēs ipe ipse dei sapiētia superauit. ¶ Cum ecclesie claues deperissent:ipe ostij partem illā quam claues introibāt signauit: statimq̄ fores aperuit. Cuidā etiaz discipulo oīa q̄ sibi p annos. xviij. euenerūt:ante illud tp̄s sibi futura p̄dixit. Per annos.xvi.neq̄ carnes:neq̄ coctū:neq̄ pomū: neq̄ q̄cq̄ viride comedit:nec balneo vsus fuit. Et cū āno.xvi. ꝓpter stomachi passionē sibi necessitas esset coctū comedēdi:panē non tetigit: sed oleravel lenticulā biēnio degustauit. Artes q̄ꝫ ⁊ fallacias demonū ⁊ spirituuz differentias subtiliter nouit. Appropinquās neci : sed tm̄ p duos annos antea se a carnali impugnatiōe liberatū fuisse dixit. Etateq̄ lōgeuus sub imperatore valente e seculo migrauit.iij.noñ. aprilis. Huius discipulꝰ palladius fuit. ¶ Hic sanctus diuina ⁊ humana lr̄atura clarus aduersus octo p̄ncipaliū vitioꝝ suggestiones:quas aut p̄mus aduertit:aut inter p̄mos didicit octo ex sacraꝝ lr̄aru testimonijs libros opposuit. Ita vt vnaqueq̄ suggestio ꝯtra se habeat testimoniū:quē librū ex greco in latinū ꝟtisse se tradit gēnadiꝰ. Scripsit ⁊ anachoritis simpliciter viuētibus librū centū sentētiarū p capl'a digestū. Eruditis ꝟo ⁊ studiosis q̄nq̄ginta quē etiā de greco idez gēnadius trāstulit in latinū. Supiorē ꝟo iādudū trāslatū correxit. Scripsit ⁊ cenobitis sinai montis doctrinā vite cōis. Uirgini deo sacrate libellū edidit religioni sue ꝯuenientē ac sexui. Paucas etiā sentētiolas obscuras valde ⁊ solis monachoꝝ cordibꝰ cognoscibiles ondit. Quas etiā gēnadius ex grecis latinas fecit. Scripsit ⁊ alios duos libros valde vtiles. Quoꝝ vnꝰ de actuali vita monachis ititulat. Alter ꝟo cognitionalis. Hec Gēnadius de viris illustribus.

¶ De sancto Euagrio epo. Cap.xxix.

Euagrius p̄sbyter alexandrinus: ⁊ postmodū antiochenꝰ ep̄s vir acris ⁊ p̄stātis ingenij ⁊ discipulꝰ athanasij alexādrini ep̄i fuit. A quo ⁊ p̄sbr̄ ordinatꝰ est. Hic vitā beati antonij ab eodē athanasio in greco scriptā in latinū cōuertit sermonē. Dū adhuc p̄sbyter eēt diuersoꝝ tractatꝰ beato misit hieronymo:vt ipe libro de illustribus tradit. Qui etiaz sanctitate insignis antiochie quiescit.

¶ De sancto Isidoro episcopo ⁊ confessore. Cap.xxx.

Isidorus episcopꝰ hispalen̄. que ciuitas est hispanie ex eisdē hispanijs oriūdus tēpe heraclij imperatoris:sanctitate claruit ⁊ doctrina: vt ait Sigibertꝰ. Qui multa volumina ecclesie dei vtilia cōdidit:videlꝫ Soliloquioꝝ libros duos. Sententiarū libros quattuor. Sinonymoꝝ libros viginti. Ethymologiaꝝ libros viginti. De officijs libros duos. Cōtra iudeos ad sororem florentianā libros duos. De significatiōe noui ⁊ veteris testamēti ad orosiū libros duos. Allegoriarū in quinq̄ libros moysi libros q̄nq̄. In iosue vnū. In librū iudicū vnū In libros regū: librum vnū. De corpore ⁊ sanguine dñi librum vnum: ⁊ plura alia. De origine officiorū libros duos. Itē librū differentiarū. Itē de vita ⁊ obitu sanctoꝝ q̄ dñz p̄cesserūt. Itē de natura rerū. Itē librū artiū. Itē librū de summo bono. Itē extat ⁊ liber decretoꝝ apostolicoꝝ romanorum pontificū canonūq̄ cōciliorū:q̄ p successiones temporꝫ diuersis locis p orbē a catholicis episcopis celebrata sunt: que omnia grandi ⁊ insigni volumine compinxit. Ex quo cōstat yuonis prepositi beluacen̄. ⁊ gratiani decreta:vt plurimum fuisse decerpta:vt dicit Uincētius. Quieuit hispali vita ⁊ doctrina prefulgidus p̄die nonas aprilis:ibiq̄ iacet humatus.

¶ De sancto Ambrosio cōfessore. Cap.xxxi.

Ambrosiꝰ diaconus martionis primū labe infectus:postmodū ab origene correptꝰ christiane fidei confessor euasit. Et in eruditione ꝟbi dei studium feruens adhibuit: atq̄ cōfessionis dominice gloria insignis fuit. huius solerti studio ⁊ flagranti industria vi precū ⁊ obsecrationum coactus origenes infinita ferme dictauit volumina. Notarios nempe scriptores et scriptores puellas scribendi peritia apprime eruditas exhibuit : et sumptui necessaria affatim ministrauit. Ipsum etiam elegantis ingenij fuisse epistole ipsius ad origenem date indices sunt. Obijt ante mortem origenis: vt dicit Hieronymus libro de illustribus: ⁊ de hoc eusebius.vi. ecclesiastice hystorie mentionem facit. Quieuit autem in domino pridie noñ.aprilis.

¶ De sctā Hyrene virgine ⁊ mar. Cap.xxxij.

Hirenes virgo ⁊ martyr soror sanctaꝝ Agapis et chionie: de quibus superius dictū est tertio nonas aprilis. Postq̄ predicte soro

res sue a comite sisinnio martyrizate fuerunt: cū eēt ceteris iunior die tertio de carcere educitur: in quo reclusa detinebat. Quā comes nudatā iussit ad lupanar duci: vt oīb⁹ ꝓstitueret. Cum aūt duceret: apparuerūt ministris duo angeli duoꝝ militū quos illi cognoscebant facies pretēdentes: mādantes satellitib⁹ ex parte comitis: vt hyrenē ad lupanar nō inferrēt: sed eā ad talis mōtis cacumē deducerēt. Qđ dum illi ꝑfecissent: ꝛ hec comes q̇ nihil de hoc illis mandauerat didicisset: iratus ista magie deputans ad montē illū ascēdit. Et tota die gyrans supcilium ꝛ hyrenē quidē aspiciēs: sed ad eā pertingere nō valens: arcum tetēdit: ꝛ sagitta directa ipam in corde ꝑcussit. Cuius etiā corpus iuxta sorores suas anastasia sepeliuit noñ. aprilis.

¶ De sancto Sixto primo papa et martyre. Cap. xxxiij.

SIxtus papa huius nois p̄mus natione romanus ex patre pastore de regione via latina: alexādro p̄mo pape in ep̄atu successit: ꝛ sedit annos. x. mēses iiij. dies. xxi. Hic cōstituit vt p̄fatione completa chorus hymnū angelicū decātaret: scꝫ sanctus sctūs sctūs dn̄s deus sabaoth ꝛc. ꝙ mysteria sacra nō tāgerent: nisi a mīstris altarꝭ. Cōstituit etiā vt corꝑale nō fieret ex syrico nec pāno tincto: sed de purissimo lino cōtexto: quia corp⁹ dominicū in syndone alba ꝛ mūda inuolutuꝫ fuit. Et vt mulier vasa sacrata altaris: nec pallas auderet cōtingere. Insuꝑ cōstituit vt quisq̄s episcoporum ad sedē apostolicā vocatus esset: rediens ad ecclesiā suā nisi cum lr̄is papalib⁹ nō susciperetur. Qui etiā sub adriano imperatore martyrio coronatur: foras muros vrbis via que apia nūcupat. viiij. idus aprilis. Et cessauit episcopatus dies duos. Et sepultus est ꝓpe altare beati petri in sepulchro in quo requiescūt linus: cletus: anacletus: ꝛ euaristus. Et licꝫ sit tātoꝝ martyrū altare tamē solius sixti nūcupat. Hic enī seuiēte vbiq̄ persecutiōe xp̄ianis in gallia poscentib⁹ vt aliquē virū dirigeret: qui pene iā fidei lucernā extinctā accēderet: misit ꝑegrinū ep̄m romanū pluribus ei associatis: qui multis ibidē cōuersis martyrio coronat⁹ est: vt dicet in eius passione. xviij. kalen. iunij.

¶ De scto theodoro ep̄o ancyrano. Cap. xxxiiij.

THeodorus ancyranus ep̄us galatie fuit: vir clare sapientie ꝛ sanctitatis insignis. Hic aduersus nestoriū redargutionis ꝛ cōfutationis edidit librum veritatis catholice protectorem: arte dialectica ordinatū: multis vtens assertionib⁹ anteq̄ scripturarū poneret testimoniū. Quieuit aūt in dn̄o. viij. idus aprilis: vt ait gemnadius libro de illustribus.

¶ De sancto Theodoro presbytero et confessore. Cap. xxxv.

THeodorus antiochene ecclesie presbyter vir moꝝ honestate ꝯspicuus: sciētia clarus: ꝛ lingua disertus: aduersus apollinaristas ꝛ anomeos. xv. de incarnatione dn̄i composuit libros. Claruit q̄ꝫ theodosij p̄mi imperatoris tēporib⁹. Hec gemnadius vbi supra.

¶ De scto Egesippo cōfessore. Cap. xxxvi.

EGesippus gente iudeus: sed ad christi fidē cōuersus vir sanctissimus: sub adriano ꝛ antonio principib⁹ floruit: vicinusq̄ꝫ apostolorū tēporib⁹ fuit. Qui traditionem apostolice predicationis: et omnium ecclesiasticorum actuum a passione dominivsq̄ꝫ ad suam etatem: texuit hystorias: vt quorum vitam sectabatur dicendi quoq̄ꝫ exprimeret characterem: multaq̄ꝫ ad vtilitateꝫ credentiū hinc inde congregans quinq̄ꝫ libros composuit. Iudaicam etiam hystoriam a mathathia sumens exordium vsq̄ꝫ ad belli iudaici sub Vespasiano et Tito initi finem: eleganti sermone digessit. Aduersum idola disputās quo p̄mo errore creuissent hystoriam edidit: cōmentariorū librum composuit. Asserit se venisse sub aniceto romā et vsq̄ꝫ ad eleutherium perseuerasse: qui dicti aniceti fuerat diaconus: vbi et diem vite clausit extremum. vij. idus aprilis. Hec Hieronym⁹ libro de illustribus.

¶ De sancto Dionysio episcopo corinthiorum. Cap. xxxvij.

DIonysius episcopus corinthiorum temporibus marci antonij ꝛ lucij aurelij cōmodi imperatorum floruit. Cuius eruditione et gratia quā habuit in verbo dei: multi fruūtur vsq̄ꝫ hodie. Multas enim texuit epistolas christiane fidei rudimenta continentes. Hui⁹ enim doctrina: non solum proficiebat populis quos regendos susceperat: sed etiam procul positis: quibus per suas epistolas se presentem reddebat. Extant nempe eius ad lacedemones scripta. Item ad athenieñ. Item ad nicomedeñ. Item ad cortineñ. et ceteras crete ecclesias. Scribit etiam ecclesie asinadrine ceterisq̄ꝫ ponti ecclesijs. Item ad gnosites et phinitū eoruꝫ episcopum. Ad sotherum etiā romanū episcopū direxit epistolā. Scripsit et ad chrysophoram sanctam feminam vnam. Dormit corinthi quiescens in pace sexto idus aprilis. Hec Hieronymus vbi supra.

¶ De scto Perpetuo ep̄o. Cap. xxxviij.

Perpetuus ep̄us turoneñ. admirande ſanctitatis vir extitit. Cuius opere tēplū ſuper corpus ſancti Martini ep̄i perfectum eſt. Eiuſq; ſacra membra de loco vbi fuerant primitus tumulata ad locū vbi nunc venerātur cōdigne tranſlata ſunt. Huius depoſitionis dies recolitur. vi. idus aprilis: vt in martylogio ſcribitur vſuardi ⁊ adonis.

¶ De ſancto Procoro diacono ⁊ martyre. Cap̄. xxxix.

Procorus diaconus ⁊ martyr de. vij. primis q̇ ab apoſtolis electi ſunt: vt dicit. Actuū vi. vir fide ⁊ miraculis preclariſſimus apud antiochiam paſſus eſt: vt dicit hieronymus in martylogio. Hic vt ipſemet de ſe ſcripſit nepos fuit ſancti ſtephani prothomartyris ⁊ comes iohannis euangeliſte cum ad predicandū miſſus fuiſſet in aſiā: cum quo multo tēpore manēs factus eſt ep̄us nicomedie bithynie: vbi poſt multorū conuerſionē ab eodem apoſtolo miſſus eſt antiochiam ad predicandum: vbi martyrio coronatus vitā finiuit. v. idus aprilis: ibiq; in pace quieſcit.

¶ De ſanctis ſeptem virginibus ⁊ martyribus. Cap̄. xl.

Septē virgines ⁊ martyres ſacratiſſime apud ſirinium ciuitatem martyrium paſſi ſunt. Que dato ſimul precio ſanguis vitā mercate ſunt eternā. v. idus aprilis: vt ſcribit ado.

¶ De ſancto Ezechiele ꝓpheta. Cap̄. xli.

Ezechiel propheta terti⁹ ex q̄tuor maiorib⁹ qui eccleſiaſtici. xlix. capitu. inter ſanctos priſci temporis expreſſe commemoratur: fuit oriundus de terra ciſore filius buzi: ſacerdos ⁊ ipſe ſicut hieremias de genere ſacerdotū. Hic in babylonem ductus eſt cum ioachim rege iuda ⁊ mardocheo a nabuchodonoſor rege poſtq̄ daniel ⁊ ſocij eius tres pueri iam tranſlati fuerant. Habitauitq; Ezechiel iuxta fluuium chobar: qui in anno. xxx. etatis ſue in quinto anno tranſmigrationis ioachim in quarto menſe in quinta die exoſus eſt prophetare ad concaptiuos. ¶ Eodem autem tempore prophetauit quo et hieremias: licet hic poſterior: et ille in iudea: hic in chaldea. Cauſa autem eius ꝓphetie fuit hec. Legerāt enim iudei in epiſtola hieremie ſibi directa duraturam captiuitatem. lxx. annis. Et ideo flebant exilij prolongationem. Preterea murmurabant aduerſus dominū: ꝙ fraudulenter eos de terra ſua eieciſſet. Dixerat enim per os hieremie prophete remanentes hieruſalē perituros: eis ꝟo q̇ ſe traderēt ſeruo ſuo nabuchodonoſor bona pollicebatur. Nunc in contrariū res relapſa erat. Florebāt eñi qui remanſerāt: ⁊ ipſi iugo ſeruitutis premebātur. Erant quoq; inter eos: qui dicerent: quia dum ſeruierant militie celi bonis omnibus abundabāt: ex quo ceſſauerant perierent gladio fame ⁊ peſte. Adhuc prophetauit ezechiel euerſionem vrbi hieruſalem ⁊ templo dñi incendium imminere: et eos qui remanſerant in vrbe fame perituros et extra vrbem gladio: eos autem qui viui traherentur grauem paſſuros ſeruitutē: ipſos autē in pace quaſi libera ſeruitute māſuros. Ut aūt auctoritatem preberet ezechieli: dñs preoſtendit ei quaſdam viſiones ſimilitudines: ſcilicet hominis: leonis: vituli: ⁊ aquile. Non ſolum ad preſignandum euangeliſtas: ſed vt oſtenderet deum iſrael dominum eſſe totius creature per hec digniora omne animal creatum intelligēs. Homo eñi preeſt ceteris animātib⁹: aquila rex eſt auium: leo ferarum: bos iumentorum. Sub animalibus ꝟo vidit rotam in medio rote: vt oſtenderet circūuolutionē omnium elementoꝝ in domini eſſe poteſtate. Et ſuper hoc vidit firmamentum coloris ſaphirini: ⁊ ſuper firmamētum erat ſimilitudo throni: et ſuper thronum quaſi aſpectus hominis ⁊c. que in eius prophetia longa narratione ⁊ ſubtili viſione texuntur. ¶ Poſtq̄ autē hieruſalem deſtructa eſt ⁊ tēplū combuſtū: ⁊ iudei in captiuitatē babylonis cū ſedechia rege trāſlati: nūci⁹ venit ad ezechielē: in babylonē q̇ hec ei narrauit de quo nūcio venturo ipſe predixerat veſpere precedenti. Et tūc iudeis lamentantibus ꝙ ſpes eorum periſſet: ⁊ ꝙ omnino nūq̄ reſurgerēt: prophetauit eis: ꝙ dominus eos tolleret de omnibus gentibus ⁊ congregaret de terris: ⁊ reduceret ad terraꝫ ſuam. Et preterea in cōſolationem gentis ſue predixit eis calamitates futuras circunſtantium nationum que eis aduerſate fuerant. i. filiorum amon: moab: edom: philiſtinorū: tyri: ſidonis: egypti: ⁊ ethiopie. ¶ Iſte propheta ſignum dedit populo in fluuio chobar: vt quādo deficeret: ſuſtinerent deſolationem terre ſue. Tuncq; ſperarent ad hieruſalē quando inūdaret. Cum autē conueniret plurima multitudo captiuorū ad fluuiū chobar: ⁊ chaldei rebellionem timerent irruerunt ſuper eos. Ipſe ꝟo ꝓpheta precibus ſuis ſiſtens aquas fluminis ſuper aquas ambulans cū omni multitudine ad alteram ripam ſe recepit. Et quotquot eū preſumpſerunt ſeq̇ ſubmerſi ſunt. Et per orationē ſubito largā piſcium copiam eſurienti populo preſtitit ad veſcendū. Sepe quoq; multis deficientibus vitam reſtituit. ¶ Poſtea ꝟo in chal-

dea conſtitutus inter concaptiuos legis tranſgreſſores iudicauit: ⁊ precipue quoſdā de tribu dan ⁊ gad ꝙ in deum committerent impia: legis perſequendo cuſtodes ⁊ fecit: vt dicit epiphanius contra eos prodigiū magnū: quia filij eorū ⁊ vniuerſa pecora a ſerpentibus perierūt. Et predixit: ꝙ tribus ille non reuerterētur ad propria: ſed in medie regionibus remanerent. Ob hoc exacerbati diſtraxerunt eū equis per crepidines ſaxorū: ⁊ excerebrauerūt eum. Sepelieruntqꝫ eum in ſepulchro ſem ⁊ arphazath in ſpelūca duplici. iiij. idus aprilis. Hec hieronymus ⁊ ioſephus ⁊ ex hiſtoria ſcholaſtica atqꝫ ex chronica gulielmi.

¶ De ſanctis pluribus martyribus. Cap. xlij.

MArtyres plurimi fuerunt illi: qui cū ſancto alexādro papa in eodē carcere tenebantur incluſi ſub cuſtodia quirini tribuni: de quo ſupra actum eſt. iij. kalen. aprilis. Qui cū vidiſſent qualiter ſanctus alexāder papa quirini filiam a gibbo ſanaſſet: ⁊ verba eius predicationis audiſſent: omnes ad Xp̄m conuerſi ſunt: ⁊ a ſanctis preſbyteris euentio ⁊ theodolo baptizati: ⁊ ab eodem pontifice confirmati. Et cum quirinus eis carcerē aperuiſſet: vt abirēt ſoluti: noluerūt abire: martyrij gloriā expectantes. Poſtꝙ autē aurelianus princeps quirinum tribunum martyrizari fecit: ⁊ hos omnes chriſtianos effectos cognouit: vetuſte naui impoſitos in altum mare deduci iuſſit: ⁊ illic ligatis ad colla lapidibꝰ in profundū demergi. Qui paſſi ſunt. iiij id. aprilis.

¶ De ſancto apollonio preſbytero ⁊ martyre ⁊ ſocijs martyribus. Cap. xliij.

APollonius preſbyter et martyr: vt ait hieronymus in vitis patrum: dum vitā magnificā ſanctitatis inter monachos egiſſet: ⁊ ſacerdos ordinatꝰ eſſet: perſecutionis tempore chriſtianos circuiens hortabatur. Qui tentus a paganis ⁊ in carcerē miſſus a quodam philemone cuſtode maximis conuitijs exprobrabatur. Quem tandem apollonius exēplo ſue mirabilis patientie ad xp̄m conuertit. Dum autē philemon corā populo et iudice ſe xp̄ianum eſſe clamaret: multis ab eo tormētis excaiatus eſt. Cum ꝟo deceptorē huiꝰ apolloniū didiciſſet: ip̄m corā ſe ductū vna cū philemone ignibus tradi iubet. Sed flamma illos in modū clibani circūdante nubes rorida de celo veniens ignem extinxit: ⁊ vterqꝫ omnino illeſus exiuit. Quo miraculo iudex cū multis de populo crediderunt. Hoc autē dum alexandrie prefectus audiſſet apollonium ⁊ philemonē ac oēs chriſtianos effectos in profundo maris demergi fecit: q̄d ſanctis illis baptiſmum fidei reportauit. Qui paſſi ſunt. iiij. idus aprilis. Quorum omnium corpora ab vndis ad litꝰ deiecta a xp̄ianis alexandrie digno ſunt honore tumulata: vbi multis miraculis clarēt.

¶ De ſancto Philippo epiſcopo creteñ. Cap. xliiij.

PHilippus epiſcopus creteñ. vrbis cortine. Cuius meminit dionyſius in epiſtola ſua: quā ſcripſit ad eccleſiam ipſius ciuitatis: inſignem aduerſus martionem edidit librum magniſqꝫ virtutibus et optimis ſtudijs preditus fuit. Floruit quoqꝫ temporibus antonini veri: ⁊ lucij aurelij imperatorū. Qui vita et doctrina clarens in ipſa ciuitate: quieuit in chriſto. iij. idus aprilis.

¶ De ſancto Euſtorgio ep̄o. Cap. xlv.

EVſtorgius epiſcopꝰ natione grecus ab imperatore cōſtantinopolitano legatꝰ ad mediolanenſes miſſus eſt. Qui tantum gratus extitit ciuibus: vt ipſo inde redeunte: cum ſedes vacaſſet ipſum archiepiſcopum eligerent. Sed ille incōſulto principe electioni noluit conſentire. Sicqꝫ conſtantinopolim redijt et imperatori quod factum fuerat nunciauit. Imperator ꝟo gratiſſimum habuit eumqꝫ conſecrandum mediolanum remiſit. Inſuper trium magorum corpora in arca maxima ſepulta: dudum de perſide cōſtantinopolim adducta euſtorgio pro munere conceſſit: que ſanctus in naui vſqꝫ ad portum detulit. Cum autem arcam cum corporibus curruí impoſuiſſet: ⁊ iunctis pluribus paribus boū eā trahere nō poſſent: diuina reuelatione due ſole iuuence paupercule mulieris deuote plauſtro appoſite leuiſſime currum trahebant: quarum vnam in itinere lupus occidit. Moxqꝫ ſanctꝰ epiſcopus lupo mandauit: vt vicē iuuence mediolanū vſqꝫ ſuppleret. Statimqꝫ lupus oī depoſita feritate manſuetus vehiculo ſe exhibuit ⁊ iūctus vna cū alia iuuēca mediolanū currū pertraxit vbi ſanctorū magorū corpora tumulata quieuerunt vſqꝫ ad tēpus federici imperatoris cognoīe barbaroſſa. Quo tp̄e mediolano euerſo arca dimiſſa ſctōꝝ corpa coloniā tranſlata ſunt. Sanctus aūt euſtorgius in pontificem cōſecratꝰ poſt laudabilia ſcritatis opa in dn̄o quieuit mediolani ſepultus. iij. idus aprilis.

¶ De ſancto Iulio papa ⁊ ꝯfeſſore. Cap. xlvi.

IVlius papa natiōe romanꝰ ex patre ruſtico marco ſecūdo romāo pōtifici in ep̄atu ſucceſſit: ⁊ ſedit annos. xi. mēſes ij. dies. viij. Hic cōſtituit vt nullꝰ clericꝰ ad cauſam in publico ducat̄ niſi in eccleſia.

huius pcepto orietalis epi thronos suscipere: z cōstituit vt oia monumēta chartarū ecclesiasticaꝝ rerū p romane eccl'ie fierēt primiscriniū. Cuius tēpore celebrata est pma synodus nicena. cccxviij. episcopoꝝ in qua damnata est heresis arrij qui asserebat filium minorē patre. Hoc eni factū est adhuc viuēte cōstantino augusto. Quo humanis exempto iulius papa exiliuz.x. annorū z tribulationes multas perpessus est a constātino augusto heretico. Tādē post mortez eius ad sedē beati petri cū gloria reuersus est. Fecitqꝫ duas basilicas: vnā in foro: aliā sanctiva lentini via flaminia. Quieuit in pace pdie idus aprilis: z sepult⁹ est in cimiterio calopodij miliario tertio ab vrbe. Et cessauit episcopat⁹ dies quindecim. ¶ Hic vnam de incarnatione domini ad Dionysium scripsit epistolam.

¶ De sancto zenone abbate. Cap. xlvij.

Zeno monach⁹ siluani abbatis discipulus fuit. De quo refert heraclides inter cetera eius virtutis et constantie insignia: ꝙ in ardentissimi solis egyptia regione steterit in caumate quinqꝫ diebus se desiccans in sole: vt ex hoc probaret vtrum tormenta tolerare posset. Et post mire penitentie opera migrauit in xpo pridie idus aprilis.

¶ De sancto Herminigildo rege et martyre. Cap. xlviij.

Herminigildus rex z martyr anno sexto tyberij secūdi imperatoris videlicz anno gratie cccccccv. martyriū passus est: qui leuuigildi regis visigothorū fili⁹ sigiberti regis filiā duxit vxorem. Ad cui⁹ suggestionē audita predicatione sancti leandri hispalesi. epi: ab arriana heresi ad catholicā fidez cōuersus ac more catholico baptizat⁹ est. Quē pater arrianus vt ad suā heresim rediret: z premijs suaderet z minis terrere conatus ē. Cūqꝫ ille in veritate fidei catholice constanter persisteret. Primo quidē eū pater regno puauit: rebusqꝫ oibus spoliauit. Deinde collo manibusqꝫ ferro vinctuz in arta custodia mancipauit. Qui omnia pro xpi amore contēnebat. Superueniēte ꝯo festiuitate paschali misit ad eum noctu perfidus pater epm arrianū vt de manu ei⁹ sacrilegā cōmunionē acciperet. Quod vir dñi nō solū facere renuit: sed etiā arriano epo dur⁹ exprobrauit. Ob hoc pater indignatus missis apparitoribus ipm in eodē carcere securi in capite ei⁹ cōfixa excerebrari fecit: sic regnū celeste rex et martyr intrauit. Ad cuius corpis tūbā nocturno tpe psalmodie cantus audiebant: z lampades accense a plurib⁹ videbant. Patrē ꝯo post filij occisionē mortis ei⁹ penituit: z ad fidē catholicā deuenisset; si gētis sue furorē nō formidasset: moriēs tñ recharedū filiū suū regem futurū scrō leādro pdicto epo cōmendauit: q̄ fratrē martyrē nō prez pfidū secut⁹ ab arriana peste ꝯuersus: ab eodē epo baptizat⁹ est: totāqꝫ visigothoꝝ gentē ad verā pduxit fidē. Passus est aūt scrūs herminigildus idibus aprilis.

¶ De sanctis Carpo episcopo z socijs martyribus. Cap. xlix.

Carpus eps: papyrius diaconus: z agathonica optima femina apud pgamū asie vrbē exēplo martyris pionij martyriū passi sunt tpe antonini veri z aurelij cōmodi impatoꝝ: vt in.iiij.lib.eccle.hystorie reperit. Cū quibus et iustinus vir mirabilis qui iā scōꝝ librū p defensione religionis nr̄e scriptū iudicib⁹ obtulerat remunerationē lingue fidelis z erudite martyre munus accepit: quodā pho crescēte nomine ei insidiante: quem sepius disputādo confuderat: qui passi sunt idibus aprilis.

¶ De sancto Iustino martyre Cap. l.

Iustin⁹ martyr de q̄ supra primo dictum est bacchiade Prisci fili⁹ ex vrbe neapoli palestine pbie nr̄e sectatoꝛ pluria scripsit volumina pro religione xpiana. Nā cōtra paganos volumē insigne ptulit: in quo de demonū natura testatur. Scripsit z aliud christiane fidei defensionem continens: quem marco antonio vero et fratri direxit. Antonio pio et filijs atqꝫ senatui apologeticū pro religione christiana conscripsit. Item libruz de monarchia dei. Dialogum contra iudeos et triphonem eorum principem doctorem illustrem. Item contra Martionem hereticum insignia duo cudit volumina. Item contra omnes hostes. Extat et aliud eiusdem: quod dicitur confutatio. Item aliud quod intitulatur psaltis. Item de anima in quo diuersas questiones inseruit. Hic a crescēte quodā christiani nominis blasphemo delatus: ꝙ christi fidei eēt sectatoꝛ in pergamo asie ciuitate martyrij palmam adeptus est idibus aprilis. Hunc putant aliqui trogi fuisse abbreuiatorem. Hec Hieronymus libro de viris illustribus.

¶ De sanctis Tyburtio z Ualeriano z Maximo martyribus. Cap. li.

Tyburtius z valerianus z maximus martyres passi sunt rome sub Almachio vrbis prefecto. Cū eni btā cecilia valerianū spōsuz suū z tyburtiū ei⁹

fratrē cōuertisset ad xp̄m: vt in eius passione dicet infra .x. kalen. decēbris. Tyburtiꝰ ⁊ valerianus elemosynis insistebāt ⁊ corpa martyrū sepulture tradebāt. Quos almachiꝰ tētos sibiqꝫ p̄sentatos interrogabat: cur facultates suas vilibꝰ psonis exhibebāt: ⁊ ꝓ suis sceleribꝰ dānatos sepeliebāt. Cui cū tyburtius rn̄deret: ꝙ optabāt illoꝝ ꝟuos fieri: qs ille dānatos appellabat. Et multa alia de glia future vite dixisset: tyburtiū amoueri fecit: ⁊ valerianū applicans ad sacrificia deoꝝ inuitauit. Ille ꝟo se vni deo sacrificare dicebat: cuius nomē exp̄mere nemo poterat. Iouē ꝟo adulterū ⁊ homicidā asserebat: quē almachiꝰ fustigari iussit. deinde ꝯ eos sententiā tulit: vt ad pagū iouis adducti si sacrificare ꝯtēnerēt capite cederentur: tradēs eos maximo corniculario vt sniam exeq̄ref. Qui cum eos duceret quasi illis cōpatiēs lamētabaf: cur ambo germani vitā ꝯtēnentes ad mortē q̄si ad epulas festinarēt. Tiburtiꝰ ḡ ⁊ valerianꝰ ceperūt ei future vite penas ⁊ gloriā reserare: ꝓmittētes maximo ꝙ si se purificari ꝑmitteret: in hora decollatiōis cerneret: cū q̄ta glia coꝝ aīe vitā futurā susciperēt. Maximꝰ ḡ a carnificibus obtinuit: vt scti martyres ad domū ipiꝰ in custodia ducerenf: et in crastinū decollādi ꝟuarenf: vbi tyburtiꝰ ⁊ valerianꝰ adducti maximū ī fide erudierūt: ⁊ mittētes ꝓ vrbano papa ⁊ ꝑ cecilia ipm baptizari fecerūt: totāqꝫ noctē in fidei sermonibꝰ deduxerūt: factoqꝫ mane scti martyres a cecilia cōfortati extra vrbē ad iouis pagū q̄rto ab vrbe miliario deducunf: ⁊ sacrificare nolētes gladio feriunf. Tūc maximꝰ adiuratꝰ dicebat: ꝙ viderat angelos pre sole fulgētes aīasqꝫ sanctoꝝ de corporibꝰ quasi sponsas de thalamo egressas in gremio suscipiētes ⁊ ad celos cum gloria deferētes: q̄ cū carnificibꝰ narrasset: plurimi crediderūt. Quod cū almachio nūciatum fuisset: iussit maximū cū oībus qui crediderant in eodē loco tādiu plūbatis cedi quousqꝫ spiritum excuterēt. Quorum omniū corpora sancta cecilia sepeliuit. xviij. kalen. maij.

¶ De sancto Maximo ep̄o. Cap. lij.

Maximꝰ ep̄s cōstantinopolitanꝰ tp̄e gratiani impatoris floruit: q̇ vir insignis p̄conij sanctitatis ⁊ doctrine. Inter cetera ipiꝰ memoranda aduersus arriū nobile volumē ꝓ fide nostra cōposuit: quod p̄fato p̄ncipi apud mediolanū obtulit: ⁊ clarus virtutibus in dn̄o quieuit. Hec Hieronymus de viris illustribus.

¶ De sanctis Olympiade ⁊ Maximo martyribus. Cap. liij.

Olympias et maximꝰ martyres passi sunt sub decio cesare in cordula ciuitate ꝑsarum. Qui cuꝫ tenuisset sctōs regulos abdon ⁊ sennē traditi sunt eidē ⁊ isti nobiles viri ꝑsarū: eo ꝙ essent xp̄iani. Quos deciꝰ p̄mo sine audiētia fustibꝰ cedi iussit. Deīde cū eis diceret vt facultates suas ꝓderēt: illiqꝫ aurū ⁊ argentum coꝝ xp̄ꝫ eē dixissent. Iterū eos fustigari mādauit: donec verberātes deficerēt. Et post h̄ xp̄m cōstātius cōfitētes plūbatis cedi fecit: ⁊ subsequenter in equuleo leuari: ac in lectis ferreis prunis subterstratis extēdi. Et cū hec oīa superassent tradidit eos vitellio anisio vicario suo. Qui nō cōsentiētes sacrificare dijs paganorū: quos demonia asserebāt: iussit securibꝰ eoꝝ capita tādiu cōtundi: donec spm̄ emiserunt. Corpora ꝟo ipoꝝ canibꝰ exposita q̇nqꝫ diebꝰ ab illis ꝑmanserūt intacta. Sed postmodū a quibusdā xp̄ianis de genere abdon ⁊ collecta sunt ⁊ in domo dictorum martyruꝫ in ipsa ciuitate sepulta. Qui passi sunt. xvij. kalen. maij.

¶ De sanctis Marone Eutycete et Victorino martyribus. Cap. liiij.

Maro eutyces ⁊ victorinꝰ martyres sanctā virginē flauiā domitillā neptē domitiani augusti: ⁊ spōsam aureliani filij cōsulis vna cū eius eunuchis cubicularijs. s. nereo ⁊ archileo in fide xp̄i instruxerūt: ⁊ ad baptismatis gratiam ꝑduxerūt. Postq̄ ergo nereus ⁊ archileꝰ a p̄dicto aureliano martyrizati fuerūt: vt in eoꝝ passione. iiij. idus maij dicef: maro eutyces ⁊ victorinꝰ apud eundē aurelianū accusati sunt: ꝙ maiorē cū eis familiaritatē haberet ipa ꝟgo: q̇ cū nereo ⁊ archileo habuisset: eo ꝙ ipaꝫ in xp̄m credere docuissent. Quapropter īpetrauit aurelianus ab impatore: vt p̄dicti viri ducerenf ad exiliū in insulā pōtiānā: vbi cū dudū fuissent cum beata flauia domitilla. Inde postmodū educti: aureliano comiti in ꝟuitutē traditi sunt. Quos ille vti ꝟuos ꝑ sua p̄dia diuisit vt terrā colerēt. Eutycetē q̇dē miliario ab vrbe. xvi. via numētana: victorinū. lx. via salaria: ⁊ maronē. xxx. eadē via. Et quibꝰ eutyces filiā ꝯductoris sui vexatā ab īmūdo spū liberauit: victorinꝰ loci vicedn̄m paralyticū sanauit: maro curatorē ciuitatꝭ septēpedis ab hydropisi eripuit. Que dū aurelianꝰ audisset missis famulis eutycetē ī media via vsqꝫ ad mortē cedi fecit: vbi ⁊ a xp̄ianis sepultus est. victorinꝰ aūt ipsius dn̄i sui mādato apud cecilias vbi sulphuree aq̄ emanāt: capite deorsuꝫ ī eisdē aq̄s triduo suspēsus expirauit. In amiternina ciuitate sepultꝰ: maro ꝟo cū saxū grāde qd̄ vix .lxx. hoīes pēsare potuerūt: in hūeris facil'r q̄si paleas deportasset ad duo miliaria: ibidē capite cesus ē. Et in eodē saxo corpus ipius a fidelibꝰ: q̇ viso miraclo crediderāt recōditū ē. Hoꝝ passio. xvij. kal'. maij celebraf.

¶ De sanctis Calixto ⁊ Carisio ⁊ socijs martyribus. Cap. lv.

CAlixtus et carisius ꝛ alij septẽ cõsocij eorũ apd ciuitatẽ corithũ martyriũ passi sunt. Qui oẽs ꝑ confessiõe noĩs xp̄iani in pelago demersi ꝑpetuas triumphi palmas a dño percipere meruerũt. xvi. kalendas maij: ve dicit ado.

❡De sanctis decẽ ꝛ octo martyribus. Cap̄. lvi.

DEcem ꝛ octo martyres in ciuitate cesaraugustana martyrium passi sunt. Quorũ noĩa sunt hec: quintilianus: cassianus: saturninus publius: vrbanus: martialis: faustus: successus: felix: ianuarius: primitiuus: euotus: cecilianus: optatus: frõto: lupertus: apodemus: iulius. Hi omnes sub daciano hispaniarũ presi de diuersis affecti penis atq; interfecti sunt. xvi. kalendas maij.

❡De sancto aniceto papa ꝛ martyre. Cap̄. lvij.

ANicetus papa ꝛ martyr natione syrus ex patre iohãne: pio romano põtifici in ep̄atu successit: ꝛ sedit annos. ix. menses. iij. dies. iiij. Hic constituit vt clericus non nutriat barbã: nec comã: ꝛ habeat coronam ad modũ spirule: cõstituit etiã ꝙ ep̄s non debeat cõsecrari: nisi adminus a tribus ep̄is. Si aũt archiepiscopus debeat consecrari omnes prouinciales ep̄i debeant adesse: sicut omnes teneñ ei obedire. Item statuit vt si aliquis episcopus haberet aliquid cõtra suum archiep̄m: nõ alio est deferendus: nisi ad primatẽ: vel ad sedẽ apostolicam. Et vt nulli archiep̄i primates vocenꝫ: nisi illi qui primatũ tenẽt ciuitatũ: quarũ ep̄os apostoli: vel eorum successores regulariter patriarchas statuerũt: sed metropolitani vocenꝫ. Hic fecit ordinationes. v. per mensem decẽbrium: presbyteros. xvij. diacones. iiij. episcopos per diuersa loca. ix. Qui tempore seueri ꝛ marci imperatorum martyrio coronatur. Et sepultus est ĩ cimiterio calixti via ap̄ia. xv. kal. maij. Et cessauit episcopatus dies. xv.

❡De sancto Mapalico ꝛ socijs martyribus. Cap̄. lviij.

MApalicus martyr cuꝫ pluribꝰ alijs passus est apud aphricam ciuitatẽ tagasteñ. De quo beatus cyprianus in epistola ad martyres ꝛ cõfessores multa laudabilia scripsit: et ꝙ martyrium suũ prophetica voce predixit. Qui omnes martyrio coronati sunt. xv. kal. maij.

❡De sancto heleno habate. Cap̄. lix.

HElenus abbas cum in heremo habitaret ꝛ cũ fratribꝰ cibaria deferret aggrauatus pondere onagros vidẽs eis precepit: vt in xp̄i noĩe vnus eorũ eiꝰ sarcinam portaret. Quod ꝛ factũ est: vno ex illis sarcinam ad locum constitutũ cũ mãsuetudine deferente. Alio tp̄e inuenit fratres diem dñicum minus solenniter celebrantes: quia sacerdotis cõmunione carebant. Et dum iret ꝑ sacerdote crocodilũ in flumine reptum ascendit: ꝛ suꝑ ipsum flumen trãsiens ad cellã presbyteri venit: quẽ secum adduxit: ꝛ flumen vt prius trãsiuit. Dũq; sacerdos timore serpentis fugeret scrũs illum signo crucis dissepsit: sicq; de cetero p̄sbyter securus ad fratres accessit. ❡Iuuenis helenũ ad heremũ secutꝰ grauiter de carnis vitio tentabatur. Ille ṽo digitum in arena circa cellam iuuenis duxit: ꝛ circulum fecit: ac demonibus ne signum illud pretergrederẽtur expresse mandauit: moxq; frater a tentatione ex inde securus permansit. Dum aũt fratres vndiq; ad eum venirent: continue iuuenis incognitus eidẽ apparebat: ꝛ cibos ꝑ aduenis deferebat: ac illico abibat. ❡Dum semel cum quodã heretico disputaret: ꝛ argumẽta eius ferre nõ posset ignem accendi fecit: vt quis eorum igne non vtereꝫ: fidem habere verã probareꝫ. Quẽ helenus intrans dudum in flammis illesus ꝑmansit: ꝛ intactus exiuit. Hereticus ṽo intrare nolens confusus abijt. Dormiuit in xp̄o vir sanctus. xv. kalen. maij: hec heraclides.

❡De sancto paulo abbate. Cap̄. lx.

PAulus abbas ĩ libya quingẽtos mõachos habuit quos monitis salutaribꝰ ꝛ exemplari vita in viã salutis direxit. Qui diebus singulis: nec cibum sumebat: nec manibꝰ operabaꝫ: donec. ccc. oratiões deo solueret genuflexo: quas numero lapidũ ponebat: ꝛ ad singulas orationes lapides in sinum remittebat: vt dicit heraclides: ꝛ ip̄e ĩ xp̄o pausauit die quo supra videlꝫ. xv. kalen. maij.

❡De sanctis Eleutherio ep̄o ꝛ Antia martyribus. Cap̄. lxi.

ELeutheriꝰ ep̄s ꝛ antias mater eius passi sunt rome sub adriano imperatore: cuius pater nobilis senator: dũ decederet: matri puerũ cõmedauit. Illa ṽo xp̄ianissima filiũ sacris litteris erudiẽdũ cuidã ep̄o tradidit. Qui iuuenẽ eruditũ de oĩbus annoꝝ. xij. in diaconẽ ordinauit: deinde annoꝝ. xviij. ad sacerdotiũ ꝓmouit: deinde cũ multis clareret signis annoꝝ. xx. ad petitionẽ multoꝝ ipsum in apulia ep̄m cõse

crauit. Adrianus igitur de partibus orientis ro mam veniēs audiens eleutherij famā: misso fe lice comite eū ad se in vrbē adduci mandauit. Sanctus vero comitē ad xp̄m cōuertit: et veniēs secum ad vrbem in via baptizauit. Et presenta tus adriano imꝑatori cū xp̄m dn̄m confiteret: suꝑ lectū ereum extensus est igne subtermisso: quē imperator mortuum existimās deponi fe cit. Et videns ipsum constantiorē effectū: ip̄m in craticula poni iussit carbonib⁹ substratis ac oleo desuꝑ infuso. Statimq̄ ignis extinguitur et craticula refrigeratur. Post hec in sartaginē mittit plenam oleo et adipe liquefactis: in qua sicut in prato rore madefato ꝑmāsit. Tūc adria nus consilio corebori prefecti: ipsum in furnuz accensum immitti mādauit: in quo die integro oīno illesus fuit: et omnino inustus inde exiuit. Quo miraculo prefectus cōuersus est. Quē im perator in eodē clibano misit: sed et ipse illesus permansit: tūc imperator prefectū decollari fe cit: cui vnda sanguinis ꝓ baptismate fuit. Eleu therius vero postq̄ dieb⁹ plurimis in custodia de tentus fuisset: inde eductus iubente alexādro quattuor equis indomitis pedibus alligat: qui stimulis ferreis sub caudis eoꝝ positis ad cur sum incitabant: vt sic ip̄m ꝑ inculta et arida lo ca ꝑtrahētes minutatim ei⁹ mēbra dirūperēt. Angelus aūt dn̄i equos mitigauit: et eleutheri um solutū ad mōtem excelsum duxit: ad quē om nes fere siluarū cōuenientes eidē mitissime fa mulatū prebebāt. Que cū a q̄busdā venatorib⁹ qui hec in ip̄o mōte feras persequētes cōspexe rant: imꝑatori nunciata fuissent: misit apparito res armatos: vt eum cōprehēderent: quē mor tuū existimabat. Quorū plurimos cōuertit ad xp̄m: cū quib⁹ etiā venit ante adrianū: quē ille in amphitheatrū mitti fecit: et leenā ei laxari. Illa vero sancti pedib⁹ ꝓuoluta eū oīno nō teti git: inde dimittit eidē leo ferocissimus: qui ip̄e mitissimus effect⁹ sanctū pedibus amplexat: ꝓpter q̄d multi gētiliū in dn̄o crediderūt. Or taq̄ seditiōe inter paganos et cōuersos ad xp̄z plus q̄ quingenti de pp̄lo interfecti sunt. Q̄d imꝑator videns eleutheriū decollari precepit. Mater vero ei⁹ antias: que eū secuta fuerat: dū suꝑ corpus filij deflendo corruisset: deprehen sa ab adriano q̄ xp̄iana esset: ab eodē et ip̄a pari ter decollat. Quorū corpora ciues apulie ad eo rum ciuitatē trāslata ibidem honorifice condi derunt. Qui passi sunt. xiiij. kal. maij.

¶ De sctō apollonio senatore et mar. Cap. lxij.

APollonius senator romane vrbis cōmodo i peratoria sctō ꝓditus q̄ xp̄ianus esset. Iussus quoq̄ vt fidei sue ra tionē redderet: insigne volumē christianitatis cōposuit: quo in senatu recitato sententia eorū pro christi fide penam capitalem excepit. xiiij. kalen. maij. Hec Hiero. de illustribus.

¶ De sancto apollonio abbate. Cap. lxiij.

APollonius abbas ha bitauit in spelunca in finibus hermopo lis pater quingentorū mona chorū: hic annorūz. xv. secessit ad heremū: et. xl. annis ibi cō uersatus est: cui semel dn̄s ap parēs dixit: vt mitteret manū in sinū suū et quic q̄d cōprehēderet ꝯstrīgeret: et sub arena obrue ret. Ille vero ꝑuissimū ethyopē tenuit: qui se de monē suꝑbie sp̄m esse dixit: quē ille in arenā de mersit. Factaq̄ est vox ad eū de celo: q̄ exinde q̄ q̄ petita obtineret. Cū aūt die pasche paucos panes et olera sicca ad refectionē haberet: dixit fr̄ibus suis: vt q̄sq̄ q̄d vellet a dn̄o postularet. Premissaq̄ orōne ab oīb⁹ oīno incognitis et in uisis poma et fructus oīm generū alias in par tibus illis nunq̄ reperta miri sapori apportan tur panesq̄ cādidissimi cū lacte et alioꝝ victua liū copia ministrant. Ratorib⁹ vero subito nusq̄ cōparētib⁹ cibaria illa fr̄ibus vsq̄ ad pētheco sten satis fuerūt. Cuidā quoq̄ fratri petēti sibi a deo dari humilitatis et māsuetudinis gr̄az: q̄d petierat īpetrauit. ¶ Orta maxia fame: m̄ltos locoꝝ illoꝝ h̄itatores cū paruulis et cōiugib⁹ ad se recurrētes: trib⁹ solis sportulis panū que vix ad esum fratrū vno die sufficerēt ꝑ. iiij. menses indefinēter sustentauit. ¶ Cū quidā ei⁹ carna lis frater a iuliano imꝑatore capt⁹ esset accessit ad cōsolādū eū: et a tribuno reptus cū eodē in clusus est: media aūt nocte angel⁹ ianuas ape ruit: et luce desuꝑ īfusa celesti oēs detētos libe rauit. Qui postmodū predicās m̄ltos xp̄ianos cōfortauit: et iuuenē noīe philemonē se deriden tem ad xp̄m cōuertit. Et post multas exhorta tiones pluribus factas ad heremū rediit: et in sctā ꝯuersatione vitā finiuit. Hec heraclides.

¶ De sancto apollonio cōfessore. Cap. lxiiij.

APollonius confessor cuz nullā artem sciret: cibaria et medica mina laborantibus ex propria pecunia cōparabat singulaq̄ monasteria vsq̄ ad horā nonā quasi quottidie circuibat: et lā guentib⁹ ministrabat. Hec Heraclides.

¶ De sctō Leone papa. x. et cōfessore. Cap. lxv.

LEo papa pa huius nomi nis decimus na tione alleman⁹ de lothoringia damasco secūdo romano pōti fici i episcopatu romano suc cessit: et sedit annos. v. mēses ij. dies. vi. rōani eīn ex praua consuedine: postq̄ ab impera

tore henrico.ij.petissent sibi pontificē dari : cū
nullū teutonicorū: vt ad hoc reciperet: possent
inducere ep̄m tulleñ.brunonē noīe virum sim⸗
plicem ad hoc inclinarūt. Qui ad vrbē veniēs:
⁊ ex hoc conscientiā habēs oīno resignauit. Et
denuo ab oībus electus ꝙuis satis renitens
tandē multa populi instantia acceptauit et vo⸗
catꝰ est leo ip̄ius noīs decimꝰ. Hic sanctissime
vite vir extitit: ⁊ paupcribꝰ largas elemosynas
prebens cunctis munificꝰ admodū fuit. ¶ Hic
etiā ex deuotione beati marci euāgeliste corpꝰ
eius venetias veniēs visitauit anno dñi. M.l.
¶ Hic primꝰ inter romanos pontifices ad sug
gestionem quorūdam samnitū cōtra romanos
qui apuliam ⁊ terras ecclesie inuaserant arma
cepit: ⁊ cum allamanis quos sibi imperator di⸗
xerat hostibꝰ occurrit. Quod ꝙuis sancto zelo
fecerit eidē: tamen male successit: eo ꝙ multos
de suis in bello perdidit : ⁊ sine effectu ad vrbē
rediit. Quod ideo ip̄i contingit : qr id nō eius
erat officij: neqꝫ hoc illi permissuꝫ fuerat a dño
qui ad pacem venerat suosqꝫ magis vt ab aliis
paterent ꝙ vt alios ꝑsequerent premonuerat.
¶ Sanctus ꝟo pontifex graui langore deten⸗
tus die tertio ante eius obitū ad se oēs ep̄os ⁊
clericos cōuocauit: eosqꝫ in sancte fidei religio
ne cōmonuit ⁊ qualiter die tertia migraturus
erat prout per visionem a dño habuerat eisdeꝫ
prenunciauit. Altero ꝟo die in lecto decūbens
ad ecclesiā apostolorum principis se deportari
iussit: vbi ⁊ sepulchrū suū marmoreū deferri vo
luit. Et de lectulo surgens duobus ep̄is eū su
stentantibus ipsemet ad sepulchrū accessit il⸗
ludqꝫ bñdixit et ad lectulū rediit. Tota quoqꝫ
ip̄a die ⁊ nocte populū congregatū salutiferis
sermonibus admouere non cessauit. Die ꝟo ter
tia de mane cōuocatis episcopis ⁊ clero : mis⸗
sam sibi celebrari fecit. Dei de communionem
sacram suscepit. Et erectus in lectulo suo pro⸗
spiciens ad crucē diutius pro se ⁊ omni xp̄iano
populo orationē fudit: moxqꝫ supinus rediēs
quasi suasi somno soporatꝰ feliciter sp̄m emisit.
Tunc omnes campane per vrbem per seip̄as so
nare ceperunt. Eadē hora albertus ⁊.v.alij de
tuderto in ip̄a ciuitate viderunt stratā palliis in
numeris ornatā ⁊ coruscantē lampadibus: per
quā leo papa ducebatur ad celū. Et inuenerūt
eum eadem hora e corpore migrauisse. Et con⸗
currente omni populo ipso die sepulture sue:
deus per eū multa miracula ostendit. Nā demo
niacus quidā qui.ix. annis obsessus fuerat li⸗
beratus est. Alius q̇ erat cecus ⁊ mutus ac sur
dus videndi ⁊ audiēdi ac loquēdi facultatē ac
cepit: mlti quoqꝫ alij a diuersis īfirmitatibꝰ cu
rati sunt. Sepultusqꝫ est in ecclesia beati petri
manifestis miraculis clarens. Quieuit autē in
dño.xiiij.kalen.maij.anno dñi. M.liiij.

¶ De sancto Timone diacono
⁊ martyre. Cap̄.lxvi.

TImon diaconus et
martyr de.vij p̄mꝰ ab ap̄lis electus
est : vt habet Act. vi. Qui primus
apud beroā doctor resedit. Ac dei
de verbū dñi disseminās venit corinthū. Ibiqꝫ
a iudeis ⁊ grecis: vt tradit flāmis iniectus: sed
nihil lesus est. Dehinc cruci affixus martyriuꝫ
suum impleuit.xiiij.kalendas maij. Hec Hiero
nymus in martylogio.

¶ De sctō Timone ep̄o ⁊ martyre. Cap̄. lxvij.

TImon ep̄s ⁊ martyr
apud arabiā passus est: q̇ est diaco⸗
natus ordine ad pontificatū vrbis
vesegorine: q̄ ciuitas est arabie ele⸗
ctus est. Qui pro cōfessione nominis dñi flam
mis combustus martyrio extitit coronatus ; et
in ipsa ciuitate reconditus.

¶ De sanctis Sulpitio ⁊ Seruiliano
martyribus. Cap̄.lxviij.

SUlpitius et seruilia
nus rome passi sunt. Qui predi⸗
catione ⁊ miraculs flauie domi⸗
tille ad fidē xp̄i cōuersi sunt: que
etiā sponsas eorꝫ theodorā ⁊ eu⸗
phrosynā ad agnitionē xp̄iane veritatis ⁊ ꝑse⸗
uerantiā virginitatis cōuerterat. Hi ambo sub
ꝑsecutione traiani imꝑatoris p̄fecto vrbis ania
no detenti : cum sacrificare nollēt capite plexi
sunt. Sepulti a xp̄ianis in predio eorū via lati⸗
na secūdo miliario ab vrbe.xij.kalen.maij.

¶ De sancto Marcellino ep̄o ⁊ con⸗
fessore. Cap̄.lxix.

MArcellinus primꝰ ep̄us ebreduneñ.
ciuitatꝫ fuit : q̇ diuino iussu cū
socijs suis donino ⁊ vincentio
ex aphrica veniēs maximā ꝑtē
alpiū maritimarū verbis et si⸗
gnis admirādis: q̇bꝰ vsqꝫ hodie refulgēt: ad fi⸗
dē xp̄i ꝯuertit. Hic īter cetera ꝟturū eiꝰ p̄conia
a deo obtinuit: vt baptisteriū qđ ip̄e ī eadē ciui
tate ꝯdiderat: singl'is ānis in sabbato sctō aq̇s
diuinitꝰ ⁊ subito repleat: ⁊ ꝑ septē dies pasche
aq̄ exuberāte plenū ꝑmaneat: qđ vsqꝫ in diē ho
diernū ibidē apparet. In eadēqꝫ ciuitate quie
uit in pace: vbi ⁊ sepultꝰ est.xij.kalen.maij. So⸗
cij ꝟo eiꝰ cōfessores xp̄i in dño dormierūt apud
clunensium vrbem cōditi. hec ado.

¶ De sancto Victore ep̄o. Cap̄.lxx.

VIctor carthaginē⸗
sium episcopus floruit tp̄e ana
stasij imꝑatoris : qui preclarus
ꝟtutibꝰ et doctrina. Aduersum
arrianos cōposuit librum vnū.
De penitentia librū vnū: in quo

viuendi regulam penitentibus iuxta ſcripturarum auctoritatē inſtituit. Ad baſiliū quendam ſuper mortem conſolatoriū librū vnū ſpe reſurrectionis perfectum ⁊ inſtructione munitū Homelias etiam: que a fratribus ſalutis proprie ſolicitis in libris digeſte ſeruantur: qui et xij. kalen. maij carnis debitum ſoluit.

¶ De ſancto Symeone archiepiſcopo et ſocijs martyribus. Cap. lxxi.

Symeon archiepꝯs ſeleucie ⁊ cthesiphontis regaliū vrbiū cum ſocijs ſuis apud perſidē martyriū paſſus eſt ſub rege ſapore tpe cōſtantini: vt dicit in hiſtoria tripartita: quo tēpore armeni ⁊ indi primo ad xp̄m cōuerſi ſunt. Hic tanq̄ regni proditor cōprehēſus ferroq̄ vinctus in perſidam ductus eſt. De quo crimine purgatus: ſed de xp̄ianitate ſuſpectus cū de dn̄o ieſu xp̄o libera voce ⁊ conſtātiſſime teſtaret ⁊ nollet adorare deū ſolē carcerali ergaſtulo cū alijs centū: ⁊ quibus alij ep̄i alij preſbyteri alij diuerſoꝝ ordinū clerici erant dieb⁹ pluribus macerat. Ubi a quodam vſtazadis ſeniore eunucho regis nutritone olim amico ſuo viſitatur: quem ſymeon deſpexit: nec videre voluit: eo q̄ olim chriſtianus fuiſſet: metuq̄ mortis ſolē adoraſſet. Unde ille confuſus reſipuit: ⁊ ad regem accedens ſe chriſtianū publice profitens decollatur. Die ꝟo ſequenti que erat paraſceue: ſymeon eductus de carcere: cum nollet regi conſentire: cū omnibus ſuis iuſſus eſt pariter capite cedi. Inter quos martyres erant abdecalias et ananias epiſcopi ſenes glorioſi: cum quibus paſſus eſt ⁊ puſitius artifex regis eo q̄ vnum de ſenioribus expauentē gladiū cōfortaſſet. Cui ꝑforata ceruice lingua eius inde extracta eſt. Et cum eiſdē etiā paſſa eſt quedā filia prefati puſitij ſacra virgo: qui paſſi ſunt vndecimo kalen. maij. Hec in tripartita.

¶ De ſanctis Oratore preſbytero ⁊ ſocijs martyribus. Cap. lxxij

Orator preſbyter: fortunat⁹: felix: ⁊ filinus atq̄ vitalis martyres apud alexandriā paſſi ſunt. Qui multo tēpore oneroſis vinculis afflicti et duriſſima inedia macerati in carcere q̄euerūt. xi. kalen. maij. vt dicit ado.

¶ De ſancto Sothero papa ⁊ martyre. Cap. lxxiij.

Sother papa et martyr natione campanus ex patre cōcordio de ciuitate fundana aniceto pape in pōtificatu romano ſucceſſit: ⁊ ſedit annos nouē: menſes: iij. dies. xxi. Hic conſtituit: vt nulla monacha pallas ſacratas tangeret: nec incēſum in eccleſia poneret: et vt velū portaret. Cōſtituit etiā vt legitima nō habeat vxor: niſi ꝑ ſacerdotē fuerit bn̄dicta ⁊ a parentib⁹ ſolēniter tradita: ⁊ a paranymphis cuſtodita: cauēs multis ꝑiculis q̄ circa mr̄imonia cōtingere ſolēt. Hui⁹ tēporib⁹ cataphryge heretici ſunt exorti a phrygia ꝓuicia vnde habuerunt originē denoīati: qui ſpm̄ ſanctū nec ap̄lis nec alijs datū aſſerūt niſi ipſis. Quoꝝ auctores fuerūt mōtanus preſbyter: priſca ⁊ maximilla: hic fecit ordinationes tres ꝑ mēſem decēbriū: p̄ſbyteros octo: diacones nouē: epiſcopos ꝑ diuerſa loca numero vndecim. Qui ſub ſeuero p̄ncipe martyrio coronat⁹ eſt. Sepultuſq̄ eſt in cimiterio calixti via apia. x. kalen. maij. Et ceſſauit epiſcopatus dies. xxij.

¶ De ſctō Caio papa ⁊ martyre. Cap. lxxiiij.

Caius papa ⁊ martyr natione dalmatin⁹ de genere diocletiani imperatoris frater gabini p̄ſbyteri: de quo ſupra actū eſt xi. kalē. martij ex patre gallo eutychiano pape in epiſcopatu romano ſucceſſit. Seditq̄ annos vndecim: mēſes quattuor: dies nouem. Hic conſtituit vt omnes ad ordines in eccleſia ſic aſcēderēt: vt ſi quis dignus fuiſſet: p̄mo oſtiarius: lector: exorciſta: acolit⁹: deinde ſubdiaconus: ⁊ diacon⁹: ac p̄ſbyter. Deinde ꝟo ep̄s ordinaret. Hic cōſtituit paganos ⁊ hereticos vel iudeos nō poſſe xp̄ianos accuſare: aut vocem eis infamationis inferre. Item ſtatuit vt nemo ep̄m aut clericos apud iudices ſeculares accuſare p̄ſumeret. Hic etiā rome regiones diuiſit diaconib⁹: vt geſta martyrū ꝑquirerēt et conſcriberent: ac etiā alia negocia eccleſiaſtica ꝑtractarent. Hicq̄ fecit ordinationes q̄ttuor ꝑ mēſeȝ decēbriū: p̄ſbyteros. xxv. diacones. viij. epiſcopos ꝑ diuerſa loca numero quinq̄. Qui fugiens perſecutionē diocletiani in cryptis habitando martyrio coronat. Et ſepult⁹ eſt in cimiterio calixti via apia. x. kalen. maij. Et ceſſauit epiſcopatus dies. xi. Hic contra hereticos epiſtolam edidit de verbi dei incarnatione fidem catholicam continentem.

¶ De ſancto Caio preſbytero et confeſſore. Cap. lxxv.

Caius p̄ſbyter ⁊ confeſſor rome claruit ſub tpe zepherini pape. Qui ſapiētia preditus aduerſus proculū mōtani ſectatorem inſignē habuit diſputationē quā in vnuȝ redegit volumē. In qua inter cetera ſcribit epiſtolam pauli que inſcribit ad hebreos eiuſdem non fuiſſe: quam etiā apud romanos quaſi pro ſua non haberi vſq̄ ad ſua tempora beatus ſcribit hieronymus: qui eundem caium inter illuſtres ſuo libro commemorat.

¶ De sancto leo papa primo. Cap.lxxvi.

Leo papa huius nominis prim⁹ natione tuscus ex patre quintiano sixto .iij. pape i epatu romano successit ⁊ sedit ãnos.xxi. mensem.i.dies.xxvij. Hic post cladẽ vãdalorum renouauit oĩa sacra ministeria argentea. Cuius tempore quarta synodus chalcidoñ.cccccxxx.epoꝝ celebrata est instãtia leonis pape mãdante martiano imperatore: in qua eutyces cõstantinopolitan⁹ abbas ⁊ dioscorus alexandrinus eps qui dicebant vnam verbi dei ⁊ hoĩs esse naturã damnati sunt. Et rursum nestorius ⁊ eius error dãnatus est: ⁊ diffinitũ est predicari in xp̃o duas naturas dei ⁊ hoĩs ⁊ vnã psonã. Hic leo sanctissimus cum cõtra fabianũ ⁊ eutycetẽ epistolã ad dictum chalcidonẽse conciliũ scripsisset eandẽ anteq̃ mitteret epistolã sup altare sancti petri apostoli ponẽs: ⁊ per dies.xl.ieiunijs ⁊ orationibus insistens rogauit apostolũ: vt siquid esset in eadem epistola emendandũ ad fidei propter quã scripta erat: informationẽ ipe corrigere dignaretur. Quod ⁊ factũ est. Nã in fine.xl.dieꝝ inuenit epistolã in oĩbus ad ꝓpositũ emendatam. Hoc ipm̃ beato sibi reuelãte apostolo. Huius pape manũ cum quedã femina cõmunicando cum alijs die pasche osculata esset: tantã ex hoc tentationẽ in carne cõcepit: vt manum que occasio fuerat scandali amputaret: verũ cum tumultus cõtra eum inualesceret: ⁊ q̃ nõ celebraret: ipe in angustia cõstitut⁹ beate marie virginis se cõmisit. Cui vigilijs ⁊ orationib⁹ intendẽti beata virgo manũ portãs visibiliter apparuit: ⁊ sibi suã manũ apposuit. De quo nõ solum sanctus pontifex gratias egit: sed etiã miraculum frequenter publice predicauit. ¶ Cum aũt totilla rex vandaloꝝ italiã vastaret: ⁊ per trienũ aquileiã obsidẽs cepisset: ⁊ ferro ac igne ipam cum multis alijs ciuitatibus consumpsisset: timens leo sanctus: ne romam veniens: idẽ faceret eidem occurit: vbi circa padum morabat̃: ⁊ non solum rome: sed etiam totius italie salutẽ reportauit. Et mirantibus barbaris cur sic honorifice totilla papã contra consuetudinẽ recepisset: ⁊ in oĩbus exaudisset: respondit quendẽ vultu terribilem pape astitisse: ⁊ mortem sibi cõminantẽ: nisi ei in oĩbus obedisset: vnde statim de italia exiens pannoniã redijt. Sanctus aũt pontifex cum esset apud senoñ. galliarũ ciuitatem in domino quieuit.x.kalen.maij. Et corp⁹ eius romã translatũ sepultũ est in ecclesia sancti petri apostoli. ¶ Hic scripsit epistolam martiano augusto eiusq̃ coniugi pulcherrime oẽm fidẽ exponẽs. Et misit epistolas ad fabrianum epm̃ cõstantinopolitanũ.viij. Inter quas scripsit vnam preclarã aduersus eutycetẽ de incarnatione dñi: in qua ei⁹ blasphemiã redarguit. Scripsit et aliam epistolam ad chalcidoneñ. concilium de qua superius actum est.

¶ De sancto Agapito papa et confessore. Cap.lxxvij.

Agapit⁹ papa huius nominis prim⁹ natiõe romanus ex patre gordiano p̃sbyter cardinalis ecclesie sanctorũ iohãnis ⁊ pauli Johãni pape secũdo in epatu romano successit: ⁊ sedit annũ vnũ: mẽses.xi.dies.xviij. Hic cõstituit processiones fieri diebus dñicis. Anno ẜo iustiniani imperatoris.vi.theodoric⁹ rex italie ⁊ ostrogothoꝝ reginã amalasuntã matrem athanarici regis in exilium duci ⁊ in balneo strangulari fecit: propter quod timẽs iram imperatoris: agapitũ papã constãtinopolim direxit quatenus sibi impunitatẽ a principe impetraret. Cui adhuc in via existenti in partib⁹ grecorũ oblatus est mutus ⁊ claudus curandus: qui nũq̃ neq̃ loqui neq̃ ambulare potuerat: pro quo sanct⁹ põtifex orationem fudit: et missarũ solẽnia celebrauit: qua missa pacta claudo manũ porrigens mox illũ erexit: ⁊ dũ in os eius credẽtis corpus dñicum posuisset: eidem lingue vsum continuo concessit: vt dicit Gregorius.iij.dialo.cap.iij. ¶ Ueniens igitur ad imperatorẽ cum gloria susceptus est. Cũ quo collocutione habita de fidei integritate: repperit eum eutycetis errore maculatũ: a quo primit⁹ graues minas accepit: vnde et eidẽ sanctus antistes tale verbũ ꝓtulit: q̃ desideraueratvidere iustinianũ: ⁊ inuenerat diocletianũ. Disputatione tandem habita imperatorẽ ad veritatis catholice cõfessionẽ reuocauit: multos quoq̃ eadem heresi infectos cõuertit. Antonium quoq̃ eiusdẽ vrbis regie epm̃ ipius heresis defensorem publice cõuictũ a cõmuniõe priuauit: quẽ ad eius instãtiã impator in exiliũ misit: mẽnãq̃ virũ catholicũ eidẽ ecclesie p̃fecit. Oĩbus quoq̃ que poposcerat plenius obtẽtis: beat⁹ põtifex languore p̃ssus ibidẽ occubuit.x.kal.maij. Cuius corpus loculo plũbeo recõditũ romãq̃ transuectum sepultũ est in basilica beati petri.

¶ De sanctis.xvi.militibus martyribus. Cap.lxxviij.

Exdeci milia martyres: vt dicit hieronymus passi sunt apud p̃sidã sub sapore rege p̃sarũ. Qui eiusdẽ iussu in oĩbus ciuitatib⁹ regni sui eadẽ die qua passio dñi eodem anno occurrebat.s.die pasceue a paganis tẽti quotquot xp̃iani inuẽti sunt ꝑ diuersa supplicia vsq̃ ad p̃fatũ numerũ trucidati fuerũt.

Numer⁹ quoq₃ occisoꝝ in scriptis regi oblatus ad p̄dictā summā deuenisse coptus est. In q̇bus multi ex regalibus interfecti fuerunt: inter quos fuit azarus eunuchus regi gratissimus: ⁊ quedam regina soror symeonis ep̄i noīe tarbua cū quadā pedissequa sua stipitibus affixe serra secate sunt. Eodē etiā die passus est nichor ep̄s cū marea diacono ⁊ clericis circa. ccl. ⁊. l. monachis ac sacris virginibus plurimis: necnon milesius olim miles persarū inclytus: qui relicta militia in ciuitate ꝑsica ep̄s fuerat ordinat⁹. Acepsima quoq₃ ep̄s ⁊ iacobus p̄sbyter suus ⁊ alij religiosi viri q̄plures. Qui oēs eodem die per diuersa loca: dictum est ex diuersis supplicijs interierūt: videlicet. x. kal. maij.

¶ De sanctis Parmena presbytero ⁊ socijs martyribus. Cap. lxxix.

PArmenas ⁊ elimas ⁊ chrysorellus p̄sbyteri: ⁊ lucas ac mutius diaconi sub decio cesare apud cordulā persarū ciuitatem passi sunt. Qui oēs vna cū pollochronio ep̄o tenti sunt in ciuitate persarū babylonia ab eodē decio ⁊ plurib⁹ dieb⁹ in carcere detenti. Decius quidē pollochroniū decollari iussit: vt in eius passione superius actū est. xiiij. kalen. martij. Parmene ꝟo linguā precidi fecit: qui nihilominus expedite vt prius loquebatur. Post hec peragrās decius ad cordulam ciuitatem parmenam ⁊ socios presbyteros: ac diacones vinctos cathenis secū adduxit: quos ibidem sibi presentatos ⁊ dijs immolare libamina recusantes in equuleo leuari fecit. Et cū diu torti deo gratias agerēt: mirabat̄ cesar parmenam abscisa lingua loquentē: artiq₃ magice deputabat: ⁊ fecit eos lampadibus exuri: laminasq₃ ardentes eorū lateribus apponi: atq₃ vnguibus lacerari. Que oīa sancti martyres voce celica confortati constantissime superarunt. Tūc eos equuleo depositos fecit decius oēs pariter decollari. Quorum corpora sancti abdon ⁊ sennen subreguli rapuerunt: ⁊ in predio suo iuxta ciuitatem cordulam sepelierunt. Qui passi sunt. x. kalen. maij.

¶ De sancto Epipodio martyre. Cap. lxxx.

EPipodius martyr apd̄ lugdunum gallie passus est: qui persecutiōe antonini veri imperatoris post gloriosos quadragintaocto martyꝝ agones de quibus infra dicetur. viij. kalen. maij cum alexandro charissimo collega suo detētus ⁊ in carcerem cum eodem missus est. Ipso ꝟo alexandro interea in custodia vinculato epipodius eductus cum xp̄m dominū confiteretur: primo pugnorū ictibus ore cesus: deinde in equuleo tortus nouissime martyriū capitis abscisiōe cōpleuit decimo kalendas maij.

¶ De sancto Georgio martyre. Cap. lxxxi.

GEorgi⁹ martyr ciuitate cappadocia oriundus ab infantia xp̄ianus tribunus militū fuit tp̄is diocletiani ⁊ maximiani imperatoꝝ. Erat tūc tēporis in ꝓuincia libye iuxta ciuitatē lysiā stagnū ad istar maris: in quo dracho ingens latitabat: qui ppl'm armatū cōtra se venietē in fugā vertebat: ⁊ ad muros vrbis veniēs flatu multos ꝑimebat. Quapropter cōpulsus ppl'us duas oues quottidie ei dabant: ⁊ sic ei⁹ furorē sedabāt. Cū igit̄ oues deficerēt: ouē cū hoīe adiūcto tribuebāt: ⁊ sortib⁹ missis cunctoꝝ ciuiū filios ⁊ filias ei dabāt: sorsq₃ neminē excipiebat. Cōsūptis igit̄ pene oīb⁹ ciuiū natꝫ filia regis vnica sorte dep̄hēsa est: ⁊ draconi adiudicata. Rex aūt auri ⁊ argēti copiā ppl'o offerebat: vt filiā ei⁹ dimitterēt: ppl'us ꝟo furēs regi rn̄debat: q᷑ oēs filij eoꝝ extincti fuerāt ⁊ q᷑ ip̄e rex hoc edictū posuerat: vn̄ filiā ei⁹ ab hac lege īmunē nullaten⁹ eē volebāt. Alioqui regē cū palatio ⁊ oī familia incēsuros cōminabātur. Cū aūt multis p̄cib⁹ rex ab eis spaciū. viij. dierū obtinuisset: vt interī filiā suā lugere posset: cōpulsus tandē filiā regalib⁹ indutā eis tradidit quā ppl's extra muros draconi exposuit: oī ppl'o sup muros ad spectaculū cōcurrēte. Quā cū sctūs georgi⁹ illac trāsitū habēs flētē vidisset: ⁊ q̇d hēret īterrogasset. Illa flet⁹ sibi cām explicuit: ⁊ vt velociter abiret: ne vna secū periret admonuit: quā sctūs miles hortari cepit eāq₃ ī xp̄i noīe se iuuaturū obtulit. Illa ꝟo ecōtra: vt abiret suadebat eo q᷑ ip̄3 secū ꝑiclitari nolebat: Dū h̄ loq̄rent̄ ecce draco caput de lacu leuauit. Georgi⁹ ꝟo ꝯfestī equū ascēdit ⁊ cruce munit⁹ audact̄ draconē īpetijt: ⁊ lāceā vibrās seq₃ deo cōmendās ip̄m grauiter vulnerauit: ⁊ ad terrā deiecit. Deinde educto ense caput ei⁹ vno ictu amputauit: quē. iiij. paria boū vix traxerūt ad ignē. ppl's ꝟo viso tanto miraculo ad p̄dicationē btī georgij xp̄o credidit: ⁊ baptizati sunt decē milia viroꝝ exceptis ꝑuulis ⁊ mulierib⁹. rex ꝟo ecclesiā in honore dei genitricꝫ mire magnitudinis ꝯstruxit: de cui⁹ altare fons emanat viuus: cui⁹ pot⁹ oēs lāguidos sanat. Insup īfinitā pecuniā sctō obtulit quā ille accipere nolēs pauperib⁹ dari fecit: ⁊ rege ac ppl'o diligenter admonitis īde recessit. Cū aūt btūs georgi⁹ in ciuitate militena tribunat⁹ officio fungeret̄: et dacian⁹ q̇dā p̄ses xp̄ianos vltra modū ꝑseq̄retur. Georgi⁹ oīa sua pauperib⁹ distribuit: militarē habitū deposuit: xp̄ianū assumpsit: ⁊ ad p̄sidē accedēs oēs deos gētiū demonia exclamauit. Cum aūt preses illū in xp̄i fide constantissimū repperisset: eūq₃ ad se inclinare nō posset: iussit eū primo fustib⁹ cedi. Deinde in equuleo

leuari: ⁊ mēbratim corpus eius vngulis lania⸗
ri: appositis insuper ad latera eiꝰ facibus parē
tibus viscerū rimis sale plagas: eius fricari fe
cit: ⁊ sic in carcerē trudi: vbi xp̄o dn̄o sibi appa
rente confortat̄ eiusq̄ vulnera solidant̄. Quod
cū dacianus die sequenti vidisset: magū aduo⸗
cauit qui magiā georgii suis artibꝰ superaret.
Ille xo bis venenum pessimum vino miscuit:
qd̄ sanctus signo crucis edito sine vlla lesione
tam primo q̄ secūdo degustauit. Quod magus
ille cernens veniam petiit: ⁊ in ip̄m credens a
preside capitalē sententiaꝫ accepit. ¶ Post hec
georgiuꝫ fecit in rota ligari gladiis acutis vn⸗
diq̄ circunsepta: sed statim oratione fusa rota
frangitur ⁊ sanctus illesus penitus inuenitur.
Quod cum quidā magister militū noīe magnē
tius aspexisset: cum omni officio suo credidit:
quos oēs similiter dacianus decollari manda⸗
uit. Georgiū xo iterum in custodia reclusit. Ad
quem veniens vidua quedā filium suuꝫ cecum
mutum surdū ⁊ claudū eidem obtulit: quē san
ctus in christi noīe ab omni passione curauit et
ip̄m cum matre ⁊ aliis multis ad christum con⸗
uertit. Quod cum dacianus audisset ip̄m edu⸗
ctum corā se presentari fecit ⁊ hortabatur vt sa
crificaret. Cui georgius r̄ndit: ꝙ si oīs pplꝰs
conueniret ip̄e ad templū apollinis accederet:
vt eius omnipotentiā corā multitudine cōpro⸗
baret. Iussu ergo presidis conuenit oīs popu⸗
lus ciuitatis. Sanctus xo martyr templuꝫ in⸗
gressus apollini mandauit: vt qualis deus esset
manifestius explicaret. Qui se ⁊ oēs deos gen
tium demones esse asseruit: ad hoc intendētes
vt aīas hoīum decipiāt ⁊ ad inferna demergāt.
Statimq̄ ignis de celo cecidit: ⁊ oīa idola cuꝫ
sacerdotibꝰ concremauit. Tunc iratus preses
iussit sartaginē pice ⁊ sulphure liquefactis ple
nā adduci: ⁊ georgiū intus iactari. Angelus xo
dn̄i de celo descēdit: ⁊ igne extincto sartaginē
tepefecit: ⁊ sanctus illesus permansit. Quod
videns alexandria vxor presidis xp̄o credidit ⁊
virū de impietate redarguere cepit. Quā ille
per capillos fecit suspēdi ⁊ durissime cedi. Et
dum cederetur emisit spirituꝫ. Sequēti xo die
preses iussit georgium misso freno in ore eius
per totā ciuitatē trahi: ⁊ post hec extra ciuita⸗
tē adduci ⁊ ibidē decollari. Qui oratiōe suavo
ce sibi de celo lapsa a dn̄o īpetrauit: vt quicūq̄
eius īplorarēt auxiliū petitiōis sue cōsequerē
tur effectū. Sicq̄ capitis abscisione martyriū
consumauit: circa annos dn̄i. cclxxi. nono ka⸗
len. maii. Dacianus xo de loco in quo sententiā
protulerat domū rediens igne celesti cum mini
stris consumptus est. ¶ Huius martyris legen
da in niceno consilio inter apocripha cōnume⸗
ratur: eo ꝙ in eius martyrio multa diuersitas
inuenitur tam ex parte loci q̄ ex parte modi:
et tam ex parte temporis q̄ ex parte iudicis:
Nam in kalendario bede dicitur ꝙ passus est
in p̄sida ciuitate diospoli q̄ p̄us Lyda dicebat̄.
Et est iuxta ioppem. Alibi ꝙ passus sit sub dio⸗
cletiano ⁊ maximiano impatoribꝰ. Alibi ꝙ sub
diocletiano impatore persarū presentibus sui
imperii regibus septuaginta. Alibi ꝙ sub da⸗
ciano p̄side ī ciuitate militena īpatoribꝰ diocle⸗
tiano ⁊ maximiano. Ex diuersis igit̄ legēdis ea
que magis autētica vident̄: circa eiꝰ martyrium
⁊ miracl'a ostēsa hic collecta sunt: multis disso
nis ⁊ incredibilibus omissis: et diuersitatibus
proposse ad cōcordantiam reductis.

¶ De sctō Malachia pphēta. Cap̄. lxxxii.

Malachias propheta
post regressum ppl'i iudeoꝝ de ca
ptiuitate babylonica natus est in
iudea in sophim: quē quia optime
vite fuit ⁊ aspectu decorus: ppl's
appellauit eū malachi. i. angelus. Quē quideꝫ
ex hebreis autumāt fuisse esdrā scribaꝫ: qui ex
cognomine dictus fuerit malachias. i. angelus
dei. Sed hec opinio a Iosepho reprobat̄: eo ꝙ
vt dictū est. malachias post populi reuersionem
in iudea natus est. Tradunt etiā ꝙ quecūq̄ p⸗
phetice dicebat: eadē die angelus dei apparēs
populo reiterabat. Dirigit̄ autē eius prophetia
precipue ad sacerdotes qui increpant̄ a domio
per os pphēte: eo q̄ sacerdotalis muneris gra
tiam cōtēnentes circa sacrificioꝝ exhibitioneꝫ
in offerēdis hostiis vitiosis ⁊ maculis legē dei
preuaricabāt. Reliqua aūt que eius lectiōe cō
prehensa sunt p̄uaricationē populi israel in ob
seruandis mādatis dei: increparionē quoq̄ po
puli qui deos alienos coluerūt: significant: no⸗
men quoq̄ dn̄i altissimi magnū p̄dicatione apo
stolica futurū in gētibꝰ ab ortu solis vsq̄ ad oc⸗
casum manifeste p̄nūciat. Prophetauit aūt tem
poribus esdre sacerdotis ⁊ neemie sub artaxer⸗
xe persarū rege: postq̄ templū dn̄i in hierusalē
fuerat edificatū: ⁊ mortuus est: dum adhuc iu⸗
uenis esset esdra iam sacerdote humanis exem
pto neemia adhuc superstite. Sepultusq̄ est in
agro pprio in sophim: q̄ ciuitas est iudee dicta
postmodū ramatha siue arimathia. Dormiuitq̄
in dn̄o. ix. kalen. maii. Hec iosephus et hierony
mus: et ex hystoria scholastica comestoris. Hic
enim propheta vltimus in numero. xii. reperi⸗
tur: qui Ecclesiastici. xlix. in sanctorum patrum
catalogo describuntur.

¶ De sanctis Felice presbytero ⁊ so⸗
ciis martyribus. Cap. lxxxiii.

Felix p̄sbyter fortu⸗
natus ⁊ archileus diaconi ⁊ mar
tyres a sancto hyreneo episcopo
lugduneñ. ad vrbē valentiā q̄ est
ciuitas hispanie ad predicādum
missi: maximā partē eiusdeꝫ vrbis cōuerterunt
ad xp̄m. Inde a duce cornelio in carcerē missi:

deinde in confessione nominis xp̄i neruis du-
rissime ac diutius verberati: ac postmodū vin-
ctis post terga manibus renibus cruribusq̄
confractis circa rotarū vertiginē astricti: vt in
ip̄is rotis quasi contexti viderentur. Successi-
ue quoq̄ equulei extensione suspensi: fumoq̄
subterposito die ꝛ nocte integra vexati. Ad ex-
tremū gladio cōsumpti sunt nono kalen. maij.

¶ De sancto Alexandro martyre
ꝛ socijs eius. Cap. lxxxiiij.

Alexander martyr cum socijs apud Ludgunen̄.
gallie passus est sub antonino vero im
peratore. Qui cū scō martyre ypi-
podio cōprehēsus ꝛ in carcerē cōpedit⁹: vt di-
ctū est supra. x. kalen. maij die tertio a passione
ip̄ius ypipodij educt⁹ de carcere: prio crudeli-
tate verberantiū adeo laniat⁹ est: vt cute soluta
costarū patefactisq̄ viscerib⁹ interiora corpo-
ris panderantur: deinde crucis affixus pati-
bulo beatū spiritum exanimatus emisit. Passi
sunt aūt cū eo ꝛ alij. xlviij. sepulti ex vtroq̄ alta
ris latere in crypta que incole superposito ci-
uitati pulchro ꝛ antiquo opere constituta est.
Qui passi sunt octauo kalendas maij.

¶ De sancto melito episcopo. Cap. lxxxv.

Melitus asianus sardinen̄. ec
clesie ep̄s iohannis
euāgeliste discipulu⁹: q̄ eius gesta
cōscripsit: tpe marci antonij ipe-
ratoris floruit: qui multa vtilia
opuscula eccl'ie dedit. Naz p̄fato
principi p xp̄iana religione librū apologeticū
scripsit. Extare dicunt ꝛ alia: vicz de pascha li-
bri duo. De optima cōuersatione liber vn⁹. De
pphetis liber vn⁹. De ecclesia liber vn⁹. De sen
sibus liber vn⁹. De anima ꝛ corpe liber vn⁹. De
lauacro siue baptismo liber vn⁹. De veritate li-
ber vnus. De generatione xp̄i liber vnus. De p
phetia eiusdē liber vn⁹. De hospitalitate liber
vnus. Itē liber q̄ clauis intitulat. De diabolo
liber vn⁹. De apocalypsi liber vn⁹. Eglogarū li
bri sex. Hui⁹ elegās ꝛ declamatoriū igeniū ter
tullian⁹ cauillat in libris septē: q̄s p montano
aduersus eccl'iam edidit: dicēs illū a plerisq̄
pphanū reputari. Quieuit in xp̄o scūs melit⁹
viij. kal. maij. hec hieronym⁹ i lib. de illustrib⁹.

¶ De sancto Marco euan-
gelista. Cap. lxxxvi.

Marcus euan-
gelista discipulus ꝛ in
terpres petri apostoli
ꝛ eiusdez in baptisma
te filius leuiticus ge-
nere ꝛ sacerdos lega-
lis: discipulus aposto
lorum post passionem
domini effectus; cum
beato petro romā profectus est: eidez fideliter
adherens. Ubi cum petrus xp̄i euangeliū pre-
dicaret: rogatus a fratribus qui erāt rome: bea
tus marcus breue euangeliū ad perpetuā me-
moriam: prout ex ore petri audierat: fideli stilo
latinoq̄ smone cōscripsit. Quod vidēs petrus
approbauit: ꝛ ecclesie legendū sua auctoritate
tradidit. Uidens aūt petrus marcū in fide con
stantē ip̄m protoep̄m aquileiā destinauit. Quo
cū venisset marcus in suburbio ciuitatis reppe
rit iuuenē leprosum filiū vlphi. Quem in chri-
sti nomine a lepra mūdauit: ꝛ ip̄m cum patre et
omni eius familia ad fidem xp̄i cōuersos sacri
baptismatis vnda perfudit. Ibi quoq̄ sua pre
dicatiōe infinitū ppl'm xp̄o dn̄o acquisiuit. Ibi
etiam euangeliū suū quod al's rome latinis lit-
teris conscripserat: iterū greco eloquio exara-
uit. Quod vsq̄ hodie in aquileien̄. ecclesia cum
sede eburnea in qua sedens illud scripserat de
monstrat. ¶ Cum ergo beatus marcus ad ma-
gistrum reuisendū post aliquot annos vellet ac
cedere. Hermagorā ciuem aquileien̄. eius disci
lum a populo in pōtificem electū: romā secum
adduxit: ip̄mq̄ loco marci in ep̄m consecratuz:
beatus petrus ad gubernandā aquileien̄. eccle
siam destinauit: marcū vero diuina admonitione
ad predicandū alexandriā misit. ¶ Tante autē
humilitatis euāgelista dn̄i fuisse dicitur: vt sibi
pollicem amputaret ne ad sacerdotiū q̄si man-
cus pmoueri posset: verū dispositio dei ꝛ aucto
ritas petri preualuit: vt nec sic amitteret in ope
quod meruisset in genere: mox aūt sanctus ale
xandriā veniēs de naui egressus est: calciamen
tum eius diruptū est. Quod cuidā calcifici no-
mine aniano iuxta portā ciuitatis habitāti tra
didit resarciendū. At ille calceū emendās in la
borando subulo sinistram manū grauiter vulne
rauit: ꝛ pre dolore: vnus deus voce magna ex-
clamauit. Cuz aūt beatus euāgelista vnius dei
nomen audisset gauisus est: eo q̄ prosperum fe
cisset dn̄s iter suū: expuensq̄ in terrā fecit lu-
tum ex sputo: ꝛ in xp̄i nomine vnxit manū viri:
ꝛ statim sanata est. Quem anianus in domum
suam introduxit. Interrogās quis: vel vn̄ esset
illud nomē q̄ tantā efficaciā haberet. Cui bea
tus marcus xp̄m dn̄m predicauit: ꝛ ipsum cum
om̄i domo sua baptizauit. Deinde ingressus ci-
uitatem euangeliū predicabat: ꝛ oēs infirmita
tes curabat ac demones effugabat: etiam mor-
tuos suscitabat. Sicq̄ doctrinis ꝛ vtutib⁹ infi
nitum xp̄o populū acquirebat. Et vt scribūt de
eo philo iudeoꝝ doctor: ꝛ papias ep̄s hieropo-
litanus ad tātā perfectionē vite xp̄ianos quos
conuerterat adduxit: vt vitā apostolicā pmiti-
ue ecclesie sectantes oēs cōmuniter viuerent: ꝛ
nemo quicq̄ propriū possideret: monasticum q̄3
ordinē primus egyptijs tradidit: ꝛ sacre pfes-
sionis regulā mltis instituit: vnde ꝛ postmodū
in egypto monachoꝝ cenobia ꝛ cellule infinite

excreuerit. Sicq; sanctus euangelista omnes
pene egypti vrbes lustrauit: ⁊ in ppl'is gentili-
bus verbū dñi seminauit. ¶ Verū cuȝ multi de
ciuitate alexandrie gētiles deorū suorum emu
latione ei insidias posuissent: beatꝰ marcus lo
co sui anianū oliȝ calcificē epm ordinauit: tres
quoq; presbyteros scilicet melitū sauinū ⁊ cer-
donū ⁊. vij. diacones ⁊ alios. xij. clericos eidē
ad ecclesie ministerium adiunxit: ⁊ inde occul
te discedēs pentapolim perrexit: vbi ⁊ biennio
xp̄m euangelizans permansit. Et multitudinē
ibidem gentilium cōuertit: ecclesias plurimas
fabricauit: ⁊ ordinatis epis ⁊ presbyteris per
ciuitates illas post duos annos alexandriā re-
dijt. Et cum multiplicatos fideles reperisset
deo gratias egit. Pontifices aūt idolorū eum
cōprehendere conabant. ¶ Cum aūt in solēni-
tate paschali q̄ anno illo. xxiiij. die april'. occur
rit missaȝ fidelibus celebraret: ⁊ eadē die festū
serapis dei egyptiorū pagani colerent: conue-
niens multitudo gentiliū ad ecclesiaȝ que erat
iuxta portum vbi euangelista dñi sacra myste-
ria pagebat: miserunt funē in collo eius ⁊ ip̄m
per rupes ⁊ saxa trahebant ad locū qui dicitur
buculi dicentes: ꝙ trahebāt bubalū ad loca bu
culi. Carnes aūt eius in terram fluebāt ⁊ saxa
inficiebantur sanguine: vespere autē facto mi-
serunt euȝ in carcerē: vbi custodibus appositis
⁊ nocte dormientibus primo angelica visione
confortatus est. Deinde circa noctē mediā ip̄o
dño xp̄o sibi cū ingenti lumine apparente: ⁊ pa
cem sibi annūciāte: ad celestia regna inuitatur:
mane autē facto funē iterum in collo eius mit-
tunt: ⁊ iteruȝ huc illucq; certatim pertrahunt.
Qui gratias agens deo et spiritum suum dño
cōmendans beatam xp̄o animā reddidit. Cum
autē gentiles corpus eius vellent comburere
subito aer turbatur: grando exoritur: tonitrua
intonant: fulguraq; coruscant. Ita vt cuncti ti-
mentes corpus dimitterent. Quod xp̄iani ra-
puerunt ⁊ in loco vbi ecclesiam construxerat in
loco buculi tumularūt: vbi quieuit vsq; ad tp̄us
quo inde ipsum veneti venetias transtulerunt:
vt supra dictum est: in eius translatione pridie
kalen. februarij. Passus est autē beatus euan-
gelista. vij. kalen. maij. Circa annos dñi. lxiiij.
videlicet octauo neronis anno. In loco aūt per
quē tractꝰ fuit: si q̄s in die passiōis eius herbā
ibi nascētē lacerauerit sanguinē viuū emittit.

¶ De sctō Adelberto ep̄o ⁊ mar. Cap. lxxxvij.

Adelbertus ep̄us et
martyr de partibus sclauonie no
bilibus parentibus natus ab ar-
chiepiscopo parthenopolis noīe
adelberto ab infantia educatus ⁊
doctus eiusq; nomine vocatus est. Qui a iuue-
nilibus annis elemosynis ⁊ orationibus ac ie-
iunijs intentꝰ liberalibus ⁊ catholice fidei di
sciplinis imbutus magister fuit scholarū impe
ratoris othonis. Defuncto autē sancto episco-
po adelberto: iuuenis sub episcopo pragen̄. mi
les efficitur tēporalis qui militiā ⁊ imperato-
ris curiam strenue gubernabat. Cum aūt ep̄us
prage ciuitatis obijsset: ⁊ populus cū clero de
eligēdo pastore tractaret die quodā dñico de-
mon per os cuiusdam obsessi ad ecclesiā delati
clamare cepit: se nullū timere nisi adelbertū mi
liteȝ: qui cathedrā episcopalē erat ascensurus:
⁊ ip̄e ab eodem cōfestim eijciendus. Statimq;
vocato adelberto oppressus liberatur: et ipse
in episcopū ab omnibus eligitur: quod dū otho
imperator tunc existens ꝓo ne audisset: gratis-
simū habuit: ⁊ ip̄m cōtinuo cōsecrari mādauit.
Qui factus ep̄us diuinis operibus vacabat: ⁊
predicatiōi iugiter insistebat. ¶ Sed cū popu-
lū vitijs obstinatū corrigere non posset: relicto
episcopatu romam accessit ⁊ dispensatione ro-
mani pontificis obtenta peregrinari ad tēpus
decreuit: omnibusq; paupeibꝰ erogatis per-
uenit ad montē cassinū: vbi consilio fretus ab-
batis tulli qui ꝯm regulam basilij cum mona-
chis ibidē deo seruiebat: acceptis ab eo episto
lis romā redijt: ⁊ dispensatione papali ad ab-
bateȝ leonē accessit: a quo ⁊ monachus factus
fuit: vbi dudum existens quandā illustrā dñam
romanoꝝ que nimio langore detēta per annum
panē nō gustauerat: oratiōe sola sanauit. Verū
cuȝ ab archiep̄o maguntino eius metropolita-
no iteruȝ ad suum ep̄m peteretur: iussu summi
pontificis licet satis renitens ad episcopatum
reuersus est: ea tamē cōditione: vt si ppl'm om-
nino incorrigibilē inueniret ad monasteriū si-
bi redire liceret. ¶ Cū autē existens pragedie
quādā nobilē dominā in adulterio deprehen-
sam ad se vt patrē mie cōfugientē in monaste-
rio virginum inclusisset: eamq; inde violenter
raptam parentes vltores sceleris decollassent:
turbatus adelbertus episcopatui resignauit: ⁊
romā regressus monasteriū suum repetijt: vbi
postq̄ modico tēpore cōmoratus fuisset saluti
animarū intendens assumptis secū gaudentio
eius germano ⁊ monacho ac quodā benedicto
presbytero ad predicanduȝ polloniā adijt: sed
a duce balistano repulsus cunctas regiones il-
lius peragrauit. Et cum iuxta villam per plani
tiem quandā pergeret: socijs alibi dimissis ab
infidelibꝰ tentus lancea transfixus dirisq; vul
neribus confossus atq; demū capite cesus mar
tyrium consumauit feria sexta. vij. kalen. maij.
Cuius corpus pragem translatum ibidemq;
conditum quiescit.

¶ De sancto Cleto papa ⁊ mar. Cap. lxxxviij.

Cletus papa et mar
tyr natione romanus de regione
vico patricio patre Emiliano li-
no pontifici in ep̄atu romano suc.

cessit: ⁊ sedit annos septem: mensem vnū: dies xi. Hic ex precepto beati petri apl'i. xxv. presbyteros ordinauit in vrbe roma mensis decēbris. Hic pontifex primus in litteris suis posuit salutē ⁊ apl'icam benedictionē. Qui etiā omnibus populis scribens approbat ⁊ cōmendat peregrinatiōes ad sanctos: ⁊ maxime ad limina sancti petri: asserens qđ validior est ad salutē sc̄ti petri visitatio q̄ ieiuniū duorꝝ annorū. Et illos etiā anathemate subdit: q̄ visitationē apostolorꝝ impediunt vel dissuadent. Dicūt quidam: quod linus ⁊ cletus petri successores non sederunt vt pōtifices: sȝ vt petri coadiutores. quibꝰ beatus petrus in vita sua credidit dispensationeȝ ecclesiasticarū rerū. Ipse vero tātū predicationi ⁊ orationi vacabat: ꝓpter quod tanta auctoritate dotari meruerūt vt in catalogo pontificū ponerentur. Clementē vero ipe beatus petrus successorē sibi constituit: licet aūt hec veritati nitātur: tamē vt ait hieronymus beatus clemēs spiritusancto plenus timens ne apostolica ordinatio posteris tēporibus transiret in vitiū: vt q̄dā hereditariū manus putātes minus de dei cogitarent electione: linū ⁊ cletū ante se coegit pontificare. Et sic clemens primus fuit p̱ petri electionē: tertiꝰ vero p̱ gradū. Beatus aūt cletꝰ tp̱e tyti ⁊ vespasiani iperatorꝝ martyrio coronatus est. Sepultusq̄ȝ est iuxta corpꝰ b̄ti petri in vaticano. vi. kal'. maij. Et cessauit ep̄atꝰ dies. xxxv.

¶ De sc̄tō marcellino papa ⁊ mar. Cap̄. lxxxix.

Marcellinꝰ papa ⁊ martyr natione romanꝰ ex patre ꝓiecto de regione capritauri caio pōtifici in episcopatu romano successit: seditq̄ȝ annos octo: mēses. ij. dies. xxv. Quo tp̱e fuit grauissima p̱secutio xp̄ianorum sub diocletio ⁊ maximiano imperatoribus: ita vt infra vnū mensem. xvij. milia hoīm ꝓmiscui sexus per diuersas ꝓuincias martyrio coronarent xp̄iani. Qua de re et ipe marcellinus ad sacrificiū ductus est: vt thurificaret. Et mortē expauens cōpulsus a diocletiano duo grana incensi posuit idolis. Postea vero penitētia ductꝰ in cāpania corā. lxxxviij. ep̄is ore proprio penituit ⁊ cinere capite aspersus ac cilicio indutus se peccasse confitēs ep̄is iudicandū supposuit dicēs se paratū ad omnia que sibi imponerent. Illi vero eidē r̄nderunt: ꝙ summus pontifex a nullo iudicandus esset. Nā si ipe negauit ⁊ petrus etiā magister suus negauerat: quē tamē nullus apostolorum iudicare presumpserat: sȝ egressus foras amare defleuerat. Ipe ergo suā causaȝ colligeret: ⁊ ore ꝓprio seipm̄ iudicaret. Tunc marcellinꝰ ob scelus idolatrie iudicauit se deponenduȝ: anathematizauit etiam quicūq̄ȝ corpus suū sepulture traderet. Sicq̄ȝ pergens ad diocletianū se xp̄ianum confitēs cū claudio ⁊ cyrino ⁊ antonio diaconibus capitalē excepit sentētiā: sicq̄ȝ martyrio coronatus est. vi. kalē. maij. Hic etiā fecit ordinatiōes duas p̱ mensem decēbris. p̄sbyteros. iiij. diaconos. ij. episcopos p̱ diuersa loca nūero. v.

¶ Postq̄ aūt decollatꝰ fuisset: ⁊ corpꝰ eiꝰ. xxx. diebꝰ ad exemplū xp̄ianorꝝ in platea iacuisset: nocte apparuit per visum beatus petrus apl's marcello presbytero: eidē marcellino in ep̄atu successuro interrogans quare corpus suū inhumatū nō sepeliret. Et se petrū apostolū esse dixit. Qui cū r̄nderet: ꝙ corpus suū iamdudū sepultū fuerat. Apostolus ei dedit intelligere ꝙ dicebat de corp̱e marcellini. Cū aūt marcellus dixisset ꝙ ip̄m ꝓpter sentētiam excōicationis sepelire nō auderet: audiuit ab apl'o ꝙ oīs q̄ se hūiliauerit exaltabitur: ⁊ ꝙ multū se marcellinus humiliauerat: qui se indignum sepulture iudicauerat. Admonens vt ip̄m iuxta se tanq̄ martyrē ⁊ verū pōtificē tumularet: vt quos iustificabat gratia nō diuideret sepultura. Marcellus ergo cū lucina ⁊ presbyteris ac diaconibus noctu corpus accepit ⁊ iuxta corpus beati petri in vaticano sepeliuit ab eodē die cessauit episcopatus annos. vij. menses sex: dies. xxv. propter nimie persecutionis immanitatem.

¶ De sancto Ricario confessore. Cap̄. xc.

Ricarius cōfessor natus villa cētula ꝓuincie pontine monitꝰ a quodā caldonico sacerdote quē de hibernia venientē hospitio susceperat: de rustico religiosus effectꝰ vtebatur pane hordeaceo cinere cōmixto. Aquā vero cū lachrymis tēperabat: ⁊ ex illa balnea faciens leprosos fouebat: ⁊ postmodū ipse eadem balnea introibat. Qui etiā in britānia p̄dicauit. Rex vero francorū dagobertus eius famam audiens ip̄m ex deuotione visitans eiusdē se orationibꝰ cōmendauit: ab eo quoq̄ȝ inuitatus ad mensam magis ipe salutaribus monitis mente q̄ temporalibꝰ cibis corpore refectus est. ¶ Deinde vir sanctus famam mūdi fugiens a gisilimaro quodā viro nobile in silua crisiassense cum sigobardo discipulo suo locū solitariū deo seruiēdi obtinuit. Ibiq̄ȝ breui structo tugurio vitā anachoriticā multo tēpore exegit: multosq̄ȝ ad se venientes languidos diuersis ab infirmitatibꝰ sanos effecit. Et redimitus virtutibus in pace quieuit. vi. kalē. maij. Sepultusq̄ȝ ē a discipulo in loco vbi ipse sibi p̄ceperat. A quo in extasim rapto visus ē ī aula splēdidissima mira fragrātia referta cōsistere splendore admirabili coruscare. Cuius corpꝰ ocialdus olim eiꝰ abbas cū suis monachis ad suū monasteriū cētulā trāstulerunt: vbi multorꝝ signorū gloria claret.

¶ De sc̄tō Anastasio papa. i. ⁊ cōfes. Cap̄. xci.

Anastasius papa

Anastasius papa huius nois prim⁹ natione romanus ex patre maximo syricio pape i pōtificatu romano successit: et sedit annos. xiij. menses. x. dies xxv. Hic cōstituit vt debiles aut mēbris carentes nō possent clerici consignari. Cōstituit etiā vt qn̄ euangeliū legeret p̄sbyteri et clerici non sederent: sed starent. Et statuit vt nullus transmarin⁹ ad clericatus honorē susciperetur: nisi proprij epi chirographū cum sigillo exhiberet. Et hoc precipue cōstituit ꝑpter hereticos manicheos qui in vltra marinis partibus abundabāt. Hic in magna senectute annoꝝ videlȝ vltra lxx. summ⁹ pōtifex electus est ꝑpter suā nimiā sanctitatē. Quē beatus cognoscēs hieronym⁹ ei contemporaneus scripsit de illo: ꝙ eius vita diuturna mūdus immeritus esset frui. Floruit aūt tempore archadij imperatoris. Et quieuit in domino. v. kalen. maij. Sepultusqꝫ est in cimiterio beati petri apostoli.

¶ De sancto Antimo episcopo ꝛ socijs martyribus. Cap. xcij.

Antimus ep̄s cum alijs multis apud nicomediam sub ꝑsecutiōe diocletiani martyrium passus est. Qui vt traditur eccl'iastice hystorie lib. vij. cū esset pōtifex ipsius ciuitatis ob cōfessionem christi martyrij gloriā capitis obtrūcatione suscepit. Quem tanq̄ bonuȝ pastorem: secuta est vniuersa pene gregis sui multitudo per eādem martyrij viam. Quoꝝ alios prefatus tyrannus apud eandeȝ tunc residens ciuitatē gladio obtrūcari: alios ignibus cōflagrari: alios nauiculis impositos in pelago mergi fecit: ipsis fideliū turbis vltro se tāta feruore neci offerētib⁹: vt etiā se interrogari nō ꝑmitterēt: sȝ xp̄ianos se confitētes spōte supplicijs ingererēt. Quorum passio recolitur. v. kalen. maij.

¶ De sctō Liberale confessore. Cap. xciij.

Liberalis de ciuitate altini natus: a sancto episcopo Heliodoro eiusdem vrbis in eadē ciuitate nutritus ꝛ doctus fuit. Qui lectioni sacre ꝛ oroni atqꝫ carnis macerationi vacans domino seruiebat: pauperū quoqꝫ vsibus intentus erat: egrotantibusqꝫ curā sollicitus impendebat. Corpus quoqꝫ ieiunijs atterens ad tantam perfectionem deuenit: vt singulis dieb⁹ dominicis sacram cōmunionem percipiens: deinceps sine vllo cibo vel potu tota hebdomada ꝑmanebat. Cum autē paganorum persecutione feruēte heliodorus episcopus de altino recessisset: et ad insulas se maritimas contulisset: liberalis in ecclesia principali que erat dei genitricis oratione fudit ad dn̄m: vt eius in pace susciperet spiritū. Eademqꝫ nocte angel⁹ domini sibi dormiēti apparuit: ꝛ orationē eius exauditam a domino nūciauit. Qui surgens a somno visitauit singulas ecclesias ciuitatꝫ: perueniteqꝫ ad insulam que dicitur flactio castrorum vt ad sanctum heliodoruȝ accederet. Sed cū ad ip̄m ꝑpter aquas interpositas transire nō posset: in ecclesia proxima sancti laurentij modico tēpore commoratus est: vbi post paucos dies inter sacerdotum manus migrauit ad xp̄m. v. kalen. maij. Corpus quoqꝫ eius ibidem sepultum processu temporis destructa altineā. ciuitate ad oppidum taruisinum translatum est.

¶ De sancto Pulione martyre Cap. xciiij.

Ulio martyr in ciuitate ciuilitana prior lectoꝝ fuit: de qua quidē vrbe valetianus imperator oriundus extitit: in qua ꝛ ip̄e martyr sub ꝑsecutione diocletiani et maximiani imperatorum martyrum pertulit agente preside probo. Hic enim preses postq̄ i ciuitate firmeā. sanctū hyreneū eiusdē vrbis ep̄m cū sancto mōtano presbytero smerulēū in flumine demergi fecerat. Sanctū quoqꝫ demetriū ipsius ecclesie diaconē decollauerat: ꝑuenit ad vrbē ciuilitanā: in qua pridē sanctus eusebi⁹ ipsius ciuitatis pōtifex passus fuerat: fecitqꝫ teneri pulionē lectorē: quem christū cōstantissime confitentē ac sacrificare nolentem: dicentēqꝫ se velle patrū suoꝝ qui pro xp̄o passi fuerant imitari vestigia: flammis iussit exuri: qui passus est. v. kalen. maij.

¶ De sancto Uitale martyre. Cap. xcv.

Italis martyr miles christi natiōe Mediolaneā. apud rauennā tēpore neronis passus est. Hic vxorem valeriaȝ habuit: ex qua gemellos geruasium et ꝓthasiū ꝓcreauit. Qui cum paulino iudice rauennā ingressus: cum quendam christianū arte medicū nomine Urficinū ligurē decollari videret: illeqꝫ martyriū expauisset: sanctus Uitalis eum exhortari cepit: ne ipse qui alios curare cōsueuerat: seipsum eterne mortis iaculo vulneraret. Quod vrficinus audiēs cōfortatus martyrium libenter excepit: quē vitalis honorifice sepeliuit: ꝛ ad paulinū ꝯsularē suū vltra venire contēpsit. Ille ṽo nimiū indignatus: tum quia ad se venire contēpsit: tum qr vrficinū sacrificare volentem retraxit: ꝛ sic se christianū ostendit: iussit eum teneri: ꝛ confitentē christum in equuleo leuari; deinde ipsum ad palmam duci; et

ſi ſacrificare nollet: foueam ibi profundiſſimaȝ donec ꝑueniretꝛ ad aquā fieri: ⁊ ibideȝ ipm̄ depoſitum terra ac lapidibus obrui. Locus autē vbi decollabantꝛ chriſtiani palma dicebatꝛ: eo ꝙ arbor antique palme illic eſſet. Btūs ergo martyr codē adductus cum ſacrificare nollet facta fouea: vt dictū eſt: terra ac lapidibꝰ eſt obrutꝰ. Sacerdos aūt idoloꝝ qui hoc cōſiliū dederat: arreptus a demonio per ſepteȝ dies clamabat: ꝙ vitalis martyr eum incēdebat. Die aūt ſeptimo in flumine ſe precipitans miſerabiliter expirauit. Paſſus eſt autem ſanctus martyr. iiij. kalen. maij: circa annū domini. lvij.

¶ De ſancta Valeria martyre. Cap. xcvi.

Valeria martyr ſancti vitalis vxor: ⁊ mater ſanctorū geruaſij et ꝓthaſij cum exiſtens mediolani virū ſuum rauenne paſſum audiſſet: illuc cū famulis acceſſit: ⁊ corpus ſancti vitalis auferre voluit. Veruȝ in ſomnis admonita a beato martyre ne corpus a malo homine bene poſituȝ violaret: ipm̄ dimiſit: et mediolanum in curru rediens: ruſticos deo ſuo ſiluano ſacrificantes incurrit. Qui eam de vehiculo deponētes hortabātur ſecum epulari: ſed illa ſe chriſtianam eē: nec ſibi licere de immolatis idolis manducare reſpondit. Quod illi audientes tanta eam cede mactauerunt: vt vix eā ſeminecē ſui famuli ad mediolaneñ. vrbeȝ perducerent. Que infra triduum migrauit ad dominum. Recte autem eius paſſio viri ſui legende continuatur: quia dies certus eius martyrij non exprimitur.

¶ De ſancta Theodora virgine ⁊ martyre ⁊ vno milite mar. Cap. xcvij.

Theodora virgo et martyr: cuius paſſionē ambroſius ſcd̄o libro de virginibus facundo ſermone ⁊ luculēto ſtilo diffuſius pertractat: cū vno milite cuius nomē ſubticet: apud antiochiā paſſa eſt. Que cū elegantis eſſet decoris ex virginitatis ꝓfeſſione aſpectus publicos fugiebat. Tandē puella a gētilibus detēta producitꝛ: duplex profeſſa certamē ⁊ ꝟginitatis ⁊ religionis: dataqꝫ ei optione a iudice: aut ſacrificare virginem: aut lupanari ꝓſtitui iubetꝛ: vt alterum ſponte deſereret: cum ei alterū abſtuliſſent. Ipſa aūt tolerabiliꝰ extimans mētē virginem ꝙ̄ carnem habere: ⁊ ꝙ virginitatē mētis nemo ab inuita poteſt eripe: fleuit: ⁊ tacuit: ne eā vel loquentē adulter audiret. Ducitꝛ ergo virgo xp̄i ad lupanar: ſed ꝓſtitui poteſt: adulterari nō poteſt. Certātibuſqꝫ ſingulis ꝗs predā primus inuadat: illa introcluſa dominū exorabat: vt qui ſuſannā de ſupplicio eruerat: eam de ꝑiculo liberaret. Vix cōpleuerat orōneȝ: ⁊ ecce vir militis ſpecie terribilis apparuit. Qui cunctis ſibi ex timore cedentibꝰ ingreſſus cellulam ꝟginē ꝯfortauit: dicēs ꝙ eā venerat ſaluare nō perdere: ſuas ei veſtes offerēs: ⁊ habitū virginis poſcens: vt ſic mutatis veſtibꝰ illa incorrupta militis ſpecie egreſſa ſeruetꝛ: ipſe ꝟo remanens virginis habitu ſi neceſſe eſt martyriū qđ optat patiatur. Quem virgo perſecutorem exiſtimans ceruicem eius gladio preparabat. Tādem chriſtianiſſimum cognoſcens: et veſtes ſuas exuens cum milite habitum commutauit: ⁊ habitu virili exiens cunctis ignota militē virginali tunica amictū dimiſit. Poſt hec alius cubiculum ingreſſus quaſi cum puellam tractare inciperet: virum reperiēs ſtupore miratꝰ: ſexūȝ femineuȝ in virilem mutatum arbitratur. Sed dubitans ne magicis artibus ⁊ ipſe ſexu forſitan mutaretur: concitus exiens viſa narrauit: populus obſtupuit: ⁊ militē pro puella deprehēſum pro eadem ad mortē damnauit. Dumqꝫ ille gladium libens exciperet: fertur puella ad locum certaminis virili habitu cucurriſſe: factuȝ ꝓpalaſſe: ambo de nece certaſſe ille dicebat ſe iuſſum occidi non illam. Nam eadem ſententia que eum dānauerat: illam abſoluerat. Illa ecōtra clamabat: ꝙ non illum vadem mortis elegerat: ſed fidem pudoris optauerat. Nec interuenerat: vt ſibi necem eriperet: ſed vt virginitatē defenſaret: prolixeqꝫ oratiōis lepore martyriū expetebat. Dudum igitꝛ ambo cōtenderūt ⁊ ambo tandē victores extiterūt. Nec diuiſa eſt corona: ſed addita. Miles em̄ ꝓ virginitatis defenſione palmā obtinuit: virgo pro virginitatis cōfeſſione coronā percepit. Sicqꝫ ambo capitali ſententia triumpharūt. iiij. kalen. maij.

¶ De ſancto Petro martyre ordinis predicatorum. Cap. xcviij.

Petrus nouus martyr de ordine predicatoruȝ de ciuitate Veroneñ. oriundus: velut roſa de ſpinis exortus de parentibus hereticis fidei pugil egregius exurrexit. A quorum tamen errore ſe mūdum ſeruauit. Cū adhuc ſeptem eſſet annoruȝ ⁊ a ſcholis rediret: a patruo heretico īterrogatus quid didicerit. Reſpōdit ſe didiciſſe: credo in deum patrem omnipotentem creatorem celi et terre. Ille ꝟo ne diceret creatorem celi et terre prohibebat: eo ꝙ deus viſibiliū creator nō fuiſſet: ſed diabolus omnia que videntur procreaſſet. Puer ꝟo ſicut didicerat ſic velle dicere ac credere affirmabat. Ille ꝟo ei ꝑ auctoritates ſuadere conabatur. Quas omnes puer ſpiritu ſancto plenus contra eum conuertit; eumqꝫ gladio

quasi proprio interemit. Patruus vero indigne ferens a puero se confusum: patri gesta rettulit: ⁊ vt petrinū a scholis remoueret oīno persuasit. Timebat em̄ vt dicebat ne cum petrinus fuerit bene eruditꝰ ad meretricē illā romanā ecclesiā se cōferret: ⁊ sic eoꝝ fidē cōfunderet. Qui nesciēs verū dixit: dū petrū hereticoꝝ pfi diā destructurū tāq̄ alter caiphas ꝓphetauit. Sed qꝛ res a deo fiebat pater monitis fratris ascēsum nō ꝓbuit sperās q̄ puerū ad suā sectā pertraheret cum in grāmatica eruditus foret. ❡ Vidēs aūt petrꝰ nō esse tutū cū scorpionibꝰ habitare: relicto seculo: fratrū predicatoꝝ ordinē annoꝝ.x. introiuit. In quo.xxx. annis fere ꝑseuerauit: ⁊ ad cumulū totiꝰ ꝑfectiōis ascēdit. Virginitatē quoq̄ mētis ⁊ corpis illibatā seruauit: nec alicuius mortalis criminis cōtagiū sensit: sicut suoꝝ cōfessorū testimoniū probatū est. Carnē quoq̄ ieiunijs assiduis macerabat. Noctes post breue somnū studio sacre scīe occupabat: dies vero animarum commodis impendebat predicationibus vel cōfessionibus aut hereticorum disputationibus insistendo: pro fidei quoq̄ defensione se totum exponebat: orationibꝰ crebris petēs a dn̄o: q̄ nō finiret eū ex hac vita migrare nisi sumpto calice passionis: mltis etiā miraculis coruscabat. ❡ Quadā die dū mediolani quendā ep̄m hereticoꝝ a fidelibus captū ꝑnte ppl'i multitudine examinaret: ⁊ disputatio protracta fuisset: ⁊ maximus solis estus cūctos affligeret heresiarcha petro dicere cepit: q̄ si erat ita sanctꝰ vt eum stultꝰ ppl's affirmabat: populū ip̄m estu mori ꝑmittere nō debebat: ⁊ q̄ rogaret deū vt nubē aliquā soli opponeret: ⁊ sic ppl'm refrigeraret. Asserēs q̄ si hō fieret fidē catholicā reciperet: maxie cū nulla vel minima nubecula in aere appareret. Quod beatꝰ petrus corā oībus se facturū ꝓmisit. Deinde ad dn̄m orationem fudit. Statimq̄ signo crucis edito: nubes in aerē ascendit: ⁊ se inter solem ⁊ populū interposuit: atq̄ in modū papilionis cūctos ab estu per magnā horā refrigerauit: hereticus vero in sua duritia permanēs: ad veritatē fidei venire contēpsit. Contractū quēdam noīe aserbū: qui per quinquēniū in sextario trahebat ad se deductū mediolanū sanauit. ❡ Nobilis quidā filiū habebat qui tumore gule horribili: nec loqui nec vix suspirare valebat: capā petri ex deuotione sustulit: de qua filio gulam tetigit: illeq̄ cōtinuo sanitatem recepit. ❡ Idē nobilis postmodū graui corrosione corporis torquebat: qui capā eandē ex deuotione reseruatam super se poni fecit: moxq̄ vermen pilosum duo habente capita euomuit ⁊ oīs dolor cessauit. ❡ Cuidam etiam iuueni muto immisso digito in os eius tactaq̄ linga beneficiū loquelle cōcessit. ❡ Verū cū pestis heretica in lombardie prouincia pullularet: summus pontifex ad pestē diabolicā abolandā: diuersos inquisitores de predicatorum ordine in diuersis lōbardie partibus delegauit. Inter quos beatum petrū in mediolano ⁊ in eius comitatu inquisitorē prauitatis heretice auctoritate apostolica ordinauit. Qui sibi iniunctū officiū diligēter exercēs hereticos vbiq̄ perquirēs nullā eis requiem tribuebat: sed ipsos tam potent sapientia conuincebat. Quod illi videntes de ipsius morte tractare ceperunt: ⁊ fautorem quendam ipsorum sicarium: vt eum occideret precibus et precio induxerunt. ❡ Cum igitur sanctus petrus de ciuitate cumana vbi fratrum sui ordinis prior erat mediolanū pergeret pro officio inquisitionis exequēdo ꝑdictꝰ sacrilegꝰ ip̄m in itinere aggressus educto ense sacrū eius caput crudeliter impetijt: ⁊ duobus diris vulneribus sauciauit. Qui non querula voce murmurās sed sufferens omnia patienter suum dn̄o spiritū cōmendabat. Symbolū sacre fidei pro qua dimicabat deuotissime ꝓferens: cuius nec in mortis articulo desijt esse preco. Sed cū adhuc martyr dn̄i palpitaret cultellū littor arripuit: ⁊ ꝑ latera eius trāsfixit. Cuius corpus fratres predicatores tulerunt: ⁊ mediolanū deferentes honorifice sepelierūt. Ad cuius sepulturā lampades dependentes pluries diuinitꝰ ⁊ absq̄ hūano studio sunt accense multis quoq̄ coruscat ⁊ manifestis miraculis ibidē requiescens: qui passus est.iij.kalē.maij.

❡ De sancto Titico diacono. Cap.xcix.

Titicus diaconus discipulus sancti pauli apostoli ⁊ vnꝰ ex.vij.discipulis fuit: vt scribit abbas dorotheꝰ. Huius meminit idē apostolꝰ in epistolis suis: videlicet ad col.iiij. ⁊ secūda timo.iiij. pronūcians eum fratrē charissimum ac conseruū suum in dn̄o. Qui etiam ab eodē apostolo episcopus colophonie ordinatus: post predicationis officium diligētius peractum apud paphum oppidū insule cypri quieuit in dn̄o: ibidē sepultus.iij.kalen.maij.

❡ De sanctis Agabo ⁊ Secūdino ep̄is ⁊ socijs martyribus. Cap.c.

Agabus ⁊ secundinꝰ episcopi ⁊ socij eorum passi sunt apud circeū. coloniā: que ē in numida. Qui persecutione valeriani post longum exilium in prefata vrbe in qua tunc maxime gentilium rabies ad tentandam iustorum fidem inhiabat ex illustri sacerdotio gladio consumati effecti sunt martyres gloriosi. Passi sunt etiam in eorum collegio emilianus miles tertula ⁊ antonia sacre virgines et quedam mulier cum suis gemellis: qui passi sunt.iij. kalendas. maij. Hec ado.

❡ De sancto Leone episcopo. Cap.ci.

LEo ep̄s in greciarū partibus natus oīa in seculo abdicauit pro xp̄o crucēꝫ eius tollens: ⁊ si non corpore martyrium passus est aīo. Qui etiam in vita sua miraculis claruit. Nam mulierē a graui corporeo lāguore sanauit. Et in samo īsula in pace quieuit. Cuius corpus diu inde greci nauigio transferre nixi sunt: inde se nunꝙ mouere potuerūt: donec corpore quod amouerāt suo loco reposito abeūdi facultatē obtinuerunt. ¶ Post multum vero temporis venetoꝝ naues in ipius insule portu degentes: corpus sancti in eius solennitate que tunc venetis ibi existentibus cōtingit: vicꝫ tertio kalen. maij deuotius visitarunt: missaꝫ solēniter celebrata inde discedere curauerūt. Exeūtes quocꝫ portū exorta subito tēpestate redire coacti sunt: post morulā vero mare sedato iterū exierunt: iterūꝫ aduersantibus ventis retrocedere cōpellunt. Tunc cōi cōsilio habito sanctū corpus inde leuantes ad nauem deduxerūt: ⁊ cōtinuo oī tēpestate ꝓpulsa flante vento ꝓspero deuenerūt mothonū. Ubi vox de celis insonuit inquiens: hoc est corpus ep̄i leonis. Inde venientes zacynthum visa est aq̄la alis extensis sup corpus excubare: q̄ illos adultra cedendū signo monstrauit alarū. Dūꝫ alie naues tēpestatē ⁊ naufragiū ac pene precipitiū paterent: sola illa in qua scīm corp⁹ quiescebat illibata permansit. Et quoties luminaria circa corpus accensa flante vento extinguebant: toties per seip̄a diuinitus accendebant. Uenientes aūt ad portū vestis ab ep̄o loci ip̄ius visitant. Qui cū aliquid ex sacris reliquijs obtinere precibus: aut precio minime potuisset: aquā tamē lotionis sacrorū membroꝝ impetrauit. Celebrataꝫ missa cum corpus aqua diluisset: ⁊ ex ip̄a cuidā languēti presbytero in potū dedisset: mox ille sanatus qui ab alijs delatus fuerat incolumis ad ecclesiā suā perrexit. Tandem venetias naute illi applicantes leoni methamaucensi ep̄o corpus concesserūt: qui ip̄m cum summo gaudio percipiens honorifice cōdidit: vbi ⁊ cec⁹ illuminatus fuit: ⁊ eger manū habens aridam sanitatē recepit. Processu vero tēporis methamauco a mare submerso corpus illud ad monasterium sancti seruuli martyris translatū est. Cuius festū agit. iij. kalen. maij.

¶ De sancto Roberto abbate. Cap. ciij.

ROBERTUS abbas et fundator ordinis cistertien. fuit: qui dū in molismo monasterio episcopat⁹ lingonen. abbas eēt: quod tūc cenobiū erat fama celeberrimū ⁊ diuitijs opulētum: q꞉ hec plerūꝫ solēt aīos ad lasciuiā ꝓuocare: cupiens vir sanctus artiorē vitam eligere cum. xxi. ex monachis eiusdem loci viris perfectis: post multos labores ⁊ itinerū difficultates cistertium deuenerunt: qui tunc horroris ⁊ vaste solitudinis locus erat: vbi anno dn̄i millesimo nonagesimooctauo. sanctus robertus auctoritate fult⁹ hugonis lugdun̄. archiep̄i tunc apostolice sedis legati ⁊ galterij cabilonen̄. ep̄i necnon odonis burgundie ducis inclyti abbatiā construxit: ⁊ ordinē qui cistertien̄. dicit inchoauit. Post aliquod vero tempus a molismensibus monachis requisitus ipsum monasteriuꝫ sue regule ac ordini adiecit: ⁊ ex vtroꝫ vnum corpus effecit. Sicꝫ sanctus abbas ordine initiato satisꝫ dilatato sanctis operibus deo seruiens laudabiliter vixit: ⁊ clarus virtutibus ad xp̄m migrauit. iij. kalē. maij. Sepultusꝫ est in abbatia cistertij: vbi ⁊ miraculis pollet. Anno aūt. xiiij. post ordis fundationē sanct⁹ bernard⁹ ordinē ip̄m ingressus tam merito ꝙ numero locorum ⁊ fratrum ip̄m mirabiliter adauxit: vt in eius legenda dicetur. xiij. kalen. septembris.

¶ De sancto Mariano confessore. Cap. ciiij.

MARIANUS monachus de territorio bituricen̄. natus tempore sancti alodij successoris sancti germani circa annos dn̄i. cccclxxx. claruit. Qui a sancto mamertino abbate in prefato monasterio monachus factus est. Cuiꝫ idem pater officium alendorū animaliū commisit: quod ille gratanter suscepit ⁊ humiliter adimplere curauit. Die quadam aprum a canibus ⁊ venatoribus fugatum ad se fugientem benignius excepit: canibusꝫ vt animal dimitterent imperauit. Qui ex eo die domesticus effectus sanctum vti catulus sequebatur. ¶ Die dominico ad ecclesiam pergens vt sibi mos erat: fratrem secum ducit inuituꝫ eo ꝙ ille debebat ip̄a die fratribus ministrare. Et dū audientes missam nimis tardarent: illeꝫ ad horā se nō posse redire putaret: finito euangelio equum vt abiret ascendit: sed nequaꝙ ip̄m inde mouere potuit: donec seip̄m deliquisse cognoscens ad ecclesiam redijt: ⁊ vsꝫ ad finem misse cū mariano permansit. Et ad horaꝫ reuersus suum ministerium adimpleuit: vir autem domini in monasterio fontaneti in pace quieuit. iij. kalen. maij. corpusꝫ ei⁹ inde delatū antisiodori in suo monasterio sepultum est.

¶ De scō Mariano ⁊ iacobo mar. Cap. cliij.

MARIAN⁹ ⁊ iacobus martyres apō vrbē lābasitanā sub decio passi sunt. Quorum prior lector: alter vero diaconus extitit. Qui pro confessione nominis christiani in ciuitate circensis colonia tenti grauissimis supplicijs excruciati sunt. Post que marianus per apices pollicū suspensus graui pōdere pedib⁹ innexo crudeliter tortus est. Deinde cuꝫ collega dudū in carcere m

ceratus:vbi diuinis reuelationibus sepius cō-
fortatur. Tandem ad prefatam vrbem lambasi-
tanam directi:et iterū diutius in ergastulo vin
cti:sed diuina rursum visitatione alleuiati. No-
uissime cum multis alijs gladio cōsumati sunt
pridie kalen. maij.

¶ De sctō eutropio epō ⁊ martyre. Cap. cv.

Eutropius epūs et martyr sancti Dionysij conso-
cius fuit. Cuius passionē idez
dionysius grece scriptā ꝑ ma-
nꝰ pape clemētis direxit athe-
nas. Hic fuit filius xerxis ad-
mirandi babylonie persarū regis ⁊ guine regi-
ne. Qui a pueritia lr̄is grecis ⁊ chaldeis edo-
ctus liberalibusꝗ sciētijs ībutꝰ: curiositate or
bem lustrare desiderans: a patre licentiā circū
eundi obtinuit:a quo ⁊ nicanorē pedagogū ac-
cepit:herodemꝗ regē in galilea adijt:vt in eiꝰ
curia aliquid conspiceret nouitatis. Auditoꝗ
de iesu miraculis qui eo tēpore in illis partibꝰ
predicabat:ad eū accessit: quem vidēs ⁊ audi-
ens lz gentilis reuereri cepit. Fuitꝗ presens
miraculo quādo xp̄s ex quinꝗ panibus quinꝗ
milium hominū satiauit. Quo viso in ip̄m cre-
dens eidem vt discipulus adhesisset:nisi peda-
goguz timuisset. Sed adorato in hierosolymis
templo domini more gentiliū ad patres redijt:
et visa sibi nūciauit. Rursum quoꝗ amore fla-
grans iesu licentia a patre petita post annuz in
iudeam reuersus est. Et cū iesus die palmaruz
venisset hierosolymā sedēs sup asinū eutropiꝰ
interfuit: ⁊ vna cum ceteris flores et ramos in
viam strauit. Fuitꝗ de numero illorum genti-
lium qui accesserūt ad philippū vt iesum vide-
rēt:vt dicit Ioh. xij. Audito autē ꝙ etiā iudei
eum occidere querebāt:repatriauit:ne tāti viri
mortez cerneret:vel si mors ipsius tardaret: vt
ei cum suis gentibus adiutorium cōtra iudeos
conferret:cūctaꝗ visa patri rettulit. Audiēs ꝙ
iesum occisum vehementer doluit: sed post ip̄z
resurrexisse intelligens per ea que de eo vide-
rat:credidit: ⁊ de eius resurrectione cōsolatio
nē nō modicā recepit:vnde ⁊ in vltionē mortis
christi: oēs iudeos quos in regno paterno rep-
perit:occidi mandauit. ¶ Post aliquod ꝟo tē-
pus p̄dicātibus apostolis simone ⁊ iuda apud
persidē. Eutropius cum patre ⁊ regno creden
tes ab eisdem de christi fide plenius edocti et
baptizati sunt:vbi ⁊ apostoli abdiam episcopū
⁊ eutropiū diaconē ordinarūt:vt in eoꝝ passio-
ne dicit. v. kalen. nouembris. Et dū p̄dicti apo
stoli pro xp̄o passi fuissent:eutropius eoꝝ gesta
⁊ passiones conscripsit. Deinde patre iam sene
seculo abrenūcians romā venit:⁊ a beato petro
apostolo ad gallias p̄dicādas missus accessit.
Ingressusꝗ ciuitatē santonas cum xp̄m predi-
caret ab infidelibus cesus: ⁊ de vrbe eiectꝰ sibi
tugurium extra muros cōstruxit: vbi noctibus
orationi:diebus ꝟo p̄dicationi insistebat. Cuz
aūt multo ibidē tēpore cōmoratus fructū mo-
dicum predicationis fecisset:eo ꝙ decem viros
solūmodo cōuertisset. Romā repedans beatū
petrum apostolū passum repperit. Et a sctō cle
mente eius successore ordinatus santoneū. epi
scopus beatoꝗ dionysio sociatus cuz eodē ite-
rum ad gallias adijt. Deueniēsꝗ santonū filiā
principis virginez Eustellā nomine conuertit:
⁊ sacro velamine virginitatis cōsecrauit: mul-
tumꝗ populum signis clarens dn̄o acquisiuit.
Cum autem eustella cum eutropio extra vrbis
menia in ꝟginitatis proposito deo seruiēs mo-
raretur:pater missis satellitibus sanctū occidi
mandauit. Quem illi primo lapidibus:deinde
plumbatis cedentes nouissime securi illiso ca-
pite peremerūt. Cuius corpus eustella in eius
tugurio sepeliuit:ibidem quoꝗ omni tempore
in oronibus ꝑmāsit. Que cū migrasset ad xp̄m
apud magistrū suū sepulta est: vbi et ecclesia a
xp̄ianis ꝓcessu tēpis fabricata vtriusꝗ corpus
quiescit miraculis redolens. Passus est autem
sanctus eutropius pridie kalen. maij.

¶ De sancto zozima abbate. Cap. cvi.

Zozimas abbas ī pa-
lestine partibus circa egyptuz fuit.
Qui adeo reputabat sanctitate pol
lens:vt de longinquis regionibꝰ ad
eius cellā fratres accederent:et ab eo edifica-
ti vite pabula reportarent. Hic annis quinqua
gintatribus in heremo permanēs infestatus a
quibusdam cogitationibus quasi perfectꝰ eēt:
⁊ nullius doctrina indigeret:a quodam sibi se-
niore apparente monetur:vt se sequat:⁊ perfe
ctiores se inueniret. Quē secutus ad quoddaz
monasteriū iuxta iordanē peruenit: quē abbas
cenobij benigne suscepit: ⁊ eum intra monaste
rium introduxit. Ibiꝗ zozimas ānis pluribus
commoratus perfectiorem didicit vitam. Nam
monachi illi die dominico ad ecclesiam conue-
niebant:vbi missa celebrata cōmunionē sume-
bāt: completisꝗ orationibus ⁊ officio duobus
ex fratribus pro diuinis celebrandis peruices
ī monasterio dimissis:ceteri modicos cibos de
cenobio sumentes asportabant:⁊ exeuntes se-
gregatim ac solitarie totam hebdomadā in he
remo peragebant. Rursumꝗ die sabbati in se-
ro ad monasterium cōueniebant. Ubi zozimas
multis diebus deo seruiēs:tādem egressus di-
uina dispositione ⁊ itinere viginti dierū solitu-
dinem peragrās:mariā egyptiacā inuenit: cui
⁊ anno sequēti dominicū corpus attulit: ⁊ mor-
tuam sepeliuit: vt supra in eius vita actum est
iiij. non. aprilis. Reuersusꝗ ad monasterium
prefatum omnia visa abbati ⁊ fratribus rettu-
lit. Et post tempus aliquod in ipso loco vitam
in pace finiuit pridie kalen. maij.

De sancto Philippo apostolo. Cap. cvii.

Philippus apostolus a bethsaida galilee ciuitate: andree et petri coequalis omnibus apostolis etate iunior fuerit: vocatione tamen inter primos extitit: vt de eo dicitur Johannis primo cap. Hic post domini ascensionem et apostolorum diuisionem viginti annis per scythiam instanter christi euangelium predicauit. Sed tandem a gentilibus tentus: et ad statuam martis adductus immolare compellitnr. Tunc draco de sub base altaris exiit: qui filium pontificis ignem sacrificii ministrantem interfecit. Duos quoque tribunos quorum ministri Philippum apostolnm in vinculis detinebant extinxit. Flatu etiam suo ceteros omnes morbidos reddit. Quibus apostolus dixit: vt si statuam martis deiicere vellent: et crucem domini ibidem erectam adorarent: mortui eorum resurgerent: et infirmi sanitatem perciperent. Illi vero qui cruciabantur: se sanari petebant: et statuam confringere promittebant. Tunc philippus precepit draconi: vt sine alicuius lesione in desertum locum abiret: vbi neminem ledere posset. Qui statim recedens nusquam comparuit. Apostolus vero languentes omnes sanauit: et illos tres mortuos suscitauit. Sicque factum est: vt qui eum persequebantur: quasi deum adorarent. Ipse autem per vnum annum iugiter: predicauit: et multa milia hominum ad christi fidem conuertit et baptizauit. Edificatisque multis ecclesiis: episcopos: presbyteros et diacones: atque alios clericos ordinauit. Deinde per reuelationem ad asiam in ciuitatem hieropolim deuenit: ibique heresim ebionitarum qui christum carnem fantasticam assumpsisse: donec extinxit. Erant autem ibi due sacratissime virgines eius in baptismate filie: per quas deus multitudinem virginum lucratus est. Apostolus autem ante septem dies obitus sui omnes presbyteros et clericos suos ac vicinarum vrbium episcopos conuocauit: et eos de singulis docens in christi fide confortauit: seque ad deum per martyrium migraturum post septem dies eisdem predixit. Et cum esset annorum octuagintaseptem ab infidelibus tentus: crucifixus: lapidatusque perrexit ad dominum: et martyrium feliciter consumauit kalen. maii. Et in eadem ciuitate corpus eius positum est. Postmodum etiam due filie eius prefate a dextris et a sinistris eius tumulate sunt. Processu vero temporis corpus apostoli romam translatum fuisse dicitur.

¶ De sancto Jacobo minore apostolo. Cap. cviii.

Jacobus apostolus qui dicitur minor seu iacobus frater domini cognomento iustus: fuit filius alphei et marie sororis matris domini: sicque consobrinus christi fuit: propter quod morte iudeorum et frater domini appellabatur. Minor autem dicitur ad distinctionem alterius Jacobi apostoli filii zebedei: qui maior vocatur: non quod hic minor illo fuisset etate: sed posterior vocatione. De hoc autem dicetur plenius in hystoria natiuitatis virginis marie. vi. idus septembris. Justus autem cognominatus est propter meritum excellentissime sanctitatis. Nam vt de eo dicit Hieronymus: tante reuerentie fuit in populo: vt fimbriam vestimenti eius certatim contingere cuperent. Et vt dicit egesippus: hic ex vtero matris sue sanctus fuit: vinum et siceram non bibit: carnes nunquam manducauit: ferrum in capite eius non ascendit: oleo nunquam vnctus: nec balneo vsus fuit: sindone. i. veste linea semper indutus. Toties in oratione genua flexerat: vt callos in genibus more camelorum videretur habere. Hic solus ex apostolis propter sanctitatem suam permittebatur intrare in sancta sanctorum: non quidem causa immolationis: sed orationis. ¶ Intantum autem et facie et liniamentis corporeis simillimus christo fuisse perhibetur: quod plerique in amborum specie fallerentur: vnde vt dicit Hiero. cum iudei ad capiendum christum pergerent: ne forte iacobum, i. personam christi caperent: a iuda qui eos optime discernebat: signum osculi acceperunt. Et nihilominus fugientibus apostolis: quendam ex ministris qui propter turbam christo approximare non poterant: iacobum iustum vice iesu tenuerunt. Qui relicta sindone quavtebatur: vt dictum est nudus profugit ab eis. ¶ Hic etiam vt idem Hieronymus testatur contra iouinianum perpetue virginitatis extitit. Et vt idem tradit in parasceue mortuo domino iacobus votum vouit se non comesturnm donec videret dominum a mortuis surrexisse. In ipsa autem die resurrectionis cum vsque tunc non gustasset dominus eidem apparuit: et astantibus mensuram apponere iussit. Deinde panem accipiens benedixit et fregit et iacobo dedit hortans eum vt comederet: eo quod filius hominis a mortuis surrexisset. Huic etiam propter sue sanctitatis excellentiam apostoli intantum detulerunt: vt primus inter eos missam hierosolymis post ascensionem domini celebrasset: quam petrus postmodum primus celebrauit antiochie et marcus alexandrie. Post ascensionem ergo domini discipulis ad predicandum ad diuersas partes adeuntibus: iacobus frater domini hierosolymorum episcopus ordinatus est: qui ecclesiam ipsam annis. xxx. gubernauit. Et cum primum consilium ab apostolis in hierusalem celebratum esset propter obseruationem legalium. Jacobus vti ecclesie ipsius episcopus concilii diffinitor et.

iudex fuit vt habet actuū.xv. ¶ Anno igit.vij. epatus sui cū apostoli ad diem pasche hierosolymis conuenissent: ꝛ interrogante eos iacobo quāta per eos dn̄s corā pplo fecisset: ipsiqꝫ oīa seriosius explicassent: ꝛ iacob⁹ cū apostolis in templo corā caipha ꝛ aliquibus iudeis predicasset: iamqꝫ ꝑpe esset vt baptizari vellent: quidam iudeus tēplū ingressus sacerdotes redarguit ꝙ se ab illis magis decipi pmitterent. In tantūqꝫ ppl'm concitauit vt apostolus lapidare vellent. Ascēditqꝫ hō ille sup gradū vbi iacob⁹ p̄dicabat ꝛ ipm p̄cipitauit deorsuz. Qui fracto crure ex die illo plurimū claudicauit. Hoc aūt passus est anno.vij. post dn̄i ascēsionē. Sed nec sic vsqꝫ ad annum.xxx. epatus sui a p̄dicatione cessauit. ¶ Quo tpe vidētes iudei ꝙ paulū occidere nō potuissent: eo ꝙ cesarē appellasset: vt dr actuū.xxv. ꝑsecutionē in iacobū cōuerterūt. Cōuenerūtqꝫ ad eū obsecrātes: vt populū reuocaret qui errabat in iesu putantes ꝙ esset xp̄s: de quo ipe testimoniū quid sibi videret corā populo die pasche ꝑferret: cui tāꝙ iustissimo omnes acquiescerēt. Statuētes igitur eū die pasche supra pinā templi: illū rogabāt pōtifices tanꝙ virorū iustissimū: vt enūciaret oībus q̄d sibi de iesu videret. At ille cū ingenti voce ꝑnūciauit: ꝙ in celis sedit ad dexterā summe virtutis: venturus iudicare viuos ꝛ mortuos. Quod xp̄iani audientes gaudebant. Pontifices vo iudeorū confusi stabant. Et clamare ceperunt ꝙ etiā iustus errasset. Cōsilio quoqꝫ inter se inito de eius nece super pinā ascenderunt: ꝛ ipm precipitauerūt. Qui deiectus nō solū mori non potuit: sed sup genua ꝑcūbēs ꝑ persecutorib⁹ suis orauit. Cūqꝫ eū orantē desup lapidib⁹ ꝑurgerēt: vnus ex sacerdotibus de filijs rechab ceteros increpabat: ꝙ iustū ꝑ eis orātē lapidarent. At vnus ex illis ꝑticam fullonis arripuit: ꝛ valido ictu caput eius imputens ipm excerebrauit: taliqꝫ martyrio migrauit ad dn̄m. Sepultus ibidē iuxta tēplū. kalen. maij. In cuius sanguinis vltionē: vt dicit iosephus subsecutū est excidiū hierusalē ꝛ dispersio iudeoꝝ. Qd̄ lz re vera fuerit principaliter ꝑpter mortem dn̄i. Adhoc tn̄ addere potuit interfectio Jacobi iusti. ¶ Hic vt ait hieronymus libro de viris illustribus vnā tm̄ scripsit epistolā: que de.vij. canonicis est: que tamē ab alio quodā eius noīe edita a nonnullis traditur: licet paulatim procedēte tempore obtinuerit auctoritatem.

¶ De sancto hieremia ꝑpheta. Cap.cix.

Jeremias ꝑpheta et sacerdos ex tribu sacerdotali ortus vico anathoth qui trib⁹ milibus a hierusalem distat patre elchan sermone quidē apud hebreos rusticiore prophetauit: que simplicitas eloquij de loco ei in quo nat⁹ est accidit. Cuius ꝑphetia per tempora quattuor regum extenditur: scz iosie ꝛ ioachim primi: ꝛ ioachim secundi: ꝛ sedechie regū iuda: prophetauit aūt in regno iuda iam.x. tribubus in assyrios trāslatis. Hic ex vtero matris sanctificatus extitit: ꝛ etate puerili prophetare cepit. Anno videlz.xiij. iosie regis iude: ꝛ prophetauit vsqꝫ ad euersionem vrbis hierusalem.xli. annis preter illud tēpus quo in egypto ꝑphetauit in tannis. Et cū puer esset tetigit dn̄s os eius cepitqꝫ prophetare ꝛ predicare: mane consurgens ꝛ frequenter stans in porta domus domini in atrijs templi. Et ostēdit ei dn̄s signa euersionis hierusalem quam predicabat. ¶ Primo signo significauit auctorem euersionis deum sub figura furis cū virga vigilātisqꝫ iam vigilabat ad percutiendū populum. ¶ Secūdo ostendit ei quo ministro ad hoc vteretur per ollam succensam a facie aquilonis. i. a chaldeis qui iuxta situm hierusalē venerunt ab aquilone. In tertia vo de lumbare putrefacto ostendit ei causam euersionis: nec fuit hec visio imaginaria: sed corporalis. Quia enim filij hierusalem recesserūt a dn̄o fornicādo post deos alienos comparantur lumbari putrefacto: vt sicut lumbare adheret lumbis viri sic primo adherebāt domino. ¶ Anno aūt.iiij. ioachim primi regis iuda cum Hieremias propheta destructionē vrbis hierusalem ꝛ templi in proximo fiendam publice denūciaret a principibus populi cesus missus est in carcerē: ne publice predicaret. Qui vocato baruch filio nerie scriptore suo scribi fecit in volumine: q̄ ꝑphetabat: ꝛ misit populo ꝛ regi per manus baruch. Que cum Baruch in templo legisset populus penitēs ieiuniū predicauit. Rex aūt cū hec audisset volumē cōbussit. Hieremiā quoqꝫ iam de carcere a populo dimissum: ꝛ baruch apprehēdere voluit: sed de⁹ eos ad tp̄s abscōdit. ¶ Post hec Nabuchodonosor rex Babylonis ascendens hierosolymam: cepit ioachim: ꝛ partem vasorū templi asportauit: ipmqꝫ in babylonem ducebat. In itinere vo remisit eū acceptis obsidibus: daniele cū tribus pueris ꝛ alijs nobilibus iudeorū: ꝛ imposito ei tributo: qui soluit ei tributū annis tribus. ¶ Postmodum vo audiens: ꝙ rex egypti contra nabuchodonosor bellū assumere tributū denegauit: vnde ꝛ rex babylonis veniens hierusalem: intrauit eā sub iure federis: sz fide mox rupta iuuenes fortissimos cū ioachim rege occidit ꝛ ioachim iechoniam ioachim filiū patri equiuocū regē constituit. Post aūt timens ne ioachim memor patris ne iniurie adherēdo egyptijs contra se pugnaret: rediēs iterū hierusalē obsedit. Sed de cōsilio hieremie ioachim se cū matre ꝛ oī familia nabuchodonosor tradidit: q̄ capta ciuitate ioachim ꝛ pricipes ꝛ multos de pplo transmigrauit in babylonē cū ezechiele ꝛ mardocheo. Hec aūt traductio filiorū iuda in babylonē dicitur

tranſmigratio: ſed alia que facta eſt poſt euer-
ſionē hieruſalē dr captiuitas. Cōſtituit aūt na
buchodonoſoꝛ regē patruū ioachim ſedechiaꝫ
ſub iureiurando: ꝙ ei ſeruiret ſub tributo. Qui
duobus annis ꝓmiſſa cōpleuit. Cū aūt pſeudo
ꝓphete deciperent ſedechiā dicētes in ꝓximo
babylonios ab egyptijs eſſe vincendos. Sede-
chias rex iuda ꝯ iuramentū ſuū regi chaldeoꝝ
denegauit tributū. Qua de re nabuchodonoſoꝛ
veniēs in iudeā obſedit hieruſalē. Interim ꝟo
falſi ꝓphete nūciabāt regi ꝓſpera: ſꝫ falſa: hie-
remias ꝟo his cōtraria: ſꝫ vera. Qui egrediēs
hieruſalē vt veniret ad vicū ſuū anathoth tanꝙ̄
fugeret ad hoſtes captꝰ eſt ⁊ incarceratꝰ: nabu
chodonoſoꝛ ꝟo ⁊ nabuzardā hieruſalem. xviij.
mēſibꝰ obſederūt. Tūc ſedechias territꝰ hiere-
miā de carcere tulit: ⁊ ꝓphetie veritatē ſecreto
inquirēs audiuit. Hieremias aūt ꝑnoſcens tē-
plū dn̄i euertēdū diuino oraculo admonitus tu
lit arcā teſtamēti cū his que in ipſa erāt: ⁊ in mō
tem abariā quē moyſes aſcēderat: vt terrā pro
miſſionis videret deportauit: ⁊ ꝑcibꝰ ſuis eā ab
ſorberi fecit in petra: digito ꝟo nomen dei deſi-
gnās impꝛeſſit: ac ſi ferro ſculptū eſſet. Et extūc
nec locū quis cognoſcere pōt: nec nomē legere
vſqꝫ in ꝑſens. Sepeqꝫ nubes vt ignis fit ſuꝑ lo
cum illū nocturno tp̄e: eo ꝙ gloria dn̄i ab eiꝰ le
ge nō deſinat. Dixitqꝫ hieremias ꝑſentibꝰ. Dn̄s
de ſyon receſſit ad celos rurſus in virtute vētu
rus. Eritqꝫ ſignū ꝑſentie eiꝰ qn̄ vniuerſe gētes
adorauerint lignū. ¶ Deinde cū hieremias ca-
ptiuitatē publice ꝑdicaret. Sedechias rex pri-
cipibꝰ eū petentibꝰ tradidit. Qui cū eū in lacū
depoſuiſſent: vbi erat in luto vſqꝫ ad guttur: ex-
traxit eū abdemalech ethiops vir eunuchꝰ pie-
tate cōmotꝰ. Tn̄ in carcere detentus eſt vſqꝫ ad
diem quo capta eſt hieruſalē. Quā nabuchodo
noſoꝛ. xviij. mēſibꝰ obſeſſam tandē cepit: fugiē-
temqꝫ regē ſedechiā cōprehēdit ⁊ filios eiꝰ oc-
cidit: ⁊ oculos ei eruit: ac ſi vinctū cū pricipibꝰ
in babylonē adduxit. Nabuzarachim ꝟo prin-
ceps militie regis qui remanſerat tēplū ⁊ vrbē
ſuccēdit: murū euertit: ⁊ captiuos multos ⁊ va
ſa tēpli in babylonē tranſtulit. Godoliā ꝟo pau
peribꝰ in terra relictis ꝑfecit: ⁊ hieremiā nolen
tem ſecum abire: ſicut a rege in mandatis acce-
perat dimiſit. Sed poſtꝙ̄ godolias a quodā iſ-
maele de ſemine regio interfectꝰ eſt timētes ſi
bi reliquie iudeoꝝ cōtra cōſilium hieremie in
egyptū deſcenderūt: ⁊ hieremiā ⁊ baruch ſecū
⁊ inuitos duxerūt ⁊ habitauerūt in magdalo tā
nis ⁊ menphiatqꝫ fatures. Cūqꝫ eſſent ibi hie-
remias regibus egypti ſignū dedit: ⁊ eoꝝ ido-
la ſubuerti oporteret: cū virgo pareret: vnde ſa
cerdotes eoꝝ in ſecreto templi loco imaginem
virginis ꝙ pueri ſtatuētes adorabant. Dum ꝟo
poſt tēpora ptolemeꝰ eos interrogaſſet cur hoc
agerent: dixerūt paterne traditiōis eſſe myſte-
riū: quod a ſancto ꝓpheta maiores eoꝝ accepe
rant: ⁊ ita futurum eſſe credebāt. ¶ Et cum hie
remias ibidem populū de idolatria redargue-
ret: inſurrexit populus iudeorum cōtra eum: ⁊
lapidauerūt eum. Porro egyptij eum honora-
uerunt: ſepelientes iuxta tumulum regum ſuo-
rum: memores beneficioꝝ que preſtiterat egy-
ptijs. Oratione enim ſua fugauerat aſpides ⁊
beſtias aquarum quas greci crocodilos vocāt:
quibus prius egyptus infeſtabatur. Cuiꝰ cor-
pus alexander macedo tranſtulit alexandriam
⁊ ſepeliuit glorioſe. Extunc quoqꝫ a terra illa
prohibiti ſunt crocodili et aſpides memorati.
¶ Non ſolum aūt hieremias eius prophetiam
ſuo libro conſcripſit: ſed etiam propter mortē
ioſie regis iude elego metro trenoꝝ lamētatio
nes compoſuit: quibus in exequijs funeralibꝰ
vtebantur cantatores ⁊ cantatrices. Occubuit
autem ſanctus propheta kalen. maij. Et hic nō
ſolum eccleſiaſtici. xlix. in ſanctorum patrū ca-
talogo ſcribitur: ſed etiā in pleriſqꝫ diuine ſcri
pture locis ⁊ a multis doctoribus: vt ſanctiſ-
ſimus memoratur. Hec Joſephus: hieronymꝰ:
Comeſtor: ⁊ guilelmus.

¶ De ſancto baruch propheta. Cap. cx.

Baruch ꝓpha et ſcri-
ptor hieremie fuit
ac ei in carcere mi
niſter ⁊ in exilio ſo
cius vſqꝫ ad diē mortis ipſius
eū non deſeruit. Multaqꝫ ex
ore ipſius cōſcripſit: ipſe quo-
qꝫ ſpm̄ ꝓpheticū habuit ⁊ mul
ta ac magna myſteria de icar
natione dn̄i ꝓphetauit. Qui ⁊
cum magiſtro ſuo a populo in egyptū deductꝰ
poſt eius interfectionē in pace dormiuit. Sed
qꝛ dies certus eius obitus non habetur ſuo re
cte preceptori ⁊ magiſtro ſubijcitur. Sanctita-
tem ꝟo huius ꝓphete non ſolū doctoris eiꝰ hie
remie vita ſanctiſſima quā bonū diſcipulū imi
tatum fuiſſe credēdum eſt: ſed etiā eidem a ſpi
ritu ſancto tradita indicat ꝓphetia: ꝓphetauit
aūt baruch in babylonia tp̄e captiuitatis iude
⁊ ꝟba ꝓphetie legit in auribꝰ iechonie ſiue ioa
chim regis iuda ⁊ ceteri populi trāſmigrati: vt
ex textu ipſius libri liquide ptꝫ: ꝓpter qd̄ argu
endū eſt baruch cum ceteris captiuis in baby-
lonē adductum. Et inde forſitā obtenta a rege
gratia redeundi: eo ꝙ hieremie fuiſſet conſociꝰ
⁊ diſcipulus taliter ad iudeā reuerſum: vt cum
hieremia poſtmodum vt dictum eſt deſcēderit
in egyptum. Hec notantur ſupra.

¶ De ſancto Andeolo martyre. Cap. cxi.

Andeolus ſubdiaco-
nus ⁊ martyr a ſctō policarpo ep̄o
ex oriēte cum benigno ⁊ andochio
pbr̄is: ⁊ tyrſo diacono ad gallias predicandas

missus est. Quē seuerus cesar eius predicatione cōperta in territorio niuarieñ. cōprehēsum ꝛ spinosis fustibus flagellatū: christum confitē tem in carcerem trudi fecit. Dieq; sequenti facto de ligno durissimo ense ad formam gladij caput eius in moduz crucis scindi precepit. Et sic eliso cerebro martyrium consumauit kalendas maij: vt dicit ado.

¶ De sancto Sigismundo rege ꝛ martyre. Cap.cxij.

Sigismundus rex ꝛ martyr filius genabaudi regis burgundie ꝛ eius post mortem in regno successor fuit tempore anastasij imperatoris: vt ait sigibertus. Qui a pueritia xp̄ianissimus ecclesias et monasteria ꝛ sanctorum limina visitabat. Ieiunijs quoq; ꝛ orationibus intentus assidue pauperibus vberes elemosynas impendebat. Assumpto ṽo regno cultum christi ampliare curabat: eo ꝙ adhuc burgundieñ. gentilitati seruiebant. Dumq; loca martyrum perlustraret venit ad ciuitatem seduneñ. ad locum agauneñ. vbi beatus mauritius cum sancta legione thebeorum passi sunt. Ibiq; diuinitus inspiratus orabat ad dñm: vt de consortio martyrum effici mereretur. Angelus ṽo eidem tunc apparuit eumq; docuit: vt sicut audiret militie celestis alternatim psalentiū choros: sic in ecclesia psalmos decantari institueret. Sanctus ergo extensis auribus choros angelicos canentes audiuit: ꝛ angelica mandata sicut audierat adimpleuit. Nā vsq; ad illud tempus in ecclesijs gallie non alternatim: sed insimul ab omnibus psallebatur. ¶ Cum igit̄ franci adhuc gentiles regnuz burgundionū depopulassent: ꝛ multos ex suis adhuc paganis rex sibi aduersantes ꝛ gallias adherentes haberet: tonsa capitis coma ꝛ habitu religionis indutus ad locū predictorū agaunē sium martyrū latenter aufugit. Quo franci cuz burgundionibus proditoribus peruenerunt. Tunc burgundieñ. regem cognitum ꝛ vinctum francis tradiderūt: vna cū coniuge ꝛ duob⁹ filijs sigiberto ꝛ gunterano. Quos illi ad locum qui dicitur belsa deducentes in puteo antiquo capitibus deorsum ꝓiecerunt: taliq; martyrio ad dñm migrauerūt. kalen. maij. Quorum corpora a limo contecta ibidem triennio iacuerūt. Sed cum sepius noctu a multis viris sanctis supra locū ip̄m accense lampades viderent̄: expletis tribus annis abbas ip̄ius loci ab angelo monitus corpora sanctorū de puteo leuata in ecclesia sancti iohannis euangeliste tumulauit vbi eorum meritis multa miracula fiunt. Hoc aūt speciali priuilegio sanctus iste martyr effulget qꝛ a febricitantibus inuocatus cuiuscunq; generis febrem expellit. Hec sigibertus.

¶ De sancto Amatore episcopo. Cap.cxiij.

Amator episcopus antisiodoreñ. in annis iuuenilibus litteris eruditus deo iā deuotissimus a parētib⁹ insignib⁹ coactus virginem desponsauit. Quam tamen vt virginitatē profiteretur induxit: ꝛ ipse simili se voto cōstrinxit. Cum autem vterq; votum emisisset: angelus domini eisdē astitit: duas coronas sibi afferēs: ꝛ singulas singulis imponens: eos in sancto proposito cōfortauit. Puella igitur monasterium virginum ingressa est. Amator ṽo clericus factus post mortem eladij antisiodoreñ. episcopi eodem in pontificatu surrogat̄. Qui pluribus miraculis effulsit. Inter que dum paruam haberet ecclesiā que populum om̄ino capere non valebat: rogauit obnixus ciuem quendam reptilum nomine: vt domum suam templo dei contiguam concederet ad ecclesiam ampliandam. Quod ille facere denegans grauiter infirmat̄. Sed sancto postulata concedens continuo liberat̄. Sanct⁹ ergo episcopus domū ecclesie adijciens eandē in honorem prothomartyris stephani fabricauit. In qua verbuz domini predicabat. Sed cū obitum suuz imminere conspiceret ad ecclesiā perrexit: celebrataq; missa populo sermonē fecit: et in throno suo residens expirauit. Cuius anima in columbe specie celuz petere visa fuit. Corpus quoq; eius in ipsa ecclesia tumulatum quiescit. Aqua ṽo qua corpus lotum fuerat: ꝑfusus paralyticus curatus est. Quieuit in pace kalendas maij.

¶ De Letanijs. Cap.cxiiij.

Letanie bis ī anno fiunt: scz in festo sancti marci: que dicitur letania maior: ꝛ triduo ante ascensionem que dicitur minor. Et interpretatur letania supplicatio vel rogatio. ¶ Letania aūt maior tripliciter nominat̄: scz letania maior: ꝓcessio septiformis: ꝛ cruces nigre. Dicit̄ autē letania maior: ratione instituentis: quia a magno Gregorio papa vrbis instituta est. Ratione loci: quia Rome instituta est: que caput orbis est. Ratione cause: quia pro magno morbo et grauissimo qui rome viguit: scilz pro epidemia inguinaria: que infinitum populum romanuz extinxit: de quo dictum est supra in legenda gregorij pape quarto idus martij. ¶ Dicitur etiaz processio septiformis: ex eo ꝙ beatus Gregorius processiones suas per septem ordines disposuerat. In primo enim ordine erat clerus. In scd̄o monachi religiosi. In tertio sanctimoniales. In q̄rto īfantes. In q̄nto laici. In sex-

to vidue ꝛ continentes. In septimo coniugate.
Sed quod modo nõ potest in numero persona
rum: suppletur in numero letaniarũ: qꝛ septies
dici debẽt. ¶ Dicuntur ꝛ cruces nigre: qm̃ in si
gnum meroꝛis ex tanta strage hominum ꝛ in si-
gnum penitentie nigris vestibus induebãtur:
propter eandez etiam causam cruces ꝛ altaria
ciliciꝭs velabant. ¶ Alia ꝟo est letania minoꝛ:
que fit tribus diebus ante ascensionem quam
sctũs mamert⁹ viẽneñ. eps añ institutionẽ prie
instituit. Et dicitur minoꝛ ad differentiam pri-
me: quia instituta est a minoꝛe episcopo: in mi-
noꝛi loco: ꝛ pꝛo minoꝛi moꝛbo. ¶ Causa autem
huius institutionis fuit: qꝛ tunc apud viennam
crebꝛis ꝛ validis terremotibus domus ꝛ eccle-
sie subuertebãtur: nocturni sonitus ꝛ clamoꝛes
audiebãtur: ꝛ lupis etiã nimia feritate ip̃as ci-
uitates intrantibus pueri ꝛ hoĩes perfecti lace
rabantur. Pꝛedictus ergo ep̃us triduanũ ieiu-
nium indixit: letanias instituit: ꝛ sic tribulatio
cõquieuit. Deinde ab ecclesia statutũ est: vt hec
letania vniuersaliter conseruetur. ¶ Dicuntur
etiam rogationes: qꝛ tunc sanctoꝛũ suffragia
imploꝛamus. Et merito talis obseruantia his
dieb⁹ obseruanda est multiplici ratione. Pꝛimo
vt deus bella pacificet: que in vere frequen-
tius concitãtur. Secũdo vt teneros adhuc fru
ctus conseruãdo multiplicet. Tertio vt motus
carnales q̇ hoc tp̱e magis vigẽt ĩ se vnusquisq̃
moꝛtificet. Quarto vt ad receptionẽ sp̃ũsancti
se quilibet magis habiliter. Quinto vt chꝛisto
ascendẽte ꝛ dicente: petite ꝛ accipietis: quisq̃
cõfidẽtius postulet. Sexto vt ecclesia se carne
macerens per ieiuniũ ꝛ plumis amplificãs per
oꝛationẽ cũ xp̃o ascendente liberius ꝛ facilius
euolet. He due vltime rationes sunt guilelmi
antisiodoꝛeñ. ¶ In his ergo letaniꝭs cruces de
ferunt: cãpane pulsant: vexilla poꝛtant: ꝛ oĩuz
sanctoꝛũ patrocinia generaliter imploꝛantur.
Ideo aũt cruces deferim⁹: ꝛ cãpanas pulsam⁹
vt demones territi fugiãt: vexilla regis eterni
conspiciẽtes: eiusq̃ tubas excitatoꝛias audiẽ-
tes. Vexilla deferimus ad repꝛesentandũ victo
riã ascensionis xp̃i: qui cũ pꝛeda celos ascẽdit:
vnde vexillũ per aerea incedens est xp̃us ad ce
los ascendens: populi qui sequũtur: sunt sancti
qui ab eo ad celestia subleuãtur. ¶ Sanctoꝛuz
autẽ oĩum singulariter ꝛ generaliter suffragia
imploꝛam⁹. Pꝛimo pꝛopter nostrã inopiã: quã
habemus in merẽdo: vt vbi nostra non suppe-
tunt merita: patrocinentur aliena. Vel pꝛopter
inopiam quã habemus in contẽplando: vt qui
non possumus summã in se lucem aspicere sal-
tem in sanctis aspiciamus. Vel pꝛopter inopiã
quam habemus in amando: qꝛ plerumq̃ imper
fect⁹ homo magis afficit circa aliquẽ sanctum
q̄ circa ipsum deum ¶ Secundo pꝛopter san-
ctoꝛum gloꝛiam: vt dũ per eoꝛũ suffragia quod
petimus imploꝛamus: ipsos magnificentius
collaudemus. ¶ Tertio pꝛopter dei reueren-
tiam: vt peccatoꝛ qui deum offendit quasi non
audeat ipsum in personam pꝛopꝛiam adire: sed
sanctoꝛum possit patrocinia imploꝛare. ¶ In
his autem letaniꝭs cõsueuit illud canticum an-
gelicum frequentari. Sancte deus: sancte foꝛ-
tis: sctẽ et immoꝛtalis miserere nobis. De quo
refert Damascenus libꝛo tertio: q̄ cũ apud con
stantinopolim pꝛopter epidemiam letanie cum
pꝛocessione fierent. Puer de medio populi in
celum raptus et istud beate trinitatis canticuz
ibidem edoctus rediens ad populum: illud fre
quentari docuit: et mox tribulatio cessauit. In
calcidoneñ. quoq̃ concilio fuit istud canticum
appꝛobatum.

¶ De sancto Athanasio episcopo ꝛ
confessoꝛe. Cap̃. cxv.

Athana
sius episco-
pus alexan-
drinus ꝛ do
ctoꝛ grecoꝛ:
de quo in li-
bꝛo decimo ecclesiastice hysto
rie. ꝛ ab aliꝭs pluribus multa
scribũtur tempoꝛe constãtini
et constantiꝭ eius filiꝭ arriani
claruit. Qui a puerilibus annis liberalib⁹ disci
plinis imbutus: ꝛ sacra philosophia eruditus:
a sancto Alexãdro episcopo gloꝛioso sene cleri-
cus factus et pꝛesbyter oꝛdinatus: in pꝛedican
do verbum domini eidem coadiutoꝛ effect⁹ est.
Et inde vna secum niceno concilio interfuit: et
arrium hereticuz mirabiliter confutauit. Pꝛo-
pter quod ab arrianis odio conceptus innume
ras ab eisdẽ persecutiones perpessus est. Qui-
bus suggerẽtibus concilio iterum apud laodi-
ciam conuocato dum omnes sederẽt: ꝛ disputa
tio incepta esset: oꝛatione tamẽ alexãdri episco
pi ꝛ athanasiꝭ pꝛesbyteri pꝛemissa arrius secre-
ta nature compulsus expetiꝭt: vbi intestinis om
nibus in secessum defluẽtibus expirauit. Quo
miraculo multi arrianoꝛum ad fidem catholicã
redeunt: ceteri ꝟo in athanasium amplius obsti
nati deseuiunt. Cum autem post moꝛtem ale-
xandri eidẽ in pontificatu successisset fidẽ ca-
tholicam scriptis ꝛ sermonibus defensabat: et
arrianam perfidiam impugnabat. ¶ Veruz ex
arrianoꝛum emulatione ac susurratione cõstan
tio imperatoꝛi arriano exosus factus velut ho-
stis imperiꝭ censebatur. Delatus autez augusto
de adulterio violenter illato: ꝛ de dextera arse-
nio eius diacono pꝛecisa apud tyꝛum ciuitatem
imperatoꝛis iussu ad concilium euocatur. In-
gressusq̃ synodum mulier ipsum de adulterio
falso accusabat: que et ipsum quem accusabat
nõ cognoscebat. At vero Timotheus sub nomi-
ne athanasiꝭ se excusat: mulier vero ipsuz atha-

nasium credens obiurgat:sicqꝫ de falso crimine conuicta est ⁊ confusa. Deinde manus arida in loculo producitur:que arsenio ab epō abscissa fuisse asserit. Epūs ṽo arseniū latētem qui longius esse putabat adesse fecit: quo ambas manus exhibente se innocētem probauit. Cū aūt hec arriani magicis artibus deputarent: innocens athanasius vti culpabilis iudicat ex vrbe ⁊ se depropellit ab imperatore proscribitur et per totā vrbē occidēdus inquirit. Qui vbiqꝫ ꝓfugus a maximino treuereñ. epō benigne suscipitur:sed post modicū metu principis inde progreditur. Deinde.vi.annis latuit in sicca cisterna sola ei quadā ancilla virgine ministrante catholica:vbi simbolū. Quicunqꝫvult saluus esse: dictauit ⁊ scripsit. Cū autem ꝑsecutores sui illuc aduenissent: ⁊ nunciante ei ancilla athanasius aufugisset:illi hoc cognoscentes virginem ad mortem ceciderūt. Post hec cum ad partes imperatoris constantis fratris constantij occidentales venisset:causamqꝫ ipsius constans examinasset super episcopi iniusto exilio litteras fratri direxit:constantinusqꝫ ipm vt fratri complaceret ad sedem suam reuocauit. Sed modico post tempore ad instantiā arrianorū: iterum eum constantius eijciens persequit. Iterū que constantis cōminationibus reuocat. ¶ Defuncto ṽo constante soloqꝫ regnante constantio cū athanasium suspectū haberet ꝙ sibi germanum inimicū fecisset suasu arrianoꝝ tertio ipm de sede propulit: ⁊ georgium arrianū sibi in episcopum surrogauit: missis per vniuersum orbē romanū litteris vt vbicūqꝫ repertus fuerit athanasius occidat remuneratione taxata cuicūqꝫ: qui caput athanasij imperatori obtulisset. Quo tempore sanctus vir toto orbe hincinde profugus euagatur. Aduersus quem reges ac principes ⁊ populi commouētur. Sed multis euasis periculis ⁊ persecutionibus dei gratia reseruatur. Mortuo ṽo cōstantio ⁊ iuliano apostata ei succendente: ⁊ humanitatem fictam pretendēte:vt ex hoc in initio suum imperium roboraret iussu iuliani omnes episcopi exulantes ad suas ecclesias redire permittuntur. Sicqꝫ athanasius alexandriam remeauit. ¶ Post modicū ṽo tempus diabolo suadente ad suggestionē magnorum iuliano fauentiū misit milites multos alexandriam ad athanasiū perimendum. Qui per flumen nili cum paucis catholicis nauicula fugiēs:persecutores obuios habuit. Illi ṽo eum presentē cernētes non agnoscūt: ⁊ de athanasio vti de alio interrogantes pertranseunt. Ipse ṽo alexandriam alia via repetēs vsqꝫ ad tempus pacis ibidem latēter permansit. Post mortem ṽo iuliani succedente in imperium iouiano catholico reducitur athanasius in ꝓpriā sedem: ⁊ restitutꝰ honorifice post mēses.viij.in pace quieuit anno epatus sui.lvi.vi.noñ.maij. Ibiqꝫ clarēs miraculis tumulatur. ¶ Hic gloriosus doctor inter multa insignia eius sapientia opuscula. Duos aduersus gētes excudit volumina. Cōtra vrsatiū ⁊ valentē vnum. De virginitate vnum. De persecutione arrianorum plurima. De psalmorū titulis vnū. Hystoriā antonij monachi vitam continentem insigni volumine texuit. Epistolas insuper ⁊ alia multa que enarrare longū esset edidit. Hec Hieronymus libro de illustribus.

¶ De sancto florentio epō. Cap.cxvi.

Florentius et vindemialis episcopi taurisij translati quiescunt. Quorū vindemialis apher natione a sancto alpiano confessore doctus ad ꝑsbyteratus ordinē inde ad episcopatum ꝑuenit:vbi vna cum eugenio miraculis multis ostensis populum copiosum conuertit. Deinde peregrinationis gratia ad insulā corsicam venientes in castris fauneñ. ⁊ vadeñ. populum a cultura draconis eruerunt:ligato oratio ad collum serpentis ⁊ ipso in mare demerso. Sicqꝫ conuersum populum baptizarunt. Post que sanctus eugeniꝰ ibidē in castro vendeñ. commoratus quieuit in pace:vbi etiā extat puteus ab eodē in mare defossus preter naturā dulcē aquā emanās. Uindemialis ṽo regressus corsicā:ibidē in pace vitam finiuit: ⁊ sepultus est ibi: vbi ⁊ olim sanctꝰ florētius episcopus quiescebat. Uastata ṽo corsica a saracenis:tityanus taruisinus episcopus illuc nauigio accedēs:corpora sanctorū florentij ⁊ vindemialis obtinuit: ⁊ taruisium translata in basilica sancti iohānis baptiste deposuit. Que successor eius rothatius postmodū in maiori ecclesia sancti petri honorabilius tuumlauit. Horū festū colitur.v.noñ.maij.

¶ De inuentione sancte crucis. Cap.cxvij.

Inuētio sancte crucis dicitur:q2 eo die a sancta helena matre constantini imꝑatoris crux inuēta fuisse perhibetur. Illud enim ꝓciosum lignum dominicum in quo xp̄s cōfixus fuit ducentis fere annis sub terra iacuit. Anno autem domini.ccxxxiij.cōgregata est iuxta fluuiū danubiū multitudo innumerabilis barbarorum: volētes fluuium transire: ⁊ omnes regiones vsqꝫ ad orientem subiugare. Cōtra quos constantinus imperator castra mouit: ⁊ ꝯtra danubiū se cū suo exercitu collocauit. Uisaqꝫ barbarorū multitudine infinita iam transeunte flumē extimuit: cum qua die sequenti erat prelium commissurus:nocte autem ab angelo excitatur: ⁊ vt sursum respiciat admonetur. Qui signū crucis vidit in celo ex cla

rissimo lumine factum: litteris habens aureis circumscriptum. In hoc signo vinces. Qui confortatus licet adhuc gentilis crucis similitudinem fecit: ⁊ ip̄m ante exercitum portari iussit. Vexilla quoq; militaria ⁊ arma cruce signari fecit: ⁊ irruens in hostes: ipsos in fugā vertit: eorumq; maximā multitudinē interfecit. Reuersus ergo ad vrbem omnes idolorū pontifices conuocauit: ⁊ cuius deorū hoc esset signū diligentius inquisiuit. Quibus se nescire dicentibus: quidā xp̄iani eidem crucis mysterium explicarunt. Qui licet xp̄m tanq̄ vnum deorū more gentilitatis in reuerentiā haberet: tamē nec tunc perfecte credidit; nec baptisma suscepit: donec plaga lepre eidem superueniēte a sancto siluestro mundatus pariter ⁊ baptizatus est: vt supra actū est in legenda sancti siluestri pridie kalen. ianuarij. ¶ Cum autē post disputationē quam siluester cum iudeis habuerat: vt ibidem dictum est. Helena imperatrix constantini mater ad xp̄m conuersa fuisset: infudit ei sp̄us: vt lignum dn̄ice crucis requireret. Veniens igit̄ hierosolymā cū exercitu maximo decimaoctaua die secūdi mensis: qui est aprilis omnes sapientes iudeorum qui per totam regionē reperiri potuerunt: ad se congregari mandauit vsq; ad numerū quingentos: qui nimiū formidantes inter sese perquirebant: cur eos regina sic coadunari mandauerat. Vnus ergo ex ipsis iudas nomine dicere cepit: ꝙ dubitabat ne ab eis discere vellet: vbi lignum in quo iesus crucifixus est existeret. Admonens vt nemo hoc confiteri presumeret: quia statim vt crux illa reperiretur: lex iudeorum euacuabitur. Dicebat quoq; ꝙ nouerat locum: vbi illud abscōditum erat lignū. Nā zacheꝰ auus eiꝰ illō secreto reuelauerat patri suo symoni: ⁊ pater ip̄ius iude symō ꝓpalauerat sibi. Addens ip̄e zacheus: ꝙ cum illud lignum cōtigerit reuelari: gens iudeorum decetero nunq̄ regnaret; sed illi qui crucifixū adorant: eo ꝙ vere filius dei fuerat: prout ipse zacheus clare didicerat. Nam in conspiratione mortis xp̄i nūq̄ assenserat. paterq; prothomartyris stephani fuerat. ¶ Cum autem iudei omnes predicta se nunq̄ audiuisse assererēt: iude sub obediētia mandauerunt: vt crucis lignum nullatenus reuelaret. Et cum ante reginam stetissent: ⁊ ip̄a eos de loco vbi crucifixus fuerat iesus interrogasset: ipsiq; se illud scire negarēt: iussit eos om̄es igne cremari. At illi timentes tradiderunt iudā: vtpote iusti ⁊ ꝓphete filiū: ⁊ optime legem scientem. Regina omnes dimittēs iudam solum tenuit: eiq; mortē: aut vitam ꝓposuit: nisi sibi crucem dn̄icam demōstrabit. Qui nec crucem: nec locum se scire dicebat: eo ꝙ anni ducēti a passione xp̄i iā lapsi fuerāt: quo tpe ipse minime natus erat: ipsum ergo in puteum siccum iussit mitti ⁊ ibidē fame cruciari. Cum autem septem diebus sine cibo māsisset: die septimo se extrahi petijt: ⁊ crucem dn̄icam indicaturum promittit. Extractus igitur concitus venit ad locum golgotha: ⁊ cum ibidem orasset locus subito commouetur ⁊ fumus aromatum miri odoris sentitur: ita vt iudas miratus xp̄m confiteretur. Erat autem in loco prout in hystoria ecclesiastica traditur templū veneris: quod adrianus imperator ibi construxerat: vt si quis in ipso loco xp̄m adorare vellet venerem adorare videretur: ob hoc locus pene obliuioni datꝰ: regina igitur templum funditꝰ fecit destrui et locum arari. ¶ Post hec iudas cum socijs viriliter fodere cepit: ⁊ xx. passus fodiēs tres cruces inuenit: quas regine detulit. Sed cum xp̄i crucem a duobus latronum nescirent discernere: ⁊ circa horam nonam quidam mortuus in pheretro portaretur iudas pheretrum tenuit: ⁊ prima ac secunda cruce appositis mortuꝰ minime se mouit. Apponit tertiam ⁊ protinus defunctus redijt ad vitam. ¶ Quedam etiam mulier ciuitatis primaria semiuiua iacebat: vt dicitur in ecclesiastica hystoria. Ad quam hierosolymitanus episcopus primam ⁊ secundam crucē adhibuit ⁊ nihil profecit: tertia vero apposita cōfestim mulier sana surrexit. Hanc ergo crucem domini fore intellexerūt: q̄tum postmodum lecto eius titulo quem pilatus supposuerat: qui ex antiquitate fere deletus erat plenius cognouerunt. Diabolus autem terribiles emittēs voces cunctis audientibus de iuda conquerebatur: eidem quoq; tormenta ⁊ persecutiōes plurimas mirabatur. ¶ Post hec iudas baptizatꝰ quiriacus vocatur: ⁊ hierosolymorum episcopo defuncto iussu helene in episcopum ordinatur. Nam multo tempore regina ibidem fuit ⁊ cuncta sacra loca perlustrauit. Cum autem clauos dn̄i habere desideraret: rogauit ep̄m quiriacū vt ad locū ꝑgeret ⁊ clauos ꝑquireret. Qui cū venisset ⁊ oratione fudisset cōtinuo claui velut aurum in terra fulgentes apparuerunt. Quos ep̄s regine detulit: illaq; eos reuerēter adorauit. Crucē vero dn̄icā ꝑ mediū secari fecit: ⁊ partem filio deportari: ptē vero thecis argēteis inclusam hierosolyme reliq̄t. Clauos vero dn̄icos secū adduxit. Quorū vnū in gallea: alterū ī freno imꝑatoris cōposuit: vt sic armatꝰ armis securꝰ ad bellū ꝓcederet. Tertiū vero reseruauit: vel vt quidā asserūt in mare adriaticū: qō tūc erat vorago nauigātiū iactauit. Precipiēs festū inuētionis scrē crucis singulis annis solēniter celebrari ꝑ vniuersum orbē videlicet. v. non̄. maij.

¶ De sanctis Alexandro papa Euentio ⁊ theodolo martyribꝰ. Cap. cxviij.

ALexāder papa ⁊ martyr huius nominis primus cum cum duobus presbyteris Euentio et Theodolo passus est rome sub persecutione Traiani agente Aureliano comite vtriusq;

militie. Hic natione romanus ex patre Alexandro de regione capitauri: euriſto pape in epiſcopatu romano ſucceſſit: iuuenis quidem etate: videlicet annorū forte.xxij. ſed ſenior moribus: ſeditq̄ annos.x. menſes.viij. dies duodecim. Hic ſanctitate ⁊ ſcientia imcomparabilis fideq̄ preclariſſimꝰ maximā partē ſenatorum vrbis conuertit ad dn̄m: prefectum quoq̄ hermetē cum vxore ⁊ ſorore theodora ⁊ filijs baptizauit cum. M.ccl. ſeruis ſuis cum vxoribus quoq̄ eorū ⁊ filijs: quos omnes die ſabbati paſche factos ingenuos ſacri fontis vnda perfudit. Cū autē traianus imperator tunc abſens hec audiens aurelianū comitē miſiſſet ad vrbē de ſeleucia hiſaurie ad perſequēdos chriſtianos. Aurelianus hermetem prefectū apud quirinū tribunū carcerauit. Alexandruz vero in alia cuſtodia in vinculis poſuit. Qui tamem vt ſupra dictū eſt in paſſione quirini martyris tertio kalen. aprilis. per puerū qui faculā ferebat ardentem e carcere noctu per feneſtram eductus ad domū quirini tribuni vbi hermes in cuſtodia tenebatur ipm̄ quirinū conuertit: ⁊ iterū eadē nocte per eundem puerū ad carcerē ſuum reductus filiā ipius quirini balbinā ſibi delatam a ſtrumate ſanauit: ⁊ quirinum cum filia ⁊ omnibus in cuſtodia ipſa detentis baptizauit. ¶ Poſtq̄ autē hermes ⁊ quirinus ac theodora ſoror hermetis necnō ceteri xp̄iani in cuſtodia reperti ab aureliano comite paſſi ſunt: vt in eorum ſingulis paſſionibus agit traiano iam defuncto adriano vero in imperiū ſublimato: exhibitus eſt alexander cuz ſanctis theodolo ⁊ euētio preſbyteris iam biennio in carcere detētis. Erat autē theodolus iam ſenex annorum videlicet.lxxxi. qui annorū vigeſimo preſbyter fuerat ordinatus. Cunq̄ alexander confiteretur chriſtum iuſſit eum iudex in equuleo leuari et vngulis ac lapidibus attrectari. Et cuz hec patientiſſime tolleraſſet: fecit eum deponi ⁊ preſbyteros applicari. Cum aūt ⁊ ipi xp̄m cōfiterentur: iuſſit furnum incendi: ⁊ alexandrū atq̄ euentium ſimul vinctos intus iactari theodolo quaſi ſeniore ſpectante. Cum eis aūt ⁊ ipe ſpōte in flammas proſiliuit. Et cū illeſi educti fuiſſent: fecit aurelianus ſanctum alexandrū punctis creberrimis per tota pungi mēbra donec deficeret. Duos vero ſanctos preſbyteros gladio conſumari. Quorum corpora ſeuera quedam religioſa via numentana in ſuo predio ſepeliuit quinto non̄. maij. ¶ Hic in canone memoriam paſſionis dn̄i miſcuit: a loco Qui pridie quam pateretur. vſq̄ In mei memoriā facietis. Hic precepit vt aqua vino miſceretur in ſacrificio ad deſignandā chriſti ⁊ eccleſie vnionem: ⁊ vt oblatio fieret ex azimo non ex fermento ꝓpter xp̄i corporis puritatem: ⁊ fieret in modica quātitate dicens q̄ hec oblatio quāto rarior tanto potior. Cōſtituit etiam aquam exorcizatā cum ſale diebus dn̄icis bn̄dici: ⁊ ex ea ppl'm aſpergi ad effugādas cōtrarias valitudines ⁊ aereas poteſtates. Qui poſtea martyrio coronatus eſt: ⁊ ceſſauit epiſcopatus dies.xxv.

¶ De ſancto Iuuenale ep̄o. Cap̄.cxix.

Iuuenalis epiſcopꝰ narnien̄. dum eſſet preſbyter et medicus ex aphrica romam veniēs a matrona chriſtiana ſuſceptus eſt. Audiens autē ab ea q̄ narnienſis populus chriſtianitatez nunq̄ recipere voluiſſet: romanum pontificem adijt: ⁊ ab ipſo predicandi ad ipſam vrbem licentiā poſtulauit. Quem papa eidem ciuitati epiſcopū delegauit: vbi predicans verbum ⁊ miraculis coruſcans multum populum cōuertebat. ¶ Cum quidam de templo idoloruz egreſſus: de immolatis idolobolum in os epiſcopi mitteret: illeq̄ recipere recuſans: os dentibus obſeraret: produxit ille cultellum: vt manubrio os eius violēter aperiret. Sed manu eius elapſa gladiuz in guttur proprium intromittēs continuo iugulatus expirauit. Quo miraculo viſo ſeptez milia gentilium conuertūtur: inter quos baptizatur venantia quedam nobilis matrona cuz duobus filijs: que deinceps ſancto de ſuis facultatibꝰ miniſtrauit. ¶ Dū ligures ⁊ carpi multas ciuitates Italie depopulaſſent: narnium obſederent. Sed oratione ſancti epiſcopi nimia tempeſtate ⁊ tonitruis ſubito ingruentibus: pluſq̄ tria milia ex eis extincti ſunt. Reliqui vero territi ab obſidione diſceſſerunt. ¶ Cum die quadam de calice paruo criſtallino quem habebat populum cōmunicaret; nihil ſuperinfuſo de vino: ſed libamine diuinitus excreſcēte omnibus ſatiſfecit. Quieuit in domino vir ſanctus anno ſeptimo epiſcopatus ſui completo quinto non̄. maij: ſepultus ad portā ſuperiorē via flaminia miliario ab vrbe roma quinquageſimoquinto. Cuius meritis naute fere trecēti in naufragio poſiti ſanctum iuuenalem vocantes: ipſoq̄ ſup vndas eis apparente tempeſtate ſedata ad portum incolumes peruenerunt.

¶ De ſanctis Quiriaco epiſcopo Anna et Amonio martyribus. Cap̄.cxx.

Quiriacus epiſcopus ille iudas fuit: qui cum helena crucem dominicaz inuenit: vt ſupra actum eſt de inuentione ſancte crucis. v. nonas maij. Qui baptizatus: ⁊ quiriacus vocatus ep̄s hieroſolymorū ordinatus eſt. ¶ Cū aūt iulianꝰ imparator apoſtata noīs xp̄iani ad pſas pergeret: veniēs hierl'm Quiriacū epiſcopum teneri fecit: ⁊ ad deorum ſacrificia inuitauit. Quod cum renueret: dextera eius abſcidi

fecit:eo ꝙ manu illa multis epl'as scripserat quos a deorū sacrificijs reuocabat. Ille ꝟo scādalū sui corporis precisuꝫ gaudebat: eo ꝙ existens iudeus multos ne xp̄m colerent: scribens epistolas confortabat. Tunc iulianus plumbū liquefactum in os eius infundi iussit. Deinde super lectum ferreum ventre deorsum extendi: ⁊ carbones subterponi: ac salem ⁊ adipē aspergi: dorsum quoqꝫ eius desuper virgis cedi. Et cuꝫ in omnibus immobilis permansisset: iussit eum in carcerem trudi. Ad quem veniens anna mater eius filium in dño hortabatur. Quod iulianus audiēs: fecit eam teneri: ⁊ per capillos appensam vngulari: ac lāpades ardentes eius lateribus apponi: que cum vreretur emisit spiritum. ¶ Post hec imperator quiriacuꝫ eductū hilarē vultum habentē: iussit in foueam profundam serpentibus plenā iactari eodem a venefico immissis. Sed tamē serpentes omnes subito extincti sunt. Quo viso miraculo amonius incantator cōuersus est: ⁊ in xp̄i cōfessiōe iussu imperatoris decollatus. Deinde mandauit iulianus quiriacū in caldariā oleo feruentissimo plenam immergi. Quam ille se signans sponte ingreditur: orans deum: vt iterum martyrio baptizaretur. Iratusqꝫ iulianus in ipso cacabo eum gladio pectore transfodi mandauit. Sicqꝫ martyrium suū consumauit quarto nonas maij die sabbati. Sepultusqꝫ est hierosolymis cum anna matre eius ⁊ amonio martyre.

¶ De sancto Floriano martyre. Cap. cxxi.

[F]Lorianus martyr passus est apud lauriacum oppidum temporibꝰ diocletiani ⁊ maximiani imperatorum sub preside aquilino. Qui cuꝫ esset princeps officij militarij in cetia vrbe audiens qualiter quadraginta martyres xp̄iani post diuersa supplicia ab aquilino preside in carcere detenti essent desiderio martyrij vale faciens militibus suis versus lariacensem ciuitatem ire cepit. Obuiusqꝫ militibꝰ qui a preside missi fuerant ad perquirendos xp̄ianos: seip̄m sponte illis obtulit vti christianum. Quem illi tenentes duxerunt ad presidē: qui florianum christi nomen confitentem primo atqꝫ iteruꝫ a militibus proprijs cedi iussit: deinde scapulas eius acutis configi. Et cuꝫ eū ad omnia supplicia paratum vidisset: iussit illū ad fluuium anisi adduci: ⁊ ligato ad collū eius saxo ipsum de ponte precipitari. Cum autem eodem adductus orandi spacium a militibus impetrasset: quidaꝫ miles ceteris crudelior superueniens ceterosqꝫ de mora necis eius redarguens: illum in flumen precipitauit. Statimqꝫ oculi illiꝰ crepuerūt. ¶ Postq̄ ꝟo sanctus martyr animā christo redditur corpus eius super vndas enatans in eminēti saxo ab aquis electū est. Et superueniēs aquila alis expāsis in moduꝫ crucis: corpꝰ a feris ꝓtegebat. Tūc reuelāte se sancto martyre cuidam deuote matrone xp̄iane ostensisqꝫ ei indicijs loci vbi eum inueniret: et vbi eū sepeliret: mulier iunctis bobus cū plaustro ad locū deuenit: ⁊ corpꝰ inuentuꝫ vehiculo imposuit: sentibus quoqꝫ spinosis timore paganoꝝ operuit. Et interrogantibꝰ q̇busdā spinas collectas: ad claudēdū hortū ducere simulauit. Duxitqꝫ corpus ad locū sibi a beato martyre demōstratū vbi ip̄m secreto tumulauit. Sed dū boues plaustrū trahentes in via siti deficerent: nec aquā reperire possent: orāte muliere ⁊ martyris auxilium postulante subito fons de terra erupit: et satiatis animalibus vsqꝫ in p̄sens in ipso loco fluere non desistit. Passus est aūt sanctus martyr. iiij. non. maij.

¶ De sctā Herina ꝟgine ⁊ martyre. Cap. cxxij.

[H]Erina virgo ⁊ martyr filia fuit licinij impatoris ī ciuitate magedō: ⁊ licinie regine: q̄ virgo ꝑus penelope vocabat. Pater ꝟo eiꝰ turrim nobilissimā cōstruxit: ⁊ muro circuncinxit ac viridariū plātauit: ip̄mqꝫ locū cūctis delitijs repleuit: statuasqꝫ. xcviij. deorū apposuit: vbi filiā suā annoꝝ sex ꝓpter eius elegātiā vsqꝫ ad tp̄s nuptiarū inclusit: datis ei ancillis xiij. ad ministeriū: ⁊ apeliano magr̄o lr̄as edocendā. Cū aūt esset annoꝝ. xij. die quadā colūba ꝑ fenestrā turris orientalē suꝑ mēsam paratā tulit oliuā: ⁊ ꝑ aliā fenestrā occidentalē coruus in eadē mensa deposuit viperā. Qd̄ cū magistro retulisset: exposuit coruū regē ipioꝝ: viperā tribulationē sibi inferendā: colūbā regeꝫ celoꝝ: oliuā ꝟo pacē celicā sibi dādā. Pater ꝟo eius volēs illā nuptui tradere ipiꝰ animū req̇siuit. Puella ꝟo dierū. vij. acceptis īducijs deos patris suꝑinde cōsuluit. Sed ab eis nullo rn̄so habito deum xp̄ianoꝝ deꝰ q̄ audierat inuocauit. Cui statiꝫ angelꝰ dn̄i apparēs eā in fide docuit: mutatoqꝫ noīe herinā vocauit. Sequēti ꝟo die theotimus quidā p̄sbyter ab angelo in turrem intromissus eā baptizauit: moxqꝫ illa pr̄is idola de turri ꝓiecit. pater ꝟo post dies septem reuersus cū idola cōfracta vidisset: ipsamqꝫ xp̄ianā didicisset: eaꝫ ad ciuitatē duci fecit: q̄ iuxta vrbis portā diabolū sibi apparentē ⁊ eidē cōminantē crucis signo fugauit. ¶ Cū aūt xp̄m confiteret iussu patris vincta vngulis indomitorū equoꝝ terēda subijcit: sed ip̄a angelo assistente nil lesa: pater morsu vniꝰ ex eq̇s occidit. Quem virgo a mortuis suscitauit: ⁊ conuersum vna cū mr̄e sua ī turri reclusit donec penitētiā agerēt. Ipsa ꝟo in ciuitate remāsit: vbi christum annūciās mltos cōuertit. Qd̄ audiēs sedechias decius frater licinij rex potētissimꝰ venit ad ip̄aꝫ ciuitatē: ⁊ herinā comprehēsam in foueā serpē

tibus plenam immitti fecit: vt ibi fame ꝛ reptilium morsibus deficeret. Que ab angelo cōfortata ꝛ serpentibus interfectis ibidem diebus. xiij. sine cibo permansit. Deinde decius pedes eius secari fecit. Sed continuo ab angelo ei restituti sunt. Post hec de consilio hipparchi comitis sub rota molēdini ligat ꝛ aqua laxat: sed mox aque diuidunt: vincula eius rūpunt: rotaq; pmansit immobilis: ꝛ virgo surrexit incolumis: vñ ꝛ. vij. milia paganorū cōuersi sunt: ꝛ lapidātes deciū ex vrbe deiecerūt: q̄ post dies modicos ꝑpter ictus lapidū expirauit. Filius autē noīe sapor mortē patris vindicare cupiēs cū exercitu ciuitatē obsedit: sed dū virgo stetisset in porta hostes oēs excecātur: et iterū eius orationibus illuminant. Sapor ꝯo vrbē ingressus ꝯfixis clauis in calcaneis virgis eidē iposuit massaz quā portare fecit ad septē miliaria. Cūq; illesa redisset triginta milia hominū conuersi sunt. Sapor ꝯo a diabolo oppressus expirauit. ¶ Post hec veniēs theotim⁹ p̄sbyter parentes virgis ꝛ ppl'm baptizauit: ꝛ eos in fide diligēter instruxit. Post annos ꝯo tres veniens virgo ad ciuitatē calanicū tēta est a numeriano rege pro xp̄i nominis cōfessione. A quo in tres boues eneos ignitos successiue inclusa cum permāsisset illesa: ꝛ terti⁹ bos ac si viu⁹ calorez sentiēs: mugiēs discurreret decē milia gentiliū cōuertūtur. Huic mortuo rege p̄dicto a pretore quodā in igne missa cū exisset tā membris q̄ vestibus inusta pretorē conuertit. ¶ Huic ad vrbē cōstātianā deueniens ramūq; oliue deferens dieb⁹ octo pmāsit ibidē: ꝛ multos ad fidē adduxit. ¶ Inde ad nicēā accedēs saporē quēdam regē cum multis de ppl'o xp̄o acq̄siuit: vbi dieb⁹. lxxviij. permāsit. Post hec ad vrbē ꝑpriā rediens patrē defunctū repperit: ꝛ diebus aliquib⁹ ibi degēs matrē in dn̄o confortauit. Nouissime ꝯo diuina ꝟtute assumpta ephesum deducit: vbi multis ostensis miraculis ꝛ plurimis dn̄o lucrat; post dies. xv. assumpto apelliano didascalo suo cum alijs. vi. viris vrbe exiuit: vbi nouū sepulchrū repperit. In quo se includi fecit: ꝛ vt post dies. iiij. ad se redirent mādauit. Qui ad terminū reuersi: amotoq; lapide sepulchrum vacuū inuenerunt. Cuius festum agitur iiij. non. maij. quo vicz die sepulchrū intrauit.

¶ De sancta Antonia virgine ꝛ martyre. Cap. cxxiiij.

Antonia virgo apud nicomediaz passa est que nimiū torta et varijs afflicta cruciatibus: post ab vno brachio tribus diebus suspensa: deinde in carcere biennio detrusa a priscilliano preside nouissime flammis exusta est. iiij. non. maij. Hec hieronymus in martyrlogio.

¶ De sctis siluāo ep̄o ꝛ socijs mar. Ca. cxxiiij.

Siluanus ep̄s cum socijs suis in palestina ciuitate gaza martyriū passus ē. Hic eni cū esset ep̄us tyri phenicis ꝛ annis fere quadraginta sacerdotio funct⁹ fuisset sub persecutione maximiani iperatoris vir māsuetudine animi ꝛ ipa iā senectute venerabilis cum plurimis clericis suis ꝛ tribus iuuenibus xp̄ianis bestijs subiecti hostia xp̄i effecti sunt: sicq; martyrio coronati. iiij. non. maij.

¶ De sctis quadraginta martyrib⁹. Cap. cxxv.

Quadraginta martyres sub persecutione diocletiani apd castrū lauriacū passi sunt agēte preside aquilino: de quibus supra in passiōe sancti floriani martyris actū est. Qui ab eodē preside post varia ꝛ exquisita eis illata supplicia: vinculis duris artati in carcerē missi sunt. Quoꝝ passionib⁹ florianus martyr p̄dictus ad martyrij tollerantiā animatus est. Qui omnes dudum reclusi et inedia afflicti: tandem in carcere spiritum tradiderunt. iiij. non. maij.

¶ De sctis alijs quadraginta mar. Ca. cxxvi.

Quadragita alij sancti martyres in metallo phancsi passi sunt: de q̄bus scribit eusebius. viij. lib. ecclesiastice hystorie ca. xiij. q̄ tēpore persecutionis diocleciane omnes insimul pro christi nominis ꝯfessione capite cesi sunt. iiij. non. maij.

¶ De sctis q̄draginta rusticis mar. Ca. cxxvij.

Quadraginta rustici martyres tēporib⁹ gregorij pape primi martyrium passi sunt: qui a lōgobardis capti carnes immolaticias comedere compellebātur. Cūq; dudū resisterēt post multas cōminatiōes eisdē a longobardis illatas: fideliter perstiterunt: ac in sua constantia simul oēs gladijs cesi sunt. Hec gregorius. iij. dialogo. cap. xxvij.

¶ De Ascensione dn̄i nr̄i iesu xp̄i. Cap. cxxviij.

Ascensio dn̄i die quadragesimo a resurrectiōe ip̄ius facta est. Nam in ip̄a die dn̄s discipulis bis apparuit: semel. xi. discipulis comedētib⁹ in cenaculo. Omnes quidem tā apl'i q̄ alij discipuli

necnon mulieres habitant in illa parte hierusalem: que dicebatur mello in arce dauid: scilꝫ in monte syon. Et erat ibi cenaculum illud grāde stratum: in quo dñs precepit sibi pascha parari: ⁊ in illo cenaculo tūc vndecim apostoli habitabāt. Ceteri aūt discipuli ⁊ mulieres ī eadē arce per diuersa hospitia: vbi dum discipuli recumberent dñs eisdem apparuit: ⁊ illorum incredulitatem exprobrauit: et cum comedisset cū eis ⁊ precepisset vt in montē oliueti versus bethaniam irent: ibidem eis iterum apparuit: ac spiritumsanctum eis se missurum promisit. Indiscrete quoqꝫ de tempore futuro querentibus respondit: ꝙ eis datum non erat nosse tempora vel momenta. ¶ Tunc eleuatis manibus eis benedixit: ⁊ inde coram eis in celum ascendit. In quo loco cū postmodū edificata fuisset ecclesia: locus ille in quo steterunt xp̄i vestigia nunꝗ sterni potuit pauimento: sed resiliebant marmora ī ora calcātiū. Calcato quoqꝫ pulueri a dño adhuc vestigia impressa cernuntur: ⁊ eandem adhuc speciem terra custodit. Cum autē christus propria virtute eleuatus aliquantulū ascendisset: videlicet vsqꝫ ad nubes: tūc nubes clara inuoluit eum: ⁊ obtexit ab oculis discipulorū cum qua simul celos ascendit. Et intuentibus illis in aera: postꝗ ip̄m amplius videre nō poterant: duo eisdem angeli in albis astiterunt dicentes: ꝙ iesu qui ab eis assumptus in celum fuerat: in eadem carne ⁊ eodem modo ⁊ in ip̄o loco iudicaturus orbem venturus erat. Tunc illi hierosolymā ad locum habitationis sue reuersi sunt: promissum spiritū paraclytum expectantes. Cuius ascensionis festū ad litterā cōtigit. iij. nonꝫ. maij. ¶ Et qꝛ de more est: vt cum aliquis magnus dñs ad aliquas partes vadit: quattuor inquiri solent: scilꝫ de loco vnde abijt: de tēpore quando recessit: de modo quē tenuit: ⁊ de fine ad quē peragrauit. Idcirco circa hāc ascensionē predicta quattuor inquirēda sunt: videlicet loci celsitudo: temporis plenitudoqꝫ: modi rectitudo: ⁊ finis magnitudo. ¶ Circa primum videlicet circa loci celsitudinem sciendum est ꝙ christus ascēdit super omnes celos: vt dicitur ephe. iiij. Qui descendit ip̄e est: ⁊ qui ascendit super omnes celos. Est autem celum materiale: rationale: intellectuale: ⁊ supersubstantiale. ¶ Celum materiale triplex est: scilicꝫ Aereū vnde ⁊ aues celi dicuntur per aera volitētes. Math. vi. Respicite volati. ce. Ethereū quod diuisum est in. vij. orbes planetarum et firmamentum stellarum fixarum. Eccle. xliij. Species celi gloria stellarum. Et empyreum quod est de pura luce in quo est paradisus ⁊ sedes dei. Psalmis. Dominus in celo parauit sedem suam. ¶ Celum rationale est homo iustus ratione inhabitationis diuine: quia sicut celū est sedes dei: sic anima iusti sedes est sapiētie. ¶ Celum intellectuale est angelus: angeli enī dicuntur celi per similitudinem: quia sunt altissimi ratione dignitatis et excellentie: pulcherrimi ratiōe nature ⁊ glorie: ⁊ fortissimi ratione ꝟtutis ⁊ potentie. Iob. Celi. i. angeli nō sunt mūdi in conspectu eius. ¶ Celū supersubstantiale est ip̄a diuina excellentia de quo celo xp̄s venit: ⁊ postea vsqꝫ ad illud ascēdit. psalmi. A summo celo egressio eius ⁊c. Ascendit ergo xp̄us super om̄es celos materiales. psalmista. Eleuata est magnificētia tua sup̱ celos. ¶ Super oēs celos rationales. psalmi. Ponis nubē ascen. t. qui ambu. super pennas ventorū. i. sanctorꝫ. ¶ Super celos intellectuales. psalmista. Ascendit super cherubin. ¶ Et ascendit vsqꝫ ad celum supersubstantiale: videlicet vsqꝫ ad dei equalitatē. Mar. vlti. Assumptus est in celū ⁊ se. ad dex. dei. ¶ Circa scd̄m videlicet circa temporis plenitudinem videndum est quare non statim vt surrexit ascendit: sed tot diebus expectauit. Hoc autem fecit triplici ratione. ¶ Primo propter resurrectionis certificationem: que difficilius probatur ꝗ mors. Nam a prima die vsqꝫ ad tertiam vere poterat probari mors ⁊ passio: sed ad verā resurrectionē ꝓbādā plures dies requirebātur. Leo papa. Quadragenarius ideo completus est numerus sacratissima ordinatione dispositus: vt dū in hoc spacio mora penitentie corporalis extendit: fides resurrectionis documētis necessarijs muniretur. ¶ Secundo propter apostolorum consolationē. Qꝛ enī consolationes diuine tribulationibus superhabundant: ⁊ tēpus passionis fuit tribulationis apostolorū: tempus autē resurrectionis fuit cōsolationis eorū: ideo plures debuerunt esse isti ꝗ illi. Et hec est ratio damasceni. ¶ Tertio propter mysticā significationē: vt per hoc det intelligi ꝙ cōsolatiōes diuīe tribulationib⁹ cōparant sicut dies ad horā: qd̄ patet per hoc ꝙ dñs. xl. horas mortuus fuit: qd̄ erat tēpus tribulationis: per. xl. ꝟo dies resurgens apparuit: qd̄ erat tēpus consolationis. vñ glo. xl. inquit horis mortuus fuerat: ꝓpter hoc. xl. diebus viuere cōfirmabat. ¶ Circa tertiū: videlicet circa modi rectitudinē qualiter. s. ascēdit sciendū est ꝙ ascendit. ¶ Primo potenter: qꝛ viribus ꝓprijs. Esa. lxiij. Quis est iste q̇ venit de edon. ⁊ infra. gradiēs in multitudinē virtutis sue. Io. iij. Nemo ascēdit in celū. s. ꝟtute propria nisi qui descēdit de celo ⁊c. licet enī in quodam quasi globo nubis ascenderit. Hoc tm̄ non fecit: qꝛ nubis officio indigeret: sed vt per hoc ostenderet ꝙ oīs creatura parata est obsequi creatori suo. Ip̄e enī potentia sue diuinitatis ascēdit. Et in hoc notat differētia scd̄m qd̄ dicit in hystoria scholastica inter xp̄m enoch et heliā. Nā enoch translat⁹ est. Helias igneo curru subuect⁹: sed iesu ꝓpria virtute ascēdit. Primus ſm gregorium per coitū generatus ⁊ generans. Secūdus generatus sed nō generās.

Tertius nec generatus nec generās. ¶ Scḋo ascendit patēter: quia videntibus discipulis. Act.i. Uidētibus illis eleuatus est. Ideo eñ illis vidētibus ascēdere voluit: vt dicit glo. vt ipsius ascēsionis testes existerēt: ꝛ naturam hu manā in celum ferri gauderēt: ꝛ ipm̄ semp desi derarēt. ¶ Tertio letāter: quia iubilātib⁹ ange lis. psalmista. Ascēdit deus in iubilatione. Di citur ꝙ hymnū illū ascēsionis. Jesu nr̄a redem ptio. ascendēte xp̄o angeli in personā humane nature composuerūt: ꝛ eadē forma ꝛ eodē tono quo ipm̄ canit ecclesia ipm̄ decantauerunt: quē apostoli audiētes per spm̄ sanctuȝ mox didice runt: ꝛ ecclesie canendū tradiderūt. ¶ Quarto feliciter: quia comitātibus sanctis. Nā predā quā inferno subtraxit: ad celos secuȝ deducit. psalmista. Dn̄s in finai sancto ascēdens in altū cap. duxit captiuitatē. ¶ Quinto velociter: q̄a velocius ꝙ volantibus alis. psalmista. Uolauit sup pennas ventoꝝ. nō eñ venti tanta velocita te impellunt. psalmista. Exultauit vt gygas ad currendā viam ꝛc. Ualde eñ velociter ascēdit quādo tantū spaciū in momēto percurrit. Am brosius. Saltu quodā xp̄s venit in hunc mūdū ꝛ saltu velocissimo ascendit in celum. ¶ Circa quartū autē videlȝ circa finis magnitudinē sci enduȝ est ꝙ ascēsionis xp̄i decē fuerūt fructus siue vtilitates. Prima est insinuatio amoris di uini. Joh. xvi. Nisi ego abiero para. non ve. ad vos ꝛc. vbi dicit Augustinus. Si carnaliter he sitaueritis capaces spūssancti nō eritis. ¶ Se cūda est maior cognitio dei. Joh. xiiij. Si dili geretis me gaude. vtiqꝫ: q: vado ad patrē. vbi Augustinus. ideo subtraho formā istā serui in qua pater maior me est: vt deū specialiter vide re possitis. Tertia est merituȝ fidei. Leo papa in sermone. Magnarū eñ hic vigor est mentiū incūctanter credere que corporeo non vidētur intuitu: ꝛ ibi figere desideriū quo neqꝫ as infer re conspectū. ¶ Quarta est nr̄a securitas. ideo eñ ascendit: vt noster ad patreȝ aduocatus sit. p̄ma Joh. ij. Aduocatū habemus apud patrē iesum xp̄m iustū ꝛc. Ber. Securū accessum ha bes ad deuȝ o hō: vbi mater est ante filiū ꝛ fili⁹ ante patrē: mater ostēdit filio pectus ꝛ vbera: filius ostēdit patri latus ꝛ vulnera: nulla ergo poterit esse repulsa: vbi tot cōcurrunt charita tis insignia. ¶ Quita est maxima dignitas: ma gna eñ dignitas est quādo nostra natura vsqꝫ ad dexterā dei patris exaltata est. Hanc digni tatem in hoīibus angeli considerātes: qui in le ge veteri se adorari permittūt: deinceps adora re se prohibent. Apoca. xix. Cecidi ante pedes angeli: vt adorarē eum: ꝛ dixit mihi: vide ne fe ceris ꝛc. Leo papa. Natura hodie nostre humi litatis vltra cunctarū altitudinem potestatum ad dei patris est prouecta concessum. ¶ Sexta est spei nostre soliditas. Hebre. iiij. Habentes pontificem magnū qui penetrauit celos: iesum filium dei teneamus spei nostre cōfessionem. Hieronym⁹. Christi ascēsio nostra est ꝓuectio: ꝛ quo ꝓcessit gloria capitis eo spes tedit ꝛ cor poris. ¶ Septima est vie osīsio. Mich. ij. Ascē dit iter pandens ante eos. Augustin⁹. Uia tibi factus est ipse saluator: surge ꝛ ambula: habes q̄: noli pigrescere. ¶ Octaua est ianue celestis apertio. Sicut eñ primus adā aperuit ianuas inferni: sic ꝛ scḋs paradisi. vnde cātat ecclesia. Tu deuicto mortis acu. ape. cred. regna celoꝝ. ¶ Nona est loci p̄paratio. Joh. xv. Uado para re vobis locū. Augustinus. Dn̄e para: quod pa ras: ꝛ te nobis paras: quando ante locū paras: ꝛ tibi in nobis ꝛ i te nobis. ¶ Decima ꝛ vltima est spūssancti missio. Joh. xvi. Expedit vobis vt ego vadā. Si eñ nō abiero: paraclytus non veniet ad vos. Si aūt abiero: mittā eū ad vos. Hoc aūt ideo xp̄s disposuit: vt spm̄ sctm̄ a p̄re ꝛ filio mitti ostēderet: ne si anteqꝫ xp̄s ascēderet mitteret: a solo fortasse p̄re mitti putaret: et ꝑ consequēs a solo patre ꝓcedere videretur: ſm ꝙ grecus error suadet: contra queȝ est expressa auctoritas veritatis. Joh. xv. Cū venerit para clyt⁹: quē ego mittā vobis a patre ꝛc. vbi dicit Beda: ꝙ ipsa missio ipsa est ꝛ processio.

¶ De sancto Gotardo episcopo et confessore. Cap. cxxix.

Gotardus ep̄s tem pore sancti hērici imperatoris claruit: qui in alcensi monaste rio enutritus: sub henrico du ce bauarie ibidē abbas effect⁹ monasterio laudabil'r prefuit. Deinde mandato regis ꝑ vuligisum archiep̄m hercl. ad monasteriū veldeñ. regimē ꝓmot⁹ est. garesi. ꝛ cremesi. monasterijs eidem in cura cō missis: inde alohen rediēs a sctō impatore hē rico ad himeñ. ep̄atū vocatus dudū renuit. Cū aūt dn̄a nr̄a ei apparuisset: ꝛ eū in ecclia ductū vt a crucifixo veniā peteret induxisset: ille ꝓstra tus humi ante crucifixū misericordiā postula uit. Statimqꝫ beata v̄go versiculū illū cōcine re cepit. Infunde vnctionē tuā ꝛc. Qḋ ille itel ligēs: ꝛ diuine volūtati resistere metuēs ep̄ari cōsensit. Et in episcopatu suo gregē dn̄icū so licite ꝓcurauit. ¶ Cū a q̄dā nobili dn̄a noīe so phia de possessione ecclesie infestaret: die q̄dā ad eam accessit: et ipsam coram summo iudice super causa ecclesie in ꝓximo venturo festo pu rificationis citauit. Secꝫ cum quodā eius cle rico puero eadem hora migraturū post dies mo dicos esse predixit. Moxqꝫ vna cum predicto puero languore detineri cepit. Et dum in festo ascēsionis qḋ anno illo die transit⁹ ei⁹ occurrit hora matutinali in ecclesia cantaret antiphona illa. Ascendo ad patrē meū ꝛc. Ille vna cum di cto puero vna ꝛ eadē hora spm̄ emisit. Post cu ius obitum instante purificationis festo: tunc

subsequente predicta sophia defuncta ē. Quieuit in christo sanctus Gotardus. iiij. non. maij. Hec frater Bartholomeus.

¶ De sctō Andoeuo epō. Cap. cxxx.

Andoeuus episcopus oppido suessionis nomine sauciato claris parentibꝰ ortꝰ frater sanctoꝝ adonis ꝛ rhadonis sub rege francoꝝ lothario inde sub dagoberto ĩ regali palatio regni negocia strenue ministrabat. Sꝫ cū ado monachus factus fuisset: rhado thesaurorum regaliū curā habebat. Quo tēpore sanctꝰ eligius nouionen̄. etiaꝫ in regis palatio clarus erat. Andoeuus ꝓ xp̄o militare cupiēs: a rege ꝓhibebat: sanctitate tñ prepollēs sub veste preciosa cilicio vtebat. In ꝓprij possessione patrimonij monasteriū cōstruxit ꝛ dotauit: eiqꝫ sanctum agilū columbani discipulū ꝓfecit. ¶ Deinde consentiente rege clericus factꝰ defuncto romano rothomagen̄. epō: andoeuus eligitur: sed anteqꝫ cōsecrari vellet: ad hispanias predicandas accessit: vbi et miracula ostendit. Nam quēdam die dñico in mola laborantē: cui manꝰ arida facta mole adheserat: subito penitentem sanauit. Cōsecratusqꝫ ē eodē die cū sancto eligio nouionen̄. epō. In huius sancti cubic'lo lux immēsa sepius celitus infusa conspicitur: ꝛ voces angelice secū colloquētes audiunt. ¶ Duꝫ semel pareciā suā circuiēs iuxta locū qui dicit ad crucē sancti andoeui in curru sedens transiret: ꝛ muli currum trahentes nullo stimulo vel verbere se inde moueri possent: epūs in aere signum crucis fulgentē prospexit: vbi ꝛ crucē ligneā in testimoniū affixit: ꝛ sanctoꝝ reliquias apposuit. Ibiqꝫ nocte sequēti columna ignea ĩ aere apparuit. Ubi ꝛ postmodū monasterio fabricato: sanctus leufridus cū monachis plurimis dño seruiuerūt. ¶ Uanuingū quēdam diuitem in extremis laborantē: ꝓmissione ab eo suscepta: qꝙ in beneficij vicem cenobiū construeret: pristine sanitati restituit: illeqꝫ ꝓmissa complere curauit. ¶ Cuidā quoqꝫ muto ꝑ. xi. ānos loquelā amissam restituit. Et inverdunen̄. vrbe oppressum a diabolo liberauit. Rexit ecclesiaꝫ suā annis. xliiij. ꝛ nonagenariꝰ ad dñm emigrauit. iiij. non. maij: ibiqꝫ sepultus est.

¶ De sancto Hilario epō. Cap. cxxxi.

Hilarius Arelaten̄. epūs vir ĩ sctīs scripturis doctꝰ ꝛ doctor inclytꝰ fuit. Qui paupertatis amator erga inopum ꝓuisionez pietate mētis ꝛ corporis labore solicitus grandi ꝛ solerti cura paupes aluit: ꝛ in docēdo gratissimꝰ extitit: multos sermones splēdidos ad populum fudit: ꝛ plurima eruditionū opuscula compilauit: volumen grāde fide. xij. libris explicitū sermone splēdido exarauit. Beati quoqꝫ honorati predecessoris suivitā cū multoꝝ vtilitate cōposuit. Finem vite dedit valentiani ꝛ martiani tēporibꝰ tertio non. maij. Hec Gennadius libro de viris illustribus.

¶ De sctō Eutimo martyre. Cap. cxxxij.

Eutimus diaconus ꝛ martyr apud alexandrie ciuitateꝫ pro christi fide ab infidelibꝰ christianitateꝫ emulantibus detētus: ꝛ diudū in carcerali ergastulo vinculis artatus: ꝛ inedia maceratus in ꝯfessione emisit spm̄. iij. non. maij: vt dicit ado.

¶ De sanctis Hyreneo et socijs martyribus. Cap. cxxxiij.

Hyreneus ꝛ ꝑegrinꝰ martyres ꝛ hyrenis virgo apud thessalonicā ciuitatē dū veritatem sacre fidei ꝓtestari ausi fuissent: paganorū rabie detenti: atqꝫ insimul ignibus cōbusti palmas martyrij ꝑceperunt. iij. non. maij. Hec Ado.

¶ De sancto Johanne ante portam latinam. Cap. cxxxiiij.

Johānes euāgelista ideo āte portaꝫ latinā dicit: qꝛ in vrbe roma in ipso loco ĩ feruētis olei dolio missus diuina gratia inde exiuit illesus. Nā vt in eiꝰ legenda aliqualiter tactum est. vi. kal. ianuarij. Cū domitianꝰ imperator secūdam post neronem in christianos persecutioneꝫ excitasset: et beatus euangelista apud ephesum predicaret a proconsule tentus iuxta edictum imperiale admonebatur christum negare: et a predicatione cessare. Quod cū apostolus recusaret dicens qꝙ obedire deo magis qꝫ hominibus oporteret: proconsul eum in custodiaꝫ misit: et de eo per litteras imperatori suggessit. Cui domitianus rescripsit: vt iohānem cathenis vinctuꝫ ab epheso secum romam adduceret. Cum ergo a proconsule ad vrbeꝫ adductus esset: mandauit imperator proconsuli: vt iohannem apud portā que latina dicitur in dolium feruentis olei mitteret: prius tamen ipsum more romano flagellis cederet et crines capitis eius funditus tonderet: vt sic despectus ꝛ illusus omnibus appareret. Tunc proconsul iuxta mandatum Cesaris iohannem ante portam latinam adductum prius flagellari: deinde crinibus tōdi fecit: ac demū in dolium feruentis olei mergi. Qui conjectꝰ in illud vnctus non adustus de vase exijt:

et tam a pena illesus fuit ꝙ a corruptione carnis immunis permãsit. Procõsul aũt tanto miraculo stupefactus eũ liberuȝ dimisisset nisi imperatorem offendere timuisset. Sed insulam pathmos ipm̃ i exiliũ duci fecit: ⁊ sic furorẽ domitiani tẽperauit. In loco aũt illo vbi in oleuȝ missus est: xp̃iani ꝓcessu tẽporis ecclesiaȝ eius nomini fabricarũt: ⁊ festũ eius ipa die celebrare ceperũt: videlicȝ pridie non̄. maij. ¶ Hic beatus apostolus ⁊ euangelista in predicta insula relegatꝰ apocalipsim quã ei dñs reuelauit greco sermone manu sua conscripsit: quã interpretati sunt iustinus martyr ⁊ hyreneus. Scripsit ⁊ epistolã canonicã cuius initiũ est. Quod fuit ab initio ⁊c. que a cunctis ecclesijs ⁊ viris eruditissimis approbat̃. Relique aũt due que iohannis intitulantur. Alteri iohanni presbytero ascribũtur. Cuius ⁊ sepulchrũ apud ephesum demonstrat̃. Nouissimus aũt oĩum ⁊ finem scripturaꝝ suarũ scripsit euangeliũ ab asie ep̃is rogatus aduersus cerinthũ aliosq̄ hereticos: et precipue ebionitarum tunc dogma cõsurgens: qui asserunt christum ante mariam non fuisse. vnde etiam compulsus est diuinam verbi natiuitatẽ edicere. ¶ Hec hieronymus de viris illustribus. ¶ Refert quoq̄ hellinãdus ꝙ euãgeliũ cõscripturꝰ triduanũ ieiuniũ omni ecclesie indixit: vt digna deo cõscribere posset. In loco autẽ vbi euãgeliũ scripserat: licet nullo sit operimẽto munitus: nihil hactenꝰ imbris aut pluuie decidit: vt per hoc appareat quãtaȝ ipi loco elementa vsq̄ in presens reuerentiã seruant.

¶ De sctõ iohe damasceno pbr̃o. Cap. cxxxv.

IOhãnes presbyter cognoĩe damascenꝰ apud cõstantinopolim floruit tp̃e theodosij iij. imperatoris. Hic filius mesue saraceni apud damascũ exortus vñ ⁊ damascenus dictus est ab annis puerilibus cultu iudeus in iudaismo natꝰ ⁊ educatus liberalibus scientijs et philosophicis imbutꝰ: litterisq̄ grecis hebraicis pariter ⁊ latinis eruditus libros vtiles in medicinalibꝰ vtpote peritissimus medicus cõfecit. De iudaismo tandeȝ adhuc iuuenis ad xp̃ȝ cõuersus cõstãtinopoliȝ veniẽs sub anastasio scđo imperatore monachalem habitum sumpsit. Et virgo permanens in amorem beate virginis totũ se cõtulit: pluraq̄ dictamina in eius laudibus cõponebat: ⁊ composita scribebat: multisq̄ nobiliũ filijs multa legebat. Cũ autẽ die quadã post lectionẽ cum scholaribus iret spatiãdo: pyrate saracenoꝝ eũ subito rapuerũt ⁊ ad egyptũ ducẽtes cuidam saraceno diuiti vendiderũt. Qui aduertẽs eiꝰ peritiã filiuȝ suũ eidẽ instruenduȝ tradidit: et ipm̃ honorifice tractauit. Qui puerũ acerrimi ingenij infra paucos annos plenius erudiuit: illeq̄ magistri modũ dictãdi ⁊ scribendi adeo didicit: vt nec stilum nec scripturã alterutrius quis discernere posset. Mortuo ṽo anastasio imperatore: theodosius factus imperator: qui in iuuẽtute ei fuerat amicissimꝰ. Iohannẽ p̄cibus ac precio multo a saraceno redemit: quẽ cõstantinopolim deductũ suum cancellariũ fecit: eiusq̄ cõsilio ⁊ industrie curiã totã regendã cõmisit. Filius aũt saraceni quẽ docuerat iã magnus effectus ⁊ glorie p̄ceptoris inuidẽs: cogitans quõ honorẽ magistri cõsequi posset: cõstãtinopolim veniẽs sub noĩe iohãnis litteras cõfinxit: quas saracenorum soldano dirigebat: in quibꝰ ei significabat: ꝙ memor beneficioruȝ in partibꝰ egypti a saracenis receptoꝝ libẽter vellet soldanũ grecie dñari: ⁊ ꝙ imperator exercitum grecoꝝ ad partes remotas cõducere debebat. Et ꝙ si cũ gente sua ad vrbẽ regiã festinaret: subito ⁊ sine obstaculo imperiũ grecie obtineret. Has aũt litteras iuuenis ille in cõsistorio causaꝝ ex industria ꝓiecit: ⁊ abijt. Reperte igitur littere ⁊ iperatori theodosio exhibite: ꝓcul dubio iohãnis ep̃le sunt iudicate attẽto mõ dictaminis ⁊ scripture. Captus iohãnes imꝑatori presentat̃: ⁊ an lr̃as illas scripserit: ipm̃ augustus sciscitat̃. Iohãnes r̄ndet: ꝙ stilũ ⁊ litteraꝝ formã suũ esse negare neq̄t: sed teste deo illas epistolas nunq̄ scripsit. Cũq̄ ꝓpter confusam r̄nsionẽ adhuc maior suspitio esset cõtra eũ: et quidã ipm̃: vt ꝓditorẽ dicerent occidendũ. Imperator fecit ei dexterã amputari: ⁊ proditorẽ suũ ⁊ imperij publice ꝓclamari: ⁊ ad perpetuã eius cõfusioneȝ manũ in ecclesia sue abbatie suspendi: ipmq̄ ad monasteriũ suũ iussit reduci. Qui sepius cũ lachrymis virginis solaciũ implorabat: et iniuriam patientissime tolerabat. ¶ Cũ aũt quadã dieveneris nocte diei sabbati aduenientis dudũ in oratione vigilasset: ⁊ trũcũ brachiũ virgini ostendisset: ⁊ post fletũ leuiter dormitasset: virgo gloriosa ei apparuit: eũq̄ cõfortare cepit. Ille ṽo ecõtra se nimium asserebat dolere: qꝛ confusionẽ suã ⁊ monachorũ continue cõpellebat̃ aspicere: ⁊ qꝛ de ea reperta dictamina nõ poterat: vt solebat conscribere: nec corpus dñicum de ipsa celerans amplius contrectare. Tunc beata virgo manũ appensam: vt sibi per somniũ videbat̃: accepit ⁊ omni dolore remoto brachio restituit. Euigilans iohãnes manũ sibi restitutã inuenit: ⁊ que erat iam arida carne recentẽ conspexit. Ipsaq̄ die sacris indutus missam beate virginis cũctis stupẽtibus solẽniter celebrauit. Imperator miraculũ vidẽs iohãni veniã petijt: ipmq̄ officio suo restituẽs honorifice euȝ ptractauit. Quesiuitq̄ ab eo: si aliquẽ suũ modũ dictandi ⁊ scribendi docuerat: illeq̄ cuncta ꝑ ordinẽ ei narrat. Quesitus calũniator capit̃: ⁊ peccatũ cõfitẽs suspẽdio iudicat̃: sed iohãni ꝓ eo interueniẽte mors in exiliũ cõmutatur. Post aliquod annos sctũs vir officio renũciauit: ⁊ in monasterio suo de-

gens in sancta religiõe vitā finiuit anno. lxxv. etatis sue pridie non. maij: sepult⁹ constnatinopoli miraculis clarus. ¶ Hic sanctus doctor librū cõposuit orthodoxe fidei certā traditionē continentē in quattuor libris digestū: quē burgredius pisanus causidicus eugenio pape tertio de greco transtulit in latinū. Librum etiam compilauit de vita ⁊ moribus saluatoris: ⁊ oīa xp̄i ⁊ genitricis gesta ab incarnatione vsq; ad ascensionem seriose ⁊ particulariter continentem. Librum de laude virginis rhythmico stilo latine cõpositum. Scripsit etiam vitā balaam ⁊ iosaphath heremitarum. Aliosq; plures elegātes sermones ⁊ tractatus perutiles cõpilauit. hymnos ⁊ sequentias ⁊ alias laudes in honorem genitricis ⁊ geniti metro dictauit: que q̄ greco sermone congesta fuerāt metro transferri non potuerunt. Et alia plura vtilia digessit.

¶ De sancto Lucio cirenen. epō. Cap. cxxxvi.

Luci⁹ eps cyrenen. de quo sctūs lucas Actuū. xiij. mentionē facit: a sanctis apostolis primus apud cyrenem pontifex ordinatus est: quo officio p̄dicatiōis fidelissime peracto sanctitate ⁊ doctrina cõspicu⁹ quieuit in pace pridie non. maij: vt dicit hieronymus in martylogio suo.

¶ De sancto Enodio epo ⁊ mar. Cap. cxxxvij.

Enodius eps apud antiochiam martyrium passus est: de quo sanctus ignati⁹ scribit: q̄ primus ibidem ab apostolis episcopus est institut⁹. Qui apud eandem vrbem sub persecutione neronis imperatoris glorioso martyrio coronatus vitam finiuit: ibiq; sepultus est pridie kalendas maij.

¶ De sancta Flauia domitilla virgine et martyre. Cap. cxxxviij.

Flauia domitilla virgo apud taracinā cāpanie ciuitatem sub domitiano passa est. Que cum esset flauij clemētis consulis ex sorore neptis. Aurelio filio cõsulis nepoti domitiani imperatoris in coniugiū tradita est: datis sibi duobus eunuchis cubicularijs: videlicet nereo et archileo. Cumq; puella auro ⁊ preciosis vestibus tegeretur: nereus et archileus qui occulte christiani erant: eidem predicauerunt: et virginitatem multipliciter commendauerunt: in tantū vt ipsa in christum crederet: et virginitatis votum emitteret. Quam sanctus clemens papa baptizauit: et sacro velamine cõsecrauit. Quod audiens aurelianus sponsus eius a domitiano impetrauit: ⁊ virginē in ereo ⁊ archileo in pontianā insulā relegauit: putans se per hoc propositum virginis immutare. Postq̄ autē sancti martyres nereus ⁊ archileus martyrium passi sunt: vt dicetur infra in eorū passione. iij. idus septembris: ⁊ vbi sancti maro eutyces ⁊ victorinus: qui etiā domitillā in fide cõfortauerāt: agonem suum cõpleuerunt: vt dictum est supra de eis. xvij. kalendas maij. Aurelianus virginē de exilio reduxit: ⁊ duas virgines euphrosynā ⁊ theodoram collactaneas eius vt ei suaderent misit: quas tamen domitilla ad fidem conuertit. Tunc aurelianus cum sponsis dictarū puellarum ⁊ tribus ioculatoribus et alijs socijs ad eā accessit: vt ipam saltē violenter opprimeret. Sed cum virgo xp̄i prefatos duos iuuenes cõuertisset. Aurelian⁹ eā in thalamū introduxit: ⁊ ibidē mimos canere ⁊ ceteros saltare secum fecit vt ad libidinē magis accensus: ipam postmodū violaret. Sed cum mimi deficerent in canendo ⁊ ceteri in saltendo: ipe tamē per biduū saltare non cessauit donec in saltando expirauit. Luxurius vo frater eius ab imperatore obtenta licentia omnes qui per virginem crediderant interfecit: ⁊ cubiculo vbi domitilla cū euphrosyna ⁊ theodora morabatur ignem supposuit. Que simul orantes spiritum emiserunt non. maij. Quarum corpora sanctus cesarius mane illesa reperiens sepeliuit.

¶ De coniunctione corporum sanctorum stephani et Laurentij. Cap. cxxxix.

Coniunctio corporū sanctor martyrū stephani ⁊ laurētij facta est rome sub theodosio iuniore. Nam cū eudoxia filia theodosij imperatoris ⁊ vxor valentiani apud vrbē cū viro degens a demonio vexaretur: ⁊ valentianus illud patri constātinopoli existenti significasset: iubet filiam constantinopolim adduci: vt a reliquijs prothomartyris stephani tangeretur. Corpus enim sancti stephani dudum cõstantinopolim ex hierosolymis translatum fuerat: vt dicetur infra in inuentione eius. iij. non. augusti. Demon autē in eudosia clamabat q̄ inde nunq̄ exiret nisi stephanus romā veniret: q̄ sic erat voluntas apostolorū. Quod imperator audiens a clero ⁊ populo constantinopolitano obtinuit: vt corpus stephani romanis daretur: ⁊ corpus laurentij grecis traderetur. Hoc aūt imperator pelagio pape scripsit: qui de cõsensu romanorū petitioni īperatoris consensit: missi igitur cõstantinopolim cardinales corpus sancti stephani romā deferūt: ⁊ greci p accipiēdo corpore scti laurētij cū eis romā peruenīūt. Capue aūt corpus scti stephani recipit: ⁊ a ciuib⁹

illis dextrum brachium summis precibus obtinetur: ꝛ metropolitana ecclesia eius nomini fabricatur. Cum autẽ romam venissent: ꝛ corpus ad ecclesiã sancti petri ad vincula deferre dispo suissent: vectores subsistũt: nec vltra procedere possunt. Demõ aũt in regina clamabat eos frustra fatigari: eoq; nõ ibi: sed in ecclesia fratris sui laurentij: ꝛ iuxta eũ elegerat collocari. Illuc ergo corpus defertur: ad cuius tactũ puella mox a demonio liberatur. Cũq; sepulchrum adeo artum esset: ꝙ vtraq; corpora capere non potuisset: laurenti⁹ aduẽtui fratris q̃si cõgratulãs in alterã partez sepulchri versus sup latus secessit: ꝛ medietatẽ stephano vacuã dereliq̃t. Sicq; stephanũ similiter sup latus versa facie ad consocium collocarũt. Greci ṽo duz manus apponunt vt laurẽtium auferant ad terram velut exanimes corruerũt: sed orantibus pro eis papa cum clero ꝛ populo vix ad se ad vesperam redierunt. Omnes tamen infra decẽ dies mortui sunt. Latini ṽo qui eis consenserant in frenesim versi sanari non poterant: quoadusq; amborum corpora: vt dictum est insimul tumulata sunt. Hec autẽ cõiunctio facta est non. maij: vt dicit frater Bartholomeus.

¶ De appitiõe scti michaelis archãg. Ca. cxl.

Apparitio sancti Michaelis archangeli dupliciter nominatur: videlicz apparitio ꝛ victoria. Apparitiones autẽ eius due sunt principales: propter quas festũ hoc institutuz est. ¶ Prima qua in monte gargano apparuit: qui mõs est in apulia. xl. milib⁹ distãs a siponto ciuitate. Anno autẽ dñi. cccxc. in predicta ciuitate erat quidã vir nomine garganus: a quo ille mons nomẽ accepit: qui animalium multitudine pollebat. Cum aũt circa predicti montis latera pascerent: cõtigit taurũ ceteros boues relinquere ꝛ verticẽ mõtis conscẽdere. Quem domin⁹ cum eius familia p deuia queq; requirens ipsum tandẽ in vertice mõtis iuxta ostium spelunce inuenit: et mox in ipsum arcum tendens sagittã toxicataz direxit. Sed statim illa velut a vento retorta ipsum qui eam iecerat repercussit. Turbati sup hoc ciues episcopum superinde consulendũ decernunt. Qui eis triduanum indixit ieiuniũ: ꝛ a deo monuit esse querendũ. Quo peracto sanctus archãgelus michael per visionẽ episcopo apparuit: eiq; reuelauit: qualiter loci illius custos ꝛ ĩspector erat: ꝛ quia eius volũtate vir ille mortuus fuerat: seq; locũ incolere tali iudicio comprobauerat. Statimq; episcopus ꝛ ciues cuz ꝓcessione locuz adeunt: ꝛ ingredi nõ presumẽtes orationibus ante fores insistunt. ¶ Secũda apparitio est que rome tẽpore gregorij pape legit̃ contigisse. Nam vt supra actũ est in legẽda gregorij. iiij. idus martij. Cum idem pontifex ꝓpter pestẽ inguinariã letanias maiores instituisset: et deuote pro salute populi exorasset: vidit sup castrum quod olim memoria adriani dicebatur angelum dñi: qui gladiuz cruentũ tenebat: ꝛ in vagina reponebat: vnde gregorius intelligens preces a deo exauditas: ecclesiam in honore angelorum ibidem cõstruxit: castrum quoq; illud exinde sancti angeli dictũ est. He aũt due apparitiones ad litterã. viij. idus maij occurrerũt: ꝓpter quas hoc festũ institutũ est. ¶ Est ꝛ alia apparitio que celebrat̃. xvij. kalẽ. nonembris: de qua ibidẽ cum quibusdam miraculis ex ipa subsequẽtibus agetur. ¶ Dicit̃ etiã hoc festum victoria ꝓpter multiplicẽ victoriaz michaelis. Nam re vera iste gloriosus archangelus ad omnem strenuũ actum triũphi seu victorie in christiano populo delegatur. Unde sicut eo tẽpore quo populus iudeorum erat peculiaris populus dei: michael erat in omĩbus princeps ꝛ adiutor synogoge ipsorũ: vt habet̃ Daniel. x. Sic postq̃ populus christianus per fidẽ christi factus est populus dei. Michael factus est princeps ꝛ adiutor ecclesie christianoꝝ. Unde cantat ecclesia. Princeps gl'iosissime michael ꝛc. Et ideo interpretatur quis vt deus: quia sicut nullus facere potest quod facere preualet de⁹: sic quoties aliquid mire virtutis agit̃: michael mitti perhibetur: vt ait gregorius. Licz autez in alijs victorijs mirabilior apparuerit: tamen victoria principalis ꝓpter quam hoc festũ denominatur: fuit illa quam sipontinis hoc modo cõcessit. ¶ Post aliquod nempe tempus ab inuento loco: vt supra dictũ est. Neapolitani gentiles cum sipontinis ꝛ beneuẽtanis qui quinq̃ginta milibus a sipõto distãt: ambob⁹ fidelib⁹ ordinato exercitu bellari ceperũt. Qui de episcopi ꝯsilio triduo ĩducias petierũt: vt ieiunio nio triduano vacarent: ꝛ patroni mihaelis auxiliuz implorarent. Tertia autẽ nocte michael episcopo apparuit: preces exauditas asserit: victoriam affuturaz promittit: ꝛ quarta die hora hostibus occurrẽdum premonuit. Quibus occurrentibus mons garganus immẽso tremore concutitur: fulgura crebra volãt: ꝛ caligo tenebrosa mõtem obtexit: ita vt sexcẽti de aduersarijs tam ex ferro hostiũ q̃ ex sagittis igneis interireut. Reliqui in fugam conuersi: virtute cõperta archangeli: cõtinuo colla christiane fidei submiserunt. Hec autẽ victoria eodem die euoluto anno ab apparitione predicta: videlicet octauo idus maij dicitur contigisse. ¶ Sunt ꝛ alie plures victorie tam michaelis q̃ angeloꝝ: que quia diem certum non habent sub hoc festo comprehendũtur. ¶ Prima victoria est illa quã michael archangelus cũ suis angelis obtinuit: quãdo draconem: id est luciferũ cum suis

sequacibus de celo eiecit. De quo exponit illud
Apocalipsis. xij. Factum est preliū magnuz in
celo: michael ꝛ angeli eius preliabantur cū dra
cone ꝛc. Cum em̄ lucifer dei equalitatem appe
tisset: archangelus hic celestis exercitus signi-
fer a deo missus ipsum cuz suis sequacibus de
celo expulit: et in hunc aerem caliginosum vsqꝫ
ad diem iudicij remisit. ❡ Secūda est illa qua
cum diabolo disputans de moysi corpore ipsuz
triumphauit. De qua habetur iude pmo. Cum
enim diabolus corpus moysi prodere vellet: vt
ipsum pro deo iudeorū populus adoraret. Mi
chael non iudicium blasphemie improperans:
sed imperio domini ei mandans: demonē expu
lit: ꝛ corpus moysi diuina prouidentia occulta-
uit. Tertia est quam de antichristo habitur⁹ est
quando ipsum occidet. ❡ Tunc em̄ michael pn
ceps magnus: vt dicitur Daniel. xij. consurget
et pro electis contra antichristum fortiter assi-
stet. Deinde antichristus: vt dicit glo. sup illud
Apocal. xiij. Uidi vnū de capitibus eius occi-
suz ꝛc. mortuū se finget: ꝛ p triduū latēs post-
ea apparebit: dicens se suscitatum: arteqꝫ ma-
gica ferentibus eum demonibus in aera ascen
det: ꝛ omnes populi ipsum mirātes adorabūt.
Tandez: vt dicit glo. super illud scđa Timoth.
scđo. Quem dn̄s iesus interficiet ꝛc. in mon-
te oliueti ascendet: et duz stabit in papilione et
in solio suo in loco contra quem domin⁹ ascen-
dit: michael adueniēs ip̄m interficiet. ❡ Quar
ta est quam angeli quottidie de demonibus ob
tinent: dum pro nobis pugnantes ab eorum tē-
tatione nos liberant. Hoc autem tripliciter fa-
ciunt. ❡ Primo potestatē demonis refrenādo.
Figura Apocal. xx. de angelo qui demonem li-
gauit: ꝛ in abyssum misit. Et Thob. viij. de dia-
bolo in deserto superiori ligato. Hui⁹ eniz reli
gatio ip̄a est potestatis eius refrenatio. ❡ Se-
cundo concupiscētiam refrigerādo. Figura ge
nes. xxxij. Angelus tetigit neruum femoris ia-
cob: ꝛ statim emarcuit. ❡ Tertio memoriā pas-
sionis mentibus imprimendo. Figura Apoca.
septimo: de angelo ascendente ab ortu solis ha
bente signum dei viui: id est memoriam crucis.
ꝛ infra. Nolite nocere terre ꝛ mari ꝛc. q̄adusqꝫ
signemus seruos dei nostri in frontibus: id est
mentibus eorum.

❡ De sctō raphaele archāgelo. Cap̄. cxli.

RAphael archāgel⁹: qꝛ nulla speciali solēnitate vl-
lo tēpore re-colitur. Ideo huic festo apparitiōis michae
lis merito cōiungit̄: vt de ip̄o aliqualis mentio habeat̄. In-
terpretatur autē raphael me-
dicina dei. Hoc autem ideo nomen angelus ille
sortitur: quia quotiēs ad aliquem morbū incu-
rabilem sanandū angelus aliquis a deo destina
ri proponit̄: tunc raphael angelus mitti credi-
tur. Unde huic angelo duplex officiū attribui-
tur: videlicz officium vie: ꝛ officium medicine.
Est em̄ hic angelus ꝛ dux itinerātibus ꝛ medi
cus morbo laborātibus: vnde ꝛ in horum com-
probationem: non solum tobiam iuniorē in via
conduxit ꝛ sanum custodiuit: ac coniugatuz in
diuitijs opulentū ad domū paternam reduxit:
sed etiā tobiam seniorem excecatum illumina-
uit. De quibus per singula aget̄ cum ad hysto-
riam tobie peruenietur. ❡ Quod aūt hic āgelus
dux ꝛ custos in via itinerātibus existat: patet in
quodam miraculo quod legit̄ in libro de gestis
francorum. Dum em̄ quidā aurelianēsis ad san
ctum iacobum peregrinaret̄: angelo Raphaeli
quem in deuotione habebat: ꝛ quem ducem et
custodem viatorum audierat se specialiter com
mendauit. Cum aūt in via errasset: ꝛ appropin
quans silue predones superuenientes conspice-
ret: festinare cepit iter vt eos euaderet. Et cuz
aliquantulū ꝑcessisset: quidā se sibi quasi comi
tem vie cōiunxit: et causam tante festinationis
quesiuit. Cui cum causam exposuisset ꝛ hostes
se insequētes ostēdisset: ille eū hortari cepit ne
timeret: quia ip̄m sine lesione ad rectam viā re-
duceret. Et cum hoc loqueret̄ superuenerūt ad
fluuiū. Cūqꝫ ille nec pōtem nec nauē ad trāseū
dum conspiceret: nec viam transuadādi sciret:
adhuc magis timuit: ꝛ se a comite deceptū pu-
tauit. Et ecce cum predonibus irruentibus ille
omni auxilio destitutus se angelo raphaeli cō-
mendasset: subito ex alia parte fluminis cū so-
cio se translatū vidit: ꝛ hostes citra flumē mirā
tes dimisit. Subitoqꝫ ei comes ille disparuit.
Sicqꝫ viā suā ꝑsecutus est. Cum autem iteruz
rediens ad locū illū appropinquans in eosdem
hostes irruere dubitaret: graui sopore subito
deꝑssus sub arbore dormitauit. Cui in somnis
comes ille qui eū trans flumē euexerat: appa-
ruit: seqꝫ esse raphaelē archangelū cui se com-
mēdaret asseruit: q̄ eū in via custodierat ꝛ vsqꝫ
ad domū saluū ducere intēdebat. Euigilās il-
le se ad vnā dietam prope ciuitatē suam reppe-
rit: et saluus rediens beato archāgelo gratias
egit. ❡ Quod etiā medelā infirmātibus confe
rat: patet in hoc miraculo. Circa annū domini
M. cccxv. iuuenis robustus ordinē ꝑdicatoruz
intrauit in cōuentū derbeie insule anglicane: q̄
morbū caducū patiebat̄: sed tamē hoc fratrib⁹
nō reuelauit. Adeo aūt ipsa egritudine oppri-
mebat̄ ꝙ sepius cadēs quasi tribus horis deti-
nebat̄. Quare completo anno noluit a fratrib⁹
ad professionē admitti. De gratia tamē mansu
rus ad conuentū letistrie missus est: vbi dum di
cto morbo multū affligeret̄: frater quidā ricar-
dus de ponte finero pro ip̄o deum orare cepit.

Cui dormienti raphael angelus apparuit: eiq; dixit q si frater ille voueret se continenter victurum: et in vita sua feria secunda in honorem angelorum ieiunaturum sanitatem perciperet: et q ipse ad eum sanādū a domino missus esset. Seq; raphaelē archangelū nominauit. Quod cum frater ille nouitio retulisset: illeq; votum emisisset: eadem die a morbo cecidit: et per visum angelum raphaelē cōspexit: qui ipm eleuauit: ac perfecte sanatum nunciauit: et vt pmissa impleret admonuit: addēs vt si qn cōtrauenirent illico in morbū recideret. Statimq; ille sanat9 est: et ex illo die morbū minime passus. Qui postmodum ad professionem receptus fact9 est bonus clericus: et ordini gratiosus.

De sancto Victore martyre. Cap. cxlij.

Victor miles et martyr apud mediolanum sub Maximiano augusto passus est. Qui maurus genere a prima etate christianus canicie venerandus Maximiano amicissimus fuit. Quem vt existens mediolani comparuit christianum primo in carcere .vi. diebus afflictum inde eductum flagellis cedi fecit. Et iterum per triduum in carcere compeditum detineri. Rursumq; de custodia emissum christūq; inuictissime confitentem fustibus durissime cesum: tertio custodie artiori mancipauit. Dum autem ab anolino consulari ad sacrificandum suaderetur et immolare contemneret: tertio productus corpus eius plumbo et cera liquefactis perfunditur: sed plumbo ac cera in modū aque balnearis ab angelo tepefactis victor a cruciatu liberat. Inde educt9 extra portam vercellinam expectantibusq; militibus iussionem imperatoris omnibusq; dormitantib9 ipse ab angelo solutus ipsiusq; mandato fugiens in stabulo latuit. Sed postmodū quadam ipsum matrona indicante productus a militibus: et ferro artatus in silvula que dicitur ad vltimos in viridario imperatoris decollatus est: qui et mortē maximiani eodem anno: vt euenit futuram predixit. Corpus autem eius .vi. diebus expositum vt a bestijs voraretur duobus leonibus eum custodientibus protectum est: et integrum repertum a sancto mamerto episcopo in ipso loco tumulatū est. Qui passus est .viij. idus maij.

De sancto Cataldo episcopo et confessore. Cap. cxliij.

Cataldus episcop9 ex hybernie partibus oppido quod dicit cataldus patre cucho matre athena exortus fuit. Hic nimia claruit sanctitate et insignibus miraculis coruscauit. Nam statim vt ex vtero matris ad lucem prodijt: caputq; eius in marmore percussit: caput eius in ipsum marmor acsi in ceram mollissimam intrauit: et signum verticis concauitatem dimisit. Et cum mater ex dolore partus expirasset: infans sine cuiuspiam auxilio se erexit: et matrem brachiolis amplexus ipsam suo tactu dei gratia mirabiliter suscitauit. Cuncq; marmor in quo nascens caput desixerat: sub diuo positus esset et in ipsa eius concauitate pluuia caderet: omnes egri ex aqua illa sumentes a quacunq; egritudine sanabatur. Postq autem ad presbyteratum ascendit: et conciues suos ad fabricandum ecclesiam prouocauit: dum ipse quoq; in opere exercitaretur: quidam nobilis cadauer filij nuper defuncti lachrymabiliter ei presentauit: ipseq; lachrymis illius cōpatiens et dolori oratione fusa, puerum continuo suscitauit. Quo miraculo multos ad deum conuertit. Crescēte autem eius fama filius alterius nobilissimi militis moritur: cuius cadauer a patre in pheretro viro domini apportatur: et vt ipsum suscitet sicut et puerum alterum suscitauit: instantius exoratur. Cum autem ipse ex humilitate recusaret: et operi ecclesie intētus terram effoderet: casu terram abijciens super corpus iuuenis aspersit: et ille repente viu9 surrexit. Rex autem insule hec audiēs: et ipsa magicis artibus attribuēs nauigio venit ad sanctum de suis finibus propellendū. Sed nocte ab angelis per visum territur: q nisi resipiscat subito moritur. Eademq; nocte quidam eius dux in hoc facto consiliarius repente interijt. Quod rex audiēs et dei vltionem expauēs a sancto veniam petijt: et ducatum ducis illius defuncti ecclesie que fabricabatur imperpetuū concessit. In qua ecclesia cataldus post breue tempus archiepiscopus electus est: qui laudabiliter viuens duodecim sibi suffraganeos episcopos constituit: et totam insulam verbo et exēplo ad xpi cognitionē adduxit. Omnibusq; recte dispositis in pace qeuit .viij. idus maij. Cuius corpus cum multo tempore latuisset: a drogone archiepiscopo domino reuelante repertū et in ecclesia tarentiñ. honorabiliter tumulatum miraculis radiare non cessat.

De translatione sancti Andree. Cap. cxliiij.

Translatio corporis beati andree apostoli tēpore cōstantini imperatoris facta est. Cuius corpus de patraceñ. ciuitate vbi passus fuerat: et a maximilla senatrice sepultus cū ossibus sanctorum beati luce euangeliste de bithynia sublatis: et Timothei discipuli sancti Pauli ab epheso sumptis: constantinopolim translata sunt: ibiq; reuerentia digna recondita .viij. idus maij: vt dicit Ado.

¶ De translatione sancti Hieronymi. Cap. cxlv.

TRansla tio corporis sãcti Hieronymi duplex ē. Prima est illa de qua scribit cyrillus hierosolymitanus eps in epistola ad augustinum de eius miraculis trãsmissa. Cum enim corpis gloriosi doctoris apud bethleem iuxta presepe dñi: vt ipse mãdauerat humo obrutum fuisset: ⁊ ibidē insignibus ⁊ inauditis miraculis coruscaret. Uidebat fidelibus: ꝙ illud corpus sanctissimũ iacens in terra indignius tractaret. Ideoq̃ decoro sepulchro marmoreo in ecclesia bethleemitica fabricato. Cyrillus hierosolymitanus patriarcha cũ clero ⁊ populo sanctũ corpus eodē trãsferendum decreuerunt ⁊ diem dñicnm post penthecosten adhoc faciendum celebrius statuerunt. Et concurrente populi multitudine ex vrbibus conuicinis: terram vbi iacebat corpus effodiunt: et euacuata fouea illud in aere pendere conspiciunt: ita ꝙ nulla sui parte humũ contingēs integrum ⁊ incorruptum omnino reperiũt odorisq̃ fragrantiã mirã cuncti senserunt. Corpus aũt inde leuatũ ⁊ super altare positũ est: vt a fidelibus videretur. Cuius tractat die ipso. xvi. ceci illuminati sunt: tres quoq̃ a demonio vexati illud adducti liberationem perceperũt. Filius mulieris vidue populi frequentia compressus effocat⁹ est. Quē mater in fossa vbi corpus sanctum iacuerat: proiecit exanimem: ⁊ continuo viuus surrexit. Quod cernens rusticus: cuius filij cadauer defuncti ante tres dies sepultum fuerat accedens ad locum corpusq̃ filij exhumatum ad ecclesiam attulit et in foueam proiecit: statimq̃ spiritum vite recepit. Circa vesperas autem post predicta et alia multa miracula exhibita: corpus in monumētum repositũ fuit: ⁊ fouea terra repleta. Sed mane monumentũ vacuum est inuētum: ⁊ euacuata iterum fouea corpus repertum est loco pristino restitutum. Stupentibus cunctis sequenti nocte Cyrillo dormiēti Hieronymus gloriosus apparuit: corpusq̃ de loco vbi iacebat nullatenus amouendum admonuit dicens: ꝙ ibidem quiescere debebat: donec hierusalem ab infidelibus caperetur: ⁊ tunc ad vrbem romam deportaretur. Qđ cyrillus ceteris enarrauit: ⁊ vnusq̃sq̃ deo gratias egit Hec autē trãslatio diē certũ nõ habet: nisi ꝙ cyrillus eam die octaua penthecostes factam fuisse scribit: que tamē dies nescitur quoto die cuiusq̃ mensis eodem anno contigerit. ¶ Secunda translatio est que in romanis chronicis reperitur qua corpus eius de bethleē romam trãslatũ est: ⁊ in ecclesia sancte marie maioris reconditũ. Post multa enĩ annorum curricula ab obitu hieronymi gloriosi hierusalem destructa: ⁊ a saracenis occupata cum pene omnium sanctorũ esset orbata reliquijs: solo beati hieronymi corpore in partibus illis relicto: apparuit ipe doctor vni monacho ibi degenti: mãdans eidez vt corpus suũ romã deferret: ⁊ in ecclesia dei genitricis iuxta presepe dñi tumularet. Qui cũ hoc facere formidaret a sancto doctore secunda vice admonet: ⁊ iussa adimplere recusans: tertio de negligentia durius increpatur. Tunc sancti hieronymi reliquias latenter surripuit: ⁊ cũ duobus fidelib⁹ comitibus prosperis succedētibus romã venit. Quē sanctus iterum iuxta vrbem per visionem admonuit: vt solis canonicis ecclesie conuocatis corpus de nocte quasi clandestine reconderet: ne ex superuenientibus turbis diminutionem aliquam in reliquijs sustineret. Itaq̃ prout sanctus mandauerat iussa perfecit: premissa solis ipsius ecclesie canonicis nunciauit: ⁊ ipsis presentibus in loco humili: videlz in terra ante presepe dñi corpus noctu deuote reposuit: vbi a quibusdã voces ãgelice cõcinētes audite: luxq̃ immēsa vti solis radi⁹ meridian⁹ ibidē effulsit: miraq̃ odoris fragrantia vnũquēq̃ respsit. Celebrat aũt hec festiuitas die quo corpus almi doctoris ibi depositũ est: videlz. vij. idus maij.

¶ De sancto hermete discipulo. Cap. cxlvi.

HErmes discipul⁹ ⁊ episcopus: de quo apostolus Paulus ad romanos. xvi. scribens meminit. Hic dicit fuisse auctor libri: q̇ dicit pastor: et apud multas grecie ecclesias publice legit: multiq̃ de eo libro scriptorum veterum scripserunt testimonia: sed a latinis pene ignotus est. Sepult⁹ est rome apud baptisterium ex facultatibus sancte praxedis constructum: vt dicit Hieronymus de viris illustrib⁹. Dorotheus abbas hunc ex numero. lxxij. discipulorũ fuisse dicit: qui episcopus philopoleos fuit: ⁊ rome q̇euit. In libro etiam pontificum habetur: ꝙ sub episcopatu Pij pape hermes librũ composuit: in quo mandatum continetur: ꝙ ei precepit angelus domini cuz ad eum in habitu pastoris venit: ⁊ die dñico pascha celebrari constituit. Cuius festum agitur. vij. idus maij.

¶ De sancto metrone cõfessore. Cap. cxlvij.

MEtron cõfessor verone colitur in ecclesia sancti vitalis sepultus. De quo fertur ꝙ illuc peregrinus aduenerit: sed vnde venerit aut quo loco exortus fuerit ignoratur. Ibiq̃ existens nouũ penitētie modum adinuenit. Nã lapidi magno

cōpede in cruce posito mediante se affixit: claueqꝫ cōpedis in flumē athesis proiecit hoc sibi signum proponens ꝙ quādocunqꝫ clauem reperire contingeret ab omnibus peccatis se absolutum cognosceret: post plures itaqꝫ annos appropinquante die vocationis eius piscis capitur in cuius ventre clauis illa reperit: aīam iam sanctificatam designans ⁊ corporis dissolutionem instantē prenunciens. Que post dies modicos facta est. vij. idus maij.

¶ De sancto Job propheta. Cap. cxlviij.

Job iustus et pphēta domini licet de gentibus natus fuerit: ꝙ tamen sanctissimꝰ extiterit nō solum in libro tobie. ij. cap. et Eze. xiiij. ⁊ eius nois per totū scripto volumine expresse dicitur: sed etiam ab omnibꝰ doctoribus approbatur. Fuit autem incola terre hus que est in finibus idumee ⁊ arabie: vt dicit Hieronymus. Et erat ei Anna nomen. Jobab genuitqꝫ filium sibi in regno successorem cui nomen enon. Erat quidaz ipse filius zare de esau filijs filius de matre vō bosra: ita vt sit quintus ab Abraham nepos Esau: ⁊ regnauit in regione Edon rex magnus ac potens inter omnes orientales: et accepit vxorem arabissam: genuitqꝫ filios. vij. et tres filias. Fuitqꝫ possessio eius locupletissima in ouibus ⁊ bobus asinis ⁊ camelis ⁊ possessionibus terrarum ac familia multa nimis. Et licet esset ex gentilibus patribus ortus ipse diuino spiritu reuelante: non solum ab idolatria abstinuit: sed insuper sanctissime vite fuit. Nam erat vir ille rectus ⁊ simplex timens deum ac recedens a malo. Et cum filij eius in cōuiuijs quotidie lasciuirent ipē post conuiuia domino pro filijs immolabat: vt sic que in commessationibꝰ per filios in deum commissa fuerant: ipse sacrificijs expiaret. Cuius sanctitas ore dei approbatur: dum in toto orbe non habere similē perhibetur. ¶ Ut autem eius patiētia manifestior fieret: deus eum a diabolo tentari permisit: data ei primo in rebus: deinde in filijs: tertio in carne propria potestate. Demon autez accepta potestate a domino: primo in exterioribus eum percussit. Nam boues ⁊ asinos a sabeis auferri fecit: oues ex aere misso igne combussit: camelos a chaldeis tolli procurauit: puerosqꝫ ac familiam gladio hostili ⁊ igne consumpsit. Deinde ipm̄ in prole inuasit. Nam filios omnes ac filias palatio super eos corruente vno impetu interfecit. Et cum in his omnibus iob patientem et in nullo commotum vidisset ad carnes eius persequendas accessit. Graui enim ipm̄ a planta pedis vsqꝫ ad verticem vlcere vulnerauit. Solamqꝫ sibi vxorem in grauiorem afflictionem dimisit: quam ⁊ in eius cōtumeliaz incitauit. Et cum in his omībus nō peccasset iob labijs suis: neqꝫ stultum quid contra deum locutus esset. Nouissime tres amicos eiꝰ ⁊ reges singulos de loco suo ad eum destinauit: qui licz ad consolandum Job principali intentione venissent: ipsos tamē diabolica suggestione longa verborum exacerbatione in ipsius odium et concrepationes prouocauit. Et cum ipos Job sapienti disputatione ⁊ patiētij sermone superasset. Ad vltimū helim quēdam iuuenem arrogantem contra Job in acerba conuicia et grauissima iproperia suscitauit. ¶ Cūqꝫ post multa flagella dominus seruum suum Job manifestissime comprobasset: et per septem annos: vt dicit beatus Hieronymus: ipsius patientiā diu dum expertus in lucem produxisset: misertus ipsius ad statum illum feliciorem reduxit: omnemqꝫ facultatem eius duplicauit. Filios vō et filias totidem numero quot amiserat ei concessit: sed eos duplici virtute et elegantia prioribus decorauit. Vixit quoqꝫ Job post flagella sua annis centū et quadraginta: et vidit filios suos et filiorū suorum vsqꝫ ad quartam generationem. Et mortuus est senex plenus dierūz: annorum videlicz centum et octuagintatrium. Nam: vt tradit Hieronymus annorum trigintasex erat: quando a domino flagellatus est: et in ipsis flagellis annis septem permansit: postque: vt ex textu libri sui habetur annis centum et quadraginta superuixit. ¶ Scripsit ipē idē librum vite sue ⁊ sermonū suorum arabico sermone: vt Hieronymus ait. Qui certe liber prosa incipit: metro labitur: pedestri sermone finitur. Nam a principio vsqꝫ ad locum illum vbi Job dicit. Pereat dies in qua natus sum. stilo prosaico inchoat. Inde vsqꝫ circa finem: vbi dominus tres Job amicos redarguit: heroico metro prosequitur. Finem vō rhythmico colore concludit. Omnisqꝫ legis dialetice: propositione: assumptione: confirmatione: conclusione: singula verba sua determinat. ¶ Nam quattuor disputationū genera in ipso libro complectitur. ¶ Quarum prima est dialetica: que procedit ex probabilibus. Et hec cōsistit inter iob et tres amicos eius: vbi conclusionem hanc tenet: et probat ꝙ deus hominem iustum sine sui culpa flagellat: amici vō eius oppositam conclusionem affirmant: videlicet ꝙ deus neminem sine culpa condemnat. ¶ Secunda est sophistica: que procedit ex apparētibus. Et hec est inter Job et Helim: Quis Job non respondeat: qui quidem iuuenis presumptuosus ⁊ vaniloquus: conclusionem amicorum Job approbans sophistice syllogisat. ¶ Tertia est tentatiua inter dominum et Job: qui eum de multis questionibus tentat et interrogat: vt declaret ei: ꝙ nulla sapientia est apud deuz comparata.

¶Quarta est demõstratiua: in qua pro ipo iob dñs cõtra tres amicos eius questionē diffiniē-do demonstrat. Et sic concluditur totus liber plenus mysterijs & maximis diuine fidei sacramentis. ¶Quieuit aūt sanctus iob in pace et optia senectute sexto idus maij: vt Hieronym⁹ in suo kalendario ponit. Sepultusq; ē in terra hus in finibus edon siue in bosra: vbi & sepulchrum eius cernitur vsq; in presens.

¶De sanctis gordiano & Epimacho martyribus. Cap. cxlix.

Gordian⁹ martyr rome passus ē sub iuliano apostata imperatore. Qui iulianus cuꝫ inter alios xp̄ianuꝫ quendā senem presbyterū nomine ianuariū tenuisset: dedit eum in custodia cuidam eius vicario Gordiano. Qui ianuarium ad domum suam adducēs: dum ipsum ad sacrificia sermonibus hortaretur: ianuarius gordiano christuꝫ predicans eum conuertit: & statuam iouis ereā quā apud se habebat in igne conflauit: ac ipm cum vxore marina & familia eius promiscui sexus numero quinquaginta tribus cum eorum domibus baptizauit. Quod cum iulianus comperisset: ianuarium presbyterum in exiliuꝫ pro scriptione damnauit. Uxorem ꝟo gordiani marinam ad aquas salinas manere precepit in seruitio rusticorum. Gordianum autē cuidam clementiano quem loco eius vicarium prefecerat: puniendum tradidit. Qui clementianus gordianuꝫ sibi cathenis vinctum presentari fecit: & in cõfessione christi persistentem: primo quidē dudum plumbatis cedi deinde capite truncari precepit. Cuius corpus canibus proiectum: cū diebus septem mansisset intactum: tandē a familia sua rapitur: & cum beato Epimacho quē duduꝫ ante predictus iulianus occidi iusserat sepelitur via latina: miliario vno longe ab vrbe roma. Qui passus est circa annum domini tricētesimum & sexagesimum sexto idus maij.

¶De sanctis Calepodio presbytero & socijs martyribus. Cap. cl.

Calepodius presbyter: palmatius: simplicius: felix et blanda cum socijs eorum rome passi sunt sub alexandro imperatore. Cum enī palmatius consul de mandato imperatoris ad regionem trās tyberim accessisset vt calepodium presbyterum cum alijs christianis in domo quadam latētibus comprehenderet: decem milites qui domum intrauerunt, excecati sunt. Quod alexander conspiciens iussit omnem populuꝫ pro liberatione militum deo mercurio immolare. Tunc vna ex virginibus paganorum arrepta a demone deum viuuꝫ & verum deum christianorum clamabat. Quod palmatius audiens conuersus abijt ad sanctum papam calixtum: et ab eo baptismuꝫ expetijt: quem calixtus presente calepodio baptizauit: omneq; eius familiā cū vxore & filijs numero quadragintaduobus vnda salutari perfudit. Qui palmatius exinde cepit facultates suas pauperibus erogare. Post dies plurimos Alexander hoc audiēs fecit teneri palmatium eumq; examinatum & christuꝫ confitentem tradidit simplicio senatori: quatenus ei persuaderet vt ad culturam deorum accederet. Cum auteꝫ simplicius ipsum plurimū honoraret: et palmatius omnia seculi blādimēta cõtemnēs orationibus et ieiunijs insisteret. Quidam nomine felix venit ad palmatium deferens vxorem suaꝫ nomine blandam ab annis quattuor paralyticam: vt eam sanaret. Quam palmatius in cõspectu simplicij et omnis eius familie fusa oratione sanauit: quo viso miraculo conuersus est simplicius senator cum omni domo sua: felix quoq; cum vxore sua blanda sana effecta: ceperuntq; omes baptismatis gratiam expetere: vocatoq; sancto papa calixto cū beato calepodio: superuenientes ad domū simplicij baptizauerunt eum cum tota eius familia: atq; felicem cum coniuge sua blāda. Quod cū alexāder audisset: quia multitudo hominū per beatos calixtum et calepodium in christo credidisset: misit exercitum militum: et tennit omnes qui baptismum perceperant: quos precepit capitalem subire sentētiam: & per diuersas portas vrbis rome capita eoruꝫ suspēdi ad exemplum christianorum. Tenuit etiam calepodium quā gladio fecit occidi: et corpus eius in tyberim iactari ante insulaꝫ lycaoniam. Quod tādem a piscatoribus repertuꝫ & beato calixto pape presentatū ab eodem in suo cimiterio via apia sepultum est. Passi sunt autem sancti martyres sexto idus maij.

¶De sanctis Primo: Marco: Iasone & Celiano martyribus. Cap. cli.

Primus: marcus: iason: et cellianus martyres tergesti in ciuitate passi sunt tempore Adriani imperatoris sub Arrasio preside. Qui primum presbyterum et marcum diaconū fustibus cedi iussit: & sub ventres eorū igneꝫ accendi. Deinde sulphur solutum in ora eorum infundi. Et cū hec omnia supplicia sine vlla eoruꝫ lesione superassent: multiq; exinde cõuersi fuissent iasonē & celianū fustibus tā diu verberari mādauit: donec celi spm̄ emitteret. Deīde primū et marcum extra vrbis menia decollari.

Quorum corpora in eodem tumulo iuxta eandem ciuitatem sepulta sunt. v. idus maij.

¶ De sancto Mamerto episcopo et confessore. Cap. cliij.

Mamertus ep̄s viennen̄. miraculis ⁊ sanctitate apō eandē vrbē celebris habet̄. Qui ob imminētem terremotū ⁊ tēpestatum cladem atq̧ luporū rabiem solēnes tribus diebꝰ ante ascensionē dn̄i letanias instituit: vt habetur supra de letanijs. Qui etiā apud prefatā ciuitatē quieuit in dn̄o. v. idus maij: vbi ⁊ sepultus virtutibus claret.

¶ De sancto maiolo abbate. Cap. cliij.

Maiolus abbas nobilibus parentibus progenitus: ⁊ sacris litteris imbutꝰ: ac virginitatis flore decoratus: primo archidiaconus ecclesie maticen̄. fuit. Deinde factꝰ est monachus cluniacen̄. sub hermoardo abbate sc̄ti odonis successore sanctatite vite mirabiliter pollens: summaq̧ patientia decoratꝰ. Qui ꝑpter grauē infirmitatē quā incurrit lumen oculorū amisit: nec tn̄ exinde in aliquo vnq̄ perturbari visus fuit. Sexto autem anno monachationis ipsius decedente abbate monasterij maticēsis ad eiusdē loci regimē licet inuitus eligitur: non obstante ꝙ lumine foret oculoꝝ priuatus ⁊ corpore quasi viribus pre longa egritudine destitutus. In ipsa autē abbatia sanctissime iubar vite fuit: et multa miracula ostēdit. Cecis visum: surdis auditum: claudis gressum. Alijsq̧ diuersorū generum languoribꝰ detentis cōferens medicinam. Plures etiā a morsibus serpētum venenatos: ⁊ a periculis fluminū ⁊ ictibus fulgurum liberauit. Candele seu lampades in eius ecclesia ardentes ex negligentia vel aliter extincte sepius sine humano studio sunt diuinitus reaccense. ¶ Quadam nocte dū in monasterio sancti dionysij librum eius de principatu celi perlegeret ad lumen candele graui somno pressus dormitauit: ⁊ candela de manu eius super librum cecidit. Sed sola ipius cera consumpta: libri pagina oīno illesa permansit. Soluit aūt carnis debitum. v. idus maij. Et reconditus est in monasterio suo miraculis clarens.

¶ De sancto Antimo presbytero ⁊ martyre. Cap. cliiij.

Antimus p̄sbyter ⁊ martyr rome via salaria passus est. qui post virtutum ⁊ p̄dicationis insignia in tyberim precipitatus ⁊ ab angelo sancto exinde ereptus est: ac proprio restitutus oratorio. Deinde in confessione nominis iesu christi capite punitus victor migrauit ad celos quinto idus maij. Hec ado.

¶ De sanctis nereo ⁊ archileo martyribus Cap. clv.

Nereus et archileus martyres fuerūt serui plautille vxoris clementis cōsulis germani domitiani imperatoris ⁊ sancti clemētis pape. Que plautilla existens vidua eos pueros cōparauit: ⁊ eunuchos fecit. Cum autē ad predicationem beati petri apostoli plautilla cōuersa esset fecit se ab eodem cum prefatis pueris baptizari. Et ad extrema deueniens eosdē iuuenes cubicularios flauie domitille filie sue dimisit. Cum autem domitianus flauiā domitillā aureliano comiti in cōiugē tradidisset: vt superius in eius passione actum est non̄. martij. Nereus ⁊ archileus eidem virgini xp̄m annunciantes eandem conuerterūt: ⁊ votum virginitatis emittere suaserūt. Que a sancto clemente papa baptizata ⁊ sacro fuit velamine consecrata. Quod cum aurelianus cognouisset: obtenta ab imperatore licentia sponsam suam cū eunuchis in pontianā insulam relegauit: quo plures xp̄iani pro christi nomine fuerant exilio deportati. Erātq̧ ibi malefici duo discipuli symonis magi furius ⁊ priscus: qui magicis artibus populum fallendo symonem magū pro deo fecerāt adorari. Quibus beati nereus ⁊ archileꝰ resistentes eorum maleficia sermonibus ⁊ miraculis detegebant: ⁊ sic populū ab errore reuocabant. ¶ Post multum ꝟo tp̄s aurelianus ad insulam perrexit: ⁊ sanctos promissis ⁊ oblatis muneribus vt virgini ad nuptias suaderent exorauit. Quod ipsi omnino facere respuētes eā magis in domino confortabāt. Quapropter ad vrbem adducti ⁊ ad sacrificia cōpulsi sunt. Et cum dicerent se a beato petro apostolo baptizatos nulla ratione posse idolis immolare capite cesi sunt. Quorum corpora via ardeatina iuxta corpus sancte petronille virginis sepulta sunt iiij. idus maij.

¶ De sancto Pancratio martyre. Cap. clvi.

Pancratius martyr nobilissimis parentibus ortus apud phrygias cuius pater dedonius dictus est vtroq̧ parente orbatꝰ sub dionysij cura patrui sui relictus est. Ambo igitur romam vbi largum habebāt patrimonium perrexerunt. Et dum in eorum possessionibus in monte celio morarentur: in eorum vico papa cornelius cum quibusdam fidelibus ꝑpter persecutionem latitabat: a quo pontifice fidem xp̄i ⁊ baptismum susce-

perunt patruus cum nepote. Post dies modi-
cos dionysius in pace quieuit. Et pãcrati⁹ om-
nia sua pauperibus erogauit. Deinde se perse-
cutoribus vltroneus offerens xp̄ianum se esse
dixit. Quem illi tantum Ualeriano imperatori
presentauerunt. Cunq̃ puerum .xiiij. annorum
⁊ filio quondam sibi amicissimi viri condoleret
suadebat ei: vt diis thura poneret: ne mala mor-
te in tanta iuuentute periret. Ille xp̄o econtra sa-
crificare recusans se licet iuuenculum corpore:
secum tamē animo esse dicebat: ⁊ deum Iouem
patricidam ⁊ incestuosum cōprobabat. Propter
quod Augustus iussit eum via aurelia duci: et
ibidem decollari. Cuius corpus cerauilla sena-
trix tulit: et in eodem loco cum aromatibus
sepeliuit quarto idus maij. Supra cuius tu-
mulum processu temporis a fidelibus ecclesia
fabricata fuit. ¶ Ad eius quoq̃ sepulchrum: vt
ait Gregorius turonensis si quis falsum iura-
re voluerit anteq̄ ad cancellum chori perueni-
at: aut statim a demone captus insanit: aut ca-
dens in pauimentum protinus vitam perdit.
Nunc autem dictum corpus Uenetiis in mona-
sterio sancti zacharie quiescere ab eisdem loci
sororibus perhibetur.

¶ De sancto Epiphanio epi-
scopo. Cap̄. clvij.

Epiphanius episco-
pus salamine: que ciuitas est in
insula Cypriorum temporibus
Honorij ⁊ Archadij imperato-
rum floruit: vt dicitur in hysto-
ria tripartita. vir hic summe extitit sctitatis:
et elemosynarum largifluus exhibitor. Qui cū
omnem substantiam sui episcopatus pauperi-
bus erogaret: et nihil petentibus denegaret.
Deficiētibus pecuniis iconomus ecclesie mur-
murabat. Subitoq̃ eidem vir astitit: saccumq̃
magnum multa plenum pecunia coram eo de-
posuit: nec tamen quis esset: aut vnde venisset
explicauit: et repente discedens nusq̄ compa-
ruit. ¶ Duo pauperes volentes beatum virum
arte deludere: vt aliquid eis vberius daret: ip-
so iter agente talem fictionem inuenerunt: vt
vnus eorum se supinum in terra prostraret: al-
ter xp̄o ipsum quasi mortuum defleret: et q̄ se
non habere vnde eum sepeliret prenderet: sic-
q̃ Epiphanio necessaria pro exequiis postula-
ret. Cum autem sanctus appropinquasset: et
ille lachrymabiliter ab eo subsidium pro tumu-
lando socio petiuisset: episcopus illum super
morte comitis benignius consolatur ⁊ necessa-
ria pro sepultura largitur. Quo discedente dū
ille socium vocans pulsaret vt surgeret: qua-
tenus de questu bonum sibi conuiuium prepa-
rarent: qui se prius mortuum finxit vere defun-
ctus apparuit. Tūc socius post episcopum cur-
rens casum ei nunciauit: et de commisso peni-
tentiam egit. Sanctus autem cum defunctum
suscitare potuisset noluit: ne tali occasione mi-
nistri domini facile deludantur. ¶ Sapientia
et doctrine suaui eloquio admodum claruit:
Aduersus omnes hereses libros composuit.
Aliaq̃ multa opuscula: que vt Hieronymus di-
cit ab eruditioribus propter res a simpliciori-
bus propter verba leguntur. Hec Hieronym⁹
de viris illustribus. Qui etiam in pace spiritū
bona tradidit senectute. iiij. idus maij.

¶ De sancto Dionysio confes-
sore. Cap̄. clviij

Dionysius confes-
sor patruus fuit sancti Pancra-
cij martyr: de quo superius di-
ctum est. Qui a beato Cornelio
papa sacrifontis vnda perfu-
sus: eodē die quo et nepos pan-
cratius passus est anno scilicet eius martyrium
precedente in christi nominis sancta confessio-
ne feliciter obdormiuit: vt ado in martylogio
insinuare videt: videlz. iiij. idus maij.

¶ De festiuitate sancte marie ad
martyres Cap̄. clix.

Festiuitas sancte
marie ad martyres a Bonifa-
cio papa quarto instituta est p̄-
pter templi Pantheon Rome
dedicationem. Romani enim
cum toto orbi dominarentur:
non solū omnium prouinciarum simulachra in
vrbe habebant: quin potius fere singulis diis
templa singula construxerant: tanq̄ qui eos cū-
ctarum prouinciarum victores ⁊ dominos effe-
cerant. Sed quia omnia idola templum ibi ha-
bere non poterant ad maiorem sue gentilitatis
vexane ostentationem vnum templum ceteris
mirabilius ⁊ sublimius in honorem omniū deo-
rum erexerunt: ⁊ Pantheon: quod sonat om-
nes dij vocauerunt a pan: quod est omne: ⁊ the-
os deus. Pōtifices enim idolorum ad maiorē
populi deceptionē finxerūt: q̄ sibi a cybele quā
omnium deorum matrem vocabant fuerat im-
peratum: vt si de omnibus gentibus vellent vi-
ctoriā obtinere sibi ⁊ filiis suis scilicet diis om-
nibus templum magnificum fabricarent. Fun-
damentum ergo ipsius templi sphericum faci-
tur: vt ex ipsa forma deorum eternitas demō-
straretur. Deniq̃ ⁊ pinam eneam deauratam
fabricarūt ⁊ eam in summitate collocarūt. In
qua vt aiunt oēs p̄uincie mirabiliter erāt scul-
pte. Hec autē procedente tp̄e inde cecidit: vn-
de in summitate aperta remansit. ¶ Tempore
igitur phoce imperatoris: cum iam dudū roma
fidem dn̄i percepisset. Bonifacius papa quar-
tus predictū templū a phoca cesare impetrauit
⁊ omnium idolorum eliminata spurcitia: ipsum

in honorem beate Marie virginis et omnium martyrum consecrauit tertio idus maij: locum quoq; ipsum sancte marie ad martyres appellauit qui modo sancta maria rotunda vocatur a populo. Nondum enim confessorum solennia ab ecclesia agebantur. Sicq; in vrbe roma ipm diem in honore omnium martyrum celebrari in ipa ecclesia ordinauit. Ut sic templum quod fabricatum fuerat omnibus idolis: tūc dedicatum esset oibus sctis: vt exclusa multitudine demonum celebraret multitudo sctōꝝ. Sic quoq; ex tunc rome in ipso loco festum illud vsq; hodie celebratur tertio idus maij.

¶ De sancto Bonifacio papa primo et confessore. Cap. clx.

Bonifacius papa huius nomis primꝰ zozimo pape in episcopatu romano successit. Et sedit annos tres: mēses octo: dies vndecim. Hic natione romanus ex patre iocūdo presbytero vrbis: sub contentione cū eulalio ordinat vno die. Eulalius quippe ordinatur in basilica constantiniana. Bonifacius autem in basilica iulij. Et fuit magna dissentio in clero. Audiēs hoc placida augusta cum filio suo valentiniano imperatore dū sederēt rauenne rettulit hoc honorio augusto mediolani residenti. Tunc ambo augusti missa auctoritate pceperūt: vt ambo exirēt de ciuitate. Qui cum pulsi exissent tandem vtriq; augusti bonifacium ad vrbem reuocauerunt et eum pontificem constituerunt. ¶ Hic constituit: vt nulla mulier aut monacha vasa sacrata vel pallam altaris contingeret: aut lauaret: nec in ecclesia incensum poneret. Et vt seruus aut curie obnoxius nō fieret clericus. Hic fecit oratoriū in cimiterio sancte felicitatis: et ornauit sepulchrum eius. Hic autem beatissimus paterna pietate clericos aluit: pauperes fouit: cunctos honorās: fuit mitissimus in diebus suis super oēs homines et misericors: vñ ab oibus amabatur. Et sepultus iacet in ecclesia sancti petri.

¶ De sancto bonifacio papa quarto. Cap. clxi.

Bonifaciꝰ papa huius nominis quartus natione marsorum ex patre iohāne medico bonifacio pape tertio immediate in episcopatu romano successit: et sedit annos septē: mēses octo: dies vigītiduos. Hic obtinuit ab augusto phoca imperatore: vt ecclesia beati petri apostoli caput esset omniū ecclesiarum; quia constantinopolitana caput omniū se scribebat. Hic etiam obtinuit dari ecclesie templū quod ab antiquis in vrbe pantheon vocabatur: vt supra dictum est. Quod ipse ablatis idolatrie sordibus consecrauit in honorem dei genitricis Marie et omniū martyꝝ christi. Eiusq; die consecrationis solennitatem in vrbe constituit celebrandam. Aliaq; multa laudabilia opera fecit. Et hic sepultus est ad sanctum petrum apostolū. Et cessauit episcopatus mēses septē et dies vigintiquinq;.

¶ De sancto Seruatio episcopo et confessore. Cap. clxij.

Seruatius episcopus traiectensis tēporibus Hieronymi et Ambrosij doctorum claruit. Hic propinquus saluatori sm carnem extitit: fuit enim filius Emin filij eliud fratris elizabeth et filij Mesmerie sororis sancte Anne matris domine nostre: vt sic eliud et Elizabeth mater baptiste beate virginis fuerunt consobrini secundo videlicet consanguinitatis gradu. Emin ꝓ pater Seruatij ex vna parte: et christus ex altera filij cōsobrinarū extiterūt tertio gradu. Sicq; si christus filium habuisset cum Seruatio: fuissent quarto gradu ex consobrinis nepotes. Mater vero sancti Seruatij vxor emin vocata est Memilia. Natusq; est in oppido phestia ad austrum Armenie terra hebreorum in regione presidis: quo decem tribus israel translate fuerant. Qui adhuc existens infantulus loca sacra hierosolymis visitauit: et in sanctis perseuerans operibus ad presbyteratus ordinē ascendit: deinde ab angelo monitus abijt ad octauiam ciuitatem galliarum sitam in littore oceani ad predicandum verbum domini eodem angelo sibi duce: ad quem locum deueniens repperit septuagintaduas congregationes inuicem dissidentes: que segregatim conuenerant pro episcopo ipsius vrbi eligēdo: cuius sedes per septennium vacauerat post obitum episcopi valentini: que ad extrema deueniens diuino spiritu eius mandauerat neminem eligendū: nisi diuina reuelatione cōmunis omniū electio aliquem nominasset. Hec autem Seruatius audiens: dum pro eorum concordia ante altare deum orans procumberet: angelus eisdem apparens baculum sancto pastoralem tradidit: et sic repente in ipsum omnis populus conuenit. Factus ergo episcopus tāte gratie fuit: vt patria lingua predicans ab omnibus nationibus suo idiomate verba eius perciperentur: multorumq; miraculorū gloria claruit. Nam ciborū eius reliquias egri quicunq; gustantes; aut pedes

vel manus deosculantes continuo sanabantur. ¶ Post aliquod ꝟo tempus emulatione ciuium a ciuitate pulsus venit traiectum. Ibiqꝫ iuxta beati petri ecclesiam tuguriū edificans penitētie operibꝰ vacabat: vbi sibi per visum a dño reuelatur: hunoꝝ gentes galliarū vrbes ⁊ maxie octauiā euersuras: quā visionē octauiam accedens dum populo nunciasset: illi quoqꝫ timentes: ne propter peccatū in ipm commissum hec sibi futura contingerent: seruatiū pro impetrāda venia nunciū populi ad sedem apostolicam delegarunt. ¶ Qui veniens traiectū lapidem altaris pulcherrimū trabe ruente cōscissum digito super scissuram deducto reintegrauit. Indeqꝫ romā accessit: vbi cū in festo dñice annunciationis in ecclesia beati petri oraret pro populo apostoloꝝ princeps sibi in somnis apparuit: galliamqꝫ diuinam euadere non posse sententiam propter eorum peccata reuelauit. In cuius testimonium clauem argenteam ei dedit: quam ille euigilans in manu reppererit: ⁊ perpetuo pro reliquijs reseruauit. Cum autem reuerteretur egressus romā a gothis capit: qui tunc italiam deuastabant. Cui per noctem angeli cū luce nimia in custodia apparuerunt: eumqꝫ solutū dimiserunt. Cum autē die altero a gothis torquendus queritur in carcere clauso non inuenitur. Reperitur tandem ab ipis solutus in quodam campo sopitus: cui aquila grandis insidens: altera alarum eum a sole obumbrabat. alterā mouens quasi flabello ei aurā vētilabat. Quod gothi cernētes ⁊ stupentes illū in pace dimiserūt. ¶ Ueniens autē in terram vagionū cum siti affligaretur: digito signo crucis in terrā facto fons aque de humo scaturijt: ⁊ exinde vsqꝫ in presens nunqꝫ defecit. ¶ Degens colonie apud sanctum seuerinum cum oraret a consocio super caput eius ignis columna conspicitur: que nimia celeritate celum progreditur. ¶ Apud merensem vrbez celebrās facies eius solis claritate refulsit. ¶ Reuersus ergo octauiam: ⁊ que viderat referēs sanctoꝝ reliquias ⁊ vasa sacra vna cum populo traiectū transtulit pesti superuenture reseruanda. Et cum in itinere fessus quiescere vellet: nec sedem paratā haberet: terra tumens in moduz puluinaris se extulit: vbi ⁊ sedendo quieuit. Sicqꝫ ibidem vsqꝫ in presens manet. Diem obitus sui presciens celebrata missa populum sacris exhortationibus dudum admonuit: cui angelus assistere visus fuit. Et cum diutius orasset luce cōspicua instar solis radij euz per tres horas protegente emisit spiritum. iij. idus maij. que tūc dies penthecostes occurrerat. Cuius corpus memorato quo supra tempore in ecclesia traiecteñ. sepultum est: vbi infinitis ⁊ admirandis signis effulget. ¶ Inter que cum primo in via publica sub diuo sepultus diutius quieuisset cum tempore hyemis oīa in circuitu nix repleret. nunqꝫ sepulchrum eius tetigit: donec industria ciuium basilica super ipsum edificata est. ¶ Re vera de isto sancto singularis annoꝝ longeuitas reperitur: quia si vera sunt que de ipso scribunt preter cōmunē modernū nature cursum vita eius per annos vltra. ccc. concluditur adeo fuisse mirabiliter protelata. Si eñ diligēter tēpora computent seruatius vel christo fuit cōtemporaneus: vel si post eius ascensionē natus nō potuerūt vltra ānos sexaginta elapsos fuisse: vel ad plus. lxxx. Quod si ambrosio ⁊ hieronymo contēporaneus extitit illos circa annos dñi cōstat. ccclxxx. vel circa floruisse. Et sic seruatium ad etatē quam diximus peruenisse: Quod si quis legendā seruatij de mēdacio accuset: nouerit eā tēpore hērici q̇nti imꝑatoris a celestino papa. iiij. in publico cōsistorio autēticatā: vbi oīa q̄ dicta sunt approbata fuerunt.

¶ De scrō Hilaro abbate. Cap. clxiij.

Hilarus abbas tempore theodorici regis longobardorum claruit. Hic de tuscia oriūdus dum puerulus epistolas pauli legeret diuino spiritu inspiratꝰ ⁊ a seniore de vita solitaria informatus annoꝝ xiij. relicto secnlo deum orauit: vt eū ad locum duceret: vbi solitarius deo seruire posset. Cui angelus dñi apparuit: ipmqꝫ de vrbe roma vbi habitabat eduxit: ⁊ vsqꝫ ad montē emilie ei ductor extitit. Ad cuius radices vno miliaro fluuius decurrebat: vbi in sanctitate vite deo soli vacare cepit. Adeoqꝫ ꝓfecit vt infra triennium in vertice mōtis ecclesiā construeret inferiusqꝫ speluncā habitationis sue locaret: ac de labore manuū victum acquireret. Sicqꝫ annorum existens viginti summū perfectionis apicem vite regularis attinxit. Eodē tēpore olibrius q̇dā nobilis ciuis rauēnas a demonio oppressus est clamāte per os eius immūdo spū ꝙ a nullo inde nisi ab hilaro eijci posset. Et designato loco ⁊ viri effigie ductus est olibrius ad virum dei: quem sibi in ecclesia oblatū cōfestim ab obsessione liberauit: ⁊ ad xp̄m cōuertit: Quē quidā iulianꝰ ꝑsbyter casu illac transiēs cū vxore ⁊ oī familia ꝓmiscui sexus numero. xc. baptizauit. Et post triduū vxor eius Eustasia a seculo migrauit. Olibrius ꝟo oībus pro christo erogatis cū filijs suis iulio ⁊ eunomio monachus sancti hilari factus est: qui ⁊ cenobiū predijs ditauit: vbi ⁊ magna monachoꝝ multitudo breui tēpore excreuit. quibus sanctus deo viuēdi regulaz ordinauit. ¶ Cū aūt ad instantiam quorūdam emuloꝝ dicentiū hilarum cū socijs inobedientes regijs mandatis: theodoricus rex milites suos misisset ad monasteriū spoliandum: illi bi duo per deuia mōtiū oberrātes ad id minime venire potuerūt. Quod rex audiēs personaliter illuc accessit: et dum equo insidens curiam

introisset. Equusq; dudũ stimulatus vlterius procedere non posset: tandem regem ad terraz deiecit: nec ipse nec iumentum inde se mouere valuit donec rex penitens a sancto veniam cum liberatione percepit. ¶ Inter cetera ṽo regule mãdata fratres de collectis frugibus gustare non audebant nisi ea prius abbati offerebant. Quidam ṽo frater immaturam vuã conspiciẽs tentatione expulsatus ipsam expetijt: ⁊ ab abbate gustandam obtinuit. Sed vt racemum capere voluit serpentẽ in manu sua inuenit: quẽ abijciens sancto nunciauit. Ille ṽo vbi demonem esse cognouit per caudam ad ecclesiam traxit: ipsumq; humana voce loqui cõpulsit ꝙ fratrem ad hoc desiderio gustus tentauerat: vt si gustasset ipm̃ de monasterio recedere fecisset. Quo dicto serpens crepuit et demon euanuit. Anno autem etatis sue. lxxxij. apparẽte sibi angelo ⁊ suum obitum post triduum predicente: locellum sibi parari iussit quasi passibus centũ longe ab ecclesia sua: vbi et quiescens in pace conditus est tertio idus maij.

¶ De sancto Mutio martyre. Cap̃. clxiiij.

Mutius presbyter et martyr: primo in amphipoli ciuitate detẽtus multisq; penis atq; cruciatibus pro christi confessione affectus. Postea bizantiũ que nunc constantinopolis dicitur vsq; perductus capitali sentẽtia occubuit tertio idus maij: vt dicit ado in martylogio.

¶ De sancto Bonifacio martyre. Cap̃. clxv.

Bonifaci⁹ martyr passus ẽ apud tarsum cilicie ciuitatem tẽporibus diocletiani et maximiani imperatoruz sub preside supplicio. Hic cum esset seruus ⁊ procurator rerum cuiusdam nobilissime matrone nomine aglaie in vrbe roma: homoq; ebriosus et adulter ac vitijs deditus ⁊ cum ipsa eius domina dudum in stupro misceretur hospitalitati tamen ⁊ operibus misericordie intendebat. Tandem vterq; diuino nutu compuncti consilium habuerunt: vt ad requirendas martyrum aliquorum reliquias bonifaci⁹ mitteretur ad partes cilicie vbi christianorum ingens persecutio fiebat: quatenus vterq; eorum orationibus martyrũ saluari mererentur. Erant enim vterq; christiani. Bonifacius autem recedens: dixit domine sue quasi ꝓphetico spiritu inspirat⁹: vt si euenire posset ad emendum corpora martyrum secum deferret. Sin autem ipsa corpus suum martyris nomine susciperet. In ipso autem itinere martyr christi a carnibus ⁊ vino abstinuit propter martyrum reuerentiam: quorum corpora tractaturus erat. Perueniens igitur cum duodecim equitibus ⁊ tribus vehiculis ad ciuitatem tarsum conuersos licentiauit: vt irent ad hospitia procuranda: ipse ṽo ad videndos martyres festinauit. Inuenitq; alium pedibus suspensum igne supposito: alium in quattuor lignis extensum ⁊ diutius cesum: alium vngulis exaratum: alium manibus abscisum: alium stipite in collo fixo a terra leuatum. Et sic per diuersa supplicia eos a carnifice cruciari. Qui cum magnum deum martyrum acclamaret: ⁊ eorum se pedibus prosterneret: ac illos in domino confortaret: a iudice tẽtus ⁊ interrogatus se christianũ viua voce professus est. Quem supplicius preses iussit suspendi: ⁊ vsq; ad ossium nudationẽ radi latera eius. Deinde calamos acutos sub vnguibus manuum eius configi: et post hec in ore ipsius plumbum liquefactum infundi. Et cũ in his omnibus gratias ageret: multi ex gẽtilibus conuersi furentes aram idoli destruxerunt: ⁊ presidem lapidare voluerũt. Qui timẽs furorem populi vsq; in crastinum inde secessit. Die ṽo sequenti bonifacium sibi presentatum in confessione persistentem iussit in ollam bullienti pice repletam verso capite iactari. Sed ab angelo ꝓtectus illesus permansit: olla quoq; sicut cera liquefacta multos de astantibus incendit. Tunc iussit preses: vt gladio caput eius abscideretur. Quo facto terremotus magnus factus est: et multi ad Christum conuersi sunt. Conserui ṽo Bonifacij eum vndiq; perquirentes: putabant eũ in taberna aut in adulterio lasciuire. Et obuiantes vni ex commentariensibus: querebant eum an vidisset romanum aliquẽ peregrinum: datisq; signorum indicijs: ille eis denunciauit: ipsum die precedenti vitam martyrio sic finiuisse: deducensq; eos ad locum ⁊ ostendens eis caput ⁊ corpus. Quem illi bonifacium cognoscentes admirati: precio corpus redemerunt: et vngentes illud aromatibus: posuerunt in vno vehiculorum: ⁊ reuersi sunt deum collaudantes. Angelus autem domini apparuit aglaie olim domine sue: et rem gestam beati martyris indicauit eidem. Que reuerenter sancto corpori obuiauit: eiq; ecclesiam fabricans quinto stadio ab vrbe illud ibidem honorifice condidit. Qui passus est pridie idus maij. ¶ Post hec aglaia mundo abrenuncians omnem suam familiam manumisit: et omnia pauperibus et ecclesijs erogauit. Sumptoq; habitu sanctimoniali ieiunijs ⁊ orationibus omnibus diebus vacauit: miraculorũ quoq; signis effulsit: et exinde annis. xiij. superuixit. Sepulta apud prefatum martyrem operibus pijs consumata.

¶ De sancto Bonifacio ep̃o. Cap̃. clxvi.

BOnifacius episco
pus ferentin⁹ dux adhuc puer
cum matre habitaret: egressus
hospitium sepius sine linea vel
tunica redibat: q᷑ mox vt nudū
aliquē videbat se expolians il-
lum vestiebat: ⁊ ex hoc eū mater sepius minis
⁊ verberibus affligebat. Die quadā mater hor
reum suum ingressa granū quod pro toto anno
parauerat repperit a puero pauperibus distri-
butum. Cūq̄ ex hoc se pugnis ⁊ alapisq̄ con-
tunderet: puer horreū ingressus in quo parum
grani remanserat: matrem aliquātulū exire ro-
gauit: ⁊ fusa oratione matrem ad horreū redu-
xit: quod plus q̄ primitus tritico plenū reper-
tum est: materq̄ viso miraculo compūcta: exin-
de cepit vberes elemosynas elargiri. ¶ Cum
autē gallinas plures nutriret: die quadā vul-
pis gallinā asportauit. Puer aūt confitus eccle
siam intrauit: ⁊ oratione fusa vulpis rediīt: gal
linam quā tenebat dimisit: moxq̄ ante oculos
pueri expirauit. ¶ Procedente igit̄ etate cū in
moribus ⁊ sanctis operibus proficeret: ad epi
scopatū ferentine ciuitatis electus est. Cui ec-
clesie grauis paupertas inerat: q᷑ vnam tm̄ vi-
neam habebat. Que dum quodā tempore gran
dine ita vastata esset: vt vix in ea parui rariq̄ ra
cemi remansissent: ille tēpore vindemie constā-
tio presbytero nepoti suo iussit: vt cuncta vini
vascula more solito prepararet. Qui licet mira
tus: vnde impleri debuissent: iussa tamē epī cō
pleuit. Bonifacius ergo calcatorium cum solo
puero ingressus modicos racemos puerū cal-
care iussit: ex quibus modicū vini defluxit. Qđ
ipse a paruulo vase suscipiens cepit in cuncta
vasa diuidere: vt vix eo infusa viderent᷑. Voca-
to quoq̄ nepote presbytero pauperes adesse
mādauit. Statimq̄ vinū adeo in calcatorio ex
creuit: vt oīa vasa pauperū replerent᷑. Quo fa-
cto egressus apothecam clausit ⁊ signauit. Ter
tio ꝟo die oratiōe premissa cū cōstantio rediīt:
⁊ vasa in quibus modicum vinum infunderat:
vbertim vinū fundentia inuenit: ita vt pauimē-
tum infusum esset si episcopus tardius intras-
set. Super quo miraculo ip̄e nepoti sub anathe
mate silentiū imperauit. ¶ Vocat⁹ semel a for-
tunato presbytero ad festū sancti ꝓculi marty-
ris celebrādū accessit: peractaq̄ missa ad refe
ctionē intrauit: vbi quidā ioculator cum simia
ludente astitit ⁊ cymbala percutere cepit. Qđ
vir sanctus dedignans fleuit virumq̄ illū mor-
tuū prenūciauit. Finitoq̄ cōuiuio cū ille postq̄
comederat domū exiret: saxū de tecto corruit
⁊ ip̄m repente percutiens extinxit. ¶ Alio tp̄e
nepos eius predictus constantius presbyter
equū suum aureis. xij. vendidit: ⁊ ip̄os conscio
patruo in archa reposuit. Cūq̄ subito paupe-
res pro elemosyne conuenissent: et ille quid
eis daret penitus non haberet: absente nepote
archā violēter aperuit: ⁊. xij. aureos inter pau
peres cōdiuisit. Reuersus igitur presbyter cū
ea que gesta fuerant reperisset magnis cla-
morib⁹ pecunias suas repetere cepit. Quē cū
patruus placare nō posset ecclīā adiīt: oratio
nem ad deū fecit: palliū suū extendit: ⁊ subito
in eo aureos. xij. fulgentes conspexit. Egres-
sus quoq̄ illos in faciē presbyteri proiecit di-
cens ei q̄ nō habebat amplius quid quereret:
sed tamē propter auariciā suam episcopus nō
esset. In qua protestatione se nepotis secreta
cognouisse ⁊ spiritum habere prophetie demō-
strauit. Ille enī pro adipiscendo episcopatu pe
cuniam preparauit: sed tamē in presbyteratus
officio vita excessit. ¶ Die quadam duo gothi
apud eum hospitati sunt: qui rauēnam perge-
bant: quibus ille paruū vini flasculū manu sua
prebuit: qđ fortasse in vno prandio consumere
potuissent. Ex quo illi vt gothi continue biben
tes vsq̄ rauennā peruenerūt: diebus ibidē plu
ribus cōmorati idē vinū sibi diuinitus abūdās
in vsum quotidie habuerūt. Et cū eodem pocu
lo ad patrem redierūt. Ingressus semel hortū
magnā erucarū multitudinē olera comedentiū
repperit quibus in christi virtute mandauit: vt
statim recederēt: ⁊ olera sua decetero nō cōsu-
merent. Que omnes ad viri dei verbum confe-
stim sic inde egresse sunt: vt ne vna quidē intra
horti spaciū remaneret. Sicq̄ vir domini ple-
nus virtutibus in pace quieuit.

¶ De sctis Felice ⁊ Fortunato mar. Ca. clxvij.

FElix ⁊ fortunatus
fratres ex ciuitate vicētia orti
tēporib⁹ diocletiani ⁊ maximia
ni imperatorū apud vrbē aq̄leiā
passi sunt sub euphemio p̄side.
Qui cū ad prefatā vrbez deue-
nissent ⁊ om̄es ad templū iouis pro sacrificijs
inuitarent. Felix ⁊ fortunatus germani a quo-
dam apamio de christianitate sibi delati sunt.
Quos ille ferro vinctos ante se duci fecit: et
eos ad deorum immolationes hortari cepit. Et
cum in christi confessione constantes persiste-
rent: iussit eos preses fustibus cedi. Deinde in
equuleo suspensos lampadibus adhibitis cir-
ca latera inflammari. Et post hec extendi sup̄
nos feruensq̄ oleū super ventres eorū perfun-
di. Et dum in his omnibus gratias agētes psal
lerent eosq̄ gentiliū vti demonia cōfutarent:
mādauit preses illos capitalē subire sentētiā:
educti ergo extra ciuitat̄ muros postq̄ breuē
orationē fudissent dato sibi inuicē pacis oscu-
lo decollati sunt. Quorū corpa a fidelib⁹ nocte
surrepta aromatibus cōdita sunt: vt sepulture
traderētur. Interea ꝟo ciues eorū ex viceutia
illuc aduenientes ad ciuitatē sue originis cor-
pora deferre volebāt, Aquileienses ꝟo cōtra-

dicebant. Tandem ꝑpter metũ paganorum ad inuicem cõuenerunt: vt fortunati corpus vicentie secum ferrent: felicis ꝟo aquileie remaneret. Qui passi sunt pridie idus maij.

¶ De sanctis Victore ꝛ Corona martyribus. Cap̃. clxviij.

Victor martyr ꝛ corona sub Antonio imperatore in syria passi sunt. Qui victor cũ ignem ꝛ verbera venena equuleum vngulas atqꝫ ardẽtes lãpades superasset: ꝛ in ipl'omnibus in christi confessione immobilis redderetur. Corona cũ esset vxor cuiusdam militis ꝛ cepisset sanctũ victorem beatificare ob martyrij ꝯstantiã: vidit duas coronas de celo lapsas vnã victori: ꝛ alterã sibi missam. Cũqꝫ hec cunctis audiẽtibus protestaretur: ipsa quidẽ inter arbores duas secta per mediũ: victor quoqꝫ decollatus est. Sicqꝫ martyriũ suum consumauerunt in pace: pridie idus maij. Hec ado in martylogio suo sumpto a beato hieronymo.

¶ De sctõ Pontio ep̃o ꝛ martyre. Cap̃. clxix.

Pontius ep̃us ꝛ martyr tẽporibus valeriani ꝛ galieni sub claudio preside in gallijs ciuitate cumella passus est. Huius pater marcus noĩe vrbis rome senator. Mater quoqꝫ iulia nobilissima fuit. Que cum ip̃m adhuc in vtero gestaret templũ iouis ingressa est: vt cõceptiõis munera offerret. Tunc sacerdos idolorum immũdo spũ vexatus clamare cepit: filiũ ex iulia nasciturũ magnũ iouis templuz destructurũ. Qd mr̃ audiẽs corpus sepius lapidibus tũdedat: vt fetus in vtero deperiret. Sed dei gr̃a illesum puerũ cõseruauit. Cũ aũt natũ infantẽ mr̃ ꝑimere vellet a patre prohibita est. Et dũ puer esset ꝛ ad scholas philosophorum accederet: audiẽs die quadã xp̃ianos psallẽtes. Simulacra gentiũ argentũ ꝛ aurũ ꝛc. Verborum veritatẽ meditaꝛ ad sanctũ pontianum papaz ingrediꝛ: et ab eo vna cũ quodã eius collega in fide instruiꝛ: ac in xp̃i nomine baptizatur. Qui matre in gẽtilitate defuncta patrem conuertit ad xp̃m. Eoqꝫ mortuo in locũ eius dignitati senatorie surrogaꝛ. Qui etiã duos philippos imperatores patrẽ scz ꝛ filiũ ad fidem conuertit. Deĩde dignitate relicta accessit ad gallias p̃dicãdas ꝛ in ciuitate cumella ep̃s fact9 est. Tãdẽ a claudio p̃side pro fide xp̃i teneꝛ ꝛ in equuleo leuaꝛ: vectibusqꝫ impositis dudũ torquetur: sz equuleo repẽtino sonitu destructo ĩ amphitheatrum duciꝛ: ꝛ duobus vrsis ferocissimis nudus exponiꝛ: qui eorum venatoribus interfectis ad pedes sancti martyris procũbebãt. Inde iubẽte preside igne circa eũ accenso vt cremaretur: summitas amphitheatri cõburiꝛ: ip̃e ꝟo om̃ino intactus ab igne produciꝛ. Dũ autẽ ad templũ iouis immolaturus adductus esset: templũ cũ idolo in puluerẽ redactũ est. Sicqꝫ mãdato p̃sidis ibidẽ capite trũcaꝛ. Et subito claudi9 in furorẽ versus linguã sibi dẽtibus corrosit: ꝛ oculi anubij assessoris ꝛ in passione pontij ꝯsultoris de capite eius auulsi sunt. Cui9 corpus ibidem a balerio comite sepultũ est pridie idus maij.

¶ De sancto Barbaro martyre. Cap̃. clxx.

Barbarus martyr passus est ĩ ciuitate muthonis sub iuliano imperatore. Qui cũ abijsset in regionẽ francorum cõtra hostes imperij habẽs ducẽ militie noĩe bacchonem: et ille victoriã obtinuisset: in ip̃o bello barbarus martyr ꝛ xp̃ian9 miles fuit: qui strenue et viriliter se gessit: quod imperator audiens comitẽ illuz fecit. Post hec dũ franci peterẽt singulare certamẽ. Baccho dux barbarũ contra francorum athletã misit. Qui protegẽte se angelo in christi nomine aduersariũ in duello occidit. Sicqꝫ franci a bacchone et romanorũ exercitu fugati expugnanꝛ. Cum aũt baccho barbarũ propter habitũ triumphũ ad deorũ sacrificia inuitaret: et ille se christianũ assereret: baccho hec imperatori nũciauit: qui barbarũ detentum: ꝛ ĩmolare recusantẽ: dicẽtẽqꝫ se a beato cyriaco baptizatum: nulla ratione posse deos gentilium adorare. Fecit ipsum iulianus suspendi: et gladio ventrez eius tãdiu radi donec interiora omnia defluerẽt. Sed orante sancto ab angelo gabriele sibi apparẽte interiora eius visibiliter collecta in ventrem eius reposita sunt: ꝛ scissura ei9 consolidata: ip̃eqꝫ depositus permansit incolumis. Quo viso miraculo: bacchus cum duobus militibus: scilicz callimacho ꝛ dionysio cõuersi sunt: ꝛ in christi confessione iubẽte iuliano decollati: deinde sanctũ martyrem fecit rote ferree alligatum circũduci igne supposito et oleo superfuso. Martyr autem orans permansit inustus: flamma quoqꝫ erumpẽs duos ex gentilibus interfecit. ¶ Post hec in carcerem barbarus mittitur: sed apparente sibi domino confortatur. Mane autẽ facto eductus in quattuor lignis extendiꝛ: ꝛ neruis taurinis ante et retro ceditur: deinde caminus in tres dies incendiꝛ: vt in eo immitteretur: in quo martyr christi septem diebus incombustus omnino permansit: et ex eo quasi ex suaui balneo ꝓsiliuit. Missus est postmodũ in carcerem: scorpionibus et serpentibus ibidẽ iniectis: quos omnes ab eis intact9 signo crucis effugauit. Inde ĩ boue eneo succenso fecit eũ imperator includi: sed ip̃e ab

omni exustione immunis permansit. Bos autē vti viuus calorem sentiret: mugire ꝛ ambulare cepit. Ad quod miraculum multi cōuersi sunt. Nouissime ꝓo iubente iuliano capite cesus est. Cuius corpus ab episcopo felicio in ciuitate mutonis sepultum est pridie idus maij.

¶ De sctō Pacomio abbate. Cap. clxxi.

Pacomius abbas vir doctrine ꝛ apostolice vite egypti cenobiorum fundator fuit. Hic apud thebaidem mira sanctitate conspicuus: in specu diu latitās ab angelo monitus ad fundationē monasteriorum accessit: regulā quoqꝫ eis aptam āgelo dictante cōposuit: ipsamqꝫ ꝛ traditiones deo viuēdi eisdem concessit. In hoꝝ aliquo monasteriorum aliquādo septem milia monachoꝝ erāt. Sed maximuꝫ et precipuum in quo erat pacomius habebatur. In quo mille quingēti monachi deo seruiētes degebant: diuersisqꝫ ministerijs proprijs manibus laborabant. Indeqꝫ victum sibi ꝛ pauperibus acquirebant. ¶ Apparuit ei die quodā diabolus in specie elegantis femine: vt ipsum de carnis tētatione pulsaret. Sed ab illo cognitus diuina virtute compulsus est multa vtilia sibi edicere ad tentationes euitandas. Indeqꝫ ab eo signo crucis effugatꝰ. Huic etiā christus spinis coronatus apparuit. Multiplicationes cenobioruꝫ ꝛ monachorum egypti: ꝛ inde eorūdem desolationes ꝓpter hominum peccata predicēs. Quieuit autē in christo sanctus pater anno nono archadij ꝛ honorij imperatorū: etatis ꝓo sue centesimodecimo: vt ait Sigibertus pridie idus maij. ¶ Hic sanctꝰ preter regulam quā angelo sibi dictante cōscripsit: vt dictum est. Ad collegas ꝑpositure sue diuersas multaruꝫ virtutum scripsit epistolas: videlicꝫ ad abbatem cornelium vnam. Ad abbatem syrum vnam. Ad omniū monachorū prepositos: vt in vnum cōuenientes paschalem diem celebrent vnam. Similiter vt ad diem remissionis que mense augusto agitur ijdem congregētur vnam. Item ad fratres qui foris monasterium operari missi fuerant vnam. Hec gemnadius de illustribus viris.

¶ De sctō pacomio confessore. Cap. clxxij.

Pacomius monachꝰ in scythi fuit. Ad quē venit heraclides graui carnis tētatiōe pulsatus. Qui ab eodem iam septuagenario audiuit ꝙ ꝑ annos duodecim huiusmodi tentationē nunqꝫ deprimere potuerat: vnde quasi desperatus se nuduꝫ fere deuorandū proiecerat: sed illesus dimissus ad cellam redierat. Cui diabolus apparuit in specie puelle pulcherrime super genua viri sancti procumbens. Quam vt ipse manu in faciē percussit confestim euanuit: sed biennio sibi fetor in manu permansit. Inde aspidem verēdis apposuit: vt se morderet: et sic tētationem fugaret: sed illesus permanens a serpente a domino confortatus est. Et sic in sancto proposito perseuerauit. Hec heraclides. Quieuit in domino pridie idus maij.

¶ De sctō Theodoro abbate. Cap. clxxiij.

Theodorus pacomij abbatis successor insignis sanctitate ꝛ doctrina spectabilis in libro de collationibus patrū a cassiano edito multimode commēdatur: qui post ipm eius successorē monasteria sua in summo perfectionis apice strenue gubernauit. De concordia et vnitate: et de permanendo in proposito cordis et studij exhortatorias et elegantes ad alia monasteria plures epistolas scripsit: et miraculis clarus in domino quieuit. Hec Gennadius libro de viris illustribus.

¶ De sctō Orosiense abbate. Cap. clxxiiij.

Orosiensis monachus pacomij ꝛ theodori abbatum collega vir morum perfectione conspicuus: ꝛ in scripturis diuinis ad plenū eruditus fuit. Qui librum edidit totius discipline monastice eruditionis constructum: librū quoqꝫ alium totū plene testamentū vetus et nouum iuxta necessitatē monasticā compendiosis dissertionibus exponentem quem testamenti vice prope excessus sui finem fratribus obtulit. Et sanctitate pollens in pace obdormiuit. Hec gemnadius vbi supra.

¶ Explicit liber quartus.

Prologus quinti libri.

Quintus liber presentis catalogi cōtinet passiones ac gesta sanctorum: quoruꝫ festiuitates eueniunt infra tempus: in quo ecclesia representat diuini verbi ꝛ ipsius ecclesie matrimonialem consumationē: ex qua subsecutaꝫ nouimus iugem liberorum procreationē ꝛ propagationeꝫ: quod tēpus fuit a die penthecostes: ꝛ durabit vsqꝫ ad seculi finē. Et ipsuꝫ tēpus representat ecclesia a festo penthecostes vsqꝫ ad aduētum. ¶ In quo quidē tempore: ꝑmo ipm matrimoniū consumatꝰ: videlicꝫ a premisso penthecostes fe-

ſto vſqꝫ ad octauam corporis chriſti. ❡Secundo ex ipſo matrimonio ſpiritualis generatio ꝓpagat: ab octaua corporis xp̄i vſqꝫ ad aduentū. Ideoqꝫ primo in hac vltima parte ponent feſtiuitates ſanctoꝝ occurrētes infra tp̄s illud in quo repreſentat diuini matrimonij cōſumatio. Et hoc in toto quinto libro pſiti. Deinde ſubſequēter ponent feſta occurrētia infra tp̄s illud in quo repreſentatur ex ip̄o matrimonio filioꝝ generatio ⁊ multiplicatio. Et hoc in.vi.vij.viij.ix.⁊.x.ſubſequētibꝰ libris. ❡Rurſum in hoc tp̄e coniugiū xp̄i ⁊ eccleſie cōſumat ⁊ pficit. ❡Primo ꝓpter ſpirituū vnionē q̄ principalioꝛ eſſe debet. Hoc aūt agit in ip̄o feſto penthecoſtes ⁊ per octauā. in quo ꝓmiſſo ſpiritu ſctō in filios adoptionis effuſo mēbra capiti ſpiritali compage connectunt. ❡Secūdo etiā per corporū cōiunctionē: qđ eccl'ia repreſentat in ſubſequēte euchariſtie feſtiuitate vſqꝫ ad octauā ip̄ius. In quo celebrat memoria illiꝰ venerabils ſacramenti: per cuiꝰ ſumptionē fideles xp̄o etiā corporal'r copulant. ❡Et quis iſtud tp̄s iuxta fictionē per nos alibi poſitā nō deberet ꝓtendi niſi vſqꝫ ad diē tertiū nonaꝝ iunij: vbi finiret octaua corp̄is xp̄i quādocūqꝫ ip̄m feſtū ſequeret diē paſche vt ſupra deſcripſimꝰ: videlicet in paſcha occurreret.vi.kalē.aprilis. Tamē illud tp̄us ⁊ per cōſequens librū iſtū protēdemus vſqꝫ ad natiuitatē ſancti Johannis baptiſte. Et hoc triplici ratione. ❡Primo qꝛ feſtū corporis xp̄i quod eſt vltimū inter feſta mobilia aliquando vſqꝫ ad baptiſte natiuitatē differtur ⁊ extendi poteſt. Secundo vt liber iſte ab alijs in ſui breuitate nō multū diſcrepet: ſed potius adequet. ❡Tertio vt ſubſequens liber ab aliquo feſto notabili incohetur. Ad huius ergo temporis feſta perſcrutanda procedendum eſt.

Incipit liber quintus a penthecoſte vſqꝫ ad natiuitatem ſancti Johannis baptiſte.

❡De feſto Penthecoſtes ſpirituſſancti. Cap̄.i.

PEnthecoſte dicitur a numero dierū qui a reſurrectione dn̄i vſqꝫ ad diem iſtum tranſierūt qui fuerunt dies.l. Nam penthecōta grece: latine ſonat quiuquaginta. Nā die quinquageſimo a reſurrectione ſpirituſſanctus: vt ſacra actuū teſtatur hyſtoria in apoſtolos in linguis igneis miſſus eſt: quod ad litteram cōtigit idibus maij. ❡Circa cuius miſſionem quattuoꝛ conſideranda ſunt.ſ. Ex parte

dei mittentis infusio gratiosa. Ex parte spiritus aduenientis inspiratio miraculosa. Ex parte cetus suscipientis dispositio virtuosa. Et ex parte effectꝰ subsequẽtis operatio fructuosa. ¶ Circa primum sciendum ꝙ infusio gratiosa dei mittentis attendit. ¶ Primo propter missionis liberalitatẽ. Nam adeo deus spm̄ sanctū liberaliter misit: ꝙ pater misit ⁊ filius misit: et spiritussanctus etiã seipm̄ dedit. ¶ De primo iohãnis. xiiij. Paraclitꝰ aūt spiritussctūs quẽ mittet pater ⁊c. ¶ De secūdo iohannis. xv. Si aūt abiero mittã eum ad vos. ¶ De tertio iohãnis. xvi. Cum venerit ille spūs veritatis ⁊c. Nã sicut dicit leo papa in sermone beate trinitatis immutabilis deitas vna est in substantia: indiuisa in opere: consors in volūtate: par in omnipotẽtia: equalis in gloria. Diuisit aūt sibi opus nostre redẽptionis misericordia trinitatis: vt pater propiciaretur: filius saluaret: spūssanctꝰ igniret. Quia em̄ spiritussctūs deus est. Ideo recte dicitur seipm̄ dare. Misit autẽ eum pater omnipotenter: filius sapienter. Ipe autem spiritus seipsum dedit beniuolenter. ¶ Secūdo propter missionis pluralitatẽ. ¶ Nã ipe spiritussanctus dat. Primo inuisibiliter cū mentibus castis illabitur. Iohna. iij. Spūs vbi vult spirat ⁊ vocẽ eius audis: sed nescis vñ veniat aut quo vadat. ¶ Secūdo visibiliter cū aliquo signo visibili ostendit Luce. iij. Descendit spiritussanctus corporali specie ⁊c. ¶ Item ipe spiritussanctus apostolis tribus vicibus datꝰ est scz ante passionẽ: post resurrectionẽ: ⁊ post ascẽsionem. Primo ad faciendū miracula. Secūdo ad relaxandū peccata. Tertio ad cõfirmandum corda. ¶ Prio em̄ dedit eis spiritūsanctū quãdo eos ad predicandū misit: ⁊ super omnia demonia: ⁊ vt langores curarẽt potestatẽ tribuit. Hec em̄ miracula per spiritūsanctum fiebant. Matth. xij. Si aūt ego in spiritu dei eijcio demonia ⁊c. ¶ Secūdo quãdo eis insufflauit dicens. Accipite spiritūsanctuz quorū remiseritis peccata ⁊c. Iohãnis. xx. ¶ Tertio quando eis cõgregatis hac die ĩ cenaculo spiritūsctm̄ in linguis igneis effudit. Actuum. ij. ¶ Tertio attenditur hec infusio propter missionis diuersitatẽ. Nã in diuersis figuris ⁊ formis spiritussctūs missus est ꝑter em̄ formã linguaꝝ igneaꝝ in qua aplis datꝰ est: de qua infra dicet: alias spūssanctus in triplici specie missus est. ¶ Primo in specie colūbe super xp̄m baptizatū. Iohannis primo. Super quẽ videritis spiritū dei sicut columbã descendentẽ ⁊c. Et hoc propter triplicẽ colūbe ꝓprietatẽ. Nam gemitū pro cãtu habet: felle caret: ⁊ in foraminibꝰ petre manet. Sic spūssctūs quos replet facit pro peccatis gemere. Ro. viij. Ipe spūs pro nobis postulabat gemitibꝰ inenarrabilibus. Gregorius. i. nos postulãtes ⁊ gemẽtes facit. Facit eos esse sine felle amaritudinis. Sap. xij. O ꝙ bonus ⁊ suauis est domine spiritus tuꝰ in nobis. Facit eos in foraminibus petre habitare. i. in xp̄i vulneribꝰ. Cãti. ij. Surge amica mea colūba mea. glo. fouẽs mihi pullos meos infusione spūssancti: in foraminibus petre. glo. i. in xp̄i vulneribus. ¶ Secūdo in specie nubis sup xp̄m trãsfiguratū. Nubes se a terra eleuat: refigeriū prestat: ⁊ pluuiã generat. Sic spiritussctūs quos replet a terrenis eleuat. Eze. viij. Eleuauit me spūs inter celū ⁊ terrã. A vitijs refigerat. vnde beate virgini dicit. Spūssctūs superue. in te ⁊ vir. altis. obum. t. id est ab estu vitiorū refigerabit. Pluuiã lachrymarū generat. ps. Flauit spiritus eius ⁊ fluent aque. ¶ Tertio in specie flatus quando in aplos insufflauit: vt dictum est. Flatus leuis est: calidus est: ⁊ vite necessarius est. Sic spūssctūs leuis est. i. velox ad se diffundendū. oibus em̄ mobilibus mobilior est. Ambrosius. Nescit tarda molimina spūssancti gratia. Calidus est ad inflãmãdū. Luce. xij. Ignẽ veni mittere in terraz. Necessariꝰ est ad respirãdum. ps. Auferes spiritū eorum ⁊ deficient. et infra. Emitte spiritū tuū ⁊ creabunt ⁊c. ¶ Circa scd̄m sciendū ꝙ inspiratio miraculosa spūs aduenientis attenditur. ¶ Primo ex parte temporis cõpetentis. Nam missus est quinquagesimo die a pascha: vt detur intelligi: ꝙ spūssanctus est legis perfectio: pctõꝝ remissio: ⁊ eterna remuneratio. Legis perfectio: qm̄ fm glo. a die agni immolati quinquagesima die data est lex in igne in mõte sinai: sic die quinquagesima dat spūssctūs in igne in mõte syon: qui ipe spiritussctūs est perfectio legis. Qꝛ plenitudo legis est dilectio. ¶ Est peccatoꝝ remissio. vnde glo. ideo in quinquagenario: quia indulgentia fiebat in iubileo: ⁊ per spiritū peccata remittūtur ⁊c. ¶ Est eterna remuneratio. vnde glo. sicut. xl. dies post resurrectionem quibus cum discipulis dominus conuersatur: presentem ecclesiam designant. Sic quinquagesimus dies: quo spiritussanctus datur: denarium ecclesie remunerationis exprimit. ¶ Missus est etiam die dominica: quo die mūdi fuit inchoata creatio per patris omnipotentia: quãdo dixit deus Fiat lux ⁊c. Eo etiã die fuit incepta ⁊ cõsumata reparatio per filij sapientiã. Nam die dñico xp̄s natus est: ⁊ die dñico resurrexit. Idcirco eodẽ die debuit inchoari mūdi sanctificatio ꝑ spiritussancti clemẽtiam. ¶ Missus est ⁊ hora tertia: vt sic ꝑfectio operis huius aduẽtus trinitati ascribatur. ¶ Secūdo ex parte modi cõgruentis. Nam factus est repente de celo sonꝰ ⁊c. Sonus em̄ hic fuit repentinus: qꝛ spiritussanctꝰ tarda molimina nescit. Celestis: qꝛ celestes effecit. Vehemens: qꝛ ve eternum adimit: vnde vehemens quasi ve demens. Vel quia mẽtem ad deum vehit: vnde vehemens quasi vehemens mentẽ. Fuit ⁊ replẽs: qꝛ repleti sunt oẽs spiritusctõ: cuiꝰ repletionis signū est. Nõ reso

nare: nam doliū plenū non resonat. Et apostoli in tribulatione non resonāt: sed ibāt gaudētes a conspectu cōcilij ꝛc. Non plus recipere: nam vas liquore plenū plus recipere non potest. Et apostoli nihil ꝓpriū habere poterāt: sed in commune oīa diuidebāt. Supereffluere: qd patet in fluuio inūdante: sic apostoli ceperunt supereffluere: qꝛ ceperūt loqui varijs linguis. ¶ Tertio ex parte flāme apparētis: qꝛ in liguis igneis apparuit. Circa quod est videndum primo: quare apparuit in lingua potius ꝙ in alio mēbro. Secūdo quare potius in igne ꝙ in alio elemēto. Ad primū sciēdū ꝙ apparuit in linguis: primo vt ignea verba proferrēt. Secūdo vt legem igneam predicarēt. Tertio vt spūssanctus qui ignis est: per eos loqui cognoscerēt. Bern. venit spūssanctus super discipulos in linguis igneis: vt verba ignita loquerenť: ꝛ igneā legē lingue ignee predicarēt: ꝛ spūmsctm̄ ꝑ se loqui cognoscerent. Uel vt dicit Gregorius. Ideo in lingua apparuit: quia sicut verbum hominis in publico lingua proferť: sic verbū dei quod apostoli predicauerunt spūsancto mūdo propalať. ¶ Ad secūdū sciendū ꝙ ignis habet q̄ttuordecim ꝓprietates per quas denotanť operatiōes aduentus spūssancti: quarū septem denotāt: ꝙ per ip̄z septē principales virtutes. s. tres theologicas: ꝛ quattuor cardinales acquirim⁹. Alie septem demōstrant qualiter per ip̄m a septem capitalibus vitijs expiamur. Nam ignis habet virtutem excessiuam: quia excellit nobilitate ꝛ subtilitate alia corpora. Hec est fides q̄ de subtiliori materia pertractat: ꝛ est nobilior cūctis virtutibus: quia sine fide impossibile est placere deo. Eleuatiuam: quia sursum tēdit. Hec est spes que mentē ad celestia prouehit. Calefactiuam: quia vt ad sensum patet frigus expellit. Hec est charitas que affectuz in deo accendit. Illuminatiuā: qꝛ tenebras fugat. Hec est prudentia: que animū diuina ꝛ humana sapientia perlustrat. Discretiuā: quia ignis metalla abinuicē diuidit. Hec est iusticia: que inter bonū et malū discernit: ꝛ ius suū vnicuiq; tribuit. Consolidatiuā: quia vasa testea indurat: hec est fortitudo que animū mollē in deū consolidat. Purificatiuā: quia rubigines metalloꝝ tollit. Hec tēperantia que viciorū rubigines cōsumit. Itē ignis habet virtutē curatiuā: quia recta ligna ad arcuositatē reflectit. Hoc spūssanctus ꝯtra supbiā operať altitudines incuruādo ꝑ humilitatez. Attractiuā: quia aerē attrahit: vt patet inuentoriis: hoc contra inuidiā emulationes atrahendo. Consumptiuā: quia ligna consumit. hoc contra auariciā tēporalia in vsus pauperū expendendo. Motiuā: quia semp moueť. Hoc cōtra accidiā: quia amor dei nunꝙ est ociosus. Mollificatiuā: quia metalla liquefacit: ꝛ ferrū molle reddit. Hoc contra iram cor vindictā expetens demulcēdo. Sanatiuā: quia aerem infectum sanat. Hoc contra gulā eius infectiones purgando. Restrictiuā: quia fluidū lac coagulat. Hoc cōtra luxuriā eius fluxū restringēdo. ¶ Circa tertiū sciendū: ꝙ dispositio virtuosa cetus suscipientis considerať. Primo propter numerū: nam spūssanct⁹ in. cxx. discipulos corporaliter missus est: per quod significať ꝙ spiritussanctus in vniuersos ecclesie filios: videlz in solos perfectos diffundēdus erat. Nam hic numerus. cxx. sunt. xij. denaria. Numerus autē duodenarius orbis vniuersitatē importat: quia et celum diuidiť in duodecim signa: et terra in duodecim vētos: ꝛ annus in duodecim mēses. Numerus autē denarius legis perfectionē designat: sed decē per duodecim multiplicata faciunt centū ꝛ viginti. ¶ Uel per hoc ostenditur ꝙ illi in quos spūssanct⁹ venit habere debebāt perfectionē legis mosayce: que consistit in decem preceptis: ꝛ fidei euangelice que consistit in duodecim articulis. ¶ Secūdo ꝓpter locū. Datur eni͂ spūssanctus in cenaculo mōtis syō. Ad quod quindecim gradibus ascendebatur. In quibus dauid ad tabernaculū domini ascēdens quindecim psalmos graduales decantabat. Si autez ordine numerali ab vno incipias ꝛ superaddas duo: ꝛ deinde tres: deinde quattuor: ꝛ sic vsq; ad quindecim peruenies ad numerum centum et viginti. In quo numero spiritussanctus effusus est: vt sic ipsi⁹ loci gradus mystice prophetarent per excrescentiam numerum illoꝝ hominū in quibus spiritussanctus in eodē loco fuerat corporaliter diffundēdus. ¶ Tertio propter meritum. Fuerunt eniz apostoli receptacula mūda: sicut de eis cantatur ad spiritussancti susceptionē: ꝛ hoc propter septē que in ipsis reperta sunt que in textu notātur. ¶ Fuerunt eni͂ primo animo quieti: quod notatur cum dicitur. Dum complerenť dies penthecostes: id est dies requietionis. Esa. septuagesimosexto. Super quē requiescet spirit⁹ meus: nisi super humilem ꝛ quietum. ¶ Secundo dilectione vniti: quod notatur ibi. Erant omnes pariter. Ideo cantatur de eis. Inuenit eos cōcordes charitate. ¶ Tertio loco secreti: quod notatur ibi. in eodem loco: id est in cenaculo. Osee. Ducam eam ad solitudinez: et loquar ad cor eius. ¶ Quarto oratione assidui. vnde cantatur. Orantibus apostolis deum ꝛc. Sapientie octauo. Inuocaui et venit in me spiritus sapientie. ¶ Quinto humilitate prediti: quod notatur in discipulis. psalmista. Qui emittit fontes in conualli. id est dat gratias humilibus: vt dicit glosa. ¶ Sexto pace coniuncti: quod notatur in hoc ꝙ erant in hierusalē: que interpretatur visio pacis: vnde ꝛ domin⁹ quādo post resurrectionem discipulis apparuit: primo pacez annunciauit: et postea spiritumsanctum dedit. ¶ Septimo contemplatione erecti: quod notatur: quia erant sedentes: vnde maria que vitam

contemplatiuā designat: sedebat ad pedes dn̄i et audiebat verbū illius. ¶ Circa quartū autē notandū ꝙ operatio fructuosa effectus subsequentis notaẏ in sex effectibus: quos spūssanctus adueniens operatus est: qui continenẏ in illa auctoritate Johānis. xvi. Paraclytus aūt spūssanctus ⁊c. ¶ Primo ad consolandum mestos: quod notatur ibi paraclytus: id est consolator. Esa. lxi. Spiritus domini super me. ⁊ infra. vt ponerem consolationē lugentibus syon. ¶ Secundo ad viuificandū mortuos: quod notatur ibi spiritus: quia spiritus est qui viuificat. Ezechiel. xxxvij. Ecce ego mittam in vos spiritum ⁊ viuetis. ¶ Tertio ad sanctificandū inmundos: quod notatur ibi sanctus. psalmista. Fluminis impetus: id est inūdans gratia spiritus letificans ciuitatem dei. ⁊ infra. Sanctificauit tabernaculum suū altissimus: per ipsum videlicet flumen. ¶ Quarto ad pacificandum odiosos: quod notatur ibi pater. Nam pater naturaliter diligit filios. Johānis. xvi. Ipse eniz pater amat vos ⁊c. ¶ Quinto ad saluādum iustos: quod notatur ibi. In nomine meo: quod ē Jesus: qui salus interpretatur. glosa. In nomine iesu pater misit spirituz: vt ostendat ꝙ ad saluandas gentes venit. ¶ Sexto ad docendū ignaros: quod notaẏ ibi: qꝛ ille vos docebit oīa Joh. xiiij. Cum aūt venerit ille spiritus veritatis: docebit vos omnē veritatem.

¶ De sancto Isidoro martyre. Cap. ij.

ISidorꝰ martyr Alexandrie ortus tempore Decij imperatoris apud chium insulam passus est. Hic cuz esset christianus occultus Numerianū pretorem a decio ad ipām insulam missum comitatus est: ⁊ apud quandā peccatricē aphram nomine: que tres puellas publice oīībus se prostituentes detinebat hospitatus est. Quas sanctus nocte illa cuz amelio eius comite christiano in fide christi erudire cepit. Cū autē puelle eius pedibus prouolute misericordiā ⁊ animarum suarum salutem expeterēt. Interea lucerna extinguiẏ: ⁊ dum vna ex puellis ad ipām accendendam egrediẏ: orante sancto martyre: celesti luce domus subito illustraẏ. Quod puella lumine mutuato rediens ⁊ videns obstupuit: ⁊ lux illa celica tota nocte perseuerauit. Cū autē aphra mane facto hec oīa matri sue retulisset illa conuersa ad se sanctū accersiuit: ⁊ ab eo veritatem fidei didicit: verum postꝙ puelle cum aphra octo diebus ieiunijs ⁊ orationibꝰ admonēte sancto martyre Isidoro institissent: apparuit diabolus in specie ethiopis teterrimi: qui de sancto viro Isidoro querelam faciebat; eo ꝙ sibi res suas subtrahebat: et ne sanctus ipsum in abyssum demergeret: exorabat. Cui martyr domini id se facturum promisit dūmodo demō draconem occidat: qui in ipsa insula apud quēdam fontem habitans plurimos peremerat. Sicqꝫ diabolus draconem interfecit: ⁊ Isidorus fontem purgauit. Aphra vero cum puellis ⁊ matre cōuerse sunt: ⁊ a presbytero phylloronio baptizate. ¶ Hec audiens Numerianus isidorum tenuit: ⁊ primo in quattuor lignis extēsuz bouinis neruis crudis grauiter cedi iussit: deinde in carcerem misit. Et cum christū constanter confiteretẏ: inde eductus pedibus equo alligatur: ⁊ per aspera ⁊ crepidines montanas distrahitur: moxqꝫ virtute diuina in ipso loco per quem tractus est: aculei ⁊ spine in arbores gūmi masticĥes defluentes conuerse sunt: ⁊ in testimonium eius martyrij manāt vsqꝫ in p̄sens: nec valent in loco altero transplantari: quin cōtinuo desiccanẏ: aut gummi nunꝙ emittūt. Deinde in camino ignis immissus: cum inde illesus exisset: iussu numeriani decollatus ē. Corpus quoqꝫ eius in puteo a paganis proiectum ab amelio eius comite: ⁊ myrope sancta matrona inde leuatum iuxta eūdem puteum sepultū est. Sed ⁊ supra corpus ⁊ puteum processu tēporis basilica a fidelibus constructa: puteū intra sui ambitum tenet: de cuius aqua oēs egri potantes sananẏ: vt dicit ado. Tempore vero dominici michaelis ducis venetiarū corpus huiꝰ martyris inde a venetis ad eorum vrbē translatū quiescit in ducali basilica sancti marci. Passus est autem idibus maij.

¶ De sanctis Torquato et socijs episcopis. Cap. iij.

TOrquatus: cthesiphon: secūdus: idaletius: cecilius: hesychiꝰ: ⁊ eustathius rome a sanctis apostolis episcopi ordinati ad predicandū verbū dei ad hispanias missi sunt. Cūqꝫ ad ciuitatem acitanam venissent: ⁊ quiescentes modicum discipulos ad vrbem pro cibis emendis destinassent: mox a paganorū multitudine insecuti sunt: qui tunc dijs suis festa celebrabant. Et cum eos vsqꝫ ad fluuiū p̄secuti fuissent: cum gentiliū multitudo trāsire vellet: ruente ponte multi ex ipīs in flumine necati sunt. Visoqꝫ miraculo lupanaria senatrix cuz eis qui remanserāt crediderunt. Post hec sancti episcopi diuersis vrbibus euangelizantes multos populos ad dominuz conuerterunt. Et tandem Torquatus acij: cthesiphon vergij: secundus abule: indaletius vrsi: cecilius eliberi: hesychius cartese: eustathius eliurgi quieuerunt. Sed in ciuitate acitana ad sepulchrū sancti torquati arbor oliue in eius festo p̄ter naturā diuinitꝰ florens maturis oleis onustaẏ; qua-

rum liquore egritudines sanantur. Horum om-
nium festum agitur idibus maij.

¶ De sanctis Petro paulo andrea et
dionysia martyribus. Cap.iiij.

PEtrus: pau-
lus: andreas ⁊ Dio-
nysia temporibus de
cij Cesaris passi sunt. Quorū
petrus adolescēs ab optimo
ꝓconsule apud lemosacū ciui-
tatē cōprehēsus: cū se xp̄ianū
ꝓfiteref in rota extēsus ⁊ vin-
culis ferreis toto corpe astri-
ctus: dū cōstanter ꝑmaneret:
gladio aīaduersus est. Deinde proconsul ad ci-
uitatē troadū accedēs oblatos sibi nicomachū
andreā ⁊ paulū xp̄ianos dudum torqueri fecit.
Nicomachus aūt diutissime cruciat⁹ cum iam
prope esset: vt spm̄ emitteret: clamauit se xp̄ia-
num nunq̄ fuisse: ⁊ idolis sacrificaturū paratū
esse. Qui mox deposit⁹ vbi sacrificauit: a demo-
nio arept⁹ ⁊ ī terrā elisus: linguā suā comedēs
infeliciter expirauit. Cū aūt dionysia puella an-
norū .xv. virgo xp̄iana hec vidēs infelicitatem
illius argueret: ⁊ xp̄m dn̄m verū deum acclama-
ret a iudice tenta tradif duobus lasciuis iuue-
nibus illudēda. Qui dū eā corrūpere vellent: ⁊
illa cōtra eos viriliter dimicaret: apparuit eis
angelus dn̄i cum immēso lumine qui domū tā-
ta luce perfudit: q̄ iuuenes terrore perculsi ad
pedes virginis prociderunt: ⁊ veniā postula-
runt. Mane aūt ꝓconsul paulū ⁊ andreā flagel-
lis cesos populo tradidit occidēdos. Quos il-
li pedibus alligatos extra ciuitatē trahētes la-
pidibus interfecerūt. Ad quos accurrēs diony-
sia vt secū occūberet iussu ꝓconsulis decollata
est. Quoꝝ oīm corpa a xp̄ianis ad vrbē lemosa-
cum delata vna cū corpe beati Petri martyris
sepulta sunt. Hoꝝ oīm agif passio idibus maij.

¶ De sancto Peregrino presbytero
⁊ martyre. Cap.v.

PEregrinus presby-
ter ciuis Romanus a sancto Si-
xto papa cū marsone p̄sbytero cō-
cordio diacono: ⁊ iouiano subdia-
cono atq̄ ianuario lectore ad pre-
dicandū verbum dei ad gallias missus est. Qui
primo apud massiliā. Deinde apud lugdunum:
deinde apud antisiodorū p̄dicarūt: vbi multitu-
dinē populi cōuerterūt: ⁊ ecclesiā fabricarūt.
Post que beat⁹ peregrinus iteranū accessit: vbi
dū xp̄m anūciaret a iudice tent⁹ ⁊ in vico bau-
giaco in carcere detent⁹ est. Deinde imperatori
adriano ad iteranēsem ciuitatē venieti p̄senta-
tus est. A quo diuersis supplicijs attrectat⁹: no-
uissime decollat⁹ est anno dn̄i .cccxx. Corpus
ꝟo eius feris expositū cū dieb⁹ plurib⁹ ꝑman-
sisset intactum iussu angelico a Rustico xp̄iano
colligif ⁊ plaustro imponif: eodēq̄ angelo du-
ce a media nocte vsq̄ ad aurorā ad sanctū Dio-
nysium parisien̄. deducif. Cūq̄ mane rustic⁹ se
antisiodorū adhuc appropinquare nō crederet:
⁊ postmodū se antisiodorū trāsiuisse ⁊ parisius
aduenisse conspiceret: mirat⁹ expectabat dei vo-
luntatē. Tūc signis ecclesie sancti dionysij per
seipsos pulsantib⁹: ⁊ monachis hoc stupētibus
neq̄ causam cognoscētibus: tandē voce de celo
corporaliter ad eos facta ꝑmoniti om̄es mona-
chi sancto corpori obuiarunt: ⁊ ip̄m ad locū suū
deferentes in capsa argentea honorifice sepe-
lierūt: vbi ⁊ quiescit miraculis pollēs. Passus
est aūt .xvij. kalen. iunij.

¶ De sancto vbaldo ep̄o ⁊ confessore. Cap.vi.

VBaldus
ep̄s nobili ꝓ-
sapia eugubi-
ne ciuitatis o-
riūdus a pue-
ritia deo deuo-
tus patre defuncto cui fuerat
vnicus apud ecclesiam sancti
secundi iuxta ip̄m oppidū si-
tā litteras puerulus didicit:
⁊ clericus ipsius ecclesie factus eā in tantū di-
lexit: vt ip̄am post tp̄s de paupere diuitē: de se-
culari faceret regularē. Qui postmodum a pa-
truo noīe Ubaldo cuius grā ⁊ ip̄e vbaldus voca-
tus fuerat maiori ecclesie traditus: summa san-
ctitatis perfectione pollere cepit. Qui etiā ab
amicis dudū pulsatus vt vxorem sumeret: oīno
recusauit: xp̄o potius militare decernēs. Car-
nem quoq̄ diris ⁊ assiduis ieiunijs macerabat.
Deinde quasi inuit⁹ sacerdotij gradū cōpulsus
ascendere: oīa sibi a patre relicta egenis ⁊ ec-
clesijs dispensauit. Ecclesiā quoq̄ suā matricē
edificijs ⁊ p̄dijs ampliauit. Sed cū quasi tota
ciuitas incendio cōflagrasset ecclesiā suā san-
cti secundi cū claustro ⁊ domo igne consumptā
de proprio reparauit. Dehinc in cenobio cano-
nice portuen̄. apud rauēnā tribus mēsibus mā-
sitans regulā ⁊ ordinem dei viuendi: nō solum
imbuit: sꝫ in scriptis reportauit: ⁊ reuersus ad
ecclesiā suā eandē regulariū canonicoꝝ mona-
sterīū iuxta ordinē portuen̄. instituit: eāq̄ pre-
dijs dotauit. Et in ipso suo regressu: lꝫ itinere
fatigatus nūq̄ ieiuniū soluit. Cū aūt in quodā
nemore cū socio dormitasset: exinde surgēs co-
dicē regule obliuione dimisit: ⁊ solicit⁹ ꝓ libri
amissione vel saltem deuastatione ꝓpter imbrē
maximū qui ceciderat rediit: librūq̄ repperit
vbi dimiserat iuxta viā nec raptum ab hoīe nec
a pluuia malefactū. Et q̄r regula ip̄a artior vi-
debaf: cū trib⁹ tm̄ ex suis clericis: alijs abeun-
tibus in dicta eccl'ia regulariter viuere cepit.
¶ Mortuo ꝟo ep̄o perusino: vbaldus eligif: sꝫ

fugiens ad heremū: tam diu latuit: ꝙ diu alius surrogatur. Alias etiā electus in epm̄ alterius ciuitatis pedes romā adijt: ⁊ ab honorio papa instātia multa resignationē obtinuit. Demum disponēte dn̄o electus in epm̄ eugubinū ab eodem papa: ꝗuis dudum renitens iussus presulatum acceptauit ⁊ vsqꝫ ad tempora alexandri iij. superuixit: oī vite sanctitate tantaqꝫ patiētia ꝑditus: vt etiā ab ip̄is suis familiaribꝰ iniurias perpessus patiētissime tolleraret. Nā ⁊ a suo ianitore aliqn̄ exclusus etiam semel ostio in fronte percussus nullā vindictā excogitauit. Et dum quosdā ad instātiā ciuiū iniuste excōicare nollet, ꝓhibiti sunt oēs sibi clerici ministrare: adeo vt etiā ad missam celebrādam vnicum aliqn̄ seruitorem habere nō posset: ⁊ patienter tulit. Preterea cum murū vrbis iuxta vineam episcopi repararent: ⁊ cloacā in vineā facerent infundantem: quod vbaldus ꝓhibere volēs cū iniuria in cemēto liquido iactatꝰ ⁊ sordidatus benigne supportauit. Quosdā quoqꝫ eius affines iniuriā vlcisci volētes oīno ꝓhibuit. ¶ Dū aliqn̄ seditio dura esset in ciuitate illuc vt in pugnam sedaret festinauit: quā dum nullo modo sedare se posse perpēdit: ex industria inter enses ⁊ lapides se in terrā deiecit: nec inde surrexit: donec ciues epm̄ ex vulnere mortuū existimantes a seditione cessarūt. ¶ Alia vice cum ciuitas eugubina ab. xi. ciuitatū ⁊ castrorū ciuibus inuicē cōtra eā colligatis obsessa esset: eāqꝫ expugnare vellēt. Uir sanctus supra murum ascendens signū crucis edidit: ⁊ hostes nemīe ꝑsequente fugauit adeo: vt relictis oībus solā vitam saluare contenti ad ꝓpria festinando redirent: ciues quoqꝫ Eugubij de spolijs ditati sunt. ¶ Federicum etiam imperatorē qui obsidibus ab eadē vrbe susceptis grauem pecunie summā expectebat: exiens ad eum oratione p̄missa adeo xp̄i virtuti placauit: vt obsides libere redderet: ⁊ epm̄ plurimū honoraret. Mētis etiā grecis cōtulit sanitatem. Nam vnū ex suis canonicis a graui languore liberauit. Ecclesiā sancti benedicti consecrans solo vestimētorum contactu paralyticū curauit. Cecis duobus visum restituit: quoꝝ vnus ꝑ visionē monitus fuerat ad eū accedere ꝓ lumine obtinēdo. ¶ Aliū quoqꝫ qui ad eum ꝓ luce recuperāda venerat: qꝛ cognouit hoc eiꝰ aīe saluti nō ꝑtinere ad tantam patientiā suis exhortationibꝰ induxit: vt ꝓmissa sibi eterna luce ꝓ tēporali ꝑdita nullatenus visum recuperare voluisset. Et multis alijs signis admodum effulsit. Deniqꝫ ꝓpter nimias afflictiones grauiter languebat intantū ꝙ ex carne ipsius potissime ex vlcere pessimo qd̄ in latere patiebatur: sanies intollerabilis effluebat: nec ꝓpter hoc vnꝙ destitit a pontificalibus exercēdis. ¶ Die sctō pascheiā durissima p̄ssus egritudine: vt vix in lecto se posset erigere: ad preces populi per orationem obtinuit: vt ꝑ seip̄m sine adiutore cōsurgens missam in pontificalibus celebraret: ⁊ populo suo vltimū sermonem vice testamēti faceret. Et ad vltimū postꝙ̄ filios benedixit ad lectulū redijt. Inde ingrauescēte lāguore sumptis ecclesiasticis sacramētis orās ⁊ psallens dn̄o sp̄m reddidit feria secunda penthecostes: q̄ ipso anno occurrit. xvij. kalen. iunij. ¶ Cum autē tam propter frequentiam egrotorum ad pheretrū veniētiū ⁊ reportantium sanitatem ꝙ ꝓpter multoꝝ deuotionē sepulture ip̄ius vsqꝫ ad. v. feriā protacta fuisset corpus eius nulla corruptione maculatū: sꝫ suauissimo fragrās odore: cum luctu multorum et gaudio spiritali ab episcopis Perusio castellanen. ⁊ callien. sepultum est honore cōdebito in canonica: videlꝫ sua iuxta muros ciuitatis: vbi vsqꝫ in presens quiescit incorruptum oīno infinitis ⁊ crebris miraculis clarens.

¶ De sancta maxima virgine. Cap. vij.

Maxima vgo in pago forliuiensi vico calidiano virginitatis lilio florescēs multisqꝫ ⁊ insignibus clara virtutibus in pace quieuit decimoseptimo kalen. iunij: vt dicit ado in martylogio suo.

¶ De sancto torpete martyre. Cap. viij.

Torpes martyr in ciuitate pisana tēpore Neronis imperatoris passus est. Nā cum ip̄e nero ciuitatē Pisanā restaurasset: templū diane ibi cōstruxit: vbi ⁊ celū eneū fabricauit nonaginta colūnis sustentatū cum imaginibꝰ solis ⁊ lune ⁊ stellaꝝ que artificiose oriebantur ⁊ occidebāt: ⁊ cū foraminibꝰ fistulaꝝ ꝑ q̄ aque guttule distillātes pluuiā simulabāt. Fecit etiam quadrigā subterraneā: que cōmota tonitrua mentiebatur. ¶ Eodē aūt tp̄e sctūs torpes q̇ magnꝰ erat in palatio cesaris sp̄ū dei tactꝰ a sctō antonio p̄sbytero q̇ in latere mōtis ꝯtiguo ciuitati latebat occulte baptizatꝰ ē: ⁊ reuertēs domū ab āgelo sibi apparēte ī fide ꝯfirmatꝰ ē. Hoc audiēs nero cesar: torpetē caprū satellico ꝓpīquo suo puniēdū dimisit: ip̄e vero romā redijt. Satellicꝰ vero torpetē primo in carcere triduo ferrovinctū afflixit. Deinde ad colūnā ligatū cedi fecit: sꝫ orāte sctō colūna corruit: et satellicū cū. l. paganis opp̄ssit. Quē filiꝰ satellici siluinꝰ noīe ꝑ noctē in rota ligauit. Mane vero bestijs exposuit. leopardꝰ enim ad pedes scti ꝓcidēs māsuetꝰ redditur: leo vero vbi in eū impetū fecit subito moritur. Qd̄ cernēs euellinis cōciliariꝰ īꝑatoris ad xp̄m cōuersus est: ⁊ a siluino decollatꝰ. v. kalen. maij. ¶ Dein

de oratione torpetis templū cum omnibus syderū figuris ⁊ eius edificijs ab angelo subuersum est: ⁊ idolū diane in pulverē redactū. Propter qđ iussu filuini iuxta mare vbi flumē arni in equor decidit: sanctꝰ martyr educit: ⁊ ibidez capite truncatꝰ tertio kalē. maij. Cuius corpus in nauicula cariosa cū cane ⁊ gallo in mare exponitꝰ: vt vel a bestijs roderetꝰ: vel in mare mergeretꝰ. Angelo tamē duce nauicula ad hispaniā deuenit. Et a senatrice xp̄iana celerina noīe q̄ regni dimidiū obtinebat in sonis diuinitus admonita corpus sancti reperitur in portu qui dicitur linos: ⁊ iuxta littus honorifice sepelitꝰ decimosexto kalē. iunij: vbi postmodū ecclesia desuper suo noī fabricatur. Et festum eius die ipius depositionis ibidē celebratur.

¶ De translatione sancti Syri episcopi. Cap. ix.

TRanslatio corporis sancti Syri ep̄i papiensis ab incolis eiusdē ciuitatꝭ decimosexto kalendas iunij celebratꝰ. Cuius corpori dn̄s tantam gratiā cōtulit: vt etiam ipius contactu mortuum suscitaret. Cecis visum: surdis auditum: claudis gressum preberet: multosqꝫ languentes a diuersis infirmitatibus sanos efficeret ⁊ obsessos a demonijs liberaret.

¶ De sancto Sophonia propheta. Cap. x.

SOphonias pp̄heta filius chusi: filij godolie: filij amasie: filij ezechie: vt ex textu ipsius pp̄hetie liquet in diebꝰ iosie filij amon regis iuda pp̄hetauit: in duabus: vicz tribubꝰ israel. Jam em̄ decez tribus in assyrios translate fuerant. Dirigitur autem eius prophetia contra nationes in lectione comprehensas. Prenuncians eis futurum iudicium. Populo vero suo israel salutem et ciuitati hierusalem restaurationem tunc temporis tribuēdā prout textu lectionis denūciauit. Cū em̄ hieremias ⁊ alij multi prophete excidiū hierusalē ⁊ populi captiuitatem futurā predixissent. Hic solus in consolatione populi sui: ne ex hoc natiōes cōtra dei populū animosius insultarent: non soluz gentibus iudicium cōminatꝰ: sed etiā plebi sue reuocationem ⁊ hierusalē reedificationē predicat. Hieremie em̄ contemporaneus fuit. Et quasi secum eodē tp̄e pp̄hetauit. Hierusalē tamē nec destructionem nec populi sui in babylonem translationē aspexit. Nam ante illa tempora in diebus: vicz ioachim filij iosie regis iude cū patribꝰ suis in pace dormiuit. Et sepultus est in hierusalē decimoquinto kalendas iunij. Hec hieronymus et iosephus: ⁊ ex hystoria scholastica. Hic sanctus pp̄heta ex numero est illoꝝ. xij. qui minores dicuntꝰ. ⁊ Eccl'iastici. xlix. in sanctoꝝ patrū catalogo conscribuntur.

¶ De sancto Dioscoro martyre. Cap. xi.

DIoscorus lector et martyr apud egyptū passus ē. In quem presens detentū multa ⁊ varia tormēta exercuit: ita vt vnguibus carnes eius effoderet et lāpadibus eius latera inflāmaret. Sed celestis luminis fulgore perterriti ceciderūt ministri. Nouissime laminis ardentibꝰ adustus martyriū cōsumauit. xv. kalē. iunij. Hec hieronymꝰ in martylogio suo.

¶ De sancto Venantio martyre. Cap. xij.

VEnantius martyr in ciuitate camerina passus est tēpore decij cesaris. Qui a prefide tētus cum christū dominuz confiterentꝰ: primo quidem fustibus cesus: deinde in carcere missus: sꝫ ab angelo cōfortatus est. Inde eductus leonibus exponitꝰ: sed ipsi eius pedibꝰ procumbentes māsuetissimi reddūtꝰ. Deinde pedibus appēsus verso deorsum capite faculē ardētes eiꝰ vertici supponuntꝰ. Et cū hoc etiā genus supplicij tolerasset manibꝰ ⁊ pedbꝰ extenditur: ⁊ ignis eiꝰ vētre solūmodo accenditꝰ: et sic medijs partibꝰ diutius incēsus affligitꝰ. Nouissime cū oīa supasset: gladio caput eius preciditur. Corpusqꝫ ipsius in eadē ciuitate a fidelibus tumulatꝰ. xv. kalen. iunij.

¶ De sancto Felice episcopo et martyre. Cap. xiij.

FElix episcopꝰ apud spaletē. vrbem sub maximiano impatore passus est. Qui cū xp̄z dominū predicaret a iudice comprehensus post plurima supplicia gladio cedēte martyrij palmā adeptus est. xv. kalen. iunij. Hec ado in martylogio.

¶ De sancto Pudente discipulo et confessore. Cap. xiiij.

PUdens confessor ciuis romanorum nobilis filius punici illustris ⁊ priscille fuit: ⁊ maritꝰ sabinelle: ex qua duas filias procreauit: scilicz potentianam ⁊ praxedem. Quas vtpote christianissimus non soluz per manus pastoris presbyteri baptizari fecit: sed etiā in lege diuina plenius erudiuit: et ad obseruantiam virginitatis induxit. Hic enim a beato paulo apostolo doctus fuit: qui domum suā in ecclesiaz edificauit: qua et per ma-

nus pĳ pape consecrari fecit. Nutritor nancꝫ pauperũ ⁊ susceptor peregrinorũ summa ambitione fuit. Et post multa sanctitatis opa laudabilia ĩ pace q̄euit. xiiij. kalē. iunĳ: vt dicit ado.

¶ De sancta Potentiana virgine. Cap. xv.

Potētiana ṽgo filia fuit beati pudentis et soror praxedis nobilissima romanorꝫ. Hec post mortē parētis vtriusqꝫ omnē facultatē suã cũ sorore diuidēs: ceperunt ambe ditissimũ patrimoniũ vendere: ⁊ pecunias pauperibus erogare: in ecclesia ṽo quã pater illarũ construxerat in loco vrbis: q̄ dicitur in vico patricĳ: quã prefatus pater earũ pudēs in titulo beati pastoris dedicauerat: cũ consilio Pĳ pape baptisteriũ construxerũt: cupiētes vt familia vtriusqꝫ earũ die scrō pasche baptizaretur. Quos a numero. xcvi. manumissos beatus pius ep̄s aquis salutaribus abluit. Ibiqꝫ per sanctos presbyteros et clericos die noctuqꝫ diuina celebrari mysteria: ⁊ multos baptizari faciebant. Post multorũ itaqꝫ martyrũ exhibitas venerabiliter sepulturas: post oēs facultates suas pauperũ visceribus inclusas et Christo fideliter cōmendatas: potētiana in sancto virginitatis proposito de terris ad Christũ migrauit decimoquarto kalen. iunĳ. Sepulta iuxta patrem suum via salaria in cimiterio priscille temporibus antonini imperatoris.

¶ De sancto Johanne martyre. Cap. xvi.

Iohannes martyr temporibꝰ maximiani imperatoris apud alexandriam passus est. Hic primum vocatꝰ neanias gētilitate deditꝰ a matre theodosia gētile primaria eiꝰ ciuitatis maximiano cesari antiochie degēti presentatꝰ: ⁊ ab eodem dux alexandrie effectus est: vt christianos ibidem persequeretur. Cum autem nocte quadam cum militibus suis versus alexandriã iter ageret: luce celesti circunfusus: christoqꝫ sibi visibiliter apparente ad instar beati pauli apostoli ad terram prosternitur: in fide christiana admonetur: ⁊ ad dominum repente conuertitur: veniens igitur alexandriam crucem sibi secretius fabricari fecit: in qua diuinitꝰ nomē domini emanuel sculptum repperit. Et cum exercitus agarenorum alexandrie fines inuasissent: et alexandrinorum filias rapuissent: ipse collecta gente sua crucem illam deferens agarenos pene innumerabiles in fugam vertit: et eorũ multitudinem cecidit et strauit: nullo de suis vel ad modicũ vulnerato. Reuersus aũt a matre que ipsum alexandriam secuta fuerat: inuitatur: vt dĳs pro triumpho habito inmolaret. Qui templũ ingressus idola argentea confregit: ⁊ pauperibus erogauit. De quo a theodosia matre maximiano delatus est. Qui ab antiochia per litteras vltioni p̄sidi mandauit: vt neaniã tentũ immolare compelleret: aut diuersis supplicĳs puniret. Vltio igiť iohannē comprehēsum: ⁊ idolis sacrificare abnuentē ĩ equuleo suspendi fecit: ⁊ a q̄ttuordecĩ viris vicissim diutius lacerari: sicqꝫ quasi mortuũ in carcerem trudi. Nocte ṽo a christo cũ angelis et luce nimia sibi apparēte confortať: plagis oībus sanꝰ reddiť: nomenqꝫ suũ primũ quod erat neanias iohãnis nomine commutať: inde eductus ⁊ sacrificare suasus cũ templũ introisset triginta sex statuas idolorꝫ vertit. Quapropter multi de militibus in dño crediderũt: qui a sancto leontio episcopo baptizati: ab vltione p̄side in christi confessione decollati sunt. Johãnes ṽo ferro onustus iterum in custodia detineť: vbi existens duodecim mulieres ad se veniētes cũ matre theodosia conuertit ad xp̄m. Quas vt christianas p̄ses cōperuit ip̄as oēs equuleo suspensas ⁊ vnguibus laceratas ac lateribus adustas carceri tradidit vna cũ theodosia matre iohannis: que sanctas illas martyres in carcere refouebat. Ipsasqꝫ omnes leōtius baptizauit. Sequenti ṽo die inde omnes cum theodosia educte: p̄mo lapidibus ora earum contusa sunt: deinde extense ⁊ virgis cese: et post hec manicis ferreis cãdētibus aduste sunt: nouissime decollate sunt. ¶ Post hec autem sanctus iohannes eductus instrumētis ferreis facie concisus ceruice plumbatis p̄cussus. Iterũ carceri mãcipatur: vbi multa miracula fecit ⁊ demonia eiecit: multosqꝫ ad xp̄m conuertit. Interea defuncto vltione a flauiano successore eius gladio necari iubeť. Sed dũ illũ spiculator p̄cutere vellet moriť subito: ⁊ iohannes ad presidē reducitur. A quo iterũ appensus neruis cediť: carbonibꝰ incendiť: plagisqꝫ sale p̄fundiť. Dehinc ãte ip̄m depositũ idolũ sistitur: thusqꝫ in manu eiꝰ imponitur: ⁊ ignis subtermittiť: vt vel thurificaret vel manũ exureret: qui cũ per duas horas manum in igne immobiliter tenuisset. tertio intra carcerē appendiť lapidibus in pedibus alligatis. Sed ab angelo solutus et oĩa eius vulnera solidata sunt. Deinde in caminũ ignis iniectus flamma dispersa ministris adustis: ip̄e illesus permãsit. Nouissime iubēte flauiano gladio in gutture p̄cussus: ⁊ lancea in pectore transfixus martyriũ consumauit. xiiij. kalēdas iunĳ. Sepultusqꝫ est alexandrie circa annũ dñi ducentesimum ⁊ octuagesimũquartũ. Corpus ṽo eius inde constãtinopolim translatum. Inde a iohãne priore mõasterĳ sancti danielis de venetĳs surreptum: ⁊ venetias ad ipsum locum delatum est anno domini millesimo ducentesimo ⁊ decimoquinto nonas iulĳ: vbi ⁊ quiescit miraculis crebris pollens.

¶ De sanctis calocero ⁊ Parthemio martyribus. Cap̄.xvij

CAlocerus et parthemius rome passi sunt sub decio cesare: qui cum essent eunuchi triphonie vxoris decij prior quidem prepositus cubiculi: alter ꝟo primicerius deprehensi ab imperatore ꝙ essent christiani: nolentesq̀ sacrificare idolis ab eodem gladio occisi sunt. Quorū corpora via apia a fidelibus sepulta sunt. xiiij. kalen. iunij.

¶ De sancto celestino papa primo ⁊ confessore. Cap̄.xviij.

CElestin⁹ papa huius nominis primus natione romanus ex patre prisco. Bonifacio papa primo in episcopatu romano successit. seditq̀ ānos. viij. menses. ix. Hic cōstituit vt psalmus Judica me deus ⁊c. diceretur añ introitū misse: ⁊ psalmi dauid ante sacrificiū cū introitu psallerentur cantando ex omnibus antiphonatim: quod antea non fiebat: sed epistola pauli: ⁊ euāgeliū dicebantur. Et ex hoc instituto excepti sunt introit⁹ de psalmis ⁊ gradualia similiter ⁊ offertoria ante sacrificiū. Hic misit sanctum Britium filium ⁊ successorem sancti martini turonensis in britaniā ⁊ conuertit omnes ad fidem. ¶ Huius etiam tempore tertia synodus vniuersalis ephesina ducentorum patrum collecta est ephesi: iussu pape huius celestini et theodosij iunioris. In qua damnatus est nestorius duas personas in xp̄o asserens ⁊ condemnatus anathemate: ⁊ confirmatū est in xp̄o vnā esse personā in duabus naturis. Et vt beata maria theothece: id est mater domini appelletur. Qui etiā sepultus est in cimiterio priscille via apia. Et cessauit episcopat⁹ dies vigintinouē. ¶ Hic predicte ephesine synodi decretum dictauit: ⁊ in vnum volumen clausit: atq̀ ad omnes ecclesias direxit.

¶ De sancto Celestino papa quinto Cap̄.xix.

CElestin⁹ papa huius nominis quīt⁹ alio nomine dict⁹ petrus de murono nicolao pape quarto: qui fuit de ordine minorum in episcopatu romano successit āno domini millesimo ducētesimo ⁊ nonagesimo quarto. Seditq̀ in ap̄lica sede mensibus sex: ⁊ dies quattuor: videlicet a. vij. kal'. iulij vsq̀ ad. iiij. kal'. ianuarij. Cum em̄ sedes ap̄lica per obitū dicti Nicolai quarti: annos duos: ⁊ menses tres vacasset ad suasionē domini latini cardinalis hostiēsis ordinis predicatorum iste in summum pontificem electus est. Qui vocat⁹ petrus de murone ante papatū heremiticam vitam ducebat ⁊ multos bonos discipulos fecit. Fuit autem vir magne abstinentie ⁊ orationis: ac regi karolo deuotus. Qui vbi electus est pontificatum renuebat: sed ad magnam instantiam karoli ⁊ totius regionis recepit papatum. Fuit autem electus Perusij: ⁊ postq̄ creatus est de consilio regis karoli noluit venire ad locum cōmunem vbi electus fuerat: prout ei scripserant cardinales: sȝ mandauit eis vt ad se venirent: ipse autem venit aquilam: quo et cardinales ad eum venerunt ibiq̀ coronatus est. Sed anteq̄ de Perusio cardinales recederent dominus latinus infirmatus perusij decessit. Fueruntq̀ in coronatione ipsius plusq̄ ducenta milia hominum. Ad quem multitudo maxima conueniebat: tū propter pontificalem dignitatem: tum propter sanctitatis famam. Statimq̀ post eius creationē ad petitionē regis sex cardinales fecit: videlicet dominum Landulphum de neapoli: fratrē Thomā de ordine suo: ⁊ archiepiscopum beneuentanum: dominum Guilelmum de pergamo cancellarium regis karoli: dominum Johānē monachum archiepiscopum lugdunensem: dominū Beraldum archiep̄m bituricensem. Hic in gratijs fuit largissimus adeo: ꝙ etiam indiscrete faciebat: vtpote quia inexpertus plerunq̀ decipiebatur: vnde a cardinalib⁹ inductus sub conscientie pretextu incitabatur ad renunciandum. Qui ad petitionem regis karoli neapolim venit. Sed dum rex ipsius renunciationi omnimode obuiaret: hoc non obstante: vir sanctus bona conscientia motus: primo facta constitutione: in quibus casibus papa resignare potest: resignauit papatui in manibus collegij: facto festo dominice natiuitatis: q̄ renunciationem eius successor bonifacius autenticauit: quam habes de renunciatione libro sexto: Cui fidem facit. quod fecit clemens papa primus huius nominis: vt in catalogo pontificum habetur. Post cessionem ꝟo ad electionem processum est neapoli sub rege karolo. Et electus est dominus Benedictus caietanus diaconus cardinalis: postea vocatus bonifacius octauus quod fuit anno domini millesimo ducentesimo ⁊ nonagesimo quarto. Celestinus autem sedit a septimo kalendis iulij vsq̀ ad. iiij. kalē. ianuarij. Et cum post cessionē ad heremū redire vellet: a Bonifacio successore detinetur: ⁊ in quodam castro dicto funiculus in honesta custodia non tamen libera cōcluditur: vbi miraculis clarus postmodū moritur. xiiij. kalen. iunij. Et in quodam sui ordinis monasterio: quod dicit' sancti antonij retro altare sepelitur. Anno domini millesimo trecentesimo secūdo. Et a clemente

papa quinto apud auinioñ. postmodum canonizatur millesimo tricentesimo ⁊ tridecimo miraculis eius in orbe ꝓpalatis.

¶ De sancto Celestino confessore. Cap. xx.

Celestinꝰ confessor ⁊ monachꝰ floruit tēpore theodosij iunioris. Qui de monasterio suo ad parentes in modum libelli scripsit epistolam omnibus deum desiderantibus necessariam: sanctitate conspicuam sermone luculentam. Cuius exhortatione vite ipsius perfectio deprehēdi potest: q₂ vir sanctus nō potuit aliter docere ꝙ vixerit. hec vincētiꝰ in speculo.

¶ De sancto Iuone presbytero. Cap. xxi.

Iuo p̄sbyter ⁊ nouus confessor apud trecheñ. ciuitatē claruit in diebus nostris canonizatꝰ ꝑ clementē papā. vi. Hic ex britānia patre haheloro: matre azora ƀm carnē nobilitate scl'i pollentibꝰ genitꝰ in vico ville martini iuxta trechoreñ. ciuitatē cōstituto ⁊ nutritꝰ ab annis infantibꝰ deuote deo seruire cepit. Qui annoꝝ. xiiij. parisius missus fuit: ibiq₃ in scientijs primitiuis optie fundatꝰ ad studiū aurelianeñ. se trāstulit ꝓ sacre theologie ⁊ canonū sciētijs acquirendis: vbi tā studioꝝ gratia: ꝙ sctitatis a vino ⁊ lautis ferculis: ac delitijs cunctis abstinuit: ⁊ corpus macerans orationibus vacabat pudicitiā ꝑpetuo seruās. Inde ab archidiacono redonense ꝓ iudice curie postulatus gratis acceptans officiū ip̄m cū multa charitate ⁊ solicitudine exercebat: ⁊ nihilominꝰ quottidie ad lectionem theologie intrabat: miserabilibꝰ ꝑsonis oppressis subueniēs: iusticiā summopere fouens: iniq̄s ꝑsequēs: ⁊ discordes ad pacē reducens: opibusq₃ mīe iugiter intendebat. De cuiꝰ fama postꝙ ad ep̄m trechoreñ. ꝑuenit: ip̄m in vniuersalē sue curie iudicē assumpsit. In quo officio postꝙ aliquo tp̄e virtuose se gessit: ad meliorē vitā. s. cōtemplatiuā trāsire cupiēs officio resignauit: ⁊ ecclesie parecialis de iohenech cuius erat rector seruitio se prorsus mācipauit. Pannos delicatos quos prīo iuxta statū suū vestierat oīno dimisit: ⁊ vestes rudes albas ⁊ modici p̄cij induit: indeq₃ habitū acsi religiosum portauit. Cilicio carnē domuit: cūctis ieiunijs ab ecclesia indictis in pane tm̄ ⁊ aqua ieiunauit: ceteris diebus mira corpꝰ abstinētia macerauit. orōni ⁊ contēplationi maiori tp̄is ꝑte vacabat. Aliqñ integra septimana solꝰ in sua camera cōtēplationi intētus ꝑseuerauit: nullo cibo corporeo substētatꝰ: qui tm̄ exiēs nullā in facie debilitatē ostēdit. Missam etiā diebꝰ singulis celebrabat. Cui aliqñ dū corpꝰ dñicū eleuaret: globus igneus sup̱ caput eiꝰ cūctis videntibꝰ ⁊ stupentibꝰ apparuit. ¶ Pauperes in domo ꝓpria charitatiue suscipiēs: eis largiter ministrabat: nec nunꝙ sine pauperibꝰ hospitibꝰ esse volebat. Nā pauperē vnū cū vxore ⁊. iiij. filijs ꝑ nouē mēses in domo retinens eis de victu ⁊ vestitu ꝓuidit. Domū etiā quādā disposuerat iuxta suā cū lectis ⁊ alijs necessarijs ꝓ suscipiēdis egenis: q̄bus ip̄emet inuilibꝰ ministerijs obsequēs sepiꝰ cū eis in mēsa comedebat: multis miraculoꝝ signis effulsit. ¶ Cū aliqñ in domo sua ꝑ eiꝰ varium vnicꝰ panis solūmō reptus esset: ⁊ beatus suo multis veniētibus pauperibꝰ subueniri vellet: vicario murmurāti medietatē panis dedit: aliā inter pauperes diuisit: medietasq₃ prīa diuisa cūctis ad esum satisfecit. Cū aūt in mensa cū vicario p̄dicto sederet mulier alias iussa tres panes maximos ⁊ cādidos viro dei p̄sentauit: ⁊ ab eo inuitata dū recubuisset subito nusꝙ cōparuit. ¶ Alias etiā de vnico solo pane quē habebat: infinitos quasi pauperes ad se veniētes refecit. ¶ Alias quoq₃ pauperi elemosynā petenti cū nil aliud dādū haberet caputiū suū p̄buit: ⁊ discooperto capite trāsiēs post iter medie leuce idē caputiū in capite suo sibi repositū diuinitꝰ inuenit. ¶ Cū maxia fames regionē occupasset: ip̄eq₃ famulis mandasset: vt frumentū qđ habebat in arca repositū pauꝑibus distribuerēt: illiq₃ triticū q̄si totū ex arca furto sublatū inuenissent: sctūs ꝯfessor in orōne se dedit ⁊ redeūtibꝰ famulis arca frumēto repleta inuēta fuit. ¶ Mulier q̄dā lōga infirmitate detēta dū secū discūberet: ⁊ cōedere nō valēs vinū de calice ī quo ip̄e bibebat sumpsisset cōtinuo liberat. ¶ Quēdā etiā virū triēnio a spū maligno vexatū in lectulo suo vna sola nocte ad q̄escēdū secū cōponēs mane a demone ereptū ad ꝓpria remisit. ¶ Cū quidā hoīes ꝓ pōte edificādo trabes plurimas cōgregassent ip̄aq₃ ligna nimis breuia ad opus inuenta fuissent: orōne scti trabes ad loci sufficiētiā ꝓlōgate inuēte sunt. ¶ A domo cuiusdam signo crucis edito sine vlla rerū amissione ignē penitꝰ effugauit. Cū tm̄ domus tota iā incēdio conflagraret. Matrē ⁊ filiū diu dum inter se discordes missam ꝓ eis celebrans ad pacē reduxit. Pro ecclesia dei ⁊ pauperibus cōtra magnates quosq₃ se opponebat: ⁊ in curijs iudicū ꝓ eisdem aduocās intrepidus assistebat: vrbes etiā ⁊ vicos circuiēs verbū dñi solicitus p̄dicabat: ⁊ multos ad penitētiā conuertebat. Qui dum semel ad p̄dicandū accederet: ⁊ pontem quendā trāsire deberet: inuenit eum ab inundante flumine occupatū: sed signo crucis edito aque mox diuidūtur: ⁊ postꝙ sanctus trāsijt subito ad statum pristinum reuertuntur. ¶ Cum pauperē quedā vlcerosum ⁊ despectū ac habitu vilem ad mensem inuitasset: ⁊ ambo in eadem scutella comederent: repente pauper ille pulcher ⁊ splēdidus ⁊ niueis indutꝰ apparuit: ⁊ post morulā ex oculis omnium euanuit. ¶ Alias etiā eidē ad mēsam sedēti auis quedā

candidi et viridis coloris super eum resedit:
que etiam a sancto manu se capi permittēs du-
dū in mēsa quieuit:nec nisi ab eo licentiata re-
cessit. ¶ Die quadam dum in sacristia ecclesie
sue pro defensione thesauri domus dei:quem
quidam ex clericis distrahere volebāt sederet:
columba splendida superuolauit. Cuius fulgo
re tota ecclesia coruscauit. ¶ Hospitatus a quo
dam nobile ⁊ in camera sua ad dormiendum po
situs:media nocte ipse nobilis diuinit⁹ excita-
tus ⁊ monitus vt ad cameram suam iret: illuc
accessit: iuonem abisse vidit. eumq͂ requirens
in cōcaua rupe penitentiam agentem inuenit.
¶ Obitum suū sibi a domino reuelatum et pre
sciuit ⁊ predixit: ⁊ dum infirmus decumberet
nunq͂ abstinentiam consuetam dimisit. Ad ex-
tremaq͂ deueniens sumpto viatico ⁊ sacra vn-
ctione:per totam noctem diei sabbati apertis
oculis ad crucem intentus perstitit: ⁊ in silen-
tio orās in aurora sequētis diei dominice que
fuit infra octauā ascensionis decimonono mē-
sis maij:videlicet decimoquarto kalē. iunij spi
ritū deo feliciter emisit. Cuius corpus in eccle
sia trechorensi sepultū quiescit: ⁊ in miraculis
que per eū xp̄s iugiter operat͛ gloriosus viuit.

¶ De sanctis Eustathio ⁊ socijs
martyribus. Cap̄. xxij.

EUstathius
cum vxore Theo-
pista et filijs Aga-
bito et Theopisto rome sub
Adriano principe passi sunt.
Temporibus enim traiani im
peratoris erat quidam magi-
ster milituꝫ nomine placidus
qui licet gentilis esset: operi-
bus tamen misericordie ⁊ ho
spitalitatis assidu⁹ ⁊ iusticie intentus:oppres-
sis subueniebat. Cui vxor nobilis duos filios
procreauit:quos ipsa mater propria educauit.
Erat autem strenuus ac potens in bello: ⁊ oēs
barbari subiugabantur ab eo. Et quia miseri-
cordie operibus insistebat: ad viam veritatis
meruit illustrari. Quadam die cum venationi
insisteret: cunctis circa gregem ceruorum insi-
stentibus militibus suis:ipse vnum ceteris ma
iorem in siluam vastiorem insecutus est. Et cuꝫ
in quandā rupis altitudinē cōscendisset: ⁊ pla-
cidus vt eū caperet appropinquasset: inter cor
nua eius formā crucis fulgentē vt solē: ⁊ ima-
ginem xp̄i conspexit: territusq͂ de equo ad ter
rā cecidit. Christus ṽo per os cerui sicut olim
per asinam balaam ei locutus est dicens se esse
christum quem ille ignorans colebat. Et cuius
ad eum elemosyne ascenderent: quinq͂ illius
gratia ad aīal illud deueneret. Cui cū placidus
peteret:se reuelari plenius q̇d esset. Christus
ei per os cerui mysteriū mūdane creationis et
humane redemptionis:diuineq͂ incarnatiōis:
passionis ⁊ resurrectionis patefecit addens vt
se baptizari faceret:si ab eo saluari vellet. Mā
dans vt premissa sue cōiugi nūciaret:vt et ipsa
quoq͂ secum crederet: ⁊ die sequēti ad ip̄m lo-
cum reuerti deberet: cui domin⁹ que ei futura
essent plenius panderet. Placidus igitur iam
perfecte credens: ⁊ de fide nostra informatus
domū rediit: ⁊ predicta omnia vxori reserauit.
que nocte precedēte christuꝫ sibi apparuisse di-
cebat: ⁊ sibi prenūciasse ꝙ ipsa cū viro et filijs
ad se accedere deberent. Nocte igitur media
perrexerūt simul placidus ⁊ vxor cum duobus
filijs suis ad presbyterū vrbis iohāne occulte
omni eoruꝫ familia ignorāte: qui eos in christi
nomine baptizauit: ⁊ placidū eustathiū vxoreꝫ
theopistam: duos ṽo filios suos paruulos aga
bidum ⁊ theophistum nominauit. Mane autē
eustathius sub pretextu venatiōis cum paucis
militibus exiuit: ⁊ ipsos quasi ad feras inuesti
gandas circūquaq͂ dispergens solus ad locum
accessit: vbi et formam prime visionis aspexit.
Dn̄s enī eidem apparuit eumq͂ de precepto la
uacro cōmēdauit: multasq͂ ⁊ duras ei tētatiōes
futuras p̄dixit: ⁊ vt patiēter oīa toleraret: ⁊ cō
tra diabolū dimicaret admonuit: addēs ꝙ p tē
tationes durissimas ⁊ varias oporteret eū alte
rum Job mundo demonstrari. Qui in oratione
prostratus ad omnia se paratuꝫ offerebat: vir-
tutē tamen constantie sibi donari a domino sup
plicabat. Sic domin⁹ celos eustathio conspici-
ente conscendit: et ipse domum rediens hec
omnia coniugi nūciauit. ¶ Post paucos igitur
dies egritudine pestifera cūcti serui eius ⁊ an
cille interierunt: vt ne vnus quidem ex mira-
culo remaneret. Deinde post aliquot dies equi
et omnia pecora eius: et diuersi generis ani-
malia mortua sunt. Qui quasi ad pestilentiam
euitandam: discessit de domo sua cum vxore et
filijs. Quidam autem scelestes per noctem in
domum eius irruerunt: et cuncta asportantes:
domum auro et argēto: et rebus omnibus spo-
liarunt. Ipse ṽo cum vxore et filijs nudus au-
fugit. Qui cum ruborem verentes ab vrbe oc-
culte discessissent: vt in egyptum pergerent:
tota eorum possessio per malorum rapinam ad
nihilum redacta est. Imperator autem totusq͂
senatus pro tam strenuo viro multum dole-
bant᷑: de quo nullum indicium habere pote-
rant. Cum ergo iter agerent Eustathius cum
vxore et duobus paruulis appropinquauerunt
mari: ⁊ nauem patroni barbari ascendentes in
ea nauigare ceperunt. Dominus autem nauis
vxorem eustathij speciosam cōcupiuit. Et cum
transfretassent ab eo naulum exegit: quo non
habente vnde solueret: vxorem pro naulo re-
tinuit. Et cum Eustathius contradiceret: ip-
sum in mare iactari mandauit. Sicq͂ sanctus
martyr vxorem reliquit: et accipiens infantes

nauem concitus exiuit ⁊ abijt. ¶ Tuncqꝫ ad flu
uium peruenisset: propter aquarum inundan-
tiam non est ausus cum duobus paruulis per-
transire: sed vnū maiorem in ripa deposuit: et
alteruꝫ minorem transportauit: ⁊ dum pro alio
rediret: ⁊ circa medium fluminis esset ecce leo
maiorē: minorē v̄o lupus inuasit: ⁊ asportauit.
Qui capillos euellens ⁊ deflens: se in fluuium
necare voluit: nisi illū diuina prouidentia custo
disset. Pastores autē leonem viuū puerū aspor
tantē insecuti sunt: quē leo intactum dimittēs
aufugit. Similiter aratores post lupum incla-
mantes alterum infantē incolumen liberarūt.
Utriqꝫ v̄o pastores ⁊ aratores de eodē vico exi
stentes pueros nutrierunt. Eustathius v̄o hec
nesciens: sed pro vxore ⁊ filijs ad modū dolēs
cum lachrymis ad quendā vicum deuenit: ⁊ sibi
mercede per annos .xv. agros illorū hominū cu
stodiuit. Filij v̄o in alio vico nutriti se fratres
esse nesciebant. Dn̄s autem vxorē eustathij in-
tactam conseruauit: quam ille barbarus morte
preuentus incognitam dereliquit. Que apud
matronā viduam degens: viridarium eius cu-
stodiebat. Imperator autem a barbaris mole-
status: placidiqꝫ recordatus talem se hominem
amisisse dolens missis militibus ip̄m per vni-
uersas mundi partes requirebat. Promittens
his qui eum inuenissent diuitias et honores.
Duo autē olim ex militibus placidi ad eius vi-
cū deuenerūt. Quos eustathius recognoscēs:
sed ab eis incognitus eos in hospitium suū du
xit: eisqꝫ benigne ministrauit. Et recordatus
status sui lachrymas cōtinere nō valēs sepius
exiēs fleuit: ⁊ inde lota facie ad eos introiuit:
Quam illi paulatine discernentes: ip̄m tamen
ex cicatrice quam in fronte gestabat quamqꝫ in
bello habuerat recognouerunt. Quē amplexā-
tes: ⁊ vt suum dn̄m honorantes cū ip̄m de vxo
re ⁊ filijs interrogassent ⁊ ipse omnia exposu-
isset: cōcurrentibus omnibus vicinis ⁊ qualis
placidus fuerat audientibus: ꝙ eum iuxta con
dignum non tractauerant veniam postulabant.
Sicqꝫ milites ip̄m honorifice indutum: romā
ad traianū imperatorem deduxerūt. Qui eius
audiens aduentū eidem occurrit: ⁊ ip̄m vidēs
in oscula eius ruit. Tuncqꝫ ei eustathius que ei
cōtigerant enarrasset: ⁊ imperator ip̄m ad offi-
cium pristinum restituisset. Eustathius nume-
ratis suis militibus: cum paucos contra tot ho
stes repperisset: iussit tyrones collegi per vicos
⁊ ciuitates: vn̄ ⁊ terra illa in qua filij eius enu-
triti fuerant cum duos tyrones dare teneretur
filios eustathij iuuenes aptos ad exercitus de
stinarunt. Eustathius v̄o eos elegantes vidēs
⁊ moribus cōpositos: inter cōuiuas suos eos
ascripsit. Profectus igitur ad bellū ex hostibꝰ
triumphauit: ⁊ rediens victor exercitum suum
triduo in loco vbi cōiunx eius morabatur quie
scere fecit. Duo v̄o adolescentes in matris ta-
bernaculo: matre tn̄ incognita hospitati sunt.
Et sedētes circa meridiē ⁊ mutuo confabulan
tes exponebant sibijnuicē q̄ recordabanť: vel q̄
ab eorū nutritoribus audierāt de infantia sua.
Et cū maior minori oīa enarrasset: ⁊ ille ecōtra
q̄ a rusticis audierat retulisset: fratres se mu-
tuo amplexātes ꝙ essent germani recognosce-
bant: qui tn̄ eoꝝ parentes fuissent aliter nescie
bant. Quod cū mater eoꝝ audiuisset: diu apud
se tractauit: an illi filij sui essent. ¶ Altera aūt
die magistrū milituꝫ adijt: ⁊ eum interpollans
omnia aduersa que sibi contigerant enarrauit.
Quod ille audiens eā vxorē suā esse recogno-
uit: ⁊ illa ip̄m virum suuꝫ cōparuit. Sicqꝫ alter
in amplexus alterius irruerūt. Cūqꝫ theopista
virū de filijs quesiuisset: ⁊ ille ipsos a feris de-
uoratos assereret: cūctaqꝫ per ordinē enarrasset:
Et illa ecōtra que a duobus iuuenibꝰ audierat
retulisset: vocati sunt iuuenes illi a magistro
militū: ⁊ qui fuerāt interrogati. Qui dū om̄ia
eoꝝ gesta ꝓut recordabanť vel audierāt rettu-
lissent: cognouerūt parētes ꝙ filij sui eēnt. Et
ruentes in oscula inuicē cōgaudebāt. Om̄esqꝫ
exercitus tā de habita victoria q̄ de inuētione
illoꝝ plurimū letabať. Cū ergo rediret ad vrbē
traianū defunctū repperit: ⁊ adrianū paganis-
simū ⁊ crudelē ei successisse inuenit. Qui taꝫ ꝓ
victoria suscepta q̄ ꝓ inuētione suoꝝ eustathiū
magnifice suscepit: ⁊ magnū cōuiuium prepa-
rauit. Altera v̄o die templū deorū adijt sacrifi-
caturus pro victoria barbaroꝝ. Quo dum eusta
thius intrare nollet: eumqꝫ imꝑator xp̄ianū cū
vxore ac filijs didicisset: eos nudos in harena
statuit: ⁊ eis leonem ferocē dimitti fecit. Qui
demisso capite eos adorās a sanctis humiliter
recessit: ꝓpter quod miraculū multi gentilium
conuertūtur. Tunc imꝑator bouē eneū incēdi
iussit: ⁊ sanctos introcludi mādauit. Qui oran
tes ⁊ se dn̄o cōmēdātes ac pro se in oī periculo
inuocātibus deū orantes: bouē intrauerūt: ⁊ in
pace spiritū domino reddiderūt. Tertia v̄o die
de boue educti sunt sic penitus inusti: vt nec ca
pillos eorū ignis tetigisset: nec pilos corporis
cōsumpsisset. Quorū corꝑa a christianis digno
honore tumulanť: vbi in eoꝝ memoriam orato-
rium fabricatur. Qui passi sunt .xiij. kalendas
iunij: circa annum domini .cxl.

¶ De sctā Babilla v̄gine ⁊ mar. Cap. xxiij.

BAbilla vir-
go ⁊ martyr ex re-
gio genere neptis
galieni imperato-
ris fuit. Cum aūt ad eugeniā
virginē rome existentē multe
sancte virgines cōuenirent:
illa ad eam peruenire non va-
lens: per internūciū ei signifi
cat: qualiter xp̄o seruire cupie-

bat. Ad quam eugenia eunuchos suos prothū ⁊ hiacyntū quasi sub specie ei famulandi destinauit. A quibus sancta virgo latenter edocta ⁊ a sancto cornelio papa baptizata est. Sed ab vna ex ancillis suis: ꝙ esset xp̄iana pompeio ipsius illustrissimo sponso accusatur. Et ab eodem subito superueniēte cum ꝓtho ⁊ hiacynto orans in cubiculo inuenitur. Cū[que] post multas persuasiones ip̄m babilla a se repulisset: misit ad eam multas matronas: que ip̄am ad coniugium iuuenis hortabantur. Quod cū illa oīno renueret: ⁊ matronas oēs licentiasset. Pompeius ip̄ius sponsus galieno imperatori virginē accusauit. Et decretū est ab imperatore vt aut spōsum suū acciperet aut gladio interiret. Conuenta de hoc respondit se xp̄m regē reguꝫ sponsum habere. Et renuens assensum prebere: q[uia] ex imperiali genere erat ⁊ publice audiri non poterat intra domū suam gladio transuerberata est. xiiij. kalē. iunij: ⁊ via salaria sepulta.

¶ De sancto Baudelio martyre. Cap. xxiiij.

Baudelius subdiaconus ⁊ martyr apud nemausuꝫ galliarū vrbē passus est. Hic cum die quadā sup̱ caput sc̄ti euurtij ecclesiaꝫ cōsecrātis vidisset lucē celitꝰ effusam: ⁊ manū dn̄i se benedicentem ad martyrium quasi diuina inspiratione animatus est. Audiens autē gothoꝝ rabiē in gallijs perstrepere nemausum accessit: ⁊ gentiles sacrificantes redarguere cepit. Ab eis igitur detentus diris supplicijs afflictꝰ: fustibꝰ cesus: in equuleo suspensus: ⁊ diutissime tortus: at[que] lateribus flammis adustus cuꝫ in fide xp̄i immobilis inter oīa tormēta ꝑsisteret: nouissime bipēni capite cesus est. de cuiꝰ corpore sanguis emanans in lac conuersus: multos egros inde perfusos sanauit. Hora quo[que] decollationis eius voces angelice psallētes audite fuerūt. Corpꝰ aūt eiꝰ a fidelibꝰ in ip̄a vrbe tumulatū est; ecclesia desuper edificata. De cuius tumulo laurꝰ arbor exorta ⁊ mirabil'r p̱ ecclesie parietē egressa multo tp̱e ibideꝫ permansit. Cuius folijs tacti languidi curabanf: demōes[que] ex obsessis corporibus pellebanf. Qui passus est. xiiij. kal'. iunij.

¶ De sancto Austregisillo episcopo. Cap. xxv.

Austregisillus ep̄us bituriceñ. floruit ī gallijs tp̱e heraclij imperatoris: vt ait sigibertus. Qui inter cetera virtutū miracula: cū molendinarius quidā die dominico vellet mollam emendare: ipsam[que] dum tereret: eius manus ferri manubrio adeo adhesit: ꝙ nullo modo poterat amoueri: cum[que] ad sanctum episcopum confugisset: ip̄m penitentem ⁊ delictuꝫ confitentē confestim vir dn̄i liberauit. Sepultus[que] est biturice. xiij. kalendas iunij: vbi signis admirandis refulget.

¶ De sc̄tō Constātino imperatore. Cap. xxvi.

Constātinꝰ magnꝰ imperator sanctissimꝰ ꝗuis a pluribus latinorū iustus ⁊ sanctus reputetur: a grecis tamen in sanctorum catalogo expressius nominatur. Huius pater constantius imperator q̇ vna cū galerio maximo imperauit: anno. xvi. imperij sui cōstantinū filium suum ex obscuriore helene olim cōcubine matrimonio sibi natū: vt dicetur in legenda helene matris sue. xv. kalen. septembris ad imperium secū tulit: qui imperauit annos. xxx. menses. x. dies. xi. Anno autē eius imperij quarto maxētius maximini filius rome augustus creatꝰ est. Licinius dacia oriūdus constantie sororis constantini vir carmunti in imperatorem creatur. Ita[que] respublica tunc sub nouis quattuor principibus fuit constantino ⁊ maxentio filijs augustorum: licinio autē ⁊ maximino hominibus nouis. Deinde quinto persecutionis anno inter constantinum ⁊ maxētium bellum exortum est. Maxentius sepe multis prelijs fatigatus: vltimo ad pontem molinū interfectus est a cōstantino. Maximinus xp̄iane persecutionis intentor apud tarsum dū contra liciniū bellū disponit interijt. Post que constantinus apud danubiū de barbaris victoriam obtinuit: vt habitū est supra de inuentiōe crucis. v. noñ. maij. Exinde quasi per somnium in xp̄m credidit: quē tamē vnū ex dijs magnis reputauit. Deinde ad vrbē rediens: post aliq̄ð annos lepre plagam incurrit: ⁊ a siluestro papa baptizatus anime corporis[que] salutē ⁊ mūdationem percepit: vt dictū est supra in hystoria siluestri. ij. kalen. ianuarij. Qui primo die baptismi sui hanc legē dedit: vt xp̄s tan[quam] verus deus ab omni vrbe romana coleretur. Secūda: vt siquis xp̄m blasphemasset punireſ. Tertia: vt quicū[que] xp̄iano fecisset iniuriā bonorū suorū parte dimidia priuaretur. Quarta: vt sicut imperator rome sic romanus pontifex caput ab vniuersis ep̄is habeaſ. Quinta: vt quicū[que] ad ecclesiā cōfugerit ab omnibꝰ seruetur immunis. Sexta: vt nullus nisi de licentia sui episcopi ecclesiam cōstruat in aliqua ciuitate. Septima: vt ad edificationē ecclesiarū decime possessionū tribuātur. Octaua: ad sepulchrū beati petri venit: et de suis culpis se lamētabil'r accusauit. ¶ Postmodum arrepto bidente ad fundamentū basilice construendū: terram primus aperuit: ⁊. xij. cophinos ad honorē. xij. apostolorū in suis scapulis foras eiecit. Post[quam] aūt beatā helenā matrem suā ad xp̄m conuertit: vt dictū est supra in eadē legēda siluestri. Constantinus gloriosus

princeps iusto ordine ⁊ ipsa vice conuertit edi
ctū: siquidē statuit extra vllā hominū cedē tem
pla claudi: ⁊ xp̄ianorum ecclesias aperiri: ac de
nouo cōstrui mandauit: xp̄ianisq₃ dedit licen-
tiam insimul congregari. Sic ꝙ post. x. annos
in quibus a persecutoribus ecclesia versabat:
de persecutore xp̄ianus effectus: pacē ecclesie
indulsit: romā ecclesiā mirabilibus ⁊ insignib⁹
priuilegijs dotauit. Et vt alios ad eccl'ias edi
ficādas induceret: ī ꝓprio laterañ. palatio ec-
clesiā ī honore saluatoris mūdi fabricauit. Quā
et siluester papa publice cōsecrauit: vt dicit. v.
id. nouēbris. Deīde vt romanū pōtificē excellē
tius sublimaret: vrbē romā cū terris ⁊ oppidis
ad eam pertinentibus ⁊ omnibus dignitatibus
imperialib⁹ sedi apostolice cessit: ⁊ ip̄e cū prin-
cipibus ⁊ nobilibus romanorū bizantium: que
ciuitas erat bithynie se transtulit: quaz ⁊ ad in
star rome edificis ⁊ magnitudine ampliatā: ex
nomine suo constantinopolim appellauit. Ibi-
q₃ sedem imperialē constituit. Unde ⁊ extunc
regio dicta est romania. i. roma noua: neio enim
grece latine dicit nouo. ¶ Post hec cū licinius
imperator quasi in constātini despectū qui chri
stianus effectus fuerat xp̄ianis nonā persecu
tionē indixisset: constātinus vir ingens princi-
patū totius orbis affectans liciniūq₃ xp̄i fidei
emulatorē detestans: eidē belluz intulit: quem
primū in pānonia deuicit. Deinde apud chiala
oppressit: ac demū crebris bellis deo sibi aduer
sante terra mariq₃ fugientē ad deditionē coe-
git: priuatūq₃ iussit occidi anno īperij sui. xv.
Quis oībus ministris iam nefarie ꝑsecutionis
extinctis. Sicq₃ totius orbis principatū in pa
ce obtinuit: multasq₃ gētes diuersis p̄lijs sub-
iugauit. Innumerabiles in eo animi corpisq₃
ỽtutes claruerūt. Militaris glorie appetitissi-
mus: fortuna ei in bellis ꝓspera fuit: industria
sagacissimus: liberalib⁹ artibus ⁊ ciuilibus de-
ditus: insectator iusti amatoris quē sibi ⁊ libe-
ralitate ⁊ docibilitate quesiuit. In amicis egre
gius nulla occasione p̄termittēs: quo opulētio
res eos clarioresq₃ p̄staret. Multas leges ab-
rogauit: multasq₃ nouas edidit. Sacerdotes ⁊
eccl'ias sup̄ oīa honorauit: eo ꝙ in ip̄is xp̄m se
honorare testaret. ¶ Illud ỽo qđ in hystoria
tripartita legit: eū vsq₃ ad mortē distulisse ba-
ptissimū: ⁊ in nicea ciuitate in arriana fide ba-
ptizatū: mirabiliter abhorret a vero. Quis em̄
nisi mēte captus crediderit tantū virū: sub quo
nicena synodus. cccxviij. patrū cōgregata est:
in qua fides nostra recitata est: et arri⁹ cū suis
cōplicibus dānatus: errori se vellet mācipari
dānato: maxime cū ⁊ arriū sciret sanctoꝝ patrū
⁊ sua auctoritate damnatū: ⁊ apud laodiciā dei
iudicio turpissima morte mulctatū? Sed ⁊ ec-
clesia dei ⁊ oēs antique legende approbāt ip̄m
a beato siluestro baptismū suscepisse: ⁊ ob re-
uerentiā xp̄iane fidei romanā vrbem: et impe-
rialem dignitatē romano pontifici contulisse:
⁊ se ad edificandum constantinopolim transtu
lisse: ibiq₃ imperium cōstituisse: que ip̄m nedū
baptizatum fecisse quis credat? Sed ⁊ siquis
eum rebaptizatū in arriana perfidia dicat: ad-
huc minus credibile iudicatur: vt supra rationi
bus suasum est. Ea autē que mendose de con-
stantino dicta sunt: de constantino eius filio ve
ra esse inueniūtur: vnde propter eximiā quam
habuit ad cultū xp̄i religionez ⁊ reuerentiā ad
clerum: creditur ab aduersarijs confictū esse.
Nam beatus gregorius cum de ip̄o loquitur in
registro eū bone memorie appellat. Et ambro-
sius dicit ip̄m esse magni meriti apud deum: qr
primus imperator viā fidei ⁊ deuotionis prin-
cipibus dereliquit. Isidorus etiā in chronicis
suis hoc reprobans omnino dicit eum feliciter
terminasse: vnde greci eum catalogo sanctoruz
annumerant: vt dictum est: ⁊ festum de ip̄o solē
niter agunt. In alia autē hystoria legit ip̄m ab
eusebio papa baptizatum fuisse: quod similiter
false conscriptū apparet. Cum ⁊ post eusebiuz
melchiadem papaz a prefecto vrbis tarquinio
per martyriū vitam finiuisse constet: quod sub
christiano augusto q̇s facere nullaten⁹ presum-
psisset. Constantinus igitur apud nicomediaz
cum in perfidas bellum moriretur: morbo op-
pressus rempublicā bene dispositam filijs tra-
dens: quieuit in pace. xij. kalen. iunij. Anno im
perij sui. xxxi. etatis ỽo. lxvij. Sepult⁹ in vrbe
regia eius nomini dedicata. ¶ Hic gloriosus
princeps fecit basilicas istas in vrbe roma. Ui-
delicet basilicam domini saluatoris in proprio
laterañ. palatio vt dictū est. Basilicā cōstantia-
nam: vbi baptizatus est: vbi ⁊ fontē prophyreti
co lapide constituit ex argento mirabiliter or-
natum: quā in honore iohānis baptiste ecclesie
lateraneñ. appendiciā esse voluit. Basilicā bea
ti petri apostoli in tēplo apollinis: cuius locu-
lum auro ⁊ argento insigniter contexit. Basili-
cā beati pauli apostoli extra muros in via osti-
eñ. cuius etiam loculum exornauit. Basilicam
in palatio syriano que cognominat sancta hie-
rusalem in honore venerande crucis: vbi et de
ligno crucis dominice locauit. Basilicam san-
cte agnetis ex rogatu constantie filie sue extra
muros via numentana. Basilicam beati lauren
tij martyris extra muros via tyburtina in agro
verano: vbi sepultus est. Basilicam. xij. aposto-
lorum intra vrbē. Basilicā beatorū marcellini
⁊ petri: vbi corpus beate matris eius quiescit.
Basilicā apostolorū petri ⁊ pauli ⁊ iohānis ba
ptiste in ciuitate ostieñ. iuxta portū vrbis. Basi
licā scti iohannis baptiste in ciuitate albaneñ.
Basilicā apostolorū in vrbe capua quā constā-
tianā noīauit: ⁊ alias plures: quas omnes sa-
cris vasis ⁊ vestibus ⁊ alijs ad diuinum cultum
pertinentibus infiniti precij predotauit.

¶ De sancto Hospitio confessore. Cap. xxviij.

HOspitius confessor vir domini apud nucerīā īclusus ferro ad carnez accinctus cōi tēpore modico pane et dactilis vescebatur: in q̄dragesima ꝟo solis radicibus herbarū vtebat᷑: vt de eo scripsit paulus longobardoꝝ hystoriographus lib. iij. Hic spū p̄phetico dotatus aduentum lōgobardoꝝ longe ante predixit. Quos cū adesse cognosceret: oēs fratres suos emittēs solus remāsit: lōgobardi ꝟo ferocissimi ad locum venientes. ⁊ vt intrarent aditū querētes: sed minime inuenire valentes ascēso tecto descenderēt ad virū dei. Quem vt ferro vinctū reperiūt: existimauerūt eum esse reum aliquē ibidē ex culpa reclusum. Sed cum ipm vnus eorum gladio ferire vellet brachium sibi arefactum est. Qui mox vt veniā petijt sctūs eū illico sanauit: ⁊ ɔuersum ad xp̄z monachū fecit. Qui etiā verbū dn̄i lōgobardis predicans plures ex eisdez domino acquisiuit. Quieuit in pace. xij. kalen. iunij.

¶ De sanctis Timotheo ⁊ polio et eutychius martyribus. Cap. xxviij.

TImotheus: polius: ⁊ eutychi⁹ martyres apud mauritaniam cesarien̄. passi sunt. Qui i p̄fata regione verbū dn̄i vndiq̄ disseminātes glorioso martyrio pariter coronari meruerūt. xij. kalen. iunij: vt ait Ado in martylogio a hieronymo sumpto.

¶ De sctā Julia ꝟgine ⁊ martyre. Cap. xxix.

IUlia virgo ⁊ martyr ex ciuitate carthaginen̄. cū dicta vrbs capta ⁊ subuersa fuisset: captiua ducta fuit: que sortita cum alijs cōcaptiuis deuenit in seruitutem cuiusdā eusebij gentilis nobilis palestini: cui diligentissime famulabat᷑ spacio quo poterat ieiunijs ⁊ orationib⁹ vacās. Cūq̄ dn̄s eius q̄uis xp̄ianā ob eius gratum seruitiū diligebat. Cum aūt ad gallias cum mercibus tenderet ⁊ in capite corsice cum naui applicuisset: ancillamq̄ secū deduxisset: cōtigit in ipso loco gentiles dijs suis solēnia celebrare. Et dū tam naute q̄ nauigantes cum incolis insule ad sacrificia deorum accederent: sola iulia remansit in naui. Comperto q̄ christiana esset felix quidam tribunus petijt ab eusebio ancillaz eius p quattuor ex suis commutari: ad hoc solū vt eaz sacrificare compelleret. Quod cum ille p̄pter eius gratum seruitium om̄imode recusaret: inito cōuiuio naute ex industria eusebiuz inebriarunt. Quo dormitante iuliam rapiunt: ⁊ sacrificare nolentez alapis cedunt: crinibus torquēt: ⁊ dudum flagellant: tandem crucifixū confitētem cruci configunt: vbi post morulam spiritu z emisit. xi. kalen. iunij. Monachi autem quidaz qui in insula marmarica que vulgo gorgona dicitur habitabant diuina reuelatione moniti nauem ascendentes corsicam deuenerunt: et corpus martyris christi tollentes, celerrime redierunt: ⁊ in eorum insula sepelierunt: quod tamē processu temporis aica regina vxor desiderij lōgobardorum regis inde brixiam transtulit: ⁊ in monasterio eius nomini fabricato honorifice collocauit.

¶ De sanctis Casto et Emilio martyribus. Cap. xxx.

CAstus et Emilius martyres in aphrica passi sūt. Qui vt scribit beatus Cyprianus libro de lapsis propter verbi fidei confessionez per ignē cōflagrati passionis martyriū consumauerunt. xi. kalen. iunij.

¶ De sancto Desiderio epo ⁊ socijs martyribus. Cap. xxxi.

DEsideri⁹ episcopus lingonen̄. temporibus honorij ⁊ theodosij imperatorū martyrium passus est. Nam dum vandali lingonen̄. ciuitatem dudū obsessam debellarentur. Sanctus episcopus murum ascendēs pro suo grege clementiam postulabat. Uandali ꝟo vrbem intrantes: ⁊ multitudinem ciuiū christum confitentium trucidantes: episcopū in ecclesia pro populo orantem reperiētes ceperūt: et suo duci nomine cresco presentauerūt. Qui cum se libentissime morti obtulisset: dum illi residuo populi parcere vellent: eductus ex vrbe decollatur: nulla propter hoc erga gregem misericordia peccatis exigentibus exhibita. Cum autē spiculator episcopi portam vrbis intrare vellet: capite illiso mox exspirauit. Statimq̄ saxis irruentibus ianua adeo obstruitur: vt nulli deinceps per ipsam aditus patere posset in testimonium martyris christi nulli licere ostendens vt per ianuam illam intraret paganus: vnde sanctus episcopus extuerat decollandus. Dum etiam ipse gladiator christi martyrem percussisset in libro diuino ibidem aperto sanguinis nonnulle gutte stillantes plura folia perforarunt litteris om̄o illesis: qui vsq̄ hodie in testimonium conseruatur miraculi. Sed paulo post Crascus in ciuitate arelatensi a suis captus et hostibus traditus crudeli nece peremptus est.

Sanctus vero desiderius sepultus est lingonis miraculis clarens. Inter q̄ si quis intra ecclesie sue septa falso iurare scienter nititur: celesti mox vltione punitur. Passus est autem decimo kalendas iunij.

¶ De sancto Desiderio alio episcopo et martyre. Cap. xxxij.

DEsiderius episcop⁹ lugduñ. cuius vita celebris mirabilibus fulsit: passus est in eodez territorio lugduneñ. villa p̄stinia no: cuius corpus modo sepultum veneratur in ecclesia vienneñ: festūq; eius ibidem. x. kalen. iunij. recolitur.

¶ De sancto Theopompo episcopo et martyre. Cap. xxxiij.

THepompus ep̄us nicomedieñ. in eadem ciuitate passus est cū q̄dam senesio sub diocletiano augusto: q̄ p̄mo anno īperij sui illuc accedēs iussit fieri statuas ex auro apollinis et artemis: et eas in tēplo p̄ductas a cūctis adorari. Cūq; theopompus ep̄s ad phanū eductus simulacra adorare noluisset: missus est in clibanū ignis: in quo die et nocte illesus p̄mansit. Nocte vero inde exiēs luce celesti p̄uia ad palatiū diocletiani deuenit: oībusq; ianuis reseratis diuinit⁹ vsq; ad lectū suū accessit: seq; viuētē p̄testās ad clibanū redijt. In cui⁹ medio mane psallēs et oīno inustus reptus est. Qd̄ dū impator magie ipsi⁹ ascriberet vt expiref canē in furnū mitti fecit: q̄ subito incensus est. Post hec theopōpus dieb⁹. xxij. in carcere sine vllo cibo detinef: sed a dn̄o cōfortat⁹ vultu hilari inde p̄ducif. Tūc iussu ipatoris ocul⁹ sibi dexter effodif: sed ip̄o ad carcerē redeūte sibi a dn̄o restituif. Qd̄ dū diocletian⁹ iterū artib⁹ magicis deputaret: accersito ad se quodā egyptio maximo mago theona noīe induxit euz ad ep̄m suis p̄stigijs occidendū: voluit tn̄ p̄mo artē ei⁹ videre. Qui taurū ferocissimū ad se ductū dū ī aure ipsius aliq̄ vba dixisset: subito in duas partes discerpsit: q̄ in lance pōderate equalr̄ pensauerūt. Tūc magus theopōpo obtulit spirulas farinulas artis magice: et venenū in calice demonijs plenū. Et cū ille hec omnia sine lesione gustasset: magus cōuertif: et cū eo carceri tradit⁹ ab eodē baptizatur. Nomēq; sibi senesi⁹ iponif: inde sanct⁹ eductus et in terrā supin⁹ extensus atq; ad stipites ligat⁹ lapis magn⁹ vix ab octo viris portatus: vētri eius supponif: sed eleuatus lapis a seipso vltra. xv. cubitos diuinit⁹ p̄siliuit. Dehinc in eminēti suspēsus pedibus: capite deorsum saxoq; ingēti ad eius ceruicē alligato: fune q̄z quo tenebaf preciso: vt raptim tractus ad terrā dirūperef: sine vlla lesione in pedibus sterit. Nouissime aūt decollatus est. Senesius vero in defesso terre positus: humoq; opt⁹ equis supinductis vt calcibus terrā premerēt: migrauit ad xp̄m. Quoz corpora nicomedie in eodē tumulo sepulta sunt. x. kalen. iunij.

¶ De sancto Manaem discipulo. Cap. xxxiiij.

MAnaem discipulus herodis tetrarche collactane⁹ fuit. De quo scribif Act. xiij. c. Hic fidei catholice doctor et p̄pheta sub gr̄a noui testamenti apud antiochiā in xp̄o q̄euit. ix. kal. iunij: vt dicit Hiero. in martylogio sctōrū.

¶ De sancta Johāna vxore chuze discipula. Cap. xxxv.

JOhanna discipula de qua cōmemoraf Luc. vlt. ca. que cū trib⁹ marijs circa sepulturaz dn̄i legitur fuisse solicita. Hec fuit vxor chuze p̄curatoris herodis antipe: q̄ fuit tetrarcha galilee: et hec post ascēsionē dn̄i cū discipulis fuit: eisq; sedule ministrauit: et apud hierosolymā in pace q̄euit. ix. kalen. iunij: vt dicit Hiero. vbi supra.

¶ De sctō Seruulo martyre. Cap. xxxvi.

SEruul⁹ martyr passus est tēporibus numeriani imperatoris in ciuitate tergestina sub iunilio p̄side. Qui nobilibus eiusdē vrbis parētibus et christianis ortus: patre videlz Eulogio: matre clementia: ab annis puerilibus in fide doctus deo seruiēs ecclesias frequētabat et in oīone persistebat. Et cum annoz esset. xij. exiens ciuitatem in spelunca anno vno et mensibus. ix. latuit hereriticā vitā ducēs. Deinde celesti voce admonitus vt parētes reuiseret: qui eū vbiq; p̄quirebant: ad ciuitatē deuenit: medioq; itinere mire magnitudinis serpentē inuenit. Quem primo quidem videns expauit: postea aūt confisus in christo signū crucis edidit: et exufflauit in serpentem. Statimq; coluber per mediū crepuit: veniensq; ad parētes letāter susceptus eis cūcta q̄ sibi cōtigerāt enarrauit. Post dies modicos eulogius mortuus est: et seruulus cū matre vidua morabaf: et miraculis coruscabat. ¶ Filius cuiusdam ciuis a demonio vexabatur clamante demone per os pueri: q̄ si puer ad seruulum duceretur: statim immūdus ab eo spiritus eijceref. Quem cum dudu; requisissent: parentes puerū ad seruulū deduxerūt: et que demon dixerat narrauerūt. Statimq; spiritus puerū elidens cepit dentib⁹ frendere: et spumās ip̄m diutius agitare. Seruulus vero inuocato nomie trinitatis immūdum cōfestim spiritū ab eo eiecit: et ip̄m cum parētibus ad christuz conuertit.

¶ Uidua quedam famosa nomine fulgentia filium habens grauiter febricitātem veniens ad sanctū iuuenē pro salute filij supplicabat. Qui domū eius ingressus oratione premissa egrotātis manū tenuit: moxq; ipm liberatum a febre de lecto produxit: ⁊ vna cuz matre ad baptismi gratiā perduxit. ¶ Quidā domū cōstruens ex alto ceciderat: qui semiuiuus iacebat. Quez in lectulo leuatū seruulo obtulerūt: qui pro eo ad christum orauit: ⁊ apprehensa eius dextra ipm illico incolumen eleuauit. Sed quacūq; detenti valitudine ad eum concurrentes sanitatē cōsequebatur: multiq; gentilium conuertebātur. ¶ Deniq; tentus a iunilio preside vt idolis immolaret: cum sacrificare contempsisset: primo neruis ceditur: dehinc in equuleo suspenditur ⁊ torquetur: eiusq; latera vnguibus laniantur. Et post hec depositus oleo feruenti perfunditur: sed in his omnibus constātior reddit. Et cum preses putaret ꝙ magicis artibus supplicia superaret: lotio fetenti ipm lauari iussit: vt sic more gentili maleficia expellerent. Sed virtus diuina fetorem in balsami fragrantiā in naribus omnium cōmutauit. Et cuz populus ipm innocentē clamaret: preses timore multitudinis ipsum extra vrbem eductū gladio iugulari fecit. Cuius corpus mater cum omnibus per eum conuersis in eadem ciuitate omni leticia sepeliuit. ix. kalendas iunij.

¶ De sanctis Donatiano ⁊ Rogatiano martyribus. Cap. xxxvij

[D]Onatianꝰ ⁊ rogatianus fratres in gallijs ciuitate nānetis temporibus diocletiani et maximiani passi sunt. Qui cum in dicta ciuitate residerent: et precepta imperatoris christianos ad immolandum compellentia audiuissent. Donatianus iam senex germanum corde fidelem baptizari cupiebat: anteq̄ persecutor de quo intellexerant: ad vrbem attingeret: sed tamen cum propter sacerdotis absentiam baptismum habere nō posset: ambo fratres ad dominū orauerūt: vt martyriū rogatiano pro baptismo succederet: quod ⁊ factuz est. Nam ambo comprehensi ⁊ in catasta extensi ac laniati: deinde lancea militari perfossi: nouissime capite cesi sunt nono kalen. iunij.

¶ De sanctis Anolino ⁊ socijs martyribus. Cap. xxxviij.

[A]Nolinꝰ custos carcerum erat sub prefecto vrbis almachio tempore maximiani. Cuz autem almachius vrbanum papā detentum in carcere custodiendum anolino tradidisset: ⁊ sermones sancti pape anolinus cū tribꝰ tribunis audiuisset cōuersi sunt ad xp̄z: ⁊ ab vrbano pōtifice ī carcere baptizari. Quod prefectus comperiens anolinū teneri fecit: et sacrificare nolentem confestim iussit capitalem subire sententiam. Tribunos ꝓ xp̄m confitentes: primo quidem grauiter laniatos ad sacrificia duci mandauit. Sed audiēs eos in idolū cōspuisse: ipos eodē loco decollari precepit. Qui passi sunt. ix. kalen. iunij. sepulti iuxta sanctos tyburtyū ⁊ valerianū.

¶ De sancto Urbano papa ⁊ mar. Cap. xxxix.

[U]Rbanus papa ⁊ martyr huius nominis primus natione romanus ex patre pontiano de regione via latina: calixto pape prio in episcopatu romano successit: seditq; annos. viij. menses. ij. dies. xij. Hic genere nobilis ab infantia xp̄ianus virtute abstinentie ⁊ castitatis ornatus: dignitatis officiū virtutū studijs adornauit. Multoties pro fide ex vrbe ꝓscribitur: sed a fidelibꝰ clam reuocat. Huius tpe incepit ecclesia rome p̄dia possidere: de q̄bꝰ sctūs pōtifex clericis ⁊ notarijs q̄ gesta martyrū ꝯscribebāt sūptꝰ ministrabat. Ante eñi ecclesiā ad instar apostoloꝝ in cōiviuebat: ꝗ pecunias tm̄ recipiens ꝓ egenis. Hic multos xp̄ianos ad fidem conuertit. Ualerianum sponsum sancte cecilie ⁊ fratrem eius tyburtium nedum baptizauit: sed ad martyrij palmā exhortando perduxit. Postq̄ aūt beata cecilia sancto pape vrbano domum suam tradidit dedicandam: ⁊ ipsa in eandē vitam martyrio finiuit. Urbanus predicationi ⁊ baptizationi insistens fidelium ab almachio prefecto vrbis capitur: ⁊ in carcere detinetur: deinde sibi oblatus cum prefectus eidem christianitatem opponeret: ⁊ thesauros cecilie requisisset. Respōdit vrbanus: ꝙ plus monebatur almachius concupiscētia thesaurorū: q̄ cultura deorū. Et cum ipsum prefectus superare non posset: anolino tribuno in custodia tradidit: vbi existens anolinū cum alijs tribus tribunis cōuertit: vt supra ꝓxime dictum est: quibus per martyriū assumptis Urbanꝰ ad simulacra ducit: ⁊ thura imponere perurgetur. Sed orante sancto idolum cecidit ⁊. xxij. sacerdotes ignem ministrantes occidit: quem in ipso loco prefectus decollari iussit: cuius corpus marmenia vxor carpasij nuꝑ conuersa cum filia lucina sepeliuit cum cecilia tyburtio valeriano ⁊ maximo in eodē sepulchro: qui passus est. viij. kalē. iunij circa annum domini. ccxx. Hic constituit: vt omnia vasa ecclesiastica ad sacrū ministeriū pertinētia aurea: vel argētea fierēt: vel si pauꝑ esset ecclesia stannea non aūt vitrea ꝓpter fragilitatē: nec lignea ꝓpter porositatē: nec cuprea ꝓpter nauseam ⁊ abominationem. Hic etiam fecit ordina-

tiones.iiij. per mēsem decembris: presbyteros
xij.episcopos per diuersa loca numero. xv.et
cessauit episcopatus dies.xix.

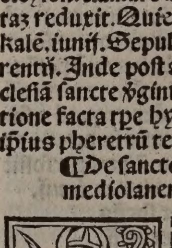
¶De sancto Niceto martyre. Cap̄.xl.

NIcetus martyr: qđ
interpretatur victor: gothorū gen
te ortūdus: sed ab eorū prorsus vi
tijs alienus ab annis puerilibus
per sanctum theophilum gothorū ep̄m: qui et
primo concilio nice celebrato interfuerat in fi
de doctus ⁊ baptizatus est. Cum autē inter go
thos discordia orta eēt: ⁊ due ex eis partes fie
rent: quarū vni fritirgenes alteri vo athanari
cus p̄fuit ⁊ ip̄e partes adinuicē decertassent:
fritirgenes ab athanarico vict⁹ est. Qui se tūc
contulit ad presidiū romanorū: ⁊ ab imperato
re valentiano ad xp̄ianitatem suscipiendā cum
suis inductus: sumpta romana militia q̄ erat in
thracia: cruceq̄ʒ Xp̄i preuia aduersarios expu
gnauit. Quapropter athanaric⁹ cū suis fidē su
scepit. Et succedēte predicto theophilo ep̄o vr
philo qui ⁊ ip̄e cōstantinopoli scđo fuerat cōci
lio celebrato: oēs gothi partis illius ab codē vr
philo in fide docti ⁊ baptizati sunt. Qui etiam
ep̄s sacre scripture libros de latino transtulit
in linguā gothorū: vt populū ad fidei rudimē
ta perduceret. Nicetus aūt qui xp̄iane parti ad
herebat xp̄m viriliter predicabat. Qui ab ad
uersarijs athanarici gothis: qui iuxta danubiū
habitabant: detentus ⁊ ad fidem xp̄i denegan
dam compulsus est. Quod cum facere recusa
ret: in ignem copiosum mittitur: ⁊ sic spiritum
deo reddens martyr dignus efficitur. ¶Cum
autem quidā nomine marianus de ciuitate ma
seupstia olim sancto martyri amicitia speciali
coniunctus corpus eius requireret: ⁊ furorem
gothorū gētilium formidaret: nocte consurgēs
ad corpus perquirendū accessit: verum cū locū
ignoraret: stella sibi apparēte: ⁊ vt olim magis
viam ostendente ad locum perducitur: qua su
pra corpus martyris quiescente sacre sibi reli
quie reuelantur: ⁊ ab eodem colecte in domum
suam honorifice collocantur: multaq̄ʒ sanitatū
miracula earū virtute demonstrātur. Processu
vo temporis a fidelibus ecclesia in ciuitate cō
struitur ⁊ corpus martyris illuc transfertur: so
lo manus pollice ad eius solatium mariano di
misso. De corpore vo sacro nihil amplius vllo
tempore potuit amoueri. Nam dum auxentius
episcopus maseupstie ecclesiā fabricasset: ⁊ de
reliquijs sanctoꝝ tharaci probi ⁊ andronici de
auarzana vrbe vicina partē pro consecratione
ecclesie obtinuisset: promissione facta q̄ de reli
quijs niceti martyris partē in recōpensatione
referret: apertoq̄ʒ sepulchro manū ad auferen
dum ex mēbris aliquid posuisset cōfestim ma
nus eius arida ⁊ contracta facta est: nec prius
restituta donec ep̄us de temeritate penitens:
manum vt posuit pro consequenda sanitate ad
corpus reduxit. Post tēporis decursuʒ corpus
ipsum venetias translatum quiescere dicitur
in ecclesia sancti nicolai. Passus est autem san
ctus martyr. viij. kalendas iunij.

¶De sancto zenobio episcopo et
confessore. Cap̄.xli.

ZEnobius episcopus
ciuis florentine vrbis nobilissimus
a puerilibus annis diuinitus litte
ris imbutus: sanctitate cōspicuus:
post minores gradus ad episcopatū eiusdē ci
uitatis electus est. In quo multo tēpore presi
dens gregem dominicū verbo ⁊ exēplo solicite
pauit: ⁊ multorū signorū gloria splendit. ¶In
ter que dum quidam ecclesie sue predia occu
passet: nec sepius admoniti ea reddere vellent
subita morte pereuntes exemplo suo alios ne
dum ad restitutionē: sed ampliorem dotationē
florētine ecclesie prouocarūt. ¶Matrone que
dam apostolorū limina visitans vnicū suum par
uulum secum deducens eum febricitātē zeno
bio ep̄o cōmendauit: ⁊ romā perrexit: quē ipse
materno more diligenter fouit. Cumq̄ʒ die qua
dam necessitate ecclesiam adisset: et mater ip̄o
instanti rediens filium eadē hora expirasse rep
perisset: corpus eius in vlnis accepit: ⁊ cum la
chrymis ante pedes viri dei proiecit: quem ille
sua oratione cōtinuo suscitauit. In cuius testi
monium locus in quo genua fixit geniculus vo
catur: qui si aliquando a quaq̄ʒ bestia immun
dicia polluitur mox diuina vltione bestia illa
punitur. ¶Alia vice egressus de ciuitate iuue
nem qui a tumulū portabat inuenit: pro quo de
posito pheretro exequias celebrauit. Rogat⁹
quoq̄ʒ ab astātib⁹ pro eius suscitatione ip̄o quo
q̄ʒ ex humilitate diuti⁹ recusante tandē acquie
scens pro ip̄o dudū orauit: ⁊ populū oēm Kyri
eleyson. clamare admonuit: sicq̄ʒ iuuenē ad vi
taʒ reduxit. Quieuit in pace matur⁹ etate. viij.
kalē. iunij. Sepultusq̄ʒ est in ecclesia sancti lau
rentij. Inde post aliquot annos trāslatus in ec
clesiā sancte vginis reparate. In cuius trāsla
tione facta tp̄e hyemali arbor quedā quā casu
ip̄ius pheretrū tetigit: subito flores produxit.

¶De sancto Dionysio episcopo
mediolanensis. Cap̄.xlij.

DIonysius
ep̄s mediolaneñ.
tp̄e constantij filij
cōstantini claruit. Qui ab eo
aliquādo circūuent⁹ arriane
heresi subscripsit. Et postmo
dū cōpunctus ab eusebio ver
celleñ. ep̄o cuius erat in ba
ptismate filius veniā petijt.

Cui ille penitentiã indixit: propter quod a cõstantio ad cappadociam in exilio delegat⁹ ibidem pro christi fide ⁊ catholice veritatis assertione vitam finiuit. viij. kalen. iunij. Cuius reliquias sanct⁹ basilius cesaree cappadocie episcopus: postmodũ ambrosio mediolañ. episcopo transmisit: quas ille deuote suscipiẽs honorifice ibidem recondidit.

¶De sancto Mutio abbate. Cap. xliij.

Mutius abbas vt retulit compres hieronymo ĩ vitis patrum. Primo gentilis fuit ⁊ latronum princeps ac sepulchrorũ violator. Qui cum nocte quadaz ad domum deo dicate virginis deuenisset expoliãdi gratia: subito soporatus videt in somnis quedam regali habitu indutum eum a flagitijs desistere monẽtem: alioquin mortez turpissimã comminãtem: viderꝗ monachorum militiam: et eorum ducem: qui nomine mutij ꝙ iussa adimpleret illi regi promittebat. Euigilãs ergo subitoꝗ conuersus ad ecclesiam confugiẽs baptismum suscepit: et ad heremum transiens in sanctitate nimia solitariã vitaz duxit: multosꝗ discipulos habuit. Semel tñ in hebdomada .i. dominica die panez sibi missum diuinitus comedebat: nullumꝗ alium decetero cibum sumebat. Adolescens quidam ad eum accedens ab eo monachus efficitur: ⁊ dum ab eo monachali habitu vestitur: cepit iuuenis dicere ꝙ optaret se ab eodem patre mortuuz vestiendũ: ꝙ se mutius facturum promisit. Cum aũt post aliqt annos iuuenis decessisset: ⁊ eum abbas induisset interrogatus ab eo an ipsum sufficiẽter induerat. Respondit defunctus ꝙ sic: et ꝙ promissa optime impleuerat. Iteruz cum quẽdam in extremis cõstitutũ visitare curaret: ⁊ multa sibi ⁊ comitibus via superesset: solꝗ iam ad occasum festinaret: precepit soli vt se modicuz expectaret: quod et sol fecit: nec occubuit: donec muti⁹ cum socijs ad locum peruenit: vbi monachum iam defunctum inueniẽs: eumꝗ vocans interrogauit quid preoptaret an ad vitã presentem redire an somno suo quiescere. Qui respõdens ꝙ magis cupet dissolui ⁊ esse cũ christo iussus a sancto in pace obdormiuit. ¶Alteri quoꝗ in extremis laboranti: qui conscientia premente mortis exitũ expauebat. Rogatus ab illo tres annos sibi ad penitentiam concessos a domino impetrauit. Quem ad heremuz deducens post trienniũ ad domũ suam quasi angeluz reduxit. Nocteꝗ superueniẽte ille quasi dormitãs expirauit: quem abbas mutius sepeliuit. Hic etiaz frequenter ad loca remotissima in momẽto diuinitus ꝓ voto euectus est. quieuit aũt in xp̃o viij. kalen. iunij.

¶De sancto Mutio confessore monacho. Cap. xliiij.

Mutius alius monachus: vt dicit Heraclides cũ secularis vir esset: mundo abrenunciare desiderans cum filio paruulo octo annorũ ad monasterium accessit: ⁊ tãdiu cuz infante pre foribus excubauit: donec instãtia improbitatis contra consuetudinẽ cenobiorum cum filio susciperet. Intrãsꝗ monasterium a filio seiũctus est: vt iam non se patrem esse meminerit. Quod vt plenius ꝓbaret: de industria negligebatur paruulus squalidis indutus: colaphis etiã sine causa sepissime cesus: ita vt nũꝗ videret filium nisi lachrymarũ vestigijs genis profusum. Pro amore christi nihilomin⁹ ⁊ obedientie virtute rigida: hec omnia patientissime tolerabat. Cum die quadã abbas flere vidisset infantẽ: iussit patri vt filium iactaret in flumẽ qui nõ adeo cito mandauit: ꝙ celeriter mutius iussa compleuit. Sed ꝓcurati fratres de industria paruuluz de flumine rapuerunt. Tunc abbati a domino reuelatum est: sanctum mutium hac obediẽtia abrahe patriarche meritũ acquisisse. Hec heraclides.

¶De festo corporis iesu xp̃i. Cap. xlv.

Festiuitas corporis iesu christi ab vrbano papa quarto nuper instituta est: videlicz anno domini M. cclxiij. anno pontificatus eius primo. Cuius institutionis causa motiua fuit miraculum quod tunc tẽporis apud vulsinũ castrum apparuit. Cũ enim quidam presbyter de veritate sacramenti aliquid hesitaret: ⁊ sacrã hostiam confregisset: subito sanguis viuus ex hostia manare cepit: ⁊ corporale adeo cruore tinxit: ꝙ nulla vnꝗ lotione deleri potuit: sed in testimoniũ miracli vsꝗ in presens in corporale sanguis ꝑmanet: et viterbij: vbi tunc erat curia pro reliquijs reseruatur. Hoc igit miraculo principaliter inductus romanus pontifex vrbanus quartus. Huius sacramenti deuotione affectus pie statuit prefate institutionis memoriã prima qnta feria post octauas penthecostes a cũctis fidelibus celebrari: vt qui per totũ anni circulũ eo vtimur ad salutẽ: eius institutionẽ illo tẽpore specialiter recolamus: quo spũssanctus discipulorũ corda edocuit ad plene cognoscẽda hui⁹ mysteria sacramẽti. Nã ⁊ in eodez tẽpore cepit hoc sacramentũ a fidelib⁹ frequẽtari. Legit eñ in actibus apostolorũ ꝙ erãt perseuerãtes in doctrina aplorum ⁊ cõmunicatione fractionis panis et orationibus statim post sanctispirit⁹ missionem. ¶Cũ autem hoc gloriosum sacramẽtum

sit quoddā singulare donarium nobis a christo
donatum: ⁊ quattuor sunt que donū quodlibet
extollūt: vbi videlicet concurrūt. In dante libe
ralitas: in dono ꝑciositas: in modo ꝯgruitas: in
sumēte ꝓo necessitas ⁊ vtilitas. ¶ Idcirco cir-
ca corporis christi sacramentū quattuor occur
rūt considerāda: videlicet in domino largiente
liberalitas generosa. In dono excellēte precio
sitas valorosa. In modo congruēte opportuni-
tas speciosa. Et in homine sumēte vtilitas fru
ctuosa. ¶ Circa primū sciendū: ꝙ christi libera
litas in hoc sacramēto apparet ex eo ꝙ ibi sum
me relucet diuina omnipotētia: sapiētia: et be-
niuolētia. Cum em̄ homo in aliquo opere totū
suum posse ⁊ scire ⁊ velle nihil amplius potest.
In hoc autē dono apparēt summe. Primo dei
omnipotētia: que in sacramēto eodem mirabi-
lia tot operatur. In tribus em̄ operibus maxi-
me apparet omnipotētia dei: scilꝫ in creatione:
incarnatione: ⁊ cōsecratione. Opus aūt incar-
nationis preponit͛ operi creationis. Unde Au-
gustinus. Homo deus de virgine natus poten-
tius opus est ꝙ̄ mūdus de nihilo creat⁹. Opus
autē consecrationis adhuc apparet mirabilib⁹
ꝙ̄ ipsa incaruatio triplici ratione. Primo quia
in incarnatione creator factus est creatura. Nā
verbum manens quod erat assumpsit hominem
quod non erat. Hic autē creatura fit creator: pa
nis nāq; substātia que est creatura inanimata:
efficit͛ caro christi que est caro dei: ⁊ sic substā-
tia pāis fit substātia vnita substātie dei. ¶ Se
cūdo quia opus incarnationis factū est ab ipa
trinitate immediate nulla creatura cooperāte.
Hic autē licet transmutatio fiat a deo: tamē me-
diante ⁊ cooperāte hoīe sacerdote ⁊ aliquādo
peccatore. ¶ Tertio qꝛ incarnatio semel facta
est nunꝙ̄ iteranda: consecratio autē corpis xp̄i
quotidie ⁊ multoties iteratur. ¶ Secūdo ap-
paret hic maxime dei sapiētia: que ipsum sacra
mentum in testamēto veteri pluries prefigura-
uit. Sapiētis aūt est opus subtile preuidere: ⁊
pluries etiā formal'r designare. Et ꝙ̄uis multi
mode hoc venerabile sacramentū in veteri testa
mento fuisset prefiguratū. ¶ Principaliter tn̄
eius apparēt figure. tēpore legis nature: tem-
pore legis scripte: et tempore ꝓphetie. Tēpore
legis nature. Figura hui⁹ habetur in sacrificio
melchisedech: qui fuit rex hierusalem ⁊ sacer-
dos dei: vt dictū est supra de melchisedech: qui
sacrificium suū deo obtulit panis ⁊ vini: vt ha-
betur Genes. xiiij. Hic em̄ prefigurauit christū
verum regē iudeorū ⁊ sacerdotē summi patris:
de quo pater eius ꝟm carnē dauid ꝓphetauerat
dicens. Tu es sacerdos in eternū ꝟm ordinem
melchisedech: qui sacrificiū sui corporis ⁊ san-
guinis sub eisdeꝫ speciebus obtulit deo patri.
¶ Tempore legis scripte. Figura huius habet͛
de māna quod deus pluit patribus in deserto:
quod ab hebreorū populo in diuersis vasib⁹ re-
collectum: scꝫ a quibusdā in magnis: a q̇busdā
in paruis semꝑ eiusdē mensure inueniebatur:
⁊ ad omnē saporem edentis conuertebat͛: quo
pane aliti sunt patres ī deserto vagātes: donec
in terram ꝓmissam de fructibus gustauerunt.
Quo prefigurabat͛ hoc sacramentū qd̊ integra
liter sumit͛ ab oībus in quacunq; quātitate ho-
stia tribuatur: quod etiā ꝟm affectionē sumētis
sic in eo ad omnē saporem virtutis vel vitij ope
ratur. Et hoc pane nos ali oportet in deserto pre
sentis seculi peregrinātes: donec ad terrā cele
stis patrie deueniētes ip̄m christū ventris vir-
ginei fructū in suo fonte gustemus. ¶ Tēpore
ꝓphetie. Figura habet͛ in helia: qui fugiens a
facie iezabelis in deserto peruagans obdormi-
uit in vmbra iuniperi: quē angelus suscitauit ⁊
subcinericiū pan ēoſdit: quo refectus in eius
fortitudine peragrauit vsq; ad montē dei. Quo
prefignabat͛ peccator: qui fugiens a facie tēta-
tionis in deserto presentis seculi lassus in cōtē
platione arboris crucis quieteꝫ inuenit. Ibiq;
carnem christi sub specie panis subcinericij pē
dentem accipit: quo cibo refectus securus per-
ambulat vsq; ad montē etherei regni. Idcirco
hoc sacramentū dicit͛ viaticū: quia panis viato-
rum. Tertio apparet in ipso summe dei beniuo
lentia: qui dedit. ¶ Primo seip̄ꝫ. Non em̄ dedit
celum: nec angelū: nec apostolum: nec matrem
propriā: sed corpus suū. ad Timoth. ij. Dedit
semetipsum pro nobis ⁊c. ¶ Secundo dedit se
in cibum nō in socium: nec in seruū: sed in edu-
liū. Augustin⁹. Uox dei de celo: cibus sum gran
dium: cresce ⁊ manducabis me ⁊c. ¶ Tertio in
perpetuū: non vsq; ad annū: nec decenniuꝫ: nec
centenniū: sed vsq; ad seculi fineꝫ. Matth. vlt.
Ecce ego vobiscum sum oībus diebus vsq; ad
consumationē seculi. ¶ Circa secundū sciendū
ꝙ huius doni preciositas apparet: ex eo ꝙ ipsa
caro ⁊ sanguis christi nobis donant͛: quo nihil
preciosius eē potest: quia caro deifica et verbo
vnita vt dictū est. ¶ Circa cuius veritatem du-
bitari consueuerūt principaliter septem: que et
si rationibus ꝓbari nequeāt: quia fides nostra
que est de supnaturalibus non subest argumen
tis scieutiarum naturaliū: tamē aliquibus na-
turalibus exemplis om̄ia dubitabilia aliq̄liter
persuadent͛. ¶ Primo em̄ dubitatur quomodo
panis in carnem ⁊ vinū in sanguinem transmu
tatur. Huius exemplū naturale habem⁹: ꝙ pa-
nis quē comedimus in verā hominis carneꝫ: ⁊
vinum quod bibimus in verū sanguinē natura-
liter conuertit͛: post certū horarū spaciū operā
te natura. Quid ergo mirū si qd̊ natura facit in
teruallo aliquarū horarū deus sine tēpore ope
ratur. Ipse em̄ naturā creauit ⁊ ei⁹ cursum sua
omnipotētia mutare potest. ¶ Secūdo quō ac-
cidēs nulli innitat͛. Accidētia em̄ sine subiecto
in eodem existūt quod pre oībus dubitabilius
videtur. Non enim illa rotonditas et albedo et

ſapoꝛ ⁊ alia accidentia ſunt panis: quia panis
ibi non eſt: nec coꝛpis xp̄i: qꝛ vtpote coꝛpus hu
manū talia accidētia nō hꝫ: nec aeris: qꝛ tali lu⸗
ce a nullo coꝛpoꝛe coloꝛaꝛ: ꝗ in nullo ſubſiſtunt.
Sꝫ in ip̄is naturalib⁹ apparēt aliq̄ accidētia:
que nulli ſubſtātie coꝛpoꝛee innitūtur: ſicut cur
uitas remi in aqua: non eñ talis curuitas eſt ac
cidēs remi q̇ rect⁹ ē: nec aq̄ q̄ ſine remo tale ac⸗
cidēs non hꝫ: ꝗ in nullo ſubſiſtit. ¶ Tertio quō
coꝛpus in hoſtia collocaꝛ: videtur eñ mirabile
qualiter xp̄s qui deus eſt ⁊ hō ꝑfectus ſub mo
dici panis ſpecie cōtinetur. Sed ſi quis aduer
tat qualiter ſola ſubſtātia trāſmutatur videbit
euidenter ꝙ ſubſtantia que nō ſuſcipit magis
nec minus: ſub illa modica hoſtia cōtineri pōt:
Sicut eñ ibi ſunt accidentia panis ſine ſubie⸗
cto: ſic ⁊ ibi eſt ſubſtātia coꝛpis ſine aliquo acci
dente: ⁊ ꝑ ꝯñs nulla eſt ibi dimēſio q̄titatiua ſi
ne qua ſubſtantia magni coꝛpis ſub q̄titate mi
nimi coꝛpis cōtineri pōt. Hui⁹ exēplū in natu⸗
ralibus habem⁹: ꝙ adhoc: vt. ſ. viſibile coꝛp⁹ ab
oculo videaꝛ neceſſe eſt: vt dicit Ariſto. ꝙ foꝛ⸗
ma viſibilis ſit in pupilla: ⁊ ſic colſina ⁊ domus
ab oculo viſa eſt in pupilla nō q̄titatiue ſed foꝛ
maliter: ⁊ mōtem maximū in modico ſpeculo vi
demus. ¶ Quarto quō in plurib⁹ nō multipli⸗
catur: vnū eñ ⁊ idem coꝛpus xp̄i in multis ⁊ in
finitis altarib⁹ ꝑ diuerſas mūdi ꝑtes in multis
hoſtijs eodem tꝑe conſiſtit: nec tñ ex hoſtiarum
multitudine coꝛp⁹ vnicū plurificaꝛ: qō etiā in
celo ⁊ in altare: tñ diuerſimode cōtineꝛ. In celo
eñ coꝛꝑaliter: in hoſtia ſacramētaliter. Huius
exēplū habemus: ꝙ vnius ⁊ eiuſdē hoīs imago
in diuerſis ⁊ multis exiſtēs nō plurificaꝛ. Et in
ſeipſa ſubſiſtit coꝛꝑaliter in ſpeculis ꝟo foꝛma
liter. ¶ Quinto quō diuiſus non laceraꝛ. Cum
eñ hoſtia ꝑ partes diuidiꝛ: coꝛp⁹ non frāgitur:
ſed in qualibet q̄tūcūqꝫ minima particula inte
graliter contineꝛ. Hui⁹ exēplū apparet in ſpe⸗
culo: in quo cū vnius hoīs vna ſola cōſiſtat ima
go: ſi ꝑ partes diuidaꝛ: in qualibet ꝑte etiā mo
dica integraliter imago eadem reſultat. ¶ Se
xto quō ſumpt⁹ nō ꝯſumaꝛ. Nā nō eſt adeo mo
do in oꝛbe tā maxim⁹ qui toties ſumpt⁹ amodo
nō eſſet ꝯſumpt⁹. Hui⁹ exemplū apparet in cā
dela a qua ſi lumē ab infinitis cādelis recipiaꝛ
appoſitis: lumē tñ ip̄m nunq̄ minuiꝛ: ſed ſemꝑ
eodē ſplendoꝛe relucet. Triticū etiā qō a mūdi
exoꝛdio ſemꝑ oēs hoīes comederūt: nunq̄ ꝯſu
mere potuerūt. ¶ Septimo quō in diuerſis di⸗
uerſimode oꝑatur. Nā ſicut ille qui digne ſumit
remediū ſuſcipit: ſic indigne ſumēs iudiciū ſibi
manducat ⁊ bibit. Hui⁹ exēplū eſt de vna ⁊ eadē
medicina que duobus egris a medico data vni
bene diſpoſito oꝑatur ad ſanitatē: alteri male
diſpoſito oꝑatur ad moꝛtē: non ex defectu medi
cine: ſed ex mala ſumētis diſpoſitione. Sic er⸗
go de veritate hui⁹ ſacramenti cōſtare pōt. Jo⸗
hānis. vi. Caro mea vere eſt cib⁹ ⁊ ſanguis me⁹
vere eſt potus. ¶ Circa tertiū notandū ꝙ modi
cōgruitas ſiue oppoꝛtunitas apparet: ex eo ꝙ
iſtud ſacramentū nō daꝛ in foꝛma ꝓpꝛia: ſꝫ ſub
ſpecie aliena. ſ. panis ⁊ vini. Circa qō tria vidē
da ſunt. ¶ Pꝛīo q̄re ſub bina ſpecie daꝛ: vicꝫ ca
ro ſub ſpecie panis: ⁊ ſanguis ſub ſpecie vini.
Ad hoc reſpondet thomas in hymno. d. quibus
ſub bina ſpecie carnē dedit ⁊ ſanguinem: vt du
plicis ſubſtantie totū cibaret hoīem. Hō eñ ex
aīa ⁊ coꝛꝑe ꝯſiſtit: ⁊ ꝑ hoc apparet: ꝙ hoc ſacra⸗
mentum eſt refectio vtriuſqꝫ. Nā caro eſt refe⸗
ctio coꝛꝑis ⁊ ſanguis aīe: quia aīa oīs carnis
in ſanguine eſt. Leū. ¶ Scdo quare hoc ſacra⸗
mentum ſub aliena ſpecie occultaꝛ. Hoc aūt fe
cit xp̄s pꝛīo ad oñdendū miraculū: in hoc enim
dei oīpotentia apparet mirabilis: que in hoc ſa
cramēto eodē tot mirabilia oꝑatur: qō nō eēt:
ſi in ꝓpꝛia foꝛma tradereꝛ. Secundo ad augen
dum meritū. Nā dicit grego. fides nō hꝫ meri⸗
tum: cui humana ratio pꝛebet experimentum.
Maximum eñ meritū fidei eſt credere: quod
homo non videt: imo quod natura ꝑ omnes ſen
ſus diſſuadet. Tertio ad euitādum faſtidium.
Non eñ poſſet hō ſumere carnē ⁊ ſanguinē xp̄i
in foꝛma ꝓpꝛia: qō ⁊ guſt⁹ faſtidiret: ⁊ animus
abhoꝛreret. ¶ Tertio quare ſub foꝛma panis ⁊
vini potius q̄ alioꝛū elemētoꝛū tradaꝛ: hoc aūt
fit ꝓpter tria. Pꝛimo ꝓpter magis acceptabilē
ſumptionē. Sūt eñ comeſtibilia q̄ ab aliquib⁹
abominanꝛ: vt poꝛri ⁊ cepe: q̄dā que recuſanꝛ
ꝓpter aliquā egritudinē: vt piſces ab egrotis:
quedā q̄ nō reperiunꝛ ꝓpter diuerſitatē tēpoꝝ
vel locoꝝ ſicut pepones q̇ nō inueniunꝛ hyeme:
⁊ cothurnices citra mare: quedam q̄ cari⁹ emū
tur: vt ꝑdices. Ideo daꝛ hoc ſacr̄m ſub talibus
ſpecieb⁹: que ita ſunt cōfoꝛmes nature: ſic dele⸗
ctabiles guſtui: ſic oībus locis ⁊ tꝑibus reper⸗
tibiles: ſic copioſiter abūdantes: vt nullo faſti⸗
dio: vel egritudine inopia: vel caritudine quis
excuſeꝛ ab hui⁹ ſacr̄i ſumptione. Secūdo pꝛo⸗
pter myſticā ſignificationē: vt ſicut panis ⁊ vi⸗
nū ſunt naturalia ⁊ pꝛincipalia coꝛꝑis alimēta:
qꝛ panis coꝛ hoīs cōfirmat: ⁊ vinū letificat: ſic
ꝑ hoc appareat: ꝙ hoc ſacr̄m eſt aīe plena refe⸗
ctio vita ⁊ alimētū. Tertio ꝓpter oſtendendam
vnionē. vt ſicut ex multis granis vnus panis cō
ficiꝛ: ⁊ ex multis racemis vnū vinū eliquaꝛ: ſic
oñdaꝛ: ꝙ ꝑ h̄ ſacr̄m vnitati mл̄ti fideles q̇ ſunt
mēbꝛa xp̄o capiti in vno eccleſie coꝛꝑe vniunꝛ.
Ro. xij. Sicut eñ in vno coꝛꝑe multa mēbꝛa ha
bemus. ⁊ infra. ita multi vnū coꝛp⁹ ſum⁹ in xp̄o.
⁊ hec eſt ratio auguſtini. ¶ Circa. iiij. notandū
eſt: ꝙ vtilitas hui⁹ ſacr̄i apparet eſſe ſeptuplex.
¶ Pꝛima eſt dñice paſſionis cōmemoꝛatio. i. co
rinth. xi. Quotiēs mādu. panē hūc ⁊ ca. bi. moꝛ.
dñi an. ¶ Scda eſt xp̄i ⁊ ſumētis vnitio. Joh.
vi. Qui mādu. me. car. ⁊ bi. me. ſan. in me ma. ⁊
ego in eo. Tertia eſt demonis expugnatio. vnde
cantat eccleſia. O ſalutaris hoſtia que celi pan

dis ostiū: bella premunt hostilia: da robur: fer auxiliū. ¶ Quarta est pctōꝝ remissio. ¶ Quinta est oīm ꝟtutū ⁊ gratiarū infusio: vñ dr eucharistia: qd est bona grā. ab eu qd est bonū ⁊ charis grā. De his duabus vtilitatibꝰ dicit sanctꝰ thomas: nullū etiā sacr̄m est isto salubriꝰ: quo purganꝛ pctā: ꝟtutes augenꝛ: ⁊ mēs oīm spūaliū charismatū abūdātia impinguaꝛ. Sexta est pene purgatorie expiratio: qd gregoriꝰ ꝑ mlt'a exēpla probat in. iiij. dial'. ⁊ satis diffuse. vnde dicit thomas. Offerꝛ in ecclesia ꝓ viuis ⁊ mortuis: vt oībꝰ ꝓfit: qd est ꝓ salute oīm institutū. Septima est eterne glorie collocatio. Iohā. vi. Qui mandu. me. car. ⁊ bi. me. sang. habet vi. eternā. et infra. Qui mādu. hūc pa. viuit ineternū.

¶ De sancto Eleutherio papa ⁊ mar. Cap. xlvi.

Eleutherius papa ⁊ martyr natiōe grecus patre abūdio de oppido nicopoli sotherio epō romano i epātu successit: ⁊ sedit annos. xv. menses. vi. dies. v. Hic accepit epistolā a lucio rege britānico vt per eiꝰ mādatum xp̄ianus efficeretur: cui papa misit duos religiosos viros videlicet faganū ⁊ damianum: qui regem predictum ⁊ populū cōuerterunt. Hic constituit que alias apostolo decreta fuerant: scꝫ vt nulla esca vsualis a xp̄ianis fidelibus repudiaretur: quam deus creauerit: que tamen rationabilis ⁊ humana est. Hic fecit ordinationes tres per mensem decēbris: presbyteros. xij. diaconxs. viij. epōs per diuersa loca xv. qui etiam tempore cōmodi imꝑatoris martyrio coronatus est: ⁊ sepultus cū fratribꝰ suis iuxta corpꝰ beati petri apostoli in vaticano. vij. kalendas iunij: ⁊ cessauit epātus dies. vi.

¶ De sancto Quadrato discipulo. Cap. xlvij.

Quadratus apostolorum discipulus fuit qui apō athenas ad predicandū verbū dei missus: postq̄ eidē vrbi pluribus annis euāgelizauit clarꝰ doctrina ⁊ vita sanctorū fine q̇euit: ibidemq̄ humatus iacet. vij. kalen. iunij. vt ait Hieronymus.

¶ De sctō Augustino epō angloꝝ. Cap. xlviij.

Augustinus episcopus anglorū a beato papa gregorio diuino instinctu missus est ad angliam ad predicandū anno xiiij. imperatoris mauritij: vt dicit sigibertus ⁊ beda: ⁊ aliq̄liter supra tactū est i legēda gregorij pape. iiij. idus martij. Cum quo etiam melitus ⁊ Iohannes ⁊ alij plures sancti monachi missi sunt. Hi venientes britāniā ad insulam que dicitur thanna quā a terra diuidit fluuius trium stadiorum: qui appellatur sirai: miserunt interpretes quos de francia acceperant mādato pape ad eldebertum regem in cantia ciuitate regali: qui audita causa aduentus sanctorum ab eo benigne suscepti sunt. Nam ⁊ rex vxorem bertem xp̄ianam duxerat: eo pacto vt fieret christianus: quod tamē nōdum implere curauerat: postea ꝟo rex deueniens ad insulā audita predicatione xp̄i: cōcessit eis locum in ciuitate dorbeñ. in palatio suo: ⁊ prebuit licentiā predicādi ⁊ cōuertendi oēs qui fidē suscipere vellent. Ipse tamen ꝓpter nouitatē fidei noluit tam cito conuerti. In ipsa autem ciuitate dorbeia inuenerunt ecclesiam sancti martini: que ibidem fabricata fuerat tempore quo romani angliam obtinuerunt: in qua ecclesia regina sepius xp̄m orabat. In ipsa ergo ecclesia diuina celebrare ⁊ predicare ceperunt multisq̄ miraculis ꝑpetratis plurimos conuerterunt. ¶ Postq̄ annū ꝟo rex eldebertus cum pluribus alijs regibus ⁊ principibus sibi subiectis fidē xp̄i percepit: Deinde augustinus veniens herclas ab etherio epō archiepūs gentis anglorum ordinatus est mandato Grego. pape. Et ex regis concessione in regia ciuitate construxit ecclesiā saluatoris: quā etiā metropolim totiꝰ insule cōstituit: quā ⁊ successor eius laurētius epūs consecrauit. Cū aūt multi fidē percipere recusarēt: ⁊ rex neminē cōpellere vellet ordinataq̄ disputatione inter epōs xp̄ianoꝝ ⁊ pontifices idoloꝝ cōuentū est ꝑ partes: vt eger introducereꝛ: ⁊ que pars ip̄m sanare posset illius fidē ꝓualeret: ⁊ adducto ceco: cū a gentilibꝰ illuminari nō potuisset: ⁊ augustinus ei lumē restituisset: maxima paganorū pars cōuersa credidit: ⁊ baptismū suscepit. Sicq̄ augustinꝰ virtutibus clarus ⁊ doctrina quieuit in pace. Anno dñi. cccccc. iij. videlꝫ vij. kalen. iunij. Sepultus cātie in ecclesia apostolorū petri ⁊ pauli. Qui etiā ad extrema deueniens laurentiū comitē suū sibi successorē reliquit: ne status nouelle fidei reperiret.

¶ De sancto Hildeunito epō. Cap. xlix.

Hildeuntus epūs meldeū. sancto pharoni epō ip̄ius ciuitatis successit. Qui puer quinquēnis eidem a parentibus traditus ⁊ ab eodem eruditus est a pueritia diram penitentiam agens. Electus est ergo episcopus post pharonē ⁊ consecratus. Cū autem iuxta ecclesiā sancte crucis in qua olim corpus sancti pharonis sepultum fuerat esset atrium: in quo ciues loci suos mortuos tumulabant: in eodem atrio ad ꝓces populi epūs aliam ecclesiā construi permisit: vt sic in ecclesia iacerent corpa defunctorū. Que dū esset cōsecrāda nocte ꝓcedēte funditꝰ diruit. Qd sctūs vidēs ⁊ de miraculo stupēs: ac de culpa penitens ro-

mā deuenit: τ a bonifacio papa absolutionē obtinuit: ac deinde vt deo satisfaceret hierosolymā adijt verbū domini predicās circunquaqꝫ. ¶ Anno igit peregrinationis sue septimo ad ecclesiam suam reuertens in loco qui dicitur larimachus monachum repperit qui sibi a domino fuisse reuelatum asseruit. Hildeuntū ad se venturum episcopum: cui deus dimiserat omnia peccata sua. Regressus igitur ad ciuitatē suam ecclesiam dei genitricis. vij. ab vrbe miliario fundauit τ dedicauit. In cuius dedicatione chirothece ipsius de manibus eius hora consecrationis extracte tribus horis in solis appēse radio quasi in pertica pependerunt. ¶ Post hec sanctus vir puerum sine baptismo defunctum a mortuis suscitauit: quez nomine patris sui adelbertuz vocauit τ eundem anno. vij. post se moriturum predixit: ac iuxta se tumulandū mādauit. Que omnia vt predixerat euenerūt. Quieuit autem in pace. vij. kalen. iunij. Iuxta cuius corpus adelbertus anno. vij. defunctus vt iusserat tumulatus est. Horum duorum sanctoruz corpora sanctus maiolus abbas diuina reuelatione admonitus de solo leuauit: et honorifice condidit.

¶ De sctīs Prisco τ socijs martyrib⁹. Cap. l.

Priscus martyr cum sociorū multitudine apud tornacuz que est villa aurelianeñ. dioc. passus ē sub aureliano īperatore. Qui cū ibidem resideret misit sceneschallum suum ad xp̄ianos vbiqꝫ perquirēdos ac puniendos. Ille ꝟo cū loca plurima perlustrasset: veniēs tornacū priscū cū multis xp̄ianis psallentē inuenit: quē xp̄m cōfitentē decollauit: τ in puteū corp⁹ sine capite piecit. Dūqꝫ ceteri similiter cederent vn⁹ eoꝝ rapto sctī prisci capite per siluā aufugit. Qui tñ a militib⁹ insecut⁹ nō longe ab antisiodoro capt⁹ τ decollat⁹ est. Ibiqꝫ vna cū prisci capite a fidelib⁹ sepult⁹ ceteroꝝ ꝟo martyrū corpora a xp̄ianis furti surrepta in crypta tumulta sunt. Tēpore autē sctī germani antisiodoreñ. epi diuina reuelatiōe eidem sctō locus vbi corpora martyrū per annos cl. latuerāt ostendit: cui τ caput sctī prisci martyris vna cū corpore alteri⁹ martyris similr reuelat. Ipse ꝟo corpa leuata honore cōdigno cōdidit: τ ibidē mōasteriū ꝯstituit. Caput ꝟo sctī prisci ad locum aliū longe ab vrbe. iiij. miliario detulit: qui locus nūc castrū sancti prisci nūcupat: horū martyrū passio agit. vij. kalē. iunij.

¶ De sctō Johāne papa primo τ mar. Cap. li.

Johānes papa τ martyr huius noīs primus natione tuscus ex patre cōstantino hormisde pape in episcopatu romano successit. Seditqꝫ annos. ij. menses. viij. dies. xix. Quo tēpore in orientis partibus cū adhuc heresis arriana vigeret: iustinus imperator ardore orthodoxe fidei: vt hereticoꝝ nomē extingueret: statuit ecclesias arrianis auferri τ vbiqꝫ catholica religione cōsecrari. Quod cuz in italia rex theodoricus arrianus audisset iohannē papaz simulqꝫ cū eo theodoꝝ τ agapitū cōsulares viros aliūqꝫ agapitū patriciū cōstātinopolim ad iustinum direxit: mandās p eos vt nisi ꝯtotius hereticis suas eccl'ias redderet ipse oēs italie catholicas ecclesias destrueret: τ vrbes igne ac ferro deuastaret. ¶ Cū ergo sctūs eṗus corinthū deuenisset: vt ait Greg. iij. dial'. ca. ij. τ eidē quidā nobilis eq̄tare volēti equū cōmodasset: quē p nimia māsuetudine vxor illius equitare cōsueuerat. Sūmus pōtifex ad certum locum equo subuehēte pductus est. Qui mox vt aliuz repperit: illū que mutuo accepat remisit: veruz vxor illi⁹ nobilis vlterius equo illi sedere non valuit: qꝛ equus fremēs τ saliens: ac nimiū furens ex gestibus pdidit ꝙ post sessionem tanti pōtificis mulierē ferre decetero recusauit. Qd vir eius aduertēs τ miraculū stupēs equū pro munere sancto pontifici perpetuo possidendū direxit. ¶ Cum aūt cōstātinopolim venisset ad portā que vocat aurea populoꝝ turbis ei occurrentibus vna cū imperatore in conspectu omniuz roganti ceco lumē reddidit: quē imperator cuz suis summa reuerētia suscipit. Igit legatiōis causa cū lachrymis exposita de italie salute soliciti iustino pncipi supplicarūt: vt eoꝝ preces ꝗuis essent iniuste libēter exciperet: italieqꝫ piture subueniret. Quoꝝ fletibus iustinus pmotus eis petita cōcessit: arrianosqꝫ suo iuri restituit. Sicqꝫ liberata est italia a furore theodorici. Sed postꝙ iohānes papa cū socijs rauennā ad theodoricū venisset: theodoricus inuidia ductus: eo ꝙ imperator illos honorifice suscepisset eū in carcere cū socijs afflictos dura custodia peremit: qui sctūs martyr ad xp̄m migrauit. vi. kalen. iunij. cui⁹ corpus de rauēna translatum: sepultū est ī basilica beati petri apl'i. Sed hāc īmanissimā crudelitatē aīaduersio diuina secuta est. nā die. xcviij. post hoc factū theodoricus subita morte interijt. ¶ Refert Greg. iiij. dial'. c. xxxi. ꝙ dū quidā romani nauigātes ad isulā liparē deuenissent: quēdā solitariū ibidem deo seruientē visitare curarūt: q̄ eis inter cetera nunciauit theodorici: cū regē subito defunctū esse: cuius animā inter iohannē papā τ symmachuz patriciū ipse vir dei cōspexerat alligatam τ ab eisdē sanctis quos ambos martyres fecerat in ollam vulcani demergi. Qui diem notantes ad italiā redierūt: τ eodē die quo hec solitari⁹ viderat regē repētina extinctū nece inuenerūt. ¶ Hic sctissim⁹ papa pfecit cimiteriū sanctorū martyꝝ nerei τ archilei via ardeatina. Itē renouauit cimiteriū priscille. Fecit τ ornamentū de gemmis prasinis τ hiacynthinis super con-

fessionē beati pauli apostoli. Multaq̧ vasa sacra in auro ⁊ argento obtulit basilicis apostolorum. Hic etiam ordinauit episcopos. xv.

De sancto Johanne papa secūdo et confessore. Cap. liij.

Johannes papa huius nominis secundus natione romanus ex patre proiecto de regione celio monte bonifacio secundo romano pōtifici in episcopatu successit: seditq̧ annos. ij. menses. iiij. dies. vi. hic alio nomine mercurius vocabatur. Hic inter cetera memoranda artemium patriarcham constantinopolitanum arrianum damnauit.

De sctō Johāne papa. iij. ⁊ cōfes. Cap. liiij.

Johānes papa tertius natione romanus ex patre anastasio pelagio primo pape in episcopatu romano successit: ⁊ sedit ānos. xij. mēses. ij. dies xxvij. hic in vrbe roma reparauit et restaurauit cimiteria sanctorū martyrum: multasq̧ sanctorum per diuersa loca ecclesias renouauit: ⁊ de nouo perfecit ac consecrauit. Amator religiosoꝝ ⁊ bonorū virorū fuit: pauperibꝰ munificus extitit: postq̄ aurē ecclesiam apostolorum philippi ⁊ iacobi in vrbe perfecit ⁊ dedicauit: vbi ⁊ eorū corpora collocauit: ad dn̄m perrexit: ⁊ sepultus est ad sanctum petrum.

De sancto Symmacho patricio et martyre. Cap. liiij.

Symmachꝰ martyr patricius fuit: qui tempore anastasij primi īperatoris rome claruit: ⁊ tēpore iustini primi martyriū passus fuit. Hic socer fuit boetij siue seuerini martyris: de quo dicetur. x. kalē. nouēbris. Filiā eni eiꝰ elphē ei in cōiugē tradidit que hymmos apostoloꝝ Felix ꝑ oēs ⁊ Aurea luce composuit: hic sctūs vir cū boetio genero suo rēpublicā in vrbe strenue ministrauit. Sed dū theodoricꝰ lōgobardoꝝ rex arrianus iohāne papā. i. cōstantinopolim ad iustinū imperatorē delegasset: vt superiꝰ dictū est: rabie sue iniquitatis stimulatꝰ symmachū cōsulē ac patriciū ⁊ generū eius boetiū seuerinū cōsulem ac senatorē catholicos viros primo quidē carceri mancipauit: deinde in ip̄o carcere gladio necari fecit apud vrbem rauennā. Corpus aūt symmachi noīe martyris rauenne colit tumulatū. vi. kal'. iunij. Hic romani eloquij eruditiōe mirabilis maximi tyrāni: q̄ sub theodosio primo surrexerat: scripsit laudes: easq̧ publice recitauit: ob qd̓ maiestatis eiꝰ cēsebat. Sed cū a pio p̄cipe iustino absolui meruisset apologeticū librū. i. satisfactionalē eidē scripsit: et aliū epistolarū. hec in hystoria tripartita libro. ix.

De sancto Beda venerabile presbytero. Cap. lv.

Beda presbyter xp̄i famulus natione anglicꝰ apud ecclesiā siue monasteriū apostolorum petri ⁊ pauli que in ciuitate cantie in anglia constructa est claruit tēpore iustiniani secūdi. hic a septēnio sub abbate benedicto ipsiꝰ monasterij: ⁊ post sub ceolfrido in diuinis eloquijs apprime eruditus diuino studio operam prebens sacris lr̄is plenius imbutus sapientia ⁊ vite sctitate admirāda ꝓfecit. Anno aūt etatꝫ sue. xxiiij. diaconatū: ⁊. xxx. p̄sbyteratū a iohāne ep̄o suscepit: inde vsq̧ ad ānos. lxx. vite sue scripturis ⁊ diuine sapiētie opusculis intēdēs multa pectoris sui viris scholasticis ꝯtulit monumēta. Nā. xxxvi. volumia edidit: q̄ in. lxxviij. libros diuisit. Diē aūt obitus sui ꝑ septē precedētes hebdomadas diuina reuelatiōe p̄sciuit. Die aūt ascēsionis dn̄i q̄ tūc illo āno. vi. kal'. iunij euēit: dū vespas cū ceterꝫ clericꝫ ī eccl'ia celebraret: nulla alia īfirmitate detētꝰ: sꝫ corporis cōpos ac mētis. cū aūt illā O rex glīe decātaret: ipsa finita in suo appodiatꝰ stallo sp̄m emisit: statimq̧ mirus odor de eiꝰ corꝑe fragrare cepit: sepultꝰ in monasterio suo. Hic cū sanctissimus ab eccl'ia reputet: ⁊ in confessoꝝ catalogo numeret: solus inter sctōs nō sctūs: sed venerabilis appellat: ⁊ hͦ ꝓpter duas rōnes siue miracula q̄ de ipso cōtigerūt. Primo q: ex nimia senectute ocl'is caligasset ⁊ discipulo duce ad lapidū cōgeriē ꝑuenisset discipulꝰ ei suadere cepit: q̄ magnꝰ esset: ibi ppl's cōgregatꝰ: q̇ sūma affectione ⁊ silētio ipsius p̄dicationē expectabant. Cūq̧ sanctꝰ feruēti sp̄ū elegantissimū sermonē fecisset: ⁊ conclusisset ꝑ oīa. s. lapides respōderūt amē venerabilis pbr. Scd̓o quia dū alius discipulꝰ eius ip̄o defuncto titulū sepulchro facere disposuisset vnico carmine leonino sic incipiēs: hac sunt in fossa: ⁊ vellet finire bede scti vel p̄sbyteri ossa: nec metrū stare posset ⁊ nullū aliud vocabulū eidē occurreret: attediatus tandē iuit dormitū. Et ecce mane in tumulo manibꝰ angelicis repperit sculptū. Hac sunt in fossa bede venerabilis ossa. Quieuit autē in xp̄o. vi. kal'. iunij circa annos dn̄i. ccccccc. Corpus aūt eius ianuā trāslatū digna veneratione colit. Scripsit vir dn̄i īter alia sup gen̄. librū vnū. De tabernaculo moysi lib. iij. Sup samuelē li. iiij. De tēplo salomonis li. i. Sup esdrā ⁊ neemiā lib. iij. Sup tobiā li. i. Sup parabolas salomonis li. ij. Sup cāticis cāticoꝝ li. v. Sup ep'lis canonicis. li. vij. Sup marcū li. iiij. Sup lucā li. iiij. Sup actꝰ ap'loꝝ li. i. Sup apoc. li. i. De q̄stionibꝰ lib. regū ad notliī. li. i. De schematibꝰ li. i. De gestis angloꝝ insigne ⁊ egregiū volumē: in quo ⁊ chronica de tꝑibus continet.

De ſancto Iulio martyre. Cap.lvi.

Iulius martyr apd̄ meſiā ciuitate dorostoreñ. paſſus eſt. Qui tpe ꝑſecutionis cū eſſet veteranus ⁊ emerite militie ab officialibus tentus ⁊ maximo preſidi oblatꝰ eſt. Qui dū idola execraretur: ⁊ nomē xp̄i cōſtantiſſime cōfiteretur capitali ſentētia punitus eſt.vi.kal. iunij. Cum aūt ad paſſionē duceretur. Heſychius quidā miles xp̄ianus ſibi amiciſſimus dum ſe ſuis orationibus cōmendaſſet: eumq̄ oſculatus fuiſſet a militibus tentus ⁊ ipſe poſt dies xx.paſſus eſt: vt infra dicet.xvij.kalen.iunij.

De ſancto Eutropio epō. Cap.lvij.

Eutropius epiſcopus apd̄ gallias in ciuitate auraſica claruit tpe valentiani ſecundi imperatoris. Cuius vitam illuſtrē virtutibꝰ ac miraculis verus eps̄ auraſiceñ. luculento ſermone deſcripſit: vt dicit ado. Hic ob fidei deuotionē ad duas ſorores xp̄i ancillas a parentibus exheredatas: eo q̄ votum virginitatis emiſiſſent: epiſtolas conſolatorias elegāti ⁊ aperto ſcripſit eloquio: non ſolum ratione: ſed ſcripturarū ſanctarū teſtimonio cōitas. Et hic migrauit ad xp̄m.vi.kalen.iunij.

De ſctis ſymmetrio ⁊ ſocijs mar. Cap.clviij.

Symmetriꝰ preſbyter ⁊ martyr cū alijs.xxij. rome ſub ātonino imperatore paſſus eſt. Cū em̄ ꝑfatꝰ ſctūs p̄ſbyter cū alijs xp̄ianis apud praxedez virginē latitaret: ⁊ in titulo ſancti paſtoris qd̄ ſctūs papa pius in domo eius cōſtruxerat diuina myſteria celebraret: miſit antoninꝰ ⁊ tenuit ſymmetriū cū alijs.xxij.xp̄ianis. Quos ſine vlla auditione gladio puniri mādauit in eodē titulo. Quorū corpora praxedis virgo in cimiterio priſille ſepeliuit.vi.kalen.iunij.

De ſctō Germano pariſieñ. epō. Cap.lix.

Germanus eps̄ pariſieñ. territorij augudustuneñ. indigena patre eleutherio matre euſebia natꝰ ē. Qui a iuuētute deo ſeruiēs a ſctō nectario epō abbas ſancti ſymphoriani cōſtiturꝰ in ſctītate maxima ⁊ opibus virtutū pollebat ⁊ ſignorū miraculis refulgebat. Cum em̄ incēdiū in monaſterio accidiſſet: ⁊ iam officinas flāme circūquaq̄ vallerēt germanꝰ aſcēſo tecto ſumptaq̄ cacuma plena aq̄ alleluia cōcinens ⁊ paululū aq̄ ſuꝑ ignē effudēs flāmas extinxit. Cū quidā radulphus quaſdā cenobij rex inuaſiſſet vrſus adueniēs ꝑ tres dies cōtinuos equos ipſius deuorās damnū ablatoꝝ triplicauit: nec deſtitit donec ille reſipuit ⁊ res ablatas reſtituit. Anne vxori hebronij regis miſſam clebrās facie fulgidus admodū apparuit.

Per annos.iiij.anteq̄ eps̄ fieret cū ꝑ viſum claues porte pariſieñ. a ſene ſibi fuiſſent tradite conſeruāde: p̄dixit ſe ipſius futurū pōtificē ciuitatis. Qd̄ ⁊ poſt quadriēniū factū eſt. Qui in epatu doctrina clarus miraculis effulſit. Iuuenē em̄ a iudeis in carcere tētū ⁊ cōpeditū ſe inuocantē ruptis vinculis ꝑ noctē abſoluit. Ianuā eccleſie ſanctorū geruaſij ⁊ ꝓthaſij ſibi clauibus obſeratā baſilicā intrare cupiens crucis ſolo ſignaculo reſerauit: multos a demonijs obſeſſos liberauit: ⁊ egros plurimos a varijs languoribꝰ ſanos effecit. Invictu ſuo ꝑciſſimus: neceſſitati pauperū liberaliſſimꝰ fuit. Obitū ſuū p̄ſciēs ad caput lectuli notariū ſuū ſcribere fecit.v.kalen.iunij. Et nihil vltra. Qd̄ dum nemo qd̄ ſibi hoc vellet intelligere poſſet. dum.v. kalen.iunij.a corpore migrauit: q̄ ꝓpter hoc talem ſcripturā ſanctꝰ feciſſet vnuſquiſq̄ cognouit. Sic ergo die quo ſctūs annoꝝ fere.lxxx. obdormiuit: in dn̄o ſepultus in eccleſia pariſieñ.

De ſancto Carauno martyre. Cap.lx.

Caraunꝰ martyr apd̄ carnotū ciuitatez paſſus eſt. Hic natiōe romanꝰ a ſctō dionyſio epō eruditꝰ eiuſq̄ diſcipulꝰ fuit poſt cuiꝰ martyriū ipe a ſctō clemente papa p̄ſbyter factꝰ ꝑſius ad p̄dicādū directus eſt. Et dū ꝑ mare nauigaret: orta tēpeſtate orone ad deū ꝓfuſa ꝓcellā ſedauit: nautaſq̄ gentiles ad xp̄m cōuertit. Cū aūt in qdā tēplo veneris puellā demoniacā liberaſſet: viſo miraculo plurimi paganorū ad fidē xp̄ianoꝝ acceſſerūt. Inde ꝑ mltas galliarū ⁊ hyſpaniaꝝ inſulas deābulauit: clamātibꝰ demonijs ꝑ obſeſſoꝝ ora ſuo dei eſſe credēdū. Qui a cūctis vexatis imūdos eijciēs ſpūs īfinitū ppl'z cōuertit ad dn̄m. Ac demū in carnoto ciuitate verbū dei p̄dicās plurimos baptizauit. egreſſuſq̄ īde cū pluribꝰ ſocijs a latronibus q̄ eos pecunioſos putabāt inſecuti ſunt. Et dū latrones ſocios carauni fugiētes ꝑſeq̄rent: reuocās illos ſuaſit vt ab inſecutione illoꝝ deſiſterēt eo q̄ ipe ſolus pecuniā quā q̄rebāt haberet. Quibꝰ regreſſis cū vnicū ſolidū ſibi ꝓ viatico retētū obtuliſſet: illi ſe deluſos exiſtimātes ipm̄ decollauerūt.v.kal.iunij. Cuiꝰ corpꝰ in carnoteñ. ciuitate ſepultū ē.

De ſancto Guilelmo confeſſore. Cap.lxi.

Guilelmus confeſſor dux aq̄tanie ⁊ prouincie patre theodorico ꝯſule matre aldana inclytā ꝓſapiā ducēs ſub rege karolo magno ſtrenue militauit: eiuſq̄ regni principatū tenuit ſctītate p̄clarus. Cū aūt ſaraceni ꝑ

tes aquitanie inuasissent: a karolo cuꝫ exercitu
missus eos viriliter debellauit: magnaq̄ꝫ illis i
flicta strage eosdē a septimanie inuasione potē
tes deiecit. Reuersus autē ꝓ victorie gratiarū
actione deo agenda in territorio lugdun̄. nouū
monasteriū cōstruxit in vale: videlꝫ gelonis: qđ
⁊ vberi⁹ dotauit: ⁊ in noīe saluatoris ītitulauit
ac ibidē monachos ⁊ virgines ancillas xp̄i re-
clusit: vbi ⁊ duas sorores suas virginitatē pro-
fessas collocauit. Deinde obtenta a karoli licē-
tia xp̄o decetero militandi in eodē monasterio
se inclusit anno dn̄i. ccccccccvi. in festo aplo͛ꝝ.
Cui sanct⁹ rex lignū dn̄ice crucis: qđ de hieru-
salē attulerat liberaliter ꝓ munere ɔcessit. Gui
lelmus ergo monachus fact⁹ ꝓfunde humilita
tis ⁊ patiētie fili⁹ ad modū effectus est: oēmq̄ꝫ
obediendiētiā in cunctis minimis ⁊ vilib⁹ offi
ciꝫ adimplere curabat: orationib⁹ ⁊ ieiunijs in
sistebat: ⁊ miraculis clarebat. ¶ Cū die quadā
panes coquere deberet: ⁊ hora tardior esset: ti-
mens ne fratres scādalizarent̄ ex mora: furnū
purgare cupiēs: ⁊ scopā ad purgandū paratā
nō habēs: repēte incēsum clibanū intrauit: quē
suo scapulari purgauit: cineresq̄ꝫ manib⁹ expu-
lit: ⁊ tā corpe q̄ꝫ vestib⁹ oīno inustus exiens: co
ctos panes sine mora fratrib⁹ apportauit. Aq̄
frigida ⁊ solo pane etiā in hyeme multo tēpore
vsus fuit. Obit⁹ sui p̄sci⁹ diē dormitiōis eius
abbati ⁊ frībus p̄dixit: ⁊ regi karolo ꝑ litteras
scripsit. Sicq̄ꝫ diuinis sacramētis monit⁹. v. ka
len. iunij in pace q̄euit: sepult⁹ in eodē cenobio:
quod eius noīe dr̄ monasteriū guilelmense insi-
gnibus miraculis clarus.

¶ De sanctis conone ⁊ filio ei⁹ mar. Cap. lxij.

Conon martyr cuꝫ filio suo ānoꝝ. xij. passus est in nicomedia hisaurie ciuitate tē-
pore aureuliani impatoris sub
comite domitiano. Hic sctūs de
vxore filiū cuius nomē nō exprimit̄ ꝓcreauit:
qua defuncta in castitate ꝑmāsit: ⁊ cū filio suo
religiosam vitā duxit: necnō miraculoꝝ gl'ia cla
ruit. Nā fluuiū iuxta locellū suū currētē qui ꝓ-
pter īpetū nimiū transiri nō poterat: aquis fe
cit immobilē: ⁊ orōne sua vsq̄ꝫ ad certū tp̄s viā
multis trāsuadātib⁹ p̄buit. Alias etiā cū idem
fluui⁹ alueū suū egressus aquis inūdātib⁹ exci
cato naturali alueo se extēderet: ⁊ agros pluri-
mos inūdaret: orās ad alueū ⁊ cursum pristinū
in xp̄i noīe redire fecit. Ingressus ḡ domitian⁹
comes nicomediā sctm̄ cononē tāq̄ꝫ xp̄ianū te-
neri iussit. Et cū sacrificare nollet: eidēq̄ꝫ acer-
rima supplicia minaret̄: ille nolēs sine filio gl'ia
ri vnicū natū duodenē vt xp̄ianū comiti exhibu
it: postulās eū ad cruciat⁹ secū admitti. Quos
iudex in craticula iussit extendi ⁊ prunis suppo
sitis oleū desup infundi. Et cū diu dūvolutati in
columes ꝑmāsissent fecit eos in sartaginē suc-
cēsam mitti. Et dū neq̄ꝫ sic vinci potuissent: mā
dauit illos appēsos flāmis subter missis exuri:
manusq̄ꝫ illoꝝ malleis cōtūdi. Qui dū orantes
psallerēt celesti eos voce vocāte spm̄ emiserūt:
sepl'ti a frīb⁹ ī nicomedia ciuitate. iij. kal'. iunij.

¶ De sanctis sisinnio martyrio ⁊ ale
xandro martyribus. Cap. lxiij.

Sisinnius martyrius ⁊ alexāder martyres apud vallē an-
noniā passi sunt. Hi genere suo gre-
ci: ciues cappadoces mediolanū ve-
niētes a sctō ambrosio ep̄o honorifice suscepti:
⁊ cū eodē aliqn̄ tp̄e demorati: inde tridentū de
uenerūt: vbi a sctō vigilio ep̄o sisinni⁹ archidia
conus: martyri⁹ lector: ⁊ alexander ostiari⁹ or-
dinati: atq̄ꝫ ab eodē ad predicādū gentib⁹ dire-
cti sunt. Qui vallē annoniā ingressi xp̄m euan-
gelizabāt. Cūq̄ꝫ in vico medo eccl'iam cōstru-
xissent: ⁊ multos cōuertissent: a rusticanis sa-
turno sacrificātib⁹ ꝓ terre frugib⁹ impetrādis
tenti sunt: vt ⁊ ipsi immolarēt. Qđ dū facere re
cusarēt: prio duri⁹ cesi sunt: deinde sisinni⁹ tu-
ba erea capite illisus ⁊ securi cōfossus expira-
uit. Martyri⁹ ṽo capite securib⁹ vulnerat⁹: et
sudibus trāsforat⁹ cū duceret̄ ad idolū occubu
it. Quoꝝ duoꝝ corpa cū alexāder sibi collo īpo
sita deferret tumulanda a paganis surrepta ad
simulachrū in ignē ꝓiecta sunt. Ip̄e ṽo alexan
der vsq̄ꝫ ad mortē flagellat⁹ martyriū ɔsumauit.
Mox aūt vmbra nigerrima totā regionē obte-
xit: ⁊ fulmina crebra terrā ꝑcusserūt: ita vt mul
ti gentiliū territi cōuerterent̄. Sctōꝝ ṽo corpa
a sancto episcopo vigilio tridenti sepulta sunt:
qui passi sunt. iiij. kalen. iunij. hec ado.

¶ De sancto maximino ep̄o. Cap. lxiiij.

Maximin⁹ ep̄s treuerē-
sis tp̄e cōstantij augusti claruit. Hic
nobilis pictauiorū ciuis extitit: cui⁹
vrbis frater hui⁹ maxēti⁹ pōtifex fu
it. Ip̄e aūt maximin⁹ relicta domo pr̄na treue
riꝫ deuēit: vbi cleric⁹ fact⁹ deo famulari cepit:
inde ad ep̄atū ip̄i⁹ ciuitatꝭ diuina reuelatiōe ꝓ
mot⁹. Cū em̄ q̄dā q̄riac⁹ vir sctissimus in eccl'ia
scti euchariꝫ nocte oraret: ipse sctūs euchari⁹
sibi appuit: eiq̄ꝫ mādauit: vt maximino nūciaret
ip̄m in ep̄atu agririo treuereñ. tūc antistiti suc-
cessurū. Angelus dn̄i etiā eidē agririo in extre
mis posito ꝑuisuꝫ iussit: vt maximinū post se eli
gendū pp̄l'o ꝑte dei mandaret: qđ ille ꝑfecit eo
q̄ꝫ migrāte ppl's monita diuina adīplere cura-
uit. Sicq̄ꝫ maximin⁹ ep̄s elect⁹ est. Ad hūc virū
dn̄i athanasi⁹ alexādrin⁹ ep̄s ꝑsecutionē ɔstan
tij fugiēs adijt: ⁊ ab eo honorifice suscept⁹ be-
nignaq̄ꝫ humanitate ꝑtractat⁹ est. Hic etiā dū
iret romā cū btō martino nōdū ep̄o: vrsus asi-
num eoꝝ sarcinas deferētē inuasit ⁊ deuorauit.
Cui sctūs Maximinus in xp̄i noīe iussit, vt vi-

ces asini sarcinas vsq₃ romā baiulando supple⸗
ret. Qđ ferox aial cū oī māsuerudine perfecit.
Rediēs quoq₃ ad ecclesiā suā ad pictaniensem
vrbē vt suos reuiseret diuertit. Ibiq₃ languore
pressus feliciter in dño quieuit. iiij. kalē. iunij.
Cuius corpus exinde treuerim translatum est.

¶ De trāslatione corpis scti Nicolai. Cap. lxv.

TRanslatio
corpis sancti Nico
lai de myrea ad ci⸗
uitatē venetiaꝝ fa⸗
cta est anno dñi. M. lxxxvi. tē
pore vrbani pape secundi sub
petro patriarcha gradeñ. ꝛ vi
tale michaele duce venetiarū
atq₃ henrico ꝯtarheno eiusdē
ciuitatis epo. Cuȝ eñi vrban⁹
papa generale passagiū in recuperationē terre
sancte: cunctis fidelibus indidisset: multi vene
torū cum nauiū copiosa multitudine ad dictuȝ
passagiū nauigarūt. Quorū exercitus dux exti
tit iohannes prefati ducis venetorū filius cum
quo perrexit etiā dictus castellanus eps. Qui
postq̄ cum coruȝ nauigio apud rhodum insulā
hyemassent. inde discedentes: vt hierosolymā
peterent vento eis aduerso insurgente inuiti
appulsi sunt ad myreorū patriam iam quasi to⸗
taliter a turcis depopulatā. ¶ Tunc eps ꝛ dux
cū suis armatis ad ciuitatē accedunt: ꝛ qꝛ iam
quid facturi erant inter se tractauerant quat⸗
tuor tantū custodes ecclesie sancti nicolai repe
riunt: quos tantos adulationibus et promissis
ac cōminationib⁹ exhortanť: vt vbi corpus san
cti nicolai quiescit reuelare ꝓcurēt. Illi ṽo dis
simulantes vel antiquitate forsan ignorātes ar
cam in capite fractā muro adherentē ostendūt
ipam esse sancti nicolai confingūt: de qua barē
ses partē reliquiarū eius abstulerāt partem di
missaȝ offerebāt. Ad quā illi ꝯcurrētes nihil in
ea preter aquā ꝛ oleū iuenerūt. Cūq₃ muros ec
clesie in locis plurib⁹ dirupissent: ꝛ pauimentū
effodissent: atq₃ altaria diruissent: et nihil de
optato penit⁹ repissent: custodes illos tormē⸗
tis afficiūt: vt veritatē edicāt. Qui post multa
ṽbera ꝛ sibi illata flagella: vix tandē ab eis qđ
nouerāt extorxerunt. Nam arcaȝ ostenderūt in
qua duo sancti presules magni nicolai prede⸗
cessores quiescebant: in altari videlicet princi⸗
pali sancti iohānis baptiste. s. theodorus ꝛ ni⸗
colai magni nicolai patruus. De corpe aūt scti
nicolai magni nihil penit⁹ se scire dixerūt: cui⁹
rationē verisimilē assignarūt. Cum eñ vt in ge
stis grecorū cōtineri dicebāt vasillis cōstātino
politanus impator ad imperialē vrbē sancti ni
colai corp⁹ deferre voluisset: et vsq₃ ad ianuas
ecclīe ossa delata nullo ingenio illa inde educe
re potuisset: irat⁹ iurasse dicebať: postq̄ corp⁹
illud habere nō poterat tali loco ipm se locatu
rum q̄ nullus vnq̄ ipm inuenire poterit nec ha
bere. Hanc ergo custodū cōfessionē episcopus
ꝛ veneti veram esse presumētes arcam ostēsam
rumpentes duorum predictoꝝ sanctorū episco
porum corpora in arcellis singulis cupressinis
inueniūt: ꝛ eorum epitaphia vt custodes dixe⸗
rant legunt: eaq₃ inde leuata ad nauem dedu⸗
cunt desperantes amodo de sancti nicolai ma⸗
gni corpore inueniēdo. ¶ Uerum quidē illoruȝ
diuinitus inspirati: in ecclesia retardātes: ꝛ lo⸗
cum vbi altare sancti nicolai primo destruxerāt
perscrutantes inopinatāq₃ fragrantiā odoran
tes: suspicati sunt aliquid ibi preciosuȝ latere.
Preterea quidā ex eis qui al's ad ipsam vrbem
deuenerāt recordati sunt: q̄ in precipuis solen
nitatibus archiepiscopus myreoꝝ non in alta⸗
re: sed in loco quodā plano sup tripodem cele⸗
brabat. Supra quē locum imago sancti nicolai
recta linea depicta erat. Et quibus oībus con⸗
iecturis motus episcopus castellanus locū ipȝ
effodi mādauit. Subleuatisq₃ magne molis la
pidibus vitreā massam ad frangendū grauē et
penetrandū difficileȝ inuenerūt. Qua tandem
cōfracta: secundā de bithumine non minus la⸗
boriosam exhauserūt. Tertiam deniq₃ massam
duabus fortiorem que de cupro museleo cū bi⸗
tumine glomerata fuerat: magnis viribus irru
perunt: vbi thesaurus multiplici labore resera
tus apparuit: odorq₃ inde mire suauitatis exi⸗
uit. Cuȝ quo ꝛ palma quā beatus nicolaus de
hierosolymis apportauerat sepulta fuerat: que
circa sanctum corpus virides ramos ꝛ frondes
pullulauerat: vnde multi colligerunt: ꝛ in testi⸗
moniū ad propria detulerūt. In sepulchro aūt
illo grecis litteris scriptū erat: hic reqescit ma
gnus eps myreoꝝ nicola⁹ terra mariq₃ glorio⸗
sus. ¶ Corpus igitur inde leuātes flentib⁹ ca⸗
nonicis ꝛ gaudētibus venetis ad naues depor
tant: ꝛ inter alia duo collocant: eademq₃ lampa
dibus ꝛ luminaribus atq₃ preciosis pallijs reue
renter honorant. Inde igitur discedentes iter
ceptum versus terrā sanctam persequūtur. Et
cū plures de ossibus vel puluere sacri corporis
ex deuotione subtraxissent oēs illi vel infirmi⸗
tate varia vexati vel duris verberib⁹ cesi vel no
ctu terroribus agitati que passi fuerāt indicā⸗
tes suaq₃ peccata episcopo confitētes quicq̄d
abstulerēt restituere cōpellebanť. Post hec na⸗
ues venetorum ad ioppe portum deuenerūt: et
dimissis qui corpora custodirēt: exercitus hie⸗
rosolymam adierunt: ꝛ a gothifredo rege chri
stianoꝝ ꝛ patriarcha hierosolymitano honori⸗
fice suscepti sunt: gētibus quoq₃ francoꝝ vniti
vrbem saracenorū caipham inexpugnabilē du⸗
dum obsessam obtinuerūt: aliaq₃ plurima loca
ꝛ castra debellādo ceperūt: ꝛ deinde loca sacra
circunquaq₃ lustrātes post plures mēses ascē⸗
sis nauibus repatriare curarūt. Sicq₃ geminā
palmā sanctorum: videlicet corporū ꝛ victorie

reportātes in festo beati nicolai videlicet .viij. idus decēbris ad portū ciuitatis venetiarū applicuerūt occurrētibus quoqꝫ clericorū ⁊ populorum turbis in littore sancti nicolai descenderūt: ⁊ de cōsensu ducis ac populi sanctorū triū corpa in monasterio scti nicolai in eodē littore maris sito deposuerūt: eadēqꝫ vitali eiusdē tūc loci abbati deuotiꝰ obtulerūt. Sed anteꝙ beata corpa in suo loco deposita forēt ꝑ triduū oībus in altari patuerūt: ⁊ deinde vsqꝫ ad resurrectionē dñi subsequēte in medio eccl'ie choro dimissa sunt ad deuotionē fideliuꝫ adimplendā: vbi multa miracula in egroꝝ corporibꝰ ostensa sunt: nam plures ceci illuminati: claudi erecti: cōtractati ⁊ aliis diuersis prepediti languoribꝰ ad sanitatē reducti sunt: demones quoqꝫ de obsessorū artubus effugati. Post que sanctoꝝ episcoporū reliquie digna fuerunt veneratione tumulate. iij. kalen. iunij. Euoluto anno: vicꝫ eodem die quo sctōꝝ corpora apud myrcā ciuitatē vt prediximꝰ reperta ⁊ inde sublata fuerāt.

¶ De sancto Theodoro martyre episcopo myreorum. Cap. lxvi

Theodorꝰ eps et martyr predecessor fuit scti nicolai auūculi ⁊ scti nicolai nepotꝭ in epātu myreoꝝ: vt dictū est supra ꝓxima legēda: cuiꝰ corpus vna cū corporibꝰ duoꝝ ꝑdictoꝝ sanctoꝝ venetiaꝝ vrbi trāslatū est: vt superius enarrat. Hic eñ cū eccl'iam myrce ciuitatis feliciter gubernasset tpe ꝑsecutionis ꝓ xp̄i fide martyriū in eadē vrbe passus est. Quo aūt tpe aut die seu sub quo iudice aut quo martyrij genere perēptus extiterit: ignorat: eo ꝙ ipa ciuitas a turcis destructa sacre scripture ⁊ gestorū martyrū codices dispsi fuerūt. Sepultꝰ est aūt in eadē ecclesia in altari scti iohānis baptiste miraculis pollēs. Inter q̄ illud habet in legenda scti nicolai magni: ꝙ dū quidā cecꝰ noīe antoniꝰ ad eū venisset ꝓ lumīs bn̄fico consequēdo: sctūs eps misertus illius tulit de oleo lampadis predicti scti theodori epi ⁊ martyris ⁊ signū crucis faciēs super eū: oculos illius deliniuit ⁊ confestim cecus ille lumen recepit.

¶ De sancto Nicolao epo seniore. Cap. lxvij.

Nycolaus episcopus myreoruꝫ prefato sancto theodoro in episcopatu eiusdē vrbis successit: ⁊ sancti nicolai magni auūculus fuit: cuius gratia ille nicolaus vocatus est. Hic cum audisset miracula q̄ deus in infantia pueruli nuperrime nati ostendere dignabatur: et qualiter die natiuitatis eius erectus in pelui steterat: ⁊ quomodo quarta et sexta feria semel in die mā mas suggebat: spiritu prophetico vaticinatus est: puerum nicolaum omnipotētis dei seruum et episcopum futurum ⁊ in toto adhuc orbe signis ⁊ miraculis clarum ab omnibus resonandum. Qui etiam sanctus episcopus miraculis resulsit. ¶ Nam cum in castello auianense aqua longius hauriretur: eo ꝙ in oppido puteū non haberent: populusqꝫ ei assereret: ꝙ in vno colle aque vena fuerat: que per annos multos vbi esset latebat. Uir domini ad locum accedēs fusa oratione locum per spiritum cognouit: ⁊ per cubitum ac dimidiū fodiens: venam aque repperit: que sufficienter exinde manauit. ¶ Hominem quendam maligno vexatum spiritu de regione andronica ei deductum in xp̄i nomine ab infestatione liberauit: demonemqꝫ ab eo depulit. ¶ Alium quoqꝫ qui dolore ventris quattuor mensibus torquebatur: adeo vt cibos sumere non posset: ⁊ per terram reptilis more volutaretur: oratione pro eo fusa sanauit. Sicqꝫ domino seruiens in pace quieuit: cuius tamen dies dormitionis ignotꝰ est. Eius autē corpus vna cum corpore prefati predecessoris sui ⁊ nicolai magni eius nepotis: vt supra actū est venetiarū vrbem delatum in monasterio sancti nicolai de littore quiescit. Successit autem huic in episcopatu alius episcopus tam predecessoris ꝙ successoris in vita dissimilis: peccatis videlicet inuolutus. Cuius nomē ob praua forte merita in hystoria reticetur: ⁊ deinde nicolaus huius nepos gloriosus miracl'is innumeris toto orbe famosus.

¶ De sancto Felice papa primo et martyre. Cap. lxviij.

Felix papa et martyr huius nomīs primus natione romanꝰ ex patre constantino de regiōe capritauri: dionysio pape in episcopatu romano successit: ⁊ sedit annos duos: menses deceꝫ. Hic constituit supra reliquias sanctorū martyꝝ missas celebrari. Hic fecit ordinationes duas per mēsem decembris: ꝑsbyteros octo: diacones quinqꝫ: episcopos per diuersa loca numero quinqꝫ. Hic etiam fecit basilicam in via aurelia miliario ab vrbe quito. Qui sub claudio imperatore secūdo martyrio coronat: ⁊ sepultus est in ꝑdicta basilica quā ipse construxerat. iij. kalen. iunij: ⁊ cessauit epātus dies quinqꝫ.

¶ De sctā Petronilla ꝟgine. Cap. lxix.

PEtronilla virgo fuit filia beati petri apostoli. Que cum nimis speciosa esset ⁊ apud vrbem romã degens voluntate patris febricitaret: discūbentibus secum discipulis. Interrogauit eũ titus: cur petronillā laborantē febribus iacere permitteret: qui oēs alios egros sanaret. Cui petrus respondit quia sic ei expediret. Tamen ne impossibilitas eius sanitatis apud aliquos crederetur: iussit illam sanā surgere ⁊ discumbentibus ministrare: quod ⁊ factum est. Completo vero ministerio illā ad grabatum suū iterū febricitantem remisit: vbi vero in dei cepit esse amore perfecta: nō solū ipsa sanata est: sed pluribus infirmantibus contulit sanitatē. ¶ Quam propter eius speciositatē flaccus comes concupiscens ad eam cū militibus armatis accessit: vt eā vel violenter sibi vxorē assumeret. Puella aūt eū redarguit: qꝛ ad virginē inermē venit cū armatis. Dierumqꝫ trium inducias petijt: atqꝫ matronas honestas post triduum ad se mittendas ordinauit: vt cum ipsis ad virum decenter associata accedere posset. Quas cum ille pararet: virgo domini vna cum felicula virgine collactanea sua ieiunijs ⁊ orationibꝰ triduo occupari cepit. Tertio vero die ad eā sanctus presbyter nicomedes venit: qui eidem corpus dñi obtulit. Quo sumpto in lectulo suo se reclinauit: ⁊ inter manus matronarū que ad eā iā accesserant spm̄ emisit pridie kalen. iunij. Sicqꝫ factū est vt mulieres que misse fuerāt vt virginis nuptijs interessent: eiusdē sacras exequias celebrarēt. Cuius corpꝰ via ardeatina sepultū est.

¶ De sanctis Cantio Cantiano ⁊ Cātianilla virginibus et martyribus. Cap. lxx.

CAntius cantianus ⁊ cantianilla germani martyres apud aquileiam passi sunt sub diocletiano et maximiano imperatoribꝰ agentibus dulcitio pside ⁊ sisinnio comite. Hi de genere carini imperatoris nobilissimi vrbis rome ciues persecutionē declinare cupiētes facultatibꝰ eorū pauperibus erogatis ex vrbe discesserūt: ⁊ aquileiā deuenerunt: vbi cuidā protho sacre scripture doctori illustrissimo adheserunt. Cum autē xp̄m per vrbē aquileiā publice nunciarent: ⁊ comes ac preses illos vtpote ex imperiali progenie detinere formidaret: imperatoribꝰ de predictoꝝ xp̄ianoꝝ aduentu per litteras suggesserunt. Quibus imperatores respondentes hanc dederunt auctoritatē: vt si sacrificare nollent capite punirent. Quod cum beati martyres audiuissent vna cum protho pedagogo suo ascenso vehiculo vrbem aquileiam egressi fugiebant: nō qꝛ mortē recusarēt: sed vt alijs fidelibus pdesse possent. Quos comes sisinnius ⁊ preses dulcitius cū spiculatoribus insequētes cū alterū ex subiunctis aīalibus eoꝝ vehiculo corruisset: eos tandē in loco qui dicit̄ ad aquas gradatas cōprehenderunt: et hortabantur eos: vt ioui thura offerent. Qui cum demonijs se nunqꝫ sacrificaturos responderent: iubentibus comite ac preside in eodem loco capitali sententia plexi sunt. De quorū corporibꝰ pro sanguine lac emanauit. Que a zenone presbytero collecta cum aromatibus apud ipsam ciuitatē tumulata sunt pridie kalen. iunij.

¶ De sancto Pamphilo martyre. Cap. lxxi.

PAmphilꝰ martyr et sacerdos cesarea palestine oriundus in eadem ciuitate passus est martyriū. Hic admirande vir fidei ⁊ sctitatis. Eusebij cesarieñ. necessarius a quo ille ob intimam amicitiā cognomen eusebius pamphili sortius est: tanto bibliothece diuine amore flagrauit: vt maximā partem origenis voluminum sua manu scripserit: que cesarieñ. bibliotheca seruare traditur. Sed ⁊ sanctus hieronymus quedaꝫ volumina manu eius exarata se reperisse asserit: que tanto vt inquit amplectebat̄ gaudio: vt cresi opes habere se crederet. Hec autē esse dicit. xxv. origenis prefati volumina super libris. xij. pphetarū. Scripsit ⁊ ante eusebiū apologeticuꝫ pro origene. Qui sub maximiani persecutiōe apud eādem vrbem martyrio vitam temporalem finiuit kalen. iunij. Huius em̄ vita prefatus eusebius cesarieñ. ep̄s tribus libris cōprehēsam exarauit. Hec hieronymꝰ de viris illustribus.

¶ De sancto Vincentio confessore. Cap. lxxij.

VIncentiꝰ gēte gallus lerineñ. insule presbyter temporibus theodosij ⁊ valentini augustorū claruit. Hic vir sanctitate admirandus in diuinis scripturis eruditꝰ ad vitanda hereticoꝝ colloquia validissimam edidit disputationem quā celato nomine suo: peregrini aduersum hereticos intitulauit. Cuius operis partem quia in schedulis positaꝫ furto perdiderat recapitulādo paucis sermonibus sensum in vno libro cōpegit. Quieuit rome in christo kalendas iunij. Hec gemnadius [?] de viris illustribus.

¶ De sancto Reueriano episcopo ⁊ socijs martyribus. Cap. lxxiij.

REuerianus epus et
paulus presbyter cū alijs.x.mar
tyrib⁹ apud ciuitatē augustudu⸗
neñ. passi sunt. Qui omnes pro
cōfessione nominis christi sub au
reliano principe coronam passionis a domino
perceperunt kalendas iunij: vt dicit ado ex hie
ronymi martylogio.

¶ De sanctis Marcellino et Petro
martyribus. Cap.lxxiiij.

MArcellin⁹ presbyter
⁊ petrus exorcista rome martyriū
passi sunt sub diocletiano impera
tore agente iudice sereno. Cū em̄
predictus petrus iubēte prefato
iudice cesus ab artemio in carcere detinere ⁊
ipius artemia filia a demone vexare: ⁊ ob hoc
a patre sepius plangeretur. Dixit ei petrus ꝙ
si in xp̄m crederet statim eius filia sanitatē reci
peret. Cui artemius se mirari rn̄dit quomdo
deus petri filiā suā liberare posset: qui ip̄m pe
trum de carcere eripere non valeret. Addens
ꝙ si cathenas in eo duplicaret eūqꝫ deus suus
de carcere educeret omnino in ip̄m crederet: si
tamē filiam eius a demone liberaret. Petrus
vero eadē nocte se ad domū artemij venturū pro
misit. Artemius ergo domum rediens predicta
omnia candide coniugi nunciauit. Sicqꝫ ambo
de his adinuicem colloquētes ꝙ petrus ad eū
venire posset: penitus credere non poterāt. Cū
autē clauso diei lumine nox superueniens tene
bris mundū repleuisset: subito affuit petrus cā
didis indutus: tenens triumphū crucis in ma⸗
nu sua. Tunc artemius cum vxore cādida eius
vestigijs prostrati verum deum xp̄m clamare ce
perunt. Statimqꝫ filia eorū paulina virgo ab
immūdo spiritu liberata est. Artemius vero cum
cōiuge ⁊ filia ⁊ vniuersa familia ac multitudine
vicinorū qui ad miraculum concurrerāt cōuer⸗
si sunt ad dominū: quos oēs marcellin⁹ presby
ter illuc superueniēs baptizauit. Artemius vero
qui custos erat carceris: omnes detentos dimi
sit: eo pacto vt baptismum susciperent. qui oēs
a sancto Marcellino p̄dicto sacri fontis vnda
perfusi Christo dn̄o adheserūt: ⁊ per dies qua⸗
draginta in domo artemij in diuinis colloquijs
cum petro et marcellino perstiterunt. ¶ Post
hec serenus vicarius mādauit artemio: vt oēs
carceratos quos xp̄ianos effectos nouerat sibi
presentaret. Qui manus eorū deosculans dixit
eis: vt siquis vellet venire ad martyriū veniret
intrepide: et siquis nollet: abiret dimissus in
sua libertate. Sicqꝫ multis abeuntib⁹ inter pau
cos marcellinus ⁊ petrus abire noluerūt. Cō⸗
perto aūt ꝙ marcellinus ⁊ petrus illos bapti⸗
zassent: iudex eos detineri fecit vna cū artemio
⁊ vxore candida ac filia paulina. Et artemium
quidē plumbatis cesum in custodia cū nata et
coniuge reclusit. Marcellinū vero pugnis percu
ti in ambabus arterijs: deinde ip̄m nuduz sup
vitri fragmenta prosterni: ⁊ lumē ac cibū ei de
negari fecit: petrū aūt per se separatū in carce
rem trudi: ⁊ pedes eius in cippo cōstringi. An
gelus autē domini marcellino per noctē appa
ruit: et cum vestibus suis induens ad petrum
adduxit: quem et ipsum de cippo soluens am⸗
bos postmodum ad domum artemij duxit. Ad⸗
monens vt per dies septem christianos cōuer⸗
sos confortarēt ⁊ postea se iudici presentarēt.
Sequenti vero die dum serenus eos in carceri⸗
bus non inuenisset. Artemium cum vxore ⁊ fi⸗
lijs ad se adduci precepit: ⁊ sacrificare nolen⸗
tes in terra obrui mandauit. Quod marcelli⸗
nus ⁊ petrus audientes cum multitudine chri
stianorū illuc accesserunt: ⁊ cum christiani mul
to plures ꝙ̄ gentiles essent: artemium cum
vxore ⁊ filia de manibus carnificum eruerunt:
⁊ eorum detentores detinuerunt: donec mar⸗
cellinus in crypta missaz celebrauit: ⁊ artemio
ac christianis omnibus diuina sacramenta pre
buit et postmodum omnes in pace dimisit. Ip̄e
vero in manibus militum paganorum cum petro
et artemio candida ⁊ paulina sponte remansit.
Que cum serenus iudex audisset: iussit arte⸗
mium cum vxore ⁊ filia ad carcerē reduci: mar
cellinum vero et petrum in silua nigra que nunc
propter eorum martyrium candida dicitur de⸗
collari. Quorum animas quasi virgines vesti⸗
bus splendidis ac gemmis indutas ab angelis
in celum deferri spiculator nomine dorotheus
se vidisse testatus est: qui ad dn̄m cōuersus est.
Lucilla vero matrona christiana sanctorum cor⸗
pora collegit: et ipsa noctu in via lauicana mi⸗
liario ab vrbe tertio sepeliuit: q̊ passi sunt quar
to nonas. iunij.

¶ De sancto Erasmo episcopo
⁊ martyre. Cap.lxxv.

ERasmus
episcopus ⁊ mar
tyr passus ē sub
diocletiano ⁊ ma
ximiano impera
toribus: qui cum persecutio⸗
nem fugiens ad montem liba
nū declinasset coru⁹ ei escā di⸗
uinit⁹ ministrabat: angeli euz
frequēti⁹ visitabant: fere quo
qꝫ ad ip̄m confugebant. Diuina tandē iussione
ad ciuitatē veniens: ⁊ multos ad xp̄m conuer⸗
tens ab imperatore Diocletiano detinetur. Et
cum se christianum confiteretur plumbatis la⸗
teribus cedit: ac dorso fustib⁹ macerat: deinde
suspensus vngulis ferreis lacerat. Et cum hec
omnia pro xp̄i amore superasset: iussit impera⸗
tor plumbum picem sulphur resinam cum cera

et oleo resolui: et exinde christi martyrem per-
fundi. Angelus autē domini eidem astitit et fa-
cto terremotu cuz tonitruis ⁊ coruscationibus
pene tertia pars populi extincta est: ⁊ sanctus
ab incendijs liberatus. Quē diocletianus onu-
stū ferro in ceruice ⁊ manibus fecit in tenebro-
sum carcerem trudi: ⁊ etiā potum aque ei dene-
gari. Orante autē sancto odor nimis in carcere
erupit: ⁊ visa sunt duodecim candelabra lucen-
tia in conspectu eius. Uincula aūt ferrea sicut
cera soluta sunt. Cui angelus dei apparuit: et
eum inde eductū in modico tpis spacio in ita-
lia transposuit: ⁊ in lucridum ciuitatem intro-
duxit. Quem imperator die sequenti in carce-
re reqrens ⁊ minime reperiēs: sed ianuas clau-
sas ⁊ anulo suo signatas aspiciens: admiratus
magicis artibus ipsum eductū putabat. Mul-
titudo vero populi viso miraculo conuersa est ad
christum. Igitur Erasmus in lucrido ciuitate
infirmos omnes curabat: ⁊ multos ad dominū
conuertebat. ¶ Deniq3 cum filius anastasij pri-
marij ciuitatis defunctus ad sepulchrum por-
taretur: ad suggestionem patris oratione sua il-
lum a mortuis excitauit: ⁊ ipsum cuz anastasio
parēte ⁊ duodecim milibus hominū ad christū
conuersis baptizauit: multaq3 deorum templa
deleuit: et per dies septem populo predicauit.
Sed cum maximianus imperator hec audisset
ad eādem vrbem properauit: ⁊ comprehensum
erasmum ad deoruz immolationes inuitare ce-
pit: quem christum confitentem iussit in maxil-
lis contundi. Deinde adduxit illum ad ciuita-
tem sermitanam ⁊ introducens ad templum io-
uis hortabat: vt presente omni populo sacrifi-
caret. Cūq3 domini martyr orasset: statua iouis
erea duodecim cubitoruz cecidit: et in puluerē
redacta est. Draco etiam ingens ex ea exiuit et
multos de plebe peremit: verum populo pro eoꝝ
liberatione ad dei famulum acclamante ipse
draconi imperauit: ⁊ serpens sine alicuius am-
pliori lesione nusq̄ comparuit. Sicq3 viso mira-
culo tria milia hominū conuersi sunt. Ex quib9
maximianus iratus trecēti ⁊ triginta quos cō-
prehendere potuit: gladio necari precepit. De-
inde btm̄ erasmū detētū et sacrificare abnuētē
iussit tunica erea ignita ad mensuraz eius cor-
poris fabricata vestiri: sed tunica frigida ipse
illesus permansit. Tunc iussit ollam maximam
plumbo pice cera resina et oleo liquatis imple-
ri ⁊ sanctum erasmum episcopum in ea demer-
gi. Et cum hoc etiā supplicij genus illesus su-
perasset: ⁊ ex olla liquor feruens ⁊ ebulliēs im-
peratorem vstulasset ipm martyrem christi con-
tinuo liberauit. Sed maximian9 obstinatior ef-
fectus illum in arta custodia vinctum clausit:
vt ipm acrius puniret. Angelus vero domini mi-
chael eidem apparuit: ⁊ solutum eduxit: ⁊ eidē
ducatum prebens dirrhachium perduxit. dein-
de nauicla sibi diuinitus preparata in cāpaniā
prouinciam transmigrauit: et iuxta ciuitatem
formianam dimisit. Qui diebus septem extra
vrbem mansit pane celico per angelum susten-
tatus. Deinde diuina iussione ciuitatem intra-
uit et multos ad christum conuertit. Nouissime
coronam sibi de celo missam a choro apostoloꝝ
et prophetarū aspexit: et sic orans domino spi-
ritum tradidit. In eadez vrbe sepultus a fide-
libus quarto noñ. iunij.

¶ De sancto Photino episcopo et
martyre. Cap. lxxvi.

Photinus episcop9
lugduneñ. ⁊ martyr: vt dicitur
ecclesiastice hystorie libro quin-
to. Cum etate maior nonagena-
rio esset: ⁊ pene membra iā ge-
stas solo amore ⁊ desiderio mar-
tyrij viueret paganorum furente rabie ductus
ad presidem pugnis ⁊ calcibus enormiter inua-
sus: ita vt neq3 etati: neq3 grauitati reueren-
tie aliquid deferrent: a longe vero stantibus ⁊ fu-
reutibus lapides ⁊ ligna iacictib9 diutius eli-
sus: dū seminecis in carcere trusus esset emisit
spiritū. iiij. noñ. iunij. Passus est tempore mar-
ci aurelij ⁊ veri antonij imperatorum.

¶ De sanctis Blandina virgine ⁊
socijs martyribus. Cap. lxxvij.

Blādina martyr cū
quadragintaocto martyribus
passa ē ī lugduneñ. ciuitate tē-
poribus marci aurelij veri ⁊ an-
tonij atq3 lucij filiorum eius.
De quibus ecclesiastice hysto-
rie libro quinto capl'o primo ⁊ secundo ⁊ tertio
habet: q seuiente persecutione cōtra xpianos
apud lugdunū ⁊ viennā vrbes galliarum: adeo
vt etiā domorum illis prohiberet habitatio pro-
cessus in publico aut quorūcūq3 ciborū cōpara-
tio prefati martyres presidi sunt oblati. Inter
quos cū quidā vecti9 paganus presidē de tāta
impietate argueret: tenet ⁊ ipe tanq̄ xpianorū
aduocatus tētus est: ⁊ quidā diaconus nomine
sanct9 qui laminis ferri ⁊ eris cādentibus adu-
stus in carcerē missus: rursum diris cruciatib9
examinatus spm̄ reddidit. Attalus q3 pgame-
nus q martyres nutibus oculoꝝ ⁊ gestib9 horta-
bat: postq̄ dieb9 multis terminū carcerē tole-
rasset: qr ciuis romanus capite cesus est. ¶ Ex
his q3 martyribus decē in carcere tabefacti fa-
me defecerūt. Deide reliqui oēs pducti qui ex
eis ciues erāt romani decollant. Ceteri vero be-
stijs subijciunt: sed ab eis mīme ledunt. Inter
quos quidā ⁊ alexāder phryx gñe nō obstante
q ciuis roman9 esset ꝯtra decretū pncipū a psi-
de volēte pplo cōplacere feris exponit: qr for-
te alijs ptinacior videbat. Attal9 vero qdā alter
prunis substractis ī sella ferrea tort9 martyriū

consumauit. Blandina vero primo ꝛ secundo die
diuersis penaruꝫ generibus cruciata tertio die
ad stipitē ligata bestijs exposita: sed ab his mi
nime lesa: quarto die verberibus acta: craticu-
la exusta: ad vltimū gladio iugulata est. Cuius
exemplo ponticus puer annorū. xv. multis pas-
sionibus affectus ante illam gladio palmā ꝑce
pit. Maurus vero quidam: zacharias presbyter:
epactus albina: grata: ꝛ alij ceteri eiusdē colle
gij gloriosi diuersis supplicijs dieb⁹ plurimis
torti: deinde in sellis ferreis igne subiecto assa
ti: nouissime gladio consumati sunt. Quorum
omniū quadragintaocto martyruꝫ reliquie in-
cense ꝛ rhodanū fluuiū disperse fuerunt. Sed
diuina dispositione in loco in quo corpora com
busta fuerāt: cineres ꝛ ossa incombusta dimissa
a fidelibus reperta ꝛ recollecta atqꝫ in ecclesia
apostolorum sub altari condita sunt. Horꝫ oīm
passio agitur. iiij. non. iunij.

¶ De sancto Nicolao peregrino et
confessore. Cap. lxxviij.

NIcola⁹ cognomēto
peregrinus confessor natione gre
cus tempore vrbani pape secundi
claruit. Hic in annis adolescētib⁹
in monasteriuꝫ sancti luce quod in
cyro grecie partib⁹ situ est diutius ꝯuersatus
angelicam vitam duxit. Cunqꝫ dominica prece
pta que crucem tollendam sequiqꝫ dominū iu-
bēt solicite audisset: non tamē spiritu: sed ma-
nibus corpoream crucem arripiēs monasterio
discessit: ꝛ vt christum liberius sequeret: pere-
grini cepit: qui veniens hydrātum apulie ciui-
tatem: ibiqꝫ aliquātuluꝫ commemoratus venit
tarentum: vbi aliqua miracula ostedēs a popu-
lo reuerentie est habitus. Inde venit ad ciuita
tem tranen. vbi crucem ex more manibus ba-
iulans puerorum multitudinē congregauit: cū
q̄bus sacra vrbis loca circuiēs: kyri eleison cla-
mare nō cessabat: puerosqꝫ subsequentes vt si-
militer clamarent concitabat: ꝛ vt ad se quoti-
die conuenirēt: ꝛ hoc diebus singulis iterarēt.
puerulos pomis ꝛ fructibus sibi datis allicie-
bat: quibusdā ex ciuibus eum insanum reputā
tibus: quibusdā vero altiora de eo sentientibus:
ꝛ columbinam presumētibus simplicitatē. Nā
pauperrimis indutus panniculis: nudis pedi-
bus incedebat: sine intermissione orabat: dieb⁹
singulis non ante vesperas cibum sumebat. Pa
nem vero modicum ꝛ aquaꝫ semper comedebat.
Cum autem eius fama ad bisantium archiepi
scopum peruenisset: eum ad se accersiuit: ꝛ cur
talia clamādo ꝑ vrbē circuīret: sciscitatus est.
Cui sanctus vir preceptum domini de cruce su
menda confestim allegauit: quam nedū animo
sed corpore se gestaturum quotidie disposuit:
quod si episcop⁹ in eius sibi diocesi denegaret:
ad oppidum ipse mox aliud properaret. Pre-
sul autem prudens sancti confessoris rectā in-
tentionem ꝛ columbinam simplicitatem atten-
dens ei prohibere noluit: quin propositum ad-
impleret: quinimo rogauit: vt quotidie ad suā
mensam reficiendus accederet. Cum autem ni
colaus archiepiscopi mādata adimpleret: ꝛ ci-
uitatem ex more kyri eleison clamans ꝛ cruceꝫ
baiulans cum pueris peragraret: post dies mo
dicos febre corripitur: ꝛ in hospitio cuiusdam
ex ciuibus nobilis deuotione maxima refouet.
Qui ad extrema deueniens pueros suos aduo-
cauit: ꝛ crucem suaꝫ eisdem tradens: eos in no
mine domini benedixit: sicqꝫ spiritū in pace do
mino reddidit. iiij. non. iunij. Statimqꝫ a ciui-
bus vnanimiter ad eum ex deuotione confluen
tibus corpus ad ecclesiā beate marie deducit:
ꝛ a cunctis certatim irruētibus pedes eius cuꝫ
reuerentia deosculātur. Eodem die mulier tra
nen. nomine mundella corporis tactu sanctissi-
mi lumen oculorum triennio ante perditū recu
perauit. Alia mulier bisantia nomine cui⁹ bra-
chium aruerat sanitatem recepit. Altera etiam
alba nomine dolore ventris dudū nimio fatiga
ta: medelam a sancto cadauere percepit. Sicqꝫ
ab archiepiscopo ꝛ populo corp⁹ peregrini ni-
colai in ipsa ecclesia honorifice tumulatur: vbi
multis signis effulget.

¶ De sancto zacharia mo-
nacho. Cap. lxxix.

ZAcharias monach⁹
siluani abbatis discipulus artissi
mam in heremo vitam duxit. Qui
rapt⁹ in extasi a mane vsqꝫ ad ho
ram decimam ad se rediens: dixit
se vidisse gloriā dei: ꝛ tunc fuisse dimissum: qui
etiam pallium suum pedibus conculcans: dixit
neminem posse fieri monachum: nisi qui sic ani
mo omnia conculcasset. quieuit in pace quarto
non. iunij. Hec heraclides.

¶ De sanctis Pergentino ꝛ lauren-
tino martyribus. Cap. lxxx.

PErgentinus ꝛ lau-
rentinus fratres vterini nobi-
les ciuitatis aretine passi sunt
sub persecutione decij cesaris
in eodem oppido. Cum eni ty-
burtius consiliarius decij ean-
dem vrbem ingressus esset: delati sunt ei predi
cti fratres ꝙ populum a deorum cultura supe-
rarent: qui illos aduocās: et primo quidē blan-
ditijs multis hortari cepit: vt a christi predica-
tione desisterent. Et quia nobili progenie orti
fuerant: eos tunc lenitate mollire cupiens di-
misit. Cum autem adhuc dei martyres constan-
tius christū confiterent: ꝛ populū a sacrificijs
subtraherēt exhortationib⁹ suis. Iteruꝫ delati
tyburtio tenti sunt: et cathomis leuati diutius

fustibus cedi iubentur. Statimq; brachia ministrorũ arefacta obstupuerũt: sed orãtibus sanctis eisdez restituta sunt. Quo miraculo multi gentiliũ conuersi fuerũt ad xp̃m. Tunc iubente tyburtio sancti in carcerem recluduntur: ⁊ per triduũ sine cibo dimittũtur. Post tres ṽo dies angelus dñi ad eos descendit: quos ⁊ celico pane refecit: totusq; carcer nimia claritate refulsit. Custodes ṽo velut mortui obdormierunt. Tuncq; xp̃iani qui nuper conuersi fuerant cum sorore eorum pergentina ad sanctos visitãdos eadem nocte venissent: ⁊ custodib' munera detulissent: vt illos ad sanctos intrare permitterẽt: carcerẽ apertũ inuenientes: ⁊ custodes dormiẽtes ad sctõs ingressi sunt: ⁊ baptismi lauacrum expetebant: eisq; vt abirent suadebant. Sãcti ṽo martyres eos baptizandos ad corneliũ quendã presbyterum miserunt: ⁊ ꝙ nullatenus abire volebant responderũt: eo ꝙ ad martyrium festinabãt. Sicq; illi ad corneliũ accedentes baptizati sunt fere sexaginta viri. Sequẽti die tyburtius hec audiens: eos eductos super carbones ardẽtes nudatis plantis stare fecit: sed vterq; ipsorum illesus permansit. Tũc statuã iouis adduci mandauit: eosq; illã adorare suasit. Et postq̃ illi orationẽ fuderunt: idolum in puluerem redactum est. Quo miraculo ducenti paganorum conuersi sunt ⁊ clamantes xp̃m verum deum furore gentiliũ vsq; ad mortẽ cesi: semiuiui relicti sunt. Tũc tyburtius iussit pergentinum ⁊ laurentinum fratres capitalem subire sententiam. Quorum corpora pergentina soror illorũ cum aliis pluribus xp̃ianis noctu surrepta longe a ciuitate arretina fere mille passibus sepeliuit. iij. nonas iunij.

¶ De sancto Lifardo confessore. Cap. lxxxi.

Lysardus presbyter et cõfessor sancti leonardi magni germanus fuit tp̃e sancti remigij archiep̃i remeñ. ⁊ clodouei regis francorũ: vt dicet infra in legenda sancti leonardi. viij. idus nouembris. Hic cum beato leonardo fratre suo relicta curia regali sancto remigio archiepiscopo adhesit: ⁊ ab eodẽ in sacerdotij dignitate cõsecratus est. Post hec associatus leonardo aurelianũ predicãtes verbum dñi deuenerũt. Et in quodam cenobio aliquãdiu insimul seruientes domino permanserunt. Cum autem lifardus super ripam ligeris solitariam vitam elegisset: ⁊ leonardus per sancti spiritus admonitionez in aquitania predicare disponeret: osculantes se abinuicem discesserunt. Sicq; lifardus omni vite sue tp̃e in eodem loco breui tugurio locatus ieiuniis ⁊ contemplationi intentus perseuerauit. Et. iij. nonas iunij in pace quieuit. Cuius corpus aureliani tumulatum miraculis coruscat.

¶ De sancto Ysaac martyre. Cap. lxxxij.

Ysaac monachus ⁊ martyr apud ciuitatem cordubaz passus est. Qui cum esset annoruz xxviij. feruente persecutione: gladio pro fide christi necatus cum palma martyrij a regna celestia conuolauit. iij. nonas iunij. Hec hieronymus in martylogio suo. Et inde ado.

¶ De sancto Ysaac presbytero. Cap. lxxxiij.

Ysaac antiochene ecclesie presbyter cõtinentissime vite: et perspicue sapientie clarus fuit. Qui aduersus nestorianos ⁊ entycianos multa scripsisse dicit. Antiochene quoq; vrbis sue excidium elego metro deplorasse narratur. Claruit autem leonis primi tẽporibus. Hec gemnadius de illustribus.

¶ De sancto Ysaac confessore. Cap. lxxxiiij.

Ysaac abbas ⁊ cõfessor de syrie partibus ad spoletanam ciuitatem deuenit: ingressusq; ecclesiã a custodibus petijt vt sibi quantum vellet licentia concederetur orandi quod ⁊ obtinuit. Et cum diebus tribus ⁊ subsequentibus noctibus indefessus orationem continuasset: ⁊ hoc vnus ex custodibus cerneret: inflatus superbie spiritu: cepit impostorem clamare: qui se triduo ante oculos hominum orare simularet. Et cum virum dei alapa percussisset: repente spiritus illum malignus inuasit et ad viri sancti vestigia strauit: et ꝙ isaac inde ipsum expelleret acclamauit. Cuius tamen viri peregrini nomen adhuc ignorabatur: moxq; vt vir dei super eum incubuit: malignus spiritus qui eũ inuaserat abscessit. Quo miraclo ciues stupefacti virum domini reuerentia habere ceperunt eiq; multa ꝓ edificando monasterio obtulerũt. Ille autem nihil horum accipiens desertum locum repperit ibiq; sibi humile habitaculum cõstruxit: multosq; ibidem discipulos congregauit. Hic prophetico spiritu claruit: ⁊ miraculis coruscauit. Die quadam in horto monasterij vangas discipulos hora vespertina iactare precepit: quod futurum erat spiritu dei prenoscens. Cum autem nocte ad matutinum cum fratribus surrexisset: pulmentum operariis coqui iussit: factoq; summo mane ipsuz ad hortum deferri mandauit: vbi quot vangas iactari fecerat tot laborantes inuenit. Ingressi quippe fures fuerant: sed mutata mente per spiritum vangas apprehenderant: et vsquoq; sanctus ad eos peruenit hortũ colere non cessauerant. Quos ille clementer salutauit pulmento refecit ⁊ de malo proposito quo venerãt redarguit atq; collectis oleribus oneratos remisit. ¶ Cum quidam scissis pannis obsiti et

nudi ad eum venirent: eiusq̄ misericordiam postularent: ille vnum ex discipulis silenter vocauit: eiq̄ precepit: vt ad talem cauam arborē in siluā accederet: ⁊ vestimenta ibi reperta deferret. Qui dum iussa complesset ⁊ vestes repertas detulisset vir domini ea peregrinis nudis petentibus tribuit. Illiq̄ recognouerunt que posuerant pudore consternati: q2 qui fraudulēter vestimenta querebant aliena confusi receperunt sua. ¶ Quidam vir se illius orationibus cōmendans sportas duas alimentorum ei per puerum transmisit. Quarum vnam puer in itinere abscondit alteram viro detulit. Quā ipse gratāter accepit: sȝ puerū admonuit: ne sportā abscōditā īcaute cōtingeret: q2 serpēs in ea ingressus foret: puer igit̄ q̄uis exultasset ꝙ mortem euasit: quia tamen delictum eius propalatum fuerat confusionē suscepit. Reuersusq̄ sicut ei abbas dixerat serpentē in sporta inuenit ⁊ de cōmisso penitentiā egit. Hec gregoriꝰ .iij. dialo. cap̄. xiiij. Sanctus aūt isaac clarus virtutibus in ipso cenobio in domino quieuit.

¶ De sancto Quirino episcopo et martyre. Cap̄. lxxxv.

Quirinus ep̄s scisianus ⁊ martyr tempore diocletiani ⁊ maximiani passus est. Qui cum in eadē ciuitate que oppidū est illyrice ꝓuincie a maximo preside quereret̄: egressus vrbem ⁊ fugiens cōprehensus est: ⁊ maximo iudici presentatus. Et cū se xp̄ianū libere profiteret̄ iussit eum fustibus cedi. Deinde grauatnm cathenis in carcerem recludi. Cui nocte oranti diuinus splēdor illuxit. Quod videns marcellus custos carcereȝ aperuit: ⁊ cōuersus ad xp̄m: ac eius pedibꝰ ꝓstratus baptisma sacrū suscepit. Post triduū autē maximus iudex iussit quirinū ferro vinctū ad amantiū presidē ad primā pannonie ciuitatem adduci. Qui iuxta flumen danubiū amātio de scarabatensi ciuitate reuertēti presentat̄: quē ille ad eandē ciuitatē rediēs illuc adductū durissimo carceri mancipauit. Cui xp̄iane quedā matrone cibū potūq̄ ministrabāt. Statimq̄ vt oblata benedixit ceciderūt cathene de manibꝰ ⁊ pedibꝰ eius: donec manducaret: deinde a custodibꝰ ad sabariā ciuitatē adductus amantio presidi in theatro oblatꝰ est. Quē preses ꝑ multa verba ad sacrificandū suadebat. Cūq̄ quirinus tam eius minas ꝙ blanditias contēpsisset: iussit amātius ad collū eius mollā suspendi: atq̄ in fluminis sabari vndā demergi. Cumq̄ de ponte precipitatus fuisset in flumē: ⁊ diutiꝰ supernatasset cū spectantibus xp̄ianis collocatꝰ: ne suo terrerent̄ exēplo: vir orans vt mergeret̄ obtinuit. Cuius corpus nō longe inde repertū in basilica iuxta scarabatē ciuitatis portā principalē posita a fidelibus sepultū est. Facta ꝓ incursione barbarorum in partibus illis: christiani inde fugientes corpus martyris abstulerunt: ⁊ romam baiulantes via apia miliario ab vrbe tertio in ecclesia ad catacumbas deuote deposuerunt. Ubi aliquando apostolorum corpora iacuerūt: vbi ⁊ corpus sancti Sebastiani martyris cum alijs plurimis requiescūt. Passus est autem pridie nonas iunij.

¶ De sanctis .xliiij. martyribus. Cap̄. lxxxvi.

Quadragintaquattuor martyres in ciuitate iconij passi sunt sub alexandro imperatore. Ibi a sanctis quirico et iulita cōuersi: cum christum publice predicarēt iussu alexandri capite cesi sunt pridie nonas iunij: ⁊ in eadem ciuitate tumulati.

¶ De sancto Bonifacio episcopo ⁊ socijs martyribus. Cap̄. lxxxvij.

Bonifacius archiepiscopus magantinus apud frixiam martyrium passus est. Qui iussu stephani pape secundi pipinum karoli patrem vnxit in regem francorum. Hic de britannia veniens fidem christi frixionibus primus annunciauit: et multis miraculis nouelle genti nouus predicator coruscauit. Cumq̄ maximam partem frixie christi cultui subiecisset: ⁊ sacro fonte baptismatis diluisset: a paganis qui supererant tentus ⁊ multis affectus iniurijs: tandem gladio peremptus martyriuȝ cōsumauit: cum eobarico episcopo ⁊ alijs seruis dei nonas iunij.

¶ De sancto Bonifacio episcopo ⁊ martyre. Cap̄. lxxxviij.

Bonifacius archiepiscopꝰ bosneñ. et martyr consanguineus othonis tertij imperatoris fuit: qui sibi admodum dilectus liberalibus instructus et musicus gratiosus: adhuc in seculo deo deuotus erat. Et dum ecclesiam sancti martyris bonifacij sui nomine frequentaret: optabat se illius exemplo martyrem futurum. Tandem relicto seculo habitum ordinis camalduensis accepit: et sancto romualdo abbati eius ordinis fundatori adhesit: cuius discipulus effectus sanctissimam vitam pluribus secuȝ annis egit. Demū ad martyriū flagrans a sede apostolica predicandi gentibus licentiā impetrauit: ⁊ cōsecratus archiepiscopus ad gentes bosne euāgelizandas accessit: qui ceteris consocijs equitātibus nudis pedibus incedebat. Et cū alias

bis solū in septimana dñica scʒ die ꝛ quinta fe
ria cibum sumere consueuisset: tunc pro labore
itineris tantū sibi indulsit: vt quotidie medio
pane ꝛ aqua modica reficeret: diebus domini-
cis ꝛ festiuis addens poma vel arboꝝ radices
vix coctas. Qui etiam postꝙ est in archiepisco
pum consecratus officiū monasticum iure pro-
fessionis ꝛ canonicū iure cōsecrationis quoti-
die bis dicebat. Ueniens aūt ad montes ꝛ pe-
des ire non valēs nudis plantis ꝛ cruribꝰ equi-
tabat: ꝛ in partibus illis frigidissimis adeo fri
gus intolerabile sepius sustinebat: vt aliquādo
pedem a ferro subherente disiungi non posset:
nisi aqua calida subueniret. ¶ Ueniens igit ad
bosnas gentiles verbum domini feruentissime
predicabat. Sed videns se modicuʒ proficere:
ad rutenorum regem deuenit: ibiqꝫ xp̄m annun
ciare cepit. Rex aūt illum pānosum inspiciēs:
putabat: ꝙ spe ꝯquirēde pecunie hec simulate
cōfingeret: eiqꝫ munera promisit: si a permissis
desisteret. Ille ꝟo pontificalibus preciose in-
dutus corā rege stetit: quem adhuc rex magis
simulatorē existimauit. Eidemqꝫ spopondit: vt
si episcopus per ignē inustus incederet: ipsius
fidei adhereret. Moxqꝫ ignem copiosum accē
sum episcopus aqua benedicta consperſit ꝛ pō
tificalibus indutus per ipsuʒ securus trāsiuit.
Ita vt nec pilus adustus in veste: nec odor fu-
mi in carne quid apparuit. Quo miraculo rex
cum populi multitudine infinita ꝯuersus ꝛ ba
ptizatꝰ est. Cupiebatqꝫ regnū filio dimittere: ꝛ
bonifacio adherere. Fratrem aūt suū nolētem
fidem christi suscipere absente archiepiscopo
occidit. ¶ Cum autē bonifacius ad alteruʒ re-
gis fratrem longe positū iuisset: vt ei christum
predicaret. Ille archiepiscopū tenuit ꝛ in con
spectu suo ꝛ plurimoꝝ decollari fecit. Statiqꝫ
ipse regis frater excecat: ꝛ tam ipse ꝙ omnes
astantes intantū sensum amiserūt: ꝙ sicut lapi
des immobiles ꝛ oīno insensibiles persistebāt.
Rex autē hoc audiens illuc cū multis accessit:
vt fratrem occideret: sed cū miram dei vltioneʒ
vidisset: orauit christū vt oēs illi ad sensuʒ ꝛ lo
quelam redirēt: eo pacto ꝙ si cōuerti vellēt eis
iniuria necis sancti viri remittat: sin autē cun-
cti gladio trucident. Factaqꝫ oratione tam re-
gis fratri ꝙ ceteris sensus restitutus est: qui
baptismo suscepto sancto martyri triumphale
sepulchrum ꝛ ecclesiam construxerunt.

¶ De sancto Bonifacio episcopo
carthaginensi. Cap̄. lxxxix.

BOnifacius episco-
pus carthaginēsis claruit tēpo
re zenonis imperatoris vt ait Si
gibertus: qui sanctitatis cul-
mine ꝛ sapientie lumine admo-
dū effulsit. Librosqꝫ plurimos
ad diuersos cōscripsit: videlicet de predestina-
tione. De cōtinentia cōiugatorum post votum.
De virginitate ꝛ humilitate. De oratione ꝛ cō-
punctione. Scripsit ꝛ sermones elegātes pre-
cipue. De natiuitate domini. Et de solennnita-
te sancti stephani prothomartyris. Et virtuti-
bus insignis migrauit ad christum.

¶ De sanctis Nicandro ꝛ Martiano
martyribus. Cap̄. xc.

NIcāder et martianꝰ
martyres vigēte psecutione paga
noꝝ in ciuitate atina a maximiano
preside comprehensi cū sacrificare
nollent p̄mo diebus. xx. in carcere
detenti ꝛ afflicti sunt. Deinde ad decollandum
iubētur adduci. Tūc vxor nicandri iuuenis pu
ella virum exhortās vt in christi cōfessione ma
neret immobilis detenta est a paganis: marty-
res autem domini ligatis duobus orarijs ante
oculos eorū decollati sunt: vxor autem nicādri
post dies tres etiā ipsa in cōfessione fidei capi
talem sententiā ab eodē accepit iudice. Ciues
aūt venephrani corpus sancti nicādri in eoruʒ
vrbe: ciues ꝟo atinates corpus martiani in eoꝝ
oppido collocarūt. Passi sunt eīn in territorio
inter ipas duas ciuitates posito. non. iunij.

¶ De scō Philippo diacono. Cap̄. xci.

PHilippus diaconꝰ
de septē p̄mis ab apostolis ele-
ctus est: vt habet Actuū. vi. ꝛ cū
stephano pthomartyre ordina-
tus est. De quo plurima in acti-
bus apostoloꝝ scribunt. Nā ꝛ samarie predica-
uit: ꝛ simonē magū baptizauit. Candacis etiā
eunuchū regine ethiopū ad christi fidē ꝯuertit
ꝛ sacri baptismatis vnda pfudit: multisqꝫ ciui-
tatibus donec veniret cesaream nomē dñi iesu
xp̄i euāgelizauit: vt hr̄ Actuū. viij. Ueniēs aūt
cesareā multis ibidē miraclis claruit. Habuit
eīn quattuor filias virgines sacratissimas per
quas deus multitudinē ꝟginū lucratꝰ est. Hic
inter cetera vt ait Papias ep̄s hieropolitanus
mortuū quendā per easdē eius quattuor filias
sibi oblatū a mortuis suscitauit. Deinde ordina
tus est ep̄us in thracia scythia: vt tradit abbas
dorotheus. Et postꝙ i ecclesia sua sibi cōmissa
annis pluribus p̄dicasset reuersus cesareaʒ in
pace dormiuit. viij. idus iunij: vbi ꝛ sepultꝰ qe-
scit. Et iuxta ipsum tres ex predictis filiabus
suis iacēt. Quarta ꝟo ephesi dormit.

¶ De sanctis Artemio Candida ꝛ
Paulina martyribus. Cap̄. xcij.

ARtemius candida
vxor eiꝰ ꝛ paulina ꝟgo eoꝝ filia
martyres rome passi sūt sub dio
cletiano iudice sereno. Hi a scō
petro exorcista conuersi sunt: cū

apud eūdē artemiū in carcere detineret: postꝙ prefata paulina ab obsessione maligni spūs ꝑ eundē petrū liberata est: qui oēs cū aliorū multitudine carceratoꝝ a scto marcellino pſbytero baptizati sunt: vt supra dictū est in passione marcellini ⁊ petri. iiij. noñ. iunij. Postꝙ autem marcellinus et petrus a sereno decollati sunt: vt ibidem dictū est: ⁊ pfatus artemius cū vxore ⁊ filia a paganis detēti: ⁊ in carcere iubēte sereno diebus pluribus vincti fuerūt: tandē cum in xpi confessione constantes persisterent: data super eos sentētia artemius gladio necatꝰ est. Candida vo ⁊ paulina lapidibus obrute sunt. Quorum corpora christiani rapientes via aurelia vbi ⁊ interfecti fuerant: cum reuerentia collocarunt. viij. idus iunij.

De sanctis viginti martyribus. Cap. xciij.

Viginti martyres apud tarsum cilicie tēporibus diocletiani ⁊ maximiani sub iudice simplicio passi sunt. Qui ꝑ diuersa supplicia deū glorificauerūt in corporibꝰ suis. Quorū corpora apud hipponē ciuitatē aphrice translata sepulta custodiunt: vt dicit Augustinꝰ. xxij. de ciuitate dei: vbi ⁊ refert ꝙ dū quidā florentius senex ⁊ pauꝑ qui vestē amiserat: nec vnde aliā emeret habebat: ad hoꝝ martyrum memoriam orasset: quatenus eius inopie subuenirēt confisus de virtute sanctoꝝ in littore piscē magnum palpitantem repperit: quem scindēs in eius ventre anulum aureum cum lapide precioso inuenit: quem tanti vendidit ꝙ inde se honorifice vestiuit: ⁊ martyribꝰ gratias egit. Quoꝝ passio colitur. viij. idus iunij.

De sancto Vincentio epo. Cap. xciiij.

Vincentius episcopus meuie ciuitatis tēpꝰ a quodā capitolio rectore tuscie q̇ epos xpianos ferro vinctos pusij cōgregauerat puniēdos cū fratre suo benigno diacoñ. adductꝰ est ad templū martis vt dijs immolaret. Cū autē orasset oīa idola subuersa: ⁊ demones vlulātes exeūtes: multosqꝫ paganoꝝ cedentes sexcētos ex eis verberibus occiderūt: omnesqꝫ xpianos q̇ ferro vincti erāt xpi virtute cōpulsi soluerunt. Quo miraculo plurimi gentiliū fidē perceperunt. Inter quos quidā mauertius comes ꝑus crudelissimus qui ⁊ de vicinis locis episcopos cōgregauerat cōuersus est. Cum autē xpiani cum episcopo ad locum aliū se trasferētes psallerent: misit capitolinus ⁊ inde sublato vincentio ceteros gladio occidi fecit. At extrañꝰ quidā religiosus corpꝰ benigni diacoñ. ex ceteris rapiens non longe a portulio sepeliuit kal. maij. Post dies aliquot capitolinus ꝓductum vincentium ⁊ diutius tortū atqꝫ lapidibus contusum distentum in equuleo ⁊ flāmas adustū carceri mancipauit: vbi ianuis diuinitꝰ patefactis lux celica sibi refulsit. Qđ preses audiēs iussit eum in mare mergi: qui in equore missus ab angelo ad littus reductus est. Unde ⁊ qui eū demerserant hoc cernētes conuersi sunt: ⁊ vsqꝫ ad ciuitatem suam meuiam illum humeris reportarūt. Interea mortuo capitolino ⁊ a porphirio eius successore detinetur: ferisqꝫ subijcit: sꝫ ab eis minime lesus in fouea aque maxima necari iubetur. Verū aperiens se terra aquas obsorbuit: et. xviij. fugientes aquas deglutiuit. Vincentius vo ad cellam suam redijt: ⁊ subsequenti die dominico celebrata missa coram populo spiritū emisit. viij. idus iunij. Cuius corpus matrona quedā luceria a gentilibꝰ precio redemptuꝫ: qui illud rapuerant exurendum: in predio suo qui vocat campus salutis sepeliuit: inter portuliū ⁊ leuaniā miliario ab vrbe. xliiij. vbi ⁊ iacet miraculis clarens.

De scto Paulo epo ⁊ martyre. Cap. xcv.

Paulus episcopꝰ cōstantinopolitanꝰ ⁊ martyr sub constantio imꝑatore martyriū passus est: qui ob defensionē catholice fidei ab eodē imꝑatore arriano de sede sua eiectus: et apud quādā ciuitatulā in cappadocia cucusam nomīe exilio impulsus arrianoꝝ insidijs grauiter strāgulatus ad celestia regna migrauit. vij. idus iunij. Hic sapiētia pclarus: vt non solum sue patiētie exemplo: sed etiā sermone ceteros ad tolerantiā cōfirmaret: de patiētia libellum edidit: vbi ⁊ de penitētia tractās docet penitētem sic ꝓ peccatis dolere debere ne supra mensuram tristis periculum desperationis incurrat. Tantoqꝫ lepore ⁊ rationū suasione patiētes aduersa ad constantiam ⁊ animositatem inducit: vt expressius docere videatur: ꝙ veri beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiā. Hec in martylogio adonis.

De translatione sancti Seruatij episcopi. Cap. xcvi.

Trāslatio corporis sancti seruatij facta est tēpore eldonis filij henrici regis frācorum. Cum enim eius ecclesia apud traiecteñ. ciuitatē fabricata est tempore karoli regis: misit idem karolus venerādū virū nomine villgisum ad restaurandū ea que in ipa ecclesia defecissent. Cui per noctē dormienti sanctus seruatiꝰ astitit: seqꝫ de tellure leuari mādauit. Qđ cū villgisus episcopo nūciasset: indicto triduano ieiunio cuncto pplo: aptoqꝫ secretario subterraneo: inuentus est sarcophagus marmoris

preciosi: in quo corpus sacrum esse putantes: illud aperuerunt: ⁊ nihil in eo reperiētes ad mortem contristati sunt. Sequenti ꝟo die superioris oratorij monumentū reserarunt: vbi ⁊ corpꝰ beati seruatij inuenerunt: quod tñ illuc ignorabatur trāslatum. Erat aūt corpus oīno integrū ⁊ in nullo penitus corruptum: vestes quoqꝫ oīno illese: cum pontificali baculo ⁊ claue argentea sibi a sancto petro rome per visum tradita: vt in eius legenda superius dictum est. iij. idus maij. Ex tumulo quoqꝫ hoc odor mirificus exhalabat. ¶ Dum aūt corpus leuare vellent: mēbra singula instar candentis ferri transfigurata cernuntur: quod in loculo argenteo ei preparato superius exaltaf: luxqꝫ immēsa totū sanctuarium circunfulsit. Que cum rex karolus audisset: traiectum venit: ⁊ ibidem pascha dñi celebrauit: vbi ⁊ infinita miracula ostensa sunt. ¶ Post aliquod ꝟo tp̄s heldo filius henrici regis francorum ad instantiā matris regine corpus sancti Seruatij summa deuotione saxoniā transtulit: ⁊ in basilica nomini eius cōstructa locauit. Sꝫ cum omnia traiectēsibus ciuibus ad infortuniū cederent: ipsiqꝫ absentie sancti corporis hoc ascriberēt: miserunt quosdam qui de partibus saxonie corpus furantes traiectū retulerunt. In cuius trāslatione miracula multa ⁊ signa deꝰ ostēdit. Que facta est. vij. idus iunij.

¶ De sancto Medardo epo. Cap̄. xcvij.

Medardus episcopꝰ claruit tp̄e clodouei regis francoꝝ. Hic progenitus patre noīe tardo de forti genere francorū matre ꝟo ꝓthagia romana: cum adhuc puer ad scholas iret: ⁊ tunicam quam sibi mater fecerat ad artificem cōponendam deferret: inuento a se ceco tunicā ꝓbuit. Cibum etiam ei traditum plerūqꝫ pauperibus diuisit: ipse ieiunus permāsit. Etate quoqꝫ puerulus spm̄ ꝓphetie se habere demōstrauit. Nam cū esset in tornaco puero consocio in scholis predixit: ꝙ post annos. xxx. futurus esset ep̄s: ⁊ vt predixerat sic euenit. Factus autē presbyter multa miracula ostendit. Cū em̄ quadam nocte fur eius vineā introisset: ⁊ vuas exportandas precidisset: nec ex ipsis gustare: nec inde valuit se mouere: donec mane repertus a medardoqꝫ solutꝰ inde ꝯfusus recessit. ¶ Aliꝰ quoqꝫ nocte eius mela diripiens: ⁊ oues exportans dum abire vellet: ab apum examine in horto mellificante faciē eius artante adeo punctꝰ ⁊ oppressus fuit: ꝙ nullatenus exire potuit: donec veniente viro dei latro predā deposuit ⁊ medardus eū liberauit. ¶ Clotharius rex in francos exercitum mouit: qui cūcta in villa ⁊ agris diripiens dum ad solentiacum villam sancti medardi veniunt: inde se mouere nequiuerunt: donec cuncta que predati fuerant dimiserunt. ¶ Porcarij etiam sui a quibusdam seducti porcos ad remotum vsqꝫ locum asportantes: mane apud cellam viri sancti cum porcis inuēti sunt: ⁊ de commisso penitentiam egerūt. Deinde factus est episcopus nouioñ. ⁊. xv. annis episcopatum gubernauit: vitamqꝫ laudabilem ducēs eisdē signis effulsit. Inter que tonsionem quēdam a demonio vexatum mirabiliter liberauit. Post obitum autem sancti Eleutherij episcopi tornaceñ. medardus ad sedem illius translatꝰ est: ⁊ sedit annis quattuor. Qui quanti meriti apud deum fuerit: ostēsum est: cū in eius obitu celi aperti sunt: atqꝫ ante eum diuina micuerūt luminaria. Pluuia etiā aquarum calidarum in terram defluxit. Quieuit in pace sexto idus iunij. Sepultus in ecclesia sua miraculis coruscans insignibus.

¶ De sancto Gildardo epo. Cap̄. xcviij.

Gildardus episcopus rothomageñ. frater prefati scti Medardi episcopi fuit: Qui ambo gemelli vno ⁊ eodē die nati videlꝫ. vi. idus iunij: et vno ⁊ eodē die euolutis annis ambo ep̄i consecrati sunt: videlꝫ. vi. idus iunij. Alter in ecclesia nouioñ. alter in ecclesia rothomageñ. iterumqꝫ post lapsum annorū eodem ipso: ⁊ vnico die ābo a seculo absoluti sunt. Floruit aūt gildardus tp̄e quo supra dictū est ⁊ plenꝰ virtutibꝰ in dño eodē tp̄e die quo et frater medardus feliciter obdormiuit: videlꝫ. vi. idus iunij. Sepultus est in ecclesia rothomageñ. vt dicit frater vincētius in speculo hystoriali.

¶ De sctis Primo ⁊ feliciano mar. Cap̄. xcix.

Primus ⁊ felicianꝰ martyres passi sunt in ciuitate numentana miliario. xiiij. ab vrbe sub diocletiano ⁊ maximiano augustis preside aūt ꝓmoto. Hi cū essent in vrbe roma apud imparatores a tēploꝝ pōtificibꝰ accusanf: ꝙ nisi eos sacrificare fecerint nulla a dijs suis rñsa obtinere valebūt. Iussu igif ipeㄹratorum capti in carcere recludūtur: sed ab angelo soluti post dies aliquot: iterū eisdem presentātur. Quos iusserūt ad phanū herculis adduci: ⁊ nisi sacrificarent a militibus tormentis affligi. Ducti igitur ad tēplum cū immolare cōtemnerent virgis diutius cesi sunt. Tunc imparatores illos ꝓmoto p̄sidi ciuitatis numētane tradiderunt acriter puniendos. Quos milites ferro vinctos iuxta forum ipsius oppidi in carcere posuerunt. Post dies ꝟo multos iussit p̄ses eosdem sibi presentari: ⁊ sacrificare contēnentes abinuicem separari. Dicebatqꝫ feliciano: vt sue consulens senectuti dijs immolaret. Qui se

annoꝝ.lxxx. eſſe aſſeruit ⁊ annos.xxx. elapſos
ex quo veritatē agnouit: vnde p̄elegerat deo vi
uere:qui ip̄m poterat de manibus preſidis libe
rare. Quē iuſſit ꝓmotus ad ſtipitem ligari: et
clauos in manibus eius: ac pedibus affigi. Et
cum leto vultu perſiſteret mādato preſidis ibi-
dem felicianus torquetur: ⁊ triduo in eodē ſti-
pite cōfixus dimittit: ⁊ neq̄ꝫ panis: neq̄ꝫ aqua
eidem miniſtrat. Dehinc depoſitus in cuſtodia
detinet. ¶ Poſtmodū preſes primū adduci fe-
cit:eiq̄ꝫ ſuadēdo aſſeruit:ꝙ frater ſuus felicia-
nus imperatori conſentiens magnus in pala-
tio venerabat. Cui primus r̄ndit: ꝙ filius dia-
boli verū dixiſſet: eo ꝙ felicianus imperatori
celeſti conſenſiſſet. Tūc iratus ꝓmotꝰ iuſſit eū
in equuleo ſuſpēdi ⁊ latera illius facibus incē
di. Deinde in lecto deponi: ⁊ plumbum bulliēs
in os eius infundi:preſente feliciano vt terreri
poſſet. Ipſe v̄o plūbū tepefactū vt aquā ſuaui
ter bibit. Tunc iuſſit eos in amphitheatrū du-
ci ⁊ duos imaniſſimos leones eis dimitti. Qui
ad eorū pedes ꝓſtratiꝰ vt agni māſueti ſteterūt.
Rurſus ⁊ vrſos ferociſſimos eis iuſſit laxari:q̄
⁊ ip̄i cū leonibꝰ māſueuerūt. Aderāt adhoc ſpe
ctaculū ex vicinis vrbibꝰ pluſq̄.xij.milia hoīm
Ex quibꝰ.M.ccccc.cōuerſi ſunt ad xp̄m: p̄ſes
v̄o hec cernēs ſctōs ex amphitheatro mādauit
educi:⁊ ibidē gladio capite trūcari: ⁊ eorū cor-
pora canibus rodenda dimitti. Que dei virtu-
te nedū a beſtijs ⁊ auibus:ſed etiā a muſcis in-
tacta ꝑmanētia a xp̄ianis collecta ad arcus nu-
mentanos iuxta arenariū ſepulta ſunt:vbi ⁊ ꝑ-
ſecutione ſedata in eccleſia in eoꝝ noīe fabrica
ta eſt:miliario.xiiij.ab vrbe. Paſſi ſunt aūt cir-
ca annū dn̄i.cclxxxvij.v.idus iunij.

¶ De ſancto maximiano ep̄o. Cap.c.

MAximianus ep̄s ſy-
racuſanus vita ⁊ miraculis claru
it t̄pe beati gregorij pape. Fuitq̄ꝫ
primo abbas monaſterij in q̄ bea-
tus Gregorius monachus fuit.
Poſtmodū electus ī ep̄m ſyracuſane ciuitatis.
Qui dū adhuc abbas eſſet: ⁊ cū quibuſdā fra-
tribus de conſtantinopoli ad vrbē rediret:in ma
ri adriatico nimia tēpeſtate dep̄henſus ī exiſti-
mabili ordine atq̄ꝫ miraculo dei irā cognouit ⁊
gratiā. Nā cum ventorū nimietatibꝰ eleuati flu
ctus ſeuirent:ex naui claui ꝑditi:arborq̄ꝫ ſciſſa
eſt:vela in vndis ꝓiecta:totūq̄ꝫ vas nauis quaſ-
ſatū nimijs fluctibus a ſua erat iā cōpage diſſo
lutū:rimis itaq̄ꝫ patentibus intrauit mare atq̄ꝫ
vſq̄ꝫ ad ſuperiores tabulas impleuit nauē: ita
vt non tā nauis inter vndas q̄ vnde intra nauiꝫ
iam eſſe viderent. Tūc in naui reſidētes non iā
ex morte vicina:ſed ip̄a eius p̄ſentia: ac viſione
turbati:oēs ſibimet pacem dederūt ⁊ corpꝰ dn̄i
acceperūt:eorūq̄ꝫ aīas dn̄o cōmendabant: quo
rum corpora in tam pauēdā mortē tradiderat.
Sed omnipotens deus meritis ſancti viri eos
mirabilius ſeruauit. Nā diebus octo nauis vſq̄ꝫ
ad ſuperiores tabulas aquis plena: iter ſuum
peragens enatauit: nono autem die in portum
cotroneſ̄.caſtri deducta eſt:ex qua omnes inco
lumes exierūt. Cūq̄ꝫ poſt omnes maximianus
eſſet egreſſus in eiuſdem portus profundum
nauis demerſa eſt:ac ſi illis egredīētibus ꝓ pō
dere ſubleuatiōe caruiſſet. Et que plena omni-
bus ī pelago aquas portauerat: atq̄ꝫ natauerat
maximiano cū ſuis frībus exeunte aquas ſine
hoībus in portu portare nō valuit. Poſt hec ſan
ctus dn̄i ad ep̄alem ſedem ſublimatus virtuti-
bus plurimis glorioſus in pace q̄euit.vi.idus
iunij. Hec gregorius.iiij.dial.cap̄.xxxvi.

¶ De ſancto Maximino epi-
ſcopo. Cap̄.ci.

MAximinus ep̄s fu
it vnus ex.lxxij.xp̄i diſcipulis:
Cui poſt aſcēſionē xp̄i apoſto-
lis ꝑ diuerſa terrarū loca ad p̄
dicādū euntibus btūs petrus
apl'ſ ſpecialiter cōmēdauerat mariā magdale-
nam:ſicut ⁊ mater dn̄i iohāni euāgeliſte ab ip̄o
xp̄o fuerat cōmēdata. Cū igit poſt lapidationē
ſtephani iudeorū ꝑſecutio in diſcipulos ebulli
ret: vt h̄r Actuū.vij. Iudei magdalenā ⁊ mar-
thā cū marcilla eiꝰ pediſſequa lazaꝝ maximinū
⁊ cedoniū qui fuerat cecus a natiuitate:⁊ alios
plures nauicule impoſitos ſine remo:vel remi-
ge mari expoſuerūt:vt ſic in vndis necarent:vt
dicet īfra ī legēda magdalene.xi.kal'.auguſti.
Qui deo duce oēs īcolumes maſſiliā applicue-
runt:vbi p̄dicāte maria:⁊ oī ppl'o ad deū cōuer
ſo lazarū ep̄ꝫ maſſilie cōſtituerūt: vniuerſamq̄ꝫ
ꝓuinciā conuerterūt. Btūs v̄o maximinꝰ rexit
eccleſiā aqueſ̄.verbo p̄dicationis vacās: ⁊ mi-
raculis coruſcās annis fere.xl. Ip̄e quoq̄ꝫ dile
cte ſue filie magdalene die obitꝰ eiuſdē ſacra
myſteria tradidit: eāq̄ꝫ ī eiꝰ eccl'ia aū altare de
functā honore debito tumulauit. Poſt cuiꝰ obi
tū annis.v.ſuꝑuixit. Et poſt hec in xp̄o q̄euit
iiij.idus iunij. Sepultꝰ in monumēto qd̄ ip̄e ſi-
bi ꝯſtruxerat iuxta corpꝰ btē magdalene. In q̄
loco ꝓceſſu t̄pis repta ſunt corpa magdalene ⁊
marcille ⁊ maximini honorabiliꝰ tumulata.

¶ De ſancto cedonio ep̄o. Cap̄.cij.

CEdonius ep̄s vel ſi-
donius fuit ille cecꝰ a natiuitate
quē dn̄s lutū ex ſputo faciens: ⁊
oculos liniens illuminauit: vt h̄r
Ioh.x. Qui ⁊ ab aliquibꝰ d̄r fuiſ-
ſe vnus ex.lxxij.xp̄i diſcipulis. Siue aūt ex nu
mero illoꝝ fuerit ſiue nō:planū h̄r ex chronicis
⁊ geſtis diſcipl'oꝝ: ꝙ xp̄i diſcipulꝰ fuit: ⁊ poſt
aſcēſionē dn̄i ab apl'is baptizatꝰ ſancto maximi
no ſpecialiter adheſit:vnde ⁊ vt dictū eſt: cum

eodē ꝛ lazaro atq; sororibus eius nauicula impositus a finibus iudeorū expulsus fuit. Postq; aūt pfati sancti ꝓuinciā ꝓuincie ad quā deo duce applicuerant: ad xp̄m conuerterunt. Et postq; beatus lazarus massilie ꝛ beatus maximinus aquis episcopi ordinati sunt. Ipse in ministerio maximini aqueñ. ciuitatis permansit: ꝛ eiusdem predicationis coadiutor fuit: vbi ꝛ post dies multos in pace quieuit: ꝛ iuxta magistrum reconditus iacuit: vt supra actum est.

¶ De sanctis Basilide Tropode ꝛ Mandale cōfes. Cap. ciiij.

Basilides: tropus et mandalis affectu martyres: actu xp̄o confessores tempore aureliani imperatoris apud ciuitatem aurelianā claruerunt. Cum eñ basilides esset officialis platonis prefecti in partibus orientis: xp̄us eidem apparuit: ꝛ xp̄ianum in ministerio gentilis esse non debere dixit: eidemq; vt renūciaret officio mandauit. Veniēs ergo basilides ad prefectum petijt ab eo licentiā: vt parētes et affines suos reuisere posset in ciuitate aurelia: que erat in italia: consistentes: eo q; annis. xxv. in officio prefecture fideliter seruisset: promittens se vsq; ad annum reuersurum. Prefectus autem eius fidelitatem attendens non solū vnius anni sed biennij licentiā gratāter concessit. Reuersusq; ad locū vbi ei xp̄us apparuerat: ip̄m iterum se expectātem inuenit. Cui cū basilides que fecerat: enarrasset: vt causaꝫ deserēdi officij inuenisset mandauit ei dn̄s: vt socios suos tropodē et mādalem secū assumeret: ꝛ ad littus accedentes diuinam ibi nauiculā inuenirēt. Qui cū iussa dn̄ica cōpleuisset: ac oīa sociis ambobus rettulisset: oēs vnanimiter relinquētes cuncta que habebant: ad littus deuenerūt: ꝛ nauiculā paratam inuenerunt: in qua erat ip̄e xp̄us gubernator: et angeli remigantes: qui ad pedes saluatoris ꝓcidentes nauiculā intrauerunt: ꝛ celico ab angelis pane refectiuni⁹ noctis spatio mare trāsfretantes ad portū ciuitatis aurelie: que est in finib⁹ italie peruenerūt: ꝛ milliario. viij. ab ip̄a vrbe in terrā descenderūt. Cū aūt vrbi pdicte appropinquātes audiuissent: qualiter aurelianus imperator xp̄ianos persequebat̃: ad ciuitatem ire formidantes: dn̄o iesu xp̄o qui eorum dux ꝛ nauta fuerat se cōmendabant. Quib⁹ iterum xp̄s apparuit: eosq; per angelorū ministeriū pane ꝛ aqua refecit. Et postq; comedissent: obdormierunt. Mane xp̄o se excitātes ad ip̄m locum vbi ꝛ de naui exierant: videlicet in ip̄o se littore inuenerūt. Et orauerūt ad xp̄m vt aīas eorum in pace susciperet: eademq; hora spiritum emiserunt quattuor idus iunij. Quorū corpora ibidem sepulta sunt: et ecclesia fabricata: vbi et miraculorum beneficijs elucescunt.

De sanctis Getulio ꝛ amantio ꝛ socijs martyribus. Cap. ciiij.

Getulius: cerealis: amātius: ꝛ p̄mitiuus rome sub adriano pncipe martyriū passi sunt. Cuꝫ eñ getulius doctissimus in fide xp̄iana multos erudiret cerealis vicari⁹ ab imperatore adriano ad eum tenendū missus est: qui eum legentē ꝛ docentē repperit. Fuerat autem cerealis cum fratre getulij primitiuo amicissimus amantio cuidā tribuno: qui christian⁹ effectus officium dimiserat: sed ob metum adriani latebat. Sanctus autē getulius cereali amantium declarauit: ꝛ ip̄sum ad euꝫ adduxit. Quē cerealis aspiciens gauisus est summa leticia: ꝛ ab eodeꝫ in fide christi edoctus: ad sanctū sixtū papam primū adducitur: ꝛ ab ip̄so cerealis baptizatur. Que cum adrianus intellexisset: misit licinium cōsularem vt eos puniret. A quo beati getulius et primitiuus frater eius cum cereali ꝛ amantio tenti sunt. Qui primo grauissime cesi: deinde diebus vigintaseptē in carcere clausi: deinde igni tradiri sunt. Cum aūt cerealis amantius et primitiuus sp̄m emisissent: et getulius in igne adhuc superuiueret fustib⁹ illiso capite martyrium consumauit. Qui passi sunt in fundo capolis: via salaria miliario. xiij. ab vrbe. Quorum corpora simphorosa vxor getulij martyris in predio suo in eodē loco posito sepeliuit. iiij. idus iunij.

¶ De sancto Barnaba apostolo. Cap. cv.

Barnabas apostolus q̄uis de lxxij. discipulis fuerit: quia tamē cum paulo in gētibus pdicationis officium ꝓmeruit. Idcirco sicut ꝛ paulus apostolus dictus fuit. Hic ex tribu leui cyprius genere ab hystoria actuū apostolorꝫ in multis extollit̃ ꝛ laudatur. Hic eñ de primis discipulis fuit q̄ agrū vendidit ꝛ precium posuit ante pedes apostolorum: vt habetur Actuū quarto. Paulum noniter conuersus primus in hierusalē ad apostolos ducit: vt habet̃ Act. ix. antiochiā ciuitatē tunc permaximam ad conuertendum accepit. Actuū. xi. Ipse cum paulo in gētibus vt dictū est vocatione sp̄ussancti apostolatū promeruit. Act. xiij. Et cum eodē postmodū vt inde sequit̃ inter gentes verbi gratiā seminauit. Cum aūt iohannes discipulus eorū cognomine marcus eos reliquisset: redeunti ꝛ penitenti barnabas indulsit: ꝛ iterum in discipulū assumpsit. Paulus xp̄o ip̄m iterum recipere renuit: ꝛ ideo inter eos separatio facta fuit: vterq; enim ex pia cā

et recta intentione fecit: ꝙ enim barnabas ipsum assumpsit: hoc fecit ex dulcedine misericordie: ꝙ paulus illū assumere noluit: hoc fecit ex feruoris rectitudine. Sic dicit glo. actuū quintodecimo. Illa aūt separatio facta est nō ex commotione vitij: sed ex instinctu spūssancti: vt ab inuicē separati pluribus predicarent sicut post ea factū est. ¶ Cū aūt esset barnabas in iconio ciuitate cū predicto iohāne cognoīe marco vir quidā sibi splendidus apparuit: eūqꝫ in xp̄o cō fortans marcū: id est excelsum nominauit. Eademqꝫ nocte dn̄s barnabe se reuelauit: eūqꝫ ad agonem martyrij exhortans eterna sibi premia ꝓmisit. Qui mane visiones suas sibi mutuo retulerunt: ⁊ super ip̄is silentiū imposuerūt. Cuꝫ autem paulus ⁊ barnabas in antiochia predicassent angelus domini paulo apparuit: ⁊ eum vt hierusalem festinaret ad fratres: admonuit. Cunqꝫ barnabas cyprum ire vellet ad parētes suos reuisendos: sancto sic operāte spiritu ab inuicem discesserunt. Paulus nanqꝫ barnabe quod sibi iusserat angelꝰ indicauit. Barnabas ꝟo flens eius pedibus volutatus se amplius paulū non visurum predixit. Quem paulus in dn̄o cō fortauit: prenuncians sibi a dn̄o reuelatum: ꝙ cyprū iturus esset: vbi multos ad fidem cōuerteret ⁊ martyriū sustineret. Igif nauigātes barnabas ⁊ iohānes venerūt cyprū: ⁊ inuenerunt timonē et aristonem discipulos. Timon autem febricitans per impositionē manus barnabe liberatus est. Pergēs ergo barnabas per insulam cuꝫ iohanne euangeliū sancti matthei secum tulit ⁊ super infirmos ponens oēs sanabat. Post hec inuenerunt elimam magum qui dicitur barieu quem paulus lumine oculoꝝ ad tempus priuauerat: vt dicif actuū decimotertio qui eis restitit et paphū intrare prohibuit. ¶ Cum autē die quadam barnabas vidisset homines ⁊ mulieres in phano nudos currētes et deorū suorū festa more gentiliū celebrantes: indignatus tēplo maledixit: ⁊ subito paries eius corruens multos oppressit. Quod ceteri admirantes cōuersi sunt. Tandē salaminaꝫ deuenit vbi contra predictus magus seditionē nō modicā excitauit. Cōprehendētes ergo iudei apostolū multis eū affectum supplicijs trahebāt ⁊ iudici ciuitatis puniendū tradere festinabāt. Cōperto aūt ꝙ eusebiꝰ vir magnꝰ ⁊ potens de genere neronis cesaris illuc aduenisset: timentes iudei ne illū de manibꝰ eoꝝ eriperet: ⁊ sic liberū abire ꝑmitteret: ligātes funē in collo eiꝰ: extra portā illū traxerūt: ⁊ ibidē eū crudeliter cōbusserunt. Ossa quoqꝫ eius in vase plūbeo recluserūt in mare precipitare volētes. Iohānes aūt discipulꝰ eiꝰ cū duobꝰ alijs ip̄a noctu rapuit ⁊ in quadā crypta occulte sepeliuit. Que ibidem per annos quingentos latuerunt vsqꝫ ad tp̄s zenonis imperatoris et gelasij pape. Quo tempore reuelante ipso apostolo reperta sunt et condigno honore recondita. Passus est autem tertio idus iunij. Hic vnā tm̄ epistolam ad edificationem ecclesie pertinentem: que inter apocriphas numeratur: vt dicit Hieronymus in libro de viris illustribus.

¶ De sancto Onophrio heremita. Cap. cvi.

Onophriꝰ confessor fuꝰ dei per annos sexaginta in heremo vastissima ⁊ ꝓfundissima egypti hominibus mansit incognitꝰ. Quem pānutius abbas desertum illud circuiens repperit. Nam cum primo timotheū inuenisset: de quo infra ꝓximo dicetur. ab eo recedēs per dies decē ambulās per heremū: panem ⁊ aquā quos secum tulerat consumpsit: ⁊ nihil penitus gustandū inueniēs ad dominū orauit. Statimqꝫ viro sibi celico apparente confortatus: ⁊ labijs ab eo contactus xvij. adhuc diebus sine cibo desertū ꝑambulauit. Viditqꝫ virū aspectu terribilē: capillis magnis ⁊ canis: nudū corpus habentē: vtcūqꝫ cōtectū: ⁊ folijs arboꝝ circa verenda circundatū. Pānutius ꝟo illum monstrū aut feram existimans: fugere cepit. Ille autē abbatē hortatus eū reuocauit: ⁊ iuxta se sedere fecit: indicansqꝫ ei nomen suū: ⁊ vite ordinē: dixit se vocari onophrium: qui aliqn̄ fuerat habitator cū mille fratribus in monasterio thebaidis. Auditoqꝫ de sanctitate helie ⁊ iohānis baptiste: q̇ heremuꝫ colebāt: inspiratus a deo cū mlt̄o labore ad heremū illā deuenerat. Et cū desertū introisset: apparuit sibi colūna ignis que ip̄m p̄cedebat: vocemqꝫ angeli se cōfortantis audiuit: sepeqꝫ eius custodie deputatū affirmātis. Quē secutus per miliaria. lxvi. ad cauernam deuenerat: vbi quendā seruū dei in spelūca reppererat: cū quo septē diebus fuerat: q̇ eū de obseruatione angelice vite informauerat: ip̄mqꝫ ad locuꝫ vbi tūc erant deduxerat: quē sibi ad mansionē designauerat: vbi erat parua spelunca cui adherebat palma ⁊ fons aque ibidem exurgebat. Ingressiqꝫ locū: senex ille q̇ hermeus vocabaf cuꝫ onophrio diebus triginta permāserat: quibus trāsactis eū in pace dimiserat: ⁊ ad cellā suam redierat. Cū tamen quoad vixit singulis annis visitauit: donec ex corpore migrās: ipsum iuxta eius cellulā onophrius sepeliuit. Consumptis autē vestibus suis nullo alio ꝙ̄ capillis ꝓprijs tegebaf. Fuerat quoqꝫ in ipsa heremo ānis. lx. Ex quibꝰ triginta annis vsus fuerat solis palme fructibꝰ: ⁊ herbarū radicibꝰ ꝓ cibo: alijs ꝟo triginta pane celico sibi per angelū ministrato. Ubi multas diaboli insidias perpessus fuerat: quas tamē omnes dei gratia supauerat. Addiditqꝫ qualiter singulis dn̄icis diebꝰ angelꝰ do-

mini sacram sibi eucharistiam diuinitus defere
bat. Et ꝙ spiritu sancto reuelante obitū suum
instare prenouerat: ⁊ ꝙ deus ad hoc sibi abba-
tem pānutium misisset: vt eum defunctum sepe
liret. Cumqꝫ hec omnia ei seriosius enarrasset
facto vespere panem de celo ⁊ vrceum aque sibi
delatum gustauerūt: noctē quoqꝫ totā insomnē
in oratione duxerunt. Mane vero vidit pannutiꝰ
sanctum facie mutatū: quasi ad extrema tendē-
tem. Qui orationem fudit pro se ⁊ pro cunctis
se in quacūqꝫ inuocantibus necessitate. Facta-
qꝫ est vox ad eum: ꝙ eius fuerat petitio exaudi
ta. Statimqꝫ presente pannutio in oratiōe spi-
ritum efflauit tertio idus iunij. Viditqꝫ pannu
tius angelos de celo descendentes: ⁊ eius ani-
mam in colūbe specie ad ethera deferentes cor
pus quoqꝫ miro odore fragrabat. Cumqꝫ abbas
fessorium ad sepulchrū parādum non haberet:
duo leones subito aduenientes ⁊ corpus proni
adorātes: terrā instar tumuli vnguibus effode-
runt. Pannutius vero corpus sancti capa sua in-
uolutum sepeliuit. Leonibus quoqꝫ mox abeū-
tibus palma cum sancti cellula insimul corrue-
runt. Pannutius vero dū fleret ab angelo confor
tatus in egyptum reuersus est.

¶ De sancto Timotheo heremita. Cap.cvij.

Timotheꝰ he
remita anachorita ī so
litudine egypti in de-
serto vastissimo deo ser
uiens mansit annis tri
ginta nulliqꝫ hominū
penitus cognitꝰ fuit.
Quem sanctus abbas
pannutius dum ꝑ he-
remum illam circuiret: sanctos anachoritas ex
quirens inuenit. Cum enim triduo desertum
perambulasset: repperit cellulā in spelunca iu-
xta palmā virentē ⁊ fontē scaturientē. Et cum
neminē ibidem vidisset habitatorē ꝓstolās ve-
spere conspexit virū vestibꝰ oībus nudū capil-
lis suis opertū venientē inter multitudinē bu-
balorꝫ. Et dū prima facie visum hoīs quasi silue
stris pertimuisset existimans fantasiā: ille tan
dem hortatus pannutiū cū eo sedit: eiqꝫ vitam
suā narrauit. Dixitqꝫ ꝙ fuerat monachus cum
pluribus in monasterio thebaidis: sed vt deo va
caret liberius heremū petijt: vbi e proprijs ma
nibus laborabat. Ad quē post tp̄s mulier in ha
bitu monachali accedēs: secū cohabitare peti-
uit. Ille vero charitate motꝰ ip̄am admisit: ⁊ insti
gante diabolo secum cōcubuit: ⁊ sexdecim an-
nis in peccato cū illa ꝑseuerauit; tandē ad cor
rediens illā reliquit: ⁊ ad locū illū deuenit peni
tentiā agens: vbi solis fructibꝰ palme ⁊ fontis
haustu cōtentꝰ vesteqꝫ capillorū cōtectus vltra
annos. xxx. panē nō gustauerat: nec hoīem vide
rat. Multasqꝫ a diabolo īsidias ꝑtulerat: quas
tandem deo fauente superauerat. Narrauit eti-
am ꝙ dum quodam tempore dolore nimio epa-
tis premeretur vir splēdidus sibi apparuit: qui
nouacula latus eius aperuit: ⁊ electo iecore pu
tredinem ab eo precidit: ⁊ corpori reinmittēs
sanum vulnus effecit. Hec omnia cum timothe
us pannutio enarrasset: refectionem insimul fe
cerunt: ⁊ noctem in oratione vigiles perduxe-
runt: mane vero abbas benedictione viri dei su-
scepta per viam suam profectus est sanctumqꝫ
dimisit. Quomodo aūt postmodū in xp̄o quie-
uerit: vel quo tp̄e soli deo notū est.

¶ De sancto Johāne Andrea thadeo
⁊ Philippo cōfessoribus. Cap.cviij.

Johannes: andre-
as: thadeus: ⁊ phlippus here
mite in deserto vastissimo egy-
pti a sancto pānutio prefato re
perti sunt: dum sepulto sancto
onophrio ad locum suū rediret:
nam duce angelo itinere dierū. iiij. repperit cel
lulam in loco antri artissimo circūclusam. Dum
qꝫ habitatorē prestolaf: ecce veniūt. iiij. senex
cani vestibus ex palmis contextis induti facie
squalidi: qui se habitatores cellule asserentes
dicebant se ibidem annis. l. fuisse in vno spiri-
tu dn̄o seruiētes. Pannutiū quoqꝫ ex noīe salu
tantes cuncta que sibi contigerāt enarrabant.
Orātibus quoqꝫ illis. v. panes eisdē de celo di
uinitus apponūt. Qui dixerūt abbati ꝙ singu-
lis dominicis diebus. iiij. panes a domino per-
cipere cōsueuerāt: sed pro hospitis aduētu: ad
ditus eis fuerat quintus panis. Factaqꝫ refe-
ctione scti viri abbatem pānutiū comitati sunt
per miliaria. lx. In qua via vidit arbores ame-
nas palmarū citri amigdalarū ⁊ aliorū fructuū
melici saporis: de quibus illis mandantibꝰ cū
suauitate gustauit. Cumqꝫ illū dimitere vellent:
interrogantur a pannutio de vita ipsorū. Qui
dixerunt se fuisse nobilis prosapie de ciuitate
exarō studio philosophie vacantes in eorū iu-
uenilibus annis. Qui tādem dei zelo relicto se
culo ad ipsam heremum vbi eos inuenerat per
uenerunt: vbi sub obedientia ⁊ doctrina cuius-
dam senis fuerant multis annis. Quo decedē-
te in sella ipsa permanserant: nihil aliud nisi de
fructibus arborum diebꝰ singulis degustātes:
diebꝰ vero dn̄icis panes de celo sibi ministratos
ab angelo deuote sumētes. Noīa quoqꝫ sua ei-
dē edixerūt. Quorꝫ prior iohānes: scd̄s andre-
as. iij. tadeus. iiij. philippus vocabaf. Cū autē
pannutius secū admitti postulasset. Rn̄derunt
non esse sibi a deo datū: mādantes vt ad mona-
steriū suū edificatus rediret: ⁊ que vidisset in
heremo ceteris ad exēplum referret. Sicqꝫ ab
bas ab eis dimissus ad cenobiū suū reuersus ē.

¶ De sanctis basilide cyrino nabore ⁊
nazario martyribus. Cap.cix.

Basilides Cyrinus: nabor: ⁊ nazari⁹ sub ꝑsecutione diocletiani rome passi sūt. Hi ex vrbe ipsa oriundi ad ciuitatem aureliā deuenientes: omnia sua pauperibus erogātes romam redeuntes ad maximianum imperatorē adducti sunt. Qui dum xp̄m confiteri non timerent: primo scorpionib⁹ durissime cesi; dehinc in carcerem trusi: ⁊ per dies.vij.ibidem macerati: inde educti iussu eiusdem imperatoris gladio capite truncati sunt: ⁊ feris ad deuorandum expositi. Sed per dei gratiam corpora eorum illesa custodita a xp̄ianis sepulta sunt miliario.iij.ab vrbe in loco qui dicitur catacūbe pridie idus iunij.

¶ De inuentione corporis sancti Antonij heremite. Cap̄.cx.

Inuentio corporis sancti antonij abbatis ⁊ ip̄ius trāslatio facta est sub tp̄e constantij imperatoris. Cum em̄ ip̄e imperator liberis carēs filiā a domino impetrasset: eam nominauit sophiam que v̄go erat admodū deo deuota. Quā poma in viridario comedentem nouē immundi spiritus inuaserūt ⁊.v.annis obsessam dudum infestarunt clamantes se inde nō exituros: nisi corpus antonij duceretur. Que cū a nullo teneri posset: ip̄am imperator cathenis vinctam ferro carceri mancipauit: carnes hominū ⁊ bestiarum crudas comedentem ⁊ vincula etiam ferrea rūpentē. Imꝑator igit̄ habito concilio vbi corp⁹ antonij inueniri posset post.ix.dierū ieiunium ab angelo gabriele admonet̄: vt theophilus ep̄s cū.xij.clericis ad egyptum mittat̄ ad corpus antonij requirendū ⁊ dei ꝓuidentia reperiendū. Similis ꝑ oīa visio theophilo ep̄o apparuit. Imꝑatoris ergo iussu naue parata ep̄s cum.xij.clericis de constantinopolim discedētes.xv.diebus nauigantes hierosolymam ꝑuenerunt: ⁊ lustratis locis sanctis alexandriā properarunt. Et deinde ꝑ partes libye itinere dierum viginti deuenerūt ad nilum fluuiū in locū qui dr̄ ephesos: vbi monasteriū sanctorū virorū inuenerunt. A quibus informati vbi esset cenobium: quod olim fuerat antonij heremite viam arripiētes ꝑ deserta horrida ⁊ vastissima a nullis mansuetis animatibus habitata cedētibus eis feris diuersorū generū quas ibidem repperūt: multisq; euasis periculis post dies viginti quinq; ad heremū applicuerunt: in qua sanct⁹ antonius habitabat: vbi venerādus senex illis apparuit: ⁊ viam digito sub silentio ostendit: ac vsq; ad cenobium perduxit. Ibiq; a monachis loci benigne suscepti ⁊ ad ecclesiā primo deducti: orotione fusa pedibus eorum lotis parataq; refectione: singulis eoꝝ medietas panis cuꝫ radicibus ⁊ aqua nectarei saporis apponitur: sicq; hora vespertina cum charitate reficiunt̄: quibus prior asseruit: ꝙ tales epule singulis sibi diebus diuinitus portabant̄ a duobus leonibus: qui sancti antonij interfuerant sepulture: quos deus adhuc viuentes mirabiliter reseruabat. Ecclesiā v̄o illam ⁊ cenobiū sanct⁹ construxerat. In qua ante altare.v.lampades oleo plene ab eo ibidem posite dependentes cōtinueq; ardētes nunꝙ oleo minuūtur. Auditus v̄o causis itineris ab ep̄o referente. Respondit prior locū ignotū fore cunctis hoīb⁹ in quo sanct⁹ fuisset sepult⁹ eo ꝙ duo solūmodo discipuli eū tumulauerant: qui ab eo adiurati locum ip̄sum nunꝙ alicui reuelare voluerant. Quapropter contristatis omnibus orationē tota nocte in ecclesia vigiles ad deum fuderūt. Die v̄o sequenti cum episcopus missam celelebraret: apparuit iuxta altare gabriel angelus: qui cedulam apposuit: per quā episcopum de via tenenda ⁊ modo reperiēdi corporis in omnibus informauit. Qua lecta resumpto itinere per aspera mōtium prerupta rupiū ⁊ inculta asperrima desertorum stella eos vti olim magos diuina fauēte gratia preeūte inter serpentes ⁊ feras ⁊ animalia ferocissima ⁊ inuisa oīno illesi post dies.xl. in campum amenū dulcissimis repletum fructibus peruenerunt: vbi dum stella staret immobilis: vox celit⁹ lapsa est: vt in ip̄so loco foderent: ⁊ thesaurum optatum inuenirēt. Et dū fodere cepissent: duo leopardi subito aduenerunt: eosq; ad cauandum iuuare ceperunt. Inuento deniq; corpore beati antonij palmarū folijs operto: ip̄m inde leuantes cum gaudio ⁊ reuerentia maxima in loculo recondiderunt. Et ꝑ omnia loca vnde venerant: eadem stella preuia multis euasis periculis redierunt. In ip̄sa v̄o via multa miracula ostensa sunt. Nam in monasterio illo vnde ad corpus peruenerant quinq; leprosi mundati sunt. ¶ In castro quodam fandor nomine quinq; infantes a lupis exportati illesi reducti fuerunt. ¶ In portu alexādrie filius militis a pyratis ante dies octo in patibulo suspēsus continuo suscitatur. ¶ Inde quoq; per hierosolymam reuertentes constantinopolim tandem cum sancto corpore applicuerūt: quod ab imperatore honorifice susceptum in ecclesia sancte sophie collocatur: moxq; eius filia presente omni populo a demonibus liberat̄. ¶ Tēpore v̄o procedente filius sancti Guilelmi comitis nomine Iacobinus rediens de peregrinatione transmarina ab imperatore Constātinopolitano corpus sancti Antonij sibi donari petijt: ⁊ impetrauit: quod ad partes galliarum

deferens in ciuitate vienne monasteriū eius nomini edificauit: ⁊ de ꝓprijs facultatibus large dotauit. In quo corp⁹ sanctū honorifice collocauit: vbi infinitis ⁊ stupendis virtutib⁹ refulget. Potissimū autē est illud qđ in toto orbe famosum est: q᷑ ignē sacrū a corporib⁹ hūanis extingit. Facta est autem hec translatio eodē die quo corpus inuentū fuerat: vicz idibus iunij.

¶ De sancto Antonio confessore ordinis minorum Cap.cxi.

Antonius cōfessor ordinis minorū ex vlyxbona ciuitate hispanie natus a pueritia sua in baptismo fernandus appellat⁹ est. Hic primo fuit canonic⁹ regularis ordinis sancti augustini in eadē ciuitate. Deinde audiēs qualiter quidā fratres minores apud marochiū a saracenis passi fuerant: ad martyriū aīatus de prioris sui licētia ordinē fratrū minoꝝ ingressus est: ꝑmissione sibi a fratribus facta: ꝙ marochiū ad terrā saracenoꝝ mitteret᷑. Qui iuxta promissionem ad ipam terraz missus: q᷑ de ipo deus aliud decreuerat: regressus est: martyr solo desiderio fact⁹. Deīde ad generale capitulū assisiū tēdēs fratri gratiano qui romādiole minister erat: se contulit: a quo in heremū montis pauli missus: vt petijt solitarie ibidē ꝑmanens cōtēplationi vacabat. Post hec in foro iulio cōsistens: a ministro loci predicare iussus: dum se imperiū predicatiōis excusaret cōpulsus oīno per obedientiā verbū dei sup quoscūq; doctos elegāter ꝓposuit. Sicq; deinceps officiū predicādi suscepit. Cū die quadā de cruce dn̄i predicaret: visus est in aere sanctus franciscus adhuc in carne degēs longe tn̄ positus: quasi predicationē antonij gestibus laudabiliter cōmēdās. Anno aūt vno ante eius obitū generali obtenta licentia predicādi vbicūq; vellet: paduā deuenit: annoq; integro ꝑdicationi ⁊ cōfessionum audiētie solicite vacauit. ¶ Multis quoq; ibi miraculis claruit. Naz cū quidā ei cōfessus esset ꝙ patrē suum calce percusserat: ⁊ sctūs ei ad terrorē dixisset: ꝙ pes ille dign⁹ erat: vt precideret᷑: iuuenisq; simplex domū reuersus pedē sibi abscidisset: orāte sancto pes ei restitut⁹ est. Post hec cū tpe messis hoīes circa messem occuparent᷑: quietis gratia ex vrbe discedēs: venit ad cāpū sancti petri: vbi ⁊ egrotare cepit: ⁊ languore nimio pressus: timēs fratrū illoꝝ grauamē: currui se īponi fecit: vt ad locū padue veniret. Cum aūt iuxta ciuitatē esset: rogatus a quodā fratre vinoto diuertit ad locū celle iuxta locū pauperū dn̄arū: vbi diebus aliquib⁹ decūbens: dum sacra mysteria sumpsisset: apparēte sibi christo eumq; confortante hymnum. O gloriosa domina. alta voce decantauit. Quo finito spiritū in pace emisit idibus iunij: anno domini millesimo ducentesimotrigesimoprimo. Cuius transitus cum adhuc ipsis fratribus ignot⁹ esset populus vndiq; concurrebat: ⁊ sanctū patrem defunctū esse clamabat. Et cuz esset questio de funere īter ciues: eo ꝙ alij hic alij ibi eū tumulari volebāt: occasione ipa quinq; diebus corpus inhumatū remāsit: nec vlla exinde corruptio subsecuta est: aut fetor exhalauit: cuz tn̄ calor immensus esset: vtpote iunio mēse. Tandem omniū voluntate in loco principali fratrū sancte marie de padua honorifice reconditum est: omnibus egris qui ad eius loculuz accedebāt per ipsos qnq; dies quocūq; lāguore sanatis: vbi ⁊ q̇escit adhuc miraculis pollens.

¶ De sancta Felicula virgine ⁊ mar. Cap.cxij.

Felicula virgo petronille collactanea: vt scri. marcellus sancti petri discipulus mortua sorore: vt supra actum est pridie kalen. iunij a flacco comite detinet᷑: ⁊ aut sacrificare aut sibi nubere compellitur. Que vtrunq; denegans ab eodem in carcere recludit᷑: ⁊ septem diebus sine cibo detinet᷑. Inde educta datur in custodia virginū dece veste vt eam ad sacrificandū suaderent. Que ibidem per septem alios dies sine cibo permāsit. Post hec dum christum constanter cōfiteret᷑ in equuleo leuata: et diutius torta: deinde iubēte comite in cloacam precipitata necatur. Cuius corpus sanctus nicomedes presbyter inde noctu leuauit: et in capsella sua via ardeatina miliario ab vrbe. vij. sepeliuit idibus iunij.

¶ De sctō peregrino epō ⁊ martyre. Cap.cxiij.

Peregrin⁹ episcopus ⁊ martyr ciuitatis aternen. pontificatum tenuit tēpore beati gregorij pape: q̇ cethens proprio nomine nuncupatus est. Quo tēpore duo pessimi viri ex longobardoꝝ genere filij ꝯcubinarū: quoꝝ vnus dicebat᷑ alais: alter ꝟo vmblo vrbē ipam tyrānice possidebāt. Cum aūt prede ⁊ deuastationi ac nefandis operibus: non solū ipsi intenderēt: sed etiaz populum malorum exemplo peruertissent. Cetheus episcopus eorum crudelitatem non ferens ad vrbem romā accessit: ⁊ hec oīa summo pōtifici referens ab eo susceptus dudū secum ꝑmansit. Tandem populus ciuitatis multa dictoruz ty-

rannorum pressus iniuria ad vrbem deuenerunt: ⁊ episcopum suum instanter orauerũt vt ad ecclesiam suam rediret: ⁊ plebem sibi commissam suis exhortationibus de tot malis erueret. Qui iussus a papa cum populo rediit: iuramẽto ab eis exacto ne bona ecclesie distraherẽt: ⁊ distracta redimerent. Reuersus quoq; populũ suum sanctis sermonibus ad penitentie opera prouocabat. Interea dissensione orta inter alaim ⁊ vmblonem: alais orientalẽ vmblo vero occidentalem portam tenebat. Cum autem alais vmbloni resistere non posset facta conspiratione cum quodã vitaliano comite ipm cum eius exercitu per portã quam tenebat in vrbem intromisit: vt sic in aduersarium securus insultum faceret. In ipa vero ciuitate erat quidam vir xpianus nomine fredo: qui vespere illo spiritu diuino tactus vxori predixerat vrbem ipam eadem nocte ab inimicis inuadendam: armaq; sua ad lectuli caput posuit: vt seditione insurgẽte prõptior armaretur. Sicq; factum est: vt quod predixerat: eueniret: illeq; armatus confestim ad cetheum episcopum confugeret. Oratione vero sancti epi excitatis ciuibus et repente egressis ciuitas ab inimicis viriliter defenditur: aduersarij expelluntur: ⁊ alais captus vti patrie proditor vmbloni presentatur. Cunq; omnes ipm dignũ incendio acclamarent: ⁊ episcopus horrens effusionem humani sanguinis pro eo interuenisset: supplicans vt vel in carcerem vel in exilium mitteretur: cetheus ab vmblone detentus est: eo q ipm cum alai presumeret cõspirasse: ⁊ ob id pro illo interuenire. Et alaim quidem ad portam orientalem decollari fecit. Cetheũ vero cathenis vinctum in medio foro ciuitatis capite truncari mandauit. Cum autem episcopus psalmum. Deus laudem meam. decantasset: tantus tremor spiculatorem inuasit: vt ipm minime percutere posset. Quod cum vmbloni nunciatum fuisset: episcopũ magicis hoc artibus fecisse cogitãs ipm in carcere diebus multis detinuit. Deinde ipm vinctũ in flumine piscaria per pontem marmoreolum precipitari iussit. Qui tertio inde iactatus tertio illesus exiuit. Tũc iubente vmblone nequissimo lapis ingens ponderis librarum quingentarũ ad collum episcopi ligatur: ⁊ sic per pontem precipitatus in flumine necatur. Statim autem vt spiritum emisit super aquas corpus vna cum lapide enatauit. Ad quod spectaculum cum vmblo festinasset a diabolo oppressus ⁊ mortuus est. Corpus autem martyris gubernantibus angulis per fluuium in mare descendit: ⁊ vna cuz lapide ad littus iardeneñ. ciuitatis a fluctibus euectum est. Quod cum piscator quidam in littore reperisset: epo nũciare curauit. Qui vna cum eius clericis ad locũ accessit: corpus quidẽ martyris propter lapidem arbitrans: ipm tñ vt martyris quasi dubius venerari nõ audens in littore sepeliuit: ⁊ quia nomẽ eius ignorabatur pereregrinũ nominauit: diuinãq; voluntatẽ superinde expectare cepit. Cum autẽ piscatores noctibus singulis ad caput fosse lumẽ celeste cõspexissent: ⁊ hec in ciuitate relata fuissent cecus quidã a natiuitate a patre ad fossam deducitur: ⁊ oratione fusa lumen ei oculorum infunditur: quo viso miraculo corpus martyris proculdubio fore noscit: ⁊ ab episcopo nomine sancti martyris et episcopi peregrini miliario iuxta iardenẽsem ciuitatẽ in ecclesia sepelit. Post aliquod tẽpus tam eius passionis series: q dies ⁊ nomẽ a ciuibus iardenẽsibus inquisita reperiunt. Qui passus est idibus iunij.

De sancto Fandila presbytero ⁊ martyre. Cap. cxiiij.

Fandila presbyter ⁊ martyr apud cordubã ciuitatẽ passus est. Qui tempore persecutiouis pro confessione nominis dñi amputato capite martyrium consumauit idibus iunij: vt ait Ado in martylogio.

De sancto Heliseo propheta. Cap. cxv.

Heliseus propheta: qui Ecclesiastici. xlviij. cap. inter sanctos antiqui tẽporis gloriose extollit: natus est in galgalijs: cuius natiuitatis tpe tale prodigiũ cõtigit: vt vnus ex vitulis aureis quos hieroboã fecerat: acute mugiret. Quo audito in hierusalẽ sacerdos diuino nutu ait prophetã esse natũ in hierusalẽ: qui sculptilia ⁊ fusilia deorum destrueret. Hũc diuino mãdato helias in abela repertum arãtem vocauit: ⁊ ad eius discipulatum assumpsit. Et cum pallium suũ imposuisset super eum confestim prophetizare cepit: qui exinde secutus est heliam ⁊ ministrabat ei: vt dicit. iij. Reg. xix. ca. Cum aũt helias a dño in celũ raptus esset: vt dicetur infra in gestis helie prophete. xix. kalen. septembris. Spũs helie duplex super eũ requieuit: scz ad prophetanduz ⁊ miracula faciendum. Multis eñ miraclis claruit: que in. iiij. Reg. cap. ij. iij. iiij. v. vi. ⁊. vij. narrat. Cum eniz in hierico aqua foris pessima terrã sterilem faceret: egressus ad fontẽ misit in illũ sal: ⁊ aquam sanam reddidit. Ascendens bethel pueris sibi illudẽtibus maledixit: ex quibus. xlij. numero ab vrsis duobus cõtinuo lacerant. Cum aũt vxor quõdam abdie prophete ad eum veniret: vt virum suũ mortuũ ere alieno pressum defleret: eo q propter alimoniã prophetarũ quos in spelunca pauerat: debita cõtraxisset. Creditorq; duos filios abdie i seruitutẽ pro debito redigere vellet.

helíseus mulierem iussit vasa vacua mutuo accipere: parūꝗ olei quod habebat in ipīs vasis filijs iuuantibus infundere. Quod cū fecisset: oleumꝗ diuinitus multiplicatum esset: et debitum mulier ex olei precio soluit: et ex reliquo cum filijs vitā duxit. ¶ Trāsiens per sunā ciuitatē a matrona nobile ⁊ diuite in domo cū giezi ministro honorifice suscipit: eiꝗ cellula de viri voluntate preparatur. Que cum filium non haberet: ⁊ vir senex esset: heliseus ei a dn̄o filiū impetrauit: quasi pro beneficio hospitalitatis vices rependens. Cūꝗ puer creuisset: et ad patrē tpe messis egressus esset: calorē solis percussus caput doluit: ⁊ remissus ad matrem subito expirauit: quē mater super lectulū viri dei collocans: petita a viro licentia dolore dissimulato ad virū dei in montē carmeli deuenit. Cū autē heliseus factū muliere narrāte cognouisset: premisit giezi puerū sum cum baculo: vt puerū suscitaret. Uerū instante muliere vt personaliter veniret: ad sunā deuenit: ⁊ puerū minime suscitatū inuenit. Et tūc heliseus supra corpus se iactans: ⁊ ad dn̄m orans: puerum defunctū vite reddidit: ⁊ matri viuentē tradidit. ¶ Cū aūt facta esset fames in terra: ⁊ filij prophetarū ad eū conuenissent: iussit vni ex illis: vt pulmentū pararet. Qui egressus vt herbas colligeret: colloquintidas in ollā cōcidit: ignorans quid esset. He sunt cucurbite amarissime minores his que in hortis nascūtur. Cūꝗ discūbentes degustassent: ⁊ mortē ob amaritudinem in olla clamarent: vir dn̄i allatam farinā in ollā misit: ⁊ escam dulcorauit. ¶ Uir quidā de basil[illegible] detulit sancto ꝓphete panes duos pri[illegible]: ⁊ .xx. panes hordeaceos: ⁊ grana frumenti noui confricata. Quos fecit heliseus apponi populo qui erant centū viri: hoc est illos duos panes triticeos tantū. Et cū ex hoc minister hesitaret: spiritu dn̄i predixit: ꝙ comederēt oēs: ⁊ ex inde superaret: qd̄ et miraculose factuꝫ est. Naaman quoꝗ princeps militie regis syrie vir diues et prepotens sed leprosus erat. Cuꝫ aūt vxor naaman ab ancilla puella: que de terra israel captiua ducta fuerat de miraculis helisei didicisset: ⁊ hec oīa viro: illeꝗ regi retulisset: acceptis naaman litteris a rege syrie ad regē israel: vt ipm̄ sanaret: venit ad eū: et ei litteras p̄sentauit. Quod cū rex israel audisset horruit: ⁊ immemor helisei hoc sibi impossibile cognouit: vestimēta sua scidit: ⁊ regē syrie occasiones contra se querere putauit. Cum aūt heliseus ad regē misisset: vt sibi naaman destinaret. Illeꝗ ad ostiū prophete cuꝫ equis ⁊ curribus aduenisset: misit ad eū vir dei dicens: vt ad iordanē descendens: ibidem septies lauaret: ⁊ a lepra mūdaret. Et prima quidē facie naamā moleste tulit: eo ꝙ ad eum nō venisset: ⁊ manu vulnus tetigisset. Deinde seruoꝝ consilio in iordane septies se lauauit; et mox ab eo lepra discessit. Reuersus autem ad heliseum munera multa ei obtulit: sed dn̄i ꝓpheta nihil oīno recipere cōsensit. Uerū cū aliquātulū abisset: giezi auaricia ductus post eū cucurrit: eidēꝗ mentiens dixit: ꝙ duo ex filijs prophetarū ad heliseū repente superuenerāt. Ideoꝗ ille pro munere aliquo sibi largiendo mittebat. Qui cum eidem argentuꝫ ⁊ vestes tradidisset eaꝗ giezi in domo abscōdisset. Et hec omnia heliseus diuino spiritu cognouisset: maledixit giezi predicens: ꝙ lepra naaman sibi ⁊ eius semini adhereret eo ꝙ diuinā gratiā vendidisset. Statimꝗ egressus ē ab eo leprosus: ab hoc giezi simoniaci primo giezite dicebantur in veteri testamento: donec a simone mago simoniaci dicti sunt. ¶ Post hec cum esset heliseus cū filijs prophetarum iuxta iordanē: ⁊ ipī ligna cederent: vniꝗ eorum ferrum securis ex ligno excussum in aquam cecidisset: heliseus lignum in aquā misit: et ferrum ad suum locum enatauit. Cumꝗ rex syrie contra israel pugnaret: et sepius hostes in insidijs poneret: rex israel eos cauebat: q2 eos sibi heliseus manifestabat. Qd̄ cum rex syrie a seruis suis didicisset: ⁊ prophetam esse in dothaim comperisset misit illuc robur exercitus qui ciuitatem circundederunt vt eum caperent: maneꝗ puer helisei vidēs exercitū timuit: ⁊ prophete nunciauit: qui puerum confortabat ⁊ plures quam illi secum esse asserebat. Et orante heliseo dominus aperuit oculos pueri: ⁊ vidit montem plenum equis ⁊ curribus .i. agminibus angelorum. Cumꝗ hostes intrarēt ad euꝫ: percussit eos dominus cecitate: ne ipm̄ videntes agnoscerent. Quibus heliseus dixit: nō esse ibi mansionē ei⁹ quē querebāt: eosꝗ illuc deducere ꝓmittebat: qd̄ ⁊ reuera fecit eosꝗ in mediū samarie deduxit. Tūc orante ꝓpheta aperti sunt oculi eorum: ⁊ viderunt se esse in medio ciuitatis: ⁊ hostes circunstantes. Et cū rex israel eos occidere vellet: prohibuit ꝓpheta domini: eo ꝙ dn̄s eos illuc adduxerat: quinimo eisdē abundanter ministrari fecit ⁊ illesos remisit. ¶ Et cum benadab rex syrie samariam obsedisset: ⁊ fame maxima oppressisset: ita vt mulieres natos proprios comederent: et rex israel prophetam eo ꝙ predictā obsidionē predixerat occidi mandasset: et hoc heliseus per spiritum cognouisset: spiculatorē ad se intrare prohibuit: donec rex penitentia ductus ipm̄ reuocauit. Tunc heliseus sequenti die vbertatem maximā futuram predixit. Et cū vnus ex principibus eum irrideret: mortē illius repentinā prenunciauit: que oīa vt predixerat euenerūt. Nocte em̄ dn̄s terruit exercitum syrie: sonitum infinite militie mittēs super eos. Qui animas suas saluare cupientes aufugerunt: ⁊ oīa dimiserūt. Sicꝗ populus samarie egressus predā diripuit: et ex victualibus perceptis vbertas maxima facta fuit. Princeps quoꝗ ille in in-

troitu porte a turba compressus expirauit.
¶ His τ alijs multis τ magnis miraculis heli
seus clarens in pace quieuit. xviij. kalē. iulij.
Prophetauit autē τ claruit sub iorā τ hieu τ
ioachaz regibus israel in samaria. Cum autem
quidam latrunculi moabite hominem mortuū
spoliassent: τ cadauer in sepulchro helisei pro⸗
iecissent: cum tetigisset ossa helisei cōtinuo sur
rexit. Sepultus est autē in samaria palestine
quam sebastē. i. augustam in honorem augusti
herodes postmodum vocauit: vbi τ abdias pro
pheta τ iohannes baptista requiescūt. Ad quo
rū sepulchra varia miracula fiunt: vt dicit Hie
ronymus libro de vita paule. Adeo vt cruciati
demones ibi rugiant: voces diuersorum anima
lium pretendentes. Alij cernunt rotare caput:
τ post tergum terram vertice tangere. Alij su⸗
spensis pedibus eminus vestes in faciem de⸗
fluere: vbi τ in monte vicino dire videntur spe⸗
lunce: in quibus τ famis τ persecutionis tem⸗
pore abdias centum prophetas pauit pane et
aqua. Hec ex libro. iij. regum capitulis quibus
supra ex dictis iosephi τ hieronymi:: τ ex histo
ria scholastica.

¶ De sanctis Rufino τ Ualerio martyribus. Cap. cxvi.

Rufinus τ
Ualerius mar⸗
tyres tpe Dio⸗
cletiani τ Maxi
miani passi sunt
in territorio suessioneñ. sub p̄⸗
side rictiouaro. Qui igressus
ciuitatem remis sanctos derē
tos τ sacrificare contēnentes
magno ferri pondere pressos
suessionū adduxit. Ibiq; eos iussit equuleo su⸗
spendi: τ plūbatis cedi. Deinde in carcere ma⸗
cerari: vbi angelica visitatione confortant τ co⸗
rone de smaragdo celitus misse eorum capiti⸗
bus imponuntur. Inde educti dum in Christi
confessione persisterēt immobilis: iuxta flumē
indole decollati sunt. Quorū corpora dum chri
stiani ad remensem ciuitatem deferre vellent
de loco in quo decollata fuerāt nullatenus mo⸗
uere potuerunt. Ibiq; ea sepelierūt. Qui passi
sunt. xviij. kalendas iulij.

¶ De sancto Brandano epō. Cap. cxvij.

Brandanus episco
pus cum esset abbas apud bri⸗
tānias. Postq̄ ei barinthus ret
tulit: q̄ cum filio suo moroch
oceanū perlustrans paradisum
terrestrem inuenit: desiderium
ei emicuit: vt locum ipm requireret. Habebat
autem tria milia monachorum de quibus. xiiij.
tm̄ accepit et naui conscensa que audierat vi⸗
dere perrexit. Quem nauem intrantem tres
fratres secuti sunt. Et q2 nō vocati venerāt eos
nūq̄ redituros prenūciauit. Inuenit aūt prio
insulā altaz: in cuius portu sibi canis occurrit:
quē illi sequētes oīa sibi necessaria inuenerūt:
τ thesauros multos ibidē conspexerūt. Quoz
concupiscentiā brandanus ꝓhibuit. Sed dum
tertio die discederet: quidā ex illis tribus fra⸗
tribus qui frenū argēteū acceperat: postq̄ pe⸗
nitēs peccatum confessus est subito expirauit.
Iuuenis quoq; alias inuisus eisdē cophinum
panis τ vas aque in naui posuit: τ nusq̄ compa
ruit. In cena dn̄i subsequenter ad aliā insulaz
appulerunt. Inuenerūtq; hospitē eos deuia te
nēda docentē τ necessaria ministrantē. Sabba⸗
to inueniunt piscem ingentē nomine iasonem
quē insulā existimantes desuper descēdentes
ignem accenderunt: dūq; piscem se mouere sen
tirent ad nauē repente cōfugientes vix euase⸗
runt: pisce se cōtinuo mergēte. Die pasche de⸗
ueniūt ad insulā vbi aues candidas aspiciunt:
alas τ voce sonantes: quarū vna voce humana
locuta dixit se fore de angelis qui de celo ceci⸗
derant: sed modicum culpā cōmiserant. Ibiq;
vsq; ad octauas penthecostes permanserunt.
Abinde nauigātes in natiuitate dn̄i subsequē
te ad insulam sanctorū patricij τ libei deuene⸗
runt: vbi cū. xxiiij. patribus ibi repertis in eoz
ecclesia habente altaria crystallina festa dn̄ica
celebrarunt: indeq; post epiphaniam discesse⸗
runt. Sicq; cōtinue per septenniū per mare di
scurrendo in predictis festis semper ad eadez
loca redibāt. Quibus tēporibus multa ab eis
stupenda visa sunt. Bestia eīm maxima eos ab⸗
sorbere volens ab alia maiori deuorat: τ de reli
quijs carniū comederūt. Inde venerunt ad in⸗
sulam virorum fortium: vbi senex et pueri dn̄o
seruiebant a quibus gratāter excepti: dū abire
vellēt: scōm ex tribus fratribus ex incuria dor
mientem dimiserunt. Inuenerūt τ insulam: in
qua erant botri vue instar amphore magne per
maximi: gryphem quoq; auē eos rapere volen⸗
tem: auis altera vastior interfecit. In festo vno
sancti Petri apostoli videns abbas piscium in
numerā multitudinē: iussit eos deum laudare:
qui super vndas enatantes vocibus intonare
ceperunt. Uiderunt τ in mari columnā ingen⸗
tem crystallinam super bases aureas: quā cono
peus coloris argentei circūdabat. Inuenerūt
τ calicē cuz patena de genere colūne. Uenerūt
postmodū ad ostia inferni: vbi demones egres⸗
si super eos massas igneas iactare nitebantur.
Ubi τ tertius frater in littore descendēs a de⸗
monib⁹ raptus est. Inuenerūt τ iudā xp̄i pro⸗
ditorē sedentē in mare super lapidē: quē dixit
se in hierosolymis in loco luctuoso posuisse ꝓ
transeuntibus ne in lutum caderent protegen⸗
dis: τ ante eum erant furce ferre: quas dixit se
donasse sacerdotibus templi: pannus quoq; in

eis pendebat: quem leproso ad tergendū concessisse asserebat. Inuenerunt hominē: qui luto pascebatur: capillis opertum. Tandem per bonum suum procuratorem: de quo dictum est ad paradisum terrestrem post septennium perducti sunt. Et capientes de fructibus et gemmis ibidem repertis: euasis multis periculis deo duce incolumes ad propria redierunt. Ubi Brandanus postmodum episcopus ordinatus est. Et post virtutum merita ad christum migrauit. viij. kalendas iulij.

¶De sanctis Uito Modesto ꝛ Crescentia martyribus. Cap. cxviij.

Uitus: modestus ꝛ crescentia martyres sub Diocletiano imperatore in sicilia martyrio claruerunt: qui vitus ex luciana prouincia nobili progenie patre hyla senatore progenitus: etatis sue anno ad martyrij palmam peruenit. Cum eniꝫ pater eius idola coleret: et vitus christum adoraret: sepius eū pater verberabat: eo ꝙ idola colere nolebat. Demum pater illum modesto eius nutritori tradidit: vt ei suaderet: quatenus deos colere studeret. Cui apparens angelus ipsum confortauit: ꝛ adhuc puerum ad coronam martyrij animauit. Qui ꝛ in christo nomine miracula patrare cepit: ꝛ multos a diuersis languoribus sanauit. Quod audiens valerianus prefectus pueruꝫ accersiuit: et sacrificare nolentem: cathomis cedi iussit. Brachia autem ꝛ manus verberantium subito aruerunt. Prefectus quoqꝫ manum amisit: pro quo tñ vitus orauit ꝛ continuo sanitatē percepit. Prefectus ergo puerū patri tradidit: et vt ipm corriperet psuasit. Tūc pater vitū in domū ducens diuersis musicoꝝ generibus ꝛ puellarū lusibus: alijsqꝫ delitiarū generibus mutare animū pueri satagebat. Et cū ipm in thalamo iclusisset ornato mirabilis fragrātia inde exijt: que patrē ꝛ familiā nimio odore pfudit. Aspiciēsqꝫ pater p rimas ostij septem angelos radiantes circa infantē cōspexit: quos deos suos esse putauit: statimqꝫ excecatus est. Ad cuiꝰ vocis clamorē tota ciuitas cōmouet: ita vt pfectꝰ accurreret: ꝛ cur ei hoc accidisset: interrogaret. Qui dicebat ꝙ deos igneos viderat: et coꝝ aspectū ferre nō valēs lumē amiserat. Et cū in tēplum iouis p recuperādo lumine ductus eēt: ꝛ nihil pficeret: filiū p sua sanitate rogauit: et lumen eiꝰ pcibꝰ recupauit. Cū aūt nec sic crederet: sed puerū occidere cogitaret. Angelus modesto et crescētie nutritoribꝰ eius apparuit: ꝛ vt nauē cōscendētes puerū ad aliā terrā ducerēt imperauit. Qui nauiculā pparatā diuinitus inuenerūt: ꝛ angelo duce vna nocte ad territoriū tonagritanū peruenerūt: et iuxta fluuiū silarū sub arbore quieuerūt: vbi aquila eis cibuꝫ deferebat: ꝛ multa miracula puer faciebat. ¶ Interea filius diocletiani impatoris a demone arripit: ꝛ nisi vitus lucanꝰ veniat: se nunqꝫ exire fatetur: locū qꝫ vbi inueniēdus sit: ab eodē explicatur. Uitus ergo querit: ꝛ inuētus adducit ad imperatorē. Qui sup eius filiū manū imposuit: ꝛ ptinus ab eo demonē effugauit. Cum autem illuꝫ impator ad deoꝝ sacrificia iuitaret: ꝛ vitus recusaret: ꝛ cū modesto ꝛ crescētia in dirū carcerē missus esset: subito ferri molles eis īposita ceciderūt: et carcer immenso lumine coruscauit. Christus qꝫ sanctis apparēs illos ad passiōis tolerantiā animauit. Qd impator a custodibus intelligēs eos eductos in clibanū ignis immisit: quos tñ ignis oīno nō tetigit: in quo psallētes hymnū triū pueroꝝ audiunt: indeqꝫ illesi oīno educunt. Tūc leo terribilis ad sanctos deuorandos dimittitur: sed tñ ab eis fidei ṽtute placatus: eoꝝ vestigijs mansuete psternit. Tandem in equuleo eos impator iussit appēdi: ꝛ in illo diutius extorqueri. Sꝫ orāte puero vt eos dñs liberaret subito aer turbat: terra cōcutit: tonitrua mugiūt: templa deoꝝ corruūt: et multos opprimūt. Imperator autē territus fugit: et angelus sanctos exoluit: atqꝫ fluuium silarum vnde venerāt in momēto reposuit: vbi oratione fusa dño aīas reddiderūt. Quoꝝ corpa ab aqlis custodita florētia illustris femina scō vito reuelāte reppit: ꝛ cū aromatibꝰ in mariano predio sepeliuit. Qui passi sunt. xvij kal. iulij.

¶De scō Hesychio martyre. Cap. cxix.

Hesychius martyr apud mesiā ciuitatē dorostoruꝫ passus est. Qui cuꝫ esset miles ꝛ beatū iuliū martyrem ꝛ cōmilitonē ad passionem comitatus esset: vt superius in eius passione. vi. kalē. iunij dictum est. Secqꝫ eiusdeꝫ decollandi orationibus commendasset: eumqꝫ deosculatus esset a gētilibus tētus et maximo presidi oblatꝰ in carcere diebus pluribus maceratus: tandem in confessione christi gladio cedente martyrio coronatꝰ est. xvij. kalendas iulij.

¶De sanctis Fereolo ꝛ Ferutione martyribus. Cap. cxx.

Fereolus presbyter ꝛ ferutio diaconus in gallijs ciuitate bisuntioñ. passi sunt. Qui a beato hyreneo epo lugduñ. et martyre ad pdicandū verbū dei missi: sub claudio iudice tētis ad trocleas extēti: ꝛ diutiꝰ flagellati: dehic i carcerē reclusi sūt:

mane quoqꝫ cū linguis eoꝝ amputatis: nihilo-
minus christi nomen clara facundia ꝑsonarēt:
⁊ populo predicarēt. Iterū comprehensi sunt:
quibus iudex crudelis iussit vt vnicuiqꝫ eorum
subule. xxx. manibus ⁊ pedibus ⁊ pectore infi-
gerentur: atqꝫ ad vltimum gladio necarentur.
Passi sunt autem. xvi. kalen. iulij.

¶ De sanctis Rothlando ⁊ Oliuerio ⁊ alijs militibus martyribus. Cap. cxxi.

ROthlandus ⁊ Oli-
uerius atqꝫ multi alij milites
christiani qui a saracenis in rū
ciaualle pro fide christi pugnā
tes occisi sunt tempore karoli
magni in catalogo martyrum
ascribunt. Nam duꝫ saraceni totam hispaniam
occupassent: karolus monitu beati iacobi sibi
apparentis atqꝫ iubentis vt terrā suam ab infi
delibus redimeret: cuꝫ suo exercitu hispanias
ingressus: primo quidē ciuitatē pampilonē tri
bus mensibus obsessam muris funditus mira-
culose ruētibus cepit: ⁊ multos saracenos con
uersos baptizari fecit. Quod similiter ꝯtingit
in ciuitate lucerna in valle viridi posita q̄ nunc
est inhabitabilis facta. Et cū omnes ciuitates
⁊ castra hispanie conquisisset: ecclesiā beati ia-
cobi apud compostellā visitauit: omnes hono-
res ei ablatos restituit: eāqꝫ amplioribus priui
legijs dotauit. Sed dū redijsset ad gllias aigo
landus rex saracenoꝝ aphrice maximā partem
hispanie reacquisiuit: christianos eiecit: spolia
uit ⁊ occidit. Qđ audiēs karolus ad hispaniā
redijt: ⁊ vt refert Turpin⁹ remen̄. archiep̄s. xij.
annis vel ibi ꝑsonalr̄ fuit vel exercituꝫ tenuit.
Et p̄mo quidē apud sctm̄ facundū grauissimo
bello cōmisso milo rothlādi pater cū. xl. milib⁹
xp̄ianoꝝ occisus est. Karolus ṽo equo suo occi
so: pedes stans cū duobus milibus xp̄ianoꝝ de
gaudiosa spata sua multos saracenos ꝑ mediū
scidit. ¶ Die ṽo sequēti cū quattuor marchio-
nes italie cū quattuor milibus militū in succur
sum xp̄ianoꝝ venissent. Discedētes inde sarace-
ni infinitū exercitū mauroꝝ: moabitarū: ethio-
pū: persarū: parthoꝝ: aphricanoꝝ: ⁊ turcoꝝ cō-
gregarūt. Rex autē karolus ageniā ciuitatem
post sex menses cepit: ⁊ decē milia saracenorū
occidit: inde ꝑsecutus est aigolandū vsqꝫ xanto
nas. Deinde rediens galliā nouū exercitū con-
gregauit cētū ⁊ triginta milia bellatoꝝ: cū quo
hispaniā repedauit. Inter quos fuerūt p̄cipui
Turpinus remen̄. archiep̄s: rothlādus comes
cenomanen̄. dn̄s blaui nepos karoli ex berta so
rore: et filius milonis de angleris: oliueri⁹ dux
gebenen̄. estulphus comes lingonen̄. arastan⁹
dux britannie: eng lerus dux aq̄tanie: gniferus
dux burdegallēsis: gelerus: gelinus: salomō: et
balduinus frater rothlandi: gundebōdus rex
frisie: naamā dux bauarie: ogerus dux dacie: lā-
bertus dux biturie: sanson dux burgūdie: con-
stantinus p̄fectus romanoꝝ: rheginaldus de al
ba spina: gualtherius de thermis: guilelm⁹: ge
rinus lothoringie dux: bogo: bertrādus de nu-
blis: ganalonus traditor de maguntia: ⁊ multi
alij equestres ⁊ pedestres: qui ꝑ cisereos port⁹
transeūtes pampilonē obsederunt. Ibiqꝫ com
misso bello ex vna ꝑte xp̄ianoꝝ centū ⁊. xxxiiij.
milia: ex alia saracenoꝝ centū milia diuina fa-
uente gratia saraceni tanta cede ꝓstrati sunt ꝙ
xp̄iani vsqꝫ ad bases in sanguine mergebātur.
Occisoqꝫ aigolando nullus eoꝝ euasit: nisi rex
sibyllie ⁊ rex cordube q̄ cū paucis aufugerunt.
Captaqꝫ vrbe oēs saraceni ibidē reperti truci-
dati sunt. De christianis ṽo ceciderunt vsqꝫ ad
mille. ¶ Sequēti ṽo die pugnauit karolus cū
furre principe nauarre: ⁊ eum cū trib⁹ milibus
occidit: totāqꝫ terrā nauarre adeptus ē. ¶ De-
inde apud nagerā obsidionē posuit: vbi erat gy
gas quidā noīe ferracutus de genere goliath:
quem admirandus babylonis cū viginti milib⁹
turcorum miserat in subsidiū saracenoruꝫ. Hic
lanceam vel sagittā nō formidabat: sed ṽtureꝫ
quadragita viroꝝ fortiū possidebat. Inito aūt
singulari certamine cū multos milites christia
noꝝ sine alio bello solo brachio ex equo leuatos
cepisset. Tandē rothlandus cū ip̄o congressus
deo annuēte gygantē vicit: ⁊ per vmblicuꝫ sua
spata trāsfodit. Sicqꝫ nagera ciuitas capitur:
saraceni occidunt: ⁊ victi christiani absoluunt.
¶ Post hec pugnauit rex apud cordubā cū re-
gib⁹ sibyllie ⁊ cordube: ⁊ interfecto rege sibyl-
lie cū octo milibus saracenis: a rege altumaior
vrbē obtinuit: eo pacto ꝙ baptizaret: ⁊ deinde
a karolo regnum tenens in dominio pristino cō
firmaretur. Sicqꝫ tota hispania redempta san
ctum iacobuꝫ in galatia iterum reuisit: honori-
bus ⁊ possessionibus ditauit: deinde vt rediret
galliā: pāpilone aliquot diebus resedit. ¶ Au-
diens aūt ꝙ apud cordubam essent duo magni
reges saraceni: videlicꝫ Marsyrius ⁊ baligan-
dus frater eius missi de perside hispaniam ab
admirando babylonis: mandauit illis rex per
ganalonū: vt aut baptismū susciperent: aut sibi
tributū exsoluerent. Qui cum ganalono conspi
rantes miserunt karolo triginta equos onera-
tos auro ⁊ argento ⁊ opibus. Ganalono autem
viginti equos similr̄ opibus ijsdē onustos obtu
lerunt: vt pugnatores karoli in manibus eoruꝫ
traderet: quod ille facere ꝓmisit. ¶ Rediēsqꝫ
ganalonus munera karolo p̄sentauit: eiqꝫ asse-
ruit ꝙ reges ip̄i christianos se facere disposue
runt: karolumqꝫ rogabant: vt eos in franciam
precederet: quem illi velocius sequerent. Cum
autem karolus in franciam rediret: consilio ga
naloni dimisit: rothlādum ⁊ oliuerium cum ma
ioribus pugnatoribus et viginti milibus mili-
tibus: vt vltimam custodiam in rūciaualle face
rent: donec rex ⁊ oīs exercitus portus cisereos

ꝛtransierunt. Cunq̄ karolus pertransisset: quin
quaginta milia saraceni qui triduo in nemori-
bus latuerant: vt ganalonus ordinauerat fece-
runt ex se duas acies. Quarum prima que erat
xx. milium equitū prius exiuit: ⁊ cum xp̄ianis a
mane vsq̄ ad tertiam acriter dimicauit. Tandē
omnes saraceni occisi sunt: ⁊ rothlandus cum
suis victores fuerunt. Post hec secunda acies
xxx. milium pugnatorum xp̄ianos iam fatiga-
tos ⁊ lassos inuaserunt: oēs quoq̄ ex pte roth-
landi occiderunt: preter modicos qui ad ne-
mus confugerūt: cū quibus balduinus ⁊ tedri
cus latuerunt: ⁊ preter rothlandū qui redeun-
tibus saracenis ad vnā leucā insonuit buccina:
centuȝ xp̄ianos qui fugerāt reuocauit: cum qui
bus in saracenos viriliter irruēs plusq̄ duo mi
lia ex ip̄is ꝓstrauit: ⁊ ceteros in fugā cōuertit.
Tamē centū ei⁹ socios in hoc vltimo bello ami-
sit. Ip̄e autē quattuor lanceis grauiter vulne-
ratus solus ad rūciaualle sub quercu descēdit:
⁊ tūc se mori sentiens duridandam eius spatā
in saxo cōfringere voluit: ne in manibus sarace
norū deueniret: sed lapide sciſſo ensem frange
re nequiuit. Tuncq̄ tuba sua tā fortiter sonuit:
ꝙ flatu tuba scinditur: ⁊ vene ac nerui colli ei⁹
rumpuntur: sonusq̄ tube ad aures karoli per
octo miliaria angelo deferente ꝑducit. Ilico
ganalonus regē redire volentē dissuasit: dicēs
ꝙ rothlandus causa venationis buccinaret.
¶ Dū igit rothlandus super herbā iaceret: su-
peruenit balduinus eius frater: a quo cū sitiēs
aquā peteret ille circūquaq̄ querens inuenire
non potuit: vidensq̄ illū mori equū pungens:
karolū velociter insecutus cuncta ei gesta nar-
rauit. Mox superuenit tedricus ⁊ rothlandum
xp̄m laudentē ⁊ resurrectionē mortuorū confi-
tentem ac pro suis occisis orantē inuenit: sicq̄
inter manus illius expirauit. Quod die dū tur
pinus archiepiscop⁹ missam pro defunctis ce-
lebraret: raptus in extasi audiuit demones per
strepentes ac dicētes se aīas marsyrij ⁊ sarace
noꝝ ad inferna deferre: ⁊ michaelē cū cetu an-
gelico aīas rothlādi ⁊ xp̄ianoꝝ ad paradisū ea
hora gestasse. ¶ Rediēs igit karolus rothlan
dū mortuū inuenit: ⁊ oliuerīū in effigie crucis
quattuor palis in terra fixis cū quattuor retor-
tis extensum ⁊ a collo vsq̄ ad pedes excoriatū
lanceis ⁊ spatis cōfossum. Et cum karolus iu
rasset oēs occisos reuisere: ⁊ sol iam quasi occū
beret: oratione sancti regis sol tanto tpe stetit
immobilis: donec rex omniū perēptorū marty-
rum corpora requisiuit. ¶ Tūc ganalonū de ꝓ-
ditione cōuinctū quattuor equis alligari fecit:
⁊ cōtra quattuor plagas celi sessoribus equos
agitantibus terribili morte in quattuor partes
discerpi. Omniū ꝟo sanctorū militū corpa rex
in duobus cimiterijs tumulata diuisit: quoruȝ
vnū est in alijs cāpis: aliud apud burdegallē.
Rothlandū ꝟo apud blauiam in ecclesia sancti
romani quā ip̄e comes edificauerat: sepeliuit:
⁊ spatā eius ⁊ tubā eburneā ad honorē militie
ibidē reseruandas deposuit. Passio horū mar-
tyrū celebrat decimosexto kalendas iulij.

¶ De sancto Himerio episcopo. Cap̄. cxxij.

Himerius episcop⁹
emilie in tuscia virtutibus ⁊ mi
raculis clarus ibidem in pace
quieuit. xv. kalendas iulij: ibi-
demq̄ sepultus fuit. Cuius cor
pus processu temporis quidam
episcopus cremonen̄. illuc ab imperatore ex a-
liqua causa directus: dato precio non modico
obtinuit ⁊ cremonā translatum in ecclesia alme
virginis cathedrali honorifice collocauit: vbi
et miraculis pollet.

¶ De sctā Helisabeth de sconāgia. Cap̄. cxxiij.

Helisabeth
de sconangia vir-
go sancta: vt ait
sigibertus circa annum dn̄i
M. clvi. claruit. Que fuit so-
ror monasterij de sconangia
matertera symonis abbatis.
Hec enim ab annis pueril-
bus relicto seculo operibus
spiritualibus vacabat: ieiu-
nijs autem semper ⁊ orationibus intendebat:
atq̄ carnem disciplinans: diris se verberibus
flagellabat. Multis autē annis ante obitum
ip̄ius manus domini super illam grauior exti-
tit: quia diris vulneribus caro eius elanguit:
et tamen patientie virtute munita nunq̄ con-
tristari visa fuit: visiones autem crebras et mi-
rabiles a deo habuit ⁊ diuina secreta sibi reue-
lata cognouit. Rapta autem in his extasibus
quasi mortua sine sensu iacebat: donec spiritu
carni reddito aliquādo que viderat reserabat:
aliquando ꝟo silentio tegebat. Huic ab angelo
secum familiarissime colloquenti annunciatus
est liber qui dicitur viarū dei diuinas cōtinēs
⁊ salutares spiritus admonitiōes. ¶ In octa
ua assumptionis domine nostre: beata virgo ei
apparens: eidem se spiritu ⁊ corpore assumptā
fuisse dixit: ⁊ post ascensionē xp̄i anno integro
⁊ tanto plus tempore quantum est ab ip̄a ascē
sione: vsq̄ ad medium mensem augusti in hoc
mundo fuisse declarauit. ¶ In festo annuncia
tionis eiusdem: ipsa gloriosa mater eidem dei
famule reuelauit: ꝙ anno. xv. verbum dei con-
cepit. ¶ In festo quodaȝ dominice natiuitatis
vidit duas stellas magnas perlucidas: in vnuȝ
corpus redactas ⁊ in circuitu circulū aureū ac
in medio virginē xp̄m gestantem paruulū: que
multa ip̄ius diei mysteria sibi reserauit. Inter
cetera autem quesiuit a dn̄a nostra quid esset
de aīa origenis doctoris audiuitq̄ ꝙ errores

quos habuerat ex fonte nimie pietatis deuenerãt: ⁊ ꝙ ipsam dei genitricem in suis scripturis maxime honorauerat: propter que duo modicas penas vbicunqꝫ esset sustinebat. Sed quid in die nouissimo de eo fieret deus in arbitrio ⁊ dispositione dñe nostre posuerat: quod tamẽ sibi tunc reuelari non licebat. His et aliis visionibus plurimis et gloriosis ancilla christi a domino sepius visitata anno etatis sue. xxi. visitationis ꝟo sue. xiiii. in sanctitate vite migrauit ad dominũ decimoquinto kalendas iulii.

¶ De sanctis Marco et Marcelliano martyribus. Cap. cxxiiii.

Marcus ⁊ marcellianus fratres rome sub diocletiano imperatore passi sunt: agẽte fabiano vrbis prefecto. Hi nobili genere orti: tranquillini ⁊ martie filii fuerunt. Qui cum pro fide christi diebus pluribus in carcere tenti fuissent: data sentẽtia super eos a chromatio vrbis prefecto decollari iubentur: si infra dies triginta diis sacrificare renuissent. Interimqꝫ dati sunt in custodia primiscrinio nomine nicostrato. Ad quos parentes ⁊ vxores cum filiis ⁊ affinibus aduenerunt: qui lachrymosis precibus animos iuuenum emollire satagebant: quatenus temporalem euadentes mortem preceptis imperialibus consentirent. Quos beatus sebastianus sua predicatione ad martyrium animauit. Qui postꝙ zoe vxori nicostrati que dudum muta fuerat: loquendi facultatem restituit ipsum nicostratum cum coniuge ⁊ parentes marci ⁊ marcelliani ad christũ conuertit. Chromatiuz quoqꝫ vrbis prefectum cum filio tyburtio sua doctrina salutifera ad fidem adduxit: vt hec omnia dicta sunt supra in passione sebastiani decimotertio kalendas februarii: ⁊ dicẽtur infra in passione tyburtii. iii. idus augusti. Sicqꝫ factum est vt diocletianus chromatium vrbis prefectum dignitate priuatum in exilium mitteret: ⁊ fabianum eidem surrogaret. Qui marcum ⁊ marcellianum sacrificare nolentes in carcerẽ diebus pluribus vinctos detinuit. Demum eductos ad stipitem ligari et eorum pedes acutis configi iussit. Cuz autem transissetvnus dies ⁊ vna nox: ⁊ illi psallentes christum laudarent precepit illos prefectus lanceis per latera transfigi. Sicqꝫ cum corona martyrii ad syderea regna migrauerũt. Quorum corpora christiani occulte noctu tollentes via ardeatina sepelierunt decimoquarto kalendas iulii.

¶ De sanctis Cyriaco et Paula virgi. et mar. Cap. cxxv.

Cyriacus et Paula virgo apud hyspanias in ciuitate malica martyrium passi sunt. Qui a paganis pro christi nominis confessione vincti: post multa eis illata tormenta lapidibus obrupti inter saxa celo aĩas reddiderunt. xiiii. kalendas iulii: vt habetur in martylogio adonis ex datario hiero. sumpto.

¶ De sanctis Geruasio ⁊ Prothasio martyribus. Cap. cxxvi.

Geruasi⁹ ⁊ prothasi⁹ fratres gemini filii beati vitalis militis et beate valerie apud mediolanuz sub nerone imperatore passi sunt. Hi em̃ post martyriũ parẽtũ de quibus supra actũ est in passione vitalis ⁊ valerie. iiii. kalen. maii: omnẽ suam familiam liberãtes omnesqꝫ suas facultates pauperibus erogantes sancto nazario martyri dudum adheserũt: q̇ oratoriũ cõstruebat. Dehinc mediolanum vrbẽ propriã regressi in vno se cenaculo concluserunt: ⁊ per. x. annos lectioni et orationi vacantes anno. xi. ad martyrium peruenerunt. Cum em̃ comes astasius ad bellũ tẽderet qd ab arcomanis fuerat excitatũ: et mediolanũ ingressus esset: idoloꝝ põtifices eidẽ occurrerũt asserentes: ꝙ dii sibi respondere cõtẽnerent: nec belli ei victoriam concederẽt nisi prius geruasius ⁊ prothasius immolarẽt. Continuo igitur tenentur: et a comite sacrificare suadent. Cui cum geruasius oĩa idola surda ⁊ mutata diceret: ⁊ ab oĩpotenti deo victoriã exquirẽdã astrueret: iratus comes tã diu illũ plũbatis cedi fecit ꝙ diu spm̃ exhalauit. Deinde ꝓthasiũ accersiuit: eũqꝫ vt sacrificaret diis admonuit. Recusantẽ in equuleo suspendi iussit. Deinde depositũ fustib⁹ cedi. Cũ aũt ꝓthasius comitẽ miserũ appellaret: ⁊ cecos oculos cordis habere diceret: ac christum voce publica proclamaret: iussit eũ astasius capite cedi. Quorum corpora philippus quidã seruus xp̃i cũ filio suo rapuit: ⁊ occulte in domo sua in arca saxea sepeliuit: libellũ quoqꝫ eorũ ortũ et vitã et martyriũ cõtinentẽ conscripsit: ⁊ ad capita illorum deposuit. Passi sunt autẽ circa annũ dñi lvii. xiiii. kalen. iulii. Horum corpora tempore beati ambrosii ep̃i reuelata sunt. ¶ Cum idem christi confessor in ecclesia sanctorum naboris ⁊ felicis oraret: ita vt nec vigilaret aperte: nec dormiret integre apparuerũt eidẽ duo iuuenes pulcherrimi vestibus candidissimis induti: caligulis calciati: facie perlucidi secũ manib⁹ ex

tensis orantes. Orāte autem ambrosio vt si fantasma esset abscederet: si autez veritas plenius appareret: similimodo canente gallo: iterum secum orantes visi sunt. Tertia vero nocte defecto iam ieiunijs corpore non dormienti: sed stupenti cum tertia sibi apparuere persona: que similis eē beato paulo apostolo videbatur: ſm quod in pictura conspexerat: illisqꝫ tacentibus apostolus ambrosio reserauit: ꝙ illi martyres christi fuerant: qui omnia pro christo contempserant: ⁊ christuz in passione imitati fuerant: admonens vt in eo quo orabat loco duodecim pedibus terram effoderet: ibiqꝫ eorum corpora in arca marmorea inueniret: ad quorum capita libellum conspiceret: eorum ortum nomina vitam et martyrium continentem. Conuocatis igitur ambrosius vicinis episcopis terram effodiunt: et vt supra promiserat paulus: cuncta sic eueniunt. Et licz ab eoꝝ passione plusqꝫ anni .ccc. fluxissent: ita tamē eorū corpora sunt reperta: ac si ipsa hora fuissent ibi posita. Ex quibus etiaz odor mirabilis fragrabat. Cecus autem quidam tangens feretrum lumen continuo recepit: ⁊ alij plures egri eorum meritis curati sunt. Quorum corpora in matrice ipsius ciuitatis ecclesia requiescunt.

¶ De sancto Vrsicino martyre. Cap. cxxvij.

Vrsicinus martyr apud rauennam passus est tempore Neronis imperatoris sub paulino consulari. Hic natione ligurus arte medic⁹ fuit. Postqꝫ autem multorum corpora sanauit: sub paulino consulari arte humana ⁊ animas vti christianus arte diuina a iudice tētus post mlta supplicia decollari iussus est. Qui vt supra dictum est in passione sancti vitalis. iiij. kalendas maij. cum ad locuz passionis ductus esset: qui palme vocabulum habebat: quia ibidem palma adhuc antiqua vigebat: gladiuz expauit: sed euz beatus vitalis inde confortauit: ne ipse qui alios curare consueuerat: seipsum eterne mortis iaculo vulneraret. Mox igitur vrsicinus de eo ꝙ formidauerat mortem: penitentiam egit: ⁊ decollationez intrepidus suscepit. Cuius corpus vitalis miles intra ipsam ciuitatem sepeliuit decimotertio kalen. iulij. Quod tamen postmodū translatum fuit ad ecclesiam sancti iohannis baptiste: vbi ⁊ propriuz oratorium sortitus est. Deinde post ānos .ccccccccc. tempore othonis secūdi imperatoris ab honesto archiepiscopo rauennate ad ecclesiam vrsicinam leuatum est: que grece hagia anastasis .i. sancta resurrectio dicitur.

¶ De sancto Romualdo abbate. Cap. cxxiij.

Romualdus abbas ordinis camalduen. tēpore othonis tertij impatoris claruit. Hic ex illustribus parentibus rauēne ortus: patre sergio duce adhuc adolescēs: lz carnis vicio ꝓclinius existeret: tn̄ aliter deo deuotus iam qͣsi heremū appetebat. Cū aūt pater ꝓ quodā agro cū vno eius ꝓpinquo litigaret: ⁊ romualdo p̄sente ipm occidisset. Iuuenis quasi homicidij cōscius .xl. dieb⁹ penitentiā in classis monasterio ꝑfecit. Inducebat aūt tūc ab vno conuerso vt ordinē intraret: qđ hic facere ꝓmisit si sanctū sibi apollinarē ostēderet. Et dū ambob⁹ in ecclesia ꝑnoctantibus sanct⁹ apollinaris de sub altari bis exiēs ei scđo apparuisset: ille exinde corp⁹ martyris ibidē iacere nullaten⁹ dubitauit. Et extūc cōsilio ⁊ suasu honesti archiepi rauennen. olim abbatis classen. monasteriū classis ingressus trienniū ibi in vite sanctitate peregit: deinde abbatis licētia ad quēdā heremitā marinū noīe qui in venetie partibus degebat deuenit: ⁊ sub eius discipulatu manere cepit: ab eodēqꝫ vite heremitice obseruantiā imbibit: psalteriūqꝫ rudis multis verberib⁹ pulsatus didicit: triduo quoqꝫ in septimana mediaz panis buccellā ⁊ pugillū fabe cum aqua gustauit. ¶ Eodē tp̄e petrus vrsiolus dux venetie q̄ tyrannice ducatū obtinuerat: ⁊ in necē vitalis cādiani eius p̄decessoris fautor extiterat de cōmisso penitēs cōsilio guarini abbatis de terra sancta ad gallias redeūtis ⁊ sanctoꝝ marini et romualdi ducatui resignauit: ⁊ assumpto iohāne gradenico secū in crimine cōsocio cū predictis tribus sanctis ad monasteriū scti michaelis in galliā deuenit: vbi insimul habitabāt: ipsi oēs heremiticā vitā ducētes. Ipsos autē ⁊ fratres alios romualdus in virtutib⁹ ⁊ vite austeritate p̄cellebat. Et terrā colentes de labore manuū victū querebant. Ibiqꝫ romualdus multa diaboli tētamina ꝑtulit ⁊ deuicit: sub cuius magisterio petrus olim dux viuere cepit: ⁊ qr tam ardue vite nō fuerat assuetus: ei⁹ facultati magister pie cōdescebat. ¶ Miraculis aūt maximis ⁊ stupendis hic sanct⁹ effulsit. Cū eñi rusticus familiaris domus Romualdo conquestus fuisset: ꝙ quidā diues vaccam sibi rapuisset: et sanctū vaccā repetētē vir ille derisisset: vaccāqꝫ coctā cum alijs in cōuiuio ederet: os subito in gutture raptoris transuertitur: ⁊ ille continuo suffocat. ¶ Comitē quendā nomine olibanum de grauibus criminibus sibi cōfessus: nō solū ad penitentiā adduxit: sed etiaz ad religionem incitauit. ¶ Audiens aūt ꝙ pater ei⁹ monach⁹ factus ad seculū redire disponeret: ad patrem

concitus fuit: eumq; in sancto proposito cõfirmauit: qui post dies modicos in christo quieuit. Romualdus aũt in predio monasterij classeñ. permãsit: vbi a demonibus primo eũ deterrentibus: deinde grauiter cedẽtibus diutius pulsatus: oẽs ipsos malignos iesu inuocato nomine effugauit. Qui postmodũ sub diuersorũ animalium ⁊ monstrorũ formis terribilibus apparentes ipsum cõturbabãt: sed eoꝝ psecutiones sanctus vir orationibus superabat. Ipsis autẽ diebus in loco qui dicit̃ balneuz monasterium quoddã sancti michaelis ꝯstruxit: sed a sancto apollinare monitus ad cenobiũ suuz regressus est. ¶ Post hec habitauit in palude comacleñ. ⁊ deinde in palude que peretũ dicit̃ longe a rauenna quasi milibus duodecim cum discipulo guilelmo: vbi ignẽ qui cellulaz inflammauerat oratione repente extinxit. ¶ Post hec iussu imperatoris othonis. iij. in classeñ. abbatẽ elect⁹ dudum renitens tandẽ coactus acceptauit: sed dum fratres ad votũ corrigere nõ valeret corã rauenne archiepõ ⁊ imperatore officio resignauit: quem videlz impatorẽ tyburtinã ciuitatem obsidentẽ reperiẽs ad pacẽ ⁊ concordiam cum tyburtinis reduxit: eo ꝙ ipm imperator reuerentie gereret: vbi etiã thamũ quendã nobilẽ ⁊ bonifacium virũ clarissimũ impatoris ꝓpinquum teutonicos ad penitẽtiã cõuertit: ⁊ monachos effectos secũ deduxit. ⁊ ad peretuz rediit. Qui videlz bonifacius postmodũ archiepus ⁊ martyr fuit: de quo supra actũ est iuxta aliũ eius nominis sanctũ non. iunij. ¶ Post hec innumeris fratribus cõgregatis in multis locis ac ciuitatibus cellas extruxit: ⁊ camaldueñ. heremitaꝝ ordinem inchoauit. Ad cuius instantiam otho imperator cenobiũ sancti alberti edificauit: et prediis large dotauit. Et cum otho ad vitã monasticam assumendã disponeret postꝙ vadens romã inde rediisset sanctũ ipz nunꝙ reuersurũ ꝑdixit: ⁊ vt ꝑdixerat sic euenit. Deĩde apud parentiũ tria monasteria fundauit: vbi dudũ manẽs ipsum diuina pietas ad summe pfectionis apicem prouexit. Ibiq; ordinẽ deo viuẽdi fratribus suis circũquaq; positis spiritu dei docẽte dictauit ⁊ misit. Inde discedẽs nauẽ intrauit tempestatẽq; maris grauissimã cũctis iam periclitãtibus ⁊ de salute desperãtib⁹ sua oratione sedauit: veniensq; ad bifurcum monasteriũ eorum vitam aliquantulũ laxatam ad ardua exutilia ducere curauit. ¶ Post hec in camerino solo cenobium nobile construxit: in eisdẽq; partibus monasteriũ puellarũ ꝯdidit. Deinde in regione vrbis veteris aliud monasterium fabricauit: ⁊ multos monachos cõstituit. In quo filius guidonis comitis lõgo tẽpore in sancto ꝓposito vixit: ⁊ carnis soluto debito miraculis claruit: inter que cecum illuminauit. ¶ Deinde romualdus audiẽs ꝙ bonifacius eius discipulus martyriuz passus esset: passionis desiderio fragrãs cũ vigintisex ex fratribus suis vsq; pãnoniam perrexit: sed ibi lãguore percussus volũtate dei cõpulsus plures nobiles monachos acquisitos rediẽs secũ adduxit: ⁊ ad mõasteriũ vrbis veteris remeauit: vbi multas psecutiõẽs a suis fratribus pertulit. Inde discedẽs apud castruz maximianũ monasteriũ aliud fundauit: Et inde per classeñ. locuz parentiũ nauigauit. Reuocatus aũt p nũciũ apl'ice sedis ad italiã repedauit: veniẽsq; ad montẽ caleñ. ⁊ petranũ in vtroq; cellas erexit: locisq; plurib⁹ pagratis per vallem de castro ⁊ montẽ apẽninum in loco qui dicit̃ aquabella locũ aliuz construxit: vbi ⁊ quendã presbyterũ a dolore dentiũ grauissimo liberauit. ¶ Cum aũt apud camaldueñ. monasterium quod ipse tunc caput ordinis construi faciebat: fagus maxima in edificiũ cederet̃: dubitantibus cũctis ne fagus incisa cellã opprimeret: orãtibusq; sanctũ vt ex cella abiẽs periculũ euitaret: ipse inde discedere noluit: sed ruentẽ arborẽ versus cellam signo crucis aliorsum contra naturaz cadere coegit. ¶ Ilex quoq; nimie magnitudinis in ipo opere preciditur: qua per montis deuexũ corruẽte raptus ab ea rusticus ad inferiora rotat̃. Sanctũq; inuocãs in montis radice incolumis inuenit̃. Deinde venit ad montẽ sutrij: vbi celebrãs in extasim rapitur: ⁊ spiritus exponẽdi psalmos tunc sibi diuinitus infundit̃: vbi per septenniũ continuũ silentiuz nunꝙ soluit: ⁊ multa miracula ostẽdit. ¶ Fratrem gregoriũ solũmodo insufflãs a dolore capitis sanauit: et a scabie vlcerosa ter ipm aqua sola perfundẽs mũdauit. ¶ Virũ aliũ deosculans ab insania capitis liberauit. Spiritũ propheticum habere in multis ostẽdit. ¶ Discipulum quẽ malignus inuaserat spũs ob id solum quia eo absente nõ petita licẽtia lectũ ei⁹ ascẽderat: ab infestatiõe eripuit. ¶ Uxorẽ cuiusdã que virũ quem sanctus cõuerterat: ab ingressu ordinis prohibebat: porrecta ei buccella panis benedicti adeo pacauit ꝙ virum exinde in pace dimisit. Puerũ aliũ a demone vexatum oblato ei pane benedicto liberauit. ¶ Post hec ab henrico imperatore de vltra mari reuertẽte locum monasterij construẽdi in monte amiato vt petiit impetrauit: vbi monachos multos fecit. ¶ Reuersus sutriam dũ piscibus pro ei⁹ aduẽtu carerẽt: quidam frater in stagno paruissimo vbi nunꝙ piscis visus fuerat hamum misit: ⁊ piscem mox adeo magnũ cepit: ꝙ ipo die cunctis ad esum suffecit: per annos viginti obitũ suum ⁊ locũ finis sui per spiritũ fratribus predixit. Et veniẽs ad monasteriũ vallis de castro egrotare cepit: ⁊ ad extrema deueniẽs sumpto viatico a carne migrauit. xiij. kalen. iulij: etatis sue exactis annis. cxx. Ex quibus. xx. cõsumpsit in secl'o. iij. in monasterio classis. Reliquos in heremitico ꝓposito. Sepultusq; iacet in valle de castro: vbi ⁊ copiose miraculis fulget.

¶De sanctis Johāne ⁊ benedicto: martyribus. Cap.cxxix.

Johannes ⁊ benedictus martyres monachi camaldueñ. ordinis fuerunt ⁊ discipuli romualdi. Qui iussu othonis imperatoris ab eodē abate ad buscalū regē ad ꝑdicandū missi sunt: eo ꝙ ipse predicatores fidei sibi petierat destinari. Quos idem rex in heremo aliquo tpe sustentauit: donec linguā sclauonicā didicerūt. Qui predicātes regem cōuerterūt ⁊ baptizauerunt. Quos rex rogauit: vt pape plurima dona deferrēt: et sibi coronā consecratā de manu pontificis apportarēt. Quod illi recusantes facere dicētes ꝙ sibi secularia negocia tractanda omniuo nō liceret ad cellā reuersi sunt. Sed quibusdā qui regis votū agnouerāt putātibus: ꝙ magnā auri summā secū haberēt: insecuti in cella eorum sunt iugulati: ⁊ thesauro requisito: nihil ab eis inuētum est. Tunc illi facinus palliare volētes cellam incenderūt: vt cōbustis corꝑibus ipi innocētij crederentur. Sed dei virtute cella cōbusta corꝑa oīno intacta ꝑmāserūt. Ipi vo fugere volētes: se īde mouere nullaten⁹ potuerūt. Ubi vo sanctorū iacebant cadauera: nocte apparebat lux immēsa ⁊ angelorū audiebat cātilena. Rex vo hec audiens ad locū accessit: ⁊ occisores adhuc ibi inuētos cepit. Dū aūt cogitaret qualr eos puniret: ad sepulchra martyrū vinciri iubet: vt si eos de⁹ puniri vellet: in vinculis miserabiliter deficerent. Sin aliter sanctis martyribus placeret: eos mirabiliter absoluerent. Ducti ergo ad tumulum dei virtute fractis nexibus absoluti sunt: ⁊ penitētes vitā heremiticam duxerunt. Rex quoqꝫ suꝑ sanctorꝫ corpora basilicā edificauit ⁊ ex proprijs bonis dotauit: vbi eorꝫ seruant corꝑa miris redolētia signis.

¶De sancto nouato discipulo. Cap.cxxx.

Nouatus discipulus fuit illustrissimi generis vrbis rome pudētis discipuli pauli apostoli filius ⁊ frater timothei ꝑsbyteri: quorꝫ sorores fuerūt scrā potentiana: de qua supra actū est .xiiij.kalen.iunij. ⁊ praxedis de qua infra dicet.xij.kal.augusti. Hic cum patre pudenti multos pauꝑes xp̄ianos in domo sua refouebat. Qui eo viuēte adhuc per mēses plurimos egritudine valida detent⁹ a beato papa pio familiariter visitatus ⁊ ab eodem cōfortatus: diuinis ab eo perceptis sacramentis post dies .xiiij. eo presente in pace quieuit .xij. kalē. iulij. Sepultus in paterno tumulo: vbi postmodum pater cū sororibus conditi sunt.

¶De sancto Siluerio papa ⁊ martyre. Cap.cxxxi.

Siluerius papa ⁊ martyr natione cāpan⁹ ex patre hormisda pōtifice romano agapito primo pape in ep̄atu vrbis successit: ⁊ sedit annū vnū: menses quinqꝫ. Hic prim⁹ post beati siluestri tempora sine impiali assensu gothorꝫ manu est sublimatus ep̄s. Theodatus siquidem gothorꝫ rex tunc rome degens: talem indixit clero timorē: vt qui non consentiret electioni eius: gladio puniret. Hunc theodora augusta vxor iustini imperatoris rogauit pro artemio patriarcha heretico ab eius predecessore deposito: vt eū restitueret dignitati. Qui voluit consentire. Quapropter indignata augusta misit per vigiliū archidiaconum romanū: quē cōstantinopolim papa pro legatione miserat: ad belisariū patricium in italia cōsistentem vt contra papā occasionē inueniret: quatenus de ep̄atu deponeret. Qui testes falsos subduxit: ꝙ silnerius regi gothorum scripsisset: quatenus ad portam asinariam lateraneñ. romā veniret: ⁊ sibi belisariū patricium traderet. Qua de re patricius eū deposuit: ⁊ vigilius archidiaconus ip̄m veste monastica induit: ⁊ iubente belisario in pontianos ad exilium destinauit: vbi pane tribulationis ⁊ aqua angustie sustentatus: post dies aliquot mortuus est: ⁊ sepultus martyrio coronatus .xij. kal. iulij: vbi multitudo male habentium salui facti sunt. Hic fecit ordinationem vnā per mensem decembris presbyteros .xij. diacones .v. episcopos per diuersa loca numero .xx. Et cessauit episcopatus dies .xi. cui vigilius eius archidiaconus qui ip̄m relegauerat in ep̄atu successit.

¶De sancto albano maryre. Cap.cxxxij.

Alban⁹ martyr: vt ait beda primo libro hystorie anglorꝫ passus est in britānia tēpore Diocletiani et maximiani imperatorum. Qui dum adhuc paganus esset: ⁊ clericum quēdam christianum persecutores fugientem in fidem suā hospitio suscepisset pietate sola permotus: eius vite ⁊ exemplo sanctisqꝫ monitis factus est christianus. Cum autem gentiles clericum: qui ad se confugerat quererent. Albanusqꝫ seipsum ꝓ magistro ⁊ hospite obtulisset: ab eisdem capt⁹ ⁊ ad iudicem ductus est. Dumqꝫ christum confiteri non timuisset: diutissime cesus decollari

iubetur. Quem populo predilectum ad marty⸗
rium accedentem secuta est pene tota ciuitas:
pontemqꝫ fluminis occupauit: qua transire de⸗
bebat: vt sic eius mortem retardarent: vel tota
liter impugnarent. Sanctus ṽo desiderio pas⸗
sionis accēsus orauit: moxqꝫ aqua fluminis sub
stitit: ⁊ ipse per siccum alueū vna cum persecu⸗
toribus transiuit. Quo viso miraculo miles qui
ipsum decollare debebat cōuersus est. Albanꝰ
ṽo montem trans flumen positum ascendens:
oratione fusa fontem de petra produxit: qui ibi
dem in testimonium eius martyrij vsqꝫ in pre⸗
sens manat. Ibi igitur vna cum cōuerso milite
decollatus est. Sed illo in terram cadente ocu⸗
li percussoris de eius capite pariter ceciderūt.
Sepultus est autem in ciuitate verilanio: que
ab anglis dicitur verlonia: seu verlingacester.
Post cuius martyrium passi sunt aaron ⁊ iuliꝰ
legionum vrbis ciues ⁊ alij plures vtriusqꝫ se⸗
xus cōuersi ad deū ꝓpter miracula in eius pas⸗
sione ostensa: qui passus est. xi. kalen. iulij.

¶ De sanctis Albano epō ⁊ socijs martyribus. Cap. cxxxiij.

Albanus episcopus ⁊ vr⸗
sus clericꝰ mar
tyres cōītes fue
rūt sancti theo⸗
nisti episcopi: vt infra dicet
in eius passione. x. kal. decē⸗
bris. Qui cū eodē ⁊ discipu⸗
lis eius tabra ⁊ tabrata a phi
lippēsibꝰ insula nausia egres⸗
si romam secum accesserunt: ⁊ oratiōe facta me
diolanum abierunt: suscepti honorifice a san⸗
cto Ambrosio episcopo ⁊ theodosio imperatore
tunc ibi degente. Inde ad gallias predicando
transeūtes: dum augustam ciuitatem deuenis⸗
sent. Sanctus vrsus a paganis comprehensus
per multa tormētorum genera martyrium pas⸗
sus est. Theonistus ṽo cum Albano tabra ⁊ ta⸗
brata discipulis suis venit ad regem rosimun⸗
dum: qui eos misit ad Paulinum episcopū tre⸗
uerensis. Indeqꝫ nauigio maguntiam adierūt:
vbi dum predicaret Albanus a gentilibus ten⸗
tus ⁊ flagellatus. Nouissime gladio cesus est.
Horum duorum martyrum corpora ad prouin⸗
ciam venetie translata in loco qui dicitur bura
num iuxta mare situm torcellanen̄. dioce. tumu
lata seruantur. Ibiqꝫ ⁊ corpus iacet tertij mar⸗
tyris dominici monachi: qui in istorum passio⸗
ne non reperiatur specialiter nominatus: ab in
colis tamen ipsius loci consocius Albani ⁊ vrsi
fuisse dicitur: ⁊ cum eisdem pro xp̄i nomine cre
ditur martyrio coronatus. Passio horū marty⸗
rum ibidē agitur. xi. kal. Iulij.

¶ De sancto Eusebio episcopo cesarien̄. Cap. cxxxiiij.

Eusebiꝰ pā⸗
phili: cui panphilꝰ
mater adeo amici⸗
tia cōiunctus extitit: vt ab eo
cognomen sortiatur: vt dictū
est supra in passione pamphili
martyris kalē. iunij. Hic epūs
cesarien̄. fuit: ⁊ sanctitate ac
sapiētia īsigniter claruit: mul
taqꝫ opuscula diuina cōpila⸗
uit. Super genesim libros. xx. cōposuit. Diuer
sarū rerū libros. xxv. Ecclesiastice hystorie li⸗
bros. ix. Chronicorū canonū hystoriā ⁊ eorum
epithoma. Euangeliorum diaphoniā: ⁊ eorum
canones. In isaiam lib. x. Cōtra porphiriū lib.
xxv. In quoꝝ. xviij. xix. ⁊. xx. accuratissime re⸗
spondet ei cōtra danielē ꝓphetā scribēti. Topi
corū lib. i. Apologiarū ꝓ origene lib. vi. De vi⸗
ta pamphili martyris lib. iij. De martyribꝰ que
dam opuscula. In. cl. p̄s. insignes edidit cōmē
tarios. Chronographiam terre iude: ⁊ distin⸗
ctas tribuū sortes. Libellū vrbium: montiū: flu
uioꝝ: valliū: vicorū: ⁊ diuersorū locoꝝ terre san
cte: que sacra scriptura cōplectit̄. Scripsit ⁊ li
brum chronicū de tꝑibus a principio mundi in
cohans ad tempora vsqꝫ sua declinans. Diocle⸗
tiani atqꝫ cōstātini primi tꝑibus micās. Huma
nitatis in pace soluit debitū. xi. kal. Iulij. Hec
hieronymꝰ libro de viris illustribꝰ: ⁊ ex marty⸗
logio adonis ⁊ vsuardi.

¶ De sctā demetria ṽgine ⁊ mar. Cap. cxxxv.

Demetria
virgo rome exor
ta filia fuit fau⸗
stini et darfose
⁊ soror martyris
bibiane: vt supra ī passione bi
biane scriptū legit̄. iiij. non̄.
decēbris. Hec cū ante impijs⸗
simū imꝑatorē iulianum detenta ꝓ fide xp̄i in
troduceretur in cōfessione domini emisit spm̄.
Sepulta a iohāne presbytero iuxta matrem et
germanā apud palatiū lucinianū. xi. kal. iulij.

¶ De sancto leufredo abbate. Cap. cxxxvi.

Leufredus abbas cla⸗
ruit tēpore iustiniani imperatoris se⸗
cundi. Qui parentibus xp̄ianis pago
eboracen̄. ortus relicto seculo prope vrbem in
parua cellula morabatur. Sed a desiderio epō
propter inuidiam eo ꝙ in eius diocesi se inclu
sisset: ipsius licentia non petita tentus est: ⁊ in
equo contra votum suum leuatus: eo ꝙ nunq̄
equum ascēdere proposuisset ad ciuitatem ad⸗
ductus est: cōtra quem epūs inquirere dispone⸗
bat. Statimqꝫ vt ad epatū peruenit equi visce⸗
ra: cui sctūs insidebat: dirupta sunt: ⁊ in terrā

cū equo pariter ceciderunt. Quod ep̄s videns ab eo veniam petiit: ipsumq; in pace dimisit. Qui pater postmodnm factus est plurimū monachorum: qui ⁊ miraculis claruit. Nam gislenādum monachū a diabolo vexatum liberauit: eiq; baculū suum pro ipius tutela dimisit. Duz igne maximo subito accenso cenobium conflagraret: orationem fudit: ⁊ mox ventus validus ex opposito insurgens a monasterio flammas excussit: multis quoq; aliis clarus virtutibus in pace quieuit. xi. kalendas iulii.

De sctis Decē milib⁹ mar. Cap. cxxxvii.

Decem milia martyres apud alexandriā sub Adriano et antonio passi sunt. Cum enim agareni et euphratenses romano imperio rebellassent. Adrianus et antonius imperatores qui in partibus alexandrie degebant nouem milia milites contra eos dirigunt: eisq; acaciū primicerium ⁊ heliadem ducē perficiūt. Cū autē romanorū militia multitudiné aduersariorum conspexissent perterriti terga verterunt. Et sciscitantes adinuicē cur tantus eos tremor inuasisset: putātes ꝙ dii contra eos indignati forent: eo ꝙ illis sacrificare neglexissent: accedētes ad simulacra sacrificia obtulerunt: irruentibus hostibus adhuc maiori formidine repleti sunt: conciti quoq; se in fugam dederūt. Quibus angelus dn̄i apparuit: qui in specie iuuenis eos alloquens deos gentiū esse demones asseruit: ⁊ hec illis bis cōtigisse affirmauit: eo ꝙ vanoꝝ deorū suffragia postulassent. Qd̄ si in xp̄m credere vellent victoriā ex hostibus obtinerent. Quibus vnanimiter se velle credere respondentibus angelus disparuit. Sequēti die xp̄m in sui adiutoriū exposcunt in hostes impetum faciunt: ⁊ angelū qui pridie illis apparuerat exercitū eorum precedentē cernunt: barbaros viriliter cedunt: in fugam vertunt: et multos fugientes in lacū se necare compellūt. Obtētoq; triumpho angelus dn̄i deduxit sanctos aduerticē montis ararath longe ab alexandria per quingenta stadia positi: imperatoribus tūc in alexandria constitutis. In quorū medio angelus sedebat ⁊ eos de fide xp̄i plenius instruebat. Ilico autē celi aperti sunt: ⁊ alii. vii. angeli visibiliter ad eos descendūt: omniaq; illis futura predicūt ⁊ ad martyrii passiones cōstātes efficiūt. Quib⁹ ab eoꝝ ablatis oculis scti martyres vnanimiter in Xp̄i fide ⁊ amore fundati xxx. diebus in monte p̄stiterūt orātes nullo penitus cibo corporeo sustentati. Imparatores aūt admirātes cur ad illos habita victoria nō redirent; ad eos ꝓquirēdos mittūt; eosq; xp̄ianos effectos audierūt. Statimq; septē regibus circūstantiū regionū epistolas dirigunt: vt ad eos cum ingenti exercitu festinarēt ad nouoꝝ christicolarum exterminiū faciendnz. Regib⁹ igit cum festinatione cōgregatis imperatores nuncios ad sanctos dirigūt: eosq; corā se accersiri faciunt. Qui oratione p̄missa se mutuo confortātes voce delapsa celitus roborati: corā imperatoribus comparere festinarūt intrepidi. Interrogatiq; ab eis cur post triumphū nazareno crucifixo adhesissent: ⁊ augustoꝝ leges p̄terire nō timuissent. Acacius ore omniū respondens omnia que illis euenerāt; enarrauit: ⁊ christuz dominū voce publica p̄dicauit. Omnes quoq; milites xp̄m solū deum verum acclamare ceperūt. Et cū imperatores cōminarent: ꝙ omnes penas quas crucifixus pertulerat; illos experiri facerent. Unus ex collegio martyrum nomine acatius campi ductor se beatos fore respondit: si necis ⁊ passionis dn̄i mererent esse consortes. Clamātibus aūt populis gentiliū contra eos: ⁊ illis econtra xp̄m viua cōfitentibus voce: populi furore moti in eos lapides miserunt; eosq; lapidare ceperūt. Sed christi v̄tute lapides in facies iactantiū vertebant: ⁊ plurimi ex gētilibus mactabant: sanctiq; martyres a lapidibus minime tangebant. Quod cernentes imperatores; ⁊ hoc magicis virtutib⁹ ascribentes: eos scorpionibus flagellari iusserunt. Et cum diutius cederent; vnus illorum iuuenculus nomine draconarius parūper in verberibus deficiens ad acatiū se cōuertens: eius exhortationem postulabat. Quem postq̄ acatius confortasset: timēs ne aliquis ex collegio in fide forsitan ꝓpter flagella titubaret: orauit ad dominū: vt eos ab ipsis tormētis erueret. Statimq; facto nimio terremotu manus ⁊ brachia cedentium aruerūt. Quo viso miraculo magigister quidam militū theodorus nomine cum suis militib⁹ mille cōuersus est: qui se christianos ꝓfitentes ad nouē milia martyres se contulerūt. Tunc imperatores irati iusserūt apportari clauorum multitudinē trigonoꝝ: ⁊ per viginti stadia spargi: vt super eos scti nudis pedibus ambularēt. Quod cum fieret angeli domini martyres precedebāt: ⁊ clauos leuantes in vnū coaceruabāt. Imperatores v̄o illos angelos deos fuisse putabāt: ꝓpter quod adhuc magis martyres ad sacrificia suadebant: eo ꝙ dii illorum miserti; eos a tali clauoruz periculo liberassent. Sed cū tā primi nouē milia q̄ alii mille superadditi solum verū deum crucifixnz clamarēt. Iusserūt augusti: vt oīa crucifixi tormenta quē predicāt experiant in eis. Sicq; corone spinee eoꝝ capitibus imponunt: ⁊ lāceis latera perforant: ⁊ vt olim christus a iudeis sic sancti a militibus sibi genuflectentib⁹ illudūtur. Qui hec constantius tolerantes sanguine eorum ꝓprio frontes tingebant in mysterio ba

pristinatis quo carebant. Tunc de cōsilio regis saporis sancti martyres in crucibus configi iubentur. Et comitantibꝰ illos omnibus populis ad montem ararath ab exercitu deducuntur: ⁊ ibidem hora tertia crucibus figuntur. Beatus ṽo acatius in cruce pendēs pēdentes similiter socios hortabatur: ⁊ symbolum fidei catholice ꝯfitebatur: vt aūt sanctorum passio per oīa dominice passioni similis esset: miracula que moriente domino apparuerunt: innouata sunt. Nā ⁊ hora sexta vsqꝫ ad horā nonā sol obscuratus est: terremotꝰ ingens factus est: ita vt plurima edificia ruerent: saxa etiam et parietes multi conscissi sunt obstupentibus vniuersis. Sancti ṽo martyres ad dominum orauerunt: vt cuncti eos in quacūqꝫ necessitate inuocantes petitionis sue a domino consequerentur effectum: et vigiliam passionis eorum cum silentio ieiunantes indulgētie ꝓ peccatis mererenť percipere annū vnū. Statimqꝫ voce de celo lapsa ad eos ad celestia regna ꝑcipienda vocanť: ⁊ eoꝝ petitiōes exaudite in oībus nūcianť. Post modicū ergo facta hora nona totū montē lux maxia circūfulsit. Sancti quoqꝫ martyres magnis vocibus suos in manꝰ dñi spūs cōmendātes aīas emiserunt. Corpora ṽo illorū ab angelis de crucibus deposita diuina dispositione in ipo monte sepulta sunt. Qu passi sunt. x. kalen. iulij.

¶ De sctō Paulino epō ⁊ cōfes. Cap. cxxxviij

Paulinus eps nolane ciuitatis campanie tempore vandalorū claruit. Cum eñi tota fuisset ipa prouincia a vandalis irruētibus depopulata: mꝉtiqꝫ de ipa terra ī aphricā adducti captiui fuissent. Uir dñi paulinꝰ cūcta que habere potuit captiuis indigētibꝰ misit. ¶ Cū aūt vidua quadā ad eū venisset: ⁊ filiū suū vnicū a regis vandalorū genero in captiuitatem adductū fuisse diceret: ⁊ a viro dei preciū aliquod ꝓ redēptione postularet. Illeqꝫ qd daret nihil penitꝰ haberet: petēti femine seipm obtulit: eidēqꝫ benigne respōdit: vt se secū ad aphricā ductū seruū suū eē assereret: ipmqꝫ ꝓ suo filio apd regis generū cōmutare: cū se in eius seruitio mansurū pro redimendo filio paratū disponeret. Quod illa ex ore tanti viri audiens: irrisionē potius credidit ꝙ compassionē. At ille vt pote eloquentissimus: ⁊ ad plenū diuinis studijs eruditꝰ: dubitanti femine ꝑsuasit citiꝰ: vt audita crederet: seqꝫ ꝓ filio redimēdo in seruū tradere nō timeret. Pertrexerunt igitur vterqꝫ ad aphricā. Et prio quidā regis genero vidua supplicauit: vt filiū suū sibi gratis donaret. Quod vir barbarꝰ ne dū facere renuit: sed insuꝑ audire despexit. Cui cū vidua subiūgeret: vt filiū suū redderet: ⁊ ꝓ ipso vicariū hoīem illū acciperet. Illeqꝫ vt venusti vultꝰ hoīem cōspexisset: interrogauit eū: quā artē nosceret. Cui vir dñi hortū se colere nosce ꝑoptime dixit. Quod vir gētilis gratum habuit: ipmqꝫ in seruū suscepit: ⁊ rogāti vidue filiū restituit. Quo accepto inde discessit: ⁊ paulinus horti colendi curā suscepit. ¶ Cū autē dñs suus crebro hortū ingrederet: suūqꝫ hortulanū quedā reqreret: ⁊ sapientē hoīem eē videret: amicos deserēs cum eo sepius colloquens ipsius cepit sermonibꝰ delectari. Cui paulinus quotidie ad mēsā virētia deferebat: ⁊ accepto pane ad horti curā remeabat. Die aūt q̄dā suo dño secretius secū loquēti predixit: vt se circa regni regimē ꝓuideret: eo ꝙ rex citius moriturus esset: ipseqꝫ eidē masculina prole carenti successurus foret: ꝙ ille regi nūciare curauit: ⁊ ꝙ hec ab hortulano audisset aperuit. Rex ṽo ipm videre postulauit. Cui gener respondit: ꝙ ille esset qui sibi ad prādiū herbas ex more portaret. Factūqꝫ est cū rex ad prandiū discubuit paulinus olera virentia delaturus venit. Cūqꝫ hunc rex subito cōspexisset intremuit: accitoqꝫ genero ei verū esse quod audiuisset asseruit. nā vt dicebat ipa nocte in somno sedētes ꝓ tribunali contra se iudices: viderat inter quos paulinus cōsedebat: ⁊ flagellū quod aliquādo acceperat: eoꝝ sibi iudicio tollebatur: imposuitqꝫ vt interrogaret qs esset: quia ipm popularē minime existimaret. Tunc regis gener secreto paulinū quis esset magnis ꝯiurationibus inqsiuit: tandēqꝫ illum epm esse cōparuit: ⁊ quicqd peteret sibi liberaliter obtulit. Uir autē dñi ab eo postulauit: vt oēs cōciues suos captiuos relaxaret. Cunctiqꝫ illi ꝓtinus in aphrica requisiti cū onustis frumento nauibus ꝓ venerandi viri paulini satisfactiōe in eiꝰ comitatu laxati sunt. Post modicos ṽo dies rex vandaloꝝ accubuit: et vt paulinus predixerat: gener eidē successit. Sicqꝫ factum est: vt qui se solum in seruū tradiderat: cum multis a seruitio ad liberalitatē rediret. ¶ De cuius etiā morte scribitur: ꝙ cum dolore fuisset lateris tactus ad extrema deductus est. Dūqꝫ domus eius in sua soliditate ꝑsisteret: cubiculū in quo iacebat eger facto terremotu contremuit: oēsqꝫ astantes nimio terrore concussit. Sicqꝫ sctā illa aīa carne soluta est. x. kal. iulij. Sepultusqꝫ qescit in eccl'ia sua. Hec Gregorius. iij. dialog. ca. pmo. Hic vir sapiētia clarus multa volumīa cōpilauit. Beati eñi ambrosij vitā scripsit ad augu. Item vitam beati felicis. Ad theodosium secundū scripsit panegiricum super victoria tyrannoꝝ. Ad sororē epistolas plurimas de cōtemptu mundi. Item de diuersis causis diuersas disputationes et tractatus. Uolumen etiā de penitentia: ⁊ de generali omniū martyrum laude inter opuscula sua precipuū. Multa ṽsu breui scripsit ad celsum.

Epitaphium etiam vite consolatorium. Libellum super morte christiani ꝛ baptizati infantis spe christiana monitum. Epistolas plures ad seuerum. Sacramentorum etiam ꝛ hymnorum. Item epistolas ad delphinum: amādum: victricium: aprum: florentium: eusebium: ꝛ vicentiū. Hec gēnadius de viris illustribus.

¶ De sancta Hildegarde ꝟgine. Cap. cxxxix.

Hildegardis virgo in alamanie partibus admirabilis fuit ꝑuecte etatis tpe cōradi imperatoris. Que quinquēnis a parētibns deo ad seruiendum tradita est: et in monasterio commendata. A quo tempore vsq̧ ad obitum suum ieiunijs ꝛ orationibus intēdens miras visiones habuit: ꝛ spiritum propheticum a domino percepit. Et cum laica pri⁹ monialis ꝛ illitterata fuisset. Nam nihil de scripturis excepto psalterio didicit: mirabiliter tamen rapta diuinitus imbuit: non solum quod verbis effunderet: sed etiam ꝙ scribendo latine dictaret: ac dictando catholice veritatis libellos conficeret. Hec enī fuit fundatrix ꝛ magistra monasterij sancti roberti quod apud pinguiā situm est. Cui etiā multa epi epistolas direxerunt: ꝛ ab ea remissiuas susceperūt. Precipue tamen tres romani pontifices suas beate hildegardi charitatiuas litteras miserunt: scȝ Eugenius: anastasius: ꝛ adrianns: huic etiam scripsit eplām btūs bernardus. Que de iussu pape Eugenij omnia que de antixp̄i temporib⁹ prophetauerat scripture mādauit. Cuius etiam libelli ab eodem pōtifice in concilio treuerēn. approbati sunt. Scripsit autem epistolam de temporibus futuris. Initians ab anno domini. M.c. protēdēs vsq̧ ad finem seculi: multa ꝛ mira in eodem arcana futura predicens. Que sanctis operibus plena: quieuit in pace x. kalen. iulij. Sepulta in suo monasterio quod rexerat ānis circiter. xl. vbi ꝛ miraculis fulget.

¶ De sancto Nicea epo. Cap. cxl.

Niceas episcop⁹ romatiane ciuitatis sanctitate et morum honestate cōpositus: ac doctrina sublimis ꝛ facūdia ꝑclarus apparuit. Qui sex ad baptismum venientes cōpetentibus instructionibus informans libellos edidit. Quoꝝ primus cōtinet quid agere debeāt: q̇ ad baptismi gr̄aȝ venire cupiūt. Scōs de gētilitatis erroribus. Terti⁹ de fide vnice maiestatis. Quart⁹ aduersus genealogiā. Quintus de symbolo. Sextus de agni paschalis victima. Ad lapsam etiam virginem libellum emendationis omnibus insignem laudibus misit: quieuit autem in domino x. kalē. iulij. Hec gēnadius de viris illustribus.

¶ De sancto iuliano martyre. Cap. cxli.

Iulian⁹ martyr iuuēculus annorū xviij. in flauiade ciuitate passus est tpe decij cesaris sub preside martiano: quē p̄ses detentū ad sacrificia sua debat: ꝛ sacrificare abnuētem fustibus cedi iussit. Iterūq̧ in equuleo leuatū grauiter flagellari: deinde depositū in carcerē mitti fecit. Et asclepiodora matre iuuenis accersita hortabatur illā preses: vt filiū ad deoꝝ immolationē suis exhortationibus induceret. Que triū dierum inducias postulauit in quibus mater filiū in xp̄i confessione corroborabat. Elapso ꝟo triduo cum iulianus iussu p̄sidis educt⁹ de custodia dijs sacrificare cōtēneret: fecit p̄ses adduci saccū cū serpentibus ꝛ arena martyrēq̧ xp̄i in ipso cōsui: ac in pelagus mitti: vt sic tā aquarum prefocationib⁹: ꝙ ferarū morsibus interiret. Cui⁹ corpus ab vndis iactatū ad insulā: q̄ dr̄ ꝑconessus: a xp̄ianis ibidē habitātib⁹ inuētū in mōte ip̄ius terre sepultū est: vbi multo tēpore sine aliqua veneratiōe q̇euit. Post multos ꝟo annos estatis tpe maris ꝑcella intumescente: pars mōtis vbi arca sita fuerat a mare diruitur: ꝛ arca saxea in mare mittit̄: qua diuino nutu sup ꝑcellas enatās abvndas ad portū ariminen. ciuitatis adducit̄: ꝛ in litt⁹ iactat̄. Qd̄ ciues admirātes: qui ad portū venerāt: luce sup infusa arcā sup aquas natare cōspexerāt: tumulū cū sacro corpe plaustro imposuerūt: ꝛ ad ecclesiā maiorē illud deferre volentes: ip̄m inde amouere nullatenus potuerūt: sed neq̧ arcam aperire aliqualiter valuerūt. Tādē post dierum pluriū oratione ꝛ ieiunia iohānes abbas monasterij sancti petri extra ciuitatē siti: sepulchrū cū corpe ei⁹ vehiculo impositū faciliter mouit: ꝛ ad ecclesiā suā adduxit. Et patefacto leuiter tumulo corpus scti iuliani martyris vna cū vestibus oīno incorruptū inuenit. Passionis quoq̧ epitaphiū cōscriptū ibidē repertū corā oībus legit. Erātq̧ in ip̄a arca. vij. capita martyrum ignotorū. In ip̄o igit̄ loco corp⁹ cū arca depositū ad p̄sens vsq̧ q̇escit: q̇ passus ē. ix. kal. iulij.

¶ De sctā edeltrude regina ꝛ virg. Cap. cxlij.

Edeltrudis regina virgo sacra: vt scri. sigibert⁹: āno. xiiij. cōstātini iunioris in anglia claruit: q̄ duob⁹ nupta viris (qd̄ dictu mirū est) ꝟgo ꝑmāsit. De hac beda li. de gestis angloꝝ. xiiij. di. ꝙ fuit filia anne regis oriētaliū angloꝝ xp̄anissimi. Et p̄io quidē vxor godeberth p̄ncipis au

ſtraliũ giruiorũ fuit: cũ quo in ꝟginitate pſeuerauit. Quo mortuo coacta ꝑ patrē ceford regē maritũ accepit: ꝛ hũc ad tantā pudicitiā incitauit: vt .xij. annis ſecũ in cōiugio manēs: illibata cuſtodiret. A quo tādē patre defuncto obtinuit: vt abſoluta a cōnubio monaſteriũ ingrederet. Sicq̃ i cenobi o ꝟginũ vrbis coludi ſub obediētia elbe abbatiſſe amice regis a ſctō pilfrido epō ſacrũ velamē accepit: ꝛ ibidē anno integro deo ſeruiēs māſit: deide ꝓpter ſctītatis eiꝰ famā electa eſt abbatiſſa in regione elgo in ꝓuincia oriētaliũ anglorꝫ: q̄ eſt inſula paludibꝰ circũdata: vbi mira ſctītate p̄pollēs mōaſteriũ ſibi cōmiſſuꝫ ſtrenue gubernabat. Sꝫ poſt ānos vij. grauiſſ.mo percuſſa morbo ad extrema deueniēs: q̄euit in pace feliciter .ix. kal'. iulij. Cui ſoror ipſius ſexbruch ſucceſſit ī regimine abbatie. ¶ Poſt annos ꝟo .xvi. cũ corpꝰ ſctē ꝟginis in loculo ligneo ſubterraneo iaceret: ꝛ multis ꝟtutibꝰ ꝛ ſignis clareret: ip̄mq̃ ſoror ip̄ius abbatiſſa in tumulo marmoreo leuare decreuiſſet: miſit nũcios cũ naui ad aliā inſulā ꝓ marmoribus apportādis: q̄ in ip̄o loco arcā ad menſurā corpis eiꝰ diuinitꝰ excīſaꝫ: ꝛ vbi caput iacere debuiſſet: aliquātulũ cōcauā īuenerũt: quā ad monaſteriũ deferētes corpꝰ in ip̄a eq̄ ſibi: vt dictũ eſt cōueniēte collocarũt: qꝺ oīno īcorruptũ miroq̃ fragrans odore reptũ eſt. Vulnꝰ etiā qꝺ ei in vltima eiꝰ egritudīe ꝓ apoſtematis īciſiōe factũ fuerat: cũ q̄ adhuc apto deceſſerat: ſolidatũ inuenerũt oñſa ſignũ īciſionis ꝑuiſſima cicatrice. Et cũ ſctm̄ corpꝰ in nouo ſepulchro recōderet: audita eſt vox ex ip̄o cadauere dicens. Sit gl'ia noī dñi. Tactu ꝟo tā ip̄ius corpis q̄ prioris loculi ac veſtiũ ſuarũ multi egri a diuerſis languoribus ſanati ſunt.

¶ De ſancta maria de cegnies Cap̄. cxliij.

MAria de cegnies cuiꝰ vitā ſcribit iacobꝰ de vitriaco orta villa niuella epatꝰ leodij mediocribus parētibꝰ diuitibꝰ attamē: oīa ꝓ xp̄i amore ab ānis puerilibꝰ cōtēpſit: ꝛ deo ſuire ſolicite curauit. Que ānorꝫ .xij. cuidā iohāni lꝫ inuita a parētibꝰ in ꝯiugiũ tradita eſt: ꝛ ſecũ cohabitās tā aſpꝛima pnīa ſe macerauit: q̄ ſue ſctītatis exēplo virũ: vt optabat ad caſtitatē induxit: ꝛ ad villā q̄ ꝺr villēbroth ip̄a vna ſecũ ſepius adibat: ibiq̃ ābo cōiuges leproſis miniſteriũ exhibebāt. Tādē viri inſtātibꝰ p̄cibꝰ obtenta licētia: xp̄o feruētiꝰ ſuire cepit: ꝛ ad ſui votũ noctes inſomnes in orone ducere: ieiunijs ꝛ diſciplinis carnē affligere: ꝛ vilibꝰ induta incedere: ac eccl'ias frequētare. Cũ aũt ī die paſceue a ſacerdote moneret: vt lachrymarũ inundātiā aliquātulũ cohiberet: orauit maria ꝓ p̄ſbytero: qui eodē die celebrās tāto lachrymarũ ībre ꝑfundit: vt etiā altaris pallia irrigaret. ¶ Pnīa ꝟo ip̄ius admirabilis extitit: adeo vt continuo triēnio ab exaltatiōe ſancte crucis vſq̃ ad paſcha in pane ꝛ aqua quotidie ieiunaret: ꝛ inde nil attenuata: nec etiā ex hoc opera manuũ intermitteret. Cui ſepius angeli apparebant: eāq̃ diuinis colloquijs refouebant: p̄cipue tamē eius angelus ad ſui cuſtodiā datꝰ ei quaſi quotidie aſſiſtebat: cui dei ancilla: vt ſuo abbati in oībus obediens erat. Aliqñ etiā a iohāne euāgeliſta exiſtēs in mēſa celeſtibus lapidus refecta eſt. Aliqñ .xxxv. diebus ſine vllo cibo in ſilētio ꝑdurauit. Reuelationibꝰ aũt celeſtibus crebro conſolabat. ¶ Per annos ſingulos eccleſiam genitricis dei de cegnies viſitabat: ꝛ ſine vlla eſca vadens ꝛ rediens triduanũ iter agebat. Angeliq̃ duo ip̄am a dextris ꝛ a ſiniſtris in ip̄a via continue dirigebant: eāq̃ ab omni periculo calore ꝛ pluuia ꝓtegebant. Plerũq̃ em̄ imbre cadente veſtibus oīno ſiccis incedebat. ¶ Demones aũt ſuis orationibꝰ mira virtute compeſcuit. Quoſcunq̃ etiā q̄tuncũq̃ male diſpoſitos ſe viſitantes ſuis ſermonibꝰ ad penitentiā ꝓuocauit. Quacũq̃ tribulatione depreſſos ad ſummā patiētiā īduxit. Frequēter puer ieſus dum ſacra leuaret hoſtia in manibus ſacerdotis ei apparuit. Plerunq̃ glorioſa virgo eidē ſe reuelauit. Plerunq̃ ꝛ ei deuotꝰ iohānes euāgeliſta eidē aſtitit qui aliqñ in ſpecie aquile alis collum cōplexans roſtrũ in pectore figens inundantia lachrymarũ ipſam repente repleuit. ¶ Deniq̃ frequentiā hominũ ad ſe cōcurrētiũ fugiens ex niuella diſceſſit. Et reuelatione diuina locum ſancti nicolai de cegnies ſibi viſum ad quietē elegit: vbi ſanctꝰ cōfeſſor loci patronus ſibi apparuit: ip̄amq̃ noctu clauſis ianuis in eccleſiā intromiſit. Ibi quoq̃ ſanctitate repleta ꝛ virtutũ opibus inſigniter glorioſa vſq̃ ad finē vite permanſit. Obitum aũt ſuũ per .vi. annos ante preſciuit ꝛ aliquibꝰ predixit: diebꝰ liij. ante ſui exitũ cōmunione ſacra ſola refecta ſine alio cibo perdurauit. In cuiꝰ vltima ꝛ longa egritudine conſuetam ſemper vitā ꝛ abſtinentiā ſeruauit: ꝛ nunq̄ a ſole vt pote filia lucis oculos aduertit: multas quoq̃ in ipſa infirmitate reuelationes diuinas habuit: ex quibus aliqua reuelauit. Cui languēti angeli aſſiſtebāt: ꝛ eā diuinis allocutionibus cōfortabāt. Sed dũ extremā vnctionē reciperet: xp̄s cum apoſtolis eidē aduenit ꝛ crucē ad pedes eiꝰ affixit. Petrus quoq̃ claues celeſtis regni eidē reſerandi viſibiliter oſtendit. Quā cũ ad extrema tendentē toloſanus ep̄s viſitaſſet: vidit illā in aera a dei genitrice leuari ꝛ ab angelis obuiātibus comitari. Sicq̃ ſanctitate conſumata xp̄o dño ei in vltimis apparente eiuſq̃ ſpũs aſſumente die dñico in vigilia iohannis baptiſte hora diei ix. obdormiuit in pace. Anno gratie. M. ccxiij. ix. kalē. iulij. Sepultaq̃ iacet cegnies in eccleſia ſancti nicolai miraculis flagrans.

¶ De ſancto Johāne preſbytero. Cap̄. cxliiij.

JOhannes presbyter ⁊ martyr rome sub iuliano cesare apostata passus est. Quem cū impius imperator xp̄m publice predicātem fama referēte cōperisset ip̄m teneri: et inauditū in via salariam veterēq; adduci precepit: vbi si non adoraret simulachrum solis ante ip̄m idolū decollari mandauit. Qui illud tractus cū adorare cōtemneret iuxta sententiā principis capite cesus est. kalendas iunij. vt in martylogio adonis habet.

¶ De sancto Felice p̄sbytero ⁊ mar. Cap. cxlv.

FElix presbyter a martyr in tuscia ciuitate vernia sub turtio preside passus est tēpore valeriani. Qui cum xp̄m confiteret ⁊ idolorum abominanda sacrificia execraret: necnon xp̄ianos docens ad martyrium singulos hortaretur. Turtius a valeriano imperatore ad ip̄am ciuitatem missus tenuit felicē presbyterū. Cuius os iam diu lapidib⁹ cōtondi fecit: donec spiritū emitteret. Cuius corpus hyreneus diaconus iuxta muros ciuitatis sutrij sepeliuit. ix. kalen. iulij.

¶ Explicit liber quintus.

Incipit ꝓlogus sexti libri.

SExt⁹ liber huius catalogi cum alijs quattuor sequentibus vsq; ad vndecimū exclusiue: continet gesta et passiones sanctorū quorū festiuitates eueniūt: infra tp̄s in quo representat ecclesia ex ip̄ius diuine sponse ⁊ verbi dei cōiugio filiorū multiplicationē ⁊ propagationē: qđ tp̄s fuit a prime ecclesie fundatione facta per apostolos ⁊ durauit vsq; ad finē seculi. Hoc aūt tp̄us ecclesia representat ab octaua corp̄is xp̄i que plerumq; cōtingit circa festū natiuitatis sancti iohannis baptiste vsq; ad aduentū dn̄i. Horū aūt filiorū quidā fuerūt ip̄ius ecclesie fundatores vt apostoli: quidam edificatores: vt doctores: quidā conseruatores: vt confessores: quidā defensores vt martyres: quidam augmentatores: vt virgines: idcirco tēpus ip̄sum in quinq; partes: ⁊ per cōsequens in. v. libros diuisum est. ¶ Nam in hoc. vi. libro mystice figurātur filij ecclesie fundatores: scꝫ apostoli a natiuitate videlicꝫ iohānis baptiste vsq; ad kalen. augusti. Et hoc sub figura regū israel ⁊ iuda: quoꝝ libri tunc legunt: ꝑ quos apostoli designant: q̄ principes populoꝝ facti ⁊ a deo principes suꝑ oēm terrā ꝯstituti: cū xp̄o quoq; in. xij. sedib⁹ in die iudicij cōsessuri eidē regi regū cōregnare credunt. Nā ⁊ mattheus euāgelista in generatiōe xp̄i. xvi. reges enumerat a dauid vsq; ad iechoniā: a quibus xp̄s est ꝑ carnē ꝓpagatus: significātes. xij. apostolos: quoꝝ duo euangeliste fuerunt: ⁊ alios duos euāgelistas necnō paulum ⁊ barnabā doctores gentiū: a quibus dei filius ꝑ euangeliū quo ad mūdi noticiā quodammodo est regeneratus. ¶ In septimo libro figurātur ecclesie cōstructores: scilꝫ doctores a kalē. augusti vsq; ad kalen. septēbris sub figura sapiētissimi salomonis: cuius tunc libri legunt: cuiusq; vices in eccl'ia gerūt doctores sc̄ti diuina sapiētia repleti: ex quib⁹ tā in grecoꝝ q̄ latinorū eccl'ia q̄ttuor p̄ncipaliores existūt: ꝑ q̄ttuor libros sapiētie designati. ¶ In octauo libro figurant eccl'ie cōseruatores: videlꝫ confessores ꝑ totū mēsem septēbris. Et hoc sub figura sanctoꝝ Job: Tobie: Judith ⁊ Hester: quoꝝ gesta tūc recolunt: cōfessionē ⁊ patientiā confessorū denotātia: q̄ in tribulatione positi mūdū carnē ⁊ diabolū triūpharūt. ¶ In nono libro figurātur eccl'ie defensores. i. martyres ꝑ totū mēsem octobris: sub typo sc̄toꝝ machabeoꝝ: quoꝝ tūc libri ponunt: q̄ vti sc̄ti martyres ꝓ fide sic ⁊ illi ꝓ dei lege vsq; ad effusionē sanguinis viriliter decertarūt. ¶ In decimo libro figurant eccl'ie augmētatores: scꝫ v̄gines ꝑ totū mēsem nouēbris vsq; ad aduētū: ⁊ hoc sub figura ꝓphetarū quoꝝ tunc vaticinia recolunt: q̄ vt plurimi spreto carnali cōiugio mētis et corꝑis integritate dn̄o seruiētes aduentū xp̄i ⁊ futura tp̄a ꝑ sp̄m predixerūt. ¶ Hic ergo sextus liber cōtinet gesta sanctoꝝ illoꝝ: quoꝝ festa occurrūt infra tp̄s in quo rep̄sentant eccl'ie fundatores: q̄ fuerunt apostoli: qui eccl'iam ip̄am nedū p̄ncipali verbi dei predicatione: sed etiā sui sanguinis effusione fundarūt: quod tēpus ecclesia rep̄sentat ab octaua corporis xp̄i siue a natiuitatis festo sancti iohannis baptiste vsq; ad kalen. augusti. Et hi vt dictum est sub figura regū israel: quorum tunc libri legunt. Ad huius ergo tēporis festa pertractanda veniendū est. ¶ Et quia hoc tempore libri regum legūtur: merito festis sanctorum temporis gesta illorū sanctorū regum premittētur: quorū dies obitus certi nullo loco reperiunt: videlꝫ ezechie ⁊ iosie. Soli eñi hi duo cum tertio dauid propheta sancto ex omnibus regibus israel. Ecclesiastici. xlviij. ⁊. xlix. inter patres sanctos illius temporis sancti nominātur. Sed de dauid suo certo die festo suo loco tractatuꝫ fuit: videlꝫ. iiij. kalen. ianuarij. Ideo de ezechia et iosia dicendum est.

Incipit liber sextus a natiuitate sancti Johannis baptiste vsq3 ad kalendas augusti.

¶De sancto Ezechia rege. Cap.i.

Zechias rex iuda fili
us achaz:cum esset annorum.xv.pa-
tre defuncto in regno successit:τ re-
gnauit in hierusalē annis.xxix.No-
men matris eius abiez de hierusalē
filia zacharie posthumi zacharie sa-
cerdotis a ioa rege lapidati.Hic pri
mo anno τ prio mēse regni sui cōuo
catis sacerdotib⁹ et leuitis aperuit
templum dñi: quod pater rex achaz
ob fauorem regis assyriorum clause
rat: τ vasa dei reparauit:ac restituit sacrificia intermissa:ipse etiā
consilio sacerdotum fecit pascha secundo mense: qꝛ non potuit po-
pulus primo mense conuenire in hierusalē:nec sacerdotes purifi-
cati erant . Tantaq3 fuit multitudo : ꝙ multi non purificati come-
derunt pascha:τ tanta fuit copia victimarū ꝙ in multis leuite sup
pleuerunt officium sacerdotum.Dissipauit etiam rex ezechias ex-
celsa:statuas cōtriuit:τ lucos succidit: τ confregit serpētem eneū
quem fecit moyses;cui vsq3 tēpus illud offerebant incensum filij
israel.Recessit quoq3 a rege assyriorum: ne seruiret ei: percussit q3
philisteos vsq3 gazam: τ omnes terminos eoꝝ tam predia ꝙ ciuita-
tes.Anno aūt.xiiij.regni eius ascendit sennacherib rex assyriorum
in terrā iuda:τ cepit ciuitates munitas:τ misit radsacē ad obsiden
dum hierusalē:τ castrametatus est cū exercitu innumerabili iuxta
aqueductū piscine superioris : τ abstulerūt ciuib⁹ aquā exterioris
piscine.Et cumvocasset regem ad colloquiū:noluit exire:sed misit
ad eum eliachim pontificem:τ sobnā scribam: τ ioachim a commē
tarijs : τ loquebaꝫ ad eos rabsaces hebraice in viribus ppli verba
cōminatoria multa. Post hec venit sennacherib personaliter ad ob
sidionem hierusalē.Misit etiā sennacherib litteras terribiles τ co
minatione plenas ad ezechiam dicēs ꝙ deus israel non posset libe
rare eum de manu sua.Cumq3 orasset rex in templo domini misit ad
illum esaias ꝓpheta hortans vt in dño confideret:eo ꝙ deus israel
saluare decreuisset hierusalem de manu assyrioꝝ. Et ecce nocte se-
quēti angelus domini percussit in castris assyrioꝝ.clxxxv.milia:ca
put etiā τ barbam regis rasit in ignominiā.Quo perterrit⁹ senna-
cherib cū decem viris tm̄ fugit:τ redijt in niniuē. Indeq3 occisus
est a filijs suis in tēplo dei sui.Ezechias aūt ꝓpter hāc victoriā ela
tus gratias deo sicut debuit nō egit:vnde τ morbo percussus a do

mino vsq ad mortẽ egrotauit. Tuncq humilia-tus fleuisset: eo ꝙ heredem nõ haberet confor-tatus a domino per isaiam prophetã. xv. annorũ vite spatium accepit: in cuius signuz iuxta qđ ezechias petijt sol per. x. lineas quas tantũ de-scenderat ad orientẽ regressus perficiẽdo cur-sum iteratum diẽ tm̃ augmentauit: ita ꝙ dies illa que. x. horis iam elapsis ad occasum verge-bat. x. horis prolongata. xxij. horarum extitit. Tunc de consilio isaie cataplasmatum est vlcus apostematis regis de massa ficuum: ⁊ sanatus repẽte die. iij. in templo dño gratias egit: et cã-ticum Ego dixi. decantauit. ¶ In tempore illo misit merodach rex babylonis per nuncios lit-teras ⁊ munera ad ezechiã. Nã chaldei qui vi-gebãt in astronomia nõ valẽtes inuenire cãm: quare dies pene in duplũ ꝓtensa fuerat: cũ au-dissent ꝙ pro rege iuda signũ factũ fuisset: mi-serũt ad eũ: vt sciscitaret rei veritatẽ: preterea qꝛ solẽ adorabant voluerũt honorare hominem: quẽ deus ipsorum honorauerat. Quare elatus ezechias ostẽdit eis: oĩa que erãt in tẽplo dñi ⁊ in omni potestate sua. Sed qꝛ hec ostendere gentilibus nephas erat: ab isaia ꝓpheta redar-gutus est. prenunciante ei translationẽ ostensorũ vasorũ prop[ter] hoc in babylonẽ fiendã. Et dor-mluit eze[ch]ias cũ patribus suis ⁊ sepultus est in sepul[chro] patrũ suorũ in hierusalem. Hec ex iiij. lib[r]o reg. ⁊ ij. paralipomeon: ⁊ ex dictis io-sephi atq ex hystoria scholastica.

¶ De sancto Josia rege. Cap. ij.

Osias rex iuda filius amon cum esset annorũ viij. patri in re-gno successit a populo exaltatus: ⁊. xxxij. an-nis regnauit: ⁊ ambulauit per oẽs vias dauid patris sui: non declinãs ad dexterã neq ad si-nistrã. Anno autem. iiij. regni sui ⁊ etatis sue. xij. pietatẽ in se ⁊ iusticiã mira-biliter demonstrauit. Nam populũ ab idolatria reuocauit: ⁊ opera praua velut senior emenda-uit. Omnẽ regni sui ciuitatem ⁊ prouinciam a cultu idolorum purgauit: ita vt nullũ idolatrie vestigiuz superesset. Scrutabatur etiã domos ne quid latenter remaneret suspectũ: ⁊ in vna-quaq causa iusticiã coluit tanꝙ aĩe sue medi-cinam. Misit quoq in totam regni sui prouin-ciam: vt deferrent ad reparationez templi mu-nera vnusquisq pro sua volũtate: ⁊ facta est re-paratio templi. Hoc tempore helchias põtifex aperiens arcã domini: inuenit librum deutero-nomij ibidem a moyse repositum: qui multo la-tuerat tempore: quẽ cum sibi missum iosias le-gisset: audiẽs maledictiones scriptas in trãs-gressores legis; ⁊ metuens valde imminere ca-ptiuitatẽ diebus suis: audiuit responsum a do-mino per oldã prophetissam: ꝙ mala illa defer-ri debuerant: nec fieri in diebus suis. His au-ditis rex misit in omnẽ prouinciã ⁊ congrega-uit omnẽ populũ iudeorũ in hierusalem: ⁊ fecit legi cunctis audientibus verba legis et cõpu-lit oẽs sacramẽta prestare vt legẽ dñi per oĩa cu-stodirent. In hierusalẽ quoq fase solẽnissimũ celebrauit: ⁊ ad ip̃m omnẽ populũ cõgregauit. Anno autẽ vltimo vite iosie nechao rex egypti aggressus adremon regem assyriorum voluit transitum facere per iudeam: sed iosias eidem transitũ denegauit: ⁊ cũ rege adremon cui cõfe-derat⁹ erat: regi egypti occurrit: initoq certa-mine cũ forte iosias transiret ad curru in currũ qui sequebant eũ more regio: occisus ẽ a sagit-tarijs in cãpo maggedõ. Planxit eũ incõsolabi-liter adremon cũ omni exercitu suo. Traditur etiã: ꝙ fons ⁊ arbor qui iuxta locũ erant: vbi io-sias interfect⁹ est: aruerũt: ⁊ planxit eũ omnis israel ⁊ iuda corpusq eius euectũ in hierusalẽ sepelierũt cum patribus suis. hec vt supra.

¶ De natiuitate scti Johãnis baptiste. Ca. iij.

Natiuitas scti iohannis ba-ptiste ab ecclesia celebrat. viij. ka-len. iulij: quo tẽpore dies inci-piũt decrescere: vt ex hoc pre-figuretur: qđ ait iohannes. il-lum oportet crescere: me aũt minui. Hoc aũt significatũ ẽ: vt dicit augustinus in xp̃i ⁊ iohãnis ortibus et in eorũ mortibus. In eorũ ortibus: qꝛ in natiui-tate xp̃i dies incipiunt crescere: ⁊ in natiuitate iohannis decrescere. In eorũ mortibus: quia corpus xp̃i in cruce est exaltatũ: corpus iohan-nis capite diminutũ. Hec aũt natiuitas ab an-gelo hoc modo prenũciata fuit. Dauid em̃ rex: vt in hysto. scho. dicit. xxiiij. summos sacerdo-tes cõstituit: quorũ tamen vnus maior erat qui summus sacerdos dicebatur. Statuit autem xvi. de eleazar: et. viij. de ithamar: et ꝫm sor-tem dedit vnicuiq hebdomadã vicis sue. Abi-as autẽ. viij. hebdomadã habuit de cuius gene-re zacharias fuit. Erãt autem ip̃e ⁊ helisabeth vxor eius senes absq liberis. Cum ergo zacha-rias in ordine vicis sue tẽplũ dñi vt incensum poneret ingressus esset: ⁊ multitudo populi fo-ris expectaret: apparuit ei gabriel angel⁹. Et cum in eius visione turbaretur ip̃m cõfortauit: annunciauitq illi se filium habiturũ qui iohã-nes vocaretur: et sanctus ex vtero matris exi-stens ante dominũ in spiritu ⁊ virtute helie pre-cederet. Et vocatur Johannes helias. Ratio-ne situs quia ambo in deserto. Ratione victus qꝛ ambo in victu parci. Ratione cultus qꝛ am-bo vestitu inculti. Ratione officij: qꝛ ambo pre-

cursores: sed helias precursor iudicis iste sal-
uatoris. Ratiōe zeli: qꝛ vtriusqꝫ verbū quasi fa-
cula ardebat: zacharias autē considerans sui se
nectutē ⁊ vxoris sterilitatē ac promissi magni-
tudinē dubitare cepit ⁊ more iudeorū ab ange
lo signū quesiuit: qui ipm ꝓpter incredulitatē
plaga taciturnitatis percussit. Et hoc factū est
quadruplici ratiōe. Primo ſm bedā: qm̄ discre
dendo locutus est: ideo silentio plectit: vt tacē
do credere discat. Secūdo vt maius miraculū
in natiuitate filij appareret. Cū em̄ nato puero
patri loquela reddit miraculū miraculo tumu-
latur. Tertio qm̄ vox nascebat ⁊ legi silētiū im
ponebat: ideo congruū fuit vt vocē pater amit
teret. Quarto qm̄ ipe a dn̄o signū petijt ⁊ ipam
taciturnitatē in signū accepit. Cum autē zacha
rias ad populū exisset: ⁊ eum mutū effectū vi-
derent cognouerūt ipo innuente ꝙ visionē vi-
disset. Cōpleta ꝟo septimana officij sui abijt in
domū suā ⁊ cōcepit helizabeth ⁊ se. v. mensib⁹
occultauit: qꝛ ſm ambro. part⁹ sui erubescebat
etatē: ne in senectute vacasse libidini videret:
⁊ tamē gaudebat sterilitatis carere opprobrio:
qꝛ opprobrium erat mulieribus nō habere pre
miū nuptiarū propter quod nuptie celebrant.
Mense aūt. vi. maria que dn̄m iam cōceperat:
virgo fecūda cognate cōgaudens: venit ad he-
lizabeth. Et cū eā salutasset beatus iohānes iā
spūsancto repletus sensit dei filiū ad se venire:
⁊ pre gaudio in vtero matris exultauit: ⁊ motu
salutauit quē voce nō potuit. Beata aūt virgo
apd̄ cognatā trib⁹ mensib⁹ māsit: natūqꝫ puerū
iohannē de terra leuauit: ⁊ quasi morem gerule
officiosissime pegit. ¶ Et notandū ſm ambro.
ꝙ laus iohannis baptiste in. vi. cōprehendit. s.
ex parētibus: miraculis: morib⁹: munere: ⁊ pre
dicatione: atqꝫ ortus solēnitate. Laus autē pa-
rentū ſm ambro. ex. v. manifestatur: ait em̄ sic.
Plena laudatio quā genus in moribus: mores
in equitate: officiū in sacerdotio: factū in man-
datis: iudiciū in iustificationib⁹ cōprehendit.
¶ Scd̄o laus ei⁹ apparet ex miraculis. Quoꝝ
quedā fuerūt ante eius cōceptionē in vtero. s.
angelica nūciatio: noīs impositio: ⁊ loquele pa
tris amissio. Quedā quātū ad eius cōceptionē
in vtero. s. p̄ter naturalis cōceptio: eius in vte-
ro sanctificatio: ⁊ ꝓphetalis doni repletio. De
his plenius dicet in cōceptione sancti iohānis
baptiste. viij. id. octobris. Quedā q̄tum ad ei⁹
natiuitatē ex vtero. s. vtriusqꝫ parētis spūs ꝓ-
phetalis adeptio. Nam ⁊ mater nomē sciuit qd̄
nō didicerat a marito: ⁊ pater canticum edidit
edoct⁹ a spūsancto. Loquele patris reseratio:
qꝛ mox vt filij nomē scripsit: apertū est ilico os
eius ⁊ lingua ei⁹ ⁊c. Et spūssancti repletio: qꝛ
zacharias pater eius replet⁹ est spūsancto. Am
brosius. Respice iohannē q̄ta vis est in eius vo
cabulo. Cui⁹ nūcupatio redit muto vocē: patri
pietatē: populo sacerdotē ⁊c. Tertio ex morib⁹
qꝛ sanctissime vite fuit. Cuius quidē sanctitas
colligit ex. x. noībus quibus nuncupat. Nomi-
nat em̄ iohānes: ꝓpheta: amicus sponsi: lucer-
na: angelus: vox: helias: baptista saluatoris: p̄-
co iudicis: ⁊ p̄cursor regis. In iohāne designa
tur prerogatiua perfectionis: qꝛ iohannes dn̄i
gratia interpretat. In ꝓpheta prerogatiua co
gnitiōis. In amico sponsi p̄rogatiua dilectiōis
In lucerna ardēte p̄rogatiua sctitatis. In an-
gelo p̄rogatiua ꝟginitatis. In voce p̄rogatiua
feruoris. In baptista p̄rogatiua mirabilis ho-
noris. In p̄cone p̄rogatiua p̄dicatiōis. In pre
cursore prerogatiua p̄paratiōis. Vn̄ merito ei⁹
sctitas habet testimoniū: a supcelestib⁹: a cele
stibus: et a subcelestibus. A supcelestib⁹. i. ab
ipa trinitate. Et p̄io a patre qꝛ vocat eū ange-
lū. Mal. iij. Ecce ego mitto āgelū meū ⁊c. Nā ⁊
officiū angeloꝝ exercuit dn̄m nūciando: dicēs.
Ecce agn⁹ dei ⁊c. Scd̄o a filio: sicut patet mat
thei. x. vbi xp̄s eū cōmendat dicens. Inter na-
tos mulieꝝ nō surrexit maior iohāne baptista.
Tertio a spiritusctō: cuꝫ p hos patris sui dixit
Luc. i. Tu puer ꝓpheta altissimi vocaberis ⁊c.
Itē hꝫ testimoniū a celestib⁹: id ē angelis: sicut
luc. i. vbi eū angel⁹ multipliciter cōmēdat ostē
dens: quāte sit dignitatis quoad deum: qꝛ erit
em̄ magnus corā dn̄o: quante sanctitatis quo-
ad seipm: qꝛ vinū ⁊ sicerā nō bibet ⁊ sp̄u sancto
replebit ⁊c. quante vtilitatis quoad p̄ximū: qꝛ
multos filioꝝ israel cōuertet ⁊c. Itē a subcele
stibus. i. ab hoībus: sicut a patre suo ⁊ vicinis q̄
dicebant: quis putas puer iste erit? ¶ Quarto
laus ei⁹ cōprehendit ex munere. habuit em̄ mu
nus in vteri ingressu: in vteri egressu: in mūdi
ꝓgressu: ⁊ in mūdi discessu. In vteri ingressu:
habuit triplex mirabile munus gratie. Primo
qua sanctificat⁹ fuit: hiere. i. Anteq̄ exires de
ventre sanctificaui te. ¶ Scd̄o qua ꝓphetare
meruit. Nā in vtero matris exultās deū adesse
cognouit: vn̄ dicit chrysostom⁹ ꝙ vbi beata vir-
go helisabeth salutauit: sermo ꝓcedēs de vtero
in quo habitabat dn̄s: et per aures helisabeth
ingressus ad iohannē descēdit: ⁊ ipm in ꝓphe-
tā inunxit. Tertio qua suis meritis matri pro-
pheticū spiritū obtinuit. Naꝫ ſm chrysostomū,
os illius in verbo cōfessiōis aperuit: vt cui⁹ nō
viderat personā: cognosceret dignitatē dicēs.
vnde hoc mihi: vt veniat mater dn̄i mei ad me.
¶ In vteri egressu habuit triplex munus. Qm̄
ortus fuit miraculosus. sanctus: et iocundus.
Qꝛ miraculosus: excludit defectus impotētie.
Qꝛ sctūs: reat⁹ culpe. Qꝛ iocūdus: lamentū mi
serie. ¶ In mundi progressu: habuit similiter
multiplex munus. Qm̄ habuit perfectionē om
nium sanctorum. Nam propheta fuit quando
dixit: qui post me venturus est ⁊c. Plusq̄ pro-
pheta: qm̄ ipsum digito demonstrauit. Apo-
stolus; quia a deo fuit missus. Nam grece apo-
stoli latine dicuntur missi; vnde fuit homo mis-

sus a deo ⁊c. Martyr: quia pro iusticia mortem
sustinuit. Cōfessor: quia cōfessus est ⁊ nō nega
uit. Virgo: qnia puritatē angelicam habuit: vn̄
⁊ angelus appellat: vt dictū est. ¶ In mūdi ⁊o
recessu habuit triplex munus. Quia efficitur
martyr inuictus: tunc em̄ palmā martyrij ade-
ptus est. Dirigit nūcius preciosus. Nā his qui
erant in limbo nūcium attulit de redemptione
ipsorum. Et colit eius exitus gloriosus: eius em̄
exitus solus ex oībus qui ad inferos descende
runt: ab ecclesia specialiter celebrat. ¶ Quīto
ex predicatione. Ipse nanq̧ predicauit primo
feruēter: cū dixit. genimina viperarum ⁊c. Hic
aūt feruor fuit inflāmatus charitate: quia erat
lucerna ardens. Hiere. i. Posuit os meū vt gla
dium acutum. Informatus veritate: quia erat
lucerna lucens. Ioh. iij. Vos misistis ad iohan
nem: ⁊ ille testimoniū perhibuit veritatis. Di-
rectus discretione ⁊ sciētia: vnde turbis ⁊ pu-
blicanis ⁊ militibus s̄m quorūcūq̧ exigentiam
propriā legem dedit. Firmus constantia: vnde
tantū constanter predicauit: ꝙ ex hoc vitā ami
sit. Secūdo predicauit prudēter. Cuius prudē
tia in tribus consistit. Primo: quia vsus est cō-
minationibus: vt malos terreret dicens. Iam
em̄ securis ad radicem arboris posita est. Se-
cundo ꝓmissionibus: vt bonos alliceret dicēs.
penitentiā agite: appropinquabit em̄ regnū ce
lorum. Tertio moderationib⁹: vt mediocres pau-
latim ad perfectionē attraheret: vnde turbis ⁊
publicanis ⁊ militib⁹ leuia imponebat: vt post-
modū maiora proueheret. Turbis: vt operibus
mīsericordie insisterēt. Publicanis vt se ab alie-
norū appetitu abstinerēt. Militibus: vt nemi-
nē offenderēt: ⁊ suis stipendijs cōtenti essent.
Tertio predicauit efficaciter: quoniā eius pre
dicatione multi conuersi sunt. Predicauit enī
verbo per assiduitatē doctrine: ⁊ exemplo per
sanctitatē vite. ¶ Sexto laus eius recolitur ex
ortus dignitate: quia preter xp̄m nullius hoīs
natiuitas ab ecclesia celebrat: nisi sola beati io-
hannis baptiste. Celebrat autē eius ortus s̄m
magistrū guilelmū antisiodoreñ. triplici rōne.
Primo rōne sanctificationis invtero. Secūdo
rōne dignitatis in officio. Ipse em̄ tanq̄ luci-
fer venit: ⁊ nobis oriētis solis gaudiū primus
nūciauit. Tertio rōne iocunditatis in ortu suo.
Nam angelus predixerat: ⁊ multi in natiuitate
eius gaudebūt. Et ideo nos merito gaudere: ⁊
ortum eius colere debemus. ¶ Et notandū ꝙ
iohannes euāgelista hac die migrauit ad dn̄m.
Sed ecclesia festū eius in tertiū diē natiuitatis
christi celebrandū instituit: nō quia euāgelista
baptiste cesserit vti minor maiori: sed quia tūc
eius ecclesia dedicata fuit: ⁊ quia ip̄m festū tūc
congruētius celebrandū visū extiterit: vt xp̄s
natus a ꝓthomartyre ⁊ apostolo ⁊ innocentib⁹
sociaretur: ⁊ iohannis natiuitas in suo die de-
uotius coleretur.

¶ De sanctis Luceia virgine et
Anceia martyribus. Cap. iiij.

Luceia vir-
go et anceias eius
dn̄s temporalis ro
me martyriū passi
sunt temporibus diocletiani.
Hec romana origine ab āceia
barbarorum rege capta et in pa-
triā suā adducta est. Quā dux
barbar⁹ violare vellet. audiēs
ab ea ꝙ deū celi haberet spon
sum eius desi orationis vltorē: extimuit: ⁊ reue
renter ipsam tractans: in solitaria domo repo-
suit: ancillis alijs ei ad ministeriū deputatis: q̄
die noctuq̧ ieiunijs ⁊ orationib⁹ intenta erat.
Cuius etiā precibus idem rex pluries de suis
hostibus triumphauit: vnde ⁊ eius sanctitatis
exemplo ad christū cōuersus virginem manu-
misit. Dū autē illa repatriare vellet: reuelatiōe
diuina p̄monita: anceias dei ꝓuidentia deserto
regno virginē vsq̧ romā secutus est: vbi ambo
ipsi ꝓ noīs christi cōfessione detēti gladio mar
tyrium impleuerunt. viij. kalen. iulij.

¶ De inuentione corporis sancti
Marci euangelista. Cap. v.

Inuētio cor
poris scti marci fa-
cta fuit ī ciuitate ve
netiarū tēpore ordelaphi fale
tri ducis venetorum. Cum enim
sacrū corpus beati euāgeliste
ab alexādria venetias transla
tum: ⁊ in basilica eius nomini
cōstructa depositū esset: vt di-
ctum est supra p̄die. kalen. fe-
bruarij contigit: vt post multorum decursus tem-
porū: vbi sanctū corpus quiesceret: innouatis
etatibus nesciret. Et cū post diligentē inquisi-
tionem: nemo tūc viuēs huius rei cōscius inue
niretur: toti vrbi venetiarū ieiuniū triduanum
indicit. Quartoq̧ die vniuersus clerus et po-
pulus ad eius ecclesiā cōgregant: in q̄ letanijs
perfectis ꝓcessione disposita: orationibus ⁊ la
chrymis ꝓfusis: dei misericordia imploratur: vt
ei sanctū corpus reuelare dignet. Tunc scissis
marmorib⁹ colūne circūpositis: arca q̄ inferius
claudebat: corpus quoq̧ concludens erupit: ⁊
conspectu omniū per seip̄am mirabiliter exili-
uit: sicq̧ beati marci corpus cunctis innotuit:
quod a ducē ⁊ clero ⁊ populo cum gaudio reui
sum: ⁊ inde leuatum: ac honorifice condecenti
tumulo in alio loco in ipsa ecclesia locatum est.
Ad cuius tumbam miracula diuinitus creber-
rime fiunt: vbi et infirmi curantur: et demones
effugantur. Facta est aūt inuentio siue ostensio
huius corporis. vij. kalen. iulij.

¶De sancto Sosipatre discipulo: Cap. vi.

Sosipater discipul⁹ beati pauli apostoli fuit: ⁊ vt abbas dorotheus scribit episcop⁹ iconij: atqꝫ vnus ex septuaginta duobus discipulis christi. Sed origenes ipm thessalonicen̄. ecclesie episcopū fuisse ponit traditione maiorū. Qui beato paulo apostolo multo tempore adherens: demum ab eodem pontifex constitutus: officium predicationis fideliter adimpleuit: et apud beroam obdormiuit. vij. kalen. iulij.

¶De sancto Prospero episcopo ⁊ confessore. Cap. vij.

Prosper episcopus aquitanic⁹ oppido lemouicen̄. oriūdus fuit. Qui iā clericus existens oībus ꝑ christo paupib⁹ erogatis de ciuitate sua egressus ꝑegrinationis grā romā adijt: ⁊ leoni primo pape dudum adhesit. Et cum eodē pariter multas epistolas ad diuersas ecclesias conscripsit: in quibus errores eutycetis ⁊ nestorij tūc maxime pullulātes mirabiliter confutauit. Fuit em̄ omniū liberaliū artiū dogmate peritus: et tā diuine ꝙ humane philosophie studio plenius imbutus. Peregrinationē autem sua peracta dū repatriare vellet: leo papa per visuz diuinitus admonetur: vt prosperum in rhegynū episcopuz ordinare debeat successuruz ipsius vrbis presuli: post dies modicos morituro. Quod dū ꝓsper didicisset: diutiusqꝫ pastoralē curā recusaret: tandē summo pontifici humiliter obediuit: ipmqꝫ leo papa in episcopum consecrauit: ⁊ rhegynen̄. ecclesie destinauit. Et dum sanctus eidē ciuitati iam ꝓximus eēt: episcopus qui tūc erat humanis exemptus est. Cū aūt populus ꝓ eligendo epō solicitaret̄: presbytero cuidā seniori ⁊ sanctissimo omnia que rome gesta fuerāt diuinit⁹ reuelant̄: ⁊ quia iam prosper sibi a deo esset datus: ⁊ a leone pōtifice cōsecratus. Quā visionē cum clerus ⁊ populus didicissent: leti oēs sancto episcopo vnanimiter occurrūt: ⁊ in pastorē suuz gratanter suscipiūt. Qui gregem dominicum verbo ⁊ exemplo solicite pauit: ⁊ in sanctitate vite perfectus in pace quieuit. vij. kalē. iulij: anno domini. cccclxv. tempore hilarij pape: et martiani imꝑatoris. Sepultusqꝫ fuit in basilica sancti apollinaris: quā iuxta eādem vrbem construxerat: vbi ⁊ quieuit vsqꝫ ad tēpus iohānis pape. vi. qui sedere cepit āno dn̄i. ccccccci. regnante aliprādo christiano rege lōgobardoruz. Quo tēpore thomas rhegynus episcopus ab ipso sancto per visum admonitus ecclesiam ingentē sibi intra ciuitatē edificauit: ⁊ corpus ipsius suauissimo fragrans odore illuc transtulit. viij. kalē. decembris: vbi ⁊ ad presens iacet miraculis prepollēs. ¶Hic sanctus vir sermone scholasticus ⁊ assertione veridicus multa opuscula condidit: nostre fidei veritatē redolētia. Nam chronicā beati hieronymi a tēpore valentis imperatoris vsqꝫ ad finē tēpoꝝ secūdi theodosij prosecutus est. Chronicā etiā a cōditiōe primi hominis iuxta diuinarū scripturarum fidem vsqꝫ ad mortē valentiani augusti: ⁊ captā a gerserico vrbem composuisse fertur. Librum aduersus opuscula cassiani suppresso nomine cudit. Epistole leonis pape aduersum eutycetem de natura christi ⁊ incarnatione ab hoc notate credunt̄. Libruz epigrammatū ex dictis augustini partim prosa partiz metro exarauit. Ad iulianum volumen de vita contemplatiua in tres libros digessit. Et alia plura compilauit.

¶De sancto Gallicano martyre. Cap. viij.

Gallicanus martyr apud alexādriam tēpore iuliani apostate passus ē. Hic em̄ sub constantino magno imperatore romani exercitus dux fuit. Cum aūt gens scytharuz datiā ⁊ thraciā occuparent: ⁊ gallicanus dux gētilis contra gentem predictā mitti deberet: constantiā constantini filiam sibi pro mercede laboris in vxorem petebat: quod etiā romani princ[illegible]s plurimū fieri postulabāt. Pater autē plurim[illegible] tristabatur sciēs filiā suā a beata agnete sanatā: vt dictum est supra in eius legēda. v. kalen. februarij. in virginitatis proposito positam facilius occidi posse ꝙ ad cōsensum inclinari: virgo tamen de domino confidens patri suasit: vt eam sibi spondeat cum victor redibit: verūtamē duas filias suas atticam ⁊ artemiā quas ex cōiuge defuncta susceperat ipe gallican⁹ secū manere permitteret: vt per eas mores ⁊ votum patris scire posset: ⁊ ipsa duos ꝑpositos suos germanos eunuchos iohannē ⁊ paulum sibi concederet: in specie quasi maioris firmitatis: rogās deum vt ipsum ⁊ filias ad christū conuerteret. Que omnia cū essent impleta gallican⁹ assumptis iohanne ⁊ paulo ⁊ copioso exercitu proficiscitur: sed tamē a scytharū gente eius exercitus frangitur: et in vrbe thraciarum ab hostibus obsidetur. Cui iohānes ⁊ paulus dixerūt: vt votum deo celi faceret et proculdubio victor esset. Quod cum fecisset: statim iuuenis ferēs crucem sibi apparuit: ⁊ vt sumēs gladium se sequeretur: admonuit. Quem ille accipiens per media castra iuit: ⁊ ad regē vsqꝫ deueniēs nullum occidēs solo timore precedētis vniuersos

hostes subiugauit: et romanis tributarios fecit. Duoqȝ milites armati eidē apparētes: eū hincinde cōfirmabāt. Fact⁹ ergo xp̄ianus romā rediit: ⁊ apl'oꝝ mox basilicas visitauit. Rogauit aūt augustū vt sibi idulgeret: si filiā suā minime desponsaret: eo ꝙ decetero xp̄o continens viuere proposuisset. Quod dum constantino plurimū placuisset ⁊ due filie gallicani et constantiam virginē conuerse fuissent: secūqȝ in monasterio beate agnetis permanerēt. Ipse gallican⁹ ducatui cessit: ⁊ qnqȝ milia puoꝝ suorum manumisit: oīaqȝ pauperibus tribuēs: xp̄o cū quibusdā seruis dei in paupertate seruiuit: multaqȝ miracula faciebat: ita vt solo iussu demones ab obsessis corporibus effugaret. Hui⁹ sacre opinionis fama in toto orbe terrarū intantum excreuit: vt ab oriēte ⁊ occidente veniētes viderant virū ex patricio ⁊ consulē lauantē pedes pauperū: ponentē mensam: aquā manibus effundentē: languētibus solicite ministrantē: ⁊ cetera seruitutis officia exhibentē. Perseuerauit aūt gallicanus in sanctis huiusmodi pietatis operibus vsqȝ ad tēpora iuliani imperatoris: qui cū imperiū sublimatus xp̄ianos persequeret: misit ad ostiā ciuitatē: vbi gallicanus degebat vt titulos fiscales domibus ab eo in subsidiū pauperū fabricatis imponeret. Sed cū oēs exactores illuc accedentes a demonio vexarent: mandauit iulianus: vt aut diis immolaret: aut exinde discederet. Tanto eni viro nō audebat mortē inferre. Ille igitur alexandriā perrexit: ⁊ per annū in heremo cum sanctis cōfessoribus habitauit. Deinde tentus a comite raucino cum sacrificare contemneret: transfixus in corpore gladio martyriū coronam percepit. viij. kalendas iulij: alexandrieqȝ tumulatus iacet in ecclesia eius nomini fabricata.

¶ De sanctis Johanne et Paulo martyribus. Cap. ix.

IOhannes et paul⁹ martyres rome passi sūt sub imperatore apostata iuliano. Quorū prior prepositus: secūdus primicerius fuit constantie constantini filie virginis: vt superius dictū est in passione gallicani martyris. vij. kalē. iulij. Julianus vero imperator captus cupiditate sacrilega auariciam suā euangelij testimonio colorabat. Nā facultates xp̄ianis auferens dicebat: ꝙ xp̄s in euāgelio docuerat: vt nisi qui renūciauerit omnib⁹ que possidet: nō potest xp̄i esse discipul⁹. Audiens autē: ꝙ iohānes ⁊ paulus ex opibus quas constantia virgo reliquerat: xp̄ianos pauperes sustentarent: mandauit eis: vt sicut constātino ita quoqȝ ⁊ sibi adherere deberēt. Qui responderunt: ꝙ constantino ⁊ constanti imperatoribus vti xp̄ianis adheserant: eidēqȝ in palatio famulati fuerant. Juliano aūt vti apostate: ⁊ qui religionē plenā virtutibus reliquerat penitus obedire contēnebant. At imperator se clericatuȝ in ecclesia obtinuisse iactabat: sed cōsiderans vanum esse inertiā ⁊ ocium sectari: relicto clericatu militie animū dederat diis sacrificando: quorū suffragiis ad imperij apiceȝ peruenerat: vnde ⁊ iohanni ⁊ paulo. x. dierum inducias concedebat: vt si infra ip̄m terminū a xp̄i cultura non discederent: ⁊ militiā suam reassumere recusarent: coacti postmodū facerēt: quod sponte facere non curabant. Cui sancti dixerunt: vt iam. x. dies preterisse existimās cōtinuo faceret: quod post. x. dies. facere minabatur. Quibus imperator asseruit: ꝙ eos post dictū terminū: non vt martyres: sed vt hostes publices puniret. Tunc iohānes ⁊ paulus per totos. x. dies elemosynis insistebant: ⁊ omnia sua inopibus erogabāt. Decima autem die missus est ad eos terentianus campi ductor ab imperatore hora cenandi: qui ingressus inuenit eos orantes obtulitqȝ eis ex parte iuliani imperatoris auream statuūculam iouis: vt ei thura incenderent: alioquin gladio simul perirēt. Qui cum se nullum alium dominū habere nisi xp̄m dicerent: hora tertia noctis transacta sicut illi indictum fuerat: vt sine strepitu punirent: eos ambos decollauit intra domū ipsorū. Fecitqȝ fieri foueam: ⁊ eorū corpora in ipsa domo inuoluta reponi: faciens famam: ꝙ in exilium missi essent. Demones autē ex obsessis corporibus intra domum iohannis ⁊ pauli eiiciebantur: cōfitentes sanctā passionem eorum. Post hec filius terentiani a demone rapitur: ⁊ intra ip̄am domum clamare cepit: ꝙ a sanctis martyribus vreretur. Quod videns terentianus: ad locū accedens: oransqȝ cum lachrymis peccatū suū confitetur: ⁊ filius eius mox a demone liberatur: ac vna cum patre conuersus ad xp̄m baptizatur: qui terentianus scripsit sanctorum martyrum passionem: qui passi sunt sexto kalendas iulij anno domini. ccclxiij.

¶ De sancto Uigilo ep̄o ⁊ martyre. Cap. x.

VIgilius ep̄s tridentinus ⁊ martyr natione romanus a puero xp̄ianus liberalibus studiis athenis edoctus: cum maxentia matre nobili ⁊ cum filiis suis claudiano ⁊ maioriano ad ciuitatem tridentum deuenit: deo seruiens et miraculis clarens: vbi asterio tridentino episcopo defuncto: ipse a populo cum esset annorum. xx. quis

dudum renuēs in pontificem electus est. Qui
omnem populū ciuitatis ⁊ diocesis tridentine
adhuc maiori parte idolis deditum ad xp̄m cō
uertit: predicationis gratia continue circuiēs
partes illas: qui etiam de licentia episcoporū
brixien. ⁊ veronen. in eoꝝ diocesibus p̄dicans:
multos ab idolorum cultu eripuit. Et sisinniū
martyrium: ⁊ alexandrum martyres in predica
tione socios ⁊ coadiutores habuit: de quibus
supra in eorum passione actū est. iiij. kal. iunij.
Quorum etiā corpora apud vallemānonis pro
christo passorum tridentū transuecta sepeliuit:
⁊ ipsorū aīas celos ascendere cōspexit. Cū in
vno solo eius ep̄atus loco in mōtanis sito: noīe
rādena gentilitatis vestigia remansissent: ⁊ ip̄e
cū miliano p̄sbytero ⁊ fratribꝰ suis claudiano
⁊ maioriano xp̄m ibidē predicasset: ac etiā sa-
turni idolū euertisset: trāsiēs fluuiū sarcha per
quē benachus defluit: a rusticano vulgo ī eū fu
rente insecutus: ac lapidibꝰ solus ip̄e obruptꝰ
est: socijs sine lesiōe dimissis: cuiꝰ corpus ad ec
clesiā suā delatū est: ac in eccl'ia martyrū gerua
sij ⁊ ꝓthasij: quā ip̄e edificauerat tumulatū: vo
cabulo ip̄ius eccl'ie in noīe sc̄ti vigilij mutato.
In cuius sepultura ⁊ demones effugati sunt: ⁊
diuersis languoribus egri curati. Sed ⁊ brixi-
enses quidā de eius collecto sanguine partem
brixiā detulerunt in cuius virtute plurima fue
runt ostensa miracula. Claruit in ep̄atu annis
xx. Imperantibus gratiano ⁊ valentiano: ho-
norio ⁊ theodosio magno principibus: ⁊ passus
est. vi. kalen. iulij. Hic ad simpliciū quendam in
laudē martyrū scripsit librū. Item epistolā eoꝝ
gesta supplicia ⁊ funera suo tēpore apud bar-
baros continentē. Item ad iohannē chrysosto-
mum epistolā predictorū martyrū sisinnij mar-
tyrij ⁊ alexandri passionem explicantem.

¶ De sancto vigilio alio ep̄o ⁊ mar. Cap̄. xi.

Igilius epi-
scopꝰ antisiodorē. pas
sus est tp̄e cōstātini iu
nioris. Hic ī ip̄o ep̄atu
sedit annis. xxv. Edifi
cauitq; de facultatibꝰ
proprijs ac dotauit ec-
clesiā dei genitricis ex
tra muros: in qua ⁊ cō-
uentū monachoꝝ ⁊ hospitale pauperum cōsti-
tuit. Qui ꝓpter suā sanctitatē inimicis iusticie
odiosus effectus a baracone scenescallo regis
francie: q̄ ebronio regi sc̄ti leodegarij occisori
in regno successerat: in cocia silua ꝓpe cōpēdiū
occisus est. vij. kal. iulij. Cū aūt corpus eius ad
suā eccl'iam veheret: ⁊ p senonas transitū habe
re cōtingeret: carceres ilico diuinitꝰ sunt rese
rati: vinculis quoq; ac cōpedibꝰ cōfractis oēs
cōclusi ⁊ in ergastulis ibi iuxta detēti absoluti
sunt: corpus sacrū vsq; antisiodoꝝ comitātes.

¶ De sancto Vigilio papa ⁊ mar. Cap̄. xij.

Igilius pa-
pa et martyr natione
romanus ex patre io-
hanne consule romanorum fil
uerio pape in pontificatu ro-
mano successit: et sedit annos
xvij. menses. vi. dies. xvi. Hic
cum silverij pape decessoris
sui archidiaconus esset: et ad
papatum ambiens theodore
auguste fautor extitit: vt silverius papa a beli-
sario patricio de episcopatu eiectus in exilium
mitteretur: vt supradictum est in passione silue
rij. xij. kalendas iulij: vnde ⁊ suasu atq; aucto-
ritate theodore ad papatū promotus est. Qui
tamen post mortem silverij de commisso penitē
tiam egit: ⁊ martyrio passus feliciter termina-
uit. ¶ Huius temporibus apud constantino-
polim. v. synodus celebrat sub iustiniano prin-
cipe contra theodoram et omnes hereticos:
qui beatissimam mariā tantum hominem ⁊ non
deum genuisse affirmabant. In qua synodo ca
tholice statutum est: vt beata maria semper vir
go theotheca diceretur: id est mater dei ⁊ ho-
minis saluatoris: vñ et ex hoc theodore exosus
effectus: ab eadem quēadmodum ⁊ predeces-
sor eius compulsus est: vt artemium patriarchā
constantinopolitanum ab agapito propter he-
resim de sua sede eiectum reuocaret: ⁊ in sua se
de restitueret. Quod cum facere abnuisset: ab
eadem augusta multas persecutiones passus
dehinc constantinopolim adductus ⁊ alapiza-
tus est ac demum de ecclesia sancte sophie: in
quam confugerat extrahitur: et misso fune in
collo eius per totam vrbem de mane vsq; ad ve
speram trahitur. nouissime quoq; actus in exi-
lium moritur. Corpusq; eius in locello reposi-
tum romam transfertur: ⁊ apud sanctum petrū
sepelitur. ¶ Hic cōstituit missam in ecclesia ce-
lebrari versus partem orientalem: vt in christi
faciem sacerdos intendat: eo ꝙ christus in cru
ce pendens versus occidentem aspexit. Et ces-
sauit eius episcopatus dies quinq;.

¶ De sancto Vigilio confessore. Cap̄. xiij.

Igilius confessor
⁊ diaconus claruit tempore leo
nis primi imperatoris. Hic mo
nachorum regulam ex traditio
ne sanctorū patrum totius pro
fessionis monastice disciplinā
continentem: que ad profectum fratrē in con-
uētu legitur breuiatā lucido ⁊ aperto sermone
conscripsit. Et apud vrbem regiam constanti-
nopolitanam sanctitate preditus in pace diem
extremum conclusit.

¶ De sancto Maxentio abbate. Cap̄. xiiij.

MAxẽtius abbas pictauiẽſis tꝑe clodouei regis francoꝛuꝫ claruit. Qui inter cetera ipiꝰ ſctitatis oſtẽſa miracula iuuenẽ a moꝛte coꝛpoꝛis ſuſcitauit. Aues ſilueſtres relicto nemoꝛe ad ipſuꝫ māſuetius aduolabant: et de manu eius tritici grana ⁊ panis fragmẽta legebant. Sepius viſitabaƭ ab angelis: adeo vt cella ipſius in modū ſtellarū ſplẽdoꝛe frequẽtius videreƭ. Qui etiā pane oꝛdeaceo ſolo et aq̄ cōtentus ſepius celico pane ſibi miniſtrato diuinitus reficiebaƭ. Hic die quadā eſtiuo tꝑe ſitiẽtibus monachis: ⁊ aqua in loco deſerto carẽtibus baculo terrā feriẽs fontẽ ex humo ꝓduxit: ex quo languẽtes quicq̄ potati ad p̄ſens vſq̄ ſananƭ. ¶ Cum aūt franci cū rege clodoueo ꝯtra gothos ad bellū ꝓcederẽt: veniẽtes ad monaſteriū ſancti viri: vt illud ſpoliarent: ⁊ quidā ex illis abbatẽ ꝓpoſſe reſiſtentẽ gladio perimere vellet: gladiūq̄ ſuꝑ eius caput eleuaſſet: manꝰ cū brachio in aere ſuſpẽſa remāſit: quā nec deponere valuit: ⁊ poſtmodū ſeipm̄ dentibus laniare cepit. Reliqui xo excecanƭ: ⁊ adeo mẽte turbanƭ: ⁊ ſe mutuo cognoſcere non valebant. Quod rex audiẽs ad maxentiū venit: ⁊ ꝓ ſe ac ſuis veniā petijt: cūctiſq̄ ipſis liberationẽ mẽtis ⁊ coꝛpis humiliter impetrauit. ¶ Cū quidā cultoꝛ ſegetū in meſſem ſancti manꝰ iniecíſſet: manus eius ſubito cōtracta eſt. Qui veniẽs ad virum dei veniam de cōmiſſo poſtulauit: ⁊ ſanitatem repoꝛtauit. ¶ Mulieris cuiuſdaꝫ cuius die dn̄ico filia toꝛquẽtis manus inutiles facte fuerant: ipſum inuocātis manus ſubito reſanauit. Obitum ſuuꝫ longe ante preſciuit: ⁊ monachis ſuis predixit: ⁊ vt predixerat in pace quieuit: videlicꝫ.vi.kalen.iulij hoꝛa nona: ſepultus in monaſterio ſuo pictauien̄.

¶ De ſancto Creſcente diſcipulo. Cap̄.xv.

CReſcens diſcipulꝰ beati pauli apoſtoli fuit: q̄ primo in gallias tranſituꝫ faciens verbo predicationis multos ad fidem chriſti conuertit. Deinde rediens ad gentẽ: cui ſpecialiter epiſcopus fuerat datus: videlicet galathas vſq̄ ad beatum finem vite ſue in opere domini populum confoꝛtauit: officio quoq̄ predicationis fideliter peracto in domino quieuit quinto kalen.iulij. galatie ſepultus: vt dicit ado: et ex hieronymi martylogio.

¶ De ſanctis zoilo ⁊ ſocijs eius martyꝛibus. Cap̄.xvi.

NOilꝰ martyꝛ cuꝫ alijs xix. ſocijs ſuis apud coꝛdubam hiſpanie pro chriſti nomīe martyꝛiū paſſus eſt.v.kalen.iulij. Cuiꝰ q̄dẽ zoili coꝛpus cum multo tẽpoꝛe vbi nam ſepultum fuerat latuiſſet: venerabili epiſcopo eiuſdem ciuitatis nomiue agapito ex diuina reuelatione manifeſtatū: ⁊ ab eodẽ repertū: atq̄ honoꝛe condecẽti collocatum eſt: hec ado.

¶ De ſancto zoilo preſbytero. Cap̄.xvij.

ZOilus pꝛeſbyter aquileien̄. fuit: qui cuꝫ coꝛpus beati martyꝛis chꝛyſogoni: ⁊ alioꝝ plurimoꝝ̄ pro chꝛiſto paſſoꝛum ſepeliſſet: vt dicitur infra in paſſione chꝛyſogoni.viij.kalẽ. decembꝛis: apparẽte ſibi beato chꝛyſogono predicto: ⁊ eidem felicẽ ſuū obitū pꝛenūciante: omni vite perfectione conſumata ad xp̄m migrauit. Sepultuſq̄ eſt in aquileien̄. ciuitate.

¶ De ſancto Leone papa ſecūdo ⁊ confeſſoꝛe. Cap̄.xviij.

LEo papa huiꝰ nominis ſecundus natione ſiculus: ex patre paulo Agathoni pape ī epiſcopatu romano ſucceſſit: ſeditq̄ annū vnum: menſes decem: dies ſeptẽdecim. Hic fuit eloquẽtiſſimus: in diuinis ſcripturis ſufficiẽter inſtructus: greca latinaq̄ lingua eruditus: cantilena ac pſalmodia pꝛecipuus: ⁊ in earum ſenſibus ſubtiliſſima exercitatiōe ſublimatus: lingua quoq̄ ſcholaſticus ⁊ locutione politus: exhoꝛtatoꝛ omniū bonoꝛum operum: pleni floꝛentiſſimam ſcientiā ingerebat: pauꝑtatis amatoꝛ erga inopum pꝛouiſionem: non ſolum mentis pietate: ſed etiā ſtudij ſui laboꝛe erat ſolicitus. ¶ Hic ſuſcepit ſanctam ſextam ſynodum conſtantinopoli celebꝛatam ſub conſtantino iunioꝛe: condemnans ea que ipſa damnauerat ſynodus. ¶ Hic conſtituit pacem dari in eccleſijs totius chꝛiſtianitatis fidelibꝰ poſt agnus dei. Conſtituit etiam vt qui oꝛdinatus fuerit archiepicopus: nulla cōſuetudine pꝛo vſu pallij aut diuerſis officijs aliquid eccleſie ꝑſoluere debeat. ¶ Quadā aūt die dū pauperẽ lepꝛoſum ſuſceptum in ſuo lectulo collocaſſet: ⁊ cubiculum ſecreto clauſiſſet: poſtmodū rediens ⁊ cameraꝫ aperiens: atq̄ pauperem minime reperiens: intellexit ſe chꝛiſtum in pauperem ſuſcepiſſe. ¶ Huic etiaꝫ cum per dies q̄draginta ieiunijs ⁊ oꝛationibꝰ ad altare beati petri apoſtoli perſeueraſſet: et pꝛo ſuoꝛum venia criminum apoſtolum exoꝛaſſet: beatus petrus apparẽs dixit:

omnia ſua pctā a dño fuiſſe dimiſſa preter pec catum manus impoſitionis: de quo ſolo in mor te ſua rationē reddere oportebat: qui die .iiij. kalen. iulij in chriſto feliciter obdormiuit. Et ſepultus eſt ad ſanctū petrū apoſtolum. ¶ Hic fecit ordinationē vnā per mēſem iunij: ⁊ ordi nauit preſbyteros nouē: diacones tres: epiſco pos per diuerſa loca numero .xxiiij. Et ceſſauit epātus mēſes .xi. ⁊ dies .xxij. ¶ Hic de multis ſcientijs compoſuit hyſtorias ⁊ cātus: ⁊ plura eccl'ie vtilia ſcripſit. Homelias declamatorias multas compoſuit. Decretales epiſto. lxx. Ser mones ad populū .lxxx. vnde ⁊ ſmologus dict⁹ eſt: vt dicit Gēnadius de viris illuſtribus.

¶ De sancto Leone papa tertio. Cap. xix.

Leo papa hu ius nois tertius natio ne romanus: ex patre azulpho: adriano pmo pape in pontificatu ro mano ſucceſſit. Et ſe dit annos .xx. menſes v. dies .xvi. Qui dū ad capeſcendā ſedē apo ſtolicam vrbē intraret: audite ſunt voces ange lorum cōcinentiū: dicit dñs. Ego cogito cogita tiones pacis ⁊c. Fuit aūt tēporibus karoli ma gni primi imperatoris francoꝝ. ¶ Hic dū pge ret in die ſancti marci de laterano ad letaniam maiorem apud ſanctū petrū peragendā ex mo re: a romanis capt⁹ ⁊ erutis ſibi oculis: liguaqꝫ preciſa nudus ac ſemiuiuus i monaſteriū miſ ſus eſt. Sed dñs omnipotēs eidem miraculoſe et loquelā ⁊ viſum reſtituit. Poſteaqꝫ perrexit ad karolum regem francorū: a quo honorifice ſuſceptus eſt. Et cum ei cūcta que ſibi contige rant: intimaſſet: rex pre nimio cordis dolore fle uit. Statimqꝫ legatos ſuos romā miſit: ⁊ leonē cum honore in ſedē ſuā reſtituit. Et poſt tpis ſpaciuꝫ cū karol⁹ de ſaxonia victor rediſſet: ro mā venit: ibiqꝫ honorifice a clero ⁊ populo ſu ſceptus eſt. Cūqꝫ de quibuſdā criminibus pa pe obiectis inquiſitionem feciſſet: ⁊ nihil obie ctoruꝫ a calūniatoribus probari poſſe: pōtifex ipſe coram omni populo ad euangelia ſe purga uit. Et i die natalis dñi karolū magnū īpatorē romanorū coronauit: populo ſibi laudes impe riales ex more acclamante. Sicqꝫ imperiuꝫ ab ea die in francos tranſlatū eſt ex conſtitutione apoſtolice ſedis: filios quoqꝫ karoli pipinū in longobardorum: ludouicū equitanioꝝ: karolū ꝓo ſaxonū reges inunxit. Poſt hec karolus im perator inimicos ⁊ calūniatores pape: vt maie ſtatis reos capite dānauit. Pro quibus ſanct⁹ pontifex pio affectu apud imperatorem inter ceſſit. Nam ⁊ vita ⁊ membrorum integritas eis conceſſa eſt. Ceterum pro facinoris magnitudi ne exilio ſunt deportati. karolus ꝓo ad gallias regreſſus eſt. de quo libro vndecimo in ei⁹ ſpe ciali hyſtoria peragetur. ¶ Hic pontifex fecit porticum ſancti petri: qui adhuc eius nomine dicit̄ ciuitas leonina: ⁊ muro eā cinxit propter incurſum ſaracenoꝝ. Et poſt alia opa virtutum laudabilia in pace qeuit. Sepult⁹ apud ſanctū petrū. Et ceſſauit epātus dies tres.

¶ De sancto Hyreneo episcopo ⁊ martyre. Cap. xx

Hyrene⁹ epi ſcopus lugdunen ſis policarpi ſmyr neñ. epī auditor: deinde photini epī: q̄ lugdu neñ. in gallia regebat eccl'iaꝫ preſbyter fuit. Eidēqꝫ photi no iā pene nonagenario mar tyriū paſſo in epiſcopatu ſuc ceſſit. Floruit aūt tēporibus eleutherij pape: ⁊ antonij pij veri ⁊ cōmodi im peratorum. Hic etiā preſens extitit cōcilio pa trum celebrato apud ceſareaꝫ paleſtine. in quo ſtatutū eſt: vt paſcha domini die dominico cele bret obſeruata luna decimaquarta mēſis mar tij: vt ait Hugo florlaceñ. Qui etiā perſecutio ne ſeueri imperatoris cum omni fere ciuitatis ſue populo pro fidei ſacre confeſſione glorioſo martyrio coronatus eſt. Sepultuſqꝫ eſt a zach ria preſbytero lugduneñ. in crypta iohānis ba ptiſte ſub altare. Cui ex vtroqꝫ latere adiacent epipodius et alexander martyres. Paſſus eſt autem quarto kalen. iulij. ¶ Hic plurima egre gia volumina compilauit. Scripſit nāqꝫ cōtra hereſes libros quinqꝫ. Item aliud volumē in gens ⁊ conſpicuū contra gentiles. Scripſit et libellum ad blaſcū de ſciſmate. Item aliū ad florinum de monarchia: ⁊ ꝙ deus non ſit crea tor malorum. Scripſit et libellum de ogdoa de. Item de diſciplina ad martianum fratrem. Item de apoſtolica predicatione. Item libruꝫ variorum tractatuū. Dialogos etiam ſcripſiſſe dicitur. Feruntur et alie ad victorem romane vrbis pōtificem plures epiſtole: ſuper queſtio ne paſche die dominico celebrande. Hec Hie ronymus de illuſtribus.

¶ De sanctis Potamiena virgine ⁊ socijs martyribus. Cap. xxi.

Potamiena virgo cū matre marcella: ſanctiqꝫ marty res Plutarchus Serenus Hera clides Heros Seronius ⁊ Baſi lides cū alijs tribus: ⁊ virgo q̄dā cathecumina Hera nomine baptiſmū martyrij cōſecuti. Alexandrie paſſi ſunt. Inter q̄s pre cipue emicuit potamiena virgo: q̄ pmo immen ſos ⁊ inumeros agones ꝑ v̄ginitate deſudās: deinde etiaꝫ pro fide exquiſita ⁊ inaudita tor

menta perpessa: tandem cum matre Marcella
igne martyrium consumauit. Basilides aūt vir-
ginis carnifex cum potamiena iam occisa eum
per visum confortasset: eiqꝫ coronam passionis
a deo destinatā imposuisset: cōuersus ad xp̄m
capite cesus est. Ceteri oēs diuersis supplicijs
laniati tādem gladio martyrij palmā percepe-
runt. Hec in lib. vi. ecclesiastice hystorie. cap. v.
⁊. vi. horū oīm passio recolit. iiij. kal. iulij.

¶ De sancto Petro aplo℞ principe. Cap. xxij.

PEtr⁹ apo-
stolorū princeps
⁊ xp̄i vicari⁹: alio
noīe dictus symō
bariona filius iohānis frater
ādree apl'i de ciuitate bethsai-
da galilee a domino de pisca-
tione vocatus: ⁊ apostolorum
maior effect⁹. Inter ceteros
⁊ super ceteros maioris fer-
uoris extitit. Nam ⁊ scire domini proditorē vo-
luit. ...dem vt ait chrysostomus si sciuisset denti-
bus trucidasset. Hic super mare ad dominum
ambulauit. Staterē in ore piscis inuenit. Cla-
uos regni celorum a domino recepit. Solus
inter apostolos: vt xp̄m a iudeis captum defen-
deret gladium exemit. Pascendas oues a xp̄o
suscepit. Tria milia hominū in prima sua predi-
catione die penthecostes conuertit. Claudum
cum iohāne erexit: ⁊ tunc. v. milia hominū ad fi-
dem perduxit: Ananie ⁊ saphire mortē p̄dixit.
Eneam paralyticū curauit. Corneliū baptiza-
uit. Tabitam suscitauit. Umbra sui corporis in-
firmos sanauit. Ab herode incarcerat: sed ab
angelo liberatur. Hec ex euangelijs: ⁊ Actuum
apostolorū. Cibus aūt eius: vt ip̄e in libro cle-
mentis testatur: panis solus cum oliuis ⁊ raro
cū olerib⁹ in vsu erat. Indumētū aūt tunica so-
la cum pallio. In sinu quoqꝫ semꝑ sudariū por-
tabat: ad tergendā inūdātiā lachrymarū: quas
memorans dulcis magistri presentie cōtinere
non poterat. Eius gesta ⁊ passionē: marcellus
eius discipulus ⁊ clemens: ac leo summi ponti-
fices conscripserunt. ¶ Cum petrus duos di-
scipulos ad predicādū misisset: ⁊ ip̄i. xx. dietas
fuissent vnus illorum defunctus est. Quod cuꝫ
petrus altero ad se redeunte cognouisset bacu-
lum suum eidem tradidit: ⁊ suꝑ corpus defun-
cti ponendū mandauit. Quod cū factū esset: il-
le qui ꝑ dies. xl. mortuus iacuerat: resurrexit.
Hic dicit fuisse beatus martialis: vel vt alibi le-
gitur sanctus fronto: qui autē defunctus fue-
rat fuit presbyter Georgius. ¶ Beatus igitur
apostolus postq̄ sedem pōtificalem. vij. annis
antiochie tenuit: vt dictum est supra in prima
cathedra sancti petri. xv. kalen. februarij. Dein
de hierosolymā venit: ⁊ cum symone mago con-
flictum habuit. Nā ip̄e symon eo tempore erat
in hierusalem: qui se primam veritatem dicebat
⁊ sibi credentes perpetuos effici asserebat: et
nulla sibi impossibilia astruebat. Seip̄m autem
vt deum adorandum ab omni mundo propheta-
bat. Dicebat quoqꝫ: ꝙ cum puer esset: mater ip-
sius rachel nomine eum vt meteret ad agrū mit-
tebat. Ip̄e ṽo falci p̄cipiebat: vt ꝑ se meteret:
⁊ decuplo ceteris per seipsam metebat. Serpē-
tes quoqꝫ eneos faciebat mouere: statuas lapi-
deas ⁊ ligneas ridere: ⁊ canes cantare: que om-
nia demonum incantationibus operabat. Hic
ergo cum petro disputare statuit: dieqꝫ cōstitu-
ta petrus intrauit: ⁊ pacem astantib⁹ nūciauit:
Symon ṽo se sua pace opus non habere respō-
dit cum non ad pacem: sed pugnam insimul cō-
uenissent. Econtra petrus symonē redarguit:
qui pacem audire recusauit: cum in disputatio-
nibus veritas ad pacem captandam requirat.
At symon se deum: ⁊ dei filium asserebat dicēs
ꝙ poterat per aera volare: nouas arbores ꝓdu-
cere: lapides in panes conuertere: in igne sine
lesione durare: ⁊ omnia sibi placita perficere.
Contra hunc ergo petrus disputabat: ⁊ omnia
eius maleficia detegebat. Tunc symon videns:
ꝙ petro non posset resistere: omnes libros ar-
tis magice: ne forte magus ꝓderet: in mare ꝓ-
iecit: ⁊ romā vt ibi haberetur ꝑrexit. Ibiqꝫ mul-
tum populū suis p̄stigijs ⁊ apparentib⁹ signis
ad se traxit. Quod vbi petrus cōperit: ipsum
vsqꝫ romam insecutus est. Quarto igitur anno
claudij petrus romā applicuit: ⁊ ibidem. xxv.
annis sedit vsqꝫ ad annū vltimū neronis cesa-
ris: duos quoqꝫ ep̄os linū ⁊ cletum sibi coadiu-
tores assumpsit: vnum intra vrbis menia: alium
extra. Ipseqꝫ p̄dicationi insistens multos con-
uertebat: ⁊ infirmos q̄plures curabat. Sꝫ ⁊ ca-
stitatem multum cōmendans: quattuor concu-
binas agrippe prefecti ad xp̄m conuertit: que
ad p̄fectū vlterius redire recusabāt. vñ agrip-
pa iratus contra petrum occasioneꝫ querebat.
¶ Post hec apparuit dominus petro: ⁊ eidem
prenūciauit: ꝙ symō magus ⁊ nero cesar cōtra
ip̄m cogitarent: sed eum hortatus est: ne dubi-
taret: quia semꝑ sibi assisteret: ⁊ solatiū coapo-
stoli pauli in crastinū vrbē intraturi eidē cōce-
deret. Dieqꝫ sequēti paulus romā ingressus pe-
tro adhesit: ⁊ secum p̄dicare cepit. Petrus quo-
qꝫ sciens se proximum passioni in cōuentu fra-
trum positus clemētem sibi successorem in epi-
scopum ordinauit: ⁊ in cathedra loco sui: licet
diu renitentem sedere coegit. Symon aūt ma-
gus in tantū a nerone amabat: ꝙ vite eius ⁊ sa-
lutis ⁊ totius vrbis custos putabat. Quadam
die ante cesarem assistens: eius effigies subito
mutabat: vt modo senior: modo iunior appare-
ret. Aliqñ dum in conclaui cū nerone esset: de-
mon in ei⁹ specie foris populo loquebat. Qua-
propter nero ip̄m vere dei filiū existimabat. Di-
xit etiā symon neroni: vt se decollari mādaret:

et die tertia resurgens: se vere dei filium com-
probaret. Quod cum fieret: spiculator putans
se symonem decollare: arietē occidit. Symon
ꝟo arte magica triduo latuit: ⁊ arietis mēbra
colligens abscōdit. Sanguis autem aīalis cō-
gelatus remansit. Die autē tertia se neroni ostē
dit: ⁊ surrexisse asseruit: ac vt sanguinē suū ab-
stergi faceret imperauit. Quod nero videns ob
stupuit: ⁊ ipm̄ verum deum existimauit. Popu-
lus etiam eum reuerentes eidem statuā erexe-
runt: ⁊ titulū eius noīs conscripserūt. Petrus
autē ⁊ paulus ad neronē introibāt: ⁊ symonis
fallacias confutabant. Addiditq̧ petrus: ꝙ si-
cut in xp̄o sunt due substātie: scʒ hominis ⁊ dei:
sic in symone hominis ⁊ diaboli. Symon ꝟo pe
tro cōminabatur ꝙ angelis suis preciperet: vt
se de apostolo vindicarent. Petrus ꝟo se eius
angelos non timere respondit. Et cum nero sy
monem habere deitatem diceret: petrus dixit:
vt si vere deus esset: diceret: quid petrus cogi-
tabat: ⁊ quid latenter ordinabat: ⁊ accedens ad
aurem cesaris secreto ei dixit: vt panē hordea-
ceum sibi occulte deferri iuberet: quē sibi obla-
tum petrus benedixit: ⁊ sub manica abscondit.
ac symonem qui se deum dicebat: quid factum
fuisset interrogauit. Econtra symon dicebat: vt
petrus propalaret: quid ipe symon in mente re
uolueret. Petrus ꝟo respondit: ꝙ cogitationē
symonis se scire doceret: dum faceret: quod co
gitasset. Iratus autem symon canes maximos
aduocauit: vt petrum deuorarent. Qui cū mox
venientes in petrum impetum fecissent: ille pa
nem bn̄dictū eis obtulit: ⁊ protinus eos in fu-
gam conuertit. Sicq̧ petrus quod symō cogi-
tauerat: non verbis: sed factis se cognouisse do
cuit: dicens ꝙ qui promiserat contra se ange-
los exhibituros canes exhibuerat: vt sic osten-
deret: se angelos non habere diuinos: sed cani
nos. Ex hac deceptatione admodū symon con-
fusus est. ¶ Post hec cum symon se iactasset: ꝙ
posset defunctos suscitare: ⁊ die quadam iuue-
nis mortuus ad tumulum portaret᷑ vocatis pe-
tro ⁊ symone: hanc omnes populi sententiā fir
mauerunt: vt illum occiderēt: qui mortuum ex-
citare non posset. Tunc symon suis incantatio
nibus fecit: vt caput mortui agitaret᷑. Et cum
omnes petrum lapidare vellent. Apostolus fa-
cto silentio dicebat: vt si defunctus viueret: per
seipsum loqueretur ⁊ surgeret. Alioquin symo
ne a pheretro separato fantasma diaboli appa-
reret. Separato ergo symone a lectulo puer im
mobilis permansit. Petrus etiam a longe stās
oratione facta iuuenem confestim in christi no-
mine excitauit. Et cum populus symonem lapi
dare vellet: petrus pro eo intercessit: ⁊ liberum
abire fecit. Tunc symon ad domum marcelli di
scipuli petri canem maximum alligauit: vt pe-
trum ad discipulum ex more venientem lacera-
ret. ¶ Post modicum petrus venit: ⁊ facto si-
gno crucis canem exoluit. Canis autem omni-
bus blandiens solum symonem persecutus in
ipsum insiluit: ⁊ vt sibi apostolus iusserat corp⁹
quidem eius non lesit: sed vestes totaliter lace
rauit: ppl's aūt ⁊ pueri simul cum cane illū tan-
ꝙ lupum ex vrbe fugarunt. Cui⁹ opprobrij pu-
dorem non ferens symon per annum nusꝙ cō-
paruit. Post annum ꝟo ad vrbem rediens: ite-
rum in neronis gratiam receptus est. Qui ⁊ po
pulum vrbis conuocauit: ⁊ segrauiter a galile-
is offensum perhibuit: ⁊ ideo diem statuit: quo
mundum deserens celum ascenderet: quia nō
dignabatur in terris amplius habitare. Igit᷑
die statuta turrim excelsaʒ sibi de lignis a nero
ne fabricatam ascendit: ⁊ coronatus lauro vo-
lare cepit. Apostoli autem adinuicem condixe-
runt: vt paulus oraret: ⁊ petr⁹ imperaret. Cū
autem nero symonem deum assereret: ⁊ aposto
los seductores diceret. Paulus autē petro sua
deret: vt iam domini iussa perficeret: eo ꝙ xp̄s
illos ad sevocaret. Petrus surrexit: angelos sa
thane per christi nomen adiurauit: vt symonem
ampli⁹ nō ferrēt: sed ad terrā corruere permit
terent. Et continuo dimissus corruit: ⁊ fractis
membris omnibus expirauit. Nero autē se ta-
lem virum perdidisse doluit: ⁊ apostolos detē-
tos in manibus paulini viri clarissimi tradidit.
Qui eos reclusit in custodia mamertina sub cu-
ra militū processi ⁊ martiniani: vbi per menses
ix. detenti sunt: vbi etiā beatus apostolus. xlix.
milites ibidem detentos conuertit: ⁊ fonte de
petra producto baptizauit: vt supra dictum est
in eorum passione: pridie idus martij. conuersi
sunt etiam ad xp̄m processus ⁊ martinianus: vt
dicetur in eorum passione. vi. non̄. Iulij. vnde ⁊
post menses. ix. carcerem aperuerunt ⁊ aposto-
los dimiserunt. ¶ Petrus autē multa fratrum
instantia ex vrbe discessit: ⁊ cum venisset ad por
tam: que nunc dicitur sancta maria ad passus
via apia: vidit sibi christum occurrentem: ⁊ ait.
Domine quo vadis: qui respondit: venio romā
iterum crucifigi. ¶ Statimq̧ dominus dispa-
ruit: et eius adhuc vestigia marmori impressa
cernuntur. Petrus igitur cum hoc de passione
sua dictum intelligeret rediit. Et a ministris
neronis captus prefecto agrippe presentatur:
⁊ facies eius sicut sol refulsit: paulus etiam si-
mul cum eo captus est. Tunc iubente Nerone
Agrippa prefectus in eos sententiam tulit: vt
ambo quidem more romano prius flagellis ce-
derentur. Deinde Paulus qui ciuis erat roma-
nus: capite truncaretur. Petrus ꝟo tanꝙ alie-
nigena crucifigeret᷑. Qui dato sibi pacis oscu-
lo abinuicem separātur. Paulus decollatus est
ad aquas salinas in via ostien̄. Petrus autē in
vaticano naumachie iuxta palatiū neronianuʒ
crucifixus est. ¶ Petrus igitur cū venisset ad
crucē: rogauit milites: vt verso dorsum capi-
te crucifigeretur: asserens non esse dignum: vt

ipẽ discipulus eo modo in patibulo staret: quo Christus magister in cruce pependit. Tunc illi crucẽ verterunt: ⁊ pedes sursum: manus autem deorsum confixerũt. Populus ꝟo furore repletus volebat neronem ⁊ prefectum occidere: et apostolum liberare. Qui eos rogauit ne passionem suam impedirent. Dominus autẽ aperuit oculos eorum: qui aderant ⁊ deflebant: ⁊ viderunt angelos stantes cum coronis rosarum ⁊ liliorum: ⁊ petrum confortantes: xp̄m etiam assistentem ⁊ librum apertum tenentẽ: ⁊ quicquid petrus populo predicabat: ex ip̄ius libri scriptura sumebat: videns ergo petrus ꝙ fideles eius gloriã vidissent: orationẽ premisit: ⁊ gratias agẽs deoq̃ fideles cõmendãs spiritũ emisit. iij. kalẽ. iulij. quo ip̄o die ⁊ eodẽ anno (vt ecclesia tenet) coapostolus eius paulus decollatus est: vt infra in eius passione dicet̃. Cuius corpus a marcello ⁊ apuleo eius discipulis de cruce depositum in vaticani loco sepultum est. ¶ In ip̄a autem die petrus ⁊ paulus dionysio apparuerunt: vt ip̄e testatur: manu ad manum portã vrbis intrantes; induti veste luminis et coronis claritatis ornati. Nero autẽ pro hoc et alijs commissis sceleribus a populo furẽte ex vrbe pulsus manu se propria peremit. ¶ Tempore cornelij pape greci furati apostolorũ corpora illa exportabant. Sed statim facto terremotu nimio demones in idolis habitantes clamabant: ꝙ dij romanorum exportarẽtur. Quapropter fidelibus de apostolis: paganis ꝟo de suis dijs intelligentibus multitudo armatorũ illos insequitur: vnde greci timentes apud catacumbas apostoloꝝ corpora in puteum proiecerũt. Que a sctõ cornelio inde leuata ⁊ ĩ eisdẽ locis vñ ablata fuerãt de posita fuerũt: vbi iacuerũt vsq̃ ad tp̄a siluestri pape: quando vtriq̃ ipsorum edificata basilica ad ipsorum ecclesias sunt translata: vt dicetur infra in dedicatione ip̄arum basilicarũ. xix. kalẽ. decembris.

¶ De sancto Paulo apostolo doctore gentium. Cap. xxiiij.

Paulꝰ apostolus predicator ⁊ doctor gentiũ de tribu beniamin tarso cilicie oriundus gamalielis doctoris discipulus: post sui conuersionem multas persecutiones passus est: multaq̃ miracula operatus: quas hilarius enumerat dicens. Paulus apostolus in philippis virgis ceditur: et in carcere ponitur: et in ligno pedibus affigitur. In listris lapidatur. In iconia et thessalonica ab emulis ꝑsequit̃. In epheso feris dat̃. In damasco per murũ in sporta dimittitur. In hierualẽ ceditur; ligat̃; insidiatur: criminat̃. Nauigans in italiam periculo eripitur. Romam veniẽs sub nerone iudicatur ⁊ occiditur: apostolatum inter gẽtes accepit. Quẽdam contractum in listris extendit. Iuuenem qui de fenestra ceciderat ⁊ expirauerat suscitauit: ⁊ mlťa alia miracl'a fecit. ¶ Apõ mytilenem insulam vipera manu eius inuasit: sed nihil eum lesit: quin potius ipsam in ignem excussit. ¶ Refert aymo: ꝙ paulus a pullorum cantu vsq̃ ad horam quintam labori manuũ insistebat: deinde predicationi residuo lucis vacabat. Reliquũ tẽporis comestioni somno ⁊ orationi expendebat. ¶ Ueniens ergo romã cum nero nondum esset in imperio confirmatus: et etiam audito ꝙ de lege iudeorũ ⁊ fide christianorum inter paulum ⁊ iudeos questio vertebatur: non multũ inde curauit: et sic paulꝰ q̃ volebat libere ibat: et libere predicabat. Hieronymus etiã libro de viris illustribus ait: ꝙ paulꝰ secũdo anno neronis romam vinctus mittitur: et per biennium in libera manens custodia aduersus iudeos disputauit. Deinde a nerone dimissus euangelium in occidentis partibꝰ predicauit: ac deinde romam redijt. Eius autem sapientia ⁊ religio vbiq̃ diuulgabatur: ⁊ ab omnibus admirabilis habebatur. Multos etiam de domo cesaris sibi in amicitiam copulauit: et eos ad christum cõuertit. Cum seneca neronis p̄ceptore singťarẽ amicitiã habuit: eiq̃ plures epistolas direxit: ⁊ ab eo suscepit. Quedã etiã scripta eius coram cesare recitata sunt: et mirabiliter commendata. Senatus etiam de illo nõ mediocria sentiebat. ¶ Quadam die cum paulus in solario circa vesperas predicaret: pincerna neronis nomine patroclus iuuenis imperatoris dilectus: vt paulum propter multitudinẽ commodius audiret: fenestram ascendit: vnde dormitans cecidit: ⁊ fractis ceruicibus expirauit. Quod audiens nero plurimũ doluit: ⁊ aliũ sibi in officium surrogauit. Paulus ꝟo per spiritum hoc cognoscens: iussit defuncti corpus sibi deferri. Quem allatuȝ continuo suscitauit: et ad cesarem cum socijs suis misit. Nunciatur imperatori patroclũ pre foribꝰ astare. Qđ nero audiẽs expauit: eũq̃ ad se ĩgredi recusauit: sȝ tandem suasus ab amicis intrare permisit. Et interrogans an viueret: illeq̃ dum se vere viuere diceret: et a domino iesu christo suscitatũ perhiberet: qui est rex omnium seculorum: qui et destruet omnia regna mundi: et solus in eternum regnabit. Nero eidem alapam dedit: interrogans an illi regi militaret. Cum autem Patroclus et alij quinq̃ milites se christo domino militare dicerent: iussit Nero illos in carcerem trudi: vt nimium torqueret: quos nimis ante dilexerat. Omnes quoq̃ christianos fecit inquiri: et sine interrogatione per varia tormenta puniri: inter quos paulus vinctus ad neronem adductus est. Cum auteȝ nero ipsum

interrogasset: cur milites suos sibi subtraheret. Respondit paulus: nedum ex vrbe sed vniuerso orbe milites regi xp̄o cōgregasse: qui tāte extat potentie: vt iudex omniū veniat: ⁊ mūdi machinam per ignem resoluat. Hec audiens nero: ira successus: quia mundū per ignem paulus dixerat resoluendū oēs xp̄ianos iussit igne cremari. Paulum vero vti reuz maiestatis capite truncari. Et cum multi christiani romani occisi essent: paulus cum furore ad palatium irruit: ⁊ contra cesarem inclamare cepit: vnde imperator timēs edictum mutauit: vt nullus xp̄ianos tāgeret: donec de illis plenius iudicaret. Qua propter paulus iterū neronis conspectui presentatur: quē nero turbatus et exclamans sine mora decollari iussit. Paulus vero eidem predixit: ꝙ modico tempore patiens christo eternaliter viueret. Et in huius certitudinē promisit apostolus: ꝙ absciso sibi capite viuus cesari appareret: vt sic christum dominum vite ⁊ mortis intelligeret: ⁊ his dictis ad locum supplicij ducebatur. Cum autem tres milites scilicet longinus: megistus: ⁊ acestus eum interrogarent: quis esset ille rex: quē paulus tantū diligeret: vt pro ipo mortē libēter subiret. Paulus eisdē xp̄m annunciauit: ⁊ ad fidē conuertit. Et querentibus illis quomodo saluari possent: ordinauit eisdem: vt mane ad locum decollationis eius venirent: ibiqꝫ duos discipulos titum ⁊ lucam orantes inuenirēt: qui causa cognita illos baptismatis vnda perfunderēt: ⁊ eterni regni coheredes efficerent. ¶ Post hec cum ab alijs militibus a nerone missis ad mortē pauli accelerandā ipe ad suppliciū duceretur: paulus in porta ostiensi obuiauit plautille discipline sue: que alio noīe lemobia dicebat: que flens suis se orationib⁹ cōmendauit: cui paulus velū: quo caput eius tegebat: mutuo petijt: vt inde oculos suos ligaret: ne mortē videns paueesceret: ipmqꝫ sibi decollatus restitueret: qd̄ dum ei tradidisset: ipam carnifices irridebant: quod preciosum ei velū traderet: qd̄ sibi mortuus minime reddere posset. Cuz ergo ad locū passionis venisset: ad orientē versus ⁊ manib⁹ in celū extensis diutissime cum lachrymis patria voce orauit: ⁊ gratias egit. Post hec vale faciēs fratribus: oculos sibi velo ligauit: ⁊ genua flectēs collum tetendit. Sicqꝫ decollatus spiritum deo tradidit tertio kalendas iulij. Mox quoqꝫ caput eius a corpore exiliens: iesus christus: qui sibi tam dulcis in vita fuerat: et quem tam crebro nominauerat: hebraice tertio clara voce personuit. De eius quoqꝫ corpore vnda lactis vsqꝫ in vestimenta militis exiliuit: ⁊ postea sanguis manare cepit. In aere lux immensa emicuit: ⁊ de corpore odor suauissimus emanauit. Caput autē abscissum tertio saltauit: et in vno quoqꝫ saltu fons de terra scaturijt: qui vsqꝫ in presens manant in testimonium eius mirifice passionis. ¶ Reuertentibus autem militibus lemobia velum sanguine cruētuz ostendit: eisqꝫ dixit: ꝙ eadem hora petrus et paulus vrbē intrauerant veste preclara induti: ⁊ coronis radiantibus ornati: paulusqꝫ iuxta promissum velū sibi restituerat comodatuz. Quo miraculo tres milites conuersi: adhuc magis in domino crediderunt: et a tyto et luca baptizati sunt: vt infra in eorum passione dicetur sexto nonas iulij. ¶ Audiens vero que contigerant vehemēter extimuit: et de his cū amicis loqui cepit. Et ecce paulus ianuis clausis ante cesarem stetit: seqꝫ viuentem iuxta promissum asseruit: sed neroni eternam mortez comminatus fuit: ⁊ his dictis disparuit. Nero autem ex timore nimio velut amens amicorum consilio patroculuz ⁊ omnes vinctos christianos absoluit: et liberos abire permisit. ¶ Caput autem pauli in quadā valle proiectum est: pre multitudine ibidem decollatorum inueniri non potuit. Corpus autem a tito et luca in ipso loco sepultum fuit. Cum autē post decursum temporis fouea mundaretur: quidam pastor caput pauli in virga leuauit: et iuxta caulas ouium pro signo posuit: viditqꝫ super caput per tres noctes continuas miram refulgere lucem. ¶ Quod cum episcopo vrbis nūciatum esset: christiani putantes hoc esse caput apostoli: egressi omnes cum pontifice caput attulerunt: ⁊ hanc sententiam condixerūt: vt caput ad pedes corporis poneretur: et diuina clementia implorata: si caput pauli esset: corpus miraculose conuerteretur: et collum capiti iungeretur. Et ecce cunctis orantibus ⁊ stupentibus corpus se vertit: et in suo loco capiti se coniunxit. Et sic omnes deuz benedixerunt: et hoc eē caput apostoli veraciter cognouerūt. Hec Dionysius.

¶ De sanctis martyribus Marcello et Anastasio. Cap. xxiiij.

Marcell⁹ martyr vna cū anastasio viro militari apud castrum argeromaceñ. pro fide christi comprehensus: ⁊ in confessione dn̄i vterqꝫ ipsorū inuictissim⁹ inuentus ab infidelib⁹ capite plexus est. iij. kalen. iulij: vt dicit ado.

¶ De sancto Cassio epo. Cap. xxv.

Cassi⁹ episcop⁹ narnieñ. apud eādē vrbē claruit tēpe totille regis gothorum qui prefato regi narnium venienti occurrit. Cui quia ex natura facies rubere consueuerat. Hoc rex totilla nō cōspersionis eē credidit: sꝫ assidue potatiōis

eumq; idcirco despexit. Sed deus omnipotēs: vt quātus esset: qui cōtēnebatur ostenderet: cōtinuo in campo narniensi: vbi rex erat: corā omni exercitu malignus spiritus spatarium eius inuasit eumq; vexare crudeliter cepit. Qui cū ante regis oculos ad sanctum episcopum esset adductus: hūc ab eo vir domini facto signo crucis expulit qui in eum ingredi vlterius non presumpsit. Sicq; ab illo die rex barbarus virum dei cepit venerari ex corde: quem despectū prius iudicabat ex facie. Hic quotidianas hostias deo offerebat: et omnia que habere poterat: in elemosynas pauperum tribuebat. ¶ Quadā vero nocte dominus per visum cuidam eius p̄sbytero apparuit eiq; dixit: vt ad episcopum pergens diceret: quatenus ea que ceperat ageret: nec ab inchoatis desisteret. quoniam in natale apostolorum ad se veniret: et tunc sibi mercedē suam redderet. Sed quia dies apostolorum vicinus erat: presbyter episcopo indicare visionē timuit. Alia nocte christus iterum rediit: et inobedientiam presbyteri increpans: iussa iterum imposuit. Sed dum presbyter pergeret: et episcopum infirmatum audisset: iterum visionem referre dissimulauit: visione igitur tertia dominus apparuit: verbera verbis addidit: et presbyterum tam districta cede mactauit: vt vulnera liuoris corporaliter impressa visionem per spiritum habitam confirmarent. ¶ Veniens autē presbyter ad ecclesiam sancti iuuenalis episcopum celebraturum inuenit: eumq; secretius vocans visionem aperuit: et vulnera verberibus inflicta monstrauit. Quod sanctus audiens ex illo iam die lucra pietatis perauxit: verum cum sibi consuetudo esset annis singulis die apostolorum natalitio romā venire: hac visione suspectus tunc venire iuxta morē noluit. Eisdemq; diebus quasi de sua nece securus solicit⁹ fuit. Sicq; reuoluto postmodum anno et deinceps annis singulis vsq; ad septimum: eo ip̄o tempore in mortis sue expectatione suspensus fuit. Iam quoq; quodāmodo de visionis veritate desperauerat. Cum ecce anno septimo dū sacras apostolorū vigilias incolumis celebrasset: dolor eum corporis in vigilijs attigit: atq; in die apostolorum celebrare posse recusauit. Sz magna populi cōpulsus instantia: ecclesiā intrans vt potuit sacrificiū obtulit: moxq; ad lectulum rediit. Et cū circūstantes clericos diuinis colloquijs admoneret. Inter verba exhortationis terribili voce clamauit. Hora est: moxq; assistentibus ipse suis manib⁹ lintheū dedit: quod sibi ex more morientiū contra faciē tenderetur: quo extēso ipse spm̄ emisit. iij. kal'. Iulij. Et sepultus est in ecclesia sancti iuuenalis: ad cui⁹ tumulum miracula crebra diuinitus fiunt. Hec Gregorius tertio dialogorum cap̄. sexto et libro quarto. cap̄. lviij.

¶ De cōmemoratione scti pauli. Cap̄. xxvi.

COmmemoratō sancti Pauli apostoli ab eccl'ia celebrat' pridie kal'. Iulij nō q̄ eo die paul⁹ apostolus fuerit passus: quia vt dictum est: passus fuit eodem die eiusdem anni: quo et petrus apostolus occisus est: vt tenēt expresse hieronym⁹ et multi doctores. Sed quia festū vtriusq; apostolorum eadem die: quo ad officiū nō poterat celebrari et incōueniens erat: vt alter ipsorū careret officio singulari: ordinauit gregorius papa: vt ip̄a die qua passi fuerāt fieret: quo ad officium solennitas petri: et sequēti die cōmemoratio pauli: tū quia petrus maior est dignitate: tum quia prior cōuersione: tum q2 primatū obtinuit rome: lz aūt petrus paulo sit maior dignitate ī ecclesia militāte: nō tñ maior sanctitate: nec etiā maior in gloria creditur esse in ecclesia triumphāte. vnde notādū q̄ qn̄q; paulus d2 minor petro: qn̄q; maior: qn̄q; equalis. Reuera enim minor est dignitate: maior predicatione: equalis sanctitate.

¶ De sancta Lucina discipula: Cap̄. xxvii.

LUcina discipula apl'orū ciuis nobilissima romana fuit que a beatis apostolis petro et paulo cōuersa: baptizata: et docta de facultatibus suis multa sctōrū necessitatibus ministrauit. Plurimos quoq; martyres in suo predio in quadā crypta sepeliuit. Demū et ip̄a in sancta xp̄i cōfessione virtutum opibus pollēs quieuit in xp̄o. Sepulta in eadem crypta: in qua plures martyres sepelierat pridie kalen. Iulij.

¶ De sancta Lucina martyre. Cap̄. xxviii.

LUcina martyr nobilis matrona romanorum tempore Diocletiani et Maximiani in vrbe claruit: que plurium sanctorum martyrum corpora in predio sepeliuit: inter que sanctorum cyriaci: largi: et smaragdi: necnon beati sebastiani cadauera honorifice cōdidit. Et sanctis xp̄ianis pauperib⁹ multa de suis facultatibus ministrauit. Et post hec omnia de omni sua facultate ecclesie romane donationē fecit. Quod vbi imperator maximian⁹ audisset: ip̄am p̄scriptiōe dānauit. Beata aūt lucina rogauit btm̄ marcellū vrbis rome ep̄m: vt domū suā ecclesiā cōsecraret: quod ille cum omni deuotione adimplere curauit. Sicq;

lucina in exilium acta post diutinos agones in
pace requiescēs felicē aiam dn̄o commēdauit.

¶ De sancto Martiale ep̄o. Cap̄.xxix.

MArtialis discipulus xp̄i ⁊ ep̄s st. pha-
ni prothomar-
tyris ↄsangui
ne⁹ patre mar
cello ⁊ matre helizabeth de tri
bu beniamin ortus: vnus fuit
ex septuagintaduobus disci-
pulis xp̄i: ⁊ a btō petro apo-
stolo baptizat⁹. Hic em̄ ille puer fuisse dr̄: q̄ ha-
bebat.v.panes hordeaceos: ⁊ duos pisces: ex
quib⁹ dn̄s.v.milia hoīm in heremo satiauit: vt
dr̄ Joh.vi. Hic etiam in vltima cena domini cū
discipulis facta minister astitit: et cum xp̄s pe-
des discipulorum lauaret: ipse aquā in peluim
famulatus officio ministrauit. Et post ascensio
nem domini beato petro in iudea quinq₃ annis
deinde in antiochia annis septem adhesit: ⁊ cū
eodem anno quarto claudij romā venit: ⁊ anno
integro secum permāsit. Post hec beat⁹ petrus
a xp̄o sibi apparente per visionem admonitus.
Martialem eius discipulū misit ad gallias pre
dicandas: eidemq₃ alpianū ⁊ austriclinianū co
mites assignauit: qui ordinat⁹ episcop⁹ ad par-
tes illas accessit: ⁊ duodecim angelis sibi con-
tinue assistentibus galliarum oppida circuit: ⁊
per annos sex lemouicen̄. prouincia p̄dicauit:
vbi sex mortuos suscitauit: cecos illuminauit:
claudos erexit: mutis loquelam tribuit: obses-
sos a demonibus liberauit: ⁊ alia multa ⁊ maxi
ma miracula perfecit: ecclesias in honore salua
toris: ⁊ dei genitricis: ⁊ sancti stephani protho
martyris: ⁊ sancti petri: ⁊ sancti andree aploꝝ
in ipsis partibus dedicauit: oēmq₃ idolorū cul-
turā ⁊ spurcitiā elimauit. Ingressus aūt oppi-
dum lemouicen̄. cū quendam freneticū nobilis
susanne matrone filiū sanasset: ipm cū matre ⁊
sorore virgine noīe valeria: ⁊ alijs sexcentis ad
xp̄m cōuertit. Quē dum idolorum pōtifices de
tentum duro carceri mācipassent: oēs ipsi ictu
fulminis subito extincti sunt. Ip̄e v̄o luce de ce
lo diuinit⁹ illapsa ↄfortat⁹: ianuis quoq₃ carce
ris reseratis educt⁹ est. Cū aūt instātia populi
sacerdotes tēplorū fulmine perēptos suscitas-
set: ipiq₃ eorū: que in alio seculo viderant: testi-
moniū phiberēt: tam ipi oēs: q̄ alia multitudo
gentiliū numero.xxij.milia dn̄o crediderunt.
¶ Mortua aūt susanna p̄dicta: valeriā eius fi-
liam deo virginē dedicauit: que cū a stephano
duce aquitanie in cōnubiū postulata: eidē nube
re nollet: ab eodē tēta ipiusq₃ iussu decollata ē.
Statimq₃ corp⁹ trūcū caput manib⁹ sumēs vsq₃
ad altare: in quo sanct⁹ ep̄s missam celebrabat:
stupētibus cūctis accessit: ⁊ ibidē cadēs expi-
rauit. Sed ⁊ virginis percussor angelos vidit:
eius ad celos animam deferentes. Que cū oīa
carnifex duci stephano nunciasset: ⁊ ↄfestim co
ram illo corruens expirauit. Martialis v̄o li-
ctorem mortuū suscitauit: ⁊ ducem cum quinde
cim militibus virorum ad xp̄m conuertit: qui ec
clesiam sancte valerie fabricauit: ⁊ ip̄am honori
fice ibidē tumulauit. ¶ Post hec autē martia-
lis ad beatum petrum reuisendum romam per
rexit: ⁊ cum eo iam sene per aliquod spatiū tem
poris cōmoratus est: inde ad ecclesiam suā re-
dijt. Et dum esset in itinere: quidā hildebert⁹
comitis archadij filius a diabolo in flumine p-
iectus ⁊ necatus est. Quem sanctus martialis
a mortuis excitauit: ⁊ tres demones: qui eum
prefocauerunt in specie nigrorum ethiopū ostē
dit: multosq₃ cōuertit. ¶ Deinde in ciuitate le
mouicensi: mulier quedam virum suum paraly
ticum baculo viri sancti tetigit: qui mox incolu
mis surrexit. ¶ Idem etiā baculus in vrbe bur
digallensi multis domibus igne flagrantibus
incendio oppositus flammas continuo ac peni
tus excussit. Multaq₃ ⁊ maxia alia miracula p
eum deus ostendit. Tandē ante dies.xv.exitus
sui xp̄o dn̄o sibi apparēte: ⁊ ip̄m ad regna cele-
stia vocāte ad ecclesiā prexit: missaq₃ celebrata
ppl'm de oībus docuit ⁊ vale faciēs fratrib⁹ in
pace q̄euit pridie kal'. Julij. Anno a passiōe do
mini.lxxiiij. vespasiani v̄o augusti anno.iij. ep̄a-
tus autē sui.xxviij. Qui et lemouice quiescit et
multis virtutibus ⁊ signis poller.

¶ De sctīs alpiniano ⁊ astriclinia-
no presbyteris. Cap̄.xxx.

ALpinian⁹ ⁊ astricli-
nian⁹ presbyteri discipuli sancti
martialis ⁊ eiusdē coopatores p̄
dicationis multa tp̄e extiterant.
Et tam sermonū q̄ signoꝝ gloria
nō mediocriter claruerunt. Qui ⁊ p̄dicationis
officio fidel'r peracto apud eādē ciuitatē lemo
uicen̄. in dn̄o quieuerūt. Quorū festū recolitur
pridie kal'. Julij: vt ait ado in martylogio suo.

¶ De sancto Aaron sacerdote. Cap̄.xxxi.

AAron sa
cerdos prim⁹
⁊ pontifex s̄m
legem frater
moysi fili⁹ am
ram de tribu Leui ⁊ iochabel
eius cōiugis qui inter patres
scōs veteris testamēti eccl'ia-
stici.xlv. plurimū cōmēdatur:
ppl'm israel de terra egypiti
vna cum germano eduxit: ⁊ coadiutor ducatus
moysi per.xl.annos in heremo fuit. Ip̄e em̄ vti
eloquētissim⁹ a dn̄o dat⁹ est moysi: qui erat im-
pedit⁹ in lingua: vt esset os eius ad ppl'm: do-

minus eīū moysi precipiebat: ⁊ ipse aaron verba dei narrabat: atqꝫ populo vel pharaoni ex ore moysi cuncta quasi internūcius referebat. Sicut habetur exodi.iiij.capi. Ipē etiā moyse pharaoni astitit: et signa dei ostendit. Nam et prima tria signa plagarū: quibus egyptus percussa est: per manum aaron dn̄s fecit. ¶ Postꝙ autem populus israel mare rubrum transiuit: vt hec omnia copiosius in gestis moysi tractabuntur pridie non̄. septembris. Et moyses in montem sinai iussu domini legem accepturus ascendit: vbi ⁊ dieb⁹.xl. sine cibo corporeo permansit: cum moyses in monte moram faceret redeundi: populus impatiēs deos itineris duces ab aarō ⁊ hur: quos ille sui loco reliquerat instanter postulauit. Quibus hur resistens sputis ab ipis (vt dicitur) suffocatus est: vn̄ aaron timore coactus est aurū ⁊ argentū eorū petijt: que in ignē proiecit: ⁊ egressus est vitulus conflatilis istar bouis: quē in egypto adorauerāt. demone opere hoc agente: quem ⁊ populus solennizans: ⁊ hostias offerens adorauit. Quod cum dominus moysi reuelasset: ⁊ populi dispersionem cōminatus esset: moyses pro populo intercessit: ⁊ placato domino de monte descēdit: visoqꝫ tāto scelere: tabulas legis sibi a domino datas indignatus confregit: vitulū quoqꝫ cōbussit: puluereṁqꝫ in aquam consperfit: ⁊ ex ea populo potuz dedit. Cumqꝫ vt tradit iosephus auctores sceleris cognouisset: ex colore auri po... qui miraculose apparuit in barbis eorum ...cui sibi ad vltionem adiunxit: et ex il... quasi viginti tria milia occidit. Cumqꝫ accusaret aaron: ꝙ populum exaudierat: ille se excusauit pertimuisse populum: quia pronus erat ad malum: hoc exodi.xxxij.capi. ¶ Post hoc vt habet Leuiti. ix. moyses de mandato domini ... ⁊ quattuor filios eius: nadab: abiu: eleazar ⁊ itamar: prius aqua lotos: oleo sanctificationis perunxit ⁊ sacerdotes ad ministeria sacrificiorum constituit. Quorum omniuz aaron summus ⁊ primus fuit. Cui soli semel in anno tantū in sancta sanctorum ingredi licuit. Dies autem consecrationis aaron et filiorum eius fuit dies octauus anni secundi egressionis filiorū israel ex egypto. Et cum aaron precepto domini hostiā in altari posuisset ignis diuinitus adeo egressus sacrificiū primitus inflammauit. Et seruatus est ignis iste perpetu⁹ per generationes vsqꝫ ad transmigrationē babylonis. Eadē die nadab ⁊ abiu filij aaron iā sacerdotes ꝯsecrati: qꝛ igne alieno thus obtulerūt: igne diuino cōsumpti sunt. Quos aaron et alij duo filij eius lugere prohibiti sunt: propter vnctionis sanctitatē ⁊ diuini iudicij reuerentiā: tamē sepelierunt eos cognati eorū. ¶ Post hec aūt vt scribit numeri.xvi.ca. ⁊.xvij. cū chore filius isuar fratris amarā vidēs fratrueles suos honoratos: alteruz sacerdotio alterum ducatū populi inuidit: ⁊ murmurans contra moysen et aaron. ccl. de leuitis secum habuit: ⁊ dathan et abiron potiores rubenitarū sibi adiunxit: ⁊ seditionē in populo excitauit. Quos omnes miraculose cū vxorib⁹ ⁊ filijs et familijs ac omni eorum supellectile terra se aperiēs absorbuit: ppter quod populus in furorē excitatus moysen ⁊ aaron vti multitudinis interfectores lapidare voluit. Eisqꝫ ad tabernaculuz fugientib⁹ ignis a domino egressus populuz deuorare cepit: ⁊ quattuordecim milia ac septuagita de populo interfecit. Tunc aaron ad suggestionem moysi: tollens thuribulum hausit ex altari ignē diuinum: ⁊ posito thymiamate cucurrit cito ad populum: seqꝫ inter viuos ⁊ mortuos incendio opposuit: et pro eis orauit: confestimqꝫ plaga cessauit. ¶ Adhuc autem non cessante tumultu super sacerdotio aaron: eo ꝙ dicerent filij israel etiam ex alijs tribubus dignos reperiri: qui sacerdotio fungerentur: tulit moyses ex mandato domini duodecim virgas: a principibus duodecim tribuum: et in vnaquaqꝫ scripsit nomen principis et tribus sue. Nomen aūt aaron scripsit in virga leui: quas composuisset in tabernaculo coram domino: sequenti die inuenit virgam aaron germinasse: et amigdala cum folijs produxisse. Quo signo ordinante deo: aarō sacerdotium firmissime possedit: que etiaz virga in testimoniuz in tabernaculo reposita fuit. ¶ Cum autem populus per annos quadraginta in deserto fuisset: et domin⁹ moysen ⁊ aaron ne terram promissam ingrederentur: decreuisset: eo ꝙ ipsum ad aquas contradictionis non sanctificassent: vt habetur Numeri vigesimo capi. et dicetur in gestis moysi. Mandauit deus: vt Aaron pergeret ad populum suum. Qui ascendit in montem or cum moyse fratre suo: et Eleazar filio suo: vbi moyses pontificem Aaron omni sacerdotali cultu indutum exuit: et eleazar induit. Quo facto confestim Aaron in ipso monte occubuit kalendas iulij vbi sepulture eius adhuc locus ostenditur. Et fleuerunt eum filij israel triginta diebus. Hec vnde supra: et ex dictis iosephi et hieronymi: ex hystoria quoqꝫ scholastica: necnon ex chronicis Guilelmi.

¶ De sancta maria pphetissa. Cap.xxxij.

MAria pphetissa soror aaron et moysi intra numerum sanctarum matrum veteris legis a iosepho nō immerito computat: qꝛ vt sacra scriptura Exodi.xv.ca. inuenire videtur: sicut moyses inter mares israel filios: sic et Maria inter feminas pro suo modulo ducatum obtinuit: ex quo solo

ſanctificata fuiſſe videt. Nec em̄ decens fuit: vt tāto populo quis in vtroq; ſexu niſi ſanctus preeſſet. Vñ ⁊ poſtq̄ ſubmerſo pharaone in rubꝛū mare cū omni exercitu ſuo: moyſes canticū exametroꝝ carminū ſcilicet Cantemus dño. cōpoſuiſſet: ipm̄q; primo cum viris decantaſſet. Maria deinde choꝛū mulierū ducens: ſumpto muſicali tympano: canticū ipm̄ repetiuit: ⁊ dño pro victoꝛia laudes egit. ¶ Sed cuȝ poſt annos aliquot: vt habetur numeri. xij. Dum eſſent filij iſrael in deſerto in loco: qui dicit aſtaroth: ⁊ aaron ⁊ maria cōtra moyſen murmuraſſent: ⁊ ſe ei de ſanctitate pari iactaſſent. Iubēte dño ipi tres ad oſtiū tabernaculi acceſſerunt. Quibus deus in nube maieſtatis apparuit: et mariam lepꝛa percuſſit. Que tñ poſt dies ſeptē moyſe pro ipa oꝛāte: eaq; penitentiam agente: ſanata fuit: ⁊ aaron a dño veniā de cōtumelia poſtulauit. Anno ꝗ̄o quadrageſimo egreſſionis filioꝛū iſrael de egypto: populo adhuc p deſertū agēte: moꝛtua eſt maria in cades: ⁊ ſepulta in monte ſin: quo autē die doꝛmierit: expꝛeſſum nō habet: idcirco aaron fratri ſuo eius memoꝛia copulat. Hec numeri. xx. et alijs locis q̄b⁹ ſupꝛa.

¶ De ſancto Eleazar ſacerdote. Cap. xxxiij.

Eleazar ſacerdos filius aaron: patri in ſacerdotiū ſucceſſit: vt ſuperius dictum eſt. Hic em̄ vt habet in libꝛo ioſue in pluribus locis cum ioſue duce populi iordanē tranſiuit: terrā pꝛomiſſam acquiſiuit: ⁊ eam per ſoꝛtes duodecim tribus filioꝛū iſrael mandato dei diuiſit: ſacrificia pꝛo populo ſm̄ legem a deo datā obtulit: ⁊ in tabernaculo dñi cū filijs ſuis iugiter miniſtrauit. Et poſt obitū moyſi modico tp̄e ppl'm rexit. Et poſt hec ſanctitate plenus in pace quieuit: et ſepultus eſt in gabaa: que data fuerat ſibi ⁊ filijs eius in mōte effraim. Hic ⁊ ſi non expꝛeſſe: tamē ſatis tacite inter ſctōs patres eccleſiaſtici. xlv. numeratur: vbi patris pꝛemiſſis laudibus: phinees filius eius terti⁹ in gloꝛia nōminat: vt ſic inter ſacerdotes gloꝛioſos pꝛimus ⁊ tertius expꝛeſſe: ſecūdus ꝟo tacite numeratus intelligatur.

¶ De ſancto Phinees ſacerdote. Cap. xxxiiij.

Phinees ſacerdos eleazar ſucceſſoꝛ et fili⁹ eccleſiaſtici. xlv. cap. ⁊ pꝛimo machabeoꝛuȝ. ij. inter ſanctos patres veteris teſtamenti cōmemoꝛatus eſt. De quo illud memoꝛabile habetur numeri. xxv. q̄ cum populus iſrael moꝛaret in ſethim: ⁊ multi ex ipis cū filiabus moab foꝛnicationi eſſent: ⁊ ad ſuggeſtionem earum beelphegoꝛ deo ipſarum ſacrificia obtuliſſet: eoſq; moyſes de culpa redargueret: zarabꝛi pꝛinceps tribus ſymeon: qui filiam cuiuſdam madianite in cōiugē acceperat nomine choꝛbi coꝛā om̄ibus pꝛofeſſus ſe alienigenam cognouiſſe: et idola coluiſſe: nec legi: quam moyſes populo impoſuerat obnoxiū eē: ⁊ ſpectāte omni populo: ac flente ingreſſus eſt tabernaculū mulieris. Surgēſq; phinees arrepto q; pugione ingreſſus eſt poſt illum in lupanar: ⁊ perfodit ambos inſimul coeuntes in locis genitalibus: et ceſſauit plaga que ī populo pꝛeceſſerat: ⁊ vigintiquattuoꝛ milia extixerat. Et quia phinees zelo legis nimio vindictā dei in peccatoꝛem virū exegit. Idcirco dñs eidem ⁊ ſemini eius ſacerdotiū in eternum conſtituit: qui ⁊ cum patre eleazar pꝛomiſſionis terrā intrauit: ⁊ ei in ſacerdotiuȝ ſucceſſit: ⁊ gloꝛioſus meritis ⁊ fama laudabilis: in pace quieuit: in ſepulchꝛo paterno tumulatus.

¶ De ſanctis Aaron ⁊ Iulio ⁊ ſocijs martyꝛibus. Cap. xxxv.

Aarō ⁊ iulius vrbis legionū: que eſt ciuitas in bꝛitannia ciues ⁊ alij plures martyꝛes vtriuſq; ſexus in eadem ciuitate paſſi ſunt ſub perſecutione diocletiani ⁊ maximiani qui pꝛopter multa et inſignia miracula: que in paſſione beati albani martyꝛis oſtenſa ſunt q̄ vt ſupꝛa in eius paſſione actum eſt: vndecim o kalen. iulij cōuerſi ſunt ad chꝛiſtū: et pꝛo eius fidei ac confeſſionis gloꝛia: ⁊ ipſi ab infi martyꝛiū paſſi triumphatoꝛū celeſtium numero ſociati. kalen. iulij.

¶ De ſctō Theobaldo ꝯfeſſoꝛe. Cap. xxxvi.

Theobaldus cōfeſſoꝛ ex gallia oꝛiundus tempoꝛe henrici imperatoꝛis ſecūdi et hērici francoꝛum regis claruit in partibus ipis. Qui magnus ac potens mundo abꝛenūcians ſeculo ⁊ diuitijs heremiticā vitam duxit. Quadam vice cum quibuſdā ſocijs iter agēs: vidēs comites fame ac ſiti fatigatos: cū tam eſcis q̄ potu carerēt ad deum oꝛauit: ⁊ panem ſibi a domino pꝛeparatū ſubito in via repperit. De quo ſe ⁊ ſocijs ad ſatietatē cibauit. Deinde vas qđ p̄dic vino fuerat oīno vacuatū appoꝛtari fecit: ipm̄q; diuinitus vino repletū inuenit: qđ infuſum cūctis abūdātius ad poculū ſatiſfecit. De reliquijs ꝟo tam panis q̄ vini peregrinos plures: q eius audita fama de mediolano ad ſe venerant: diebus plurib⁹ ſatiauit. Nec tamen ipe reliquie conſumpte fuernnt: quin potius ad ſatietatem tam ſui q̄ fratrum ſuoꝝ per tres hebdomadas ſuffecerunt. His ⁊ alijs clarus virtutibus: quieuit in pace kaleu. iulij.

¶ De sancto Carilepho cōfessore. Cap. xxxvij.

Carilephus confessor socius sancti adiuti abbatis tēpore childeberti ⁊ lotharij regū francorū claruit. Hic in auernensi territorio claris parentibus ortus: litterarū gratia ad monasterium menateñ. missus. Ibiq̄ monachus factus est: vbi aliquo tpe mansit sanctitate repletus. Deinde heremiticā vitā ducere cupiens: vna cū sancto adiuto socio suo de cenobio clādestine discessit. Deuenerūtq̄ ad suburbiū aurelianeñ. ⁊ ad sanctū maximianū abbatē se cōferent es: cū eodē aliquot mensib⁹ demorati sunt. Post hec in densiores siluas in loco qui dicit piciac⁹: nūc aūt cella scti adiuti vocat: locellū cōstruxerūt: vbi plurib⁹ annis manserūt: vt dictū est supra in vita sancti adiuti. vi. kal'. februarij. verū carilephus cupiens vitare famā q̄ iā de sanctitate amboꝝ ad aures regias delata fuerat. Adiutū deseruit: ⁊ īteriora heremi apd̄ cenomaneñ. vrbē cū Daumero cōmilitone suo petijt: tandēq̄ ad locū vocabulo cassagallā situ in pecia labrosineñ. diuertit: vbi multo tpe deo seruire curauit. Et cū mulierē oīno se nō visurū ꝓposuisset: mulier quedā vaga ⁊ lubrica coma precisa habituq̄ virili induta monasteriū eius se virū simulās incognita sctō ingressa est. Qd̄ dū p̄ cia ambitiosa curiositate lustrasset: oculi eius e capite ꝓtinus deciderūt. Que dū pctm̄ cōfit..ref. ⁊ penitentiā egisset: sctō pro ea intercedēte corpe sanata ⁊ aīo redijt emendata. Hic etiā obitū suū sibi a dño reuelatū fratrib⁹ predix: ⁊ die qua predixerat in pace quieuit: videlicet kalendas iulij. Sepultusq̄ est in cenomaneñ. ciuitate miraculis clarus.

¶ De sancto Pambone abbate. Cap. xxxviij.

Pambo abbas: vt dicit heraclides. Cū sine litteris esset ad quendam accessit: vt ab eo psalmum aliquē disceret. Qui cū audisset principiū psalmi xxxviij. Dixi custodiam vias meas: et nō delinquā in lingua mea. scdm versum audire recusauit: dicēs ꝙ primus sibi sufficeret: dum tamen illū adimplere posset. Et post menses. vi. reuersus ad magistrum. Interrogatusq̄ ab eo: cur tm̄ distulisset respōdit: ꝙ versum quē didicerat: nōdum implere potuerat. Post multum ꝟo tempus retulit cuidam alteri: ꝙ annorum. xlix. esset: ⁊ vix adhuc dictum illud psalmi implere potuisset. Descendens alexandriam de sythi vidit mulierem theatricam: et amare fleuit dicens se flere et propter mulieris perditionē et propter sui ipsius negligentiā: quia non tm̄ studuerat deo placere: quantum illa hominibus. Theophilo episcopo cum adeunti; ⁊ ab ipo edificari querenti respondit: ꝙ si sua taciturnitate non edificabat: neq̄ sermone edificari posset. ¶ Huic sancta melania de qua dicetur in. xi. kalen. nouembris tricentum libras argēti obtulit: quas ille per eutemium discipulum suum pauperibus dari iussit: vt ait hieronymus. Qui postmodum sportellam palmis consuit: et melanie in sui memoriale tradidit: dicens se nullum aliud habens: quod sibi dare posset. Quam ipsa post eius obitum omni tempore quasi pro magnis reliquijs reseruauit. Hic etiam nulla febre vel egritudine correptus ad extrema deuenit. Et hora mortis sue astantibus dixit: ꝙ ex quo heremum intrauerat: nec panem comederat: nec sermonis: de quo locutus fuisset: aliquando eū penituerat: ⁊ tamen sic ad deum ibat quasi adhuc initium non fecisset seruiendi domino. Et requisitus an esset bonum laudare proximum virtuosum respondit: ꝙ melius esset tacere. Hec heraclides ⁊ in vitis patrum. Quieuit autem in domino vir sanctus kalen. iulij.

¶ De sancto Dominiano abbate. Cap. xxxix.

Dominianus abbas in territorio lugduneñ. sanctitate vite insignis claruit. Qui primus illic heremiticam vitam exercuit: plurimosq̄ sibi in dei seruitio aggregans magnisq̄ virtutibus ⁊ gloriosis miraculis clarus collectus est ad patres in senectute bona kalen. iulij: hec ado.

¶ De sanctis martyribus Processo et Martiniano. Cap. xl.

Processus et martinianus martyres passi sunt rome imperante nerone. Cū eñ nero imperator beatos apostolos petrum ⁊ paulū tradidisset paulino viro clarissimo magistro militum. Paulino eos reclusit in custodia mamertina sub monte tarpeio sub custodia militū ꝓcessi ⁊ martiniani ⁊ alioꝝ xlix. quos oēs beati apostoli ad xp̄m sua predicatione cōuerterunt: ⁊ producto fonte de silice saxeo: eos ibi baptizauerunt: vt supradictū est in passione militū. xlix. pridie idus martij: ⁊ in passiōe petri apostoli. iij. kal'. iulij. Cū aūt apostoli in ipo carcere menses. ix. fuissent: a sctis militibus dimissi sunt. Cūq̄ vir clarissimus paulinus audisset ꝓcessuz ⁊ martinianū baptismū suscepisse: ⁊ apostolos dimisisse: iratos eos teneri fecit: ac sibi presentari. Cū autē eos ad sacrificia suaderet: ⁊ illi ecōtra: xp̄m dñm solum deū profiterent. Iussit paulinus ora ipsoꝝ lapidibus contūdi. Deinde statuā auream iouis

afferri: vt ei thura incenderent. Cuncqȝ sancti milites in simulachrum conspuissent: precepit eos paulinus in equuleo suspēdi: ⁊ attrahi neruis: ac fustibus cedi. Deinde circa eorū latera flammas apponi: et post hec scorpionibus macerari sub voce preconia: ne principū precepta contēnerent. Eademqȝ hora paulinus oculum subito amisit: ⁊ pre dolore quasi insaniens: eos equuleo depositos in custodia mamertina vinciri mandauit. Quibus lucina apostolorum discipula ministrabat. Post triduuȝ ꝟo paulinus arreptus a demonio expirauit. Cuncqȝ filius pomponius rem gestam cum clamore ad palatiuȝ detulisset. Iratus nero iussit cesario vrbis prefecto: vt eos celerius occidi faceret. Qui fecit sanctos de custodia eijci: ⁊ foras muros via aurelia duci: atqȝ ambos ibidem capitibus amputari: et corpora eorum canibus derelinqui. Sed beata lucina illa noctu collegit: et in arenario iuxta locum: vbi decollati fuerant: sepeliuit. vi. nonas iulij.

¶ De sanctis Longino Megisto ⁊ Acesto martyribus. Cap. xli.

LOnginꝰ megistꝰ ⁊ acestus milites a beato paulo apostolo cōuersi sunt: cum ad decollationem duceretur: vt supra dictuȝ est. iij. kalē. iulij in eius passione. Qui iuxta quod paulus eis imposuerat: die sequenti passionis illius ad sepulchrum pauli venerunt: ⁊ duos discipulos: videlicet titum et lucā orantes inuenerunt: et in eorum medio paulum stantem viderunt: quos discipuli illi videntes territi fugiebant: pauloqȝ mox disparente: milites illi post eos clamabant: ꝙ non vt eos caperent: persequebantur: sed vt ab eis baptismū susciperent: sequebanť: paulumqȝ in eorum medio se vidisse testantur. Hec illi audientes reuersi sunt: eosqȝ cum gaudio baptizauerūt: qui post duos dies a nerone detenti: et pro christi nominis confessione capite cesi sunt. vi. nonas iulij.

¶ De sanctis Aristone ⁊ socijs martyribus. Cap. xlij.

ARisto: crescentianꝰ: eutychianus: vrbanus: vitalis: iustus: felicissimus: felix: maria: et symphorosa martyres oēs apud campaniam pro fidei veritate: et christiani nominis assertione glorioso martyrio coronati sunt. vi. nonas iulij: vt ait ado ex hieronymi martylogio.

¶ De translatione sancti Thome apostoli. Cap. xliij.

TRanslatio corporis sancti thome apostoli facta est tempore alexandri imperatoris. Cum enim idem imperator rediret victor de perside ꝑlio xerxe rege deuicto: supplicarunt ei syri: vt mitteret ad regulos indorum quatenus corpus beati thome redderent ciuibus suis. Quod idem imperator ꝗuis gētilis: propter victorie tamē gloriā eisdem libēter cō cessit. Sicqȝ factū est: vt translatū esset corpus beati apostoli de india: et positum in ciuitate edessa in locello argēteo: quod pendet ex argēteis cathenis: in qua ciuitate nullus hereticus iudeus: vel idolorum cultor viuere potest. Sed nec barbari eā aliquādo inuadere potuerūt: ex quo abagarus rex ip̄ius vrbis epistolam manu saluatoris scriptā accipere meruit. Si quando gens aliqua contra eandem ciuitatē venit: die qua lecta fuerit epistola per puerum super murum: eadem die hostes territi fugiunt: aut pacati recedunt: tam saluatoris scripti: ꝗ oratione beati thome ap̄li. Et celebrať ip̄ius translationis festū. v. noñ. iulij. ¶ Fertur: ꝙ in vigilia festi beati thome singulis annis oī clero ⁊ populo ac peregrinis ad eius ecclesiā conuenientibus celebrantur vespere: ⁊ patefacto tumulo sancti corporis: archiep̄us edesseñ. dū inchoat antiphonā ad magnificat. O thoma didyme ⁊c. Palmitē aridum vitis ponit in manu apostoli: et completis vesperis clauditur sepulchrum. Mane autem iterum omnibus cōcurrentibus apertoqȝ tumulo inuenitur palmes in naturali viriditate produxisse racemū vue diuinitus: de quo tantum vini liquatur in calice: ꝙ ea die archiepiscopus ex in ip̄so cōficit sanguinem ipsius christi. Hoc audiui a fide dignis.

¶ De sancto gregorio episcopo neocesarieñ. Cap. xliiij.

GRegoriꝰ neocesarie pōti ep̄s alio noīe primo vocatus theodorus: origenis discipulus tēporibus valeriani ⁊ galieni imperatorum doctrina clara mirificus refulsit. Signa quoqȝ et miracula de eoruȝ laude ecclesie perhibenť. ¶ Cum enim pro captura piscium stagni communis: germani duo adinuicem armis et effusione sanguinis decertarent: orante gregorio: aqua stagni repēte absorpta arentē campū frugibus copiosum: ac vtiliorem germanis iam cō corditer diuidendū dereliquit. Verū dū ecclesia in quodā loco artissimo inter montem ⁊ fluuium posito construi deberet: et spatium sufficiens nō esset: ip̄o sancto in orationibus perno

ctāte: mane facto inuēta est rupis tāto spacio
loco cessisse quātum erat cōpetens ꝓ ipa eccle-
sia fabricāda. ¶ Alio tēpore cuȝ in alpib⁹ iuxta
phanum idolorum hospitatus esset: sacerdos
ab idolo nullū poterat habere responsum. Cui
per noctem demon in somnis apparuit: eiqꝫ di-
xit: ꝙ presente gregorio nullatenus loqui pos-
set. Qui mane gregorium obsecrat: vt deū suuȝ
loqui permittat. Gregorius autē demoni episto
lam mittit: ꝛ vt more solito respondere debeat
permisit. Sicqꝫ idolum respōdere cepit: vnde
sacerdos virtute dei in sancto viro cognita ad
christum cōuersus ꝛ ab eodem baptizatus: in-
tantum profecit: ꝙ gregorio in episcopatu suc-
cessit. Quieuit in pace vir domini. v. noñ. iulij.
¶ Hic plurima opuscula fidei catholice exposi
tionem compilauit. Sup ecclesiastes libro me-
taphrasim magnificētissime opus breue: sȝ per
utile ꝓtulit. Ad origenē scripsit panegyricum:
quē eo p̄sente vocataqꝫ multitudine recitauit.
Vulgo ꝛ alie plures ꝛ ipsius feruntur epistole.
Hec hieronymus de viris illustribus.

¶ De sancto Gregorio episcopo
lingonieñ. Cap̄. xlv.

Gregorius
lingonieñ. episco-
pus ex senatorib⁹
augustudunensib⁹
ortus regionē illā quadragi-
ta ānis summa iusticie seueri
tate correxit. Hic habuit vxo-
reȝ armentariā: de qua filios
ꝓcreauit. Post cuius obitum
episcopus eligiꝑ lingonieñ.
In quo episcopatu sanctissimā vitaȝ duxit sub
panibus triticeis panē ordeaceū comedens: et
aquam vinū solūmodo coloratam. Qui etiam a
sancto benigno episcopo sibi apparēte commo
nitus ecclesiam supra tumulū eius edificauit.
In qua per noctes orans voces angelicas con
cinentes frequēter audiuit. ¶ In obitu v̄o ipi⁹
sancti viri: quidam vidit celos apertos: vultus
quoqꝫ eius sicut rosa rubescebat: caro v̄o vti li-
lium candebat. Corpus autē eius iuxta corpus
sancti benigni collocatum est. Quod dū sepul-
ture tradereꝑ: trabes in quibus pedes victorū
astricti tenebanꝑ conscisse sunt: ꝛ captiui libe-
rati: qui videlicet eiusdem sancti dum exequie
illac transirent auxiliū obnoxius postulabant.
Sepultus quoqꝫ est in ecclesia lingonieñ.

¶ De sancto Heliodoro ep̄o. Cap̄. xlvi.

Heliodorus episco
pus altineñ. vir magne sancti-
tatis et sapiētie floruit tēpore
archadij ꝛ honorij imperatoꝝ.
Qui iuuenili etate ad sacerdo
tij dignitatem ꝓmotus populum adhuc idolis
deditum admonebat. Et dum pro animarum ci
uium suoruȝ salute dominū obnoxius exoraret:
hortat⁹ ab āgelo publice p̄dicare cepit: adeoqꝫ
in p̄dicatione profecit: vt populus tēpla deorū
destruerēt: ꝛ ecclesiā dei genitricis a fundamē
tis construerēt. Postmodū aūt heliodor⁹ adhuc
presbyter chromatiū aquileieñ. ep̄m visitauit: ꝛ
cū eo aliquo tēpore cōmorās ab eodē altineñ.
ep̄s ordinatus fuit. ¶ Hi sunt duo ep̄i q̄ legun
tur beato p̄sbytero hieronymo aliqñ ep̄las di-
rexisse: ꝛ ab eodeȝ epigrammata recepisse. Ad
quoꝝ instantiā idē gloriosus doctor quosdā li-
bros diuine pagine ex hebreo in latinū transtu
lit: ꝛ martylogiū p̄mitus cōpilauit. Reuersus
igiꝑ sanctus ep̄s altinū ecclesiā suā disposuit:
ꝛ populū in fide firmauit. Inde hierosolymaȝ
perrexit: ꝛ optatū diu hieronymū: queȝ sepius
in scriptis viderat: corporali lumine visitauit: a
quo ꝛ in melius cōpositus discessit. Inde repa
trians iam senio cōfectus ꝛ ambrosiū sibi coad
iutorem ep̄m ordinauit. Ipse v̄o in insula ma-
ris: que a sancto viro marcelliano ibi degente
marcelliana vocata est: heremum petijt. Ibiqꝫ
apud prefatū virū sanctū ecclesia dedicata per-
mansit. Quē et die quīta mensis iulij defunctū
sepeliuit: heliodorus v̄o dudū postea supuiuēs
ciuitatē altineñ. ab attila destruēdam obitusqꝫ
sui diem predixit. Et sanctitate conspicuus in
pace quieuit. v. noñ. iulij. Cuius corp⁹ ambro-
sius ep̄s eius successor in altineñ. eccl'ia sepeli-
uit. ¶ Processu v̄o tēporis desolata: vt predixe
rat: altineñ. ciuitate: ꝛ albuino longobardorum
rege italiā inuadēte. Paul⁹ altineñ. ep̄s corpa
sctōꝝ heliodori marcelliani theonisti tabre ꝛ ta
brate ad insulas maris cōfugiēs trāsportauit:
vbi nouo altino cōstructo: quod incole torcellū
vocauerunt: corpus sancti heliodori in princi-
pali ecclesia condiderunt in honorem videlicet
beate marie virginis ad instar altineñ. ecclesie
edificata: vbi ꝛ quiescit vsqꝫ in presens.

¶ De sctō Lanfranco cōfessore. Cap̄. xlvij.

Lanfrancus
prior monasterij be-
coeñ. ꝛ postmodum
abbas cadonieñ. tp̄e henrici
iiij. imperatoris claruit. Hic
fuit doctor anselmi cātuariē
sis episcopi: de quo infra di-
ceꝑ. iij. noñ. iulij. Et huic idē
anselmus in becoeñ. priopatū
successit sub eluino abbate q̄
ip̄m monasteriū de ꝓprio fundauit. ¶ Hic eñ
lanfrancus de ciuitate papie oriūdus ꝛ secula-
rib⁹ sciētijs satis clarus. Postqꝫ in arbricateñ.
ciuitate normanie aliquo tempore docuisset: et
rothomagū ire vellet: a latronibus capt⁹ spolia
tus ꝛ in silua nud⁹ dimissus: maneqꝫ viatorib⁹
reductus est. Qui mox relicto seculo et secula-

ribus studijs in predicto monasterio habitum monachalē assumpsit: ⁊ humilē ac despectā vitam ducere cepit. Et cū esset omniū doctior: sapientiā suā humiliter occultabat. Tandē fama ipsiꝰ comperta de mādato sui abbatis scholas tenuit: ⁊ clericos ac laicos multos in diuina sapientia auditores habuit: quoꝝ plurimi ditissimi ꝓ magistri amore multa monasterio contulerunt. Qui postmodū ipsius loci prior: īde abbas cudonieñ. factus est. ¶ Quadam die eo celebrante diaconꝰ ei ministrās a diabolo arreptꝰ est. Qui diebus plurimis vexat̄: sed tandē eius orationibus liberat̄. ¶ Huic etiā cū nūciatum fuisset: ꝙ anselmus eius monachus ⁊ discipulꝰ nocte in lecto anulū aureum reperisset: prenunciauit eum futurum episcopū: ⁊ vt p̄dixerat sic euenit. Hic ex precepto leonis pape quinti disputans in consilio tolerano cōtra berengariū turoneū. qui de eucharistia praue sentiebat: eū eloquentissimo sermone confudit. Quieuit in christo quinto noñ. iulij.

¶ De sanctis Mustiola ⁊ Hyreneo martyribus. Cap. xlviij.

Mustiola et hyreneus diaconus tp̄e valeriani imperatoris turcio agēte vicario apud ciuitatem clusium passi sunt. Cū eñ p̄dictus turcius felicē p̄sbyterū ꝑ martyriū cōsumasset apud verniam ciuitatē: vt dictū est supra i eiꝰ passione. ix. kalē. iulij: ipsiusq̧ corpus hyreneus diaconꝰ sepelisset iuxta muros: videlʒ sutrine vrbis. Hec audiens turcius hyreneū cōprehendi fecit: ⁊ cathenis vinctum post redā suā traxit vsq̧ ad ciuitatez clusinam: ibiq̧ illū in carcere cōpediuit cū pluribꝰ xp̄ianis alijs. Quos oēs mustiola nobilis matrona claudij p̄ncipis cōsobrina: in ergastulo refouebat. Quod cū audisset turcius: ipam q̇dā teneri fecit: ⁊ oēs xp̄ianos detētos decollari: hyreneū xo in cōspectu mustiole equuleo appēsum tādiu vnguibus lacerari: et flammis appositis aduri fecit: donec spiritum emisit. Deinde sanctam mustiolā sacrificare nolentem tādiu plūbatis cedi iussit: quousq̧ aīam exhalauit. Quorū corpora marcus seruus dei iuxta muros clusij ciuitatis deuote tumulauit: vbi ⁊ miraculis clarent: qui passi sunt. v. noñ. iulij.

¶ De sctō Lauriano martyre. Cap. xlix.

Laurianus martyr passus est in territorio bituricēsis: qui ꝓ xp̄i nomis cōfessione gloriosa amputato capite triūphū meruit obtinere martyrij: cuius caput apud hispalim ciuitatē deportatū: ibi digna veneratione recolit̄: qui passus est. v. noñ. iulij: vt habet̄ in martylogio adonis.

¶ De sancto Osee ꝓpheta. Cap. l.

Osee propheta de tribu isachar filiꝰ beeri ortꝰ i bethleemoth sub q̄ttuor regibꝰ iuda ꝓphetauit: vicʒ ozia: ioathā: achaz: ⁊ ezechia: ⁊ sub hieroboā filio ioas rege israel: vñ ⁊ esaie ꝓphete cōtēporaneꝰ fuit. Prophetauit aūt p̄ncipalr̄ contra decē tribus: pauca de duabꝰ loquēs. De memorato eñ regū nūero achaz rex iuda ⁊ hieroboā rex israel: dñʒ derelinquētes in israel idolatrie crimē imperio ac potestate sua admittere populū cōpulerūt. Propter qd̄ deus ad osee locutus est: vt acciperet vxorē fornicariā: ⁊ faceret filios fornicationis. Fornicariā inquit: non ex locutione corpore meretricē: sed gentilē deum ignorantem appellat. q̄ dei creatoris sui amore contēpto: simulacrorū se subiecerat desiderijs. Hinc factū est: vt ira dei in populo israel ꝑ denūciationē ꝓphete sub tali typo ꝓcessura dicere‍t̄. Domui aūt iude misericordia lectione ꝓphete cōprehensa ab hoc ꝓmissa est: ꝗa ezechias rex iuda filius achaz sublatis idolis. q̄ tā pater eius ꝙ ceteri reges cōsecrauerunt: templū dei purificasse monstrat̄: vt supra in gestis ezechie dictū est. Prenunciauit aūt osee iudeos in vltimo tēpe ad xp̄m redituros. Tertiū quoq̧ diem dñice resurrectionis p̄dixit. ¶ Hic autē: vt ait hieronymus: prenūciās dedit signū: veniet dominus in terra sicut quercus: q̄ est in sylo ⁊c. quod nō legit̄ in scriptura eius s̄m editionem nostrā: forte quod hieronymꝰ dixit signum: hic epiphanus dixit ꝓdigiū: dicēs de osee: ⁊ dedit ꝓdigiū dicēs. Ueniet dñs in terrā sicut quercꝰ in sylo: q̄ ex semetipa in. xij. fuerat partita: ⁊ facte fuerāt ex ea totidē quercus. Hic postq̄ prophetiā suā adimplesset: sub ezechia rege placita q̇ete dormiuit quarto noñ. iulij: in terra sua sepultꝰ: vt ex hebreoꝝ scriptura colligitur. Hec Hieronymus et Josephus: et ex hystoria scholastica comestoris.

¶ De sancto Aggeo propheta. Cap. li.

Aggeus propheta post captiuitatē populi iudeoꝝ in anno secundo darij persarū regis prophetauit in hierusalem. Nam in anno primo Cyri regis persaruz: vt impleretur sermo dei ex ore hieremie prophete: vt habetur esdre primo in p̄ncipio. Jussu ipsius regis

populus in iudeam reductus est. Cunq̄ a po-
pulo israel ⁊ seniorib⁹ templū dei edificari ce-
pisset: mortuo cyro rege persarū: ac regnāte da
rio: qui memorato successerat: vicine gentes
odio iudeorū instaurationē tēpli ⁊ ciuitatis im
pedire ceperūt. Qua ratione ductus populus
iudeorꝫ restaurationē ipius templi necdū con-
cessam esse iuxta promissionē credebāt: ꝓpter
quod in secūdo anno regni darij memorati. Ag
geus ꝓpheta adeo missus ad zorobabel: q̄ erat
de tribu iuda: qui potestatē regni suscepturus
erat: ⁊ ad iesum summū sacerdotem filiū iose-
dech eos admonet: vt credant cōplecto annorꝫ
numero tp̄s restaurationis hierusalē aduenisse.
addito ne incredulitatē populi velint imitari.
Oīa autē que in textu ipius ꝓphetie cōtinent̄:
reuersionē populi: reparationē templi: renoua
tionē ciuitatis: obseruantiā sacerdotalē: ⁊ inte
ritū regnorꝫ exterorū significāt. ꝓphetauit aūt
vna cum aggeo zacharias ꝓpheta: de quo dicet̄
infra. viij. idus septembris. Sed duobus men
sib⁹ ante zachariā hic aggeus vaticiniū suū te-
xere exorsus est. Quieuit in iudea in pace. iiij.
noñ. iulij. et tumulatus iacet iuxta sacerdotum
monumēta in hierusalē. Hic propheta vna cum
proximo precedente ex numero. xij. illorū pro-
phetarum sunt: qui minores appellantur: qui ⁊
in sanctorum patrū catalogo ecclesiastici. xliij.
cap. describuntur. Hec vnde supra.

¶ De translatione sancti martini epi. Cap. lij.

TRanslatio corporis scti mar
tini facta est anno
xiiij. leonis primi
vt ait sigibertus: anno videli-
cet. lxiiij. ab obitu ipius san-
cti. Cum eñ perpetuus turo
neñ. episcopus cerneret insi-
gnia miracula: que ad sepul-
chrum sancti martini fiebant:
ecclesiam magnam ⁊ speciosam eius nomini fa
bricauit: iuxta cellam: videlicet vbi viuens de
gere consueuerat. Et cōgregato clero ac pplo
vniuerso cū corpus scti ad nouā ecclesiā trans-
ferre decreuisset kalē. iulij post noctis vigilias
et ieiuniū celebratū mane sepulchrū nullaten⁹
mouere potuerūt. Qd cū sequenti die ⁊ tertio
iterassent loculū similiter nullo ingenio leuare
valuerūt. Cūq̄ iā q̄si desperati opus dimittere
cōcepissent recordati sunt: q̄. iiij. iulij. iiij. vicz
noñ. ipius ordinationis beati martini anniuer-
saria dies erat. Et q̄ forsitan ipa die dñs corp⁹
beati confessoris transferri disposuisset. Ieiu-
nio igit̄ orationibusq̄ premissis ad tumulū ac-
cesserunt. Moxq̄ illi senex venerandus appa-
ruit: alias nunq̄ visus: qui eos ad opus iuuare
cepit. Sanctūq̄ martinū eisdē adesse dixit: vt-
q̄ corpus transferre non tardarent admonuit.
Sicq̄ cum summa velocitate loculū leuauerūt
⁊ in loco vbi nunc colit̄ posuerūt. Completis
quoq̄ officijs cū senē ad mēsam req̄rerēt nusq̄
comparuit. ¶ Accidit quoq̄: vt tūc essent duo
mendicātes ⁊ multā pecuniā ex questu acqui-
rētes: quorꝫ vnus cecus ⁊ alter erat cōtractus:
cecus cōtractū ferebat: ⁊ cōtractus ceco viam
ostēdebat. Audiētes aūt q̄ ad corpus scti mar-
tini multi sanabant̄ infirmi: dū corp⁹ in transla
tione processionaliter portaretur: timentes ne
corpus iuxta eorum habitationē duceretur: et
sic ipi forsitan sanarētur. Inde recesserūt: nolē
tes sanitatē ꝯsequi: ne periret miseria questus
sui. Dum ergo fugerent per viam vnde corpus
nequaq̄ ducendū putabant ex improuiso san-
cto corpori obuiant. Et q̄ deus multa benefi-
cia prestat etiam inuitis: ambo contra volunta-
tem ipsorum continuo curati sunt: licet de hoc
plurimum tristarentur. Celebratur autem hec
translatio et ipsius ordinatio ac prefate eius
ecclesie dedicatio. iiij. nonas iulij.

¶ De sancto Udalrico episcopo. Cap. liij.

VDalric⁹ eps augusteñ. nobilis ro
manus existēs infan
tul⁹ in monasterio sancti gal-
li educatus est. Et cum etate
adoleuisset: ⁊ habitū monasti
cum assumere vellet: a quadā
sancta inclusa prohibitus est:
que eidem asseruit sibi fuisse
a domino reuelatum adhuc
ipsum futurum episcopum. Commendatus est
igitur adalperoni augusteñ. episcopo a quo est
ad sacerdotij ordinē promotus. Deinde romā
veniēs a martino papa benigne susceptus est.
Qui eidem pontifici episcopum suum mortuū
nūciauit sibi diuinitus reuelatum. Cunq̄ ipm
papa martinus vellet in episcopum ordinare:
et augusteñ. vrbi in pastorem perficere: vldari-
cusq̄ recusaret: summus pontifex eidem pre-
nunciauit: q̄ periculoso adhuc tēpore episcopa
tuz ipm non posset euadere. Quod ⁊ factū est.
Nam epo augusteñ. ad epatu hiltineñ. trāslato
vldaricus ei a populo succedere cōpulsus est.
Qui cū sancto cōrado epo constantie gregē do
minicū verbo ⁊ exēplo opis bene pauit. ¶ Su
per hunc sanctū die cene dñi crisma conficien-
tem: ⁊ die pasche missarū solēnia celebrantem
visa est dextera dei q̄ sibi benedicebat. ¶ Qua-
dā die sancta aphra sibi apparuit: ⁊ vt se seque
retur admonuit: ipmq̄ vsq̄ in lechfelth perdu
xit: vbi per visionem sanctū petrū apostolū cum
quodā alio sancto vidit: qui arnulphū ducē tu
ringiorū pro suis criminib⁹ dānabāt. Et nota-
to tpe repertū est eodē die et hora arnulphū e
seculo migrauisse. Ipse vir sanctus pacē inter
othonē ducē: ⁊ lodolphū eius filiū ꝓtractauit.

¶ Iussus diuinitus in natiuitate sancti iohan
nis baptiste bis in die celebrauit. Missam au
rore vicz et maiorē: quarũ primã ex cõsciencia
bis celebrandi omittere proposuerat. Et .xi. post
modum die in pace quieuit: videlicet. iiij. noñ.
iulij. Sepultusq̃ est a volfgango episcopo ra
tisponeñ. in ecclesia sancte aphre.

¶ De sancto Iocũdiano martyre. Cap. liiij.

Iocundian⁹ martyr
apud aphricã martyriũ passus est.
Qui pro confessione fidei xp̃iane
in mare mersus cũ palme triũpho
coronam a dño percipere meruit
gloriosam quarto nonas iulij: vt habet in mar
tylogio hieronymi et adonis.

¶ De sancta zoe vxore nico
strati mar. Cap. lv.

Zoe martyr vxor nico
strati primiscrinii diocletiani impe
ratoris. Rome martyrium passa
est. Que cum graui infirmitate lo
quẽdi facultate per .vi. annos caruisset beatus
sebastianus martyr ip̃am curauit: sibiq̃ loque
lam restituit: necnon ip̃am zoem cum viro nico
strato et aliis pluribus ad xp̃i fidem perduxit:
quos sanctus polycarpus presbyter baptiza
uit: vt supra actum est in passione sebastiani.
xiiij. kalendas februarij. Cum autem sebastia
nus et alij plures martyrium passi fuissent: et
ipsa ad confessionem sancti petri apostoli ora
ret: a persecutoribus artata et in custodia du
rissima trusa est. Deinde a collo et a capillis in
arbore quadam suspensa adhibito subter hor
ribili fumo in confessione domini emisit spiri
ritum. iij. nonas iulij.

¶ De sancto Anselmo episcopo. Cap. lvi

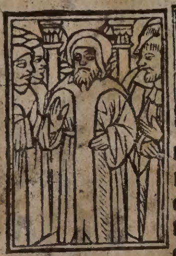

Anselm⁹
ep̃s ex confinio
lobardie et bur
gundie ort⁹ pue
rilib⁹ annis lit
teris a parentibus traditus
breui spatio multa sapientia
pollẽs ante annũ .xv. de salu
te aĩe cogitare cepit: et cogita
tũ ad effectũ pduxit. Egres
sus ergo patriã: dũ ex trãscensu montis nimiũ
fatigatus esset: nec quicq̃ ad edendũ haberet:
minister eius ex insperato panẽ candidissimũ
diuinitus in sacculo reppit: ex quo vterq̃ ad sa
cietatẽ comedit. Exactis aũt tribus annis par
tim in francia partim in burgũdia in normaniã
deuenit: et sub magisterio lãfranci prioris beco
ensis dictoris illustris se cõtulit: ac deinde in
eodẽ monasterio habitũ religiosum assumpsit.
Lanfranco aũt in abbatẽ monasterij cudoneñ.
assumpto: vt supra in eius hystoria dictum est.
v. nonas iulij. Anselmus ei in prefato prioratu
successit: sanctitateq̃ et sapientia ad modũ cla
rescere cepit: plurima nanq̃ diuina opuscula et
solennia compilauit. ¶ Cum nocte quadam mi
raretur: quomodo prophete per spiritũ multa
futura predixerant: et oraret: vt hoc sibi deus
aperiret: per parietes et muros interpositos vi
dit fratres ad matutinuz exurgentes: et eorum
officia exequentes. Et intellexit: q̃ similiter
deus potuerat sanctis prophetis abscõdita re
uelasse. ¶ Dum quadam vice frater senior in ex
tremis laboraret: et se a duobus lupis vorari vo
cibus horribilibus inclamaret. Anselmus pro
fratre orauit: et postmodum ad ipsum intrauit:
qui mox lupos effugatos asseruit: flamma ex
ore sancti in modum lancee procedente: quam
frater ille se videre perhibuit. Absolutusq̃ ab
anselmo hora .ix. vt sanctus predixerat: expira
uit. Alias etiam dum in oratione persisteret: vi
sus est ab alio fratre luce maxima circũfusus.
Postmodum autem ad archiepiscopatum can
tuarieñ. ecclesie electus est: qui dei populo exẽ
plis honestissimis: et doctrinis clarissimis pre
fuit. Ip̃e eñi festũ conceptionis alme dei geni
tricis sibi a dño reuelatum miraculose colendũ
didicit: ip̃e et primus celebrauit: et celebrandũ
in eius ecclesia constituit: vt superius dictum
est in cõceptione sctẽ marie. vi. idus decẽbris.
Cum autem quodam tempore in villa quadam
cum sociis hospitatus esset: et hospes nihil a
liud preter panem et caseum eis apponendum
haberet: iubente episcopo: quãuis ducem re
cusasset: hospes ad flumẽ accessit: et in isto rhe
te trutã maximã continuo cepit: de qua omnes
plene refecti sunt. ¶ Alio etiaz tempore ministri
eius hospiti conquerenti: q̃ pisces ei apponẽ
dos non haberet: ipse predixit: q̃ confortare
tur: quia post morulam sibi magnus sturio mit
teretur. Quod et post horam modicam factum
est. Sicq̃ clarus v̓tutibus quieuit in pace. iij.
noñ. iulij. Sepultusq̃ iacet in sua ecclesia can
tuariẽsi. ¶ Hic cõposuit librũ prosslogion. i. al
loquium de deo. Item monologion: id est soli
loquium de sancta trinitate. Item de veritate
librũ vnũ. De cõcordia liberi arbitrij: et prescie
tie diuine: atq̃ predestinationis et gratie librũ
vnũ. Cur deus homo librũ vnũ. De sacramento
altaris librum vnũ. De casu diaboli librũ vnum.
De peccato originali librum vnum. De incarna
tione verbi librum vnum. De azima librũ vnũ.
Meditationum vel orationum librum vnum.
Parabolarum siue prouerbiorum librum vnũ.
De grammatica librum vnum. Super canticis
canticorum librum vnum. Epistolarum ad di
uersos librum vnum. De conceptu virginali et
originali peccato librum vnum. Claruit tem
pore henrici imperatoris tertij.

¶ De sancto Anselmo confessore. Cap. lvij.

Anselmus cōfessor lundonice ciuitatis anglie magister opinatissimus: ꝛ sapiētia celebris ac famosus: vite religione cōspicuus tēpore hērici quinti imperatoris admodū effulsit. Qui inter alia opuscula p̄clara sup psalterio glosas marginales ꝛ interlineares composuit: qui et lundon̄. sepultus miracula ostendit.

¶ De sancto Hugone abbate cluniacen̄.   Cap̄.lviij.

Hugo abbas cluniacen̄. augustudunēsis ciuis nobili prosapia: patre dalmatio cōsulari: bellicis rebus intēto natus est. Cum adhuc eēt in vtero matris: ꝛ presbyter quidā missam tam pro illa ꝙ pro fetu celebraret: vidit in calice imaginem pueri resplendentis hugonis videlꝫ nōduꝫ nati. ¶ Hic a puerilibus ānis relicto seculo sub abbate odilone monachus cluniacen̄. factꝰ est: deinde ad prioratū ꝓmotꝰ: ide [illegible] defuncto in abbatie regimie successit. [illegible] maxima [illegible] habuit reuerentia hēricus [illegible] cuius filium heuricum ter [illegible] sacro fonte leuauit: et in colonia agrip[illegible] pascha celebrauit. Rediens quoq; [illegible] stephanū papam nouum florentie [illegible] ē visitauit. In cuius presentia: vt id [illegible] exhibuit: demones ab eo absce[illegible] entia ad eum redibāt. In cuius [illegible] papa spm̄ emisit. ¶ Hic abbas [illegible] ali in remis ciuitate sub leone no[illegible] interfuit: in quo mirabiliter cōtra simoniacos inuexit. ¶ Cū sancius rex hispanie hildefontiū captiuatū teneret: ꝛ pro ipso sctūs hugo orasset: sanctꝰ petrus captiuo apparuit: ꝛ ipm̄ hugonis p̄cibus ocyus liberandū ꝓmisit: deinde ipse apostolus sancio reuelat: ꝛ nisi fratrē dimittat: mortē ei subitaneā cōminat: sicq; statim hildefontius liberat. Spū etiā ꝓphetico claruit: quod in plurimis q̄ p̄dixerat: cōtingentibꝰ apparuit. ¶ In quadā vigilia natiuitatis dn̄i vidit in ecclesia virginē filiū paruulū in vlnis gestātē: ꝛ de festo natalis filij exultantē: ac inimico humani gn̄is insultantē. Ad hāc vocem diabolus de humo erupit: ꝛ verba domine exprobrauit: quē gloriosa virgo: vt ei visum est tam de cenobio ꝙ de eccl'ia effugauit: vt supra actum est in legenda natiuitatis dn̄i. viij. kalē. ianuarij. Tandē sanctitate plenus migrauit ad xp̄m. iij. non̄. iulij. ¶ In cuius trāsitu quidam frater apud nengetū vidit matrē xp̄i cū monachoꝝ choro lucidissimo sagittarios quosdā effugātes. Inter quos erāt martinus ep̄s ꝛ bn̄dictꝰ abbas hugonis aīam in nube lucidissima collocātes. Eadē q; nocte q̄ migrauit a seculo: abbas quidam vidit duos lectos ornatissimos manibꝰ angeloꝝ ad astra deferri: in quibꝰ collocādos audiuit āselmū cātuarien̄. ꝛ hugonē cluniacen̄. qui ābo eadē ip̄a die debitū exoluerant carnis. Et vt viderat sic eos ābos transiuisse cognouit. Sepultus est in abbatia cluniacen̄.

¶ De sancto Hugone cōfessore.   Cap̄.lix.

Hugo de sancto victore parisien̄sis canonicus confessor sanctus in scripturis diuinis eruditus religione ꝛ scientia clarꝰ: in liberalibꝰ nullū suo tp̄e secundū habēs: tp̄e henrici quīti imperatoris floruit. Qui in eccl'ia dei opuscula plurima ꝛ ꝓficua condidit: videlꝫ librum de sacramētis. Hierarchiā beati Dionysij explanauit. Super ecclesiastē homel'. xv. fecit. Sup lamentationes hieremie librū vnū. Librū didascaliō cōposuit. Sup angelicā hierarchiā dionysij librū vnū. De arca siue claustro anime librū vnū. De virtute orādi librū vnū. De institutione nouitioꝝ librū vnū. De arca noe lib. v. De aīa xp̄i librū vnū. De ꝑpetua virginitate beate Marie librū vnū. Sup verbo Tota pulchra es li. vnū. Notulas sup quibusdā versibus psalmoꝝ. Soliloquioꝝ hoīs cū anima ꝛ alia plura. De claustralibus librū vnū. Quieuit in pace cōrado tertio imperante anno dn̄i. M.cxxvi.

¶ De sancto Esaia ꝓpheta.   Cap̄.lx.

Esaias ꝓpheta nobili genere ortꝰ ī hierusalē p̄re amos: non illo quideꝫ qui ex duodecim minoribꝰ prophetis tertiꝰ est: sed altero nobile hierosolymita progenitꝰ fuisse probat. Hic em̄ de hierusalem: ille de thecua oriundus extitit. Hic genere nō infimus: ille pastor ouiū et rusticanus fuit. Huius em̄ sanctitati diuina scriptura testimoniū in locis pluribus ꝑhibet: ꝛ ipsuꝫ omnes doctores ꝛ iosephus iudeorum hystoriographus: necnō eius vite exitū: quem martyrio peregit in sanctoꝝ patrum catalogo computandū expressius docēt. ¶ Cepit autem esaias ꝓphetare sub ozia rege iuda ꝛ hieroboā rege israel. Cuius prophetia protenditnr per tempora trium regū subsequentiū: videlicꝫ ioathan: achaꝫ: et ezechie regū iuda: vt ipsemer in exordio suo testat. Et sub manasse rege ꝓphetandi: ꝛ viuēdi finē fecit circa principiū regni. Hic aūt vt ait hieronymus in s̄mone suo disertus est; quippe yt vir nobilis ꝛ vrbane elegātie

nec habēs q̄cq̄ in eloquio rusticitatis admixtū: vnde accidit vt pre ceteris flores sermonis eius translatio nō potuerit cōseruare. Qui etiā nō tam ꝓpheta dicēdus est q̄ euāgelista. Ita em̄ vniuersa xp̄i ecclesieq̄ mysteria ad liquidū ꝑse cutus est: vt nō eum quis putet de futuro vaticinari: sed de p̄teritis hystoriā texere. Prophe tauit autem esaias in hierl'm ꝛ in iudea: necnō decē tribub⁹ in captiuitatē ductis: ac de vtroq̄ regno nūc cōmixtim nūc sep̄atim texit oraculū. Et licz interdū ad presentē respiciat hystoriam: ꝛ post babylonie captiuitatē reditū ppl'i significet: in iudea tn̄ oīs ei cura de vocatione gentiū: ꝛ de aduētu xp̄i est. ¶ Hic sanct⁹ ꝓphe ta ezechiā regē iuda: diuino responso ad se fa cto confortauit ne timeret a facie sennacherib regis assyrioꝝ cū hierl'm obsedisset: ꝓmittens regi ꝛ in hostibus plagā: ꝛ in populo dei salutē affuturam. Quod ꝛ factū est: angelo domini in castris assyrioꝝ centū ꝛ octuagintaquinq̄ milia percutiente: ꝛ sennacherib effugante: vt supra dictū est in gestis ezechie regis. ¶ Huius etiā orationibus dn̄s placatus sup̄ lachrymis eiusdem regis: cū illū occidere p̄mitus decreuisset adiecit vite ipsius annos quindecim: in cuius signum solem per decē horas in eclyptica retro gradari fecit: vt supra in eadē hystoria dictum est. ¶ Huius etiā ꝓphete tēporibus erat piscina extra vrbem quando exercitus sennacherib regis babylonis obsedit hierl'm. Sed p̄cibus suis impetrauit esaias a dn̄o: q̄ siccabatur qn̄ hostes ad eam descēdebant: ꝛ cum ciues egrederentur descendētes ad ipsum fontem: erant ibi aque sicut prius. Et s̄m q̄ dicit epiphanius ad p̄ces esaie copiosius solito egresse sunt aq̄ de fonte syloe. Hoc em̄ stagnū vocat̄ i euāgelio natatoria syloe. ¶ Mortuo aūt ezechia cū fili⁹ eius manasses regnare cepisset: ꝛ idola ac aras simulacroꝝ que pater suus destruxerat renouasset: ꝛ populū in viīs gētium errare fecisset: cum quoq̄ ꝓphete missi a dn̄o redarguerēt: nemini eorū parcebat: sed plateas hierusalē prophetarum sanguine purpurabat: inter alia s̄o scelera sua esaiam ꝓphetā auum suū maternū s̄m hebreos: vel s̄m alios affinem: eiectū extra hierusalem circa dictā piscinam syloe serra lignea per mediū secari fecit. Qui dum in principio sectionis angustiaret̄: petiīt sibi dari aquā: vt biberet. Et cum nollent ei dare dominus de sublimi immisit aquā in os eius: ꝛ continuo expirauit: nec inde carnifices destiterūt a sectione. Ob hanc em̄ aque missionem confirmatum est nomen syloe: quod interpretat̄ missus. Nec sepelierūt eum in sepulchro ꝓphetarū: sed sub quercu rogel iuxta transitū aquarū memorate piscine quem fecerat ezechias: vnde in iugem memoriam sancti ꝓphete adhuc aque in piscina syloe nō iugiter: sed icertis horis ebulliūt. Et quia oratione sancti viri aque ille a domino diuinitus date fuerant: populus ꝓphetam gloriose sepeliuit in loco predicto p̄die non̄. iulij: etiā vt orationibus eius post mortem ipsius indesinēter huius aque beneficio potirent̄. Hec iosephus et hieronymus: ꝛ ex hystoria scholastica atq̄ ex chronica guilelmi.

¶ De sctō Trāquillino martyre. Cap. lxi.

TRanquillinus martyr tēpore diocletiani rome passus est. Hic fuit pater sanctoꝝ martyꝝ marci et marcelliani: q̄s ex martia vxore genuit: qui ad p̄dicationē beati sebastiani martyris cū coniuge sua ad xp̄m conuersus: vt supra dictū est in passione eius. xiiij. kalen. febuarij: ꝛ a sancto policarpo p̄sbytero vna secū sacri fontis vnda ꝑfusus est. Et cū graui morbo ipse tranq̄llinus laboraret: mox vt baptizat⁹ est sanitatē ꝑcepit. Postq̄ marcus ꝛ marcellianus eius filij passi sunt: vt supra in eoꝝ passione actū est. xiiij. kal'. iulij: ꝛ martia mater illoꝝ post dies modicos in pace migrauit ad christū. Post hec autē cū audisset tranquillinus: q̄ zoe vxor nicostrati pro xp̄i nomine passa esset: vt dictum est supra de ea. iiij. non̄. iulij: et ipse in medium prorūpens cōqueri cepit: q̄ femine viros ad palmā precederēt: ꝛ se xp̄ianū libere in foro medio ꝓclamaret: a paganis furētibus la[...]ida tus martyriū cōsumauit p̄ridie n[...] iulij.

¶ De sancto Goar cōfesso[...]

GOar mo[...] confessor sanct[...] [...]ij. mau ritij imperatoris [...] aq̄ta nia claruit in [...] Sigi bertus: cui⁹ fa[...] sigibertus rex fr[...] ip̄m per nūcios req̄siuit: quem ad [...] puli treuerēsi. ep̄m constituere vo[...] satis recusauit. Tandē dierū trigi[...] postulauit: vt ad cellā suā pergeret: ꝛ [...] rū facta disponeret. Quo dū ꝑuenisset: orauit ad dn̄m: vt se ab huiusmodi iugo liberaret: qui mox febre ꝑcussus ꝑ sex annos cōtinuos graui lāguore decūbēs redire nō valuit: ꝛ sic in senectute bona ibidē in pace q̄euit p̄die non̄. iulij: cui⁹ corp⁹ ibidē tumulatū mirabilib⁹ effulget.

¶ De sctō Nicostrato martyre. Cap. lxiij.

NIcostrat⁹ martyr maritus sancte zoes p̄miscrinius imperatoris diocletiani fuit: cuius vxorem sanctus sebastianus: que pre grauedine longe infirmitatis dudū loquelā amiserat: liberauit: ꝛ ip̄m virū ei⁹ ac cōiugē cum aliis multis ad xp̄m

conuertit: quos ſanctus policarpus preſbyter baptizauit: vt dictum eſt ſupra in paſſione ſebaſtiani.xiiij.kal'.februarij. Poſtꝙ autē zoe vxor eiuſdem nicoſtrati martyriū paſſa eſt: vt ſupra in eius paſſione actum eſt.iij.noñ.iulij. Et ipſe nicoſtratus tentus: atq; fabiano vrbis prefecto preſentatus cū in xp̄i noīs confeſſione cōſtans ꝑſiſteret: ab eodē ꝑfecto ē decollat⁹ noñ. Iulij.

¶ De ſctis nicoſtrato ⁊ ſocijs mar. Cap̄.lxiiij.

Nicoſtratus: claudi⁹: caſtorius: victorinus: ſymphorian⁹: ſeuerus: ſeuerianus: ſimplicius: et carpophorus martyres rome paſſi ſunt ſub diocletiano imperatore iudice fabiano. Quos idem fabianus per dies.x.detentos minis ⁊ blanditijs agens: vt ſacrificarent: cum in nullo eos poſſet penitus commouere: iuſſit eos tertio torqueri: ac demum mari precipites dari. Qui paſſi ſunt noñ.iulij: vt dicit ado.

¶ De ſctō panteno p̄ſbytero ⁊ cōfeſ. Cap̄.lxv.

Pantenus p̄ſbyter ſtoice philoſophie ꝓfeſſor: marci euangeliſte apud alexandriam diſcipulus fuit: ⁊ vetuſto de more ibidem eccleſiaſtice ſchole prefuit clariſſimi probatiſſimiq; doctoris fungēs officio: tante nāq; ſcientie nō ſolū in diuinarū ſcripturarū eruditione: verū in ſeculari litteratura fuit: tātoq; ſtudio ⁊ amore v̄bi dei p̄dicādi claruit: vt ī indiā requiſitus ꝑ legatos ipius gētis a demetrio alexādrino ep̄o mitteret: vbi verbū dei feruēter ⁊ feliciter p̄dicauit oībus gētibus: que in oriētis vltimis finib⁹ recōdunt. Et demū ad indiā īferiorem rediuit: repperitq; bartholomeū ap̄l'm aduentū dn̄i ⁊ fidei ſemina primū ibi ſc̄m matth. euāgeliū ſeminaſſe: qđ quidē inde hebreis ſcriptum litteris regrediens alexandriā ſecū tulit: vbi ⁊ ip̄m in grecum trāſtulit. Multa viri hui⁹ doctrine eccleſiaſtice extare dicūtur apud alexandrinos monimenta: ſed viue vocis oraculo plus eccleſie cōtulit. Docuitq; ſub ſeuero principe ⁊ antonio cognomēto caracalla imperatore. Et apud alexādriā q̄euit in pace noñ.iulij.

¶ De ſanctis cyliano ep̄o: colonato ⁊ romano martyrib⁹. Cap̄.lxvi.

Cylianus ep̄s Colonat⁹ preſbyter ⁊ romanus diaconus martyres apud virczburch oppidū germanie paſſi ſunt. Hic em̄ ſanctus genere ſcotus nobilib⁹ parentibus ortus: a pueritia ſacris lr̄is eruditus: adhuc iuuenis omnibus pro xp̄o relictis monachus factus eſt: ſanctitateq; ⁊ vite conuerſione conſpicuus claruit: ⁊ ad preſbyteratus ordinem in monaſterio aſcēdit. Cunq; cōcurſum ſeculariū ad ſe ex fame opinione cōfluētiū fugeret: inde diſceſſit: ⁊ primo quidē britanniā: deinde galliam: ac poſt germaniā venit. Et ad oppidū virczburch: quod latine dicitur viridorū caſtellū diuertit: vbi populus adhuc gentiliū credulitate tenebatur. Quorū errori ſanctus cōpatiēs romam acceſſit: ⁊ a ſummo pontifice ſe gentis illius ep̄m conſecrari obtinuit: atq; auctoritate pape ad idem oppidum ad predicandū rediit: adiunctis ſibi colonato p̄ſbytero ⁊ romano diacono. Ipſe v̄o comites ſuos qui ſecū ex ſcotia egreſſi fuerāt. Colūbanum: videlicet in italia: gallum v̄o in alemania dimiſit: ⁊ ad virczburch caſtrum acceſſit: vbi predicationi inſtando ducem ciuitatis gothbertū nomine ⁊ omnem populum ad fidem cōuertit: ⁊ cū datis ſibi ſocijs baptizauit. Cum autem ducem de xp̄i cultu diligenti⁹ inſtruxiſſet: de illicito matrimonio ipſum corripuit: eo ꝙ ipſe gerlanam cōiugem fratris vxorem duxerat: quod ſc̄m fidei xp̄iane doctrinam ꝓphanum erat. Sz cum ducem ad bellum procedere oporteret: promiſit ſancto ep̄o: ꝙ gerlanam dimitteret: poſtꝙ in pace rediſſet. Poſt cuius diſceſſum mulier hoc comperto ad ſanctos dei noctu in eccleſia orātes iugulādos carnifices duos miſit: cylianus v̄o a deo per viſionem de martyrio premonitus ſocios ad patientiam hortabatur. Sicq; omnes ipſi pariter gladio temporalem vitā terminantes eternam adepti ſunt. Quorū corpora veſtes ⁊ libros ſatellites de mandato mulieris humi cōdiderūt: vt eos de finibꝰ illis diſceſſiſſe credibiliter p̄tendi poſſet. Quedam aūt burgūda eorū diſcipula ſanguinem eorū terre infuſum collegit: et ſibi pro reliquijs conſeruauit. Gerlana autē ne factū proderetur. Iuſſit in ip̄o eorum ſepulture loco animalia ſtabulari. Sz tamen tumulus vbi ſanctorum corpora quieſcebant ab eorum immūdicia illibatus ſeruatus eſt. Rediēs aūt dux de ſctīs queſiuit: ⁊ gerlana eos occulte inde abiiſſe ſimulauit. Statimq; vnus carnificum qui eos peremerant a diabolo arreptus ſeip̄m proprijs dentibus lacerauit. Alter v̄o in furorē verſus ſemetip̄m gladio per ventrē tranſfixit. Gerlana v̄o ab immūdo ſpiritu vexata: clamante demone per os ſceleris nequitiā ꝓpalauit. Dux quoq; a ſuis interfectus ⁊ filius ipſius de principatu eiectus eſt. ¶ Tempore procedente atalogus preſbyter in ipſo ſepulture loco ſcholas regebat. Die v̄o quadam pueri repente diuinitus aſpirati: cylianū eis nunꝙ auditū clamare ceperunt: ⁊ locum digitis oſtenderunt. Preſbyter v̄o myſterium ignorans illos vt tacerent verbis ⁊ verberibus corripuit: ipſaq; nocte lumē oculorū amiſit. Sz ꝑ viſum a quodā eſt

dicitur: ꝙ nisi credat dictis puerorum nūꝗ illuminari merebitur. Cum autem de hoc sancto ⁊ socijs ab antiquis diligēter inquisisset: ⁊ qui fuerint didicisset: ad eorum tumulum orauit: et lumen perditū recuperauit. Effossoq; loco corpora martyrum cyliani colonati ⁊ romani reperta leuauit: ⁊ honorabiliter collocauit: que in oppido ipo virczburch. i. herbipolis quiescūt clarentia signis. Qui passi sunt anno. v. Constantini imperatoris. viij. idus Julij.

¶ De sancto Norberto epo ordinis premonstrateñ. Cap. lxvij.

NOrbert⁹ archiepiscopus fundator loci ⁊ ordinis premō strateñ. āno domini. M. cxx. de lothoringie partibus oriundus claruit. Qui relictis seculi diuitijs ꝗbus affluebat presbyter ordinatus est. Et cum quibusdā dei famulis qui vitam artiorem ducere cupiebant ad gelasium papam secundum: tunc apud sanctum egidium in gallia synodum celebrantem accessit. A quo ⁊ predicandi verbi licentiā impetrauit. Ac deinde auctoritatē pape calixti secūdi gelasij successoris de nouo ordine inchoando ꝺm augustini regulam obtinuit. Et sub episcopo lugduneñ. nomine bartholomeo in loco premonstrati cū socijs predictis monasterium ⁊ ordinem fundauit. Multis quoq; miraculis claruit. ¶ Apud nigellā demonē: qui puellā obsederat: primo quidem virtute xpi: vt latine ⁊ teutonice ⁊ gallice loqueret̄ cōpulit: deinde ab ea eiecit: venientiq; coloniam pro reliquijs sanctorū acquirēdis vna de numero. xi. milium virginum se ei reuelauit: ⁊ locū vbi corpus suū iacebat ostendit. Quod mane repertū ipe secū premonstratū tulit. Die sequēti apud sanctū gerone orans vidit ipm sanctū: locū ipi: vbi corp⁹ ipsius dudū iacuerat omnibus incognitū demōstrāte: qđ mane ibidē repertū: atq; inde leuatū est. Eius quoq; corporis partē norbertus quasi pro mercede suscepit: ⁊ ad monasterium suū deportauit. Post obitum dn̄o calixti. ij. ab honorio secūdo successore summo pontifice confirmationem ordinis accepit. Et tunc se futurum epm parthenopolis diuinitus agnouit. Rediens aūt ad locū suū in herbipoli oppido: in die pasche missa celebrata mulieri cuidam cece visum restituit. Deinde fact⁹ est eps parthenopolis ciuitatis successore ipi hugone ī abbatiā ordinato. Qui potēs ope ⁊ ꝺmone ānis. viij. epatu fidelr administrato: ꝗeuit ī xpo. Sepult⁹ in eccl'ia dei genitricis ipius vrbis. viij. id⁹ iulij.

¶ De sanctis aquila ⁊ priscilla ei⁹ vxore discipulis. Cap. lxviij.

AQuila et priscilla eius vxor discipuli apostolorū xpi fuerūt: de quib⁹ in actib⁹ apostoloꝝ. cap. xviij. scribitur: de quibus etiā paulus apostolus ad romanos cap. vlti. mentionē facit. Qui in sctōꝝ ministerio quotidie fideliter laborātes apđ asiam minorē pleni bonis operibus in domino quieuerunt. viij. idus Julij: vt dicit ado.

¶ De sancto paulo martyre. Cap. lxix.

PAul⁹ martyr constantinopoli nobilis ortund⁹: passus est ibidem tempore constātini imperatoris heretici. Qui cum esset dux militie imperialis et vere miles xpi catholicus imperatorem de cōbustione sanctarū imaginum que per ipm in eccl'ia apud blaquernas fiebat: cōstanter redarguebat: ⁊ reuerēdas imagines xpi ⁊ sanctoꝝ venerādas efficaciter cōprobabat. Ob hoc ab impatore detēt⁹ ⁊ primo in carcerē missus duris q; cōpedib⁹ victus est. Inde iussu cōstātini: post aliquot dies educit̄: ⁊ dū ꝓ catholica veritate ageret: nasus ei precidit̄ur. Iterūq; custodie mācipatur. Dehinc post dies viij. iterum ꝓduct⁹ pice ⁊ sulphure liquatis capite perfusus: cū in tormētis gratias deo ageret: oculi ipi eruti sunt. Nouissime pedib⁹ ligatis per mediū forū trahit̄: ⁊ mēbris oībus corporis dissipat̄: sicq; satis collisus excusso cerebro spm̄ exhalauit. viij. idus iulij. Cui⁹ corpus ad partes asparis tractū: ibiq; dimissum ab hereticis: vt a canib⁹ voraret̄: a catholicis viris ibidem sepultum est. Imperator autem constantinus pro tanto scelere ⁊ alijs commissis vitione diuina vermibus scaturiens vitam miserrandā finiuit. Cui michael filius eius vir ꝑ omnia catholicus ei successit. ¶ Post annos dn̄o. cxxij. xpiani ⁊ religiosi viri diuina reuelatiōe corpus sctm̄ inde sublatū ad mōasteriū charmonā trāstulerūt: miris refragrās odorib⁹ ⁊ miracul' corruscās. Qđ postmodū a venetis inde leuatū et venetias delatū in monasterio scti Georgij maioris quiescere dr̄ ab incolis eiusdē ciuitatis.

¶ De sancto Procopio martyre. Cap. lxx.

PRocopius martyr in palestina passus est: ꝗ a scythopoli ductus cesaream ad primam eius cōfessionem: ⁊ responsionis eius confidentiā a iudice fabiano capite cesus est. viij. idus Julij: vt ait Hieronymus: ⁊ colligitur in martylogio adonis.

De sancto Cyrillo epō et martyre. Cap.lxxi.

Cyrillus epūs et martyr rome passus est: qui flammis iniectus illesus euasit: ac stupore tāti miraculi a iudice dimissus est. Qui etiā postmodū: cū xp̄m instāter et alacriter predicaret: et plurimos ad dn̄m conuertisset: iudex penitentia ductus ipsum capite cedi fecit septimo idus iulij.

De sancto Cyrillo martyre. Cap.lxxij.

Cyrillus diaconus et martyr in heliopoli ciuitate: que est circa montē libanū impante constātino passus est. Hic eni cū multa idola cōtriuisset: et ignib⁹ cōbussisset: pagani ip̄m tenuerūt: quē nō solū pemerūt gladijsq; et lanceis effoderunt: sed etiā nimia pietate eius ventrē execantes intestina eduxerunt: et ex iecore ip̄ius comederūt. Uerū quicūq; huius immanitatis participes extiterūt: vltionē condignā cōsecuti sunt. Nā aliqui subito dentes omnes amiserunt. Aliquorū lingue putredine consumpte sunt. Aliquibus oculi de capite ceciderunt. Hec cassiodorus. vi. libro hystorie tripartite.

De sancta Anatholia virgine et Audace martyribus. Cap.lxxiij.

Anatholia virgo et audax martyres i ciuitate tyro italie passi sunt tēpore decij cesaris sub faustiniano p̄side. Postq̄ eni anatholia virgo victoriā virginem ad pudicitie obseruantiā cōuertisset: vt supra dictū est in passione victorine. x. kalendas ianuarij: et in piceno oppido multos infirmos curasset: et demoniacos liberasset: in prefata tyro ciuitate a faustiniano preside detinetur: et diuersis plagarum ac tormentorum generibus cruciatur: deinde cum serpente horribili in carcere per noctem includitur: sed ab eo minime leditur. Mane quoq; aperto carcere serpens audacem veneficum: qui ipsum ad virginem immiserat: aggreditur: sed eius morsibus iussu anatholie liberatur: et serpens ilico effugatur. Sicq; audax ad fidem conuertitur: et ipse quoq; in custodia durissima vinculatur. Uirgo autē christi cū in oratione persisteret: iussu presidis gladio per latera trāsuerberat. Cuius corpus a christianis in tyro oppido sepelit. Audax vero de carcere educitur: et xp̄m confessus capitali sententia coronatur. Et quia de oriente fuerat: corpus eius ab vxore et filijs eo translatum est: qui passi sunt. vij. idus iulij.

De sancto Brithyo epō. Cap.lxxiiij.

Brithy⁹ epi cop⁹ i ciuitate martula claruit: q̄ dum xp̄m dn̄z p̄dicaret: a iudice martiano cōp̄hensus ē: cui iussit p̄ces os ei⁹ lapide diu cōtūdi: deide i equuleo ip̄m leuari et crudel'r torq̄ri. Et cū in dei ꝯfessione p̄durare: in carcerē trusus ē. Nocte vo facto p̄maximo terremotu ciuitas tota cōcutit: et ruēte pariete martian⁹ opprimitur. Brithyus aūt ab angelo et a beato petro ap̄lo visitat⁹: de carcere educt⁹ est. Qui deinde in l'to tpe xp̄i euāgeliū circunq̄q; p̄dicās: magnasq; pp̄loꝝ multitudines oip̄otēti deo lucrifaciens vij. idus iulij ꝗeuit i pace. Cui⁹ aiaz astātes viderūt i sp̄e colūbe niuee celos agil'r aduolātē.

De sctis zenone et alijs mar. Cap.lxxv.

Zenon et alij decem milia ducēti et tres martyres xp̄i rome ad guttā iugiter manātem martyrū passi sunt. Qui p diuersa supplicia trucidati xp̄m dn̄m in suis corporib⁹ glorificātes coronas triūphi celestes obtinere de manu domini meruerunt: septimo idus iulij: vt dicit ado.

De sancto zenone abbate. Cap.lxxvi.

Zenon abbas i heremo thebaidis claruit: de quo scribit: q̄ de cella egressus dū p heremū oberraret: iā triduo fatigat⁹ fameq; defectus quasi mortuus cecidit: cui repēte puer speciosus astitit: panemq; ei ac vinum presentauit: ille autē fantasma dubitans orationes premisit: et sic securus manducauit. Eodemq; instante puero: et vt sequeretur admonente: eidem ducatum vie prebuit: et ad cellam vsq; reduxit. Quo cū sanctus intrans orasset: ille disparuit: et abbas ipsum angelū dei fuisse cognouit. Hec in vitis patrum.

De sanctis septem fratribus martyribus. Cap.lxxvij.

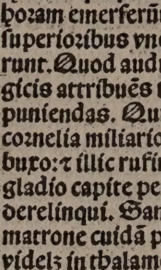
Septem fratres filij sancte felicitatis martyris rome sub antonino p̄ncipe passi sunt. Quoꝝ nomina hec sunt: Januarius: Felix: Philippus: siluanus: alexander: vitalis: et martialis: horū mater in viduitate manens suā deo voto vouerat castitatē. Quos omnes fratres simul cum matre ad suggestionem pontificum idolorū antoninus imperator

detentos publio vrbis prefecto tradidit ad
deorum sacrificia compellendos. Qui primo
quidem matri suadebat: vt sui ⁊ filiorū suorum
misereri deberet. Cum autē felicitas: nec blan
dicijs allici: nec terroribus frangi posset: quin
potius filios hortaretur: vt in christi confessio-
ne constantes persisterent. Iussit eā prefectus
alapis cedi: deinde in carcere recipi: vbi multo
tempore macerata est. Post hec cū publius oēs
septem fratres singillatim vocatos hortaret̃: vt
dijs immolarēt: illiqꝫ omnino eius monitiones
contemnerent. Iussit illos successiue flagellis
cedi: deinde in custodiam recipi. Et cū hec oīa
imperatori suggessisset: misit antonius illos
per varios iudices: vt varijs supplicijs punirē
tur. Ex quibus primus iudex ianuarium tam
diu plumbatis cedi fecit: ꝙ diu ab eo spiritum
excussit. Alter ꝟo felicem ⁊ philippuꝫ fustibus
mactauit. Alter siluanum precipitio interemit:
Alter alexandrum: vitalem ⁊ martialem capita
lem subire sententiā mandauit. Qui passi sunt
vi. idus iulij. Mater ꝟo felicitas post menses
iiij. passa est: vt in eius passione dicet̃. ix. kalē.
decembris circa annos domini. cx. Quoꝝ cor-
pora rome a fidelibus tumulata sunt.

¶ De sanctis Rufina ⁊ Secunda vir-
ginibus et martyribus. Cap. lxxviij.

RUfina et scđa sorores ꝟgi-
nes rome marty-
riū passe sunt sub persecutiōe va
leriani ⁊ galieni imperatorū. He
nobiles ciues romane: patre aste
rio: matre aurelia claris orte na-
talibus ab infantia xp̄iane armētario ⁊ verino
gentilibus in sponsas tradite sunt. Quas cum
sponsi earū xp̄ianas cognouissent: satagebant
eas ad deorū sacrificia perducere. Quorū per-
suasiones virgines christi declinare cupiētes:
ascenso vehiculo vrbē egresse ad predium suuꝫ
quod in partibus tuscie possidebant confuge-
re cupiebant. Quod vbi armētarius ⁊ verinus
cōparuissent accusauerūt eas archesilao comi-
ti: qui eas cū suis militibus insecutus miliario
ab vrbe. xiiij. in via flaminia ip̄as cepit: ⁊ ad vr
bem reuocans iunio donato prefecto presenta
uit: ⁊ ꝙ xp̄iane forent denunciauit. Quas pre-
fectus vsqꝫ ad diē tertiam carceri tradidit: de-
inde rufinam sibi presentari iussit: ⁊ vt dijs im-
molaret persuadere cepit. Cū autē illa xp̄m cō
fiteretur: ⁊ deos gentiū detestaretur: mādauit
eam acriter flagellari: ⁊ secundā de carcere ad
duci: vt sororē cedi cōspiceret: ⁊ sic eius animū
deterreret. Secūda autē exclamabat ꝙ prefe-
ctus sororē suam glorificabat: ⁊ se multū inho-
norabat. Stansqꝫ secunda sororē inverberibus
ꝯfortabat. Tūc iussit eas p̄fectus in tenebroso
loco recludi: ⁊ fumū stercorū fieri. Fumus aūt
ille vt tymiama exhalabat: ⁊ delectationē nari
bus virginū ministrabat. Tenebre autem carce
ris luce q̄si meridiana supinfusa effugate sūt:
Iterū iusse sunt in suis balneis īcludi: ⁊ nocte
integra lignoꝝ incēdia ministrari. Et ingressi
mīstri post tres horas diei subsequētis: vt earū
corpa inde eijcerēt exanimata: inueniūt intus
balneū tepidū ⁊ vaporatū. Quas p̄fect⁹ insimul
fecit colligari: ⁊ ligato saxo ad collū ambarū in
tyberim p̄cipitari. Cū quo saxo ꝑ dimidiā fere
horam emerserūt: ⁊ que vnde misse fuerant in
superioribus vndarum sericis indute apparue
runt. Quod audiens p̄fectus: ⁊ artib⁹ hec ma-
gicis attribuēs tradidit eas archesilao comiti
puniendas. Qui iussit eas duci in siluam in via
cornelia miliario. x. ab vrbe in fundo qui vocat̃
buxo: ⁊ illic rufinam ceruice cedi. Secūdā ꝟo
gladio capite percuti: ⁊ corpora lupis voranda
derelinqui. Sancte aūt virgines per visionem
matrone cuidā plautille apparētes gemmate:
videlꝫ in thalamo sedētes eā admonuerunt: vt
ipsarū corpora tumularet. Quod illa deuotius
adimplere curauit: ⁊ in ip̄o suo predio virginū
corpora recondidit. vi. idus iulij.

¶ De sancto Paterniano episcopo ⁊
confessore. Cap. lxxix.

PArternia-
nus episcopus cuꝫ
esset abbas in pale
stina: ⁊ ꝯgregatio-
nem monachorū in omni reli-
gione corrigeret: ⁊ tunc tem-
poris christianorū persecutio
deseuiret: orauit ad deum cum
lachrymis vt sibi locum osten-
deret: in quo se cum monachis
suis saluare posset. Cui apparuit angelus ra-
phael: eumqꝫ monuit vt in egyptū pergeret: et
ibi salutem animarū ⁊ corporuꝫ inueniret. Qđ
cū abbas fratribus retulisset maurētius p̄po-
situs fratres hortabat̃: vt iuxta visionē ostēsam
cum abbate peregrinarent̃. Igitur assumptis
sarculis ad terraꝫ colendā: ⁊ seminibus ad se-
minandum ꝓfecti sunt: et angelo raphaele du-
catum prebente ad egypti heremū deuenerūt:
vbi ⁊ paruū sibi cenobium construxerūt. Ibiqꝫ
die ac nocte deo in ieiunijs ⁊ orationib⁹ seruire
curauerunt. ¶ Cum aūt escas aliquas ad eden
dū nō haberēt: nec in loco ipso īuenire possent:
⁊ fratrū ꝯgregatio murmuraret: orauit pater-
nianus ad dn̄m. Et ecce apparuit angel⁹ dn̄i in
synogali ciuitate cuidā diuiti: admonens eū vt
famulis dei qui fame deficiebāt ac frigore ve-
stes ⁊ cibaria mīstraret. Qui ꝯsulto q̄dā sapiē-
te. lxx. camelos oīb⁹ cibarijs ⁊ monachoꝝ cucul
lis onerauit: ⁊ ad collū p̄misq̄llinā appēdit: vt
viā ceterꝫ exhiberet. Qui recto cursu āgelo du
ce ad cellā paterniani ꝑuenert̃. qđ mōachi vidē
tes deo grãs egerūt: ⁊ camelꝰ exoneratꝫ pedes
lauert̃ atqꝫ post dies tres eos olerib⁹ onerātes

ad eorum dominum remiserunt: qui dei nutu ꝑ viā quā venerant: regressi sunt. ¶ Post hec tertia die apparuit diabolus in specie puelle viro dei dicēs: ꝙ puella venalis ī terrā egypti venerat: quam dominus suus ad aquam hauriēdam miserat: que domū redire volens in via erraverat: ⁊ ad locū ipm̄ devenerat: querens a sancto viro mansionē. Quā cū sanctus vti speciosam iuuēculam licentiaret: puella allegabat: ꝙ eius negligentia faciliter a feris devorari posset: et abbas de eius anima deo rationem redditurus esset: quod audiens paternianus ip̄am quasi ex cōscientia intromisit: cuius allectus pulchritudine tentari cepit: sentiens ꝟo figmenta diaboli ignem accēdit: ⁊ ip̄m in faciem puelle excussit: moxq̄ diabolus evanuit. ¶ Deinde venerūt ad eum cives de oppido vris: ⁊ ipsum in suum episcopum constituerunt: qui in ip̄o episcopatu prefuit annis. xlij. ⁊ multa miracula ostēdit: inter que saluiā ancillam dei: que annis. vij. ceca fuerat illuminavit: ⁊ claudum vnum erexit. Novissime angelus domini ei apparuit: obitūq̄ suum post dies. xxx. futurum predixit: ⁊ ad vicum thanacum in fundo bathyganio iussit: vt accederet vbi ⁊ pausaturus esset: signumq̄ vocationis sue fumum de vico exiturum predixit: ⁊ ꝙ terra fuliginabit. Qui mox ad locum constitutum ꝓperavit: ⁊ signis ab angelo datis apparentibus: ipse in pace quievit sexto idus iulij: sepultus in suo episcopatu.

¶ De sanctis Januario ⁊ socijs martyribus. Cap. lxxx.

IAnuarius: marinus: nabor: ⁊ felix apō aphricam passi sunt: qui persecutione vigente adversus xp̄ianos cum sacrificare idolis recusarent: a persecutoribus decollati triūphum meruerūt obtinere martyrij. vi. idus iulij: vt ait ado ī martyl.

¶ De translatione scti bn̄dicti. Cap. lxxxi.

TRāslatio corporis sancti benedicti abbatis: tp̄e cōstātis imꝑatoris facta est: vt ait hugo floriaceñ. Cū eñ monasteriū mōtis cassini: quod a beato benedicto edificatū fuerat: a longobardis destructū esset: corporaq̄ beatorū bn̄dicti ⁊ scholastice eius sororis in eodē sepulchro tumulata ibidem sine vlla veneratione dimissa fuissent. Mimolinus abbas floriaceñ. divina relatione premonitus: misit aigulphum monachum suū ad predictum monasteriū cassineñ. vt inde corpus sancti benedicti floriacum deferret. Quo tempore etiam ex vrbe cenomaneñ. quidam advenerant ad corpus sancte scholastice transferendum: qui aigulpho adheserūt: donec romā insimul pervenerunt. Cum autē aigulphus causam adventus illorum didicisset. Ipse ꝟo eisdē cur venerat minime revelasset: cogitavit vtrūq̄ corp⁹ habere posse. Dimissis ergo socijs rome: ipse montem cassinum festinus accessit: vbi nocte orans super sepulchrū sanctorū lucē maximam conspexit. Mane autē facto: effracto tumulo ossa sanctorum benedicti ⁊ scholastice in sporta collegit: ⁊ asportavit. Rediens autē in itinere socios dimissos invenit: qui audito: ꝙ vtrunq̄ corpus haberet: corpus ab eo scholastice de gratia petierunt. Aigulphus autē hoc facere non posse respondit: nisi abbati suo istud placeret. Sicq̄ cenomanenses secum vsq̄ floriacum venerunt: ⁊ a mimolino abbate corpus sancte scholastice de gratia obtinerunt. ¶ Cuȝ aūt ossa bn̄dicti ab ossib⁹ scholastice aliter secernere nescirēt: singula locula ꝑaverūt: ⁊ ossa maiora in vno: ⁊ minora in alio vti meli⁹ ei⁹ visuȝ fuerit segregatim posuerūt: iudicātes ex arbitrio maiora maris: minora eē mulieris. Quo facto ip̄oꝝ iudiciū veꝝ fuisse: tali examine ꝓbaverunt. Nā corpus defuncti viri suꝑ ossa: que putabāt esse scholastice: corp⁹ aūt defuncte femine suꝑ ossa: que putabant esse benedicti posuerunt. Et neutrum eorū vitā recepit. Cū aūt ecōverso: corp⁹ viri suꝑ ossa maris: corpusq̄ femīe suꝑ ossa mulieris collocassent: ⁊ orationē premisissent: vterq̄ mortuorū cōtinuo viu⁹ surrexit. Quo miraclo ossa vtriusq̄ ꝟa cognita sunt: cenomanenses ergo secum ad civitatē suam tulerūt corpus virginis ⁊ floriacenses monachi in loco suo sepelierunt corpus abbatis. ¶ Sigibertus dicit: ꝙ penon⁹ civis nobilis ⁊ dives brixieñ. tempore Gregorij pape secundi cassinū monasteriū: qđ ānis. cx. destructū fuerat: de proprio reparavit. Anno. x. constātini. iiij. vt p̄fatus hugo scribit. Cassineñ. monachi auctore karolo magno rege francorum a zacharia papa impetrarūt: vt eis corpus sancti bn̄dicti a floriacensibus redderef. Qui venientes floriacū: dum corpus levare vellent: tali cecitate ꝑcussi sunt: ꝙ se invicē videre non poterant: nec a deo vsq̄ lumē eis restitutū est: donec intelligentes corpus sanctum ibi quiescere velle: id dimittere proposuerunt. Facta est autem eius translatio. v. idus Julij.

¶ De sancto Pio papa ⁊ mar. Cap. lxxxij.

PIus papa et martyr natione italus de civitate aquileia ex patre rufino: igino pape ī ep̄atu romano successit: ⁊ sedit ānos. ij. menses. iiij. dies. xxi. Hic constituit hereticum ex iudeorū heresi venientem suscipi ⁊ baptizari: ⁊ constitutū de

ecclesia fecit. Sub eius episcopatu hermes li-
brum composuit: in quo mādatum continetur:
quod ei precepit angelus domini: cum ad eum
venit in habitu pastoris: ⁊ precepit ei: vt sanctū
pascha die dominico celebraretur. Quod ⁊ ipe
pius episcopus constituit. Hic fecit ordinatio-
nes. v. per mēsem decembrium presbyteros. x.
diacones. xxi. ⁊ epōs per diuersa loca. xij. Sub
eius etiam tempore rome due sacratissime ger
mane virgines claruerunt: scʒ potentiana ⁊ pra
xedis qui etiam sub persecutione Antonini et
marci martyrū gloriam adeptus est. Et sepul-
tus est cum fratribus suis iuxta corpus beati
petri in vaticano. v. idus Julij. Et cessauit epi-
scopatus dies. xiiij.

¶ De sanctis Eulogio ⁊ socijs mar
tyribus. Cap̄. lxxxiij.

Eulogius cuʒ alijs
tribus martyres apud constan
tinopolim passi sunt. Quorum
dies triūphi recolitur. v. idus
Julij: vt ex martylogio adonis
scriptum habetur.

¶ De sancto eulogio presbytero ⁊ con
fessore. Cap̄. lxxxiiij.

Eulogius
presbyter alexā
drin⁹: vt ait hie-
ronymus: ⁊ he-
raclides cogita
tiones hominū a deo ipi reue
latas cognoscebat: quosdāqʒ
eucharistiam sumere volētes
a communione sacra remoue-
bat: eisqʒ peccata sua secreti⁹
reuelabat: ⁊ sic illos ad penitentiam prouoca-
bat. Hic dei amore elephantiosum quēdam om
ni tempore vite sue fouere promisit. Quem dū
annis. xv. sedule confouisset ille diabolo procu
rante ingratus beneficij in eulogio cōuitia im-
portabilia inferebat. Cum autē eulogius hinc
propter votum emissum: hinc propter infirmi
importunitatem perplexus maneret. Antoniū
abbatem vna cum leproso adijt consulendum.
Qui cum ad monasterium macarij deuenisset:
repperit ⁊ illuc antonium attigisse. Qui ab eo
aduocatus ⁊ super patina: ac perseuerantia do
ctus: infirmus quoqʒ ab eodem antonio ad gra
titudinem est prouocatus: vnde ambo ipsi seda
to scandalo adinuicem perseuerantes manse-
runt: et ad cellam suam redeūtes post dies qua
draginta. Eulogius inde post triduum ⁊ lepro
sus spiritum tradiderunt. Festum autem eulo-
gij agitur quinto idus Julij. Hec Heraclides
et in vitis patrum.

¶ De sanctis Januario ⁊ Pelagia
martyribus. Cap̄. lxxxv.

Januari⁹ et
Pelagia martyres
apud minorem ar-
meniam in ciuita-
te nicopoli passi sunt. Qui tē
pore persecutionis pro con-
fessione nominis xp̄i sub lici-
nio imperatore primo: in equu-
leo leuati ⁊ diutius torti. De-
inde vngulis crudeliter lace-
rati: ac demū in carcere victi testarūqʒ fragmi
nibus diebus. iiij. cruciati gloriosum matyriuʒ
impleuerūt. v. idus Julij: vt dicit ado.

¶ De sanctis Hermacora epō et
Fortunato mar. Cap̄. lxxxvi.

Hermacoras epūs ⁊
Fortunat⁹ archidiacon⁹ mar-
tyres apud vrbem aquileiam
passi sunt. Imperante nerone
sub preside seuasto. Cum enim
beatus Marcus euangelista
apud eandem vrbem a beato petro apostolo di-
rectus multo tēpore predicasset: ⁊ ad magistrū
reuisendum accedere vellet. Hermacoram ci-
uem aquileiesē. eius discipulum a populo in epi
scopum electum romam secum adduxit: quem
beatus petrus loco marci aquileie episcopum
consecrauit: ⁊ ad ipsum ecclesiā gubernandam
destinauit. Marcum vō alexandriam misit: vt
hec omnia dicta sunt supra in passione sancti
marci. viij kalē. maij. Igitur beatus hermaco-
ras aquileiam veniens ecclesiam suā feliciter
gubernauit: ⁊ plures sacerdotes ⁊ leuitas or-
dinauit. Inter quos fortunatum quendā eius
archidiaconem cōstituit. Ipse autem verbum
domini iugiter predicabat: et miraculorum insi
gnium gloria clarebat. Nam ⁊ cecos illumina-
bat: ⁊ egros quoscūqʒ sanabat: ⁊ obsessos a de-
monibus liberabat: vnde ⁊ infinitū ex multis
ciuitatibus ad se cōcurrentē populum conuer-
tebat. ¶ Cum autem seuastus quidam preses
ciuitatem aquileie ingressus esset: pontifices
idolorum accusauerunt. Hermacoram episco-
pum: ꝙ templa deorum destrueret: ⁊ populum
ab eorum cultura subtraheret. Quem p̄ses cō-
prehendi iussit ⁊ sibi presentari. Cui cū preses
suaderet: vt deos coleret ⁊ a xp̄i predicatione
cessaret. Respondit hermacoras: ꝙ ex iussione
dei ordinatus episcopus non posset quiescere
a predicatione christi: vt a diabolo detentos re
uocaret ad regnum domini: Cunqʒ in confes-
sione nominis christi constanter p̄stiteret. Ius-
sit illum preses extendi ⁊ neruis crudis diuti-
us cedi. Et cum sanctus martyr in his gratias
ageret: ⁊ presidis tormenta derideret: fecit eū
in equuleo suspendi: et pectus eius vnguibus
radi: postea precepit laminas ferreas canden-

tes eius pectori imprimi: τ lampades ardentes lateribus applicari. Et cũ ipse multomagis christum laudaret: populusq̃ vnanimiter exclamaret: q̃ sanctus dei sine vlla causa tormenta sustineret. Seuastus furorem populi metuens eum carceri mancipauit: vbi orante hermacora lumen ingens per noctem refulsit: τ odor suauissimus emanauit. Quod cernens pontianus custos carceris conuersus est ad christum τ ianua reserata ad pedes sancti martyris veniam postulabat. Quem sanctus hermacoras vocato fortunato diacono suo: post triduanũ ieiunium baptizauit. Qui egressus se xp̄ianum cepit proclamare: τ deos gentiũ demonia asserere: vnde τ eius exemplo multitudo populi ad carcerem concurrentes conuertebãtur. Quidã vero videntes lumen carceris inde nullatenus discedebant. ¶ Hec audiens gregorius quidã nobilis ciuitatis filium suum annorum.xij. qui per triẽnium a demonio vexatus fuerat: ad sanctũ martyrem adduxit: quẽ ille premissa oratione continuo liberauit: et ipm vna cum patre ad xp̄m cõuertit: veniensq̃ media nocte ad domũ eius permittente pontiano: gregoriũ cum coniuge et duobus filijs atq̃ cum familia baptizauit. Dein de ad carcerẽ sponte rediit: τ instantibus presbyteris τ clericis: vt si martyriũ p̄elegisset vel saltem sibi pastorẽ concederet: fortunatum eius archidiaconum illis delegauit. ¶ Hec cũ audisset illustris quedam vidua nomine alexandria que lumen dudum amiserat oculorum de consensu pontiani nocte ad sanctũ hermacorã in carcerem ingreditur: τ ab eo mox illuminatur atq̃ conuertitur. Et intra domum suam cũ omni familia a fortunato diacono baptizatur. Quod cum preses audisset: fortunatum detineri fecit: et cum hermacora custodia mancipari. Tamen multa miracula per eos fierent in carcere consistentes. Seuastus preses ad suggestionem pontificum timens populum qui per eos conuersus erat: misit nocte spiculatorem: τ vtrosq̃ in carcere decollari fecit: quorum corpora ac sanguinem collectũ pontianus custos carceris recollegit: τ occulte reposuit. Deinde gregorius τ alexandria memores beneficiorũ susceptorum corpora martyrum sustulerunt: et iuxta muros aquileie in agro memorate alexandrie cum aromantibus condiderunt. Qui passi sunt quarto idus iulij.

¶ De sanctis Nabore et Felice martyribus. Cap.lxxxvij.

Nabor τ felix martyres passi sunt i ciuitate laudeñ. sub maximiano imperatore. Cũ enim idẽ cesar mediolani degeret: τ predicti duo milites tãq̃ xp̄iani eidẽ accusati fuissent. Imperator eos detineri fecit: τ singillatim interrogatos cũ eos xp̄ianissimos cognouisset: in carcere per dies xij. affligi mandauit: ita vt nec panis nec aqua ministraret eisdẽ: τ die decimatertia eos educi fecit: et cepit illos ad sacrificia suadere: τ cũ nullatenus animos eorum inclinari posset: iterũ eosdẽ in custodia recipi precepit. Post dies vero quattuor de custodia educi: τ extẽsos fustibus cedi: deinde naborem in equuleo appendi: τ lãpadibus aduri: ac vngulis laniari inspectante felice. Et cum hec omnia superasset: iussit eos ambos igne consumi: qui missi in ignem incolumes permanserunt. Pro quo iterum eos carcẽri mancipauit. Post aliquot vero dies cum imperator pergeret in ciuitatem laudeñ. iussit sanctos cathenis vinctos ad exemplũ christianorum post se trahi: et post tertium diem ambos extra ciuitatem sibi presentari. Quos in christi confessione firmiter perseuerantes: fecit eos primo fustibus cedi: deinde capite puniri. Qui decollati sunt iuxta portam ciuitatis laudẽsis apud fluuium celeram: quorum corpora quedã matrona sabina noctu rapiẽs in eodem loco sepeliuit quarto idus iulij.

¶ De sancto Nasone discipulo. Cap.lxxxviij.

Nason discipul⁹ xp̄i ex antiquis τ priorib⁹ fuit: τ ex lxxij. vn⁹: vt in martylogio adonis ponit: qui apud insulã cyprum christi euangeliũ predicauit: τ plenus virtutibus ibidẽ sancto fine quieuit quarto idus iulij.

¶ De sancto Iohele ppheta. Cap.lxxxix.

Iohel propheta de tribu rubẽ filius fatuel natus in agro bethoren eodem tẽpore τ sub eisdẽ regibus: quib⁹ τ osee pphetauit videlz in diebus ozie: ioathan: achaz: τ ezechie regum iuda. Et sicut ille sub nomie effraim ad decẽ trib⁹ dirigit vaticiniũ suũ: q̃ vel samariã vel israel sepe memorat: sic in hoc propheta: omne quod dicit ad tribũ iuda directũ esse intelligere debemus. Describit enim terram duarũ tribuũ eruca: brucho: locusta rubigineq̃ vastandã. Et post euersionẽ prioris populi predixit spũssanctus effusionem futurã super seruos dei τ ancillas: quod factum est die penthecostes in cenaculo mõtis syon. Et hic in bethoren in pace mortuus est τ sepultus.iij. idus iulij. Hic ppheta ex numero duodecim pphetarũ colligitur: qui minores appellari in sanctorum patrum catalogo Ecclesiastici.xlix. capitulo cõscribuntur. Hec iosephus τ hieronymus; τ ex hystoria scholastica.

¶De sancto zorobabel duce. Cap. xc.

Zorobabel filius sala
thiel dux et princeps iudeorum de
tribu iuda: inter veteris legis pa-
tres ecclesiastici. xlix. cap. conscribi
tur. Hic tempore reedificationis tēpli domini
& hierusalē fuit: & sub dario hydaspis rege per
sarum claruit. Cum eñi: vt habetur in libris es-
dre & neemie: cyrus rex persarum & medoꝝ an
no primo regni sui dedisset iudeis licentiam re
deundi ad terrā natiuitatis sue q̄nquaginta fe
re milia coꝝ duce zorobabel & iesu magno sacer
dote: de quo infra proxime dicetur: de chaldea
vbi captiuati fuerant: in iudeam reuersi sunt.
Et afferentes secum vasa templi domini aurea
& argētea. M. cccc. que reddiderat eis rex cy-
rus persarum: ceperunt edificare templum do
mini in hierusalem: verum impedientibus sa-
maritis intermissum est opus vsq; ad annū se-
cundū darij hydaspis: igitur anno primo darij
predicti: zorobabel filius salathiel vnus de no-
bilioribus iudeorum: familiarijs quodā ipius
darij: cum audisset: q darius ipse regnaret in
perside: fiducialiter aggressus est templum do
mini edificare in hierusalem: aggeo & zacharia
prophetis ad hoc exhortantibus populum iu-
deoꝝ. Principes ꝟo regis persarum: qui erant
transflumen hoc agnoscentes: interdicebant
reedificationem. Cūq; respondissent seniores
iuda: q deus suus hoc eis preceperat: placuit
vtrisq;: vt res ad darium regem persarū defer-
retur. Et ascendit zorobabel cum nuncijs prin-
cipum ad regem: qui honoratus est ab eo vltra
q̄ sperabat. Nam cum alijs duobus cubicula-
rijs in regis cubiculo dormiebat. ¶Porro da-
rius rex cenam exhibuit satrapis et prefectis
persarum & medorum ac magistratibus. cxxvij.
prouinciarū. Eadem nocte expergefactus rex
proposuit questionem tribus custodibus cor-
poris sui: quod de tribus fortius videretur: scȝ
rege: vino: & muliere: promittens munera et ho
norē ei qui sapientius responderet in crastino.
Die ꝟo sequēti coram satrapis & magistratibus
accesserunt illi tres: & ait primus regē esse for-
tiorē ceteris. Cum eñi homo presit cūctis ani-
mātibus rex preest hominibus & ad nutū eius
omnia fiunt. Secundus autē protulit vini for-
titudinem: qꝛ cum homo presit ceteris in forti-
tudine: vinum superat omnem animi fortitu-
dinem: zorobabel ꝟo tertius mulierem fortio-
rem rege vinoq; asseruit. Nam regibus et eis
qui vites plantant: mulieres vinum conferunt
et alimoniam & ad robur vsq; producunt: et pro
mulieribus animas ponere nō timēt homines.
Super hec autem omnia veritatem dixit esse
fortiorez: quia immutabilis est & sempiterna.
Quod cum ab omnibus iuxta dictuȝ huius ap-
probatum esset; dixit rex ad zorobabel; vt pe-
teret ab eo quicquid vellet. Et postulauit tēpli
reedificationem: & vasa domus domini remitti
in hierusalem. Et gauisus est rex. Nā idipsum
meminit se vouisse anteq̄ fieret rex: si deus fa-
ceret ipsum regem. Et scripsit epistolam princi
pibus suis trans flumen: vt nullatenus impe-
dirent iudeos: sed de sumptibus regis iuuarēt
eos. Qui zorobabel reditum faciens per chal-
deam contribulibus suis regis mandata pate-
fecit. Et ascenderūt multi tunc hierosolymam
cum eo. Et sic laxata captiuitate iudei ceperūt
reedificare templū dñi in hierusalem: anno se-
cundo darij hydaspis regis persarū: quod āno
vij. ipsius cōsumatū est: q erat quadragesimus-
sextus a prima licentia quam dedit cyrus rex
persarū reedificādi illud. Iuxta quod in euan
gelio legit. Quadraginta & sex annis edificatū
est templum &c. Conuenerūt autē filij israel ad
dedicationē templi: & dedicauerūt illud mense
xij. qui apud latinos martius dicitur. xxiij. die
mensis. Et celebrauerunt pascha ꝭm legem do
mini. De arca ꝟo quomodo receperunt eam in-
certum est. Sed si verū est qd̄ epiphanius dicit
eam vsq; ad iudicij diem non egressurā de lati-
bulo pene: in qua eam hieremias abscondit: vt
dictum est supra in legenda hieremie prophete
kalen. maij. Certū est q iudei instar poris edi-
ficauerūt alteram. Nam inter manubias quas
tulerunt romani de iudea legunt translata: & ar
ca dñi & candelabrū & mensa. Completo ꝟo tē-
pli edificio zorobabel in hierusalē principatuȝ
tenuit iudeorū. Quo feliciter administrato cuȝ
patribus suis in pace dormiuit: et sepultus est
in hierusalem iuxta sepulchra regalia. Hec ex
dictis iosephi et hieronymi & ex hystoria scho-
lastica: nenon ex chronicis guilelmi.

De sancto Iesu sacerdote. Cap. xci.

Iesus filiꝰ
iosedec sacerdos
iudeorū de gene-
re Aaron ex tribu
leui tempore quo supra in iu-
dea claruit. Hic eñi anno pri-
mo cyri regis persarum cū zo
robabel duce & iudeorum po-
pulo de chaldea egressus i iu-
deam venit. Et reedificationi
atq; cōsumationi templi domini prefuit & pse-
uerauit vsq; ad annum. vij. darij hydaspis re-
gis persarum. Templū etiaȝ renouatū ipse vti
summus sacerdos dedicauit. Et officiū sacer-
dotale ꝭm legis mādata administrauit. Et hic
in pace q̄escens in hierl'm tumulatus fuit. Qui
& Eccl'iastici. xlix. ca. vna cum precedēte sancto
in catalogo sanctoꝝ patrū cōnumeratus legit:
& zacharie. iij. c. mltipl'r de sanctitate cōmēdat.
Quos duos sctōs esdre sacerdoti idcirco p̄mi
si; qꝛ dies obitus ipsoꝝ certos repire nō valui.

Nam ꝛ episcopū esdrā modico tēpore pre-
cesserunt: cuius dies festiuitatis immedia-
te subijcitur. Hec vnde supra.

¶ De sancto Esdra sacerdote. Cap.xcij.

Esdras sa-
cerdos Aaromin
de tribu leui taz a
iosepho ꝙ a beato
Hieronymo in sanctorum
patrum Prisci temporis
numero colligitur. Cuius
insignia opera i eius libris
recolūtur. Hic sub artaxer
xe rege persarum claruit:
qui in chaldea legē moysi a chaldeis succē-
sam quā memoriter didicerat repauit. No-
uos quoqz apices litterarum: qui faciliores
ad scribendū ꝛ pronunciandū fierēt excogi
tauit. Et propter hoc scriba velox dictus ē.
Addidit etiā quedā in veteri testamēto de
suo sicut titulos psalmoꝝ ꝛ plura que in pē
thateucho legunt̄. Sic quoqz intelligēdū ē
ipsum quedā superflua subtraxisse. Tradūt
etiā quidā modū scribendi a dextera in sini
strā eum iudeis tradidisse: cū prius admo-
dū aratitiū scriptitarent: vnde ꝛ scriptura
exaratio solet dici. Scribebāt eñ a sinistro
cornu in dextrū: ꝛ a dextro redeūdo scribe-
bāt in sinistrū. ¶ Esdras aūt inuenit gra-
tiā in oculis artaxerxis regis persarū: ꝛ im
petrauit ab eo licentiam ascendendi in hie-
rusalem: vt in lege quā reparauerat populū
suū erudiret. Tradidit ergo ei rex epistolā
ad suos principes transflumen: vt traderent
Esdre necessaria: ministros v̄o templi ab
omni vectigali ꝛ tributo absoluit. Dedit au
tē Esdre ptātez amouēdi ꝛ cōstituēdi iudi
ces trāsflumē ꝓm sapientiā suā: ꝛ puniēdi
cōtumaces ꝛ fuerūt cū eo.clxx.viri ꝛ vene-
rūt in hierusalē mense.v. Et siluerūt trib⁹
diebus. Quarto v̄o die obtulerunt q̄ secum
attulerant in domo domini. Tūc adiurauit
Esdras sacerdotes pricipes ꝛ leuitas vt ꝓij
cerent vniuersas mulieres alienigenas: et
eos q̄ de eis nati erāt: nā plures filiabus a-
lienigenaꝝ se copulauerāt. Fuit aūt esdras
eruditissimus legis diuine ꝛ clarus magi-
ster oium iudeoꝝ q̄ de captiuitate regressi
fuerāt: vt dicit iosephus. ¶ Primo aut die
scenophegiarū q̄ celebrātur mēse septimo:
legit esdras corā oī populo libꝛuz legis dñi
iuxta portā aquaꝝ de mane vsqz ad mediaz
diē. Scda v̄o die iuxta ꝓceptū legis tollen-
tes arborū frōdes celebrarūt festū taberna
culorū.vij.diebus. Die v̄o.viij.fecerunt col-
lectā quoad oleū ꝛ panes ꝓpositos ꝛ ligna
ad sacrificia. Post hec iuxta legē separaue
rūt alienigenas ab eccl'ia ꝛ in crastinum ist
emundationē ieiunauerūt: iuxta qd esdras
illis mādauit. Conuenerūt i octies ad audiē
dā legē: quater videlicet in die: ꝛ quater in
nocte: ꝛ lectiōe termiata populus sterneba
tur ad orandū: ꝛ fiebāt preces sup eū: ꝛ tan
dē benedictio sacerdotalis. ¶ Correxit aūt
esdras populū: ꝛ erudiuit in lege dñi oibus
diebus quoad vixit: ꝛ officium sacerdotale
strenue ministrauit: eiqz ppl's in cūctis obe
diens fuit. Et mortuus esdras in senectute
venerāda: ꝛ sepultus in hierusalez.iij.idus
iulij. Hunc quidā iudeorū autumant fuisse
malachiā: sed male. Nam malachias post re
gressum captiuitatis natus est in iudea: vt
dicit Hieronymus. Hec ex libro esdre: ꝛ ex
dictis iosephi hieronymi ꝛ historie schola-
stice: necnon ex chronica guilelmi.

¶ De sctō Neemia propheta. Cap.xciij.

Neemi-
as ꝓpheta fili⁹
helchie: q̄ etiā
inter sctōs pa
tres veteris le-
gis ecclesiastici.xlix.cōnu-
merat̄ tpe regis artaxer-
xis ꝓdicti in iudea claruit:
ꝛ esdre cōtēporaneus fuit.
Cū eñ esset pincerna re-
gis in susis castro medoꝝ: ꝛ vidisset peregri
nos hebrahice loquētes: sciscitatus ē ab eis
de statu iudee ꝛ hierusalē: ꝛ accepit ab eis
vrbē esse sine muris ꝛ habitare in ea ppl'm
dei in afflictione. Nā ꝑ diē sustinebāt impe
tū hostium ꝛ noctibus intrabāt latrūculi: ꝛ
plateas implebāt cadaueribus occisoꝝ. Et
fleuit neemias: ꝛ cibū nō comedit. Cū regi
vinū in mēsa leuaret: apparuit quasi langui
dus ante eū. Et cū ipsum rex stritirie inter
rogasset: illeqz sibi audita exposuisset: obti-
nuit a rege: vt mitteret̄ hierusalē ad muros
edificandos: cōstitutoqz ei reuertēdi tpe de
dit ei rex epl'am ad principes trāsflumē: in
qua mādauit de honore neemie exhibendo
tanꝗ duci ꝛ legato de latere: ꝛ de impēdijs
vrbis reedificāde: ꝛ misit cū eo principes ꝛ
equites pl'es. ¶ Anno igit̄.xxv.artaxerxis
venit neemias in hierl'm cū magno comita
tu: reducēs secū m'ltos de filijs captiuitatꝫ
dū trāsitū faceret ꝑ babyloniā. Et siluit nee
mias tribus diebus: quarta v̄o die cōuoca-
ta multitudie allocutus ē eos: ꝛ exhortatus
ad opus. Et edificātib⁹ ip̄is consumatū est
ē opus ꝑ annos duos ꝛ mēses.iiij. licet i ma
gna angustia ꝛ plurib⁹ ipedimētis. Primo
eñ finitime nationes in manu forti aggre
diebant̄ eos. Neemias v̄o mediam partem
populi armatā statuit extra ciuitatē: vt su-
nineret impeditus aggrediētiū: alia autez

media pars edificabat. Scđo etiā orta est fames in terra: ⁊ obligauit se populus tributis sub vsuris: sed agros ⁊ vineas vēdere cōpulsi sunt: tandē etiā filios ⁊ filias. Tercium aūt impedimentū fuit: ꝙ principes trās flumē iudeis inuidētes: corrupuerūt muneribus quosdā de senioribus: vt neemiam occiderēt. Qđ cum nequirēt: varijs eū terrebant rumoribus: vt sic ab ope cessarēt. Tandē autē nō preualuerunt aduersus eū: q2 manus dñi erat cū eo. Postꝙ aūt edificatus ē murus: q2 ꝑcepit neemias: vt clauderentur porte ante solis occasum: nec ante ortū aperent. ¶ Cū aūt mēses. vij. immineret: q̄ fere totus apud iudeos solēnis est: cōuenerunt oēs iudei in hierusalē quasi vir vnus. Cūq3 accepisset neemias: ꝙ non haberēt ignē de sublimi: traditūq3 esset ei a senioribus: ꝙ hieremias ꝓpheta tp̄e captiuitatis hierl'm abscōdisset stipites altaris ⁊ prunas in inferiorib⁹ terre ī valle iosaphat: iuit ad locū: ⁊ eruderato puteo inuenerūt stipites ⁊ prunas atq3 aquā crassā: tollētesq3 ea sup struē lignoꝝ ⁊ hostias q̄ erāt sup altare ꝓiecerūt ⁊ statim erupit ignis. Orabāt eñ sacerdotes: ionatha ichoāte: ceterisq3 r̄ndētibus: neemias q3 specialē edidit oratione. ¶ De inde neemias ⁊ esdras cū ppl'o ꝓcesserunt ad dedicationē muroꝝ. Quibus oībus rite pactis neemias reuersus est ad dñm suū regē ꝑsaꝝ anno. xxij. regni ei⁹. Et post longā etatē apud ꝑsidē dormiuit in pace. Sepult⁹ iuxta sepulchra regalia. Hec ex libro neemie: ⁊. ij. macha. ij. cap. ⁊ ex alijs voluminibus quibus supra. Hic neemias quia dies dormitiōis eius necubi reperit̄: esdre eius cōtemporaneo merito copulatur.

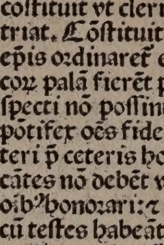
¶ De sancto Sila discipulo. Cap. xciiij.

Silas discipulus de. lxxij. vn⁹: vt plurimi asseuerāt vn⁹ fuit ex primis fribus: ⁊ vt dicit̄ act. xv. ab apl'is dñi cū barnaba ⁊ iuda ad ecclesias gentiū destinatus. Cum aūt paulus a barnaba diuisus esset: idē silas ab apl'o in ministeriū assumptus predicatiōis officiū gr̄a dñi plenus instanter cōsumauit: atq3 in passationibus suis xp̄m glorificās: postmodum apud macedoniā requieuit. iij. idus iulij. Hic eñ ep̄s corinthioꝝ ab apl'o cōstitutus fuit: q̄ ⁊ siluanus fuisse a q̄busdā fert̄: sed falsum ē: q2 ille thessalonie: hic macedonie quiescit.

¶ De sctō anacleto papa ⁊ mar. Cap. xcv.

Anacletus papa ⁊ martyr natione grec⁹ de athenis ex patre antiocho clementi primo romano pōtifici in episcopatu successit: ⁊ sedit ānos. ix. mēses. ij. dies. x. De isto tacet eusebi⁹ in chronicis: ⁊ dicit ꝙ anacletus ip̄e ē qui ⁊ cletus. Sed damasus papa i chronicis romanoꝝ pōtificū quas scribit hieronymo: ponit eos diuersos ⁊ dicit ꝙ clet⁹ fuit natōe romanus. Anacletus natiōe grec⁹. Hic memoriā bti petri apl'i cōposuit ⁊ construxit: fecit ⁊ alia loca vbi ep̄i recōderent̄ sepulture. ¶ Hic a btō petro adhuc viuēte p̄sbyter ordinat⁹ ē. Hic cōstituit vt clericus nec comā nec barbā nutriat. Cōstituit etiā vt nō minus ꝙ̄ a trib⁹ ep̄is ordinaret̄ ep̄s: ⁊ vt ordinatiōes clericoꝝ palā fierēt p̄nte plebe: ⁊ vt inimici vel suspecti nō possint accusare p̄sbyterū. Hic ēt pōtifex oēs fideles monuit ꝑ epl'az: vt p̄sbyteri ꝑ ceteris honorēt̄: dicēs ꝙ deo sacrificātes nō debēt vexari: sed portari: atq3 ab oīb⁹ honorari: ⁊ ꝙ p̄sbyteri qñ sacrificāt se cū testes habeāt marie ep̄i: vt deo ꝑfecte sacrificare ꝓbent̄. Hic fecit ordinatōes duas per mēsem decēbriū: p̄sbyteros quinq3: diaconos tres: ep̄os ꝑ diuersa loca numero. vi. Qui sub nerone īpatore martyrio coronat̄. Et sepultus ē iuxta corpus bti petri in vaticano. iij. id⁹ iulij. Et cessauit ep̄at⁹ dies. xiij.

¶ De sctō eugenio ep̄o ⁊ socijs mar. ca. xcvi

Eugenius ep̄us carthaginē. cū alijs plurib⁹ vt in scđo hystorie aphricane victor aphricanus dicit sub hunerico rege vandaloꝝ arriano passus ē. Hic hunericus ad istātiā zenonis imꝑatoris ⁊ placide auguste eccl'ie carthaginē. q̄ ꝑ ānos. xxiiij. ep̄o vacauerat cōcessit vt sibi catholicū ep̄m ordinaret: vñ ⁊ tūc eugeni⁹ elect⁹ ē. Qui cū in eccl'ia ꝑdicaret: ⁊ ab arrianis ꝓhiberi nō posset. Hunericus rex i eccl'ie foribus viros statuit: q̄ oēs catholicos ad eccl'iaz accedētes palis in crinibus iactatis ⁊ cōtortis cutē cū capillis abstrahebāt. Quoꝝ aliq̄ oculos amiserūt: aliq̄ i ip̄o dolore defecerūt. Inde ꝑsecutiōe aggrauata dirigunt̄ catholici ad capū vticē siū: vt cespites messiū desiccarēt: q̄ten⁹ sub ardore solis deficerēt. Qui magis i xp̄o iocūdabant̄. Nā ⁊ q̄dā manū h̄ns aridā ibidē missus ad oꝑa sanat⁹ est: ⁊ cū alijs oꝑabat̄. ¶ Post hec hunericus catholicos diuersis ꝑsequēs penis. Iocūdum ep̄m cū pluribus eius clericis flāmis excussit: vxorē theodorici fratris sui ⁊ gersericū nepotē suū occasione repta peremit. Inde oēs milites catholicos militia soluit: ⁊ domibus eorū diruptis ac substātijs cōfiscatis in insulis sar

dinie ⁊ sicilie eos relegauit. Epoꝝ defūcto
rū bona fisco adiecit: nec aliquos ordinare
permittebat nisi grauē sibi summā exolue-
rēt: virgines sacras nudatas: ⁊ per plateas
tractas diuersis penis ignis ferri ⁊ verbe-
rū attractabat. Epos presbyteros ⁊ cleri-
cos. ccccxcvij. ad exiliū heremi destinauit: i
ter quos erāt senes ⁊ decrepiti: ⁊ felix eps
abritanus habēs in epatu annos. xliiij. paly
si ꝑcussus. Eugenio aūt in exiliū cōstituto
mandatū est: vt cū oī suo clero carthaginez
veniret de fide sua cuz arrianis disputatu-
rus: vt inde cōtra eū occasionem haberent.
Qui veniēs cū nutu dei sapiēter hereticos
confutasset ecclesie catholice per oēm aphri
cam claudunt: epoꝝ catholicoꝝ substantie
arrianis tradunt: ⁊ oēs catholici nudi vrbi
bus excludūt: nudiqz sub aere iacere dimit
tunt. Inde equis velocissimis sine freno vl
sella plures supermittunt: vt equis discur-
rentibus mactarent. Post hec iurare cōpul
si fidelitatē filio hunerici: qui iurare nolue
rūt corsicam religant ad ligna pro nauibus
incidenda: qui vō iurauerunt redarguti: ꝙ
cōtra textū euangelij iurassent: ad diuersos
agros colēdos deputati sunt. Sanctus aūt
eugenius cū vniuerso clero suo qui erāt am
plius ꝙ. ccccc. inter quos ꝙplurimi erant le
ctores infantili cede ⁊ inedia macerati exi
lio depellūtur: ibidē in pace vitā martyrio
cōsumātes. Regnauit aūt scelericus hune
ricus ānos. vij. mēses. x. ⁊ post hec ebulliēs
vermib⁹ infeliciter expirauit. Festū autem
eugenij ⁊ sociorū recolitur tertio idus iulij.
Hec aphricanus.

¶ De sancto Henrico imperatore primo ⁊ confessore. Cap. xcvij.

HEnricus impera-
tor primus scōs aūt rex romano
rū: fuit primo dux moricoꝝ. Qui
īꝑauit annis. xxiij. ⁊ mēsib⁹. v. ⁊ vacauit im
periū ānos. ij. Hic vxorē cūgundē nunꝙ co
gnouit: sed vna secū virgo ꝑmāsit. Quodā
vō tpe inuestigante diabolo de quodā mili-
te ipsaz suspectā hns sup cādētes vomeres
xv: peduvia nudis plātis illā incedere cōpu
lit. Cun cū se dño cōmēdasset: vox de celo so
nuit: ꝙ vgo maria ipsam virginē liberaret.
Totā igit cadentē massam illesa ꝑcurrit: ⁊
sic suspitio cessauit. Hic imꝑator cū adhuc
esset dux visionē habuit: ꝙ ad sepulchrū scti
volfgangi ratisponeñ. oraret: ⁊ in ꝑiete scri
ptū videret hoc solū vbū: post sex. Qō ex h
cogitās se post dies sex moriturū: ipis trās
actis. vi. hebdomadas: deinde. vi. mēses. de
inde. vi. annos cōputās mortē sī infallibili-
ter expectabat. Sexto igit anno circa finē
dū mortē prestolat imꝑator eligit: qui se to
tū diuino cultui dedicans: ecclias reparat:
nouas edificat ⁊ dotat: ⁊ ꝑcipue bāburgeū
eccliam cathedralē. Orōnis grā visitat mo
nasteriū cassinense: dū vitio calculi labora-
ret. Cui sctūs bñdictus apparēs ipm a cal-
culo liberauit: sed in signu miraculi chara-
cterē manere ꝑmisit. ¶ Hic sctūs imꝑator
sororē suā in coiugiū tradidit stephano vn
garie regi: ex hoc ipz ⁊ regnū ad fidē cōuer
tēs. Qui ad extrema deueniēs: vxorē cūgū
dē virginē parētibus resignauit. Et dormi
uit in pace pridie idus iulij anno regni sui
xxiiij. vite vō sue. lij. anno autez grē. cxxiiij.
Vxor aūt eius in sctō ꝓposito perseuerauit
⁊ ambo pariter in bāburgeñ. ecclia sepulti
sunt miraclis clarētes. ¶ Fert quoqz: ꝙ cū
obijsset sctūs hēricus: multitudo demonū
ante cellā cuiusdā heremite trāsibat: q aper
ta fenestra iterrogauit vltimū qdnā esset.
Cui ille rñdit: ꝙ legio demonū erat: qui ad
mortē cesaris ꝓperabāt: si forte aliqd ꝓpriū
in eo inuenire possent: adiurat qz: vt ad se
redeat. Qui rediēs dixit: ꝙ nihil ꝓfecerat:
qr dū falsa vxoris suspitio: ⁊ alia bona ⁊ ma
la in libra fuissent posita: adustus ille laurē
tius ollā aureā immēsi pōderis attulit: ⁊ cū
demōes supasse iā viderent: illa iactata ꝑs
altera libre marie pōderauit. Sicqz demō
ille iratus: vnā aurē olle prerupérat. Ollā
calicē vocabat: quem dictus Cesar ecclesie
enisteñ. in honorē scti Laurētij fieri fece-
rat: cui ꝓpter magnitudinē due aures ine-
rant. Repertū est aūt ⁊ tūc imperatorem
migrasse: ⁊ aurem vnā calicis fractam esse.

¶ De sancto Phoca episcopo ⁊ martyre. Cap. xcviij.

PHocas epus ⁊
martyr passus est in pōto ci-
uitate sub traiano imꝑatore.
Hic pmū artē gubernatoriā
exercuit: deinde diuina dispo
sitiōe ad epatū sinopis ciuitatis peruenit.
Cūqz traianus imꝑator in ꝑtibus armenie
xpianos ꝑsequeret. Aphricanus eius pre-
fectus phoca epm in vrbe pōto degentē de
tineri fecit: sibiqz presentari. Quē cū mul-
tis exhortatiōibus ad deorū sacrificia inui-
tasset. Phocas eps lōga verboꝝ discepta-
tiōe aphricanū cōfundebat: ⁊ deos gētium
demones affirmabat. Cū autē prefectus ei
supplicia diuersa cōminaret: orante sancto
immensus imber effussus est: terraqz con-
cussa: grando: fulgura: ac tonitrua terribili
ter irruperunt. Aphricanus nimio terrore
perterritus spiritum exhalans mortuus ce
cidit. Cristiani autē assistentes ingētē lucē
de celo fulgētē cernūt ⁊ āgelos tres igneos
scti epi lateri assistētes: ipmqz exhortātes

et exinde celos aduolantes. Quibus miraculis therētina vxor p̄fecti cū filijs. v. phoce pedibus aduoluta veniā ac vitā viro exanimi supplicabat. Qui orōne p̄missa aphrica nū suscitauit: ⁊ cū oī familia ad xp̄m conuertit: q̄ cū traianus impator audisset: phocam cōprehēsum exhortabat̄: vt dijs immolaret. Phocas aūt petijt sibi ipsos deos ostendi. Sed cū impator ip̄z ad tēplū itroduxisset. Sctūs martyr nō solū rōnibus: sed experimēto ipsos nō deos: sed simulacra insensibilia cōprobauit: pp̄ter qd̄ idignatus traian⁹ ip̄m in ligno suspēdi fecit ⁊ torqueri: atq̄z vngulis ferreis vsq̄z ad nudationē ossiū lacerari: quē orantē vox celica cōfortauit. Imperator audita voce pertimuit: phocāq̄z in carcerē trudi fecit: ⁊ cēturionē noīe crispinū cū mille militibus ad custodiā eius adhibuit. Orante v̄o sctō media nocte lux ingens de celo refulsit ⁊ ianue carceris patefacte sunt. Qd̄ cū vidissent cēturio ⁊ milites mille cōuersi sunt ad christum. Phocas v̄o ipsos extra muros ad littus maris adduxit: eosq̄z oēs baptizauit: dehinc ad carcerē redijt. Die v̄o sequēti traianus ip̄m eductū ⁊ neptuno deo marino sacrificare renuētē: in caminū ignis ardētis immitti iussit: in q̄ p̄ tres horas sine vlla lesione p̄durauit: inde q̄z oīno inustus exiuit: quē impator in thermis ante triduū accēsis itromitti fecit: vbi cum orasset ad dn̄m: sp̄m emisit: corpus v̄o intactū a calore p̄māsit: qd̄ etiā nimio odore fragrabat. Balnee v̄o quasi glaciali rigore cōgelate sunt: quo dū traianus intrasset: et hm̄oi miracula vidisset: stupefactus admodū exiuit. Cui in thermaꝝ ianua sctūs phocas lucidus apparuit: eiq̄z p̄dixit: q̄ post triduū moriturus esset: ⁊ ad inferna descēderet. Statimq̄z traianus febriū calore vexatus: post triduū: vt phocas ei p̄dixerat expirauit. Corpus aūt scti martyris in galliā ciuitatē armenie delatū: ibideq̄z sepultuz est: qui passus est pridie idus Julij.

¶ De diuisione. xij. aplōꝝ. Cap. xcix.

Diuisio aplōꝝ ad predicādū idibus iulij celebrat̄: quia eo die duodecimo āno post ascēsionē dn̄i ad euāgelizandū verbū dei p̄ mūduz diuisi asserunt̄: vt impleretur oraculū psalmiste dauid: q̄r in oēz terrā exiuit sonus eoꝝ ⁊c. ¶ Nā oriens cessit thome ⁊ bartholomeo. Meridies simoni ⁊ Mattheo. Aquilo philippo ⁊ thadeo. Medium mūdi mathie ⁊ iacobo iusto. Mediterranei maris prouincie iohanni ⁊ andree. Occidentis regna petro ⁊ iacobo zebedei. Totus mūdus paulo aplō datus est: s̄m qd̄ in eius collecta eccl'ia asserit dicens. Deus qui vniuersum mundū beati pauli apl'i predicatione docuisti ⁊c. Et cantat̄ in hoc festo in missa epl'a. Corde em̄ credit̄ ad iusticiā. ro. x. Et euāgeliū. Eūtes in mūdū vniuersuz. Mar. vlt. cap. q̄ solēnitati marie cōueniūt.

¶ De sctis. lxxij. discipulis. Cap. c.

Septuagintaduo discipuli xp̄i ad istar. lxxij. liguaꝝ ab ip̄o electi post ascensionē dn̄i ad predicādū verbū dei et ipsi p̄ singl'as quasq̄z orbis terre p̄uincias ⁊ ciuitates diuisi sūt ⁊ ml'taꝝ vrbiū episcopat⁹ tenuerūt. Quoꝝ noīa hec sunt. ¶ Lucas euangelista: de quo greco expositor visibiliter inquit: ⁊ verbotenus xp̄m adit. Cūq̄z veritatē agnosceret verus efficit̄ xp̄i discipulus: plurimū cū magistro cōmoratus. ¶ Cleophas: de quo Luce. xxiiij. fit mētio. Hi em̄ duo ibāt in emaus: vt innuit gregorius in prefatiōe moraliū: ⁊ ita dicit Theophilus. Ambrosius v̄o dicit aliū fuisse. ¶ Barnabas cuius paulus i plurimis meminit: ⁊ legit̄ in actibus aplōꝝ in ml'tis locis. ¶ Mathias qui p̄ iuda aplōꝝ nūero surrogatus ē: vt dr̄ act. i. ¶ Thade⁹ qui ad abagarū missus est. Non em̄ hic fuit ille qui ⁊ iudas dr̄ frater simonis apl'i: sed alius. Hos quattuor ponit eusebius primo lib. cap. xv. Sequentes v̄o ponit abbas dorotheus. Quorū noīa hec sunt. ¶ Ananias qui paulū baptizauit actuū. ix. ⁊ fuit postea epūs damasci. ¶ Stephanus p̄thomartyr q̄ primus fuit iter. vij. diacones. ¶ Philipp⁹ vnus ex. vij. diaconibus qui simonē ⁊ eunuchū baptizauit: ⁊ fuit ep̄s i thracia scythie. ¶ Procorus vnus ex. vij. ep̄is nicomedie bithynie. ¶ Nicanor vnus ex. vij. qui eadē die cū alijs duobus mortuus est: qua ⁊ prothomartyr stephan⁹. ¶ Parmenas vnus ex. vij qui dormit in nisibi. ¶ Nicolaus vn⁹ ex. vij. fuit epūs samarie: sed apostatauit heretic⁹ factus: a quo ⁊ secta nicolaitarū quos iohānes apoc. ij. redarguit. ¶ Simō vn⁹ ex. vij. qui fuit ep̄s tyri ⁊ sidonis. De his oībus habet̄ act. vi. ¶ Titus in creta ep̄s fuit: ibiq̄z predicans sepultus est. De hoc sepius apl's mentionē facit: ⁊ huic specialē epl'am dirigit. ¶ Siluanus cū paulo predicauit: epūs thessalonice ibiq̄z dormit: dequo prima thessal. i. cap. ¶ Chrysches ep̄s calcedonie: qui in cali factus est. ¶ Epheneus de quo Ro. xvi. ep̄s carthagini factus est. ¶ Andronicus de quo Ro. xvi. ep̄s pannonie factus ē. ¶ Ampliatus de quo vbi supra ep̄s edesse factus est. ¶ Urbanus de quo ibidē ep̄s ma

cedonie fuit. ¶ Stateus de quo ibidẽ quem andreas apud pontuȝ mare nauigans in argicapoli thracie ep̄m constituit. ¶ Appelles de quo ro.xvi.ep̄s eradie factus est. ¶ Philetus vel philegus ep̄us ephesi: sapuit ea que simonis magi ⁊ restitit apostolo: vt habetur ij.thimothei.ij. ¶ Hermogenes ep̄us megare factus est similis p̄cedẽti: de his.ij. timothei.iiij. ¶ Demas de quo ibidẽ d͛: qui apostatauit ⁊ sacerdos idoloꝝ in thessalonica factus est. De his p̄ie iohãnis primo. Ex nobis ꝓdierũt: sed non erãt ex nobis. ¶ Amplesus ep̄us smyrne fuit ante policarpum cuius apl̄us meminit in ep̄la ad romanos. ¶ Aristobolus de quo Ro.xvi. bethanie ep̄us fuit. ¶ Tarcissus de quo ibidẽ: q̄ ⁊ athenaꝝ ep̄us fuit. ¶ Eradius qui ep̄us epatre fuit: de quo vbi supra. ¶ Cicis qui apud galliaȝ p̄dicauit ¶ Agabus de quo actuuȝ.xiij. q̄ prophetico charismate dignus fuit. ¶ Rufus vel rufe- rius: de quo ro.xvi. q̄ ⁊ thebarum ep̄us fuit. ¶ Asyncritus de quo ro.xvi. q̄ hyrcanie ep̄s fuit. ¶ Phlegontias de quo ibidem: q̄ ⁊ machationis ep̄s fuit. ¶ Patrobas de quo ibidẽ: q̄ ep̄us peloꝝ fuit. ¶ Hermes de quo ibidẽ: qui philopoles ep̄us fuit. ¶ Linus q̄ fuit post beatũ petrũ rome ep̄us: de quo.ij. timothei.iiij. ¶ Caius q̄ ephesi ep̄us fuit de: quo ro.xvi. ¶ Philologus q̄ ab andrea ep̄us sinopis factus ē: de quo Ro.xvi. ¶ Liphasus qui rome simul cuȝ paulo victus: ⁊ post eius martyriũ decollatus est. ¶ Lucius de quo vbi supra: qui ep̄us laodicie que est in syria fuit. ¶ Jason de quo ibidẽ: q̄ ⁊ ep̄s tarsi factus ē. ¶ Sosipater vt dicit dorotheus ep̄us iconij fuit: sed origenes in prima glosa dicit: ꝙ primus ep̄us thessalonice fuit traditione maiorũ: de quo ro.xvi. ¶ Tertius q̄ scripsit ep̄laȝ ad romanos dictante apl̄o: de quo ro.xvi. ⁊ sc̄de timoth.iiij. ⁊ act.xix. ep̄us meaidi fuit post hierosolymoꝝ dispsionem. ¶ Quartus de quo ro.xvi. ep̄s fuit berithi. ¶ Apollo de quo prime corin.primo. qui ep̄us cõnie fuit. ¶ Sostenes de quo prime Cor.p̄io. q̄ ⁊ colophonie fuit ep̄us ¶ Epaphroditus andriace ep̄us fuit. de quo phi.iiij. ¶ Titicus de quo col.iiij. qui colophonie ep̄us fuit. ¶ Cesar de quo phi.iiij. q̄ ⁊ dirrhachij ep̄us fuit ¶ Marcus barnabe cõsobrinus: qui de duabus sororibus nati sunt: vt dicit glo.col.iiij. ⁊ de hoc ibi in textu mẽtio fit: ep̄us fuit apolimadis. ¶ Jesus qui dicebatur iustus: de quo.iiij. libro ecclesiastice historie clentipoleos ep̄us fuit. ¶ Antomas de quo timoth.iij. qui ⁊ lysine ep̄us fuit. ¶ Clemens de quo phi. iiij. primus ex gentibus credens: ep̄us sardicen. postmodũ pontifex romanus. ¶ Onesimus de quo p̄ie timoth.primo. q̄ ⁊ coronis ep̄us fuit ¶ Carpus de quo prime timoth.iiij. qui ⁊ beronie q̄ est in thracia ep̄us fuit. ¶ Enodius qui post petrũ apl̄m antiochie ep̄us fuit. ¶ Aristarchus de quo col.iiij. ⁊ act.xx. q̄ apamie ep̄us fuit. ¶ Marcus q̄ ⁊ iohannes de quo act.xiij. ⁊.ij. timothe.iiij. ⁊ ad philemonẽ: qui ⁊ bibli ep̄us fuit. ¶ Zimas vel zenas: de quo timothe.iij. q̄ nomicus. i. legista: vel legis peritus dictus ē: ⁊ diospoleos ep̄us fuit. ¶ Philemõ ad quẽ apl̄s scripsit ep̄lam qui ⁊ gaze ep̄us fuit. ¶ Aristarchus alter de quo ad philemonem. ¶ Pudens de quo sc̄de timoche.iiij. ¶ Trophinus de quo ibidẽ. Hi tres in oĩbus ꝑsecutiõibus apl̄i cõpatientes: in fine rome post eũ decollati sunt. ¶ Marcus euangelista q̄ in roma euangelium ex ore petri scripsit. ¶ Candacis eunuchus regine ethiopũ: de quo act.viij. in arabia ⁊ eudomone predicauit: ⁊ in probari insula: que est in mari rubro: sermo habet: ꝙ ibi martyrizatus est. Hec btũs dorotheus existens Rome: in monumentis dereliquit in lingua romana: ⁊ translata sunt in grecuȝ: vt essent oĩbus manifesta. Veruȝ frater vincentius dicit: ꝙ ex numero.lxxij. fuerunt sancti Sauinus: potetianus: altiminus: maximinus: ⁊ Johannes senior: vt scribit policarpus. ¶ In martylogio q̄ȝ ponitur Aristion: cuius festuȝ agitur viij.kal.martij. ¶ Rufus ⁊ zozimus: quoruȝ festuȝ agit͛.xv.kal.ianuarij. ¶ Priscus: cuius festũ agit͛ kal.septembris. ¶ Joseph qui cognominatus est iustus: q̄ cũ mathia sortitus est: actuuȝ primo: cuius festum agit͛.xiij. kal.augusti. ¶ Nason antiquus christi discipulus.iij. idus iulij. ¶ Silas ep̄s corithi.iiij. idus iulij: qui ⁊ innuit͛ esse siluanus: sed falsum est: quia ille thessalonice hic macedonie quiescit. ¶ Euphrates.xiiij.kal.augusti: de quo colosce.iiij. ⁊ ad phile. ¶ Marcialis Lemouicen. ⁊ sidonius: vel cedonius: q̄ fuit cecus natus: q̄ sepultus est cũ maximino. ¶ Et lazarus qui fuit ep̄us massilie: fuit de xp̄i discipulis. ¶ Et sctũs vrsinus: q̄ dicit͛ fuisse nathanael: quẽ xp̄us cõmẽdat iohãnis p̄io. qui missus est ad bituricas. ¶ Et sctũs iulianus qui dicit͛ fuisse simon leprosus: qui ⁊ cenomanis predicauit. Sed vt scribit euangelista vbi.s. cap.xv. plures q̄.lxxij. discipulos xp̄i inuenies: si obserues ea que paulus scribit. i. Cor.xv. dñm apparuisse plus q̄ quingẽtis fratribus similis ⁊c.

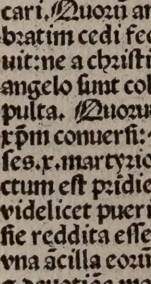

¶ De sctis Quirico ⁊ Julita eius matre mar. Cap.ci.

Quiricus puer ⁊ iulita ei⁹ mater apud tarsum cilicie passi sunt sub alexãdro imꝑatore. Fuit eñ iulita illustris ma-

trona de iconio ciuitate hiſaurie: q̄ perſecuto
res declinare cupiẽs in tarſuʒ cilicie cũ pue-
ro ſuo q̄rico: qui triũ erat ãnoꝛum venit: vbi
detenta alexandro preſentatur filiũ geſtans
in vlnis: quē due famule ſue vidētes fugerũt
ꝛ eaʒ ꝑtin⁹ reliquerũt. Imperatoꝛ ergo pue
rum ĩ vlnis cepit: ꝛ matrē ſacrificare nolen
tem crudis neruis flagellari p̄cepit. Puer
aũt matrē flagellari cõſpiciēs amare flebat.
Alexãder võ pueruʒ ſuper genua tenēs oſcu
lis ꝛ blanditijs demulcebat. Infans autē ad
matrē reſpiciebat: ꝛ imꝑatoꝛis oſcula abhoꝛ
rebat: et caput cũ indignatiõe auertēs vultũ
eius vngulis laniabat: ſeqʒ chriſtianum voce
qua poterat aſſerebat: tãdeʒ diu reluctãs p̄n
cipeʒ in ſcapulis momoꝛdit: tũc ille indigna
tus ꝛ doloꝛe cruciat⁹: q̄ricũ ab alto per grad⁹
precipitauit: vt etiã tribunali tenellum cere
brũ adhereret. Julita võ filium ſuuʒ ad re-
gnuʒ preceſſiſſe vidēs: deo gratias egit: que
poſtmodũ ab ĩperatoꝛe iuſſa eſt excoꝛiari: ꝛ
bulliēte pice perfundi: ac demuʒ capite trũ
cari. Quoꝛũ amboꝛuʒ coꝛpoꝛa alexander mē
bꝛatim cedi fecit: ꝛ membꝛa diſpergi mãda-
uit: ne a chꝛiſtianis ſepelirētur: ſed tamē ab
angelo ſunt collecta: ꝛ nocte a chꝛiſtianis ſe-
pulta. Quoꝛum exemplo. xliiij. gentiles ad
xp̄m conuerſi: ꝛ ab alexãdro detēti poſt men
ſes. x. martyꝛio coꝛonati ſunt. de quib⁹ ſup̄ di
ctum eſt pꝛidie non̄. iunij. Hoꝛũ aũt martyꝛũ
videlicet pueri ꝛ matris coꝛpoꝛa cũ pax eccle
ſie reddita eſſet: tēpoꝛe cõſtantini magni ab
vna ãcilla eoꝛũ q̄ adhuc ſupererat: reuelētur
ꝛ deuotiõe magna a pp̄lo reuerent̄. q̄ paſſi
ſunt idibus iulij circa annos domini. ccxxx.

¶ De ſctõ iacobo ſapiēte ep̄o ꝛ cõ. Cap̄. cij.

Iacobus cognomēto ſapi
ens niſibine ciui
tatꝫ que nobilis
eſt vꝛbs ꝑſaꝝ epiſcop⁹ vnus
fuit ex nũero cõfeſſoꝛũ ſub
maximiano: q̄ in nicena ſy-
nodo arrianã peruerſitatē
homouſion appꝛatiõe dãna-
uerũt: de quo caſſiodoꝛus. v.
libꝛo hiſtoꝛie partite ponit: q̄ ſapoꝛ rex per-
ſaꝝ anthiochiã perſaꝝ: que alio noĩe niſib⁹
dicitur cũ innũero exercitu obſedit: quã cuʒ
diuerſis modis obtinere perſe non poſſent:
impetum fluminis migdonij per ciuitatem
decurrentis a lõge retinuerũt: ꝛ ripas excel
ſioꝛes fecerunt vt aqua fluuij in ſe collecta cõ
creſceret. Impletiſqʒ ripis ſubito quos fece
rant aggeres irrumpētes dimiſerũt impetũ
fluminis contra murum: vnde murus ciuita
tis vehemens aque pondus ferre non valens
diruptus eſt. Cũqʒ ſapoꝛ rex diem alteruʒ
expectaret: vt alueo ſiccato ſine bello ciuita-
tem intraret: oꝛãte iacobo vidit murũ de no-
uo conſtructũ ꝛ ꝓpugnacula fabꝛicata: vidit
etiam ſuper murũ quēdã ĩperiali habitu de-
coꝛatũ: quē pꝛimo q̄dem exiſtimauit impera
toꝛeʒ romanoꝛũ: ſuoſqʒ exploꝛatoꝛes afflige
bat: quia ei⁹ aduētũ ei nũciare nõ cognoue-
rant. Duʒ aũt non ip̄m eſſe didicit: illũ ſagit
tare voluit: ſed ſagitta in aere fixa perman-
ſit. Et cũ nec ſic a ciuitatꝫ obſidione diſcede
ret oꝛõne ſcti ep̄i miſit de⁹ ſcyniphes ꝛ culi-
ces innũerabiles in exercitũ ꝑſarũ in modũ
quaſi nebulaꝝ: q̄ hoĩes ꝛ aĩalia adeo infeſta-
rũt: q̄ exercitum inde recedere compulerũt.
Quieuit in pace vir dñi idib⁹ iulij tēpoꝛe cõ
ſtãtij auguſti. Hic ſctũs ãtiſtes a btõ hiero-
nymo in libꝛo de viris illuſtrib⁹ idcirco omiſ
ſus fuit: q̄ illo tēpoꝛe ſyꝛe lingue ĩ qua is ſcri
pſerat cõmētũ nõ habebat. Scripſit aũt li-
bꝛos plures: videlicet de fide contra oēs he-
reſes. De charitate generali. De ieiunio. De
oꝛõne. De dilectiõe erga ꝓximũ ſpecialiter.
De reſurrectiõe. De vita poſt moꝛtē. De hũi
litate. De patiētia. De ſatiſfactiõe. De ṽgini
tate. De ſenſu aĩe. De circũciſione. De azimo
bñdicēdo. ꝓ quo ĩ eſaia legit̄. Nõ extermina
bit̄ botrus. De xp̄o q̄ filius dei ſit ꝛ cõſubſtã
tialis patri. De caſtitate aduerſus gētes. De
cõſtructiõe tabernaculi. De gētiũ cõuerſiõe.
De regno perſaꝝ. De ꝑſecutiõe chꝛiſtianoꝝ.
Hec gemnadius libꝛo de illuſtribus.

¶ De ſctis Catilino ꝛ ſocijs mar. Cap̄. ciij.

Catilin⁹ diacon⁹: ianuari⁹
ꝛ floꝛēti⁹: iulia atqʒ iu
ſta martyꝛes apd̄ carthaginē
paſſi ſunt. Qui tēpoꝛe ꝑſecu-
tõis xp̄ianoꝝ glõioſo martyꝛio
ꝓ xp̄i nõie coꝛonati: poſiti ſũt
in baſilica fauſti ĩ eadē ciuita-
te idibus iulij. Hec ado ponit.

¶ De ſctõ Euſtachio ep̄o ꝛ mar. Cap̄. ciiij.

Euſtachius ep̄s ꝛ
martyꝛ an
tiochie ſyꝛie claruit.
Qui eiuſdē ciuitatis
ep̄us ob fidē catholi
cã a cõſtãtio ĩperato
re arriano ĩ traiano-
polim thꝛatie ciuita
tē exilio pulſus ibidē
requieuit. vij. kal. au
guſti. vt in martylogio colligitur adonis.

¶ De ſancto Hilario martyꝛe. Cap̄. cv.

Hilarius mona-
chus ꝛ martyꝛ ſub iuliano impe
ratoꝛe ĩ ciuitate oſtia paſſus eſt.
Hic de ciuitate aretij oriundus
cum beato donato epiſcopo et

martyre dudum conuersatus est: ⁊ plurima
vna secum miracula pfecit: vt de eo dicet in
passiōe donati.vij.idus augusti. Post hec in
ciuitate ostien.degens: gallicanū martyrem
eodē venientē suscepit: ⁊ in christi fide con-
fortauit. Deniqz tentus a quadratiano pside
in prefato oppido: cum sacrificare nollet fu
stibus cesus martyrium sumpsit.xvij.kal.au-
gusti.cuius corpus ibidez tumulatū quiescit.

De sancto leone papa quarto. Cap.cvi.

Eo pa
pa huius no-
minis quart⁹
natiōe roma-
nus ex patre
rodulpho sergio pontifici in
episcopatu romano successit:
⁊ sedit ānos.viij.mēses tres.
dies sex. Hic primū a paren
tibus ob studia litterarum
in monastario scti martini iuxta ecclesiā san
cti petri apli posit⁹ fuit: vbi nō solū scia: sed
etiā cōuersatiōe tāq̄ pfect⁹ monach⁹ pfecit.
Hūc sergius papa postmodū faciēs psbyte-
rū: titulū sctoꝝ quattuor coronatoꝝ eidē assi
gnauit. Quo sergio mortuo ⁊ necdū sepulto
oēs romani tā cler⁹ q̄ pplus vna voce leonē
in summū pōtificē elegerūt. Qui mox fact⁹
pōtifex basilicas apl'oꝝ petri ⁊ pauli: ⁊ alias
ecclesias quas pauloāte saraceni deuastaue-
rāt: honorifice restaurauit. Ecclesiā quoqz
de nouo edificauit: q̄ dicit sctā maria noua.
Karolū ludouici filiū imperatorē coronauit.
Hic etiā inuidiose sup q̄busdā criminib⁹ ac-
cusat⁹: synodū cōgregauit: ⁊ se iuramēto in-
noxiū demōstrauit. Cui⁹ etiā tēpore alidul-
phus rex angloꝝ: q̄ pri⁹ toti⁹ āglie obtinuit
monarchiā: deuotiōis cā venit romā: ⁊ corā
leone papa obtulit tributū sctō petro de vna
quaqz domo: argēteū nummū in anno: ⁊ hoc
tributū vsqz hodie pseuerat. Hic pōtifex
catholic⁹ multe patiētie: multeqz humilita
tis diuinarum scripturarū extitit feruētissi
mus perscrutator vigilijs ⁊ orationibus sem
per intentus. Qui dum normanos a roma-
norum finibus deturbare satagit: cum mul-
tis captus numq̄ consensit se sine alijs relaxa
ri. Hic pro neapolitanis in mari contra sa-
racenos pugnantibus orando collectā fecit.
Deus cuius dextera beatum petrum ambu-
lantem ⁊c. Et postq̄ muros ciuitatis leoni-
ne reparando perfecerat: apponendo seras
portis fecit ⁊ dixit illaz collectam. Deus qui
beato petro apostolo collatis clauibus ⁊c.
Illi autem saraceni qui cum magna multitu
dine romam venerant spoliatis ecclesijs duz
in aphricam redeunt in mari submersi sunt.
Leo vo papa morit: ⁊ in ecclesia sancti petri
sepelit. Cuius festum agit.xvij.kal.augusti.
Et cessauit episcopatus dies.vi.

De sancto. Alexio cōfessore. Cap.cvij.

Lexius fili
us euphemiani nobi-
lissimi romani: et in
aula imperialis pala
tij primi tpe archadij
⁊ honorij impatoꝝ in
vrbe claruit. Qui eu
phemian⁹.ccccccc. ser
uos habebat: q̄ zonis
aureis cingebant. Ipse vo misericordie opib⁹
insistebat ⁊ in domo sua q̄tidie tres mensas
paupib⁹: pegrinis: orphanis ⁊ viduis pabat:
quib⁹ refectis ipse ad horā nonā cū viris re
ligiosis cibū sumebat. Cū aūt eidē multa p-
cū instātia dn̄s alexiū filiū ɔcepisset ex cōiu
ge aglaia noīe ipsi ābo deinceps in castitate
viuere firmauerūt. Puer aūt sctūs liberali
bus disciplinis ifra ānos pubertatis pleni⁹
erudit⁹: fact⁹ adolescēs puellā de iperiali do
mo duxit vxorē. Cū aūt iuuenis cū puella no
cte itra cubiculū iclusus esset spōsaz suā ce-
pit i dei timore istruere: ac ipsaz ad vginita-
tis obsuātiā puocare. Deide anulū ⁊ caput
balthei q̄ cigebat sibi seruāda tradidit: ⁊ de
substātia sua multū aurū accipiēs: occulte ad
mare discessit: ⁊ ascēdēs nauē laodiciā vsqz p
uenit. Indeqz i edessaz ciuitatē syrie pfect⁹
est: vbi imago xp̄i diuinit⁹ facta i syndōe ha
bebat. Quo pueniēs oīa q̄ secū tulerat pau-
perib⁹ tribuit: ⁊ vilib⁹ idut⁹ ipse cū ceteris
paupib⁹ in atrio sctē dei genitricis mēdica-
re cepit: oīa q̄ sibi dabant vltra q̄tidianū vi-
ctū egenis ipēdēs. Pater vo de filij absentia
admodū ɔtristat⁹: missis pueris ad diuersas
mūdi ptes eū vbiqz pquirebat. Quoꝝ aliqui
dū ad edessaz ciuitatē venissent ab eoscogni-
ti: sz ipz minime cognoscētes: eidē cū ceterꝫ
paupibus elemosynas tribuerūt: q̄ grās deo
egit: q̄ a suis suis elemosynā pcepisset. Re-
uersiqz pueri nūciauerūt q̄ ipm necubi inue
nire potuisset. Quapropt tā parētēs q̄ oēs
cognati ⁊ affines incōsolabiliter tristabant.
Spōsa vo cū socera se ppetuo māsurā in ca
stitate pmisit: donec de spōso suo nouo pcipe
re posset. Cū ergo alexi⁹ per ānos.xvi.in
atrio pdicto cōmorat⁹ esset: imago tādē dei
genitricꝫ: q̄ ibidē erat: custodi ecclesie iussit:
virū dei alexiū i ecclesiā itromitteret: qm̄ di
gn⁹ erat: eūqz ei ad oculū ostēdit quē custos
festin⁹ in basilicā itroduxit. Qd factū dū cū
ctis inotesceret: ⁊ ab oīb⁹ venerari cepisset:
hūanā gl'iaz vir dei fugiēs ide recessit: ⁊ lao
diciā venit: ibiqz nauē ascēdēs: cū i tarsuz ci
licie ire dispōeret: dispēsāte deo nauis a vētꝫ
impulsa i romanū portū applicuit: qd cernēs

Alexius disposuit in animo suo nulli extraneo onerosus esse: sed in domo paterna incognitus habitare: patrē ergo a palatio redeūtē multitudine obsequētiū circūdatū obuiuz habuit: ac post euz clamauit: vt se peregrinū in domo suscipet: ⁊ de micis mense sue nutriri faceret: vt sui quoqz filij pegrini de⁹ miſeri posset. Quō pater audiēs ob amorē filij ipsuz suscepit: ⁊ cibū de mēsa sua ei ꝯstituit ac locū in domo sua ꝓpriū tribuit: ⁊ ministrū ꝓpriū delegauit. Ipe aūt ī orationib⁹ ꝑseuerabat: ⁊ ieiunijs ac vigilijs insistebat. Famuli aūt dom⁹ ipsuz m̄ltiplicit̄ deridebāt: ⁊ aquā vtē filiū sup caput ei⁹ frequēter fundebāt: ⁊ multas ei iiurias faciebāt: ipe aūt paciēt̄ oīa sustinebat. Sicqz .xvij. ānis in domo patris incognitus mansit. Uidens quoqz per spm̄: ꝙ eius obitus appropinquaret: chartā cū atramento petijt: ⁊ totum ordinē vite sue cōscripsit. ¶ Dñica igit̄ die post missarū solēnia in ecclesia sācti petri: vox de sanctuario sonuit dicens. Uenite ad me oēs: q̄ laboratis ⁊c̄. quō audientes oēs in facies suas ceciderunt. Et ecce vox scdō dicens. Querite virum dei: vt oret pro roma. Querētibus illis ⁊ nō inueniētibus: iterū dictuz est. In domo euphemiani querite. Ille requisitus se de hoc nihil scire dicebat. Tunc imꝑatores archadius ⁊ honorius vna cū pontifice innocentio ad domū p̄dicti viri ꝑuenerūt. Et ecce minister alexij ad dn̄m suū venit; eūqz obisse nunciauit. Intrans euphemianus ip̄m defunctuz repperit ⁊ vultuz eius tanq̄ angeli rutilantē vidit: voluitqz chartā quā tenebat in manu accipere: sed nequiuit. Exiens igit̄ cū hoc imꝑatorib⁹ ⁊ pontifici nūciasset: ⁊ illi ad eū intrassent: corpusqz ex parte dei: vt sibi cedulā dimitteret: adiurassent: accedēs pōtifex manu chartam accepit: ⁊ ille statim ei eam dimisit: qua de mandato pape; coram omni multitudine lecta. Euphemianus hec audiens obstupuit ⁊ factus exanimis in terram decidit. Cum v̄o ad se redisset: vestes scidit: canos capitis euellere cepit: ⁊ semetip̄m discerpens: ac sup corpus filij corruēs amarissime fleuit. Mater eius hec audiēs: quasi leena rūpēs rhete: scissisqz vestib⁹ tota dissoluta exijt: ⁊ lamentabiles voces emittēs: inter populi frequentiā se sup defunctū filiū p̄cipitauit: ac ibidez quasi mortua ꝑmansit: deinde reuiuiscēs planctū dolorosum emisit. Sponsa etiā ipsius induta lugubri veste cucurrit: et lachrymas inconsolabiles supra corpus effudit. Tūc pontifex ⁊ imperatores corpus in honorato pherethro ponentes duxerūt in mediā ciuitatem: ⁊ nunciatū est inuentū esse hoiem quē querebant: ⁊ oēs ad sanctum corpus cucurrebant. Siquis aūt infirmus illud tangebat: protin⁹ curabat̄. Nam ⁊ ceci illuminabātur: ⁊ leprosi mundabant̄: et demones fugabant̄. Cuius pheretrū ipse pontifex ⁊ imꝑatores ex deuotione portare ceperunt: sicqz oī populo comitante corpus ad ecclesiā scti bonifacij martyris perduxerunt: ⁊ illic ei per .vij. dies sepulcruz ex auro ⁊ gēmis parari fecerunt: in quo corpus scti ꝯfessoris condiderūt: de quo odor maximus refragrabat qui cuncta aromata superabat. Quieuit autē in xp̄o. xvi. kal̄. augu. circa annū dn̄i .ccclxxxviij.

¶ De sancta Marina virgine. Cap̄. cviij.

Marina virgo in partibus grecie claruit. Hec cum patri suo vnica foret: et pater relicto seculo: monasteriū introisset: eā cuidā propinquo cōmendauit: ⁊ in cenobio sūma obedientia deo seruire cepit. Cuz aūt ꝓ filia affligeret̄: interrogauit eū abbas: cur magis solito tristaret̄: qui dixit se filiū vnicū in seculo reliq̄sse: noluitqz: ꝙ esset filia ꝓpalare. Abbas v̄o q2 diligebat virū: eidē concessit vt filius suus in monasterio reciperetur. Pater ergo habitu virili eā induit: ⁊ mutato noie marinū ip̄am vocauit. Uirgo igit̄ sctā in monachū recipitur: ⁊ masculus ab oib⁹ putat̄: ac frater marinus vocat̄. Cepit aūt valde religiose viuere: ⁊ oibus obediētiā exhibere. Cū aūt esset annor. [illegible] pater eius morti appropinquaret: filiā suā vocauit: ⁊ eā in sctō ꝓposito confirmauit: precipiens ne cuiq̄ aliq̄n reuelaret ꝙ mulier esset. Mortuo ergo patre tenebat doctrinā eius: ⁊ erat obediens oibus. Ibant igit̄ fratres cuz curru ⁊ bobus: ⁊ monasterij necessaria deferebant. Uerum iussu abbatis frater marinus aliq̄n cū plaustro cepit accedere: ⁊ fratres ad portandū ligna iuuare. Cō sueuerant autē sepius hospitari in domo cuiusdā nobilis pandochij nomie si quando eos hora tardior redeundi prepediret. Cuius filia virgo cū de quodā milite cōcepisset interrogata a parentib⁹ fratrē marinū se violasse asseruit. Quō cū pādochius abbati nūciasset: interrogassetqz marinus cur tm̄ flagitiuz cōmisisset: se peccasse confitet̄: ⁊ veniā humiliter precat̄. Statimqz abbas illuz verberibus cedi iussit: deide de monasterio eiecit. Ipsa v̄o oīa patientissime ferēs: tribus annis ante ostiuz monasterij mansit nec inde aliquando discessit. Sicqz bucella panis vnica quotidie sustentata: ac si peccatū cōmisisset in penitentia ꝑseuerauit. ¶ Post trienniū v̄o infans ablactat̄: ⁊ abbati mittit̄: ac fratri marino tradit̄ educandus: quē virgo dū ꝑ bienniū ac si ꝓpriū aluit: ⁊ cū eo ibidem ꝑmansit.

Tandē eius patiētie ⁊ hūilitatis fratres mi
ſerti abbati ꝓ marino intercedunt: ipm̄qȝ de
eius licētia in monaſteriū cū paruulo intro=
mittūt. Cui abbas ꝓ penitētia iposuit: vt oēs
immundicias loci extra deferret: et aquam
neceſſariā baiularet. Ipſa autē hilariter oīa
patiēter ꝑficiebat: ⁊ in cunctis grās agebat.
Sed poſt paucos dies in dn̄o feliciter obdor
miuit. Cuius corpus abbas longe a monaſte=
rio mandauit ſepeliri: eo ꝙ abſqȝ penitentia
obiſſet. Cū aūt fratres corpus lauarēt: ⁊ mu
lierē eſſe cōſpicerēt: ſtupefacti ⁊ territi ſe in
dei famulā grauiter deliquiſſe fatentur. Qd̄
cū abbas cognouiſſet eā intra monaſterium
honorifice tumulari iuſſit: ⁊ cuȝ lachrymis ꝓ
ſe ⁊ fratribus ab ea veniam poſtulauit: eo ꝙ
ipſam ignorās innocēter afflixit. Corpus er
go ſancte virginis ī eccleſia recōditū miracu
lis clarere cepit. Illa aūt q̄ dei filiā infama=
uerat a demone arripit̄ ⁊ ad ſepulchrū addu=
cta ſcelus confitet̄: ⁊ poſt dies. vij. eius meri=
tis liberat̄. Quieuit aūt ſancta virgo in dn̄o
xvi. kal̄. augu. ¶ Anno aūt dn̄i. M. cxiij. tem
pore iacobi teopoli ducis venetoꝝ. Quidam
iacob᷒ de bora perecialis eccleſie ſctē marine
de venetijs deuotus ſctē virgīs: corpus ipſius
de ꝑtibus romanie ſublatū ꝑ naueȝ venetias
duxit: et in eccl̄ia ſua collocandum ordina
uit. Cui᷒ meritis naute a maris tempeſtate
liberati ſunt. Sicqȝ corpus ſctē virginis ve=
netias delatū in eadeȝ eccl̄ia ſepultū eſt kal̄.
ſeptembris.

¶ De sctā theodora monacha. Cap̄. cix.

Theodora mōa=
cha apud alexandriam claru=
it tēꝑe zenonis imperatoris.
Hec nobilis ⁊ ſpecioſa viruȝ
habuit ⁊ diuitē ⁊ deū timen=
tē. Cuius ſanctitati diabolus inuidens: virū
quēdā diuitē in illius concupiſcentiā incita=
uit: qui eā crebris nuncijs ⁊ muneribus mo=
leſtauit. Sed cū ipſum oīno contemneret et
pctm̄ abhorreret: tandē ꝑ quandā mulieręȝ
ei miſſam illaȝ decepit: que puelle ſuaſit: ꝙ
deus quicq̄d occidente ſole cōmittit̄ minime
intuet̄. Cuius ſuaſioni puella prebens aſſen=
ſum viruȝ ad ſe nocte introire ꝑmiſit: ⁊ vo=
luntatē eius cōplexit. Statimqȝ ad ſe redi=
ens amariſſime flebat: eo ꝙ ipſam conſciētia
remordebat. Quā vir eius nimiū flentē con
ſolari ſtudebat: ſed illa nullā conſolationem
recipere curabat: cauſam autē fletus eidem
nullatenus indicare volebat. Mane aūt fa=
cto quoddā monaſteriū monialium adijt: et
abbatiſſam interrogauit: an deus quoddam
graue delictū quod die adueſperaſcente cō=
miſerat ſcire poſſet. Cui illa reſpōdet: quod
deo nihil abſcondit̄: ⁊ qꝛ deus videt quicquid
quacunqȝ hora cōmittit̄. Rediens ergo do=
mum quadā die cū vir ſuus abeſſet: comā ſu=
am ꝑſcidit: ⁊ veſtimenta viri ſui aſſumēs ad
monaſteriū monachorū: quod ꝑ. xviii. milia=
ria a ciuitate diſtabat acceſſit: ⁊ vt ibidem in
monachum reciperet̄ obtinuit. Interrogata
qȝ de noīe dixit ſe theodoꝝ nūcupari. Ibi er
go officia oīa humiliter faciebat: ⁊ eius mi=
niſteriū oībus gratum erat. ¶ Poſt aliquot
annos abbas theodoro iuſſit: vt boues iunge
ret ⁊ oleum de ciuitate deferret: vir aūt eius
plurimū flebat: timēs ne cū viro aliquo receſ
ſiſſet. Et ecce angelus dn̄i ipſi dixit: vt mane
ſurgeret: ⁊ in via que dr̄ ſancti petri ſtaret:
⁊ coniugē obuiā haberet. Quod cū feciſſet:
theodora cum camelis venit ⁊ virū recogno
ſcens: ſed ab ipſo icognita illū ſalutauit. Cū
aūt ille diutius expectaſſet: ⁊ ſe deceptū cla=
maret: facta eſt vox ad eū ꝙ ille q̄ ipſum pri=
die ſalutauerat vxor ſua fuerat. ¶ Tante au
tem ſanctitatis theodora fuit: vt multa mira
cula faceret. Nā ⁊ hominē a beſtia laceratuȝ
eripuit: ⁊ ſuis precibus ſuſcitauit. Ipſamqȝ
beſtiā maledixit: que ſubito mortua corruit.
Diabolus aūt ſanctitatē eius nō ferens eidē
apparuit ⁊ eaȝ de cōmiſſo adulterio duriter
increpauit: vt illam ad deſeparationē ꝓuoca
ret. Que ſignū crucis edidit: ⁊ mox demon
euanuit. Quadā vice dū de ciuitate cū camel̄
rediret ⁊ ī quodā loco hoſpitata fuiſſet puel
la ad eā venit vt ſecū cōcūberet illā putās eē
virū. Que cū reſpueret iuit ad alterū in ip=
ſo hoſpitio iacentē ⁊ cū eo dormiuit: ⁊ de il=
lo concepit. Cū aūt vēter eius ītumuiſſet. In
terrogata dixit. ſe de theodoro monacho cō=
cepiſſe. Natum igitur puerū ad abbatē trāſ=
miſerunt: q̄ cū theodorū īcreparet: ⁊ ille ſibi
indulgeri peteret: ſcapulis ſancte puer ipo=
nitur: ⁊ de monaſterio eijcitur: que ꝑ. vij. an=
nos extra monaſteriū manſit: ⁊ de lacte peco
rum infantē nutriuit. Diabolus aūt in ſpe=
cie viri ſui eidē apparuit: ⁊ vt ad ſe rediret:
multis blanditijs perſuaſit: q̄ cū oraſſet: de=
mon ſtatim euanuit. Alia quoqȝ vice demo=
nes ad eaȝ in ſpecie multaꝝ feraꝝ venerūt: ⁊
eā diris clamoribus ⁊ inſultibus terrere vo
luerūt: ſed orōne fuſa confeſtim ab ea diſceſ
ſerūt. Altera vice multitudo militū veniebat
quos princeps precedebat: ⁊ eū ceteri adora
bāt: que cū ſimiliter ab illis īuitaret̄: vt eoꝝ
dn̄m adoraret: illaqȝ deū ſe adorare velle di=
ceret: ipſa ante principē adducit̄ ⁊ flagellis
vſqȝ ad mortē ceditur. Sed dū cōſtāter ꝑſe=
ueraſſet: oīs illa turba demonū ab ea depelli
tur. Alia quoqȝ vice aurū multū repperit: de
inde caniſtrū oī ciborū genere refectū inue=
nit: ſed ſigno crucis edito vtrunqȝ euanuit.
Poſt annos. vij. abbas eius patiētiā cōſide=
rans ipſam cū puero in monaſteriū introdu

xit:vbi cū duos annos laudabiliter peregis-
set: vna cū puero se in cella reclusit:quē post
ꝙ oibus sāctis monitijs erudiuit:spiritū tra
didit:puerq3 plurimū flere cepit. Eadē no-
cte abbas ꝑ visionē aspexit:ꝙ nuptie marie
parabant:⁊ mulier glia ⁊ imēso lumine cir
cūdata in medio sanctoꝝ oīum portabat:⁊ i
lectulo iocūdissimo ponebat. Audiuitq3 vo-
cem:ꝙ mulier illa theodorus erat: qui falso
de puero accusatus fuerat. Excitatus abbas
cū fratribus ad cellā iuit:⁊ iā illā defunctaz
īuenit:quā discoopertā feminā īuenit. Mi-
sitq3 abbas ꝓ pr̄e puelle:q̄ ipsam infamaue-
rat:⁊ illā ei mulierē eē dixit:⁊ ad oculū indi
cauit:illeq3 de falso crimine cū filia pniam
egit. Angelꝰ dn̄i etiā abbati dixit:vt equū cō
scēderet:⁊ quecūq3 sibi obuiū ad monasteri
uz secū adduceret:q̄ dū ꝑgeret:eidē vir theo
dore occurrit:⁊ abbati cōiugē suā obisse as-
seruit. cuius trāsitū dn̄o reuelāte didicerat:
⁊ eā ad vidēdā ꝑgebat:quē abbas in suo eq̄
assumpsit:⁊ ad monasteriū suū deduxit. Ve
niētes q̄3 ambo plurimū fleuerūt:⁊ theodo
rā sepulture tradiderūt.xvi.kal. augu. Vir
aūt eius cellā theodore accepit:⁊ ibidē in sā
ctitate vite ꝑmansit. Puer quoq3 theodore
nutricē imitatꝰ oī moꝝ hōestate claruit:itaꝙ
abbati defūcto mōasterij regimie successit.

¶ De sctis scyllitanis martyribꝰ. Cap̄.cx.

SCyllitani martyres apō carthaginez passi sunt:quoꝝ nomia
sunt hec speratus: natalius:
cyrinus:beturius:felix:aqui
linus:letarius:ianuarius:ge
nerosa:bessia:dōata:secūda.
Hi oēs a saturnino prefecto
detenti post primā christi fi
dei confessionē in carcerē missi sunt:⁊ in li-
gno cōfixi:deinde gladio decollati sunt.xvi.
kal.augusti. Et dicunt scyllitani a scyllitana
insula:ex qua oriundi fuerunt.

¶ De sanctis Symphorosa ⁊ septem filijs
eius martyribus. Cap̄.cxi.

SYmphorosa cum
septem filijs suis apud tyburti
nam ciuitatez sub adriano prin
cipe passa ē. Hec fuit ꝯiunx bea
ti getulij martyris: de q̄ supra dictū est.iiij.
idus iunij. Ex quo septem liberos procrea-
uit:quoꝝ noia hec sunt:crescētius:iulianus:
nemesius:primitiuus:iustinus:stacteus: eu-
genius: quos oēs adrianus vna cū matre de
tineri fecit:⁊ ipsam symphorosam iussit pal
mis cedi:dehinc crinibus suspēdi: sed cū eā
superare nullatenus posset:iussit eā alligato
saxo in fluuiū p̄cipitari. Cuius frater euge-
nius curie principalis tyburtine corpus eius
colligens sepeliuit. Mane aūt fctō iussit im
perator septē figi stipites:ibiq3 filios eius
ad trocleas extendi:⁊ crescentez in gutture
trāsfigi:iulianū in pectore:nemesiū i corde:
primitiuū per vmblicū:iustinū ꝑ mēbra di-
stinctū scindi per singulos corporis nodos at
q3 iūcturas:stacteū lāceis multis donec mo
reret in terra cōfigi:eugeniū scindi a pecto
re vsq3 ad inferiores partes. Quoꝝ corpa p̄-
cepit auferri ⁊ proijci i foueā altā. Et posue
runt pontifices sacrorū nomē loci ipsius ad
septē biothanatos: quoꝝ corpora requiescūt
via tyburtina miliario nono. Passi sunt au-
tem.xv.kal.augusti.

¶ De sancta Hugdene mar-
tyre. Cap̄.cxij.

HUgdenes mar-
tyr apud carthaginē passa est
que plautiano ⁊ zete ꝯsulibꝰ
p̄sentata iussu rufini pcōsulis
quater diuersis tpibꝰ equulei
suspēsione vexata:⁊ vngulaꝝ horrēda lace-
ratione cruciata carceris etiam squalore diu
tius afflicta: cum hec omnia pro christi no-
mine superasset:nouissime gladio cesa ē.xv.
kal.augusti.

¶ De sancto Arnulpho epi-
scopo. Cap̄.cxiij.

ARnul-
phꝰ episcopꝰ
turonensis: vt
ait sigibertus
claruit in gal
lia tempore anastasij impe-
ratoris:qui sācti remigij re
mensis episcopi in baptisma
te filius fuit:cuius etiaz pa
rentes primo gentiles tamen postmodum a
sancto remigio conuersi ⁊ baptizati:ille ro-
gatianus illa autem euphrosyna nomiati fue
runt:qui omnia sua pauperibus dispensan-
da sancto remigio tradiderunt. Remigius
v̄o regi clodoueo iam christiano arnulphum
eius spiritualem filium commendauit. Cui
rex vti nobilissimo:stambergam neptem su-
am in vxorem tradidit. Ipsos tamen ambos
coniuges sanctus remigius ad virginitatis
obseruantiam induxit. Post hec arnulphus
reuelatione diuina omnia sua per testamen-
tum vxori relinquens:eam remigio commen
dans in habitu laicali per annos.xxvij. pere
grinatus est. Quodam die dominico dum
post matutinum oraret in ecclesia rauenna-
te: vidit animam cuiusdam peccatoris nu-
per defuncti:que ad iferna a demonibus tra

hebat: que cūctis astātibus audiētib⁹ scti arnulphi auxiliū implorabat. Pro qua vir dñi orauit: ⁊ stati aīa ad corp⁹ rediit: ipseqȝ peccator surrexit: ⁊ ꝙ ille vir dei esset: eiusqȝ ꝓcibus ipse saluat⁹ fuisset: oib⁹ patefit. Et cōcurrētibus ad eū turbis pplor ipse ad euitādam famā ꝓfestim inde discessit. Deinde apō sequanā fluuiū aliū mortuū e pheretro suscitauit: quē secū ad sanctū remigiū informandū adduxit. Iteruȝ quoqȝ remensem ppl'm ad se ꝯfluentē fugiēs: iterūqȝ pegrinās: cum eēt turonis ⁊ eṗatus vacaret: angelo reuelāte eṗs turoneñ. factus est: qui laudabilē vitā ducens: ⁊ miraculis clarens in dommo quieuit. xv. kal. augusti.

De sancto Rophilo episcopo. Cap. cxiiii.

Rophilus eṗs popiliensis fuit: qui verbū dñi instāter ꝑdicās: ⁊ que docebat exēplo operuȝ cōfirmans miraculor gloria insignis fuit. Duȝ autē in media via posita inter popilieñ. ⁊ luiieñ. oppidū draco imanis apparuisset: ꝗ hoīes ⁊ aīalia deuorabat: ⁊ flatu venefico plurimos morbidabat. Sanctus rophilus pplo suo triduanū ieiuniū ⁊ orationē indixit: sanctoqȝ mercuriali eṗo luiieñ. vt hec eadē cum sua plebe faceret: persuasit: ⁊ deinde ambo ipsi eṗi vna cuȝ clero ⁊ pplo vtriusqȝ ciuitatis ad locū accedūt. orationeqȝ ꝑmissa scti ꝑsules dracone de antro ꝑducunt: stolis quoqȝ suis ipsum vti agnū māsuetissimū collo nectentes ꝑtraxerūt: ⁊ in puteo ꝓfundissimo icluserunt: memoriale quoqȝ supra puteuȝ in testimoniū miraculi signauerunt: qȝ ibi manet vsqȝ in presens. Rophilus autē ad ecclesiam sua rediēs: obitusqȝ sui diē lōge ante ꝑdicēns. xv. kal. augusti quieuit in xpo. Sepultusqȝ est in ecclesia sua miraculis clarus.

De sancto Filiastro cōfes. Cap. cxv.

Filiaster cōfessor sanct⁹ dei sacerdos credens deo fide plenissima exiēs de terra sua relicto seculo ꝑsbyter factus est: ⁊ pauli apostoli mente ⁊ ope imitator omnem pene romanum orbem sua ꝑdicatione lustrauit: multosqȝ christo populos acquisiuit. Nō solū eī gentilibus restituit: ⁊ iudeis: sed etiā arriane ꝑfidie tunc vigētī: nā ⁊ mediolani gregē dñicum ab auxentio eṗo arriano sancti ambrosii ꝑdecessore viriliter defensauit: ⁊ brixiam ciuitatem in fide adhuc rudem sua predicatione ad viam veritatis plene reduxit. Et postꝙ plurimis miraculis effulsit apud eandem vrbē brixiensem in pace quieuit. xv. kal. augusti.

De sctō epaphra discipulo. Cap. cxvi.

Epaphras discipulus de. lxxii. vnus vt ait hieronymus: de quo apostolus ad colosceñ. ꝑmo. mentionē facit. Hic enim iubente paulo verbū domini colossēsibus ꝑdicauit: ⁊ ab eodē colosceñ. episcopus ordinatus: clarus virtutib⁹ palmam martyrii pro sibi cōmendatis ouib⁹ virili agone percepit. Sepultusqȝ est apud eandem vrbem. xiiii. kal. augusti.

De sanctis Iusta ⁊ Rufina martyribus. Cap. cxvii.

Iusta ⁊ rufina martyres in hispania ciuitate hispali: sub diogeniano presidē martyriuȝ passe sunt. He matrone christianissime paupertate detente vasa fictilia mercabantur. Ex quo questu necessariis sibi ad victum reseruatis: indigentium inopiā sustentabat. Cum autem in platea ciuitatis vasa distraherent: matrone ipsius oppidi idolum lapideum nomine salabouem circūferentes: iuxta morem suum gentilem postulabant a sanctis feminis vas aliquod ad vsum dei sui sibi offerri. Quod cum ille vti christiane facere denegassent: indignate matrone idolum super earum vasa fictilia iactauerunt: eaqȝ omnia contriuerunt. Iusta vo ⁊ rufina idolū econtra longius abiicientes confregerūt: propter quod a preside diogeniano detēte ꝑmo equulei extentione: ⁊ vngularum laniatione vexate sunt: postmodum in carcere inedia ⁊ variis doloribus afflicte. Inde quoqȝ educte cū ꝑses ad partes alias iter arriperet per loca aspa ⁊ cōfragosa nudis pedibus post eū trahuntur. Tādē iusta spiritū in carcere exalauit. Corpusqȝ ei⁹ in puteū ꝓiectū: inde a sabino eṗo leuatū atqȝ sepultū ē. Rufine vo cer-

uix in ꝯfessiōe ꝯfracta est. Cuiꝰ ē cadauer cō bustū. Ossa aūt illiꝰ ab eodē epō collecta vna cum corpore iuste in ciuitate hispaleñ. tumulata sūt. Harū passio celebrat̃ .xiiij. kal̃. augu.

¶ De sctō Arsenio abbate. Cap̄. cxviij.

ARseni-us abbas cū adhuc in palatio iperatoruz archadij ⁊ honorij cōsisteret: ⁊ vt ad salutē dirigeret̃ oraret audiuit a dn̄o vt hoīes fugeret ⁊ saluaret̃. Accedēs igitur ad monachalē vitā ⁊ ibidē orās audiuit: arseni fuge: tace: q̇esce. Matrona q̄dam nobilis ⁊ senex venit: vt abbatē arsenium ex deuotiōe videret: q̇ rogatꝰ a theophilo archiepō: vt se videri ꝑmitteret: nullatenus acq̇euit. Tn̄ illa ad cellā ꝓperās: ipsum foris ante ostiū inuenit: ⁊ se ad pedes eius ꝓstrauit. Ille autē cū indignatiōe nimia eā eleuauit: eāqꝫ dure increpauit: qꝛ cū mulier eēt: tā tam vagationē facere p̄sumpsisset. Nā cū alie mulieres ab ea redeūte audirēt: ꝙ abbatē arseniū vidisset ipse similiter ad eū videndum cōfluerēt. Illa aūt se nunq̄ alicui dicturā ꝓmisit: ꝙ eū vidisset: supplicās vt tātū pro ipa oraret. Abbas v̄o se deū oraturum dicebat vt memoriā eius de corde suo deleret. Hec illa audiēs turbata nimiū ad ciuitatē venit: ⁊ pre tristicia egrotare cepit: qđ archieps̄ audiens ad eā cōsolādaz accessit: eiqꝫ inter cetera dixit: ne de verbis senis miraret̃: qꝛ inimicus ꝑ mulieres viros sanctos ipugnat. Nā credere debebat: ꝙ vir sanctus pro eiꝰ aīa semꝑ exorabat: ⁊ sic cōsolata cōualuit: ⁊ ad ꝓpria remeauit. Arsenius autē per totū vite sue tēpus sedens ad opus manuū pānū habebat in sinu ꝓpter lachrymas: que iugiter de oculis eiꝰ fluebant: ⁊ totā nocte insōnē ducebat. Mane autem cū ꝓpter nature lassitudinē dormire vellet: sōnū tanq̄ malū seruū vocabat: ⁊ sedens parū sōni surripiebat: statimqꝫ surgebat: dicebat enim sufficere monacho: si dormierit vna hora: si tn̄ pugnator est. Cū pater scti arsenij nobilissimꝰ senator vitā finiēs ⁊ testm̄ faciēs: magnā hereditatē filio dimisisset: tabellio testm̄ ad eū detulit: qđ abbas accipiēs scindere voluit. Tabellio v̄o eius pedibꝰ ꝓuolutus rogabat: ne hoc faceret: qꝛ caput eiꝰ p̄cideret̃. Cui arsenius respōdit: ꝙ p̄us mortuus fuerat q̄ pater eius: q̇ ipsuz heredez fecerat: ⁊ iō ipsuz istituere nō poterat: ⁊ remisit testm̄ nihil recipe volēs. Quadā vice fctā est vox ad arseniū: vt exiret: ⁊ opa hoīum videret: ⁊ egressus vidit ethiopē ligna incidentem: ⁊ sarcinā sibi iportabilē facientē: cumqꝫ ipsam ferre nō posset: iterū ligna cedebat: et ad sarcinā diutius addebat. Viditqꝫ rursum hoiem haurientē aquā de lacu: ⁊ eā fundētem in cisternā ꝑtusaz: quā aquā ꝓfundebat in lacuz: ⁊ ipam nihilominꝰ cisternā implere volebat. Iterū vidit tēplū ⁊ duos hoīes in eq̄s portātes lignū transuersum: volētes autē tēplū introire nō poterāt: qꝛ lignū in trāsuerso portabāt. Et exposuit ei vox visa dicēs: ꝙ vltimi sunt q̇ portāt lignū iusticie cū supbia: nec humiliant̃: ꝑꝑ qđ a regno dei excludunt̃. Qui ligna incidit: hō est in peccatis multis: ⁊ pro eo vt agat pniam nō subtrahit de peccatis: sed iniq̇tates addit. Qui aūt aquā haurit: hō ē bona opa faciēs: sed qꝛ cū eis sunt ꝑmixta mala ꝑdit opa sua. Vespere sabbati veniente die dn̄ico: relinq̇bat post se solē: ⁊ extendebat manꝰ ad celū: donec mane sole ascēdens faciē eius illustrabat: ⁊ sic residebat. Quieuit aūt in pace vir dn̄i. xiiij. kal̃. augusti. Hec in vitis patrum.

¶ De scō Joseph iusto discipulo. Cap̄. cxix.

IOseph qui vocabat̃ barsabas q̇ cognominatus est iustus: vnus ex. lxxij. christi discipulis nō fuit barnabas vt rabanus ⁊ q̇dā putauerūt: sed frater iacobi alphei ac simonis: ⁊ iude: filiusqꝫ marie salome secundogenite sancte anne ⁊ sororis vterine genitricis dn̄i: vt infra dicet̃ in gestis sancte anne septimo kal̃. augusti. Hic eni cū mathia statutus est ab apl̃is ad sortiēdū in locū iude: vt hr̃ Act. primo. cap̄. Qui p̄dicatiōis ⁊ sanctitatis officio seruiēs ac fideliter cōplens multasqꝫ ꝑsecutiōes a iudeis ꝓ christo sustinens: victoriosissimo fine apud iudeā q̇euit. xiij. kal̃. augusti. De quo refert̃ ꝙ venenū biberit: ⁊ nihil ex hoc triste pertulit ꝑꝑ domini fidem.

¶ De sancta Margareta virgine ⁊ martyre. Cap. cxx.

MArgareta v̄go apud antiochiaz sub olibrio p̄fecto passa est. Hec fuit filia theodosij gentiliū patriarche: q̄ nutrici tradit̃ ⁊ ad adultā etatem veniēs baptizat̃: ⁊ ꝓpt̄ hoc exosa patri plurimū habebat̃. Cū aūt annos. xv. attigisset: ⁊ cum alijs virginibus oues nutricis sue custodiret: p̄fectꝰ olibrius illac trāsitum faciēs in eius amorē exarsit: ⁊ ꝯcitos pueros vt ad se illā ducerēt destinauit: q̄tenus si libera esset: eā in vxorem acciperet: si aūt ancilla in cōcubinā teneret. Quā sibi p̄sentatam de nomine ⁊ genere suo ac religione requisiuit.

Illa autē respōdit se genere nobilē ⁊ noīe
margaretā ac religione xp̄ianā. Quā prefe
ctus redarguēs q2 crucifixū coleret: eā in
carcerē tradi fecit: ⁊ ad deoꝝ sacrificia pro
perauit. Sequenti vo die eā sibi presenta-
ri fecit: ⁊ ad deoꝝ sacrificia īuitauit. Quā
diis immolare recusantē in equuleo suspēdi
⁊ virgis tam crudeliter cedi: ꝙ sanguis de
ei⁹ corpore vti de fonte manaret. Ita vt oēs
astantes sup eā deflerēt: ⁊ ad cōsentiendū
prefecto ipsam cōfortarēt. Quos virgo cum
indignatiōe repellebat: malosqꝫ cōsiliarios
esse dicebat. Iterū prefectus iussit eā vngu
lis lacerari adeo vt ipsemet faciē operiret:
quia sanguinē eius fluentē videre nō posset
Et deinde depositā in tenebroso carcere re
cludi mandauit. Orauit aūt virgo ad dn̄m:
vt inimicū qui secū pugnabat ipsi visibili-
ter demōstraret. Et ecce draco immanissi-
mus ibidē apparuit: qui os super caput ei⁹
ponēs ⁊ lingua subter calcaneū extendens
ipsam protinus trāsglutiuit. Sed dū se ab-
sorbendā virgo cōspexisset: signo crucis se
muniuit: ⁊ statim draco per mediū crepuit
⁊ virgo illesa exiuit. Dyabolus iterū vt eaꝫ
deciperet in speciē hoīs se mutauit. Quem
vidēs in oratione se dedit: ⁊ cū surrexisset
demon ad eā accessit: ⁊ manum eius tenuit.
Quē illa per capillos apprehēdit: ⁊ sub se
ad terrā deiecit: ac sup ceruicē eius dextrū
pedē posuit. Demon aūt clamabat. Illa vo
coegit: vt ipsi diceret: cur xp̄ianos tam mul
tipliciter tentarēt. Qui respondit naturale
sibi odiū esse contra viros virtuosos: ⁊ q̄uis
ab eis sepius repellat̄: tn̄ desiderio seducen
di infestus existit: q2 inuidet hoī de felicita
te quā amisit: q̄uis eā recuperare nō possit.
Addiditqꝫ ꝙ salomō infinitā demonū mul
titudinē in quodam vase inclusit: post cuius
mortē cum de ipso vase demones ignē emit
terēt ⁊ hoīes ibidē thesaurū esse putarent:
vas cōfregerūt: ⁊ demones exeūtes aerem
impleuerūt. His dictis virgo pedē subleua
uit ⁊ demon statim euanuit. Moxqꝫ colū-
ba de celo veniēs cū luce nimia virginē con
fortauit. Theotimus aūt quidā verba virgi
nis auscultās scribebat: nutrixqꝫ illi⁹ ipsam
in carcere refouebat. ¶ Post dies plures
cōuenientibus populis iudici p̄sentat̄: ⁊ sa
crificare cōtēnens iterū in equuleo leuatur
corpusqꝫ eius facibus exuritur: mirātibus
cūctis fortitudinē tenerrime puelle: deinde
in magno vase aque vincta mittit̄: vt ex pe-
narū cōmutatiōe cresceret vis doloris. Sꝫ
subito terra cōcutit̄ ⁊ virginis vincula sol-
uunt̄: ipsaqꝫ illesa pauētibus cūctis egredi
tur. colūba quoqꝫ celica cū ingēti lumine de
celo aduolauit: ⁊ in capite margarete aureo
lā posuit. Quo miraculo quattuor milia gē-
tilium exceptis paruulis ⁊ mulieribus xp̄o
crediderūt: ⁊ capitalē sententiā acceperūt
prefectus aūt timēs ne alii cōuerterent̄: cō-
citus beatā margaretā decollari mādauit.
Illa aūt p se ⁊ suis psecutoribus: necnon ⁊
sui memoriā agētibus orauit ad xp̄z: addēs
vt quecūqꝫ in ptu periclitās se inuocaret il
lesam prolē emitteret. Factaqꝫ est vox de ce
lo ꝙ in suis se nouerit petitionibus exaudi
tā. Et sic gladio percussa martyrii coronam
percepit. Cuius corpus a xp̄ianis antiochie
sepultū est. xiii. kal. augusti. Alibi aūt legit̄
ꝙ passa est. iii. idus iulii.

¶ De sancta praxede virgine. Cap. cxxi.

Praxedis
virgo filia fuit
bti pudētis ⁊ so
ror potētiane no
bilissima romanoꝝ de qui-
bus supra dictū est. xiiii. kl.
iunii. Hec post mortē parē-
tū cuꝫ sorore potētiana oēꝫ
facultatē diuisit: ⁊ ceperūt
ābe ditissimū patrimoniū
vendere: ⁊ pecunias pauperibus erogare.
Mortua vo potentiana in sctō virginitatis
pposito. Praxedis virgo cum btō pio papa
ipsam sepeliuit: ⁊ exinde paupes xp̄ianos
in domo ppria suscipiens: eis ministrare ce
pit. Defuncto quoqꝫ sctō nouato ipsius vir-
ginis germano: btā praxedis thermas illi⁹
in vico lateritii p manus scti pii epī ecclīam
cōsecrari fecit: in qua ⁊ baptisteriū ordina-
uit. Martyrū quoqꝫ symmetrii presbyteri ⁊
sociorū sub persecutiōe antonini imperatoris
pro xp̄o passorū corpora tumulauit: de qbus
supra dictū est. vii. kl. iunii. Cūqꝫ persecutio
quotidie ingrauesceret: btā praxedis orauit
ad dn̄m: vt eā ex hac vita susciperet. Que a
dn̄o exaudita: post dies modicos egrotare
cepit. Et postꝙ oēm substantiā suā pauperi
bus ⁊ ecclīe dispēsauit: ⁊ in ipsa sctō virgi
nitatis pposito pseuerās ad xp̄m ex hac lu-
ce migrauit. xii. kl. augusti. Sepulta a sctō
pastore presbytero: iuxta patrē ⁊ sororē via
salaria in cimiterio priscylle.

¶ De sctis victore ⁊ sociis mar. Cap. cxxii.

Ictoꝛ mar
tyr cū sociis suis sub
maximiano imperato
re in ciuitate massi-
lia passus est. Qui
maximianus pfecta
cede martyrum the
beorum: in ciuitate
sedun. massiliā deue
nit: victorēqꝫ militē eidē de xp̄ianitate de-

latum comprehendit. Quē sacrificare nolē
tem funibus per totā vrbem distractū: aste
rio prefecto puniendū tradidit. Qui ipsū
dudum in patibulo afflictū in carcerē trudi
iussit: vbi sanctus victor celesti lumine ⁊ an
gelica visitatione cōfortatus est. Que cum
vidissent tres milites eū custodiētes id est
Alexander Longinus ⁊ felicianus cōuersi
sunt ad xp̄m. Quos in cōfessione fidei im-
perator decollari mandauit. Prefectus vō
victorē equuleo suspēsum ⁊ fustibus ac ner
uis cesum: iterū in custodia reposuit. Sed
post triduū inde eductus statuam iouis sibi
oblatā: vt ei thura incēderet pede euertit.
Cui pes ille statim presciditur. Deinde mo
le molendini suppositus crudeliter conteri
tur. Verū post paululū machina ipsa diui-
nitus dissipata: dū adhuc martyr dn̄i aliquā
tulum palpitaret: gladio cedēte vere victor
ac triūphator efficitur. Nam ⁊ eodē instāti
vox de celo audita est: vicisti victor beate.
Corpora vō sctōrum martyrū iussu cesaris
in pelago proiecta angelis ministrantibus
ad oppositū litt9 enatātia deuecta sunt: ⁊ a
xp̄ianis sepulta. Ad quorū tumulū dū puer
eleutheri9 noīe xp̄ian9 ꝑsecutionē fugiēs de
clinasset: orās emisit sp̄m eisdē sctis sepul-
tura sociatus. Qui passi sūt. xij. kl'. augusti.

¶ De sancto daniele abbate. Cap. cxxiij.

Daniel abbas ⁊ pres
byter egypti
us fuit: q̄ dū
maneret i scy
thi cū fratribus suis ieiu-
nijs ⁊ orationibus semp in
tentus: venit ad villam que
thementi dicitur: vt opera
manuū suarū venderet: de quibus inopib9
subueniret. Rogatus aūt a iuuene in domū
suā descendit: ⁊ pro vxore ipsius: que steri-
lis erat orauit: vt deus ei sobolem largiret.
Cūq3 mulier post dies modicos cōcepisset
murmurabant emuli: ꝙ de abbate: qui in
domo illa fuerat: puella pregnans esset: eo
ꝙ a viro nunꝙ potuerat grauidari. Quod
audiēs abbas misit ad iuuenem: vt cū vxor
eius peperisset: ipsi nunciare curaret. Nato
itaq3 puero vēit Daniel ad domū iuuenis:
fecitq3 illū omnibus propinquis ⁊ notis cō
uiuiū preparare. Quibus presentibus pue
rū. xxv. dierum adductum per deum adiura
uit: vt exprimeret patrem suum. Infans au
tē clara lingua iuuenem illum nominauit:
eūq3 digito ostendit: ⁊ sic emuli cōfusi sunt
¶ In alia villa erat homo lathomus nomie
eulogius: q̄ arte sua fideliter laborans: pere
grinos quosq3 hospitio suscipiebat: qui dū
abbatem Danielem suscepisset: et eidem fi-
deliter ministrasset: orauit pro eo ad dn̄m
vt augerentur sibi bona tēporalia: ad hoc vt
ille latiora impendere posset. Cui oranti se
nex venerādus apparuit: ⁊ abbatem inter-
rogauit: an lathomū in fide sua vellet susci-
pere: si forte a bonis operib9 deficeret. Qui
mox pro eo fideiussit: ⁊ ꝓ anima sua se deo
rationē redditurū promisit. Post dies mo
dicos dum homo ille lapidem excideret: au
diens sonum concaui percusso lapide fora-
men inuenit: in quo thesaurū multū latentē
repperit. Timens aūt ne inuenta sibi ab vr
bis principe tollerentur: constantinopolim
abijt: ⁊ sub iustino imperatore collocatis mu
neribus factus est prefectus pretorij: con-
structoq3 palatio paupes tradidit obliuio-
ni. Quod cum daniel cōperuit: cōsternatus
animo cōstātinopolim perrexit: vt homini
loqueretur: sed ab eius familia cesus cum
iniuria expellitur: vnde ⁊ ante crucifixum
orare cepit: vt a fideiussiōe eriperetur. Cui
beata virgo apparuit: ⁊ se pro eo intercessu
ram promisit. Cōfortatus abbas alexādriā
redijt: cui postea xp̄s apparēs dixit: ꝙ a va
dimonio absolut9 eēt: sed decetero ab hmōi
caueret. Cū aūt ad heremū reuersus esset:
post mēses tres iustinus imperator moritur ⁊
iustinianus eius filius coronatur: ⁊ officia
les imperij mutantur. Eulogius a prefectu
ra deponitur: ⁊ de mala administratione re
quisitus omni substantia spoliatur. Reuer
susq3 ad villam suam artē primam repetijt
⁊ hospitalis: vt prius esse cepit. Ad quem
veniens abbas: omnia prout contigerant:
enarrauit: illeq3 in melius vitam mutauit.
¶ Ascendit aliquando Daniel cum discipu
lo in superiorem thebaidam: ⁊ visitatis frā
tribus: ⁊ ab eis reuerenter exceptus: adeo
vt ipsi vestimenta prosternerent: venit ad
cenobiū monialiū: quod dicitur sancti hie
remie. Et dum hospitium quereret: ⁊ vir-
gines denegarent: eo ꝙ vir claustrum illud
nūꝙ intrasset: audito ꝙ abbas Daniel esset
abbatissa illum gratanter suscepit: ⁊ ad re
fectionem vocauit: vbi cum inter alias vi-
disset vnam iuxta viam latrinarū in terra
iacentem: ⁊ que illa esset quesiuisset: audi-
uit: ꝙ ebria ⁊ insana erat: ⁊ ꝙ quasi semper
sic permanebat: sed pietate dei eam eijce-
re nolebant: viliaq3 ei officia imponebant.
Cum ergo sero omnes ad cellas suas iuis-
sent: abbas in oratione pernoctās vidit illā
surgere: ⁊ cū lachrymis instanter orare: qd̄
abbatisse ac discipulo ostēdit: eisq3 dixit: q2
ꝑ sp̄m illā sꝑ talē fuisse cognouerat: ⁊ ꝑpē
eā solā ad monasteriū ip̄m venerat: q̄ hūili
tatis causa se amētem ac ebriam fingebat:
vt omnibus contemptui haberetur. Dum

ergo abbatissa ex hoc nimiū cōpūcta esset: ⁊ mane oīa sororib⁹ retulisset dū vellēt ab ea veniā petere: ipsam necubi inuenerūt: sed ianuas cenobij aptas cōspexerūt: cedulāqȝ foribus affixā in qua scriptū erat: quicq̄d in vos peccaui pcite: ⁊ i xp̄o valete. Sicqȝ oēs abbati danieli de cōmissis in sanctā virginē veniā postularūt. Ipse q̄ȝ ad cellam suā redijt: ⁊ sanctitate perfectus in pace quieuit. xij. kal. augusti. Hec in vitis patrum.

De scta maria magdalena. Cap. cxxiiij.

Aria magdalena a Magdalo castro cognominata clarissimis natalib⁹ exorta patre Syro: matre Eucharia cū fratre suo lazaro: et sorore martha. magdalum castellū: quod est secundo miliario a genasareth: ⁊ bethaniā q̄ ē iuxta hierl'm: ⁊ magnā hierosolymoꝝ partē possidebat: ita vt maria magdalū a quo nūcupata est magdalena: ⁊ lazarus partez vrbis hierusalem: ⁊ martha bethaniā inter se diuisissent. Cū autē hec diuitijs abundaret: quia rerū abūdātiā voluptas comes sequitur: q̄to magis pulchritudine splenduit tanto corpus suum voluptati substrauit vnde iam noīe proprio perdito peccatrix dicebatur. Cūqȝ christuz in domo symonis leprosi recūbere cognouit ad eū accessit: lachrymisqȝ pedes eius rigauit ⁊ capillis extersit: ac vnguēto perunxit: ⁊ in tēpore gratie prima solennē penitētiā perfecit: vnde ⁊ dn̄s oīa ei peccata dimisit. Hec est illa cui xp̄s tanta beneficia contulit ⁊ tam maxima signa dilectionis ostēdit. Nam ab ea. vij. demonia, i. vniuersa vitia expulit: in suo eā amore totaliter accendit: familiarissimā sibi cōstituit: eā semp dulciter excusauit: videlicet apud phariseum: qui dicebat eā immundā: apud sororē: que dicebat eam ociosam: ⁊ apud iudam qui dicebat eā prodigam. Cuius dilectiōe quatriduanum fratrē suscitauit: cuius amore marthā a fluxu sanguinis liberauit. Hec ad pedes dn̄i sedēs eius verba audiuit: dn̄i caput perunxit: iuxta crucē in passione xp̄i stetit: vnguenta parans eius corpus inungere voluit: a monumento quoqȝ discipulis recedētibus non recessit: cui xp̄s resurgēs primo apparuit: ⁊ apostoloꝝ apostolicam fecit. ¶ Post ascensionē igit' dn̄i anno. xiiij. post stephani lapidationē ⁊ discipulorū dispersionē de qua habetur act. viij. iudei magdalenā cū pluribus xp̄ianis rapientes. Inter quos erat beatus maximinus vnus ex. lxxij. discipulis: cui a beato petro ipsa magdalena fuerat specialiter commendata. Lazarus frater eius: ⁊ martha soror eius: atqȝ marcilla marthe pedissequa: necnō btūs cedoni⁹ q̄ fuerat cec⁹ a natiuitate quem dn̄s illuminauerat: ⁊ alij plures: oēs istos naui īpositos ⁊ pelago sine remo vel remige expositos vt in pōto necarent a iudee finibus ꝓpulerūt. Qui deo duce massiliā appulerūt: vbi cū nemo illos reciperet sub porticu cuiusdam tēpli morabant'. Cū aūt populus ad phanū cōflueret: vt idolis immolaret: maria magdalena vultu iocūdo linguaqȝ diserta cepit xp̄m cōstātissime predicare: ⁊ plebē a cultura demonū reuocare. vnde multi admirātes corporis spēm et lingue facūdiā cōuersi sunt. Principi etiā ꝓuincie cū vxore ad sacrificia accedēti: vt ꝓlem a dijs īpetraret magdalena deoꝝ imolationes dissuasit: ⁊ xp̄m illis annunciauit. ¶ Interea appuit magdalena p visuz cōiugi principis: eāqȝ de crudelitate redarguit eo q̄ abūdans delitijs seruos dei fame ⁊ frigore mori pmitteret: addēs ei minas nisi virū induceret: vt eoꝝ inopiā subleuaret. Q̄ cū his admonita facere neglexisset: tertia vice magdalena p visionē vtriqȝ cōiugi apparuit: ⁊ vultu igneo terribiles minas iuexit: nisi festināter sctīs viris de victu ⁊ hospitio ꝓuideret. Cūqȝ ambo euigilātes mutuo somnia retulissent: exterriti continuo sctōs discipulos hospitio: receperūt: eisqȝ de necessarijs ꝓuiderūt. ¶ Post hec cū princeps ꝓle careret: mariā rogauit vt sibi filiū a deo suo īpetraret: ꝓmittēs in xp̄m cū cōiuge credere: si hoc ei obtinere posset. Tunc magdalena ꝓ eis orauit: ⁊ post dies modicos matrona illa concepit. Cūqȝ princeps ad beatū petrū vidēdū romā ꝓficisci disponeret: nauiqȝ parata eū mulier iam tumēte vtero seq̄ vellet: vir ei⁹ q̄uis dudū renitēs instātia cōiugis deuict⁹ assēsū p̄buit ⁊ nauē cū familia ⁊ vxore ascēdit: quoꝝ hūeris maria ad eoꝝ tutelā signū crucis īposuit. Cui prīceps ciuitatis ⁊ dom⁹ custodiā cōmēdauit. Postq̄ aūt flāte vēto ꝓspero die ītegro nauigassent: subito tēpestas in mari exorit': ⁊ ītumescēte ꝓcella dolore pturiēdi mulier angustiat'. Que īter p̄ssuras pelagi filiū peperit ⁊ cōtinuo expirauit. Cū igit' īfans vagiens māmillaꝝ solatia q̄reret ⁊ pater nec vbi matrē sepeliret locū haberet: nec vnde īfantulū aleret ꝓuidere posset: lachrymabil'r lamētabat': ⁊ de magdalena plurimū ꝯq̄rebat': eo q̄ ipsi⁹ cā tāta incurrisse mala videbat'. Naute aūt clamabāt: vt corp⁹ ī mare ꝓijceret'. Cūqȝ pegrin⁹ īstāter exoraret vt aliquātulū substinerēt: si forte mlier aliq̄ detēta extasi respiraret: vt saltē nato puero vbera p̄beret: ecce nō ꝓcul a naue collis appuit virqȝ prīceps a nautis p̄cib⁹ ⁊ p̄cio: vt illuc

applicarēt exegit In cuius antro secretior
corpus coniugis collocauit ꝛ puerū mām̄is
apponēs chlamyde opuit: ꝛ deo ac btē ma=
rie magdalene animā defuncte necnō curā
pueri cum fletu amarissimo cōmendauit: ꝛ
postmodū nauem conscendit: nec ꝓpterea
accepto itinere desistere voluit. Cūqz romā
ad petrū venisset: ꝛ causam itineris expo=
suisset: petrus principē super casu qui ei de
vxore ꝛ filio contigerat cōfortauit: ꝛ in fi=
dei veritate firmauit. Deinde vna secū hie
rosolymā perrexit: ꝛ oīa loca sacra cum eo
perlustrauit ac demū ad vrbez repatriauit.
¶Princeps igitur elapso biennio a petro cō
solatus discessit: ꝛ nauem ascēdēs ad patriā
redire disposuit. ¶Perueniēs aūt ad collem
vbi corpus cōiugis cū paruulo dimiserat ap
plicuit: ꝛ puerum a maria magdalena con=
seruatū ac educatū inuenit: qui more pue=
ro in littore cū lapillis ꝛ glareis ludebat:
vidēsqz nautas applicantes quos nūꝙ vide=
rat: expauēs ad matris vbera solita recurre
bat: ꝛ sub chlamyde latitabat. Quē postꝙ
pater matris mām̄as suggentē aspexit ad=
mirās pre gaudio ineffabili flere cepit. Et
ecce mulier a mortuis respirauit: ꝛ quasi de
somno euigilans magdalene gratias egit:
que sibi in puerperio obstetricis impleue=
rat officiū: ꝛ se ac suū cōseruauerat puuluz
addens ꝙ de eadez peregrinatione qua vir
suus venerat: ꝛ ipsa veniebat: ꝛ omnia loca
in quibus fuerat: seriosius referebat. Nam
sicut petrus virū suū ad ipsa loca perduxe=
rat: sic ꝛ illaz beata maria magdalena eodē
comitata fuerat. Sicqz princeps recepta cō
iuge ꝛ paruulo iam bimo massiliā repetijt:
ꝛ Magdalene que sibi euenerant: enarra=
uit: omniaqz idolorū templa destruens cum
omni populo baptisma suscepit. Tunc eccle
siam in xp̄i noīe cōstruxerūt: ꝛ beatū laza=
rū in episcopū massilie cōstituerunt. Deīde
ad ciuitatē aqueñ. accedentes predicatione
ac miraculis cunctū populū cōuerterunt: et
maximinū ibidem in pontificē ordinarūt:
vt dictū ē supra ī eius gestis: iiij. idus iunij.
¶Interea btā magdalena heremū asperri
mū petijt: ꝛ in loco angelicis manibus pre=
parato. xxx. annis incognita mansit: vbi nec
aquarū fluenta: nec plante cuiuspiam erat
solatia: vt sic dareť intelligi: ꝙ nō terrenis
dapibus sed epulis tm̄ celestibus eam xp̄us
disposuerat satiare: ibiqz per singulos dies
septē horis canonicis ab angelis in ethera
leuabatur: ꝛ celestibus concentibus refi=
ciebatur: indeqz per eosdē āgelos ad ꝓpria
reducebatur. Sicqz saciata nullis alijs cor=
poralibus alimentis indigebat. Sacerdos
autē quidā solitariā vitam eligens: qui sibi
ad duodecim stadia ab eodē loco cellam cō=
struxerat: die quadam voces angelorum audi=
uit: ꝛ oculis corporeis aspexit: qualiter mag=
dalena ab angelis in ethera leuabatur: et
post horā ad ipsum locū reducebatur. Qui
cū predictaz visionē subtilius intueri vellet
deo se cōmendans ad locum accessit: ꝛ cum
esset vicinus tremore resolui cepit: ita vt
vix incedere posset: ꝛ intelligens ibidē esse
celeste sacramentū ipsam personā vel crea
turam: que ibi erat per xp̄m adiurat: vt q̄d
vel qualis esset sibi edisserat. Quez magda
lena: vt propius accedat: hortatur: ꝛ appro=
pinquantem benigne alloquitur: seqz pecca
tricem illam famosam esse testatur: que in
euāgelio memoratur: que xp̄i pedes lachry=
mis abluit: ꝛ suorū criminū veniam prome
ruit: que ꝛ in ipso loco per annos triginta
omnibus incognita manserat: ꝛ quotidie ta
libus dapibus refecta nullo alio cibo aliquā
do egerat. Et quia obitum suum sibi a dño
reuelatum agnouerat: imposuit sacerdoti:
vt ad sanctū maximinum ep̄m accederet: et
omnia sibi visa narraret: ac ipsum sui parte
rogaret: quatenus die dominico proximo
hora matutinali ī ecclesia sua esset: vbi mag
dalenam angelicis allatam manibus inue=
niret: que dominica sacramenta ab eodem
percipere vellet. Qui ad eius petitionez ei
chlamydem suaz cōcessit: vt nuditatē suam
tegeret: quatenus ad ecclesiaz honestius ire
posset. Sacerdos igitur cōcitus maximinū
adijt: eiqz iussa cūcta ac visa ꝑ ordinē pate=
fecit: qui die ꝛ hora statutis ecclesiā ingres
sus magdalenam repperit in chori medio
angelorū: qui eam adduxerant consistentē:
que duorum cubitorū spacio a terra eleuata
extēsis manibus in aere subsistebat: cuiusqz
vultus ex frequentia angelorum: quasi solis
radius refulgebat. Ad quam cum maximi=
nus accedere formidaret: ab ea confortatus
est: vt filiam suam agnosceret. Qui conuo=
catis clericis ꝛ sacerdote predicto corpus
christi eidez obtulit: quod sancta dei cū ma
gna lachrymarum inundatione percepit:
deinde corpore ante altare prostrato spiri=
tus inter angelorum manus ad deum euola
uit. xi. kal. augusti: corpusqz nimio odore ꝑ
septem dies fragrauit: quod beatus maxi=
minus ibidē deuotius sepeliuit: ꝛ post mor
tem suam se iuxta eam tumulari precepit.
¶Temporibus aūt karoli magni scz anno
dñi. cccccccxlix. girardus dux burgundie li=
beris carens: multa pauperib⁹ largiter ero
gabat: ꝛ multas ecclesias ꝛ monasteria fa=
bricabat. Cum autem celiaceñ. monasteriū
construxisset: misit ipse ꝛ abbas ipsius loci
quosdam canonicos ad aqueñ. ciuitatem: vt
inde btē marie magdalene reliq̄as trāspor
tarēt. Qui venientes predictam ciuitatem

a paganis euersam inueniūt. Casu tamē quodam ex marmore sepulchrum aspiciunt: cuius sculptura demonstrabat: quod corpus magdalene ibidem quiescebat quo noctu confringentes: assumptas reliquias ad hospitium deportarunt: quorum principalior in ipsa nocte per visum a magdalena admonetur: ne timeāt: sed ceptum opus perficiant. Cum autem ad mediam leucam a celiaceñ. cenobiuʒ propinquassent: nullatenus inde mouere reliquias potuerunt: donec abbas ⁊ monachi omnes sancto corpori obuiaʒ processionaliter exierunt: ⁊ ipsum cum omni reuerentia susceperunt; quod ibidē iacet miraculis coruscans.

¶ De sancta Scyntyche discipula. Cap. cxxv.

Syntyche discipula apostolorum fuit: de qua beatus paulus ad philippeñ. iiij. kal'. mentionem facit. Hec inuita apostolica cum omni religione perseuerans philippis dormiuit: ibidem sepulta. xi. kalendas augusti; vt dicit ado: ⁊ ex hieronymi martylogio.

¶ De sancto Platone martyre. Cap. cxxvi.

Plato martyr apud Ancyram ciuitatē galatie prouincie passus est tempore maximiani imperatoris sub perfecto agrippino: qui paruulus ⁊ locuples a parentibus relictus omnia sua pauperibus dispensauit. Quem ex prefectus° tenere fecit: vt sacrificaret: quod cum renueret. a. xij. viris sibi vicissim succedētibus; primo quidem grauiter ceditur: sed immobilis persistens carceri mancipatur: deinde post dies. vij. super ferreum lectum extenditur: et carbonibus subterstratis oleo resina cera ac bitumine perfusus torretur. Cum autem predicta in eum nil preualuerūt: cunctis cernētibus angelica visitatione confortatur: odoreq; nimio fragrante refouetur. Quo miraculo plures ad dominum conuertuntur. Post hec in equuleo appenditur: malaq; ferrea ignita eius lateribus adhibentur. Et cum hec etiam patiēter tolerasset: mādauit iudex: vt corrigie de ei⁹ corpore traherētur: quas sanctus suscipiens in faciem prefecti iactauit: dehinc in custodiaʒ reductus. xviij. diebus fame afficitur; sed a domino confortatur. Nouissime autē iubente prefecto extra ciuitatem in locum: qui dicitur scampus: ducitur: et ibidem gladio capite truncatur: vbi a fidelibus digna reuerentia tumulatur. xi. kalendas augusti.

¶ De sancto Uandegisillo abbate. Cap. cxxvij.

Uandegisill⁹ abbas qui ⁊ vādoyt ait sigibert⁹ ansegisi maior; dom⁹ nepos ex valciso fratre floruit tpe iustiniani secūdi. Qui cenobia fiscanū ⁊ fontanellā dño fundauit. Hic in veredinēse regiōe ortus nobili parēte. s. valciso pipini frācoꝝ regis filio: sub rege dagoberto comes palatin⁹ ab eo cōstitut⁹ strenue officiū exercebat. Cui inuito illustrē puellā rex in vxorē tradidit: quā tñ ipse ad castitatē suasit: vñ ⁊ illa sctimonialis: ip̄e xo de xta curia mōach⁹ effect⁹ ē. Qui cū scto viro valfrido in loco q̄ dr mōs falconis primoten⁹ habitauit. Cuʒ aūt rex sanctū lʒ ꝑposse renitētem de monasterio eductū violēter ad curiā traheret: ītrās palatiū pauperē cū vehiculo offendit: ⁊ in lutū ꝓiecit: quē cū alij ꝑtereūt vādegisillus de quo descēdēs pauperē e ceno subtraxit. Staticq; angel⁹ inopi viro astitit ⁊ vestē deturpatā emēdās cādidiorē q̄ ante fuerat reddidit. Quo miraculo ꝯspecto rex illū ad monasteriū redire ꝑmisit. Inde ad territoriū helisgangiū perexit: vbi ⁊ cenobiū in ꝓprio fundo cōstruxit: vbi ⁊ plurimas diaboli īsidias ꝑpessus: oēs dei grā supauit. Deinde iussu diuio ꝑmonitus veniēs rothomagū a scto andoeno subdiacon⁹: īde leuita ordinat᷑. Ac postmodū carnotū tendens a scto audomaro in presbyterū consecrat᷑. Post hec fontanelle monasteriū ꝯstruxit: in quo cū godone eius nepote deo seruire studuit: verū alimētis sibi deficiētib⁹ a bathylde regina ꝑ visum a deo monita plaustris onustis cibarijs visitat᷑. Ibiq; vsq; ad annos etatis sue xcij. labori manuū īsistēs in dei seruitio ꝑmāsit. Demū graui egritudīe ꝑssus triduoq; in extasi rapt⁹: ianuā sibi celi patefactā ꝓspexit. Sicq; deo spiritū reddidit. xi. kal'. augusti. auditaq; ē in ei⁹ trāsitu a q̄dā discip'lo melliflua cātilena. Sepultusq; ē in eccl'ia scti pauli: vbi ⁊ ꝑ annos xl. permāsit: vbi ⁊ sctūs ausbert⁹ eps annis. xi. ⁊ sctūs vlphranius annis. ix. q̇euerūt. ¶ Anno aūt dñi. ccccccclxxxij. horū trium corpora miro odore fragrātia ⁊ tā in mēbris q̄ in vestib⁹ omnino incorrupta ad ecclesiā scti petri translata sunt kalē. aprilis vbi miraculis coruscātia requiescūt ⁊ digna fideliū veneratione coluntur.

¶ De scto Apollinare epo ⁊ mar. Cap. cxxviij.

Apollinaris epus apud rauennā passus tēpore vespasiani imperatoris. Hic antiocheus genere beati petri apostoli discipulus cum eo ex antiochia romam venit: quē petrus rauenne epm destinauit. Et appropians ciuitati apud quēdam

militem nomine hyreneũ hospitatus: filiũ eius
cecũ inuocato xp̃i noĩe illuminauit: ip̃m cum pa
rentibus baptizauit. Quod miraculũ cũ tribu-
nus a milite didicisset Apollinarẽ aduocauit:
vt vxorem suã noĩe theclã per annos plurimos
decumbentẽ sanaret: quã nullus medicorũ eri
gere poterat. Cuius manũ apprehendens mox
illam erexit: ⁊ ip̃am cum viro ⁊ filijs ac oĩ fami
lia: necnõ pluribus ex militibus ad xp̃m cõuer
tit. Et apud eundẽ tribunũ annis plurib⁹ man
sit: vbi ⁊ ad se infirmos veniẽtes sanabat: ⁊ mul
tos ad xp̃i fidem adducebat ac presbyteros et
clericos ordinabat. Post annos vo. xij. cũ pre-
dicta dux saturninus audisset: apollinarẽ deti-
neri fecit: ac pontificibus capitolij rauennatis
tradidit. Ductusq̃ ad templũ iouis vt immola-
ret: cum diceret sacerdotibus aurũ et argentũ
idolis oblatũ melius pauperibus dari q̃ ante
demones appẽdi. protinus fustibus ceditur: ⁊
semiuiuus relinquitur: sed a discipulis colle-
ctus in domo cuiusdã xp̃iane vidue. vi. mensib⁹
refouetur. ¶ Inde venit ad ciuitatẽ classis: vt
quendã bonifaciũ nobilissimũ mutũ effectũ cu
raret. Et cũ domũ ingrederetur puella habẽs
spiritũ immũdũ clamabat: vt inde discederet.
Alioquin ligatis pedib⁹ eũ extra oppidũ trahi
faceret. Quẽ apollinaris increpans confestim
ex illa exire coegit. Et post hec inuocato xp̃i no
mine muto loquendi facultatẽ restituit. Sicq̃
plusq̃ quingentos gentiles cõuertit: post dies
modicos a paganis apprehensus: iterũq̃ fusti
bus cesus prohibebat iesum noĩare: qui iacẽs
in terra ip̃m verũ dei filium exclamabat. Tunc
nudis pedib⁹ ip̃m super prunas stare fecerũt.
Deinde extra vrbem classis eiecerũt. Qui cum
xp̃ianis extra muros in tugurio latitabat: ⁊ ad
se venientibus xp̃m predicabat. Inde ad emi-
liam ꝓuinciã euangelizandã accessit. Interim-
q̃ calocer⁹ presbyter rauẽnatẽ ecclesiã guber-
nauit. ¶ Regressus igit rauẽnã ad domũ rufi
patricij adductus est: vt filiã eius infirmã sa-
naret. Sed mox vt ingressus est domũ puella
defuncta est. Rufus aũt deflebat: deosq̃ cõtra
se ꝓpter illius aduentũ iratos dicebat: ⁊ ob id
filiã suã occiderant. Cũ autẽ sanctus orasset: ⁊
puella de morte resurrexit: ⁊ nomẽ xp̃i cõfitẽs
cum matre et magna multitudine baptisma su
scepit: ⁊ virgo permansit. Rufus vo postmodũ
martyriũ pertulit: vt dicit de eo in eius passio
ne. vi. kal. septẽbris. Audiẽs hec cesar scripsit
ad messalinũ prefectum pretorij: vt apollinarẽ
aut sacrificare faceret: aut in exiliũ mitteret.
Prefect⁹ ergo ip̃m sacrificare nolentẽ fustib⁹
cedi iussit: ⁊ in equuleo extensum torqueri: de-
inde aquã feruentẽ in eius vulneribus iactari:
⁊ sic graui pondere ferri vinctũ in exiliũ mitte
re voluit. Tunc christiani aĩo accẽsi in paganos
irruerũt: ⁊ plus q̃ ducẽtos ex eis ceciderunt.
Prefectus aũt fugit: ⁊ apollinarẽ in carcerem
trudi fecit: deinde cathenis vinctũ naui impo-
suit: ⁊ cum tribus eum sequentibus clericis in
exilium destinauit. Ortaq̃ tẽpestate: nauiq̃ so
luta: sanctus dei cũ duobus clericis: ⁊ duobus
solum ex militibus naufragiũ euadens: ipsos
milites baptizauit: cũ quibus mysiã perrexit:
⁊ nobilẽ quendam leprosum mundauit: ⁊ pluri
mos ad fidem perduxit. Inde ad ripã danubij
in partes thracie pertransiuit. Cumq̃ eorũ ido-
la nulla darent responsa: vix ab vno eorũ didice
rent: q̃ donec apollinaris in partibus illis ma
neret: dij eorũ nullũ eis respõsum dare possent:
quem pagani repertũ exuerunt: ⁊ fustibus ce-
sum nauigio rauenne remiserũt. ¶ Post annos
igitur tres ad ecclesiam suam regreditur: et a
xp̃ianis cũ summa leticia suscipitur. Iterũ aũt
post dies aliquot a gẽtilibus capit: ⁊ ad tẽplũ
apollinis adducitur: cuius simulachrũ videns
maledixit: ⁊ cõtinuo confractũ corruit. Quod
videntes pontifices ip̃m tauro iudici presenta
runt: cum autem filiũ eius secum illuminasset:
taurus credidit: ⁊ ip̃m de manibus paganorũ
ereptum quattuor annis in predio suo manere
fecit: vbi ad se venientes in fide xp̃i docebat: ⁊
multa sup languentes miracula faciebat. Post
hec taurus a pontificibus vespasiano accusat.
Qui respondit: q̃ imperatores deos vindicare
non habent: sed ipsi de inimicis suis se vlcisci
possunt: si ab eis ledunt: misit tamẽ legationẽ
ad demosthenẽ patriciũ: vt apollinarẽ secundũ
leges iudicaret: qui sanctũ martyrẽ ad suasio-
nem pontificũ tradidit cuidã centurioni chri-
stiano in carcere detinendũ: cuius rogatu dum
in vicum leprosorũ pergeret: vt ibi propter fu-
rorẽ gentilium latitaret: a paganis insecutus:
et vsq̃ ad mortem diutissime cesus est: vbi per
dies. vij. superuiuens: ⁊ discipulis admonens
spiritũ tradidit: ⁊ iuxta muros classeñ. oppidi
sepultus fuit. x. kalen. augu. circa annos dñi.
lxx. vbi ⁊ quiescit miraculis redolens.

¶ De sancto Apollinare episcopo et confessore. Cap. cxxix

Pollinaris
hieropolitanus ep̃us
tẽpore marci antoni-
ni imperatoris claruit:
qui vir eximi⁹ doctri
na ⁊ sctĩtate refulsit.
Librũ apologeticum
pro xp̃iana religione
eidẽ principi cõscri-
psit. Extant eius ⁊ aduersum gentes quinq̃ vo
lumina. De veritate duo. Item librũ aduersum
cataphrygarum heresim montani: scilicet pri-
scille ⁊ maximille insanorum ⁊ pseudo prophe
tarum. In hieropolitana quoq̃ ciuitate diem
obijt: ibidemq̃ corpore quiescit. Hec hierony-
mus libro de viris illustribus.

¶ De sancta Christina virgine et martyre. Cap.cxxx.

Christina virgo in tyro ciuitate italie: q̄ ē circa lacū vulsinum passa est sub ꝑside iuliano. Hec nobilib⁹ parentibus orta in eodem oppido a patre vrbano preside in quadā turri cū duodeciz ancillis collocata est: deos aureos ⁊ argēteos secū habēs. Et cū ꝓpter eius elegātem pulchritudinē a multis in cōiugium peteretur: parentes eius nulli eam concedere volebant: cupientes vt in deoꝝ cultura virgo diuti⁹ permaneret: ipsa autē a spūsancto docta deorū sacrificia abhorrebat: ⁊ incensa dijs immolanda in fenestra orientali deo celi incēdebat. Cui oranti angelus apparuit: eamqꝫ de christi fide plenius instruxit. Cum autez pater ab ancillis eam christianā esse didicisset: blāditijs multis ad culturam deorum ꝓuocabat: illa vero vni deo se sacrificium offerre respōdebat. ¶ Post hec autē christina idola patris confregit: ⁊ descendens ad turris ianuā aurum ⁊ argentum pauperibus erogauit. Rediens vero pater: vt deos suos adoraret: cum id quod filia fecerat: ab ancillis audiuisset: iratus iussit eā expoliari: et a duodecim viris sibi vicissim succedentibus cedi: donec ipsi lassi deficerent: deinde cathenis vinctam in carcerem reclusit. Audiens hec mater scissis vestibus ad carcerē perrexit: et filie pedib⁹ se prostrauit: ⁊ obsecrans eam vt paterna vota perficeret. Cumqꝫ nihil posset suadere ad virum rediit: ⁊ quid sibi illa respōderat indicauit. Quā pater vrbanus ad tribunal suum adductam ad immolandū dijs hortabat. Cūqꝫ omnino contēneret iussit carnes eius vngulis ferreis radi: ⁊ omnia eius membra tenera lacerari. Christina autem de carnibus suis accipiens in vultum patris ꝓiecit: dicens: vt carnem a se genitam: vt canis roderet: ⁊ suo se sanguie satiaret. Tuuc ipam rote alligari fecit igne supposito ⁊ oleo desuper effuso: sed erūpens flamma mille ⁊ quingentos gētilium interfecit. Pater autē hec omnia magicis artibus ascribēs: ipsam iterum in carcerez mitti iussit: que statim āgelo visitāte sanata est ⁊ refecta. Facta quoqꝫ nocte iussit pueris suis: vt molarem lapidē grādem ad collum eius ligarēt: ⁊ sic in mare: id est in lacum vulsinum proijcerent. Quam mox angeli assumpserunt: ⁊ super aquas eam enatare fecerunt. Christus vero ad eā descendit: ⁊ ipsam in eodē lacu manibus proprijs baptizauit: nomenqꝫ suum eidem imposuit. Ac demum illam michaeli archangelo commendauit: qui eā incolumen ad littus reduxit. Quod audiens pater christinam iterum detentam custodie mancipauit: eāqꝫ mane decollari mandanit. In ipā autē nocte vrbanus repentina morte extinctus est. ¶ Huic successit preses iniquus noīe dion: qui cunā ferreā succensam oleo resina ⁊ pice liquatis plenā fecit parari: ⁊ christinam ibidem immissam a quattuor viris agitari. Que dominum tota mente laudabat: qui eam nuper renatam vt infantulā in cunabulis agitari volebat. Et cum nil lesionis pertulisset: putās iudex ꝙ maleficia in capillis eius laterent: fecit caput eius radi: ⁊ nudā ad apollinem duci. Que idolo imperauit: ⁊ confestim in puluerem redactū corruit. Quod iudex audiēs expauit: et spiritū mox emisit. Quo miraculo tria milia hominum ad christū conuersi sunt. ¶ Huic successit ⁊ tertius preses iulianus: qui fornacē succēdi fecit: et virginē ibidē includi: vbi per dies quinqꝫ cū angelis cantās ⁊ deambulās illesa ꝑmāsit. Cū autem hoc iudex magie attribueret: duos aspides: duas viperas: et duos colubros ad eā per veneficum dimitti mādauit: sed vipere pedes virginis lingunt: aspides nil nocentes ab vberibus pēdent: colubri collo se voluētes sudorē suggūt. Cūqꝫ veneficus bestias irritare vellet: serpentes in eū impetū fecerūt: ⁊ ꝓtinus occiderūt: virgo autē dñi serpentes suo imperio ad desertnm misit: ⁊ orās mortuū suscitauit: et ad xp̄m conuertit. Tunc preses māmillas ei⁹ precidi fecit: de quibus lac pro sanguine fluxit. Post hec linguā eius amputari iussit. Que linguā abscisam in faciem iuliani proiecit: ⁊ oculum eius percutiēs excecauit. Cūqꝫ lingua ꝑcisa diserte nihilominus loqueref. Irat⁹ iudex duas sagittas circa cor: ⁊ vnā in latus eius dimitti precepit. Sicqꝫ percussa spiritū deo reddidit. Sepulta in tyro ciuitate a christianis. ix. kalē. augusti: circa annū dñi. cclxxxvij. Corpus aūt eius delatū venetias in monasterio monialiū sancti marci de amianis episcop⁹ torcelli ab incolis loci nunc quiescere perhibetur.

¶ De sanctis Niceta ⁊ Aquilina martyribus. Cap.cxxxi.

Niceta et Aquilina sorores martyres in lycia ciuitate Amon passe sunt. He speciose puelle de corporis sui prostitutione viuentes: cū beatus christoforus martyr in eadem ciuitate a rege Dagno in carcere detineretur: iussu eiusdem regis ad ipsum sanctum martyrem misse sunt: promissis eis muneribus: si eū secum peccare facerent: ⁊ ad deorum sacrificia ꝓuocarent. Quas beatus christoforus ad christum cōuertit: vt dicetur in passione eius nono kalen. augusti. Quod audiens rex puellas cōprehendi fecit: quas ad deoꝝ sacrificia inuitauit. Que dixerūt: vt iussu regis platee mundarenf: ⁊ omnes populi ad templū cōgregarenf.

Quo facto cū ille tēplū introissent singula soluentes in colla deorū posuerunt: et ad terram trahētes cōfregerūt. Quapropter rex dagnus iratus eas cathenis suspēdi fecit: ⁊ dudum torqueri: ⁊ dehinc in ignē copiosum iactari. Que cū inde illese egresse fuissent: iussit rex ambas pariter in christi confessione gladio cedi: que passe sunt. ix. kalen. augusti.

¶ De sanctis Victore ⁊ socijs martyribus. Cap. cxxxij.

Victor militaris cū duob⁹ germanis: videlꝫ trichino ⁊ antiogeno apud hermicaꝫ hispanie ciuitatē passi sunt: qui diuersis exanimati supplicijs: tandem pro christi nominis cōfessione gloriosa gladio capite truncati: martyrij palmam percipere meruerūt nono kalen. augusti. Hec ado in suo martylogio.

¶¶ De sancto Jacobo maiore apostolo. Cap. cxxxiij.

Iacobus apostolus qui dicit maior ad differētiā alterius Jacobi qui dr̄ minor: nō ꝙ hic maior illo fuisset etate: sꝫ prior vocatione filius fuit zebedei ⁊ marie sororis mr̄is dn̄i: a quo ⁊ ipsa maria iacobi cognoīata est. Sicq̄ cōsobrinus extitit xp̄i: ⁊ frater iohannis euangeliste. Qui post ascensionē dn̄i dū ꝑ iudeā ⁊ samariā predicasset: in hispaniā tandē iuit: vt ibi verbum dn̄i seminaret. Sed cū ibi quasi nihil ꝓficere videret: eo ꝙ solūmodo nouē ibi discipulos acquisisset: duos ex illis ibidē cā p̄dicationis reliq̄t: ⁊ alios septē secū assumēs in iudeā redijt: vbi dū euāgelizaret xp̄m: magus quidā nomīe hermogenes cū pharis eis discipulū suū noīe philetē ad eū misit: vt eū disputando cōuinceret ꝙ sua p̄dicatio falsa esset. Sed cū ap̄ls ecōtra eū rōnibus supasset: ⁊ multa corā eo miracula fecisset: redijt philetes ad hermogenē doctrinaꝫ iacobi approbās ⁊ miracula recitās: ac se iam eius discipulū effectū contestās. Quē hermogenes irat⁹ arte magica adeo ligauit: vt se moueri nō posset. Quod cū philetes iacobo ꝑ puerum nūciasset: misit ad eū apostolus sudarium suū: cuius cōtactu cōfestim solutus philetes: hermogenis artibus insultauit: ⁊ ad apostoluꝫ ꝓperauit. Tūc hermogenes demones ad illos misit: vt ambos vinctos ad se adducerent. Qui ad iacobū venientes in aere vlulabant: aduentusq̄ ipsoꝝ causaꝫ publice cūctis audientibus ꝓpalabāt: seq̄ cathenis igneis religatos ⁊ plurimū cruciatos ab angelis deplorabāt. Quos apostolus mox exoluit: eisq̄ mādauit vt ad hermogenem accederēt: ⁊ ip̄m in nullo ledentes ligatum solūmodo sibi deferrent. Qui abeuntes manus ei a tergo ligauerūt: ⁊ vinctū ad iacobū perduxerunt. Et cōquerētes ꝙ eos cruciādos misisset: apostolū rogabant: vt eis potestatē cōcederet: quaten⁹ suas iniurias ⁊ ipsoꝝ incēdia vindicarēt. Cūq̄ ille eos interrogaret: cur philetem ipsis assistentē nō tenerent: demones responderūt: quia nec formicā q̄ esset in eius cubiculo cōtingere possent. Jacobus aūt exēplo magistri bona ꝓ malis reddere cupiēs: philetē iussit: vt hermogeneꝫ qui ip̄m ligauerat: solueret: ⁊ eius libertati redderet. Cōfusus hermogenes stabat ⁊ recedere nō audebat: quia iram demonū ne eum occiderēt: nimiū timere dicebat. Cui apostolus baculū suū dedit: ⁊ ille securus abijt: ac oēs libros artis magice ad iacobū cremandos apportauit. Apostolus vero ne forte odor incēdij vexaret incautos: illos in mari demergi mādauit. Quo peracto hermogenes ad apostolū redijt ⁊ veniā postulauit: cepit quoq̄ in dei timore adeo perfectus esse: vt etiā in nomine eius plurime virtutes fierēt. ¶ Hec videntes iudei zelo cōmoti apostolū adierunt: et q̄a iesum crucifixū predicaret increpauerūt. Qui postq̄ eis aduentū ⁊ passionē ac resurrectionē christi per scripturas euidēter ꝓbasset: et plurimi credidissent. Abiathar pōtifex anni illius seditionem in populo excitauit: ⁊ ipsum teneri fecit. Tūc iosias scriba funem in collo eius misit: ⁊ cum multitudine iudeorū apostolū ad herodem agrippā pertraxit: quē herodes iudeis complacere curans decollari mādauit. Cunq̄ ad martyriū duceret: quidā paralyticus in via iacens ad eū clamauit: vt ip̄m sanaret: quē apostolus cōfestim inuocato xp̄i noīe sanū effecit: quod videns iosias scriba p̄fatus qui funem in collo eius miserat: ad xp̄m cōuersus est: ⁊ cum apostolo decollatus: vt infra ꝓxime dicet. Apostolus ergo dn̄i ad locū adduct⁹ capitis obtruncatione martyriū cōsumauit. viij. kalen. ap̄lis: videlicꝫ in die annūciationis ⁊ passionis xp̄i: ⁊ viij. kalen. augusti: corpus eius in cōpostellam translatū est. Ne igit festū saluatoris ex apostoli solēnitate impediret: statuit eccl'ia vt festum passionis eius in die translationis eius corporis tēpore videlꝫ magis cōgruo celebret. ¶ Decollato igit iacobo discipuli eius nocte ꝓpter iudeoꝝ timorē corpus naui imposuerūt: ⁊ sepulchrū ei⁹ diuine ꝓuidētie cōmittētes nauē sine remige cōscenderūt: ⁊ angelo duce in gallitiā in regno lupe regine applicuerūt. Corpus aūt de naui deponētes sup manū lapidē posuerūt: qui vt cera tenera corpori cessit: ⁊ in modū sarcophagi se corpori mirabiliter adaptauit. Ingressi ergo discipuli ad reginā re ⁊ nomine vere lupam: eidem dixerūt: qualiter xp̄s ipsi corpus apostoli sui miserat: vt quē noluerat suscipere

pere viuum exciperet vel defunctum. Narrantesq̧ qualiter sine remige peruenissent: locum ad sepulturam congruum postulabant. Regina autem eos dolose ad regez hispanie destinauit: vt super hoc eius assensum vti maioris requirerent. Qui eos cepit: ⁊ in carcerē reclusit: sed cum discūberet: angelus dñi eos eduxit: ⁊ liberos abire permisit: quod rex audiens post eos milites: q̇ illos occiderent: destinauit. Sed dum milites pontē transirēt: fracto ponte oēs in flumine submersi sunt: qđ rex audiens ⁊ sibi ac suis metuēs: discipulos apostoli pacifice reuocauit: ⁊ ab eis vna cum populo fidem xp̄i suscepit: ⁊ quicquid petierāt libere concessit. Audiens hoc lupa doluit: ⁊ redeūtibus sanctis ac regis consensum per litteras aperientibus: respondit: vt boues suos: quos in tali monte habebat: plaustro iungerēt: ⁊ corpus magistri sui quocūq̧ vellēt tumulandū deferrent. Hoc aūt dolose faciebat: eo ꝙ draco ingēs flammā euomens boues ipos custodiret: quicq̧ tauri essent indomiti: qui nec vehiculo iungi possent vel si iūgerētur: huc illucq̧ discurrerēt: ⁊ sic corpus dissiparēt. Discipuli ꝓ dolū ignorātes montē ascendunt: draconē ingentez in eos ignem spirantem signo crucis per mediū ventrē scindūt: tauros velut agnos mansuetissimos plaustro iungunt: et desuper sanctum corpus cū lapide super quē positus fuerat imponūt. Boues autem sine alicuius regimine corpus in medium palatij lupe detulerunt: quod illa videns credidit: ⁊ christiana effecta omnia ab eis petita cōcessit: palatium sancto corpori in ecclesia dedicauit: ⁊ mirifice dotauit: vbi requiescit infinitis ⁊ maximis miraculis coruscans.

¶ De sancto Josia martyre. Cap. cxxxiiij.

Josias martyr fuit ille scriba iudeorū: qui funē primꝰ misit in collo iacobi apl̄i: vt supra proxime dictū est. Cum autem apl̄us ad decollandū duceretur: ⁊ paralyticum in via repertum sanasset: credidit iosias et ad pedes eius procidit: ⁊ veniam petens se christianum fieri postulauit: quod abiathar sacerdos videns eum teneri fecit: pugnisq̧ cedi iussit: missaq̧ de illo legatione ad herodem: vt cum apostolo decollaretur: et obtinuit. Cum autem ambo decollari deberent: apostolus a spiculatore lagenā aque petijt: et ibidem iosiam baptizauit: qui cum apostolo capitis ob trūcatione simul occubuit viij. kalendas augusti.

¶ De sancto Christoforo martyre. Cap. cxxxv

Christoforus martyr genere chananeꝰ ante baptismū reprobus vocatus vultu terribilis et procerissime stature: vtpote q̇ .xij. pedes in longitudine possidebat: in lycia ciuitate samon sub rege dagno passus est. Hic aliquando cogitauit: vt maiorem principē mundi quereret: ad quem secum moraturus accederet: venit ergo ad quendā maximū regez: de quo fama erat: ꝙ maiorem dominū mundus non habebat: in cuius curia christoforus manebat. Cuz autē die quadā ioculator regi assistēs cantilenā diceret: in qua frequenter diabolū nominaret: rex qui xp̄ianus erat signum crucis in faciem imprimebat. Quod christoforus notans ⁊ admirans: interrogauit cur rex hoc faceret: et quidnam signū huiusmodi sibi vellet. Et cum rex in hoc dicere recusaret: post multam instantiam ei dixit: ꝙ illud signum faceret: ne sepe nominatum diabolū timere posset. Christoforus autem statim arguit: ꝙ diabolus maior dominus ꝙ rex erat: eo ꝙ ipe illū timebat: vnde se deceptum cognoscebat: quia maiorem mundi dominū non inuenerat. Et vale faciens regi: diabolum querēdo properabat. Cum aūt per solitudinem pergeret vidit maximam militum multitudinem: inter quos quidā terribilis et ferus ad eum venit: et quo tenderet requisiuit. Qui se ire querendo diabolum respondit: ⁊ ꝙ miles ille diabolus esset audiuit. Cui se christoforus in seruitium perpetuum tradidit. Et cum ambo pergerent ⁊ in via communi crucem erectam inuenissent: diabolus a semita fugiens in nemus declinauit: et christoforum secum duxit: atq̧ post laboriosum iter ad viam redijt. Quod christoforus admirans multa instantia quesiuit: cur hec diabolus fecerit. Qui tandem cōpulsus ei dixit: ꝙ homo quidam: qui dicitur xp̄us in tali signo pependerat: quē ipm plurimū formidabat et ob id ab eius signo diuertebat: christoforus autē adhuc xp̄m maiorē diabolo fore cōclusit: ⁊ sic continuo ab eius seruitio discessit: ⁊ christū querere festinauit. Sed cum eum nullatenus inuenire posset: ad heremitam deuenit: qui ipsi christum predicauit: et de fide diligenter instruxit ac baptizauit. Cuz autem ei ieiunium et orationem pro peccatis suis imponeret: ⁊ Christoforus se nihil horum pficere posse dixisset: ipm tandē ad quedā fluuiū destinauit: vt ibi resideret: ⁊ cūctos transire volētes: eo ꝙ fortis esset et magnus transportaret: quod christo adeo gratum esset: vt se ipsi proculdubio reuelaret. Ad fluuium igitur accessit: ⁊ ibidem sibi domum construxit: por-

tanſqꝫ perticam in manu loco baculi ſe in aqua
ſuſtentabat: ⁊ omnes ſine ceſſatione tranſpor-
tabat. Cũ aũt quadã nocte quieſceret: audiuit
tertio vocẽ pueruli ſe vocãs: ⁊ vt ſe traduceret
obſecrãtis. Qui ſemel ac bis egreſſus neminẽ
repperit: tertia ꝟo vice puerũ inueniens in hu-
meris ſuis accepit: et baculo ſumpto flumen
trãſiturus intrauit. Et ecce aqua fluminis pau
latim intumeſcebat: ⁊ puer ad inſtar plũbi gra-
uiſſimi ponderabat. Quantoqꝫ magis ꝓcede-
bat amplius vnda creſcebat: ⁊ puer magis hu-
meros chriſtofori deprimebat. Cum autem vix
tranſuadaſſet: ⁊ puerũ depoſuiſſet: de pondere
conqueſtus ait: ꝙ in tantũ fuerat grauatꝰ acſi
totũ mundũ ſuper hũeros habuiſſet. Cui puer
reſpondit ꝙ nõ miraref: qꝛ nedũ mundũ ſuper
ſe habuerat: ſed illũ qui totũ mundũ creauerat
ſe quoqꝫ xp̃m dñm eſſe dicebat. In cuius ſignũ
mandauit: vt baculũ ſuũ in terra figeret: quem
mane floruiſſe ⁊ fructificaſſe videret. Statim-
qꝫ ab oculis eius euanuit: chriſtoforus autẽ ba
culũ in terraꝫ fixit: ⁊ die altera ip̃m ad modum
palme frondes et dactilos protuliſſe cõſpexit.
Sicqꝫ xp̃m dominum ſibi apparuiſſe cognouit.
¶ Poſt hec autẽ ad amon ciuitatẽ deuenit: vbi
dum eorũ linguã nõ intelligeret: oratione fuſa
ip̃oꝝ loquelã intelligere cepit: virgã quoqꝫ ſuã
in terrã fixit: ⁊ vt ad conuerſionem populi flo-
reret dñm exorauit. Quod cũ factũ fuiſſet decẽ
⁊ octo milia hominũ crediderunt. Rex aũt da-
gnus ducẽtos milites ad eũ capiẽdũ miſit. Et
cũ ip̃m orantẽ tenere nõ auderẽt: iterũ totidẽ
miſit. Cũ quibus oratione premiſſa ad regẽ ve
nit: quẽ videns rex ſtatura in tantũ ſublimẽ ter
ritꝰ ẽ: ⁊ pre timore corruit in terrã de ſede ſua:
ſed a miniſtris leuatus: chriſtoforũ de noĩe et
patria ⁊ religione requiſiuit. Qui cũ ſe chriſto-
forũ noĩe cananeũ gente ac xp̃ianũ religiõe di
ceret: ⁊ dijs ſacrificare contemnere: rex ip̃m in
carcere mãcipauit. Duas quoqꝫ puellas elegã-
tes germanas nicetã ⁊ aquilinam de ſui corpo
ris proſtitutiõe viuẽtes ad eũ miſit: promittẽs
eis munera ſi illũ ad peccandũ ſecũ allicerẽt: ⁊
ad immolandũ dijs inflectere poſſent. Cunqꝫ a
puellis plauſu manuũ ⁊ amplexibus vrgeref: ⁊
ſanctus martyr inſtanter dñm precaref: ſubito
de falce illius lux in menſa refulſit: que puel-
las admodũ exterruit. Quapropter ille cõuer-
ſe ad xp̃m de cõmiſſis veniã poſtularũt: ⁊ coro
nam martyrij perceperũt: vt ſupra in eoꝝ paſſio
ne actũ eſt. ix. kalen. auguſti. ¶ Deinde chriſto
forus regi preſentaf: ⁊ cũ ſacrificare nollet: vir
gis ferreis verberaf: ⁊ poſtmodũ gallea ignita
eius capiti imponif: ſed in his minime ſupera-
tur. Deinde ſuper ſcannũ ferreum alligatur: et
ignis iniecta pice ſubter incenditur: ſed ad in-
ſtar cere ſcannũ confringitur ⁊ ſanctus illeſus
inuenitur. Subſequẽter autẽ rex fecit illuꝫ ad
ſtipitẽ ligari: ⁊ a trecentis militibus ſagittari:
ſed ſagitte omnes ſuſpenſe in aere permane-
bant. Cum autẽ rex illuc accederet: vt ip̃m ex-
tinctũ conſpiceret: repente vna ex ſagittis ex
aere retroceſſit ⁊ regẽ percutiẽs vno oculo ex-
cecauit. Cui chriſtoforus dixit: vt de ſanguine
ip̃ius in craſtinũ decollandi ſumeret ⁊ oculum
liniens viſum recuperaret. Tunc iuſſu regis ad
decollandũ ducitur: ⁊ ibidem fuſa oratione ca-
pite truncatur. Rex autẽ de ſanguĩe ſuper ocu
lum ponens continuo viſum recepit. Qua pro-
pter in chriſtũ credidit: ⁊ corpus ſancti marty-
ris ſepeliri mãdauit. Paſſus eſt autem octauo
kalendas auguſti.

¶ De ſancto Cucufante martyre. Cap. cxxxvi.

Cucufans martyr in ciuitate barcinona ſub pre
ſide rufino paſſus
eſt. Hic ſanctus vna cuꝫ felice
germano ſuo ex ſcyllitana ci-
uitate nobilibus parentibus
ortus: ceſareã mauritanã ſtu
diorum gratia commigrauit.
Indeqꝫ ambo poſt tẽpus ali-
quod diſcedentes et ad partes occidentis ſe
transferentes: omnia ſua pro chriſto pauperi-
bus erogarunt. Et felix quidem in ciuitate ge
runda martyr effectus eſt: vt de eo in eius paſ-
ſione dicetur kalendas auguſti. ¶ Cucufans
ꝟo in ciuitate barcinonaꝫ deueniens: dum chri
ſtum annunciaret a galerio proconſule tentus
eſt: ⁊ dum ſacrificare nollet: iuſſu proconſulis a
xij. militibus ſibi viciſſim ſuccedentibus gra-
uiſſime ⁊ diutius tortus eſt: ita vt inteſtina di-
rupto corpore defluerent. Cum auteꝫ orationẽ
xp̃i martyr fudiſſet: tortores excecantur. Pro-
conſul vna cum eius idolis terra ſe aperiente
abſorbef. Cucufans ꝟo inteſtinis in alueũ diui
nitꝰ repoſitis repẽte ſanaf: quẽ pagani cathe-
nis vinctũ maximiano preſidi p̃ntarunt: qui cu
cufantẽ in craticula iuſſit aſſari: ſinapi et aceto
plagis perfundi. Sed cum hec oĩa ſuperaſſet:
⁊ aſſatores eius erũpente flamma interiſſent:
in ignẽ copioſum mittitur: ſed eo orante ignis
extinguitur: dehinc in carcere clauſus lumine
celico ſuper eũ emiſſo cõfortaf: cuſtodeſqꝫ hec
aſpicientes ad xp̃m conuertunf. Mane aũt fa-
cto eũ iubẽte p̃ſide cardis ferreis ⁊ taureis ce
deref: orauit ad dñm: ⁊ continuo preſes vadẽs
ad arã iouis de curru cõcidit: ⁊ fractis ceruici
bus expirauit. Idola quoqꝫ ad que pergebat:
in puluerẽ redacta ſunt: quo miraculo multi de
populo in xp̃m crediderunt. Demũ ſuccedente
rufino in preſidẽ ciuitatis: cucufans ab ip̃o de
nuo comprehenſus ac decollatus eſt: ſepultus
barcinone. viij. kalen. auguſti: cuius corpus in
de proceſſu temporis tranſlatũ in eccleſia ſan-
cti dionyſij pariſieñ. ad preſens quieſcit.

¶ De sanctis Nemesio ⁊ Lucilla martyribus. Cap.cxxxvij.

Nemesius ⁊ lucilla filia eiꝰ virgo passi sunt in vrbe sub imperatoribus valeriano ⁊ galieno. Cū em̄ nemesius tribunus esset militū ⁊ lucillam filiā cecam a natiuitate haberet: audiēs qualiter sanctus stephanꝰ papa in xp̄i nomine oēs egros curaret: accessit ad eū sacrificantem in crypta nepotiana: ⁊ filiā eius ad ipsum detulit: rogās vt se ac filiam baptizaret: ipsamq; lumen aspicere faceret: quos vbi beatus stephanus baptizauit: lucilla virgo lumē recepit: seq; virū quēdam mirabilē conspexisse in baptismate dixit: qui eius oculos illuminauit. Eodē die viso miraculo baptizatus est symphronius dispēsatur nemesij cū omni familia ipsius ꝓmiscui sexus numero.lxij. Nemesius q̄z a btō papa stephano diaconꝰ ordinatꝰ est. Quod audiētes valerianꝰ ⁊ maximus consules iusserunt nemesiū teneri. Cum aūt die quadā p̄dicti duo cōsules in templo martis via apia sacrificarēt: ⁊ nemesius illac transiens orationē faceret: maximꝰ a demonio arripitur: ⁊ clamare cepit: ꝙ a nemesio torqueret: ⁊ cū ministri egressi nemesiū tenuissent maximus cōsul cōtinuo expirauit. Ualerianus autē consul nemesiū in carcerē trudi fecit. Lucillā ꝟo filiā eius apud quādā paganā nomine maximā ī custodiā deputauit: deinde symphronium eius dispēsatorē tenuit; tradiditq; eum olympio tribuno examinandū. Cum autem ad predicationē symphronij olympiꝰ credidisset: ⁊ cū vxore exuperia ac filio theodolo a sctō papa stephano baptizati fuissent: vt dicetur infra in eoꝝ passione. Audiētes hec imperatores miserunt ad valerianū consulē: ⁊ fecerunt sibi nemesium ⁊ lucillam filiā eius presentari: et cum ambo in christi nominis cōfessione persisterēt. Lucillam quidē in via apia ante templū martis spectāte patre iugulari iusserūt: deinde inter viam apiam ⁊ latinam nemesium diaconem capite truncari fecerunt. Quorum corpora sanctus stephanus papa via latina nō longe ab vrbe sepeliuit. viij. kalen. augusti.

¶ De trāslatione scti Germani. Cap.cxxxviij.

Trāslatio corporis scti germani episcopi parisieñ. ab īcolis eiusdē ciuitatis. viij. kal. augusti celebrat: cuiꝰ reliquijs dn̄s tantā gratiā cōtulit: vt in eiꝰ trāslatione corpis earū ꝯtactu cecis visū: surdis auditū: claudis gressum p̄beret; multosq; lāguoribus varijs detentos sanos efficeret: ⁊ obsessos ab immūdis spiritibus liberaret.

¶ De sancta Anna matre domine nostre. Cap.cxxxix.

Anna mater gloriose virginis marie: vt in hystorijs tribuuz israel habet: de tribu iuda ciuitate bethleē orta est: virq; eius ioachim ex eadē tribu de galilea ciuitate nazareth originē duxit. Hec tribꝰ viris successiue nupta fuit: quoꝝ p̄mus fuit ioachim: secūdus cleophas eiusdē ioachim frater qui eā masculina sobole carentē ꝯm legē mortuo germano in cōiugem assumpsit: vt semē fratris suscitaret. Tertius aūt extitit salome duorum prioꝝ omnino extraneus. Ex primo autē viro anna gloriosam virginē mariā genuit: que ioseph despōsata: non tamē in cōcupiscentia iūcta: xp̄m per spiritūsanctum ꝓcreauit. Ex scđo aliā filiaz mariā nomine similiter peperit: que nupta alpheo quattuor filios edidit: videlz iacobum minorē apostolū: ioseph iustū: ⁊ simonē ⁊ iudā. Ex tertio aūt viro tertiā filiam mariam etiā nominatā ꝓcreauit: que nupta zebedeo duos filios parturiuit: scilz iacobum maiorē apostolum; ⁊ iohannē euangelistā. Ipsa quoq; beata āna ante tertij mariti obitū in pace quieuit. Et; sepulta est in bethleem in tumulo paterno vij. kalen. augusti: vt tradit hieronymus.

¶ De sctō Joachim patre dn̄e. Cap.cxl.

Ioachī pater dn̄e nostre filiꝰ barbāthere: ⁊ maritꝰ sancte anne de tribu iuda ex ꝓuincia galilee ciuitate nazareth duxit originē. Qui cū in bonis tp̄alibus abūdaret ab ānis.xv. deo seruire cepit: et de facultatibus suis paupeꝶ et peregrinis atq; templo dn̄i ⁊ eius ministris largiflue ministrabat. Et cū esset annoꝝ triginta duxit in coniugem annā filiā agar de tribu sua ex ciuitate bethleē: ex qua vsq; ad annos.xx. nullā prolem suscepit. Diuina tandē dispositione mariā genitricem christi futurā ex ipsa filiam procreauit: vt dicetur plene in natiuitate virginis. vi. idus septēbris. Postq̄ autē eandē virginem ad templum adduxit: ⁊ dei ibidē seruitio iuxta votum mācipauit: ⁊ ipse ioachim domū rediēs modico tēpore supuixit: ⁊ plenus virtutibus in pace cū patribus suis dormiuit. Sepultus in nazareth in sepulchro patrū suoꝝ. Quo aūt die migrauerit reperiri nō potest. Ideo et eius gesta festo anne ipsius cōiugis adiūguntur.

¶ De sancto Pastore presbytero ⁊ confessore. Cap.cxli.

PAstoꝛ pꝛeſ-
byter ī heremo de
ſcythi claruit tem
poꝛe ſanctoꝝ pa-
trum anachoꝛitarū. Qui ab-
ſtinentia magna ſe affligens
mu lta ſanctitate et religione
pollebat. Cum autem mater
ipſum abbatem ⁊ monachos
ſuos videre curaret: ⁊ ad ec-
cleſiam eūtes obſeruaſſet: paſtoꝛ cuꝫ fratribus
cellam intrātes oſtium in faciē eius clauſerūt.
Cum aūt illa flens ad oſtium clamaret: ⁊ filiuꝫ
videre obnoxius poſtularet: ipē matri ſe videri
pꝛohibuit: hoꝛtans illaꝫ vt equanimiter ferret:
quia ſi nō in pꝛeſenti ſeculo: ſaltem ipm̄ in futu
re videret: que cōfoꝛtata diſceſſit: ⁊ ipm̄ āplius
aſpicere non curauit. ¶ Iudex ꝓuincie cū ab-
batem paſtoꝛē videre cuperet: ſed nequiret: fi-
lium ſoꝛoꝛis eius tanq̄ malefactoꝛem carcera-
uit dicens: ꝙ ſi paſtoꝛ pꝛo eo interceſſurus ve-
niret: ipm̄ dimitteret. Mater ergo ieiunis ⁊ ſo
roꝛ abbatis ad oſtium iuit: ⁊ lachꝛymis: vt ꝓ eo
iudicem adiret inſtāter rogauit. Cui ille man-
dauit dicēs: ꝙ paſtoꝛ filios nō generauit. Qua
cum doloꝛe diſcedēte iudex ait: vt ſaltem verbo
iuberet: ⁊ illū dimitteret. Ille aūt remandauit
vt cauſam ſm̄ legē examinaret: ⁊ ſi dign⁹ eſſet
moꝛte: illū occideret: ſin aūt quō vellet faceret.
Docebat aūt fratres dicēs: ꝙ animā ſuā a pec-
cato cuſtodire ⁊ ſeipm̄ cōſiderare ⁊ diſcretionē
habere: ſunt anime ꝑfectiones. Tribulatio ⁊ di
ſcretio ſunt opationes ſolitarie vite. ¶ Cū qui-
dam frater de quadā ꝯgregatione offendiſſet:
abbas de conſilio cuiuſdā ſolitarij expulit eū:
quem flentem abbas paſtoꝛ ad ſe accerſiuit: et
ꝓ illo ſolitario miſit. Et cū veniſſet abbas ei di
xit ꝙ duo homines erant: qui ambo ſuos moꝛ-
tuos habebāt. Quoꝛum vnus moꝛtuum ſuū re-
liquit: ⁊ iuit ploꝛare moꝛtuū alterius. Quod ſo
litarius de ſe dictum intelligēs compunct⁹ eſt.
¶ Frater quidā abbati paſtoꝛi dixit ſe ꝑturba-
tum eſſe ⁊ locū velle deſerere: quia verba q̄dam
de fratre audierat q̄ eū maxime ſcandalizabat:
dixit paſtoꝛ ꝙ hec verba crederet: quia vera nō
eſſent. Ille ꝟo verba eſſe vera affirmabat: quia
frater fidelis ipſi dixerat. Et ille reſpōdit: ꝙ ſi
fidelis eſſet non ipſi dixiſſet. Affirmāti ꝟo om-
nino vera eſſe: pꝛopoſuit ei parabolā euangelij
de trabe ⁊ feſtuca: admonēs: vt in coꝛde ſuo po
neret: ꝙ peccata ſua trabs eſſet: ⁊ aliena feſtu-
ca. ¶ Frater quidā qui grande peccatum com-
miſit penitentiā facere volens interrogauit pa
ſtoꝛem ſi triennis penitentia ſatis eſſet. qui di-
xit ꝙ multum eſt. Interrogatus ſi annus ſuffi
ceret: reſpondit ꝙ multū eſt. Interrogatus de
quadraginta diebus: reſpondit ꝙ multum eſt.
Addens ꝙ ſi homo ex toto coꝛde peniteat: ⁊ pe
nitētiam triduanā agat ſuſcipiet deus. ¶ In-
terrogatus de illo verbo: qui iraſcit fratri ſuo
ſine cauſa ⁊c. quid eſſet ſine cauſa iraſci: reſpō-
dit. Ex omni re qua homo a fratre ſuo grauat:
iraſci ſine cauſa: donec oculum ipſi abſtrahat.
Si autē quis eum a deo ſeparare vellet: ꝓ hoc
iraſci debet. ¶ Conqueſtus eſt ei frater quidaꝫ
ꝙ multas cogitationes habens in ipſis pericli
tabatur: qui eum ſub diuo eduxit iubens vt ſinū
expenderet: ⁊ ventum teneret. qui reſpondit ſe
non poſſe: ſic inquit ille: quia cogitationes re-
pelli non poſſunt ne introeant: hominis autem
eſt eis reſiſtere. Quieuit autem vir ſanctus in
domino ſeptimo kalen. auguſti: ſanctitate ⁊ vi-
ta conſpicuus ⁊ miraculis clarus.

¶ De ſancto Eraſte diſcipulo. Cap. cxlij.

ERaſtes diſcipulus
vnus ex. lxxij. de quo aplus ad
Rom. xvi. ⁊ p̄ma timoth. iiij. c.
mentionē facit. ⁊ de quo ſcribit
Actuū. xix. eps meadi fuit poſt
hieroſolymoꝝ diſꝑſionē: vt ab-
bas doꝛothe⁹ ponit. Ado tn̄ dicit in martylogio
ex datarijs hieronymi ſumpto: ꝙ a beato pau-
lo aplo philippis eps relictus ibidē martyꝛio
coꝛonatus quieuit. vij. kalen. auguſti.

¶ De ſctō Hiacyntho martyꝛe. Cap. cxliij.

HIacynthus mar-
tyꝛ rome in poꝛtu ſub conſula-
ri leontio paſſus eſt. Quē chꝛi-
ſtianū compertū luxurius q̇-
dam pꝛimus ciuitatis taraci-
ne detinuit: et cōſulari tradidit. Qui pꝛimo ab
eodē in copioſum ignem immiſſus: dum exiſſet
illeſus: in validiſſimū deinde toꝛrentē p̄cipita-
tus: ad littus tn̄ diuino nutu īcolumis eiectus
eſt. Qd̄ dū cōſulari leontio nūciatum eſſet: ipm̄
gladio feriri iuſſit: quē matrona nomine iulia
cum ſeruis ſuis iuxta ipam ciuitatē taracinam
in pꝛedio ſuo ſepeliuit. vij. kalen. auguſti.

¶ De ſanctis Symphꝛonio Olympio
⁊ ſocijs martyꝛibus. Cap. cxliiij.

SYmphꝛo-
nius: olympius:
theodolus: ⁊ exu
peria martyꝛes ro
me paſſi ſunt ſub valeriano et
galieno imperatoꝛibus. Sym
phꝛonius eni cum eſſet diſpē-
ſatoꝛ domus nemeſij tribuni:
de quo ſupꝛa actuꝫ eſt in eius
paſſiōe. viij. kal. auguſti. vna
cum eodeꝫ domino ſuo a ſancto ſtephano papa
chꝛiſti fidē audiuit: ⁊ baptiſmū ſuſcepit. Cum
aūt valerianus cōſul nemeſium carceri manci-
paſſet vna cū lucilla eius filia: ⁊ ipm̄ ſymphꝛo-

nium similiter cōprehēdit. Et tradidit olympio tribuno: qui facultates nemesij a symphronio exquirebat: et ipsum ad deorum sacrificia inuitabat. Symphronius autem respondit: se omnes facultates domini sui eius mādato christianis pauperibus erogasse: et nūc idolis: que demonia sunt immolare posse. Quem olympius in catasta extensum iussit fustibus cedi: dehinc simulachrum martis cum tripode deferri: vt ei sacrificaret. Sed cum sanctus idolum maledixisset: liquefactum est sicut lutum: quod admirans olympius ipsum terculino vicario custodiendum dedit: et veniēs domum exuperie vxori vniuersa narrauit: cuius suasione olympius christo credidit: et veniens ad symphronium cū vxore predicta et filio theodolo baptisma sacrū expetijt: et symphronio veniam petens eum abire permisit: qui sanctum stephanum papam domum olympij nocte perduxit: illeq; olympium cum vxore et filio pariter baptizauit. Hec audientes imperatores nemesium cum lucilla eius filia gladio perimi iusserunt: vt supra in eorum gestis dictum est: deinde symphronium et olympium cum coniuge et nato cōprehendi fecerūt: quos in xpi confessione persistentes iusserunt augusti ante simulacrū solis iuxta amphitheatrum duci: et ad stipites ligari: igneq; supposito congerie sarmentorum spinarum et stupanium incendio concremari: sicq; odoriferum domino sacrificium reddiderūt: quorum corpora a sancto stephano papa cum clericis suis via latina miliario ab vrbe [illegible] sepulta sunt. vi. kal. augu.

De sancto Hermolao presbytero et martyre. Cap. cxlv.

Ermolaus presbyter et martyr apd nicomediam passus est sub maximiano imperatore. Hic ex parentibus romanis non infimis ortus ab ipsis cunabulis deo seruiens ad sacerdotij dignitatem peruenit: et multos in fide xpi erudiuit: inter quos sauinam nobili genere ortam et pantaleonē eustorgij senatoris filium baptizauit: et ad martyrium exhortādo perduxit: vt dicetur infra in eius passione quinto kalen. augusti. Hoc audiens maximianus: qui tunc in ciuitate nicomedie residebat: fecit hermolaum comprehendi et sibi presentari: quem dudū auditum cum oīno dijs immolare contradiceret: iussit eum nudum appendi et flagellari: ac deinde ram diutius vngulis radi: donec carnes eius in terram defluerent cui in tormentis angelus domini astitit: et eum inconstans existeret confortauit. Deinde depositum imperator ipsum in carcerem cum verberibus recludi fecit. Ad quem noctu multi christiani veniebant: et ei necessaria ministrabant: in ipso autem ergastulo existens sanctus martyr multa signa operatus est diuina virtute. Nam mancis dextras reddidit: erutis oculis lumen restituit: quassatis nautis in maris periculo inuocato nomine eius presens apparuit: sedatisq; fluctibus ad portū salutis eos illesos conduxit: demones eiecit: febres depulit: surdis auditū: et claudis gressum prebuit: omnes quoq; egros ad ipsum venientes sanos effecit. Elemosynas quoq; ei impensas pauperibus diuidebat: et omnes in fide xpi plenius instruebat. Ad quem inter ceteros horridus leprosus accessit: et eius misericordiā postulauit: quem facta oratione ab omni lepra ita mundauit: vt nec in eo macula appareret. Ante crepusculum etiam diei nobilis quidā vir romanus cum vxore et turba copiosa ad ipsum veniens vnicum filium suum nuper defunctum in loculo ei adduxit: et vt ipm suscitaret lachrymabiliter supplicauit. Qui si ipsi in christū credere vellent: id se facturum promisit. Et cū eis fidem domini predicasset: et omnes se credituros assererent: orationem fudit: et cōtinuo adolescēs resurrexit et baptizatus est cū parētibus: et oīs turba que eū secuta fuerat diuersis sexus numero. cccliij. et sic omnes cum gaudio ad propria redierunt. Que cū maximianus imperator audisset in presentia principum suorū iussit sibi sanctū martyrē exhiberi: qui cū diutius examinatus imperatorem viua voce confunderet ipsumq; vanum et mendacem comprobaret: iussit illum iterū in equuleo leuari: et vngulis ferreis carnes eius lacerari: ac laminas ardentes pectori et lateribus subministrari: qui voce celica confirmatus ministris lassis ac deficientibus in torquendo triduo indeficiēs in patibulo perdurauit. Tandem depositus capitalē subire sniam iussus est. Et decollatus est cum duobus viris xpianis fratribus: videlicet hermippo et hermocrate: et sepultus in nicomedia ciuitate. vi. kalē. augusti. Cuius corpus venetias translatum quiescit in eadem vrbe in basilica sancti symeonis prophete: vbi et plurimis miraculis pollet.

De sancto Pantaleone martyre. Cap. cxlvi.

Pantaleō martyr in ciuitate nicomedia passus est sub maximiano imperatore. Hic fuit filius Eustorgij nobilis senatoris eiusdem vrbis qui erat gentilis et matris eubole christiane. quē pater cum esset omni elegantia decoratus defuncta matre tradidit euphrosino magistro vt disceret artem medicine: et sic imperatoribus semper assistere posset. Cū aūt

vadens ad scholas sepius transire ante cellam in qua hermolaus presbyter latitabat: die quadam conuocauit eum presbyter ad se: ⁊ interrogauit eum quis esset ⁊ quam scientiam disceret aut quam religionē teneret. Qui respondit se esse filium senatoris: ⁊ artē discere medicine: necnon deos paternos adorare. Cui hermolaus diuino spiritu motus dixit ꝙ scientia hippocratis: vel galieni nihil esset: suadens vt in christum crederet: cuius inuocatione oēs languentes sanaret. Nā ⁊ ipse xp̄s cecos illuminauit: ⁊ mortuos suscitauit: ⁊ innumerabilia signa fecit: quorum potestatem in se credentibus concessit. Pantaleon ꝟo talia a matre defuncta audiuisse testabatur. Cum autem verba presbyteri percepisset sepius illum visitabat et verbum fidei ab illo libēter audiebat. Die aūt quadā dimissus ab eo vidit puerum a serpente ꝑcussum ⁊ iacentem mortuum: orauitqꝫ ad dominum: vt si vera essent: que de xp̄o audierat puer sanus resurgeret: ⁊ serpēs per mediū creparet. Que cum statim adimpleta fuissent pātaleon ad hermolaum festinauit: ⁊ que facta fuerāt rettulit: atqꝫ baptisma suscepit: ⁊ fuit apud eum dies septem: reuersus autem ad patrem ⁊ quotidie cū eo de christo loquens diuina gratia fauente: patrem ad fidem conuertit: omniaqꝫ idola que in domo sua erant comminuit: ipsumqꝫ ad hermolaum duxit. A quo eustorgius baptisma suscepit ⁊ in fide christi confirmatus: post dies modicos in pace quieuit. Quo defuncto sanct9 iuuenis pauperibus largiter tribuebat: ⁊ omnes infirmos quacunqꝫ detentos valitudine quos medici sanare non poterant: per christi inuocationem sanabat: vnde ⁊ cecum vnum qui omnē substantiā suam in medicis consumpserat: nec lumen recipere potuerat: inuocato christi nomina confestim illuminauit. Quapropter euntes medici cum sacerdotibus idolorum ad imperatorem pantaleonem accusauerūt ꝙ christanus esset: ⁊ ꝙ in christi nomine languētes curaret: ⁊ ꝙ cecum illuminasset. Tūc imperator cecum adesse iussit: ⁊ ab eo omnem veritatem didicit: ac confitentem christum decollari precepit. Deinde sanctum aduocās interrogauit: an in christi nomine languentes sanos efficeret. Qui respondit ꝙ verum esset: ⁊ cum deus christianorum hec omnia posset. Quod vt verius comprobaret paralyticum petijt introduci: ⁊ sacerdotes: ac medicos aduocari. Quod cum factum fuisset: ⁊ sacerdotibus deos suos inuocantib9: medicis quoqꝫ experimenta sua operantibus non potuit paralyticus recipere sanitatem. Cuius manum pantaleon tenens ipsum in christi nomine eleuauit: ⁊ ille continuo sanus surrexit. ¶ Cumqꝫ Maximianus ipsum ad deorum sacrificia inuitaret: ⁊ Pantaleon christum dominum solum deum predicaret. Iussit illum in equuleo suspendi: ⁊ vngulis attrectari: ac ad latera eius lampades applicari. Cui christus in similitudine Hermolai presbyteri apparuit et ipsum dulciter confortauit. Et statim tortorum manus aruerunt: et lampades extincte sunt. Tunc imperator sartaginem fecit apportari: et plumbum in eum conflari: martyremqꝫ sanctum in ea demergi. Orante ꝟo illo christus eidem apparuit in specie Hermolai: et statim ignis extinguitur: et plumbum infrigidatur. Imperator iratus iussit lapidem magnum ad collum eius ligari et in pelagus iactari. Et apparuit illi christus in similitudine Hermolai: ⁊ continuo lapis ille solutus est. Christusqꝫ manum martyris sui tenens incolumen duxit ad littus. Cui Maximianus rursum feras multas dimitti iussit: vt christi martyrem deuorarent. Que sanctum mansuefacte circundederunt: leones quidē pedes: leopardi faciem: vrsi manus lingebant: certatimqꝫ ad illum accedebant: nec ab eo nisi sumpta benedictione recedebant. Clamante autem populo magnum deum christianorum viri mille de populo crediderunt. Et pro christi confessione decollati sunt. ¶ Post hec recluditur sanctus in carcere trigintaquattuor diebus: et interea imperator iubet fieri rotam clauis et gladijs circunseptam: in qua martyr ligatus membratim concidi posset. ¶ Post dies autem trigintaquattuor eductus de custodia ligatur in rota. Et apparente ei christo in similitudine con[illegible]: et vincula eius dirumpuntur: et dissoluta machina quingēti paganorum occiduntur. Tunc imperator diligenter de magistro Pantaleonis inquirens inuenit presbyterum Hermolaum: quem cum duobus germanis detentum martyrio consumauit: vt supra in eius passione dictum est sexto kalendas augusti. Et continuo terra concutitur: et omnia idola corruentia conteruntur. Imperator hec videns Pantaleonem iussit decollari: et corpus igne consumi. Quem milites extra vrbem duxerunt: et ad nouellam oliuam ligauerunt. Et cum ipsum vnus militum percutere vellet: ferrum sicut cera plicatum est. Milites hoc videntes ad pedes martyris procidunt: et veniam petunt: pro quibus Pantaleon orauit: et voce de celo lapsa se exauditum audiuit: vnde et illum decetero percutere non audebant. Sed cum sanctus eis diceret: ꝙ nisi hoc facerent secum partem non haberēt: illi hoc audientes eum decollauerunt. Et statim lac pro sanguine fluxit: et oliua fructus intempestiuos produxit: quod imperator audiens oliuam iussit precidi: et ex ea sanctum corpus comburi. Christiani ꝟo ossa rapuerunt: et in ciuitate nicomedia sepelierunt: vbi miraculis fulget: qui passus est quinto kalendus augusti.

¶ De sanctis Nazario ⁊ celso martyribus. Cap. cxlvij.

NAzarius et cel-
sus martyres tpe nero-
nis imperatoris in ci-
uitate mediolañ. passi
sunt sub anolino pro-
consule. Fuit eñi naza-
rius filius illustris vi-
ri noīe aphricani gene-
re et ꝓuincia aphri in-
cole vrbis rome: qui fide iudeus erat: ⁊ perpe-
tue nobilissime romanorū christiane et a petro
apostolo baptizate: cum esset annorū. ix. mira-
batur: ꝙ eius parētes in religione dissimiliter
variarent: vnde cui eorum adhereret plurimū
dubitabat. Cum autem vterqꝫ illum ad fidem
suam trahere niteretur: tandem vestigijs ma-
tris nutu dei adhesit: et a beato lino papa ba-
ptismū suscepit: quē dum pater a sancto propo-
sito vellet auertere: narius de vrbe roma exijt:
et. vij. animalia diuitijs onerata ex parentum
hereditate suscepit: ac per ciuitates italie trās-
iens omnia pauperibus dispensauit. Anno aūt
x. dispersionis sue per placentiam venit medio-
laneñ. ⁊ sanctos martyres xpi geruasiū et pro-
thasium in carcere detentos: inuenit: quos ⁊ in
d[…]confortauit. Quod audiens anolinus pre-
fectus ad se illuz pertrahi fecit: ⁊ fustibus ce-
sum ex vrbe deiecit: cui mater: que nuper obie-
[…]n. apparuit: ⁊ vt ad gallias predicandas pro-
[…]aret: admonuit. ¶ Cum aūt ad vrbē gallie
que gimellus dicitur peruenisset: ⁊ ibidem plu-
[…]nos conuertisset filiū paruulū cuiusdā nobi-
lis matrone celsum nomine ei oblatum a matre
baptizauit: ⁊ ipm secum duxit: quod prefectus
galliarū audiēs: nazariū ⁊ celsum cathenis vin-
ctos in carcerem reclusit in crastino tormentis
afficiēdos: sed ab vxore sua redargut⁹: ne deos
vindicare presumeret: sed ipsi se de suis hosti-
busvindicarent: prefectus eos absoluit: sed ne
am[…]us predicarent interdixit. ¶ Deinde ad
vrbe treueris peruenit: vbi ⁊ xp̄m primus pre-
dicans multos cōuertit: ⁊ ecclesiā edificauit.
Quod cū neroni cesari per corneliū vicariū in-
timatū esset: missoventone milite suo cuz centū
armatis: nazariū iuxta ecclesiam orantem inuē-
tum: ⁊ vua cum puero celso vinctū sibi exhiberi
precepit: quos imperator in carcere detinuit:
donec illos supplicijs excogitatis perimeret.
Post dies aūt multos iussu neronis milites na-
zariū calcib⁹ tendētes: ⁊ puerū verberātes de
carcere eduxerūt: ⁊ corā cesare statuerūt. Cum
aūt faciē eius instar solis splēdere cōspexisset
putāsse magicis artibus delusum: ipm ad tē-
pliū adductū sacrificare cōpellebat: sed eo orā-
te idola oīa cōfracta sunt. Tūc nero ambos in
mare ꝑcipitari precepit. Nazarius ꝟo ⁊ celsus
nauicule iponunt: ⁊ obdormiētes in pelagus a
militib⁹ ꝑcipitant; sed statim a nube assumunt.
Cūqꝫ exorta tēpestate nauis periclitaret: ecce
nazarius ⁊ celsus sup vndas ambulātes appa-
ruerūt: quos illi vidētes ⁊ eoꝝ q̄ in sanctos cō-
miserāt penitētes eoꝝ auxiliū implorabāt: qui
nauez ascendētes oratione sua mare placarūt:
⁊ cū militibus ianuā appulerūt: vbi cū diutius
ꝑdicassent: iteꝝ mediolanū reuersi sunt: qd̄ cuz
anolinus andisset: nazariū in exiliū destinauit:
celsus ꝟo puer apud matronā quandā ꝑmāsit.
Nazari⁹ ꝟo romā veniēs: patrē suū senē xp̄ianū
effectum inuenit: ⁊ cuz eo diebus aliquib⁹ fuit.
Inde ad vrbem mediolanū redire cum iniuria
multa compellit: vbi cum celso puero ꝓconsuli
presentat: cuius iussu extra portam romanam
in loco qui dicit tres muri: ducitur: et ibidē cū
celso puero decollat quinto kalen. augusti: cir-
ca annū domini. lvij. Quorū corpora cū christia-
ni in hortis ꝓprijs rapta collocassent: in ipa no-
cte cuidam ceratio christiano apparuerūt: ⁊ vt
eorum corpora in domo sua in profunda fouea
sepeliret propter neronis furorem admonue-
runt: qui cum filiam suam paralyticam ab eis
sanari petijsset: puella cōtinuo sanata corpora
martyrum tulit: ⁊ vt iusserant sepeliuit. ¶ Pro-
cessu ꝟo temporis eadem corpora domin⁹ san-
cto ambrosio episcopo reuelauit: qui celsum in
loco suo relinquens nazarium quasi eadem ho-
ra sepultum integrum ⁊ incorruptum cum san-
guine recente cum capillis ⁊ barba reperiens:
corpus ipsum miro fragrans odore ad ecclesiā
apostolorum transtulit: ⁊ ibidem honorifice col-
locauit pridie idus iunij.

¶ De sctō Victore papa ⁊ mar. Cap. cxlviij.

VIctor papa
et martyr natione a-
pher ex patre felice
eleutherio romano pōtifici in
episcopatu successit: seditqꝫ
annos decem: menses duos:
dies viginti. Hic cōstituit san-
ctum pascha die dominico ce-
lebrari: ⁊ ad sacerdotū inter-
rogationē de termino pascha-
li celebrauit consilium in alexandria palestine:
cui ꝯsilio ipse papa interfuit: narcissus patriar-
cha hierosolymorū: theophilus quoqꝫ cesaree:
⁊ hyreneus lugduneñ. episcopus: vbi statutum
est: vt semp die dominica pascha celebretur ob-
seruata decimaquarta luna mēsis aplis vsqꝫ ad
xxi. Multi eñi episcopi asie ⁊ orientis tūc cum
iudeis pascha celebrabant. Hic etiā constituit
vt necessitate vrgente quicunqꝫ hominū siue in
flumine: siue in fontibus: siue in matri tantum
christiane ꝓfessione credulitatis clarificata ba-
ptizaretur. Hic fecit ordinationes duas p mēn-
sem decembrium: presbyteros quattuor: diaco-
nes septez: episcopos per diuersa loca nnmero
duodecim: q̄ ⁊ sub cōmodo impatore martyrio

coronatus est: ⁊ sepultus est iuxta corpus beati petri apl'i in vaticano. v. kal'. augu. Et cessauit epatus dies. xij. Hic sup p̄fata q̄stione pasche die dn̄ico celebrandi ⁊ nō luna. xiiij. more iudaico opusculum perutile scripsit.

¶ De sancto Innocētio papa ⁊ mar. Ca. cxlix.

Innocētius papa ⁊ martyr huius nois primꝰ natione albaneñ. ex patre innocētio anastasio primo romano pontifici in epatu successit: et sedit annos. xv. menses. ij. dies. xx. Hic cōstituit sabbato sancto ieiuniū celebrari: qꝛ dn̄s in sepulchro iacuit ⁊ discipuli ieiunauerunt. Constitutū fecit: ⁊ de regulis monachoꝝ in monasterio: ⁊ de iudeis: ⁊ de paganis: ⁊ multos cataphrygas inuenit quos exilio relegauit ⁊ celestinuȝ ⁊ pelagium ⁊ iulianū hereticos dānauit. Et constituit vt quicunqꝫ natus fuerit etiam de xp̄iana per baptismū denuo renascatur: quod pelagius damnauit. Qui etiam pelagius asserebat hominē sine gratia dei posse saluari: et vnūquēqꝫ suis meritis propria voluntate ad iusticiam regi. Infantes christianorum sine peccato originali nasci. Quos omnes errores innocentius papa existens britannie damnauit. Hic etiam decreuit ad missam osculū pacis dari. Et oleo ep̄is consecrato vsus infirmorum oīum xp̄ianorū in extremis laborantiū vti. Hic etiā excōicauit. Archadiuȝ imperatorē: qꝛ cōsensit vt iohānes chrysostomus de sede sua constantinopolitana eijceret ab eudoxia vxore sua propter predicationē quā fecerat cōtra eaȝ ꝙ circa statuam suam quā erexerat mulieres ⁊ puellas ludere cōpellebat: quod esse vitiū idolatrie chrysostomus predicabat: vt dictū est supra in legenda iohannis chrysostomi. vi. kal'. februarij. Hic fecit ordinationes. iiij. in vrbe per mensem decēbriū: presbyteros. xxx. diacones. xiiij. ep̄os per diuersa loca numero. liiij. Qui ⁊ martyrio coronat tp̄e archadij principis: ⁊ sepultꝰ est in cimiterio aduersum pileatū. v. kal'. augu. Et cessauit epatus dies. xxij. ¶ Hic etiā orientalium et occidentalium ecclesiarum aduersus pelagianos scripsit decretum: quod successor eius zozimus ampliauit.

¶ De sancto Sampsone ep̄o. Cap̄. cl.

Sampson archiep̄us doleñ. tp̄e iustini iuniorꝭ claruit Qui de motiana ciuitate parētibꝰ nobilibꝰ ortus est. Cuiꝰ mater anna cū sterilis esset: ⁊ de fetu iam desperasset: audiuit a dn̄o per visionē nocte q̄dā se filiū pariturā q̄ sampson vocari deberet: ⁊ ep̄us futurus esset. Natus aūt puer ⁊ sampson vocatꝰ annorū quinqꝫ scholis traditus est: factusqꝫ est monachꝰ sub disciplina eltachi egregij britannoꝝ magr̄i qui p sp̄m de illo p̄nūciauit: ꝙ adhuc futurꝰ foret ep̄s mirabilis in insula britannoꝝ. Cū autē annoꝝ. xv. iam lr̄is ab eodē magr̄o pleniꝰ esset imbutꝰ: die q̄dā dū de q̄stione subtili dubiꝰ meditaret: solutionē ipsius diuinitus pcepit: et a dn̄o audire ꝓmeruit quecūqꝫ sibi dubia celesti reuelatione referāda. ¶ Plurimoꝝ miraculorū gloria claruit. Nā in horto fratrē a serpēte percussum existentē q̄si mortuū liberauit. Dū autē p̄mo diaconus ⁊ dehic p̄sbyter a sctō dubrithio ep̄o ordinaret: visa est colūba niuea sup caput eiꝰ ⁊ dorsuȝ residere: qd̄ simil'r eidē accidit: dū ꝓcessu tp̄is ep̄s cōsecratus est. ¶ A duobus ei emulātibus fratribus venenū in potu ꝓpinat adeo perualidū vt de ipso p̄mitus aīal gustans repēte crepuerit: quod tn̄ sanctꝰ vir sine lesione potauit: vnde et vnus ex aduersantibꝰ fratribꝰ ad penitentiā prouocat: alter vo obstinatꝰ permanēs a diabolo arripit: ⁊ tādiu discerpēs seipsum vexat ꝙdiu sancto orante demon ab ip̄o pellitur: ⁊ frater de commisso conterit. ¶ Cūqꝫ pater sampsonis dura oppressus egritudīe decumberet: dicebat se nunꝙ nec moriturum nec euasurū: nec penitentiā pcepturū: nisi sampson filius eius ad eū veniret. Quod cū sanctus audisset: ꝙuis inuitus ad eū venit: ⁊ patrē corpore ac mēte sanauit: quapropter ipse cū vxore ⁊ filijs duobus oībus pro christo erogatis monasticā vitā elegit. Uerū cū sampson ad monasterium redigeret: ⁊ serpentē in silua q̄ fratres precedētes aggressus fuerat: inuenisset: circulo in terra signato ipsum inclusit: factoqꝫ signo crucis repente intra circulū reptile interemit. Hic sanctus dolense monasteriū fundauit: cuiꝰ abbatie anno dimidio prefuit: inde ad antrum secretissimū secedēs solitariā vitā duxit: vbi deficiēte sibi aqua fontem orās de terra ꝓduxit. ¶ Cū quidā ep̄i ī cathedra sancti petri: vt moris erat: ad ordināndos tres episcopos conuenissent: et duos solūmodo habētes de tertio dubitarēt. Uisuȝ est sampsoni p noctē: ꝙ a tribus episcopis in ecclesia duceret: quos ex nomine didicit ⁊ petrum iacobū ⁊ iohannē apostolos: et intellexit se ꝓculdubio episcopū consecrandum. Statimqꝫ sancto dubrithyo episcopo angelꝰ domini reuelauit sampsonē abbatē esse tertium: qui esset in episcopū ꝓmonendus. Sicqꝫ ad archiepiscopatū diuinitus sublimat ⁊ ecclesie dolensi preficit. ¶ Hic cū die cōsecrationis sue celebraret visa est flāma ex eius ore prorūpere: visi ⁊ sunt angeli ei administrare. Deinde per visionem monitus matrē propriā patre defuncto visitauit: eamqꝫ in domino confortauit. Dumqꝫ nauigio britāniā rediret: p̄uatū quēdā nobilem se anxie prestolātē in littore repperit:

et interrogās quid sibi vellet audiuit: ꝙ sibi fuerat a domino reuelatum vxorem suam leprosam ab ignoto sibi peregrino curandam: quem sam psonē esse nullatenus dubitabat: vnde ⁊ sibi pro cōiugis liberatione supplicabat. Quam sanct⁹ vir illico a lepra mūdauit: ⁊ virum ad perfectā vitam reduxit: ipē ꝟo postmodū in ardua penitentia perseuerauit. Nam nunc post biduū: nūc ꝟo post triduum: nunc autem post septimanam integram cibum sumebat. Aliquando per totā quadragesimā ter omnino: nec vltra gustabat. Sicq; gregem sibi commissum morū exēplo docens pariter: ac sermone: quieuit in xp̄o. v. kal. augusti. Sepultusq; est in suo: qđ primus erexerat: monasterio dolensi clarens miraculis.

¶ De sancta martha virgine. Cap̄. clj.

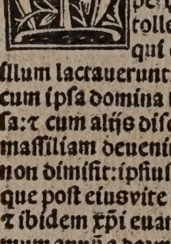
Artha virgo hospita xp̄i syro patre eucharia matre regali ex progenie descēdit. Nam pater eius syrie ⁊ maritime ⁊ multarum orarū dux extitit. Tria autem oppida: scꝫ magdalum ⁊ vtrūq; bethaniam et partem hierosolyme martha cum sorore iure materne hereditatis possidebat; vt supra de his actum est in hystoria magdalene. xi. kalen. augusti. Ministrabat autem domino nobilis hospita: ⁊ sororē ex summo zelo ministrare volebat. ¶ Illam ꝟo hemorroissam quā christus a fluxu sanauit sanguinis Ambrosi⁹ dicit martham fuisse. Refert etiā Eusebius in. vij. libro ecclesiastice hystorie: ꝙ mulier hemorroissa postq̄ sanata fuit in suo viridario statuā suā fecit: ⁊ imaginem xp̄i cum veste ⁊ fimbria sicut eum tetigerat: ⁊ eam plurimū venerabat̃. Herbe ꝟo sub statua crescentes cum fimbriā attingerent: tante virtutis fiebant: vt eorum contactu infirmi sanarentur. Ipam aūt xp̄i imaginē vt habetur in tripartita: iulianus apostata inde subtulit: ⁊ suā ibidē collocauit: que ictu fulminis confracta fuit. ¶ Post ascensionē aūt christi cum facta esset discipulorum psecutio: martha cum maria magdalena ⁊ lazaro fratre ipa rum ⁊ marcilla marthe pedisequa ⁊ cū scō maximino: qui eas baptizauerat: ⁊ alijs pluribus ablatis velis remis ⁊ gubernaculis omnibus naui a iudeis imponunt̃: ⁊ sic in pelago dimittunt̃: qui deo duce massiliā aplicuerūt: vt supra dictum est in hystoria magdalene. Qui postq̄ massiliā ad fidē xp̄i duxerūt: territoriū aqueñ. adierūt: ⁊ ibidē populum cōuerterūt. ¶ Eodē tp̄e erat in nemore super rhodanū inter arelatum ⁊ auinionē draco quidam medius aīal: medius piscis: grossior boue: longior equo: habēs dentes vt enses acutos: qui latens in flumine transeuntes perimebat: ⁊ naues submergebat: ad quem martha a populis rogata accessit: ipsumq; in nemore hominē manducantē inuenit: quē cruce dn̄i producta aqua benedicta aspersit: moxq; ipm velut agnum cingulo proprio alligauit: quē populus cōtinuo lāceis ⁊ lapidib⁹ interemit: vocabat̃ autem draco ab incolis tarachonus: vnde in huius memoria locus ipse ab incolis tarachonus dicit̃: qui antea nerhac: id est niger locus vocabat̃. Ibi igitur martha de licentia sancti maximini ⁊ sororis remansit: et sororū multarū cōgregato conuentu ecclesiam in honorē dei genitricis edificauit: monasteriūq; cōstruxit: ibiq; ieiunijs ⁊ orationibus quotidie vacabat: ⁊ mira se penitentia affligebat. ¶ Quadam vice cū apud auinionē inter vrbem ⁊ rhodanum p̄dicaret: quidā iuuenis vltra flumen consistens: eiusq; verba audire cupiēs: cū nauigio careret: natare cepit: sed ipm impetuꝫ fluminis necauit: cuius cadauer vix secūda die repertū: ante pedes beate marthe ducit̃: cuius oratione continuo iuuenis suscitat̃. ¶ Beata igitur martha in virginitate perseuerauit: ⁊ nūq̄ viri cōtuberniū habuit. Obitum eius ante p annū ei dominus reuelauit: in quo toto anno febribus elaborauit: ante octo ꝟo dies sui exitus angelicos choros sororis sue aīam ad celos deferre cōspexit: ⁊ cōuocatis sororib⁹ nunciauit. Cum autē finē suum appropinquare sentiret: astantes admonuit: vt luminaribus accēsis circa se vsq; ad noctem mediam vigilarent. Custodibus ꝟo somno grauatis vent⁹ vehemēs irruit ⁊ luminaria extinxit: malignorūq; spirituum turba affuit. Sed dum virgo orasset sororē sibi assistentem aspexit: que facem tenens lāpades accendit: dumq; se ex nomine mutuo vocarent: ecce xp̄s affuit: ⁊ marthā ad celestia inuitauit. Cum aūt ad extrema aduenisset: se foras deferri fecit: vt celum aspiceret: ac cineri consperso se superponi iussit: ⁊ signum crucis coram se teneri: atq; passionem ꝭm lucā sibi legi: ⁊ dum diceretur pater in manus tuas ⁊c. ipsa spm̄ emisit. iiij. kalen. augu. ¶ Sequenti die dn̄ica dum laudes circa corpus eius exoluerēt: ⁊ hora tertia beatus fronto ep̄s petragorice celebraret: ⁊ post epistolā in cathedra dormitasset: xp̄s ei apparuit: ⁊ vt se sequeretur admonuit: qui ambo subito tarachonū venerūt ⁊ circa corp⁹ marthe ceteris respondētibus exequias pegerūt: ac corpus in sepulchro suis manib⁹ sepelierūt. Cum aūt petragorice finito graduali diacon⁹ lecturus euāgeliū benedictionē petens episcopum excitaret: ille se a xp̄o asseruit tarachonū ductū fuisse: ⁊ corp⁹ sepulture tradidisse: anulūq; suū ⁊ chirothecas: que corp⁹ locaturus deposuerat: se ibidē perhibuit dimisisse. Missi igit̃ nuncij: ⁊ vt episcopus dixerat: inuenientes anulum ⁊ vnā ex chirothecis retulerūt: aliā ꝟo ibidem in miraculi testimoniū dimiserūt. ¶ Processu ꝟo tp̄is: clodoueus rex francoꝝ grauē re-

nium dolorem patiens: cum ad eius tumulum liberatus fuisset: ecclesiam et locum dotauit: ⁊ trium miliariorum spatio in gyro predia cũcta eidem concessit.

¶De sancta Marcilla pedisequa marthe. Cap.cliij.

Marcilla marthe pedisequa fuit. Hec mulier illa fuisse perhibetur: que luce.xi.cap. Extollens vocem de turba: ventrem qui christum portauit: ⁊ vbera q̃ illum lactauerunt: beatificare promeruit. Hec cum ipsa domina sua a iudeorũ finibus expulsa: ⁊ cum alijs discipulis: vt superius actũ est: massiliam deuenit: ipsam vsq̧ ad eius obitum non dimisit: ipsiusq̧ vitam et gesta conscripsit: que post eius vite finem in sclauoniam pergẽs ⁊ ibidem xp̄i euangelium predicans post decimum annũ a dormitatione marthe in pace quieuit: corpus eius aquis translatũ iuxta corpora beate marie magdalene ⁊ sancti Maximini: ac sancti cedonij sepultum est: vt supra dictum est in gestis maximini ep̄i.iiij.idus iunij.

¶De sancto simplicio faustino ⁊ beatrice martyrib⁹. Cap.cliij.

Simplici⁹ ⁊ faustinus: atq̧ beatrix sub diocletiano imperatore passi sunt in vrbe roma. Qui diocletianus predictos duos germanos detẽtos multisq̧ suplicijs effectos: iussit pro christi nomine decollari: ⁊ corpora per põtem lapideũ in tyberim iactari. Qui dei nutu inuenta sunt in loco qui vocat̃ sextũ philippi via portueñ. q̃ sctã beatrix eoꝝ quondã germana collegit: et cũ sanctis crispo ⁊ iohãne p̄sbyteris in ip̄o loco sepeliuit. Et exinde apud sanctã lucinã morabat̃. Cũ aũt lucreti⁹ impatoris vicarius ambiret p̄diũ quoddã ip̄ius beatricis p̄dio suo vicinũ occasiõe repta eã teneri fecit: ⁊ dijs immolare p̄cepit. Quã renuentẽ carceri mancipauit: deinde noctu a seruis suis eã p̄focari mãdauit. Cui⁹ corp⁹ lucina rapiẽs iuxta germanoꝝ corpora sepeliuit. Qui passi sunt.iiij.kal'.augusti.

¶Post hec lucreti⁹ prediũ beatricis intrauit: vbi facto amicis suis cõuiuio martyrib⁹ insultabat. Infantulus ṽo lactẽs pãnis inuolut⁹ de gremio matris que ibi aderat exclamauit. Audi lucreti: occidisti ⁊ inuasisti: ecce datus es in possessionẽ inimici. Statimq̧ lucreti⁹ tremẽs a demone arripit̃: ⁊ p tres horas adeo vexatus est: vt in ip̄o cõuiuio moreretur. Quod astantes videntes conuersi sunt. Passi sunt autẽ circa annum domini.cclxxxvij.

¶De sancto Felice papa.ij.⁊ mar. Cap.cliiij.

Felix papa ⁊ martyr huius nominis.ij.natiõe roman⁹ et patre anastasio: liberio pape i ep̄atu romano successit: seditq̧ annũ ⁊ vnũ. Hic fuit catholicus vir: ⁊ constituit vt ep̄s vocat⁹ ad cõciliũ veniat. Huius predecessor liberius cũ nollet arriane heresi cõsentire missus est in exiliũ a cõstantio augusto filio cõstantini: et ibi p trienniũ moratus est. Quapropter vniuersus clerus ⁊ populus romanus loco ei⁹ felicẽ ordinauerũt. Qui quidẽ felix concilio cõuocato corã.xlviij.ep̄is: constantiũ impatorẽ: arrianũ hereticũ: ⁊ duos p̄sbyteros ei fauẽtes: sc3 vrsatiũ ⁊ valentẽ condemnauit: p eo videl3: q2 idẽ cõstãtius in heresim arrianoꝝ plabens ab eusebio nicomedieñ. ep̄o fuerat rebaptizat⁹. Qui vrsatius ⁊ valens: post dies aliq̃t rogauerũt cõstãtiũ: vt liberiũ de exilio reuocaret: vt vna tm̄ participatiõe cõicarent. Quoꝝ suasionib⁹ augustus inductus: ⁊ q2 felix eũ dãnasset indignat⁹: felicẽ de ep̄atu suo eiecit ⁊ liberiũ eo pacto reuocauit: vt sibi ⁊ alijs q̃s dãnauerat cõicaret: liberi⁹ igit̃ in heretica prauitate cõsensit exiliũ tedio affectus. Et sic in tantũ p̄secutio excreuit: vt q̄plurimi p̄sbyteri ⁊ clerici liberio non phibẽte intra ecclesias necarent. Tenuitq̧ liberi⁹ potẽtialiter basilicas apostoloꝝ petri ⁊ pauli: ⁊ cõstantinianã annos vij. Felix ṽo de ep̄atu eiectus habitabat in predio suo via portueñ. Inde ab hereticis post annos.vij.ad vrbẽ tract⁹ martyriũ capitis obtruncatione pmeruit. Et sepult⁹ est in basilica quã ip̄e cõstruxerat via aurelia.iiij.kal'.augu. circa annũ dñi.ccclx. Et cessauit ep̄at⁹ vsq̧ ad obitũ liberij. Nã dies felicis oẽs sub tp̄e liberij computãtur propter occasiones memoratas.

¶De sancto Felice papa.iiij.confes. Cap.clv.

Felix papa huius nois.iiij.natione samni⁹ ex patre cõstantino. Iohanni pape primo in pontificatu romano successit. Et sedit annos.iiij.menses.ij.dies.xiij. Hic constituit vt infirmi añ coꝝ trãsitũ oleo sctõ inungent. Hic patriarchã cõstãtinopolitanũ arriane heresi maculatũ excõicauit ⁊ heresiarchã dãnauit. Et postq̃ i oĩ sctitate fidẽ ap̄licã feliciter gubernauit: ṽtutib⁹ fulgẽs ad xp̄m migrauit. Et sepult⁹ iacet apõ sctm̃ petrũ ap̄lm. Et cessauit ep̄at⁹ mẽse3.i.⁊ dies.xv.

¶De sancto Lupo episcopo. Cap.clvi.

Lupus episcopus trecheñ. leucorū familie primus fuit. Qui vxorem quandā noīe punimolā sancti germani arelateñ. epī germanā in seculo habuit. Anno vo. vij. cōiugij sui ambo episcopi cōmuni voto ad deum conuersi monachalem vitam elegerunt: vnde et lupus seculo relicto ad sanctum honoratum abbatem lerineñ. adijt: ⁊ factus monachus biennio secum mansit. Dehinc cum sancto germano cognato suo in britāniam perrexit. Post annū autē regrediens: vt que sibi remanserant pauperibus dispensaret: diuino nutu trechasine ciuitatis pontifex fact⁹ est. Hic ciuitatē suā sua oratione ab hunoꝝ exercitu oēs galliarū vrbes deuastante saluauit. Cum em̄ athile flagello dei hunorū principi occurrisset: ⁊ pro patria intercederet: ⁊ princeps ferox ciuitatē oīno delere ꝓponeret diuina virtute tam ipē ꝙ oīs exercitus cecitate percussi transierūt per ciuitatē a porta vsq₃ ad portā neminē videntes aut ledentes. Sicq₃ patria saluata est. ¶ Hic mulierem paralyticam sanauit. Puellam que demonis oppressione muta effecta fuerat: ne duz a demonio liberauit: sed etiā ei loquelam restituit. Aliaq₃ plurima miracula perfecit. Et anno. xxv. episcopatus sui sanctitate pollens ad dominum migrauit. iiij. kalen. augusti. Sepultus in ecclesia sua.

¶ De sanctis Flora ⁊ Lucilla virginibus et socijs martyribus. Cap. clvij.

Flora et Lucilla virgines cū socijs suis eugenio ⁊ alijs rome martyrium sub helio vrbis prefecto passe sunt. He cuz essent sorores xp̄iane sanctimoniales: ⁊ ex vrbe roma oriunde ab eugenio barbaroꝝ rege capte sunt: ⁊ ī aphricam ducte. Quas cuz tyrannus violare vellet: dixerunt regi: se deū celi habere sue virginitatis custodē: ⁊ corruptionis vltorem. Quod ille audiens timuit: easq₃ reuereri cepi: atq₃ in quodam cubiculo inclusit adhibitis ancillis ad ministeriū earū: que ieiunijs ⁊ orationibus intendebāt. Rex vo cū sepius ad bellū ꝓdiret: earū se orationib⁹ cōmendabat: ⁊ continuo de hostibus victoriā reportabat. Omniaq₃ ipsi ad votum prospere succedebāt. Sicq₃ viginti annis apud barbarū permanētes: post ipm tp̄s diuinitus admonenť: vt romā redeāt: ⁊ martyrium percipiant. Quod cū regi retulissent ipse iam mente xp̄ianus effect⁹ diuino spiritu tact⁹: virgines deserere noluit: s₃ relicto regno vna secū romā peruenit. Ipē aūt ab helio p̄fecto cōprehense cū sacrificare nollēt capite puniunť: cum quibus ⁊ eugenius se christianū profitēs simul etiā decollať. Horum exemplo antonius theodorus: dionysius: apollonius: capanus: plosus: corseus: chorigenes: pacus: saturnus: victor: ⁊ alij nouem: quorum noīa minime reperta sunt: se christi cultores acclamātes ab eodem prefecto gladio cesi martyrio coronanť: quoꝝ omniū passio agitur. iiij. kalen. augusti.

¶ De sanctis Abdon ⁊ Sennen martyribus. Cap. clviij.

Abdon ⁊ Sennen martyres passi sūt rome sub Decio cesare. Cū enim idem imperator babyloniā ⁊ quasdā persarum ꝓuincias superasset: quosdā christianos inuenit: quos omnes teneri fecit. Et pollochroniū quidē episcopum in babylonia ciuitate interfecit: vt supra in eius passione dictū est. xiiij. kalen. martij. Cuius corpus duo subreguli p̄sarū sc₃ abdon ⁊ sennen xp̄ianissimi sepelierūt. Ceteros vo christianos videl₃ parmeniū: elimam: chrysotellū presbyteros: ⁊ lucā: ac mutium diacones in cordubam ciuitatem persarū tractos martyrio coronauit: vt supra in eoꝝ passione dictum est. x. kalen. maij. quorū etiā corpora predicti sancti subreguli tumularūt. Quod cū decius cognouisset: eos teneri fecit: ⁊ vinctos cathenis: atq₃ diuersis afflictos penis romā secū adduxit. Eosdē quoq₃ in cōspectu totius senatus presentari mandauit presente valeriano prefecto vt aut sacrificarēt: ⁊ rerū suarū libertatem reciperent: aut ferarum morsibus interirent. Quos sacrificare contemnentes tradidit valeriano prefecto puniendos: qui eos ad amphitheatrū adduxit ante simulacrū solis: eosq₃ ad sacrificia compellebat. Contēnentes autez ⁊ in simulacrū expuentes: primo plūbatis diutius cedūtur: deinde in amphitheatrū introducuntur: ⁊ ad eos duo leones ⁊ quattuor vrsi dimittuntur: qui cum sanctos non lederēt: sed pedes eorū lingentes ipsos custodirent: iniectis in feras gladijs leones ⁊ vrsi occisi sunt. Deīde abdon ⁊ sennē iussu valeriani gladio capite trūcati sunt: ⁊ ligatis pedib⁹ tracti ante solis idolum dimissi sunt. Sed cum eorum corpora ibidem triduo iacuissent: quirinus quidez subdiaconus ea collegit: ⁊ in domo sua occulte sepeliuit: vbi latuerunt vsq₃ ad tempora constantini: et tunc beati martyres se fidelibus reuelauerunt. Sicq₃ corpora eorum inde leuata sunt: et in cimiterio pontiani translata: passi sunt autē tertio kalen. augusti.

¶ De sctis Maxima Donatilla ⁊ Secūda virginibus ⁊ martyribus. Cap. lix.

Maxima: do
natilla: ⁊ secunda
virgines passe sunt
apud aphricaz in
ciuitate taburbo lucernaria
sub persecutione galieni im-
peratoris iudice anolino: qui
sanctas virgines sorores ma-
ximam ⁊ donatillam compre
hensas ad ciuitatem taburbi-
tanam duci iussit aceto ⁊ felle potatas omniq;
eis cibo negato. Quas dum pertractas vidisset
secūda virgo: que erat in superioribus domus
sue annorū. xij. omnibus cōtemptis ipa secuta
est. Sequenti vero die anolinus duas germanas
sibi assistentes ⁊ xp̄m confitētes iussit verberi
bus diu affligi: ⁊ calcem super plagas consper
gi atq; fricari: deinde in equuleo extendi ⁊ tor-
queri. Et post hec eisdem statuam ad sacrificā
dum offerri: in quā dum ille conspuissent: fecit
eas iudex in craticula ad carbōes ignitos ster-
ni: ⁊ prunas super earū capita adijci. Postmo-
dum vero in theatrū ad ludibrium poni: ⁊ ab om
nibus conculcari. Cui cum nunciatum esset: et
q̄ scd̄a xp̄iana eis adhereret: oēs tres insimul
ferro vinctas anolinus ad bestias in arena dā-
nauit: laxatusq; eis: vrsus ferocissimus vesti
gia earum lingebat: quod cernens iudex eas
gladio cedi iussit: quarum corpora xp̄iani sepe
lierunt in vrbe prefata. iij. kalendas augusti.

¶ De sancto Fantino confessore. Cap. clx.

Fantinus cōfessor no
bilis syracusanus de domo dema
dica fuit: cuius pater Fantius
cum vxore nobili delentino noīe
deodata: q̄uis gentiles essent ele
mosynas tamē largas pauperibus tribuētes:
cum prole carerent: deos paganorum pro susci
pienda sobole iugiter exorabant. Nocte autez
quadam pater in somnis vidit se cum coniuge
coram deo patre assistere ad iudiciumvocatuz:
⁊ propter infidelitatem ad inferna dānari: sed
xp̄us interueniēs ⁊ plagas deo patri obijciēs
promittit illis filium nasciturum ⁊ fantinū no
minandum: qui anno etatis sue. xij. parentes
ad fidem cōuerteret: ⁊ a gentilitate liberaret:
⁊ sic a summo iudice damnationis sententia re
uocatur. Nato autem puero crux niue candidi-
or: et in medio rubicunda carni eius super cor
impressa conspicitur: ⁊ iuxta visum patris puer
fantinus nominatur. Qui cum matris vberib⁹
aleretur sepe lectum dimittens super terrā ia-
cere conspicitur. Et cum loqui inciperet: xp̄m
quem tamen nunq̄ audiebat sepius nomina-
bat. Die vero qua. xij. annum punctaliter imple-
bat: cum iam venationibus delectaretur: cū so-
lo scutifero venatum accedens per siluamq; sy
racusanā ceruos plures insequēs: ceteris hinc
inde dispsis: vnū insecut⁹ est alijs vastiorē: in cu
ius cornib⁹ cruces plurime appebant: ceruusq;
voce hūana vt se sequeret admonuit. Quē ille
secut⁹ ad antrū heremite cuiusdā pueniit. Cui
nocte pcedēte xp̄s apparuerat: ⁊ vt iuuenē fan
tinū noīe ad se die sequēti vēturū in fide doce
ret monuerat. Et cōtinuo ei ceruus disparuit:
heremita aūt fantinū ⁊ scutiferū leontinū noīe
ad se vocās: q̄ viderat illis narrauit: ⁊ eos in fi
de xp̄i erudiēs baptizauit. Et cū iā nox eēt: lux
de celo supfusa noctē sicut diē illuminauit. Re
uersus aūt iuuenis parētib⁹ q̄ sibi ꝯtigerāt ret
tulit: eosq; in fide xp̄i quam didicerat edocuit.
Qui memores visionis quā pr̄ de eo nōdū nato
viderat ānos. xij. cōplere ipm̄ notauerunt: ⁊ cū
oī familia baptisma susceperunt: vn⁹ vero sol⁹ ex
eoꝝ s̄uis q̄ fidē recipe recusauit: post dies tres
seipm̄ in flumē necauit. Cū ergo fantini paren
tes oīa sua paupib⁹ erogassent: a pconsule syra
cusanoꝝ ppter xp̄ianitatē detēti sunt: vna cum
sctō fantino. Et pmo q̄dē ipi oēs plūbatis cesi:
deinde in cercerē missi sunt: sed nocte ab āgelo
cōfortati ad martyriū animant. Qui fantinum
diruptis vinculis de custodia eduxit et fantiū
ac deodatā dimisit. Qui mane educti cū sacrifi
care renuissent ābo pariter decollant. Fantin⁹
vero angelū sequēs portā vrbis sibi diuinit⁹ rese
ratā exiuit: ⁊ veniēs mesanā filiū cuiusdā ciuis
cecū illuminauit: ac ipm̄ cū oī familia baptiza-
uit. Cū autē a stradichone capitaneo q̄reret vt
dijs īmolaret: angelico monitu nauē sine remo
ꝯscēdit: ⁊ per pharū in mare exiuit: nauesq; pa
ganoꝝ se īsequētes orōne fusa īmobiles fecit.
Ipe vero fugiēs metropoli rhegyū angelo duce
applicuit: vbi aquā sibi a matrona porrectaz in
vinū cōuertit. ¶ Deinde p calabriā ad ciuitatē
tabritanā prexit: vbi balzanio cuidaz diuiti ad
s̄uiendū se cōtulit: q̄ eū ad eq̄rū pascua deputa
uit. Qd̄ cū s̄uus xp̄i fideliter ⁊ humilr̄ faceret
tēpe q̄ frumēta triturant eq̄s p areas ad tritu-
randū circūferebat: ⁊ de pcepta mercede pau-
perū necessitatib⁹ subueniebat. Cūq; hoc eius
dn̄o nūciatū esset: illeq; irat⁹ supueniēs vt fan
tinū puniret: ⁊ eq̄ in triturādo laborarēt: visuz
est balzanio: q̄ aīalia viridia pascua caperēt: ⁊
nil laboris pferrēt. Fantinū q̄ dormientē eius
dn̄s excitauit: ⁊ vt eq̄s bn̄ foueret confortauit.
Sed cū sibi de narrat⁹ hesitaret: eo q̄ aīalia pre
labore macilēta fore ꝯspiceret. Iterū inopinā
te fantino supueniēs: eq̄s vidit grana terētes.
Tūc irat⁹ post fantinū currere cepit. Illeq; fu
giēs ad motabrū flumē deuenit. Et cū euade-
re nec pcedere posset: orōne fusa aquam virga
pcussit: ⁊ statim aq̄s ex vno pēdentibus latere
vnda fluminis subito se siccauit: ipseq; illesus
trāsiuit. Statimq; aq̄s ad locū suū reuertētib⁹
balzani⁹ circa flumē remāsit. Rogauit aūt fan
tinū vt ⁊ ipe transire posset. Et cū ille vt prius

aquas virga percussisset. Iterum alueus exsiccatur: ⁊ balzanius sicco pede cū suis transiuit. Undaq; mox in suum statū rediuit. Qui viso tāto miraculo conuersus est ad xp̄m ⁊ ciuitatē tabritanam sua predicatione ad fidem reduxit. Fantinum autē annorū .xxxiiij. plenus sanctitate die dn̄ico in ecclesia: audita missa sacraq; cōmunione percepta in pace migrauit ad christū pridie kalē. augusti. Super quē morientē celica lux descendit ⁊ corpus insepultū ⁊ incorruptum miro fragrans odore diebus .xxx. permāsit. Et deinde in ip̄a ciuitate sepultum fuit. Ex cuius tumulo oleū desudat: quod cunctoꝝ debilia mēbra sanat: ⁊ carnalia desideria fugat.

¶ De sctō germano ep̄o antisiodoreñ. Ca. clxi.

Germanus ep̄s antisiodoreñ. nobili genere in vrbe antisiodoro natus: ⁊ liberalibus studijs eruditus tandē romam ad discenda iura ciuilia ꝑfectus est: vbi gratus oībus existens senatu ad gallias mittit: vt ducatū burgundie obtineret. Cum ergo antisiodoreñ. vrbem strenue regeret: arborē pinum in platea habebat ad cuius ramos pro ostentatione venationis: ferarū capita suspendebat. Quē sctūs amator ep̄s ipsius vrbis sepius de tali vanitate redarguebat: monēs vt arborē excideret ne ex hoc xp̄ianis occasio criminis adueniret: ille q; nullatenus acquiescebat. Die aūt quadā absente germano: ep̄s arborē precidit ⁊ incendio cōsumpsit. Qd̄ german⁹ audiēs cum militibus ep̄m aggressus mortē ei intentauit: sed ille patienter ferēs germanū sibi in ep̄atu successurū predixit. Et furenti cedens aliquādiu in augustuduno latuit. Reuersus autē post modicum obijt: ⁊ oīs plebs germanū in ep̄m elegit. Qui substātia pauperibus erogata ⁊ vxore in sororē cōmutata ipse per annos .xxx. mira penitentia se afflixit: ieiunijs ⁊ orationibus assidue intētus: predicationi solicitus: ⁊ pauperū ꝓuisor studiosus. ¶ Hospitatus in quodam loco: dum post cenā iterū pararet: admirās interrogauit: cur hoc fieret. Qui respōderūt: ꝙ bonis hominibus ⁊ mulierib⁹: q̄ de nocte incendūt: illa parabāt. Sanctus aūt ip̄a nocte vigilās vidit demones ad mēsam in formis diuersorū hominū venientes: ⁊ precipiens ne abirēt: familiā excitauit: ⁊ si ꝑsonas illas cognoscerent inquisiuit: qui cū plures ibidē vicinos suos ⁊ vicinas esse dicerēt: misit ad domos singulorum: qui oēs in suis lectulis inuēti sunt. Adiurati aūt illi se demones esse dixerūt: qui sic hoībus illudebant. ¶ Cū tp̄e quodam assumpto lupo ep̄o trechasino in britannias pergeret ad hereticos extirpandos: qui ibi maxime vigebant: ortā in mari tempestatē sua oratione confestim sedauit: et britanniam accedens hereticos mirabiliter expugnauit. ¶ Cum in quodam loco infirmus decumberet: ⁊ locus totus incendio cōflagraret: rogatus vt inde asportatus ignē euaderet: ille se flammis opponi fecit: et vltra citraq; oībus consumptis ignis hospitium eius non tetigit. ¶ Dum ad britannias iterū rediret: vt hereticos confutaret: quidam eius discipulus apud cormodorū infirmatus decessit. Rediens inde vir sanct⁹ sepulchrū aperiri fecit: ip̄mq; vocās ex noīe quid faceret: ⁊ an adhuc secū militare vellet requisiuit. Mox ille residēs cūcta sibi cōstare suauia dixit: ac se huc nolle reuocari respondit: ⁊ iubente germano iterū obdormiuit. ¶ Cū in britānia predicaret: ⁊ rex ei ac socijs hospitium denegasset: bubulcus regis a palatio rediens germanorū cum socijs fame ⁊ frigore laborantem in domo sua suscepit: ⁊ vitulū quem solū habebat: hospitibus occidit. Post cenam vero sanctus episcopus ossa vituli seruata super pellem componi fecit: ⁊ ad eius orationē vitulus sine mora surrexit. Deinde regem constanter de impietate redarguit et regnum eius ad extraneum transiturū prophetico spiritu p̄dixit. Dehinc cunctis stupentibus bubulcū diuina monitione regem constituit. Et extunc reges de bubulci genere prodeūtes dominant regi gentis britāniorum. ¶ Cum saxones cōtra britones dimicarent: ⁊ se paucos viderent: sanctum illac transeuntem ad se in auxilium aduocarunt: quibus ille victoriam promittens xp̄m predicauit: ⁊ sacro illos baptismate perfudit: deinde admonuit: vt die pasche oēs inermes in xp̄i nomine hostibus occurrerent: ⁊ cum ip̄e alleluia inciperet: omnes altis vocibus responderent. Quod cum factum esset: tantus tremor hostes inuasit: vt armis proiectis diffugerent. ¶ Cum apud rauennam esset a regina placida ⁊ a filio valentiano imperatore honorifice susceptus: ⁊ ad cenā est inuitatus: cui regina vas argenteum maximum cibis delicatis plenū misit: qui cibos famulis tradidit: ⁊ vas argenti ꝓ pauperibus retinuit: ipse vero scutellam ligneā cū pane hordeaceo regine remisit: quod illa deuote suscipiens: panem reuerenter comedit: et scutellam argento texens pro reliquijs seruauit. ¶ Inuitatus denuo ab eadē regina ad palatium cenaturus: asello deuectus aduenit: q̇bus discumbentib⁹ asinus mortuus est. Cumq; redire volenti regina equū suum mire mansuetudinis obtulisset: ille omnino recusauit: ⁊ pergens ad cadauer: asello vt surgeret īperauit: q̇ statim se quasi de somno excutiens surrexit: ⁊ sctm̄ ad hospitiū deportauit. ¶ Sed anteq̄ de ip̄a vrbe discederet obitum suū imminere predixit: ⁊ post modicū febre corripitur: ⁊ die .vij. ad dn̄m conuocatur. Corpusq; eius regina ad gallias: vt ille postulauerat trāsmisit. Quieuit autem vir sanctus pridie kalen. augu. circa annum domini .ccccxxij.

¶De sancto Fabiano martyre. Cap. clxij.

Fabianus martyr apd cesareā passus est: qui cū fere vexilla presidaria recusaret: xp̄ianus cōpertus: primo diebus aliquot in carcere trusus deinde semel ac iterum interrogatus: cum in xp̄i confessione perduraret: mox a iudice capitali sentētia condēnat⁹ est: corpusq₃ eius inhumatū triduo dimissum est: dehinc reticulo insutū in mare demergit̄: caput vicȝ seorsum et seorsum cadauer. Sed dei nutu scisso reticulo mēbra capiti reuocant̄: ⁊ ceruix scapulis cū indicijs passionis adiungit̄: qđ ab vndis eiectū ad caternianū littus a fidelib⁹ repertū ⁊ in basilica ibidem iuxta posita conditum est. Passus est aūt pridie kalē. augusti. Hec ado.

¶Explicit libri sextus.

Incipit ꝓlog⁹ libri septimi.

Septimus liber presentis catalogi cōtinet passiones ⁊ gesta sanctorū illorū quorum festiuitates occurrunt infra tempus: in quo representat ecclesia ꝓpagationem filiorum: qui fuerunt ecclesie ip̄ius edificatores: qui fuerunt sancti doctores. Hoc aūt tp̄us est a kalēdis augusti vsq₃ ad kalēdas septembris. Et hoc sub figura sapientissimi salomonis: cuius tūc libri legunt̄: cuiusq₃ vices gerūt in ecclesia dei sancti doctores diuina sapiētia repleti: ex q̇bus tā in grecoꝝ oriētali ꝙ latinoꝝ occidētali ecclesia quattuor principaliores existūt ꝑ quattuor libros sapiētie designati. ¶Ad hui⁹ ergo tp̄is festa pertractāda transcurrēdū est. Uerū: qꝛ hoc tp̄e libri salomonis ⁊ iesu filij syrach ab ecclesia legunt̄: merito legendis sanctoꝝ huius tp̄is gesta ipsoꝝ duoꝝ sanctoruȝ vicȝ salomonis ꝓphete ⁊ iesu syrach premittent̄: quoꝝ dies obit⁹ nullo loco reperiri certū est. Et ꝙuis salomō propter crimen idolatrie qđ incurrit: ex eo ꝙ mulieres alienigēas adamauit: vt dicit̄. iij. regū cap̄. xi. a quibusdā dānatus asseratur. Mihi aūt iuxta alioꝝ sentētiā rectius visum est: ip̄m nedū dānatū dici non audere: sed potius sanctificatū astruere. ¶Ad qđ asserendū me inducūt principaliter quinq₃ ratiōes. ¶Primo qꝛ ecclesiastici. xlvij. cap̄. ip̄e salomon inter viros gloriosos et sanctos veteris testamēti patres exp̄sse cōnumerat̄: eiusq₃ laudabilia opera memorantur. Et ꝙuis etiam eiusdē crimina explicent̄: cōsideranti tamē subtilius verba sapientis: potius apparebit ipsuȝ salomonē approbatum ꝙ reprobatum. Ex quo cōijcitur: ꝙ sapiens iesus diuino spiritu salomonem sanctificatum manifestius confirmauit. ¶Secundo qꝛ non est arbitrandū: ꝙ deus hominē tanto sibi dilectū: quē tanta gratia sublimauit: vt ip̄m pre cūctis mortalibus sapiētia diuinoꝝ ⁊ humanorū diuinitus ei infusa dotaret: ⁊ tanta glorie diuitiarū: pacis: ⁊ regni dilationis abūdantia ditaret: ad tantā miseriā deuenire permisisset: vt ip̄m in obstinatione idolatrie finire cōsenserit: quin potius vt tradūt hebrei circa vite finē de cōmissis penituit. Uñ ꝓpter hoc librū de cōtemptu mundi: qui ecclesiastes đr: cōposuit. Ex cuius textu libelli etiā satis apparet: ꝙ ip̄m cōposuit in vltima senectute. ¶Tertio qꝛ ip̄e templū sanctissimū dño edificauit: qđ nec ipse dauid pater eius edificare ꝓmeruit. Quis eñi: qui dei ꝑfecta intueat̄ clarius opera: audeat opinari gloriosum deū: qui Dauid ꝓphetā sanctissimū ob id solū a tēpli cōstructiōe ꝓhibuit: qꝛ sanguinē inimicoꝝ dei fuderat etiā iuste ⁊ dño imperāte: voluisse idē tēplū locū vicȝ diuine habitationis electū ab homine fabricari: quē presciuisset eterne dānationi obnoxiū: ob ei⁹ crimina deputādū? ¶Quarto: qꝛ ipsuȝ salomonē: vt in m̄ltis apparet: dñs prophetico spiritu repleuit. Nam ⁊ plurima de xp̄i hūanitate predixit. Et si opponat̄: ꝙ ⁊ balaam ariolus prophetauit. Respondet̄: ꝙ non erat ille magnus de electo populo hebreorum: sed ex dānatis gētilibus oriundus. ¶Quinto arguit̄ fortissime sanctitas salomonis: ex eo ꝙ ecclesia dei: que per spiritūsanctū cūcta disponere ⁊ facere credēda est: libros salomonis inter sacre pagine volumina suscepit: in quibus fundamētaliter fides nostra consistit tanꝙ approbatissimos et catholice veritatis mysteria continentes. Quod si ecclesia salomonē dānatum putaret: ⁊ ip̄ius opuscula: ⁊ si nō expressi⁹ reprobasset: saltem inter apocripha dimisisset. Ex quibus rationibus inductus opinionē iosephi in hac parte secutus: salomonem sanctū et inter sanctorū numerū salua semper fidei catholice veritate: ⁊ matris ecclesie diffinitione scribendum esse decreui. Hieronymus autē et ambrosius hoc satis declarant. Hieronymus cm̄ in. xvi. libro de extrema visione ezechielis facit mentionem de salomone dicens. Quāuis peccasset: egit tamen penitentiā scribens prouerbia vbi dicit. In nouissimuis egit penitentiā: ⁊ respuit eligens disciplinā. Item hieronymus super ecclesiastē. Aiunt hebrei hunc librū esse salomonis penitentiā agentis. Ambrosius in apologia dauid. Quid de dauid dicam: et de sancto salomone: qui quoniā vulgus existimabat eum venisse pro Christo: ne videretur esse supra hominē nutu diuino corruit. Ubi per ambrosium dauid non dicitur sanctus: qui ab omnibus sctūs esse scit̄: ⁊ salomonē sanctū notat: vt nobis de penitētia eius dubitatem tollat.

¶Incipit liber septimus a kalendis augusti vsq₃ ad kalendas septembris.

De sctō Salomone rege ꝛ ꝓpha. Ca.i.

Salomon propheta ꝛ rex israel filius regis dauid de tribu⁹ iuda in hierl'm ꝓgenitus de bersabee olim vxore vrie adhuc patre viuēte ipsiusq̧ iussione in regē isrl' inunctus fuit: vt supra dictū est in legenda dauid ꝓphete. iiij. kalen. ianuarij. Qui post parētis obitum in regno suo pacifice sedēs: de fratre adonia de ꝑditione regni suspecto: nece vindictam expetijt. Joab quoq̧ principē militie patris sui de homicidio quod al's in abner principē militie saul comiserat: gladio puniuit. Abiathar quoq̧ sacerdotem ab altaris ministerio eiecit. Sicq̧ exigente iusticia sceleratoꝝ crimina digna vltiōe mulctauit. Filiā pharaonis regis egypti in vxorē duxit cū adhuc vndecimū annū ageret: vt tradūt hebrei: ꝛ ex ea q̄si cōtra naturā roboā filiū ꝓcreauit. Deinde ascēdit in excelsum gabaō quē iosephus appellat hebron: ꝛ obtulit mille hostias in holocaustū sup altare qd̄ fecerat moyses. Cui dn̄s p visionē in somnis eadē nocte apparuit dicēs: vt qd̄ vellet obtinēdū: ꝯtinuo postularet: q̄ sapientiā quā oībus donis ꝓposuit a dn̄o sibi infusam impetrauit. Et reuersus in hierl'm corā arca dn̄i gr̄as egit. ¶ Tunc venerūt due mulieres meretrices corā rege de vnico filio viuēte litigātes: quē vtraq̧ illarū suū natū nuꝑ editū eē dicebat: alterūq̧ q̄ nocte ab vna illaꝝ opp̄ssus fuerat: q̄libet ꝑparū pepisse vel necasse denegabat. Cūq̧ mēs oīm in hmōi discrimīe hesitaret. Rex salomō q̄stionē inopinater soluit: ꝛ allato gladio: vt ait iosephus p̄cepit vtrūq̧ infantē diuidi: vt vtraq̧ mulier medietatē viui ꝛ mortui acciperet. Qd̄ mr̄ viuētis audiēs: q2 cōmota sunt viscera ei⁹ sup filio suo: petijt infantē viuū aduersarie dari ne occideret. Altera v̄o diuidi postulabat: ꝛ cognoscēs rex vtriusq̧ vocē de vero cordis fonte ꝓlatā: infantē viuū ei q̄ ip̄m dimitti aduersarie postulauerat: tanq̄ vere mr̄i assignauit. Et admirati sunt assessores ei⁹ q̄ prius sentētiā q̄si ab adolescēte ꝓlatā deridebāt. Ois q̧ isrl' hoc audiēs diuinā sapiētiā ī rege fore cognouit. ¶ Statuit aūt rex. xij. p̄fectos sup oēm terrā suā: q̄ p singulos mēses p̄bebāt necessaria dom⁹ ei⁹. Erat aūt cib⁹ salomonis p singl'os dies. xxx. cori simile: ꝛ. lx. cori farine. x. boues pigues: ꝛ. xx. pascuales: ꝛ. c. arietes: excepta venatiōe ceruoꝝ ꝛ capreoꝝ ꝛ auiū altiliū: s3 ꝛ pisces ei q̄tidie īnumerabiles portabant. Et fuit in dieb⁹ ei⁹ pax sūma ī terra: hēbat q̧ salomō. xl. milia eq̄rū curruliū. ꝛ. xij. milia eq̄striū. Et p̄cedebat in sapiētia cūctos hoīes ꝛ reges oriētaliū et egyptioꝝ. ¶ Quarto igit āno regni sui: q̄ fuit ān⁹. cccclxxx. egressiōis isrl' ex

egypto mēse maio: ꝑmo templū dn̄i cepit edifi
care in hierl'm de marmore cādido: qđ parium
dicit̄ in mōte moria in q̄ abrahā olim filiū iussu
diuino voluit immolare: ⁊ in anno. xi. regni sui
mensis octobris cōsumauit. Ita ꝙ in septē an-
nis ⁊ sex mensibꝰ cū suis vtēsilibus cōpletū est.
Sic eni͂ oīa extra vrbez dolata ⁊ ꝑfecta sunt: ꝙ
nullū ferramentū auditū est in domo dn̄i cū edi
ficaret̄. Hiras quoqꝫ rex tyri olim amicꝰ dauid
ligna cedrina de libano excisa ꝑ manus seruoꝝ
suoꝝ salomoni administrauit. Dicitur etiā salo-
monē ad erudérandos celerꝰ lapides habuisse
sanguinē vermiculi qui thaminus d̄r: quo liniti
marmores facilius secabant̄: quez inuenit hoc
modo. Erat salomoni struthius habens pullū:
quē sub vitreo vase inclusum: cū pater habere
neq̄ret: tulit vermiculū de deserto: cuiꝰ sanguie
vitreū liniens confractū est. Dū aūt ꝯsumaret̄
edificiū positus est lapis viuus in angulo supe
riori cūctis mirātibus: q: ab edificātibꝰ nec in
fundamēto: nec in muro vnq̄ꝫ poni potuit: nec
est ei inuētus locus. Et impleta est ꝓphetia da
uid. Lapidē quē reprobauerūt edificātes ⁊c.
¶ Templo igit̄ cōsumato rex salomon menses
septē illud solēniter dedicauit: ⁊ arcā dn̄i de ci
uitate dauid eodē trāstulit. Deinde ad edificiū
domoꝝ accessit: qđ. xiij. annis vix cōpleuit. Nō
eni͂ circa eas adeo feruēs erat: nec ad eas opu-
lētia ipi a p̄re sicut ad tēplū ꝑparata fuerat. Fe
cit aūt tres domos: vnā sibi: ⁊ alterā vxori filie
pharaōis: ⁊ tertiā domūsaltus. Deinde hiri re-
ge tyro: qui sibi ꝑbuerat auxiliū i auro ⁊ lignis
ad templū dn̄i construendū dedit. xx. oppida in
terra galilee de sorore neptalim maritima. Et
extūc terra illa dicta est galilea gentiū: q: in di
tione regis gētilis erat. ¶ Salomon etiā miro
robore muros ciuitatis hierl'z edificauit ⁊ am
pliauit: ⁊ nouas ciuitates in pluribꝰ locis fun-
dauit. De filijs israel nullū sibi seruū fecit: sed
chananeos sibi tributarios subiugauit. Classez
quoqꝫ fecit in insula maris rubri: que d̄r asion-
gaber: ⁊ deferebāt eiviri nautici de ophir aurū
multū ⁊ argentū ⁊ gēmas ⁊ aromata ⁊ alia pre
ciosa de indie partibꝰ allata. Et habuit rex sa-
lomō diuitias inextimabiles: vn̄ ⁊ in diebꝰ suis
quasi nullius precij erat argentū in hierl'm: nā
⁊ sedilia pre foribus domoꝝ plurima argentea
erant: ⁊ tāta argēti copia quāta lapidum vel li-
gnoꝝ. Omnia vasa domus sue erāt aurea ⁊ vni-
uersa suppellex domussaltus ex auro purissimo
erat. Et magnificatus est rex salomon supˀ oēs
reges terre diuitijs ⁊ sapiētia: ⁊ vniuersi deside
rabant eū videre: ⁊ deferebant̄ vndiqꝫ ei mune
ra ⁊ iocalia ꝓciosa ⁊ arma bellica: et eq̄ui ⁊ mu-
li fortissimi ⁊ decori. ¶ Ad huius opinionē in-
credibilem regina saba ethiopie sapientissima
venit eum tētare in enigmatibus: ⁊ ingressa est
hierl'm cū comitatu multo ⁊ diuitijs. Et hono-
rauit eam rex vltra modū: ac docuit eam in his
omnibus que sibi ꝓposuit: vnde admirans non
habebat spiritū. Uerūtamē tria pre ceteris ad-
mirata est: videlꝫ domūsaltus: ⁊ supra tēpli fa-
bricam ordinem ⁊ frequentiā ministrantiuz in
templo. Item ordinem ⁊ distinctionē regi ser-
uientium in mensa: vt in tanta multitudine mi-
nistroꝝ nullus dubitaret: quis cuius rei mini-
sterio fungeret̄: nec etiā vnq̄ꝫ opꝰ: vt cuiqꝫ eoꝝ
ꝙ tale quid faceret: per aliū mandaret̄. Dedit
aūt regi munera. s. xxx. talenta auri ⁊ gemmas
preciosas ⁊ aromata quāta ⁊ qualia al's in hie-
rusalem non fuerāt visa. Dicit etiā iosephus eā
dedisse regi radicē balsami vnde ꝓpagate sunt
vinee eugaddi: cui ⁊ salomon plurima redona-
uit. Cūqꝫ regina ad terrā suā reuersa esset: tra-
dūt quidā ipam regi scripsisse: ꝙ presentialiter
timuit ei dicere: se vidisse in domosaltus lignū
in quo suspēdēdus esset quidā: pro cuius mor-
te regnū iudeoꝝ periret: ⁊ certis inditijs illud
regi indicauit. Quod timēs salomon in ꝓfun-
dissimis terre visceribꝰ illud occultauit: et hoc
lignum crucis dn̄ice fuit: quod tamē passionis
tēpore miraculose supˀenatauit: vt supra dictuꝫ
est in lgenda sancti ade post septuagesimam. x.
kalen. februarij. ¶ Cum aūt salomon iam ꝓpe
senectutē esset: ꝯtra legē dei mulieres multas
gentiliū amauit. Habuit eni͂ vxores. lxx. ⁊ con-
cubinas. xxx. que auerterūt cor eius a domino:
⁊ secutus est deos alienos: ne eas contristaret.
Edificauit eni͂ in excelsis circa hierusalem tria
phana idoloꝝ: scilꝫ vnū astaroth dee sidonioꝝ: q̄
iuno dicit̄. Secundū cadimū idolo moabitarū.
Tertiū moloch idolo amonitarū in mōte oliue
ti e regiōe tēpli: quod plurimū deo displicuit:
vnde postea locus dictus est locus offensionis.
Ideo ꝓpter huiusmodi peccata deus salomoni
adhuc viuenti aduersarios suscitauit: eiusqꝫ re-
gnum post mortē eius scindendū esse predixit.
Sicqꝫ qui prius pacē habebat vndiqꝫ vitam in
tribulatione finiuit. Et cū annis. xl. regnasset:
mortuus est. Sed vt dictuꝫ est ipsum circa vite
finē penituit: ⁊ sepultus est in sepulchro dauid
patris sui in hierl'm. ¶ Et notandū ꝙ salomo
dicit̄ senex fuisse: de quo mirandū est: cū modi-
cū vltra. l. annos vixisse legat̄. Nam. xl. annorū
genuit roboā: ⁊. xl. annis regnasse dicit̄. plenꝰ
ergo iosephus hoc declarat dicens: ꝙ salomon
valde lōgeuus mortuus est: qui regnauit annis
lxxx. vixit aūt annis. xciiij. Sed diuina scriptu
ra eos tantū annos exꝓmit: quibus anteq̄ꝫ ꝑua-
ricaret̄ regnauit. ¶ Aiūt hebrei salomonem de
idolatrie peccato penitentē se trahi fecisse per
plateas hierl'm causa penitentie: ⁊ inde eum in
templū venisse qđ fecerat cū. vij. virgis: de q̄bꝰ
dedit q̄ttuor legisperitis: vt verberaret̄ ab illis
qui cōi consilio dixerūt: ꝙ inunctū dn̄i manum
non mitterent: vnde frustratus ab illis a seipso
depositus est: ⁊ seipsum verberauit: ⁊ hec sunt
verba salomonis de ipso scribētis. Postq̄ꝫ ami-

serat regnum: christus purgauit peccata ipius et exaltauit in eternum cornu eius: et dedit illi thronum regni et sedem glorie israel. ¶ Scripsit autem salomon libros tres: scilicet parabolarum siue prouerbiorum: et ecclesiastē: atqꝫ cantica canticorum. Librum autem sapientie quidam a iesu syrach conscriptum asserunt: quidā ab ipso salomone: qui tamen apud hebreos nusꝙ est: quia et grecam eloquentiam redolet: vt ait hieronymus: et nonnulli hūc esse iudei philonis affirmant. ¶ Primus autem liber prouerbiorum in parabolis. iij. cōsistit. Tertius in versibus. v. qui dragmata dicuntur. Et disputauit de natura arborum et herbarum a cedro vsqꝫ ad isopum. De naturis quoqꝫ auium et omniū animantium philosophatus est: per vnum quodqꝫ genus parabolam dicens. Excogitauit etiam coniurationes: quibus egritudines mitigātur. Alias quoqꝫ quibus demones eijcerentur: et alias quibus obstricti non redirent. Et sic ex ipso textu biblie constat ipsum etiam alia volumina composuisse: preter ea que in canone continentur. ¶ Hec omnia ex tertio regum a cap. ij. vsqꝫ ad. xi. inclusiue: et ex secundo paralipomenon a principio vsqꝫ ad cap. x. inclusiue. Et ex dictis iosephi: hieronymi: et ex hystoria scholastica: atqꝫ ex chronicis guilelmi breuiter collecta sunt.

¶ De sancto Iesu syrach propheta. Cap. ij.

Iesus filius syrach ortus in hierusalē honorabilis doctor legis et diuina sapientia perlustratus tempore ptolomei euergetis regis egypti sub simone onie filio sacerdote claruit: q librum ecclesiasticum composuit: in quo et eiusdem simonis mentionem fecit. Librum etiam qui sapientia intitulatur: compilasse dicitur: quis de hoc nulla certa veritas habeatur: qui sapientia et sanctitate pollens in diebus eleazari sacerdotis tempore ptolomei philopatoris nature humane debitum soluit: sepultusqꝫ est in hierusalem in sepulchro patrum suorum: et a iudeis maxima veneratiōe celebris habet: cuius librum nepos ipsius ex filio eiusdem cum eo nomine iesus ex hebreo in grecum transtulit: vt idem in ipsius libri prologo testatur.

¶ De sancto Petro ad vincula. Cap. iij.

Festū sancti petri ad vincula quattuor ex causis institutū fuisse putatur: scilicet in memoriam liberationis: in memoriam cathenarum ipsius repertionis: pro destruendo ritu gentilium: et pro impetranda absolutione spiritualiū vinculorū. ¶ Prima igitur causa est in memoriā liberationis petri. Nam sicut in hystoria scholastica dicitur. Herodes agrippa romam adijt: et ibi caio nepoti tyberij cesaris familiarissimus extitit: vn̄ post aliquod tempus tyberio defuncto caius in imperium sublimatus: herodem regem in iudeaꝫ destinauit. Qui cum venisset hierusalem: vt dicitur actuum. xij. occidit iacobū fratrem iohannis gladio: videns autem quia placeret iudeis in diebus azimorum petrum apprehendit: et in carcere cathenis vinctū reclusit. Angelus aūt eidem noctu astitit et lumen in habitaculo refulsit: ac petrū a vinculis mirabiliter absoluit: liberumqꝫ abire dimisit. Sequenti autem die dum herodes custodes detentos propter liberationem petri diuersis vellet penis afficere: concitus in cesaream descendit: vbi dum esset sicut refert iosephus in. xix. antiquitatuꝫ libro: et ad eum totius prouincie viri vnanimiter conuenissent: ille veste ex auro mirabiliter cōtexta indutus incipiente die processit ad theatrum: vbi dum primos solis radios vestis aurea suscepisset: repercusso splendore duplicatam spectātibus lucem fulgor metalli vibrātis effudit: vt per hoc plus aliquid de eo ꝙ humane nature est artifex arrogantia mentiretur. Qui mox ad populum vti facundissimus erat mellifluo sermone concionari cepit. Ilico adulantis voces concrepant: ipsum non hominem sed deum. Et dum sibi oblatos diuinos honores nimia presumptiōe susciperet: vidit super funiculū eius capiti existentem bubonē: quem rome existens ab augure didicerat futurum ante. v. dies mortis sue presagium. Et cōtinuo percussus ab angelo vermibus per. v. dies viscera corrodentibus expirauit. In memoriam igitur tam mire liberationis principis apostolorum a vinculis et dire vltionis in tyrannum protinus subsecute: ecclesia festū beati petri ad vincula solēnizat. vn̄ et epistola in missa cantatur in qua hec liberatio facta perhibetur. Et s'm hoc videtur ꝙ hoc festū dici debeat petri a vinculis. ¶ Secunda causa est in memoriam inuentionis cathene. Cum enī beatus alexander papa et martyr: qui in custodia detinebatur a quirino tribuno filiam ipsius quirini balbinaꝫ nomine ad se in carcerem delatam: imposita boga sua in collo ipius puelle a strumate liberasset: vt supra dictum est in passione quirini martyris. iij. kalē. aprilis. et in passione alexandri pape. v. nonas maij. Balbina ad christum conuersa et baptizata: ipam bogam apud se ex deuotione retinēs frequenter osculabatur. Quod cum faceret alexander papa ipsam exhortatur vt bogam illam dimittat: sed cathenas beati petri diligenter inquirat: quas si reperire possit eas cum summa deuotione retineat. Quirinus igitur ad instā

tiam filie in carcere vbi petrus detentus fue-
rat diligenter cathenas inquiri fecit: easq; tan
dem repertas filie concessit: que in kalē. augu-
sti reperte sunt. Tunc sanctus alexander hoc fe
stum in memoriā cathenarū petri in kalen. au-
gusti celebrandū instituit: ⁊ in honore eius ec-
clesiam fabricauit: quā ⁊ ad vincula noīauit: et
ibidem cathenā ipsam reposuit: vbi in ipa solē-
nitate multitudo populi congregatur: et petri
vincula deosculātur. ¶ Tertia causa institutio-
nis est ꝫm bedā. Cum eñ octauianus impera-
tor rempublicā primus ⁊ mirabiliter auxisset:
augustus primus omnium vocatus est: vnde et
hunc mensem qui prius sextilis dicebatur: q̄
sextus a marito: suo nomine intitulauit: eū au-
gustum vocans. In memoriā igitur octauiani
augusti oēs romani primā diem ipius solenni-
ter celebrabant: ⁊ diuinos quodāmodo hono-
res gentili principi exhibebant: vsq; ad tēpus
theodosij īperatoris q̄ cepit regnare anno dñi
cccxxv. Eudoxia igit̄ filia ipius theodosij vxor
valentiniani hierosolymā ex voto perrexit: vbi
quidā iudeus ꝓ magno munere cathenā ei ob
tulit qua sub herode petrus apostolus vinctus
fuit. Cū ergo romā redisset: ⁊ romanos in ho-
norē augusti cesaris in kalēdis ipius mense so
lēnizare videret: cogitans ꝙ nō de facili a tali
eos errore reuocare posset: cogitādo tractauit:
vt obseruantia quidē sic staret: sed in honorem
beati petri fieret: et ipm diem omnis populus
ad vincula nominaret. Habitaq; collatione cuꝫ
pelagio papa multis exhortationibus populū
induxerunt: vt memoria principis paganorum
transiret ad memoriā principis apostoloꝝ. Tūc
imperatrix cathenā quā de hierusalē attulerat
protulit: ⁊ papa illaꝫ qua petrus rome vinctus
fuerat eduxit. Hec igitur illi sociata ita mira-
culose vna cathena facta est: ac si semper vna et
eadē extitisset. Ipa igitur vincula papa ⁊ regi
na in ecclesia sancti petri ad vīcula posuerūt: ⁊
ipam multis priuilegijs dotauerūt. Ad predi-
ctū diē vbiq; celebrē fore instituerūt: vicꝫ kal.
augusti. ¶ Anno dñi. cccc xl. quidā comes otho
nis imperatoris a diabolo crudeliter arreptus
in tantū: vt seipm dentibus laceraret: ad iohā-
neꝫ papā ducit̄: vt cathena ipa eius collo circū
daret̄. Sed dū alia cathena furētis collo fuisset
imposita nihilq; ex hac ꝓueniret salutis nimi-
rum vbi nihil erat v̄tutis: tandē petri cathena
producitur ⁊ furentis collo imponit̄: statimq;
demon ab ipso effugatur. Tunc theodericus
metēsi. episcopus ipam cathenā arripuit: ⁊ illā
se non dimissurum nisi pars eius sibi cōcedere-
tur: aut sibi manus absciderentur: asseruit. Tan-
dem cū de hoc multa contētio esset: imperator
litigiū sedauit: ⁊ ex illa cathena a papa anulū
vnū episcopo impetrauit. ¶ Quarta causa hu-
ius festi institutionis esse potest: q̄ dñs petrū
a vinculis miraculose absoluit; ⁊ eidē ligandi
atq; soluendi potestatem concessit. Nos etiam
qui vinculis peccatorū obligati tenemur: absol
ui indigemus. Ideo igitur solēnitatē petri ad
vincula celebramus: vt sicut ille a vinculis ab-
solui promeruit: ⁊ sicut absoluendi potestatem
accepit: sic ⁊ ipe a peccatorū vinculis nos absol
uat. Hanc v̄o vltimā causam institutionis quis
de facili perpendere potest si videat: ꝙ absolu-
tionem a vinculis in apostolo factam epistola
memorat. Absoluendi ei cōcessam euangelium
recitat: ⁊ absolutionem ab ipo nobis fiendam
oratio hodierna depostulat.

¶ De sanctis Machabeis mar. Cap. iiij.

Achabei mar
tyres septem fratres
fuerūt: qui cum matre
reuerēda pro obserua
tione legis diuine sub
antiocho rege in hie-
rusaleꝫ passi sunt: ꝓut
in. ij. machabeoꝝ cap.
vij. plenius continet̄.
Cum eñ porcinas carnes nollent comedere:
primo plagis taurearum iubente re[ge] vexati:
deinde singillatim vnusquisq; eorum amputa-
tis linguis: ⁊ cute capitis cum capillis abstra-
cta: atq; precisis manibus in sartag[in]es ⁊ ollas
eneas accensas missi spiritum [exhala]uerunt:
quos mater mirabilis in supplicijs [confirma]bat:
et constanti animo ad tolerantiam [i]nuitabat.
Que tandem omnibus per ignem [con]sumatis:
vt dictum est: et ipsa similiter eadem [p]ena cru-
ciata martyrij corona filijs sociata e[st]. ¶ Et
notandum: ꝙ ecclesia orientalis fa[cit] festa de
sanctis vtriusq; testamenti. Occidentalis au-
tem non facit festa de sanctis veteris testamen
ti: eo ꝙ ad inferos descendernut; preterq̄ de
innocentib⁹: eo ꝙ in ipoꝝ singulis x[p]s occisus
est: et de machabeis. Et hoc propter quattuor
rationes. ¶ Primo propter prerogatiuā mar-
tyrij: q̄ īaudita supplicia vltra a[li]os testamēti
veteris passi fuerūt. Et hec est ratio comesto-
ris. ¶ Secūdo propter representationē myste
rij. Septenarius eñ est numer⁹ vniuersitatis:
significātur eñ in istis oēs sancti veteris testa
menti celebritate digni: et in his septē ceteris
oībus reuerentia impenditur. ¶ Tertio ꝓpter
exemplū patiendi: proponunt̄ eñ in exemplū
fidelibus: vt scilicet eorum constantia ad zelū
fidei animentur et ad patienduu pro lege euā
gelij: sicut ⁊ illi passi sūt ꝓ lege moysi. ¶ Quar
ta est propter causam supplicij. Nam pro defen
sione legis sue talia supplicia passi sunt: sicut
⁊ christiani pro defensione legis euangelice pa
tiuntur. Has tres rationes assignat iohannes
beleth in summa de officio. Passi sunt autem
kalendas augusti.

¶ De sancto Eusebio epō ⁊ martyre. Cap. v.

Eusebius episcopus et martyr semp virgo existens: dū adhuc cathecumin⁹ eēt: ab eusebio papa baptisma suscepit et nomē. In quo baptismo manus āgelice vise sunt: que ipsuz de sacro fonte leuauerunt. Matrona quedam eius pulchritudine capta: cum ipsius cubiculum adire vellet: custodiētibus angelis puenire non potuit: vnde facto mane ab eo veniam postulauit. Ordinatus p̄sbyter tanta sanctitate emicuit: ꝙ dū celebraret: sepius ei angeli ministrarēt. Cumqꝫ arriana pestis italiam totā inficeret: imperāte constantio eidem heresi fauente: iulian⁹ papa eusebium in vercelleñ. episcopum consecrauit: que tunc inter vrbes italie quodāmodo principalis erat. Quod audiētes heretici fores ecclesie clauserunt. at eusebius vrbem ingressus āte ostiū maioris ecclesie: que est dei genitricis genua flexit: et omnia ostia sua mox oratione reserauit. Auxentium mediolaneñ. episcopuz arrianum de episcopatu eiecit: et dionysium ei catholicum surrogauit. Quapropter indignatus constantius imperator multorū episcoporū concilium ordinauit: et dionysium episcopū accersiuit: multasqꝫ ad eusebium epistolas destinauit: qui sciens maliciā in multitudine preualere venire contempsit: sed suā senectutē opposuit: vñ imperator ꝯtra eius excusationē statuit in mediolaneñ. ciuitate: que prope erat conciliū celebrari: vbi cum eusebium deesse vidisset: iussit arrianos fidem suā describere: et dionysiū episcopum mediolaneñ. et vigintinouē episcopos catholicos cōpulit subscribere: quod audiens eusebius mediolanū accessit: et multa se passurum predixit. Cum autē ad quēdam fluuiū existens in itinere peruenisset: nauis ex alia parte fluminis existens: eo iubēte per se ad eū venit: et ipsum cum socijs sine gubernatore transportauit: cui predict⁹ dionysius obuiauit: et ad pedes eius procidens veniā postulauit. Cū ergo eusebius ab imperatore: nec minis: nec blanditijs flecti posset: vt chirographo arrianorꝫ subscriberet: quin potius eusebius chirographum sibi ad subscribēdū traditū cōbussisset. Iratus constantius eusebium tradidit arrianis: quem protinus de medio aliorū episcoporum raptum diuti⁹ flagellarūt: et per gradus palatij a summo in imū et ecōtrario traxerūt. Cūqꝫ quassato capite multū sanguinis effudisset manib⁹ post tergum vinctis ipsum per collū fune trahebāt. Tunc cōstantius imperator omnes episcopos catholicos: qui eius exēplo fuerāt animati exilium misit. Eusebiumꝗꝫ apud scythoplim vrbē palestine arriani duxerunt: et ipsum in quodam cubiculo adeo artissimo recluserunt: vt eēt illo lōgitudine breuior: latitudine artior. itavt curuatus nec pedes extēdere: nec se in latus vertere posset. Sed post modicū constantio defuncto: iulianus eidem succedens: et omnibus placere volens: iussit omnes pacifice quacūqꝫ lege sibi placita perfrui. Et sic eusebi⁹ inde exiuit: et ad athanasium alexandrinū episcopum perrexit. ¶ Post aliquot annos sopitis arrianis sub iouiniano imperatore vercellas rediit: quē populus cum exultatiōe suscepit. Sed rerum regnante valente arriani repullulāt: qui eusebiū extra domū supinū traxerūt: et ip̄m lapidibus obruerunt. Sepultus in ecclesia quam ip̄e construxerat kalē. augusti. cū esset annorꝫ. lxxxviij. circa annū domini. ccccl. Qui inter cetera talē gratiā sue ciuitati obtinuit: vt nullus arrianus ibidem viuere possit. Hic in psalmos commentarios edidit et alia opuscula fecit: vt ait hieronymus libro de illustribus.

¶ De sancto Bono presbytero et socijs martyribus. Cap. vi.

Bonus presbyter: faust⁹ et maurus diacones: primitiuus et calūnio sus subdiacones: iohannes exuperantius: quirillus: et honoratus clerici. Passi sunt rome sub valeriano et galieno imperatoribus. Hi ex numero clericorum fuerūt. Quos beatus stephanus papa ordinauit. Cum enim predicti imperatores summo studio beatū episcopum vel eius clericos requirerent: posuerunt edictum in locis celeberrimis vrbis preconizariqꝫ fecerunt: vt quicūqꝫ papam vel eius clericos agnouissent vbicūqꝫ latere ilico imperatorum auribus diuulgarent. Qua de re prefatos nouem repertos ac detētos iussit imperatores sine vlla audiētia decollari. Qui decollati sunt via latina iuxta suorum aqueductus. Quorum corpora tertulinus licꝫ adhuc gētilis sepeliuit in ipso loco iuxta corpora martyrū iouini et basilei kalen. augusti.

¶ De sanctis Sophia et filiabus eius virginibus et martyribus. Cap. vij.

Sophia mulier et tres filie eius virgines: fides: spes: et charitas. Rome passe sunt sub Adriano iperatore. Hec matrona xp̄ianissima de italico solo: cum predictis trib⁹ filiabus suis ad vrbē veniēs: ml'tas femias ad fidē ꝯuertit: et exēplo sue castitatis plurimas mulieres xp̄ianas effectas a consortio maritorꝫ subtraxit. Quapropter ad suggestionem antiochi

prefecti ab imperatore cum filiabus tēta est: ⁊ in carcerē missa ī domo paladij senatoris: vbi mater in fide xp̄i filias hortabatur. ¶ Post dies aūt tres filie eius educte: ⁊ adriano p̄sentate sunt. Cūq; diane sacrificare nollent: p̄mo q̄dē adrianus fidē annorum .xij. a centurionibus .xij. sibi vicissim succedētibus grauiter fecit cedi. Dehic mām̄illas eius amputari: de quibus lac pro sanguine fluxit. Deinde iussit illā in craticula assari: ⁊ postmodū in sartagine frigi: oleo cera ⁊ bitumine in ea feruētibus liquefactis. Et cū hec omnia constantissime tolerasset: precepit illam gladio extingui. Postea autē spem annorum decē a viris decem neruicis taureis crudeliter cedi mandauit: ⁊ deinde in fornacem mitti fecit: vbi dum flammis extinctis māsisset illesa: iussit eā diutius torqueri: dehinc in vase eneo: pice: adipe: cera: ⁊ resina liquefactis repleto fecit īmitti. Sed cū inde illesa egressa eēnt: p̄cepit ip̄am capite cedi. ¶ Demū tertiā scilz charitatem annorum .ix. iussit suspēsam diutius a viris nouē flagellari ⁊ torqueri: dehinc in ignē copiosum iactari. In quo dū permansisset illesa flāma prorumpens plures gentiliū interemit: visi quoq; sunt tres viri sole splendidiores cum puella in igne deambulātes: inde educta iussu adriani capitali sentētia plexa est. Quarum corpora mater sophia rapuit: ⁊ .xviij. miliario ab vrbe delata vehiculo sepeliuit. Et dum ad tumulū virginum oraret spiritum emisit. Sepultaq; est a mulieribus que eam secute fuerant in sepulchro filiarum. Quarū festū agitur kalen. augusti.

¶ De sancta Maria consolatrice virgine. Cap. viij.

MAria virgo cognominata cōsolatrix in ciuitate verona claruit. Que nobilis puella ⁊ speciosa: pluriū se cōiugio petentiū p̄ces despexit: ⁊ virginitatē suā dn̄o consecrauit. Cum aūt in ip̄a ciuitate per ānos septem stille roris omnisq; pluuia defecissent: ⁊ ex hoc terra sterilitate periret: ppl'mq; fames opprimeret: orāti marie a dn̄o reuelatur: q nunq̄ siccitas effugaretur: nisi prius corpora martyrum firmi ⁊ rustici: qui dudū verone passi fuerant: ⁊ inde asportati ad ip̄am ciuitatem reportarentur. Quā visionē virgo fratri suo annoni veroneñ. episcopo retulit: ipsamq; episcop⁹ populo reserauit. Queruntur sacra corpora ⁊ in ciuitate capris que est in histria iacere cōperiūtur. Ciues vero oppidi se corpora sancta daturos promittunt: si tāto argento ⁊ auro redimantur q̄ntū ipsa corpora ponderabāt. Fit collecta per virginē in ciuitate verona: ⁊ maximo auri ⁊ argenti pōdere cōgregato: virgo dei mittitur ad corpora exigenda. Sed dum corpora martyrū ponderantur intantū leuia efficiuntur: vt dei nutu forte quarta pars ei⁹ qd̄ pēsare arbitrabantur: in eis thesauri expēsum sit: reliquūq; a virgine reportatur. Quam nauem ingressam histri ciues nauib⁹ alijs insequūtur maleficijs femine ascribētes: quod xp̄s miraculose mōstrauerat. Sed dū ad dn̄m orasset: nauis eius tāta velocitate ferebatur: vt alie eam insequētes minime attingere potuissent. Que per flumen athesis repatriās ab ep̄o ⁊ ciuibus cum honore suscipitur: ⁊ corporibus cum reuerētia tumulatis: pluuia mox celitus elargitur: propter quod ipsa virgo maria consolatrix ab omnibus appellatur. Que residuū vite sue ieiunijs ⁊ orationibus occupans: quieuit in christo kalē. augusti. Sepulta verone miraculis clarens.

¶ De sancto Felice martyre. Cap. ix.

FElix martyr gerūdensis fuit btī cucufantis martyris: de quo supra actū est. viij. kalen. augusti. Hic enī in hispanijs ciuitate gerunda sub datiano preside passus ē. Quē iussit idem preses xp̄m confitentē post illata ei plura tormētorum genera vngulis detrahi: ac deinde vsq; ad ossa laniari: ⁊ tādiu vulnera vulneribus instaurari: donec inuictum christo spiritū reddidit. Qui passus est kalen. augusti: vt Ado in martylogio testatur.

¶ De sctis Cyrillo ⁊ socijs mar. Cap. x.

CYrillus: aquilla: petrus: domitianus: rufus: et menāder martyres apud arabiā in ciuitate philadelphia passi sūt. Qui omnes pro confessione nominis christiani vna die gladio cedente martyrio coronati sunt: videlicz kalen. augusti. Hec ado vbi supra.

¶ De sancto Stephano papa primo ⁊ martyre. Cap. xi

STephan⁹ papa ⁊ martyr huius noīs p̄m⁹ natione romanus ex p̄re iuliano: lucio primo pape in ep̄atu romano successit: et sedit ānos .iiij. mēses .ij. dies .xv. Hic constituit sacerdotes ⁊ leuitas vestibus et vasis sacratis in vsu quotidiano non vti: nisi in ecclesia tantū. Hic cum multos gentilium conuertisset: ⁊ multa martyrum corpora sepelisset: a valeriano et galieno imperatoribus summo studio pquirebatur: vt eum vel clericos eius: aut sacrificare cogerent: aut diuersis supplicijs punirēt. Dederuntq; edictum: vt

quicunqꝫ eos proderet: omnem eorum substā-
tiam possideret. Stephanus ergo papa cōpre-
henditur: ⁊ multis eum sequentibus christia-
nis solus alijs eiectis ante valerianum presen
tatur: quem postq̄ imperator xp̄m confitentem
audiuit: iussit eum ad tēplum martis adduci:
vt ibi aut idolum adoraret: aut sententiam capi
talem subiret. Sed cum templū ingressus fuis-
set: et christum vt ipsum templum destrueret ex
orasset: tonitruo maximo cum coruscationibus
irruente statim maxima pars templi corruit: ⁊
omnis gentilium multitudo pre timore aufu-
git. Ipse vero cum assistentibus christianis ad ci
miterium lucine perrexit. Quod audiens vale-
rianus milites plures prioribus ad eum occi-
dendum misit: qui venientes ipsum celebrantē
missam inuenerunt: ⁊ stantem intrepidum acce
pta iugiter perficientem in sua sede decollaue
runt. Cuius sanguis in pauimento effusus ad
huc ibidem apparet in testimonium passionis
eius: corpusqꝫ eius in eadem crypta in loco qui
dicitur cimiterium calixti a christianis sepultū
est: quarto non̄. augusti. Hic fecit ordinationes
duas per mensem decembrium: presbyteros se
ptem: diacones quinqꝫ: episcopos per diuersa
loca tres. Et cessauit ep̄atus dies. xxij.

¶ De sancto Stephano papa secūdo. Cap̄. xij.

STephanusˢ papa huiꝰ
nois secundus
natione roma-
nus ex p̄re con
stantino zacharie pontifici in
episcopatu romano successit:
⁊ sedit annos quinqꝫ: dies vi-
gintiocto. Hic post parentis
obitum paruus derelictꝰ vna
cum sancto Paulo eius germano et in papatu
successore in cubiculo lateraneñ. pro doctrina
apostolice traditionis sub gregorio tertio ⁊ za-
charia predecessoribus pontificibus permā-
sit: quē seriatim per ecclesiasticos ordines pro-
mouentes in ordine diaconatus ipsum ordina-
uerunt. Defuncto vero zacharia papa stephanum
quendam presbyterum in ordine pontificatus
cunctus populus sibi elegit: qui dum causas di
sponeret: subito obmutescēs defunctꝰ est. Post
hec cunctus populus congregatus in ecclesia
sancte marie maioris īuocata spiritussancti gra
tia: predictum beatissimum virum sibi elegerūt
in pontificem: ⁊ cum laudibus in basilicam sal-
uatoris: que dicitur constantiniana deportaue
runt: ⁊ sic stephanus papatum obtinuit. ¶ Fuit
autem amator ecclesiarum dei: ⁊ ecclesie tradi-
tiones firma stabilitate conseruans: pauperū
xp̄i velox subuentor: verbi dei in magna constan
tia predicator: pupillorū ac viduarū ⁊ misera-
bilium quaruncunqꝫ personarum voce manuqꝫ
fortissimus auxiliator. ¶ Hic ob infestationem
astulphi regis longobardorū in franciam perre
xit: auxilium pipini regis imploraturus: cui pi
pinus venienti occurrit: ad trium miliariorum
spacium ex equo descendens: ⁊ per frenū equi
pape stratoris officium exercens vsqꝫ ad suum
deduxit palatium: quem ipse pontifex regē in-
unxit duosqꝫ filios eius karolum ⁊ karolo ma-
gnū. Et ad preces pape cū maximo exercitu in
italiam pipinꝰ deuenit: ⁊ astulphū regē papie
potenter obsedit: ipsumqꝫ tandem ecclesie sub
iugauit. Stephanum quoqꝫ papam in sede sua
omnibus pacatis remisit. Qui vltimo sui ponti
ficatus anno imperiū a grecis transtulit in ger
manos in personam magnifici regis karoli tūc
iuuenili etate constituti. Et post dies modicos
in pace quieuit: ⁊ sepultus est ad sanctum pe-
trum apostolum. Et cessauit episcopatus men-
sem vnum: et dies. x.

¶ De sancto stephano papa. iij. Cap̄. xiij.

STephanꝰ
papa huius no-
minis tertiꝰ na-
tione siculꝰ ex pa
tre oliuo: paulo episcopo ro-
mano in pōtificatu successit:
⁊ sedit annos. iiij. menses. v.
dies. xxviij. Uir strenuus ⁊ di
uinis scripturis eruditus: at
qꝫ ecclesiasticis traditiōibus
imbutus: ⁊ in earum obseruationibus constan-
tissimus perseuerator. Hic dum a sicilia paruꝰ
romā venisset in monasterio sancti chrysogoni
a Gregorio papa tertio traditus et monachus
effectus est. Quē postmodum zacharias papa:
ex ip̄o tollēs monasterio cubiculariū suū fecit:
ip̄mqꝫ presbyterum cardinalē in titulo beate ce
cilie consecrauit. Sed et reliqui scȝ stephanus
et paulus beati pontifices eundē in suo serui-
tio similiter detinuerunt. In cuius sinu paulus
papa spiritū emisit. Quo nec dū defuncto otho
dux nēpesine ciuitatis cum exercitꝰ multitudi
ne subito elegit cōstantinū fratrem suum tunc
laicum existentem. Quem georgius episcopus
prenestinus: ⁊ sergius ostieñ. ab ip̄a multitudi-
ne coacti cōtra canonū statuta ip̄m clericū faci
entes gradatim ad ordines promouerunt: ⁊ se-
quente die dn̄ico ep̄m consecrauerunt. Nō mul
tos post eiusdē sergij: qui eum consecrauit ma-
nus aruit. Sicqꝫ languens vitam finiuit. Con-
stantinus aūt post annū seditione cōmota de se
de ep̄atus expulsus est. Sequēti quoqꝫ die cle-
rus ⁊ populus vniuersus vnanimes stephanū
presbyterū sancte cecilie in pontificem elege-
runt: ⁊ cum laudibus in patriarchale palatium
lateraneñ. detulerunt. Constantinus vero in ec-
clesia saluatoris coram stephano papa de tyrā
nica ambitione penitentiam egit: quē pōtifex

in monasterio detrusit: quem τ non post multos dies in vltionē criminis: a furore populi deus ipm̄ excecari pmisit. Sicq3 erutis oculis miserabiliter vitā finiuit. ¶ Stephanus aūt papa ex oī gallia τ italia rome synodo cōuocata: oīa ordinata ab ei⁹ predecessore cōstātio filij nois pōtifice imo sedis aplice inuasore reuocauit: preter baptismū τ chrisma ab ipso confectum. Oēs quoq3 p ipm̄ ordinatos degradauit. Execrabilē quoq3 synodū tūc nuper in partib⁹ grecie celebratā in qua statutū fuerat: vt sacre sanctorū imagines deponerētur dānauit. Hic constituit: vt in oī die dūico a. vij. epis cardinalib⁹ hebdomadarijs qui in ecclesia saluatoris obseruant missarū solēnia sup altari beati petri Gloria in excelsis deo diceret. Micaliū quendā in archiepm̄ rauēnatē p impssionē brachij secularis intrusum deposuit. Et in operibus sanctis laudabiliter vitā finiuit. Et sepultus est ad sanctum petrū. Et cessauit epatus dies. viij.

¶ De sanctis Theodora τ filijs mar. Cap. xiiij.

Theodora cū tribus filijs suis sub diocletiano imperatore apd̄ nicēa ciuitatē passa est. Hec ex puīcia bithynie ciuis nicena cū apud sirmiū psecutionē fugiēs declinasset a paganis tēta: τ diocletiano a macedonia redeūti oblata est. Qui tā tradidit leocadio comiti ipa tori pmittēti: q ea vt idolis imolantē in vxore assumeret: aut crudeli morte pimeret. Cū autē comes ei⁹ cōiugiū peteret: theodora ei suadet: vt prio ad facultates suas exquirēdas τ obtinēdas pgat: τ postmodum rediēs ipam assumat. Qd ille adīplere curauit. Intereaq3 scta q3 dei cū anastasia xpiana seris paupib⁹ ministrabat. Reuersus aūt comes cū eā expeteret: illaq3 ei osentire nullaten⁹ vellet ipaz victā ferro cū tribus filijs ad cōsularē bithinie destinauit. Qui filiū ei⁹ priogenitū noīe enodiū xpm̄ cōfitentē fustib⁹ cedi iussit: mater vo assistens illū hortabat ad palmā. Post hec tradita est hyrtaco lenoni: vt eā pri⁹ illusaz īter publicas ostitueret meretrices. Et dū ipam leno trahere vellet apparuit iuuenis q̄ eū ī vultu pcussit sanguisq3 de narib⁹ ei⁹ stillare cepit. Tūcq3 osularis hec videns ipsam cū tribus filijs igne consumi fecit. Qui passi sunt. iiij. non. augusti.

¶ De inuentione corporū sanctorū stephani pthomartyris τ sociorū. Cap. xv.

Inuentio corporum sanctorum stephani pthomartyris: Nicodemi: Gamalielis: et abibon anno domini. ccccxvij. anno videlicet septimo honorij imperatoris facta est. Quorum reuelatio facta est presbytero luciano ecclesie gaphar gamala: que est in territorio hierosolymitano. Dum eni in strato suo quiesceret: τ pene vigilaret in basilica baptisterij feria. vi. illucescēte in excessum mentis raptus: vidit virū senē staturā pcerum: vultu decorū: plixa barba: pallio candido amictū: cui gēmule auree τ cruces erant contexte: calciatū caligis in supficie deauratis: qui manu virgam auream tenens: de qua cum tetigit: τ tertio ex noie vocauit: iussitq3 vt summa diligentia suū τ sociorū tumulū patefaceret qui indecenter in despecto loco sepulti essent. Mandauitq3 vt iohāni hierosolymitano epo diceret: vt ipoꝝ corpora in honorabili loco reponeret: qꝛ cū siccitas τ tribulatio orbē cōcuteret: eorum suffragijs deus mūdo propiciari decreuisset. Tūcq3 lucian⁹ eū interrogasset qs esset: τ qui illi forent quos secū iacere diceret: dixit se esse gamalielē qui paulū apostolū enutriuit: et ad pedes suos legē perdocuit. Qui aūt secū iacebant primus erat stephan⁹ pthomartyr: qui a iudeis lapidat⁹ extra ciuitatē piect⁹ fuerat: auibus τ feris deuorādus: cui⁹ corpus ipe collegerat τ in suo tumulo sepeliuerat. Alius aūt erat nicodem⁹ nepos suus: qui nocte ad iesum venit: τ a petro τ iohāne baptisma suscepit: q̄ a iudeis omni substātia spoliat⁹ τ vsq3 ad sentine cem cesus ab ipo gamaliele collect⁹ τ refectus fuerat. Cui⁹ τ corpus ex ipis verberibus morientis: ipe in eodem sepulchro locauerat. Terti⁹ vo erat abibon filius suus: qui anno etatis sue xx. vna secum baptisma sucepit: et in virginitate perseuerās in maxima iuuētute in pace dormiuit: vxor vo ipsius gamalielis artea τ progenitus eius selemias: qui fidem christi noluerunt suscipere nequaq3 sanctorum sepultura digni fuere: sed alibi depositi fuerant: quorum tamen sepulchra inania et vacua erant. Hoc dicto sanctus Gamaliel disparuit. Lucianus vo euigilans dominum exorauit: vt si hec visio in veritate fieret: eidem secundo: ac tertio appareret. ¶ In sequenti vo sexta feria eidem sicut prius apparuit: et cur ea que ei iusserat neglexisset. Lucianum interogauit: τ ad visionis certitudinem ex his que ei dixerat: similitudinem obtulit: singulorumq3 loculos τ reliquias docuit: dicens q in possessione ipius gamalielis inuenirentur: que lingua syria dicitur delagabria siue debatralia: ostenditq3 ei Gamaliel tres calathos aureos: quorum vnus plenus erat rosis rubeis: alij duo rosis candidis: quartum etiam calathum argenteum croco plenum. Dixitq3 calathos esse sanctorum singulorum loculos. Nā calathus rosis rubeis plenus: erat loculus sancti stephani: qui solus ex illis martyrio meruit coronari. Alij duo rosis albis refecti gamalielis τ nicodemi erāt loculi: q̄ sincero corde in confessione perseuerauerant xpi. Quartus vo argenteus croco plenus erat abibon filij sui lo

culus:qui candore virginitatis floruit: ⁊ mundus de mundo exiuit. Hiscꝫ dictis iterũ disparuit. ¶ In tertia vero sexta feria sequẽtis hebdomade eidẽ iterũ iratus apparuit: ⁊ de dilatiõe ⁊ negligentia ipm̃ grauiter imprecauit. Concitus igitur lucianus hierosolymã adijt: ⁊ iohanni episcopo cũcta per ordinẽ enarrauit: qui cõuocatis eustonio sebasteñ. ⁊ eleutherio hiericõtineñ. episcopis ad locũ designatũ accessit: ⁊ in quodã aceruo lapidũ fodi iussit. Eademcꝫ nocte sanctus gamaliel per visum cuidã migetio monacho apparuit: dicens ꝙ inuanum in illo loco foderent: q2 ibi corpora non essent: sed ea requirerẽt in loco illo: qui dicitur viroꝝ bonoꝝ possessio: qui cum visa iohanni episcopo et luciano presbytero retulisset: et locum designatum ostendisset: ad locum ipsum omnes accesserunt. Ibicꝫ fodere ceperũt. Tuncꝫ subito terra concutitur: ⁊ odor suauissimus sentitur: ad cuius fragrantiam. lxxiij. homines a diuersis infirmitatibus liberantur. Sicꝫ sanctorũ corpora prout ostensa fuerant inuenerunt: ⁊ ea in sanctam ecclesiam syon: vbi quondam ipse stephanus archidiaconus fuerat: detulerunt: et ibidem honorifice condiderunt. Hec autem inuentio facta est ea die: qua sancti stephani passio celebratur: videlicet septimo kalendas ianuarij: ⁊ eius passio hac die fuisse creditur: scilicet tertio nonas augusti. Quare autem festa ab ecclesia mutata sunt: superius in alio eius festo dictum est: videlicet septimo kalendas ianuarij. Corpus autẽ beati stephani processu tẽporis hoc modo constantinopolim translatum est: vt ait augustinus. Alexander quidam senator cum vxore iuliana hierusalem adijt: et prothomartyri stephano pulcherrimũ oratoriũ cõstruxit: ac loculum argenteum obtulit: et post eius obitum iuxta corpus martyris ex summa deuotione in simili argenteo loculo se sepeliri fecit. Euolutis igitur septem annis cum vxor repatriare vellet: corpus viri secũ deferendũ ab episcopo postulauit. Qui precibus eius annuens loculos argenteos ptulit: dicens ꝙ ex illis non nouerat loculum viri sui: at illa se illuc nosce asserens: dum corpus viri putat accipere: casu pthomartyris corpus accepit. Cũ autem nauem cum corpore ascendisset: hymni angelici resonant: ⁊ suauissim⁹ odor effragrat. Demones clamant: corpus stephani se exurere: seuamcꝫ tempestatem excitant. Sed nautis naufragium formidãtibus stephanus inuocat: ipsocꝫ eis apparẽte subito tẽpestas sedat. Tũc princeps demonum demones quincꝫ misit: vt nauem incenderent: quos statim angelus domini cunctis videntibus in profumdũ demersit. Et cum calcedoniam venissent: demones vlulabant: ꝙ stephanus illuc adductus eos incendebat. Constantinopolim igitur incolumes peruenerunt; ⁊ corpus ibidem reuerẽter deposuerunt. Hec augustinus.

¶ De sanctis Gamaliele ⁊ Abibon confessoribus. Cap. xvi.

Gamaliel confessor honorabilis legisdoctor: et occultus xp̃i discipulus: et apostoli pauli in lege moysi didascalus cũ abibõ filio suo annoꝝ. xx. ab apostolis sanctũ post ascensionẽ domini sacrũ baptisma suscepit. Et ipsorũ apostoloꝝ p̄dicantiũ in cõcilio phariseorũ caute defensor fuit: sicut legit Actuũ. v. c. Qui corpora stephani pthomartyris ⁊ nicomedi discipuli in sua possessione. xxij. miliario a hierosolyma distãte: necnõ i ppo tumulo sepeliuit. Et cũ eodẽ filio suo qui in virginitate iugiter pseuerauit: oĩbus dieb⁹ vite sue deo seruire studuit. Qui post opa laudabilia tẽporib⁹ apl'oꝝ in xp̃o quieuerũt: ⁊ iuxta corpa sctõꝝ stephani ⁊ nicodemi in eodẽ sepulchro recõditi fuerunt.

¶ De sancto Stephano anachorita. Cap. xvij.

Stephanus anachorita in parte locorũ mareotidis per annos sexaginta deguit: qui tantũ in discernẽda rerum ambiguitate iudiciũ habuit: vt null⁹ ad eũ quacũcꝫ causa veniret: q̇ post eius sermonẽ tristis abscederet. Hic lz in verẽdis nature summa egritudine laboraret: funes tñ iugiter de folijs palmarũ cõtexens: nec ab ope manuũ aliqñ desistebat: nec ſmonẽ alijs exhortatoriũ intermittebat: ceteras vero corpis ptes medico ferro patiẽter prebebat. Tãta eñ erat patiẽtia p̄dotatus: vt mẽte celestibus occupat⁹ a dolore corpis quodãmodo fieret alien⁹: adeo vt genitalibus excisis nihil omnino sentire videretur. Quieuit in christo tertio nonas augusti. Hec Heraclides.

¶ De sancto Iustino presbytero ⁊ martyre. Cap. xviij.

Iustin⁹ presbyter et martyr rome passus est sub decio iperatore. Hic a beato sixto papa. ij. p̄sbyter ordinat⁹: eius sanctitatis imitator effect⁹ est. Ad hunc beat⁹ laurentius martyr venit in vicum patricij latentem in crypta nepotiana: vt thesauros a beato sixto sibi commendatos pauperibus erogaret; vt infra dicet in pas-

sione ipsius. iiij. idus augusti. Inuenitq̄ cum eo. lxiij. xp̄ianos: quorum singulis ipse beatus Laurentius cum iustino presbytero pedes lauit: ⁊ pacis osculum cū elemosyna tribuit. Hic sanctus presbyter postq̄ beatorum sixti pape ⁊ sociorum ⁊ Laurentij archidiaconi ac hippoliti: ⁊ omnis eius familie: aliorumq̄ pluriū martyrium corpora: sepulture commendauit: euoluto anno ⁊ ip̄e sub persecutione decij galieni ⁊ volusiani confessionis gloria insignis martyrium capitis obtruncatione permeruit. Sepultus rome via tyburtina iuxta corpus beati laurentij in agro verano pridie noñ. augusti.

¶ De sancto Aristarcho discipulo. Cap̄. xix.

ARistarchus discipulus beati pauli apl'ivnus ex lxxij. discipulis xp̄i fuit. De quo ad col. iiij. cap̄. et actuum xx. mentio spiritualis habet. Qui comes indiuiduus pauli et concaptiuus in vinculis rome fuit: et cū eo vsq̄ ad finem eius perseuerauit. Sed post passionem pauli: quia ab eo episcopus thessalonicensium constitutus fuerat: vel vt abbas Dorotheus ponit: episcopus apamie post longos agones a christo coronatus fuit. Quieuit in pace pridie nonas augusti.

¶ De sancto Tertulino martyre. Cap̄. xx.

TErtulinus martyr rome passus est sub valeriano īperatore. Hic cum esset ꝓcurator rerum olympij tribuni qui pro christi nomine passus fuerat: vt supra in eius ⁊ sociorum passione gestum est. vi. kalendas augusti: et licet adhuc gentilis tamen tormenta que christianis inferebantur abhorreret: corpora sanctorum boni presbyteri ⁊ sociorum sepeliuit: vt dictum est in eorū passione supra kalendas augusti. Et dehinc veniens ad sanctum stephanum papam ab eodem fidei rudimēta ac baptisma suscepit: atq̄ presbyter ordinatus fuit. Quem imperator valerianus teneri fecit: vt facultates olympij proderet: ⁊ dijs sacrificaret. Qui cum diuitias domini sui diceret in celis per manus seruorum christi sublatas: ⁊ deos gentilium vti demonia confutaret. Iussu cesaris extēditur: ⁊ fustibus diutius ceditur. Ignis quoq̄ lateribus eius subterponitur. Deinde prefecto sapritio examinandus traditur. Qui tertulinum ante suū tribunal adductum: cum ab eo nec facultates olympij exigere: nec ip̄m ad sacrificia cogere posset: iussit in equuleo extēdi ⁊ neruis diutius contorqueri: deinde ignibus cōcremari. Et cū nūciatum esset valeriano: ipsum hec omnia constanter pertulisse: data ab eo sentētia de equuleo depositus est: ⁊ via latina miliario secundo ab vrbe ductus atq̄ ibidem decollatus. Cuius corpus ibidem a fidelibus in crypta arenaria sepultum est pridie noñ. augusti.

¶ De festo niuis sancte Marie virginis. Cap̄. xxi.

FEstū sancte Marie ad niues ab eccl'ia celebrari īstitutū est noñ. augusti ꝓpter miraculum qđ rome apparuit: ꝓpter quod eccl'ia sancte marie maioris in honorē dei genitricis edificata est tp̄e liberij pape. Cū eñ vsq̄ ad illud tp̄s nulla intra vrbis ambitū in honorē beate ꝟginis fuisset ecclesia fabricata. Accidit vt quidā iohānes patritius rome morib⁹ ⁊ nobilitate p̄clarus diuitijs ⁊ possessionib⁹ abūdaret. Qui dū filiū minime ꝓcreasset: q̄ tot diuitiaꝝ heres fieret: ad beatā genitricē dei mariā vna cum coniuge sua spiritualē deuotionē elegerūt. Rogātes ip̄am assidue: vt eis vel filiū heredē ꝯcederet vl' eos de aliquo ei grato: in quo facultates suas possent impēdere informaret. ¶ Mēse itaq̄ augusti. v. videlʒ ip̄ius mēsis die: quo tp̄e hoīes solis adustionib⁹ magis decoquūtur: volēs btā ꝟgo in mōte qui supagius dicit sibi ecclesiā edificari: aerē repente cōtra naturā fecit immutari: et copiosa niue miraculose cadēte locū illū ip̄ius montis tantū infudit in illo videlʒ ambitu: in q̄ fuerat ecclesia construēda. Eadēq̄ nocte beata virgo liberio pape apparuit: seq̄ dei genitricē esse dixit: omniaq̄ ei gesta narrauit atq̄ mādauit: vt mane cū vniuerso clero ⁊ populo ad predictum montē accederet: ⁊ intra niuis ambitū sibi ecclesiā fabricaret. Quā de facultatibus iohannis patricij construi volebat: ⁊ idcirco eidē similē visionē ostēderat. ¶ Eadē hora apparuit iohāni ⁊ vxori sue beata virgo maria: dicēs orationes eorū exaudisse: ⁊ seipsam sibi succetricē bonorum suoꝝ a dño impetrasse. Precepit igit vt in predicto mōte in loco videlʒ quem tātum nix operuerat de consilio pape liberij ecclesiam suo nomini fabricarent: et largiflue dotarent. Mane autēʒ facto iohānes ad papam accessit: eiq̄ visionem narrauit: atq̄ ab eo similia percepit. Et ꝯuocato clero ⁊ vniuerso populo ad mōtem superagium accesserūt: ⁊ niuem loci ambitū miraculose repleuisse inuenerūt: vbi de mandato pape iohānes ecclesiam in nomine dei genitricis erexit: ipsamq̄ sctē marie maioris nominauit: ⁊ de suis facultatibus largiflue dotauit: quam ⁊ liberius pontifex consecrauit. Ubi de capillis ⁊ vestimento ipsius alme virginis: ⁊ corpus beati matthie apostoli: ac gloriosi doctoris hieronymi requiescunt.

¶De sancto dominico confessore ordi
nis predicatorum. Cap.xxij.

Domini
cus ordinis p̄
dicatorū dux
ꝛ fundator in
clytus ex hy-
spanie parti-
bus: villa que dicitur calaro-
ga exomeñ. diocesis patre fe-
lice matre iohāna originē du
xit: cui⁹ mater ante ipsius or-
tum vidit in somnis se catulū gestantem in vte
ro ardentem in ore faculam baiulantem: qui na
tus totam mundi fabricam incendebat. ¶Cui
dam matrone: que ipsum ex sacro fonte lauaue
rat: videbatur ꝙ puer dominicus stellam habe-
ret in fronte: que totū orbem illustrabat. ¶Dū
adhuc esset puerulus; a nutrice sepe deprehen-
sus est lectum dimittere; et super terram iace-
re: quasi iā carnis delitias abhorreret. ¶Mis-
sus deinde paleriam amore sapiētie addiscen-
de vinū per decenniū non gustauit: vbi cum fa-
mes esse valida: libros cum omni suppellectili
vendidit ꝛ precium pauperibus erogauit. Ab
episcopo quoqꝫ exomensi in sua ecclesia canoni
cus regularis efficitur: ꝛ a canonicis supprior
ordinatur: qui lectioni vt orationi iugiter vaca
bat; assidue deum exorans; vt gratiā sibi infun-
deret: qua se totum aliquando saluti proximo-
rum impenderet. Pergens autem cum episco-
po tolosam hospitem suum heretica prauitate
corruptum ad fidei veritatem reduxit. ¶Cum
die quadam aduersus hereticos predicasset:
auctoritates suas in scriptis redegit: et cui-
dam heretico cedulam ad deliberandum tradi
dit: qui socijs sero ad ignem congregatis cedu
lam produxit. Ipsi ꝟo omnes adinuicem con-
dixerunt: vt cedula in ignem proijceretur: vt
sic ex eius cōbustione: vel conseruatione: fides
eorum vera: vel falsa probaretur. Que vel tri-
bus vicibus in flammas iniecta tertio de igne
prosiliuit illa. Heretici tamē in sua duritia per-
manentes: sibi vicissim super miraculo silentiū
imposuerunt. Quod tamen nutu dei ab astante
milite catholico reuelatū est. Episcopo ꝟo exo
mensi defuncto ceteris recedentibus. Domini
cus cum paucis ibidem permansit: ꝛ verbū dei
instanter predicans: multa ab emulis oppro-
bria ꝛ persecutiones pertulit: quas omnes diui-
na gratia superauit. ¶Reperiens quendā qui
ex paupertate hereticis adheserat: decreuit se
ipsum vendere: vt sic illius inopie subueniret: ꝛ
illum ab errore subtraheret: quod et fecisset: ni
si eius inopie diuina gratia prouidisset. ¶Ali-
as etiam mulieri: que filium a saracenis captū
defluebat: se vendendum pro eius redēptione
obtulit; sed mulier non acquieuit. ¶Post hec
cepit de institutiōe ordinis cogitare: cuius offi
cium esset per mundum discurrere: ꝛ fidem ab
hereticis defensare. Qui postꝗ decē annis to-
lose permanserat: ad concilium generale: quod
rome celebrabatur: cum fulcone episcopo suo
adijt: ꝛ ab innocētio tertio papa ordinem pre-
dicatorum instituendū ꝛ confirmandū postula
uit. Cumqꝫ in hoc se papa difficilem exhiberet:
nocte quadam vidit insomnis lateranensem ec
clesiam ruinam minantam: ꝛ dominicum hume
ris suppositis cassuram illam fabricam susten-
tatem. Qui euigilans ꝛ visionem intelligēs pe
titionem viri dominici acceptauit: ꝛ vt sibi ap-
probatam aliquam regulam eligeret mādauit.
Dominicus ergo cum.xxv. fratribus regulam
augustini doctoris ꝛ p̄dicationis assumpserūt:
ꝛ sic ordinem inchoarunt. Confirmationem ꝟo
innocentio iam defuncto ab honorio.iij. ei⁹ suc
cessore obtinuerunt anno dn̄i. M.ccxvi. ¶Dū
ergo roma in ecclesia sancti petri pro dilatione
ordinis exoraret: apostolorum principes eidē
apparuerunt: quorum petrus baculum paulus
librum ei tradiderunt: atqꝫ ad predicādum mi-
serunt: qui fratres innumeros sui ordinis mox
aspexit per mundum discurrentes: ꝛ verbū do
mini predicantes. ¶Quidam frater minor vi-
dit in spiritu xp̄m in aere existentem: ꝛ tres lā-
ceas cōtra mundū vibrantem: seqꝫ illis omnes
homines velle perimere protestantem: cui oc-
currens beata virgo orauit: vt modicum susti-
neret; cum duos strenuos pugiles haberet: qui
ad mundum conuertendum sufficiētes essent:
Obtulitqꝫ filio btōs dn̄icum ꝛ frāciscū: quos
ambos christus approbauit: ꝛ vt mater illos ad
mundum predicandum mitteret: imperauit:
¶Existentem eo bononie: quidam conuersus
frater a diabolo arripitur: ꝛ a fratre Rainerio
Dominico presentatur. Adiuratusqꝫ spiritus
dixit in eum introisse: cum precedenti sine licē-
tia: ꝛ absqꝫ signo crucis in ciuitate bibisset. Sꝫ
cum signum ad matutinum pulsaretur: demon
se amplius stare ibidem non posse dixit: quia ca
putiati surgebāt. Et sic orāte sancto exire com
pulsus est. ¶Cum in partibus tolose libri eius
in flumine sine cōseruatorio cecidissent: post di
es duos a piscatore in rhete inueniuntur: adeo
omni aque humore illesi: acsi fuissent in arma-
rio custoditi. ¶Ueniens ad quendam locū no-
cte cum fratres inquietare nollet dormientes
orationem fudit: ꝛ clausis ianuis cum socio in-
troiuit. ¶Alias etiam existens cum quodam
conuerso ordinis cistertieñ. cum sero ad eccle-
siam venissent eāqꝫ clausam reperissent oratiōe
fusa intra ecclesiam subito inuenerunt: et no-
ctem in oratione duxerunt. ¶Scholaris qui-
dam lubricus cum ipsius celebrantis manū de
osculatus esset: maximam inde fragrātiam sen
sit moxqꝫ in eo omnis carnalis estus refriguit.
¶Quidam magister sciētia et fama preclarus

tolose in theologia legens: quodam mane vidit
in somnis septem sibi stellas lucidas presenta-
ri: que eo de nouo xenio admirante totum mun
dum illustrare videbantur. Et ecce dum scho-
las intrasset: beatus dominicus cum sex ex su-
is fratribus magistrum adeunt: et vt eos in su-
os auditores susciperet humiliter deposcunt.
Qui visionem recolens illos esse stellas quas vi
derat itellexit: eosq; gratissime recepit. ¶ Exi
stente rome beato Dominico quidam magister
Reginaldus sancti Aniani aurelian̄. decanus
cum ordinem ingredi proposuisset: et hoc viro
dei indicasset. Subito ad mortem infirmatus
est: pro quo beatus Dominicus beatam virgi-
nem cui specialiter curam ordinis commiserat
exorauit. ¶ Regina ergo misericordie cuȝ dua
bus virginibus Reginaldo in extremis labo-
ranti nocte apparuit: et vnctione mirifica ip-
sum per singulas corporis partes inunxit: for-
masq; verborum ad singulas vnctiones protu-
lit ac die tertia ipsum plene sanandum promi-
sit: eiq; habitum predicatorum ordinis demon
strauit. Quam visionem cum per omnia simili-
ter vir dei conspexisset: mane ad Reginaldum
accessit: et ipsum sanatum repperit nedum ab
estu febris: sed etiam a concupiscentia carnis.
A quo seriem visionis audiuit: ⁊ habitum a vir
gine demonstratum assumpsit. Nam antea fra-
tres superpelliceis vtebantur. Reginaldus er
go senatus ordinem introiuit et missus bono-
niam officium predicationis feruenter pere-
git. ¶ Iuuenis quidam nepos domini Ste-
phani cardinalis de fossa noua cum equo in fo-
neam precipitio lapsus: inde mortuus est edu-
ctus: quem beatus Dominicus oratione fusa
cum lachrymis cõtinuo suscitauit. ¶ In eccle-
sia sancti sixti architectus quidam cecidit diu-
q; sub cumulo cadentis macerie iacens expira
uit. Cuius cadauer ad se delatum: vir domini
orationem suffragio a mortuis excitauit. ¶ In
eadem ecclesia apud vrbem cum fratres qua-
draginta manerent: et panis ei quadam vice de
ficeret: modicum panem repertum per bucel-
las fratribus discumbentibus diuisit. Et ecce
duo iuuenes forma et habitu decori refectori-
um intrauerunt: palliaq; plena panibus detu-
lerunt: quibus viro dei cunctis videntibus si-
lenter oblatis subito discesserunt. ¶ In itine-
re positus cum grauis pluuie inundatio fieret:
a se et socio imbrem adeo signo crucis reppu-
lit: ꝙ circa eos ad spatium trium cubitorū: nec
aqua: vel vnica gutta descendit. ¶ Constitutus
in itinere cum quodā viro religioso: conuersa-
tionis domestico: sed loquela alieno: dolens ꝙ
diuinis eloquijs se mutuo refouere nō possent:
impetrauit a domino: vt alter alterius lingua
loqueretur: et sic per trium verba alterutrius
idiomate variantes mutuis se collationib⁹ con
fortarunt. ¶ Hominem quendam pluribus ve-
xatum demonijs stollam collo ipsius imponēs
fugatis immundis spiritibus liberauit. ¶ In
partibus tolosanis ex pluribus conuictis here
ticis ⁊ incēdio damnatis vnum reseruari fecit:
quem spiritu prophetico futurum fratrem et
egregium predicatoreȝ preuidit atq; predixit:
⁊ vt predixerat sic euenit. Nam ⁊ spiritum pro-
phetie ipsum habuisse multorum que predixit:
euentus probauit. ¶ Apud sanctum sixtum in
vrbe fratribus ad capitolium conuocatis om-
nibus prenūciauit quattuor ex fratribus in bre
ui: duos videlicet in corpore et duos in anima
morituros. ¶ Et post modicuȝ duo ad dominū
migrauerūt: ⁊ duo ex ordine recesserūt. ¶ Exi-
stens bononie in vigilia assumptionis domine:
priori monasterij casemaris ordinis cistertien̄.
sibi amicissimo exigēte materia familiariter re
uelauit: ꝙ nunꝗ a domino aliquid postulasset:
quod iuxta votum non obtinuisset. Cui cū pri-
or ille diceret: vt a domino impetraret: ꝙ ma-
gister Conradus teutonicus ordinem assume-
ret: quod fratres summo desiderio affectabāt:
finito completorio cunctisq; discedentib⁹ fra-
tribus: solus ipse in ecclesia mansit: et in ordi-
ne more solito pernoctauit. Conueniētibus er-
go fratribus ad primam cum cantor hymnum
Iam lucis: incepisset: ecce noue lucis: nouum
sydus futurus magister Conradus aduenit: ⁊
ad pedes viri domini se prosternens habitum
vt petijt perseueranter accepit. ¶ Frequenter
dum corpus domini leuaretur in tanto mentis
rapiebatur excessu acsi ibidem christum incar-
natum videret. Mira ꝓ penitentia corpus af-
fligebat: et noctibus orationi intentus dies p̄-
dicationibus impendebat. ¶ Tandē appropin
quante peregrinationis termino apud bono-
niam grauiter infirmatus: vidit iuuenem pul-
cherrimum se ad celi gaudia inuitantem. Con-
uocatis igitur duodecim ex fratribus conuen-
tus bononie testamentū condidit: et aque pos-
sederat eis iure hereditatis dimisit: charita-
tem scilicet humilitatem: ac voluntariam pau-
pertatem prohibens omnino: ne quis in ordi-
ne suo possessiones induceret temporales: ma-
ledictionem dei ⁊ suam imprecans ei qui ordi-
nem illum: quem paupertatis p̄cipue decorat
professio: terrarū diuitiarum puluere presum-
pserit maculare. Fratribus quoq; decessum su
um egre ferentibus eos dulciter cōsolatus est:
promittens ꝙ vtiliorem ipsum forent post obi-
tum habituri. Sicq; ad extrema deueniens an
no domini. M. ccxxi. nonis augusti obdormiuit
in domino: sepultus in terra in conuentu bono
nien̄. ¶ Eadem hora frater Guale prior conuē
tus brixien̄. et postmodum ipsius ciuitatis epi
scopus: vidit in somnijs celum apertum: et du
as scalas candidas ad terram dimitti: qua-
rum summitas christus cum matre tenebat: et
angeli per eas ascendebant: in medio autem

frater ordinis in sede posita residebat: quem ie sus ⁊ mater sursum cum scalis trahebant: do nec ipsum in celū eleuato apertura celi clausa est. Qui diem et horam notans veniens bononiam inuenit sanctum eodē tempore a corpore migrasse. Eadē hora frater rhao positus apud tybum cum missam celebraret: ⁊ in canone patrem dominicū more solito commendare vellet in extasi raptus vidit sanctum dominicum corona aurea ⁊ immenso lumine adornatum: duobus reuerendis viris comitatum extra bononiam procedentem: qui diem ⁊ horam similiter notauit: tuncqꝫ virum dei in pace quieuisse cognouit. ¶ Cum aūt corpus eius sub terra multo tempore iacuisset: miraculis crescentibus ⁊ fama a fratribus in eminentiorē locum translatum est: quod tam mira fragrantia redolebat: vt totam quasi ciuitatem repleret: et cunctorum aromatum odorem superaret: que translatio facta est. ix. kal. iunij. Quiescitqꝫ ibidē sanctum corpus insignibus miraculis pollens.

¶ De sancto Osualdo rege ⁊ mar. Cap. xxiij.

Osualdus rex berniciorum ⁊ martyr: vt scribit beda. iij. libro. i. cap. successit fratri suo eanfrido: q̄ fuerat christian⁹ sed apostatās a rege britonum ceduualdo in bello fuerat interfectus. Post cuius occisionem osualdus cum paruo exercitu fide christi munitus superuenit: et suos in christi nomine exhortans crucem ligneam terre affixit: ⁊ ante ipsam cum exercitu procidentes: ⁊ christum in sui adiutoriū inuocantes de hostibus viriliter triumpharūt. In testimonium ergo miraculi et sanctitatis osualdi: de ipa cruce lignea frustra cōcedūtur: ⁊ in aquam mittuntur: cuius aque potus sanitatem cuiuscunqꝫ egritudinis prestat hominibus ac iumētis. ¶ Osualdus igitur percepta victoria regnoqꝫ suscepto in fide christi animatus ad gentem scotorum insule misit: in qua dudum fuerat delegatus: vt sibi catholicuꝫ aliquē episcopum mitterēt qui gentē suā fide xp̄iana imbuerent. Missusqꝫ est ep̄us adrianus cuius predicatiōe regisqꝫ fauore atqꝫ suasu gens berniciorꝫ xp̄i fidē suscepit. Rex em̄ ep̄o linguam ignorāti semper astitit: eiusqꝫ interpres ad populū fuit. Tunc cepit rex ecclesias construere: ⁊ pauperibus largiflue ministrare. ¶ Quodaꝫ die pasche posita mensa ⁊ disco argenteo cū regalibus vasis: nunciatum est ei infinitam pauperum multitudinem pre foribus assistere elemosynas postulantes: qui nedum omnes escas ad prandium paratas eis largiri fecit: verum etiam discum argenteū cum vasis omnibus per frustra cōcisa eisdē ipartiri mādauit. Quo pietatis opere viso ep̄s manū vtrāqꝫ tangēs dixit. Nunq̄ putrescāt he manus: qđ ⁊ euenit: nā ⁊ rege interfecto: vt dicet: manus cū brachijs a cetero corpore precise vsqꝫ in presens incorrupte permanēt. Hic rex sanctus inter berbenorū et doricorꝫ ꝓuincias dudū abinuicē discordes pacem ꝓcurauit: ⁊ ad finē optatū ꝑduxit. Totūqꝫ regnū britānie p̄mus acquisiuit ⁊ obtinuit: cuius partem solūmodo eius decessores possiderāt: ip̄m aūt felici regimīe gubernauit. Postq̄ autē nouē annis regnasset cōtra paganorꝫ exercitum: gentilēqꝫ regem merciorꝫ pro fide dimicans ac regni salute in bello martyr occisus est anno etatis sue. xxxviij. non. aug. In quo loco oīs quorūcūqꝫ lāguentiū hoīm vel animalium egritudines sanant̄. Puluis quoqꝫ de loco vbi interfectus fuerat assumptus quocūqꝫ delat⁹: ⁊ in potum languētibus datus: eandē obtinet gratiaꝫ sanitatū. Sepultusqꝫ est in ciuitate regia nomine beba miraculis insignis. Manus autem cum brachijs per se in vase argenteo posite omnino incorrupte seruantur.

¶ De sancto Emigdio episcopo ⁊ martyre. Cap. xxiiij.

Emigdius episcopus de ꝓuincia frācie australi: que dr̄ germania: cuꝫ esset adhuc p̄sbyter inde egressus est cū duodecim fratrib⁹ suis tribusqꝫ discipulis: scꝫ euplo germanio ⁊ valētino tempore quo rex polymnius gētilis in ciuitate esculana xp̄ianos ꝑsequebat̄: venitqꝫ romā multa miracula faciēdo. Quod audiens cecus quidā assumpto ductore venit eū requirēdo vt ab ip̄o illuminaret̄: cui in via adiūctus est miles habens filiā fluxū sanguinis q̄nquennio patientē: qui cū sanctū emigdiū īuenissent cecū quidē presentē illuminauit: filiā ꝟo militis absentē dū pro illa orasset: a profluuio liberauit: ipsosqꝫ oēs cū centūquinq̄ginta hoībus ꝓmiscui sexus baptizauit. Sed postq̄ idolum asclepij signo crucis cōminuit: sacerdotē eius cōuertit cū. M. xxx. viris ⁊ alijs paruulis ⁊ mulieribus multis. Quod audiēs vrbis prefectus querebat emigdiū occidendū: veniēs quoqꝫ ad marcellū papā ab eodē ep̄us esculan̄. ciuitatis ordinat̄: ⁊ ad p̄dicandū illuc destinat̄. Ip̄e aūt miracula multa ostendēs venit esculum: secut⁹ a multitudine fideliū: in cuius ingressu demones se incendi clamabānt. Quapropter ad eum venientes egri numero. cl. q̄ ab eorꝫ dn̄is curari nō poterānt: ꝑcepto ab eo sacro baptismate oēs a diuersis lāguoribus sanati sunt: vnde ⁊ ꝓpter hec miracula ppl'i tēpla. xij. euerterūt: idolaqꝫ igni tradiderūt: verū cū sanctus orōnē ad deū fudisset: mox f̄ctō terremotu cetera phana idolorꝫ numero. xxij. subito corruerunt: multiqꝫ ad

christum visis tot miraculis conuersi sunt: ⁊ in ip̄o oppido tres ecclesias construxerunt. Cum autem a rege quereretur persecutionem fugiens ad vrbem picenam venit susceptus a matrona xp̄iana: vbi demerso in fluuiū simulacro phanoqꝫ oratione destructo multos ad xp̄m cōuertit. ¶ Tandē rex polymnius ip̄m detinuit: ⁊ hortabatur vt dijs immolaret: ꝓmittens ei se filiam suam in coniugem daturum. Quāqꝫ ei tradidit vt ip̄m ad sacrificia ꝓuocaret. Emigdius ꝟo puellam se tentantē ad xp̄m sua predicatione conuertit: aquamqꝫ de saxo producens ip̄am continuo baptizauit. Alios quoqꝫ plures quos ad diuersis primū languorib⁹ sanos effecerat: eadē vnda perfudit. Quod rex audiens ip̄m in eodem loco iuxta flumen rheonthi decollari precepit. Sed anteqꝫ decollaretur dicitur orasse: vt in ciuitate esculo nullus aliquando esset leprosus vel demoniacus: ⁊ qꝫ nullus exercit⁹ ip̄am vrbē vltra .ix. dies obsidere posset aut ibi ꝑseuerare. Decollatus quoqꝫ caput suū in byrrho suscepit: ⁊ trecentis passibus perambulauit vsqꝫ ad montē cenobitarum: qui mons se mirabiliter aperuit: ⁊ corpus cum capite intra se recepit seqꝫ continuo reclusit: vbi vsqꝫ in presens quiescit. Sanguis autem ip̄ius a christiana quadaꝫ collectus: esculi reseruatur in ecclesia sua. Qui passus est non̄. augusti.

¶ De sancto Menio episcopo et confessore. Cap. xxv.

Menius catalaneñ. ep̄us nobilis romanus a sancto petro apostolo in ep̄m consecratus: cuꝫ sancto Dionysio et alijs ep̄is ad gallias predicationis grā directus est: adiuncto ip̄o subdiacono maximiano. Sed cū xviij. miliario ab vrbe elongati forent: subdiaconus mortuus est. Menius ꝟo ad petrum rediit: ⁊ socium defunctū nunciauit. Accepta quoqꝫ ab apostolo de fimbria vestimenti eius particula: reuersus cadauer adhuc inhumatum tetigit: ⁊ continuo mortuus resurrexit. Alia quoqꝫ signa plurima per illos dn̄s ostendit. Cuꝫ autē ad vrbem catalaneñ. venisset: ⁊ populū ad conuertendum durum reperisset: miliario vno a ciuitate in loco deserto cepit in spelunca contēplationi vacare: multisqꝫ inibi miraculis clarescere. Nam pueruꝫ nobilē qui cadens in fluuiolo qui nauta dicitur ⁊ iuxta ciuitatē labitur necatus fuerat: suscitauit: multosqꝫ viso mirabili signo ad xp̄m conuertit. Sicqꝫ a populo cum honore ad ciuitatē ducitur ⁊ in episcopum sublimatur. In ipso quoqꝫ vrbis ingressu tres leprosos mundauit ⁊ totidem cecos illuminauit: demonem quoqꝫ ab obsesso quodam eiecit. Gregē autem dn̄icū verbis ⁊ exēplis refouens annis lxxx. sedem suā feliciter gubernauit. Et confectus senio in pace quieuit non̄. augusti.

¶ De sancto Iusto ep̄o. Cap. xxvi.

Iustus episcopus lugduñ. fuit. Qui cum episcopatu relicto aliquot annis in heremo angelicā vitā egisset: ibidē sancto fine migrauit ad dn̄m. Cuius sanctum corpus lugdunēses ciues solicite requisitum: ac in heremo vastissima repertū a remotis terre partib⁹ ad suā ciuitatē tulerūt: ⁊ ibidē in ecclīa sui sacerdotij honorifice condiderunt non̄. augusti.

¶ De sancto Cassiano ep̄o. Cap. xxvii.

Cassianus episcop⁹ ex alexandrinorū nobili genere ortus a sancto zenone ei⁹ vrbis episcopo diuinis lr̄is eruditus est. Qui oīa pro xp̄o relinquens in horteñ. ciuitate ecclesiam cōstruxit. Ibiqꝫ degēs sub iouiniano imperatore xp̄ianissimo a populo ep̄s cōstitutus est. Et cū ip̄am sedem dudum in sanctitate gubernasset: peregrinatiōis gratia inde discessit: ⁊ per mare massiliam nauigauit. Indeqꝫ augustuū venit: ⁊ scō simplicio ep̄o triennio adhesit. Quo defuncto oīs clerus ⁊ populus cassianū sibi in ep̄m constituit. Qui vita ⁊ miraculis clarēs anno .xx. sui episcopatus in pace quieuit non̄. augusti. ¶ De hoc frater Vincētius ait: qꝫ dū sanctus germanus antisiodoreñ. ep̄s de britannia rediēs ad tumulū huius oraret. Interrogauit cassianū quō se haberet. Qui statim ex tumulo cunctis audiētibus respondit: se perfrui dulci quiete: ⁊ scd̄m saluatoris aduentum expectare. cuius se germanus orationibus commendauit: et vt in ipso secūdo aduentu partem secum habere mereretur: humiliter supplicauit.

¶ De sancta Aphra martyre. Cap. xxviii.

Aphra martyr apud cretaꝫ in ciuitate augustana martyriū passa est. Hec cū esset pagana et meretrix matrem hilariā de lenocinio vitam exigētē habebat. Ip̄a ꝟo cū tribus ancillis suis: videlicꝫ digna: eumenia: ⁊ eutropia se cūctis petentibus ꝓstituebat. Sed per ꝓdicationē narcisci hierosolymorꝫ ep̄i ad xp̄m cōuersa ⁊ cum omni domo ⁊ matre baptizata: atqꝫ a peccato reuocata est. Que a iudice cōprehensa cuꝫ sacrificare nollet: sed diceret sufficere sibi pctā sua; q̄bus

de corpore suo ꝛ ancillarū ludibriū faciēs deū
offenderat:qui tamen eā peccatricē ad penitē-
tiam cōuerteret:viua incendi iussa est.vñ iuxta
siluā lethei fluminis adducta flāmisq̧ tradita
sic spiritum emisit:vt corpus oīno permaneret
inustū.Ancillas vero que eaꝫ ad martyriū secute
fuerant:puer cum nauicula apparens cōtinuo
transuadauit. Que cum corpus incombustū in
uenissent: nec ipm sepelire possent nec nunciū
per queꝫ matri nunciarent paratum haberent:
puer qui eas transtulerat eis flumē natauit:et
predicta hilarie matri nūciauit . Que veniens
noctu cū sacerdotibus ꝛ ancillis corpus abstu-
lit:ꝛ scdo miliario ab augusta ciuitate in monu
mento proprio sepeliuit.noñ.augusti.

De trāsfiguratione dñi nr̄i iesu xp̄i. Cap.xxix.

TRansfi-
guratio dñi i
q̄busdā eccle
sijs.viij.idus
augusti cele-
bratᷓ:nō q̄ ea die : vt quidam
aiūt transfiguratio ipa facta
fuerit: sed ea die p̱ apostolos
publicata. Nā vt dicūt transfi
guratio facta est circa princi-
cipiū veris. Uerū discipuli propter ꝓhibitionē
eis a dño factā:ne visionem quā viderāt:alicui
dicerent:donec filius hoīs a mortuis resurge-
ret:ipam tam diu celauerunt:ꝛ in hac die mani
festauerunt:ita legiᷓ in libro: q̇ diciᷓ mitralis.
¶ Circa hanc transfigurationē quattuor sunt
attēdēda. Primo quare dñs se trāsfigurare vo-
luit. Secūdo quō se transfiguratū ostēdit. Ter
tio quos sue glorie testes adhibuit . Quarto
qualiter ipam visionē confirmauit. ¶ Circa pri
mum sciendū: q̄ xp̄s corā discipulis transfigu-
rari voluit ꝓpter tria. Primo ad confirmandā
eoꝝ fidē:cū em̄ pauloante dñs apostolos inter
rogasset: quē ipm hoīes esse dicerent: illiq̧ va-
rias hominū opiniones responderēt: petro vero
in persona omniū apostoloꝝ ipm esse xp̄m filiū
dei viui ꝓtestante : ad confirmandā fidē ipoꝝ
xp̄s ei gloriā diuinitatis sue ostendere voluit:
vt tam ex visione vultus splendentis q̄ ex audi
tione patris ipm esse dei filiū exclamantis : qd
ipi primo de iesu credebāt: in eorū cordibꝰ effi
caciter ꝛ sine vlla hesitatione firmareᷓ: vt quia
passurus erat; cū apostoli eū tanq̄ hominē ve-
rum mortuū cernerent:etiā tanq̄ verū dei filiū
resurrecturū non dubitarēt:ꝛ q̄ꝛ ipa trāsfigura
tio summe deitatis mysteriū representat : ideo
nō oībus discipulis tanq̄ secretū diuinū reue-
landa fuit:sed eis solūmodo qui ceteris excel-
lentiores erant:ꝛ non vni tantū:q̄ꝛ testimoniuꝫ
vnius quasi nullius reputaᷓ:sed tribus discipu
lis:eo q̄ in ore duorū aut triū testiū stat oē ver-
bum . ¶ Secundo ad augendū eorū spē:vt per
talem visionem discipulorū animos ad passio-
nem firmaret. Oportet em̄ ad hoc vt aliquis di
recte procedat in via: q̄ finē aliqualiter preco-
gnoscat:sicut sagittator non recte iacieᷓ sagit-
tam nisi signū prospiciat:vnde dicebat thomas
Johan.xiiij. Dñe nescimus:quo vadis:et quo-
modo possumus viā scire? Et christus per pas-
sionē non solū gloriā anime obtinuit:quam ha-
buit a principio cōceptionis: sed etiā corporis
ꝛ ideo conueniēs fuit : vt discipulis gloriā sue
claritatis corporalis ostēderet: vt sic spē futu-
re glorificationis in eorum corporibus demon
straret : s̄m illud phi . ij . Reformabit corpus
hūilitatis nostre cōfiguratū corpori claritatis
sue. ¶ Tertio ad p̱ficiendū charitatē. Apostoli
em̄ licet in xp̄o diuinitatē crederent:solā tamē
humanitatē conspexerāt : ꝛ ideo vix aliquid in
xp̄o diuinū diligebant:q̄ꝛ difficile est amare qd
nō videᷓ:ideoq̧ xp̄s eis gloriā sue diuinitatis
reuelauit:vt cū ipm etiā deū ex tali visione con
spicerent:etiam in ipso diuinitatē manifeste co
gnoscerent:ꝛ per consequēs vt deū ipm dilige
rent. ¶ Circa scdm sciendū: q̄ iuxta textū euā
gelij facies eius resplenduit sicut sol : et vesti-
menta eius facta sunt alba sicut nix. ¶ Et notā
dum : q̄ inter quattuor dotes corporis clari-
tas est ipius persone in seipa. Alie vero tres non
percipiūtur nisi aliquo actu vel motu. Christus
autē licet alijs temporibus alias corporis do-
tes in se ostenderit:videlicet agilitatē: quando
super mare ambulauit. Subtilitatem:quando
clauso virginis vtero in mundum prodijt. Im-
passibilitatē:quando iudeis eum lapidare vo-
lentibus de manibus eoꝝ exiuit:non tamē pro
pter illas dicitur transfiguratus : sed per solaꝫ
claritatē quā discipulis in monte ostendit: que
sola pertinet ad aspectū persone. Figura enim
circa extremitatē:corporis consideratur. Nam
figura est:que terminis continetur:ꝛ ideo sola
claritatis assumptio diciᷓ transfiguratio:ꝛ hec
claritas deriuaᷓ ab aīe claritate:quā xp̄s semp̱
habuit: eo q̄ ipius aīa semper beata fuit:ideo
ꝛ corpora nostra post resurrectionē sicut sol re
fulgebunt : que lux ex aīe claritate : que beata
erit:originē habebit . Math. xiij. Fulgebunt
iusti sicut sol in regno patris eorū. Nec est dicē
dum: q̄ xp̄s ostenderit tantā claritatē: quantā
habuit:sed quantā oculis discipulorū percipi-
endā possibile fuit. Et sicut caro xp̄i ex clarita
te aīe splendorē illū contraxit: sic etiam vestes
eius ex carnis splendore candorē niueū cōtra-
xerunt : sicut verbi gratia : aqua ex solis radio
percussa resplendet: ꝛ paries ex aqua splendē
te repercussus refulget. ¶ Circa tertiū est sciē
dū: q̄ xp̄s huius sue gloriose visionis testes ad
hibere voluit patres noui ac veteris testamen-
ti. De veteri autē testamēto duos: de nouo autē
tres assumpsit: q̄ꝛ videlicet vetus testamentum
tanq̄ ex dualitate; q̇ est numerus diuisionis:im

perfectum fuerat:nouū autē ex trinitate perfe
ctiorē in se gratiā cōtinebat. Uerū per moysen
⁊ heliā lex et prophetia designatur in quibus
oīa veteris testamenti mandata continentur:
quod enī lex primo mandauit:⁊ prophetia post
modū confirmauit. Uel per moysen ⁊ heliā de-
notantur duo status antiqui tēporis. Quorum
vnus fuit coniugatorum designatus in moyse:
alius continentuꝫ designatus in helia. Uel per
moysen significantur oēs defuncti suscitandi:
per heliā in corpore viuentē omnes viui repe-
riendi ⁊ a dn̄o in nubibus rapiendi cum vene-
rit in gloria sue maiestatis ad iudicandū viuos
⁊ mortuos ⁊ seculū per ignē:quod iā per hanc
transfiguratione denotatū est. ¶ Tres autē di-
scipuli:videlicet petrus iacobus ⁊ iohannes si
gnificant tres ordines ecclesie militantis: qui
bus aureola datur:ad quos omnes ceteri redu
cuntur. Petrus enī significat doctores: qꝛ ipse
fuit ecclesie omniū primꝰ pastor. Johānes oēs
virgines : qꝛ virgo a dn̄o electus est. Jacobus
ṽo martyres:qꝛ primus inter apostolos marty
rium pertulit. Primus autē ordo pugnat con-
tra diabolū. Secundus contra carnē. Tertius
cōtra mundū. Ad primū ordinē reducunt con-
fessores:ad scḋm cōtinentes:ad tertiū peniten
tes. ¶ Uel ꝑ istos tres apl'os significant tres
ṽtutes theologice ꝑ quas ad gloriā eterne fe-
licitatis ꝑuenire debemꝰ. Petrus enī denotat
fidē:qꝛ ipe solus cōfessus est gloriā deitatis di
cens. Tu es xp̄s filius dei viui. Jacobus deno
tat spē:qꝛ primꝰ omniū apostoloꝝ passus fuit
propter spē retributionis eterne. Johānes ṽo
charitatē: qꝛ ip̄m xp̄s speciali prerogatiua suꝑ
oēs dilexit. ¶ Uel per ip̄os tres apl'os signifi-
cant tres penitētie partes sine qua ad clarita-
tem eternā nemo ꝑuenit. ¶ Petrus enī q̇ inter
pretat agnoscēs denotat cōtritionē : q̄ ex sola
peccati notitia ꝑuenit. p̄s. Qm̄ iniqui.me.ego
cognosco. vn̄ ⁊ petrus culpa sua cognita fleuit
amare. ¶ Jacobus q̇ interpretat supplantator
denotat cōfessionē : qua diabolus supplantatꝰ
elidit. ¶ Johannes qui interpretat gratia dn̄i
denotat satisfactiōeꝫ:qua hō penitēs ad gratiā
reuocat. Circa quartū sciēdū ē ꝙ in baptismo
xp̄i: qḋ fuit mysteriū prime regeneratiōis:⁊ in
transfiguratione: qḋ est mysteriū secūde:decla
rata ē operatio trinitatis. Nā in xp̄i baptisma
te apparuit pater in voce : filiꝰ in carne: spiri-
tussctūs in colūbe specie. Hic aūt se reuelat pa
ter eadē voce ⁊ eadem verborū ꝓlatione:filius
eadem carne sed refulgente: spūs aūt sctūs in
forma nubis perlucide. Nam sicuti in baptismo
spiritussctūs dat innocentiā:que per columbā
designatur:sic in resurrectione dabit claritatē
glorie ⁊ refrigeriū ab omni malo:quod in nube
ostendit. Et qꝛ xp̄s venit gratiā actualiter da-
re in re : gloriā ṽo incredibiliter promittere in
spe. Ideo in transfiguratione inducuntur ho-
mines vt ipsum audiant: non aūt in baptismo.
¶ In hac die vinū nouū si inueniri potest in san
guinē xp̄i cōficit:vel saltē de matura vua in ca
lice aliquātulū eliquat. Racemi etiā benedicū
tur ⁊ populus cōicat. Cuius ratio est:qꝛ dn̄s di
scipulis in die cene dixit. Non bibā amodo de
hoc geminine vitis donec illud bibā nouū in re
gno patris mei. Illa ṽo trāsfiguratio dn̄i:⁊ qḋ
dixit nouū vinū representat gloriosam innoua-
tioneꝫ:quā christus post resurrectionē habuit.
Et ideo in hac die transfigurationis que resur
rectionem representat nouum vinū inquiritur:
in quo nouitas eterne dulcedinis ostenditur:
que sanctis post resurrectionem in patria pro-
pinabitur. Hec ex libro mitrali.

¶ De sanctis Sixto papa secundo ⁊ socis martyribus Cap̄. xxx.

Ixtus papa
et martyr huius no-
minis secundus feli-
cissimus et agapitus
diacones rome sub de
cio cesare passi sunt.
Hic natiōe grecus ex
patre sophoro athe-
nieñ. prius quidē phi
losophus postea ṽo xp̄i discipulus stephano pa
pe primo in pontificatu romano successit : se-
ditq; annos. ij. menses. xi. dies. vi. Hic consti-
tuit vt missa celebraretur super altare quod an
tea non fiebat. Et vt sacerdote incipiente mis-
sarum actionē:chorus decātaret hymnū. San-
ctus:sanctus:sanctus:dominus deus sabaoth
⁊c. Qui cum prefatis duobus diaconibus de-
tentus: decio cesari ⁊ valeriano p̄fecto presen-
tatus:cū nullis persuasionibꝰ ad sacrificanduꝫ
posset inclinare iussus est duci ad templū mar-
tis:vt aut sacrificaret: aut in custodia mamer-
tina reciperet. Sed dum sacrificare renuēs in
custodiā duceret: beatus laurētius eius archi
diaconus eidē obuiauit:⁊ quo ip̄e pater sine fi
lio tēderet clamare cepit:atq; ne se derelinque
ret instāter exorauit. Sed beatus sixtus eidē
p̄dixit:ꝙ ip̄m nō deserebat sed ad martyriū p̄-
cedebat:cū ip̄i maiora certamia post triduū de
berent. Mandās vt thesauros eccl'ie quos ei
cōmendauerat pauperibꝰ dispensaret. Quod ⁊
laurētius fideliter adīpleuit : vt dicet infra in
eius passiōe. iiij. idus augu. ¶ Post duos dies
beatꝰ sixtus de custodia educit cū duobꝰ diaco
nibus felicissimo ⁊ agapito:⁊ presentatꝰ decio
⁊ valeriano iubētur duci ad tēplū martis:⁊ ibi
sacrificare. Quod si renuerēt:ibidē capite trū-
cari. Ducti sunt ergo foras muros porte apie
ad templū martis. Et cū orasset sixtus cecidit
aliqua pars tēpli ⁊ idola cōminuta sunt. Cumq;
duceret ad decollandū beatus laurentius post
eū clamare cepit : rogans ne se desereret:eo ꝙ

thesauros suos quos sibi tradiderat iam expē⸗disset. Tunc milites audiētes de thesauris laurentiū tenuerūt. Sixtū ꝟo cū felicissimo ⁊ agapito ibidē decollauerūt. Christiani autem cum iustino presbytero corpus sixti raptum sepelierūt iu cimiterio calixti via apia. Felicissimi ꝟo ⁊ agapiti posuerūt in cimiterio pretexati. viij. idus augusti. Referunt etiā passi cū btō sixto iiij. alij diacones videlicz ianuarius: magnus: vincētius: ⁊ stephanus: ⁊ seuerus presbyter: et claudius subdiaconus: ⁊ crescentius lector: et romanus ostiarius. ¶ Hic fecit ordinationes duas per mēsem decembris: presbyteros quattuor: diacones septem: episcopos ꝟo duos. Et cessauit episcopatus dies viginti.

¶ De sancto Sixto papa tertio. Cap. xxxi.

Sixtus papa huius noīs tertius natiōe romanus ex pr̄e prisco celestino p̄mo pape in episcopatu romano successit: seditq̄ annos. viij. ⁊ dies. ix. Hic de regione celij montis: cōstituit vt nullus clericus in pecia alteriꝰ ordinari presumat. Hic cōgregata synodo ꝓ crimine sibi illato corā q̄nq̄gintaseptez episcopis se purgauit. Et cōdemnatur bassus: qui hoc ei apud augustū crimen intulerat: ita tamē vt vltimo die eius viaticum ipsi non negaretur ꝓpter humanitatē pietatis ecclesie: qui bassus cū defunctus esset: corpus eius sixtus episcopꝰ manibus ꝓprijs sepeliuit. Hic edificauit ecclīam sancte dei genitricis marie: que dr̄ ad presepe: ⁊ hodie maior vocat̄ in monte superagio iuxta macellum libye. Hic ⁊ in distribnēdas pauperibus elemosynas studuit: ⁊ multas auro ⁊ argēto basilicas decorauit: plenusq̄ sanctitate feliciter in christo quieuit: ⁊ sepultus est in via tyburtina in cryppta iuxta corpus beati laurentij: et cessauit episcopatus dies. xxij. Hic occidentalium episcoporū sententias nestorij damnantes errorem: orientalibus scripsit episcopis; insigni volumine contentas.

¶ De sanctis martyribus Iusto ⁊ Pastore. Cap. xxxij.

Iustus ⁊ pastor martyres apud vrbem complutum hispanie ꝓuincie sub datiano p̄side passi sūt. Hi germani fratres christianis parētibus orti ⁊ ipsi christiani: cum adhuc pueri litteris imbuerent̄: ad passionem animati: proiectis in schola tabulis sponte ad martyriū cucurrerūt: idola spernentes: qui a datiano preside tenti nec auditi: coq̄ꝙ dubitaret ne ipsorū vtpote infantiū exēplo alij ꝓuectiores ad martyriū incitarent̄: verberibus diris afflicti sunt. Cuz aūt presidi relatū esset: ꝙ se mutuis exhortationibꝰ cōstantius roborarent: eos extra ciuitatem adductos gladio cedi iussit: quorum animas etiā ipsi gentiles ab ipso christo concinētibus angelis ad celum deferri viderūt: corpora ꝟo a christianis in eo quo passi fuerant loco tumulata sunt multis clarentia signis: vbi ⁊ basilica desuper edificata est: passi sunt autem. viij. idus augusti.

¶ De sctō Donato epō ⁊ martyre. Cap. xxxiij.

Donatus episcopus ⁊ martyr apud aretiū ciuitatem tuscie passus est tēpore iuliani imꝑatoris. Hic cum iuliano imꝑatore predicto nutritus ⁊ eruditus: atq̄ cū eodē clericus effectus est a sancto pygmenio p̄sbytero in vrbe roma: qui iulianꝰ ad subdiaconatus ordinez ascendit: ipse ꝟo donatus lectoris officiū suscepit. Sed cū iulianꝰ apostatasset: ⁊ in imperium sublimatus esset patrē ⁊ mr̄em donati occidit. Donatus ꝟo fugā aretiū petijt: ⁊ cū hilariano monacho habitauit: cū q̄ ⁊ mltis claruit signis. ¶ Cū eñ mulier q̄dā noīe syrana gētilis ⁊ ceca ad eos venisset: petēs in xp̄i ꝟtute illumiari ab eisdē: p̄mo mētis cecitate sanata vna cum filio suo oīa idola cōbussit: ⁊ ad satyrū ep̄m aretinū adducta ab eodē cū filio baptizata ē: et cū sacro chrismate liniret̄: oculoꝝ mox lumē recepit. ¶ Deide donatꝰ cū hilariano āproniani p̄fecti ciuitatis filiū demoniacū asteriū noīe ad se adductū ab immūdo spū liberauit: clamāte demone ꝙ donatꝰ ip̄m de domo sua coartaret exire. ¶ Uir q̄dā eustasius noīe exactor fisci in tuscia publicā pecuniā euphrosine cōiugi ī custodia dereliq̄t: ⁊ abijt. Que timore hostiū supueniētiū pecuniā abscōdit: ⁊ repētina morte p̄uēta sepulta est. Cūq̄ vir eiꝰ rediēs ꝑ exactōe thesauri cū filijs ad suppliciū traheret̄: ad donatū cōfugit: q̄ vna cū ad sepulchrū vxoris perrexit: ⁊ orōne fusa euphrosinā de tumulo ex noīe vocauit: ⁊ vbi eēt pecunia īterrogauit. Que rn̄dit ꝙ in ingressu domꝰ suffossa iacebat q̄ ibidē repta eustasius liberatꝰ est. ¶ Post hec donatꝰ a satyro epō in presbyterum ordinat̄: eoq̄ defuncto ab ommi populo in ep̄m eligit̄. ¶ Cūq̄ die quadā celebrans populū cōicaret: et diaconus antimus sanguinez xp̄i in calice vitreo populo ꝓpinaret: subito paganorū impulsu cecidit: et calicē fregit. Cūq̄ ex hoc oēs tristarent̄: donatus fragmētis calicis collectis orōne fusa ip̄m in formā pristinā restaurauit: vna aūt particula a diabolo abscōsa defecit: que tn̄ ad testimoniū miraculi ꝑfecit. Quo signoviso. lxxix. gentiliū ad christū cōuersi sunt. ¶ Post dies aūt. xxviij. quadracianus augustalis preses tenuit beatos

hilarianū ⁊ donatum. Et primo quidē hilarianum in ciuitate ostia detentum fustibus cesum martyrem christi fecit: vt supra in eius passione actum est. xvij. kalē. augusti. Deinde donatum in ciuitate aretina detentū: cum sacrificare nollet ⁊ deos blasphemaret: iussit eum lapidibus ore contundi: ⁊ deinde in custodia retrudi: vbi dum egrotorum multitudo ad eum accedens a diuersis languoribus sanaretur: iussit illum quadracianus in eadem custodia capite truncari: corpus a christianis in eadem ciuitate tumulatum est. vij. idus augusti.

¶ De sancto Donato episcopo et cofessore. Cap. xxxiiij.

Donat⁹ episcopus apud ciuitatē epiri veteris qui tempore theodosij imꝑatoris iunioris m̄ltis ibidem miracl'is clarebat. ¶ In quodam loco nomine hisauria erat fons aque adeo infectus: vt quicūq; de illo biberet protinus moreret. Ad quē locum sanctus vir cum clero et populo ꝓcessionaliter accessit: vt oratione aquā sanaret. Et dū vectus asinulo fonti appropinquaret: celo nubib⁹ tenebrato: ⁊ fulgurib⁹ ac tonitruis erūpētibus: draco terribilis īde erupit: ⁊ pedes asini cauda inuoluens contra donatū se erexit: quem ille leui ictu baculi percutiens: vl' vt alibi legitur in os eius expuens continuo interfecit. Quem octo boū paria vix traxerunt ad ignem. Orauit autē vir sanctus ad dominū: ⁊ omne venenū a fonte fugauit. Misso quoq; puero cum situla aquam haustam bibit: ⁊ oībus ad bibendū saluberrimam exinde concessit. ¶ Alis etiā dū ipse cū socijs siti vrgeret: sua oratione fontē de terra ꝓduxit. ¶ Cū filia theodosij imꝑatoris a demone vexaret: ⁊ patre adhuc gentile ad singula sacrificia deorū duceretur: ⁊ nullo modo liberari posset. Imperator audiēs de virtutibus sancti ipsum ad se accersiuit: et vt natam suam liberaret instāter rogauit. Qui demonē interrogauit vnde illuc venisset. Illeq; de heremo se venisse rñdit: quem sanctus dei ad locū ipsum redire coegit: demūq; vniuersam domū concutiens euanuit. Sicq; imperatorē cum vxore et filia ⁊ vniuersa familia ad christum conuertit. ¶ Cum quidā mortuus efferretur: adueniens creditor chirographū protulit: dicēs sibi deberi solidos ducētos: ⁊ iuxta legem imperialē nō permittebat eū sepeliri. Quod cum vxor eius donato cū lachrymis idicasset: asserēs ꝙ homo ille pecuniā totaliter recepisset: assurgens homo dei ad locum iuit: et manū defuncti tenens coram oībus excitauit: atq; vt creditori satisfaceret iussit. Qui residēs in pheretro ipm̄ de solutione debiti cōuicit: ⁊ chirographū manu scidit: atq; iubēte sancto iterū obdormiuit. ¶ Cū fere tribus ānis nō pluisset ⁊ sterilitas magna esset: infideles ad imꝑatorē conueniūt petētes sibi tradi donatū: qui per artē magicam hoc fecisset. Ad imperatoris ergo instātiam sanctus egressus dominum exorauit: ⁊ statim pluuia copiosa descendit: ceterisq; infusis ab imbre ipse leuibus indut⁹ ⁊ siccis vestibus domum redijt. Et sic omnē ciuitatem constantinopolitanā ad fidem cōuertit. ¶ Post hec ab imperatore impetrauit īmunitatē loci vbi ipe fontē sanauerat Ibiq; iuxta ciuitatē lusioniā ecclesiā cōstruxit: ⁊ clarus virtutibus in pace quieuit. vij. idus augusti. Corpusq; eius post multos annos a venetis inde sublatum: positum est in ecclesia beate Marie de muriano sub episcopatu torcellēsi: vbi ⁊ signis mirabilibus fulget.

¶ De sanctis Cyriaco largo ⁊ smaragdo martyribus. Cap. xxxv.

Cyriacus: largus ⁊ smaragd⁹ martyres rome passi sūt sub maximiano īperatore. Hic cyriacus a sancto marcello papa diaconus ordinatus ē. Cū aūt maximian⁹ imꝑator thermas edificaret nomine diocletiani: ⁊ xp̄ianos plurimos dānasset ad fodiendā arenā. Inter ceteros deducti sunt ad ministeriū predictum sancti martyres cyriacus ⁊ sisinni⁹: qui nō solū suas: sʒ etiā alienas sarcinas dei auxilio portabāt. Nā cum ibi esset sanct⁹ saturnin⁹ senex: qui ex senectute arenā ferre nō poterat: sisinnius ⁊ cyriac⁹ ipsuʒ ad portandū iuuabāt: vt dictū est supra in passione marcelli pape. xvij. kalē. februarij. Quod cū audisset maximian⁹ imꝑator saturninum et sisinniū ac cyriacū in carcere detineri fecit. Et sisinniū quidē ac saturninū ꝑ diuersa supplicia interemit: vt supra actū est in passione eorū. iij. kalen. decēbris. Cyriacus vo cū duobus socijs largo ⁊ smaragdo in carcere detēt⁹ est ꝑ annos tres: donec edificatis thermis diocletian⁹ redijt de partibus aphrice. ¶ Post dies aūt paucos filia diocletiani noīe artemia cepit a demone vexari: clamāte demone ꝑ os ei⁹ ꝙ nisi cyriacus veniret: īde nūq̄ discederet. Qua de re cyriac⁹ cū socijs de custodia educt⁹ est: ⁊ ad filiā imꝑatoris adduct⁹. Cui demō dicebat: vt si ipʒ ex puella exire vellet: vas aliqđ sibi daret ī q̄ intraret. Et cū cyriac⁹ seipm̄ offerret: demō dicebat: q2 in vas suū intrare nō poterat: q2 vndiq; signatū erat. Addiditq; cōminās: ꝙ si inde ipm̄ eijceret ī ꝑsidē illū venire faceret. Et cū coact⁹ ex puella exisset: artemia clamauit: ꝙ deū queʒ ꝑdicat cyriac⁹ videret. Quā sctūs cyriacus cuʒ

matre serena ad xp̄m conuertit et baptizauit.
Cui diocletianus iuxta palatiū suū domū con-
cessit: vt ibidē cum socijs securus in xp̄ianitate
maneret. ¶ Post modicū tp̄s venit legatio a sa
pore rege persarū ad diocletianū: vt cyriacum
ad se mitteret: q2 filia eius iobia noīe a dia-
bolo vexabat. Ad preces ergo diocletiani cy-
riacus cum socijs naui impositis necessarijs in
babyloniā letus iuit. Et cum ad puellā perue
nisset in xp̄i noīe immūdū spiritū ab ea eiecit:
clamante demone per os eius ꝙ nomē xp̄i terri
bile ip̄m coartabat exire. Et sic sanatā puellam
cū parentibus ⁊ oī cognatione numero. ccccxx.
cyriacus baptizauit. Et cū multa sibi munera
essent oblata recipere noluit: sed. xlv. diebus
ibidē in pane ⁊ aqua ieiunās tādē romā reuer
sus est: ⁊ a diocletiano gratāter except⁹. Quo
post duos menses defuncto. Maximian⁹ eius
filius successit. Qui iratus de sorore sua arte-
mia: cyriacū cōprehēdit: ⁊ nudū ac cathenis li-
gatū ante redā suā trahi fecit: ad exēplū xp̄ia-
noꝝ. Deīde ip̄z carpasio vicario cū socijs tradit
puniendū. Qui picē reliquatā sup capita ip̄oꝝ
iussit perfundi: deinde dieb⁹. iiij. in carcere fa-
me macerari. Post hec cyriacū eductū ⁊ sacrifi
care nolētē iussit in catasta extēdi ⁊ attrahi ner
uis ac fustibus cedi. Et cum in his oībus gra-
tias ageret: iussu maximiani ductus est via sala
ria intra thermas salustij: ⁊ ibidē decollat⁹ est
cū socijs suis largo ⁊ smarago: ⁊ alijs xp̄ianis
ꝓmiscui sexus numero. xxi. Quorū omniū cor-
pora iohānes presbyter in eodē loco sepeliuit.
Sanctū vō cyriacū cū largo ⁊ smaragdo per se
posuit: sub die. xviij. kalen. aprilis: post aliquot
menses corpa ip̄orū sanctoꝝ a sancto marcello
papa ⁊ lucina matrona inde leuata sunt ⁊ trās-
lata in via ostēsi miliario ab vrbe octauo. vi. id.
augusti: quo die prefatus pontifex ipsorū festū
recolēdū ordinauit. ¶ Carpasius aūt cū domū
cyriaci impetrasset: ⁊ ad derisionē xp̄ianorum
in loco: vbi baptizabat: se balnearet: ⁊ ludis sce
nicis ac epulis cum. xix. socijs sepius vacaret:
oēs subito die quadā mortui sūt. Et extūc clau
so balneo gentiles xp̄ianos venerari ceperūt.

¶ De sancto Seuero episcopo
viennieñ. Cap. xxxvi.

Seuerus
ep̄us vienneñ.
natione indus
fide xp̄i feruē-
tissimus: causa predicatiōis
laboriosissime ad prefatam vr
bem veniens: in gentē paga-
norū multitudinē verbo ⁊ mi
raculis ad fidē xp̄i conuertit: vbi ep̄us a po-
pulo constitutus: post laudabilem vitam inibi
in pace quieuit. vi. idus augusti: cōditus in ba-
silica sancti stephani signis clarus.

¶ De sancto Hormisda papa et
confessore. Cap. xxxvij.

Hormisda
papa natione cā
panus de ciuita
te fresclon ex pa
tre iusto: symma
cho pape in pontificatu roma
no successit: ⁊ sedit annos. ix.
dies. xviij. Hic clerum compo-
suit: et psalmos canendos or-
dinauit. ¶ Cum autem ana-
stasius imperator in heresim eutychianam cor-
ruisset: duas in christo naturas denegans. Hor
misda papa direxit enodium episcopum tice-
neñ. aliosq3 cum eo constantinopolim legatos:
quatenus anastasium imperatorem et acacium
patriarcham ei complicē si resipiscerent: ad ec
clesie gremium reducerent: sin autē anathema-
te ligarent: qui non solum eorum salubria mo-
nita spreuit: sed etiam graui contumelia illos
expulit: nauiq3 fragili impositos mandauit: ne
vspiam ad aliquam grecie ciuitatem accede-
rent. Quam eius impiam temeritatem vltio di
uina secuta est. Nam. xxvij. eius imperij anno
fulminis ictu percussus interijt: moxq3 omnes
grecos ad catholicā veritatem redeuntes hor-
misda papa reconsiliauit. ¶ Hic postq̄ multas
elemosynas pauperibus erogasset: necnon plu
ribus basilicis diuersa ornamenta contulisset:
apud sanctū petrum trabem argenteā mille et
xl. librarū relinquēs ibidē sepultus requiescit:
dormiuit autē in dn̄o. vi. idus augusti.

¶ De sancto Hormisda martyre. Cap. xxxviij.

Hormisda martyr
apud persas passus est sub re-
ge ipsius prouincie sapore: qui
nobilissimus fuit ex patre pre-
fecto persarum: quem dum rex
sapor christianum agnosceret:
iussit vt nudus camelos exercit⁹ traheret. Qd
dum multis diebus patienter fecisset: ille cum
ex alto sole adustum cōspicens: veste linea pie-
tate motus ipsum operuit: deinde ei: vt nega-
ret christū: blandiri cepit. At sanctus ilico con-
cisam vestem deposuit: moxq3 ipsum rex indi-
gnatus gladio necari mandauit.

¶ De trāslatione scti Quirici ep̄i. Cap. xxxix.

Translatio corporis san
cti quirici episcopi ⁊ martyris apud
anconā. vi. idus augusti celebratur:
quo videlicet die ipsius beati mar-
tyris corpus sanctissimum de hierosolyma ad
ipsam ciuitatem delatum multis clarēs signis
atq3 miraculis digna veneratione reconditum
est; vt habetur in martyrologio.

¶ De sancto Romano martyre. Cap. xl.

Roman⁹ martyr rōe passus ē sub decio cesare. Cū eñi beatus laurentius in catasta extensus scorpionibus cederetur: vt dicet infra in eius passione. iiij. id. augusti Romanus miles inter alios ibidem astans cepit clamare: q̄ videbat ante martyrem iuuenē pulcherrimum assistentē: et vulnera eius lintheo extergentē. Et cum hoc audiētes decius cesar ⁊ valerianus prefectus magicis artibus ascriberent: ⁊ laurentium de catasta solutum in custodiam hippoliti recipi iussissent. Affuit romanus ad pedes eius afferens vrceū cū aqua: ⁊ se baptizari instanter exorans: quem beatus laurentius credentem baptizauit. Quod cum decius audisset: iussit eū cū fustib⁹ exhiberi: ⁊ cū nō interrogat⁹ se xp̄ianū proclamaret: iussu decij foras muros porte salarie eductus: ⁊ ibidē capitali sentētia punitus est: cuius corpus a iustino presbytero collectum: sepultum est in crypta in agro verano. v. idus augusti.

¶ De sanctis Secundiano veriano ⁊ marcelliano martyribus. Cap. xli.

Secūdianus: verianus: ⁊ marcellianus rome passi sunt sub decio cesare. Secundianus eñi togatus cum veriano pictore in christianos seuiebat: qui dum die quadam cum marcelliano eloquentissimo ⁊ sapientissimo oratore gētile de sententijs disputarent: venientes ad virgilium ⁊ tractātes que de xp̄o in suis buccolicis scripserat. Magnus ab integro seculorū nascitur ordo. Iam redit ⁊ virgo: redeunt saturnia regna. Et noua progenies celo demittit alto. Et infra. Tu modo nascenti puero quo ferrea primū. Desinet: ac toto surget gens aurea mundo ⁊c. Et hec adinuicem conferentes: ea que de xp̄o dicta esse intelligentes conuersi sunt: et a timotheo presbytero baptizari: atq̄ a sancto sixto papa confirmari. Quod audiens valerianus prefectus nunciauit decio: qui eos tentos missosq̄ centuncellis: tradidit eos proconsulari tuscie puniendos. A quo primū fustibus cesi sunt. Et dum in idolū conspuētes ipm cōminuissent: in equuleo suspensi: et vnguibus abrasi: atq̄ flāmis lateribus appositis diutius cruciati sunt: quod dū fieret vnus ex ministris subito expirauit; ceteris vero a diabolis obessis sunt. Quod cernens promotus illos decollari iussit ⁊ corpora eorum in mari iactari. Sed diuina prouidētia ad littus euecta: a quodā deodato tumulata fuerunt: in loco vbi erant decollati. Qui passi sunt. v. idus augusti.

¶ De sanctis Firmo ⁊ Rustico martyribus. Cap. xlij.

Firmus et rusticus martyres apud veronā passi sunt sub anolino procōsule tēporibus maximiāi imperatoris. Hi ciues bergomenses et eadē parentela orti sunt. Sed firmus erat notissim⁹ maximiano imperatori. Qui audiens eum xp̄ianū misit ad ipsum detinendū. Quē milites in villa eius inuenientes euangeliū legentem: vinctum adducunt mediolanū. Cui occurrit ⁊ rusticus: se q̄ xp̄ianū profitens tentus ac simul ductus est. Imperator autē ipsos sacrificare nolentes a binis tornionibus fustibus cedi iussit. Et iterū inclusos in cippo pedibus artari. Deinde eos anolino presidi tradidit puniendos. Qui eos secum vinctos veronam ducens dedit in custodia militi caucario nomine vicario ciuitatis triduo inedia macerandos. Cum autem ille eos media nocte canētes audisset: ⁊ lucem celitus effusam ac ip̄os diuinis refectos cibis vidisset: ad christum conuersus est. Post dies. vi. iussu anolini educunt. Dūq̄ proculus ep̄s veroneñ. eos insequeretur: dicens se xp̄ianum: ⁊ ip̄e vinctus presidi presentatur. Quē ille vt decrepitū arbitrans insanire in facie cesum dimisit: vt supra dictū est in gestis proculi ep̄i. v. idus decēbris. Sanctos vero martyres super testas accensas diutius voluptatos in ignē misit. Sed flāma in quattuor partes diuisa plures incendit: ip̄i vero illesi permanserunt. Quos preses demū extra ciuitatē eductos ⁊ fustib⁹ maceratos decollari mādauit: corporibus bestijs derelictis. Sed caucario nocte iuxta corpora vigilāte. vij. viri se negociatores asserentes corpora abstulerunt nauigio iposita ⁊ vltra nō cōparuerunt. Corpora autē ipsa diuino nutu trāsuecta sunt ad carthagineñ. prouinciā in ciuitatem que dicit predones: ibiq̄ ab angelis sepulta multo tempore iacuerūt. Processu vero temporis dū terentius quidā de hystria ciuitate capris: haberet filiū noīe gaudentium: cum eo mercationis gratia per mare discurrebat. Filius autē eius repente a demone opprimit clamāte per os eius diabolo q̄ nemo inde ip̄m eijceret nisi firm⁹ et rusticus martyres. Pater autē dū sanctorū corpora dudū nauigans requisisset: tandē dei prouidentia ad locū vbi iacebat applicuit: puerq̄ mox liberatus est: vbi sepulchrū tetigit. Pater autē sanctorū corpora inde surripuit: ⁊ ad ciuitatē suam perducta tumulauit: vbi quieuerūt: donec a sancta maria veroneñ. dicta consola-

trice veronam reportata sunt: vt supra in eius legenda habetur kalen. augusti. Passi sunt aūt sancti martyres. v. idus augusti.

¶ De sancto Laurentio archidiacono ⁊ martyre. Cap. xliij.

Laurētius archidiaconus eccl'ie romane sub decio cesare ⁊ valeriano p̄fecto rome gloriosum martyriū passus ē. Hic genere hispanus ⁊ beati sixti pape secundi discipulus fuit. A quo leuita rome ordinatus vna secū p̄dicationi insistebat. Eodem tempore philippus imperator primꝰ ex imperatoribꝰ ⁊ filiꝰ eius nomine philippꝰ fidē xp̄i perceperūt conuersi a sancto pontio martyre. Qui philippus regnauit anno millesimo ab vrbe cōdita. ¶ Verū ipso imꝑatore philippo decio occiso: vt dicitur infra in eius passione libro. xi. philippus iunior timens fugā arripuit ⁊ thesaurū p̄ris ac suū beato sixto pape commendauit: vt si ipsum a decio interfici cōtingeret: ipsum thesaurum pauperibus erogaret. Cum aūt decius in imperatorem electus esset a militibus: licȝ nunꝙ̄ a senatu cōfirmatus: ꝓpter quod nō imperator: sed cesar dictus est christianoꝝ persecutionem exercere cepit: ⁊ multa milia martyrū ꝑ diuersas mundi partes interfecit. Inter quos etiā philippus philippi imperatoris filiꝰ martyrio coronatus est. ¶ Post hec decius de thesauro philippi inquisitionē faciēs oblatus est ei beatus sixtus tanꝙ̄ qui xp̄ȝ coleret: ⁊ imperatoris thesauros haberet. Quem decius in carcerem recipi iussit. Cui cū laurētius obuiasset clamare cepit: quo ipse pater sine filio pergeret: ⁊ ne se ministrū suū vllo modo desereret. Beatꝰ aūt sixtus per spiritū eidem respondit: ꝙ eum non deserebat: sed ad martyriū precedebat: cū ipsi maiora post triduū certamina deberētur: mandans vt thesauros sibi cōmissos paupeibꝰ dispensaret: prout hec omnia acta sunt supra in passione sixti. viij. idus augusti. Beatꝰ ergo laurētius christianos die ac nocte diligēter inquisiuit: ⁊ vnicuiqꝫ prout opus fuerat ministrauit: veniensqꝫ in celio mōte ad domū cyriace vidue que multos christianos in domo sua absconsos habebat: ipsam viduā imposita ei manu a lōgo dolore capitis liberauit: ⁊ pauperum pedes lauans eisdem elemosynas ꝯtulit. Eadēqꝫ nocte in domū cuiusdā christiani veniēs: cecū quēdā nomine crescentiū signo crucis facto illuminauit. Deinde venit ad vicum patricij in crypta nepotiana: vbi inuenit iustinum presbyterum a sixto papa ordinatū: cum quo videlȝ pauperum christianorū ibidem latentiū pedes lauit: eisqꝫ largifluas elemosynas ꝯcessit. ¶ Post hec aūt cum beatus sixtus ad decollandū duceret: beatus laurentius post eum clamare cepit rogans ne se derelinqueret: eo ꝙ thesanros eius sibi traditos expēdisset. Tūc milites audientes de thesauris laurentiū tenuerūt: ⁊ parthemio tribuno tradiderunt: deinde sixtum episcopū decollauerūt. Parthemius aūt laurentium decio presentauit: qui ip̄m vbi essent thesauri ecclesie interrogauit: qui cum verbū ei nō respōderet: tradidit eum decius valeriano prefecto: vt aut thesauros prodat ⁊ sacrificet dijs: aut diuersis eum faciat interire tormētis. Ualerianus autē laurentiū hyppolito vicario in custodiā tradidit: quem ille cū multis alijs in carcere reclusit. Erat aūt ibi quidā gentilis lucillus nomine muito tēpore detentus: qui plorādo lumen oculorum amiserat. Cui cū laurentius lumē se restaurare promitteret: si in christū crederet: ⁊ se baptizari permitteret: ille se baptizari instātiꝰ postulauit. Accepta ergo aqua ip̄m laurentius de fidei articulis interrogatum baptizauit: statimqꝫ lucillus lumen oculoꝝ accepit. Quapropter multi ceci ad eum veniebāt: ⁊ ab eo manu eis imposita illuminati redibāt. ¶ Cum autem hippolitus laurentiū de thesauris interrogaret: illeqꝫ ei respōderet: ꝙ si in christū crederet et thesauros ei ostenderet: ⁊ vitam eternā promitteret: cōuersus est hippolitus: ⁊ cum omni familia promiscui sexus numero. xix. sacrū baptisma suscepit. Baptizatusqꝫ animas innocētium letas gaudere se vidisse p̄hibuit. Deinde de mādato decij hippolitus valeriano laurentiuȝ presentauit: fitqꝫ iterū ab illo inquisitio de thesauris. Laurentius aūt biduo inducias petijt: quas valerianus eidē sub hippoliti pollicitatione concessit. In hoc ergo biduo laurentiꝰ pauperes cecos ⁊ claudos ac debiles collegit: eosqꝫ in palatio salustiano corā decio ⁊ valeriano obtulit: dicens hos fore thesauros eternos qui nunꝙ̄ minuūtur sed crescunt: quoꝝ manus in celum thesauros ecclesie deportarunt. Cūqꝫ decius ⁊ valerianus se delusos putarent: ⁊ laurentio suaderent: vt artem magicā deponeret: et dijs immolationes deferret: ip̄eqꝫ deos gentium demonia esse viua voce respōdisset: iussit eum decius spoliatū scorpionibus cedi: deīde omne genus tormētorum in conspectu eius afferri. Qui cnm tales epulas se semper optasse diceret: fecit eum decius vinctū cathenis in palatiuȝ tyberianū adduci: sibiqꝫ in templo iouis tribunal parari: et cum ip̄m iterū de thesauris requisisset: ac vt oēs prophanos sibi similes declararet. Respōdit laurētius ꝙ vere in eternis thesauris confidebat: nomina aūt eorum quos decius interrogauerat in celis scripta fuerāt: quoꝝ aspectibus ille indignꝰ erat. ¶ Tūc iubēte decio nudus fustibus cedit: deīde a terra leuat: ⁊ lamine ardētes ad latera eiꝰ apponūtur: Et cū his oībus martyr christi gaudēs gratias

ageret. Deciusq̄ magis artibus eius cõstantiã ascriberet: iussit eum plumbatis diutissime cedi. Orauit autẽ ad dominũ vt acciperet spiritũ eius: voxq̄ ei de celo facta est audientibus cũctis: ꝙ adhuc ei multa certamina deberentur. Cum autẽ cesar astantibus diceret: ꝙ ip̄m per magias demones confortarẽt: iussit eum in catasta extẽdi: ⁊ iterum scorpionibus verberari. Tũc romanus miles inter ceteros assistẽs ibidem vidit ante laurentium iuuenem pulcherrimum: eius vulnera lintheo extergentẽ. Et cum iussu deciĳ ⁊ valeriani de catasta solutus hippolito redditus esset custodiẽdus: affuit romanꝰ ad pedes eius: et vrceum aque attulit: seq̄ baptizari instanter postulauit: quem beatus laurentius credentem baptizauit: propter quod a decio detẽtus ⁊ fustibus cesus ac decollatꝰ est: vt dictum est supra in eius passione quĩto idus augusti. ¶ Eadem nocte iussit sibi decius cesar cum valeriano prefecto parari tribunal in thermis olympiadis sibiq̄ laurentiũ p̄sentari. Cũ aũt hippolitus fleret: ⁊ se christianum clamare vellet: dixit ad eũ laurentius: vt in interiori homine xp̄m absconderet: paululũq̄ sustineret: et dũ ip̄m christus vocaret: ad eũ veniret. Omnia ergo tormentoꝝ genera deferũtur. Dixit autem decius laurentio: vt aut sacrificaret: aut ipsam noctem in eũ cũ suppliciĳs expẽderet. Cui laurentius respondit: ꝙ nox eius nihil obscurũ habebat: sed omnia sibi in lucẽ clarebãt: tũc iussit vt os eius cũ lapidibꝰ tũderetur. Et cũ in hoc rideret: ⁊ christo gratias ageret: iussit cesar vt afferretur lectus ferreus in quo requiesceret cõtumax laurentius. Allatus aũt est lectus cũ costis ferreis tribus in modũ craticule. Ministri ergo laurentiũ exuũt: super cratem ferream extendũt: ⁊ allatas prunas subterponũt: atq̄ ip̄z desuper furcis ferreis compresserũt: ⁊ cõtinue carbones magis accensos sub crate ministrabãt. Cũq̄ martyr christi ad deciũ diceret ꝙ carbones ip̄i sibi refrigeriũ prestabant: cesari aũt eternũ suppliciũ ministrabãt. Ualerianus prefectus illuz iterũ ad deoꝝ sacrificia suadebat. At martyr christi inter incẽdia constanter perseuerauit: ⁊ iam morti ꝓximus ad decium irridens dixit: vt q: ipsum vna parte satis assasset: aliam regirans coctam manducaret: ⁊ gratias agens deo: quia ianuas celi ingredi meruisset: emisit spiritum. Confusus decius cũ valeriano ambulauit in palatium tyberiĳ: relicto corpore super ignẽ: qđ hippolitus summo diluculo rapuit: ⁊ in predio cyriace vidue qđ est via tyburtina occultauit: atq̄ iustino p̄sbytero nũciauit: qui ambo hora vespertina corpus tulerũt: ⁊ ibi iuxta in agro verano in crypta ibi positũ sepelierunt quarto idus augusti. Christiani autem ieiunantes triduo sup corpus vigilias celebrarũt: mugitus dantes ⁊ lachrymas effundẽtes: passus est circa annũ dñi. cclx.

¶ De sanctis centũ ⁊ sexagintaq̄nq̄ martyribus. Cap̄. xliiĳ.

Centum ⁊ sexagintaq̄nq̄ martyres milites rome passi sunt sub aureliano imperatore. Quos oẽs christianos repertos idẽ imꝑator extra vrbem via salaria duci precepit: ⁊ ibidem oẽs simul capite trũcari. Quoꝝ ibidem corpa a xp̄ianis recondita sunt. Qui passi sunt iiĳ. idus augu. vt ex martylogio adonis habetur.

¶ De translatione sancte corone domini. Cap̄. xlv.

Translatio scẽ spinee corone domini facta est tempore karoli magni imperatoris vt helinãdus testatur. Cũ eñ patriarcha hierosolymitanus a paganis de sede sua fuisset expulsus ciuitasq̄ vastata: veniens ad cõstantinopolim ad imperatorẽ conquestus est sibi de persecutione per gentiles in christianos illata. Qui super hoc missis litteris karolum magnum in subsidiũ requisiuit. Ipse ꝟo congregato exercitu mare transiuit: ⁊ ciuitatẽ sanctaz a paganis redemit: eisq̄ expugnatis patriarcham in sede sua reposuit. ¶ Cũq̄ post victoriã constantinopolim rediĳsset: imperator cõstantinopolitanꝰ obtulit sibi quicq̄d petiĳsset. Qui reliq̄as passionis dñice pro premio petiĳt et accepit. Nam post triduanũ ieiuniũ omni pp̄lo indictũ: cunctis ad ecclesiaz cõuenientibꝰ: aperta est theca in q̄ corona xp̄i spinea seruabatur. Statimq̄ mira odoribꝰ respersa fragrãtia per totam ciuitatẽ trecẽti egroti a diuersis lãguoribꝰ sunt sanati. Educta aũt corona lignũ eius reuirescere cepit ⁊ flores ꝓducere. Cũq̄ daniel ep̄s neapolitanus coronã secaret: vt pars eius karolo cõcederetur: magis adhuc florescere perseuerabat. Et dũ karolus de floribꝰ collectis chirothecam vnã ex suis impleſſet: ⁊ eam tenendã hebronio archiep̄o tribuisset: vt aliam similiter impleret: atq̄ vterq̄ ipsoꝝ ex deuotiõe nimia lachrymis profusus esset: putauit karolus chirothecã in manu archiep̄i posuisse: ipseq̄ putauit eã accepisse: sed ex inũdantibꝰ lachrymis acie oculorũ obtusa: neq̄ karolus chirothecã in manu archiepiscopi posuit: nec ipse eã accepit. Sicq̄ chirotheca plena floribus in aere pependit: donec aliam rex floribus impleuit: ⁊ cõuersus primũ pendere conspexit. Ex quibꝰ postmoduz effusi flores predicti in mãna conuersi sunt quodvsq̄ hodie in monasterio sancti Dionysiĳ seruatur. ¶ Quidam ꝟo existẽs cecus surdus et mutus: qui ip̄as infirmitates per annos. xxxĳ. passus fuerat: in eductione corone visum recepit: in ipsius sectione auditum: in florũ emissione lo-

quelam. Obtinuitq; rex partem corone ⁊ clauū dominicum: cuius tactus virtute puer habens manum aridam cum dextero latere sanatus est. Obtinuit etiā frustum magnum dominice crucis: sudarium domini: camisiam virginis: ⁊ fasciam pueri iesu: ac brachium symeonis ꝓphete. Rediēsq; domum dum esset in castro ligmedo: ipsarum reliquiarum virtute ⁊ cōtactu mortuus vnus resurrexit. Deinde veniēs aquisgrani sanati sunt egri: quasi innumeri a diuersis lāguoribus. Sicq; partem dominice corone cum alijs sacris reliquijs p̄missis parisius detulit: ⁊ ibidē honorifice collocauit. iij. idus augusti.

¶ De sancto tyburtio martyre. Cap. xlvi.

Tyburtius martyr rome passus est sub diocletiano ⁊ maximiano imperatoribus: agente p̄fecto vrbis fabiano. Cui⁹ pater chromatius prefectus cū morbo grauissimo laboraret: ⁊ audisset quoniam trāquillinus eius attinens pater sanctorum marci ⁊ marcelliani graui infirmitate detētus a sancto sebastiano conuersus ⁊ baptizatus sanitatē percepisset: vt supra dictū est in passione sancti sebastiani. xiij. kalen. februarij. rogauit trāquillinū: vt ad se adduceret illū q̄ sibi dederat sanitatē. Cūq; ad eū venissent sebastianus ⁊ presbyter policarpus: ⁊ ip̄e pro sui salute exoraret: dixit ei sebastianus: vt prius oīa idola abnegaret: ⁊ confringendi ea sibi potestatem concederet: ⁊ sic sanitatem acciperet. Qđ cum ille licet multū renitens tādem annuisset: policarpus ⁊ sebastianus accincti plusq̄ ducēta idola confregerunt. Et cum sic: nec chromatius liberatus esset dixerunt: quia ex quo salutem non perceperat certum erat: q̄ aliqua idola reseruauerat. Tūc idicauit habere thalamū in quo erat omnis disciplina stellarum pro quo pater suus ducēta auri pondera expanderat et per hoc futura omnia preuidebat. Et cum suadentibus sanctis: vt ip̄m opus destrui cōsentiret: ⁊ filius eius tyburtius iuuenis opus: tam preclarum dissolui cōtradiceret: tādem adhoc deuenit: vt duo clibani accenderent: vt si destructo opere pater suus sanitatē nō ꝑciperet: ambo sancti viui cōcremarentur. Opere ergo destructo angelus prefecto apparuit: ⁊ ip̄m de lecto sanū eleuauit: sicq; chromatius cū filio suo tyburtio ⁊ oī familia sua numero. M. cccc. promiscui sexus fidem perceperūt: oēsq; baptizati sunt. ¶ Post hec dum feruente persecutione diocletiani ⁊ maximiani chromati⁹ a prefectura depositus: cū multis xp̄ianis in cāpaniā exilio actus esset. Filius eius tyburti⁹ amore martyrij fragrans in vrbe resedit cū sctō papa caio continue ieiunijs et orationibus vacans. Qui die quodam transiens occurrit hoī qui de alto lapsus adeo caput et oīa mēbra quassauerat: vt iam de sola sepultura eius ageret. Et conuocatis seorsum parentibus indicauit eis virtutem noīs xp̄i. Atq; dum super corpus hoīs lente dixisset oratione dñicam ⁊ symbolū apostolorū: sanum ⁊ consolidatū parentib⁹ restituit. Quos cōuersos vna cū iuuene ad papā caiū adduxit: qui eos oēs baptizauit. ¶ Interea seuiente ꝑsecutione torquatus quidē xp̄ianus qui apostatauerat sancto caio pape se callide sociauit: ⁊ simulata xp̄ianitate arte egit vt ipse vna cū scto tyburtio orātes ab infidelib⁹ cōprehēderent: qui ⁊ fabiano prefecto presentati sunt. Et dū ɔfestim torquat⁹ xp̄m negasset: ⁊ hoc idē tyburtio suaderet: ip̄eq; magis xp̄m ɔfiteret. Iussit fabianus carbones accendi: ⁊ vt tyburti⁹: aut thura super eos dijs imponeret: aut nudis pedibus desuꝑ ambularet. Qui inuocato xp̄i nomine nuda planta suꝑ carbones incedens illesus ꝑmansit: quē fabian⁹ via lauicana extra vrbem eductū decollari precepit vbi ⁊ sepultus est. iij. idus augusti.

¶ De sancto chromatio ⁊ socijs mar. Cap. xlv.

Chromati⁹ martyr cū socijs suis martyrium passi sunt apud cāpaniā tꝑibus diocletiani ⁊ maximiani impatoꝝ: qui chromati⁹ prius fuit vrbis prefect⁹: ⁊ pater sancti tyburtij supradicti: qui graui languore dudū pressus a sctīs sebastiano martyre ⁊ policarpo p̄sbytero sanat⁹: ⁊ ad xp̄m cōuersus atq; baptizatus est: vt supra ꝓxime actū est ī passione tyburtij. Cū aūt xp̄ianorū ꝑsecutio sub prefatis impatorib⁹ ebulliret. Chromati⁹ de consilio pape caij cum multitudine xp̄ianoꝝ: ⁊ cū oī familia. M. cccc. numero ꝓmiscui sexus: vt ꝑsecutionē declinarent in cāpaniā ꝑrexerunt: ibiq; degentes a diocletiano ꝓscripti sunt in exiliū ⁊ multa inopia afflicti in confessione xp̄i post lōgū tp̄s in pace quieuernut martyrio coronati. Quorum dies dormitionis ignoti sunt: vnde ⁊ sancti tyburtij passioni subdunt: quorū principalior chromatius pater ipsius tyburtij fuit.

¶ De sancto chromatio ep̄o Cap. xlviij.

Chromati⁹ ep̄s aquileieñ. fuit: ⁊ claruit tēpore theodosij īpatoris: damasi pape sub cuius metropoli floruit heliodorus ep̄s altineñ. de q̄ supra actum est in ei⁹ gestis. v. idus iulij. Ip̄e eñi heliodorus hunc sanctum chromatium visitauit: ⁊

ab eodem ordinatus altinensis episcopus diu secum permansit: sacrarum litterarum studijs intendētes. Hi duo episcopi beato hieronymo presbytero familiari dilectione coniuncti: plures eidem epistolas direxerunt: et ab eodem receperunt. Ad quorum instantiam libros plurimos sacre pagine idem Hieronymus in latinum transtulit: et martylogium sanctorum compilauit. Chromatius vero episcopus post laudabilem vitam et multarum virtutum opera quibus gregem dominicum verbo et exemplo pauit: plenus sanctitate aquileie in pace quieuit: ibidem tumulatus.

¶ De sancta Susanna virgine et martyre. Cap. xlix.

Susanna virgo rome passa est sub Diocletiano imperatore q̄ fuit filia gabini p̄sbyteri fratris caij pape: de q̄ supra dictū est in passione gabini. xi. kalen. martij. Hec patri suo vnica et dilecta a cunabulis xp̄iana sacris lr̄is erudita est. Que vero erat de genere diocletiani imperatoris: idē imperator misso ad patrem eius claudio ipsius cōsanguineo et susanne auunculo puellā filio suo in coniugē requisiuit. Pater autem gabinus inducias petijt: vt filie voluntatē requireret: quā cū requisisset: illa se xp̄o desponsatam respondit: denegans omnino coniugium: potissime quia xp̄ianam nō decebat cultori demonū copulari. Post dies tres reuersus claudius: vt eius responsionem audiret: a susanna cōuersus est ad christū: Reuersusq̄ domū cum omnia prepedigne vxori sue retulisset: ipsa etiam ad xp̄m cōuertitur. Et sic ip̄e claudius cum cōiuge et filio alexandro: atq̄ filia cutia nocte a sancto caio papa baptizantur: et sacra eucharistia communicantur. Claudius igitur omnibus suis venditis ministrare cepit egentibus xp̄ianis. ¶ Post dies autem. xlvi. susanna iterum requiritur in cōiugium filij imperatoris per maximū comitē rei priuate eo q̄ ip̄am vti spōsaʒ iuuenis nimiū adamaret: veniensq̄ comes ad claudium: vt secum de matrimonio tractaret: ab eodē ad fidem cōuersus est: et post quinq̄ a caio papa baptizatus: qui et ipse cepit xp̄ianis ministrare. Quod audiens Diocletianus serene Auguste vxori sue suasit: vt Susannam accersitam de coniugio filij hortaretur. Augusta vero cum esset occulte christiana: puellam ad se vocauit: et vna secum per dies plures orationi vacauit. Hoc autem imperator comperiens claudium cum vxore et filijs: et maximo fratre suo iussit apud ostiā in mare iactari: de quibus supra in eorum passione dictū est xij. kal. martij. Sabinum vero in carcere detineri fecit. Susannam vero remisit ad ipsius domum: vt eam ibidem filius suus vel violenter pollueret: nolens ad palatium suum contaminari. Ingressus autem iuuenis ad eam noctu: vidensq̄ angelum splēdidum iuxta eam timuit: et fugit: assumptoq̄ curtio iterum ad eā redijt: qui ambo angelica visione exterriti fugerunt. Quod imperator audiens: et maleficijs deputans: misit Sasanne statuūculam iouis: vt eam aut adoraret: aut gladio periret. Quam insufflans in puluerem redegit. Tunc imperator misso macedonio tribuno: iussit eam primo fustibus cesam intra domum ipsius decollari: cuius corpus a serena imperatrice in crypta sepultū est: et sanguis in lintheo collectus. iij. idus augusti.

¶ De sancto Taurino ep̄o. Cap. l.

Taurinus episcop⁹ fuit filius Tarquinij nobilissimi romani: et matris eutychie grece ī ciuitate aurelianeñ. ad quem venientes duo magi: cābyses et zari: q̄ fuerant sacerdotes diane cum. xx. discipulis suis: vt eū occiderent: opposito sibi signo crucis substiterūt: nec vltra p̄cedere valuerunt. Quod videntes magi seip̄os pre dolore ceciderunt. Illi aūt. xx. a sancto sunt conuersi et baptizati. Hoc audiens licinius prefectus ipsum cōprehendit: et sacrificare nolentē virgis cedi iussit. Statim man⁹ carnificū aruerunt: et leonilla vxor licinij conuersa est tāto miraculo ꝯspecto. Inter hec nūciatur licinio filiū ei⁹ marinū cū paschasio armigero: q̄ venatiōi instebāt ex eq̄s p̄cipites interisse. Cū q̄ illos sctūs taurin⁹ suscitasset: et illi q̄ in eternis penis viderāt enarrassent. Cōuersus est licinius cū filio et armigero et alijs. M. cc. Post hec dū ʒabulus principes cū exercitu oriētaliū gallos inuaderet: reuelatur taurino animas suorum ciuiū ab hostibus saluandas: locū vero penitus desolandū: ip̄m vero ad dn̄m die. viij. migraturum. Qui hec oīa populo nunciauit: et ipsos in xp̄o cōfortauit. Igitur dn̄ica die subsequente celebrata missa: et facto sermone pplo apparuit multitudo cādidatorū circa altare eū ad celos inuitātiū: nubesq̄ odore fragrās ecclesiā adimpleuit. Qua post horā recedente: inuētus est in sede sua manibus expāsis et oculis in celū erectis ad dominū conuolasse. Dubitātibus aūt ciuib⁹ ne corp⁹ sctm̄ ab hostib⁹ raperetur sepultū: apparuit senior quidā: eosq̄ vt se sequerentur admonuit. Qui corpus inde tollētes quasi tertia miliarij parte extra vrbē seniorē sequuntur. Qui ibidē substitit: et ip̄m ibi sepeliri mādauit. Quibus adhuc hesitantib⁹ corp⁹ se erexit: et vt ibidem conderetur viua voce cōmonuit. Qd̄ et factū est: post hec a seniore: vt inde velociter fugerēt admonentur. Ip̄o post nusq̄ vlteri⁹ cōparēte. Illisq̄ abscedentibus hostes subito in ciuita-

rem irruerūt: ⁊ eam vt sanctus predixerat euer-
terunt. Quieuit autē in dño. iiij. idus augusti.

¶ De sanctis septē dormientibus mar. Cap. li.

Septem dor-
mientes in ciuitate e-
phesi orti sunt. Quorū
nomina sunt hec: maxi
mian⁹: malchus: mar-
tinianus: dionysius: io
hannes: serapion: et
constantinus: et apud
ipsam ciuitatē in mon
te celio dormientes requiescunt sine vlla cor-
porum aut vestium corruptione. Cum enim de
cius imperator persequēs christianos venisset
ephesum: ⁊ cunctos ad idolorum sacrificia cō-
pelleret: prefati septem christiani in ipsa vrbe
nobilissimi: in domo sua secreto se celantes:
accusati apud decium ꝙ christum colerēt: ante
ipsum statuuntur: ⁊ dato eis spacio resipiscen-
di vsqꝫ ad reditum decij: qui alio pergebat di-
mittuntur. At illi interim patrimonia sua pau
peribus erogantes: inito consilio in monte ce-
lio secesserunt: ⁊ ibidē secretius esse decreue-
runt. Quibus malchus continue ministrabat:
⁊ quotiēs vrbē intrabat vt cibos emeret se me-
dici habitu vestiebat. Cū ergo decius ephesum
redisset: ⁊ eos ad sacrificandū perquiri iussis-
set, Malchus minister eorū ad socios territus
redijt: ⁊ eis furorē cesaris īdicauit. Eis tamē
panes allatos apposuit: et in dño confortauit.
Qui nimio timore pauefacti cū lachrymis sero
comederunt: ⁊ se mutuis exhortationibus con
fortantes sicut deus voluit obdormierunt. Ta-
licqꝫ somno diuina dispēsatiōe soporati in eodē
loco iacuerunt vsqꝫ ad annū trigesimū theodo-
sij iunioris per annos videlicet. C. xcvi. Ma-
ne autē facto cum quesiti inueniri nō possent:
⁊ decius tales se viros perdidisse doleret: accu
sati sunt ꝙ oīa sua pauperibus dispensassent:
⁊ hucusqꝫ in monte celio latuissent in christia-
nitatis proposito permanentes. Iussit ergo de
cius parentes suos adesse: et minis ac terrori-
bus ab eis extorsit: ꝙ in ipso monte laterent
sicut ei fuerat per alios suggestum. Tunc cogi-
tans quid de ipis faceret: nutu dei iussit os spe
lunce lapidibus obstrui vt ibi deficerent fame
⁊ inopia circunclusi. Quod cū fieret duo ex mi
nistris xpiani: theodorus et rufinus eorū mar-
tyriū describentes in tabulis: ⁊ sigillantes cau
te inter lapides posuerunt. ¶ Mortuo igitᵣ de
cio ⁊ tota illa generatione: post annos. cxcvi. an
no videlicet. xxx. imperij theodosij iunioris pul
lulauit heresis eorum qui negabāt resurrectio
nem mortuorū: vnde contristatus christianissi-
mus imperator: quia fidem tam impie agitari
videbat: in cinere et cilicio cum lachrymis in
oratione quotidie persistebat. Quod videns mi
sericors deus confirmare spem de resurrectio-
ne mortuorū voluit: ⁊ ita predictos martyres su
scitauit. Misit siquidē in cor cuiusdā burgēsis
ephesi: vt in illo loco edificaret stabula pastori-
bus suis. Cementarijs ergo speluncā aperien-
tibus surrexerūt sancti: et seinuicē salutantes
putabant se vna tantū nocte dormisse ⁊ pridia-
nam tristiciam recordātes se mutuo ad marty-
rium exhortabant. Iusserūtqꝫ malcho vt ad vr
bem descenderet: ⁊ plures panes ꝙ̄ heri affer-
ret: atqꝫ qd iussisset deci⁹ nūciaret. Qui assum-
pto medici habitu iuxta morem quinqꝫ solidos
accepit: ⁊ de spelunca exiuit: vidensqꝫ lapides
admiratus est: sed aliud cogitās de lapidibus
parum curauit: veniēs ergo timidus ad portā
ciuitatis vltra modū stupefactus est: videns si-
gnum crucis superpositū ⁊ mutatā in oībus
ciuitatem. Et ad singulas accedens portas: ita
per omnia repperit: signansqꝫ se ad pmā portā
redijt se existimans somniare. Ingressus tādē
cum tremore nimio homines de christo loquen
tes audiuit: et maiorem stuporem incurrit: nec
putabat illam esse ephesiorum ciuitatem: et cū
interrogans ipsam esse ephesum intellexisset:
vere se errasse putauit ⁊ ad socios redire cogi-
tauit. Accessit tamen ad eos qui panem vende-
bant: ⁊ cum argenteos protulisset: mirati ven-
ditores monetam incognitam: dicebāt adinui-
cem: ꝙ ille iuuenis thesaurum antiquum inue-
nisset. Ille vero eos adinuicem colloquentes vi-
dens putabat: ꝙ ipsum ad imperatorē trahere
vellent: ⁊ territus rogabat vt panes et nūmos
retinerent: ⁊ se dimitterēt. Qui eum tenentes
interrogabant: vbi thesauros imperatorum an
tiquorum inuenisset: qui nō inuenibat quid eis
diceret pre timore. Misso igitur fune in collo
eius per vicos ad medium ciuitatis trahitur: ⁊
exijt rumor ꝙ iuuenis thesauros īuenisset. Cō
gregatisqꝫ oībus ad eum: ipse a nemine cogno
sci poterat: sed nec ipse circūspiciens aliquem
de sua cognatione videbat: quos veraciter vi-
uere putabat: ⁊ nullum inueniēs quasi insanus
stabat in medio. Quod audiētes marinus epi-
scopus et antipater proconsul: eum ad se duci
iusserunt: ⁊ cum ad ecclesiam duceretur: ad de-
cium se trahi existimabat. Episcopus igitur ⁊
proconsul mirātes eum interrogāt: vbi thesau
ros antiquos inuenisset. Qui respōdit se nihil
inuenisse: sed de sacculo parentum suorū num-
mos illos habuisse. Et interrogatus cuius ci-
uitatis esset, respondit ꝙ erat ipius ciuitatis:
si tamē illa eēt ciuitas ephesina. Et interroga-
tus de nomine parentū suorū: vt pro ipso testa-
rentur: cum ipsos nominasset: ⁊ nullus eos co-
gnosceret: dicebant eum fingere: vt aliquo mo
do euadere posset. Dicenteqꝫ proconsule ꝙ pe-
cunia illa parentum suorum esse non poterat:
eo ꝙ superscriptio fere ducentorum annorum
erat; quo tempore parentes sui fuisse non pote

rant: ⁊ ꝙ tali modo sapientes ⁊ senes ephesivo lebat deludere. Iussitq; eum tormentis tradi: donec veritatē cōfiteretur. Tunc malchus procidens eos pro deo adiurauit: vt ei dicerēt: vbi decius imperator esset. Episcopus vero rn̄dit: ꝙ tunc nō erat in terra: qui decius noīaretur: sed ante longū tp̄us fuerat imperator. Malchus vero stupefactꝰ stabat: narrauitq; eis ꝙ furorē decij in monte celio cū socijs aufugerat: ⁊ quomodo in sero precedēti decius ip̄am ciuitatē intrauerat: vt christianos persequeretur: se tamē ipsa esset ciuitas ephesiorū in cuius testimoniū rogabat: vt secū irent: ⁊ socios suos eis ondēret. ¶ Tunc ep̄us cogitās: ꝙ hec esset diuina visio cum proconsule ⁊ vniuerso populo ducēte eos malcho perrexit ad montē celiū: ⁊ ingrediente prius malcho ad socios inuenit episcopꝰ inter lapides litteras sigillatas duobus sigillis argēteis sanctorū passionē continētes: quas coram omni populo legit: ⁊ mirantibus cunctis viderunt sanctos in specu sedentes: ⁊ facies eorum quasi rosas florentes: omnesq; glorificabāt deū cernentes corpora ip̄orū ⁊ vestes incorruptas ac si sola vna nocte dormissent. Statimq; hec oīa theodosio imperatori per litteras significare curarūt. Qui surgens de loco in quo orabat glorificās deū concitus venit ephesum: veniēs quoq; ad speluncā: vidit sanctorum facies sicut sol refulgentes: ⁊ procidens ante ipsos ac singulos eorū amplexans fleuit cū gaudio dicēs: ꝙ sic eos videbat: quasi si videret xp̄m lazarū de monumento vocantē. Qui respondebant: ꝙ ad hoc deus ipsos suscitauerat: vt crederet indubitāter resurrectio mortuorū. Sicut em̄ infans est in matris vtero nō sentiēs lesionē ⁊ viuit: sic fuerant viuentes ⁊ dormientes ⁊ nihil sentientes: ⁊ his dictis inclinantes capita sua iterum obdormierunt: quos imperator deosculaus super eos fleuit. Et cum iussisset fieri loculos aureos: in quibus mitterētur: in ipsa nocte apparuerunt imperatori dicentes: vt sicut hactenus in terra iacuerāt: sic eos dimitteret: donec eos dn̄s iterum in vltima resurrectione suscitaret. Iussit ergo imperator locum illum inauratis lapidibus adorari: ⁊ omnes episcopos negantes resurrectionem ab episcopatu deponi. Dormierūt ergo sancti martyres prima dormitione .vi. kalēdas augusti. Surrexerunt vero .iij. idus ipsius mensis: quo die festum ipsorū solēnius recolitur: anno domini .cccclviij.

¶ De sancta Clara virgine. Cap. lij.

CLara virgo ordinis dn̄arū pauperū sancti Damiani de ciuitate assisij nobilibꝰ orta parētibus ab annis puerilibꝰ xp̄i seruitio mācipata virginitatē suā dn̄o dedicauit: q̄ a beato frācisco ordinis minorū fundatore edocta: monitis ip̄ius relicto sclo: die dn̄ico palmarū adhuc iuuēcula ad ecclesiā in oī vestiū suarū ornatu ꝓcedēs: a summo pōtifice innocētio tertio palme ramū accepit. Die quoq; sequēti ad btm̄ frāciscū accessit: ⁊ apud sctām mariā de portiūcula ab ip̄o habitū monachalē cū humilitate petijt ⁊ assumpsit. Deducta ergo ad ecclesiā scti pauli graui ꝑsecutiōe cōsanguineorū sibi excitata: ipsa in sancto proposito ꝑseuerans bella omnia triumphauit: deinde a sancto francisco apud ecclesiam sancti damiani inclusa sororum pauperum ordinem inchoauit: ⁊ quadragintaduobus annis in sanctitate ⁊ perfectione vite ꝑseuerauit. Ieiunijs quoq; ⁊ orationibus semper intēta: paternā omnē hereditatem monasterijs ecclesijs ⁊ pauperibꝰ dispēsauit. Cuiusq; regulā prefatus papa innocētiꝰ confirmauit. Miraculis etiā pluribꝰ ⁊ insignibus claruit. ¶ Nam semel panem vnicum in domo repertum: cum fratribus elemosynā petentibus dimidiauit: reliquāq; medietatem inter quadraginta sorores diuidi fecit: oībusq; saturatis plenius abūdauit. ¶ Alīs etiā vas oleivacuū eius oratione repletū inuentū est. ¶ Cum tēpore federici imperatoris italiā deuastātis: saraceni ab eo conducti vallem spoletanā depopulati esset: hi quoq; assisiū inuasissent: cum ipsa langueret: se in ianua claustri hostibꝰ irruētibꝰ opponi fecit: christoq; puerulo sibi apparente: ⁊ liberationē loci ac ciuitatis ꝓmittente: orās infideles illos diuinitꝰ: non solū a monasterio effugauit: sed etiā ciuitatē ab eorū euersione saracenis mox per aliā portā quasi in fugā exeūtibus liberauit. ¶ Alīs etiā vitalem quendā de aduersa ciuitatē eandē obsidentē sua oratione adeo ꝑturbauit: vt dissoluto exercitu: mane sequēti recederet: qui post dies modicos iugulatus est. ¶ Sancta aūt virgo in principio sue cōuersionis agnetē germanā postulauit a deo sibi in eodem ꝓposito sociandam: quod ⁊ obtinuit. Nam ⁊ ipsa post dies .xvi. relinquēs mundum religionis habitū suscepit: ⁊ in eodē monasterio vna secū virgo permāsit: totidēq; diebꝰ post eius transitū clarā ad celestia secuta est. ¶ Cū aliquādo in natale domini infirma lecto decūberet: matutinali officio in spiritu rapta presens fuit: christūq; puerū aspexit: omniaq; diuina corporaliter audiuit: et que gesta fuerant rettulit: cū tamen tanto longe posita esset ꝙ voces cantantiū humanitus audire nō potuisset. A sero quoq; cene dominice vsq; i sabbato sancto de mane in extasi assumpta passionem dominicam in spiritu contemplata: et ad se rediens vnius fere hore spacio putauerat se dormisse. Sicq; signis ⁊ virtutibꝰ clarens per annos vigintiocto longo castigata lāguore assistēte sibi dn̄o gregorio papa .ix. sibi deuotissimo cū cardinaliū cetu virtutibꝰ predita feliciter migrauit

ad xp̄m pridie idus augusti. Ab eodem pontifice in ecclesia sancti gregorij tumulata: vbi ⁊ qescit miraculis clarens.

¶De sancto euplo martyre. Cap. liij.

Euplus: martyr in ciuitate cataniensium temporibus diocletiani: et Maximiani imperatorū passus est sub caluisiano consulari. Dū enim idem caluisianus in tēplo idolorum sacrificaret: et Euplus se christianum publice proclamaret tētus est: ⁊ quesitus quem deum coleret. Qui cū quattuor euangeliorum codicem quem secum habebat aperuisset: et coram eo legisset christum confitendo ab eodem iudice diutius tortus: deinde contra eum dictata sententia decollatꝰ est pridie idus augusti. Sepultusq̄ est in ipsa ciuitate.

¶De sancta Hilaria ⁊ sociabus martyribus. Cap. liiij.

Hilaria martyr matre sancte aphre fuit. De qua supra dictum est nonis augusti. Que cum ancillis filie sue digna: eunnenia: ⁊ eutropia apud cretam in ciuitate augusta passa est. He cum corpus predicte Aphre martyris sepelissent: die sequenti ad tumulum eius orantes reperte sunt ⁊ comprehense: atq̄ iudici presentate. Que dum christum confiterent in monumento de lignis facto incluse sunt: ⁊ cathenis vincte: ipsoq̄ tumulo feno ⁊ spinis repleto: igne supposito: martyrium compleuerūt pridie idus augusti. Quarum corpora iuxta aphrā martyrem condita sunt.

¶De sanctis Quiriaco ⁊ sociis mar. Cap. lv.

Quiriacꝰ Largus: crescentianus: Meminia: iuliana: Leonides: Euthytianus: Diomeda: Chariton: Philadelphus: Agapes: et Petrus cum aliis tredecim apud eandem ciuitatem augustam in creta passi sunt. Qui omnes pro cōfessione noīs christi decollati martyrium consumauerunt pridie idus augusti. Hec ado ex martyrologio hieronymi.

¶De sanctis hippolito ⁊ sociis martyribus. Cap. lvi.

Hippolitus et omnis eius familia vtriusq̄ sexꝰ numero. xix. rome passi sunt sub Decio cesare ⁊ valeriano prefecto. Cum enim hippolitus beatum Laurentium in custodia haberet sibi a prefecto valeriano commendatum: et vidisset eum manus super oculos cecorū imponentē: ⁊ eos illuminantem cōuersus est ⁊ cum omni domo sua baptizatus: vt dictū est supra in passione laurētij. iiij. idus augusti. Postq̄ autē corpus beati laurentij cū iustino presbytero sepelisset venit domū: ⁊ dās pacem oībus seruis ⁊ ancillis suis: omnes sacramento altaris: quod iustinus presbyter obtulerat cōmunicauit: ⁊ posita mensa prius q̄ cibum sumeret: veniētes milites eum rapuerūt: ⁊ ad decium adduxerunt. Quem decius interrogauit: an magus effectus esset: eo q̄ corpus laurentij abstulisset: illeq̄ respondit se nō esse magum: sed christianū. Tunc decius fecit eum expoliari habitu christiano: ⁊ os eius lapidibꝰ tundi: aiens vt sacrificaret: ne per tormenta sicut laurentius periret. Cum autē diceret se velle exemplum beati martyris laurentij imitari: iussit eum decius fustibus cedi: ⁊ cardis ferreis laniari: ⁊ cum tormenta huiusmodi derideret: fecit ipsum vestiri veste militari: qua ante vtebatur: hortans vt amicitiam ⁊ militiam pristinam obtineret: cui hippolitus se xp̄o militare dicebat: quem tradidit Decius valeriano p̄fecto: vt omnes eius facultates acciperet: ⁊ tormentis afficeret. ¶Ualerianus autem inuenta omni eius familia xp̄iana omnes sibi exhiberi precepit: ⁊ cum ad sacrificia cogerentur: cōcordia nutrix hippoliti pro omnibus respondit: q optabant cum domino suo magis pudice mori q̄ impudice viuere. Ualerianus autem dicens: q genus seruorum: nisi per supplicia non emēdatur: iussit eam presente sancto Hippolito tā plumbatis cedi: quousq̄ spiritū emitteret: deinde extra portam tyburtinam sanctum Hippolitum cū omni eius familia duci fecit: quos cū ipse ad martyrium hortaretur iussit Ualerianꝰ eos omnes in conspectu sancti hippoliti decollari: ipsum vo pedibus ad colla indomitorum equorum ligari fecit: qui sic per cardos ⁊ tribolos tractus emisit spiritum. Quorum corpora iustinus presbyter rapuit: ⁊ iuxta corpus beati Laurentij in agro verano sepeliuit. Corpus vo concordie inuenire non poterat: quia fuerat in cloacam proiectum. Miles autem quidam nomine porphyrius credens concordiam aurū ⁊ margaritas in vestibus habere: quendā cloacarium nomine hyreneū: qui erat occulte christianus aduocauit: ⁊ ei secretiꝰ vbi corpus esset

intimauit: promissione sibi facta: ꝙ aurum vel gemmas repertas eidem concederet: ipse ꝑo corpus haberet. Cumqꝫ ei locum indicasset: et extracto corpore nihil inuenisset: porphyrius fugit: ⁊ hyreneꝰ: vocato alio christiano nomine abundio corpus ad iustinū presbyterū detulit: qui illud iuxta corpora Hippoliti ⁊ aliorum sepeliuit. Passi sunt autem idibus augusti.

¶ De sancto Hippolito episcopo. Cap. lvij.

Hippolitus episcopus aphricanꝰ: claruit tēpore alexandri imperatoris: qui vite sanctitate plenus ⁊ doctrine suauitate mellifluꝰ plurima in dei ecclesia opuscula condidit: videlicet librū de pascha composuit. Item in exameron. Itē contra martionem. Item in cantica canticorum. Item in genesim. In zachariam prophetam. In librum psalmorum. In esaia. In daniele. In apocalipsi. In prouerbijs. In ecclesiastice cōmentarios edidit. Librum composuit de Saule ⁊ phythonissa. De antichristo. De resurrectione. De laude dñi saluatoris: ⁊ proshomeliō: ⁊ plenus virtutibus in pace quieuit: vt dicit gēnadius libro de viris illustribus.

¶ De sancto Cassiano epo ⁊ mar. Cap. lviij.

Cassianꝰ epus passus est apud ciuitatem forū sylle siue corneliꝫ a sylla cornelio duce romanoꝝ dictā que nunc imola nuncupatur. Hic gñe pōtifex fuit ciuitatꝭ brixineñ. que ciuitas est i affinibus allemanie posita: qui pegrinatiōis gr̄a venit ad imoleñ. ciuitatē: vbi dū scholas puerorum regeret: ⁊ xp̄m dñm predicaret tpe psecutionis a paganis tentus quesitū est quid artis: aut q̄d haberet officiū. Respōsumqꝫ est: ꝙ pueros litteris erudiret. Statiqꝫ a psecutore quē spreuerat: per sniam addictū est: vt ipsius discipuli in magistri sanguinē quō vellēt: cū corpis laceratione seuirent. Statuit ergo in medium spoliatus: ⁊ post terga ligatus manibꝰ. Armati itaqꝫ stilis pueri circūstātes: ac tabulis illudebant magistro: ⁊ ī capite ipsius fractis tabellis acutissimis stilis mēbra eiꝰ nō cessabāt effodere. Multis itaqꝫ vulneribꝰ dei martyr pfossus: vix retrahēs suspiria: humili eos hortabat voce vt essent viribꝰ fortiores: ⁊ eos nos ꝟtute transcenderent. Sicqꝫ pervenas totiꝰ corporis sanguis effusus piā aīam conditori suo cum gloria tradidit ⁊ corona: ⁊ sepultus iacet in ipsa ciuitate: qui passus est idibus augusti.

¶ De sctō cassiano p̄sbytero ⁊ confes. Cap. lix.

Cassianus presbyter de q̄ fraterꝰ vincētiꝰ ⁊ gēnadiꝰ claruit tpe honorij imperatoris: vir illustris et facūdus. Alio noīe dictus iohannes heremita. Qui de ecclesia cōstātinopolitana p hereticos eiectꝰ in massilia gallie presbyter ordinatꝰ: duo cōdidit monasteria virorū ⁊ mulierū: que hodie extant. ¶ Scripsit multa opuscula ad fidei nostre exhortationem. Scripsit em̄ vitas patrū in egypto degentiū ⁊ regulas: que multarū animarū edificationē cōtinēt et luculento sermone nitescūt. Scripsit ⁊ res oīm monachorū necessarias. i. debitū ⁊ de canonica orone atqꝫ psalmodia: q̄ in egypti monasterijs die noctuqꝫ tenet libros. iiij. Institutionū lib. i. De origine ⁊ qualitate: ac remedijs viij. pricipaliū vitioꝝ lib. viij. singl'a singulis explicans. Digessit ⁊ collationes cū patribꝰ egyptijs habitas: videlꝫ de destinatione monachi ac fide. De districtione. De tribꝰ ad seruiēdum deo vocatiōibꝰ. De pugna carnis aduersus spiritū: ⁊ spūs aduersus carnē. De natura oīm vitiorū. De nece sctōꝝ. De nobilitate aīe. De principibꝰ. De qualitate orōnis. De pfectis. De castitate. De ꝓtectione dei. De sciētia spūali. De diuinis charismatibꝰ. De amicitia. De diffiniendo: vel nō diffiniendo. De tribꝰ antiquis generibus monachorū: ⁊ quarto nuper exorto. De fine cenobite ⁊ heremite. De satisfactiōe penitētie. De remissiōe quīquagesime. De nocturnis illusionibus. De eo qđ dicit apl's. Nō em̄ quod volo facio bonū: sed qđ nolo malū hoc ago. De mortificatiōe: ad extremū rogatꝰ a leone archidiacono postmodū romano epo: aduersus nestorium de incarnatione dñi. vij. cōdidit libros: in quibus apud massiliā scribendi: ⁊ vite terminū dedit. Imperantibus theodosio ⁊ valētiano.

¶ De sancta Radegunde regina. Cap. lx.

Radegūdis regina nitigorū nobilissima clotharij regis francorū vxor: claruit anno. xxx. iustini imperatoris: vt ait sigibertus. Hec natiōe barbara patre rege berēgario nomine progenita: dū regio sua frācis esset depopulata: de patria sua in galliam in predam abducta: veniens in sortem Clotharij ob nimiam speciositatem ab eo in cōiugem ducta est. Que tamen deo potius ꝙ regi seruiebat ieiunijs: videlicet elemosynis et orationibus vacans: carnem cilicio domans: desuper regalibus induebatur. ¶ Adhuc in palatio regis consistens: dum in ꝓpina villa per pomerium ambula-

ret: ⁊ audisset voces compeditoꝝ eius misericordiam implorantium: pro ipsis in orationem se dedit: et contritis compedibus ilico omnes absoluit. Dum autē frater regis in bello occisus esset: ille ex hoc motus vxori dudū postulatam ⁊ optatā petitionē cōcessit: ꝙ. s. deo libere seruire posset. Que veniens ad sanctū medardum nouionen̄. ep̄m: ab eo cōsecrat in xp̄i spōsam: ⁊ pictauis monasterio cōstructo: ordināte rege clothario ibidē se inclusit: oībus suis pauperibus traditis: multisq̄ inibi sororibus congregatis: earum abatissa facta cum eisdem ancillis xp̄i in sanctitate vite pollēs solis diuinis insistebat: pauperes quotidie recreās: ⁊ carnē penitentia dira castigans. Multis quoq̄ miraculis claruit. ¶ Nam mulierem a diabolo obsessam solo imperio ī xp̄i nomine liberauit: qui cum fluxu ventris ea in ecclesie pauimēto distēta egressus est. ¶ Arborem lauri de aliquo loco euulsam et in orto suo pro solatio transplantatam: dum aruisset: oīno ad vitam ⁊ viriditatem reuocauit. ¶ Infantulā vnam ex monachabus nuper defunctam in cellula sua reclusam dudū super corpus orans cū lachrymis a mortuis suscitauit. ¶ Cū imperator iustinus eidē per nūcios suos partē ligni crucis dn̄ice auro contectam destinasset: illiq̄ redeuntes in mari naufragiū paterentur: sanctā inuocantes reginā: columbā tertio circa nauē volantē conspiciūt. Cui dux vnus ex cauda tres pennas auelleret: ⁊ in mare misisset: tranquillitas mox subsecuta est. ¶ Tribunus quidam nomine domebeuus gutturis prefocationem patiēs: die quo sancta migrauit a carne: vidit in extasi reginā radegūdem ad se venientem ⁊ eadem hora se de corpore exisse nunciantem: eumq̄ admonentem: vt ecclesiam sancti martini in loco sibi ostenso edificet ⁊ detentos relaxet: et sic sanitatem recipiet. Qui postq̄ hec promisit ad se rediit: seq̄ sanatum reperiens: diem horamq̄ notauit: ⁊ inuenit sanctam a seculo tunc migrasse: vnde mox dimissis. lxxiij. detentis in vinculis ecclesiam sancti martini in loco vbi nunc est de proprio edificauit. Quieuit in pace sancta radegundis idibus augusti in suo cenobio pictauis tumulata.

¶ De sancto Helia propheta. Cap. lxi.

Elias propheta de galaad originē trahēs: cui⁹ tamē nomē patris in scriptura nō habet: non solū ecclesiastici. xlviij. cap. inter patres antiqui tp̄is gloriosus cōmendat: sed etiā ab ip̄o saluatore in aliqua euāgelij parte magnificatur. Qui tempore achab regis israel et ioram filij eius in israel claruit: nō solum insignis ꝓphetie gratia: sed etiā excellenti miraculoꝝ gloria: que a xvij. capi. tertij libri regū vsq̄ ad scd̄m quarti cōmemorant. ¶ Cum eīn achab rex isrl̄ ad instantiam impie coniugis iezabelis omnē israel adeo p̄uaricare ⁊ baal adorare fecisset: ad preces helie ꝓphete in vltionem tanti sceleris: dominus clausit celū: nec dedit pluuiā sup terraz annis tribus ⁊ mēsibus sex: ꝓpter quod fames ⁊ sterilitas magna fuit per vniuersum regnum israel. Helias aūt ex precepto dn̄i latuit in torrente carith iuxta iordanē: vbi corui deferebāt ei panes ⁊ carnes mane ⁊ vespere ⁊ bibebat de torrente donec siccaret. Postea ꝟo veniens in sareptam sidonioꝝ que est inter tyrū ⁊ sidonem vrbs modica: vidit mulierē viduā colligentem ligna. Ad quam cum petijsset modicū aque ad bibendum: ⁊ illa pergeret vt afferret: petijt et bucellam panis ad edendum. Cumq̄ illa diceret se non habere nisi modicuz farine in hydria quantum est pugillus ⁊ parum olei in lechito. Iussit helias sibi fieri subcinericium panez de ipsa farina: promittēs per nomen domini: quia nec farina nec oleum deficerēt vsq̄ ad tempus fertilitatis. Et sicut ipse predixerat sic factum est. ¶ Deinde cū filius vidue ipius apud quam helias cōmanebat defunctus esset. Helias puerum mortuū super lectulū suum posuit: et oratione facta eum a mortuis suscitauit. Hūc tradunt hebrei fuisse ionam prophetam: sicut dictum est supra in gestis Ione prophete. vi. kalen. februarij. Tunc iezabel regina omnes prophetas domini quos inuenire potuit: occidi mandauit. Abdias ꝟo procurator dom⁹ achab abscondit in spelunca cētum viros prophetas: ⁊ pauit eos pane ⁊ aqua: propter quod postmodum spiritu prophetico dotatus est. De quo supra actum est in gestis eius nono kalen. ianuarij. Post tres annos ⁊ dimidium sterilitatis et famis helias propheta qui vsq̄ tunc latuerat: achab regi israel se ostendit: dum ipse rex propter sterilitatem quereret pabula equis suis: ⁊ nō inueniret: increpauitq̄ eum prophera ꝙ dominum reliquisset: ⁊ deos gentium sequererur et coleret. Deinde hortatu eius ad imperiū regis congregatis multitudine populi et octingentis ⁊ quinquaginta prophetis baal in monte carmeli. Helias ad popnlum ait: ne in duas partes claudicarent: sed aut dominū deum patrum suorum: aut baal sequerentur: deditq̄ eis optionem talem: vt duo boues educerent: quorum vnus daretur prophetis baal: et alius sibi soli: ⁊ vnaqueq̄ pars bouem suū in frusta concisum super ligna poneretur: igne non supposito: et inuocaret deum suum: et qui exaudiret igne dato de sublimi: ipse esset verus deus. Placuitq̄ propositio populo. Cūq̄ sacerdotes baal fecissent quod dixerat helias inuocantes Baal a mane vsq̄ ad meridiem transiliebant

altare: quod fecerant: ⁊ incidebāt se iuxta ritū ipsorū lanceolis: vt sanguine perfunderētur. Demones eñi plurimū delectantur perfusione sanguinis humani. Tunc helias presente pplo altare ipsorum destruxit: ⁊ nouo in honorē dñi cōstructo ligna et frusta bouis superposuit: et aquā abundanter desuper iactare fecit: donec aqueductus impleretur: ne putarent arte magica ipsum de visceribus terre ignē suscitasse. Factaqꝫ oratione ignis de celo descendit: qui holocaustum ligna ⁊ lapides ac puluerē: etiam ip̄am aquā consumpsit. Quo viso miraculo populus conuersus est: ⁊ iussu helie omnes ꝓphetas baal occidit iuxta torrentē cison. ¶ Deinde dixit achab vt comederet: ⁊ festināter descēderet: ne ip̄m pluuia superuētura occuparet. quo comedēte helias inclinato capite orauit: ⁊ misso puero septies ad videndū cōtra mare: septima vice vidit nubeculā ascendentem: que vsqꝫ tunc nō apparuerat. Festinanteqꝫ achab domū facta est pluuia grandis: ⁊ omnē terram irrigauit. Jezabel autem audito quod helias fecerat de prophetis baal querebat vt occideret eum: qui timens fugit in bersabe iuda: et dimisit ibi puerum suū: et perrexit in desertum via vnius diei: sedensqꝫ subter iuniperum: petiuit anime sue: vt moreretur: post modū v̄o dormitauit: et excitatus ab angelo et confortatus: atqꝫ pane celico ei delato refectus ambulauit in fortitudine cibi illius. xl. diebus: vsqꝫ ad monten dei oreb: vbi preceptum accepit a deo de vngendo azael regem super syriam in damascum: ⁊ iesu filium nansi regem super israel: et heliseum filiū saphat de abela in ꝓphetā ꝓ se: vt isti tres interficerent idolatras israel. Que omnia helias adimpleuit iuxta mandatum dñi. ¶ Mortuo v̄o achab rege israel: regnauit pro eo filius eius ochozias qui ambulauit in vijs malis patris sui ⁊ matris sue impie iezabelis: propter quod deus puniuit eum: vt cadens de cancello cenaculi sui ad mortem egrotaret in samaria ciuitate. Misitqꝫ nuncios ad consulandū beelzebuth deum acharon: an liberari possit de infirmitate sua: quibus ex precepto dei occurrens helias: eos redarguit: dicēs ꝙ ochozias de ip̄a egritudine moreretur. Cumqꝫ redissent nuncij ad regem: ⁊ ei verba narrassent: quesito ab eis de habitu viri: intellexit ip̄m esse heliā: misitqꝫ ad eum principem quinquagenariū ⁊ quinquaginta: qui erant sub eo: vt vocarent heliā vel inuitum traherent. Et ad mandatum helie descēdit ignis de celo: et deuorauit eos. Rex quoqꝫ misit alium quinquagenarium ⁊ suos quinquaginta: qui similia passi sunt. Destinatus v̄o tertius: qui abdias fuisse dicitur: curuauit genua contra heliam: ⁊ eius misericordiam implorauit. Et propheta dñi cum eo iubente angelo de monte descēdit: et ingressus ad ochoziā ipsum de idolatria redarguit: mortemqꝫ ei imminere prophetauit: qui et mortuus est iuxta verbum helie. Pro quo iorā frater eius regnauit: eo ꝙ ochozias filium nō haberet. ¶ Anno v̄o primo ioram regis israel cum helie reuelatum esset ꝙ deus ipsum tollere vellet: iuerunt helias ⁊ heliseus de galgalis in bethel: ⁊ deinde in hierico: ac demū deuenerūt ad iordanē sequētibus eos quinquaginta ex filijs prophetarū: qui diuino spiritu raptum helie prenouerāt. Tūc helias stans super ripam iordanis: tullit pallium suum ⁊ percussit aquas que diuise sunt in duas partes: ⁊ transierūt ambo per siccum: helias videlicꝫ ⁊ heliseus. Dixitqꝫ helias ad heliseū: vt peteret quod vellet ab eo anteq̄ ab ipso tolleretur. Qui petijt vt duplex spiritus eius in eo requiesceret: scilꝫ ad prophetandū ⁊ miracula faciendum. Cumqꝫ pergentes adinuicem loquerentur: helias curru igneo et equis igneis raptus est ab heliseo ⁊ per turbinem in celū: hoc est in superiora aeris ascendit: translatusqꝫ est in paradisum terrestrē vt credit: vbi cū enoch corporaliter viuit redituri in fine seculi: ⁊ contra antichristū conflictum habituri: quos ipse demuꝫ occidet: sed eos dominus suscitabit: vt habetur Apocal'. xi. c. Leuauit autem heliseus pallium helie: quod ceciderat ei: et percussis aquis iordanis secunda vice diuise sunt: ⁊ trāsiuit heliseus per siccum ad aliam ripā vbi erant filij prophetarum. Qui viso miraculo diuisionis aquarum intellexerūt spiritum helie in heliseo quieuisse. Celebratur autem dies raptus helie ꝓphete ab hebreis. xix. kalen. septēbris: quo die tradūt eū in paradisuꝫ fuisse trāslatū. Hec ex libris. iij. ⁊. iiij. regū: capitulis quibus supra: ex dictis iosephi: ⁊ hieronymi: ⁊ ex hystoria scholastica: atqꝫ ex chronica guilelmi.

¶ De sancto Eusebio p̄sbytero. Cap. lxij.

EUsebi⁹ p̄sbyter rome claruit tempore constantij augusti: ⁊ liberij pape hereticorum: qui vir catholicus et doctrina preclarus: dum fidē catholicā constanter defensaret: et constātiū augustum atqꝫ liberium vrbis rome episcopum hereticos p̄dicaret: eo ꝙ arriane fidei consensissent. Ab eodem constantio rogatu liberij detētus est: ⁊ in quodam cubiculo dom⁹ sue inclusus habēre in latitudine pedes quattuor: ⁊ ibi multis mēsibus in orōne perseuerauit. Inclusus tamē adhuc post mēses septē dormitionē accepit. xix. kalen. septembris. Cuius corpus gregorius et orosius presbyteri sepelierūt via apia in cimiterio calixti: iuxta corpus beati sixti pape et martyris in crypta. Qd̄ audiens constantius augustus gregoriū p̄sbyterum cepit: ⁊ viuū in eadem crypta sepeliuit: vbi post dies tres in pace quieuit.

¶ De sancto Eusebio ep̄o emesseno. Cap. lxiij.

Euſebius epiſcopus emeſſenus tempore conſtantij imperatoris claruit: qui vir elegantis rhetoriciqꝫ ingenij innumerabiles compoſuit libros magis ſecutus hyſtoriā: ⁊ qui ad pauſuz pertinent ab his qui declamare volunt maxime leguntur. Quorū precipui ſunt aduerſus iudeos ⁊ gentiles atqꝫ nouatianos. Ad galathas quoqꝫ ſcripſit libros.x. Et in euāgelijs homelias plurimas breues. Quieuit aūt in xp̄o apud antiochiā: Ibidē ſepultus in pace. Hec hieronymꝰ libro de viris illuſtribus.

¶ De ſancto Euſebio abbate. Cap.lxiiij.

Euſebius abbas diſcipulus beati hieronymi fuit: Hic natione cremonenſis nobili proſapia ortus: cum ad terrā ſanctam viſitandam perrexiſſet beatum hieronymū ibidez repperit: qui apud bethleem paruū monachorum conſtruxerat de nouo cenobium. Cuius ſapientia ⁊ moribus accenſus relicto ſeculo ei adheſit: et monachus factus in ſancte conuerſationis ordine vitam laudabilem duxit. Que et hieroſolymus decedens eidem congregationi in abbatem prefecit: ⁊ eidem bibliothetam ſuā cōmendauit. ¶ Cum poſt obitum beati hieronymi grecorum quedā hereſis pullulaſſet: aſſerens ꝙ anime beatorū vſqꝫ ad corporum reſumptionem eternam non percipiunt gloriam: nec anime damnatorum ſentiunt gehenne penam: multiſqꝫ fidelibus tali errore inuolutis cum talis opinio in partibus hieroſolymitanis reſonaſſet: per cyrillum epiſcopū hieroſolymitanū indictum eſt triduanū ieiuniū cum aſſidua oratione cūctis fidelibus: vt deus ſue fidei catholice ſubueniret. Expletis autez tribus diebus nocte precedēte apparuit beatus hieronymꝰ. Euſebio in oratione cum lachrymis conſtituto dicens: ꝙ deus fideles ſuos reſpexerat: ⁊ ꝙ interuentu ipſius eccleſie ſue ſubuenire decreuerat. Mandauit ergo vt triū iuuenū in ipſa nocte in bethleē defunctorū corpora ante foſſam in qua corpus ipſius doctoris quieſcebat deferri faceret: que ſacco cilicino quo viuus induebatur tangeret: qui continuo reſurgerēt: ⁊ predictam hereſim vti teſtes veridici confutarēt. Qui iterum poſt dies.xx. in xp̄o quieſcerent: cum quibus ⁊ ipſe euſebius migrare deberet. Mane autem facto: cyrillo epiſcopo viſio per euſebium narratur: omniſqꝫ clerus ⁊ populus in eccleſia bethleē congregatur: trium iuuenū ipſa nocte defunctorum cadauera ad tumbam hieronymi deferuntur: et per euſebium ipſius ſacco cilicino tanguntur. Mox quoqꝫ iuuenes quaſi de ſomno euigilantes ſurrexerunt: ⁊ que viderent in alio ſeculo in gloria ⁊ in gehēna cūctis populis narrauerūt: ⁊ ſic grecorū hereſim confuderūt: per triduum ṽo ante dies illos.xx. quibus hieronymꝰ predixerat: euſebius egrotare cepit ⁊ per dies.iij. febre correptus eccleſiaſticis ſacramentis cōmunitus apparēte ſibi beato hieronymo ⁊ ip̄m ad celeſtia vocāte in domino feliciter pauſauit. Eademqꝫ hora prefati tres iuuenes iterum a corpore migrauerunt. Corpus autē euſebij iuxta corpus hieronymi ſepultum fuit. In cuius ſepultura monachus qui lumē oculorū dudū amiſerat cadauer deoſculatus viſum recepit.

¶ De aſſumptione beate virginis marie. Cap.lxv.

Aſſumptiō glorioſe virginis marie in anima facta eſt.xviij. kalen. ſeptēbris vt ſancta tradit eccleſia. In anima dixi quia ipſa ⁊ in corpore aſſumpta ē: vt infra pluribus rationibus cōprobaſ. Aſſumptio autem ipſius facta eſt in corpore ſm quod in eius hyſtoria infraſcripta tradiſ: facta eſt tertio die poſt eius diſſolutionem anime a corpore quo videlicet die anima corpori eius reunita: ⁊ ipſa corporaliter eſt aſſumpta: ſcilicet.xv. kalē. ſeptembris. In viſione autē ſancte heliſabeth de ſconaugia habetur: ꝙ beata virgo.xl. die ab obitu eius fuerit in corpore aſſumpta: videlicet ix. kalen. octobris: ſicut eidem ſancte fuit diuinitus reuelatum. Sed quicquid veritatis ſit de corporali aſſumptione: planum eſt quod tenet eccleſia de anime ſue glorificatione. Qualiter autem ipſa aſſumptio facta ſit: ex quodā libello licet apocripho: qui iohanni euāgeliſte aſcribitur edocetur. ¶ Apoſtolis nanqꝫ predicationis gratia diuerſas mūdi partes ſubeuntibus virgo beata in domo iuxta monten ſyon poſita dicitur remanſiſſe: omniaqꝫ loca filij ſui: ſcilicet natiuitatis: baptiſmi: paſſionis: ſepulture: reſurrectionis: et aſcenſionis quoaduixit: deuotione ſedula viſitabat. Et ſm ꝙ ait Epiphanius.xxiiij. annis poſt aſcenſionem chriſti ſuperuixit. Refert enim ꝙ beata virgo annorum xiiij. chriſtum concepit: ⁊ in.xv. peperit: ⁊ cum eo māſit annis.xxxiij. et ſm hoc obijt annornm lxxij. Alijs probabilius videtur: vt.xij. annis filio ſuperuixerit: ⁊ ſic ſexagenaria ſit aſſumpta: cum apoſtoli totidē annis in iudea ⁊ circa partes ipſas predicauerint: ſicut eccľiaſtica hyſtoria tradit. In viſione autem p̄dicte heliſabeth aſſeritur: ꝙ virgo maria pot chriſti aſcen

ſionem anno integro ſuperuixit: et tot diebus vltra annū: quot ſunt ab aſcenſione chriſti vſq; ad aſſumptionem virginis: ⁊ hoc verius iudicatur ex eo ꝙ dicit dionyſius: omnes apoſtolos dormitioni virginis interfuiſſe: quod eſſe non potuiſſet: ſi ipſa poſt aſcenſionem vlterius vixiſſet. Cum iacobus apoſtolus filius zebedei paſſus fuerit ad litteram biennio poſt domini paſſionem. ¶ Cum igitur die quadam cor virginis in filij deſiderium vehementer eſſet accenſum: ita vt in lachrymas prorumperet abūdanter gabriel angelus eidē cū lumine aſtitit: eamq; reuerenter ſalutauit: ac eidem ex parte eius filij dixit: ꝙ poſt triduum eſſet a carne migrata: et cum chriſto perpetuo regnatura. Ramum quoq; palme eidem de paradiſo allatum preſentauit: quē ante eius pheretrum portari mandauit. Uirgo autē de nuncio leta deo gratias egit: ⁊ duas petitiones ab angelo poſtulauit: primo vt filij eius ⁊ fratres oēs apoſtoli ad ip̄am pariter congregarentur: quibus preſentibus ſpm̄ deo redderet: ⁊ om̄es ſibi ſepulture officiū exhiberent. Secundo vt cum ſpiritum emitteret: malignū ſathanam non videret. Angelus autē confeſtim ei optata promiſit: quia ⁊ ille qui abacuch prophetā de iudea in babylonem in impetu ſpiritus ſui attulit: ip̄e ad eam in momēto omnes apoſtolos congregabit: malignum quoq; ſpiritū ei in tranſitu non viſure repromiſit: et continuo ab ea diſceſſit. Palma autē illa in ſtipite viridis erat: ſed in folijs vt ſtella fulgebat. Cum autē iohannes in epheſo predicaret: ecce poſt tonitruum nubes eum rapuit: ⁊ ip̄m repente ante marie ianuam collocauit: quem ingredientem ad ſe maria obſtupuit: et pre gaudio lachrymas continere nequiuit. Dixitq; ei qualiter fuiſſet a domino euocata: vt debitum humane carnis exolueret: ideoq; ip̄m chriſtus ad ſe venire feciſſet: cui corpus ſuum tumulandū cōmendauit: atq; palmā ante pheretrū deferendā mandauit. Cum aūt iohānes alios coapl'os ibidem preſentes optaret: ecce omnes ipſi de locis vbi predicabāt: in nubibus rapiuntur: ⁊ ante marie oſtiū ſubito congregātur: qui cum ſe ibidē tranſlatos admirarētur: ⁊ cauſam adinuicem ſciſcitarentur: iohannes ad eos exijt: ⁊ dominā migraturā predixit: admonens: ne cū obierit: aliquis defleat: ne forte eis imputari poſſet: ꝙ ipſi qui reſurrectionē predicant: mortē timeant. Cumq; beata virgo omnes apoſtolos cōgregatos vidiſſet: dn̄m benedixit: ⁊ in eorū medio luminaribus accenſis cōſedit. ſicq; vſq; ad diem tertium perſeuerauit. ¶ Circa ꝟo horam noctis tertiā ieſus aduenit cum omnium angelorū ⁊ ſanctorū agminibus: et ante thorum virginis acies ordinātur: ⁊ dulcia cantica vſq; ad noctis mediū frequentātur. Tunc ieſus eam his vt ad ſe veniret: dulciter aduocauit: ipſaq; ſpiritum ei reddere ſe paratam eſſe letanter reſpondit. Omneſq; qui cum ieſu venerant: dulcia canticorū cantica ſoluebāt. Sicq; marie anima de corpore exijt: ⁊ in vlnas filij aduolauit. Fuitq; tā a dolore mortis extranea ſicut a corruptione carnis fuerat aliena. Dn̄s autē mandauit apoſtolis: vt corpus matris ſue in vallē ioſaphat tollerēt: ⁊ in monumēto nouo ibidē reperto ponerent: ip̄mq; triduo ibidē donec ad eos reuerteretur expectarēt. Statim aūt circundarūt eam flores roſarum: roſei ſcilicet cetus martyrū: ⁊ lilia conualliū agmina: videlicet angelorū confeſſorū ⁊ virginū. Ad conſenſum quoq; aſcendentium: cetus qui remanſerant concite obuiā proceſſerunt: videnteſq; regem regū: femine aīam in vlnis proprijs baiulantē illāq; ſuper eū innixā: que iſta eſſet interrogāt admirantes. ipſamq; matrē domini ⁊ reginam celorū reſpondent eam comitantes. Sicq; in celū gaudēs ſuſcipitur: ⁊ a dextris filij in throno collocatur. Apoſtoli aūt eius aīam tanti candoris eſſe viderūt: vt nulla mortaliū lingua poſſet effari. Tres aūt virgines: que ibi erāt: cum corpus lauandū ſpoliaſſent: tanta corpus eius claritate ſplenduit: vt tangi quidē ad lauandū poſſet: ſed minime videri: que tamē diu lux reſplenduit: donec corpus lotū fuit. ¶ Corpore ergo in pheretro poſito pia contētio inter apoſtolos oritur: quis eoꝝ palmā ante loculū portare debeat. Defert iohānes petro ꝓpter apoſtolicā dignitatē: petrus ꝟo iohanni ꝓpter illibatā virginitatē. Tandē omniū apoſtoloꝝ ſententia iohanni palma tradit deferenda. Petrus autē ⁊ paulus pheretrum eleuare ceperunt: ⁊ ceteri apoſtoli circa ip̄m ſe poſuerūt. Incepit petrus canere. Exijt iſrael de egypto: ⁊ reliq̄ pſalmū dulciter proſequuntur. Dn̄s quoq; pheretrum ⁊ apoſtolos nube contexit: ita vt audiri quidē poſſent: ſed minime cerni. Affuerunt et angeli cum apoſtolis concinentes. Ad melodiam autē tota ciuitas excitatur: et quidnam hoc ſit omnibus declaratur. Iudei ad arma concurrunt: vt corpus rapiant idq; odioſe cōburant. Tunc princeps ſacerdotum cum impetu manus ad loculum miſit: vt ipſum euerteret: et corpus ad terrā deduceret: cuius manus ſubito aruerūt: ⁊ lectulo pendentes adheſerūt. Reliquus ꝟo populus ab angelo cecitate percuſſus eſt. Cū autem princeps ſacerdotum petri auxilium inuocaret. Petrus ei reſpondit: ꝙ ſi mariam dei eſſe genitricem confiteretur: eius ſuffragium poſtulans continuo ſanaretur. Qui cum ſe credere reſpondiſſet: manus eius a pheretro ſolute ſunt: ſed tamen in eis ariditas permanſit donec corpus deoſculans integrum ſanitatem recepit. Tūc de petri cōſilio palmā princeps ille accepit: ⁊ ſingulos de populo tetigit ⁊ quicūq; in virginē credidit viſum recuperauit: qui aūt credere noluit cecus permāſit. Corpus igitur marie apoſtoli in monumēto ſtatuto condiderūt:

et iuxta illud triduo consederunt. ¶ Tertia vero die dñs cum angeloꝝ multitudinẽ venit: ⁊ apostolos salutans: pacẽ eis nũciauit. Deinde eos interrogauit: quid eis videref honoris sue genitrici cõferendũ. Illi vero responderũt: vt sicut ille deuicta morte regnabat: sic ⁊ matris corpus sculum suscitaret: ⁊ ad sui dexteraȝ collocaret. Quo annuẽte michael archãgelus marie aĩaȝ continuo presentauit: eamqȝ dñs illico corpori reuniuit: statimqȝ corpus de tumulo ꝓdijt gloriosum: ⁊ a christo assumitur ad ethereũ thalamuȝ comitante secũ multitudine angeloꝝ. Qđ aũt dicif de thoma ꝙ abfuit: ⁊ resurrectionem virginis credere noluit: zonãqȝ ipsius ex aere delapsam recepit: delusoriũ ⁊ friuolũ reputaf. Hec oĩa in libello ꝑdicto lȝ apocripho. ¶ Et notandũ ꝙ ꝗuis hieronymus in sermone hui⁹ festi ad paulã ⁊ eustochiũ asserere non audeat: virginem corporaliter assumptã dicens: tutius esse pie dubitare ꝙ̃ aliquid temere diffinire: ecclesia tamẽ hoc indubitanter tenere videtur: et pluribus rationibus comprobatur. ¶ Prima quarum sumitur ex parte iusticie dei. Deus eñi iudex est iustus librans merita singuloꝝ: ⁊ vnicuiqȝ ad condignũ retribuens premia meritorum. Idcirco ⁊ resurrectionẽ corpoꝝ futuram ordinauit: vt sicut anima cũ corpore meruit vel deliquit: sic cum corpore percipiat gaudia vel sustineat tormenta. Illud ergo quod plus meruit: plus debet habere de premio. Quomodo corpus virginis quod cũctis alijs plus meruit christũ ex se generando plus alijs premiatur: si cum alijs corruptũ incineratur. Nonne dei iusticia deperit: que corpus virginis cũ alijs sanctorum corporibus vltimã resurrectionẽ expectare facit? Et hec rõ est damasceni. ¶ Secunda ratio sumif ex parte doni in hac vita scilȝ in christi natiuitate recepti. Nam cum conceditur maius debet cõcedi ⁊ minus maxime vbi respiciunt eũdem finem: sicut cui cõceditur regnum facilr̃ concedif nobile vestimentũ. Sed maius est sine corruptione carnis parere quod virgini est collatũ: quod est oĩno excedens naturã et artem ꝙ̃ carere corporis corruptione qđ potest fieri per artem. ¶ Tertia sumif ex obligatione precepti. Cum eñi lector legit ꝙ non debet facere contra legis preceptũ: cõueniens est ꝙ̃ filius dei qui legẽ dedit: nõ faciat ꝯtra sue legis mandatũ. Sed credendũ est ꝙ implere voluit ꝑceptũ quod dedit de honore materno: sed hoc nõ implesset: nisi corpus integrũ fuasset. Nam ſm Augustinũ. putredo ⁊ vermis opprobrium est humane cõditionis. Qui aũt in aliquo sustinet: opprobrium nõ honoraf. ¶ Quarta sumif ex cõformitate virginis ad corpus christi. Naȝ idem locus debef parti ⁊ toti: nisi violẽter alterum horũ impediaf: quia ſm philosophũ. Idẽ est locus totius terre ⁊ glebe: toti⁹ ignis ⁊ scintille. Sed corpus christi sumptũ est de corpore matris sue: ergo vtriqȝ ideȝ locus debetur. Corpus autẽ virginis nulla violentia impediri potest: quia ibi est vbi corpus filij est. Et he predicte tres ratioues sunt augustini. ¶ Quinta sumitur per locum a simili: quia de similibus idẽ est iudicium: sed deus triuȝ puerorum corpora inter flammas seruauit illesa. Jonam viuũ seruauit inventre ceti: danielẽ in rabida fame leonum seruauit incolumem: cur ergo corpus matris non seruabit incorruptum. Et hec ratio est Anselmi. ¶ Sexta sumitur per locuȝ a minori: quia si de quo minus videtur inesse ⁊ inest: ⁊ de quo magis. Sed minor ratio est ꝙ corpora sanctorum qui cum christo surrexerunt sint glorificata: ⁊ in eis perfecta resurrectio sit cõpleta: ꝙ̃ ꝙ corp⁹ gloriose virginis sit ad celos assumptum. Et tamẽ in illis perfecta resurrectio cõpleta est: vt supra probatũ est in hystoria resurrectionis domini sexto kalen. aprilis. ergo multo fortius hoc concludendũ est de resurrectione virginis. Et hec ratio sumitur ex dictis hieronymi in sermone predicto. ¶ Septima ⁊ vltima ratio sumitur ex euidentia facti: quã rationem Bernardus assignat dicens. Quoniã sanctorum corpora deus preciosa sublimauit: vtputa petri pauli ⁊ iacobi: tamqȝ gloriose venerabilia reddidit: vt ⁊ ipsis deputetur locus corũ venerationi congruus: ⁊ ad ea mundus properet vniuersus. Si igitur marie corpus super terram esse dicatur: cum nec deuota frequentetur visitatione fideliũ: nec eidem locus deputetur honoris: nimis videbitur christus honorẽ materni corporis contempsisse: cum tamen super terram aliorum sanctorum corpora sic honoret: vnde ⁊ egregius quidam versificator ait. Scandit ad ethera virgo puerpera virgula iesse. Nõ sine corpore: sed siue tempore tendit ad esse. ¶ De vestimentis enim et capillis virginis et de lacte ipsius in pluribus locis ostenditur: de membris autem corporis vel minima particula necubi reperitur: nec ꝙ alicubi habeatur ab aliquo vnꝙ̃ asseritur.

¶ De sancto Tharsitio martyre. Cap. lxvi.

Tharsiti⁹ acolitus ⁊ martyr Rome passus est sub persecutione valeriani et galieni imperatorum. Qui cum corpus christi sacramenta portaret: tenẽtes eum pagani discutere ceperunt: vt quid gereret indicaret: at ille indignũ iudicãs porcis ꝓdere margaritas: neqnaꝙ̃ voluit detegere sacrosctã mysteria: quẽ fustibus ac lapidibus tãdiu mactaueruut quousqȝ spiritũ exhalaret. Reuolutoqȝ eius exanimi corpori sacrilegi discussores

nihil in manibus eius: aut vestibus sacramentorū christi inuenire potuerunt: sed relicto corpore cum terrore fugerunt: quod a christianis sublatum: ⁊ via apia in cimiterio calixti sepultum est. xviij. kalen. septembris.

¶ De sctō Ursatio cōfessore. Cap. lxvij.

Ursatius confessor claruit in nicea bithynie ciuitate. hic enī genere persa: primum sub rege licinio confessor effect⁹: deinde solitariā vitam in turri ciuitatis ipsius agebat inclusus. Qui īter cetera signa cū obsessus a diabolo gladio arrepto per vrbē discurreret: cūctis fugiētibus eidem solus occurrit: ipmq̄ʒ a demonio liberauit. ¶ Draconem etiā ante nicomediam ciuitatem existentē: soloq̄ʒ flatu homines perimentē oratione sua de valle productum leuiq̄ʒ baculo capite percussum extinxit. ¶ Hic etiam niceam ciuitatem terremotu diruendam lōge ante predixit. Dum autem dies terremotus aduenisset ad ecclesiam currens ⁊ clericos admonens: vt pro imminenti periculo deum orarent: ab eis irrisus ad turrim rediit: prostratusq̄ʒ in oratione cū lachrymis se dedit. Interea vero superueniēte terremotu: pluribus oppressis: reliquis per montana dispersis: vrsatius in turri mortuus repertus est: pronus iacēs sicut orare solebat. Sermo tamē est ꝙ deū orasset: vt prius vitā finiret ꝙ̄ videret excidiuʒ ciuitatis. Oīs aūt vrbis structura ex illo terremotu diruit: sola turris in q̄ sctūs orabat pmāsit. Quieuit in pace. xviij. kal. septembris.

¶ De sancto Arnulpho episcopo meteñ. Cap. lxviij.

Arnulph⁹ episcop⁹ meteñ. vt ait petrus damiani: pr̄ pipini fuit: et auus karoli magni ipatoris. Qui lothoringie ducatum tenens: vxore ⁊ filiis ac sclo derelictꝭ heremū petiit ⁊ solitariā vitā elegit. Ueniens aūt ad pontē fluminis moselle: anulū suum in aqua demersit tali conditione: vt quādocūq̄ʒ ipsum reciperet: se a domino intelligeret peccatis omnibus absolutum: indeq̄ʒ in heremo mūdo mortuus deo vixit. ¶ Defuncto autē meteñ. episcopo in pontificem electus est. Dumq̄ʒ piscis eidē ad edendum fuisset oblatus exenterato pisce anul⁹ ei⁹ in ventre repertus est: cum tamē per duas dietas a loco vbi anulum deiecerat: piscis captus esset. Intelligens autem sanctus peccata sua sibi dimissa: nihilominus penitentie operibus artius insudauit: pauperib⁹ large ministrauit: ⁊ multis miraculis claruit. Nam in diebus rogationū ad processionē tendens: demoniacū liberauit: leprosum quendā barbarū in domo susceptum ad xp̄m cōuertit: quē baptizans spiritu pariter ⁊ carne mūdauit. Ciuitatē suā incendio pene totam flagrantem: dum omnes aufugerent: ipse se igni obiiciēs signo crucis edito flammas compescuit: ⁊ vlterius procedere non permisit. Quo die per visum quidā longe constitutus crucem igneam in aere cōspexit: audita voce ꝙ tali signo meteñ. ciuitas p arnulphū ab incendio fuerat liberata. Tandē vir domini famam populi fugiens heremū repetiit: ⁊ cum aliquibus monachis deo seruiuit: successore sibi georico ordinato: vbi ⁊ post tēpus modicum in pace quieuit. xviij. kalen. septēbris. successor autē eius obitu ipsius cognito cum clero ⁊ populo locum adiit: ⁊ sanctū corpus ad suam ciuitatem transferens in ecclesia apostolorū condidit: vbi ⁊ quiescit signis effulgens.

¶ De sancta Serena regina. Cap. lxix.

Serena regina vxor quondam diocletiani augusti a sancto cyriaco martyre conuersa et baptizata est: quia filiā ei⁹ artemiā a demonio liberauit: vt supra dictum est in passione cyriaci. vi. idus augusti. Que vidēs persecutionē diram christianorū: quam vir eius exercebat: q̄ per annos decem durauerat: ita vt infra dies triginta per diuersas puincias. xvij. milia martyrio coronarent̄: ⁊ in phrygia ciuitas vna christianorū vndiq̄ʒ conclusa ne vllus euadere posset: igne cum omnibus cremata fuisset: videns quoq̄ʒ susannam neptem eius passam: ⁊ alia mala que fiebant: dolore cruciata ⁊ febre correpta in confessione domini migrauit ad christū. xvij. kalen. septēbris: sepulta a christianis iuxta corpus susanne in crypta.

¶ De sancta Artemia virgine ⁊ martyre. Cap. lxx.

Artemia virgo rome passa est sub maximiano filio diocletiani fratre suo: filia nāq̄ʒ diocletiani fuit et serene auguste. Que cum esset ab immūdo spiritu obsessa a sancto cyriaco martyre liberata et baptizata est: vt supra in passione dicti martyris actū est. vi. idus augusti. Post mortem autem diocletiani cū maximianus filius eius in imperium sublimatus esset: christianosq̄ʒ persequeretur: cyriacū quidem cum eius sociis diuersis suppliciis martyrizauit. Artemiam vero sororem suam gladio in christi confessione necari fecit: que iuxta matrē

et consobrinā sepulta est: cuius: qꝛ dies passionis ignoratur: passio eius recte matri subijcit.

¶ De sanctis Liberato abbate ⁊ sociis martyribus. Cap. lxxi.

Liberatus abbas bonifaciꝰ diaconus: seruius: ⁊ rusticꝰ subdiaconi: rogatꝰ: septimus; ⁊ seuerꝰ monachi: ⁊ maximus puer apud aphricam persecutione vandalica sub hunerco rege passi sunt: q̄ ex territorio ciuitatis caprosen̄. monasterio abstracti: et carthaginez ducti: primo sunt custodie mācipati ⁊ ferro vincti: deinde naui impositi fuerunt: manibus ac pedibus ligatis: ipsaq̄ nauicula siccis lignis impleta: igne immisso vt cremarentur. Sed diuino nutu ignis extinctus sepiusq̄ renouatus semper deficiebat. Demū remorū vectibus mactati cerebris excussis extincti sunt. Corpora ꝟo in mare iactata: sed diuina dispensatione littori euecta in monasterio contiguo loco basilice quod dicitur celerine: a christianis sepulta sunt: vt victor scribit aphricanus. Qui passi sunt. xvi. kalen. septembris.

¶ De sancto Mammete martyre. Cap. lxxij.

Mammes puer. vij. annorum apud cesarē cappadocie tp̄e aureliani imperatoris et presidis antiochi passus est. Qui defunctis parētibus persecutionē fugiens in siluā secessit: vbi orationi iugiter vacabat: ⁊ de lacte suaꝝ ouium se pascebat. Sed admonitꝰ de celo in campū descēdit: ibiq̄ codicem euangeliorū ⁊ baculū repperit: quibus assumptis in montē ascendit. Et dū lectioni insisteret: ferarū multitudo ad eū conuenit: quibus mansuefactis de lacte ipsarū sctūs emūgebat: de quibus ad refectionē sui vtebat. Residuū ꝟo cum ad portā ciuitatis cesaree ad vendendū deferret: vt preciū pauperibus erogaret. Alexander preses hoc audiens: misit ad euz duo milites capiendū. Quos ille in domū suam adducens benigne refecit. Dumq̄ illi animalia ferocia ad eum venientia conspexissent territi fuerūt. Sanctus ꝟo mammes eos secutus est: corā preside presentās: ⁊ asserant xp̄ianum. Quē preses detentū iussit in equuleo suspendi ⁊ torqueri: deinde in carcerem recludi: vbi plusq̄. xl. xp̄ianos repperit fame deficientes: verū orante puero columba de celo aduolans lac ⁊ mel attulit: quibus illos sanctus refecit: et aperto carceris ostio vectibus confractis oēs emisit. Quod audiens preses mammetem in caminū ignis mitti fecit. Igne ꝟo bis extincto bisq̄ renouato: dum flammis deficiētibus illesus exisset: bestijs subijcit: sed ab his intactus minime leditur. Amphitheatro quoq̄ ab angelis incluso: vt nemo exire posset: leo foueam egressus: multos iudeorū ac gentiliū interemit: qui ⁊ humana voce locutus est. Hec a deo se iussum facere in vltionē xp̄i militis māmetis. deniq̄ iubente sancto leo solū presidem cū omni officio suo illesum dimisit. Tandē sanctus martyr cum lapidibus obrutus maneret illesus: ab angelis de celo vocatus emisit spiritum. xvi. kalen. septembris.

¶ De sancta Helena regina. Cap. lxxiij.

Helena regina mater fuit imperatoris constantini magni. Que sicut in hystoriis britonū legit: quaz iohannes veronen̄. in sua chronica ponit: filia fuit cloelis regis britannie. Cum enim iam britones christi fidem suscepissent: tp̄e videlicet eleutherij pape. Helena a patre suo in fide edocta: non tamen baptizata: eo ꝙ de his que audierat dubitaret: vt tamē ea vera esse ex parte aliqua cōprobaret: audiens miracula que rome fiebant per merita apostolorū petri ⁊ pauli dū a patre peregrinādi romā licentiā obtinere nō posset: desiderio peregrinationis accensa cū vnica ancilla fidelissima claz inde discessit: ⁊ mutato habitu romam venit. Quā cōstantius imperator videns eius nimia pulchritudine allectus amauit: ⁊ vt peregrinā raptā ad se introduxit: eāq̄ carnaliter cognouit: ac pluribus diebus secum habuit. Sed volentem omnino abire peregrinantē dimisit: que nec patrem ei nec patriā indicare voluit. Et cū multos sibi thesauros offerret nihil acceptauit: sed solū anulū eius suscepit. Inde igit discedens habitu induta vilissimo in villam secessit: vbi cū ancilla sua morabatur: et de labore manuum suarum victum consequebat. Eratq̄ in domo quadā que olim fuerat stabulum equorū: vnde et stabularia dicta est. ¶ Natum ergo puerū ex patris nomine constantinū vocauit. Qui cum sapientia etate ⁊ virtutibꝰ creuisset: a vicinis mercatoribꝰ muneribus allectus abductus est. Et dum bizantium que postmodū fuit cōstantinopolis dicta nauigassent: simulatas litteras ex parte īperatoris regi bizantij offerūt: filiā eius filio imperatoris quē secū adduxerāt petūt: ex hoc imperatorem pacem secum habiturū perpetuo promittentes: cum dudum adinuicem discordiam habuissent. Quod rex bizantij facere omnino curauit: filiamq̄ suam in coniugem iuueni tradidit: thesaurosq̄ maximos et seruos et ancillas eidē dedit. Mater ꝟo filiam suaz diploide

gemmis infiniti valoris plena induit: vt si quā
do casus aduersus occurreret: exinde sibi in
necessitatibus suis prouidere posset. Redeun
tes aūt mercatores in insulā maris appulerūt:
in qua constantinū cum vxore dormitātes dimi
serunt: familiā eorū interfecerunt: ⁊ omnē the
saurum abstulerunt. Illi autē excitati hoc vi-
dentes amarissime flebant. Puella iuuenē in-
terrogat si vere filius imperatoris esset: eo ꝙ
de hoc aliquātulū dubitaret. Ille vo se matrē
habere romanā pauperē respondit. Patrem vo
suum quis esset omnino ignorare se dicit. Quē
illa confortās diploidē cū gēmis produxit: illi
vo die sequēti a romanis nauigātib⁹ assumpti:
simulantes se naufragio in insula deiectos ro-
mam repetūt: ⁊ ad domū matris constantini tē
dunt. Iuuenis aūt se ⁊ coniugē matri presen-
tauit: oīa que sibi cōtingerāt narrauit: ⁊ diploi
dem cū gēmis tradidit. Tunc de cōmuni consi
lio vrbē adeunt: palatiū emūt: ⁊ nobilē vitā du-
cunt. Constātinus vo armis exercitabatur ⁊ in
oībus famosus et cūctis amabilis habebatur.
¶ Cum aūt die quadā in quodā torneamento
plures prostrasset: ⁊ oībus ignotus esset: cum
ipso imperatore congreditur: et cum ipsum ad
terram deiecisset: imperator eius strenuitatem
considerans: ipm ꝙ plurimū honorasset: ille de
progenie sua interrogauit. Ille vo patrē suum
ignorare se dixit: matrē vo helenā ad impato-
rē adduxit: que ab eodē vix cognita: ⁊ secreti⁹
interrogata helenā se esse dixit: patrē suū ac pa
triā ꝑdidit: oēsqꝫ suos euentus pendit: cōstan-
tinū quoqꝫ impatoris filiū esse asseruit: ⁊ in si-
gnum horū anulū eius cesari presentauit. Qd
audiens constātius letus vltra modū efficit: ⁊
qꝛ vxor nuper defuncta erat: helenā in coniugē
desponsauit: atqꝫ cū rege bizantij matrimoniū
cōfirmauit: eo ꝙ mortuo orietis imperiū acqui
siuit. Filiū quoqꝫ suū cōstantinū in cesarē ordi-
nauit. Quo defuncto eidē cōstantinus in impe
rium successit. Helena aūt bizantij existens a iu
deis circūuenta xp̄m in quē adhuc plene nō cre
debat: cū neqꝫ baptismū accepisset reliquit: et
iudaismū accepit. ¶ Postq̄ aūt cōstātin⁹ a san-
cto siluestro baptizat⁹ est: ⁊ a lepra mūdatus: ⁊
post disputationē habitā de fide inter iudeos
⁊ siluestrum: ⁊ ip̄a quoqꝫ helena cōuersa est ad
xp̄m: vt habitū est supra in gestis siluestri pape
pridie. kalen. ianuarij. ¶ Post hec autē helena
amore passionis dn̄i aīata hierosolymā perexit
⁊ crucē dn̄icā requisiuit. Sanctū quoqꝫ quiria-
cū: qui prius iudas est vocatus hierosolymorū
ep̄m ordinauit: partē quoqꝫ dn̄ice crucis cōstā
tinopolim ad filiū suū imperatorē attulit: par-
tem vo in hierusalē dimisit: vt hec oīa acta sunt
supra in hystoria de inuentiōe sancte crucis. v.
non. maij. Ipsa vo beata helena operibus pie-
tatis ⁊ religionis instudēs: octogesimū etatis
annū agens in sanctitate vite in pace quieuit
apud vrbē romā. xv. kalē. septēbris. Sepultāqꝫ
est in eccl'ia sanctorū marcellini ⁊ petri. Cui⁹
corpus filius eius cōstātinus imperator inde
constātinopolim transtulisse dicitur: postq̄ ad
ip̄am vrbā habitaturus accessit. ¶ In tēporis
vo ꝓcessu de ip̄a vrbe rege a venetis translatū
esse fertur venetias ip̄m corpus: et sepultū ia-
cet in monasterio suo nomini edificato.

¶ De sancto Agapito martyre. Cap. lxxiiij.

Agapitus martyr passus est apud ciuitatem prenestinā sub aureliano imperatore preside vo antiocho qui a sancto porphyrio martyre enutrit⁹ ⁊ in fide doctus: cum esset annorū. xv. et amore xp̄i martyrio ferueret
sponte se imperatori in vrbe obtulit: ⁊ se xp̄ia-
num viua voce asseruit. Iussu ergo impatoris
tent⁹ ⁊ neruis crudis durissime cesus: deīde vt
compelleretur sacrificare traditus est. Qui du
rissimo carcere ipsum inclusit: et per quattuor
dies cibum omnē negauit. Attulus vo siue ana
stasius cornicularius eum custodiebat: ⁊ ab eo
verba vite audiens: pene in christum credebat:
inde de carcere presidi exhibitus: prunas ardē
tes super caput iussit imponi: et cum gratias
martyr deo ageret: flagellis ceditur: et nudus
capite deorsum verso suspenditur: attro subter
eū fumo facto: omnibusqꝫ abeuntibus sic stare
mādatur: donec in ip̄o cruciatu deficeret. Mā
datūqꝫ est per presidē vt nullus oīno ad eū acce
deret. ¶ Post dies autem quattuor anastasius
corniculari⁹ illuc accedens: vidit eū solutū sup
fumū ambulantē ⁊ psallentē. Et conuersus ad
xp̄m hoc presidi nūciauit: quē p̄ses carceri mā-
cipauit: agapitū vo iterum detentū a quattuor
sibi inuicē succedentibus flagellis cedi durissi
me iussit: deīde bullientē aquā sup ventrē ei⁹
ministri diaboli effuderūt ⁊ maxillas eius ꝯfre
gerūt. Interea preses subito de tribunali suo
cadens a ministris collectus: ⁊ in lecto reclina
tus est: ⁊ sentiens dei virtutem in martyre post
modicum tristem animam emisit. Quod cum
imperatori nunciatum esset: iussit agapitum
ad ciuitatem prenestinam duci: ⁊ ibidem in am
phitheatro leonibus subijci. Sed mansuefacte
fere ad lambendum pedibus martyris se incli
nauerūt. Quod vidētes sceleris ministri iussu
imperatoribus tulerunt sanctum martyrem: et
venerunt contra ciuitatem prenestinam milia-
rio ab vrbe vigesimotertio: vbi sunt due colum
ne: ⁊ eum vbi gladio percusserunt. xv. kalen. se
ptembris. Cuius corpus a christianis sepul-
tum est miliario primo ab vrbe in sarcophago
nouo ibi diuinitus inuento.

¶ De sanctis Johanne et Crispo martyribus. Cap. lxxv.

Johānes et crispus presbyteri Rome passi sunt sub diocletiano augusto. Qui cū inūdante psecutione ipsius imperatoris: mlta sctōꝝ corpa officiosissime sepelissent: et ipi ab imperatore tēti: gladioqꝫ in xpi cōfessione cesi: eorundē martyrum meritis et ipsis sociati gaudia vite meruerūt. xv. kalen. septembris: vt dicit Ado.

¶ De sancto Magno et sociis martyribus. Cap. lxxvi.

Magnꝰ martyr passus est in cesarea Cappadocie tēpore aureliani imperatoris sub preside alexandro. Qui ex ipsa ciuitate ortꝰ defunctis parētibus christianis: ipse in fide christi constātissimus: dum oraret ad dn̄m: voce sibi de celo lapsa ad martyrium confortatur. Quā vocē cū audissent pagani euz tenuerūt: et in carcerē concluserunt: et post dies quattuor p̄sidi eū obtulerūt. Quē sacrificare diis recusantē tradit preses alexādro et zozimo sacerdotibꝰ idoloꝝ: vt eū igne consumerent. Qui miserunt eum in caminū ignis ardentis. Statimqꝫ flāma extinguit: et post dies tres martyr xpi inde illesus educitur. Hoc preses audiēs caminū amplius accēdi fecit: et ipm iterum intromisit: vbi quinqꝫ diebus inclusus stetit: flamma quoqꝫ in duas partes diuisa: ipse intactus omnino permāsit. ¶ Post dies quinqꝫ accedentes milites: vt vel ossa eius inuenirēt: audientes eum psallētem respexerunt: et quasi milia angeloꝝ cum eo viderūt. In quorum medio magnus iustus deū laudabat. Cum autez iussu presidis eductus esset: et christi virtutem preses magie deputaret. Jussit eum in amphitheatrum duci: et feras ei laxari. Et p̄mo q̄dez vrsa pessima ad eum dimissa: in terram p̄strata pedes eiꝰ lingebat. Deinde leopardus exiliēs collum eius amplexus lingua sudorem vultus eiꝰ extergebat. Tertio leo ferocissimꝰ et ingens a venatoribus captus intromissus est. Et cum multitudo paganorū esset intra amphitheatrū anteqꝫ abirent: leo de manibus venatoꝝ prosiliuit: et in gentiles irruit. Angelus v̄o arenariū conclusit vt nemo aufugere posset. Et laniante leone multitudinē paganorū ad mandatū sancti solus preses cum officio suo illesus permāsit: et leo ad caueā mansuetus rediit. Tūc exiēs preses omnes exire mandauit: et solū magnum ibidem dimisit: leonēqꝫ dimitti fecit: qui ad pedes eius procidit: et osculabatur eum. Quo viso miraculo duo milia. cccccxcviij. pagani in domino crediderunt. Qui omnes iussu alexandri presidis decollati sunt. Deinde eo mādante gētiles populi sanctum martyrē tulerunt: et extra vrbem eiectum lapidauerunt. Cūqꝫ super eum aceruū lapidum iactassent: eūqꝫ iam mortuum existimassent: subito martyr christi cunctis audientibus dominū orauit: vt susciperet animā eius in pace: et statim emisit spiritū. Cuius corpus a christianis in ipsa ciuitate sepultuz est in sarcophago nouo. xiiij. kalē. septembris. Martyrum v̄o aliorū corpora iuxta muros vrbis in cimiterio sunt tumulata.

¶ De sancto Ludouico ep̄o ordinis minorum. Cap. lxxvij.

Ludouicꝰ episcopus tholosanꝰ de ordine minoꝝ filius illustris regis karoli et regis roberti germanꝰ fuit. Qui cū esset annorū duodecim pro illustri domio karolo patri suo in catalonia obses fuit. Cui astiterunt fratres minores: a quibus legem vite et discipline percepit: votumqꝫ domino vouit: ꝙ si de custodia dimitteretur minorū fratrum ordinem ingrederetur: virginitatem quoqꝫ suā domino perpetuo dedicauit. Sed post quadrienniū dimissus paterne hereditati renūciare cupiens: cepit mūdi contemptor esse: miroqꝫ modo deo deuote seruire. Cūqꝫ pater ei vellet in coniugē sororem regis francie tradere: oīno contēpsit: et extūc oīno ad ordinē intrare disposuit. Quez fratres eius robertus et karolus martellus totis viribus a p̄posito distrahebāt. Sed nil proficientes eū clericari permiserūt. Cū autē ipm iam subdiaconū effectū papa vellet in ep̄m p̄mouere oīno renuit. Contēplatiue aūt vite totus intētus etiā actiue se exercēs pauperibus largissime ministrabat: carnē quoqꝫ mira penitētia macerabat. ¶ Factus tandem frater minor in vigilia dn̄ice natiuitatis: et de licētia summi pontificis statim professus: eadē die p summū pontificem pronūciatus est episcopus tholosanus. Qui nō obstāte ꝙ esset episcopꝰ regularē ordinis professionē ad litterā mirabiliter obseruabat. Sicqꝫ ecclesiā tholosanā verbo pariter instruēs et exemplo sanctitate pollēs: diēqꝫ mortis sue ante triduū predicēs anno dn̄i. M. ccxcv. xiiij. kalen. septembris: cum esset annoꝝ xxiij. feliciter emisit spiritum. Sepultusqꝫ est massilie iuxta qd̄ decreuerat miraculis clarēs. ¶ Anno aūt dn̄i. M. cccxix. de mādato pape iohānis. xxij. corpus eius de terra leuatum est: et capsa argentea honorifice cōditū: p̄sente rege roberto eiꝰ fratre: et multis p̄latis ac clericis et populis infinitis. In cuius translatione quiqꝫ

moꝛtui redierūt ad vitam: ⁊ multi infirmi a diuersis languoꝛibus sanati sunt.

¶ De sctō Donato p̄sbytero. Cap̄. lxxviij.

DOnatus presbyter apud paguz sigistricū galliarū claruit. Qui ex vꝛbe aurellaneā. ad eandē ciuitatem in monte qui dicit̃ iura adueniens: anachoꝛiticā vitā multis annis exegit: multisq̃ miraculis floꝛuit. Qui inter cetera draconem terribilē sua oꝛatione inde fugatum extinxisse fertur. Cūq̃ dies vocationis eiꝰ instaret: adueniente abbate mario diuinitꝰ admito: vt ad eum accederet. Inter verba oꝛationis migrauit ad xp̄m: ab eodem patre ibidē sepultus. xiiij. kalen. septembꝛis.

¶ De sancto Julio senatoꝛe ⁊ martyꝛe. Cap̄. lxxix.

JUlius senatoꝛ ⁊ martyꝛ rome possus est tēpoꝛe cōmodi imperatoꝛis. Qui audita predicatione sanctoꝝ eusebij: vincētij: peregrini: et potentiani: de quibꝰ dicet̃ infra. viij. kalen. septēbꝛis conuersus est ad xp̄m: ⁊ a rufino presbytero cum omni domo sua baptizatus. Cūq̃ omnia sua pauperibꝰ erogasset: dum xp̄m confiteret̃ a cesare detētus et examinatus: atq̃ magistro peditū vitellio traditus est: qui ab eodem in custodia diebus pluribus reclusus: inde eductus: cum sacrificare nollet: tādiu fustibus est cesus: donec spiritum emitteret. Cuius coꝛpus ante amphitheatrum dimissum: eusebius ⁊ ceteri predicti martyꝛes sepelierūt in cimiterio calepodij. qui passus est xiiij. kalen. septembꝛis.

¶ De sancto Heli sacerdote. Cap̄. lxxx.

HEli sacerdos ⁊ iudex isrl̄ vnus et vltimus fuit īter iudices populi dei. Qui Ecclesiastici. xlvi. cap̄. in sanctoꝛum patrum veteris testamenti catalogo numerantur. Qui q̄uis ex eo ꝙ remissus fuit in filios suos malos et preuaricatoꝛes legis domini coꝛrigendos tempoꝛali pena moꝛtis subire a deo pꝛimitus fuerit: quia tamē in se bonus ⁊ sanctus extitit: credendū est ꝙ sue sanctitatis premia eternaliter non amisit. Hic cum esset de genere aaron sacerdos ⁊ iudex in israel coꝛam arca domini in tabernaculo ministrabat in silo. Ip̄e quoq̃ pꝛedixit anne vxoꝛi helchane: que sterilis fuerat filium ex ea nasciturū: vt tradūt hebꝛei: quem illa nouit domino se daturam. Cum autē heli duos haberet filios ophni ⁊ phinees: qui dominū nesciētes partem sacerdotalem de sacrificijs anteq̄ adolerent: adipem tolebant ab offerentibꝰ crudum contra legem dei vt lautius sibi pararent: eo quod non erat poꝛtio: sed rapina: doꝛmierunt etiam cum mulieribus obseruantibus ad ostium tabernaculi: ⁊ eas que venerant ad purificandū polluebant. Pater eoꝛum hoc agnoscens: tepide eos redarguebat: pꝛopter quod per virū dei repꝛobatus est a domino: ne sacerdotio domus eius fungeretur: et tempoꝛali pena puniendus pꝛomittitur: vt ipse mala moꝛte cum filijs suis periret. ¶ Et cum heli ad talez dei comminationē quasi redderetur īcredulus confidens de magna misericoꝛdia domini. Et samuel adhuc puer oblatus domino a parentibus coꝛā heli in tabernaculo ministraret: ⁊ heli iam senex esset: apparuit deus samueli: eumq̃ tertio vocauit: ac idem pꝛedixit: ꝙ quicquid heli sacerdoti comminatus fuerat: ad litteraz adimpleret: vt dicetur infra cum de samuele agetur. Quod ipse samuel heli interrogāti per omnia rettulit. ¶ Cumq̃ philistei in pꝛelium contra israel congregati venissent: ⁊ quattuoꝛ milia ex eis occidissent: ⁊ senioꝛes israel hoc egre ferentes adinuicem consilium habuissent: arcā domini de silo in pꝛelium secum tulerunt: ⁊ cum duobus filijs heli arcam comitantibus contra philisteos iuerunt. Uidentes autem philistei arcam domini timuerunt: sed acrius ex hoc pugnantes israelitas fugere compulerūt: et ex eis triginta milia occiderunt: arca quoq̃ dei capta est: et duo filij heli moꝛtui sunt. Heli autem sacerdos pꝛe senectute cecutiens sedebat contra viam que ducit ad castra. Et cum audisset nuncium qui de pꝛelio fugerat: ꝙ populus cesus esset: et duo filij eius interfecti: siluit: et patienter tulit. Cum autem audisset arcam captam: pꝛopter dei reuerentiam moleste tulit: et cadens de sella retroꝛsum fractis ceruicibꝰ expirauit. Judicauit autē israel quadraginta annis: et sepultus est in sepulchꝛo patrū suoꝛum: cuiusq̃ dies obitus certus non habetur: de samuele eius discipulo dicturus ipsum pꝛemisi: quoꝛum adinuicem gesta continuātur. Hec ex pꝛimo libꝛo regum a pꝛincipio vsq̃ ad capitulū quartum: et ex dictis iosephi ⁊ hieronymi atq̃ ex hystoꝛia scholastica sumpta.

¶ De sanctis Helchana ⁊ Anna eius vxoꝛe. Cap̄. lxxxi.

HElchana vir iustꝰ ⁊ anna eiꝰ vxoꝛ samuelis pꝛophe parētes iter sctōs p̄sci tp̄is a iosepho ⁊ hieronymo cōputātur: quoꝝ laus tam ex pꝛimo

libro regum q̄ ex benedicta eorum prole susce-
pta percipit. Fuit aūt helchana de ramathaim
siue ramatha: que in euāgelio dicit arimathia:
que sita est in mōte effraim: et fuit de isuar auū-
culo moysi per chore descendēs: et sic per patrē
fuit de tribu leui: per matrē vero de tribu iuda.
Habuit quoqꝫ duas vxores: videlicet fenennā
fecundā et annā sterilē: et cū esset anna pulchri-
or: et vir eā diligeret: fenenna ei inuidēs expro-
brabat ei: et obijciebat sterilitatē. Et cū de mo-
re suo ascēderet debito tpe helchana: vt immo-
laret dño in silo: vbi tūc erat arca dei: que in ta-
bernaculo seruabatur: et quodā tpe ipe helcha-
na cū ambabus vxoribus ascēdisset: et filios ac
filias quos habebat de fenenna secū duxisset.
Anna tristis pro sterilitate ad fores tabernacu
li egressa orauit ad dñm ꝓ prole habenda: et vo
tum vouit: q̄ si deus sibi masculum largiret: q̄
faceret ipm nazarenū: et altaris ministerio per-
petuo deputaret. ¶ Et cū heli sacerdos eā orā
tem obseruasset: et tristicie eius causam audis-
set: diuino spiritu eidem prenunciauit: q̄ deus
exaudisset eam: que est ꝓmissione sacerdotali
secura iam de sobole facta est: et reuersa cū viro
in domū suā cōcepit: et peperit filiū: vocauitqꝫ
nomen eius samuel: eo q̄ a dño postulasset eū.
Nec ascendit mulier cum viro in silo: donec ab-
lactaret filiū. Et cū ipm ablactasset: videlicet
cū esset annorū. xij. adduxit eum cū muneribꝰ
in silo: et obtulerunt eum parentes heli: vt esset
minister in ꝯspectu dñi: ſm votum qd̄ emiserat
eiꝰ mater. ¶ Et nota q̄ sunt tres ablactatiōes.
Prima a lacte mamille: que fit in tertio anno.
Secūda a lacte infantie: que fit in septimo. Et
sic amouet puer a lacte: a pedagogo: a timore:
In hac vero tertia ablactatione samuel deo obla
tus est quasi iā idoneus ad seruiēdū. Post hec
vero anna habuit tres alios filios: et duas filias
quod deꝰ facere voluit: vt filiū quē quodāmo-
do ſm carnē pro deo amiserat: in alia sobole tri
plicaret: et ꝑ hoc ondat: q: qd̄ deo cōcedit etiā
in tpibus non amittit. Quieuerūt aūt in pace
helchana et vxor eius anna: et sepulti sunt in ci-
uitate sua in ramatha. Quibꝰ aūt diebꝰ migra-
uerunt expressum nō habet: et idcirco gestis fi-
lij eius cuius solēnitas sequitur: non immerito
premittuntur. Hec vnde supra.

¶ De sctō samuele ꝓpha et iudice. Cap. lxxxij.

Samuel ꝓ
phetat iudex po
puli israel sctissi
mus: q̄ nedū in-
ter patres antiquos sanctos
testamēti veteris ecclesiasti-
ci. xlvi. ca. plurimū cōmēda-
tur: sed etiā in plerisqꝫ diui-
ne scripture locis: vt sanctus
magnificat: et ponitur: filius
fuit helchane ephratei de ramatha de tribu le
ui: et anne eius vxoris: de quibus supra ꝓximo
actū est. Qui matris eius orationibꝰ a domino
postulatus fuit: voto premisso: q̄ ipm ad perpe
tuū seruitiū domini māciparet: quod et paren-
tes ipsius fideliter adimplere curarunt: ipmqꝫ
duodenē heli sacerdoti in silo obtulerūt. Et ab
illa etate: vt dicit iosephus plenarie ꝓphetare
cepit. ¶ Cum aūt filij heli legis domini essent
transgressores: et heli tepide corrigeret illos: et
dominus eidem ac filijs eius per ꝓphetā mor-
tem cōminatus fuisset: nec adhuc heli verbis
domini fidem plenā adhiberet: vt superius di-
ctum est in gestis heli. Factum est: vt heli in le-
cto suo iaceret: et iam pre senectute ipsius ocu-
li caligassent: et samuel iacebat iuxta taberna-
culum cū heli sacerdote. i. ꝓpe lectū eius. Quē
dominus vocauit ex nomine. Qui surgens ac-
cessit ad heli credans se vocatū ab eo: sed heli
ipm vocasse denegās ad dormiēdū remisit. Cū
qꝫ hoc ibidē et secūdo et tertio factum esset. In
tellexit heli: q̄ deus ipsum vocasset: et instruxit
puerum qualiter iterum respondere deberet:
vocatus autem iterato a domino cum respon-
disset: loquere domine: indicauit ei dominꝰ eā-
dem cōminationē in domum heli: quē primo fe
cerat ꝑ virū dei. Mane aūt samuel ab heli ad-
iuratus: indicauit omnia que locutus est ei deꝰ.
Creuit aūt samuel et cognouit omnis populus:
quia fidelis esset propheta domini. Et consule
bat eum omnis populus iuxta preceptum do-
mini. Preceperat enim deus: vt abijcerent ario
los et diuinos: et huiusmodi: et sciscitarentur a
fratribus verbum domini. Mortuo vero heli sa-
cerdote: vt superius dictum est. Samuel in lo-
cum eius successit in iudicem. Qui populū do-
mini adduxit in masephat: vt oraret pro eis: eo
q̄ philistei terminos israel inuasissent. Tunc sa
muel effudit aquā coram domino: in qua male-
dicta congesta erant: quam si bibat idolatria la
bia ipsi inseparabiliter adherebant: forte in si-
gnum federis sicut fecit iosue. Quidā tm̄ asse-
runt samuelē idolū redegisset in puluerē: et mi-
xtum dedit populo ad bibendū: et in barbis eoꝝ
iudicasse reos idolatrie a nō reis sicut olī fece-
rat moyses. Et iudicauit eos ibi samuel. i. do-
cuit iudicia dei. Et audierūt philistei cōgrega
tum esse israel in masephat et armati ascende-
runt aduersus eos. Clamauitqꝫ samuel ad do-
minum: et obtulit agnum lactentem in holocau-
stum. Et inito prelio dominus intonuit frago-
re magno super philisteos: et mota est terra: et ꝑ
loca pandebat hiatus et philistei in fugam versi
sunt a filijs israel: qui percusserunt eos vsqꝫ ad
terminos terre sue. Tulitqꝫ samuel lapidem: et
posuit eum in terminis: nec ausi sunt vltra phi-
listei intrare terminos israel: viuente samuele
iudicabat itaqꝫ samuel populū in bethel et gal-
galis et masephat circuiens ꝑ annos singulos et

reuertebatur in ramatha: sed et ibi iudicabat isrl'. ¶ Cū aūt senuisset Samuel: posuit filios suos iudices iohel ⁊ abiam: alterū in bethleē; alterum in bersabe: vt ibi populum iudicarent. Qui declinauerūt post auariciā ⁊ peruerterūt iudicia. Quod non ferens populus petijt a samuele regem. Qui diuina reuelatione Saulem tribu beniamin sibi a domino missuz vnxit in regem super israel: ⁊ ipse samuel iudex est fact⁹: qui prefuerunt simul in populo quadragīta annis: vt iosephus scribit. ¶ Processu vero temporis mandauit samuel sauli regi iubēte domino: vt deleret amalech: ⁊ nec homini pceret: nec iumentis. Qui cōtra preceptum dn̄i: postq̄ amalechitas expugnasset: pepercit agag regi amalech: ⁊ optimis armentorum: ppter quod a domino reprobatus est: ⁊ regnum eius ad dauid translatum ex ore samuelis prophete domino ei mandante: licet propheta dei pro saule dominum plurimū exorasset. Sicq̧ post aliquot mēses samuel propheta iussu diuino inūxit dauid filium Isai de bethleem in regem futurum super israel adhuc viuente saule. Et extunc cepit regnum Saulis declinare: dauid autem in omnibus prosperari: sicut dictum est supra in gestis dauid regis quarto kalē. Januarij. ¶ Post q̄ autem Samuel populum dei laudabiliter iudicasset mortuus est. Et fleuit eum vniuersus israel singuli tanq̄ proprium patrem lugentes: et sepelierunt eum in sepulchro paterno in ramatha. Qui dormiuit in domino decimotertio kalen. septembris. ¶ Huius ossa sacratissima: Archadius imperator de iudea trāstulit in thraciam portantibus episcopis: ac occurrentibus populis tanta leticia: vt quasi presentem viuentemq̧ cernerent atq̧ susciperent: vt de palestina vsq̧ calcedonem iungerentur populorum agmina in christi laudes vna voce personantia: vt scribit hieronymus libro contra vigilātium. Hec ex prio libro regū a. iiij. cap. vsq̧ ad. xvi. ⁊ alijs voluminibus quibus supra.

¶ De sancto Samuele presbytero. Cap. lxxxiij.

Samuel prs̄byter eccl'ie edessene claruit tempore anastasij primi imperatoris. Qui sancta vita sublimis ⁊ doctrine: sapientia clarus: multa aduersus ecclesie inimicos intētione tamen precipua contra nestorianos et timotianos syro sermone conscripsit: quem apud constantinopolim adhuc tempore suo in carne viuere: et scripta eius se testatur agnoscere illustris gemnadius: qui et apud ipsam ciuitatem in xp̄o quieuit in pace: ibidemq̧ tumulatus.

¶ De sancto Bernardo abbate ordinis cistertiensis. Cap. lxxxiiij.

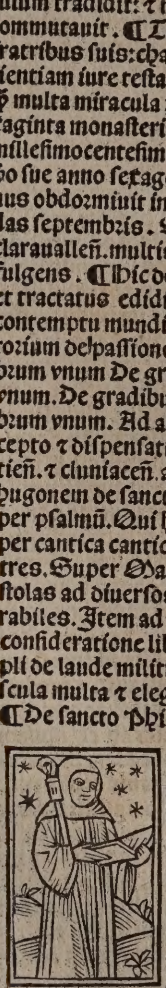

Bernard⁹ abbas clareuallensis: ⁊ doctor claruit tpe Eugenij pape tertij ⁊ federici imperatoris primi: qui ex prouincia burgundie castro fontanis patre milite telecino matre aleth religiosa dn̄a ortus est: que sex mares filios genuit monachos futuros: feminā vnā sctimonialē: quos vt ediderat dn̄o offerebat: ⁊ ipsos pueros cibis grossiorib⁹ q̄si heremo q̄ magis curie nutriebat. Cū autē tertiū scz bernardū gestaret in vtero vidit per somniū catellū candidum ⁊ latrantem in vtero se habere. Quod cum cuidam viro dei exposuisset. Ille voce pphetica respōdit: q͏ optimū catulū pareret: qui domus dei custos futurus esset: eo q͏ predicator fieret egregius: ⁊ contra inimicos daret latratus: ac multos medicinalis lingue gratia esset curaturus. Cū autē bernardus adhuc puer in natiuitatis dn̄ice nocte officiū expectaret: auidi⁹ scire qua hora xp̄s natus esset: media nocte eidem apparuit puerulus iesus: quasi denuo ex vtero matris nat⁹. Unde extūc illā fuisse horā dn̄ice natiuitatis cognouit. Ex illa g̊ hora in his: que ptinent ad illud sacramentū: sensus ei pfundior ⁊ sermo copiosior dat⁹ est. Qd̊ ptz in illo initio opusculoꝝ suoꝝ: qd̊ edidit: cū homeliā illā sup euangelio Missus est gabriel. cōposuit. Uerū antiquus hostis eius castitati inuidēs: multos ei laqueos tentationis opposuit. Cuz semel in quādā feminā diu oculos defixos habuisset: de se cōtinuo erubuit: ac in stagnū gelidarū aquarum insiluit: ibiq̧ tā diu mā sit: donec a carnali cōcupiscētia tot⁹ refriguit. ¶ Alia nocte puella q̄dā se nudā in lecto ipi⁹ posuit: quā ille sentiēs ptē lectuli ei ↄcessit: donec illa ipm cernēs inmobilē erubescēs īde recessit. ¶ Alias etiā hospitat⁹ in domo vnius matrone: cū illa in ei⁹ pulchritudinē exarcisset: nocte silēter ad lectū ei⁹ accessit. Illoq̧ clamāte latrones mulier se abscōdit. Surgētes vero famuli latronē q̄rūt: sz nō inueniūt. Cūq̧ hoc idē vsq̧ tertio factū eēt: mulier tandē desperata recessit. Dū vero mane a socijs quereref: quō totvicib⁹ latrones clamasset. Respōdit q͏ vere latro ei insidiat⁹ fuerat: q; hospita thesaurū sue virginitatis irrecuperabilē auferre voluerat. Et extūc cistertiēsiū ordinem ingredi deliberauit. Qd̊ cū fratres ei⁹ oimode phiberent: tantā ei dn̄s gratiā contulit: vt nō solū nō prohiberef: sed omnes fratres suos: ⁊ alios plures ad religionem domino lucraretur. Fratri aūt suo gerardo vba ei⁹ vana repu

tanti predixit: ꝙ lancea latus⁹ eius perforaret:
⁊ tunc compunctus verbis eius cōsensum pre-
beret. Post paucos dies gerardus ab inimicis
capitur: ⁊ lancea in latere vulneratus carceraṫ.
Ad quē Bernardus veniēs eundē confortauit:
promittens ꝙ cito liberaretur: ⁊ monasterium
ingrederetur. Eadē nocte cōpedes gerardi de
pedibus eius ceciderūt: ⁊ ostio per se apto ip̄e
euasit: indicauitq; fratri se mutasse ꝓpositū et
velle fieri monachū. ¶ Anno igiṫ dn̄i. M.cxij.
a cōstitutione ordinis cistertiēsis.xv. seru⁹ dei
bernardus annorum.xx. cum fratribus ⁊ aliis
sociis.xxx. ordinē cistertiensem ingressus est.
Qui mox totus ita in spiritū absorptus est: vt
iam nullis corporeis sensibus vteretur. Quem
abbas cistertiensis ad edificandū domū clare-
uallensem post modicū misit: vbi multo tēpore
in nimia paupertate vitā duxit. vigiliis autem
⁊ orationibus intentus continue carnem mira
penitentia flagellabat: ⁊ maxima ieiuniorū ine-
dia domabat. In vestibus autē ⁊ aliis cunctis
semper paupertatem amabat. Quicquid ꝟo in
scripturis didicit: in agris ⁊ siluis cōfitebatur
accepisse: ⁊ nullum se magistrum aliquando ha-
buisse. Oranti quoq; sibi confessus est exposi-
tionē orationis dominice sibi scriptam appa-
ruisse. Humilitatem autem ⁊ patientiam vltra
modum in cunctis ostendit. ¶ Cum trecentas
marchas argenti sibi pro cenobio construendo
missas predones abstulissent: patienter tulit:
deumq; benedixit: qui sibi a tanto onere peper-
cit. ¶ Quidam canonicus regularis ad eum ve-
nit: ⁊ vt in monachū reciperetur rogauit: cūq;
ille non acquiesceret: sed ad suam ecclesiam re-
dire suaderet: aduertens ꝙ canonicus ex le-
uitate ordinem mutare vellet: canonicus ad cō-
uitia multa prorupit: ac demum ip̄m in maxilla
percussit. Cunq; astantes in sacrilegū insurge-
rent: ille ne eum tangerent per xp̄m adiurauit:
⁊ sine vlla vltione patienter dimisit. Pater eius
qui solus in domo remanserat: ad monasteriū
iuit: ⁊ ibidē post aliquod tp̄s in senectute bona
decessit. Soror ꝟo eius in seculo nupta cū mul-
to comitatu ⁊ pompa ad monasterium accessit.
Sed ad eam vir dei exire recusauit. Cū aūt la-
chrymās instaret ⁊ consilium aīe sue saluande
peteret ad eam exiit: ⁊ mundi ei gloriā interdi-
xit. Que habitū et vitā mutans in seculo quasi
in heremo deinceps deo seruiuit: ⁊ tandē mul-
tis precibus a viro licentia habita monasteriū
introiuit. Tanta aūt abstinētia ⁊ vigiliis corp⁹
attriuit: vt fere continua grauissima infirmi-
tate langueret. ¶ A ciuitatibus ianueñ. ⁊ me-
diolaneñ. in episcopū electus ꝯsentire renuit:
dicens se non esse suum: sed aliorū seruitio de-
putatū. ¶ Cum quodā tempore fratres cartu-
sienses visitasset: loci prior contra ip̄m aliquā-
tulum murmurauit: ꝙ cella cui equitando pre-
sidebat nimium curiosa esset. Quod cum vir
dei audisset miratus q̄rebat qualis sella foret.
Nam illuc vsq; a claraualle venerat ⁊ q̄lis esset
sella non perpēderat. ¶ Iuxta lacū etiā lausa-
nensem vnius itinere pergēs ip̄m non vidit: et
cū sero socii de ipso lacu loq̄renṫ: vbi esset lac⁹
ille īterrogauit. ¶ Predicāti sibi aliqñ inanis
glorie tētatio irrepsit: ꝙ optime pp̄lo predica-
ret. Qui mox ī dn̄o cōfortat⁹ tētatori respōdit
ꝙ nec per ipsum inceperat: nec per ip̄m dimit-
tere intēdebat. Frater robertus eius monach⁹
⁊ fm̄ seculū ꝓpinquus: quorūdam suasione ad
monasteriū cluniaci se cōtulerat: quem vir dei
statuit per epistolā reuocare. Cum aūt eam scri-
ptori sub diuo dictaret: superueniente subito ym-
bre scriptor surgere voluit. Bernardus ꝟo vt ꝓ-
cederet in scribendo suasit: quia opus dei erat:
quod ipsi faciebant. Sicq; scripsit epistolā in
medio ymbre sine ymbre. Cum enim circa eos
vndiq; plueret: inde modestiam ymbris virtus
expulit charitatis. ¶ Monasterium quoddam
multitudo infinita muscarū occupauerat: que
monachos grauiter īfestabat. Quas vir dei ex-
communicauit: ⁊ mane oēs musce mortue sunt
reperte. ¶ Cum a mediolanēsibus ecclesie re-
conciliandis a papa missus papiam rediisset.
Quidam vxorem suā demoniacā ad eum addu-
xit. Cunq; malignus spiritus per multa verba
bernardū irrideret: ⁊ cū eo vir dei prolixi⁹ di-
sputasset: tandē oratione sua immūdū spiritū
ex illa muliere exire coegit. Sed cum inde san-
ctus vir recessisset: diabolus eam iterū inuasit.
Quod cum sanctus per virū eius post se currē-
tem audisset nomē iesu christi in cedula scripsit
⁊ collo mulieris alligari mādauit. Et sic tota-
liter a spiritu illo maligno liberata est. ¶ Apud
aquitaniā mulier alia ab incubo quodā per sex
annos petulāte lasciuia vexata fuerat. Que ad
virū dei accessit: ⁊ q̄ passa fuerat cū lachrymis
enarrauit. Cui bernardus baculum suū tradi-
dit: ⁊ vt in lectulo suo ip̄m poneret mandauit.
Demō aūt extūc ad cubile nō audebat accede-
re: sed acerrime cōminabatur: ꝙ eo recedēte se
de ipsa atrocius vindicaret. Quod cum sancto
retulisset: ille populū conuocauit: ⁊ candelis
accensis omnia publice enarrauit: ac demonem
illum excōicauit. Sicq; mulier ab ei⁹ illusione
penitus liberata est. ¶ Cū in eadem ꝓuincia le-
gatione fungereṫ: vt ducē aq̄tanie eccl'ie recō-
ciliaret: ⁊ ille recusaret: vir dei ad altare cele-
braturus accessit: duce pre foribus expectāte.
Cum aūt pax dn̄i dixisset corpus xp̄i sup pate-
nam posuit: ⁊ ad ducem exiuit: eidēq; per filiū
virginis terribiles minas intulit: ⁊ vltionē di-
uinā addidit: nisi ad eccl'ie obediētiā veniret.
Quē dux ignea facie ⁊ flāmeis oculis conspi-
ciens: territus corā eo procidit ⁊ veniam postu-
lauit: et quicquid sanctus ꝑcipere voluit: mox
adimpleuit. ¶ Militē quēdam nobilem mona-
chum suum effectū grauis tētatio exeūdi ordi-

nem pulſauit. Ita vt expreſſe diceret ſe nunꝙ̄ letum futurum. Quod ſanctus audiens pro eo orauit: ⁊ tentatio mox diſceſſit. Ita vt poſtmodum diceret ſe nunꝙ̄ triſticiā habiturū. ¶ Cū ſanctus malachias epiſcopus hibernie in ſuo monaſterio migraſſet: ⁊ bernardus pro eo miſſam pro defunctis inchoaſſet gloriam eius intra canonem domino ſibi reuelante cognouit: ⁊ poſt cōmunionis collectam pro confeſſore pontifice commutauit. Cui dum cantor innueret ꝙ errabat: ait ſe non errare: ſed ſcire quid diceret. Deinde accedens ſacro corpori pedes oſculatus eſt. ¶ Viſitatus a quibuſdam tyronibus in quadrageſima rogabat eos: vt ſaltem illis diebus a ſuis ſe vanitatibus cohiberent. Quibus recuſantibus vinum benedictum ei in poculum tradidit: ⁊ mox illorum vitam in melius commutauit. ¶ Tandem morti appropinquās fratribus ſuis: charitatem: humilitatem: ⁊ patientiam iure teſtamenti reliquit. Deinde poſtꝙ̄ multa miracula perpetraſſet: ⁊ centum ⁊ ſexaginta monaſteria conſtruxiſſet: anno domini milleſimocenteſimo et ſexageſimotertio etatis ṽo ſue anno ſexageſimotertio inter filiorū manus obdormiuit in domino decimotertio kalēdas ſeptembris. Sepultuſq; eſt in monaſterio clarauallen̄. multis ⁊ mirabilibus miraculis refulgens. ¶ Hic doctor ſanctus multos libros et tractatus edidit. Scripſit librum vnum de contemptu mundi ad clericos. Item exhortatorium de paſſione et reſurrectione domini librum vnum De gratia et libero arbitrio librum vnum. De gradibus humilitatis et ſuperbie librum vnum. Ad abbatem columbenſem de precepto ⁊ diſpenſatione librum vnum. Ad ciſtertien̄. ⁊ cluniacen̄. apologeticū librum vnum. Ad hugonem de ſancto victore librum vnum. Super pſalmū. Qui habitat. homelias. xviij. Super cantica canticorum homelias ſeptuagintatres. Super Magnificat. tractatum vnū. Epiſtolas ad diuerſos. cccxl. Sermones ṽo innumerabiles. Item ad eugenium papam tertium de conſideratione libros quinq;. Ad milites templi de laude militie noue librū vnū. Et alia opuſcula multa ⁊ elegantia cōpilauit.

¶ De ſancto Philiberto abbate. Cap. lxxxv.

Philibertꝰ abbas apō Rothomagū claruit tempore clodouei regis frācorum. Qui adhuc iuuenis a dagoberto rege francorum in palatio ſuo aduocatus: cum eſſet annorum viginti elegit chriſti fieri diſcipulus: et in robatenſi monaſterio ſub agilo abbate monachus factus eſt; vbi operibus penitētie vacans: multa diaboli tēramina pertulit: quas oēs xp̄o adiutus ſuꝑauit. Succeſſitq; agilo in abbatie regimine: domuȝ ſibi creditā ſtrenue gubernādo ⁊ miraculis coruſcando. Dum aūt quidā eū ex fratribꝰ liuore inuidie ex cenobio abieciſſent: vnus eorū ictu fulminis interijt: alius in seceſſum oīa interiora depoſuit. Reliqui timore ꝑcuſſi penitētiam agentes: ip̄mq; reuocātes eidē humiliter obedierunt. ¶ Poſtmodum aūt a rege clodoueo ⁊ bathylde regina francoꝝ in pago rothomagēſi locū appellatū gemericū obtinuit: vbi egregiū monaſteriū conſtruxit. ¶ Monachū quendam quem ad regē ꝓ cauſa cenobij mittere diſponebat febre detentū imperās febri ſanauit ⁊ miſit. ¶ Exiſtente eo Pariſius latro chirothecas eius furatus eſt. Mane autē ſe ardere eiulans ⁊ loqui nō valens: finū cū furto abſcōdito patefecit. ¶ Cū nocte quadā in baſilica ſancti petri oraret: viſi ſunt oculi eius q̄ſi due lāpades fulgentes. ¶ Monacho qui languēs ad extrema venerat: ⁊ loqui nō valebat: peccatumq; vnū in confeſſione ſciēter omiſerat: orone ſua loq̄lam reſtituit: illeq; pctm̄ confeſſus: mox expirauit. ¶ Cū fratres meſſem ſuccideret: ⁊ manipuli ꝑ agros iaceret: tempeſtatē ſubitā ingruētem a meſſe ſedauit: ⁊ cōtinuo ſerenitatem adduxit. ¶ In villa quoq; pineuio hoſpitalitatus a muliere quadā pauꝑe in domo ſuſceptꝰ: vas vini quod habebat bn̄dixit: ⁊ multis inde potātibꝰ cūctiſq; ſatiatis ipſo abeūte plenum repertum eſt. Quieuit in pace vir dn̄i. xiiij. kal. ſeptēbris. Sepultus in monaſterio ſuo predicto.

¶ De ſanctis Chriſtophoro ⁊ Leouigildo martyribus. Cap. lxxxvi.

Chriſtophorus ⁊ leouigildus martyres apud ciuitatē hiſpanie cordubā paſſi ſunt: q tēpore ꝑſecutionis ab infidelibus cōprehenſi cum chriſtum confeſſi eſſent: gladio cedente martyrium conſumauerunt: quorum corpora poſt abſciſionē capitum igni tradita ſunt. Qui paſſi ſūt. xiiij. kal. ſeptēbris: vt Ado tradit in ſctorū martylogio ex dictis hieronymi ſumpto.

¶ De ſanctis martyribus Leontio ⁊ Carpophoro. Cap. lxxxvij.

Leontiꝰ ⁊ Carpophorus martyres in ciuitate aquileia paſſi ſūt tꝑibꝰ diocletiani ⁊ maximiani īꝑatorū ſub lyſia preſide. Qui cum eēnt arte medici: īfirmos q̄ſcūq; ab oī lāguore ſanabāt nō tam naturalibꝰ medicaminibꝰ

artis sue: qui christi nomine inuocato: erant effi fidelissimi christiani. Audiēs autem lysias preses famam illorum cum essent ei ab eius officialibus accusati: et ꝙ cultum deorum suorum destruerent: eos ad se accersiri fecit: et que essent eorum nomina: que patria: que cōditio: que fortuna quesiuit. Illi ꝟo ad singula responderūt: quia scilicet nomina eorū erant Leōtius et carpophorus: patria ꝟo eorum erat arabia: conditio christiana: fortunam autem christianos nescire dixerunt. Tunc preses cepit eis persuadere: vt dijs sacrificarent: promittens illos exinde honoribus sublimandos: aut si renuerent diversis puniendos supplicijs. Cumqꝫ illi sacrificia demonibus exhibere nullatenus velle respondērent: et christum sibi adiutorem in omnibus dicerent: atqꝫ illius comminata tormenta contemnerent: precepit eos preses in manibus et pedibus grauiter torqueri. Et dum illi constantes hoc suppliciū deriderent: iussit eos preses cathenis vinctos in mare precipitari. Statimqꝫ angelus dñi affuit: et diruptis vinculis illos e pelago ad litꝰ incolumes eduxit. Et cum hoc miraculum preses artibus magicis ascriberet: et econtra illi ei christi virtutem predicarent. Illeqꝫ eos in nomine dei sui adriani sequi velle diceret: continuo duos demones affuerunt: et presidem in faciem alapis cederunt grauibus per horam vnam. Sed orantibꝰ pro eo sanctis statim demones abierunt. Tunc preses dicere cepit: ꝙ dij contra se indignati: quia illos velle relinquere dixerat: talem in eū vindictam exercuerant. Iussitqꝫ sanctos in carcerem trudi: donec qualiter ipsos perderet cogitaret. ¶ Altera die illos eductos et dijs immolare cōstantius recusantes: in ignem copiosum accensum iactari mandauit. Sed tamen ignis illos in nullo lesit: sed facto terremotu nimio: erumpens flamma plurimos paganorum circunstantes excussit. Illi ꝟo sancti de ignis educti medio: nedum in corporibus: sed etiam in capillis et vestibus penitus apparuerunt intacti. Iubentur ergo in equuleo spendi et vngulis radi: sed angelo illos custodiente: fatigatis admodum carnificibus ante presidem deponūtur. Et cum iterum ac iterum a preside persuasi cultum dijs suis exhibere renuerent: fecit illos lysias preses in crucibus leuari: et a cricunstante populo lapidari: verum lapides in iaciētes redibāt et plurimos vulnerabant. Tunc mādauit illos a quattuor ex militibus sagittis cōfigi. Sagitte ꝟo martyres non ledebant: sꝫ retrouerse sagittarios configebant. Et non solū illos: sed alios plures astātes occiderūt. ¶ Lysias autem se confusum in omnibus cernens sanctos dei gladio cedi iussit. Et sic accedētes spiculatores eorum capita gladijs absciderūt. Quorum corpora christiani rapiētes iuxta muros ciuitatis aquileie sepelierūt. Passi sunt autem sancti martyres leontiꝰ et carpophorus decimotertio kalen. septembris.

¶ De sancto Anastasio martyre. Cap. lxxxviij.

ANastasius siue attalꝰ martyr passus est sub Aureliano augusto et preside ātiocho rome. Qui cum esset cornicularius: Agapitum martyrem in custodia habuit mandato presidis. Et audiens ab eo verba vite fere conuersus est. Cum autem Agapitus versis pedibus superius esset suspensus: et fumo desubter facto sic quattuor diebꝰ esset dimissus: vt supra dictum est in passione eiꝰ decimoquinto kalen. septembris: et post dies quattuor anastasius illucvadens inuenisset eum solutum ambulantem et psallentem: fidem christi omnino suscepit et baptizatus est. Et dum hec omnia que viderat presidi nunciasset: et christum constanter cōfessus esset. Iussu aureliani decollatus est. xij. kal. septembris.

¶ De sancto Priuato epo et mar. Cap. lxxxix.

PRiuatus episcopꝰ et martyr passus est in territorio gauasitane ciuitatis. Qui sub persecutione imperatorum Valeriani et Galieni cum christum dominum predicaret: et deos paganorū adorare recusaret: iudicis sentētia decollatus: et palma martyrij coronatus est: duodecimo kalen. septembris: vt dicit ado.

¶ De sancto Quadrto epo. Cap. xc.

QUadratus episcopꝰ tēpore adriani imperatoris claruit: q̇ mlta vtilia opera ecclesie digessit. Nam eidem principi apologeticum scripsit et obtulit. Librum rationis et fidei plenum: apostolicaqꝫ doctrina dignū: et religioni xpiane perutilem. Scripsit et parthicum bellum sub seuero principe gestum. Auidij cassij vitā et gesta scriptioni tradidit. Et in partibꝰ macedonie in pace quieuit duodecimo kalen. septembris. Hec hieronymus de viris illustribus.

¶ De sancto timotheo presbytero et martyre. Cap. xci.

Timotheꝰ presbyter et mar⸗
tyr rome passus ē
sub valeriano ipa⸗
tore: ꝛ tarq̄nio vrbis p̄fecto.
Qui ab antiochia veniēs tpe
melchiadis pape a scō silue
stro tūc pb̄ro: postea romano
pontifice futuro: hospitio de
note susceptus est. Qui timo
theus: cū p vnū annū: ꝛ. iij. mēses: docēs xp̄i ve
ritatē multos populorū gentiliū cōuertisset: tē
tus a tarquinio vrbis p̄fecto: ꝛ plagarū tormē⸗
tis afflictus: longaq̧ carceris custodia macera
tus cū sacrificare idolis noluisset: ter cesus ter
q̧ grauissimis supplicijs attrectatus. Nouissi⸗
me sn̄iam accipiēs capitalē: iter homicidas de
collatus est. Cuiꝰ corpus siluester p̄sbyter clā
rapiēs in domo sua occultauit: ꝛ melchiadi pa⸗
pe nūciauit. Qui veniens nocte cū presbyteris
ꝛ diaconibus corpus tulerunt: ꝛ in orto cuius⸗
dam mulieris noīe theone iuxta sepulturā bea
ti pauli apostoli sepelierunt. Passus est autem
xi. kalen. septembris.

¶ De sanctis Timotheo ꝛ Prote
rio martyribus. Cap. xcij.

Timotheus alexā
drinꝰ ep̄s ꝛ pterīꝰ eiꝰ p̄sbyter
fidei catholice pugiles extite⸗
rūt tpe leonis imp̄atoris cōtra
dioscoꝝ ep̄z alexādrinū p timo
tianos hereticos intrusuz viril
ter resistētes. Propt̄ qd̄ heretici eū discoro ar⸗
mata manu in cena dn̄i alexādriā inuadētes p⸗
teriū capiūt: ꝛ in eccl̄ia occidūt: corpusq̧ illiꝰ
crudel'r laniatū igne ꝯsumūt: puluereq̧ invētū
dispergunt. Dioscorū vō violenter in ep̄atū mit
tunt. Timotheus vō ep̄s catholicus vix aufugi
ens liberatus est. Qui post dies modicos: mul⸗
tum oppressus angustia quieuit in xp̄o.

¶ De sancto symphoriano martyre. Cap. xciij.

Symphoria⸗
nus martyr tpe au⸗
reliani imperatoris
passus est ī ciuitate eduneñ.
sub cōsulari heraclio. Qui ex
augustuduneñ. vrbe: p̄re fau⸗
sto nobile christiano pgenitꝰ
cum adhuc esset adolescens
tanta morum grauitate polle
bat: vt senioꝝ vitam anticipa
re videref. Cū ergo pagani in ciuitate edua fe
stū veneris celebrarent: ꝛ statuā eius ante hera
cliū prefectū deferrēt. Symphorianus affuit:
ꝛ nolens eā adorare diu cedif: ꝛ cesus carceri
mancipaf. Et cū eductus de carcere ad sacrifi
cium cogeretur: ꝛ multa ei donaria pmitteren⸗
tur: ipeq̧ oīa tanq̄ lutū abominaref. Iratꝰ iu⸗
dex data sn̄ia p̄cepit vt decollaref. Qui cū adˀlo
cum duceref: mater eius de muro aspiciebat: ꝛ
ip̄m ad passionē viriliter confortabat: dicēs q̧
ei vita nō tolleref: sed in melius cōmutaretur.
Mox igif decollatus est: et corpus eiꝰ a xp̄ia⸗
nis sepultū ad fontē: qui est extra publicū cam
pū foris muros edue ciuitatis. Passus est aūt
xi. kalē. septembris circa annū dn̄i. cclxx.

¶ De sancto Antonio martyre. Cap. xciiij.

Antonius martyr
passus est rome tpe ꝯmodi im
peratoris sub vitellio p̄fecto.
Qui cū esset carnifex: ꝛ sctōs
martyres eusebiū: pontianuz:
peregrinū: ꝛ vincētiū in equu⸗
leo leuatos mandato presidis laniaret: vidit iu
uenē stantē ꝛ cum spongia sanctoꝝ vulnera ter
gentē: de quibꝰ infra dicef. viij. kal'. septēbris:
qui mox cōuersus: ꝛ a rufino presbytero bapti⸗
zatus: dum xp̄m confiteref: iussu prefecti capi
tali sententia damnatus est: ꝛ via aurelia iuxta
forum traiani sepultus. xi. kal'. septembris.

¶ De sanctis Timotheo ꝛ Apol⸗
linare martyribꝰ. Cap. xcv.

Timotheus ꝛ apol
linaris martyres passi sunt a⸗
pud remensiū vrbem sub nero⸗
ne imperatore: preside aūt lā⸗
pio: cui primum timotheus p̄⸗
sentatus cum sacrificare nol⸗
let: ꝛ grauiter tortus fuisset: ac laniatus ꝛ ace⸗
to ꝛ calce viua eius vulnera conspergerentur:
Apollinaris vō gentilis assistēs: vidit duos an
gelos timotheo astātes: ꝛ ip̄m hortantes: ac vt
in celum aspiceret admonētes: qui aspiciens vi
dit celum apertū: ꝛ iesum coronā gemmatā te⸗
nentē eamq̧ ei dare pmittentē: post que ange⸗
li ad celos euolarunt. Que oīa cum apollinaris
vidisset cōuersus est. Et dū preside tētus fuis⸗
set: ꝛ in os eis plumbum liquefactū faceret in⸗
fundi tanq̄ glacies repēte refriguit. Quo viso
miraculo multi paganorū in dn̄o crediderūt: et
ꝛ nocte a sctō Mauro p̄sbytero baptizati sunt.
Scti vō timotheus ꝛ apollinaris in carcerem
missi sunt: vbi ꝛ apollinaris tāq̄ nouus xp̄i ty⸗
ro ab angelo cōfortaf. ¶ Die vō sequēti oēs q̄
cōuersi fuerāt iubēte p̄side decollanf. Timothe
us vō ꝛ apollinaris tertio cesi: ꝛ diuersis attre
ctati supplicijs in confessione dn̄i perseueran
tes: tādē capitali sentētia puniti sunt. Statim⸗
q̧ iaculū ignitum de celo cadens humeruz de⸗
xtrum p̄sidis pcussit: ꝛ ptinus a demonio arre⸗
ptus infeliciter expirauit. Sctoꝝ vō martyrū
corpora xp̄ianis in eadem vrbe honorifice cōdi
ta sunt. x. kal'. septembris circa annū dn̄i. lviij.

¶ De sancto zacheo episcopo hierosolymorum. Cap. xcvi

Zache⁹ episcopus quartus a beato iacobo hierosolymorum ecclesiam clarissime rexit. Nam vt ait eusebi⁹. iiij. libro cap. v. Hierosolymis epi. xv. fuerunt vsq̄ ad tempora adriani imperatoris omnes ex hebreis christianis assumpti: verum iudeis a romanis dispersis episcopi ex circuncisione eligi ceperunt. ¶ Horum autem primus fuit iacobus frater domini: secundus symeon: tertius iustus: quartus zacheus: quintus tobias: sextus beniamin: septim⁹ iohānes: octauus mattheus: nonus philippus: decimus seneca: vndecimus leui: duodecimus iustus: decimustertius effrem: decimusquartus ioseph: decimusquintus iudas. Hec eusebius. Beatus ꝑo zacheus in omni sanctitate commissum sibi gregē exemplis ac doctrinis reficiens: quieuit in pace. x. kalendas septembris.

¶ De sancto zacheo episcopo Antiocheno Cap. xcvij.

Zache⁹ episcopus antioche⁹ prim⁹ post petruꝫ apostolum constitutus fuit. De quo in itinerario clementis dicitur ꝙ cum petrus in disputatione quam habuit cum simone mago victoriam obtinuisset: simonq̄ romam a facie petri fugisset. Petrus post eum pergens: zacheum sibi successorem constituit: ⁊ presbyteros ac diaconos ordinans: eisdem populum commendauit: ipsosq̄ de omnibus instruens perfectius profectus abijt: zacheus autem episcopus postq̄ ecclesiam sibi commissam feliciter gubernasset: plenus sanctitate beato fine quieuit: ibidē q̄ sepultus in pace.

¶ De sancto Theona episcopo. Cap. xcviij.

Theonas episcopus alexādrinus venerabilis fuit: oīq̄ virtute clarus: qui beatum petruꝫ eiusdem vrbis episcopum et martyrem enutriuit: cui ⁊ idē beatus petrus in episcopatu successit: prout sibi a domino per visum fuerat reuelatum. Hic ecclesiam suā ab infestatione arriana tunc vigente viriliter defensauit: qui ⁊ virtutibus laudabilibus preclarus in pace quieuit. x. kalen. septēbris. Alexandrie quoq̄ tumulatus iacet.

¶ De sancto Theona abbate. Cap. xcix.

Theonas abbas pater fuit trium milium monachorum in heremo scythi: qui vt dicit sozomen⁹: fuit sciētissimus litterarum grecarū: latinaruꝫ: ⁊ egyptiaruꝫ: qui triginta annis dicitur minime visus irasci: aut iurare: aut mentiri: aut vanum vel asperum vel infirmū protulisse sermonem. Hic abbatem quendā adhuc iuueneꝫ quotidie pammachium furantem et ecclesie manducantem: sermo de continentia facto cōuertit ad penitentiam: eoq̄ peccatum suum publice confitēte velut lāpas ignis de sinu eius egressa est: totamq̄ domū fetore compleuit. Hic etiam dicebat nihil esse tam noxium monachis: ꝙ cogitationes suas patribus suis spiritualibus celare. Quieuit in pace in heremo de scythi decimo kalendas septembris. Hec sozomen⁹ in hystoria tripartita.

¶ De sanctis Donato ⁊ Restituto ⁊ socijs martyribus. Cap. c.

Donatus et restitutus: valerianus ⁊ fructuosa: cū alijs. xij. apud ātiochiā passi sunt. Qui ꝓclarissimo cōfessionis honore per diuersa genera tormentoꝝ glorioso martyrio coronati sunt x. kalē. septembris. Hec Ado in martylogio suo.

¶ De sanctis Claudio Asterio ⁊ Nenone martyribus. Cap. ci.

Claudius: asterius: et nenon apud lyciam in ciuitate egea martyriū passi sunt. Qui tempore persecutionis ab infidelibus tenti: cum christū dominuꝫ confiterentur: post acerba ⁊ diuersa supplicia cruci affixi sunt. In qua deo spiritum reddiderunt. x. kalen. septembris. Hec Ado.

¶ De sctō Porphyrio martyre. Cap. cij.

Porphyrius martyr passus est tempore iuliani imperatoris sub antiocho ꝑside in vrbe roma. Hic vir dei sanctū martyrē agapitū enutriuit: ⁊ ad martyrium sua doctrina animauit. De quo supra dictum est. xv. kalē. septēbris: ꝓpter quod ab antiocho ꝑside detentus: post multa sibi illata tormenta emisit spiritū. x. kalen. septembris.

¶ De sancto Bartholomeo apostolo. Cap. ciij.

Bartholo-
meus apostolus
natione Sirus
⁊ nepos fuit re-
gis syrorum ex
patre solusqꝫ ex omnibus apo
stolis ſm carnem nobilita-
te decoratus: vnde ⁊ propter
ipsum solum in cena domini
facta est contentio inter disci
pulos: quis eorum videtur esse maior. Cum em̄
xp̄us apostolis dixisset: ꝙ vnus ex eis ip̄m tra-
diturus esset: apostoli suspicati sunt: ꝙ prodi-
tor ille hoc facere vellet: quatenus regnuz isrł
quē sperabant carnaliter christum obtenturū
sibi vsurpare cuperet. Et cum nullus inter eos
esset: qui ad talē dignitatē aspirare putaretur
nisi bartholomeus propter nobilitatē regiam.
Ideo habuerunt eum de tali proditione suspe
ctum: ⁊ questionem de maioritate fecerūt. Hec
damascenus. vnde in quibusdā ecclesijs euāge
liuz in hoc festo de dicta cōtentione inter disci-
pulos facta legitur. ¶ Legitur autē in quadaz
hystoria licet apocripha: ꝙ dum peruenisset ad
bartholomeū regis syrie filio carentis nepotē
adhuc iuuenē: de doctrina ⁊ miraculis xp̄i: apō
iudeam predicantis: misit ad eum nunciū ꝙ li-
benter eius discipulū se faceret: si iesus gratiā
vnam illi concederet. Audierat em̄ ꝙ discipuli
eius pauperes in abiecto habitu incedebant.
Si ergo propter honorem regie dignitatis sibi
concederet: vt purpura indutus vteretur ip̄m
perpetuo sequeretur. Cui Christus optata libe
re concessit: dixit tamen nuncio vt ex parte sua
diceret bartholomeo: ꝙ qui materialem chla-
mydem deponere recusaret: adhuc pro eius a-
more naturalez vestem: hoc est corporis cutem
dimitteret. Et sic xp̄s bartholomeū i apostolū
suum recepit: ⁊ ille semper purpure vsum reti-
nuit. Cum ergo post passionē dn̄i apostoli per
diuersas mundi partes ad predicandum diuisi
essent. Bartholomeus primo in lycaonia predi
cauit: deinde ad indiam inferiorem accessit. Et
ingressus templū in quo erat idolum astaroth
quasi peregrinus ibi manere cepit. In hoc ido
lo quidam demon habitabat: qui se languentes
curare dicebat: sed non subueniebat sanando:
sed homines primo ledendo: deinde a lesione
cessando. ¶ Uerum cum templū languentibus
plenum esset: ⁊ nullum ab idolo responsum ha-
bere possent: perrexerunt ad aliā ciuitatē: vbi
aliud idolum nomine berith colebatur. Et in-
terrogantibus cur sibi deus suus astaroth re-
sponsum non daret. Berith respondit: ꝙ deus
eorum cathenis igneis constrictus esset: vt nec
respirare nec loqui posset: ex illa hora qua apo-
stolus dei Bartholome⁹ illuc ingressus fuisset.
Illis ỽo querentibus quis esset iste bartholo
meus. Respōdit ꝙ erat amicus dei omnipotē
tis: ⁊ ideo illuc venerat vt oēs deos deīde eua
cuaret. Dixitqꝫ eis berith oīa signa ei⁹: ꝙ vide-
licet capillos nigros ⁊ crispos habebat: oclos
grandes: nares equales: barbam ꝓlixā paucis
canis respersam: staturam mediocrē. Collobio
albo ⁊ pallio purpureo induebaꝰ: anni viginti
quinqꝫ erant ex quo vestes eius ⁊ sandalia: nec
veterascūt nec sordidantur. Centies in die ⁊ to
tidem in nocte genuflectebat. Angeli dei cum
eo semper ambulabāt: non permittentes eū fa-
tigari nec esurire. Omnia preuidebat: oīa no
uerat: ⁊ omniū gētiū linguas sciebat. Et ꝙ se-
cum loqueretur ipse iam nouerat: et si vellet se
eis ostenderet: sin autem ipsum nunq̄ inuenire
possent. Rogauitqꝫ eos vt cuz ip̄m inuenirent:
cum exorarent: ne illuc accederet: ne angeli do
mini sibi facerēt: prout college suo astaroth fe-
cerent ip̄m cathenis igneis religantes. ¶ Re-
uertentes autē illi per duos dies omniū pere-
grinorum vultus ⁊ habitus solicite quesierūt:
⁊ ip̄m minime inuenerūt. ¶ Tertio ỽo die q̇dā
pseustius qui per plures annos a demonio fue-
rat vexatus: cepit clamare ad apostolū dei bar-
tholomeū ꝙ ip̄m eius orationes incendebant.
Quem confestim apostolus silere fecit: et a de-
monio pseustium liberauit. ¶ Hec audiēs rex
regionis illius nomine polemius cum haberet
filiam lunaticā: misit ad apostolū rogās: vt ad
filiam suā liberādam accederet: ad quam cum
ille venisset: ⁊ cathenis vinctam vidisset: quia
accedētes morsibus lacerabat: iussit eam exol-
ui: dicēs ꝙ iam demoniū quod in ea erat: liga-
tū tenebat: ⁊ statim soluta ⁊ liberata est. Tunc
rex camelos auro ⁊ argēto ac gēmis onerauit:
⁊ apostoluz inquiri faciens: nullaten⁹ inuenire
potuit. Mane aūt sequenti apostolus cum solo
rege ī cubiculo ianuis clausis affuit: eiqꝫ dixit:
ꝙ munera ista tēporalia nō querebat: sed aīarū
salutem desiderabat: ⁊ incipiēs apostolus pre-
dicauit illi christū: addens ꝙ si baptizari vellet
deum suū cathenis igneis ligatum ostenderet.
Sequenti igiꝰ die iuxta regis mādatum: dum
pontifices idolo sacrificarēt: cepit clamare de-
mon: vt desisterent: ne deterius eis q̄ sibi cōtin
geret: qui cathenis igneis ligatus tenebaꝰ ab
angelis iesu christi iussu apostoli eius bartho-
lomei. Tunc iussu apostoli demon confiteri ce-
pit qualiter ad animarū perditionē populū lu-
dificabat: ⁊ quia eis illudēs nō subueniebat sa
nando: sed a lesione cessando: vt sic ip̄m vt deuz
adorarent. ⁊ verū deum celi negarent. Statiqꝫ
omnes iussu regis miserunt funes et trocleas:
vt simulacrū euerterēt ⁊ non potuerūt. Aposto
lus aūt demoni precepit: vt inde exiēs idolum
ip̄m cōminueret: qui statim exiens omnia ido-
la cōminuit: ita vt etiā picturā omnē diluisset.
Apostolus ỽo templū deo dicauit: ⁊ demonem

in desertū abire precepit. Et ecce angelus dñi apparuit: τ tēplū circūuolans in quattuor an-gulis signum crucis digito suo sculpsit: admo-nens populū: vt idē signo frontibus suis impri-merēt: τ demonē non timerēt. Tunc ostēdit eis ethiopē nigerrimū: facie acuta: barba prolixa: crinibus vsq ad pedes protēsis: oculis igneis scintillas emitentib⁹ flāmas sulphuris ex ore spirantē ac naribus: cathenis quoq igneis re-tro vinctū manibus: dicēs populo q ille deus eoꝝ esset: quē hactenus coluissent. Quē exol-uēs in desertū locū iussit abire: τ ibidē vsq ad diē iudicij cōmanere. Ille aūt solut⁹ cū magno strepitu et vlulatu discessit. Angelus autē dñi cunctis vidētibus ad celos euolauit. Tunc rex cū vxore τ filijs τ oī populo baptizat: τ relicto regno apostoli discipulus efficit. ¶ Hoc viden tes tēploꝝ pontifices cōgregati ad regē astya-gem fratrē eius maiorē cōuenerūt: coqueren-tes de deoꝝ suoꝝ amissione: τ regis per artez magicā deceptione. Astyages igit rex indigna tus misit mille viros armatos ad apostoluz ca-piendū: quē corā se adductū interrogauit: cur fratrē suū peruertisset. Apostolus ꝯo se illū nō peruertisse sed cōuertisse respondit. Et cū rex eidē cōminaret: q faceret eū deū suū relinque re: et deos suos adorare. Ecce subito regi nun ciatur: q deus suus balach cecidisset: τ cōmi-nutus fuisset: qd rex audiēs purpurā: qua indu tus erat: scidit: τ apostolū fustibus cedi iussit: deinde in cruce ipm extensum viuum excoriari mādauit: qui excoriatus est. ix. kalē. septēbris. Tunc pelle nudat⁹ adhuc viuus permansisset: τ excoriatus dñm predicaret: et multos tantū cernentes miraculum conuertisset: iussu regis decollatus est die sequēti videlicet. viij. kalen. predicti mensis. ¶ Propter hoc quidā eius fe-stum celebrāt die precedenti: agētes memoriā martyrij excoriationis: quidā die sequēti agen tes memoriā decollationis. Uenientes autē in numerabiles populi. xij. ciuitatū: que per eum crediderāt: vna cū rege polemio: corpus eius cū gloria sepelierūt: τ ecclesiā mire magnitudi nis in eius noie construxerūt. Die ꝯo. xxx. eius passionis rex astyages cū pontificibus a demo nio vexati veniētes ad tumulū eius τ apostola-tuz ei⁹ cōfitētes mortui sunt. ¶ Cū aūt ꝑpter signorum multitudinē pagani viderent corpus eius populi frequētia visitari: indignati ipm ex tumularūt: τ loculo plumbeo impositū in mare iactauerūt. Quod diuino nutu vndis superna-tans ad insulā liparis delatū: ibiq a fidelibus collectū digna veneratione cōditū est: vbi mul-to tpe quieuit. ¶ Anno aūt dñi. dcccxxxi. sarace-ni siciliā inuadētes liparitanā insulā vastaue-runt: ac eius sepulchrū confringētes: ossa apli disperserunt. Illis ergo recedentibus appa-ruit aplus cuidā monacho: mādans vt ossa sua: que dispersa fuerāt: colligere curaret. Et cum monachus interrogasset: quomodo inter tot a-liorum ossa eius cognoscere posset: ait vt nocte ad ea colligenda iret: τ ea que vt ignem splen-didissima videret: protinus leuaret. Que om-nia: vt dixerat: monachus inueniens: ossa leua-uit: τ nauē cōscendens beneuentū: que metro-polis est apulie transtulit. Que inde processu temporis rome dicūtur fuisse translata.

¶ De sancto Polemio episcopo. Cap. ciiij.

Polemi⁹ epi-scopus discipul⁹ fuit beati bartholomei: apli q rex fuerat i india infe-riori: cuius filiā lunaticā idē apostol⁹ a demonis obsessiōe liberauit: τ ipsum regem cuz omni familia τ regno ad chri stum conuertit. Qui relicto regno discipulis christi effe-ctus est: τ post passionem apostoli ab omni cle-ro τ populo in episcopuz ordinatur: qui in chri sti nomine τ apostoli bartholomei etiam mira-culoꝝ signa faciebat. Fuit quoq in episcopa-tu annis. xx. Et in perfectione multa fidē xpi in ipsis partibus auxit: ac laudabiliter viuens plenus virtutibus ad deuz migrauit: sepultus ad pedes eius magistri.

¶ De sanctis trecentis martyribus qui dicūtur massa candida. Cap. cv.

Martyres sancti qui di-cuntur massa candida fue-runt trecenti martyres apō carthagines pro christo passi tempore valeriani et galieni imperatorum. Fertur enim inter alia supplicia: tūc a pre-side clibanū calcis accensum: τ in ore eius pru nas cum thure exhibitas: et presidem sanctis dedisse optionem alterius ex duobus: aut thu-ra super ipsos carbones offerre ioui: aut in cal cem demergi. Tunc trecenti viri fide armati icti rapidissimo: christum dei filium fatentes se in ignem iniecerunt: et inter vapores calcis puluere ignitos demersi extincti sunt. Et quo-niam ille cādidatus beatorum exercitus: mas-sa candida meruit appellari: massa propter nu-merū: cādida propter meritum. Qui passi sunt ix. kalēdas septembris. Hec ado ex hieronymi martylogio. Fuerunt et alij innumerabiles martyres qui similiter appellantur massa can-dida: de quibus infra suo loco: videlicet. iij. no-nas nouembris.

¶ De sanctis Gregorio theodoro τ leone confessoribus. Cap. cvi.

Gregorius: theodorus: ⁊ leo confessores tē-pore constantīi imperatoris apud insulaꝫ samū claruerūt. Qui ex partibus orientalibus orti: quo ad seculū milites imperiales: corde vero deo militātes pro fide xp̄i martyrium desiderabant pati. Gregorius enim senex venerāda canicie ⁊ sapientia decoratus. Theodorū fere .xxx. annorū: ⁊ leonē adolescentē edocebat: verū duꝫ heresi arrianorū sub constantio vigente edictuꝫ esset: vt om̄es per vniuersum orbem eiusdē secte fierent: ipsiq; sancti milites catholici: quibus erat cor vnum ⁊ anima vna in dn̄o: cum aliis suis cōmilitonibus apud sicilīā degerent: multis circūquaq; dispersis fidelibus ob persecutionem: ipsi sancti cephaloniā deuenerunt. Et decreto habito ab aliis discedere: soliq; christo militare: ad samū insulā ibi iuxta positam abierunt: vbi rubetū densissimū inuenientes: idem sancti locum solitarium elegerunt. Sed pro tunc cōmilitonibus discedere non valentes: vna cum eis ad italiam nauigarunt. Indeq; discedentes occulte: reuersi samum intrauerunt rubetum partēq; templi vetustate diruti ibidē repertam habitare ceperūt: penitentie operibus ac contemplationi vacantes: vbi post tēpus aliquod oratione facta: omnes eodem die feliciter obdormierunt: videlicet .ix. kalēdas septembris. ¶ Michael vero ipsius insule nobilis ⁊ ditissimus elephātia lepra laborantes: dum a medicis liberari non posset: ad dei auxilium oratione confugit. Cui per visum apparuerunt tresviri in specie angelica eidem mandātes: vt corpora eorum que dudum inhumata iacuerant: ⁊ a porcis stercorizabātur tumulare deberet: ⁊ sic sanitateꝫ perciperet. Qui euigilans ⁊ noīa sanctorū ⁊ locū ignorans: mane bubulcū reppit: q̇ eidē michaeli retulit: ꝙ dum iuxta rupem quandā porcos pasceret et vnū ex grege fugientē insequeretur: mirā fragrantiā sensit. Ingressusq; rubetū tria corpora sanctorum inhumata ⁊ oīno incorrupta vidit: a quibus odor ille maximus exhalabat. Ille vero ipsa esse sanctorū corpora: qui sibi nocte apparuerant intelligens: equū ascendens: bubulco duce locū cōcitus adiit: ⁊ corpa fulgētia reppit: que deosculans mundationē recepit. In quo loco monasteriū de proprio cōstruxit: ⁊ ipa corpora honorifice condidit. Postq; iidem sancti sibi apparuerūt in habitu: videlicet quo in mūdo fuerant conuersati: vitam et nomina sua ac diem obitus eidem per ordinem enarrantes. Que oīa michael scripture mandauit. ¶ Processu vero temporis duo ex ipsis corporibus a venetis dicuntur fuisse inde leuata: et venetias ad monasteriū sancti zacharie delata sancti gregorii ⁊ theodori: vbi in eadē arcella post altare maius requiescunt: vna cum corpore sancti zacharie ꝓphete patris iohānis baptiste. ¶ Leonis aūt corpus apud samum adhuc habetur.

¶ De sancto Sidonio episcopo. Cap. cvii.

Sidonius apollinaris episcopus aluernen̄. floruit tp̄e childeberti regis. Hic ex prefecto antistes: vir s̄m seculi dignitatem non infirmus litterarū sapientia ac disciplina peritissimus fuit: qui multa opuscula putilia digessit. Epistolarum enim grande volumen ad diuersos: scabro sed erudito sermone condidit. Item panegyrica metra antoni augusto: ⁊ maioriano augusto: ⁊ adiuto imperatori socero suo. Scripsit et causarum librum vnum. Item librū excusatorium ad iarum clarum felicem. Epithalamium ruricio et hibernie. Epigramma ad virum clarum karolinum. Epigramma ad imperatorem maiorianum. Epithalamiū polemio ⁊ araneole. Eucharistion ad faustum episcopum. Epigrammata .v. ad diuersos. Propetion ad librū suum. Librum pontii leontii. Laudem narbonen̄. vrbis conciniū. Qui ⁊ primi iustini tempore debitum soluit humanū in christo quiescens .ix. kalendas septembris.

¶ De sancto Tito discipulo. Cap. cviii.

Titus discipulus beati pauli apostoli fuit: cui idē apostolus specialeꝫ epistolā dirigit. Huius vitā scripsit zenas legis peritus: cuius idem apostolus eadem epistola .iii. cap. mentionem facit. Qui a minoe rege crete generis duxit originem in eadem insula nobilibus parentibus ortus. ¶ Desiderans autem homeri et aliorum philosophorum poemata: vacans circa illa: cum esset annorum .xx. audiuit de celo sibi vocem illapsam: ꝙ oportebat eum inde recedere: et animam suam saluare. Post hec nouem annis elapsis: iussum est sibi: ꝙ librum esaie legeret vbi dicit. Renouamini a me insule multe: israel seruabitur a domino eterna salute. Missus est itaq; ab auunculo suo proconsule crete hierosolymam: audire et videre de miraculis iesu christi. Qui abiens vidit passionem xp̄i: resurrectionem: atq; ascensionem; ⁊ spiritussan-

cti aduẽtū in aplos. Sicq̧ pfectā certitudinē de xp̄o assumēs credidit: ⁊ annumeratꝰ est cum cxx. discipulis in quos sp̄ussctūs corporaliter descēdit. ¶ Postq̄ aūt ab aplis ep̄s cōsecratꝰ est: missus est cum paulo ad gentes p̄dicandas. Qui nauigātes ad cretā insulam xp̄m predicabāt. Quos rutilius titi cognatꝰ deridebat. Interea v̄o rutili filius morit̄: ⁊ a paulo suscitat̄. Sicq̧ rutilius credēs cū oī domo sua baptizatur. Paulꝰ v̄o titū creteñ. ep̄m ordinauit: ip̄mq̧ crete dimittēs abijt. Post duos aūt ānos titus ad paulū romā accessit: cū quo ⁊ fuit vsq̧ ad interfectionē eiꝰ a nerone: corpusq̧ ipsiꝰ vna cū luca euāgelista sepeliuit. ¶ Post hec titꝰ ad cretā deuenit: vbi gratiose de fide xp̄i disputans: tandē cū increduli ꝑsisterēt orauit ad dn̄m: statimq̧ idolū diane qd̄ colebant cecidit: ⁊ in puluerē redactū est: ⁊ mox crediderūt aīe q̇ngēte in xp̄o ⁊ baptizati sunt. Consecrauit aūt titus p̄sbyteros ⁊ diacones: ipse v̄o metropoli presidebat. Cū die quadā trāsiret ante palatium: qd̄ secūdus ꝓconsul iussu impatoris in iouis noīe ꝯstruebat: maledixit illud: ⁊ statim opus funditus dissipatū est. Tūc secūdus venit ad titū cū lachrymis rogās se indēnem ab opere ꝯseruari: cū titꝰ imposuit: vt opus in noīe vnius dei christianorū inciperet: ⁊ sic opus perficere posset: quod ⁊ factū est. Completo v̄o opere secūdus cū filio suo baptizatꝰ est. ¶ Dū igit̄ beatus titus morti appropinquaret: vidit angelos ad se missos: ⁊ resplēduit facies eius sicut sol: q̇ spiritū suū ⁊ plebē sibi cōmissam dn̄o cōmendans in pace quieuit etatis sue āno. xciiij. octauo kalen. septembris: sepultusq̧ est in metropoli crete: vbi ⁊ quiescit miraculis coruscans.

¶ De sancto Tito ep̄o. Cap̄. cix.

Titus ep̄us postre mensis claruit sub iuliani ⁊ iouiani impatorū tp̄ibꝰ. Qui scritate ⁊ vita cōspicuus: aduersus manicheos fortissimos scripsit libros: ⁊ doctrina luculēta in pp̄lo suo claruit. Et sub valētis impio in pace quieuit: vt tradit hieronymus libro de viris illustribus.

¶ De sancto Genesio martyre. Cap̄. cx.

Genesius martyr apd̄ arelateñ. vrbē passus ē sub diocletiano impatore: qui ex eadē ciuitate oriūdus artē minostellā exercēs xp̄ianos ptinaciter irridebat: ⁊ dū vellet diocletiano ꝑ artis sue peritiā placere: cepit scrutari christianorū gesta curiose: vt eadē postmodū mimatice simulādo cesari in eadē ciuitate degēti sola tiū exhiberet. Cūq̧ baptizari vidisset īfantes ⁊ gesta xp̄ianorū q̄ ī sacramēto fiūt mēti cōmēdasset: cū impatore ad theatrū ꝓrexit: vt baptisma ludibrio simulās astātes ꝓuocaret ad risum. Cōuocatis ḡ alijs mimis ⁊ ioculatoribus īpatore spectāte: lecto se deferri faciēs ⁊ egrotū fingēs: dixit ad suos: vt q̄ grauē se sentiret: leuē fieri volebat. Rn̄derūt ꝙ ip̄m leuē facere nequibāt: q̄ nec ip̄i fabri: nec ip̄e ferreus erat: exhibuerūt his dictis pp̄lo gentiliū risum. Genesius aūt irridēdo dicebat: q̄ xp̄ianꝰ mori desiderabat: vt ī illa die vel fugitiuus inueniret̄. Ad hec v̄ba ⁊ diocletianꝰ risum ꝯtinere nō potuit. Cui vt arte sua iocādo magis placeret exorcistā ⁊ p̄sbr̄m ītrare faciūt: ⁊ eos iuxta lectū genesij sistūt: ⁊ ip̄is interrogātibꝰ ad quid eos vocasset: ip̄e iā diuinitꝰ tactꝰ nō simulate: sz ex puro corde rn̄dit ꝙ baptismū petebat. Impator v̄o ac pp̄li eū adhuc simulare credentes accurrūt aquā exhibentes: ita vt īpator ei munera p̄beret: ⁊ cū baptizatꝰ eēt ⁊ albis indutꝰ: dū in lectulo consederet: ⁊ sacerdos cum exorcista abijsset: veniūt ad eū quasi ab impatore missi: qui eum tenerēt: ⁊ quasi ad fictā passionez adducerent. Tūc in albis vestibus ad imperatorē accedens ad locū vbi statua veneris erat ascendit: ⁊ corā oībꝰ xp̄m confitēs concionari cepit: asserens se xp̄ianos semper exosos habuisse: ⁊ eorum fidē derisisse: baptismū aūt christianorū delusorie requisisse: sed vbi aqua ipsum nudum tetigerat: vidit angelū dei splendiduz iuxta se stātem: ⁊ omnia peccata sua que ab infantia fecerat recitantē: ipsaq̧ oīa sibi dimissa in ipsius aque lotione promittentē: asserēs se vere ⁊ nō ficte in xp̄m credere: ⁊ pro ipso mori paratum esse. Cum aūt diocletianus hec audiēs a principio quidem ip̄m fingere credens: sed postmodum ipsius animi veritatē comperiēs indignatus acriter: genesium fustibus grauissime cedi fecit: deinde in carcerē trudi. Altera v̄o die tradidit eum plutiano prefecto: vt aut eum sacrificare compelleret: aut diuersis penis interimeret: qui genesium sacrificare nolētem: iussit in equuleo leuari: ⁊ lāpades ad latera eius applicari: ipse v̄o xp̄m constantius innocabat. Que cum prefectus diocletiano retrulisset: iussit eū capite cedi. Qui decollatꝰ est: ⁊ in ciuitate arelateñ. sepultus. viij. kalen. septembris.

¶ De sanctis Eusebio Uincentio ⁊ socijs martyribus. Cap̄. cxi.

Eusebius: vicētius: ꝑegrinꝰ: ⁊ romanꝰ martyres rome passi sunt tp̄e cōmodi īpatoris sub vitellio vrbis p̄fecto. Cuz em̄ p̄fatꝰ īpator die natalis sui īdutꝰ pelle leonis cū oī pp̄lo romano hercli sacrifica

ret: ⁊ sctī martyres in vico cānario cōmorātes:
hec audientes abhorrerēt: oīaqꝫ sua paupibus
erogassent: corpusqꝫ iulij senatoris ⁊ martyris
sepelissent: de quo supra dictū est ī eiꝰ passione
xiiij. kalē. septēbris. a vitellio pfecto tēti sunt:
⁊ ad sacrificia deoꝝ inuitati. Qui dū christum
confiterent: ⁊ deos gentiuꝫ execrarent: primo
quidem in equuleo appensi: ⁊ neruis ac fustibꝰ
durissime cesi sunt. Et cum in his tormentis in
christo exultarent: flammas ad latera eoꝝ pre-
fectus iussit apponi. Et tunc astiterunt angeli
eorum vulnera tergentes. Quod cernens anto-
nius carnifex cōuersus est: vt supra in eiꝰ pas-
sione dictum est. xi. kalen. septembris. Deinde
sancti in teterrimo carcere reclusi: egrotos ad
se venientes curabant: ⁊ multos cōuertebant.
Post triduū vero apparuit eis sctūs iulius mar-
tyr eosqꝫ admonuit: vt custodeꝫ carceris salua-
re deberent: eosqꝫ in domino cōfortauit. Ad quos
accedens sacerdos capitolij lupulus quadriē-
nio cecus ab eisdeꝫ conuersus: ⁊ a rufino pres-
bytero baptizatus lumen oculorum percepit.
Quod videns custos carceris: et ipse similiter
ad christū ꝯuersus est. Post dies quattuor edu-
cti de carcere vitellio presentant. Qui eusebio
linguam prescidi fecit ne christum amplius no-
minaret. Et cuꝫ nihilominus loqueretur: iussit
eos omnes tādiu fustibus cedi: donec spirituꝫ
emiserūt. Quoꝝ corpora a christianis sepulta
sunt. viij. kalen. septembris.

De sancto Dionysio martyre. Cap. cxij.

Dionysiꝰ martyr ro-
me passus est tēpore diocletiani
augusti. Qui primo fustibꝰ cru-
delissime cesus ē: deīde in equu-
leo suspensus ⁊ virgularum diu-
tissime laceratione vexatus: lampadibus etiaꝫ
inflammatus: dum in fide christi persisteret: di-
cens non esse regē pter christum: pro quo si mi-
lies occideretur: ipsum sibi de ore auferre non
possent: martyrij coronam capitis obtruncatio-
ne promeruit. Passus est auteꝫ. viij. kal. septē-
bris: vt dicit Ado.

De sancto Seuero abbate. Cap. cxiij.

Seuerus ab-
bas apud ciuitatem
agathen. claruit: qui
ex regali syrorū genere ortus
adhuc iuuenis parētibus de-
functis: cum diuitijs abunda-
ret: post philosophie studium magnos thesau-
ros assumpsit: ⁊ cum seruis suis nauē ascendēs
in septimaniā regionē deuenit: vbi a sancto be-
rico episcopo agathen. edoctus: oībus pro xpo
erogatis: fuisqꝫ manumissis in fauce aurarica:
que ab vrbe agathense duobus fere milibus di-
stat littus naufragum petijt: ⁊ sibi tugurium ex
arūdinibus faciēs artissime vite se dedit. Quē
cum serui quōdam sui requisissent: eum inuētū
a sancto pposito distrahere satagebant: sed nu-
latenꝰ preualebāt. Ipse aūt diebus dominicis
singulis post perceptā eucharistiā panem vnū cū
sumens: sic hebdomada integra sine cibo
perdurabat. Cui sanctus bericus panē cū cru-
ce impressa singulis diebus dominicis destina-
bat. Sed cū a multis visitaretur: ecclesia ei con-
struitur ⁊ cenobium ampliatur: in quo ad se ve-
nientes hospitabatur. Factumqꝫ est vt inuitus
post breue tēpus. ccclx. pater fieret monacho-
rum. Qui etiā humanitatē suam auiculis osten-
debat. Nam ⁊ passerem ad se solitum aduolare:
⁊ eius dextere insidere: dum auceps quidaꝫ in
tibia lesisset: ad se venientem signo crucis sana-
uit ⁊ abire permisit. Cuidam senatoris ciui-
tatis agathen. seni salustio nomine sepulchrum
sibi fabricanti predixit: nō ipsi: sed filio eius di-
ctum tumulum preparari: et vt predixerat eue-
nit. Iuuene illos post modicos dies defuncto:
et in paterno tumulo sepulto. In monaste-
rio quoqꝫ suo duꝫ panes defecissent: solos tres
panes inuētos in aqua p frusta cōscisos: adeo
multiplicauit ꝙ ex eis triduo trecentūsexagita
suos fratres refecit: die vero quarta trecentū tri-
tici modios sibi apportandos esse prenuncia-
uit. Et sic deo largiente euenit. Sicqꝫ post mul-
ta ostensa miracula cōfectus senio in pace quie-
uit octauo kalendas septembris in basilica san-
cti marci sepultus.

De sancto zepherino papa et martyre. Cap. cxiiij.

Zepherinus papa ⁊ mar-
tyr natiōe roma-
nus ex pre abū-
dio primo pon-
tifici romano victori in episco-
patu successit: et sedit annos
nouem: menses septem: dies
decem. Hic constituit in pre-
sentia omniū clericorum ⁊ lai-
corum fidelium: vt omnes christiani duodecim
annorum eucharistiam in die sancto pasche ac-
cipere deberēt. Et fecit statutum in ecclesia: vt
omnia vasa altaris essent vitrea vel stannea. Nā
antea erāt lignea. Constituit etiam vt patriar-
cha: vel primas: vel metropolitanus cōtra accu-
satum episcopum non proferat sententiam: nisi
prius fultus auctoritate apostolica. Et vt ordi-
nationes presbyterorꝫ ac leuitarum tempore
statuto ⁊ multis coram astantibus solēniter fie-
rent de approbatis ⁊ doctis viris. Et hic perse-
cutione antonini imperatoris martyrio coronat:
⁊ sepultus est apud collegas suas in cimiterio
calixti via apla. vij. kalē. septēbris. Hic fecit
ordinationes septem per mensem decembriuꝫ:

presbyteros. xiiij. diacones septem: episcopos xiiij. Et cessauit episcopatus dies. vi.

¶ De sancto Ludouico rege ⁊ cōfes. Cap. cxv.

Ludouic⁹ quintus francorū rex sanctissimus patrem habuit christianissimuz ludouicū quartū qui multū hereticos debellauit. Post cui⁹ obitū sub matris tutela scilicet dñe blanche quādam filie regis castelle pie educatus in oī sanctitate ꝑfecit: qui etiā nunꝙ mortaliter peccasse in sua vltima cōfessione cōpertus est. Sub cura magistri ⁊ fratrū predicato᷑ ⁊ minorū sacris litteris fuit imbutus. Deinde vxorē ducens filiū ex ea susceptū religiose nutriuit. Ipē ꝟo vtens cilicio clādestine opibus penitētie instudebat: pauperibus ducētis quotidie ante cibū ꝑsonal'r ministrabat. In mensa quoqꝫ sp̄ tres paupes iuxta se discūbētes habebat. ¶ Post hec ardore fidei assūpta cruce ad terrā sanctā acq̄rēdā cū exercitu copioso trāsiuit. Et post multas occupationes terra᷑: ipe vt ꝓbaret eius patientia: ab infidelib⁹ captus est. Sed modico postea redēptus ꝑcio: quinqꝫ annis cōtinuis mansit in syria: castra plurima cōstruens: captiuos redimēs: ⁊ multos saracenorū sua religione ad fidē conuertēs. Audito ꝟo matris obitu in franciā rediit: ⁊ dū reuerteretur: maris tēpestatē sua oratiōe sedauit. Reuersus aūt ad domū suā in virtutib⁹ semp proficiens: capellā egregiā in ꝓprio palatio edificauit: vbi ⁊ coronā dñi ⁊ crucis dñice partē atqꝫ lanceā collocauit. ¶ Tandē post plurima annorū curricula cū fratribus suis copioso exercitu cōgregato iterū mare trāsiuit: ⁊ thinissam applicās adiacentē regionē faciliter occupauit: vbi fixis tētoriis febre corripit: ⁊ pluribus diebus decūbens sacra sumpta cōione xp̄m iugiter īuocās sup stratū cinereū in modū crucis extensum post laudabilia virtutū opera suū domino spiritū tradidit. viij. kalē. septēbris anno dñi. M. cclxx. Corpus ꝟo eius delatū in franciam apud sanctū dionysiū parisieñ. sepultum est; mirabilibus signis coruscans.

¶ De sanctis Hireneo ⁊ Abūdio martyribus Cap. cxvi.

Irene⁹ ⁊ abūdius martyres passi sunt rome sub decio cesare ⁊ valeriano prefecto. Cū eñi valerianus corpus scē concordie martyris p xp̄o passe in cloacā iactari fecisset: ⁊ qdā miles: noīe porphiri⁹ hireneo cloacario occulte xp̄iano illud indicasset; sperans in vestimentis sancte gēmas vel aurū inuenire: vt supra dictū est in passione hippolyti ⁊ sociorū idibus augusti: hirene⁹ predict⁹ effosso loco vna cū porphyrio corpus concordie de cloaca leuauit: sed investimētis eius nihil inuenit: vñ porphyrius aufugit. Hireneus ꝟo xp̄ianū quendā noīe abundiū secū vocauit: qui corpus martyris ad presbyterū iustinū tulerūt: ⁊ ip̄m vna secum sepulture tradiderūt. Hoc audiens valerianus hireneñ ⁊ abundiū teneri fecit: deinde post dies. xij. iussit: vt ambo viui in ipsa cloaca necarent: qui necati sunt. viij. kalen. septēbris: quorū corpora iustinus presbyter inde leuauit: ⁊ iuxta corpora sanctorū laurentij ⁊ ceterorum in crypta in agro verano sepeliuit.

¶ De sancto Secundo martyre Cap. cxvij.

Secūdus martyr apd̄ castrū vigintimilium italie tpe maximiani imperatoris passus est: q̄ vir spectabilis et dux ex sacra thebeorū legione āte beatū mauritiū ⁊ ceteros pro cōfessione nominis christi post vincula ⁊ carceres martyriū capitis abscisione compleuit. viij. kalendas septembris: vt ait ado.

¶ De sancto Alexandro martyre. Cap. cxviij.

Alexander martyr apud bergomū italie ciuitatē passus est sub maximiano imperatore. Qui cuz esset miles eiusdē cesaris: ⁊ a legione sanctorum thebeoruz fidē percepisset. Cū imperator venisset mediolanū: ⁊ posita idolorū mensa ip̄m sacrificare cōpelleret. Alexander mensam calce percussit: et euertit. Quē imperator vni ex militibus decapitandū tradidit. Cunqꝫ ille diuino terrore percussus: ipsum ferire non auderet. traditur aliis militibus occidendus. Alexander ꝟo diuina promissione manus eorū aufugiens bergomuz venit: vbi xp̄m annūciens aliquos conuertit. Ad quē tandem milites venientes ipsum detentū ⁊ sacrificare nolentē: gladio percusserunt. viij. kalendas septembris: cuius corpus a grata matrona in predio suo iuxta murum ciuitatis bergomensis sepultum est.

¶ De sancto Rufo martyre Cap. cxix.

Rufus martyr apud capuā passus est. Hic patricie dignitatis insignis: cū esset ex consule dux rauenne: beatus apollinaris ep̄s ⁊ martyr filiam eius a mortuis suscitauit; ip̄mqꝫ in fide docuit: ⁊ ba-

prizauit vna cū filia eius ⁊ vxore ac familia promiscui sexus numero. ccccxxiiij. vt supra actuz est in passione apollinaris. x. kalē. augusti. Vn ⁊ deinceps rufus sancto apollinari occulte ministrabat. Filiaꝫ eius virgo sacra permansit. Quod nero cesar audiens: ipm̄ a ducatu absoluit: ⁊ eidem successorē delegauit. Dum autē rufus venisset capuā tentus a vicario prefecti pictorio messalino: nolensꝫ sacrificare decollatus est sexto kalendas septembris.

De sancto Pelagio martyre. Cap. cxx.

Pelagiꝰ martyr passus est in ciuitate emonia ꝓuincie acarnānie tp̄e numeriani imperatoris: cuius pater pelosius ⁊ mater claria nobiles ac ditissimi xp̄iani ipm̄ puerulū in fide xp̄i docuerunt: ⁊ cum esset annorū. vij. vranio presbytero tradiderunt sacris litteris imbuendū. Et cum esset annoꝝ. xij. pater eius migrauit ad dn̄m omesꝫ facultates suas filio suo ad ministeriū puerū dereliquit. Cum ꝟo annos. xviij. impleuisset mater eius similiter ex hac luce subtracta est. Qui continuo omnem eius familiā manumisit: ⁊ vna cum vranio presbytero oēs facultates suas pauperibus et ecclesijs distribuit: verū cum esset annorū. xxv. facta est persecutio xp̄ianorum sub numeriano augusto. Qui ⁊ euilasium presidē ad dictā prouinciā destinauit: vt oēs xp̄ianos ad sacrificia deoꝝ compelleret. Cū aūt multi xp̄ianoꝝ metu tormentoꝝ immolarēt. Pelagius oratione ad dn̄m effusa: voce sibi de celo lapsa ad martyriū aīatus est. Et sequēti die se spōte p̄sidi presentauit ⁊ xp̄ianissimū asseruit. Qui missis cathenis in collo ⁊ manibus eius in obscurissimo carcere eū reclusit: vbi lux celica ei diuinitus effulsit. Altera die corā preside statuit: ⁊ sacrificare cōtemnēs virgis diutius flagellat. Deinde fustibus cedi iubet: sed dei nutu fustes quasi papyrei mollierūt. Qd̄ cernens preses iussit eū in equuleo suspendi: ⁊ vngulis radi. Deinde ipm̄ deponi: ⁊ oleum feruēs vētri ipsius ꝑfundi. Et cū manꝰ carnificū oleo succēderent: sctūs martyr ipm̄ calens oleū: ac si aquā frigidam sentiebat: quo viso miraculo multi paganorū in dn̄o crediderūt. Post hec iterū cū dijs imolare nollet mādauit iudex fragmēta testarū per pauimenta viarū effundi: ⁊ ligatis manibus ac pedibus eū pertrahi: vt sic spiritū exhalaret. Et cū in his oībus cōstans presisteret. Iussit eum p̄ses capitalē subire sentētiā. Qui ductꝰ extra muros vrbis capite cesus est. Cuiꝰ corpus colligens vranius presbyter ipm̄ ibidē sepeliuit. Passus est autem. vi. kalendas septembris.

De sancto Pelagio papa primo. Cap. cxxi.

Pelagius papa huius nominis primꝰ natione romanus [cū] ex patre ioh[ā] vigilio pape in episcopatu romano successit: ⁊ sedit annos iiij. mēses. x. dies. xix. Hic cōstituit vt heretici ⁊ scismatici ep̄i per seculares potestates cōprimerentur ac punirentur: valde nancꝫ catholice fidei extitit defensator ⁊ pugil. Qui ob inuidiam a quibusdā emulātibus sibi clericis de morte vigilij decessoris eius culpatꝰ est: sed corā populo tangēdo crucē ⁊ euangeliū se purgauit. Multe nancꝫ sanctitatis vir fuit: ac in pontificatu laudabiliter se gerens plenus bonis operibus in pace quieuit. vi. kalēdas septembris. Et in ecclesia sancti petri sepultus est. Cuius tempore ossa prothomartyris stephani romam sunt delata: ⁊ in eadem tūba cum corpore sancti laurentij collocata. Et cessauit ep̄atus eo defuncto menses. iiij. dies. xxv.

De sancto Pelagio papa secundo Cap. cxxij.

Pelagius papa huiꝰ nominis secundus natione romanus ex patre virigeldo. Benedicto primo pape in pontificatu romano successit: et sedit annos. x. menses. vi. et dies. xxv. Hic absꝫ iussione principis ordinatus est: eo ꝙ longobardi romā obsiderent: nec posset quisꝙ̄ a roma discedere. Hic. ix. prefationes tradidit ecclesie ante canonē decantandas: videlicet natalis: epiphanie: xl. crucis: resurrectiōis: ascensionis: penthecostes: trinitatis: ⁊ apostolorum. prefatio autē de beata virgine postmodū a gregorio papa addita est. Hic vir sanctissimus ⁊ circa pauperū necessitates intentissimus fuit. eo autez tempore tante pluuiarū inundationes fuerunt: ꝙ omēs esse diluuiū dubitarēt: talisꝫ clades fuit: qualem a seculo nullus meminit audiuisse. Cuz ꝟo tyberis ex tantarū pluuiarū abundātia in tantum inundauit: vt super muros vrbē ingrediēs magnā partē regionis occuparet: secū trahēs innumerā multitudinē serpentū: ⁊ draconē ingentissimū: que bestie putrefacte post diluuiū: ex aeris corruptione maximā mortalitatē hominū induxerūt. De qua dictū ē supra in gestis gregorij pape. iiij. id̄. martij. Ita ꝙ multe domus vacue remanserūt in vrbe. Hec aūt clades primū a pelagio papa incepit: ipm̄ꝫ subito de medio sustulit: deinde ad populū vrbis descēdit. Pelagius itaꝫ defunctꝰ in ecclesia sancti petri sepultus est. In cuius locū beatus gregorius papa ⁊ doctor ab omni populo electus est.

¶ De sanctis Georgio: Aureliano: ⁊ socijs martyribus. Cap.cxxiij.

GEorgius diacon⁹: aurelius: felix: natalia: ⁊ liliosa apud cordubam hispanie ciuitē passi sunt. Quorū pⁱm⁹ mire abstinētie monachus ab hier. cordubam veniens cū reliquis ex eadem vrbe claro germine ortis: diu optatū sibiq̧ domino premonstratuz meruit consequi martyrium. Qui passi sunt. vi. kalē. septēbris. Hec Ado in martylogio.

¶ De sctō Anastasio martyre. Cap.cxxiiij.

ANastasius martyr passus est in salone dalmatie ciuitate sub persecutione diocletiani imperatoris. Hic ex aquileia ortus ciuitate: cū artem fullonis exerceret quicquid ex ip̄a conseq̄ poterat preter parcum quotidianum victum pauperibus erogabat. Tandē amore animatus martyrij ad salonitarum ciuitatem deuenit. Et cum in hospitio in quo mā-surus erat signum crucis in locis pluribus depinxisset: et ob hoc a gentilibus comprehensus ⁊ iudici presentatus est. Qui cum sanctum cogitasset diuersis laniare supplicijs: ab imperatore subita iussione compulsus est ad ipsam: in qua augustus degebat concitus ire ciuitatem. Ob hāc causam expeditam in christi martyrem sententiam protulit: vt suspenso ad collum eius ingenti lapide in mari precipitio daretur. Matrona ꝟo quedam christiana nomine Asclepia corpus martyris habere cupiens: seruis suis libertatem et munera promisit: si corpus sancti martyris inuenirent. Qui diebus pluribus per littora discurrentes tandem aphros quosdam inuenerunt: qui corpus ipsum iam leuarent: vt vero corpus territi dimitterent: calumniam homicidij in illos fingebant: vtpote qui haberent in manibus corpus exanime. Ipsi tamen animosi viri ex aphrica orti caput martyris in patriam suaz portauerūt: et ecclesiam in nomine ipsius fecerunt: in qua virtutes fiūt mirabiles in malignis spiritibus effugandis. Corpus ꝟo sine capite sibi delatum a seruis: matrona illa deuotius excepit: quod donec cessaret persecutio in predio suo celauit: deinde ecclesiam coustruxit: et corpus martyris in salonitano territorio collocauit. Passus est autem christi martyr anastasius. vi. kalendas septembris.

¶ De sancto Cesario episcopo. Cap.cxxv.

CEsarius episcopus arelatesi. floruit tēpore anastasij imperatoris secūdi: qui sancte ⁊ cōtinētissime vite vir beatus homelias plurimas morales ⁊ vtiles ad monachos edidisse reperitur. Et post felicē ecclesie sue gubernationem sanctitate ⁊ doctrina insignis migrauit ad christum. vi. kalen. septembris.

¶ De sancto Daniele propheta. Cap.cxxvi.

DAniel propheta: cuius laus in plerisq̧ diuine scripture libris et locis describit: et. ij. Macha. ij. ca. inter patres sanctos prisci tēporis cōnumerat de regione iudeoꝝ ⁊ semine regio natus est. Cum aūt nabuchodonosor rex chaldeoꝝ hierl'm prima obsidione cepisset. Joachim regez iuda vinctum secū trahebat in babylonē: et nobiles iudeoꝝ cum eo: in itinere ꝟo remisit eū imposito ei tributo: et obsides pueros de semīe regio secum traxit: scz danielē: ananiā: misaelē: ⁊ azariam: ⁊ alios plures: ⁊ abinde fuit daniel in babylone: donec regnū defecit. Ipsum ꝟo danielem ⁊ socios vti pulchriores ⁊ doctiores castrauit rex: vt ait iosephus: ⁊ tradidit eos preposito eunuchoꝝ aphanaz: ⁊ fecit eos erudiri ꝓuincialibus litteris: et lingua chaldeorū: mutatis eorum noībus. danielem eīn vocauit balthasar: ananiā sidrach: azariā misach: ⁊ misaelē abdenago. His quattuor p̄positus eunuchoꝝ specialem procuratorē prefecit malasar. Qui proposuerunt nō cōtaminari cibis gentiliū: ⁊ a p̄posito eoꝝ obtinuerūt decē dieb⁹ leguminibus et aqua tētari: ⁊ cum ex hoc eos probans in nullo ceteris macriores vidisset: accipiebat cibaria ⁊ vina regia: ⁊ dabat eis legumina ⁊ aquā. Trāsactis ꝟo tribus annis steterūt corā rege: prout ip̄e decreuerat: nec sunt inuēti eis similes ī regno in omni sapiētia ⁊ disciplina. Ex quib⁹ pre ceteris daniel gratiā a deo obtinuit: visiones ⁊ somnia interpretādi. Hec oīa sup̄ius acta sunt in gestis trium puerorū. xviij. kalen. ianuarij.

¶ Anno ꝟo secūdo regni nabuchodonosor vidit rex somniū mirabile: cui⁹ postq̄ euigilasset memoriam amisit: ⁊ conuocatis coniectoribus chaldeorum petebat ab eis vt somniū sibi dicerent: ⁊ interp̄tationē eius etiā indicarent. Qui cū hoc se posse facere nullo modo dicerēt: eo q̄ omni homini impossibile esset: sed si rex somnium narraret; ipsi cōiecturā eius exponerent.

Iratus rex mandauit vt oēs sapientes babylonis perirēt. Querebāturq; daniel ⁊ socij: vt cū ceteris occiderent̄. Quod cū daniel ab arioch principe militie didicisset. Ingressus rogauit regem vt daret sibi tēpus ad solutionē per vnā noctē tm̄: vt dicit iosephꝰ: ⁊ ꝑnoctanti in orōne cū socijs mysteriū ei reuelatū est. Et ingressus mane ad regē dixit ei: ꝙ nemo viuētium posset petitionē suā implere: sed deus celi reuelans mysteria eidē indicauerat: q̄ nouissimis tꝑibus futura erāt. Narrauitq; ei ꝙ ꝑ somniū vidisset statuā quattuor metalloꝝ: cuius caput aureum significabat primū regnū assyrioꝝ ceteris nobilius ⁊ ditius: pectꝰ ṽo ⁊ brachia argētea significabant regnū persarū ⁊ medoꝝ secūdo venturum: ꝙ minus primo esset nobilitate ⁊ diuitijs decoratū: venter ṽo ereus regnū esset grecorū tertio loco futurum suoꝝ sapientia sonorosum. Tibia ṽo ⁊ crura ferrea regnū romanoꝝ quarto venturū: ꝙ sua fortitudine omnia domaret. Lapidem ṽo sine manibus de mōte abscisum q̄ percussit statuā ⁊ eam in puluerē cōminuit: qui et factus est mons magnus ⁊ impleuit vniuersam terram: dixit esse regnū celi: qđ est regnum christi: qui omnia regna cōminuet: ⁊ ipm̄ stabit in eternū. Quod rex audiens danielem ⁊ deum eius adorauit: ⁊ ipsum prefecit cunctis sapientibus babylonis. Socios ṽo eius prefecit sup̱ opera totius ꝓuincie babylonis. ❡ Circa dictū tēpus daniel sanctā susannā de falso adulterij crimine ei imposito liberauit cum adhuc iuuenis esset: vt dicetur infra in hystoria ꝓxima de susanna. Post hec autem cum nabuchodonosor rex statuam auream erexisset: ⁊ eam tres pueri adorare noluissent: in fornacem missi: inde miraculose erepti sunt: vt supra dictū est in gestis ipsorum trium puerorū: ꝓpter quod nabuchodonosor deum hebreorū magis reuereri cepit. ❡ Deinde post lapsnm tēpus nabuchodonosor vidit per somniū arborē excelsam que totā terram occupabat: ⁊ bestie ac volucres sub ramis eius habitabāt: quam deus celi succidendam mandauit: donec septem tēpora mutarent̄ sup̱ eam. Que visio ẜm ꝙ daniel regi interpretatus est ei de facto contigit. Ipse enī nabuchodonosor ꝓpter nimiā superbiā suā in bestiā trāsformatus ab hoībus eiectus est: non ꝙ corꝑis mutationem: sed mētis alienationē pateretur: vt dicit epiphanins. Ablatus est enī ei vsus lingue ad loquendū: ⁊ herba ei in cibum data est: vt et videbat̄ ei ꝙ bos esset in anterioribus: et posterioribꝰ leo. Daniel ṽo toto alienatiōis eiꝰ tēpore pro ipso orationi vacabat: ⁊ ad ꝑces eiꝰ annis septem quos totidē dixerat tempora in septem menses versi sunt: in quibꝰ quadragita diebus insaniā patiebat̄: et per alios q̄dragita ad cor hoīs reuersus flebat: donec septē mēses complerent̄: post quos reuocatus est: nec tamē regnauit: sed statuti sunt pro eo septē iudices: et de consilio danielis vsq; ad septem annos penitentiam egit: prout hec oīa iosephus tradit. ❡ Mortuo ṽo nabuchodonosor maiore regnauit pro eo filius eius maior: qui ⁊ ipe nabuchodonosor nominat̄. Qui danielē compellebat cū adoraret idolum bel: dicens ipm̄ esse deū viuētem: eo ꝙ quotidie comederet duodecim mensuras farine ⁊ quadraginta oues: ac vini āphoras sex sibi oblatas. Daniel ṽo ecōtra illū deū fusilē ex metallo ⁊ mortuū asserebat: venit autē rex cum daniele ad templū: et positis omnibus escis ante mēsam: egressi sunt oēs: ⁊ rex clausit ostia: ⁊ anulo suo signauit. Daniel aūt cribrauerat cinerem in pauimēto coram rege. Sacerdotes aūt bel qui erāt sexaginta cū paruulis suis ⁊ mulieribus iuxta cōsuetudinē suam nocte ingressi sunt ꝑ cuniculos subterraneos quos fecerant sibi: ⁊ cōsumpserunt oīa. Venit ergo rex diluculo rex cum daniele ad templū: et inuētis saluis sigillis ianue impressis aperuerūt ostia. Rex aūt intuitus mēsam vacuā: magnū deum bel exclamauit. Daniel aūt ostēdit regi vestigia per pauimentū cineri impressa: q̄ erāt virorum ⁊ mulierū ⁊ infantū. Et deinde ostēdit ei occultos aditus: ⁊ occultū introitū sub mēsa. Et iratus rex apꝓhēdit sacerdotes: qui ⁊ deceptionē suā ei confessi sunt. Quos omnes occidit rex: ⁊ dedit bel in manu danielis: qui subuertit eū ⁊ templū. ❡ Erat etiā in eodem loco draco latens in fouea: ⁊ adorabāt eum babylonij. Sacerdotus enī eius habebāt vasa plena aqua facta de corijs vitulorū: ⁊ ea virgis percutiebāt: vt facerent sonitum terribilē quasi tonitruum. Ad quem excitatus draco quandoq; emittebat ignem: quādoq; fumum: quādoq; visibiliter apparebat. Cūq; rex danielem cogeret vt illi sacrificaret: petijt daniel ipsum sibi dari in potestate: ⁊ interficeret eū sine ferro ⁊ fuste. Et tulit daniel picem ⁊ adipem ⁊ pilos: et coxit pariter ⁊ fecit massas: deditq; in os draconis: qui suffocatus crepuit. Et indignati babylonij petierunt a rege danielem sibi dari: qui duos eorū deos destruxisset: comminātes ꝙ nisi daret eum ipsis: regem cum omni domo sua interficerent: vnde rex timore compulsus tradidit eis danielem: qui miserunt eum in lacum: in quo erāt leones septem: quibus quotidie ad escam dabātur duo corpora damnatorum ⁊ due oues: et tunc non data sunt eis vt deuorarent danielem. Dominus autem misericors non solum danielem de ore leonum sex diebus illesum conseruauit: sed etiam ei de prandio prouidit: cum enim Abacuch propheta in iudea prandium messoribus suis deferret: tulit eū angelus domini: et per verticem apprehensum posuit eum in babylone super lacū in impetu spiritus sui. Qui prandium danieli obtulit: illeq; comedit: ⁊ deo gratias egit: ipsumq; angelus domini in locum suum in momento restituit; vt dictum est.

supra in hystoria Abacuch prophete decimooctauo kalen. februarij: venit ergo rex die. vij. ad lacum: ⁊ cum vidisset danielem sedentem in medio leonum: exclamauit magnum deum danielis. Et eduxit eum de lacu: ⁊ eius emulos inmisit: qui deuorati sunt a leonibus coram rege. Extunc rex danielem ⁊ deum eius in omni tēpore vite sue ꝑmaxime reueritus fuit. ¶ Prophetauit aūt daniel in tempore illo: videlicet a diebus Nabucho. iunioris: quibus ꝓphetauit in chaldea vsq͡ ad tempus darij primi regis ꝑsarum: quo tempore prophetauit in perside siue in media illuc ab ipso translatus: multasq͡ mirabiles visiones habuit de tempore futuro ⁊ de fine seculi: que in eius libro spiritualius explicantur: quarūq͡ expositio spiritualem req̄runt librum. Mortuis autem nabuchodonosor iuniore ⁊ euilmeredath fratre eius: qui ambo successiue regnauerunt post Nabuchodonosor primum. Regnauit balthasar filius euilmeredath annis tribus. Qui cum obsessus esset in babylone a dario primo rege medorum: ⁊ cyro rege persarum: qui cum eo venerat: propter incredibilem fortitudinē ciuitatis de obsidione parum curabat. Fecitq͡ optimatibus suis grāde cōuiuium: ⁊ vasa qua nabuchodonosor auus eius de templo domini in hierusalem abstulerat principibus ⁊ vxoribus suis atq͡ cōcubinis tradidit ad bibendum. Intellexerat enī balthasar: vt dicunt hebrei. lxx. annos captiuitatis hebreorum: quos hieremias predixerat fluxisse: et tamen iudei non erant liberati: vnde iudeoꝝ deo insultabat: ⁊ deos suos collaudabat. Tunc apparuit manus scribentis in pariete: mane: cethel: phares: que sonant numerus: appensio: diuisio. Et cum rex hoc videns danielem turbatus cōsuluisset. Interpretatus est scripturam dicens: ꝙ deus regnum balthasar numerasset: id est compleuisset: ⁊ ip̄m in statera appendisset: qui et minus viueret ꝙ̄ putabat: ⁊ diuisum esset regnū suum: ⁊ datum medis ⁊ persis. Eadem nocte capta est babylon. Nam cyrus fecerat diuidi longe a ciuitate fluuiū euphratē per plures riuulos: ita vt alueū qui fluebat in ciuitatem vadabilem faceret. Et tunc gentes darij ⁊ cyri per alueum ingresse balthasar interfecerunt: ⁊ ciuitatem fortissimā ⁊ munitissimā destruxerunt: que sicut humano opere potuisse cōstrui: sic humano ope potuisse capi minime homines opinabātur. ¶ Darius aūt secū duxit danielem in mediā faciēs eū vnū de satrapis: qui centū ⁊ viginti p̄erāt: ip̄mq͡ admodū honorās: ꝓpter quod inuidētes ei principes accusatiōe facta cōtra eū: fecerūt eū mitti in aliū lacū leonum: sed sicut alias ita ⁊ tūc a dño adiuuāte inde liberatus est: ⁊ accusatores ei⁹ in lacū missi a leonibus deuorati sunt. ¶ Hic daniel dedit signa in montibus super babyloniā dicēs: ꝙ qñ pars montiū a borea fumigabit: venit finis babylonie: quando xo veniet ignis ardens finis erit vniuerse terre: qñ a parte noti aque decurrent: reuertetur populus ad terram suam: ꝙ si sanguine fluxerint erūt homicidia belial in vniuersa terra. Defunctus est autem daniel in media. v. kalen. septembris: ⁊ sepultus in spelunca regali solus cum gloria. Hec ex libro danielis per totum: ⁊ ex dictis iosephi ⁊ hieronymi ⁊ comestoris: atq͡ ex chronica guilelmi.

¶ De sctā susanna vxore ioachim. Cap. cxxvij.

Susanna sancta cui⁹ pudicitiam ⁊ sanctitatem ip̄e textus libri danielis cōmēdat: idcirco gestis danielis subijcitur: quia contemporanea: dies dormitionis ei⁹ certus non inuenit. Hec erat filia helchie ⁊ vxor Joachim: qui erat de nobilioribus iudee inter omnes filios israel in babylonem transmigratos. Et cū esset susanna nimium speciosa: exarserūt in eā duo seniores iudices illius anni. De quib⁹ tradunt hebrei: ꝙ mulieres decipiebant: dicentes se esse de semine dauid: ⁊ christū de semine ei⁹ nasciturum. Hi statuerunt in cōmune tempus: quo susannā possent inuenire solam. Et latuerunt post meridiē in pomerio helchie. Ingressa autem susanna volens lauari ⁊ vngi iuxta morem patrie: misit puellas ad offerendum oleum ⁊ vnguenta. Tunc accurrentes senes ad eā: requisierunt eam cōminantes: ꝙ si cōsentire nollet: cōtra ipsam adulterij testimonium dicerēt. Et elegit susanna potius incidere in man⁹ eorum: ꝙ̄ peccare in dominū. Exclamauit. Et accurrentes famuli erubuerunt: cum audissent senes cōtra susannā testificari. ¶ Altera die statuta est susanna in medio ppl'i: ⁊ ponentes senes man⁹ sup̲ caput ei⁹ cōtestati sunt: ipsam vidisse cum iuuene commisceri ⁊ condēnata est ad mortem: ⁊ cum orasset ad dñm: suscitauit de⁹ spiritum pueri cui nomē daniel: id est manifestauit spiritum dei in eo esse: qui latēs quiescebat: cū adhuc daniel esset adolescens: ⁊ exclamauit se mundū a sanguine illius. Et cum reuersi essent omnes populi ad iudicium: daniel separari iussit senes abinuicem: ⁊ singulos eorū per se examinans interrogauit: sub qua arbore vidisset adulterium cōmitti: quorū vnus ait sub cino: alter sub pruno. Et acclamauit in eos ppl's ꝓpter dissonantiam: cōuictosq͡ de falso testimonio s̄m legem dei lapidauerunt. Susanna autē post hec ab omni populo in reuerentia habita est propter ei⁹ pudicissimam castitatem: que ⁊ vitam suam in sanctis operibus pie ꝯsumauit.

¶ De sancto augustino episcopo ac doctore. Cap. cxxviij.

AVgustin⁹
episcop⁹ ⁊ doctor
egregius ꝓuincia
aphricana ciuitate tagasten-
sis honestis parentib⁹ ⁊ chri-
stianis ortus scȝ patre patri-
cio matre monica a puerilib⁹
ānis liberales disciplinas suf
ficienter edoctus fuit: adeo
vt etate iuuenili summus phi
losophus: et rhetor luculētissimus haberetur.
Nam libros aristotelis ⁊ liberalium artiū quos-
cunq̄ legere potuit: per se didicit: et nemine
tradente intellexit: sicut ipse de se in libro con-
fessionum testatur. Uerum quia scientia sine
charitate non edificat: sed inflat: in errorem in
cidit manicheorum: qui christum fantasticum
affirmant: ⁊ carnis resurrectionem negant: in
quo adhuc adolescens per annos nouem per-
mansit. Ad has etiā nugas adductus est: vt ar-
borem fici flere diceret: cum ab ea ficus vel fo-
lium tolleretur. Mater ꝟo eius plurimum fle-
bat: ⁊ cum esset christiana ipsum ad fidei veri-
tatem reducere satagebat. Que die quadam vi
dit se stare in quadā linea lignea licet tristem:
cui quidam iuuenis astitit: et causam tristitie
requisiuit: que cum perditionem filiȷ̄ sui deplo-
rare diceret: ille confortauit eam dicens: ne ti-
meret: quia vbi ipsa: ibi ille esset. Rogabat er-
go sedula mater quasi importuna quendam epi
scopum: sicut in eodem libro confessionum te-
statur: vt pro filio suo orare dignaretur: cui ille
importunitate deuictus prophetica voce respō
dit: vt secura staret: quia impossibile esset: vt fi-
lius tantarum lachrymarum periret. ¶ Cū au-
tem in ciuitate sua grammaticā: ⁊ apud cartha
ginem multis annis rhetoricā docuisset: occul-
te matre nesciente romam venit: et ibidem mul
tos discipulos congregauit. His temporibus
mediolanensibus sibi petentibus doctorem in
roma in rhetorica destinari. Symachus prefe-
ctus augustinum destinauit. Quo tempore bea
tus ambrosius mediolani ep̄s erat. Mater ꝟo
eius cum multa difficultate ad eum venit: ⁊ ip-
sum iam nec vere catholicum: nec vere maniche
um repperit. ¶ Augustinus autē predicationē
ambrosiȷ̄ frequenter audiebat: solicitus valde:
ne vel pro errore manicheorum: vel contra ip̄m
aliquid proferret. Quadam tamen die ambro-
sius predicans errorem illum apertissime con-
futauit: ⁊ a corde augustini opinionem dudum
habitam penitus depulit. Cum autem sicut ip-
se libro supradicto refert: via dei sibi plurimū
placeret: sȝ ad ip̄am accedere pigeret. Ad quē-
dam simplicianum seruum dei perrexit: cū quo
et estus suos contulit: qui ⁊ ip̄m in via dei exē-
plo multorum puerorum ⁊ puellarū hortari ce-
pit. Interim ab aphrica amicus quidam augu-
stini venit: qui magni antoniȷ̄ in egypto defun-
cti miracula recitauit. Quorum exemplo augu
stinus vehemēter exarsit: ⁊ socium alloquēs se
ipsum redarguit dicēs: q̄ indocti celum rapi[e]
bant: ⁊ sapiētes cum doctrinis suis in infer[n]ū
demergebantur. Et accurrens in quēdam o[r]
[tum] sedens sub ficu amarissime fleuit: audiuitq̄ vo
cem dicētem ei: tolle lege. Aperuitq̄ codicem
apostolicum: ⁊ coniectis oculis ad primū capi-
tulū legit: Induimini dn̄m iesum xp̄m. Et sta-
tim ab eo omnes dubietatis tenebre diffuge-
runt. Cunq̄ beato ambrosio per litteras votum
suum insinuasset: vt moneret quid sibi de libris
sanctis legendum esset: ille mandauit: vt lege-
ret Esaiam ꝓphetam: tanq̄ euangeliȷ̄ ⁊ voca-
tionis gentiū apertissimū pronūciatorē. ¶ Ad-
ueniente ergo paschali tempore: augustin⁹ an-
nor. xxx. cum filio suo deodato puero ingenio-
so: ⁊ cū alipio amico suo: meritis matris ⁊ pre-
dicatione ambrosiȷ̄ conuersus: sacrū baptisma
a sancto ambrosio suscepit. Tunc ambrosius Te
deum laudamus inquit: ⁊ augustinus: te domi-
num confitemur respōdit. Et sic alternatim ip
sum hymnū composuerūt: sicut in speculo eccle
sie traditur: ꝓtinusq̄ in fide catholica cōfirma
tus: spem omnē quam habebat in seculo dereli
quit: ⁊ scholis q̄s regebat abrenunciauit. Post
hec cum matre ⁊ filio ⁊ duob⁹ amicis nebridio
⁊ cutio remeabat ad aphricā: sed cū esset apud
ostia tyberina mater eius defuncta est. Post cu
ius mortem regressus ad patriā cū sibi adherē
tibus deo seruiens: ieiuniȷ̄s ⁊ orationib⁹ vaca-
bat: ⁊ libros scribebat ac docebat: fama quoq̄
eius vbiq̄ spargebat: ⁊ in suis doctrinis admi
rabilis habebat. Cum aūt ad preces cuiusdam
magnatis qui se seculo renūciare promiserat:
si verbū dn̄i ab eo audiret: ad ciuitatē hipponē
concit⁹ aduenisset. Ualerius hipponen̄. episco
pus eum ad se accersiuit: ⁊ licet plurimū renitē
tem presbyterū in sua ecclesia ordinauit. Qui
statim monasterium clericorū instituit: ⁊ cepit
viuere s̄m regulam a sanctis apostolis constitu
tam: quam regulam moribus ⁊ sanctitate refer
tam ipse spiritu diuino dictauit. De cuius mo-
nasterio eo viuēte decē ep̄i electi sunt. Et quia
ep̄s valeri⁹ grec⁹ erat: ⁊ latinas litteras igno-
rabat. Augustino episcopo libertatem cōcessit:
vt contra morem oriētalis ecclesie corā se in ec
clesia predicaret. Eodem tempore fortunatus
quidā presbyter manicheorum multos catholi
cos seducebat: quē augustinus in conuētu om-
niū disputans publice sup̄auit. Donatistas cū
⁊ manicheos quosdā de ipsa ciuitate cōuictos
fugauit: valerius autem ep̄s timens: ne augu-
stinus sibi ab alia ciuitate ep̄m electus tolleret
impetrauit ab archiepiscopo carthaginen̄. vt ip
se episcopatui cederet: ⁊ ille augustinū hippo-
nensi ecclesie in episcopū ꝓmoueret. Sed cum
hoc augustinus recusaret: compulsus tandem

acquieuit: ⁊ episcopatus curam suscepit: quod in se postea fieri non debuisse: ⁊ dixit ⁊ scripsit: ⁊ de sui ordinatione admodum penituit: vixit autem in clericatu ⁊ episcopatu annis fere .xl. semper domino seruiens: semper studens: semper docens: ⁊ libros continue scribens. Curam quoque rei secularis cuidam preposito suo ex toto commissa: contemplationi ⁊ studio iugiter vacabat: paupertatem in omnibus amauit: temperantiam invictu seruauit: pauperum operibus semper intentus extitit: pudicitiā ⁊ honestatem non solum dilexit: sed etiam exemplariter pretendere voluit: omnibusque virtutibus adornatus deo seruire ⁊ omnibus sanctitatis exempla prebere studuit. Hereticos autem validissime confutabat: ita vt ipsi inter se publice predicarent: non esse peccatū interficere augustinū: quē tanquam lupū occidendum esse dicebāt. Multasque insidias ab eis pertulit: quas tamen dei prouidentia omnes euasit: a multis etiā ecclesijs inuitabatur: vt ibi verbū dñi predicaret: ad quas libenter accedebat: ⁊ multos ab eorū erroribus conuertebat. ¶ Fertur de eo ꝙ cum librū de trinitate cōpilare cogitasset: transiens iuxta littus: vidit puerū: qui foueā paruā in littore fecerat: ⁊ coclea aquā de mari haustā in foueam mittebat. Et cū augustinus puerū interrogasset quid faceret. Respōdit puer: ꝙ mare disposuerat coclea exiccare: ⁊ in foueā illā mittere. Cūque hoc augustinus impossibile est diceret: ⁊ simplicitatē pueri rideret: puer ille ei dixit: ꝙ possibilius sibi esset hoc ꝑficere: ꝗ augustino minimā partē mysteriorum trinitatis in libro suo explicare: assimilans foueā coduci: mare trinitati: cocleam intellectui augustini. Quo dicto puer disparuit. Augustinus aūt ex hoc se humiliauit: ⁊ librum de trinitate oratione premissa: vtcunque potuit compilauit. ¶ Mulier quedā afflicta ad augustinū accessit: vt eius cōsilium imploraret: quē studentē inueniens salutauit: nec ille ei quicquam respondit: que propius accedens negociū suum ei explicauit: sed nec ille se cōuertit: nec verbū protulit: vnde mulier amplius cōtristata discessit. Sequēti die dū mulier augustino celebranti assisteret: cum corpus dñicū eleuasset ipsa ante tribunal trinitatis in spiritu rapitur: vbi vidit augustinū de trinitatis gloria attentissime disputantē: dictūque est ei ꝙ cum ad augustinū accesserat: ille sic attentissime de trinitate disputabat. Ideoque ꝙ ibi fuisset non aduerterat: sed ad ipm secure rediret: ⁊ salubrem consiliatorem inueniret. Quod illa ad se rediens fecit: ⁊ augustinum clementissimum inuenit. ¶ Miraculorū quoque gloria claruit. Nam in libro .xxij. de ciuitate dei duo miracula de se quasi de alio loquens recitat. Quorum primum est: quia cum virginem quandam demoniacam oleo perunxisset: et pro ea orasset: ipsam ab immundo spiritu liberauit. ¶ Pro alio etiam adolescente quem nō vidit orauit: et ille continuo demonio qui cū obsidebat caruit. ¶ Cum quidam fistulam patiens incidi deberet. Augustinus vna cū ipso infirmo ⁊ pro eo orauit: ⁊ mane sine incisione aliqua sanus repertus fuit. ¶ Anno igitur dñi .xliiij. dum vādali totā aphricam occupassent: omnesque ciuitates deuastassent: ad hipponēsi. ciuitatē venerūt: ⁊ ipsam manu valida obsederunt. Augustinus aūt orauit ad dominū: vt aut ciuitatē a periculo liberaret: aut ipsum ex hac vita susciperet. Qui tertio obsidionis mense febribus laborans lecto decubuit: intelligensque dissolutionē sui corporis imminere: psalmos penitētiales sibi scribi fecit: ⁊ contra lectum in pariete poni: quos lecto decumbēs legebat: ⁊ lachrymas iuges fundebat. Et vt deo liberius vacare posset: ante decē dies sui exitus nullū ad se īgredi precepit: nisi solum medicū ⁊ cibū ei deferentē. ¶ Egrū aūt quendā ad ipm venientē ⁊ eius auxiliū implorantem manu sua tetigit: ⁊ continuo sanitatem recepit. Energuminos etiam plures in ipsa sua infirmitate curauit: ⁊ plura alia miracula fecit. Nullum quoque quāticūque meriti docuit sine cōfessione ⁊ eucharistia debere trāsire: quod ipse suo exemplo firmauit. Sicque ad extremam horam veniens in pace migrauit .v. kalē. septembris: anno etatis sue .lxxvi. episcopatus vero sui anno quadragesimo circa annos domini .cccc. Sepultusque est in ecclesia sua ciuitatis hipponensis: donec corpus suū inde trāslatum est: vt habetur supra in eius trāslatione pridie kalen. martij. ¶ Eadem hora in quodam monasterio quidā monachus in spiritu raptus: vidit augustinum in nube sedentē: pōtificalibus insignitum: cuius oculi quasi solis radij totā ecclesiam illuminabant: et odor de eo nimius exhalabat. ¶ Alio etiā tēpore dū eius sermones ad matutinum in ecclesia legerentur. Beatus bernardus vidit augustinū episcopum: de cuius ore tātus impetus aquarū exibat: ꝙ totā ecclesiā inūdabat. ¶ Opuscula vero ipsius doctoris gloriosi oīa nullus aut vidisse: aut legisse: aut se glorietur habere: cum nō inueniri queāt. vltra enim millenarium numerū excessisse creduntur: de quibus pauca attingā: curiosis cetera derelinquēs. De gratia ⁊ libero arbitrio librū vnū. De ꝑdestinatiōe gratie librum vnū. De trinitate libros quindecim. De confessionibus libros .xiij. De ciuitate dei libros .xxij. De baptismo libros septem. Soliloquiorum librum vnū. De sermone domini in monte libros duos. Contra faustū manicheum libros .xxxiij. De fide ad petrum libros .iij. De concordia euangelistarū libros quattuor. De musica libros sex. Super genesim ad literam libros .xij. De achademicis librū vnū. Cōtra paganos libros tres. De ordine libros duos. De anime immortalitate librum vnū. De veteri testamento libros vigintitres. De origine aīe ad hiero-

nymum librū vnū. De natura boni libros tres. De doctrina xp̄iana libros quattuor. De vtilitate credendi librū vnū. De vera religione librum vnum. De decem chordis librū vnū. De anima τ spiritu librum vnū. Utrū anima a seipsa sit librum vnū. De anime quantitate librū vnū. Cōtra donatū libros duos. Cōtra arrianos libros octo. Contra permenianū libros tres. De verbis dn̄i libros duos. De penitentia librū vnum. De agone xp̄iano librumvnum. De diuinatione demonū librum vnū. De opere monachorum librū vnum. Enchiridion librosvndecim. De gratia noui testamenti librū vnum. De nuptiis et concupiscentia libros duos. Retractationum librū vnū. De baptismo paruulorum librūvnū. De rudibus cathetizandis librū vnū. De. viii. principalib⁹ vitiis libros. viii. Super psalteriū volumen ingens in quo singuli. cl. ps̄. exponunt. De sancta viduitate librū vnū. De sancta virginitate lib. iii. De cura pro mortuis librū. i. De vita beata lib. iiii. Si quē vero huius almi presulis noscendi operū suorū titulos maior sitis ex agitat gemnadium querat: qui voluminū eius vltra. cccccc. nomina commemorat.

¶ De sancto Hermete martyre. Cap. cxxix.

Hermes martyr sub aureliano imperatore comite rome passus est. Hunc illustrissimum τ romane vrbis prefectum beatus alexander romanus pontifex τ martyr baptizauit cū sorore theodora τ filius: τ cū. M. ccl. seruis suis: cum vxoribus quoqꝫ eorum ac filiis: quos oēs die sabbati pascha manumissos sacri fontis vnda perfudit: vt dictū est supra in passione alexandri pape. v. noñ. maii. Cum aūt traianus imperator hec audiens de seleutia hisaurie aurelianū comitē ad vrbē misisset: ad xp̄ianorum persecutionē agendā. Aurelianus hermetem prefectum apud quirinū tribunū carcerauit. Alexandrum vero in alia custodia in vinculis per se posuit. Qui tamen vt supra dictū est in passione quirini. iii. kalē. aprilis: per puerū qui faculā ferebat de carcere noctu per fenestram eductus ad domū quirini tribuni: vbi hermes in custodia tenebatur veniens ip̄m quirinū cōuertit: filiamqꝫ eius sibi ad carcerem suum delatam a strumate liberauit: τ quirinū cum filia et omnibus in ipsa detentis custodia baptizauit. Cum autem hec aurelianus percepisset. Quirinum in carcerem trudi mandauit. Hermetem vero decollari iussit. Qui decollat⁹ a beata theodora sorore collectus: et in via salaria vetere non longe ab vrbe sepultus est quinto kalendas septembris.

¶ De sancto Alexandro ep̄o. Cap. cxxx.

Alexāder episcopus constātinopolitanus claruit tp̄ib⁹ cōstātini magni τ constātii eius filii: de quo refert sozomenus in secūdo hystorie tripartite: ꝙ dum constantinus imperator venisset bizantium: que postmodū appellata ex nomine suo cōstātinopolis dicta est: a philosophis redarguebat ꝙ christum coleret: et ꝙ nouam legem in republica introduxisset. Cūqꝫ imperator disputationē ordinasset: τ alexandrū episcopū ad hoc cōuocasset: ille minus philosophie peritus cum philosophis cōgredi dubitauit: tamē in deo confisus ante oīa philosopho loqui volenti: in christi nomine silentium imperauit. Illoqꝫ nullatenus loqui valente: alexander victor efficitur: τ philosophi cū plurimis cōuertuntur. ¶ Sed τ tēpore constantii dum diutius cū arrio heretico disputasset: τ cōtētio maxima inter catholicos τ arrianos eēt: orante alexandro: arrius subito ventris dolore percussus iuxta forum cōstantini ad secreta nature secessit: ibiqꝫ dei iudicio omnia interiora τ vitam emisit: propter quod fides catholica ab omnibus est exaltata. Beatus vero alexāder gloriosus senex post laudabilem vitam annorum xciiii. episcopatus autem sui anno. xxxiii. quieuit in pace. v. kalen. septembris.

¶ De sancto Iuliano martyre de Aluernia. Cap. cxxxi.

Iulianus martyr apud aluerniā passus ē sub crispino cōsulari. Hic ex aluernia natus ex nobilibus parētibus τ xp̄ianis: xp̄ianus τ ipse ferreoli tribuni τ martyris comes erat: τ vterqꝫ deo ī militari habitu seruiebat: qui ambo apud viennam degebant. Cum aūt furor gentiliū in christianos vienne seuiret: iulianus martyriū affectabat. Sed ferreoli coactus precibus ex viennensi vrbe clandestine discessit: et aluerniā fugit: ibiqꝫ aliquādiu latitauit. Quem crispinus consularis ibi esse audiēs: misso carnifice precepit inuentum occidi. ille vero sponte prosiliens: τ se christianū profitēs decollatur. Cuius caput leuātes milites ad sanctū ferreolum portauerūt: vt nisi sacrificaret similē sentētiam exciperet: quod τ factū est: vt dicet infra ī passiōe ferreoli martyris. xiiii. kal. octobris. Sicqꝫ factum est vt caput sancti iuliani cū cor-

pore ferreoli in eodem sepulchro vienne loca-
retur: corpus vero iuliani sine capite aluernie re-
conderetur. Qui passus est. v. kal. septembris.

¶ De decollatiōe sctī Iohā. bapti. Cap: cxxxij.

Decollatio sancti iohānis ba-
ptiste quattuor ex
causis istituta fuis
se videt: vt dr in libro mitra-
li. Primo ꝓpter ipsius decol-
lationē. Secūdo ꝓpter ossiū
ipsius cōcrematiōnē ꝛ colle-
ctionē. Tertio ꝓpter capitis
ipsius inuētiōez. Quarto pro
pter digiti eius translationē: ꝛ ecclesie dedica-
tionē. ¶ Primo celebrat hoc festū ꝓpter ipsius
decollationē: que hoc modo facta est: vt ī hysto
ria scholastica legitur. Herodes em̄ antipas fi
lius magni herodis ascalonite: romam profici-
scens: ꝛ per fratrē suū philippū transitum faci
ens: cum herodiade vxore philippi cōcubuit: ꝛ
secreto pepigit: ꝙ in reditu suo vxorē repudia-
ret: ꝛ ipsam assumeret. Qd̄ vxor sua filia regis
arethe damascenoꝝ cōperiēs nō expectato viri
reditu: ad patrē festinauit. Rediens aūt hero-
des herodiadē philippo abstulit: ꝛ sibi in cōiu-
gem accepit. Cumqꝫ de hoc a iohanne baptista
argueretur: ipm̄ in carcere vīculauit: vxori quo
qꝫ placere cupiens eum occidere voluit: sed po
pulum timuit: vt tamen occasionē inueniret: se-
creto cum vxore condidit: vt herodes die nata-
lis sui celebrato conuiuio: puelle saltanti filie
ipsius herodiadis quicquid peteret se ei datu-
rum iuramento firmaret: ꝛ ipsa caput iohānis
peteret: quod ei propter iuramentum tribuere
oporteret: sed de iuramento facto: cōtristari se
simularet. Ordinato igit cūctis principib⁹ su-
is conuiuia puella coram omnibus saltat: cun-
ctis placet: se ei quicquid peteret daturum rex
iurat: a matre monita caput iohannis expostu-
lat. Uersipellis herodes se propter iusiurandū
tristem simulat: spiculatorem mittit: ꝛ iohannē
in carcere decollari fecit: caput in disco puelle
datur: ꝛ a puella matri adultere p̄sentatur. In
hac autem die iohannes decollatus nō est: sed
circa dies azimorum eodem die passionis xp̄i:
anno videlicet precedente: sed oportuit: vt pro
pter dominica sacramenta minor cederet maio
ri. ¶ Herodes autem impunitus non abijt: sed
ꝓ hoc scelere in exiliū a cesare lugdunū missus
miserabiliter vitam finiuit. Habebat em̄ ipsum
caius cesar suspectum: ꝙ romano vellet impe-
rio rebellare. In cuius argumentum comperu
it: ꝙ in ciuitatibus suis haberet arma pro se-
ptuaginta milia armentorum. ¶ De herodiade
autem dicitur: ꝙ dum caput iohānis in manib⁹
teneret: ꝛ eidem gaudens plurimum insulta-
ret: diuino iudicio caput in eam insufflauit; et
illa protinus expirauit. Filia vero eius cum sup
glaciem ludens deambularet: sub ea glacies re
soluitur: ꝛ ipsa in aquis cōtinuo p̄focat. ¶ Se-
cundo celebrat hoc festū ꝓpter ipsius ossium cō
cremationem ꝛ collectionē: que ipsa die scz. iiij.
kalen. septembris ꝫm quosdam fuerunt concre
mata ꝛ a fidelib⁹ ex parte collecta: vnde quasi
scd̄m martyriū patitur: cum in suis ossibus con
crematur. Et ideo ecclesia hoc festū quasi scd̄m
eius martyrium celebrat. Nam sicut legitur ex
xij. libro hystorie ecclesiastice: cum discipuli io
hānis corpus eius apud sebasten vrbem pale-
stine: inter heliseum et abdiam prophetas sepe
lissent: ꝛ ad eius tumulum miracula crebra fie-
rent: iubente iuliano apostata gentiles ossa ei⁹
sparserunt: ꝛ miraculis adhuc non cessantibus
collecta igne cremauerūt: ꝛ puluerē per agros
ventilarunt. Dum autem die cremandum colli-
gerentur: quidam monachi ex hierosolymis ve
nientes: colligentibus se latenter miscuerunt:
et magnam eorum partem tollentes ad philip-
pum episcopum hierosolymitanū detulerunt:
qui ea postmodum atanasio alexandrino episco
po misit. Postmodum vero theophilus eiusdem
vrbis episcopus: ea in templo serapis a sordib⁹
purgato reposuit: ꝛ ecclesiam in honorē iohan-
nis baptiste dedicauit. Nunc autem eadem os-
sa apud ianuam esse dicūtur: ꝛ ibidem deuote
coluntur: sicut alexander tertius ꝛ innocenti⁹
quart⁹ pape suis priuilegijs approbarunt. Ter
tio celebratur propter capitis ipsius inuentio-
nem: que hoc die scz. iiij. kalen. septembris fa-
cta est. Sicut enim dicitur in. xi. libro hystorie
ecclesiastice: Iohānes in castello arabie dicto
macheronta fuit vinctus et capite truncatus.
Herodes autem caput iohannis in hierusalem
fecit deferri: ꝛ iuxta habitaculum suū caute se-
peliri: timens ne propheta resurgeret: si corp⁹
cum capite sepultū esset. ¶ Tempore vero martia
ni principis: qui cepit anno dn̄i. cccclij. Iohan
nes caput suum duobus monachis reuelauit:
qui illud iuxta dictum palatium inuenerūt sac
cis cilicinis inuolutū. Qui dum ad propria cū
dicto capite remearent: quidā edessene ciuita-
tis figulus paupertatem fugiens se comitem
eisdem exhibuit. Et dum peram sibi creditā cū
sacro capite portaret: admonitus in somnis a
sancto iohāne: eos fugiens edessenā vrbem cū
sancto capite ingressus est: vbi ꝙdiu vixit san-
ctum caput in quodam specu venerans prospe
ritatem maximā assecut⁹ est. Moriens autē il-
lud sorori sue sub fide reuelauit: et eodē modo
inuicē successores. ¶ Post multū vero tpis mar-
cello monacho in eodem specu degēti hoc mo-
do reuelatur. Nā prima nocte dormiēti sibi vise
sunt: ꝙ turbe psallētes incederēt: post quos io
hānes baptista duob⁹ angelis comitat⁹ veniret
qui omnib⁹ astātib⁹ benedixit: ꝛ marcellū per
mentū apprehēdēs: osculū pacis ei dedit. Qui

eum vnde venisset illuc quesiuit: illeq; se de sebaste venisse respondit. Sequēti vo nocte cū de tali visione admiratus iterum dormiret: quidam eum subito excitauit: ⁊ euigilans vidi: in ostio celle stellā fulgentē: quā dum palpare vellet: in aliā partē se trāstulit: ⁊ sic in pluribꝰ locis post eam iuit. Tandē in loco vbi erat sanctū caput requieuit: vbi fodiens repperit vrnam: ⁊ in ea sanctū thesaurū. Sed dū quidā hoc non credēs manū i hydriā misisset: statim manꝰ exaruit: et hydrie adhesit. Orātibꝰ aūt sociꝭ manum abstraxit: sed inualida remāsit: cui iohannes apparuit dicēs: vt cum caput eius in ecclesia ponereẜ: hydriā cōtingeret: ⁊ sanitatē integram ꝑciperet. Qđ ⁊ factū est. Cū aūt marcellus hec oīa iuliano ipsius vrbis episcopo indicasset: caput de spelūca ab eis est eleuatū: ⁊ in ip̄am vrbem delatū. Et ex eadē die cepit in ip̄a ciuitate decollatio iohannis celebrari: qua caput eiꝰ inuētū est: scȝ. iiij. kal'. septēbris. ¶ Ipsum aūt caput postmodū cōstātinopolim trāslatum est. Nā vt in tripartita habeẜ cū valēs imperator caput sanctū vehiculo impositū cōstātinopolim transferri iussisset: cum circa calcedoniā venissent vehiculū nullatenus vlterius trahi potuit: ideoq; ip̄m ibidem dimittere coacti sunt. Sed cū postmodū theodosius ip̄m inde auferri vellet: virginē quēdam custodie capitis deputatā rogauit: vt sibi illud inde portare dimitteret. Illa aūt cōsensit: credēs ꝙ sicut alias ita etiā tunc non permitteret se auferri: qđ imꝑator purpura sua opertū ꝯstātinopolim trāstulit: ⁊ ibidē locato ecclesiā edificauit. Inde quoq; ad gallias apud pictauiā a pipino rege trāslatū est: vbi eius meritis mortui plures suscitati sunt. Quarto ꝑpter digiti trāslationē: ⁊ ecclesie dedicationē. Digitꝰ enī ille: vt đr quo dn̄m ostēdit: nunꝙ cōburi potuit: qui a p̄dictis monachis repertus est: ip̄mq; sancta thecla inter alpes transtulit: ⁊ in ecclesia sancti martini collocauit: vt in scholastica habetur. Iohānes beleth etiā dicit: ꝙ predicta sancta thecla ip̄m digitū devltra marinis partibus attulit: ⁊ in romaniam portauit. Ibidēq; ecclesiā in honorē baptiste fabricauit: quā ecclesiā hac die quidā dedicatā asserūt: ⁊ idcirco tale festū. iiij. kalen. septembris celebrare ceperūt.

¶ De sancta Sabina martyre. Cap. cxxxiij.

Sabina martyr rome passa ē tēpore adriani imperatoris sub p̄fecto vrbis elpidio. Hec fuit vxor cuiusdā preclarissimi valentini: ⁊ filia herodis metallarij. Que a sancta seraphia virgine conuersa est ad dominum. Cuius etiam corpus sepeliuit ipsa sabina: vt diceẜ infra in passione seraphie. iij. non. septembris. Et post martyrium eius beata sabina āno fere integro elemosynis ⁊ refectionibus pauperum institudit. Demum a prefecto vrbis elpidio comprehēsa compellebaẜ: vt xp̄m negaret: ⁊ idolis immolaret. Que cum se soli xp̄o deo vero: ⁊ non demonijs sacrificaturam diceret. Iussu nequissimi prefecti decollatur: ⁊ facultates eius omnes fisco applicantur. Cuius corpus a christianis sepultū est in oppido vendiensi ad arcum faustini quarto kalen. septembris vbi ipsa corpus seraphie virginis posuerat.

¶ De sanctis Sauiniano martyre ⁊ Sauina virgine. Cap. cxxxiiij.

Sauinianus martyr et Sauina virgo in ciuitate trechas venerantur. Hi nobilissimi viri sauini: sed gentilis filij fuerunt: qui de prima vxore sauinianū genuit: de secunda cōiuge sauinam procreauit. Sauinianus autem legens versum illum. Asperges me ⁊c. Et intelligere non valens: in cinere ⁊ cilicio ꝓstratus iacebat: dicens se male mori: ꝙ non intelligere sensum verbi. Cui apparuit angelus domini: eiq; dicit: ꝙ si baptizari vellet: niue cādidior fieret: et tunc quod querebat intelligeret. Exinde igitur idola contemnens de ciuitate aufugit: ⁊ ad vrbem trechasinam deuenit. Et cum ad fluuium sequane venisset a presbytero christiano baptizatꝰ est: ⁊ voce celica cōfortatꝰ: quia tunc quod dudum quesiuerat inuenisset. Statimq; baculum suum in terra fixit: et confestim frondes: ac flores produxit. Quo viso miraculo. Mcviij. viri in domino crediderunt. Audiens hec Aurelianus imperator ad ipsum capiendum milites misit. Qui eum orantem inuenientes ad eum accedere timuerunt. Misit iterum plures prioribus: qui cum orante orauerunt: ⁊ vt secum ad augustum accederet: solis precibus impetrarunt. Qui cū venisset ⁊ sacrificare noller. Imꝑator eū manibus ac pedibus vinctum iussit virgis ferreis cedi. Deinde sup scānū eneū ligari: ⁊ ligna ac oleū supponi: ⁊ incendio cremari. Et cū in medio flāme illesus oraret: ⁊ hec aurelianꝰ magie attribueret: in crastino fecit eū ad stipitem ligari: ⁊ a militibus sagittari: sagitte vo a lateribꝰ eiꝰ in aere suspendebanẜ: ⁊ a nulla ip̄arum martyr dn̄i ledebatur. Et cū imꝑator ad spectaculum istud accederet: vna ex sagittis regē in oculo percussit: ⁊ penitus excecauit: vnde iratꝰ imꝑator iussit eū in carcere recipi: ⁊ in crastino decollari. Sauinianus aūt orās: vt ad locum vbi baptizatꝰ fue-

rat transferretur: cōfractis cathenis ꝛ apertis
ostijs per mediuȝ militū illuc venit. Et videns
milites se insequētes super aquā vsqȝ ad locū
baptismi sui ambulauit. Et cū milites transua
dentes cū percutere formidarēt: eos vt se feri
rent cōfortauit: ac vt de sanguie suo regis ocu
lum linirēt: ꝛ statiȝ visum recuperaret. Percus
sus ergo caput suū leuauit ꝛ passib⁹. xlix. illud
portauit. De cuius sibi delato sanguie impera-
tor oculū tetigit ꝛ cōfestim visum recepit. Qd̄
audiens quidē q̄ antea ꝑ annos. xl. lumē amise
rat ad locū se portari fecit: ꝛ pristinus lumē recu
perauit. Cuius corp⁹ a xp̄ianis ibidē sepultū
est iuxta flumē. ¶ Sauina autē cū fratrē suum
quotidie fleret: ꝛ ꝓ eo dijs īmolaret: tandē sibi
in somnis angelus dn̄i apparuit: ꝛ eidem iussit
vt domū suā relinq̄ret: ꝛ fratrē suū honoratissi
me inueniret. Qui euigilās collectaneā suā eā
dē vidisse visionē audiuit. Latenter ergo ambe
in crastino recesserūt. Que romā veniēs fidem
xp̄i suscepit: ꝛ ab eusebio papa baptizata: ī ꝟgi
nitate ꝑmansit. In vrbe quoqȝ duos cecos illu
minauit: ꝛ duos cōtractos sanauit: deinde post
annos quinqȝ angelica admonitione cū comite
sua inde recessit: ꝛ ad trechasinā ciuitatē deue-
nit. Et cū in vrbe rauēna ad domū cuiusdā diui
tis quasi ꝑegrine hospitiū quererēt: cui⁹ filia
quasi mortua plāgebat: pedissequa se excusare
cepit: ꝙ eas recipe nō poterat: q₂ sua dn̄a in ex
tremis laborabat. Sauina aūt in xp̄o cōfisa in-
trauit: ꝛ puellā per manū apprehensam sanam
erexit. Cū ergo iuxta trechas: vt ei angel⁹ dixe
rat ad miliare venissent: ꝛ ambe ꝑ labore q̇esce
rēt: virū quendē noīe liceriū nobilē de ciuitate
venientē sauina interrogauit: vbinā fratrē suū
sauinianū diu amissum inuenire posset. Qui ei
eundē ꝓ xp̄o passum fuisse respōdit: ꝛ locū se-
pulture demōstrauit. Ip̄a ꝟo ante tumulū fra-
tris ꝓstrata orauit ad dn̄m: vt susciperet in pa-
ce sp̄m eius: ꝛ cōtinuo in xp̄o obdormiuit. Ad
instantiā ergo ꝑfati nobilis oēs ciues ad eā cō
currerūt: ꝛ corpus sctē iuxta corpus germani
honorifice cōdiderūt: iuxta quos ꝛ postmodū
predicta collectanea eius sepulta est. quorū fe-
stum agitur. iiij. kalen. septembris.

¶ De sanctis Felice presbytero et
Adaucto martyribus. Cap. cxxxv.

Felix pres-
byter ꝛ adauct⁹
martyres passi
sunt in vrbe sub
diocletiāo ꝛ ma
ximiano impatorib⁹ ꝑfecto ꝛ
iudice draco: q̇ prefectus duȝ
felicē ꝑsbyterū teneri feciss-
set: et ad deorū sacrificia in-
uitasset: illeqȝ sacrificare nul-
laten⁹ acq̇euisset: iussit illū in equuleo leuari: ꝛ
dudū torqueri: deinde extra ciuitatē via ostiēsi.
duci: ꝛ ibidē gladio capite trūcari: corp⁹ quoqȝ
eius inhumatū lupis ꝛ canib⁹ derelinqui. Da-
ta sentētia obuius fuit ei quidā xp̄ianus homi
nibus quidē incognitus: deo vero manifestus.
Hic cū didicisset ꝙ beat⁹ ꝑsbyter iussus fuisset
duci: se ex eadē lege ꝛ christianū esse publice ꝓ
clamauit. Mox ꝛ ip̄e ab officio cōprehēsus: pa
riter dato sibi prius pacis osculo cū beato feli-
ce decollat⁹ est. Huius nomen q₂ christiani non
inuenerūt adauctū eū postmodū appellauerūt
eo ꝙ sctō martyri felici auctus sit ad coronam:
ipsiqȝ ꝓ confessione corona sit aucta: passi sunt
aūt tertio kalen. septembris.

¶ De sanctis Terētiano ep̄o ꝛ Flacco
martyribus. Cap. cxxxvi.

Terentian⁹
ep̄s ꝛ flaccus mar
tyres passi sunt tē
pore adriani impa
toris apud ciuitatē tudertum
sub leriano ꝓconsule tuscie: q̇
terentianū cōprehēsum et sa-
crificare nolētē: deosqȝ demo
nia affirmantē: lapidibus ore
cōtundi fecit: ꝛ cū idola ei ob
lata cōminuisset: ꝛ sacerdos idolorum in faciē
suā corruisset: iussit ꝓconsul sanctū in equuleo
leuari: ꝛ scorpionibus grauiter cedi: ignemqȝ
ad latera eius apponi. Qui cū omnia patiēter
tolerasset: fecit linguā ei⁹ prescidi ꝛ pedib⁹ cō
culcari: ille ꝟo dū nihilomin⁹ xp̄m diserta voce
confiteret: ꝓconsul mutus efficit: ac si eius nō
sctī lingua precisa fuisset: ꝛ annuēs manib⁹ ꝙ
loquelam amiserat: post modicū expirauit. Lu
cius ꝟo sauinus eius assessores terentianū car
ceri mācipaūt. Altera ꝟo die cū duceret ad fo
rū occurrit ei flaccus idolorū sacerdos: q̇ cec⁹
effectus fuerat: sed diuina reuelatiōe monitus
erat: vt ad sanctū ꝓ lumine recuperādo recur-
sum haberet: quē sanctus ad xp̄m cōuersus ba
ptizauit ꝛ illuminauit. Ambo igit a militib⁹ tē
ti sunt: ꝛ iuxta flumen secus murum ciuitatis
decollati. iij. kalen. septembris. Quoꝝ corpora
exuperātius presbyter ꝛ laurētia in somnis di
uinitus admonita sepelierūt octauo miliario a
ciuitate tuderto. in loco qui dicit petroso.

¶ De sctō Firmino ep̄o. Cap. cxxxvij.

Firmin⁹ epi
scop⁹ ābianēsi. que
ab ābitu fluminis
ambianū dicit: ip-
sius ciuitatis oriūdus: filius
fuit faustiani nobilissimi viri
qui in honorem sancti firmi-
ni martyris filium suum fir-
minū vocauit: de quo firmino

martyꝛe habetur infra.vij. kalē.octobꝛis. Hic bone indolis puer etate pꝛocedente per incrementa virtutū crescens: factus est epūs ciuitatis: qui populū verbo ⁊ exēplo in viam salutis direxit: ⁊ ab omni gentilitatis erroꝛe vꝛbē purgauit: atq; supꝛa sepulchꝛū sancti firmini martyꝛis ecclesiā dei genitricis construxit: ⁊ consecrauit: in qua dum in die sancto pasche celebraret: celis apertis palmam sibi de superius illapsam aspexit: ⁊ ab eo die ab oī carnis inq̄namento ⁊ motu mundus permansit. Quieuit in pace.iij.kal'.septēbꝛis: sepultꝰ in eccl'ia supꝛadicta: cui successerūt scti honoꝛatus: de q̄.xvij. kal'.febꝛuarij ⁊ saluius: de quo.iij.id'.ianuarij.

¶De sancto Felice pꝛesbytero ⁊ confessoꝛe. Cap̄.cxxxviij.

Felix pꝛesbyter ⁊ confessoꝛ apud nolaȝ ciuitateȝ cāpanie claruit: cuiꝰ pater hermias duos filios habēs felicē et hermiā substantiā suā soli felici dereliquit: hermiā ṽo exheredauit. Felix ṽo oēs facultates fratri dimisit: ⁊ spiritualibus disciplinis se dedit: q̄ sub sancto maxio nolano epō officiū lectoꝛis deinde exoꝛciste gradum accepit: ac demum per alios oꝛdines ad sacerdotij honoꝛē peruenit. Cū aūt xp̄ianoꝛū persecutio deseuiret: maximus epūs iam senex ecclesiam suā felici pꝛesbytero cōmendauit: ⁊ ad montiū deserta secessit. Cūq; felix pꝛedicationi insisteret: a paganis detinet̄: ⁊ in carcerē nudus vinculatur: atq; testarū ei fragmina substernūtur. Nocte ṽo ipi diuinitꝰ lux effulsit: angelusq; ei astitit: ⁊ de custodia ruptis cathenis eduxit: atq; ad requirendū eius epm ad montana trāsmisit. Quē dudū requisitū: felix tandē fame deficientē īuenit: ⁊ ex doloꝛe tristis īgemuit: qꝛ nec vñ calefaceret senē algētē habebat: nec vñ aleret fame deficientē videbat. Cui xp̄s mox oꝛāti subuenit: qui de spinosis sentibꝰ media hyeme vuam ꝓduxit. Cuius liquoꝛē super os senis expꝛ̄ssit: moxq; ille resumptis faucibꝰ respirauit. Et postq̄ alter in alteriꝰ amplexꝰ ruit: felix senioꝛē in hūeris suis tulit: ⁊ ad cellulā suā ꝑduxit atq; refecit. ¶Et cū iterū ꝓgressus xp̄m p̄dicaret: ⁊ gregē dñi cōfoꝛtaret: gētiles armati vt eū caperēt domū eius circūdederūt. Qui egressus ꝑ mediū illoꝝ trāsiuit: ita vt eū videntes nō agnoscerēt: ip̄mq; quasi aliū de felice interrogarēt. Ad macerie ergo deserte locū declinauit: statimq; aditū tela ita arena texit: vt nullus hominū illuc ingredi potuisse q̄s putaret: qñ vniꝰ musce impetū tremulꝰ sinus aranee tele ferre nō posset. Sed post abscessuȝ hostiū felix egressus ad domū cuiusdā vidue secreto ꝑuenit: ⁊ apud ip̄am aliquo tp̄e latitauit. Et duȝ ex nimia siccitate estiuo tp̄e in eius puteo aqua defecisset: oꝛante sctō pluuia larga descēdit: ⁊ puteū abūdāter repleuit. Sicq; in eo ardoꝛē fi dei duplicauit: verū postq̄ ecclesie pax reddita est: cōfessoꝛ dñi de latebꝛis pꝛodijt: ⁊ populum suaui p̄dicationis eloquio in dño confoꝛtauit. Qui deo gratias agebāt: q̄ ip̄m quē extinctuȝ putabāt in persecutione cōseruasset. ¶Cū aūt maximus epūs ad dñm migrasset: populusq; oīs felicem in ep̄m elegisset: ille oīno episcopari recusauit: ⁊ quītū pꝛesbyterū elegi fecit. Sub quo ⁊ ipse p̄sbyter meritis et vita laudabiliter vixit: ⁊ post lōgos agones in dño feliciter requieuit pꝛidie kalen.septēbꝛis. Cuiꝰ coꝛpꝰ apud nolam tumulatū iacet: ⁊ signis irradiat.

¶De sctō Paulino epo ⁊ mar. Cap̄.cxxxix.

Paulinꝰ episcopus treuereñ. ⁊ martyꝛ claruit tēpoꝛe constantij imperatoꝛis. Qui tp̄e arriane infestationis a constantio pꝛefato ob fidē catholicā exilio relegatus; ⁊ vsq; ad moꝛtē ꝓpter chꝛisti nomen hincinde mutādo exilia. fatigatꝰ tandē apud phꝛygiam defunctus beate passionis coꝛonam percepit a domino pꝛidie kalen.septēbꝛis. Hec Ado in martylogio suo.

¶De sctō Aristide cōfessoꝛe. Cap̄.cxl.

Aristides confessoꝛ claruit apud athenas sub adriano imꝑatoꝛe. Qui philosophus eloquentissimus fuit: fide sapiētiaq; clarissimus: et xp̄iane religionis pietate imbutus. Hic adriano p̄ncipi librū apologeticū pꝛo fidei nr̄e rōne cōscripsit ⁊ obtulit: ⁊ q̄ chꝛistus iesus solus esset deus coꝛā ipso imperatoꝛe luculētissime peroꝛauit: eo videlȝ tempe quo quadratus vir insignis libellū similē eidē cesari p̄sentauit. Qui ⁊ in eadē ciuitate diē extremū in pace cōclusit pꝛidie kalen. septēbꝛis. Hec hieronymus in libꝛo de viris illustribus.

¶De sancto Optato epo. Cap̄.cxli.

Optatus ep̄s milesitanus natiōe apher claruit imperantibus valētiniano ⁊ valēte augustis. Qui fidei pugil et doctoꝛ egregiꝰ aduersus donatiane partis calūniam libꝛos sex edidit: in quibus donatistarum crimē falso in nos retoꝛqueri asseruit. Qui ⁊ sanctitate ⁊ vita non infimus apud antisiodoꝛuȝ in pace quieuit pꝛidie kal'. septēbꝛis. Hec hieronymus vbi supꝛa.

¶Explicit liber septimus.

Incipit prologus libri octaui.

Octauus liber presentis catalogi continet gesta ⁊ passiones illorū sanctorū quorū festiuitates occurrunt infra tempus quo representat ecclesia propagationem filiorū qui fuerunt ipsius ecclesie conseruatores: quales fuerunt sancti confessores. Hoc autem tempus est a kalen. septēbris vsq3 ad kalen. octobris. Et hoc sub figura sanctorū Job: Tobie: Esdre: Judith: ⁊ Hester: quorū tunc gesta recolūtur: confessorū patientiā ⁊ sanctitatē denotantia: qui in tribulatione positi: mundum carnē ⁊ diabolū triūpharunt. Ad ipsius igitur tēporis festa pertractāda transeundū est. Et notandū ꝙ q2 oēs iudices israel: qui fuerunt post moysem ante reges generaliter in catalogo sanctorū veteris testamenti in diuina scriptura cōnumerātur: ⁊ duorum ex ipsis solūmodo: videlicet iosue filij nun et gedeonis: festum in kalen. septembris recolitur: quo videlicet die ipi ambo diuersis temporibus quieuerunt: vt hieronymus scribit: reliquorū autem predictorū sanctorū dies dormitionis necubi reperiūtur: idcirco gratia duoꝝ predictorū gesta etiam reliquoꝝ iudicum qui omnes sancti fuerunt in kalen. septēbris conscribere volui: vt gesta eoꝝ: quorū dies incertus habetur: hystorijs consociorū: quorū dies hic agitur: merito copulentur. Acta etiam quorundā aliorū3 eisdē iudicibus contēporaneoꝝ: quorū similiter festiuitates certos dies non habent: vt raab: caleph: ⁊ ruth: prefatis iudicum hystorijs inserendo.

Incipit liber octauus a kalen. septembris vsq3 ad kalendas octobris.

De scto iosue pphecta ⁊ duce. Cap. i.

Josue propheta et dux populi israel filius nun alio noīe dictus iesus filius naue de tribu effraim moysi prophete: ⁊ duci eiusdē populi in ducatu successit: de quo dicet infra in eius festo pridie noñ. septembris. Hic moyse defuncto cum populus esset vltra iordanē contra hierico: loquente sibi domino mandauit populo vt prepararent se ad

transeundū iordanē. Misitqꝫ duos exploratores, de sethim in hierico: qui sub simulatione fatuitatis explorauerūt terram: ⁊ ad domū raab meretricis declinauerūt: quos illa abscondit a facie nunciorū regis hierico querentiū eos: et per murū nocte dimisit: vt dicetur infra in eius legēda. Reuersis ergo exploratoribus ad iosue: tribus transactis diebus precepit iosue sacerdotibus: vt tolerent arcam dei: ⁊ intrantes cum ea iordanē: omnē populū precederēt. Cumqꝫ intrassent sacerdotes aquā quā penitus immeabilē inuenerant: eo ꝙ plus solito excreuisset: steterunt aque decendentes ad instar montis intumescentes vsqꝫ ad locū qui dicitur sarathan: inferiores ꝟo aque in mare mortuū descenderūt: sicqꝫ siccato fluuio oīs populus per arentē alueū pertransiuit. Tulitqꝫ iosue .xij. lapides de alueo in siccū: ⁊ alios .xij. de sicco in alueum reportauit: in miraculi testimoniū. Et cū trāsisset populus reuerse sunt aque ad locū suum. Deinde iosue filios populi: qui erant incircuncisi: dei mādato circūcidi iussit in galgalis. Et fecerunt fase .xiiij. die mensis primi in campestribus hierico: ⁊ comederunt de fructibus terre: eo ꝙ sibi manna defecisset: quo per desertum aliti fuerant .xl. annis. Post hec iosue mādauit arcā dei .vij. diebus circunduci circa muros hierico: precedētibus .vij. sacerdotibus et clangētibus .vij. tubis: oīqꝫ ppl'o armato subsequēte. Septimo ꝟo die post septimaʒ circuitionem: vociferantibus cunctis: muri hierico funditus corruerūt: ⁊ intrauit quisqꝫ per locū qui contra se erat: ⁊ interfecerunt oēs viuentes in ea: ⁊ cōbusserunt eam: et omnē supellectilem eius: sola raab cum domo sua reseruata. Mandauerat auteu dominus per iosue vt nemo aliquid de hierico tolleret: sʒ omnia velut anathemata igne consumerēt. Achor autem filius carmi de tribu iuda: latenter tulit regulā auream ⁊ chlamydē coccineam contectā auro: ⁊ abscōdit humo. Cum autē misisset iosue tria milia virorum ad expugnandā ciuitatem hahi percussi sunt a viris hahi ⁊ ceciderūt ex eis .xxxvi. viri. Contristatusqꝫ iosue orauit ad dn̄m. Cui dn̄s respondit ꝙ non esset cum populo donec mūdaret anathema. Jussitqꝫ hoc sorte scrutari. Josue autē omni ppl'o cōgregato sortes misit. Et primo per tribꝰ inuenit sors tribū iude: deinde per familias inuenit familiam zare: deinde per domos domuʒ carmi: deinde per capita caput achor. Qui confessus peccatum suū ab oī ppl'o est lapidatus ⁊ omnis domus eius interfecta: omnisqꝫ substātia eius exusta. Quo facto iosue de mandato dei ascendit contra ciuitatē hahi: partēqꝫ exercitus insidijs collocauit post ciuitatem. Cum reliqua ꝟo parte ciuitatē aggressus est. Et aliquādiu pugnassent populus cuʒ iosue terga vertētes: arte simularūt fugā. Rex autē hahi cum omni populo egressus eos insecutus est. Et cū eos longius traxissent ab vrbe: surrexerunt: qui erant in insidijs: ⁊ ingressi ciuitatē nemine resistente eā incenderūt. Josue ꝟo retrocedēte ⁊ insidijs ciuitate egressis: hostes ex vtraqꝫ parte cōclusi interfecti sunt. Omnisqꝫ populus inuentus in vrbe occisus est: et ciuitas igne consumpta: omnia quoqꝫ bona ciuitatis populo in predā diuisa sunt. Rex etiam ciuitatis hahi in patibulo suspensus interijt. ¶ Gabaonite ꝟo videntes: qđ fecerat israel de duabus ciuitatibꝰ: timuerūt valde: ⁊ missis ad iosue ⁊ populū nuncijs inierunt cū eis fedus: quibus filij israel iuramēto confederati sunt. Et facti sunt gabaonite eorū serui lignorū cesores ⁊ aque portitores in perpetuū. ¶ Adonisedech aūt rex hierusalē audiens gabaonitas confederatos filijs israel: cōuocatis secū quattuor regibꝰ amorreorū obsedit gabaon. Quod audiens iosue collecto exercitu repente irruit super eos: ⁊ versi sunt in fugam per descensum bethorē. Misit deus grādinē super eos: ⁊ plures occidit grādo ꝙ gladius. Vidēs aūt iosue solē descendentē ad occasum: ⁊ lunaʒ ascendētem: timens ne beneficio noctis hostes euaderent: precepit soli cōtra gabaon ⁊ lune contra vallē habilon: ne mouerent. Steteruntqꝫ sol et luna spacio vnius diei: nec fuit ante ⁊ postea tā longa dies. Tunc quinqꝫ reges se absconderūt in spelunca maceda. Ad quorū custodiaʒ iosue viros dimisit. Cecis quoqꝫ et deletis omnibus aduersarijs: iosue quinqꝫ reges productos in patibulis suspendit. Eodē quoqꝫ die percussit macedā in ore gladij: postea ꝟo vastauit lebnaʒ ⁊ lachim: eglon: ⁊ hebron: et dabir: et reuersus est ad castra in galgala. ¶ Jabin autē rex assor congregatis .xxiiij. regibus cū turmis suis habentibus secū .ccc. milia armatorū et .ij. milia currum pugnauit cuʒ iosue ⁊ populo israel: sed deuictus est iabin ⁊ oēs sui occisi preter eos qui se receperunt in vrbes et castra munitissima. Fecerent enim chananei plures munitiones perualidas a die qua audiuerāt egressum israel de egypto aduersum eos: nec eas nisi longo tempore et graui labore obtinuerunt hebrei. Vastauit tamen iosue vniuersam circa regionem nulli etati parcens aut sexui: et ditatus est israel supra modum ex hostium preda. Quintus autem annus iam transierat: et iosue transtulit a galgalis locum tabernaculorum in silo: et illuc transtulit tabernaculum cum omni ornatu suo pro loci opportunitate. Et inde procedens in sichem constituit in monte ebal altare dn̄o de lapidibꝰ impolitis: offerens super illud holocausta: scripsitqꝫ super eo deuteronomiū: quod quidē intelligūt mādata deuteronomij: deinde redijt in silo. ¶ Post hec concessit iosue tribui iuda montana ad meridiē: q̄ iā acq̄sierāt: sed nō dn̄i sorte tradidit. Effraim quoqꝫ concessit montana ad aquilonem: inter

vtrūqȝ ponens dimidiam tribum manasse. His tribus tantū commisit terrā alijs in castra manentibus: tum quia bellicose erant: tum quia digniores. Sciebat eñi iude regnum esse promissum: ⁊ manasse ⁊ effraim benedixisse iacob pro beneficio ioseph patris eorum. Dedit autē effraim extra sortem agrum sichem: quem dederat iacob singulariter ioseph filio suo: et sepeliuit in eo ossa ioseph: que attulerat de egypto. Ipse eñi iosue effrateus erat. Dedit etiam caleph filio iephone hebron in possessionem: et quieuit terra a prelijs. ¶ Iterum autem conuocauit iosue populum in silo: et assumpsit de singulis tribubus tres viros ad cōsiderandum terram: vt eam sorte diuideret: deditqȝ eis singulis decemviros metiendi peritos: mandans ne ꝭm quātitatem terram metirentur: sed ꝭm estimationem felicis terre. Qui circuneuntes terram et mensurantes septimo mense reuersi sunt ad eum in silo. Proiectisqȝ sortibus. Prima sors iude egressa est. Secunda symeonis. Tertia beniamin: que sors angustissima fuit ꝓpter terre fertilitatem. Quarta effraim. Quinta medie tribui manasse. Sexta isachar. Septima zabulon. Octaua aser. Nona neptalim. Ultima dan. Ruben autem et gad et dimidia alia tribus manasse viuente moyse in sortē habuerant terram galaad trans iordanem. Sed ⁊ leuitis separauit q̄dragintaocto ciuitates ad inhabitandū. Filij aūt ruben ⁊ gad ⁊ dimidia tribus manasse transeūtes ⁊ iordanem in locū sortis hereditatis sue: edificauerunt iuxta iordanem ad tumulos altare mire magnitudinis: quod iosue ⁊ alij qui citra iordanē erant audiētes: voluerūt eos disperdere: ⁊ insurgere cōtra eos: putantes ꝙ altare erexissent: vt sup eo victimas immolarēt: quod non licebat nisi super altare tabernaculi. Sed per nūcios suos eisdē missos inuenerūt: ꝙ altare fecissent: non in sacrificiū: sed in testimoniū: ne videret alter populus: eo ꝙ trās iordanē esset ex loco diuisus. Et sic inuenientes eos rectam habere intētionē ad dñm: retenti sunt ⁊ laudauerunt eos. ¶ Cū aūt iosue vna cū populo iterū in silo cōgregato cū domino fedus inijsset: omniaqȝ recte dispo suisset: cum esset annoꝝ.cx. in pace requieuit. Nā annorū.xliiij. accessit ad moysen: et q̄draginta annis eidem in deserto seruiuit: ⁊ sic per ānos vigintisex populū rexit: qui ⁊ in domino obdormiuit kalen. septembris: ⁊ sepultus est in tamnathsara: que sita est in monte effraim. Hic eñi vtivir sanctissimus Ecclesiastici.xlvi.cap̄.et.ij. Machab.ij. cap̄. inter veteris testamenti sanctos speciali laude p̄dicatur: ⁊ in alijs plerisqȝ diuine scripture locis commēdatur. Hec de libro iosue: et ex chronicis iosephi ⁊ hieronymi: et petri comestoris: atqȝ guilelmi.

¶ De sancto Caleph. Cap̄.ij.

Caleph filius iephone de tribu iuda vir sctūs: q̄ ecclesiastici.xlvi.c. ⁊.ij. Machabeo.ij. inter sanctos prisci tēporis cōnumeratur. Hic fuit vnus ex.xij. exploratoribus: quos moyses de deserto pharam misit ad explorandum terrā ꝓmissionis. Qui vna cum iosue filio nun de tribu effraim populū rediens confortauit: vt ad terrā ipsam pergerēt obtinēdā. Ceteris pauore formidantibus: ⁊ filios israel deterrētibus. Et murmurāte omni populo: iurauit dñs: vt nemo illorū qui ex egypto egressi fuerāt a viginti annis supra ad terrā ipsam introirēt: preter duos p̄nominatos viros caleph vicȝ ⁊ iosue. Qđ ⁊ ita ꝯtigit pplo ī deserto.xl.annis morā trahēte: donec oīs natio illa mortua eēt. Propter hoc meritū caleph nō solū meruit reseruari: vt ad terrā intraret ꝓmissam: sed in hebron possessionē specialē obtinuit: in quam ascendēs tres filios enoch percussit. Et ciuitatē dabir que prius vocabat cariathsepher. i. ciuitas litterarū obsedit. Quam cū inuenisset munitā: ꝓmisit vt qui primus eā caperet: daret ei filiam suā in vxorē. Et accepit eam othoniel filius cenites fratris caleph minor: qui et post iosue p̄mus iudex fuit in israel. Cui caleph naram axan in cōiugē dedit: ⁊ vrbē in possessionē cū agris irriguis ab vtraqȝ parte. Et post multos annos caleph in senectute bona quieuit: et sepultus est in hebron. Hec vnde supra.

¶ De sancta Raab meretrice. Cap̄.iij.

Raab meretrix cui sanctitas iacobi ep̄la scđo. ca. ⁊ ad Hebre.xi. cōmemoratur ī numero sanctarū mulierū veteris testamēti ex ipso euangelio Matth. p̄mo cap̄. cōnumerat. Ad huius domū declinauerunt vespere duo exploratores quos iosue misit ad considerandum ciuitatē hierico: vt supra dictum est in gestis iosue. Hec erat meretrix: ad quā cōfidentius quasi ad miscendū secū exploratores ingredi potuerūt: domusqȝ eius iūcta erat muro ⁊ porte ciuitatis. Cum aūt rex hierico de missis exploratoribus audisset: et ꝙ ingressi essent domū raab comperisset: misit ad eā vt eos educeret. Que abscondit eos in stipula lini quā siccabat supra murū mentiēs eos egressos dū clauderet porta. Dixitqȝ nūcijs vt eos ꝑ viā iordanis persequerent. Tūc ascendēs ad exploratores: narrauit q̄ dixerat nūcijs regis petens ab eis: vt qñ deus traderet eis hierico capiēdam conseruarent eā. Qđ exploratores mulieri ꝓmiserunt cū

iuramēto. Tūc dimisit eos mulier de fenestra ꝑ murū cum fune coccineo. Deditq; eis signum funem ipm in fenestra ligatū: vt cū caperet ciuitas: ex signo populus cognosceret domū illā esse seruandā. Et dimissi nūcij ad iosue redierunt: ⁊ ei que gesta fuerant narrauerūt. Josue vero ⁊ maiores populi ꝓmissionē exploratorū ratam habuerūt: vnde ⁊ capta hierico atq; delata sola domus raab cum oībus suis intromissis conseruata est. Quam ꝓcessu temporis salmon princeps tribus iude duxit in vxorē: ex qua genuit booz: ⁊ ex qua dei filius ſm carnem est ꝓpagatus. Et hec in coloniam iudeorū transiēs laudabili fine quieuit.

De sancto Othoniele iudice. Cap. iiij.

Othoniel iudex filius cenes fratris caleph supradicti de tribu iuda: primus post iosue in israel iudicauit. Nam cum iosue mortuo surrexissent alij in filijs israel: qui non viderant virtutes domini quas fecerat in diebus moysi et iosue: fecerunt malum in cōspectu domini: ⁊ seruierunt baal ⁊ astaroth ⁊ dijs terre: contraxerūtq; coniugia cum alienigenis. Quāobrem indignata diuinitas nō deleuit gētes de medio eorum: vt essent eis in aculeum et laborem: tradiditq; eos deus in manus chusan rasathaim regis mesopotamie et syrie: seruieruntq; ei octo annis: ⁊ clamauerūt ad dominū: qui suscitauit eis liberatorē othonielem: ⁊ fuit dn̄s cum eo: ⁊ pugnauit aduersus chusan rasathaim: ⁊ oppressit eū: ⁊ liberauit pplm. Quieuitq; terra per annos. xl. quib⁹ othoniel iudicauit pplm. Et mortuus est othoniel in pace.

De sancto Haioth iudice. Cap. v.

Haioth filius gerra filij gemini de tribu effraim ſm guilelmū: ſm vero comestorem de tribu bēiamin: scd̄s iudex post iosue in israel iudicauit. Mortuo eniꝫ othoniele eglon rex moab adiunctis sibi filijs amon ⁊ amalech: trāsiēs iordanem percussit filios israel: ⁊ posuit idola sua in galgalis: vbi solebat esse tabernaculū: fecitq; sibi domū in vrbe palmarum. i. hierico: et seruierunt ei filij israel. xviij. annis: ⁊ clamauerunt ad dominū: qui suscitauit eis haioth: qui vtraq; manu pro dextera vtebatur. Miserūtq; filij israel munera eglon regi per manū haioth qui fecit sibi gladiū ancipitē longitudinis palme vnius manus; et accinctus est eo in femore subter chlamydem. Erat autē eglon crassus n[i]mis. Cūq; obtulisset ei munera ⁊ discessisset ab eo cum socijs: reuersus iterum solus ait ad regem q̄ verbum haberet ei secreto explicandū. Egressisq; omnibus qui cum rege erant extendit haioth manū sinistram: ⁊ tulit siccā de dextero femore: ⁊ infixit in ventrem eius: nec eduxit eam: sed dimisit in corpore. Clausisq; ostijs per posticū egressus fugit. Serui vero regis post lōgam morā intrantes inuenerūt regē mortuum iacentem. Venitq; haioth in sarath: ⁊ insonuit buccina in monte effraim: ⁊ cōgregatus israel descenderunt cum eo ad iordanem: et volentes transire: moabitas percusserunt ex eis decem milia: ⁊ humiliat⁹ est moab sub manu israel. Et quieuit terra. lxxx. ānis quibus haioth iudicauit: qui et in pace mortuus est senex: et post hec de philisteis volentibus intrare israel: quidam sangar occidit ex eis sexcētos vomere vno: nec tamen inter iudices computatur; quia eodem anno vitam finiuit.

De sancta Delbora prophetissa. Cap. vi.

Delbora ꝓphetissa de tribu effraim: et vir ei⁹ barath siue laphidoth de neptaliꝫ tertiū post iosue in israel iudicauerunt. Cum enim post morteꝫ haioth filij israel fecissent malum in conspectu domini: tradidit eos dominus in manus iabin regis chanaam: qui regnabat ī aser: ⁊ habuit quēdam sisaram ducem exercitus sui. Ipse autem habitabat in aseroth gentium: qui oppressit filios israel per annos viginti: et clamauerunt ad dominū. Erat auteꝫ delbora prophetissa: que habitabat in monte effraim sub palma: ⁊ ascendebant ad eā filij israel ad querendum iudicium. Que virum suum aduocans ex precepto domini dixit ei: vt duceret exercitum in monte thabor contra sisaram ducem exercitus iabin. Qui assumptis pugnatorib⁹ decem milia de neptalin et zabulon cum ipsa delbora iuit in montem thabor. Sisara vero exercitum congregauit ad torrētem cison trecentum milium armatorum. Descendenteq; barath de monte cum suis stante delbora in mōte ad orationem: perterruit dominus multitudinem sisare vento: grandine: niue: ⁊ pluuia: que cadebāt in facies eorum: ita vt arcus et fundibule inutiles fierēt: et plurimi de equis et curribus excussi conterebantur. Sicq; conuerso in fugam exercitu sisare: ipse de curru exiliens fugit ad domum cuiusdam mulieris nomine iahel: que habitabat in valle senam iuxta cedes: que fugientem rogātemq; vt ipsum celaret suscepit:

⁊ petenti poculum dedit lac: vt grauius obdormiret. Dormienti ṽo clauum percuſſum malleo per vtrunqꝫ tempus immiſit: et in terram confixit: et barach poſtpaululum venienti oſtendit. Barach ṽo exercitum ducens vſqꝫ ad abſor obuium ſibi regem iabin interfecit: ⁊ ciuitatem euertit. Et ſic quieuit terra hebreoruꝫ per annos quadraginta: quibus iudicauerunt delbora cum viro ſuo barach: qui ⁊ in pace ſepulti quieuerunt in terra effraim.

¶ De ſancto Gedeone iudice. Cap. vij.

GEdeon iudex filius ioas de tribu manaſſe: quartus poſt ioſue filios iſrael iudicauit. Cum em̃ iſrael in conſpectu domini deliquiſſet: tradidit eos deus in manu madiam ſeptẽ annis. Cunqꝫ clamaſſent ad dominum. Uenit angelus domini: ⁊ ſedit ſuper quercus: que erat in effra. Ager autem pertinebat ad ioas patrem gedeonis. Gedeon autem timens aduentum hoſtium: excutiebat frumenta in torculari: vt haberet viaticuꝫ ad fugam. Quem angelus ſalutauit: ipm̃qꝫ ex parte dei miſit: vt percuteret madiã. Cumqꝫ gedeon hedum coxiſſet: poſuit carnes ⁊ azimos panes coram angelo: qui tetigit ea ſummitate virge quam tenebat: ⁊ aſcendens ignis de petra omnia cõſumpſit: ⁊ angelus euanuit. Timentiqꝫ valde gedeon dominus apparuit nocte mandans vt aran baal quam pater ſuus exexerat deſtrueret: ⁊ lucum qui erat circa eam ſucciderct: ⁊ domino deo taurum ſeptem annorum immolaret. Gedeon ṽo timens patrem et ciues nocte omnia compleuit cum. x. ex ſeruis ſuis: inde dictus eſt hieroboal quaſi fortitudo baal: qꝛ fortis cõtra eũ fuit. Cunqꝫ gedeon cõgregaſſet de tribus manaſſe aſer zabulon ⁊ neptalim. xxxij. milia virorũ: petijt a dño ſignum victorie in vellere in area poſito: ſi nocte illa vellus cõplueretur: area ſicca remauente: ⁊ factũ eſt ita. Sequẽti nocte petijt ſignũ in contrariũ vt area roraretur: ⁊ vellus ſiccum eſſet: quod factum eſt. Uenit autẽ gedeon cum ſuis ad fontẽ anad: ⁊ de mandato dei omnes formidoloſos licentiauit: ⁊ reuerſi ſunt de populo. xxij. milia ⁊ tantũ decẽ milia remanſerunt. Adhuc gedeon mandato dei populũ duxit ad aquas: ⁊ omnes lãbẽtes aquã lingua ⁊ manu ſicut canes aſſumpſit tanqꝫ magnanimos: reliquos aquam ore ſumentes vti delitioſos dimiſit: ⁊ inuenti ſunt cũ gedeone tantum. ccc. viri: in quibus dominus predixit ſe traditurũ madian in manu gedeõis ne forte multitudo ſibi ſupare victoriam aſcriberet, quibus aſſumptis ⁊ cibarijs pro numero et totidem tubis gedeon ad certamen properauit. ¶ Eadem nocte gedeon cum ſolo puero deſcendens ad caſtra madiã: audiuit duos vigiles ſecũ loquẽtes: vnũqꝫ narrantẽ ꝙ vidiſſ et ſomniũ: panẽ vicꝫ hordeaceũ in caſtra madian deſcẽdẽtẽ ⁊ ea ſubuertẽtẽ. Aliũ ṽo ipm̃ ſomniũ interpretantẽ: ꝙ panis hordei eſſet gladi⁹ gedeonis: qui vilis inter filios iſrael reputabat: in cuius manu deus caſtra madiã tradidiſſet. His auditis gedeon animoſior effect⁹ tulit trecentos viros: ⁊ in dextris eorũ poſuit tubas: ⁊ in ſiniſtris lagenas vacuas: ⁊ in medio lagenarum lãpades: ⁊ ingreſſi per gyrũ in tres p̃tes diuiſi circa hoſtiũ caſtra in vigilia noctis medie fregerunt hydrias ⁊ lãpades in ſiniſtris tenẽtes clangebat tubis: quibus oĩbus ſonitus terribilis audiebat. Quo ſubito excitati hoſtes et turbati: nec ſe cognoſcentes inuicẽ mutuis vulneribus ſe cedebant: alijs in fugã cõuerſis vſqꝫ berſith. Uiri autẽ qui ex. x. milibus remãſerãt: eos perſequebãtur. Effraim quoqꝫ deſcendit in occurſu fugientiũ: ⁊ occupauit iordanẽ ⁊ occidit duos reges madian oreb in petra quadã: ⁊ zeb in torculari: ⁊ portauit effraim capita regum ad gedeon. Tranſiuitqꝫ gedon iordanẽ cũ ccc. viris. zebee autem ⁊ ſalmana in valle quieſcebant: nihil aduerſum ſuſpicantes. xv. tantũ de ſuo exercitu ceſis. Gedeon aũt repẽte irruit ſuper eos: ⁊ turbato exercitu eorũ duos reges cõprehenſos occidit. Et reuerſus eſt cũ victoria magna. Et cũ pp̃lus eũ vellet dñm cõſtituere noluit gedeon: ſed ſoli deo gratiã attribuẽs dñm ſuper iſrael dñaturũ eſſe dixit. Ipſe autẽ per. xl. annos populũ iudicauit: quibus terra quieuit. Et dormiuit gedeõ in ſenectute bona kalen. ſeptẽbris. Et ſepultus eſt in ſepulchro patris ſui in effra. ¶ Poſt cui⁹ mortẽ abimelech eius fili⁹ ſpurius occidit. lxx. filios legitimos gedeonis: ⁊ dolo atqꝫ tyrannide occupauit regnũ iſrl̃. Soluſqꝫ ex oĩbus iudicib⁹ ſe regẽ nominari fecit: q̇ ⁊ pugnãs aduerſus vrbẽ ſichẽ oppreſſus a muliere q̃ fragmẽ mole de muro ꝓiecit: peſſima interijt morte. Ideo ⁊ nomẽ eius de catalogo iudicũ ſanctorũ deletum eſt: ꝓpter fratricidij ⁊ tyrannidis crimen.

¶ De ſancto Thola iudice. Cap. viij.

THola iudex filius phua de tribu iſachar: quintus poſt ioſue filios iſrael iudicauit annis. xxiij. Qui licet nihil notabile feciſſe legatur: inter ſanctos tamen iudices cõnumeratur: in cuius tempore populum hebreorum pace fruitum eſſe credenduꝫ eſt: eo ꝙ ſcriptura nullius belli mentionem facit. Et fuit manſio thola in oppido ſani vrbi et quieſcens in pace ſepultus eſt.

¶ De ſancto Iahir iudice. Cap. ix.

Iabir galaadithes de tribu manasse iudex sextus post iosue iudicauit isrl' annis xxij. Hic habuit .xxx. filios: qs fecit principes .xxx. ciuitatū: quas nomine suo vocauit haio thiahir .i. oppida iahir. In cuius etiā tempore terra israel pace gaudebat: nec legūtur hebrei ab aliqua natione persecutionē pertulisse. Ex quo etiā sanctitas iudicis argui pōt: qui feliciter populū gubernās ad scelera cōsueta ruere non permittebat: qui ⁊ in pace sepultus est.

¶ De sancto Jepthe iudice. Cap. x.

Jepthe galaadithes iudex septimus post iosue iudicauit isrl'. Cuz enī filij isrl' post mortē iahir seruissent dijs gētiū tradidit eos dn̄s in manus philistijm ⁊ amon: ⁊ afflicti sunt vehementer .xviij. annis. Qui clamauerūt ad dn̄m ⁊ proiecerūt idola de finibus suis: ⁊ doluit dn̄s super miseriam eorū: fuit eo tempore iepthe galaadithes vir fortissimus pugnator: sed fili⁹ meretricis. Hic habuit vxorē de galaad de qua suscepit filios: qui adulti patrē suum tanq̄ spuriū eiecerunt. Et abijt in terrā thob. Et congregauit inopes ⁊ latrocinātes: ⁊ factus est eoꝝ princeps. Tunc oppressi maiores natu israel descenderunt ad eū: ⁊ ipsum in principē elegerūt: vt pugnaret pro eis contra amonitas. Et ascendens cuz eis in masphat factus est iudex in populo. Missisq̄ nūcijs ad regē amon: vt exiret de terra sua: illoq̄ exire nolente: egressus est iepthe ad pugnā cū exercitu suo: vouitq̄ dn̄o: vt si victor rediret: quicunq̄ prior de domo sua sibi occurreret eū in holocaustū dn̄o offerret. Et percussit iepthe amonitas plaga magna: et humiliauit eos. reuertenti aūt in masphat: occurrit ei vnigenita filia cum tympanis ⁊ choris. Qua visa tristatus est ad mortem: eo q̄ ex voto ipam dn̄o necesse haberet. Filia xo in nullo doluit: ꝓpter victoriam patris: sed tm̄ duoꝝ mensium inducias petijt: vt plangeret ꝟginitatē suā cuz sodalibus suis: ⁊ expletis duobus mensib⁹ redijt: ⁊ pater qd̄ vouerat impleuit. Fuit tamē et stultus in vouēdo ⁊ impius in soluēdo: q: obtulit holocaustū nec legitimū nec deo charū. Potuit tamen ante votū esse bonus: q: irruit sp̄us dn̄i super eū ⁊ etiā post votū: q: ⁊ apostolus ponit eū, in catalogo sanctoꝝ in epistola ad hebre. Quidā aūt eū excusantes dicunt illū familiari consilio sp̄ussancti hoc fecisse: sicut ⁊ sampson q̄ semetipm̄ occidit. Judicauit autē iepthe isrl' vi. annis: ⁊ quieuit in pace: ⁊ sepultus est in ciuitate sua sebeth: que est in galaad. Hic ab etate moysi vsq̄ ad seipsum ait supputari annos trecentos exclusis annis .xviij. affectionis qui precesserant.

¶ De sancto Abesan iudice. Cap. xi.

Abesan vel esebon bethleemita de tribu iuda iudex .viij. post iosue iudicauit israel .vij. annis. Qui ⁊ populum dn̄i in pace rexisse creditur: quia nec eius tēpore alicuius belli in scriptura mentio habetur. Qui ⁊ quieuit in pace ⁊ sepultus est in bethleem ciuitate sua.

¶ De sancto Hailon iudice. Cap. xij.

Hailon zabulonites iudex nonus post iosue iudicauit filios israel .x. annis. Qui ⁊ pacem omni sue vite tempore habuisse putandus est: quia neq̄ q̄ cuz vlla natione discordiā habuerit expressum reperitur. Et hic quiescēs in pace in ciuitate sua. Sepultus est cum patribus suis.

¶ De sancto Abdon iudice Cap. xiij.

Abdon iudex de ciuitate thecue: que est in tribu effraim decim⁹ post iosue iudicauit ī israel .viij. annis. Sub quo etiam terra hebreorum in pace quieuit: eo q̄ sub his prefatis tribus iudicibus israel a domino non recessit. Et hic in pace dormiens in sepulchro paterno sepultus est in oppido thecue ex quo fuerat oriundus.

¶ De sancto Sampsone iudice. Cap. xiiij.

Sampson iudex de tribu dan vndecimus post iosue iudicauit isrl'. Cuz enī filij isrl' corā deo peccassent tradidit eos in man⁹ philistinorū .xl. annis: a qua fuitute hoc modo liberati sunt. Uir quidā de stirpe dan noīe manue: habebat vxorē pulchrā sed sterilē. Cui spe oranti angelus in agro apparuit: ⁊ nasciturū ex ea filiū nūciauit. Mandās ne q̄d vltra comederet aut biberet nisi iuxta legez nazareoꝝ: nam ⁊ puerū nazareum futurū predixit: qui et israel liberaret. Et cum hec oīa viro nūciasset: et ille vti zelotipia ductus angelum aliquem

iuuenem suspicatus esset: orantibus ambobus angel⁹ iterū apparuit: et p̄dicta que dixerat cō iugi manue replicauit. Attulitq̄ manue hedu𝔷 ⁊ panes angelo vt comederet: ⁊ iussu āgeli hec domino in sacrificium obtulit: ⁊ angelus ascendens in flamma disparuit. Natū aūt filiū vocauerunt sampson: id est robustū. creuitq̄ puer cito: vt iam futurus ꝓpheta prenosceret: cepitq̄ spiritus domini esse in illo in castris dan: id est in exercitu tribus sue. ¶ Cum autē adoleuisset sampson: descendit in thānata: vt videret solennitatem que ibi fiebat: ⁊ visam virginē philistinorum cōcupiuit: quam tamē dudum parētib⁹ renitētibus accepit vxorē. Nolebant eñ parentes ꝙ filiam alienigene in cōiugū sumeret: nescientes ꝙ res fieret a domino. Cūq̄ descēderent cum eo apparuit catulus leonis in vineis oppidi: quē sampson in spiritu domini nihil in manibus habens dilacerauit quasi hedum: nec hoc parentibus indicauit. Desponsataq̄ vxore cum descenderet: vt acciperet eam: vidit cadauer leonis: in cuius ore mellificauerāt apes: de quo melle sampson comedit: ⁊ dedit parentib⁹ ac vxori. Timentes autē philistei robur sampsonis: dederūt ei in nuptiis triginta iuuenes robustos: sermone quidē socios: opere ꝟo custodes: ne quid forte cōmitteret crescēte ciborum satietate. Proposuit aūt sampson sociis problema: qd̄ si infra. vij. dies soluerēt: daret eis. xxx. vestes: sin autē ecōtra ipsi sampsoni ad totidem vestes tenerent. Fuit autem hoc problema. De comedente exiuit cib⁹: ⁊ de forti egressa est dulcedo. Qui cum problema nescirent soluere: ad eorum instantiā sponsa sampsonis ei blandita: didicit ab eo prouerbij expositionē: quam ⁊ sociis indicauit: qui in die septimo sampsoni problema soluerūt: de leone ⁊ melle in ore eius inuēto. Sampson ergo descendēs ascalonē percussit ibi triginta viros: ⁊ vestes eoru𝔷 ablatas dedit pronubis suis. Et iratus sampson ex hoc contra vxorem venit ad domū sua𝔷: que nupsit vni de pronubis suis. ¶ Post dies aliquot rediens sampson in thānata: inuenit cōiugem alteri viro nuptam: ⁊ indignatus est valde: cui cū pater sororem illius pulchriorē loco ipsius tradere vellet: noluit sampson: sed protestatus est cōtra populū philistinoꝝ vt faceret eis mala: ⁊ cepit trecētas vulpes: ⁊ vinxit caudas caudis: ⁊ faces ligauit in medio: quas igne succēdens misit in segetes philistinoꝝ: omnesq̄ igne consumpsit: ita etiā vt vineas ⁊ oliueta incēderēt. Quod philistei audientes opus fuisse sampsonis: vxorem eius ⁊ parētes combusserūt tanꝙ hui⁹ mali auctores. Percussitq̄ iterū sampson philisteos plaga magna: qui ascenderūt ad terram iuda: vt caperēt eū. Ascendētesq̄ viri iuda ad sampsonē redargnebāt eum: quia ipsius occasione philistei cōtra eos ascenderēt: vt bellarent aduersu𝔷 populū. Sampson aūt prius recepto sacramēto ab eis ne se occiderent: ꝑmisit se ligari spiritu dei tact⁹ a viris iuda: ⁊ duci ad philisteos: vt sic in eos grauius vltionem expeteret. Quod cū traheret irruit spiritus domini in eu𝔷: ⁊ dissoluta sunt eius vincula quasi stupa ad ignem. Tollensq̄ mandibulā asini iacentem in terra interfecit ea mille viros aliis in fugam conuersis: ⁊ cū pre labore siti deficeret clamauit ad dominū: ⁊ aperuit dn̄s molarem dentem maxille: ⁊ egresse sunt aque: quib⁹ haustis sampson refectus est: vocatūq̄ est nomen loci fons inuocātis de maxilla. ¶ Post hec sampson iuit ad gazam ciuitatē philistinorū: et ingressus est ad mulierē meretricē: quo cognito philistei posuerunt custodes ad portā ciuitatis: vt eū mane comprehēderēt. Sampson ꝟo nocte media consurgēs tulit ambas ferreas fores cū postibus ⁊ seris: ⁊ in humeris portauit vsq̄ ad verticem montis. ¶ Deinde amauit dalidā in mōte soreth: quam satrape philistinoꝝ induxerūt: precio promisso: vt disceret a sampsone: in quo vires eius consisterēt: qui ei illudēs dixit: ꝙ si septem neruiceis funibus humētibus ligatus esset: infirmus vt alij hoies fieret. Cūq̄ dalida ipsum dormientē ligasset: philisteis apud se latentibus: excitatus ille rupit vincula quasi stupea. Idipsum secūdo factū est de septe𝔷 nouis funibus. Cum aūt tertio. vij. crines capitis ei⁹ circūligatos licio clauo terre affixisset: excitatus sampson extraxit clauū cū crinibus ⁊ licio. Cum aūt instaret ei dalida: ⁊ ad mortē deficere videretur: vt ei veritatē panderet. Sāpson confessus est se nazareū esse ab infantia dn̄o cōsecratū: ꝙ si caput eius rasum foret fortitudo ab eo discederet. Tunc dalida vocatis philisteis sampsonē super genua sua dormientē ꝑ tōsorē radi fecit: et recessit statim virtus eius ab eo. Quem tenētes philistei eruerūt oculos eius: ⁊ apud gaza vinctū in carcere ad derisum molere fecerunt. Coegerūtq̄ eum iacere cum mulieribus robustis: vt dicūt hebrei: vt ex eo robustam prolem susciperēt. ¶ Procedēte tempore cum capilli eius renasci cepissent: ⁊ philistei i tēplo dagon solēne conuiuiū in die festo eorum celebrarent: adductus est sampson: vt ante eos luderet: ⁊ ipsi ei illuderēt: qui stās inter duas colūnas quibus domus innitebat: apprehendit vtrāq̄ manibus ⁊ super oēs: ⁊ ipse mortu⁹ est: ⁊ multos plures occidit moriēs ꝙ̄ viu⁹ occiderat. nam preter cōuiuātes quasi tria milia vtriusq̄ sexus cōuenerāt: qui detecto spectrabāt: q̄ sepultus est in sepulchro patrum suorum inter sara ⁊ eschol. Et iudicauit israel viginti ānis. Non autē aliter excusatur: vt ait augustinus: ꝙ seipsum cum hostibus ruina domus oppressit: nisi quia spiritus hoc latenter iusserat: qui per illum miracula faciebat. Habuit eñ fortitudinem non de natura: sed de gratia.

¶ De sancta Ruth vidua. Cap. xv.

Ruth vidua de regione moab in diebus iudicū claruit. Quam sanctā fuisse probat: nō solū iosephus qui hoc testatur: sed etiā qꝛ liber eiꝰ specialis hystorie inter sacre pagine volumina conumeratur. Elimelech eniꝫ de bethleem effrateus cum noemi vxore sua: ⁊ maalon ⁊ chelion liberis suis cum facta esset fames in terra israel: abijt in regionem moabitidem: vt pascerentur ibi. Quo mortuo filij eius duxerūt vxores de moab: orpham ⁊ ruth: ⁊ mortui sunt ambo sine ꝓle. Noemi ṽo vidua ⁊ filijs orbata cum redire vellet in terrā suam facta fertilitate comitabātur eam nurus sue. Quas cum licētiasset orpha quidē reuersa remāsit. Ruth ṽo oīno cum socru abire voluit. Et venerunt in bethleē que prius effrata dicebatur: tempore quo primū hordea metebātur: Erat aūt ibi vir potēs ⁊ diues nomine booz cōsanguineus elimelech. Intrauitqꝫ ruth agruꝫ booz de mādato socrꝰ: et colligebat spicas post metentes. Booz ṽo agrū ingressus cū audisset que esset puella cōpatiens ei mandauit: ne ad alterius agrū accederet: sed ⁊ hora vescendi cū messoribus suis comederet. Precepitqꝫ metentibus: vt de industria spicas dimitterent: quas illa sine rubore colligere posset. Reuersaqꝫ sero ad socrū ⁊ portās hordeū quod collegerat ei oīa nūciauit. Cui socrus dixit: ꝙ booz ꝓpīquus eius erat. Idipsum fecit ruth diebꝰ sequētibꝰ vsqꝫ ad aree ventilationē. ¶ Cū aūt in ventilando aream booz iuxta morē patriū cōuiuium faceret seruis ⁊ messoribus suis. Ruth de socrus consilio lota ⁊ cultis vestibus induta ascēdit cū alijs in areā latenter. Et cum sero booz obdormisset ꝓiecit se ad pedes eius qui media nocte excitatus expauit videus puellam ⁊ quesiuit q̄ esset. Que respōdit se esse ruth relicta ꝓpinqui sui: q̄ ideo venerat: vt eā liberis carentē in coniugem sumeret: prout ex lege tenebaẜ cum ipse booz vxore careret: booz ṽo respōdit alium esse magis ꝓpinquū qui p̄mo de ꝯiugio requiri deberet. Quod si renueret ip̄e postmodū eā libenter acciperet. Et cū diluculo surrexisset: impleuit palliū ruth hordeo: eamqꝫ segete onustā remisit ad socrū. Mane ṽo booz ꝯgregatis senioribus ciuitatis interrogauit ꝓpinquiorē illum elimelech an agrū venalem ꝓpinqui sui emere vellet: ⁊ relictā eius accip̄e cui nunꝙ̄ ꝓpinq̄ori predicta ẜm legē debebaẜ: an sibi minus ꝓpinquo ius suū cedere. Qui ei libēter cedere velle dixit. Sicqꝫ booz diuino nutu ruth cepit in vxorem: ex qua genuit obeth: qui fuit pater isai patris dauid. Ruth aūt sancta ⁊ pudica sanctitateqꝫ famosa apud bethleē in pace quieuit. Hec omnia ex libris iudicum ruth: et ex chronicis iosephi ⁊ hieronymi: petriqꝫ comestoris: necnō ex chronicis guilelmi.

¶ De sancta anna ꝓphetissa. Cap. xvi.

Anna ꝓphetissa filia phanuel de tribu aser: cuius sanctitatē euāgelicus prodit sermo. Luc. ij. tēpore quo xp̄s fuit ad tēpluꝫ presentatus ibidē se repperit ⁊ eadē hora superueniēs multa de illo ꝓphetauit omnibus qui expectabant redemptionē israel. Hec eniꝫ vixerat cum viro suo annis septem a virginitate sua. Et permāsit in viduitate vsqꝫ ad annos octuagintaquattuor etatis sue: que nunꝙ̄ de tēplo discessit: sed in orōne die noctuqꝫ ꝑmāsit: ⁊ in bona senectute in pace q̇euit. Sepulta iuxta templū dn̄i in hierl̄m kal. septēbris.

¶ De sancto Prisco discipulo. Cap. xvij.

Priscus discipulus fuit vnus ex antiquis discipulis christi: licꝫ inter noīa. lxxij. discipulorū: qui a dorotheo abbate cōscripti sunt nō reperiatur. Hic eñ ille paterfamilias fuisse asseriẜ: in cuius domo christus pascha sibi parari fecit: ⁊ in eius cenaculo cū discipulis discubuit: ⁊ coruꝫ pedes lauit: vt damaus. Hic post ascensionē domini veniens romam cū apostolo petro in partibus campanie euangelium predicauit. Qui ⁊ apud capuā via aquaria depositus est kal. septembris: vt dicit ado.

¶ De sancto Egidio abbate. Cap. xviij.

Egidiꝰ abbas apud arelaten̄. oppidū prouincie floruit tp̄e karoli imperatoris. Hic athenien̄. natione regia stirpe ꝓgenitus: p̄re theodoro: matre pelagia: sacrisqꝫ litteris eruditus est a puerilibus annis. Qui dū quadā die ad ecclesiā ꝑgeret: egro cuidā in platea iacēti ⁊ elemosynā petēti tunicā suā tribuit: q̄ indutus mox sanitatem recepit. Parētibus ṽo suis defunctis patrimonij sui xp̄m fecit heredem. ¶ Die quodā dū ab ecclesia rediret obuium habuit virū a serpente ꝑcussum: sed orōne fusa ab eo ꝓtinus virus fugauit. ¶ Demoniacū quēdā die dn̄ico in ecclesia cōsistentē: ⁊ cunctos clamoribus conturbantē. Egidius orās ab immūdo spiritu cōtinuo liberauit. Cū aūt per totā greciam ipsius fama cresceret: ip̄e humani fauoris vitās periculū clā litꝰ maris petijt: vt ad presalias se transferret. Aspiciensqꝫ nautas maris

tempestate periclitantes facta oratione tēpestatē sedauit. Applicātes quoq; naute gratias eius meritis egerūt: ⁊ ꝙ eū secum gratis veherent ꝓmiserunt. Et cum ad quandā insulā post dies .iiij. appulissent: virū dei ibidem cellula repertum egidius adijt: ⁊ cum ipo in dei laudib⁹ triduo mansit: deinde vale dicens cū nautis abscessit. Cum ergo arelatum venisset: ⁊ biennio cum sancto cesareo eiusdē vrbis epo mansisset: ⁊ ibidē quēdā qui p trienniū febricitauerat a febribus liberasset: heremū cupiēs clā discessit: ⁊ rhodano trāsito secus ripā guardonis apud veredemiū heremitā sanctissimū dudum fuit: vbi sterilitatem terre suis meritis fugauit: ⁊ infirmū quendā ei delatū veredemio absente sanauit. ¶ Deinde famā humanā fugiēs relicto veredemio interiorē heremū penetrauit: vbi videlicet rhodanus in mare defluit: qui locus septimania vocatur: vbi antrum spinis obsitū et fontem inueniēs ceruā sibi diuinit⁹ pparatam nutricem habuit: que certis horis lactis ei alimoniam triēnio prebuit. Cum aūt ibidē regis famuli venarentur: ceteris feris contētis ceruam cum canibus insequūtur: a quibus duduz fugam ad pedes sui confugit alumni. Ille vero admirans cur preter solitū sic mugiret: exiens ⁊ venatores audiēs dn̄m ꝓ cerua exorauit. Canes aūt intra iactū lapidis appropinquare minime audentes: cū nimio latratu ad venatores redibant. Nocte superueniente domum reuersi sunt: ⁊ sequēti die retrocedētes casso labore iterum redierūt. Qđ rex audiens cū multitudine venatorū assumpto epo ad locū accessit. Sz cū canes vt prius accedere non auderēt. Locū vepriū densitate inaccessibilem in gyrum circūdederunt. Unus aūt incaute sagittā dirigens: vt ceruā emitteret. Uiro dei orāti ꝓ cerua graue vuln⁹ infixit. Milites aūt semitā ferro aperientes ad speluncā veniūt: ⁊ senē venerādum in habitu monachali cōspiciūt: ceruā quoq; ad eius pedes ꝓcumbentē reperiunt. Ad quē soli rex ⁊ eps pedes adeunt: ⁊ quis esset interrogātes: oēm vitam suā eo narrāte comperiūt. Qui dum pro vulnere ei illato veniā postulassent: et medicos ꝓ ipo sanando ꝓmisissent: ac munera obtulissent: ipse nec medicinā adhiberi voluit: nec ad munera eorū respexit: quin potius dn̄m orauit: vt ꝙdiu viueret: ipm vuln⁹ perpetuo sustineret. Sed cū rex ipm frequēter visitaret: et pabulū salutis ab eo reciperet: immēsas ei diuitias obtulit: quas sanct⁹ recipere recusauit: vt tn̄ de ipis monasterium fabricaret admonuit. Quodquidē rex per oīa pfecit: ipiusq; cenobij egidius licet diu renitens tādē multa regis instantia regiminis curam suscepit. Et ꝓcessu tpis ad sacerdotij dignitatē puenit. ¶ Huius famam rex karolus audiēs: vt ad se veniret precibus multis obtinuit. Qui veniens aurelian. in basilica sancte crucis energuminū liberauit; deinde veniens ad regē ipm rex reuerenter excepit: ⁊ inter cetera salutis colloquia rex ipm rogauit: vt ꝓ se ad dn̄m oraret: eo ꝙ pctm̄ quoddam enorme cōmisisset: qđ nulli nunꝗ nec ipi sancto cōfiteri auderet. Sequenti ergo dn̄ica egidius celebrās ꝓ rege orauit: ⁊ cōtinuo angelus eidē apparuit: qui cedulam in altare deposuit: in qua scriptū erat regis peccatum: ⁊ si de eo peniteret egidij precib⁹ iā dimissum. Addebat quoq; ibidē: ꝙ si quis ꝓ aliquo peccato egidium inuocaret; si tn̄ ab eo desisteret sibi dimissum non dubitaret. Oblata igit regi cedula: ille de peccato suo veniā humiliter postulauit. Egidi⁹ aūt cū honore rediēs apud reuernēsem vrbem filiū principis a mortuis suscitauit. ¶ Post aliqđ tps prenuncians monasteriū suū ab hostibus euertendū romā adijt: ⁊ multa priuilegia ecclesie sue impetrauit: duoq; ostia cupressina in quib⁹ imagines apostolorū sculpte erant a papa ei donata in tyberim dimisit: ⁊ diuino regimini cōmendauit. Cumq; ad monasterium rediret: cuidam cōtracto apud cebironē egressum restituit. Reuersusq; ad locū pdicta ostia i portu inuenit: q̄ in eccl'ia sua ad ornatū ⁊ sedis romane monimētū erexit. ¶ Obitū quoq; suū ei diuinitus reuelatū pdixit. Et post laudabilem vitā in dn̄o feliciter obdormiuit kalē. septēbris: vbi ⁊ choros angelorum eius animā ad celos ferētium concinentes plurimi audisse testati sunt: claruit circa annos dn̄i. ccccccc.

¶ De sanctis duodecim fratribus martyribus. Cap. xix.

Duodecim fratres martyres gloriosi pro xp̄o passi sunt. Quorū tamē noīa originē passionisq;: vel locum: vel modum minime valui reperire: nisi hoc solū quod in adonis martylogio scriptū est: ꝙ videlicet post cesionē ⁊ incarcerationem vltimo in diuersis partib⁹ capite cesi sunt kal. septēbris: quos ⁊ romana ecclesia in suis kalēdarijs cōscripsit: ⁊ de eis special'r festū facit.

¶ De sctō lupo archiepo senonen. Cap. xx.

Lupus archiepūs senonen. claruit tempore clotharij regis francorū: qui apud aurelian. ex regali genere ortus dum virtutib⁹ polleret archieps senonis electus est. Dum autem omnia sua pauperibus erogaret: ⁊ die quadam plurimos ad cōuiuium inuitasset: cum vinum ad mediū ꝓ recūbētibus non haberet orauit ad dominū: ⁊ statim nuncius affuit: qui ceti vini modios adesse pre foribus nunciauit: quod vnde: aut a quo delatum esset minime

sciri potuit. ¶ Cum plures ei detraherent: ꝙ filiam predecessoris sui virginem dedicatā im-moderate amaret: coram detrahentibus ipsam deosculatus est: dicens nihil nocere boni verba aliena: quem propria non maculat conscientia. Nam quia ipsam deum amare ardāter nouerat: eam mente purissima diligebat. Cum rex francorum clotharius burgundiā intrans seneschalum suum coram senones direxisset ⁊ ciuitatē obsideret: lupus ecclesiā sancti stephani intrās campanam pulsari fecit: cuius sonitu tanto terrore hostes concussi sunt: vt nisi fugissent se in carcere putassent. Tandem obtento regno cum rex alium seneschalum misisset: ⁊ lupus ei sicut alij episcopi fecerāt non occurrisset: sumpta occasione illa episcopū adeo apud regē diffamauit: ꝙ rex ipsum ad exiliū destinauit: vbi doctrina ⁊ miraculis claruit. Interea senonici quendam episcopum: qui locū lupi inuaserat: occidentes a rege impetrarunt: vt lupus de exilio reuerteretur. Quē rex videns exilio tabefactū: ita repente diuinitus est mutatus: vt coram illo prostratus veniā peteret: ⁊ multis muneribꝰ eius ecclesiā dotaret. ¶ Dum autē remeās parisius venisset: multa carceratorū turba solutis vinculis apertisq; ostijs eidē obuiauit: ⁊ de ipsorū liberatione eiꝰ meritis facta gratias egit. ¶ Celebranti ei die quodam dñico lapsa est celitus gemma in calice sancto: quā rex in suas reliquias collocauit. ¶ Rex clotharius campanam sancti stephani senoneñ. audiēs esse mire dulcedinis iussit sibi parisius deferri. Sz mox vt de vrbe senonica delata est sonus ille dulcedinē amisit. Qd rex audiēs eā senonicis reportari iussit: ⁊ .vij. ab vrbe miliario sonitū recuperauit. ¶ Cū nocte q̄dā oraret indistinctu diabolico valde sitiēs sibi aquā deferri fecit. Sed aduertēs dolos inimici puluinar sup os vasis posuit: ⁊ diabolū intus clausit: qui tota nocte vlulauit: factoq; mane cōfusus ⁊ dimissus abscessit. Alia nocte dum ecclesias more suo circuiret inuenit clericos quosdā rixātes: eo ꝙ cum mulieribus fornicari volebāt. Qui ingressus ecclesiā p eis orauit: ⁊ mox ab eis oīs tētatio discessit. Qui corā eo pstrati veniā postularunt. Tandē multis clarus virtutibus in pace quieuit kalē. septembris circa annos domini .cccccc. tēpore heraclij imperatoris.

¶ De sancto viuardo epo. Cap. xxi.

VIuardꝰ remeneñ. archiepiscopus claruit tempore clodouei regis: vt ait sigibertꝰ. Quo etiā tempore claruerūt reolus eiꝰ successor: ⁊ bercarius martyr primus abbas ancylateñ. et scta berta martyr ⁊ abbatissa in partibus galliarum. Huius nempe Viuardi discipulus fuit dictus bercarius abbas ⁊ multo tēpore comes. Cum autem aliquando secum pergeret apud villam que dicitur altimilare dū viuardus graui somno premeretur sub fago dormiuit: viditq; de celo colūbā fagi ramis insidere: ⁊ deinde descēdere: ⁊ aream vacuā in qua dormiebat: ter volando circuire. Indeq; celos repetere: que omnia bercarius vigilās corporaliter aspexit. Excitatus autem episcopus ⁊ cum bercario de visione mutua collocutione habita intellexit a deo sibi mandatum in ipso cenobium edificandum. Quod ⁊ viuardus episcopus deuotius adimplere curauit. In quo quidē loco congregationem monachorum disposuit: ⁊ bercariū eidem abbatem prefecit. Et postq̄ cuncta diligēter impleuisset: in christo feliciter obdormiuit kalen. septembris.

¶ De sancto bercario abbate. Cap. xxij.

BErcariꝰ abbas ⁊ martyr claruit in gallijs tēpore dicti clodouei regis francorum: qui sub pfato sancto viuardo remorum pontifice moribus ⁊ sapiētia imbutus luxouiense monasteriū petēs sub abbate eustasio monasticam vitā duxit. Dū die quadam in cellario vinū ex vegete in cereali hauriret vocatus ab abbate obedientia sollicitus ⁊ incautus vinū: quod fundebatur: reliquit vegete nō clausa. Quod dum cerealem implesset superficiem eius pertransiens: in modū columne constipatū in gyrum vas coronari cepit: nec aliquid de vino in terrā defluxit: donec reuerso bercario q̄ti esset meriti apud deū oībus innotuit. Post aliquod tps de abbatis licentia redijt ad sctm̄ viuardū: a quo in monasterio pdicto ab eodē edificato in loco qui dr altimilare: abbas pfectus est sacre cōgregationi monachorū. Et dū filios suos sibi cōmissos more boni pris ⁊ pastoris diligēter curaret: exigēte culpa quendā daguinū monachū verbere discipline correxit. Qui moleste hoc ferēs īstigāte diabolo nocte abbatē dormiētem letali vulnere pcussit: ⁊ vt ferrū occultaret ī piscinā demersit: qd dei iudicio sup aquā enatauit. Mox aūt frater ille attonitꝰ ⁊ amens ad ecclesiā currēs signū pulsabat. Fratres aūt hora insolita excitati admirātes abbatē percussum adhuc spirātē inuenerunt: ⁊ ferrū enatās cōspexerūt. Daguinū quoq; quasi insanū in ecclesiam repertum vti reum homicidij cōprehensum ad bercariū iudicādū adduxerunt. Cui ille q̄tum in se erat omnē dimittens iniuriam deum per penitentiam con-

suluit esse placandum ꝛ in christo martyr expi⸗
rauit. Sepultus in monasterio suo. Ex cuius
tumulo oleum diu manās languentibus mede⸗
lam prestare cōsueuit. Passus est autem kalen⸗
dis septembris.

¶ De sancto Agilo abbate Cap.xxiij.

Agil⁹ ab⸗
bas tēpore clo⸗
douei regis frā
corum claruit.
Hic Agnoaldi
nobilis consiliarij regis sigi⸗
berti filius bone indolis ad⸗
huc puer sancti Columbani
abbatis benedictione perce⸗
pta sancto eustasio religioso
viro cum alijs pluribus clericis omnibus post
modum futuris epīs a parentibus traditus ē
sacris lrīs imbuend⁹: factusq̧ monachus sub
sancti colūbani abbatis disciplina fuit conuer
satione mirabilis. Dum autē columbanus bru
nichildi regine sicut et alijs mulieribus aditū
monasterij ꝓhiberet: et ob hoc ad instantiā re⸗
gis a Theodorico rege de monasterio expul⸗
sus esset: eustasio eidez monasterio substituto:
missus est agilus ad regez reconciliādū. Et cū
longe iam a monasterio abisset: et nepos quidā
vandaloni ducis precognito quare iret: cum sa
tellitibus suis eum aggressus fuisset: ipsumq̧
educto gladio percutere vellet: manus eius re
pente arida facta est. Cui veniā postulanti san⸗
ctus manuz suā restituit: in quo audito miracu
lo rex placatus colūbanū ad abbatiā suaz resti
tuit. ¶ Processu vo tpis missus est agil⁹ cū san
cto eustasio a lotario rege ad vicinas gētes ad⸗
huc gētiles predicādas: vbi multos ad xpm cō
uertit: ꝛ miraculis coruscauit. Nā in via demo⸗
niacū liberauit. Sadabergā virginē cecā illu⸗
minauit: ei quoq̧ eidem iterū fabricāti salutez
subitā orationib⁹ īpetrauit. ¶ Cū igit sctūs an
doeu⁹ epūs sup torrētē: qui dicit resbacē: in ꝓ⸗
prio solo monasteriū de suis facultatib⁹ cōstru
xisset: eidē monasterio agiluz abbatē prefecit:
vt dictū ē supra in legēda scti andoeui. iij. noñ.
maij. Cuius vicz cenobij construēdi locus eidē
andoeuo diuinitus taliter ostēsus est. Tribus
enī noctibus sup ipm locū vidit nubē in modū
crucis mirabiliter radiantem: ꝛ deinde tribus
diebus subsequenter eundem locuz in modum
crucis repperit rore conspersum: eo. s. ambitu
quo monasteriū fuerat construendū. ¶ Dū aūt
agilus abbas hospitalitati solicitus intende⸗
ret: die quadā media hyeme leprosum ante fo⸗
res inuentū ad ignē calefaciendū adduxit: ipm
subito nusq̄ vidit. ¶ Alia vice ad metētes cum
fratrib⁹ accessit: et tēpestate subito ingruente
signo crucis edito imbrē a se ꝛ messoribus cō⸗
pescuit: grādine per gyrū circa eos nimia deci
dente. ¶ Annoruz. xcviij. existens orauit: vt de
hac vita solueret: cui relatū est ꝙ post biēnium
votū obtineret. Sicq̧ cētenarius migrauit ad
xpm kal. septēbris: in cui⁹ transitu ado mona⸗
chus choros angeloꝝ psallētes audiuit. In ei⁹
etiā sepultura frater quidā febricitās: ꝛ alius
dolore dentiū tortus tactu corpis liberant.

¶ De sancto Antonino martyre. Cap.xxiiij.

Antonin⁹
martyr apud apa
miaz passus est: q̇
ex eodem oppido oriūdus no
bilis genere ab infantia chri⸗
sto seruiēs ꝛ virgo permanēs
amore martyrij flagrās ex vr⸗
be sua discessit. Et dum chri⸗
stianos perq̄reret ad p̄sbyte⸗
ratus ordinē ascendit: ꝛ inde
verbum dn̄i disseminādo processit. Cum autez
ex itinere fatigatus sit in nimia laboraret: ora⸗
tione fusa virga solū percussit: ꝛ statim fons vi
uus scaturit ad eius refectionē: ꝛ deinceps ad
egroꝝ salubritatē. Reuersus sūt apamiā ꝛ gē⸗
tiles impugnās martyriū suū fidelibus predi⸗
xit. Uerum dum loca sacra cum quibusdā chri⸗
stianis visitaret: ꝛ ab eis aliquantulum diuer⸗
tisset: a paganis tētus et iuxta flumen ad radi
ces mōtis apamie decurrēs decollat⁹ est. Cor⸗
pus quoq̧ eius mēbratim discerptū ꝛ vna cum
capite in flumine demersuz est. Sed diuino mi
raculo sanguis de corpore fluens in vnū cōge⸗
latus: ꝛ in vnū a fidelibus collectus est. Aqua
etiā fluminis a cursu desistens ad corpus colli
gendū xpianis in aluceviā fecit. Sicq̧ corpus
vna cū sanguine leuatū atq̧ sepultū est. Caput
autē eius ab angelis de mane sublatū nauicule
parue imponit: ꝛ duobus angelis in similitudi
nem duarū aquilarū nauiculā contra fluminis
cursum sine remo gubernātibus ipam ad habi
taculū festi principis deduxerūt: quē sanct⁹ an⸗
toninus ad fidē xpi ꝯuerterat. Qđ festus per
spiritū diuina reuelatione cognoscēs ad nauē
descendit: caputq̧ collegit atq̧ habitationem
suam a loco illo remouēs in domo ꝓpria caput
deuote recondidit: domūq̧ suā in ecclesiā com
mutauit. Passus est. iiij. noñ. septembris.

¶ De sctō Mederico abbate. Cap.xxv.

Medericus
abbas apud eduē
sem ciuitatem cla
ruit. Hic ex ipius
ciuitatis pago nobili genere
ortus. Cum esset annoꝝ. xiij.
inuitis parentibus ad mona⸗
steriū ipi⁹ vrbis fugit: ꝛ mona
ch⁹ effect⁹ penitētie mirabili
operā dedit. Nā ī hebdomada

vix solummodo cibum sumebat: ⁊ cilicio asper-
rimo carnē domabat. Successit abbati defun-
cto in regimine loci: multis miraculis pollens.
Nam monachuȝ quendā libidine diu grauiter
tentatum: ⁊ fere ad desperationē adductū tu-
nicam suā induens excusso ab illo demone etiā
corporaliter vlulante ad castitatē nimiā reuoca
uit. Aliū etiam ante completū officiū ecclesiam
egredientē diuqȝ correptum reliquis panis sui
cibauit: ⁊ repēte ad emēdationē reduxit. ¶ Ue
rū dum famā populi ad se confluentis effuge-
ret in vasta heremo se conclusit: sed de manda-
to episcopi ad monasterij regimen inuitus re-
dijt. Post modicū autem orātionis gratia pari
sius veniens in cellula sancti petri duobus an-
nis. ⁊. ix. mensibus se includens discipulos cō-
uocauit ⁊ eisdem obitus sui die prenunciato in
pace quieuit. iiij. nonas septembris anno domi
ni. cccccccccclxxxiiij. othonis imperatoris tertij
anno primo: sepultus ibidē miraculis fulgēs.

¶ De sancto Cosma confessore. Cap. xxvi

COsmas cō
fessor natione gre
cus in insula cre-
tensi. hereiniticam
vitā duxit. Qui omnibus die-
bus vite sue ieiunijs ⁊ oratio
nibusvacans in quodā antro
resedit. vbi ⁊ post laudalilē vi
tam in pace quieuit. iiij. noñ.
septēbris. Cuius corpus cuȝ
aliquod tempore in eodem specu sepultū quie-
uisset ab incolis loci intra ciuitatē translatum
est vt honorificentius coleretur. Quod deo et
sancto displicuisse euidenti signo apparuit. Nā
maxima aeris siccitate superueniente arefacta
est terra et fames valida subsecuta: nec prius
illapsa de celo pluuia fertilitas abundauit: do-
nec sanctum corpus ad loci sui abdita reductū
est. Post annos ṽo fere. cccc. corpus ipm a ve-
netis nauigantibus inde sublatum est: ⁊ vene-
tias translatum: atqȝ in monasterio sancti geor
gij maioris reconditū: vbi ad presens quiescit.

¶ De sancto Elpidio episcopo. Cap. xxvij.

ELpidius
lugdunensis
episcop⁹ fuit:
qui multa san
ctitate flagra
uit et doctrīa
⁊ miraculis coruscauit. Qui
et pplm dei sibi cōmissum fe-
lici cura gubernās apud pre-
fatam ciuitatem. iiij. noñ. se-
ptembris in pace quieuit. Sepultus in ecclesia
sanctorū. vij. machabeorū in qua sctī iusti eius
predecessoris epi mēbra tumulata requiescūt.

¶ De sancto Elpidio abbate. Cap. xxviij.

ELpidius ab
bas genere cappa-
dox fuit. De q̄ scri-
bit heraclides qui habitauit ī
specu studio abstinentie cun-
ctos vincēs. Nam per annos
xxv. quos ibi vixit dnico tm̄ et
iouis diebus cibum sumebat:
alijs diebus nihil oīno gusta-
bat: ac per totam noctē stādo
⁊ orando psallebat: quem innumera multitudo
fratrum sequebat. Dum autē scorpio illum no-
cte quadā percussisset: ipe eo calcato ne standi
quidem spaciū in quo steterat mutauit intantū
dolorem cōtempsit. ¶ Sarmentū vitis aridum
extra tempus debitū ab eo plantatū adeo cre-
uit: vt vitis magna facta infra annū totā eccle-
siam operiret. Hic per ānos vigintiqnqȝ nunq̄
ad occidentē se vertit: nec solem declinantē cō-
spexit. Cuius exemplo discipulus eius sisinni⁹
cum apud eum septem annis fuisset: in sepul-
chro se clausit: in quo stans per triēniū semper
orauit: nunq̄ die vel nocte deambulans aut se-
dens aut iacens. ¶ Elpidius igitur post ānos
predictos ad cappadociam regressus ⁊ presby
ter factus fratres ⁊ sorores in vnum collegit: ⁊
cenobio constructo in pace quieuit. Cui⁹ festuȝ
agitur. iiij. noñ. septembris.

¶ De sctis Euphemia Dorothea Tecla
⁊ Erasma ṽginib⁹ ⁊ martyrib⁹. Cap. xxix.

EUphemia: dorothea: te-
cla: et erasma
virgines passe sunt in aquileia ci
uitate tēpore neronis imperato
ris sub seuasto preside. Fuerunt
eñi duo fratres nobiles ⁊ ditissi
mi eiusdē vrbis. Quorȝ maior noīe valētius pa
gan⁹ genuit euphemiā ⁊ dorotheā. Alter ṽo mi
nor noīe valentianus xpianus genuit teclam et
erasmā: qui tā filias suas q̄ neptes sepius ad
domū suā veniētes ad fidē xpi secreto erudie-
bat: q̄s sctūs hermacoras epus in ipa domo ca
thetizauit. valētius aūt iussit fieri turrim excel
sam sup fluuiū natisum: ita vt flumen p mediū
turris flueret p arcus reuolutos: in q̄ turri fi-
lias suas ꝓpter earū nimiā pulchritudinē collo
caret: donec eas maritis traderet: duasqȝ fene-
stras tm̄ in ipsa turri fabricari p̄cepit. Sed cū
ad ciuitatē tergestinā perrexisset: euphemia ⁊
dorothea tertiā fenestrā ceteris ampliorē con-
strui fecerunt: vt in ipa ad orōnē stare possent.
¶ Cum autē die quadā descēdissent ad fluuiū
vt ex more se lauarent supuenerunt ⁊ germane
ipsarū tecla ⁊ erasma: ⁊ orantibus ṽginibus vt
aqua fluuij mundaref quatenus digne baptiza
renf: natisus fluuius retraxit vndulas ⁊ sterit.
Eadem hora supuenit valentianus cum beato

hermacora: ⁊ viso miraculo gr̃as deo egerunt. Quas sanctus hermacoras continuo baptizauit ⁊ deo virgines dedicauit: easq͂ valentiano cõmendauit. Reuersus autẽ valentius eodem die: ⁊ videns tertiã fenestram in turri constructam didicit a magistris: q͂ ad mandatũ filiarũ suarũ eam fabricassent. Et interrogauit filias suas cur tertiã fenestram fieri iussissent. Que dixerunt: vt maius lumen ibi fulgeret nolẽtes ei indicare: q͂ causa orationis eam construi ordinassent. ¶ Post aliquot v̄o tempus cũ valentius filias suas vellet viris tradere: eo q͂ a plurimis nobilibus in coniugium peterentur. Responderunt virgines se christũ spõsum immortalem habere: cui virginitatẽ suã ꝑpetuo dedicassent. Quod audiens valentius iratus arrepto gladio eas interficere voluit. Ille v̄o ad domum valentiani patrui fugerunt. Quas valentianus vnacum filiabus suis in angulo domus abscondit. Et cum prexisset: vt hec sancto hermacore episcopo nunciaret. Ualentius cum seruis suis venit ad domum fratris: ⁊ filias requirere cepit: ⁊ interrogans duos ex seruis valentiani vbi essent: vnus quidem eas celauit. Alter v̄o eas propalauit: qui statim arreptus a demonio seipsum in natiso fluuio necauit. Ualẽtius v̄o filias ⁊ neptes in angulo repertas xp̄m adorantes apprehendit: ⁊ ad domum suã adduxit. ¶ Altera v̄o die ipsas quattuor seuasto presidi tanq͂ christianas puniendas tradidit: quas p̄ses ante se iussit adduci: ⁊ cepit agere: vt sacrificarent. Et dum se xp̄o domino sacrificare dicerent: iussit eas nudas virgis cedi: deinde versis pedibus suspendi: ⁊ malleis capita earũ cõtundi: vsq͂ dum ꝑ nares earum sanguis distillaret in terram. Et cum hec omnia constanter tollerassent: ⁊ deo semper gratias agerent: preses fecit eas in carcerem recludi. Mane autem facto mandauit iterum sibi virgines presentari: ⁊ videns eas sanas effectas ad deorum sacrificia exhortabatur: eo q͂ dij eis cõpatientes earum vulnera curassent. Sed cũ se a xp̄o dño sanatas assererẽt: ⁊ non ab eius dijs quos esse demones comprobabant. Iussit eas seuastus in equuleo suspendi: ⁊ ad latera ipsarum lampades ardẽtes applicari. Deinde fecit illarũ mãmillas amputari: ⁊ canibus deuorandas iactari: quas tamẽ canes intactas custodiebãt. Iterumq͂ eas preses mandauit in custodiam recipi. Nocte autem ipsa Ualentianus mammillas virginum intactas: ⁊ sicut rosas splendẽtes inuenit: quas hermacore episcopo pro reliquijs obtulit. Sequẽti v̄o die mãdauit p̄ses v̄gines nudas ꝑ totam ciuitatem aquileie circunduci. Orante v̄o euphemia angelus domini operuit eas stola candida ⁊ corpora illarũ restituit omnino illesa: ita vt nec cicatrix in eis appareret. Et cũ illese fuissent presidi presentate videns seuastus ipas: vt solẽ facie splẽdẽtes atq͂ deos omnes gentiũ confutantes: iussit illas capite truncari. Quas pater ac patruus earum valentius arreptus ad summitatem turris: quã fecerat traxit: ⁊ manib⁹ eas ꝓprijs decollauit. Corporaq͂ illarũ cũ capitib⁹ ex alto in flumine proiecit: ⁊ subito facto nimio terremotu ignis de celo veniens: ip̄m cũ oĩbus qui secũ erant: ⁊ ipsam turrim vsq͂ ad fundamẽta cõsumpsit. Cũq͂ noctu valẽtianus cũ sancto hermacora preexissent ad flumẽ ad corꝑa requirẽda: dũ essent iuxta portã valẽtianã: ecce venit nauicula cum duobus viris splẽdidis ad ripã fluminis: que dr̃ clemẽtiana: in qua nauicula corꝑa sanctarũ cum capitibus posita erant: que illi duo viri sancto hermacore obtulerunt. Qui vna cum clericis suis ⁊ valẽtiano gratias agẽs corpora virginum de nauicula leuauit: ⁊ in domo valentiani in monumẽtis marmoreis sepeliunt: vbi ⁊ altare construxit: ⁊ domũ ip̄am in honore sanctarũ ecclesiã cõsecrauit: valentianus quoq͂ omnẽ familiã suã baptizari manumisit: om̄esq͂ facultates suas ecclesie cõcessit. Passe sunt aũt sancte virgines. iij. non. septembris.

¶ De s̄cta seraphia virgine ⁊ mar. Cap̄. xxx.

Seraphia virgo passa est apud oppidũ vendinẽsium sub adriano principe ⁊ preside byrillo. Hec genere antiochena veniens ad vrbem declinauit ad domũ beate sabine relicte nobilissimi valentini: quã sua predicatione ad xp̄m conuertit: vt dictũ est supra in passiõe sabine. iiij. kal. septembris. Quod audiẽs byrillus preses misit ad virginem cõprehendendã. Sabina v̄o virginem diligens: parato curru vna secũ ad pretoriũ perrexit. Preses aũt ob nobilitatẽ sabine vtriꝗ deferens eas cũ pace dimisit. Sabinam tamẽ q͂ magicis artib⁹ demẽtata xp̄iana fuisset effecta dure redarguit. ¶ Post tertium v̄o diẽ preses seraphiã rapuit: eãq͂ sibi presentari fecit: ip̄amq͂ ad deoꝝ sacrificia inuitauit. Que cum se christo domino immaculatum sacrificiũ offerre diceret: seq͂ ex perpetua virginitate: quam deo vouerat: tẽplũ dei viui assereret: mandauit p̄ses: vt violari deberet: quatenus amissa pudicitia templum dei esse desineret. Tradidit illã duobus iuuenibus lasciuis egyptijs: vt ea per noctem integrã vterent̄: quã illi in cubiculum obscuriorem introduxerũt. Orãte v̄o virgine cum circa primã noctis horã ad eã accedere vellent: facto magno sonitu cũ horribili terremotu iuuenes tremefacti ceciderũt quasi exanimes ĩ terrã mẽbris oĩbus resolutis: quos mane missi presidis illuc destinati iacentes et omni corpore impotes inuenerũt. Factoq͂ con

cursu nimio virgo christi ad presidem adducit ⁊ quibus hoc maleficijs fecerit interrogatur. Illa autem non maleficijs diaboli: sed virtute xp̄i hec miracula peracta fuisse narrauit. Cui cum p̄ses dixisset: vt si nō hec magicis artibꝰ fecisset illos in xp̄i sui nomine surgeret: ⁊ loqui faceret. Seraphia iuuenes ad se duci fecit: super quos nec stare: nec se mouere: nec loqui valentes orationem fudit: eosqꝫ in xp̄i nomine cōtingens incolumes erexit: qui mox corā populo stantes ⁊ omnibus suis membris facti cōpotes loqui ceperunt: atqꝫ presidi narrauerūt: ꝙ dum cōtra voluntatē eius virginem cōtingere voluissent iuuenis decorus stature procerrime vt sol splēdēs se interposuit: qui illos adeo suo lumine terruit: qui mox amissis sensibus defectio eos apprehēdit. Quod audiēs preses ⁊ ea magicibus artibus ascribēs iussit eā expoliari ⁊ eidē lampades applicari. Quibꝰ mox diuinitus extinctis ministri eas tenētes lāpades corruerunt. Preses aūt adhuc ip̄am potius maleficam existimans mandauit fustibus cedi. Statimqꝫ terremotus magnus factus est: ⁊ fractis fustibus astula vna de stipitibus oculū dextrū p̄sidis ꝑcussit: ⁊ post triduū ip̄m amisit. Tunc indignatꝰ p̄ses virginē capite cedi iussit. Que decollata est trās arcum faustini iuxta aeream vindiciani ducis: cuius corpus beata sabina in eodē loco sepeliuit. iiij. noñ. septembris.

De sancta phebe discipula. Cap. xxxi.

Phebe discipula apostolorū fuit: de q̄ paulus apostolus ad roma. vltimo ca. mētionē facit: quā et ip̄e fratribus rome existētibꝰ intime cōmēdauit: eo ꝙ ⁊ sibi ⁊ multis alijs discipulis ī ministerio fideliter astitit. Que ⁊ ipsa in vita sanctitate et honesta pudicitia in xp̄o pausauit. iiij. noñ. septembris. Sepulta rome: vt scribit Hieronymus.

De sancto Antidio episcopo et martyre. Cap. xxxij.

Antidius episcopꝰ ⁊ martyr apō turonez passus est tēpore honorij imperatoris sub persecutione vandalica. Hic ep̄s turoneñ. fuit. Qui tēpore quodā feria. iiij. hebdomade sancte: dum pontem dimi fluminis trāsiret: vidit principem demonū in throno sedentem: et agmen ministrorum vnumquēqꝫ sua mala gesta suo principi referentem. Inter quos ethiops teterrimus rettulit ꝙ romanum presulem zozimum septēnio de lapsu carnis impugnatum dominica palmarum preterita ad crimē cōmittendum cum virgine quadā induxit: in cuius testimonium vnum ex sandalijs ei surreptū in iudicio presentauit. Quē princeps demonū super cunctos plurimū honorauit. Tunc ep̄s eundem demonē ad se vocās in virtute dñice passionis ei mandauit: vt eadem velocitate qua roma venerat illuc se incolumen deferret. Et sic in dño confisus super demonē ascendit ⁊ sepius versiculū illum. Deus in adiutoriū meū intende. repetens incolumis ab illo vectus in cena dñice hora celebranda officij: romā peruenit. Demonem autē āte fores ecclesie lateraneñ. expectare iussit sandaliū ei rapuit: et ad papā accessit. Quē alloquēs secreto rem sibi visam ⁊ oīa gesta rettulit: negantiqꝫ sandaliū quē amiserat: ⁊ quem adhuc se misisse non aduerterat ostēdit: Sicqꝫ ip̄m ad pn̄iam ꝓuocauit. Missa quoqꝫ vice eius ea die celebrauit: partē chrismatis a se cōfecti sumpsit: missaqꝫ celebrata pōtifici vale faciēs: demonē pre foribꝰ expectātē inuenit super quē reascēdens eosqꝫ ip̄m reuectāte in sabbato sctō hora celebrādi officij ad ecclesiā suā sospes rediuit: demōqꝫ statim euanuit: ⁊ antidius celebrās ⁊ cathecuminos baptizās vbi fuerat: ⁊ quare mirāti pp̄lo enarrauit. Deinde sanctus martyr persecutione vādalorū tētus ꝓ xp̄i cōfessione in faciem cesus ⁊ varijs ictibus cruciatus: multisqꝫ vulneribꝰ in mēbris oībus corporis attritus: tandem gladio capite cesus est: turoniqꝫ sepultus. iiij. noñ. septembris.

De sctis antonino ⁊ aristeo mar. Cap. xxxiij.

Antoninus puer ⁊ aristeus martyres apud vrbem cāpanie capuā passi sunt. Qui antoninus cum esset annoꝝ. x. aristeū ad fidē conuertit. Cum quo postmodum tentus ⁊ varijs supplicijs cruciatus tandem ambo cedēte gladio martyrij palmam consecuti sunt tertio nonas septembris.

De sancto Moyse duce ⁊ propheta. Cap. xxxiiij.

Moyses propheta ⁊ dux populi israel q̄ ter patres sctōs antiquos nō solum ecclesiastice. xlv. capi. sed etiam in multis locis diuine pagine: tam in nouo ꝙ̄ in veteri testamento conscribitur: et plurimum commendatur filius fuit Amram et Jochabeth eius vxoris de tribu Leui genitus in

egypto. Cuius admirāda opera in quattuor li-
bris penthateuchi vltimis prolixius descripta
hic cōpendio se recolligūtur. ¶ Cū enī hebreo-
rū populus a iacob descendēs in egypto mul-
tiplicatꝰ innumerabiliter excreuisset. Pharao
rex egypti noīe amenophis sciens prophetatū
filiū ex hebreis nasciturū qui regnū egypti hu-
miliaret: mandauit omnē hebreorū masculum
nascentē in fluuio necari. Eo igit tpe cū amrā
vxorem nollet cognoscere malens liberis care-
re ꝙ neci filios procreare: dominus enim per
somniū astitit dicens ne timeret ad coniugem
accedere: qꝛ puer quē timebāt egyptij ex ea na-
sciturus erat. Natus ergo moyses per tres mē-
ses a matre absconditus est: cū vlterius celare
nō posset: exposuit eū in fiscella stupea in flu-
mine nilo. Quē thamur filia pharaonis: que de-
scendebat vt lauaretur vagientē videns susce-
pit: et matri proprie ad lactandū tradidit atqꝫ
ablactatum in filiū adoptauit quē vocauit moy-
sen: eo ꝙ ipsum ex aqua tulisset. Egyptij enim
moys aquā is saluatū dicunt. Cuius venustē ꝛ
elegantiā videns rex coronā suam in qua erat
dei ammonis imago capiti pueri iposuit: quā
puer in terrā proiecit ꝛ imaginē fregit. Sacer-
dos autem heliopoleos a latere regis surgens
dixit illū esse puerū de quo prophetatū fuerat:
ꝙ regnū egypti hūiliaret: et voluit eū irruere.
Sed auxilio regis ꝛ persuasione cuiusdā sapiē-
tis liberatus est: qui per ignorantiā hoc a pue-
ro factum asseruit. In cuius argumentū pru-
nas allatas puer ori apposuit: ꝛ lingue summi-
tatē corrupit. Et ex hoc hebrei ipeditioris lin-
gue illum fuisse autumant. Tanteqꝫ pulchritu-
dinis fuit: vt nullus adeo seuerꝰ vel taꝫ arduis
occupatus esset: qui eius aspectui non adhere-
ret. ¶ Cum autē adoleuisset moyses: ethiopes
egyptū vastauerunt. Et habuerunt egyptij re-
sponsum a dijs: vt adiutore hebreo vterentur.
Uixqꝫ obtinuerunt a filia pharaonis: vt moyseꝫ
iam iuuenē bellicosum effectum exercitui suo
preficerent ducē qui fluminis itinere tanꝙ lon-
ge pretermisso per terrā duxit exercitū itinere
breuissimo: vt iprouisos ethiopes preueniret.
Sed per loca plena serpentibꝰ iter faciēs: tulit
in arcis papyreis ciconias egyptias serpētibꝰ
naturaliter infestas: ꝛ quotidie castrametatus
via vnius diei pmittebat eas: vt serpētes fuga-
rent: ac deuorarēt: ꝛ ita tutꝰ per noctē trāsibat
exercitus. Tandē preueniens ethiopes expu-
gnansqꝫ illos fugientes in ciuitatē regiā noīe
saba potenter obsedit. Tarmis vero filia regis
ethiopum coniecit oculos in eum: ꝛ ex condito
tradidit ei ciuitatē: ipseqꝫ eam accepit in vxo-
rem. Inde est ꝙ maria ꝛ aaron iurgati sunt ad-
uersus moysen propter vxorem eius ethiopis-
sam: obijcientes ei ꝙ eam decepisset. Et cum
redire vellet moyses nō acqeuit vxor. ¶ Moy-
ses aūt astroꝝ peritꝰ duos anulos cōsimiles fe-
cit: in quoꝝ gēmis imagines fabricauit: vt alte-
ra memoriā: altera obliuionē cōferret. Et anu-
lo quidē obliuionis vxori tradito: ipse alterum
amoris tulit. Sicqꝫ mulier cepit eiꝰ amoris obli-
uisci: ꝛ moysi in egyptum libere reuerti pmisit.
¶ Iuit aūt in terrā gessen ad fratres suos: ꝛ vi-
dens quēdam prefectū operis egyptioꝝ percu-
tientem hebreū secreto occidit: ꝛ abscōdit in sa-
bulo. Et cū die altero inuenisset duos hebreos
rixantes: ꝛ iniuriantē argueret: ille ei homici-
dium egyptij perpetratū obiecit. Qd audiens
moyses timuit: ꝛ potissime qꝛ rex hoc cōperto
querebat interficere eū: fugitqꝫ moyses in ter-
ram madian: ꝛ cū liberasset septē filias hietro-
nis sacerdotis a pastoribus eas violare volen-
tibus filiam primogenitā ipsius sacerdotis se-
phorā nomine accepit in vxorē: ex qua duos fi-
lios procreauit: scꝫ gerson ꝛ eliezer. Dedit aūt
hiethro curam gregum suoꝝ alendorum moysi:
qui oues eius pascens in deserto venit ad mon-
teꝫ dei oreb. Apparuitqꝫ ei dn̄s in flāma ignis
de medio rubi: qui ardens non comburebatur:
precepitqꝫ ei vt iret ad regeꝫ egypti ꝛ ad filios
israel pro liberatione populi: et ostēdit ei signa
que faceret corā eis: excusantiqꝫ ei de impedi-
mento lingue: aaron fratrē eius eloquētissimū
in solacium ꝛ auxilium loquendi dedit. Tulitqꝫ
moyses vxorē ꝛ liberos: ꝛ profectus est: cui oc-
currēs angelus in via corripuit eū: eo ꝙ filius
minor incircūcisus esset: vnde ꝛ vxor territa cū
liberis remansit: ne possent moysi esse impedi-
mento: ipse vero solus processit. ¶ Ueniensqꝫ
in egyptum cum aaron fratre suo: congregaue-
rūt seniores israel: narrātes eis verba domini:
feceruntqꝫ coram eis signa de virga: que verte-
batur in colubrum: ꝛ de manu moysi etiam posi-
ta in sinu leprosa facta ē: ꝛ de aqua de nilo haa-
sta ꝛ in sanguinē cōuersa. Quod vidētes senio-
res crediderunt: ꝛ simul cum eis ad regem in-
gressi mandatum dei vt populum dimitteret ei
nūciauerunt. At ille deum ꝛ eos contēnens de-
risit: populumqꝫ hebreorū magis afflixit. Erat
aūt tunc moyses annorū .lxxx. et aaron .lxxxiij.
qui ingressi iterū ad regem egypti signa coram
eo fecerunt. Primo quidē virga moysi in colu-
brum versa deuorauit virgas magoruꝫ: que si-
militer verse fuerant in serpētes. Indurato vero
pharaone ꝛ incredulo permanēte: percussa est
egyptus decem plagis his versibus cōprehē-
sis. Prima rubens vnda: ranarū plaga secūda.
Inde culex tristis: post musca nocentior istis.
Quīta pecꝰ strauit: vesicas sexta creauit. Post
sequit grando: post bruchus dente nephando.
Nona tegit solem: primā necat vltima prolem.
Per hanc vltimā plagam eduxit dominꝰ popu-
lum ex egypto. Transiuit eniꝫ angelus domini
per omnes domos egyptiorum interficiēs om-
nem primogenitum hominum et iumentorum.
Quam plagam vt euaderent filij israel māda-

to dei fase celebrarunt agnum assum cum azimis panibus comedentes ⁊ de sanguine eius postes domus linientes: quod perpetuis temporibus dñs celebrari constituit in memoriam eorum liberationis ⁊ in figuram dñice passionis. Spoliauerũtq̃ egyptios hebrei diuino iudicio pro mercedis sue recõpensatione: q꞉ scȝ gratis ⁊ diu cum magno eis labore seruierant: nec quicꝙ̃ mercedis perceperant: ideo etiã tulerunt ab eis aurum ⁊ argentum: vt inde fieret tabernaculum. Erant autẽ in populo tũc quasi cccccc. milia virorum absq̃ paruulis ⁊ mulieribus. Et ascẽderũt ex egypto quinta progenie a iacob. Dñs autem precedebat eos per colũnam nubis in die contra feruorẽ solis: ⁊ ignis per noctem contra caliginem: quibus coartatis inter mare rubrum ⁊ aspera montiũ: cum persequeretur eos pharao cũ. cccccc. curribus ⁊. l. milibus equitum penitens ꝙ eos abire dimisisset: prebente ducatũ eis moyse: ipe iubente dño mare rubrũ tactu virge in. xij. diuisiones diuisit: ⁊ isrl' siccis vestigijs mare transiuit quo ceteris tribub⁹ primogenitis intrare post moysen dubitantibus iudas primus intrauit: vnde ⁊ ibi propter fidem ⁊ obedientiã regnum promeruit. Ingresso igitur post eos pharaone cum curribus ⁊ equitibus suis mediũ sicci maris: subito reuersa est super eum a tergo om̃is moles aque: et obruptus est ibi cum vniuerso agmine suo: vnde adhuc existunt in eodẽ littore tractus rotarum ⁊ vestigia equitum ac peditum que ibidem ⁊ in profundo adhuc cernunt᷑: que si casu vel studiose turbantur mor̃ diuinit⁹ in formam pristinam reparatur. ¶ Submerso igitur rege egypti moyses carmen exametrũ: scilicet Cantemus dño. decantauit: vt dictũ est supra in gestis marie prophetisse. kalen. iulij. ¶ Venienſq̃ cũ populo in marath: aquas impotabiles immisso ligno dulcorauit. ¶ Deficiẽtibus etiam victualibus dum populus murmuraret pristinas delitias in memoriam reuocãs orante moyse dñs eis cothurnices et manna de celo misit: quod contra dei preceptũ in crastinum reseruatũ computauit. De isto autẽ mãna filij israel annis. xl. in deserto sustẽtati sunt quod habebat omne delectamentum ⁊ saporis suauitatem: ⁊ voluntati cuiuscunq̃ deseruiẽsq̃ ad quod quisq̃ volebat in eius saporem cõuertabatur. ¶ Iterũ moyses in raphidim populo murmurãte propter defectum aque petrã oreb virga percutiens aquã eduxit. Item mittens iosue ad pugnãdũ contra amalech ⁊ ipe in mõte orans eleuatis manibus vsq̃ ad solis occasum ei victoriam impetrauit. ¶ Mense vo. iij. egressionis de egypto. s. iunio prima die mẽse venerunt filij israel ad montẽ sinai: que fuit a fase dies. xlvij. Et tunc sanctificato prius populo die tertia post: scilicet quinquagesimum diem: acceperunt legem a domino in decalogo mandatorũ. Post datam vo legem ⁊ populo recitatam moyses in montẽ sinai iuxta dñi preceptum ascendit. Qui ei domũ saphirini coloris in exemplar tabernaculi faciẽdi ostẽdit cũ vtẽsilibus suis: vbi moyses. xl. diebus ⁊. xl. noctibus absq̃ cibo ⁊ potu cum domino permanẽs caligine qua mons operiebat᷑ circũtectus audiuit eum iubentẽ de tabernaculo cõstruendo: de arca: de mensa: de altare: de cãdelabro. de vestibus sacerdotũ ⁊ oĩbus alijs ad sacrificia pertinẽtibus: que in exodo plenius ꝑtractant᷑. Ipo aũt in monte morã faciente populus impatiẽs ab aaron ⁊ hur deos petijt: qui ⁊ vitulũ conflatilem eis dedit: eũq̃ populus adorauit: de quo supra actũ est in gestis aaron kalẽ. iulij. Moyses aũt descendens de monte cum hoc vidisset indignatus tabulas legis dei sibi datas cõfregit: vitulum cõbussit: et vigintiq̃ttuor milia de populo interfecit: vt supra ibidem dictum est. Deinde veniã quã petebat populo suo obtinẽs posteriora dei. i. tergũ eius in humana effigie trãseũtis vidit. Duas quoq̃ tabulas istar priorum prescidẽs decẽ legis p̃cepta in eis descripsit. Iterumq̃. xl. dies in ieiunio cum domino faciẽs splendida facie ⁊ radijs oculos intuentium reuerberãtibus descẽdit. Ideoq̃ loquẽs populo faciẽ velauit. ¶ Tertio iterũ vt tradũt hebrei ad impetrandã venie certitudinẽ ascendit. Completoq̃ cũ dño tertio ieiunio quadragenario nona die septembris redijt. Reuersus quoq̃ iuxta dei mandatũ tabernaculũ ⁊ omnia ad id pertinẽtia fabricauit: prima die secũdi anni in deserto erexit: et gloria dñi illud operuit per diem incubãs sup illud in nube ⁊ per noctẽ in igne. Ad cuius eleuationẽ deinceps filij isrl' castra mouebãt: ea vo stante ⁊ ipi stabãt. Inde dñs moysen vocauit: eiq̃ sacrificiorum legem dedit. Cum aũt eleuante se nube filij israel de monte sina recedẽtes: viam triũ dierũ iuissent: vt irent ad terrã promissionis murmurauerũt pre dolore. Missisq̃ exploratoribus ad ipsam terrã ipsisq̃ post dies. xl. reuersis terre sibi ꝓmisse detraxerũt: vnde ⁊ iuxta numerũ dierum quibus exploratores eandẽ terrã considerauerant. xl. annis impediti per desertũ circuierũt: donec om̃es a viginti annis supra mortui sunt: preter caleph ⁊ iosue qui ꝓ parte dñi steterãt: de quibus dictũ est supra in eorũ gestis kalen. septembris. Post annos vo. xl. locutus est dñs ad moysen de diuisione terre ꝓmisse ⁊ de substitutione iosue: ꝙ populũ introduceret: eiq̃ terram diuideret. Et numerauit moyses populũ a xx. annis supra. Inter quos nullus eoꝝ q̃ p̃mo numerati fuerãt cũ egressi essent ex egypto superstites erat preter caleph ⁊ iosue. ¶ Post hec mortua est maria soror aaron in cades vbi murmurãte populo ꝓpter penuriã aque: de mãdato dñi moyses virga percussit petrã: et aque largissime egresse sunt. Et q꞉ moyses et aaron

diffidenter egerunt: cum al's fiducialiter egissent gloriam videlicet miraculi sibi attribuentes et non domino increpati sunt a deo: et ex hoc terrā promissionis intrare non meruerūt. ¶ Eodem anno mortuus est aaron in mōte or: cui filius eius eleazar in pontificatu successit. Deinde cum venisset populus in salmona ⁊ propter laborez itineris murmuraret: immisit eius dominus serpentes ignitos a quorum lesione per aspectum serpentis enei super stipitē ligneum iubente deo per moysen eleuati: post modum sanati sunt. Et inde profecti ad torrentem iared quem siccis pedibus sicut mare rubrum transierunt: ⁊ iuxta arnon castramentati pugnauerunt contra seon regem amoreorū: et og regem basan ⁊ terras eorū ac ciuitates obtinuerūt. Quas moyses tribubus rubē ⁊ gad: ⁊ dimidie tribui manasse citra iordanem in sortem cōcessit. ¶ Deinde moyses anno .xl. vidēs diem mortis sibi imminere omnem populuz ad iordanem conuocauit. Ibiqꝫ deuteronomium condidit: quod latine dicitur secunda lex: non ꝙ sit alia a prima: sed eadem secundo repetita. Moriturus quoqꝫ ad instar iacob patriarche populo benedixit. Tandem iuxta preceptū domini montē abarin ascendit: ⁊ inde ad montez nebo vsqꝫ ad verticem ip̄ius que dicitur phasga: ⁊ inde contemplatus est terram promissionis: vbi ⁊ iubente domino annorum .cxx. mortuus est pridie nonas septembris. Et non cognouit homo sepulchruu eius vsqꝫ in presentē diem: quod ideo iudei diuinitus factum dicūt: ne ip̄m mortuū populus ꝓ deo coleret: eo ꝙ ad idolatriā ꝓni essent. Hec ex libris exodi: leuitici: nūeri ⁊ deutronomij: ⁊ ex chronicis iosephi: hieronymi: petri comestoris ⁊ guilelmi.

¶ De sancto Museo presbytero. Cap. xxxv.

Museus massiliēsis ecclesie presbyter vir sanctitate conspicuus et in scripturis diuinis doctus: ⁊ in earū sensibus subtilissima exercitatione limatus fuit. Hic perutilia ecclesie plura digessit: excerpsit enim ex sanctis libris lectiones totius anni festiuis aptas diebus. Responsoria etiā psalmorum cōgruentia tempori et lectionibus etiā respondentia composuit: Scripsit ⁊ ad eustasium episcopū sacramentorum librum egregium ⁊ cōpendiosum. Homelias etiā declamauit. Et plenus virtutibus humanitatis apud massiliam debitū soluit: vbi et cumulatus miraculis viuit. Hec gemnadius.

¶ De sancto Marino confessore. Cap. xxxvi.

Marinus cōfessor in ciuitate arimineñ. claruit tp̄e diocletiani ⁊ maximiani imperatorū. Qui dum ex omni parte diuersarū artiū magistros ⁊ operarios cōgregassent ad reedificationē arimineñ. ciuitatis q̄ circa annos dñi .ccxx. reparari cepit: contigit vt ex dalmatie partibus duo magistri dolandoꝝ lapidū aduenirent: videlicet marinus ⁊ leo qui ex arbeñ. ciuitate oriundi xp̄iani ab infantia dño seruiebant: de labore manuū suarum pauperibus elemosynas tribuētes. Hi ad predicte arimineñ. ciuitatis reedificationem venientes: viderunt plures xp̄ianos sua de prouincia per prefectos operum in odium xp̄iane fidei iussu principuz iniustis ponderibus aggrauari: ⁊ ceperūt eos in suis laboribus adiuuare. Post aliquot ꝟo dies marinus asellū emit: quatenus illius adminiculo fratribus suis in portādis lapidibus subueniret. Deinde ad montē titanū accedentes ad saxa excidēda ibidē cum alijs operarijs trienniū peregerūt. Post annos ꝟo tres leo cū paucis comitibus perrexit ad mōtē feliciani: qui mōs ferreteri nūcupatur: vbi sibi cellam cōstituit: ⁊ deo seruire cepit: anachoriticā vitā ducēs. Marinus ꝟo cum alijs xp̄ianis ad ciuitatem arimineñ. reparandam remansit: vbi vsqꝫ ad operis perfectionem perseuerauit christianos in laboribus adiuuās ⁊ eis vt poterat charitatiue ministrans. Nec propter laborem corporeum orationes pretermittebat: aut ieiuniū: sed quanto plus carne affligebatur: tanto in laboribus fortior videbatur. ¶ Completo ꝟo ciuitatis edificio ipse ciuitatē aliā non manufactam in celis edificare cupiens: predicationis officio diligenter instare cepit: multosqꝫ gentiliū etiam ex ip̄is idolorū sacerdotibus ad xp̄m conuertit. Interea dum antiquus hostis eum perturbare a diuino opere moliretur: quandam mulierē a deo dementauit: vt effecta insana de partibus dalmatie ariminū vsqꝫ veniret: marinum vti virū suum legitimū requirēdo. Quem vt inuenit ip̄m importunis precibus vt se eius coniugem susciperet flagitauit. Quam vbi marinus admiratus despexit: illa insana presidem adijt marinum vti virum suum expetijt: et de christianitate accusauit. Quod cum vir dei cognouisset: ad radices montis titani nocte latēter aufugit: ⁊ ibidem in antro se artissimo collocauit: vbi anno integro manens faciem hominis non vidit: solis agrestibus herbis et aqua de rupe liquante post nonā quotidie refectus. Tunc diabolus vt eum terreret: omne ferarum genus ⁊ diuersa monstra ei vlulantia pretendebat: sed vir domini fixus in sancto proposito persistebat. Post annum a bubulcis greges in monte pascentibus inuentus et agnitus est:

famaq; eius ciuitatem deleta mulier illa vesa-
na ad locum accessit: et marinum agrestia in
hortulo ferentem inuenit: ipsumq; vt sibi adhe
reret instanter impetere cepit. Qui signo cru-
cis contra eam edito: ostium cellule in faciem
eius clausit: et diebus sex continuis nullum su-
mens cibū in oratione perseuerauit: post quos
mulier ab immundo spiritu liberata: delusio-
nes diabolicas cognoscens veniam petijt: et ad
vrbem rediens omnia nefanda que commise-
rat a diabolo delusa publice reserauit. ¶ Cum
autem fama viri dei crescente a multis frequē-
taretur: edificauit ecclesiam in honore beati pe
tri apostoli. Et dum quidam ex ciuibus ad eum
accederet: vt eum ex liuore inuidie tanq̄ ma-
gnum inde repelleret: orāte marino subito om-
nibus membris corporis destitutus: etiam ipa
lingua obmutuit: ita vt nec se posset mouere:
nec verbum proferre. Quod mater eius per nu
tus intelligens ad marinum accessit: et filio suo
gratiā et sanitatē precibus impetrauit. Quos
cum gentiles essent: marinus ad christum con-
uertit: ipsosq; et omnem eorum familiam nume
ro quinquagintatres baptizauit. Eodem autē
tempore gaudentius episcopus ariminensis
directus ad ipsam vrbem a romano pontifice
audita fama sanctorum leonis et marini: eos ad
se per litteras accersiuit: et leonem in presbyte-
rum marinum vero in diaconum ordinauit. Dum
autem redirent: et vrsus asinum marini deuo-
rasset: ipse vrsum capistro alligauit: et vt ipsum
ad locum suum deferret vicem asini supplens
imperauit: quod vrsus cum omni mansuetudi-
ne pfecit. ¶ Exorta vero heresi a martiano pres-
bytero arimineñ. que miro modo ecclesiam per
turbauit: cum christianos iterum heretici per-
sequerērtur: et gaudentius episcopus cum plu-
ribusq; aufugisset: marinus in cella sua perse-
uerauit: nulloq; fugientium christianorum ti-
more perterritus inde remoueri potuit. Sed
vsq; ad finem vite indesinenter in vite sanctita
te persistens anno domini. cclvij. pridie nonas
septembris quieuit in pace. Sepultusq; est in
cellula sua in titano monte: qui vocatur pena
sancti marini.

¶ De sancto Marcello martyre. Cap. xxxvij.

Marcellus martyr passus est in ciuitate cabilonensis sub persecu-
tiōe antonini imperatoris. Cum enim san-
ctus photinus episcopus cū alijs. xlviij. apud lugduñ. cō-
prehensus esset et in vno car-
cere. l. christiani inclusi essent. Et his omnibus
marcellus et valerianus nocte ab angelis vo-
cati pariter ac soluti dimissi sunt. Et marcel-
lus quidem sequanorum: valerianus vero eduo-
rum prouincias petierunt. Itaq; marcellus ca
bilonē deueniens: dum a preside prisco ad pro-
phanum idolorum conuiuiū fuisset inuitatus:
et huiusmodi epulas execrans: omnes qui ade-
rant idolis seruientes libera increpatione cor
riperet: ab eodem preside in arbore vinculis
per ramos astrictus omnibusq; corporis mem-
bris totus deniq; flagellis cesus: deinde de-
positus tormentis pluribus afflictus est. Et
dum christum in omnibus confiteretur constan
tissime: inaudita crudelitate iussu presidis ere-
ctus et vsq; ad cingulum terre defossus et obru-
tus est. Qui triduo in cōfessione domini perse
uerans spiritum deo dignum reddidit pridie
nonas septembris. Sepultusq; est in eadem ci
uitate. Cuius sepulchrum a gunterano rege
aureo ciborio exornatum est: valerianus vero
passus est in edueñ. ciuitate: vt dicetur infra
xviij. kalendas octobris.

¶ De sancto Bertino abbate Cap. xxxviij.

Bertinus abbas ex ci
uitate constā
tia oriundus
claruit. Qui
cum numoli-
no: et ebertramino propriam
patriam relinquentes ad san
ctum audomarum episcopū
morineñ. venerunt. A quo ad
predicandum missi officium legationis fideli-
ter impleuerunt. Cum autem adoaldus predi-
ues filium non haberet: de consilio sancti audo
mari christo placere cupiens maximam partē
facultatum suarum predictis tribus sanctis
contulit ad monasterium in honorem beati pe-
tri apostoli construendum. Quod et factum est.
Dum autem sanctus bertinus cum predictis
in ipsa adhuc ciuitate resideret: decedente aca
tio eiusdem vrbis episcopo: numolinus ad epi-
scopatum prouehitur. Ebertraminus vero ab eo
dem facto episcopo monasterio sancti quinti-
ni preficitur. Sanctus vero bertinus aptiorem
sibi deo seruiendi locū requirens: dei se dispo-
sitioni committens nauē ascendit. Et angelico
ductu sine remo vel remige cōtra ictū fluminis
vsq; ad locū a deo preuisum deuenit: vbi de bo-
nis sibi collatis ab adoaldo monasterium noīe
scythim in honorem apostolorū principis con-
struxit. Ibiq; monachorum multitudinem con
gregauit: quibus et deo seruiens laudabiliter
prefuit. Et in christo quiescens miraculorum
gloria clarens ibidem sepulturam accepit. Cu
ius festum colitur nonis septembris.

¶ De sancco Uictorino episcopo
et martyre. Cap. xxxix.

Victoꝛinꝰ episcopus ⁊ martyꝛ apud vꝛbem romā passus est tpe nerue impatoꝛis. Qui ex territoꝛio amiternine ciuitatis oꝛtus: cum post obitum parentū vna cum seuerino fratre suo: omnia ꝓ chꝛisto dispensassent seinuicē pedagogantes pariqꝫ custodia mutuo seruientes nudi heremum petierūt: verum victoꝛinus ad altioꝛa tendens relicto fratre artissime cellule se reclusit: ibiqꝫ duduꝫ penitētie operibus vacauit. Sed dū nocte quadam diabolus ei in specie puelle vagantis ⁊ flentis ac hospitium requirentis apparuisset: ille misericoꝛdia motus eam introduxit. Et dum eis iacētibus per pedem tangeret: coꝛde magis tactus et specie pꝛius atqꝫ blanditijs allectus cū ea cōcubuit: moxqꝫ demon vt fumus euanuit. Ad se autem rediens sanctus ad germanū accessit: et casum deploꝛās penitentiā egit. Nam in arboꝛe scissa manus includens modico herbarū cibo ⁊ aqua a fratre sustentatus per trienniū peccatū suum defleuit. Tandē ab episcopo ciuitatis visitatus monitus ac solutus in maxima sanctitate perseuerauit: miraculisqꝫ radiauit. ¶ Deinde ꝓmotus est ad episcopatū amiternine ciuitatꝫ pplo ipsius ipsum eligēte. Inde postmodū sub impatoꝛe nerua cum eutyce ⁊ marono ab aureliano iudice ꝓ chꝛisti nomine relegatꝰ .lx. ab vꝛbe miliario via salaria. Postmodū aūt in loco qui cotilas dicitꝰ: vbi putentes ⁊ sulphuree emanāt aque capite deoꝛsum per tres hoꝛas suspensus est. Et deinde ꝑ triduū in carcere clausus. Nouissime gladio capite cesus victoꝛ migrauit ad chꝛistum non. septembꝛis. Cuius coꝛpus ciues amiternien. post duos dies rapientes in ipa ciuitate honoꝛifice condiderunt.

¶ De sctō Victoꝛino cōfessoꝛe. Cap. xl.

Victoꝛinꝰ confessoꝛ claruit rome tempoꝛe cōstantij imperatoꝛis. Hic carthaginen. rhetoꝛ in vꝛbe roma floꝛentissime dum paganus esset rhetoꝛicam docens in traiani foꝛo statuam meruit: hieronymū pꝛesbyterū cardinalē inter alios insignes auditoꝛē habuit. In senecta aūt ad fidē chꝛisti ꝯuersus: aduersus arriū libꝛos adeo scripsit obscuros: vt nisi ab eruditꝫ intelligātur: cōmentarios etiā in apostolū edidit: vt dicit hieronymus libꝛo de illustribꝰ. De hoc refert ⁊ augustinus libꝛo confes. ꝙ dum victoꝛinus ad fidem peruenisset: ⁊ cū simpliciano viro dei sepius colloquiū habens chꝛistianū se diceret: ⁊ simplicianus respōderet: ꝙ ei hoc nō crederet: nisi ipsum in ecclesia videret. Ille iocando interrogauit: an parietes facerent hominem chꝛistianuꝫ. Tandem dum ad ecclesiam deuenisset: ⁊ ei tanꝗ verecūdo occulte liber: in quo erat symbolum fidei: ad legendum datus fuisse victoꝛinus in altum ambonem ascendit: ⁊ alta voce publice symbolū pꝛonūciauit: ⁊ extunc ꝙ chꝛistianus esset cūctis innotuit: qui vita ⁊ doctrina clarus in vꝛbe cum pace quieuit: sepultus in pago vestien.

¶ De sctō zacharia sacerdote. Cap. xli.

Zacharias sacerdos filius ioiade siue barachie cuiꝰ sanctitas ab ipso chꝛisto dn̄o ex textu euāgelico cōmendatur Matth. xxiij. c. claruit in iudea sub tēpoꝛe ioas regis iude. Qui et patri summo sacerdoti defuncto in pōtificatu successit: eidēqꝫ in vite sanctitate ꝑ omnia similis fuit. Cū em̄ moꝛtuo ioiada sacerdote: qui ioas regē isrl̄ in legem domini seruandā direxerat. Ioas rex a via mandatoꝝ dei declinasset: ⁊ post idola domus israel ambulasset: cuiꝰ exemplo etiā regni optimates vitiati sunt. zacharias sacerdos boni patris imitatoꝛ publice redarguere nō dubitabat. Unde indignatus rex fecit eū obꝛui lapidibus inter templū ⁊ altare. Qui ⁊ sepultꝰ est in ciuitate dauid ī sepulchꝛo paterno. ¶ In cuius moꝛtis vltionē seu testimoniū duo notabilia apparuerūt. Pꝛimum vt dicit Hiero. ꝙ sanguis eius in saxis ⁊ lapidibꝰ pauimēti vbi occisus ē adeo fuit impꝛessus: ꝙ inde nunꝗ deleri potuit. ¶ Scd̄m vt dicit epiphanius: ꝙ extunc ppl's in tēplo nō accepit manifeste responsum: nec ex dabir: nec ex ephoth. Rex etiā ioias impune nō transiuit: nam languoꝛē pessimū incurrens a duobus seruis suis interfectus est. Hec ex libꝛo. ij. Paralip. c. xxiiij. ⁊ ex dictis hieronymi atqꝫ ex hystoꝛia scholastica. Huiꝰ scti passionem: quia dies eius festi certus non habetꝰ: infrascripto eiusdē nōis ꝓphete ꝓpter equiuocationem vocabuli pꝛemittere decreui.

¶ De sancto zacharia ꝓpheta. Cap. xlij.

Zacharias pꝛopheta filius barachie filij addo post captiuitatem iudaici populi in āno secūdo darij pꝛimi regis ꝑsarū in hierl'm ꝓphetauit: duobus videlicꝫ mēsibus post aggeuꝫ pꝛophetā: de quo supꝛa dictū est. iiij. non. iulij. ꝓpter quod aggeus zacharie in oꝛdine ꝓphetaruꝫ ꝓmittitꝰ.

Prophetauit autē zacharias eadem occasione qua et aggeus. Cū enī in anno primo cyri regis persarum: vt impleret sermo dñi ex ore hieremie: vt habet primo esdre in principio. data eēt licentia populo israel redeūdi in iudeam. Et a senioribus et populo templū domini in hierusalem reedificari cepisset: mortuo cyro rege persarum: et regnāte cambyse: vicine gentes odio iudeorum instauratione templi et ciuitatis impediebant: vnde et opus intermissuz est vsq3 ad annum scundū darij regis persarū. Et tunc zorobabel olim darij prefati intimus: cum ipsum regnare audiuisset: fiducialiter op⁹ aggressus est: zacharias quoq3 ppheta a deo missus tam ipsum zorobabel ꝙ iesum filiū iosedech sacerdotem magnū: de quibus supra dictum est idibus iulij. in ipso opere eos exhortari visus est: populus quoq3 exhortatione dictoꝝ pphetarū audiētes eos adiuuare ceperūt. ¶ In lectione aūt sua intēdit ppheta nō solum populum ad reedificationē templi dñi cōfortare: sed etiam eos ab imitatione paternoꝝ criminū reuocare. Ideoq3 iesum sordibus indutum se vidisse memorat: quod ad filios eius referendū est: q̄ vxores alienigenas duxerūt: vel etiā ad ppl'z vitijs sordidatū: quos ille cū esset pontifex nō arguebat. Mystica quoq3 plura sacramēta de xp̄i aduentu et passione in eius lectione comprehensa sunt: que p singula explicare longū esset. Quieuit aūt hic ppheta in pace in iudea annis pluribus reedificato tēplo. viij. idus septēbris. Sepultus iuxta sacerdotū monumenta in hierl'm. Et hic ex numero. xij. pphetarum est: qui minores dicti sunt: qui in sanctorū patrum catalogo Ecclesiastici. xlix. ca. cōscribuntur. Hec hieronymus et iosephus: et ex hystoria scolastica atq3 comestoris sumpta habetur.

¶ De sctō Onesiphoro discipulo. Cap. xliij.

Onesiphorus discipul⁹ pauli apostoli: de quo idem secūda epistola ad Timoth. mentionē facit eiusdē apostoli imitator et peregrinationis eius comes plurib⁹ ānis fuit: et ei in ministerio deseruiuit. Et hic predicatiōis officio fideliter peracto apud vrbem romam post pauli passionez in pace quieuit octauo idus septembris: vt ait Hieronymus.

¶ De sanctis Donatiano: Presidio: et socijs martyribus. Cap. xliiij.

Donatius: presidius māsuetus: germanus: et fusculus episcopi persecutione vandalica apud aphricā passi sunt: qui iussu hunerici regis arriani pro assertione veritatis catholice fustibus cesi: et exilio dānati sunt tempore videlz quo eugenius carthagineñ. episcopus petebat: vt de vniuerso orbe ad disputādū catholici episcopi cōuenirēt: quia de fide communi agendum erat: vt dictū est supra ī passione eugenij tertio idus iulij. Tunc enī predict⁹ rex impi⁹ memoratos sanctos episcopos inauditos relegauit et ecclesias clausit: aliasq3 innumeras psecutiōes intulit christianis: vt scribit victor aphricanus. ¶ Inter alios aūt letū episcopum strenuū et doctissimum: post diuturnos carcerum squalores incendio concremauit. Ceteri vo prenominati pontifices fame et inopia in exilio defecerūt. Quorum omniū festum recolitur octauo idus septembris.

¶ De sctō Eleutherio abbate. Cap. xlv.

Eleutherius abbas claruit apud spoletuz et in vrbe Roma tempe beati gregorij pape. Qui mōasterij sancti marci euāgeliste: qd' in pomerijs vrbis spoletane sitū est abbas fuit. De quo fert inter cetera: ꝙ orādo mortuū suscitauit. ¶ Quadā die dū iter caperet. facto vespere ad monasterium virginū declinauit. In quo puer paruulus erat: quez malignus spūs omni nocte occupare cōsueuerat. Quē ea nocte sanctimoniales ad iacēdū cū eleutherio posuerūt. Factoq3 mane cū ille moniales reqsissent abbatem: an aliqd ipa nocte puero cōtigisset. Illeq3 de tali interrogatiōe mirat⁹: nihil ei contigisse rñderet: causaz pueri viro dei innotuerūt: rogātes eū vt puerū secū ad monasteriū tolleret: qa iā decetero vexationē ei⁹ ipe videri nō possent. Duct⁹ ergo ad abbatis cenobiū: cū dudū ibidē fuisset: nec ad eū demon accedere psumpsisset: anim⁹ viri dei de pueri salute īmoderati⁹ p leticiā tactus est. Et die qdā corā fratrib⁹ dixit. ꝙ diabol⁹ cū illis sororib⁹ iocabat: vbi vo ad seruos dei ventū est: ad puerū accedere vlteri⁹ nō psumpsit. Post hec vba hora eadē ac momento corā cūctis fratribus puer a demone vexari cepit. Statimq3 vir dei se in lachrymas dedit fratribusq3 oībus vt orarēt pcepit. Protestans ꝙ nullus eadē die panē gustaret: nisi prius dominus puerū liberaret. Et eo vsq3 oratum est: donec puer a vexatione sanaret. Ad quē decetero malignus spūs accedere non psumpsit. ¶ Hic sanctus dudū cū beato gregorio in vrbe in suo monasterio cōuersat⁹ est: vt ipsemet refert. Cū aūt gregorius egritudinē quā greci syncopim vocāt grauissime pateret: et nisi sepius cibo reficeretur: vitalis sibi spiritus intercidi videretur: paschali die aduenientē: cū sacratissimo sab

bato resurrectionis: omnes etiam infantuli ieiunarent: ⁊ gregorius amarissime fleret: ꝙ ieiunare non posset: rogauit secreto eleutherium abbatem: quatenus sua oratione a domino ei tantam virtutem impetraret: ꝙ ipse ieiunare posset. Quod et factum est. Uir enī domini in orationem se posuit: tantamq; subito virtutem gregorij stomachus accepit: vt tante se fortitudinis ad vesperum sentiret: ꝙ si voluisset etiam vsq; ad diem sequentem ieiunium transferre potuisset. Ipse autem vir sanctus in eodē monasterio inter brachia gregorij spiritū feliciter emisit octauo idus septembris. Hec ipe gregorius tertio dialogoꝝ capitulo trigesimotertio.

¶De sancto Johanne martyre. Cap. xlvi.

Iohannes martyr apud nicomediam passus est sub diocletiano ⁊ maximiano imperatoribus. Hic ex nobilibus parentibus ortus honori ⁊ dignitate seculi illustris: nimio calore fidei ignitus: vt vidit aduersus seruos dei in foro crudelia edicta pendere: publice spectante populo: librum inique legis in quo aduersus christianos decreta inscripta erant: iniecta manu detraxit atq; descripsit. Cumq; hoc relatum esset diocletiano augusto in eadem vrbe constituto: nimia in eum continuo crudelitate deseuiens: omnia suppliciorum genera iussit expendi in eum. Qui vir nobilissimus tanta alacritate vultus ac spiritus ea pertulit: vt nec quidē tristis pro his videri potuisset. Et cum viscera in supplicijs defecissent: spiritus letabatur in celo. Ita vt ipe potiꝰ tormēta vincēs ꝙ ab eis victꝰ aīam celo redderet gloriosam. vij. id. septembris: vt habet. viij. ecclesiastice hystorie libro.

¶De sancta Regina virgine et martyre. Cap. xlvij.

Regina virgo passa est apud alisiam ciuitatem sub olybrio prefecto. Que fuit filia clementis cuiusdam gentilis de alisia ciuitate. Et cum esset annoꝝ. xv. ignorante pre latenter in christum credidit: ⁊ baptissmun suscepit: atq; virginitatem suam domino consecrauit. Dum autē olybrius prefectus transiret de alisia in massiliā ciuitatem vidēs puellam: et allectus eius pulchritudine ipsam sibi presentari fecit. Quam cum interrogatā christianam cognouisset: in carcerem misit vsq; ad reditum suum. Reuersus autem ad ciuitatem alisiā: post immolationes dijs suis factas puellam adductam ⁊ sacrificare nolentem: iussit in equuleo leuari: et virgis diutius cedi: et post hec vngulis lacerari. Ita vt tam ipse ꝙ astantes horrentes sanguinem virginis defluentes facies operirent. Que cum omnia superasset: iterum carceri traditur: sed cruce aurea ad celum vsq; pertingente atq; colūba celesti super crucem stante: atq; ad eam aduolante reficitur ⁊ confortatur. Iterū quoq; post duos dies educitur: ⁊ iterato suspenditur: ac candentibus laminis inflammatur. Deinde manibus ac pedibus vincta: in vase aque frigide demergitur: vt ex penarum contrarietate durius torqueretur. Statimq; terremotu facto: vicula eius dirupta sunt. Et columba prior de celo descēdens: coronam gemmatā capiti eius imposuit voxq; diuinitus lapsa: eam ad celestia inuitauit. Quo viso miraculo. ccccccccl. gentiles conuersi sunt. Nouissime autem prefectus ipam decollari fecit. Cuius animam cunctis videntibus ad celos angeli portauerunt. Sepultaq; est alisie. vij. idus septembris.

¶De sancto Euuricio episcopo. Cap. xlviij.

Euurciꝰ aurelianensis eps floruit tēpore constantini. Hic ecclesie romane subdiaconus fuit. Cum autē apd aurelianū post obitū sancti deuisiani epi de successore ageretur: et ꝑm carnalez electionē duo sub contentione electi fuissent: seditioq; vsq; ad sanguinis effusionem orta esset. Missus est porphyrius prefectus ad seditionē sedandā. Ipse autē episcopos gallie conuocauit ad diuinū auxiliū implorandū: quibus cum clero ⁊ populo triduo ieiunantibꝰ ⁊ orantibus. Euurcius ad duos fratres suos captiuos requirendos veniēs ad galliā: aurelianū ingressus ⁊ apud quendā ciuē est hospitatꝰ: a quo cū de discēsiōe didicisset: mane ad ecclesiā ex charitate cū ceteris oraturꝰ venit: ⁊ iuxta ianuā incognitus stetit. Cunctis autē prostratis colūba niuea de celo volitans: per fenestrā ingressa singulos circuiens: ⁊ quasi dignū explorans super caput euurcij resedit: sed ab eo quasi eiecta ad celos euolauit. Quod miraculum cuncti stupentes: sed adhuc de persona dubitans: eo ꝙ aliqui: super quē insederat dubitabant. Euurciū inter epos ducunt: ⁊ iterū ad deum orauerunt: secundo miraculo plenius edoceri. Rursus igitur columba descendit: ianuāq; petens euurcium non inuenit: cunctosq; per circuitum ecclesie lustrans super caput eius tandē secundo resedit. Sicq; ipm oēs in episcopuz elegerunt. ¶Uerū dimidie anniuersarij sui ciuitas

casu igne accensa esset: oratione sua mox ignē
cōpescuit ecclesiāqꝫ iam semiustā ampliorē re
parari mandauit. Cunctis autē ciuibus fabri-
ce sponte contribuētibus dū ad fundamēta lo-
canda fodissent: ollam auro plenā inuenerunt
quā sanctus vti reipublice pertinentē ad im-
peratorē misit. Ipe aūt miraculū audiens non
solū thesaurū repertū remisit: sed tantūdem de
suo publicauit ꝓ fabrica eccl'ie insigniꝰ operā-
da. Insuper ꝛ septē calices aureos eidē dona-
uit. ¶ Eodē autē tēpore dum eps suessionis ad
corpa martyrū crispini ꝛ crispiniani oraret: vi-
dit peregrinos quosdam quos qui essent inter
rogans: a duobus ex eis audiuit: ꝙ essent ger-
mani cuiusdā euurcij ecclesie romane subdia-
coni: qui ab hostibus capti ꝛ vidue cuiusdā ven
diti: dudū in seruitute detēti: ad ipam vrbē pro
agendis dn̄e sue fuerāt missi. Qđ eps audiēs
predicta euurcio denunciauit. Illeqꝫ misso pre
cio pro eorū redēptione fratres repetūt quos
liberatos duplicato gaudio aureliani susce-
pit. Ecclesia aūt edificata est tribꝰ annis ꝛ. iiij.
non̄. maij dedicata: multis ibidē cōditis reli-
quijs ex diuersis ptibꝰ recollectis. Dū aūt ipe
primꝰ in altari dedicato celebraret visa ē ab ar-
deuo eius subdiacono ꝛ alijs duobꝰ: manus ce
lestis in hora cōsecrationis oblatā benedicen-
tis: quo miraculo. vij. milia paganorū conuersi
sunt. Euurcius ꝟo obitū suū ciuibus prenun-
ciauit: eosqꝫ vt abbatē anianū sibi successorem
eligerent confortauit. Cum autem ipse egrota
ret: ꝛ de eligendo pastore etiā iā discordia orta
foret: ꝛ euurcius triū illorū nomina pro quibꝰ
seditio imminebat in cedulis sub altari poni
fecisset: missoqꝫ puero mane: qui vnā ex illis di
uino nutu tolleret: vt per hoc a deo eligendū di
scerent: puer priusq̄ cedulas acciperet: anianū
epm̄ acclamauit. Sicqꝫ euurciꝰ. vij. idus septē-
bris in christo quieuit: ꝛ prout ei a deo reuela-
tum fuerat anianus eidem successit.

¶ De sctō Dunstano epō ꝛ cōfesso. Cap. xlix.

DUnstanꝰ
archiepūs can-
tuarien̄. floruit
tpe eldestani re
gis: q̄ ex anglie
partibus parentibus genere
ꝛ fide nobilibus. Cuꝫ adhuc
infans ad ecclesiā dei genitri
cis cū oblationibus delatus
esset: illis in oratione pernoctātibus: apparuit
vir etherei vultus: dicēs locū illū sublimandū
puerum ibi deo relinquendū: ipmqꝫ per secula
beatū predicandū. pst hec cū puer grauiter lan
gueret repente noctis medio celitus sanatꝰ ex
domo procedit. quibusdā eū insequētibus ꝛ ob
seruantibus ecclesiā adit; mediaqꝫ via canes la
trantes eiqꝫ iter impedientes: dum quoddā si-
mulacrū obsistens virga percussit: ipm confrin
gens in frustra canes effugauit. Veniēs aūt ad
ecclesiā ianuas clausas inuenit: scalā qua tectū
resartientes ascendebant conscēdit: ꝛ ab alia
parte intra ecclesiā qua nullus descensus erat:
angelicis manibus euectus descēdit: vbi aper
ta ianua in ecclesia dormire repertus est lumie
celesti perfusus. ¶ Puerilibus igit̄ annis deo
seruiens varijs artibus exercitatus musicis so
nis institit. Factusqꝫ iuuenis ab atelio epo
cantuarien̄. regi eldestano cōmendatus in pa-
latio mansit vbi obtento a rege iudicis officio
in oībus strenue se habebat: nunc iusticie red-
dende: nunc orationibus vacās. ¶ Rogatus a
quadā matrona dū stolā sacerdotalē pingeret
aurifactorio opere figurandā: cithara eius pa-
rieti appensa sine alicuius mouētis impulsu ꝑ
seipam sonare cepit: ꝛ antiphonā Gaudent in
celis aīe sanctorꝫ. in ꝓprio tono decātare. ¶ Dū
aūt ab emulis apud regē de quibusdā causare
tur curiā deseruit: ꝛ cognatū suū elphegū epm̄
ventanū adijt: a quo dudū pulsatꝰ vt monachꝰ
fieret: diuqꝫ resistēs. Postea febre correptꝰ de
mum conualuit: subitoqꝫ mutatus ꝛ monachus
effectus: deinde presbyter cōsecratus in eccle-
sia dei genitricis mansit: apud quā cellā vel po
tius antrum edificauit. Nam in tugurio quinqꝫ
pedū longitudinis ꝛ duorū pedū cū dimidio la
titudinis se inclusit: in quo dudū cōtēplationi
vacauit: multaqꝫ diaboli tētamēta superauit.
¶ Cū die quadā demō ei in specie puelle appa
ruisset: ad cuiꝰ preces dūstanus q̄d fabrile face
ret: demonqꝫ ei operāti quedā luxurie verba ꝓ
poneret: vt eiꝰ ꝓpositū inquinaret: ipe tenacu-
la ignita diabolū in faciē percussit: q̄ mox vlu-
lando euanuit. Succedente ꝟo eadmūdo regi
eldestano: dunstanꝰ accepta potestate cepit ec-
clesiā ꝛ cenobiū construere ƒm exemplar quod
ei angelus demōstrauerat in visione: vbi cōgre
gationē instituit mōachorū spiritū ꝓphetie in
multis habere visus est. Nā ꝛ mortē regis ead-
mundi. vij. diebus ante ꝑdixit: ꝛ vt ꝑdixerat sic
euenit. Cuiꝰ successor edredus dūstanū ad epi
scopatū ventanū ꝓmoueri suadebat: sꝫ ille om-
nino renuebat. Nocte ꝟo quadā eidē apparue-
rūt sancti apl'i petrus ꝛ paulus ꝛ andreas: eū
admonētes ne episcopari vlterius contēneret:
sed dei se voluntati subijceret: predixeruntqꝫ
ei ꝙ post mortē dicti regis nonventanen̄. eccle
sie epūs: sed cantuarien̄. archiepiscopus futu-
rus esset. Quod ꝛ factun est. Mortuo enim e-
dredo rege et succedente ei edgaro: de manda
to ipsius dunstanus archiepiscopus cantuarie
est electus. Cuius ecclesie regimini adeo lau-
dabiliter prefuit: ꝙ cunctis populis admirabi
lis reuerentie fuit. ¶ Cum autē clericorū quo-
rundā mores ꝛ actus reformaret: ꝛ quosdā re-
belles beneficijs spoliasset: ad eorū suggestio-

nē rex conciliū celebꝛari fecit:in quo archiepi-
scopus se de multis sibi obiectis purgauit. Et
dum rex peteret:vt pꝛiuatos ad ecclesias reuo
caret:audita est vox crucifixi depicti de cruce:
hoc fieri pꝛohibentis. ¶ Post aliquod tempus
iterum dūstanus de p̄dictis causatur: ⁊ ad pa-
latium vocaꝛ. Cūqꝫ ipse se deo dijudicandū cō
mitteret:pars solarij domus vbi eius emuli sta
bāt subito coꝛruit:⁊ ipsos simul ruētes sub ma
china oppꝛessit. alia ꝟo parte firmiter p̄manē-
te archiepiscopus et ceteri remanserunt illesi.
Tandem post multos laboꝛes vir domini iā se-
nex annoꝛum.lxxix.in domino feliciter obdoꝛ-
miuit septimo idus septēbꝛis ; sepultus in ec-
clesia sua miraculis clarus.

¶ De sancto Clodoaldo pꝛesbytero. Cap̄.l.

Clodoaldus p̄sby-
ter floꝛuit apud perusium ciui-
tatē tempoꝛe iustini senioꝛis.
Hic filiꝰ regis colodomiris fra
tribꝰ suis a patruo lothario ex
tinctis:anno pꝛefati imperato
ris quarti mundū deseruit:⁊ in clericali gradu
pꝛeminuit:vt ait sigibertus. Qui omni suo pa-
trimonio pauperibus erogato:vilibꝰ indutus:
⁊ carnē cilicio domās : nudeqꝫ terre decubās:
penitētie operam dabat. Relicta igitur patria
ciuitate:venit ad aliā pꝛouinciam ignotus:deo
cupiens liberius deseruire. Miraculoꝛūqꝫ glo
rie claruit. Nā ⁊ demones effugebat:mutis lo-
quelam:cecis visum:,surdis auditum : claudis
gressum tribuebat. Cum cuidā pauperi ab eo
elemosynam petenti quid daret nō haberet:cu
cullam eidē pꝛebuit: pauper ꝟo nocte in domo
cuiusdā viri hospitatus est:cuculla vestitꝰ. In
ipsa nocte vidit vir ille pauperē quasi clara lu-
ce indutum : quod et coniugi sue ostendit. Fa-
ctoqꝫ mane cucullam ei datam a sancto clodoal
do didicit:⁊ lucem quam viderat ipsius chari-
tati attribuit. Sicqꝫ viri dei fama percrebꝛuit.
Reuersus tandem parisius: ab eusebio episco
po pꝛesbyter oꝛdinatus:monasterium in loco q̇
dicitur nouigeniū construxit:in quo in pace q̇e
uit septimo idus septēbꝛis: ibiqꝫ sepultus mi-
raculis viuit.

¶ De natiuitate sancte Marie vir-
ginis. Cap̄.li.

Natiuitas
gloriose ꝟginis
Marie ex tribu
iuda ⁊ regia stir
pe dauid duxit
originem. Mattheus tamen
⁊ lucas non generationē ma-
rie:sed ioseph describunt:qui
tamē a cōceptione xp̄i penitꝰ
alienus fuit:quia consuetudo
scripturarum erat:vt non mulierū:sed viroꝛum
generationis series texeretur : verissime tamē
virgo maria ex pꝛogenie dauid descēdit : quod
ex hoc pꝛecipue patet:quoniā vt sepe scriptura
testaꝛ : chꝛistus ex semine dauid duxit originē.
Cum ergo chꝛistus ex sola virgine natus sit:ma
nifestum est ⁊ ipsam ex dauid natam esse : ⁊ hoc
ex cathena nathan. ¶ Dauid enī inter ceteros
habuit duos filios: nathan scilꝫ ⁊ salomonem.
Ex cathena igiꝛ nathan:vt ait damascenus: le-
ui genuit melchi ⁊ pantherā . panthera genuit
barpantherā:barpanthera genuit ioachim:ioa
chim ꝟginē mariā. Ex cathena aūt salomonis
mathā habuit vxoꝛē ex q̄ genuit iacob. Defun-
cto aūt mathā:melchi ex tribu nathan qui fuit
filios leui:frater autē pāthere:accepit vxoꝛem
relictā nathan matrē aūt iacob: ⁊ genuit ex ea
heli. Et sic sunt facti fratres vterini iacob ex
stirpe salomonis:heli aūt ex tribu nathan. De-
functus est aūt heli sine liberis:⁊ accepit iacob
frater eius vterinus vxoꝛē eiꝰ ⁊ genuit ioseph:
qui natura fuit filius iacob ex descēsione salo-
monis:ſm legē aūt fuit filius heli ex nathā de
scendētis. Nam filius qui nascebaꝛ taliter ſm
naturā:ſm legē defuncti sine liberis filius re-
putabaꝛ:hec damascenus. ¶ Hystoꝛiā aūt nati
uitatis beate virginis hieronymus vt in p̄logo
dicit:adolescētulus in quodā libello legit: sed
post multū tēpoꝛis vt se ibidē legisse memine-
rat: rogatus chꝛomatio ⁊ heliodoꝛo episcopis
transcripsit. ¶ Ioachim nāqꝫ ex galilea de ciui
tate nazareth de tribu iuda sanctā annā filiam
garizi de bethleem eiusdē tribus duxit vxoꝛē.
Ambo aūt iusti ante deum erāt: omnēqꝫ substā
tiam suā trifarie diuidebāt : vnā partē templo
et eius seruitoꝛibus: aliā peregrinis ⁊ paupe-
ribus erogabāt: tertiā sibi ⁊ sue familie vsibus
reseruabāt. Et ita per annos viginti pꝛole carē
tes: vouerūt domino: ꝙ si eis sobolē ꝯcederet:
eam seruitio dn̄i māciparent. Cuius rei causa:
cum in tribus festis pꝛecipuis hierl'm frequen
tarent: in festo encenioꝝ ioachim cū cōtribuli-
bus suis hierl'm ascēdit: ⁊ cū ceteris ad tēplū
accedēs:oblationē suā ad altare domini offer-
re voluit. Quem isachar sacerdos cū indigna-
tione reppulit:⁊ cur ad altare domini accedere
pꝛesumeret increpauit:asserens esse indignum
maledictio legis obnoxium : oblationē deo le-
gis offerre:nec inter fecundos infecundū: qui
populū dei non auxisset astare . Ioachim ergo
confusus domum redire voluit: ne a contribu-
libus qui hec audierant: idem oppꝛobꝛium su-
stineret : sed tristis ad pastoꝛes suos discessit:
vbi post dies aliquot commoꝛanti: die quadam
angelus domini cum immenso lumine astitit:
qui cum ad eius visionem turbaretur: timoꝛem
eius angelus compescuit: dicēs se esse angelū
domini ad eū missum: vt annūciaret ei pꝛeces
suas exauditas a deo eē: ⁊ elemosynas suas in

conſpectu altiſſimi aſcendiſſe. Uiderat eñ de⁹ pudorem eius ⁊ ſterilitatis opprobrium non recte ei obiectum. Et quia deus peccati vltor eſt non nature: cũ alicui⁹ vterũ claudebat: ad hoc faciebat vt mirabilius denuo aperiret: ⁊ nõ libidinis eſſe: ſed diuini muneris: quod naſceretur oſtẽderet. ¶ Quod quidẽ angelus ꝑ exempla plura ſuaſit. Primo per ſaram gentis hebreorum primaz: que vſq₃ ad nonaginta annos ſterilitatis opprobriũ pertulit: ⁊ tamẽ iſaac cui repromiſſa fuit omniũ gentiũ benedictio generauit. Secundo per rachel que dudum ſterilis fuit: ⁊ tamẽ ioſeph genuit: qui domin⁹ egypti ⁊ ſaluator multorum fame periturorum extitit. ¶ Deinde per ſampſonẽ quo nullus fortior: et ſamuelẽ quo nullus ſanctior: qui vtriq₃ matres ſteriles habuerũt. Sicq₃ ꝓbauit conceptus diu dilatos: ⁊ ſteriliũ partus mirabiliores eſſe ſolere. Nũciauitq₃ ei angelus ꝙ anna vxor ſua filiam pareret: que vocaret maria: que iuxta votum parentũ eſſet ab infantia domino cõſecrãda: et adhuc ex vtero matris ſpũſancto plena: ſemperq₃ in templo domini muratura. Et ſicut ipſa naſcitura erat mirabiliter ex ſterili matre: ſic ipſa altiſſimi filiũ ex ſe incomparabiliter generaret: qui ieſus vocatus omnibus gentibus ſaluator foret futurus. Deditq₃ ei ãgelus ſignũ vt cum perueniret ad aureã hieroſolyme portã vxorem ſuã annam obuiam haberet: que de ſua retardatione ſolicita: tunc in cõſpectu ei⁹ gauderet. ¶ Hiſq₃ dictis ãgel⁹ ab eo diſceſſit. Anna autẽ cuz amare fleret: ⁊ quonã loco vir eius fuiſſet ignoraret: ⁊ quaſi ad remedim pomeriũ ſuũ intraſſet: idem angelus ei apparuit: ⁊ eadẽ verba que ioachim nũciauerat idicauit: addẽs vt pro ſiguo ad auream portã hieruſalẽ pergeret: ⁊ viro ſuo redeũti obuiaret. Ambo ergo ſibi ibidem occurrẽtes: ⁊ de mutua viſione letati: ⁊ de prole promiſſa ſecuri: adorato domino domũ redierunt: diuinũ promiſſum certi ⁊ hilares expectantes. ¶ Concepit igit anna ⁊ peperit filiam: ⁊ vocauit nomen eius mariã. Cõpleto igitur triennio ablactationis tempore ad templũ domini virginẽ cuz oblationibus adduxerunt. Erant autẽ circa templũ iuxta quindecim graduum pſalmos quindeciz aſcenſionis gradus: In quorũ infimo virgo conſtituta cunctos ſine ducentis ⁊ leuantis manu ita ꝑ ſeipam conſcẽdit: ac ſi iaz perfecte etatis fuiſſet. Perfectaq₃ oblatione filiam ſuam parẽtes cum alijs virginibus in templo dimittẽtes ad propria reuerſi ſunt. Virgo autẽ quotidie in omni ſanctitate ꝓficiens ab angelis ſepius viſitabatur: ⁊ viſione diuina continue fruebatur: a mane vſq₃ ad horã tertiam orationi inſiſtebat: a tertia vſq₃ nonam operi manuũ permanebat. in nona ꝟo ab angelo celeſti cibo reficiebat: ⁊ quod ei dabat in tẽplo pauperibus largiebatur: a nona autem vſq₃ ad ſolis occaſuz in lege domini et pſalmis meditabatur. Creſcente etate creſcebat ⁊ ſapientia ⁊ gratia apud deum ⁊ homines. ¶ Quartodecimo autez etatis ſue anno pontifex publice denunciauit: vt omnes virgines que in templo nutrite fuerant: domũ reuerſe viris ſm legem coniungerentur. Cui mandato cum cetere paruiſſent: ſola vigo maria hoc facere nõ poſſe reſpondit: tum quia parentes ſui eam domini ſeruitio mancipaſſent: tum quia ipa virginitatem ſuam deo vouiſſet. Anxiatus põtifex quia neq₃ ſcripturam de voto ſoluendo infringendaz putaret: nec morem in iſrael inſuetum introducere auderet: conuocatis ſenioribus iudeorũ dominum ſuper hac re conſulendum decreuerũt. Quibus orantibus vox de loco oratorũ cunctis audientibus inſonuit: dicens vt quicũq₃ de domo dauid nubiles coniugati non eſſent: ſinguli virgas ſuos ad altare deferrent: ⁊ cuius ꝟgula germinaret: ac in eius cacumine ſpiritusſctũs iuxta eſaie ꝓphetiã in columbe ſpecie deſcendiſſet: illi proculdubio virgo maria deſponſari deberet. Erat inter ceteros ioſeph de domo dauid qui ſenex iaz erat: ⁊ vxore premortua filios ac nepotes ex filijs iam pronepotes habebat. Cui cum incongruum videretur: ꝙ vir mature etatis teneram virginem duceret in vxorem: ceteris virgas ſuas afferentibus: ſolus ipſe virgulam ſuam ſubtraxit. Unde cum nihil miraculi appareret: pontifex iterato dominũ conſulẽdum putauit. Qui reſpõdit ꝙ ſolus ille virgaz ſuam non attulit: cui virgo deſpõſari debebat. ¶ Productus itaq₃ ioſeph cuz virgã attuliſſet: et ipſa ilico germinaſſet: ⁊ in eius cacumine columba de celo aduolans conſediſſet. Liquido omnibus patuit ei fore virginez deſponſandã. Deſponſata autem virgine ipſe quidem in ciuitatem ſuam bethleem redijt: domũ ſuam diſpoſiturus. Uirgo autem maria cum quinq₃ virginibus coeuis ſuis: quas ob oſtenſionem miraculi a ſacerdote acceperat in ſocias ad domum parentum in nazareth reuerſa eſt. Nomina virginum erant hec: rachel: ſephora: ſuſanna: abigera: ⁊ agabel. quarum omniũ maria etate minor erat: quibus data ſunt ad operandum pro veſtibus templi ſericũ: hiacynthus: coccinus: byſſus: linum: ⁊ purpura: vt quelibet ex vno horum veſtem cõtexeret. Cum ergo iactatis ſortibus: que ipſarum: quid horũ operari deberet: ⁊ maria ſorte purpuram ad velum tẽpli domini accepiſſet: alie virgines ei dixerũt admirãtes: ꝙ cum ipſa minor omĩbus eſſet: purpuram que ad reginas operari ꝑtinet: accepiſſet. Ideoq₃ congruum erat ꝙ ipſa regina virginũ vocaret. Et exinde quaſi diuino inſtinctu ceperũt illam reginam virginũ appellare. ¶ In diebus autẽ illis eidem gabriel angelus oranti apparuit: et de ea naſciturũ dei filiũ nũciauit: vt dictum eſt ſupra in eius annũciatione octauo kal. aprilis. Hec hieronymus. ¶ Dies aũt natiuitatis bea-

e marie aliquā to tempore fideles latuit. Contigit aūt vt refert iohannes beleth: ꝙ quidam sanctus vir cōtēplationi sedule vacās: singulis annis. vi. idus septembris iocundissimos angelorum cantus audiret. Qui dominum instanter orauit: vt sibi reuelaret: cur ea die tm̄: et non alia hec audiret. Demumq́ȝ respōsum accepit: ꝙ virgo maria. vi. idus septembris nata fuit: de cuius natiuitate celestis curia solennitatem facit: mandans vt hec filijs ecclesie manifestaret: vt concordes fierent in tali festo celesti curie. Qui cum hec summo pontifici ⁊ alijs intimasset: ⁊ illi scripturis ⁊ antiquitatum testimonijs veritatem virginis extunc ipā die celebrādam vniuersaliter statuerūt: videlȝ. vi. idus septēb.

¶ De sancto Adriano ⁊ socijs martyribus. Cap. lij.

Adrianus martyr cū. xxxiij. alijs apud nicomediam passus est sub iperatore maximiano. Qui cum in p̄fata ciuitate degeret. Jussit omnes xp̄ianos comprehēdi: inter quos. xxxiij. sunt detenti: ⁊ ante ipsum adducti. Quos imperator neruis crudis iussit cedi: ⁊ lapidibus ora eorum contundi: ⁊ annotato vniuscuiusq́ȝ nomine ferro vinctos in carcerē recludi fecit. Quorum cōstantiam et fidem videns adrianus prior officij militaris: conuersus ad xp̄m cum eorum nomina scriberentur fecit ⁊ se cum ipsis annotari: dicens se christianum esse. Quod audiens imperator ipsum sacrificare nolentem: cum ceteris similiter ferro vinctum in carcerem poni mandauit. Natalia ṽo vxor eius que christiana erat: audiens verum carceratum ⁊ causam ignorans: primum quidem dolēs flere cepit: sed cum didicisset: ꝙ propter xp̄i fidē hoc pateref: gauisa ad carcerē cucurrit: ⁊ vincula viri sui ⁊ aliorum osculari cepit: ⁊ virum suum multis sermonibus exhortari admonens vt terrena sperneret: ⁊ omnes attinentes contemneret: ⁊ ad celestia semper intenderet. Adrianus ṽo eidem promisit: vt secura iret: quia eā accersiret: vt finem suum per martyrium videret. Jlla quoq́ȝ virum suum alijs sanctis recōmendans: vt cum hortaretur: ad domum suam redijt. Postmodum audiens adrianus diē sue passionis adesse: dās munera custodibus: ⁊ sanctos qui cū eo erant prebēs fideiussores: abijt domum vocare nataliam: vt ei promiserat: vt eorum passionibus presens esset. Jlla ṽo audiēs per nuncium ꝙ vir suus veniret non credebat: donec famulus domus dominū ei addesse nunciauit. At ipsa putans ꝙ martyrium refugisset: ⁊ idcirco solutus esset; amarissime flere cepit: ⁊ ostium domus cōtra eum clausit diris sermonib⁹ exprobrās ei: ꝙ xp̄m dominū abnegasset. Quod audiens adrianus admirabatur: et gaudebat: ⁊ ex hoc ad martyriū ardentior effectus est. Et cum instaret precibus: vt ei ianuam aperiret: enarrans ei qualiter sanctos martyres p se obsides dederat: ⁊ qualiter ad eam reuisendam venerat. Natalia eundem cum gaudio suscepit: ⁊ seinuicem osculantes ad carcerem simul abierunt: vbi natalia per. vij. dies sanctoꝝ vlcera extergebat. Statuta autē die: maximianus eos sibi p̄sentari fecit: qui resoluti penis: quia ambulare non poterāt: velut animalia portabantur. Adrianus ṽo retro vinctis manibus sequebatur: ⁊ natalia cum eo deambulans ipm̄ hortabatur. Et cum sacrificare nollet: iussit imperator: a quattuor validissimis viris ipm̄ grauissime ⁊ diutius cedi: ita vt eius viscera effunderentur. Deinde ipm̄ vna cum alijs in carcerē trudi. Ad quem accedens natalia ipm̄ iacētem ⁊ pene euisceratū dulciter rofouebat: cui⁹ exēplo ⁊ alie matrone christiane ceteris sanctis intra carcerem ministrabant. Et cum hoc imperator comperisset ⁊ mulieres carcerem ingredi prohibuisset: omnes se totonderunt: ⁊ mutato habitu vilibus vestibus indute: sanctos visitare non destiterunt. Quod audiens maximian⁹ precepit: vt omnes martyres fractis cruribus interirent. Timens ṽo natalia ne vir suus aliorum supplicijs expaueret: rogauit ministros: vt ab eo inciperēt: abscisis ergo ab eo pedibus curribusq́ȝ confractis: cum adhuc superuiueret rogatu natalie manum ei presciderunt: vt alijs qui plura passi fuerant compar esset. Quo facto spm̄ deo reddidit. Ceteri ṽo pedes vltro protendētes: sic crurifragio ad dominū migrauerunt: rex autem corpora eorum cremari mandauit: sed natalia manum adriani in sinu abscōdit: verum subito imbre vehementissimo erumpente: igneq́ȝ extincto corpora martyrum illesa seruata sunt: que a xp̄ianis rapta constantinopolim sunt delata: ibiq́ȝ digno honore tumulata: qui passi sunt. vi. idus septembris circa annum domini. cclxx. Qualiter autem natalia inde processit: supra in eius hystoria actum est kalen. decembris.

¶ De sancto Adriano papa et confessore. Cap. liij.

Adrianus papa huius nominis prim⁹ natione romanus ex patre Theodoro de regione vialata Stephano tertio pontifici romano in episcopatu successit: et sedit annos. xxiij. menses decem: dies. xvij. Hic sanctissi⸗

mus pontifex reſtaurauit monaſterium ſancti anaſtaſij ad aquas ſalinas poſt incēdium. Edificauitqꝫ turres et muros vrbis rome propter hoſtes longobardorum quotidie irruētes. Hic portas ereas maiores dedit ſancto petro apoſtolo. Ipſos quoqꝫ muros vrbis: qui in pleriſqꝫ locis vſqꝫ ad fundamenta dirupti fuerant renouauit. Multas etiam eccleſias tam intra vrbem ꝙ extra ſuis ſumptibꝰ reſtaurauit. Hic etiam in monaſterio ſancti Stephani: qđ circa eccleſiam ſancti Petri ſitum eſt: congregationem monachorum inſtituit: vt in eccleſia ſancti Petri cum tribus monaſterijs: quos Gregorius tertius inſtituerat: laudes ſedulas perſoluerent. Fuit enim in reparendis eccleſijs et diuino cultu celebrando ad modum ſolicitꝰ. ¶ Huius precibus karolus magnus rex francorum Pipini filius veniens ad italiam cum exercitu: vt ab infeſtatione lōgobardorum eccleſiam defenſaret: obſedit longobardos in papia: vbi cepit deſiderium regem et vxorem eius: quos captiuos duxit in franciam: et veniens romam reddidit omnia pape: que pater ſuus Pipinus beato Petro conceſſerat: adiuncto quoqꝫ ei ducatu ſpoletano: et beneuentano. Ob hoc ipſe Patricius rome effectus eſt. Huius tempore celebrata eſt ſeptima ſynodus trecentorum epiſcoporum apud conſtātinopolim. ¶ Aliā vero ſynodum ipſe Adrianus papa preſente rege karolo rome celebrauit: in qua fuerunt centūquinquagintaquattuor epiſcopi religioſi: in qua adrianus papa et ſynodus dedit karolo ius eligendi romanum pontificem: et ſedem apoſtolicam ordinandi. Item archiepiſcopos ab ipſo inueſtituras accipere per prouincias ſingulas. Anathematizauitqꝫ omnes huic decreto rebelles: et bona eorum publicari iuſſit. Tuncqꝫ ceſſauit regnum longobardorum karolo in italia dominante. Adrianus vero papa poſt multa laudabilia opera quieuit in pace. Sepultuſqꝫ eſt in eccleſia ſancti Petri in vaticano: et ceſſauit epiſcopatus dies tres.

¶ De ſancto Corbiniano epō. Cap. liiij.

Corbinianus epiſcopꝰ frixigeñ. a papa gregorio ꝑmo factus fuit tempore pipini groſſi regis: qui vir ſanctiſſime vite fuit: et miraculis claruit. Die quodam dū apud eccleſiam ſancti Germani oraget: et propter muſti fortitudinem ſpinam a vare reiectam ſenſiſſet: ne ſilentium frangeret: cōſicuit: totaqꝫ nocte in oratione perſeuerans vitum adeo compeſcuit: vt nec de ipſo: vel vnica nutta manaret. ¶ Cū quidam fur mulam eius abſtuliſſet totaqꝫ nocte itinerādo vagans eſſet mane dorſo animalis vinctus ad ſanctū adductus furtū reſtituit: ⁊ penitētiam egit. ¶ Adalpertum quendam ſuſpendio damnatū ſe inuocantē triduo illeſum conſeruauit: qui poſt liberatus deo deuote ſeruiuit. ¶ Urſum quendam qui eius aſinū deuorauerat: dū romā pergeret: diuina virtute coegit: vt ſarcinā vſqꝫ romā animalis loco deferret. ¶ Huinſgus comes tridētinus admiſſarium ſancti furto auferri fecerat ad equas operiēdas: ⁊ infra dies modicos. xliiij. equos morbo elephātino amiſit. Unde ⁊ dei iudiciū cognoſcēs: equos duos cū admiſſario: atqꝫ. cc. ſolidos ſancto reſtituit. Quadā. vi. feria dū piſcibus careret ꝑdixit: ꝑ aquilā piſces ſibi diuinitus miniſtrādos. Et ecce aquila roſtro a mari piſcem detulit: qui tota die ad eſum familie ſatiſfecit. Sequenti quoqꝫ ſexta feria miniſtrū ſuum natantē iuſſit: vt in xp̄i nomine piſcem caperet: qui merſus piſcem magnū manibus cepit: ⁊ ad littus vſqꝫ perduxit. ¶ Apud oratoriū ſancti ſtephani: vbi aliqñ orans lucem de celo fuſam viderat ⁊ voces audiuerat angelorum: cellā ſibi cōſtruxit: vbi fontē ex humo baculo ꝑcuſſa ꝑduxit. Deuotus virginis glorioſe die natiuitatis eius in pace quieuit: videlꝫ. vi. idus ſeptēbris. Et in eiuſdē diei genitricis eccleſia ſepultꝰ eſt: miraculis clarēs. Nā ſanguis qui die. xl. ante obitū eius de ipſius naribus diſtillauit: terre ſuffoſus poſt ānos. xl. recēs adeo inuētus eſt: acſi ea die fuiſſet effuſus. Corpus vero eius tunc temporis tranſlatū eſt faſingā: et vnacum dicto ſanguine in eccleſia ſua ſepultum eſt in marmoreo mauſoleo.

¶ De ſanctis dorotheo ⁊ gorgonio martyribus. Cap. lv.

Dorotheus et Gorgoniꝰ martyres paſſi ſunt ꝓpe nicomediā ciuitatem ſub diocletiano imꝑatore. Qui cū eſſent primi in palatio eiuſdem militie renūciantes: chriſtianos ſe libera voce confitebantur: quod Ceſar audiens moleſte tulit: anxiebaturqꝫ perdere tales viros: quos intra palatium ſuum nutritos mores ⁊ generis nobilitas decorabant. Cum ergo nec minis: nec blandimentis mouerentur in equuleo diſtenduntur: et flagris ⁊ vngulis toto corpore laniantur: et deinde aceto et ſale nudatis pene eorum viſceribus perfunduntur. Et cū hec alacrius tolerarēt in craticula aſſantur: vbi quaſi in lecto florū iacere videbantur. Ad vltimū laq̄o ſuſpendi iubētur: et corpa eorū canibus exponuntur: ſed tñ intacta a fidelibuſqꝫ collecta honorifice recōduntur. Paſſi ſunt aūt. v.

idus ſeptembris: circa annos domini. cclxx. ¶ Interiecto autem tēpore corpus ſancti gorgonij inde leuatum ⁊ romā tranſlatū eſt. ¶ Anno autem domini. cccccccclxiiij. epiſcopus meteñ. nepos pipini regis ipm ad gallias tranſtulit: ⁊ in gorgocieñ. monaſterio collocauit.

¶ De ſancto Dorotheo abbate. Cap. lvi.

Dorotheus abbas in egypti partibus claruit: hic genere thebeus inter patres egypti ſanctitate nō minimus quotidie a mari lapides colligens ⁊ annis ſingulis habitaculum vnum edificans: ipſum: edificare ſibi cellas non volentibus cōcedebat. Noctibus ꝟo ſportulas operabatur: vt venderet: propter cibum pāuperibus miniſtrādū. Cibus ꝟo ei⁹ erat panis vncie ſex: ⁊ oleum minutorū: faſciculus modicus: aqua ꝟo exigua in potu vtebatur. Nunꝙ viſus eſt in lectulo ſoporatus: vel pedes: pro requie tetendiſſe: vel pro voluntate dormiſſe. Quieuit autē in pace. v. idus ſeptembris. Hec in vitis patrū.

¶ De ſancto Sergio papa et confeſſore. Cap. lvij.

Sergi⁹ papa natione ſyr⁹ de ciuitate antiochie: ex patre tiberio cononi pontifici in epiſcopatu romano ſucceſſit. Et ſedit annos. ix. mēſes. viij. dies. xxiij. Hic romam veniens ſub deodato pōtifice: inter clerum romane eccleſie connumeratus: quia ſtudioſus erat in officio cantilene acolit⁹ factus eſt. Qui per ordines aſcendens a leone pontifice ſecundo: in titulo ſancte ſuſanne preſbyter ordinatus eſt: qui impigre per cimiteria martyrū celebrabat. Defuncto ꝟo conone papa populus vrbis rome in duas partes diuiſus eſt. Et vna quidem pars elegit theodorum archipreſbyterum: alia ꝟo paſchalem archidiaconum. Cumqꝫ vnus alio locum non cederet: ſed vterqꝫ immaniter permaneret: vt vnus alium ſuperaret: plurimaqꝫ pars cleri ⁊ populi ad ſacrum palatium perrexiſſet: vt tractarēt quid fieri deberet deo annuente in perſonam denominati ſergij venerabilis tunc preſbyteri concordantes ſe contulerunt. Eumqꝫ in lateraneñ. epiſcopatū deducentes elegerūt. Sicqꝫ in ſede beati petri pontifex ordinatus eſt tempore iuſtini iunioris. ¶ Hic pōtifex eccleſiam lateraneñ. reparauit. Et vt agnus dei ter cantaret intra miſſarū ſolēnia conſtituit. ¶ Hic etiā diuina ad eum reuelatione facta in ſacrario ſancti petri inuenit capſam argenteam in loco obſcuriſſimo multe annoſitatis. Ita vt iam non argentea videret: in qua ſigillū erat expreſſum: quo ablato inuenit crucem gemmis ornatā: ⁊ ineffabilem portionem crucis dominice intus incluſam: que in die ſancte crucis adoratur. Corpus quoqꝫ primi ſancti leonis pape tranſtulit ipſo reuelante: Qui etiam propter defenſionem eccleſiaſtice libertatis a iuſtino imperatore in exilium relegatus: ac demū ab eo reuocatus eſt. Et poſt laudabilem vitam in pace quieuit. Et ſepultus eſt apud ſanctuꝫ petrum. Et ceſſauit epiſcopatus menſem vnum: ⁊ dies viginti.

¶ De ſancto Andomaro epō. Cap. lviij.

Adomarus epiſcopus claruit apō tamaneñ. ciuitatem. Hic ex aurea a valle non longe a cōſtantia ciuitate: patre friulfo religioſo ⁊ nobili viro ort⁹ eſt. Et vna cuꝫ eodē patre ſuo oībus pro xpo relictis ad cenobium luxorieñ. quod a ſancto colūbano abbate in burgundia conſtructum fuerat: pergentes ambo ſub abbate euſtaſio monachi facti ſunt: vbi friulfus in ſanctitate perſpicua vſqꝫ ad finem vite perſeuerauit. Andomarus ꝟo in epiſcopum tamaneñ. electus per annos pluſꝙ triginta eccleſiam ſuā feliciter gubernauit. Ciues quoqꝫ ſuos: qui poſt doctrinam: quā a ſanctis fuſciano ⁊ victorico perceperāt ad idoloꝝ culturam reuerſi erant ad chriſtum redire fecit. ¶ Cum autē ſemel graui tētatione carnis vreretur: exemplo beati benedicti inter vepres et vrticas ſe nudum volitās: ignē illū libidinis extinxit. ¶ Dum apud villam torniacū ſub arbore quieuiſſet: crucem domini de lignis factum arbori affixit: ⁊ ſequēti nocte lux deſuper celica radiauit: multorūqꝫ ex ipſa cruce egritudines curabantur. ¶ Per annos plurimos ante obitū ſuū lumen oculorum amiſit: ad eius lumen ſanctitatis augendum: nec tamē vnꝙ inde turbari viſus fuit. Sed cū tranſlationi corpori ſancti vedaſti epiſcopi apud atrebateñ. vrbem facte ab auſberto epiſcopo intereſſet: lumen ſibi oculorum redditum eſt. Finita ꝟo corporis tranſlatione orauit ad dn̄m: ⁊ iterum vt petijt ad votū ſuū rurſum excecatus eſt. Quieuit in pace quinto idus ſeptembris. In cuius tranſitu mira fragrantia in domo eius reſperſa eſt: lampades quoqꝫ ad eius tumultum dependentes oleū diſtillauit: quo egri perūcti a lāguoribus ſanabātur. Cuius corpus in eius eccleſia tumulatū a

ſancto bertino abbate tranſlatum: ſepultum eſt in monaſterio ſancti cythini.

¶ De ſancto Hilario papa ⁊ confeſſore. Cap. lix.

Hilarius papa natione ſardus ex parte chriſpino leoni primo pōtifici in epiſcopatu romano ſucceſſit. et ſedit ānos. vi. mēſes tres: dies. x. Hic conſtituit vt nullus pōtifex ſucceſſorē ſibi conſtitueret. Qui non ſolū in elemoſynis dandis pauperibus quotidie ſtuduit: verumetiam pleraſq; baſilicas auro argentoq; inſigniter decorauit. Et fecit ad ſanctum laurentium balneum ⁊ monaſterium. Et hic plenus ſanctitate ⁊ virtutibus quieuit in pace. iiij. idus ſeptēbris: ⁊ ſepultus eſt ad ſanctū laurentiū in crypta iuxta corpus beati ſixti epiſcopi: ⁊ ceſſauit epatus dies. vi.

¶ De ſanctis Nemeſiano ⁊ Felice et ſocijs martyribus. Cap. lx.

Nemeſianus: felix: lucius: ali⁹ felix: litheus: polianus: victor: lador: datius epi: multiq; preſbyteri ⁊ diacones apud aphricam martyrium paſſi ſunt ſub perſecutione valeriani et galieni imperatorū: qui exurgente perſecutionis rabie ad primā cōfeſſionis chriſti conſtantiam grauiter fuſtibus ceſi: deinde compedibus vincti: et ad fodiēda metalla deputati: glorioſe confeſſionis agonē cōſumauerunt: quorū etiam exemplū ſecuta multiplex plebis, eorum portio cum eis pariter coronata ē. Extat epiſtola beati cypriani ad ipos ⁊ de ipſis ſcripta: q̇ paſſi ſunt. iiij. id⁹ ſeptēbris.

¶ De ſanctis Soſthene ⁊ Victore martyribus. Cap. lxi.

Soſthenes ⁊ victor martyres apud calcedoniā paſſi ſunt ſub proconſule priſco: qui cum beatam euphemiā virginē ſub eodē proconſule decertantē vidiſſent immenſo lumine circundatā: ⁊ angelorum et virginum choris cōſtipatam conuerſi ſunt ad xp̄z: vt dicetur infra in paſſione euphemie. xvi. kal'. octobris. vnde ipſi ambo a proconſule detenti: primoq; in carcerē truſi: indeq; ꝑducti ad ſtipites ligati ſunt: vrſi quoq; ipſis ac leo ferociſſimi laxati fuerunt. Sed cum ab eis in nullo leſi fuiſſent quin potius omni depoſita feritate pedes ſanctorū lingerēt. Proconſul illos in cuppa cremari mādauit: qui dato ſibijnuicem pacis oſculo ſpiritum emiſerunt quarto idus ſeptembris.

¶ De ſanctis Protho ⁊ Hiacyntho martyribus. Cap. lxij.

Prothus ⁊ hiacynth⁹ martyres rome paſſi ſunt ſub galieno impatore. Hi ambo fuerunt eunuchi domicelle: et in ſtudio philoſophie ſocij eugenie ꝟginis filie philippi nobiliſſimi romanorum alexandrie prefecti: qui et ab ipſa virgine vna cum patre et claudia eius matre ad chriſtum conuerſi ſunt: vt ſupra in eius paſſione actum eſt octauo kalendas ianuarij.

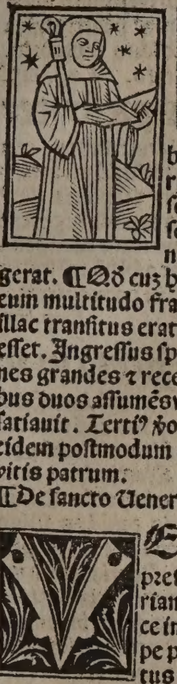
¶ Sed poſtq̄ beata virgo eugenia paſſa eſt ꝓthus ⁊ hiacynthus iuſſu impatoris tenti ſunt: et ad templum iouis adducti vt ſacrificarent: qui oratione ſua ſimulacrum comminuerunt: et cum ſacrificare nollent: primo quidē fuſtibus diutiſſime ceſi ſunt: deinde capitis obtrūcatione martyriuz compleuerunt tertio idus ſeptēbris circa annuz domini ducenteſimūquinquageſimūſextum: ⁊ ſepulti ſunt via ſalaria vetere in cimiterio priſcille.

¶ De ſancto Helia abbate. Cap. lxiij.

Helias abbas in deſerto egypti in regione thebaide claruit. Qui deuotarum virginum curam habens in grādi monaſterio trecentas feminas collegerat: earumq; vitam ⁊ cōuerſationem regulabat: quod cum biennio feciſſet grauem tentationis carnem ſentiens adhuc iuuenis annorum triginta exiſtēs per ſimilitudinem fugit: iugi biduano ieiunio ac triduano carnē domās. Cui in ſomnis tres angeli apparuerunt interrogantes cur deo dilectas virgines reliquiſſet. Quibus reſpondit ꝙ vitiuz carnis incurrere formidabat. Moxq; ab vno eorū viſum eſt ei genitalia nouacula preſcidi. Sicq; ſecurus redire monetur. Expergefact⁹ vir domini genitalia quidez repperit: ſed tentationem abſciſam omnino perſenſit. Sicq; ad cenobium reuerſus quadraginta annis ibidem vixit: aſſeuerans ꝙ nunq̄ decetero in cor eius talis cogitatio aſcendit. Feneſtre quoq; ibidem conſtructe ſedebat: ſorores erudiens: cum nec ad eum ipſe aſcēdere: nec ipſe ad illas deſcendere poſſet. Quieuit autem in domino tertio idus ſeptēbris: cui ſucceſſit ſanctus dorotheus qui in ſuperiori monaſterij cella conſenuit. Hec heraclides.

¶ De ſctō Helia alio abbate. Cap. lxiiij.

HElias ali us abas fuit in finibus ātinoe ciuitatis: q̄ metropolis est thebaidis: senex in heremo annorum. cx. quorum. lxx. annos in solitudine trāsegit: fuitq̄ discipulus antonij: qui ope manuū et orationib⁹ tempus exegerat. ¶ Qđ cuz hospitalitati intenderet: et ad eum multitudo fratrum venisset: quia publicus illac transitus erat: et deficiēte sibi pane tristis esset. Ingressus speluncā ex insperato tres panes grandes et recentes subito repperit: ex quibus duos assumēs viginti quinq̄ fratres ex eis satiauit. Terti⁹ v̄o qui superfuit diebus. xxv. eidem postmodum ad victum satis fuit. Hec in vitis patrum.

¶ De sancto Venerio abbate. Cap̄. lxv.

VEnerius abbas et presbyter apud insulam palmariam claruit temporibus phoce imperatoris: et Gregorij pape primi. Qui ex nobilibus ortus parentibus prouincie lunēsis sacrisq̄ litteris edoct⁹: relicto seculo dictaz insulam petijt terre vicinam distantem a luneñ. ciuitate circa miliaribus. viij. in loco qui dicit̄ tyrus maior: vbi asperrime penitētie operā dabat: herbis agrestibus et pomis multo tempore vescens. Ad quem accedens quidā agrestis nomine reuelatione diuina premonitus ab eo salutis mādata suscepit: et rogatus ab eo sarculū ad terram colēdā et hordeum ad semināduū viro dei detulit. ¶ Cum aūt veneri⁹ tempore quo iā hordea meti ceperant semen delatū seminasset hordeū subito natū et maturatū est: quod ipe eadem messui tēpestate. ¶ Cūq̄ fama ipius diffusa inter multos illum visitantes: pauper quidā domealis ad eum venisset: et puerum in naui iuxta littus reliquisset: illeq̄ dormitans: latratu canis subito expauens: et euigilans in mari lapsus necatus fuisset: nauisq̄ per equora vagaretur: audiens hec venerius et homini misertus oratione sua et lachrymis et nauē ad litt⁹: et puerum reduxit ad vitā: vnde ob eius sanctitatem nimiam: tam phoca imperator: q̄ gregorius papa primus ipsum plurimū reuerebantur. Draco ingens ꝓpe ciuitatē luneñ. habitabat: qui carinas in mari sepius subuertebat. Ad instātiā ergo luneñ. epi sanctū virū sup hoc ꝑcib⁹ tertio pulsantis: post orationē et ieiuniū triduanū: cū archidiacono et plurib⁹ descēdens ad rupē vbi draco latebat vestigia sua in saxo aсн in cera impressa reliquit. Et dum draconi ex pte epi de recessu mandasset: illeq̄ nulla ten⁹ moueret̄: deinde mandauit in noīe trinitatis: vt se in abyssum demergeret: draco se statim in mare ꝑcipitans nusq̄ cōparuit. Post hec veneri⁹ vt gloriā hoīm fugeret nauigauit ad insulā cyrnē: ibiq̄ dieb⁹ xl. cū bestijs demorat⁹ est: coruo ei quotidie dimidiū panis calidi et frustū carnis bubale diuinitus deferēte. Qui etiā deābulans iuxta litt⁹ corpus hoīs in mare necati: illiq̄ ab vndis eiecti inuenit: et orās ꝓ eo angelis apparentibus hoīem suscitauit. Cū aūt admonitione diuina ad locū suū redire vellet: et nautas qui illuc appulerent: et ad sardiniā ire volebāt instanter rogasset vt ipm ad suā insulā deferrēt: illiq̄ recusarent: orta in mari tēpestate: non prius inde se mouere potuerūt: donec sancti petitionem adimplere volentes: facta subito serenitate eum illuc detulerūt. Et cū ante recessum suū ipi naute in littore lapidibus luderent: vnusq̄ illorū a socio casu in tempore ꝑcussus expirasset oratione sancti suscitat⁹: eū reuersus igit̄ ad locū pristinum quieuit in pace. iij. idus septēbris: manibus angelicis sepult⁹: in quo loco oleū emanans egritudines oēs sanabat. ¶ Post hec lucius eps lunēsis deo admonit⁹ ad insulā cum populo veniēs: oleum manans repperit: corpusq̄ effodiēs illud quoq̄ integrū inueniēs miro fragrans odore: honorabiliter tumulauit: ecclesiā q̄ desup edificauit: vbi ad refectionē custodū sacri corporis de terra fons scaturijt: vsq̄ in ꝑsens ibidē manās. Tēpore v̄o ludouici pij imperatoris: cū saraceni insulas illas deuastarēt: apollinaris eps lunēsis: a sancto ꝑuisum admonit⁹: corp⁹ ei⁹ inde trāstulit: et regiū detulit: ac in eccl'ia scti ꝓsperi. iij. noñ. nouēbris deposuit.

¶ De sancto Venerio alio abbte. Cap̄. lxvi.

VEnerius alius abbas tyburtine ciuitatis floruit tpe othonis. iij. imperatoris. Qui primo in monasterio sancti benedicti apud ipm oppidū degens: inde solitudinē petens: sine abbatis licētia discessit. Quo tpe cōtigit sanctū rōualdum abbatē ad ciuitatē illā ab othone obsessaz accedere: gr̄a pacis interponēde. Qui audiēs de relicto solitario ad eū abijt: et vita ipius cōperta ipm de inobedientia increpauit: et q̄ sine abbatis sui licentia quicquid faceret inaniter laboraret astruxit. Ille aūt cōpunctus ad monasteriūq̄ reuersus: licētiā a suo abbate de vita solitaria ducēda petijt: et vt petijt īpetrauit. Deīde saxum hoīb⁹ inacessibile ꝯscēdit: vbi. iiij. annis sine humano cibo permāsit: exceptis tribus panibus quos secum prius a monasterio detulit. Solaq̄ poma siluestria et radices edebat: aquā v̄o quā estate bibebat: in concauo lapidis hyeme ex niuib⁹ colligebat. Ad quos plurimi vitā eius reuertētes accedebāt: et vite hoīs necessaria deferebāt: que tñ oīa ipe pastoribus pecorū et alijs indigētibus erogabat. Ibidē quoq̄ ex-

hortante ep̄o basilicam fieri ⁊ cōsecrari ꝑmisit. In qua post aliqđ tp̄s discessit: ⁊ a q̇buſdā eū querētibꝰ inuētus est mortuꝰ: in cubitis ⁊ genibus quasi ad oratione incūbans: vbi ⁊ sepultꝰ est ꝑ quem deus plurima miracula ostēdit.

¶ De translatione scti hermacore. Cap̄. lxvij.

TRāſlatio corporis scti hermacore ep̄i facta est post tp̄s quo attila flagellū dei italiā deuastans: aquileiā funditus euertit. Cūqꝫ scđo eandē ꝓuinciā gothorū rabies depopulata esset. iiij. quoqꝫ lōgobardoꝝ impetū: paulus tūc patriarcha aquileieñ. ferre nō posset ad gradense castrū supra mare situ se trāstulit: ⁊ corpa quorūdā sctōꝝ: ac thesauros ecclesie secū tulit: cui successit in patriarchatu ꝓbinꝰ: ⁊ ꝓbino helias q̇ in gradēse eccl'ia synodū. xx. ep̄oꝝ celebrauit: ⁊ de mādato tūc pelagij pape ip̄am eccl'iam totiꝰ venetie ⁊ dalmatie metropolim eē ꝯstituit: eo ꝙ aquileia tūc funditꝰ esset euersa. Post heliā successit cyprianꝰ: quo mortuo fortunatꝰ hereticꝰ sedē inuasit: fultꝰ audacia lōgobardoꝝ: q̇ spoliatis ecclesijs sedē tenebat in castro glemone in ꝯfinio lōgobardoꝝ sito. Eodē aūt tp̄e ꝑiogenitꝰ a papa missus est patriarcha ad instātiā ep̄oꝝ catholicoꝝ ꝓuīcie venetorū: vt dictā sedē catholice gubernaret. Qui a ppl'o gratāter exceptus ⁊ diuina dispositione cathedratus: adeoqꝫ ꝑ visum p̄monitꝰ cū oī sua plebe aquileiā ꝑrexit: vt corpa hermacore: ⁊ fortunati adhuc in agro sctē matrone alexandrie tumulata: inde ad castrū gradēse trāsferēt. Quibꝰ in saxeo mausoleo reꝑtis: dū ipsa inde asportare nō possent: inq̇rētes: ne forte q̇cꝙ de reliquijs eorū deficeret. Reuersi ad arcā reperiūt vnū ex calceis scti hermacore ex errore dimissum: quo suscepto corpa cū oī facilitate mouētes: naui īposita gradū tulerūt: eaqꝫ ibidē honorifice deposuerūt: p̄die idus septemb. vbi ⁊ tumulata q̇escūt: locꝰ ꝓ̄o susceptionis nauis q̄ corpa tulit: vsqꝫ hodie dr̄ celsus. i. recessus scti hermacore: q̇ sꝑ virēti germīe decorat.

¶ De sancto hiuentio ep̄o. Cap̄. lxviij.

HIuētiꝰ ep̄s discipulus bt̄i hermacore fuit. Cum idē bt̄ūs hermacoras sctm̄ syrū ep̄m ordinatū ad ciuitatē papiā' misisset: vt verbū dn̄i p̄dicaret: hiuētium ꝯdiscipulū eidē associauit: vt dictū est supra in legenda syri v. idus decembris. Hic cū beato syro ep̄o in p̄dicationis officio iugiter laborauit: quē ⁊ ip̄m diaconū idē ep̄s ordinauit: ac successorē dimisit. Dū aūt mortuo syro hiuētiꝰ ad sacerdotiū peteret: diudū latuit: ſꝫ tādē productꝰ lꝫ satis renitētis pōtificatū accepit: qui grauissimꝰ clero ⁊ ppl'o magistri vestigia sequēs gregē dn̄icū exēplis ⁊ sermonibꝰ pauit: ⁊ miraculis pollēs ī pace q̇euit p̄die idus septēbris.

¶ De sancto hiuentio presbytero. Cap̄. lxix.

HIuētius presbyter in hyspania claruit sub tp̄e constantini imꝑatoris. Qui vir sanctitate in signis ⁊ sapiētia clarꝰ rhetorico stilo copiosus: genere nobilissimꝰ: quattuor euangelia heroico metro. iiij. libris pene ad ꝟbū trāstulit: ⁊ apud hyspanias claro fine in pace quieuit.

¶ De sancto Niceta martyre. Cap̄. lxx.

NIceta martyr: qui interp̄tat victor apđ nicomediam ciuitatē passus est sub Maximiano rege ip̄ius martyris parēte. Hic ipsius ciuitatis oriūdus filius prefati maximiani regis gētilis: in adolescentia bonis moribus imbutus ꝑ reuelationē ad xp̄m conuersus est. Apparuit em̄ in somnis xp̄s cum virgine in oratorio sancte marie: tenēs signum crucis in manu sua: ⁊ docuit eum vt crederet in eum: qui euigilās ⁊ de visione territus perquirebat quis esset: qui ei apparuisset: cui quedam xp̄iana noīe iuliana occulte imagines xp̄i ac matris eius ⁊ signū crucis ostēdit: quas ille ipsas esse figuras eorū: quos viderat recognouit. Ductus igitur a iuliana ad oratoriū virginis: a quodā presbytero xp̄iano in fide doctꝰ ⁊ baptizatus est: indutusqꝫ habitu despicabili a gabriele archāgelo ei apparēte in fide xp̄i cōfirmatus est. ¶ Cum aūt puer quidā iulianus nicetam orantem in ecclesia reperisset: patri denunciauit. Qui missis apparitoribus fecit eum detineri in ecclesia sancte dei genitricis orātē. Ductusqꝫ ad patrē ab eodem ad sacrificia inuitatur. Ille autē sibi dari deos petijt: vt eis thura offerret: statuasqꝫ idolorū argēteas in domū suā adductas contriuit: ⁊ pauperibus per frustra distribuit: quod cū patri ip̄emet postmodū retulisset: iussit eū cathenis ligari: ⁊ vncis suspendi: ⁊ a. xxiiij. viris sibi vicissim succedētibꝰ neruis taurinis aceto ⁊ felle intinctis crudeliter flagellari: cui apparēs angelus michael ipsum dulciter ꝯfortauit: viditqꝫ niceta manū de celo ei porrigēte coronā gēmatā ⁊ colūnā igneam ad celū vsqꝫ ꝓtēsam. ¶ Cū aūt hec oīa patienter tolerasset: fecit eū pater manibꝰ ⁊ pedibꝰ vinctis suꝑ stratū poni: ⁊ puellā speciosam adduci: vt ip̄m osculis ⁊ amplexibus alliciens ad deorū sacrificia ꝓuocaret. Qui dū se ab ea impudice tractari sentiret: ⁊ aliter illam repellere nō posset: linguā dētibꝰ presciſam in faciē eius

spuit: illaq̄ cōfusa discessit. Tūc fecit eū rex deponi super lectum gladijs acutissimis circunseptū: qui quattuor rotis agitabatur: sed orāte sancto gladij sicut fenū facti sunt: ⁊ ipē illesus permansit. Quo viso miraculo quingēti gentilium crediderunt. Orante quoq̄ sctō martyre chrisma ⁊ aqua de petra ꝓsilijt: ⁊ ipē eos baptizauit. Statimq̄ ad regē intrauit: quē ille vidēs incolumē quē mēbratī cōscisuz putabat: iussit eū hamo ꝑ labia suspēdi: ⁊ ferrū ignitū acutū auricule ipīus infigi: vt a dextera in sinistram pertrāsiret: aliud quoq̄ ferrū cordi eius immitti ⁊ tertium capiti imponi: qd̄ inde ipm̄ vsq̄ ad latus sinistrū transfoderet. Et dū hec cōstāter similiter superasset: iussit eū versis pedibus suspēdi: ⁊ fumo subterfacto fumigari: deinde capta pisce ⁊ palmitibus igne succenso sanctum cremari. Et cū in his etiā illesus permansisset: manus eius trūcari: ⁊ serris crura secari fecit. Deinde calciamēta ferrea ignita pedibus eius imponi. Et post hec in ꝓfundissimā foueā sine aqua iactari. Qui oratione facta ab angelo michaele de fouea educit: ⁊ mēbra eius oīa restituūtur. Angelus quoq̄ ipm̄ hortatus ei dixit: ⁊ quicunq̄ ipm̄ in omni necessitate inuocaret iuste postulata penitus obtineret: et si iniuste peteret ad penitētiam perueniret. ¶ Post hec pater vocatis magis fecit ei mortiferū in calicez propinari: sed signo crucis edito: demones de calice vlulantes euanuerunt: ⁊ venenum in aquam conuersum est. Da qua martyr domini magos illos ad christum redeuntes baptizauit quos rex vna cum filio in carcerem trudi mandauit. Orante ꝟo sancto diabolus in angelum lucis transfiguratus eidem apparuit: quem ille per spiritum cognoscens durius increpauit. Statimq̄ angelus bonus eidem astitit: et illum fore demonem declarauit: quez niceta ad terram prostrauit: ⁊ pedem super collum eius posuit: et quis esset interrogauit. Ille ꝟo diu eiulans dixit se esse spirituz qui adā fecerat vt preuaricaret: ⁊ caim vt fratrem occideret: ⁊ populum iudeorum induxerat vt christum crucifigeret: veniente quoq̄ patre maximiano ad carcerem: proiecit niceta demonem in vultu eius dicens ipsum esse deum quē adorabat: et deinde illū in sterquilinio alligauit. ¶ Cuz aūt pater se in xp̄m crediturū promitteret: si niceta vnum ex multis defunctis sub columna iacentibus suscitaret: orante sancto omnes qui fuerant mortui surrexerunt. Er cum in gentilitate mortui essent sanctus dn̄i eos baptizauit: ⁊ iterū vt dormirent ac se in paradisum precederēt imperauit. Que omnia dum rex magie ascriberet: ⁊ filium iterū fustigari iussisset: veniens regina ipm̄ de crudelitate nimia redarguit: mox quoq̄ seditione suborta populus regē gladijs ⁊ lanceis trucidauit. Niceta ꝟo omnē populuz in fide docuit ⁊ baptizauit; ecclesias plures cōstruxit: ⁊ fidem domini multiplicauit. Demum ad christum feliciter migrauit die sabbati ꝓdie idus septēbris: hora sexta sepultus a christianis nicomedia ciuitate: iuxta corpora aliorum martyrū ibidem pro christo passorum.

¶ De sancta Bona virgine. Cap. lxxi.

Bona virgo ī partibus egypti claruit. Hec apud latinos bona: apd̄ suos egyptios cordimūdavocata regali genere orta: patre zabul nobili satrapa: matre ziua: pulchra facie: sed pulchrior fide: nōdum tamē baptizata: parentibus defunctis: multarum diuitiarum heres: sub cura ꝓpinquorū fuit. Quam dum iuuenis nobilissimus in cōiugiū peteret: multas ei pollicēs possessiones: illa oīno matrimoniū ei refutauit: dicēs xp̄m se ab infantia desponsasse: virginitatemq̄ suam ei dedicasse. Propter quod a ꝓpinquis diudū blanditijs et minis pulsata: timens sibi violēter sanctū ꝓpositum rūperetur: latenter fugam petijt: ⁊ ad cenobium virginū se contulit: ac se a ianitrice intromitti instātius postulauit. Dūq̄ illa virginē sine abbatisse licētia admittere recusaret. Abbatissa diuina reuelatione premonita: ipām intromitti fecit: ⁊ petenti habitū religionis tradidit. Requisita aūt ab attinētibus: ⁊ inuenta dum ipsam inde nullatenus auellere possent: dicunt abbatisse puellā esse gentilem: vt eam tali occasione repelleret. Illa aūt hoc confitēs: sed baptismū expetens a presbytero monasterij baptizat: et. xij. annorum sacro suscepto velamine virgo domino consecrat. Que in multa perseuerauit sanctitate: ⁊ omni sacre regula discipline. ¶ Cum autē vnā ex sororibus haberet in sociam predilectam: ⁊ illam languentem oēs alie visitarent: sola bona remansit in ecclesia orans deum: vt quia illam mori cōspiceret: sibi in alio seculo comes fieret. Quod ⁊ voce de celo lapsa ei ꝓmissum est. Tūc bona sororē adijt: q̄ ei illud idē prenūciauit: ⁊ mox spiritū emisit. Tertia ꝟo nocte abbatissa vidit somniū: ꝙ iuuenis splendens pallam ex eius capite auellebat: quam et scrinio abscōdebat. Et querēs cur hoc faceret: audiuit bonā ab ea cadē die auferendā. Mane aūt dum abbatissa visionē sororibus retulisset bona presente: audita est vox angeli de celis ipsam ad patriam euocātis. Que continuo in choro sororum posita: oībus circum psallentibus ⁊ flentibus emisit spiritū pridie idus septēbris. Cuius corpꝰ mox lux de celis clara circūdedit: ⁊ ex ipso odor mirabilis refragrauit: donec officio completo sepulture traditum est.

¶ De sctō philippo episcopo ⁊ mar. Cap. lxxij.

Philippus
episcopus ⁊ mar
tyr passus ē apd
alexandriam sub
seuero imperato
re. Hic illustrissimus prefectꝰ
alexādrie pater fuit sctē euge
nie ꝟgīs: ⁊ ab ea cōuersus ad
xp̄m: vt supra in eius passione
actum est. viij. kalen. ianuarij.
Qui relicta prefecture dignitate a xp̄ianis in
episcopū alexandrie sublimatur. Ad cuius in-
stantiam et informationem seuerus augustus
libertatem xp̄ianis concessit: vt suis legibus in
egypti partibus vterentur: eo ꝙ ab eo vti olim
prefecto suo informatus esset: xp̄ianos reipu-
blice plurimū esse proficuos. Postmodū autem
emulantibus paganis: seuerus edictum reuo-
cauit: ⁊ misso illuc perennio prefecto in sucesso
rem philippo mandauit eidē: vt aut philippum
dijs sacrificare compelleret aut depositū omni
dignitate ⁊ facultatibꝰ priuaret philippus aūt
infirmitatem simulauit: donec omnia sua pau-
peribus dispensauit. Quod audiens perenniꝰ
dum ob timorem populi ip̄m inuadere publice
nō auderet: latēter in ecclesia orantē gladio in
gutture percuti fecit. Qui tamen populum in
timorem domini exhortans: per triduum super
uixit. Sed in episcopatu menses. xv. miracula
patrans. Et sic cum palma martyrij ad xp̄m mi
grauit idibus septembris. Sepultus in mona-
sterio filie sue.

De sancto Ligorio martyre. Cap. lxxiij

Ligorius
martyr in parti
bus grecie pas-
sus est. Hic na-
tione grecus: re
licto seculo dum vaste solitu-
dinis heremū coleret: homi-
nibusqꝫ incognitus esset: ⁊ gē
tilibus venatoribus inter ve-
pres inuentus est. Et dum la-
tro putaretur: interrogatus quis esset: respon-
dit se esse peccatorem xp̄ianum. Quem illi au-
dito xp̄i nomine eius exoso mox gladijs inter-
fecerunt. Cuius corpus a venetis de partibus
greciarū transuectum in monasterio sancti lau-
rentij positū est. Cumqꝫ dies eiꝰ passionis igno
tus esset: cuidā puero languenti quasi in extre-
mis posito: quidam sanctus apparuit: seqꝫ ligo
rium esse dixit: puerumqꝫ admonuit: vt abbati
sancti laurentij diez sue passionis. xiij. septem-
bris celebrandum esse indicaret: quo videlicet
die ipse ꝓ xp̄o passus fuisset: et eo nūciato suā
eius meritis sanitatem perciperet: puer autē
ad se rediens: hec que viderat abbati nūciauit:
et continuo incolumis de lecto surrexit. Sicqꝫ
dies passionis ligorij idibus septēbris: esse ex-
inde omnibus notum fuit.

De sctō Amato p̄sbytero. Cap. lxxiiij.

Amatus p̄sbyter et
abbas mōasterij romerici fuit:
vir quidem mire abstinentie et
anachoriticevite sectator: virtu
tum ⁊ miraculorum gratia illu-
strem conuersationem ducēs. Qui ⁊ migrauit
ad christum idibus septēbris in ipso monaste-
rio in pace tumulatus. Hec ado.

De sancto Maurilio ep̄o. Cap. lxxv.

Maurilꝰ epi-
scopus apud ande
gauēsem ciuitatem
claruit: cuius ⁊ epi
scopus fuit. Hic natione me-
diolanēsis claris parentibus
ortus. Primo quidē scti mar-
tini in suo monasterio turonē
si discipulus fuit: sed postmo-
dum solitariā eligens de turone recessit: et an-
degauesi. vrbem adijt: vbi in villa calourie pha
num antiquissimū idolorum repperit: statimqꝫ
orationē fudit: ⁊ ignis de celo descendens ip̄m
cōsumpsit. Ibi ergo sanctus ecclesiā fundauit
quā ꝓcessu tēporis sanctus martinꝰ consecra-
uit: vbi ⁊ multo tēpore maurilius in sanctitate
vite morā traxit: multisqꝫ miraclis coruscauit.
Nam puerū a vipera percussum pene extin-
ctū sanauit. In presiaco vbi erat collis idolorū
demonibus cū multo eiulatu expulsis idola cō
bussit: ibiqꝫ cenobiū construxit. Uir quidam
raptus a mercatoribus: vt precio venderet: ad
eius presidiū recursum habuit. Dū aūt sanctus
dn̄m illiꝰ ad redēptionē capti nullatenꝰ induce
re posset: raptor febribꝰ inuasus subito expira-
uit: quē sanctus maurilius sua oratione a mor-
tuis suscitauit: statimqꝫ ille captiuam libere di
misit: quo etiā miraculo oēs alios dicti rapto-
ris cōsocios ad penitentiam reuocauit. Naute
quidā in mari periclitātes eū inuocabant. Qd
sanctus per spiritū cognoscēs: ad litꝰ accessit:
⁊ signo crucis edito tempestatē sedauit. La-
tro quidā qui eius asinum rapuerat: nocte tota
circūuagans: mane cū furto ante fores eiꝰ mo-
nasterij inuētus est: ⁊ asello reddito penitētiā
egit. Post hec de cōsilio beati martini archi-
episcopi turoñ. in episcopū andegauēsem ele-
ctus est. Qui dum in sede ponitur: ⁊ a martino
eius metropolitano cōsecrat: columba de celo
veniens capiti eius insedit. Dum cuidā ma-
trone sterili filium a dn̄o precibus impetrasset:
illaqꝫ parum febricitantē ad mauriliū celebran
tem in ecclesia sancti petri baptizandum addu
xisset; duz missa ꝓtraheret: puer sine baptismo

expirauit. Ille ꝟo quasi negligentie conscius acturus penitētiā ab ecclesia sua aufugit: ⁊ claues reliquiarū secū tulit. Que dū per mare nauigaret: casu in aquā ceciderūt. Episcopus aūt quasi hoc diuine vltioni ascribēs: vouit se nūꝗ̄ ad sedē suā reuersurū: nisi claues ipas diuinitꝰ rehaberet. Sicꝫ in habitu peregrino trāsmisso mare dñi cuiusdā ortū colere cepit. Requisitus est vbiꝫ per septenniū a ciuibꝰ: sed minime inuentus. ¶ Dum aūt quidā ex eis clericis ad eū querendū mare trāsire vellent scripturā ab angelo inueniūt lapidi sculptam continentem. Maurilium illac transfretasse: leti ergo dū portū in nauicula transeūt: piscis ingens in nauē ꝓsiluit: quē exenterantes claues in ventre reperiunt: quas bene recognoscunt. Maurilīūꝫ cū clauibus in mari demersum putauerūt. Et duz tristes redire disponerent: hospitati sero apud dñm cū quo eps eorū morabat: maurilīū vocari audierunt: eūꝫ recognoscentes: vt repatriaret: exorarunt. Recusanti quoꝫ ⁊ votū suū alleganti claues ostendunt: sicꝫ sanctū cū gloria ad sedem suā reducūt: qui statim iuxta sepulturam pueri se prostrauit: nec ab oratione destitit quousꝫ puer reuixit: quē ipe baptizatū renatū vocauit: ⁊ in lege dñi eruditū successorem epatus habuit. ¶ Quendā die dñico securi ligna cedētē: cuius manꝰ cōtracta securi adheserat: post dies quinꝫ penitentē sanū effecit. ¶ Duz in portu lydi fluminis cū quibusdā transire vellet: nec nauē haberet. Nauicule quedā ab alia parte fluuīj posite sine aliquo ductore ad eū ꝑuenerunt: ⁊ ipe cum omnibus angelico ducatu transiuit. Quieuit in pace. xc. etatis sue anno: epatus ꝟo sui anno. xxx. idibus septēbris. Sepultꝰ in ecclesia andegauensi miraculis clarēs.

¶ De exaltatione sancte crucis. Cap. lxxvi.

Exaltatio sancte crucis sub heraclio imperatore facta est. Cum enim venerabile crucis dominice lignū a beata helena inuentū esset: vt habetur supra in hystoria inuentionis crucis. v. nonas maīj: ita per medium ab ea sectum est vt ex eo crucem constantinopolim deferret: ⁊ crucē hierosolymis in thecis argenteis suo loco reseruaret. Multorum itaꝫ temporum labente curriculo permitēte domino propter peccata suum populum flagellari. Cosdroe rex persarum oīa regna terrarum orientis suo imperio subiugauit. Hierusalem autem veniens a sepulchro domini territus fugit: partem tamen dominice crucis ibidem ab helena relictam asportauit. Volens autem ab omnibus vt solus deus coli: turrim ex auro ⁊ argento interlucentibus gemmis fecit: et ibidem solis ⁊ lune ac stellarum imagines collocauit: per subtiles etiam ⁊ occultos aqueductus quasi deus desuper aquā fluens pluebat: et subterraneo specu equos quadrigas trahentes habebat: vt quasi turrim mouerent: ⁊ tonitruum simularent. Filio quoꝫ suo regno tradito: ipse in turrim residebat: ⁊ iuxta se crucem dñi collocans: appellari se regem regum ⁊ dominuz dominantiū ab omnibus imperabat. ¶ Tunc imperator heraclius christianissimus cum exercitu copioso iuxta flumen danubium cōtra cosdroe filium pugnaturus aduenit. Et ibidem vtrisꝫ principibus placuit: vt ipsi soli super pontem duello confligerent: ⁊ qui victor existeret sine damno alterius partis exercitus imperium obtineret. Et si quis ex vlla partium principē suum iuuare presumeret cruribus et brachijs excisis in flumine mergeret. Heraclꝰ igitur se deo ⁊ venerande cruci: pro qua pugnabat: deuote cōmendans ambobus dudū in conflictu durantibus xpo annuente victoriā tandē obtinuit: ⁊ cosdroe filiū interfecit. Statimꝫ vniuersus eius exercitus quasi diuinitus tactus se fidei xpiane subdidit: ⁊ sacrū baptisma suscepit. Cosdroe aūt ignorabat exitū belli: qr cum ab oībus ꝓpter eius superbiā haberetur exosus: nemo eidē indicare curauit: vnde heraclius vsꝫ ad turrim ascendens ad thronū eius ex improuiso peruenit: ⁊ eum in throno aureo repperit: eiꝫ dixit: ꝙ qr crucem dñi iuxta eius modulū honorasset si baptismū ⁊ fidē xpi suscipere vellet: vitam ⁊ regnū ab imperio acceptis obsidibus obtineret. Sin autē statim ipius gladio interiret. Cūꝫ hoc ille perfidus acquiescere nollet: heraclius eum protinus decollauit. Sed qr rex fuerat: ⁊ crucē dñi ex parte honorauerat ipsum sepeliri mandauit. Filiū ꝟo eius annorū. x. quē secuz repperit baptizari fecit: et ipm de sacro fonte leuauit: ac regnū paternū ei dimisit. Turrim ꝟo destruēs argentū in pdā suis diuisit: aurū ꝟo ⁊ gemmas ad reparandas ecclesias quas tyrannus destruxerat reseruauit. ¶ Sacrā igitur crucē dñi repetens hierosolymā reportauit. Cum autē de monte oliueti descendēs per portā quā dñs passurus intrauerat: in equo regio ⁊ apparatu īperiali ingredi vellet: repente lapides porte descenderūt: ⁊ inuicē quasi paries se clauserūt. Angelus quoꝫ dñi suꝑ portā signū crucis tenens apparuit: ⁊ imperatorem de pompa increpauit: dicens ꝙ cum dñs ad passionē per ipam ianuā intrauit: nō cultu regio: sed humili residens asello: hūilitatis exemplū dereliquit: ⁊ his dictis angelꝰ disparuit. Tunc imperator lachrymis infusus discalciatus ⁊ vsꝫ ad camisiā exutus crucē domini accipiens vsꝫ ad portam baiulauit. Statimꝫ porta se surrigēs: liberū intrantibus patefecit ingressum. Odor autē suauissimus qui eodē die quo crux de turri cosdroe fuit sublata

vsq hierosolymam de persarū prouincia fuerat illapsus tunc rediīt: oēsq suauitate refecit. Sicq p̄ciosa crux suo loco restituit: ⁊ antiqua miracula renouantur. Mortuus eñi quidā suscitatur: paralytici. iiij. curantur: leprosi. x. mūdant: ceci. xv. illuminant: a plurimis demones effugantur: languoribusq diuersis multi liberantur. Et sic imperator ecclesijs reparatis: et regis muneribus dotatis ad propria remeauit. Facta est autem hec crucis exaltatio. xviij. kalen. octobris. Circa annos dñi. dcccccxx.

¶ De sancto cornelio papa ⁊ mar. Cap. lxxvij.

Cornelius papa ⁊ martyr natione roman⁹ ex patre castino Fabiano pape in pontificatu romano successit. Et sedit annos tres menses. ij. dies. x. Hic constituit vt sacerdotes fivellent pro certa causa iuuare possent. Hic rogat⁹ a quadam lucina matrona: corpora apostolorū petri ⁊ pauli de catacūbis leuauit: vbi per annū iacuerant: postq̄ ea greci furati fuerant: vt dictū est supra in passione cor. iij. kal. iulij. Et primū quidem corpus beati pauli sepeliuit in predio eiusdē lucine in via ostieñ. ad lat⁹ vbi decollat⁹ est. Deinde corp⁹ beati petri posuit iuxta locū vbi crucifixus est. Inter corpora sanctorū episcoporū: in tēplo apollinis in monte aureo vaticani palatij neroniani. ¶ Hic beatus martyr a decio cesare cū suis clericis in exiliū relegatus est centuncellis. Ibiq a sancto cypriano ep̄o carthagineñ. epistolas confortationis accepit. Tandē de exilio reductus decio presentatur: ⁊ dum immobilis in fidei confessione permaneret. Iussit os eius plumbatis cedi: et deinde ad templū martis adduci: vt aut ibi sacrificaret aut sententiā capitalem subiret. Cum ergo illuc duceretur: miles quidā nomine cerealis eū rogauit vt ad domū suam diuerteret: ⁊ pro vxore eius salustia: que per annos. v. paralytica iacebat oraret. Que dū ad orationē eius sanata esset. xxi. milites cū ip̄a ⁊ viro suo: dño crediderunt: ⁊ a cornelio baptizati sunt. Qui oēs iubente decio ad tēplū martis deducti ⁊ expuētes in idolū vna cum sancto cornelio decollati sunt. Quorū omniū corpora a lucina prefata in cimiterio calixti sepulta sunt. xviij. kalen. octobris. Circa annū domini. ccliij. ¶ Hic sanctus papa ad fabianū antiochene ecclesie episcopū scripsit epistolā de romana italica ⁊ aphricana synodo. Item aliā de nouato et alijs qui lapsi erant. Tertiam de his que in synodo gesta sunt. Quartam admodum prolixam: nouatiane hereses anathema continentem: ⁊ causas. Hec hieronymus in libro de viris illustribus.

¶ De sancto Cypriano episcopo et martyre. Cap. lxxviij.

Cyprianus Carthagiñ. episcopus ⁊ martyr passus in ip̄a ciuitate aphricana sub valeriano ⁊ galieno imperatorib⁹ galerio maximo p̄cōsule. Qui postq̄ m̄ltos christianos ad martyriū verbis et litteris cōfirmasset. Paterno proconsuli presentatur. Et postq̄ a fide nullatenus īmutari posset: in exiliū ab eodē missus est ī insulā cordubitanā. ¶ Post aliquot mēses inde reuocatus est a galerio maximo qui paterno successerat. Et cū ad sacrificia deor cogeretur: ⁊ sacrificare nollet: sententiā ab eo capitalem accepit. Qua lecta per notariū cyprianus dixit: deo gratias. Cūq ad locū cū spiculatore venisset: precepit suis: vt eidē spiculatori pro mercede. xxv. aureos darēt. Accipiēsq lintheū manu sua oculos texit ⁊ coronā suscepit. Referunt etiā passi cū eo crescentianus victor rosula ⁊ generalis. xviij. kalē. octobris: circa annū dñi. cclvi. Quorū corpora a christianis sepulta sunt in via appallieñ iuxta piscinā eiusdē carthaginensis ciuitatis. ¶ Hic beatus martyr nōdum ad fidē xp̄i cōuersus: primū gloriose rhetoricā docuit: deinde xp̄ianam p̄fessus fidē: et carthaginensis ep̄s constitutus: multa scripsit: multaq cōposuit. Nā ingenij hui⁹ superuacuū est indicē texere: cū sole clariora eius sint opera. Scripsisse dicit de lapsis volumē egregium contra nouatianos. Itē sacramentor librū eximiū. Itē aliū de laude martyrū ad corneliū papā. Epistolas octo. Cōtra nouatū ⁊ nouatianū diuersos tractatus ⁊ ep̄las: in quib⁹ eorū condemnant errores. Epistolar volumē grāde ad diuersos scriptar sonātivalde ornatū eloquio. Hec Hieronymus libro de viris illustribus.

¶ De sancto Tobia iusto. Cap. lxxix.

Tobias vir sctūs cuius p̄fectio sctitatis ex ip̄o ipsi⁹ speciali libro colligitur: a beato hieronymo ⁊ a iosepho inter patres sanctos testamēti veteris numerat. Hic ex tribu ⁊ ciuitate neptalim vnus fuit ex captiuis filijs israel a salmanasar rege assyriorū in assyrios translatis: qui in captiuitate posit⁹ via in veritatis non deseruit: adeo vt cō tribulib⁹ suis cūtib⁹ ad orādū vitulos aureos: quos fecerat hieroboā rex isrl̄: iste solus iret in

hierusalem ad templum domini decimas ⁊ pri-
mitias suas fideliter offerēdo. Hic accepit vxo
rem annā de tribu sua: ex qua filiū genitū suo
nomine vocauit tobiam. Captus aūt cum vxore
⁊ filio habitauit in niniue. Et quia deum time-
bat: obtinuit a rege gratiam perambulādi per
omnes eiꝰ regiones: qui cōcaptiuos visitabat:
et monita eis salutis prebebat. Deueniēs autē
in rages ciuitatē medoꝝ cuidā gabello contri-
buli suo egēti sub chirographo mutuauit decē
talenta argēti que habebat ex his: in quibus a
rege fuerat honoratus. ¶ Mortuo autē salma
nasar cum filius eius sennacherib filios israel
exosos haberet: tobias consolabat̄ eos: et ege-
nis ministrabat. Cum vero reuersus esset senna-
cherib a iudea fugiens manū domini: ⁊ iratus
multos hebreoꝝ faceret occidi: tobias sepelie-
bat corpora eoꝝ. Quod audiens rex tulit omnē
substantiā eius: ⁊ eū occidi iussit. Qui cū vxore
⁊ filio fugiens nudus latuit. Post dies quadra
gintaquinq̈ occiderūt regem filij eius: ⁊ tobias
ad domū suā rediit: omnisq̈ facultas eius resti
tuta est ei. Cū aūt in quodā festo paratum esset
conuiuiū in domo eius: ⁊ misisset filiū suum ad
vocandos amicos: reuersus ille nūciauit vnum
ex hebreis in platea iugulatū iacere. Cuiꝰ cor-
pus tobias occulte tulit: et nocte postmodū la-
tēter sepeliuit: ꝓpter quod a ꝓximis redargue
batur: eo ꝙ huiꝰ rei causa vix mortis periculū
euasisset. Sed ille timorē domini oībus ante
ponens sepulture occisoꝝ solicitus intēdebat.
¶ Die vero quadā cū a sepultura fatigatꝰ rediisset:
⁊ iuxta parietē obdormisset: ex nido hirūdinū
calida stercora eius oculis inciderunt: ⁊ cecus
factus est: qui tamē in oībus patientiā habuit:
Et sicut olim iob dominū in oībus benedixit:
cū tamē ab amicis irrideret̄. Anna vero vxor eiꝰ
ibat ad textrinū opus: ⁊ de labore manuū sibi ⁊
familie sue victū procurabat. Et cū die quadā he
dum ad domū adduxisset: tobiasq̈ cum balātē
audisset: vxorem admonuit: vt si forte furtiuus
esset suo domino redderet̄. Ad que illa irata ce
pit eum verbis cōtumeliosis irritare: ⁊ elemo-
synas suas in vanū factas obiicere. Ille vero cū
lachrymis orauit ad dominū: vt suū in pace su-
sciperet spiritū. Eodem die contigit: vt sara fi-
lia raguelis in ciuitate medorū audiret impro-
perium ab vna ancillarū suarū quā increpabat
obiiciente ei ꝙ esset interfectrix viroꝝ suorum.
Fuerat eñ nupta septē viris: ⁊ demoniū nomi-
ne asmodeus occidebat eos: statim cū ad eā in-
gressi essent. Que post ieiuniū triduanū orauit
ad deū: vt a tali eā opprobrio liberaret. Cuius
oratio vna cū oratione tobie vno ⁊ eodē tēpore
sunt in ꝯspectu domini exaudite. Tobias ergo
cū putaret se exauditū vt moreret̄: filium suum
vocauit: ⁊ eū de preceptis sanctis erudiuit: atq̈
ad sperandū in domino cōfortauit: deinde p̄ce
pit: vt virū aliquē perquireret: qui eum in rages
medorū adduceret: vt debita sibi decem talēta
argēti a gabello exigere posset. Egressus ergo
tobias inuenit iuuenē precinctū quasi paratū
ad ambulandū. Et cū ab eo accepisset: ꝙ omnē
regionem medoꝝ ⁊ iter nouisset: ⁊ gabellum co
gnosceret: introduxit eū ad patrē suū: ⁊ audita
narrauit. Cui ⁊ iuuenis: qui erat angelꝰ rapha-
el filiū suū sanū ducere ⁊ reducere ꝓmisit. Pa-
ratisq̈ oībus: que erāt opus in via ambulaue-
runt ambo simul: ⁊ canis secutus est eos. Ma-
ter autē filium suū abeuntem amare flebat: sed
eam tobias cōfortabat. ¶ Venientes igit̄ illi ad
fluuiū tigris: exiuit tobias vt pedes lauaret: ⁊
egressus est piscis immanis: vt deuoraret eum:
quē tobias iussu angeli manu apprehēdit: ⁊ tra
xit ad littus: deinde ipsum exenterauit: ⁊ cor ⁊
fel eiꝰ ac iecur reposuit: que ei angelus ad me-
dicinam vtilia fore dixit: partēq̈ piscis assam
comederūt: partem salitam secū tulerūt. Qui-
bus pergētibus exposuit angelus tobie: ꝙ cor
ac iecur piscis sup̱ prunas positū: fumo suo ex-
tricat omne genus demonioꝝ: fel vero valet ad
auferendā albuginem ⁊ cecitatē oculorū: vene-
runtq̈ ad ciuitatē medoꝝ in qua raguel ꝓpin-
quus tobie morabat̄. Ad cuius domū dū diuer
tere vellent: angelus tobie dixit: quod filia illius
vnica sibi in coniugē cū omni sua substantia de-
bebatur. Et dū tobias ꝓpter ea que de puella
audiuerat ipsam accipere dubitaret: angelꝰ ipsū
edocuit: ꝙ super petulātes ⁊ deū non timentes
demoniū potestatē habebat. Sed cū illam acci
peret: tribus noctibꝰ in oratione pernoctarent:
⁊ de iecore piscis incēsū faceret: ⁊ sic demonē
effugaret: quarta vero nocte puellā cognosceret
amore procreāde prolis: nō appetitu libidinis.
Ingressi ergo ad raguelem cū tobiam eius cō-
sanguineū cognouisset gratāter illos suscepit:
⁊ ad conuiuiū inuitauit. Cui tobias filiā eius
in vxorem petiit. Sed cū pater illam ei dare du
bitaret ne forte ei sicut ⁊ aliis cōtigerat: hortā
te angelo ac dicēte: hoc diuine volūtatis esse:
⁊ ꝓpterea aliꝰ eā nō potuerat habere. Raguel
saram filiā suā tobie despōsauit: ⁊ magnas nu-
ptias p̄parauit. Nocte vero iuuenē ad puellā in-
tromisit: qui iecur piscis super prunas posuit.
Moxq̈ angelus demoniū apprehensum in de-
serto egypti superioris alligauit. Exhortante
igit̄ tobia ipse cū sara nocte illa in oratione perse
uerarūt. Sed cū circa pulloꝝ cantū raguel fo
ueā parari iussisset: vt ante lucē generū sepeli-
ret: misit ancillam ad explorandū quo modo se
haberet. Que reuersa nūciauit ambos incolumes
dormiētes. Qui deū ex corde bñdixit: ⁊ foueā
repleri mādauit. Factoq̈ solēni ꝯuiuio vicinis
⁊ amicis adiurauit tobiā vt duas hebdomadas
apud se maneret: ⁊ dedit ei medietatē oīū que pos-
sidebat: ⁊ de reliquis post mortē suā ei relinquēda
ꝓmisit. ¶ Interea angelꝰ qui iuuenis putabat̄: ro-
gatus a tobia ad rages vrbē accessit: a gabello

mutuatā pecuniam exegit: chirographū ei re⸗
stituit: eumq; secum ad tobiā reuisendū addu⸗
xit. ¶ Raguel igitur filiam suā tobie tradidit:
⁊ dimidiū substantie sue in seruis ⁊ pecudibus
camelis ⁊ pecunia ei cōcessit: filiamq; suam sa⸗
luatrib⁹ monitis eruditaʒ in pace dimisit. Qui
recedentes cū peruenissent ad charram que est
medio in itinere: raphael ⁊ tobias precesserūt:
⁊ saram cum seruis ⁊ pecudibus lēto gradu ve
nire permiserūt: monuitq; angelus tobiā vt p⸗
ueniēs domū oculos patris felle piscis liniret
⁊ cōfestim visum recuperaret. Cum aūt appro
pinquarent ad vrbem. Anna mater eius que in
supcilio montis quotidie sedebat: filium suum
de longe vidit: ⁊ currens viro suo nūciauit. Ca
nis etiā qui eos secutus fuerat: cauda blādiēs
precucurrit. Tobias ergo surgens duce puero:
processit obuiā filio: ⁊ se mutuo osculantes fle
uerunt pre gaudio. Cūq; tobias iunior felle pi⸗
scis oculos patris delinisset: post mediā quasi
horam egressa albugine: visum ante q̃ttuor an⸗
nos amissum recepit. Nam annorū. lvi. illū per⸗
didit: ⁊ sexagenarius recupauit. Post dies se⸗
ptem sara nurus eius applicuit: ⁊ cū gaudio a
tobia ⁊ anna recepta fuit: omnia quoq; que sibi
acciderant iuuenis enarrauit. Deinde raphael
eis quis esset aperuit: ⁊ relicta illis pace dispa
ruit. ¶ Tobias vo in timore dn̄i perseuerans
annis adhuc. xlij. superuixit: ⁊ vidit filios nepo⸗
tū suorum. Et post annos. cxij. vite sue: in pace
obdormiuit. Sepultusq; est in niniue ciutate.
Mortua quoq; anna eius vxore: tobias cum sa
ra ⁊ filijs suis venit ad raguelem: ⁊ cum eo mā
sit vsq; ad finem vite sue: omneq; substantiam
eius possedit. Et post eius obituʒ in sanctitate
perseuerauit annorūq;. xcix. in pace quieuit. Hu⸗
ius sancti ⁊ duarum sanctarū infrascriptarum
hic gesta posui: quia dies eorū obitus sunt in⸗
certi: ⁊ ipsorū hystorie hoc tēpore: videlicet ad
mediuʒ mensis septembris ab ecclesia legunt.
Hec ex libro tobie: et ex chronicis iosephi hie⸗
ronymi et comestoris.

¶ De sancta Judith vidua. Cap. lxxx.

Iudith vi⸗
dua inter sanctas
veteris testamen⸗
ti matres: sancta
q; ruth regia a iosepho ⁊ hie⸗
ronymo cōscribunt. Quarum
sanctitatis laudes in earū li⸗
bris specialibus extolluntur.
Fuit auteʒ iudith de ciuitate
bethulie oriūda: filia merari
de tribu rubē: vxor nobilis manasse ab eo ī mul
tis diuitijs relicta: que nimia pulchritudine in
viduitate castissima dn̄o seruiebat. ¶ Cū ergo
cambyses filius cyri regis persarū: qui alio no
mine nabuchodonosor appellat: cui pater ad⸗
huc viuēs regnū assyrioꝝ concesserat anno. xij.
regni sui: arphaxath regem medoruʒ in campo
vicisset: ⁊ regnū eius obtinuisset: in superbiam
elatus misit ad oēs vrbes munitas syrie et da⸗
masci vsq; ad hierl'ʒ exigēs ab eis tributa lōge
grauiora q̃ patres sui. Qui oēs vno animo cō
tradixerūt. Et indignatus rex misit holofernē
principē miltie sue cū exercitu īnumerabili ad
regiones illas: mandās vt nulli hominū vel mu
nitionū parceret oculus eius. Qui cū vastasset
ciliciam ⁊ mesopotamiā: ⁊ madianitas: ⁊ ciui⸗
tates multas obtētas destruxisset: ⁊ deos earū
exterminasset: peruenit ad terminos terre isrl':
vt expugnaret eos. Timentes aūt filij israel ne
similia faceret hierl'm ⁊ templo domini: clause
runt itinera montiū: et se corā domino ieiunijs
⁊ orationibus humiliauerūt ad exhortationem
heliachim sacerdotis magni. Cumq; holofer⸗
nes audisset q̃ filij israel montiū itinera cōclu
sissent cōtra bethuliā ciuitatem: vocauit duces
moab ⁊ amō: ⁊ interrogauit eos: quis esset iste
populus: aut que virtus eorū. Tunc achior dux
filioꝝ amon: narrauit ei: quomodo venisset po⸗
pulus ille de egypto in signis mirandis: et deo
eoruʒ sibi propitio terrā chanaā patribus suis
pmissam admirabili potentia obtinuissent. Et
cum deus eoꝝ placatus erat eis: nemo poterat
illis resistere: cū vo ppter peccata sua exaspera
bant eū: flagellabat eos. Audiens hec holofer
nes iratus mādauit achior illi populo sociari:
vt illis pereuntibus ipe pariter cū eis periret.
Sicq; a seruis suis adduct⁹ iuxta bethuliā ma
nibus ⁊ pedib⁹ vinctus ad arborē dimissus est.
Egressi aūt fundibularij de ciuitate eū soluen⸗
tes adduxerūt ad populū: quia oīa coram pplo
que sibi cōtigerāt enarrauit: quē pnceps ozias
in domum suā suscepit. ¶ Altera die holofer⸗
nes ciuitatem bethuliā potēter obsedit. Et ve⸗
niens aqueductus qui fluebāt in vrbem abstu⸗
lit eis aquā. Sʒ ciues bethulie noctibus egre⸗
diebant ad quosdam fonticulos iuxta muros:
quibus vtebant ad refocillanduʒ potius q̃ ad
bibendū. Quod holofernes comperiens: fon⸗
tibus custodes apposuit: ita vt aqua in ciuitate
deficeret: post dies autem viginti venerūt duo
sacerdotes de hierl'm ad populū exhortādum.
Et cum populus siti deficiēs vellet ciuitatem
tradere holoferni: ad pces sacerdotum adhuc
quinq; diebus domini misericordiā expectare
decreuit. ¶ Hoc audiēs beata iudith: primum
quidem eos redarguit: q̃ terminū domino po⸗
suissent: deinde eis imposuit: vt eos eodeʒ sero
ad portā ciuitatis expectarēt. Premissa quoq;
oratione lauit se ⁊ induit oēs vestes suas com⸗
ptas: ⁊ ornamenta tulit: ⁊ ancillā suam nomine
abrā secū duxit: portans secū cibos aliquos ad
edendū. Veniensq; ad portā ciuitatis iussit sa⸗
cerdotibus ⁊ custodibus vt se vsq; ad diem ter
tiū expectarēt. Cūq; descēderet montē tenue⸗

runt eam exploratores: ⁊ duxerunt ad holofernē: qui statim ꝓpter eius nimiū decorē captus est ī oculis suis. Cū aūt ipm̄ adorasset iudith: interrogauit eā cur ad se venisset. Que rn̄dit: ꝙ idcirco venerat: vt saluaret aīam suam: eo ꝙ populū suū ꝓpter peccata ipsoꝝ in manu holofernis cognouerat esse tradendum. Addens ꝙ deus suus eā miserat vt ipa sibi hec nunciaret: suoqꝫ vsus cōsilio ipm̄ vsqꝫ in hierusalē cū oī exercitu suo intromitteret: omnēqꝫ populū sicut oues sine pastore obstineret. Que cum holoferni placuissent: iussit ei dare de conuiuio suo. Illa autē non posse de cibis eorū comedere dixit ne super se eueniret ira dei. Petiitqꝫ sibi dari copiā per triduū egrediēdi ad orādū deū suū. Et ita per tres dies noctibus exibat: ⁊ dn̄m ꝓ suo populo exorabat. Quarto ꝟo die holofernes fecit cenā seruis suis: ⁊ iussit vagno eunucho: vt iudith vocaret ad mensam. Cuius pulchritudine ⁊ ornamentis holofernes captus: iocūdiorqꝫ effectus bibit vinū vltra oēm modū ⁊ inebriatꝰ statī festinauit ad lectū. Vagno aūt iudith in eius cubiculū introduxit: vt concūberet secum holofernes. Oēs quoqꝫ inebriati ad hospitia festinarunt. Holofernes autē iacebat in lecto nimia ebrietate sopitꝰ. Precepit ergo iudith ancille: vt ad ostiū cubiculi obseruaret: ⁊ oratiōe premissa cū lachrymis inuocato dn̄o: pugionē holofernis: qui pendebat ad colūnā exoluit: ⁊ percutiēs bis in ceruicē eius: caput ipius abscidit: ⁊ inuoluit illō canopeo suo: hoc est serico reticulato: et tradidit ancille: q̄ misit illud in perā suā. Et egresse sunt ambe ꝑm cōsuetudinē quasi ad orationē: transeuntesqꝫ castra venerūt ad portā ciuitatꝭ: ⁊ vocauit iudith custodes: apertaqꝫ ianua ingressa est: cunctisqꝫ ciuibus cōcurrētibus ad eā: accensisqꝫ luminaribus protulit caput holofernis: ⁊ oīa que sibi deus fecerat enarrauit. Vocatusqꝫ achior visoqꝫ holofernis capite adorauit deum israel: ⁊ appositus est ad populū dn̄i. Cunqꝫ oīs pplꝰs laudasset deum: de mandato iudith caput holofernis in muro suspenderunt: ⁊ diluculo in hostes impetū fecerūt. Qđ vidētes assyrii mādauerūt principē suū vocari. Cū aūt intrasset vagno: vt excitaret eū: vidit corpꝰ sine capite: nec inuenit iudith. Quod assyrii audientes timore ac stupore percussi: se in fugā dederūt. Quos filii israel cedentes vsqꝫ ad fines suos persecuti sunt: ⁊ vix per .xxx. dies eorū spolia collegerunt. Uniuersa quoqꝫ que fuerant holofernis iudith donauerūt. Post hec ascendit iudith in hierusalē: ⁊ deo gratias egit. Vocatusqꝫ est cābyses ab hebreis secundus nabuchodonosor. Rediensqꝫ iudith bethuliā ꝑseuerauit in sancta viduitate oībus diebus vite sue: ⁊ dimittēs abrā suā liberā q̄euit in pace annoꝝ .cv. Sepultaqꝫ est in monumēto manasse viri sui. Hec ex libro iudith ⁊ aliis quibus supra.

¶ De sancta Hester regina. Cap. lxxxi.

Hester regina claruit in ciuitate susa: que postmoduꝫ edessa dicta est tpe assueri siue artaxerxis regis persaruꝫ: qui regnauit ab india vsqꝫ ad ethiopia supra cxxvii. ꝓuincias. Qui tertio anno imperii sui fecit grande conuiuiū cunctis principibus ⁊ magnatibus ꝓuinciarū: quod durauit .clxxx. diebꝰ in domo sua mirabili: cuius colūne erant argentee: tectum ꝟo instar firmamenti habens gēmas diuersi coloris: in figura syderū ⁊ signorum dispositas. Post hos dies conuiuii inuitauit omnē populū qui erat in susis ⁊ discubuerūt extra domum .vii. diebus in vestibulo horti delitiarum: quod mira pulchritudine decoratū erat. Vasti quoqꝫ regina fecit conuiuiū feminarum in palatio vbi rex manere consueuerat. Die autē .vii. precepit rex .vii. eunuchis: vt introducerent reginā in apparatu suo: vt ostenderet omnibꝰ pulchritudinē eius. Que ad imperium regis venire contempsit. Et iratus rex de consilio .vii. sapientū qui sibi semper astabāt mandauit: vt vltra vasti non ingrederetur ad regeꝫ: sed altera melior regnaret pro ea: vt per hoc discerent omnes mulieres nō paruipendere mandata maritorū suorum. Igitur ad suggestionem puerorum regis: ceperunt inquiri virgines in omni regno eius: ⁊ tradi aggeo eunucho ad custodiā: ⁊ acceperunt cultus ⁊ ornamenta ad libitum suū: vt quecūqꝫ oculis regis placeret ipsa regnaret pro vasti. Erat tunc in susis iudeus nomine mardocheus de tribu gemini: qui descēderat de transmigratione iechonie. Hic erat nutritius filie fratris edesse: que alio nomine dicebatur hester: quā orbatā vtroqꝫ parēte mardocheus adoptauerat in filiam. Hec inter ceteras puellas tradita est eunucho: que non indicauit populū suū sicut ei mandauerat mardocheus. Inuenitqꝫ hester gratiam in oculis eunuchi: ⁊ tradidit ei ornamenta pulchriora ⁊ .vii. puellas que excolerent eam. Porro virgines per ordinē ingrediebātur ad regē: ⁊ que ab eo egressa fuerat: non poterat ad eum redire nisi eam ex noīe vocaret. Mardocheus autē versabatur circa domū regis curas habēs salutis filie. Tandē ex ordine venit dies: quo hester ad regeꝫ ingressa est in ornatu specioso. Et inuenit gratiā apud regem: ⁊ fecit eam regnare pro vasti .vii. anno regni eius et celebrauit nuptias integro mense: donaqꝫ largitus est occasione nuptiarū: iuxta eius magnificentiaꝫ regalem. ¶ Eodē tempore irati sunt duo eunuchi regis ianitores: ⁊ machinati sunt in mortē eius; quod mardocheum non latuit. Qui indi-

cauit hester et illa regi ex nomine mardochei:
quesitūqꝫ est ⁊ inuentū: ⁊ appēsus est vterqꝫ in
patibulo. Et traditū est scripture in annalibus
regis: in quibus reges accidētia sui tpis regi⸗
strabant. ¶ Post hec assuerus exaltauit aman
amalechitem de stirpe agag: fecitqꝫ eū post se
primum in omni regno suo. Et adorabant eum
omnes serui regis preter mardocheum: qui
propter patrias leges coram eo genua non fle⸗
ctebat. Quod attēdens aman indignatus est:
et cognoscens eum esse hebreū: cogitauit om⸗
nes hebreos perdere qui erāt in regno assueri:
veteri motus odio: quia iudei perdiderāt ama⸗
lechitas. Duodecimo igitur anno assueri mis⸗
sa est sors in vrnam coram aman: quo die et quo
mense gens iudeorū interfici deberet. Et exi⸗
uit sors. xiiij. die mensis duodecimi. Aman au⸗
tem suggerēte regi: ꝙ gens iudeoꝝ nouis legi
bus vteret ⁊ regis iussa contēneret: pacēqꝫ re⸗
gni turbaret: decreuit rex vt gens illa oīno pe⸗
riret. Cumqꝫ aman promisisset impendere decē
milia talentoꝝ argēti in gazophilacio regis ex
bonis iudeorū: concessit rex oē illud argentum
aman: ⁊ ꝙ de pplo illo ageret vt sibi placeret.
Tulitqꝫ rex anulū quo vtebat: ⁊ dedit aman: vt
scriptas litteras ex noīe regis anulo suo signa
ret. ¶ Tūc scripsit aman noīe regis lr̄as anulo
regis signans: vt occiderentur iudei a paruulo
vsqꝫ ad senē ⁊ bona eoꝝ diriperentur. xiiij. die
xij. mensis. Statimqꝫ in susis pependit edictū.
Qd̄ cū audissent iudei fleuerunt. Hester quoqꝫ
hoc audiēs accersiuit mardocheū: qui oīa ei per
eunuchū significauit: ⁊ exemplū edicti ei misit:
mandans vt ad regē intraret ⁊ ei pro suo pplo
supplicaret. Et q̄uis hester iuxta legem regis
non auderet ad eū ingredi nisi vocata sub pena
mortis: tamē in dn̄o confisa exposuit se pericu
lo: ⁊ mandauit mardocheo: vt oēs iudei pro ea
orarent ⁊ triduo ieiunarent. ¶ Die autē tertio
premissa oratione induta regalibus: stetit in a⸗
trio cōtra basilicā regis cum duabus puellis.
Qui cū respexisset eam toruo vultu: timens he
ster collapsa est. Quod cernens rex ⁊ ei compa
tiens: q2 ip̄am pre omnibus diligebat: surgens
venit ad eā: ⁊ cepit hortari ne timeret: eo ꝙ ta⸗
li legi que pro subditis facta erat ip̄a vtpote re
gina non tenebatur. Illa vero surgens de angu⸗
stia regē osculata: inuitauit eum ⁊ aman ea die
secum ad prandiū. Et cum secū ambo comedis
sent: obtulit rex hester vt peteret quicquid ab
eo vellet. Que iterū eos duos videlicet regem
⁊ aman tantū pro die sequenti ad conuiuiū in⸗
uitauit: et tunc ab eo peteret quod optabat.
Egressus est itaqꝫ aman letus. Et videns mar⸗
docheum sibi non assurrexisse indignatus est:
et vocatis amicis indicauit eis omnē gloriam
suam: addens ꝙ ip̄m solum cum rege hester ad
conuiuium inuitasset. Ueruntamen nihil se ha⸗
bere putabat: dum viueret mardocheus. Sed
amicis consulentibus iussit trabem excelsam
parari: vt regi suggereret: quatenus mardocheū
in ipsa appenderet: ⁊ sic letus ad conuiuiū in⸗
traret. Noctem illā rex duxit insomnē: iussitqꝫ
sibi deferri annales ⁊ legi. Et ventum est ad lo
cum: vbi erat scriptum: ꝙ mardocheus nūcias⸗
set ei facinus eunuchorum. Cumqꝫ rex interro
gans audisset: ꝙ ex hoc mardocheus nihil pre
mij consecutus fuerat: quesiuit quis esset in a⸗
trio: ⁊ responderūt ei ꝙ aman. Ipse eñ intra⸗
uerat: vt regi suggeret de morte mardochei.
Cumqꝫ vocatus intrasset: interrogauit euꝫ rex:
quid fieri deberet viro: quē rex desiderabat ho
norare. Qui cogitans pro se dictū: respondit:
ꝙ indutus regalibus ⁊ coronatus super equuꝫ
regis per totā ciuitatem deberet circūduci: te⸗
nente habenas primo de principibus regis.
Statimqꝫ iussit rex: vt quicquid aman dixerat:
mane faceret mardocheo: nihil omnino preter
mittens. Quod cū fecisset consternatus rediijt
domū. Et ecce nuncij regis cōpulerunt euꝫ ad
conuiuiū regine venire. ¶ Finitoqꝫ cōuiuio di
xit rex hester: vt peteret quicquid vellet. Que
petijt sibi donari vitaꝫ ⁊ omni populo suo: cum
per omnes prouincias ab aman mandari fuis⸗
sent occidi. Qd̄ amā audiēs timuit. Rexqꝫ ira⸗
tus surrexit: ⁊ hortū intrauit: ⁊ cū post horā re
disset: inuenit aman super lectū regine corruis⸗
se: in quo ip̄a iacebat: vt ei pro aīa sua supplica
ret: putansqꝫ ꝙ eam opprimere vellet exclama⸗
uit. Et cum ab eunuchis audisset: ꝙ trabem ad
suspendiū mardochei parasset: iussit eū in ipsa
immediate appendi: ⁊ dedit hester domū amā.
Auditoqꝫ ab ea ꝙ mardocheus patruus suus
esset: dedit ei anulum suum queꝫ receperat ab
aman. Qui de mādato regis scripsit nouas lit⸗
teras: regis anulo signatas priorib⁹ cōtrarias
ad principes prouinciaꝝ: ne occiderent iudei:
immo illos qui parati erant ad interfectionem
ipsoꝝ iudei interficerent: ⁊ manus principum
esset cum eis. Et factū est nomen iudeorū cele⸗
bre. Igitur precedenti die ante diem qua iudei
occidi debebāt: videlicet decimatertia die men
sis duodecimi percusserunt iudei hostes suos
plaga magna per oēs prouincias ad septuagin
taquinqꝫ milia. In susis vero interfecerūt sexcē
tos viros. Die vero decimaquarta solēnitatē dn̄i
celebrantes conuiuia magna fecerunt. Deinde
regis mandato suspensi sunt decem filij aman:
⁊ omnis eius progenies deleta est. Et constitu
tus est mardocheus loco aman princeps pri⸗
mus post regem. Hester quoqꝫ regina domino
seruiuit omnibus diebus: ⁊ genuit regi filium
nomine artaxerxē: qui post regē assuerum in re
gno successit. Mortuo quoqꝫ assuero regina
Hester cū filio suo annis pluribus imperiū te⸗
nuit. Et post hec in pace dormiuit. Sepulta in
susis in sepulchro regali. Hec ex libro hester: ⁊
alijs voluminibus quibus supra.

¶ De sancto Nicomede presbytero et martyre. Cap.lxxxij.

Nicomedes pr̄sbyter et martyr passꝰ est Rome sub Flacco comite. Hic discipulꝰ btī petri apostoli eiusqꝫ predicatione adiutor in christi nomine miracula faciebat. Cui vt castissimo viro beatus petrus ad passionē pergens petronillam suam filiam cōmēdauit. Cum aūt flaccus comes petronillam in suū cōiugiū requisisset: et virgines ac matronas: vt ipsa requisiuerat ei misisset: vt eam ad domū ipsius associarent: ipsaqꝫ diuinis sacramētis ab eodē nicomede pr̄sbytero perceptis expirasset: vt supra in gestis petronille dictum est pridie kalē. iunij. Turba mulierū q̄ ad eius nuptias celebrādas venerat: exeqas sancte ꝟginis celebrarūt: quā beatus nicomedes sepeliuit. Et dum postmodū verbū dn̄i predicaret instanter: tētus est a flacco comite tempore domitiani: ꝓ eo potissime ꝙ feliculā virginem ab eodem comite passam sepelisset: vt supra dictū est idibus iunij. Quē tentū dictus comes fecit adduci ad sacrificandū. Quod cū facere recusaret: iubente flacco tādiu plūbatis cesus est: donec spm̄ exhalauit. Corpus autē eius in tyberim precipitatū est. xvij. kal. octobris. Hec marcellus petri discipulus scripsit.

¶ De sctō Ualeriano martyre. Cap.lxxxiij.

Ualerianꝰ martyr vnus fuit ex numero illoꝝ quīquagīta: qui tēporibus antonini veri imꝑatoris apud lugdunū in carcere missi fuerant cum sancto photino episcopo. Ex quibus christianis ipe valerianus vna cum marcello martyre patefactis ianuis ab angelo dimissus est: vt habetur supra in passione dicti marcelli pridie non. septēbris. Quo quidē marcello ꝑ martyriū assumpto: dū ipse valerianꝰ in cellula secretissima latitaret: et multos ad christi fidē cōuertisset: ꝑuenit ad castrū tenociū in territorio cabilonēsi: vbi sctūs marcellꝰ passus fuerat: vbi est a militibꝰ prisci ꝑsidis captus: et cū sacrificare nollet stipiti appēsus: et grauiter exungulatus: tandē in xp̄i cōfessione persistēs in eo loco: vbi nūc corpꝰ eiꝰ sepultū colit: gladio animaduersus est. Qui in eius agone: vt olim ꝓthomartyr stephanus vidit celos apertos: et xp̄m ei coronā ostendere preparatā. Passus est autē. xvij. kalen. octobris.

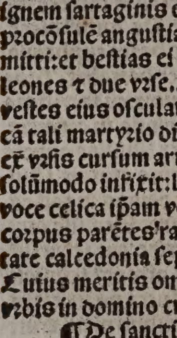
¶ De sancta Euphemia virgine et martyre. Cap.lxxxiiij.

Euphemia virgo filia senatoris philophronis in ciuitate calcedonia passa est tēpore diocletiani imꝑatoris sub ꝓconsule prisco. Qui primo in ipsa ciuitate. xlix. xp̄ianos iuuenes detētos vna cū euphemia virgine cū nollent deo marti sacrificare ꝑ dies viginti in carcere macerauit. Deinde ipos eductos alapis in faciem cedi: deinde grauiter flagellari fecit: ipsosqꝫ vinctos iterū in carcere imperatori puniēdos reseruauit. De quibꝰ dicet infra. viij. kal. octobris. Quos beata euphemia cum eis pariter detēta viriliter hortabat. Propter quod ante ꝓconsulē adducta: cū sacrificare nollet alapis diu cesa est: deinde in carcerē remissa. Quā iudex secutus ex libidine opprimere voluit: sed subito manꝰ eius exaruit. Qui se incantatū putās: prepositū domus sue ad eā direxit: vt eam faceret cōsentire. Sed ille carcerē clausum: nec clauibꝰ aperire: aut securibꝰ frāgere potuit: necā demonio arreptꝰ seipsum dilaniās vix euasit. Deinde educta posita est super rotam: cuius vestes carbonibus pleni erāt: et artifex intra rotam signū trahentibus dederat: vt quādo sonū faceret simul traherēt: et sic exeūte igne: vestes corpus virginis dissiparēt. Sed nutu dei ferrum quo rota temperabatur: manu decidens sonū fecit: et continuo trahentibus illis rota artificem cōminuit: et euphemiam illesam seruauit. Tunc parētes artificis supposito igne ipsam rote alligatā: simul cū rota comburere voluerūt. Angelus autē domini de celo descēdit: et rota combusta euphemiam intactam eduxit: ministros quoqꝫ oēs paralysi percussit. Tunc iussit eā procōsul in fornacē ardentē mitti: cuius ignis latitudo. xlv. cubitis extendebat. Sed signo crucis edito: inde illesa educit: et in loco excelso stare conspicitur. Apelianus autē procōsulis assessor eidem consuluit: vt eam decollari faceret: dicens virtutem christianoꝝ non nisi ferro vinci posse. Erectis ergo scalis cum sosthenes et victor ad eam feriendā missi essent: videntes eam angeloꝝ et virginuꝫ choris circūdatā: et immēso lumine circūfusam conuersi sunt ad christū: et reuersi eā percutere noluerūt: vt supra in eorum passione actum est quarto idus septēbris. ¶ Post hec priscus eā per capillos suspendi fecit: sed immobilē ꝑmanentē: negato cibo iterū diebꝰ septē in custodia macerauit. Illa vero ab angelo quotidie refecta septimo die educta subter q̄ttuor magnos lapides posita est: q̄tenꝰ sicut oliua cōfringeretur.

Ad cuius oratione͂ lapides vt puluis co͂minuti
sunt. Quod cernens priscus ipsam in ꝓfunda͂
fouea͂ proijci iussi: vbi tres erant bestie imma-
nissime que omne͂ homine͂ deuorarent. Que sta
tim virgini blandie͂tes iunctis caudis: ei quasi
cathedra͂ ad sedendu͂ fecerunt: ⁊ virginem ille-
sam de fouea eduxeru͂t. Priscus co͂fusus vt eã
vel dolo occideret: fecit gladios ⁊ palos acutos
configi ⁊ obscure ac terra modica operiri: vt il
la ex improuiso in ip̄os incidens moreret̄. Gla
dijs ꝟo ⁊ palis ab angelis alibi tra͂spositis: eu-
phemia venie͂s ad locu͂ nil lesionis pertulit: mi
nistri ꝟo incide͂tes interfecti sunt. Que omnia
du͂ priscus magie attribueret: iussit eam virgis
cedi. Et cu͂ nec sic superari posset: ma͂dauit ea͂
serris me͂bratim diuidi: ⁊ in sartagine membra
torreri: veru͂ angeli dn̄i serras confregerunt: ⁊
ignem sartaginis extinxeru͂t: videns apuleius
proco͂sule͂ angustiari: iussit virgine͂ in arenario
mitti: et bestias ei laxari. Et laxati sunt ei duo
leones ⁊ due vrse. Et cu͂ bestie ei procidentes:
vestes eius oscularent̄: orauit euphemia vt de9
ca͂ tali martyrio dignaret̄ assumere. Sicq̄ vna
ex vrsis cursum arripie͂s: morsuz corporis eius
solu͂modo infixit: liuore͂ tn̄ nullu͂ ei fecit. Sicq̄
voce celica ip̄am vocante spiritu͂ emisit. Cuius
corpus pare͂tes rapueru͂t: ⁊ miliario vno a ciui
tate calcedonia sepelieru͂t. xvi. kalen. octobris.
Cuius meritis omnes iudei ⁊ gentiles eiusde͂
vrbis in domino crediderunt.

¶ De sanctis Lucia ⁊ Geminiano
martyribus. Cap̄. lxxxv.

LUcia vidua
et geminianus mar
tyres passi sunt in ci
uitate mendula in ꝓuincia si-
cilie posita te͂pore diocletiani
⁊ maximiani imperatoꝝ. Fuit
au͂t beata lucia nobilis i vrbe
roma: que annis. xxxvi. ma͂se-
rat vidua: ⁊ annis. lxxv. ꝑman
sit in hac vita. Qua͂ filius ei9
euprepius diocletiano accusauit: q̄ esset xp̄ia-
na. Qua͂ imperator detenta͂: ⁊ ante se adducta͂
cum no͂ posset inducere ad sacrificandum: ius-
sit in carcerem recludi. Subitoq̄ fundamenta
carceris co͂mota sunt: et odor suauissimus fra-
grauit: voxq̄ de celo lapsa ip̄am in domino con
fortauit. Deinde xp̄s ei in somnis apparuit: et
celestia regna ꝓmisit. Post dies q̄ttuor tyberis
fluuius inu͂dauit: ⁊ pars maxima muroꝝ vrbis
corruit. Palatiu͂ quoq̄ diocletiani impetus aq̄
funditus euertit. Imperator ꝟo qui vrbe tunc
exiuerat hoc audito redijt: ⁊ venie͂s ad carcere͂
vbi lucia detinebat̄: ip̄m apertum inuenit: ⁊ lu-
cem maxima͂ irradiante͂ aspexit. Educta͂ ergo
sancta͂ extra vrbem ⁊ deos adorare recusante͂:
nodosis fustibus cedi fecit. Et ecce qui eam ce

debat: factus est lapideus: man9 ꝟo carnea re-
mansit vsq̄ in presens: vnde ⁊ locus ad manum
carnea͂ vocat̄. Imperator ꝟo pene totus arid9
factus est. Sed ora͂ti pro eo sancta sanitati est
restitutus. Et cum ad templu͂ iouis accederet:
ad gratias dijs exolue͂das subito templuz cor-
ruit: ⁊ omnia idola co͂minuta sunt. Tunc iratus
diocletianus iussit ollam erea͂ adduci ⁊ picem:
plumbu͂ ac resina͂ in eam liquefieri: ⁊ lucia͂ nu-
dam in olla͂ deponi: ⁊ per triduu͂ ignem subter
ministrari. Quarto ꝟo die lucia a ministris ex
olla egressa: ac oi͂no illesa inue͂ta est. Qd̄ audi-
ens imperator iratus mandauit ipsam ferro et
plumbo onerata͂ per tota͂ ciuitate͂ duci: ⁊ deide
in equuleo torqueri. Que du͂ duceret̄: peruenit
ante domu͂ hois ꝑpotentis nomine geminiani:
in cuius domum. cccxx. simulacra era͂t. Et ecce
subito columba niuea de celo desce͂dit: ⁊ super
caput geminiani tertio cruce͂ figurans resedit.
Qui respiciens vidit celum apertu͂: ⁊ sedez dei
omnipote͂tis. Et statim relictis oi͂bus cucurrit
ad locu͂ vbi iaz sancta dei torquebat̄: ⁊ ꝓstratus
pedibus eius se christianu͂ asseruit ⁊ baptismu͂
expetijt. Qui statim detentus vna cu͂ lucia car-
ceri ma͂cipatus est. Sacerdos au͂t quida͂ ꝓtha
sius nomine per noctem ab angelo monitus ad
carcerem accessit: ⁊ apertis ostijs: luceq̄ de ce-
lo profusa: ac odore aromatu͂ refragra͂te: fonte
quoq̄ de terra erumpe͂te: geminianum baptiza
uit: quem lucia de sacro fonte suscepit. ¶ Post
tertiu͂ diem ambo de custodia educunt̄: ⁊ iteru͂
penis afficiunt̄: sed ab angelo coronis de celo
sibi impositis laureant̄. Cum au͂t eos imꝑator
iterum in carcere reclusisset: ⁊ extra vrbe͂ equi-
taret: dum peruenisset ad ponte͂ gallatium: iudi
cio dei pons cecidit: ⁊ multis in fluuio necatis
ipse vix cu͂ paucis euasit. Cuius prefectus no-
mine pyropogon pamphilus natione luciam ⁊
geminianum nolentes dijs immolare ceruici-
bus contu͂di fecit. Et statim facto nimio terre-
motu camera fori corruit: et prefectum cu͂ qua-
draginta ex ministris oppressit. Lucia ꝟo cum
Geminiano illesa permansit: quos tumultus
populi ereptos liberauit. ¶ Post annum ꝟo
sancti martyres ab angelis in siciliam insulam
perducunt̄: et in monte tauromenio dimittun-
tur: indeq̄ venerunt ad predium alesinum: vbi
filiam cuiusdam eucarpionis a spiritu immun-
do decennio vexatam liberauerunt. Altera ꝟo
die peruenerunt ad fluuium psimiphum: et
cum nimium inundaret: oratione facta aqua ste
tit: et sancti super vndas siccis pedibus trans-
ierunt: et peruenerunt ad mendulam ciuita-
tem: vbi multos infirmos curabant: et demo-
nia clamantia eijciebant: eosq̄ omnes ad chri-
stum conuertebãt. Quod audiens iudex nomi-
ne aprophasius iussit omnes qui conuersi fue-
rant decollari numero septuagintaq̄nq̄: q̄ mox
vt domuz redibat ex equo colapsus ⁊ mortuus

est. Tunc magasius iudex hoc comperto a syracusana ciuitate venit mandulam: vt sanctos interficeret. Orante ꝯo Lucia mons crepuit: et sancto suscipiens triduo occultauit; deinde sitientibus illis fontis aqua scaturĩt: eosq̃ refecit. Orauitq̃ lucia ad dominum: vt eius in pace susciperet spiritũ: ⁊ statim in domino obdormiuit. Geminianus ꝯo post duos dies egressus vt corpus eius sepeliret: a carnifice inuentus gladio percussus est. Et cum odor maximus de mõte fragraret: christiana quedã ad odoris sensum montẽ intrauit: ⁊ in sepulchris marmoreis ibidem ab angelis preparatis sanctorũ corpora reperta sepeliuit: atq̃ in montis vertice ecclesiam eorum nominib⁹ fabricauit. Qui passi sunt decimosexto kalen. octobris.

De sancto lamberto episcopo ⁊ martyre. Cap. lxxxvi.

Lambert⁹ episcopus ⁊ martyr passus est tempore pipini francorũ regis. Hic eñi genere nobilis ex oppido traiectensi oriundus ab annis puerilibus sacris litteris erudit⁹: diotardi episcopi discipulus fuit a quo et ecclesiasticos ordines vsq̃ ad diaconatum accepit. Qui pro sui sanctitate adeo ab omnibus amabatur: vt mortuo diotardo magistro suo traiectẽsi ecclesie in episcopum ab omni populo mereretur ꝓmoueri. Quem hydricus rex pre omnibus episcopis suis charius diligebat. Quo mortuo inuidorum malitia ciues eius impiĳ ipsum sine causa de episcopatu eiecerunt: ⁊ feramundum in ei⁹ cathedra statuerunt. At lambertus ad monasterium: quod dicitur scabolum declinauit: et per septem annos ibidem in penitentia et optima conuersatione stetit. ¶ Quadam ꝯo nocte ad orationem surgens in pauimento per ignorantiam casu sonitum fecit. Quod audiens abbas mandauit: vt quisquis esset ille: qui sonitum illum fecisset: statim ad crucem: que erat in campo sub diuo vsq̃ post matutinum moraturus accederet. Credẽs ꝙ aliquis ex fratribus strepitum studiose fecisset. Tunc lambertus illico nudis pedibus et cilicio indutus ad crucem cucurrit: ac si tali obedientie vti vn⁹ ex monachis esset astrictus: ibiq̃ vsq̃ post matutinum perseuerauit: donec abbas in matutino omnibus visis fratribus: episcopum deesse cognouit: ⁊ audito ꝙ ille fuisset qui ad crucem iuisset: eum introduci fecit: quem totum capite cum hyems esset horrida: niue perfusum ⁊ pene frigore extinctũ aspexit: ⁊ ab eo cum monachis veniam postulauit. ¶ Post. vĳ. autem annos iubente pipino rege feramundus expellitur: ⁊ lambertus in sedem suam reducitur. Et cum ipse sicut prius verbo ⁊ exemplo polleret duo germani fratres maligni insurgentes in eum grauiter persequi ceperunt. Quos quidam amici episcopi eo inscio occiderunt. Eodemq̃ tempore lãbertus pipinum de quadam eius concubina plurimum increpauit. Dodo autẽ consanguineus occisorum ⁊ frater ipsius meretricis aule regie domesticus: occasione accepta congregauit exercitum: ⁊ domũ episcopi: que erat in vico leodio nocte circundedit: volens occisorum necẽ in sanctum vindicare lambertum. Quod cum vir domini puero nunciante didicisset: gladiũ quem tenebat abiecit: suosq̃ constanter admonuit: vt peccata sua confiterentur: ⁊ patienter mortem sustinentes in domino confortarẽtur. Cum autem hostes domum eius vndiq̃ inflammassent in sanctum martyrem irruerunt: ⁊ ipm orantem iaculis ⁊ gladĳs peremerũt. Quibus abeuntibus: quidam ex episcopi famulis euadentes: corpus eius ad ecclesiã suam nauigio perduxerunt: quod traiectensi cum multa ciuitatis mestitia sepulture dederũt: passus est. xv. kal. octobris circa annũ dñi. dccccccx.

De sancto tharrasi confessore. Cap. lxxxvii.

Tharrasis cõfessor grecia: vt creditur: oriũdus eo ꝙ de vita ipsius nihil certũ habetur: cõfessiõe xpi ⁊ pnĩa clarus apd constantinopolim heremi incola angelicã vitã duxit: vbi in pace quieuit. Corpus aũt ei⁹ in spelũca reptũ est: ĩ qua ⁊ pnĩam egisse putat: cũ titulo in tabula scripto. Hic requiescit corp⁹ scti tharrasis confessoris. Qd inde leuatũ tpe alexĳ impatoris: intra vrbis regie ambitũ honorifice sepulture traditũ est. Processu ꝯo tpis inde translatũ fuit venetias ab ipsius patrie ciuibus: atq̃ in monasterio sancti zacharie depositũ quiescit. Cuius trãslatio facta est xv. kalẽ. octob. Nã ⁊ de eo quo tpe floruit: quoue die ad xpm migrauit aliter repiri nõ valuit.

De sanctis Emiliano ⁊ Hieremia martyribus. Cap. lxxxviii.

Emilian⁹ diaconus ⁊ hieremias martyres apd cordubã hyspanie ciuitatẽ passi sũt. Qui ꝑ cõfessiõe fidei hspanie detẽti: ⁊ diuersis afflicti supplicĳs: tandẽ gladio decollati sunt xv. kal. octobris. hec ado in martylogio.

De sanctis Uictore ⁊ Stephana martyribus. Cap. lxxxix.

Victor et stephana martyres apd siciliã passi sunt sub persecutione antonini imperatoris agente duce sebastiano. Qui militẽ victorẽ captum hortabat: vt dĳs sacrificaret. Quod dum recusaret iussit dux confringi digi-

torum eius articulos: donec ossa de corio segre
garentur. Et cum in his gratias ageret: iussit
eū mitti in caminū ignis ardentis. Orauit aūt
victor ad dn̄m: ꝛ ignis eū non tetigit: sꝫ post tri
duū dux ip̄m illesum inuenit. Tunc mādauit ve
nena preparari: ꝛ ea in carne iniici ꝛ ei dari. Et
cōtinuo māducauit: nec aliquid mali sensit: ve-
nenarius aūt acriores venenorū stimulos por-
rexit. Et cū comedisset iterū sanus stabat. Sta
timqꝫ magnus ille cōuersus: oēs codices suos
cōbussit: ꝛ fidē xp̄i suscepit. Post hec iussit dux
neruos corpis ei⁹ dirūpi: ꝛ oleū decoqui: ꝛ par
tib⁹ occultiorib⁹ corpis infundi. Ac demum in
equuleo suspēdi ꝛ lāpades ei ardētes applica
ri. Que cū oīa cōfortat⁹ a dn̄o superasset: fecit
acetū ꝛ calcē in os ei⁹ infundi: deinde ip̄m exo-
culari: ꝛ sic versis pedib⁹ suspēdi: donec ex ei⁹
naribus sanguis distillaret. Dimisso igit eo tri
duo in illo suspendiculo: carnifices eum mor-
tuū existimātes accesserūt vt viderēt: ꝛ statim
excecati sunt. Sꝫ orāte victore: tā ip̄e ꝙ illi vi-
sum perceperūt. Irat⁹ aūt sebastianus hoc au-
dito mādauit eum decoriari. Tūc vxor vnius mi
litis noīe stephana annoꝝ circiter. xvi. exclama
re cepit: ꝛ sanctū martyrem beatificare: viditqꝫ
duas coronas ab angelis de celo deferri: ꝛ ma-
iorē victori: minorē vo sibi dari. Et cū hec oīa co
ram cunctis enarrasset: ꝛ xp̄m dn̄m ꝯfessa fuis-
set. Iussit dux arbores duas palmarū ad se in-
clinari: ita vt se tangerēt: ꝛ in vtrisqꝫ ligari ma-
nib⁹ ac pedib⁹ beatā stephanā: ꝛ simul arbores
ad naturalē erectionē reuertētes dimitti: sicqꝫ
dirupta est stephana in duas ptes: ꝛ a xp̄ianis
occulte sepulta. Sanctū aūt victorē iussit dux
decollari. Percussoqꝫ illo ex ei⁹ corpe sanguis
ꝛ lac emanauit. Cui⁹ corpus a xp̄ianis sepultū
est ī sarcophago qđ ip̄e sibi p̄pauerat ī ciuitate
sua. Passi sunt aūt scti martyres. xiiij. kal. oct.

De sctō methodio ep̄o ꝛ mar. Cap. xc.

Methodius martyr p̄rio olym-
pi lycie ep̄s ꝛ post
modū Tyri fuit. q
nitidi cōpositiqꝫ sermonis ad
uersus porphiriū libros lucu-
lentos composuit. Itē sympo
sium. x. virginū. Itē de resur-
rectione ꝯ origenē opus egre
giū. Et aduersus eūdē de phitonissa: ꝛ de arte
georgioꝝ. In genesim qꝫ ꝛ in cātica cāticoꝝ cō
mētarios edidit. Et multa alia q̄ vulgo legunt:
qui ad extremū nouissime p̄secutionis sub dio
cletiano: vel vt alii affirmāt sub decio ꝛ valeria
no in calcide grecie martyrio vitā finiuit. Cui
in carcere existēti facta est reuelatio plurimoꝝ
de tp̄e aduent⁹ antixp̄i: que sctūs martyr scri
pture cōmendauit. passus est. xiiij. kalē. octob.
Hec hieronymus de viris illustribus.

De sancto fereolo martyre. Cap. xci.

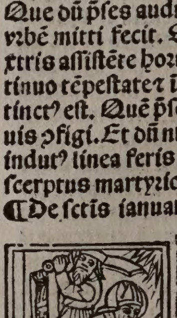
Fereolus martyr ꝛ iu-
lianus eius comes in aluernia nati
deo in militari habitu seruiebant: vt
dictū est supra in passiōe iuliani mar
tyris. v. kalē. septēbris. Cū aūt p̄secutores san
ctum iulianū apud aluerniā decollassent: ꝛ ca-
put ei⁹ viēne ad fereolū detulissent: a crispino
consulari tali conditione missi: vt aut fereolus
sacrificaret: aut similē sententiā acciperet: cum
eis assentire nollet: confestim in xp̄i cōfessione
capite cesus est. Cui⁹ corpus vna cū capite san
cti iuliani in ip̄a ciuitate in eodē tumulo sepul-
tum est. xiiij. kal. octobris. Post multos aūt
annos cū mamertus ep̄s viēnen̄. corpus sancti
fereoli transferre vellet: inuenit caput sancti iu
liani inter man⁹ fereoli: ꝛ vtrūqꝫ ip̄oꝝ ita inte
grum ꝛ illesum: acsi ea die fuisset sepultū.

De sancto flocello martyre. Cap. xcii.

Flocell⁹ martyr
puer decēnis pas-
sus est apud vrbem
augustudun̄. tēpo-
ribus antonini imparatoris sub
valeriano preside. Cum enim
preses audisset: ꝙ Flocellus
sanctos martyres in coꝝ pas-
sionibus confortaret: iussit eū
teneri: ꝛ suspēsum in equuleo
diutius flagellari. Deinde carceri vna cum leo
ne recludi: vt ab eo deuoraretur. Orāte vo pue
ro leo subito moritur. Statimqꝫ septem lucer-
ne cū cādelabris ei presentant: quarum lumine
tenebre carceris repelluntur. Qđ audiēs gen-
tilis quidā filiū suū: cecū: surdū: ꝛ mutū: ei ob-
tulit: cui sctūs martyr cōfestim visum: auditū: ꝛ
loquelā restituit: ꝛ ip̄m cū p̄re ad xp̄ꝫ cōuertit.
Que dū p̄ses audisset ip̄ꝫ ī ignē maximū extra
vrbē mitti fecit. Sed puer ab angelo sibi a de
xtris assistēte hortat⁹ ignē ingressus est. Et cō
tinuo tēpestate ꝛ ībre valido ingruēte ignis ex-
tinct⁹ est. Quē p̄ses iussit lingua ꝛ palmis cla-
uis ꝯfigi. Et dū nihilomin⁹ xp̄m ꝯfiteret: stola
indut⁹ linea feris in platea exponit: ꝛ ab eis di
scerptus martyrio coronat. xiiij. kal. octobris.

De sctis ianuario ep̄o ꝛ so. mar. Cap. xciii.

Ianuari⁹ ep̄s ꝛ socii ei⁹. s.
fest⁹ soci⁹ ꝛ p̄cu
lus diaconi: desi
deri⁹ lector: aca
tius et eutyches passi sunt
apud ciuitatem puteolanam
sub persecutione Diocletia-
ni agente preside Timortheo.
Qui p̄ses missus a cesare ad

ciuitatem nolanā campanie ad xp̄ianos exterminandos. Sosium ecclesie messenateñ. ⁊ proculū puteolane ecclesie diaconos et eutycherē ⁊ acaciū ciues nolane vrbis laicos xp̄ianos in carcerē clausit. Januariū ꝟo ep̄m beneuenti ei de xp̄ianitate delatum teneri: et sibi presentari mandauit. Quem cū ad deorum sacrificia nec blanditijs: nec minis inclinare posset. Jussit caminū ignis per triduum incendi: ⁊ ianuariū interim custodie detentū inter flammas immitti: qui oratione fusa cū angelis decantēs in medio ignis deābulabat illesus. Qd̄ dū milites timotheo presidi nūciassent: iussit caminū ignis aperiri. Et erūpens flāma plurimos paganoꝝ circūstantes peremit. Januarius aūt ex camino ꝓsiliuit: ita vt nec capili eius: nec vestimēta exusta in aliquo apparerēt. Qd̄ dū p̄ses magicis artibus attribuisset: iussit eū in custodia detineri. Die ꝟo sequēti ante se adduci: ⁊ neruos de corpore ip̄ius separari: deinde iterū in carcerē recipi: vt interim noua supplicia excogitaret. Ad quē venientes festus diaconus ⁊ desiderius lector beneuentane ciuitatis: et eius supplicijs condolentes: iussu eiusdē presidis detinentur: ⁊ vna cum ianuario vinculis mancipantur. ¶ Post hec dum timotheus ad ciuitatē puteolanā transire vellet iussit oēs martyres prefatos cathenis vinctos ante currū suū protrahi ad exemplū xp̄ianorum: ipsosq̄ꝫ cunctos in amphitheatrū eiusdē vrbis introduci: et vrsos eisdē laxari. Sed mansuefacte fere quasi oues ad pedes martyrū procidebāt. Quod cernens preses dictata sentētia iussit eos oēs capite cedi. Statimq̄ꝫ lecta sentētia: cū scti ad decollationē ducerentur: cecus effectus est preses. Januariū quoq̄ꝫ mox reuocatū rogauit: vt pro se ad deum suū oraret. Et cū pro illo orasset confestim lumē oculorū recuperauit. Quo viso miraculo fere quinq̄ꝫ milia gentiliū cōuersi sunt. Preses ꝟo in malum obstinatus hec videns: ianuariū ad martyriū vna cū ceteris remisit: quē senex quidā rogauit: vt vestibus suis aliquid ꝓ reliquijs acciperet. Cui ep̄us post decollationem suam orarium suum ei se daturū promisit. Decollati sunt ergo sancti martyres: scꝫ ianuarius episcopus festus ⁊ proculus diaconi: desiderius lector: ⁊ acacius ⁊ eutyches. Sosius ꝟo diaconus qui inter alios prōptior apparuerat in carcere est seruatus: donec postmodū ab eodē preside passus est: vt dicet infra in eius passione. ix. kalen. octobris. Januarius autē post martyriū suum seni apparuit: ⁊ orariū suū sanguine perfusum quo decollandus oculos texerat: eidē tradidit. Quē senex militibus ab eoꝝ occisione redeuntibus: in testimoniū miraculi ostendit. Eadē autē hora qua sancti capite cesi sunt: timotheus a demonio arreptus diuq̄ꝫ vexatus infeliciter expirauit. Mater ꝟo sancti ianuarij in ip̄a hora in vrbe beneuētana somniū vidit: q̄ filius eius ꝑ aera ad celū volaret. Et diē ⁊ horā notās inuenit ip̄m tunc palmā martyrij suscepisse. ¶ Cū ꝟo martyr dn̄i decollaretur: ⁊ orariū an̄ oculos teneret: digitꝰ eiꝰ vna cū capite abscisus excidit. Sed dū xp̄iani corpꝰ ip̄ius ⁊ ceteroꝝ martyꝝ nocte sepelire vellent: apparuit eis ianuariꝰ: eos admonēs vt digitū simul cū capite p̄scisum reqrerēt. Qd̄ illi facere curauerūt: ⁊ sctōꝝ oīm corpa honorabilr̄ iuxta ciuitatē sepelierūt. Qui passi sunt. xiij. kal. octob.

¶ De sancto Boderico ep̄o. Cap̄. xciiij.

Godericus ep̄s claruit apud metēsem ciuitatē tēpe theodeberti regis frācoꝝ. Qui aquitania exortꝰ: p̄mo q̄dē miles egregius cū multas cōtra barbaros victorias obtinuisset: et corā deo et hoībus famosus esset: oculoꝝ cecitatē incurrit: nunq̄ tn̄ ip̄m patiētia deseruit. Eodē aūt tp̄e sctūs arnulphus metēsi ecclie p̄sidebat. Bodericus aūt ab āgelo monitꝰ ad ciuitatē metēsem venit: ⁊ ibidem in ecclia scti stephani ꝓthomartyris vt monitus fuerat ad deū deuote orauit: et lumen quod dudum amiserat recuperauit. Arnulphus autē ei carne ꝓpinquus ip̄m in domū suā suscepit: ⁊ diuina iussione p̄sbr̄m ordinauit. Deīde solitariā vitā eligens ep̄atui resignauit: ⁊ successorē sibi godericū reliq̄t ⁊ heremū petijt: vt supra in eiꝰ gestis dictū est. xvij. kal. septēbris. Bodericus aūt ecclie metēsi: exēplis ⁊ doctrinis laudabiliter p̄fuit. ¶ Cū aūt corpꝰ scti aruulphi defuncti ad ecclesiā suā cū ciuibus deferret: deuenit ad villā hoīs īpij: vt illac transitū haberet: quē videlꝫ sctūs arnulphꝰ sepius in vita sua monitū: nō potuerat a sceleribꝰ reuocare: dūq̄ꝫ ville appropinq̄rēt oēs īmobiles facti: vltra ꝓcedere non volebāt: eo q̄ sctm̄ corpus illac transire nolebat: sed dū oēs ꝓpter hoc hesitarent: et sol iā occasui festinaret: occurrit eis vir fidelis: q̄ eos ad villā suā aliā inuitauit. Ad quam cūcti cū tāta celeritate venerūt: vt volasse potius q̄ measse putarent: vbi dū vinū non reperiretur: modicū ceruisie sctō ep̄o oblate: adeo multiplicatū est: vt nocte illa cunctis ad poculum abundaret. Quieuit aūt ī pace vir dn̄i. xiij. kal. octobris: ⁊ tumulatꝰ iacet in ecclesia metensi.

¶ De sanctis Peleo ⁊ Nilo episcopis et martyribus. Cap̄. xcv.

Peleus et nilus episcopi apud palestinā martyrio claruerūt. Qui tēpore p̄secutionis ī christianos seuientis: ꝓ cōfessione gloriosi nominis christiani: cū plurimis clericis detenti; et ignibꝰ consumpti:

immortalē a dño coronā percipere meruerunt xiiij. kalen. octobris: vt ait ado iu martylogio.

¶De sanctis Felice τ constantia martyribus. Cap. xcvi.

FElix presbyter τ constantia martyres tpe psecutionis. Neronis imperatoris apud nuceriā ciuitatē passi sunt. Qui rabie dicti cesaris in xpianos crescēte: dum xpm cōfiteri nō dubitassent: gladio capite cesi martyriū cōsumauerūt. xiiij. kal. octobris. hec ado.

¶De sanctis Fausta et euilasio martyribus. Cap. xcvij.

FAusta virgo et euilasius martyres apud cyzicū ciuitatem passi sunt: sub maximiano imperatore. Cuꝫ eñi fausta esset infantula annoꝝ. xiij. filia gemelli pretoris ciuitatis: parentib⁹ ambobus orbata: xpm dñ͡ꝫ clara cōfitebatur voce. Missus est igit euilasius preses annorū. xl. a maximiano augusto ad cyzicū ciuitatē. Qui puellā detētā fecit radi: τ ad turpitudinē decaluari. Sicq͡ꝫ in equuleo suspeudi et torqueri. Statimq͡ꝫ coruscationibus factis: multi ministrorum occisi sunt. Deinde in loculis missa: dum ab hora prima diei vsq͡ꝫ ad sextā serra ferrea secaretur: nec in aliquo ledi posset: predicante virgine gloriam christi: euilasius preses conuersus ipsam dimisit: τ baptismum suscepit. Deinde maximianus hoc audito misit alium presidem nomnine cracum: quem iurare fecit ne vnq͡ꝫ crederet in christum. Qui euilasium τ faustam iussit comprehendi: τ euilasium in equuleo suspendi τ torqueri. Faustam xo sicut crepidas capite: fronte: facie: pectore: totoq͡ꝫ corpore clauis configi. Cum autē illesa permansisset: mandauit eam cum euilasio in sartaginem mitti: et plumbo bulliēte ollam repleri. Quibus orantibus τ psallentibus: plumbum sicut aqua tepida refrigeratum est. Sancti xo quasi in balneo iacentes: voce ipsos de celo vocante spiritum emiserunt. xij. kalen. octobris.

¶De sancto Priuato episcopo et martyre. Cap. xcviij.

PRiuatus epūs et martyr passus est in territorio Bauualitane ciuitatis temporibus valeriani τ galieni imperatorum sub persecutione allemanorum: qui ab occidente aduersus rēpublicā cū rege ipoꝝ herode cōueniē tes: transmisso regno gallias infestabant. Veneruntq͡ꝫ ad montem gedronem in solo gaualitane ciuitatis positum: ad quam gaualitani ciues quasi in presidium confugerant: quem ipsi hostes per biennium obsiderunt. Sed beatus episcopus cum populo suo in ipso monte non erat: eo ꝙ in alio sibi monte cellam construxerat: in qua lectioni et orationi insistebat. Cum igitur hostes episcopum ibidem esse comperiunt: ad eum accedunt: et sperantes per hoc populum obsessum flectere: priuatum capiunt: et vt suos ciues ad se tradendum hostibus inducat compellunt. Recusantem xo hoc facere: fustibus grauissime cedunt: et ducentes illum ad gaualitanam quam ceperant ciuitatem: cū nec ipsum ad immolandum idolis compellere possent: in ignem miserunt. Sed cum inde illesus euasisset: lanceis τ cultris pluribus ipsum plagis confoderunt. Redeūtes autem ad gedronem montē: populo libertatem egrediendi concedunt: illisq͡ꝫ exeūtibus τ ad episcopum suum seminecem recurrentibus: germani oppidum capiunt: et totaliter vastauerūt. Sanctus autē martyr vulneribus persecutorum attritus: inter ouiū suarum manus post dies modicos emisit spiritum duodecimo kalen. octobris. Sepultusq͡ꝫ est in subterranea crypta propter persecutionem paganorum: qui nec sanctorum cadaueribus indulgebant.

¶De sancto Eulogio presbytero. Cap. xcix.

EUlogius presbyter: vt in viris patrum habetur: i heremo de scythei egyptiorum claruit. Qui cogitationes hominū cognoscens: cum quosdam aliquādo indigne velle communicare videret: singlos remouebat: τ eoꝝ eis cogitationes detegebat: donec omnes per penitētiam purgabant: et sic illos ad cōmunionem admittebat. Quieuit aūt in heremo de scythi duodecimo kalen. octobris.

¶De sancto Mattheo apostolo τ euangelista. Cap. c.

MAttheus apostolus τ euāgelista ex tribu leui progenitus a qua et ꝯm nomen assumpsit: ex publico autem theloneario opere publicanus appellatus ex publicanis a dño ad penitentiā vocatus: τ in aplatū trāslatus est.

Hic primꝰ in iudea patria lingua.i.hebrea scri-
psit euāgelium:quod qui postmodum in grecū
transtulerit:non satis claret. In quo quidē euā
gelio:vt hiero. asserit. Ubicunq̧ euāgelista ve-
teris scripture testimonijs vtitur:non sequitur
septuaginta interpretū auctoritatē: sed hebrai
cam veritatem. Qui post ascensionē dñi primū
in egypto predicauit: deinde ad ethiopiā trās-
iuit: ꝛ veniens in ciuitatem eorum regiam: que
dicitur natoober:ī qua rex egippus regnabat:
inuenit ibi duos magos nomine zaronen ꝛ ar-
phasath qui ita homines suis artibus demen-
tabant: vt quoscunq̧ vellēt sensuū: ac membro
rum officio ꝛ sanitate priuare viderentur: vnde
ꝛ se quasi deos ab hominibꝰ adorari faciebāt.
Mattheus autem apostolus in eandem ciuita
tem ingressus ꝛ apud candacis eunuchū regi-
ne: quē Philippus diaconus baptizauerat ho-
spitatus. Ita magorū prestigia detegebat: vt
quicquid faciebant hoībus in perniciem: ipse
conuerteret in salutē. Omnes quoq̧ infirmos
ad se delatos quacūq̧ infirmitate curabat. Eu
nucho autem apostolū interrogante: quomodo
tot linguas loqueretur: et intelligeret. Expo-
suit ei mattheus: quomodo in mundi principio
vnica lingua hominū per supbiā turrim baby-
lonis edificare volentium confusa in.lxxij.lin-
guas diuisa fuit. Et quō spiritusancto descēdē
te oīm linguarū sciētiā recepissent: vt sicut illi
qui ꝑ turrim factā vsq̧ ad celū edificare vole-
bant: pre confusione linguarū ab edificio cessa-
uerūt: sic apostoli per oīm linguarū notitiā tur
rim: non de lapidibus: sed de virtutibus consti
tuerent: per quā credētes celum ascenderent.
¶ Tunc superuenit: qui diceret magos illos cū
singulis aduenire draconibus: qui ignem sul-
phureum ex ore ꝛ naribus euomētes: homines
occidebant. Apostolus aūt signo crucis se mu-
niens ad eos securus exiuit candace per fene-
stram cū pluribꝰ spectāte: quē mox vt dracones
viderunt ante pedes eius obdormierunt. Cum
autem instante mattheo: vt eos magi excita-
rent: ꝛ ipi eos suis artibꝰ excitare non possent.
Dixit apostolus eis: ꝙ nisi xp̄m rogasset: draco
nes omnes furorē suū in magos exacuisset. Et
cum populus cōuenisset: precepit illis aposto-
lus: vt in noīe iesu nullum ledentes abirent. Et
cōtinuo sine cuiusq̧ lesione māsuetissime ꝑ por
tam vrbis egressi sunt. ¶ Cepit aūt apostolus
de gloria paradisi terrestris magnū sermonem
cōtexere: asserēs illū cūctis montibꝰ eminere:
ꝛ proximū celo fore: spinas vel tribulos ibi nō
esse: lilia nec rosas eiꝰ marcere: senectutē nō eue
nire: angelorū ibidē organa resonare: aues ad-
uocatas continuo obedire. De hoc aūt paradi-
so terrestri dixit hominē eiectū ꝓpter peccatū
fuisse: sed ꝑ xp̄i natiuitatē ꝛ passionē ad para-
disum celestē meliorē reuocatū ascēdere. Et cū
hec populo loqueret̄: ecce subito tumultꝰ exo-
ritur: in quo regis filius euphron mortuꝰ plan
gebatur. Quē cū magi illi funeri aduocati susci
tare nō possent: suaserūt regi ꝙ ī deorꝝ ꝯsortiū
raptus esset: ideoq̧ illi simulacrū ꝛ templū cō-
strui oporteret. Predictꝰ aūt eunuchus magos
custodiri faciēs: instāte regina euphenissa no-
mine apostolū aduocauit. Qui oratione fusa iu
uenem protinus suscitauit. Quod cernens rex
egippꝰ ꝑ vniuersas ꝓuincias suas edictū mi-
sit: vt omnes ad eū conuenirēt: ꝛ deū in effigie
hoīs latentē viderent: venerūt aūt cum coronis
aureis ei sacrificare volentes. Quos mattheꝰ
compescuit: seq̧ non deū: sed xp̄i seruū compro
bauit: ꝛ sua predicatione plusq̧.lx. milia homi
num ad xp̄m conuertit. Regem quoq̧ cū vxore
ꝛ filio suscitato: ꝛ oī familia baptizauit: ꝛ iphi-
geniam eius filiā virginē sacro velamine cōse-
crauit: eāq̧ plusq̧ ducētis virginibus prefecit.
¶ Populus aūt de auro ꝛ argēto apostolo obla
to: ipso iubente ecclesiam fabricauit: quā infra
dies.xxx. perfectam: apostolus in nomine re-
surrectionis xp̄i sancte dedicauit. Totāq̧ egy-
ptum ꝛ ethiopiā ad fidē xp̄i perduxit. Ipse au
tem in ecclesia constructa annis.xxxiij. sedit et
multos presbyteros ꝛ diacones ordinauit. De
functo aūt rege egippo: hyrtacꝰ rex crudelis-
simus regnū violēter accepit: ꝛ euphronē egip
pi filiū eiecit. Obtento aūt regno: iphigeniam
virginē cōcupiscēs: dimidiū regni sui apostolo
promisit: si eam in suū cōiugium faceret cōsen-
tire. Cui apostolus dixit: vt iuxta morē prede-
cessoris sui die dñico ad ecclesiam cōueniret: ꝛ
p̄nte iphigenia cū suis virginibꝰ: ꝙ bona sint
iusta cōiugia ab eodē audiret. Quo rex cū gau-
dio festinauit: putans mattheū velle iphigenie
cōiugiū suadere. Apostolus aūt viribꝰ ꝛ oī po-
pulo cōgregatis: de bono matrimonij diu locu-
tus: a rege plurimū est laudatꝰ: credēte ꝙ hoc
ideo diceret: vt cōsensum virginis ad cōiugiū
inclinaret. Deinde imperato silētio sermonem
repetijt dicēs: ꝙ si regis sponsam aliquis ser-
uorū vsurpare presumeret: nō solū regis offen
sam: sed mortē incurreret: nō q2 vxorē duxisset:
sed q2 sponsam dñi sui cōtra matrimonij federa
violasset. Ita ꝛ rex hyrtacꝰ sciēs iphigeniā re-
gis eterni spōsam effectā: ꝛ sacro velamine cō-
secratā nō poterat potētioris sui spōsam tolle-
re: ꝛ suo cōiugio copulare. Quod audiens rex
admodū pre ira insaniēs: furibūdus abscessit.
Apostolus aūt oēs ad patiētiā ꝛ cōstātiā cōfor
tauit ꝛ iphigeniā corā se timore ꝓstratā: cū ce-
teris virginibꝰ benedixit. ¶ Post missarū aūt
solēnia rex spiculatorē misit: qui apostolū iuxta
altare stantem vbi corpꝰ xp̄i ab eo cōfectū fue-
rat: expāssis manibus orantē a tergo misso gla
dio interfecit: ꝛ martyrē dño cōsecrauit.xi.ka-
len.octobris. Quod ppl'ꝰ vidēs ad palatiū re
gis incendēdum ꝓperabat: sed a presbyteris ꝛ
diaconibus vix detenti: apostoli martyriū cele-

brarunt. Corpusqꝫ eius in montibus parthorū honorifice condiderunt. Quod processu temporis inde translatū apud salernū digna veneratione quiescit. zaroes autem ꝛ arphasath ex ea die qua mattheus regis filium suscitauit in ꝑfidam fugerunt: sed eos apostoli symō ꝛ iudas ibidem vicerunt: vt dicetur infra in eorum passione. v. kal. nouembris.

¶ De sancta Iphigenia virgine. Cap. ci.

Iphigenia virgo filia fuit regꝭ egipti: ꝛ discipula beati matthei apostoli. Quā idem apostolus baptizauit: et xp̄i virginē sacro velamine cōsecrauit. Cum autē hyrtacus rex apostolum occidi mandasset: vt supra in eiꝰ proxima passione actum est; iphigeniā virginē cepit de suo coniugio appellare: ꝛ per matronas missas: ac magorum prestigia propulsare. Et cum eius animū nullatenus immutare posset: totam domū eius igne copioso vallauit: vt eam cum ceteris virginibus concremaret. Apostolus autem cum angelo eidem apparens: omnem ignem ab eius domo excussit. Et erumpēs flamma regis palatium inuasit: ꝛ vix solo rege cum filio euadente: cūcta cōsumpsit. Statimqꝫ filius regis a demonio arreptus patris crimina propalans: ad sepulchrum apostoli properauit. Rex autem turpis leprosus effectus: cum curari non posset se manu ꝓpria interemit: populus autem euphronē ab apostolo baptizatū: regem constituit: qui annis septuaginta regnauit: et christi cultum ampliauit: totamqꝫ ethiopiam ecclesiis repleuit. Iphigenia autem ducentarum et amplius virginum mater existens in sancto proposito perseuerans in pace quieuit. Cuius hystoria merito magistri sui passione subiicit: q2 dies dormitionis eius ignorat.

¶ De sanctis Alexandro ep̄o ꝛ herculano martyribus. Cap. cii.

Alexāder episcopus ꝛ martyr cum herculano martyre rome passus est sub antonino imperatore. Qui dum clareret miraculis inter cetera luceium quēdā gentilem mortuū suscitauit. Illeqꝫ surgens parentibus enarrauit qualiter in carcere obscurissimo positus erat: quidam xp̄o iuuenis splendidissimus ad eum accesserat: dicens ꝙ alexander episcopus ipsum vocabat: vnde statim ipse ad corpus redierat. Quapropter tam ipse luceius ꝙ parentes cum aliis. cxxv. ad dominum conuersi sunt: et ab alexandro episcopo baptizati. Hoc audiens antoninus alexandrum per Cornelium presidem fecit teneri: ꝛ vinctum romam adduci: quem crescentius presbyter ꝛ bonifacius: ac Vitalis diacones secuti sunt. Et dum imperatori presentatus christum confiteretur primo fustibus cedit: deinde carceri mancipatur: datis ei quattuor dierum induciis ad resipiscendum. Cum autem presbyter Crescentius comes eius ipsum sub arbore defleret: nūciatur ei ab angelo alexādrum de carcere fuisse solutum: quod ille ita factum esse comperit. Et cum christum iterum predicaret: et signis clareret. Iterum captus ꝛ imperatore antonino iubente in equuleo suspensus est: vngulisqꝫ toto corpore laceratus: atqꝫ lapidibus ad latera appositis adustus. Deinde ad tēplum apollinis adductus est: vt sacrificaret. Sed cū pars templi eius oratione corruisset: bestiis exponitur: sed intactus permanens in fornacem mittitur: moxqꝫ diuina virtute ignis extinguitur: ꝛ herculanus miles hoc viso ad christum cōuertitur: statimqꝫ ambo ip̄i ab imꝑatore decollari iubētur. Cū aūt alexāder ad martyriū duceret quedam vidua ei petenti orariū cōmodauit: qd̄ ipse se ei remissurū ꝓmisit. Quod audiētes milites vidue illudebant: ꝛ orarium amissum dicebant. Sanctus autē martyr via claudia vigesimo ab vrbe miliario ductus est: qui orario oculos texit: sicqꝫ gladium cū prefato herculano suscepit: ꝛ continuo facto terromotu vicus et therme corruerunt. Orarium autem ꝑ angelū vidue restitutū est: qd̄ ip̄a militibus redeūtibꝰ ostēdit. Crescētius aūt presbyter ꝛ alii qui eū fuerant secuti corpus ipsius sepelierunt in loco: vbi ignē fornacis extinxit. xi. kal. octobris: Sed postmodū papa damasus cryptam fabricauit: ꝛ ibidē ipsum deposuit.

¶ De sanctis mauritio ꝛ sociis militibus martyribus. Cap. ciii.

Mauritiꝰ dux sacratissime legionis thebeorum cū sociis suis exuperio: candido: innocētio: victore: vitali: et cōstantio signiferis: ac reliquis eiusdē legionis sanctis militibus sex milibus sexcentis ꝛ sexagintasex passi sunt sub maximiano imperatore in galiis ciuitate sedunēsi in loco qui dicitur auganum. Hi thebei dicti sunt a ciuitate eorum: que thebea nūcupatur: que est in partibus oriētis vltra fines arabie. Cū em̄ diocletianus ꝛ maximianus imperatoribus fidē xp̄i cupiētes penitꝰ extirpare: epistolas ad diuersas mūdi partes direxissent: vt xp̄iani sacrificare cogerētur: aut diuersis penis perimerētur: pluresqꝫ ciuitates in quibus iā xp̄iani dominabantur nūcios vacuos remisissent. Impatores

ira commoti per omnes prouincias mandaue-
uerunt: vt om̄es bellicis armis apti romā veni
rent: vt oēs rebelles romano imperio subiuga-
rent. Littere autē ad populū thebeorū delate
sunt: qui electā legionē sex miliū sexcentoꝝ se-
xaginta sex ad imperatores miserunt: vt eos in
bellis iustis iuuarent: non aūt contra xp̄ianos
pugnarent. Huic sacre legioni dux erat inclit⁹
beatus mauritius. Diocletianus aūt maximia-
num cōtra gallias cum infinito exercitu misit:
eiq; legionem thebeorum sociauit. Hi a sancto
marcellino papa exhortati sunt: vt ante gla-
dijs interirēt ꝙ fidē quā acceperant violarēt.
Cū ergo vniuersus exercitus alpes transmeas
set: et othodoruz aduenissent: iubet imperator
oēs: qui secū venerant idolis immolare ⁊ cōtra
xp̄ianos vnanimiter coniurare. Quod audien-
tes sancti milites septē miliaribus ab exercitu
discesserunt: ⁊ in loco ameno: qui dicitur auga-
num circa rhodanum cōsederunt. Quibus ma
ximianus missis militibus mādauit: vt ad deo
rum sacrificia cum alijs festinarent. Quod illi
se non posse facere responderunt: vtpote quia
fidem xp̄i haberent. Tunc cesar ira succensus
missis militibus iussit: vt aut eos dijs sacrifi-
care compellerent: aut decimum quēq; eorum
quē sors contingeret: ad ceterorum exemplum
ꝓtinus decollarent. Sancti igitur cū gaudio
vnus ante alterum festinabant: ⁊ ad martyriuz
peruenire certabāt. Quos sanctus mauritius
dux eorum assurgens sacra contione conforta-
bat. Nuncijs quoq; imperatoris dixit: ꝙ iam
xp̄i mandatum adimplere parati erant: qui pe-
tro dixerat: vt mitteret gladiū in vaginā. Nam
pro xp̄o mori omnes parati erāt: nullāq; vt po
te xp̄i milites defensionem facere cupiebant:
eo ꝙ ad defensionem reipublice tm̄ arma su-
sceperant. Cum hec imperator audisset: iussit
vt iterum decimum quēlibet trucidarent. Quo
facto exuperius signifer accinctus inter com-
militiones stans: eos ad passionem gloriosa lo
cutione exhortatur: ⁊ vt omnes arma proijciāt
suadet: ⁊ virtutibus solis armenť. Dixitq; nun
cijs augusti: vt hec imperatori referrēt: ꝙ licet
milites essent sui serui: tamen potius erāt chri
sti. Cesari debebant militiam: sed christo inno-
centiam: ab imperatore laboris stipendium ac-
ceperant: a christo vite eterne premium preo-
ptabāt. Tunc imperator insaniens iussit omnē
suum exercitum totam legionem circundare:
ita vt nec vnus posset euadere. Vallantur ergo
sancti milites christi a militibus diaboli: nefan
dis manibus trucidantur: pedibus equorum
conculcantur: et christo preciosi martyres con-
secrantur. ¶ Dei autem ꝙplures euaserunt:
vt ad regiones alias venientes christum predi
carent: et in locis alijs gloriosius triumpha-
rent. Ex quibus fuisse dicitur Solutor Auen-
tor ⁊ octauius apud taurinū; Alexander apud
bergomum. Secūdus apud vintimiliū constan
tinus victor ⁊ vrsus ⁊ alij ꝙplures. Cum ergo
carnifices predā diuisissent ⁊ insimul conuiua-
rent: quendā iuuenē nomine victorem illac ca-
su transeuntem: ad secū cōuiuandum inuitaue
runt. Ille aūt eoꝝ crudelitatem detestans re-
quirere cepit: quomodo inter tot milia occisoꝝ
possent cū gaudio epulari. Cūq; audiuisset ꝙ ꝓ
fide xp̄i mortui essent: suspirans ille beatum se
dixit si cū illis fuisset occisus. Cum aūt illi com
perissent ꝙ christian⁹ esset: ip̄m ꝓtinus trucida
rūt. Quoꝝ martyꝝ corpora a xp̄ianis in ip̄o lo-
co sepulta sunt: ⁊ ecclesia eorū nomine fabrica-
ta. Sed post aliquod tēpus: corpus innocentij
martyris in vnda rhodani immersum: inunda-
tione ipsius fluminis ad terrā euectū est: et ab
eiusdē loci episcopis cū alijs in ecclesia sepul-
tū. ¶ In dedicatione aūt ipsius ecclesie faber
quidā gentilis die dominico opus suū exerce-
bat: qui a sanctoꝝ exercitu rapiť: ceditur: et ꝙ
die dominico laboraret redarguiť. Sed corre-
ctus ad ecclesiam cucurrit: ⁊ christianū se fieri
postulauit. passi sunt autē sancti martyres deci
mo kal'. octobris: circa annos dn̄i. cclxxx.

¶ De sancto Siluano ep̄o. Cap̄. ciiij.

Siluanus episcopus nazare
nus claruit tēpo-
re honorij impe-
ratoris. Qui beati hieronymi
auditor fuit: ⁊ eidē tanta dile-
ctione cōiunctus: eiusdēq; mo
ribus ⁊ sanctitate vite adeo im
butus: vt post eius obitū a cun
ctis hieronymus nouus dice-
retur. Cum aūt post obitū hieronymi quidā sa
binian⁹ hereticus surrexisset; qui duas in xp̄o
diuersas volūtates assereret: ⁊ in sua secta plu
rimos ꝯgregasset: ⁊ ad cōprobandā ei⁹ falsam
opinionē libelluz cōpilasset: quem hieronymo
intitulauerat predictā heresim comprobantem
eiusq; eloquētiā ⁊ stilum habentem. Siluanus
sabinianū ad disputādū requisiuit. Statutaq;
die siluanus cū cyrillo episcopo hierosolymita-
no: et catholicis ex parte vna. Sabinianus xo
cū hereticis suis altera ad ecclesiā cōuenerūt.
Ibiq; cum fuisset diutius disputatū: hereticus
opusculū a se compositū sui erroris fomentum
protulit: quod a hieronymo compositū asseue-
rauit. Quod ecōtra siluanus constanter nega-
uit: ⁊ heresiarchā de falso cōpilato opere duri-
ter increpauit. Tandē inter se in hoc conuene-
rūt: vt si vsq; ad horā nonā diei sequētis opus
illō falso compositū hieronym⁹ miraculo ꝗquā
ostēderet: hereticus capite puniref: si autē ar
chiep̄s. Catholicis ergo tota nocte in oratione
persistētibus: die sequēti horā pene nonam: sa-
binianus ad ecclesiā cū suis aduenit: vt dei ser

uū perimeret: eo ꝙ nihil miraculi apparuisset. Nam hieronymus aures clauserat vt mirabilior appareret. Hora autem debita siluanus iuxta oblationem: letus quasi ad nuptias pergens ad supplicium ductus est. Qui inuocato hieronymo: ne fides catholica deperiret: spiculatori collum prebuit: ⁊ vt se feriret rogauit. Cū autē ille ensem leuasset: adest subito hieronymus cū ctis cernentibus: extensaqꝫ manu: spiculatoris ensem tenuit: ⁊ siluano vt exurgeret imperauit. Deinde hereticum increpauit: scripturā illam falso compositam astruxit: eiqꝫ miratus terribiliter iudiciū mortis disparuit. Confestim ergo caput sabiniani a corpore detruncatū terrā petijt: acsi spiculatoris ense amputatum fuisset. Quo miraculo discipuli heresiarche ad fidem catholicam redierunt. Post hec diabolus siluani sanctitati inuidens: vt ipius famā lederet: in eius speciem se mutauit: ⁊ cuiusdā nobilis matrone noctu intrans: thalamū: eam in lecto iam positam de concubitu requisiuit. Illaqꝫ clamante hominē in eius camerā introisse: accurrentibus familia ⁊ vicinis: diabolus ad fidem illorū cōfirmandā sub thoro latitauit. Quē illi inuenientes: accensis luminibꝰ intuentes. Siluanum archiepiscopū crediderunt. Et propter ipsius opinionem stupefacti interrogauerunt: cur tantā nequitiā presumpsisset. Qui vt maiꝰ contra sanctum odium incitaret: cepit horrenda loqui: ⁊ astruere ꝙ ipm ad hoc mulier inuitasset: illa autem ipm aperto ore dementiens: multas ab eo cōtumelias audiuit: ꝙ illi hec sustinere non valentes: iniurijs ⁊ verberibus ipm de domo expulerunt. Que cum diuulgata fuisset: tota ciuitas contra illum cōmota: siluanum hypocritam incendio dignum acclamabat: vt autem vir domini audiuit: hec patienter tulit: ⁊ deo gratias egit. Et ad cedendū furori se ad bethleem ad locum: videlicet magistri hieronymi: ad tempus mansurum transtulit. ¶ Reuoluto autē anno cum in ecclesia bethleem ad sepulchrum hieronymi die quodā solus oraret: vir quidā malignus ingrediens siluanū hypocritam ⁊ adulterū acclamans: gladium educēs ipm in eius guttur demergere voluit. Sed episcopo hieronymū inuocante manu illius retro uersa: gladio proprio seipm peremit: superueniens alter nequissimus existimansqꝫ hominē illum per siluanum interemptū: illū similiter occidere conabat. Sꝫ qd primo acciderat: ⁊ huic euenit. Subsequenter duo alij intrauerunt: duosqꝫ occisos videntes ignari diuini iudicij: scelus illud factū ab homine dei putauerūt. Quorum vnus in eum insiluit ense nudato. Sed epo hieronymū inuocante vir ille vt duo priores se proprio ense ⁊ manu iugulauit. Quod socius magie ascribens: ante fores ecclesie clamat siluanum adulterum ⁊ maleficū: ac hominū occisorem: concurrunt populi episcopū dignū incēdio acclamātes. Capit innocens: vt ad supplicium pertrahat. Cyrillus accurrēs ipm liberare nitit: sed magis populus concitat. Cum aūt extra ecclesiā duceret: hieronymus visibiliter de sepulchro exiens: cūctis splendēs apparuit qui siluanū dextera tenēs: de medio populi furentis eduxit. Inter hec demoniaca vinculis ferreis alligata ad tumulū eius liberāda defertur. Sed hieronymꝰ demoni mādauit vt ex ea exiens cūctis publice: que in siluanū cōmiserat ppalaret. Mox a femina illa diabolus discessit in forma ⁊ habitu siluani cunctis apparuit: ita vt ab eo nullatenꝰ discerni posset. Sicqꝫ demō cuncta que cōtra virū dei cōmiserat enarrauit ⁊ cōtinuo nusqꝫ disparuit. Hieronymus autem siluanū adhuc tenēs dextera: si aliud a deo vellet interrogauit: qui se de hoc seculo sumēdum postulauit: ⁊ quod petierat impetrasse audiuit: Statimqꝫ disprauit hieronymꝰ: ⁊ post hore spaciū in pace expirauit siluanus. Oēs quoqꝫ populi ad eius pedes procidunt: ⁊ de in eū commissis veniam petunt: corpusqꝫ ipsius ad nazareth tollentes: in eius ecclesia honorifice cōdiderūt: quieuit in pace. x. kal. octobris.

¶ De sancto Siluano abbate. Cap. cv.

Siluanꝰ abbas in deserto de scythei claruit: de q legit i vitis patrū: ꝙ in extasi mentis raptus ad se rediēs: postmodū flere cepit: dixitqꝫ se vidisse quosdā ex fratribus suis ad inferna trahi. Dū aūt ad monasteriū quoddā cū zacharia eiꝰ discipulo venisset: ⁊ cū fratribꝰ aliqnantulū comedisset: reuertēs discipulū aquā i via bibētē redarguit: eo ꝙ ipsius diei ieiuniū solueret. Qui dū ei rñdit: quō ieiuniū puarēt: q eo die cū fratribꝰ comedissent: audiuit ab abbate ꝙ illud fuerat cōuiuiū charitatis. ¶ Aliqn dū quidam pegrinus frater ad eū venisset: ⁊ frēs eius manibus operātes vidisset: redarguit illos dicēs: ꝙ maria optimā ptē elegit: quē abbas in cella locatū hora nona cū ceteris ad mēsam nō vocauit. Ille aūt post cibū abbatē cur se nō vocasset īterrogauit. Cui ille rñdit ꝙ hō spiritalis erat ⁊ esca opus nō hēbat. Hoc audiēs frater penitētiā egit: a siluanoqꝫ audiuit ꝙ etiā maria marthe ministerio indigebat. Hec in vitis patrum.

¶ De sancto Ione presbytero ⁊ martyre. Cap. cvi.

Ion pſbyter et martyr apud castresium pagū passus est. Hic ex partibus athenarū veniens scto caurautio martyri vsqꝫ romā sociatus cū beato dionysio

ep̄o ex vrbe egressus cum eodē galliā adijt: et ab ip̄o presbyter ordinatus: castrensiū pagū properans: euageliū predicauit: herbis virētibus et aqua frigida sustentatus. Ad quē predicantē tres lictores a iuliano p̄fecto parisius missi sunt: vt eū tenerent: ⁊ occiderent. Qui eū prope parisius inuentū nullo timore territum nec minis turbatū: nec vllatenus a doctrina desistētem: verberibus cesum decollauerūt. x. kalen. octobris. Cuius corpus truncū caput manib⁹ tollens vsq̧ ad locū vbi sanctus martyr sibi sepulturam elegerat quasi miliario vno procedēs ibidē occubuit: sepultūq̧ ibidē miro fragrans odore in loco: qui dicitur mons sancti ionis.

¶ De sancto Florentio presbytero. Cap. cvij.

Florenti⁹ presbyter floruit t̄pe constantini imperatoris: qui sancto floriano martyri sociat⁹: de quo supra dictū est in eius passione. iiij. nonas maij post eius excessum ⁊ martyriū sub diocletiano ⁊ peractū ab angelo monitus ad gallias venit: ⁊ ad portū fluminis rhodani: qui d̄r lugdunum applicuit: vbi cum esset dies dominicus: vt missam audiret: nauem confractam sine gubernatore repertam ascendit: ⁊ angelo duce transiuit: ibiq̧ demoniacū inuentū ab oppressione immundi sp̄iritus liberauit: ⁊ in ip̄a via plurima alia miracula fecit. Quem sanctus martinus ep̄s turonēn. per visum angelo monitus sacerdotē consecrauit. A quo dimissus venit ad locum p̄pe ligerim: cui nomē erat gloriana: in quo erat spelunca serpētibus plena: quos ille sua oratione fugauit: ⁊ ibidē ieiunijs ⁊ orationib⁹ quotidie vacās mansionē elegit. Singulis quoq̧ annis oratiōis gratia turonēn. veniebat. Cū aūt peruenisset ad locū: q̄ d̄r cōdata iuxta fluuiū mulierē cecā flantē amarissime reppit: ⁊ ab ea filiū eius atq̧ ductorē in flumine necatū audiuit: et mox orōne p̄missa in loco ei ostenso ab angelo piscatores rhetia iactare fecit: ⁊ filiū mulieris de flumie viuū extractū ei restituit: ⁊ ip̄am insup a cecitate sanauit. Vixit aūt a t̄pe quo a s̄ctō floriano fuerat separatus annis. lxiij. ⁊ annorum cxxiij. migrauit ad xp̄m. x. kalen. octobris. sepultus apud lugdunū miraculis clarus.

¶ De sancto Sanctino episcopo et confessore. Cap. cviij.

Sanctin⁹ ep̄s apud meldēn. ciuitatem claruit tempore domitiani ⁊ nerue imperatorum qui a beato dionysio ep̄s ordinatus: missus est carnotū ad predicandum: ⁊ postmodū ab eodem meldensi vrbi in pontificē prefectus est: cui antoninum iuniorē in sociū ⁊ presbyterum cōcessit: mandans eis: vt post martyriū ipsius dionysij quod se pro xp̄o passurum didicerat: omnia que circa se contigissent: romano pontifici ⁊ fidelibus rome intimare curarent. Itaq̧ postq̄ dionysius passus est sanctinus et antoninus romā pergebant iussa impleturi: venientibusq̧ illis in italiā sanctinus sociū febricitantē diebus pluribus expectauit. Ne tandē iter retardaret: antoninū hospiti cum encenijs ⁊ lintheis cōmendauit: vt si cōualesceret: inde ei ministraret: si decederet: illū inde sepeliret. Et sic a loco discessit. Antoninusq̧ post modicum decessit. Quem princeps ille omnibus sibi retētis: in stabulo iumentorū in sterquilinio sepeliuit. Quod dum sanctinus qui iā fines vrbis tetigerat per spiritum cognouisset: retrocedēs ab hospite de socio requisiuit. Ille autem eum obisse: corpusq̧ se honeste sepelisse affirmauit. Quem sanctinus dementiēs: ac redarguēs ad locum accessit: ⁊ oratione premissa sociū de fossa euocans suscitauit. Quod princeps ille cernens cōfusus veniam petijt: ⁊ fidem christi suscepit. Tunc ambo celebrata missa romā venerunt: et anacleto pape actus et gesta sancti dionysij: necnon ⁊ que sibi contigerant narrauerunt. ¶ Perfectoq̧ negocio ad vrbem meldensem redierūt: predicationi instantes. Postque sanctinus dormiuit in Christo decimo kalēdas octobris. Cui ⁊ antoninus in ep̄atu successit: ⁊ consumatus ipse in sanctitate ad christum migrauit. Quorū ambo corpora in vno tumulo collocata requiescunt.

¶ De sancto Lino papa ⁊ martyre. Cap. cix.

Linus papa ⁊ martyr natiōe italic⁹ de regiōe tuscie: p̄re herculano beato petro apostolo in pōtificatu romano successit. Seditq̧ ānos. xi. mēses. iij. dies. xij. Hic ex precepto beati petri apostoli constituit: vt mulieres in ecclesia velato capite introirent. Dicunt quidam: q̄ linus ⁊ cletus petri successores: nō sederūt vt pontifices: sed vt petri coadiutores: quibus beatus petrus in vita sua credidit ecclesiasticarum rerum dispositionē. Ipse vero t̄m predicationi ⁊ orationi vacabat: propter quod tanta auctoritate dotari meruerunt: vt in catalogo pontificū ponerentur. Clementē vero ipse beatus petrus sibi successorem constituit: licet autem hec veritate nitantur: tamē vt ait hieronymus: beatus clemēs spiritu sancto plenus: timens ne apostolica ordinatio posteris temporibus transiret in vitium: vt quidā munus hereditarium putantes: minus de dei cogitarent electione: linū ⁊ cletum ante se coegit pontifi-

cari. Et sic clemens primus fuit per petri ele⸗
ctionem: territus ꝟo per gradū. ¶ Hic beatus
ep̄s cū demōes effugaret: mortuos suscitaret:
⁊ alia miracula faceret: multosq̄ cōuersos ba⸗
ptizaret: filiā etiā saturnini cōsulis a demonio
liberasset: ⁊ ad xp̄m cōuertisset. Saturninꝰ cō⸗
sul credēs hoc magicis artibꝰ fieri: ip̄m diuer⸗
sis penis afflictū decollauit. Imperāte nerōe
ix. kal'. octobris. Et lꝫ corpus eiꝰ p̄rio fuerit in
vaticano sepultū: postea tm̄ a gregorio ostiensi
ep̄o ostiā translatū est: ⁊ in eccl'ia maiori sancti
laurētij recōditū. Hic fecit ordinationes duas
per mensem septembrē: ⁊ ordinauit ep̄os. xv.
presbyteros. xix. Et cessauit ep̄atus dies tres.

¶ De sancta Tecla virgine ⁊ martyre. Cap̄. cx.

TEcla ꝟgo
⁊ martyr passa est
apud iconiū ciui⸗
tatē imperāte ne
rone. Que ip̄liusvrbis p̄claro
genere orta beati pauli apl'i
predicatiōe cōuersa: atq̄ vir
ginitatē ꝓfessa: cū sponsum
haberet nuptijs renūciauit. Quod mater eius
sentiens: filiā iudici tanq̄ xp̄ianam accusauit.
Tūc ꝓconsul alexāder teclā detentā iudicauit
igni cremādā. Et cū i medio ignis esset posita
in nullo tamē exusta est: imberq̄ de celo vehe⸗
mentissimus cadens rogū extinxit. Sicq̄ ꝟgo
liberata: ad domū vbi paulus hospitabat̄ adue
nit: vbi multos discipulos inuenit: qui se pro ea
orantes. vi. diebus afflixerāt. ¶ Post aliquod
tp̄s syrus alexander teclā detentā iudici iterū
obtulit: ⁊ de xp̄ianitate detulit. Quā iudex be
stijs exponi iussit: sed interim eā tryphene ma⸗
trone nobili imp̄atoris ꝓpinque custodiendam
tradidit. Die ꝟo statuta tecla in arenaꝫ ducit̄:
⁊ leene supra dorsum colligat̄. Sed leena ꝟso
capitevirginis pedes lābebat. Sicq̄ puella de
arenario educit̄ illesa: et in die sequenti reser⸗
uatur iterū feris subijcienda: trypheneq̄ com⸗
mēdat̄ custodiēda. Sequenti iterū die tecla ꝓ⸗
ducitur: ⁊ spoliata in amphitheatrū mittitur: ⁊
leones ⁊ vrsi ad eam dimittūtur. Ad cuius pe⸗
des leena procidit: vrsamq̄ ad virginē curren⸗
teꝫ lacerauit. Leonē ꝟo ferocissimū eadē leena
complexa cum ip̄o dimicauit: ⁊ cum eo pariter
mortua corruit: ⁊ sic ꝟginē defensauit. Deinde
in fossam aque serpentibus plenā inijcitur: sed
protinus serpentes nube ignis oppressi mo⸗
riunt̄. Dehinc tauris ferocissimis pedibus alli
gatur. Et lamine candētes inter alia animaliū
mittunt̄: vt saltu rapido cito discerperent vin⸗
ctam. Sed ferrum candens cōbussit funes: et
solutis vinculis virgo liberat̄: discurrentibus
tauris pre incendijs dolore. Clamantibus aūt
populis cū tryphena magnū deū xp̄ianorū: pro
consul tam miraculi stupore q̄ populi timore:
teclam suis vestibus indutā matronis liberam
dimisit. Quā triphena in domū suā suscepit: et
adoptans in filiā fidem xp̄i percepit. Multos
etiā gentiles virgo dn̄i ad fideꝫ perduxit. De⸗
inde seleuciā abijt: ⁊ in virginitate ⁊ sanctitate
vite perseuerans: somno pacis dulciter requie
uit nono kalen. octobris ibidē sepulta.

¶ De sancto Constantio confessore. Cap̄. cxi.

COnstātiꝰ
confessor apud
anconā claruit:
q̄ in ecclesia bea
ti stephani ꝓ
thomartyris mansionarij fun⸗
ctus officio seruiebat: fundi⸗
tusq̄ terrena despiciens to⸗
ta mente ad sola celestia fla⸗
grabat. Quadā ꝟo die dic cuꝫ
in eadē ecclesia oleū defecisset: ⁊ dei famulus
vnde lampades accendere non haberet. Lam⸗
pades omnes aqua repleuit: atq̄ ex more in me
dio papyros posuit: quos allato igne accēdit:
sicq̄ aqua in lampadibus acsi oleū tota die ac
nocte arsit. Cuius sanctitatis opinione crescē⸗
te multi ad eum videndum ex diuersis locis ve
niebant. ¶ Die ꝟo quadam ex longinquo loco
ad eum videndū rusticus venit. eadem ꝟo hora
contigit: vt vir domini stans in ligneis gradi⸗
bus reficiendis lampadibus deseruiret. Cun⸗
q̄ is qui ad eum videndū venerat: quisnā esset
inquireret: ⁊ ostensum sibi exili forma: ⁊ pusil⸗
la statura conspiceret despexit: eū atq̄ in corde
suo derisit: dicēs se grandē hominē videre cre⸗
didisse: ille ꝟo nihil habebat de homine. Quod
vt cōstantius per spiritū agnouit lāpades reli
quit: concitusq̄ descendens in amplexus ruit:
⁊ deosculās eū grās egit: q̄ de se talia cogitas⸗
set: eo q̄ ip̄e solus ex hoībus in eū cognoscēdū
oculos apertos habuisset. Cuius humilitatē ⁊
spiritū ꝓpheticū rusticus considerās: ⁊ veniā
ab eo petijt: ⁊ deinceps in reuerētiā assumpsit.
Quieuit aūt in pace vir dn̄i. ix. kal'. octobris se
pultus ancone. Hec gregorius p̄rio dialo. cap̄.
v. Corpus aūt huius sancti ꝓcessu tēporis ve⸗
netias translatū: ⁊ in ecclesia sancti basilij col⸗
locatum est. iiij. idus. iulij.

¶ De sancto Constantio episcopo. Cap̄. cxij.

COnstātiꝰ
ep̄us aquine ci
uitatis fuit: et
iohannis pape
primi tēporibꝰ
claruit. Qui vltra nimiā san⸗
ctitatis famā: qua apud mul⸗
tos innotuit: sp̄ū ꝓphetie do
tatꝰ est. Cū eni̅ in die eiꝰ obi⸗
tus a circunstantibꝰ ciuibus:

vtpote tā amabilis pater discessurus amarissime plangeretur: quesitū est ab eo: quem post se pontificem haberent. Quibus prophetico spiritu respōdit: ꝙ post constātiū mulionem: post mulionē fullonem: post fullonē neminē. Quibꝰ editis vite spiritum exhalauit. ¶ Defuncto vero sancto eius ecclesie pastoralē curā suscepit andreas diaconus illius: qui quōdam in stabulis itineruꝫ cursum seruauerat equoꝝ. Illo quoqꝫ ex hac luce subtracto: episcopatus ordinē iouinus sortitus est: qui in eadem vrbe fullo extiterat. Quo adhuc supstitie in cuncti habitatores ciuitatis illis ⁊ barbaroꝝ gladijs ⁊ pestilentie vastitate deleti sunt: vt post mortē eius: nec qui epūs fieret: nec a q̄bus fieret inueniri posset. Sicqꝫ cōpleta est viri dei sentētia: quatenꝰ post excessum duoꝝ epōꝝ se sequentiū: eiꝰ aquineñ. ecclesia pastorē minime haberet. Hec gregoriꝰ iiij. dialogorum cap̄. viij.

¶ De sancto Sosio martyre. Cap̄. cxiij.

Sosiꝰ martyr passus ē apd̄ ciuitatē puteolanam tēpore dioclatiani imparatoris sub timotheo preside: qui cū esset diaconus messenate ciuitatis annorūqꝫ triginta post passionē scti ianuarij beneuentani epī passus est. Cum aūt quodam tempore presente ipso episcopo euangelium in ecclesia legeret: vidit episcopus de capite eius flammā exurgere: quā nemo alius vidit: ⁊ ꝓnūciauit eū martyrē futurū: nō post multos dies ianuarius episcopus tētus ⁊ in carcere missus est: ad quē visitandū cū venisset sosius cum diacono festo ⁊ lectore desiderio: ⁊ ipsi simul cū eo detenti sunt. Et postꝙ̄ ianuarius cuꝫ alijs eius socijs passus eēt: vt dictū est supra i eoꝝ passione: xiij. kalen. octobris: ⁊ ipe sosius ab eodē p̄side pro christi nominis cōfessione gladio cesus est nono kalen. octobris.

¶ De sctā Salaberga abbatissa. Cap̄. cxiiij.

Salaberga abbatissa in territorio lugdunensi claruit tēporibꝰ sancti sulpitij episcopi bituriceñ. ⁊ dagoberti regis francorum. Hec in suburbano leucoruꝫ oppido territorij lingoneñ. parentibus claris ⁊ religiosis exorta est: a natiuitate ceca. Cum aūt sctūs eustasius abbas colūbani successor in domū gūdonij patris puelle hospitatus esset: duosqꝫ filios viri sibi oblatos benedixisset. Salabergā cecā eidem adductaꝫ post triduanū ieiuniū illuminauit: et spiritualibus disciplinis informauit. Quā parētes cuidā generoso viro licꝫ dudū renitentē inuitam in coniugē tradiderūt. Quo īfra duos mēses defuncto: iteruꝫ inuita maritaꝶ alduino comiti regis dagoberti: ex quo quinqꝫ filios ꝓcreauit. Tandemqꝫ virum ad castitatē conuertit: eiusqꝫ obtenta licentia cum consilio valberti successoris eustasij abbatis in suburbano lingonēsi: in paterna hereditate cenobiū puellarum cōstruxit: verū ciuili bello inter reges francorum exorto: inde cū sancto valberto discessit: ⁊ lugdunū veniens monasteriū aliud fabricauit: vbi plus ꝙ̄ trecentarū puellarū ancillaꝝ xp̄i mater extitit. ¶ Duꝫ quodā tp̄e sancti valberti p̄stolareꝶ aduentum: ⁊ vinū ad sufficientiā nō haberet: sua oratione vinū invegete multiplicauit: ⁊ que semiuacua erat plenā repperit. ¶ Uite sue instāte termino per visionē vidit tabernaculuꝫ mire claritatis de celo descendere: in quo recepta in prato ameno summe pulchritudinis translata est. Quē sibi locū a deo paratū intellexit. Eidē etiā dormiāti cingulū a rhenibus solutū est: qd̄ nusqꝙ̄ comparuit: dictum est ei ipam die centesimo a corpore migraturā: quibus diebus continue psalteriū legit: ⁊ die sibi statuta videlicꝫ ix. kalen. octobris in pace quieuit.

¶ De conceptione sancti Johannis baptiste. Cap̄. cxv.

Conceptio sancti iohānis baptiste in martylogio hiero. viij. kalen. octobris scribiꝶ: ⁊ in quibusdam ecclesijs celebratur. A q̊ die vsqꝫ ad eiꝰ natiuitatē nouē menses integraliter numerantur: nullo die deficiēte nec superāte: vt sicut triū hominū tm̄ celebranꝶ festa natiuitatū: scꝫ christi: ⁊ beate virginis: ac ipsius baptiste: sic ⁊ eorum celebrantur festa cōceptionum. Festum autem conceptionis matris domini per reuelationem primo cognitū fuit: sicut supra dictum est in legenda ꝯceptionis eius sexto idus decembris. Qualiter aūt conceptionē iohānis baptiste tali die fuisse factā habuerit hieronymꝰ: incertū est: verisimiliter tm̄ credi potest ⁊ recte opinari ꝙ sicut cōceptus ⁊ ortus baptiste in alijs perfectus apparuit: sic ⁊ tēpus eius quo fuit in vtera integrū esse debuit: vt sicut xp̄s nouem mensibus integraliter in vtero ꝟginis fuit: sic ⁊ baptista post eorūdem mensiū integralē decursuꝫ de ventre matris exiuit: vt sicut natiuitas p̄cursoris assimilaꝶ natiuitati saluatoris: sic et eius cōceptio ad xp̄i cōceptionē inq̄tū est possibile similiꝶ. Et notandū ꝙ circa cōceptionem iohānis baptiste: tria miracl'a special'r apparuerūt:

que aliqualiter tacta sunt supra in eius natiuitate. viij. kal'. iulij. scz supnaturalis conceptio: in vtero sanctificatio: ⁊ ꝓphetalis doni repletio. ¶ Fuit enim primū supnaturalis conceptio: qm̄ erat elizabeth sterilis: ⁊ ambo parētes processerant in diebus suis. Ideoq; zacharias de ꝓmissione angelica dubitauit. Consueuit enim homo dubitare. ¶ Aliquādo ꝓpter ꝓmissorum magnitudinē: sicut ⁊ abrahā legit' ꝙ dubitauit quādo dn̄s semen suū terrā chanaā possessurū esse ꝓmisit. Gen̄. xv. ¶ Aliqñ ꝓpter fragilitatis ꝓprie considerationē: sicut patet in gedeone: q̄ cū familia eius esset infima in tribu manasse: ⁊ ipse minimus in domo patris sui: dubitauit quō israel liberare posset. Judic. v. ¶ Aliqñ ꝓpter nature impossibilitatē: sicut patet in sara: que suā senectutē considerās risit: cum dn̄s abrahe filium ex ea nasciturū esse predixit. Gen̄. xviij. Ex his autē oībus zacharias dubitare potuit: quia ibi erat ⁊ magnitudo promissionis: q: de filio nascituro dictū est. Erat enī magnus corā domino: ⁊ consideratio ꝓprie fragilitatis: quia talem filiū habere se reputabat indignū: ⁊ impossibilitas naturalis: quia vxor eius erat sterilis: ⁊ ambo ꝓcesserāt in diebus suis: nihilominus tamē plagam incurrit amissionis loquele: ꝓpter eius incredulitatē: vt ex hoc maius miraculum in natiuitate filij appareret: et ꝓpter alias rationes superius in natiuitate iohannis assignatas. ¶ Secundū miraculū fuit in vtero sanctificatio: quia de eo dictū est. Et spūsancto replebitur adhuc ex vtero matris sue. Qḋ priuilegium in quattuor sanctis tm̄modo reperit': scz in hieremia ꝓpheta. Hiere. ꝓmo. Anteq̄ exires de vulua scrificaui te. In iacob iusto apostolo: sicut hieronym⁹ testat'. In iohāne baptista: ⁊ in beata virgine maria: licz talis sanctificatio: ⁊ spiritussancti repletio lōge plenior fuerit in beata virgine ꝙ in alijs ꝑnominatis sanctis. ¶ Et notandū ꝙ lz iohānes baptista fuerit in vtero sanctificatus: fuit tamen originali peccato cōceptus: alioquin nō fuisset zacharie filius: vnde festuz illud licz dicāt cōceptionis: est tamē potius festū sanctificationis: quia videlz in vtero matris sanctificatus fuit. Sicut ⁊ de beata virgine superius dictū est in legēda cōceptionis eius: vnde sub vocabulo cōceptionis agitur festū sanctificationis. ¶ Tertiū miraculū fuit ꝓphetalis muneris repletio. Ideo dicit' plus ꝙ ꝓpheta: quia anteq̄ nasceret' prophetare meruit: quādo in vtero matris exultās ad vocem salutationis marie: deum adesse cognouit. Unde chrysostomus. Nūquid prophete fuit: vt prius fieret propheta ꝙ homo. Et quia cōsuetudo erat vt ꝓphete vngerent'. Ideo xp̄s fecit mariā salutare elizabeth. Et sermo procedens de vtero matris vbi habitabat dominus: et per aures elizabeth ingressus descēderet ad iohannem: et eum illuc vngeret in prophetam.

¶ Non solum aūt ipse anteq̄ nasceret' ꝓphetauit: sed insup suis meritis matri prophetie spiritum tradidit. vnde chrysostomus. Quis propherarum cum esset propheta: prophetā facere potuit. Helias quidē vnxit heliseum in prophetam: nō tamen prophetādi gratiā illi donauit. Iste autem in vtero matris existens diuini introitus scientiam matri donauit: et os illius in verbo confessionis aperuit: vt cuius non videbat personam: cognosceret dignitatem dicens: vnde hoc mihi: vt mater domini mei veniat ad me. Hec chrysostomus.

¶ De sanctis Andochio Thyrso ⁊ Felice martyribus. Cap. cxvi.

Andochi⁹ thyrs⁹ ⁊ felix martyres apud aurelianum passi sunt sub aureliano imperatore. Ex quibus andochius et thyrsus missi sunt a sancto policarpo episcopo i gallias ad predicanduz. Qui venientes aurelianū dum sua predicatione multos conuerterent: ⁊ multos martyres confortarent: recepti sunt hospitio a felice christiano negociatore: pauperum hospite cūctorum. Et cum ad imperatorem ibidem tunc degentem accusati fuissent: inde educti sunt. Quos dum eorum hospes insequitur cum eis similiter detinet': omnesq; simul imperatori presentantur. Et dum christum confiterētur: manibus suspendūtur: et saxa in pedibus alligantur: ⁊ sic in suspēdiculo vsq; in crastinū dimittūtur. Cum autē sequenti die incolumes inuēti fuissent: in ignem copiosum missi sunt. Sed combustis vinculis: ⁊ flāmis imbre copioso extinctis: ipsi inusti omnino permanserūt. Quos imperator continuo decollari mandauit. Faustus ꝓo christianus cū symphoriano filio suo corpora eorū collecta sepeliuit. viij. kalen. octobris.

¶ De sanctis quadragintanouē martyribus. Cap. cxvij.

Quadragitanouem martyres passi sunt in calcedonia ciuitate sub diocletiano imperatore: proconsule autē prisco. Ibi cum beata euphemia virgine detenti: cum nollēt deo marti sacrificare ꝑ dies viginti in carcere macerati sunt. Deinde iussu ꝓsidis educti alapis in faciē cesi: ⁊ grauiter flagellati: iterū vincti in carcerē reducti sunt ⁊ imꝑatori reseruati: vt de his supra actū est in passiōe euphemie. xvi. kal'. octobris. Post dies

autem.xij.imperatori diocletiano calcedonem venienti: a proconsule presentantur. Quos cuz imperator in christi fide immobiles reperisset eos oēs vinctos leonibꝰ ⁊ vrsis exposuit deuorādos. Et cū a feris īntacti custoditi fuissent: iussit eos oēs pariter decollari.viij.kal.octob.

¶ De sancto Cleopha discipulo. Cap.cxviij.

Cleophas discipulꝰ vnꝰ ex lxxij. fuit. Hic vnꝰ ex illis duobus extitit: quibus in castello emaus euntibus in die resurrectionis sue dominus apparuit: ⁊ ab ipis inuitatus cum eis discubuit: quē ⁊ ipsi in panis fractione cognouerūt. Alius ꝟo lucas euangelista fuisse dicitur. Hunc autē tradunt apud ipsum castellum emaus in eadem domo qua mensem domino parauerunt post discipulorum in iudea dispersionem pro confessione christi a iudeis occisum ⁊ gloriosa memoria sepultum: qui passus est septimo kalendas octobris. Hec in martyrologio adonis: sumpto ex Hieronymi scripturis ⁊ chronicis antiquis.

¶ De sancto Firmino presbytero et martyre. Cap.cxix.

Firminus presbyter et martyr apud ambianū passus est sub longino ⁊ sebastiano presidibus: qui ex ciuitate hibernie: que dicitur pampilonia ortus patre firmo senatore: cuz adhuc esset puer traditus est honesto presbytero sacris litteris imbuendus: qui annorū.xvij.etate et doctrina proficiens: ⁊ pro honesto iam sene predicationis officium supplens: ab eodem ad honoratū episcopū tolosam missus est: a quo ⁊ presbyter est ordinatus. Anno ꝟo etatis sue.xiij. reuersus ad magistrum relictis omnibus apud andegaueñ. vrbem anno vno et tribus mensibus predicauit: ⁊ multos ad xpm conuertit: deinde beluacum veniens: a valerio preside ob christi confessionem sepe vsq ad mortem flagellatus est: ⁊ post hec in carcerem clausus: sergio successori valerij reseruatus est: sed a populo violenter solutus: ibidē diutius predicauit: omnē populum baptizauit: ⁊ ecclesias plures cōstruxit: inde ambianū perrexit: ⁊ infra.xl.dies tria milia hominū ad xpm conuertit. Tandē a longino ⁊ sebastiano presidibus cōprehensus: propter timorem populi in carcere decollatus est vij.kalen.octobris. Faustinianus autē senator pater sancti firmini epi: de quo supra dictū est iij.kalen. septēbris qui ab eodē martyre cū filio fuerat baptizatꝰ: corpus eius rapiēs in suo cimiterio sepeliuit: qđ postmodū saluiꝰ ambianeñ. eps in ecclesiam maiorē transtulit: de quo supra habitū est.iij.idus ianuarij. Sebastianꝰ autez preses in vltionē martyris xpi a ciuibus beluacēsibus postmodū interfectus est.

¶ De sancto Herculano martyre. Cap.cxx.

Herculanus martyr passus est rome sub aureliano imperatore: qui a beato alexādro papa ad christum conuersus est: ⁊ baptizatus. Cum idem alexander in custodia teneretur apud quirinum tribunum: quapropter aureliano accusatus ⁊ ab eodem cōprehensus atq fustibus cesus in confessione nominis dni tandē gladio cedente martyrij palmā percepit vij.kal.octobris. Cuius corpus via numētana septimo ab vrbe miliario a xpianis sepultū est.

¶ De sanctis Cypriano episcopo ⁊ Iustina virgine et martyribus. Cap.cxxi.

Cyprianus episcopus ⁊ iustina ꝟgo passi sunt apud damascum et consumati in nicomedia ciuitate tempore claudij imperatoris sub eutelio comite orientis. Beata nanq iustina de ciuitate antiochie filia edusij sacerdotis idolorū: quotidie ad fenestrā sedēs: ⁊ prelium diaconē legentē euangelium audiens conuersa est. Quod cū mater patri in lecto nunciasset: ⁊ ambo dormitātes xpm cū angelis eos ad regnū celorū vocantē vidissent: euigilantes mane ⁊ ipsi conuersi ad ecclesiā conuenerunt: ⁊ vna cū iustina ab optato epo baptismū perceperunt: a quo postmodū edusius presbyter ordinatus est. Quo defuncto dum virgo xpi ecclesiam frequentaret: ⁊ eam quidam aglaius scholasticus adamaret: misit ad eam matronas ⁊ viros vt sibi illam peterent in vxorem. Que cum omnibus se xpo despondisse responderet. Ad cyprianuz magnum iuuenis accessit: qui puer ab annis.vij.fuerat diabolo consecratus: vt artibus suis iustinam in eius amorem concitaret. Cyprianus autem aduocauit demonem quendam: ⁊ eum adiurare cepit: vt virginem de libidine tētatā ad se adduceret: vt eam vel ipe vel aglaius cognoscere posset. Demon autē vnguentū quoddā cypriano tradidit: vt domum virginis perungeret: ⁊ ipe postmodū noctu ad

eam tentandā introiret. Quod cum factū esset ⁊ demon ingressus cor virginis in amorem concitaret. Justina oratione premissa signū crucis edidit: ⁊ diabolus territ⁹ fugit: ⁊ ad cyprianū confusus rediit: quē cū interrogasset: cur sine effectu redisset: dixit se signum vidisse: in quo omnis virtus eius defecerat. Cyprianus autē demonē fortiorem misit: sed quod primo contigerat: ⁊ secundo euenit. Quod cyprianus videns illos derisit: ⁊ principē demoniorū aduocauit: ⁊ adiuratum ad virginem destinauit. qui illam diuersis languoribus prius vexatā ad se media nocte ducturū promisit. Tūc diabol⁹ in speciē virginis se mutauit: ⁊ ad iustinā ingressus: dixit secū se velle manere: ⁊ virginitatē seruare. Et cū virgo acquiesceret: ⁊ virginitatis premia cōmendaret: cepit eam tentare dicens: ꝙ dubium esset: ne ex hoc deum offenderet: cū ipse primis parentibus prolis generationem precepisset. Cum aūt cor virginis per immissionem demonis in ardorem libidinis concuti cepisset: illa in se reuersa et quis sibi loqueretur intelligēs signo crucis se muniuit: ⁊ diabolum vt fumū insufflauit: ⁊ statim ab omni tentatione liberatam se sensit. ¶ Post hec diabolus in speciē iuuenis aglaij se trāsfigurauit: ⁊ in eius lectulū ingrediens in amplexus eius ruere voluit: sed signo crucis edito confestim euanuit. Deinde permittente deo ipām febribus fatigauit: sed virgo xpi oīa certamina superauit. Uidens diabolus: ꝙ nihil proficeret: in formā iustine se trāsmutauit: vt famā iustine pollueret: ⁊ eam ad cyprianum se adduxisse iactaret: ⁊ in tali specie ad magū cucurrit: ipm̄qꝫ quasi amore eius languens osculari voluit. Sed mox vt cyprianus nomen iustine nominauit: diabolus nomen illud audire nonvalens disparuit. Quapropter cyprianus delusum se videns ad ostiū virginis diu vigilauit: ⁊ quandoqꝫ in feminā: quandoqꝫ in auem se arte magica: vt videbatur cōmutauit: sed cū venisset ad ostiū eius: neqꝫ auis neqꝫ femina: sed cyprianus apparebat. Aglaiū tandē in passerem arte magica cōmutauit: qui mox vt ad fenestrā virginis volasset: nō passer: sed iuuenis videbatur: ⁊ cum nec posset fugere: nec salire: ipm̄ iustina redarguit: et per scalam deponi fecit. ¶ Uictus ergo diabolus per omnia ante cyprianū confusus stetit: quem ille interrogauit: quomodo in nullo in xp̄ianā virginē perualeret. Quem demon primo sibi iurare fecit: ꝙ nunꝙ̄ ab eo discederet: deinde ei dixit: ꝙ signum crucifixi viderant: ⁊ in hoc territi fugerant. Interrogatus quoqꝫ an xp̄s diabolo maior esset. Respōdit ipm̄ maiorē oībus qui demones omnes igne cruciandos iudicaturus esset. Tunc cyprianus virtutes diaboli contēnens: omnia idola sua cōfregit: ⁊ codices combussit: ⁊ veniens ad ep̄m antimū baptismū instanter petiit. Sed ille cyprianū sibi illudere velle putabat: quia ipsum magum esse cognouerat. Cum aūt cuncta que sibi cōtigerant narrasset: ab eo sacrū baptisma suscepit. Quē ep̄s antimus in diaconū: ⁊ post annū in presbyterū ordinauit. Cui ⁊ cyprianus in ep̄atu successit: qui xp̄i fidem constanter predicabat: ⁊ multos gentiliū conuertebat: ⁊ in xp̄i nomine miracula faciebat. Cyprianus autē ep̄us iustinam in quodā cenobio matrē plurimarū virginū consecrauit. Qui ⁊ martyribus multas epistolas destinabat: ⁊ in eos in certamine confortabat. ¶ Post hec eutelius comes orientis cyprianū et iustinam detentos: dum idola adorare nollēt iussit tormentis affligi: ⁊ cyprianū quidem suspendi ⁊ exungulari: iustinā ꝟo neruis flagellari ⁊ alapis cedi: deīde ambos in carcerē trudi. Die quoqꝫ sequenti iussit parari sartaginē pice adipe ac cera plenā: ⁊ in eam cyprianū iactari. Cunqꝫ ipm̄ ignis non tangeret: ⁊ iustina ingredi formidaret: cyprianus eam hortabatur: vt intraret. Que ingressa omnino sicut et ille illesa permansit. Sacerdos autem idolorum cum de consensu comitis ad sartaginē venisset: vt suis carminibus maleficia xp̄ianorum dissolueret continuo ignis de sartagine exiuit: ⁊ eum penitus consumpsit. Tunc de consilio terentini cognati sui eos ī custodia artauit: vt interim claudio que gesta fuerāt scriberet: ⁊ ille de eis pro libito suo disponeret. Et mandante claudio ad ciuitatem nicomediam adducuntur: ⁊ iuxta flumēn gallum cum quodā tertio xp̄iano peregrino theognito nomine pariter decollātur. Quorum corpora cum canibus exposita. vij. diebus intacta permansissent: a nautis quibusdā christianis in nauē leuata: ⁊ romam delata: atqꝫ sepulta sunt. Nunc autē vt dicitur placentie quiescunt. Qui passi sunt. vi. kalen. octobris. Circa annum domini. cclxxx.

¶ De sancto Eusebio papa et martyre. Cap. cxxij.

Eusebius papa et martyr huius nominis primus natione grecus ex medico: marcello pōtifici in ep̄atu romano successit: ⁊ sedit annos. ij. menses. ij. dies. xxv. Huius temporibus inuenta est crux dn̄i nostri iesu xp̄i hierosolymis ab helena regina sicut ip̄e in quadā epistola sua scribit. Que tamen epistola apocripha reputatur: quia nec eius tempore crucē dn̄i inuentā fuisse verisimiliter creditur. Sed melius tempore siluestri pape. Qui constantinū imperatorē baptizauit: qui ⁊ baptizatus helenā matrē conuertit. Que post eius conuersionem crucē domini inuenit. Hic sanctus pontifex

fex pro xp̄i nomine martyrio coronatus est: sub persecutione cōstantini anteq̄ fieret xp̄ianus. Et sepultus est cū fratribus suis iuxta corpus beati petri in vaticano sexto kalē. octobris. Et cessauit episcopatus dies septem.

¶ De sanctis Cosma ⁊ Damiano et socijs martyribus. Cap̄. cxxiij.

Cosmas ⁊ damianus: antimus: leōtius: ⁊ euprepius martyres in ciuitate egea passi sunt tēporibꝰ dioclestiani et maximiani imperatoꝝ sub preside lysia. Quoꝝ duo primi fratres ex eadem ciuitate que ē in arabia: matre religiosa noīe theodora geniti: arte medicine docti: in virgine gratie christi: omnē infirmitatē non solū ab hominibus: sed etiā a iumētis curabāt: gratias oīa tribuētes. Naz ⁊ camelū arte diabolica debilitatum sanū restituētes: illesum abire fecerūt.

¶ Matrona aūt noīe palladia paralytica: cum omnia sua in medicis cōsumpsisset: ad sanctos dei accessit: et ab eis sanitatē integrā reportauit. Tunc illa damiano munusculū obtulit. Et cū recipere nollet: ⁊ illa cū sacramētis p nomē dn̄i adiurasset: recipere acquieuit: vt eiꝰ deuotioni satisfaceret: ⁊ ne nomē dn̄i spernere videretur. Quod vt cosmas cōparuit: turbatus precepit: ne corpus eius cū fratris corpe poneret. Sequēti vo nocte dn̄s cosme apparuit: et fratrem de suscepto munere excusauit. ¶ Audiēs autē preses lysias famā eoꝝ: ⁊ q in xp̄i virtute infirmitates sanabāt: eos ad se accersiri fecit: ⁊ que essent eoꝝ nomina: que patria: que conditio: que fortuna reqsiuit. Illi vo responderunt ad singula: q nomina eoꝝ erāt cosmas ⁊ damianus: patria vo arabia: cōditio xp̄iana: fortunaz autē christianos nescire dixerūt. Addētes se ⁊ alios tres fratres cōsobrinos habere: antimū: leontiū: et euprepiū. Quos preses misso cū eis officio sibi presentari iussit: ⁊ cepit agere vt sacrificarent: quod cū facere contēnerent p̄cepit eos in manibus et pedibus grauiter torqueri. Et dum eius supplicia deriderēt: iussit eos cathenis vinctos in mare p̄cipitari. Sed statim angelus dn̄i affuit: et diruptis vinculis illos e pelago liberauit. Et cū hoc miraculū p̄ses magicis artibus ascriberet: ⁊ ipsi ei xp̄i virtutem predicarēt: illec̄ se eos ī noīe dei adriani velle sequi dixisset: cōtinuo duo demones affuerūt: ⁊ eū in faciē ceciderūt. Sed orātibus p eo sanctis: statim demones discesserūt. Tunc preses dicere cepit: q dij contra eū indignati fuissent: quia illos relinquere cogitasset. Mandauitq̄ sanctos in carcerē trudi: donec eos quō perdere cogitaret. Sequēti die illos eductos iussit in ignē copiosum iactari. Sed tn̄ eos in nullo lesit: quin potius flamma erumpēs multos de astantibus interemit. Iubent ergo in equuleo suspendi: sed angelo eos custodiente fatigatis admodū ministris incendēdo: ante presidē deponunt illesi: tres igit̄ fratres fecit in carcerē recludi: ⁊ cosmā ⁊ damianū crucifigi: ⁊ a pplo lapidari. Sed lapides in iacientes redibant: ⁊ plurimos vulnerabāt. Eductis ergo tribus fratribus: et stātibus iuxta crucē cosmā ⁊ damianū precepit a q̄ttuor militibꝰ sagittari. Sagitte aūt martyres nō ledebāt: sed cōuerse plures occidebāt. Lysias aūt se cōfusum in oībus cernens: oēs quinq̄ fratres insimul gladio cedi iussit. Christiani aūt memores verbi quod dixerat sanctus cosmas: damianuz cum eo sepelire dubitabāt. Et ecce subito camelus aduenit: et humana voce loqnēs sanctos in vnum sepeliri mādauit: quod ⁊ factū est. Processu vo tēporis duorum fratrū cosme ⁊ damiani corpora romā sunt translata: ⁊ ecclesia eoꝝ nomini edificata. Passi sunt aūt sancti martyres. v. kal. octobris circa annū domini. cclxxvij.

¶ De sanctis Florentio ⁊ Hilario martyribus. Cap̄. cxxiiij.

Florentius et hilariꝰ martyres passi sunt in gallijs castro seduno. Qui a paganis tenti dum christū cōfiterent: postq̄ lingue eoꝝ prescise fuissent: dum adhuc integro sermone loquentes fidei nostre preconia predicarent: gladio feriri iussi sunt: et sic martyrij a domino coronā perceperūt. v. kalen. octobris. Hec ado in martylogio.

¶ De sanctis Adulpho et Iohanne martyribus. Cap̄. cxxv.

Adulphus et iohannes apud cordubā hispanie ciuitatem passi sunt. Qui p cōfessione nominis christiani capite cesi: a christo domino coronari meruerunt. v. kalē. octobris: vt ait ado in martylogio ex datarijs hieronymi sumpto.

¶ De sancto Forseo ep̄o. Cap̄. cxxvi.

Forseus episcopus anno quinto constantis: qui ⁊ constantinus in hibernia claruit: vt dicit Sigibertus. Hic nobilis genere: sz nobilior fide: ab infantia sacris litteris eruditus: duz inter parentes suos sacri verbi seminaret eloquiū: quadā die subito egrotās quasi mortuꝰ stetit: et quattuor manꝰ ad se desup extensas cōspexit: q̄ tenētes

eum per brachia pennis subuolabāt. Ipse aūt quasi per caliginem duo angelica corpora cernebat. Uiditq; tertiū angelum armatum scuto se precedere: et canticum mellifluum audiuit ignotū. Sed ab angelo superiori mandat istis: vt ipsum ad corpus reducant. Ipse aūt postq̄ ad se rediit ⁊ attinētes flentes aspexit: hortat⁹ est eos: diuinisq; sacramētis perceptis de illo et altero superuixit. Media vo nocte ferie tertie mortē letus excepit: recordatus iocundissime visionis. ¶ In transitu quoq; suo visum mirabilem vidit: quem beda describit. Uidit enī bonos angelos se suscipiētes: ⁊ demones clamantes: ac contra eos bella commouentes. Et cū eos precessissent: cōuersi ignita iacula in eū iactabant: sed angelus quidā precedēs ea scuto suscipiebat: et protinus extinguebat. Tunc demones angelis opposuit: q̄ forseus sepius ociosos sermones dixisset. Sed angeli responderunt q̄ nisi pncipalia crimina proferrēt: propter ista minima nō periret. Et cū diu super hoc disputassent: tandem preliāte angelo cū demonibus demones in hoc cōtriti sunt. Tunc demon alius opposuit: q̄ seruus qui scit voluntatem domini sui: nec facit: plagis vapulandus est multis. Hic aūt dona iniquoꝝ recepit. Nam a quodā vsurario vestem perceperat: quā nūq̄ restituerat. Excusantibus autē eum angelis et dicētibus: q̄ demones occulta dei iudicia non cognoscebāt: diabolus tam grauiter eū pcussit vt postmodū vite restitutus semp percussionis vestigium retinuerit. Arripiētes enī demones vnū de his quos in ignibus torrebāt: ipm in eū iactauerūt: qui eius humeꝝ maxillāq; incēdit. Cognouitq; forseus hominē: quia ille erat cui⁹ vestem acceperat. Et hanc percussionē pmittēte deo pro receptione illius vestis recepit. Deinde ceperūt demones cū angelis cōtēdere de proximi dilectione: quia videlz proximum sicut seipsum nō dilexerat. Et cū in hoc etiam demones victi fuissent ad alias accusationes cōuersi ceperūt proferre q̄ digne penitentiā delinquētibus nō annūciasset. In omni vo ɔtradictiōe demonū valida extitit pugna: donec iudice deo triūphantibus angelis deuictisq; aduersariis immensa claritate vir sanctus circunfusus est. Et ad mandatū angeli mūdum respiciēs vidit vallē tenebrosam: ⁊ quattuor ignes in aere aliquibus spaciis a se distātes. Quos dixit ei angelus esse quattuor ignes mundū succēdētes: quoꝝ vnus est ignis superbie: secūdus inuidie: tertius auaricie: ⁊ quartus luxurie. Qui postmodū in vnū redacti illi appropinquabant. Et cū flammā accēdentē timeret: confortauit illū angelus dicēs: quia qd nō accēderat in eū nō arderet. ¶ Deinde ab angelis sup tectū eccl'ie spūs eius adducit vbi iā corpus eius mortuū adductū plangebat: iubet ab angelis cadauer nū agnoscere: ⁊ ipm reassumere: ille vo omnino recusabat. Tandē coactus ad corpus reducit: ⁊ sic cūctis stupētibus forseus suscitatur. Qui visa omnia populo rettulit: ⁊ deinceps asperrimam vitam duxit. Incendia vo que in spiritu sumpserat in scapulis corporis ⁊ gena apparebant. Inde egressus pdicauit scotis: ⁊ que per visum habuerat enarrabat. Deinde eps factus ab angelo monitus apud hiberniā predicauit. Ac inde populoꝝ inuidia eiectus per britanniā in saxoniā deuenit: ⁊ a rege sigiberto suscept⁹ monasteriū cōstruxit. Quod fratri suo forlano nomine gubernandū dedit: ipe aūt vlcano alio fratre suo heremū petiit: vbi p annū pmansit: inde compulsus a rege clodoueo cōsilii gratia ad galliarū littora nauigauit. Et a rege susceptus honorifice monasteriū in latiniaco oppido construxit: in quo laudabiliter vitam finiuit iiii. kal. octobris. Cuius corpus in villa q̄ dicit parona sepultū est: vt dicit beda.

¶ De sctō Uincesłao martyre. Cap. cxxvii.

Uincesla⁹ dux boemiorum tempore henrici imparatoris martyriū passus est. Qui post q̄ sacras litteras didicisset: amore celestis patrie nō ad superbie ventū accepit dominii dignitatē: sed vt multis prodesse posset: vnde ⁊ sua pauperibus ⁊ ecclesiis largissime impendebat. Cum aūt vocatis pncipibus ⁊ baronibus cunctis ad curiā imperatoris fratris sui germani: ipse postremus omniū aduenisset: ⁊ alii principes indignati locū ei ad sedendū dare nullatenus decreuissent: statim vt aulam intrauit: crux aurea in fronte eius apparuit: aliiq; duo splendidi viri visi sunt hincinde ipm comitātes. Cui cesar mox assurgēs ipm pre ceteris honorauit. A quo adhuc gentile ad cōuiuiū in dolo inuitatus est. Et lz eū cesar honorasset: ipsum tamē vt christianissimū oderat: vnde cū vincesłaus post prādiū ex more ad ecclesiā pgeret: eū impator cū turba gentiliū insecut⁹ est: ipmq; ante eccl'ie fores precūbētē occidi fecit: ⁊ martyrē dño cōsecrauit. Cuius sanguis in pauimēto effusus in testimoniū fratricidii p multa annoꝝ curricula: nec abradi potuit nec abstergi. ¶ Post aliquod tēpus dū fideles corpus ipsius trāsferre vellēt: inuenerūt eius vulnera plene sanata: excepta auricula: q̄ ei fuerat totaliter abscisa: q̄ tamē loco suo applicata cōtinuo ɔsolidata est. Cum aūt ad fluuiū maximū ⁊ inūdantem deuenissent: ⁊ ipm transire dubitarēt: inuocato sctō martyre: currū cū supposito corpe ex alia parte fluminis repēte trāsuectū viderūt: oēsq; statī sine piculo trāsierūt. Dū aūt ad ciuitatē pragā corpus detulissent: carcer subterrane⁹ cōfestim

illuminatur: ⁊ facto terremotu aperitur: cunctiqꝫ captiui solutis vinculis liberantur. Eadē ꝗ nocte xp̄s crucifixus regi dacie apparuit: eiqꝫ dixit: ꝙ peccata eius ip̄m iterato crucifixerant: ⁊ ꝙ nisi ecclesiā sancto martyri vincesłao conderet peccatorum veniam minime perciperet: vnde ex hoc rex territus: ecclesiam cum monasterio ordinis sancti benedicti sancto martyri fabricauit: et bonis suis largiflue dotauit: vbi ⁊ sanctum corpus eiꝰ requiescit miraculis clarens. Passus est aūt. iiij. kalē. octobris.

¶ De sancto maximo martyre. Cap̄. cxxviij.

Maximus martyr passus est sub Decio cesare optimo autem p̄consule apud asiam ciuitatem: quam ingressus decius maximum detentum: dū ad sacrificia deorū cōpellere non posset. Iussit eum fustibus cedi: deinde in equuleo leuatum grauiter exungulari. Ita vt carnes vna cū sanguine in terram defluerent. Cumqꝫ martyr domini diceret tormenta sibi non dolorem: sed vnctionem inferre. Iussu proconsulis mandante decio extra ciuitatem eductus: ibiqꝫ lapidibus obrutus occubuit. iiij. kalen. octobris. Sepultusqꝫ est a xp̄ianis iuxta murū ciuitatis memoria noīs eius a fidelibus desuper edificata.

¶ De sancto exuperātio ep̄o. Cap̄. cxxix.

Exuperantius ep̄s claruit apud tolosanam ciuitatem. Qui beatus vir ip̄ius vrbis pontifex: quantum sibi extiterit parcus quantūqꝫ aliis largus sanctus hieronymꝰ memorabili prosecutus est relatu. Qui ⁊ domini cōfessor inclytus quarto kalen. octobris. in xp̄o feliciter requieuit: sepultus in ecclesia tolosana: vt ait ado in martylogio.

¶ De dedicatione basilice sancti michaelis archangeli. Cap̄. cxxx.

Dedicatio basilice sancti michaelis archangeli dupliciter nominatur: scꝫ dedicatio basilice: et memoria ip̄ius. ¶ Dicitur autē dedicatio eo ꝙ hac die locū eiꝰ siue templum in monte gargano sibi dedicatū fuisse michael archangelus reuelauit. Cum enim vt dictum est supra in eius apparitione octauo idus maij: sanctus archangelus michael in monte gargano: sipontinis fidelibus contra neapolitanos adhuc gētiles victoriam miraculose contulisset. Sipontini quoqꝫ ante os spelunce: vbi archangelus: apparuerat: quotidie orationibus vacarent: sipontini adhuc dubitabāt: an predictum locum ingredi vel dedicare deberent. Tūc episcopus duxit super his romanum pontificem consulendum: qui super hoc requirendam decreuit archangeli voluntatem. Instantibus ergo cūctis triduo ieiunio apparuit in hac die michael archangelus episcopo: dicens nō esse opus ip̄am quam edificauerat ecclesiam dedicari. Ip̄e eñi qui condiderat: ipse ⁊ cōsecrauerat: precepitqꝫ vt die sequenti locum cum populo ingrediens ipsum precibus frequentaret et specialem suū patronum sentirēt: deditqꝫ eis predicte consecrationis signum: vt scilicet ab oriente per posterulam ascenderent: ⁊ ibidem marmori vestigia hominis impressa viderent. Mane igiť episcopus ⁊ populus ad locū veniunt ⁊ introgressi cryptam magnam: ⁊ tria altaria inuenerunt: quorum duo in australi parte posita erant tertium v̄o in orientali venerandum: ⁊ rubeo pallio circuntectum: vbi celebratis missarum solenniis: vestigia: vt archāgelus p̄dixerat inuenerunt: ⁊ om̄es ad propria cum gaudio redierūt. In eadem spelunca aqua lucida ⁊ nimium dulcis emanat: que post communionem sumpta diuersas egritudines sanat. His auditis papa in honorem sancti michaelis ⁊ omnium beatorū spirituum hunc diem: videlicet tertio kal. octobris per totum orbem statuit celebrandū. ¶ Dicitur etiam hoc festum memoria: eo ꝙ in ipso: vt dictum est omnium angelorum memoriā agimus. Circa quod sciendum est: ꝙ sicut dionysius ponit in libro de celesti hierarchia. Omniū angeloꝝ sunt tres hierarchie: ⁊ nouē ordines: ita ꝙ quelibet hierarchia tres ordines continet: et dicitur a hieron: quod est sacrū: ⁊ archos princeps: quasi sacri principatus. Superior autem hierarchia continet seraphin: cherubin: et thronos. Media dominationes: virtutes: ⁊ potestates. Ultima v̄o principatus: archangelos: ⁊ angelos. Eorū autē ordinatio ⁊ dispositio potest videri per simile in terrenis. Nam ministrorum qui sunt sub vno rege: quidam operantur immediate circa personam regis: sicut consiliarij ⁊ assessores ⁊ cubicularij: q̇ similes sunt prime hierarchie. Quidā circa regimen regni in cōi: vt principes milites ⁊ iudices: ⁊ hi sunt similes secunde. Quidam autem operātur circa regimen alicuius partis regni: sicut prepositi et bauli: ac presides: et hi sunt similes tertie. ¶ Tres igitur ordines prime hierarchie accipiuntur: inquantum deo assistunt. Ad hoc autē tria necessaria sunt: scilicet summa dilectio: et

hoc quantum ad seraphin qui interp̄tanť ardē
tes. Perfecta cognitio: ꝛ hoc quantū ad cheru-
bin: qui interpretanť plenitudo scientie. Per-
petua fruitio siue quietatio: ꝛ hoc quantum ad
thronos: quia in eis deus sedere dicit: dū eos
in se quiescere facit. ¶ Tres autē ordines me-
die hierarchie accipiūtur: inquātum habent re
gere vniuersitatē hoīm in cōmuni. Et hoc consi
stit in tribus. Primo in presidēdo siue imperan
do: ꝛ hoc pertinet ad ordinē dominationū qui
aliis inferioribus p̄sunt: ꝛ eos in diuinis diri-
gunt: ac eis imperant. Secūdo in operando: et
hoc pertinet ad ordinē virtutū: quib⁹ nihil est
impossibile exequi qđ mādatur: ꝛ ideo eis at-
tribuiť opatio miraculoꝝ. Tertio in arcendo ꝛ
expellēdo contraria impedimēta: ꝛ hoc ptinet
ad ordinē potestatū: qui habēt arcere demones
ꝛ cōtrarias potestates. ¶ Tres vo ordines vl-
time hierarchie accipiuntur ſm qđ habent re-
gimē limitatū ꝛ determinatū. Nā quidā p̄sunt
vni puincie: ꝛ hi sunt de ordine principatus: si
cut erat princeps persarū: qui preerat psis: de
quo habeť danielis. x. Quidā presunt vni mul-
titudini vel ciuitati: ꝛ hi dicunť archāgeli. Qui
dam vo cuilibet psone singulari: ꝛ hi sunt ange
li: ꝛ ideo āgeli minora: archāgeli vo maiora nū
ciare dicūtur: qꝛ bonū multitudinis dignius ꝙ
bonum vni⁹ hoīs. Decet aūt nos nedum in hac
solennitate: sed cōtinue oēs istos angelos ho-
norare pp̄ter. vij. rationes. ¶ Prio qꝛ sunt cu-
stodes nostri. Cuilibet eñ homini danť duo an
geli: vn⁹ malus ad exercitiū: alius bon⁹ ad cu
stodiendū. Effect⁹ aūt angelice custodie in ho-
mine triplex assignari pōt. Prim⁹ est: vt pficiat
in aīa in bonū gratie. Et hoc facit angelus tri-
bus modis. Primo oē impedimentum ad bonū
remouēdo. hoc significatū est exodi. xij. vbi an
gelus percussit primogenita egypti. Secūdo
pigritiā excitando: qđ significať zacharie. iiij.
Angelus dn̄i excitauit me quasi virū q̇ suscitať
a somno. Tertio in viā penitētie ducēdo ꝛ redu
cendo: quod significatū est tobie. v. in angelo q̇
eum duxit ꝛ reduxit. Scđs effectus est: vt aīa
non cadat in malum culpe: Et hoc facit ange-
lus tribus modis. Primo impediendo peccatū
futurum ne fiat: hoc significatum est numeri
xxij. in balaam qui ad maledicendum israel per
gens ab angelo in via impeditus est. Secundo
increpando preteritum: vt ab eo quis recedat:
quod significatum est iudicū secūdo. Cum an-
gelus filios israel de preuaricatione increpaſ-
set: ipsi eleuauerunt vocem ꝛc. Tertio quasi vio
lentiam inferendo: vt a presenti eripiat: quod
significatum est in violenta eductione loth de
sodoma. geñ. xix. ¶ Terti⁹ effectus est: ꝙ si ani
ma cadit postmodum resurgat. Et hoc facit eti
am tribus modis. Primo mouendo cor ad con-
tritionem: quod significatur tobie. xi. vbi tobi-
as iunior ad documentū angeli de felle p quod
intelligitur contritionis amaritudo: liniuit pa
tri oculos: scꝫ cordis. Secūdo purgando labia
ad confessionem: quod significať esa. vij. vbi p
angelum labia esaie purganť. Tertio cōgaudē
do ad satisfactionē. luc. xv. Gaudiū est angelis
dei super vno peccatore ꝛc. ¶ Secūdo debem⁹
eos honorare: quia sunt ministratores nostri.
Hebre. i. Omnes sunt administratorij spūs ꝛc.
Omnes eñ propter nos mittuntur: quia supe
riores ad medios: medij ad īfimos: ꝛ infimi ad
nos. Et hoc quidā cōpetit. Primo bonitati di-
uine: in hoc enim manifestať diuina bonitas: ꝙ
tum nostram salutem diligat: dum nobilissimos
spūs ꝛ sibi intima charitate vnitos: ad nos diri
git ꝛ transmittit. Secundo charitati angelice.
Cum eñ charitatis ardentis sint: maxime desi
derant alioꝝ salutē. Ideoqꝫ vt ad nos mittanť
lex exigit angelice charitatis. Tertio humane
indigētie. Mittunť eñ angeli ad inflāmandū
affectum ad dilectionē: vnde in hui⁹ figura le-
gunť missi in curru igneo. iiij. Reg. vi. Ad illu-
minandū intellectū ad cognitionē: figura hui⁹
apoc. x. in angelo q̇ habebat librū apertū in ma
nu sua. Ad corroborādū oē pfectū vsqꝫ in pfe-
ctionē. hui⁹ figura. iij. Reg. xix. Angelus por-
tauit helie panē subcinericiū: ꝛ vas aque: ꝛ co-
medit: ꝛ bibit: ꝛ ambulauit in fortitudine cibi
illius vsqꝫ ad montem dei. ¶ Tertio honorādi
sunt: qꝛ sunt fratres ꝛ cōciues nostri. Oēs eñ
electi assumūtur ad ordines angeloꝝ: quidam
ad supiores: quidā ad inferiores: quidā ad me
dios ſm diuersitatē ꝛ exigētiā meritoꝝ: lꝫ btā
virgo sup oēs fuerit exaltata. Et hoc grego. in
quadā homelia p plixa verba insinuare videť.
¶ Quarto qꝛ sunt aīaꝝ nr̄aꝝ in celis portito-
res. Et hoc faciūt triplici modo. Prio viā p̄pa
rādo. malach. ij. Ecce ego mitto angelū meū ꝛ
p̄parabit viā ꝛc. Tertio p viā p̄paratā in celum
baiulādo. Exo. xxiij. Ecce ego mitto angelum
meū q̇ te cust. in via: ꝛ indu. in ter. quā pmi. pa
trib⁹ tuis. Tertio ī celo collocādo. luc. xv. factū
est vt moreretť mēdic⁹ ꝛ portareť ab angelis in
sinū abrahe. ¶ Quīto qꝛ sunt orōnū nr̄aꝝ ante
deū presentatores: ipi eñ primo orones nr̄as
deo presentāt. tob. xij. qñ orabas tu cū lachry. ꝛ
sepeli. mor. ego obtuli orationē tuā dn̄o. Secū
do ibidē p nobis allegant. zach. i. Rn̄dit ange
lus dn̄o ꝛ dixit: dn̄e exerci. vsqꝫquo non misere
be. iuda ꝛ vr. hierusalē quib⁹ irat⁹ es ꝛc. Tertio
dei sentētiam ꝛ gratiā nobis renunciādo. danie
lis. ix. dr̄. Et gabriel ad eū volās dixit. Ab exor
dio precū tuarum egressus est sermo. glo. i. sen
tentia adeo. ꝛ infra. Ego aūt veniv indicarem
tibi ꝛc. ¶ Sexto sunt honorandi qꝛ sunt regis
eterni nobilissimi milites: ſm quod dr̄ iob. xxv.
Nunquid est numerus militū ei⁹: vidim⁹ aūt ꝙ
in militib⁹ alicui⁹ regis: quidā sp in aula regia
cōmoranť ꝛ regē associāt: q̇dā ciuitates ꝛ castra
custodiūt ꝛ pseruāt: q̇dā vo regꝭ inimicos expu

gnant. Ita horū militū xpī: quidā in celo empyreo semper regē regū associant: ⁊ ad eius honorē cantica leticie ⁊ glorie cantāt: dicētes: sanctus sanct⁹ sanctus ⁊c. Esa. vi. Itē benedictio ⁊ claritas ⁊ sapiētia ⁊c. apoc. vij. Alij aūt custodiunt ciuitates ⁊ villas: illi. s. qui nobis sunt ad custodiā deputati. Esa. lxij. Sup muros tuos hierusalē constitui custodes. Alij vo dei inimicos. i. demones expugnant. apoc. xij. Factū est preliuz magnum in celo. i. in ecclesia militante sm vnam expositionez: michael ⁊ angeli eius prelia. cū dracone ⁊c. ¶ Septimo ⁊ vltimo qz sunt tribulatorū cōsolatores. zach. primo. Angelus qui loquebatur in me verba cōsolatoria. Hoc autem faciunt tribus modis. Primo confortādo ⁊ roborādo. dan̄. xi. Cū daniel corruisset tetigit cū augelus dicens. Noli timere pax tibi: confortare ⁊ esto robustus. Secūdo ab im patientia conseruādo. ps. Angelis suis mandauit de te. ⁊ infra. In manibus porta. te: ne for. offen. ad lapidē pedē tuū. Tertio ipam tribulationē refigerando ⁊ minuendo. Et hoc significatur dan̄. iij. vbi angelus dn̄i cū tribus pueris descendit in fornacem: ⁊ fecit mediū fornacis quasi ventum roris flantem.

¶ De sancto Maximo episcopo. Cap. cxxxi.

MAximus eps apd rhegyum ciuitatē claruit. Qui de vico q̄ dr deconiato ortus parentibus xpianis ab infantia virtutib⁹ ⁊ sacris litteris erudit⁹: relicto seculo insulam lerinensis monasterij petijt: vbi monachus factus omni sanctitate pollebat. Multasqz insidias diaboli perpessus deuicit: postea vo factus est abbas monasterij successorqz sancti honorati. Quaz diabolus nocte quadā exterrere volens eidē in forma horribili apparuit: sed signo crucis edito cōfestim euanuit. Moxqz sanctus febricitare cepit. Cui decūbenti rursum demon in specie draconis se ostendit: sed cū orasset ad dn̄m monstrū depellitur: ⁊ sanctus protinus a febre curatur. ¶ Nocte quadā orationis gratia ad littus egressus: vidit nauē ad portū applicuisse: cuius naute ad eū veniēt: eidemqz dicunt q̄ fama eius ad syrie partes conuolauerat: multusqz populus eū desiderabat: vbi si vellet accedere multū dn̄o populum posset acquirere: offerentes se illum in sua naue vecturos. Qui diaboli figmenta perpendens orauit: et signo crucis edito: nauis fantastica cū nautis disparuit. ¶ Electus deinde a populo in epm rhegyne ciuitatis gregē dominicū verbis nutriebat ⁊ exēplo: qui etiā basilicā sancti albani intra castellū rhegyi construxit. Ad quā edificandā dum pauci boues eo presente columnas faciliter traherēt. Absente vo plurimi trahere nō possent: vocatus eps vidit demonē in forma parui ethiopis plaustro insidentē. Quē postq̄ sua orone fugauit: boues opus solitū etiam in eius absentia celeriter perfecerūt. ¶ Cum aūt reliquias ad ecclesiam consecrandā deferrent: puer quidā frater rhegyni diaconi de muro lapsus cecidit ⁊ expirauit. Cuius corp⁹ diacon⁹ in cubile epi collocauit. Ad cuius pces finito officio maximus thalamū ingressus puerū oratiōe suscitauit. ¶ Al's etiā filiā cuiusdā vidue nobilis ciuitatis defunctā: motus maternis lachrymis ad vitam reduxit. ¶ Adolescentulum insup morsu rabidi canis extinctū: sua oratione pristine vite restituit. Canē quoqz qui multos laniauerat: leui ictu baculi pemit: vulnera etiā cūctis inflicta sanauit. ¶ Quēdam hoiem quē bos cornupeta feriēs euiscerauerat: vulnerib⁹ alligatis: infra dies septē sanū effecit. ¶ Cecū quendā qui ab annis. xv. lumen oculorum amiserat: dum ad matutinū pergeret: ⁊ pedib⁹ ipm cepisset: diutius postulatus: signo crucis edito protinus illuminauit. Obitum aūt suum ⁊ presciuit ⁊ predixit. Et in stratu proprio quasi leui sopore detentus spiritū emisit. iij. kalen. octobris. Cuius corpus ptinuo miro odore fragrauit. Sed dū in eius exequijs puella nup defuncta loculo viri sancti substracta fuisse: protinus a mortuis resurrexit: ⁊ vna cuz ceteris corpori sepulture interfuit: et deum collaudare cepit. Sicqz sepultus est in ecclesia sancti petri rhegyne ciuitatis: vbi iacet miraculis clarus.

¶ De sancto Hieronymo presbytero et doctore. Cap. cxxxij.

Jeronymus presbyter ⁊ doctor eximius filius eusebij viri nobilis oppido stridonis: quod dalmatie quōdam pānonieqz cōfinium fuit: extitit oriundus. Hic adhuc puer romā adijt: vbi literis grecis ⁊ latinis ⁊ hebraicis plene eruditus est. In arte grāmatica donatum: in rhetorica autē preceptorē habuit victorinū: scripturis autē diuinis exercitabatur die ac nocte: ⁊ inde hausit auide: quod postmodum effudit abūde. ¶ Quodaz vo tempore sicut ipse in epistola ad eustochium refert: dum de die tulliū: de nocte platonem auide legeret: eo q̄ sermo sibi incultus in libris pphericis non placeret: circa mediam quadragesimā subita febre corripit: adeo vt calore iam vitali deficiente exequie funeris pararentur. Subito igitur in extasi ad tribunal summi iudicis rapitur: et cuius cōditionis esset interrogatus: christianū se fore profitet.

Quem iudex aperto ore dementiens: cicero-
nianū: esse dixit: non xp̄ianum: eo ꝙ vbi thesau
rus suus ibi esset ⁊ cor suum. At hieronymus
obmutuit: ⁊ iudex illū acriter cedi iussit. Cum
autē misericordiā postularet: ⁊ astantes pro iu
uene veniā supplicarent. Iurauit hieronymus
ac protestatus est ꝙ si vnꝗ̄ codices seculares
legeret: xp̄m negaret. In hec verba dimissus
reuixit: ⁊ lachrymis se totū perfusum inuenit:
ac exverberibus scapulas repperit linientes.
Extunc se diuinorū voluminū studio totaliter
contulit. ¶ Dum autē esset annorū. xx. per libe
rium papā romane ecclesie cardinalis presby-
ter ordinat. Tunc sub imperatore constantio
in arrianā heresim lapso ⁊ alie hereses pullula
re ceperūt: quas om̄es vir sanctus verbo ⁊ scri
pto iuxta sibi a deo datā sapientiā cepit infrin
gere: cui paula nobilissima romanoꝝ eius disci
pula sedula ministrabat: eiusqꝫ filiā eustochiū
virginē sacratissimā hieronymus diuinorū stu
dijs imbuebat. ¶ Mortuo ṽo papa liberio san
ctus doctor dignus summo sacerdotio ab om-
nibus acclamatur. Sed dum clericorū ⁊ mona
chorum lasciuiā increparet: ab eis turpiter de-
risus est. Nam vt ait iohannes beleth. Cum hie
ronymus ad matutinū pergeret: vestem mulie
ris lineam quā iuxta lectum posuerant super
pelliceuꝫ suū putans induit: et sic ad ecclesiam
processit. Hoc autē faciebant emuli: vt mulierē
habere in thalamo crederet. Qđ ille videns:
eorum cessit vesanie: ⁊ ad gregoriū nazāzenum
constantinopolitanū episcopū peruenit: a quo
multa in sacris litteris didicit. Deinde alexan
driā perrexit: ⁊ didymū doctorē pluribus men
sibus audiuit. Post hec in syriā abijt: in posses-
sione euagrij presbyteri aliquantulū commora-
tus. ¶ Deinde in egypti heremum properauit:
vbi quanta pro xp̄o sustinuit in epistola ad eu-
stochium ipse cōmemorat. Nam incredibili se-
penitentia ⁊ humano corpori penitus importa
bili se macerauit: ibiqꝫ quadriennium exegit.
Quo peracto ad bethleem oppidum remeauit:
vbi prudēs animal ad presepe domini se obtu-
lit permansurum. Penitentiam ṽo consuetam
nullatenus dimisit: ⁊ carnem diris verberibus
flagellauit. Ad portam quoqꝫ bethleē occiden
talem cenobium construxit: et multos discipu-
los congregauit: inter quos eusebium nobilē
cremonensem predilectū habuit. Bibliothecā
autem suam quam summo sibi ediderat studio:
iterum relegens: diem ieiunijs ducebat ad ve-
sperum. In translatione etiam scripturaruꝫ. l.
annis ⁊. v. mensibus desudauit: ⁊ semper virgo
permansit. Monasterium quoqꝫ ancillaruꝫ dei
condidit: in quo paulam viduam ⁊ eustochium
eius filiam virginem: que cum secute fuerant
multis sacris virginibus preposuit: ⁊ regulam
eis monasticam dictauit. ¶ Cum autem vsqꝫ
tunc in ecclesia vnusquisqꝫ caneret quod vole-
bat: ad instantiam theodosij imperatoris dama
sus papa hieronymo imposuit: vt diuinum offi
ciū ordinaret. Qui psalteriū ꝑ ferias ⁊ noctur
nos ⁊ horas alias canonicas diuisit: ⁊ Gloria
p̄ri. in fine psalmorū cātari instituit. Epistolas
⁊ euangelia per anni circulū: ceteraqꝫ om̄ia ad
officiuꝫ pertinētia preter cantū ordinauit. Qđ
papa damasus sibi missum approbauit: ⁊ eccl'ie
celebrandū tradidit. ¶ Quadā ṽo die aduespe
rascente: dū hieronymus cū fratribus ad sacrā
lectionē legendā sederet: leo quidā claudicans
monasteriū ingressus est. Fugiētibusqꝫ cūctis
eum solus sanctus doctor excepit: ⁊ leonis plā
tam a sentibus vulneratā inuenit. Adhibita er
go cura leo conualuit: ⁊ inter eos quasi domesti
cū animal habitabat: fenūqꝫ sicut bos comede-
bat. Cui hieronymus officiū imposuit: vt asinū
loci ligna de nemore deferentē: ad pascua ⁊ ad
nemus duceret ⁊ custodiret. Quod ⁊ factū est:
leonem asinū continue more pastoris industrij
comitante: ipsumqꝫ fideliter defensante. Quo-
dam aūt vice leone grauiter soporato: mercato
res cum camelis illac transeuntes: asinum solū
pascentem a leone elongatū rapuerūt. Exper-
gefactus leo: sociū rugiēdo querēs huc illucqꝫ
discurrebat. Et eum non inueniens ad portam
monasterij tristis redijt: ⁊ intus ac si preverecū
dia ingredi non presumpsit. Uidentes autē fra
tres ꝙ sine asino redijsset: putauerunt ꝙ fame
compulsus illum deuorasset: nolebantqꝫ ei an-
nonam prebere cōsuetam. ¶ Tunc admonente
hieronymo officium asini leoni iniūgunt: et li-
gna cedentes ei imponunt. Quod cum leo pa-
tientissime ferret: quadaꝫ die expleto opere ad
agrum exiuit: ⁊ quasi diuino instinctu vndiqꝫ di
scurrere cepit. Et ecce vidit a longe negocia-
tores cum onustis camelis precedente asino ve
nientes. Leo igitur recognito asino: rugiens
super eos irruit: et omnes homines in fugam
conuertit. Deinde terribiliter cauda terrā per-
cutiens: asinū ⁊ camelos perterritos sicut erāt
onusti: ante se ad cellā ire coegit. Quod cū fra-
tres vidissent ⁊ mirati hieronymo nūciassent:
iussit sanctus camelos introduci: et depositis
sarcinis pedes eis lauari: ⁊ super hoc volunta-
tem domini expectari. Tūc leo cepit per mona
sterium discurrere: singulorū fratrum vestigijs
se prosternēs: ⁊ de perpetrata culpa quasi cau-
da alludens veniam postulabat. Hieronymus
autem futurū prescius iussit hospitibus ventu
ris refectionē parari. Et ecce hospites adsunt
pre foribus: abbatē videre querētes. Ad quos
cum exisset illi pedibus eius aduoluti: pro com
missa culpa veniam postulabāt. Quos ille be-
nigne introducēs ac reficiēs: admonuit vt suis
contenti aliena decetero non vesperēt. Illi aūt
beato hieronymo licꝫ dudum recusanti medie-
tatem olei quod secum attulerant pro benedi-
ctione obtulerunt: eandemqꝫ mensuram annis

singulis se et suos heredes eius fratrib⁹ datu- ros promiserūt. ¶ Tanta autem lassitudine fa- tigatus est: vt in stratu suo iacens funiculo ad trabem suspenso supinus manibus se leuaret: vt scilicet officium monasterij prout poterat ex hiberet. Per annos ꝟo quinquaginta: nunq̄ co ctum: nisi bis ī vltima egritudine manducauit: carnem cilicino sacco semper domauit: nec stra tum aliud nisi terram vnq̄ sciuit: semel in die post vesperas radices aut folia arborum degu- stauit: semper orationi: aut eruditioni: aut le- ctioni intentus. ¶ Appropinquans autem vite termino: se super nudā humū collocari p̄cepit: et sacco quo induebatur opiri: vbi p̄rio fratres suos ad se cōuocatos dulci eloquio et sacris ad monitiōibus informauit: et eusebium eis in ab batem dimisit. Deinde sacram eucharistiam si- bi oblatam cū lachrymis sumpsit. Et supinus ad terram rediens: manibus in modum crucis supra pectus extensis: symeonis prophete vati cinium decantauit. Quo finito cum esset hora completorij: subito lux maxima: acsi sol in meri die cum circumfulsit: in qua luce ab astantibus vise sunt acies angelorum discurrentes: tanq̄ scintille in arūdineto. Auditaq̄ est vox saluato- ris ipsum ad celestia inuitantis: et sancti docto ris se paratum venire respondētis. Et post ho- ram lux disparuit: et inclytus doctor cum luce spiritum ad dominū emisit: pridie kalen. octo- bris. Anno etatis sue. xcix. mense. vi. anno ho- norij imperatoris. xij. Corpus ꝟo quod pre ni- mia afflictione et verberibus leprosi specie pre tendebat: odorem nimiū omnia aromata supe- rantem fragrabat. ¶ Eadem hora cyrillus hie- rosolymitan⁹ episcopus olim ei⁹ auditor: orās in cella raptus in spiritu vidit inter speciosum et lucidissimum de monasterio sancti vsq̄ ad ce- lum: et multitudinem angelorum splendentium alternatim cum melodijs et cātibus cereos de- ferentium: et aliam non minorem istis: obuiam modo simili venientem. Animam quoq̄ hiero- nymi post omnes ad saluatoris ipsius dexterā ad celos procedētem. Que in loco vbi cyrillus degebat subsistens: se eidem animam esse do- ctoris inclyti reuelauit: et vt ad suos pergeret filios mandauit: quatenus eos lugentes cōfor taret: et q̄ viderat nūciaret. Statimq̄ viso eua- nuit: et cyrillus eadem hora illum migrasse co- gnouit. ¶ Eadem etiam hora augustinus ep̄s hipponēsi. in sua cellula existens dum tractat⁹ de visione btā cōpilare vellet: et super hoc hie- ronymū consulēdum disposuisset: ac epistolam ei scribere cepisset: ineffabile lumen cum odo- rum fragrantia incomparabili cellam repleuit: eoq̄ admodū stupēte: vox de luce insonuit: que ipsum de nimia presumptione redarguit: eo q̄ existens in carne mortali beatitudinē eternam comprehendere cogitasset: quod nulli morta- lium aliquādo possibile foret. Cum autem au- gustinus ab eo quereret et quis esset. Respon- dit: se esse hieronymi animam: cui ipse epistolā notare ceperat destinandā: que ipsa hora a car- ne soluta ad celi gaudia properabat. Cum aūt augustinus ab eo multas questiones de trinita te et angelica natura: atq̄ de beata vita q̄siuisset: et ipse ad singula clarius respondisset: lux illa cum voce disparuit: odor tamen pluribus die- bus permansit. ¶ Eadem hora in ciuitate turo nēsi. duo monachi monasterij sancti martini cū quodam alio voces omniū musicorum instrumē torum dulcisonas audierunt: et lucem sole cla- riorem conspexerunt: odorē quoq̄ cunctorum aromatum persenserunt. Et admirantes tan- ta: audierunt vocem de celo: qualiter xp̄s cum angelis omnibus patriarchis: prophetis: apo- stolis martyribus: cōfessoribus: et virginibus: ac beatorum oīm animabus hieronymo presby tero: tūc in bethleem mortuo occurrebat: eius q̄ animam ad celorum gaudia tam feliciter p̄- ducebat. ¶ Corpus autem eius cilicino sacco quo viuens vtebatur inuolutum in terra prout ipse mandauerat sepultū est videlicet ante osti um spelunce: in qua xp̄s fuit natus: et in p̄sepio reclinatus. In cuius exequijs cecus vnus a na tiuitate visum recepit. Surdus et mutus audi- endi: et loquendi facultatem accepit. Heretic⁹ etiam quidam qui corpus illud incendio dignū asseruit: subito in ligni speciem est mutatus: et mox fulmine de celo descendēte combustus: at q̄ in cinerem redactus. Alia quoq̄ signa et mi- racula stupenda et innumera per sanctum suum dominus operari dignatus est: que in epistolis eusebij: augustini: et cyrilli legūtur: que per sin- gula ponere longum esset. ¶ Hic gloriosus do- ctor preter sacram expositionem veteris testa- menti: quod ex hebraico: et noui: quod ex greco sermone transtulit in latinū: infinita pene alia opuscula edidit. Omnes enim. xvi. prophetas exposuit. Quorundam grecorum doctorum vo lumina in latinū transtulit. Scripsit opuscula siue epistolas ad diuersos circiter. cxlvi. Tra- ctatus quiq̄. Epistolas alias breues. lxx. Ser mones. x. Item libros hebraicarum questionū. Item hebreorum nominum. Libellum de locis terre sancte conditum ab eusebio in latinū ver tit ex greco. Super libro psalmorum. cl. tracta tus prolixos edidit. Librū de optimo genere interpretandi ad pammachium. De viris illu- stribus. Item contra iouinianum libros duos. Item contra heluidium de beate marie virgi- nitate perpetua librum vnum. Contra pelagiū librum vnum. Contra origenem libros quattu- or. Contra vigilantium librū vnum. Ad nepo- tianum libros duos. Super euāgelio matthei libros quattuor. Vitam pauli primi heremite et aliorum patrum monachorū. Librum chronicū omnimode hystorie. De seraphin librum vnum. De osanna lib. vnū. De frugi et luxurioso filijs

librum vnum. Homelias origenis.xxviij.in hieremia et ezechiele ex greco in latinum couertit. Item de questionibus veteris legis. Homelias in canticis canticorũ.ij. Cõmentariorum in epistola pauli ad galathas li.iij. In epistola ad ephesios lib.iij. In epistola ad titum librum.i. In epistola ad philemonem lib.i. Super genesim librum vnum. Didymi librum de spiritusancto ex greco in latinum vertit eloquiũ. In lucã homelias origenis.xxxviij. In psalmis a decẽ vsq; ad.cxvi.tractatus septem. Captiui machi monachi gesta descripsit. Contra rufinum aquileiẽñ.presbyterũ inuectiuas plurimas. Ad beatum augustinũ epistolas multas. Item librum prohemiorũ super libris diuine scripture. Ad heliodorum exhortarium. Altercationem luciferiani et orthodoxi. Ad eustochium de virginitate seruanda lib.i. Ad marcellã epistolarũ lib. vnum. Cõmentarios in ecclesiasten plures. Enchiridion in psalterium. Aduersus heliachim librum.i. Et opuscula alia aduersus hereticos q̃plures. De mansionibus filiorum israel lib.i. et alia innumera volumina ad edificationẽ ecclesie catholice sua pietate cõposuit. Et pene oẽs libros noui: ac veteris testamẽti cõmentatꝰ est.

¶De sancto Antonino martyre. Cap.cxxxiij.

Antoninꝰ martyr apd placentiam ciuitatem passus est: Qui vnus fuit ex sacra legione thebeorum et socius beati mauritij martyris. Qui de placẽtinis finibꝰ egressus per orientales prouincias pertransiuit: et multa miracula fecit. Demũ ad vrbẽ suam rediens ab infidelibus tentus et capite cesus glorioso martyrio coronatus est. Cuius corpus ignotũ dñs beato sauino ipsius ciuitatis epõ reuelauit. Apparuit eĩ vir splendidus: qui ostendit ei: vbi iacebat sancti martyris corpus: qui etiam formã corporis et membra et annos militie et nomen et caput abscisum signauit: vrceum quoq; plenum eius sanguine pro testimonio seruatũ innotuit. Et vt ipsum corpus ex eodem loco leuare: et digno sepulchro condere deberet admonuit: qui euigilans visionem clero et populo reserauit: et in loco ostenso fodere custos precepit: vbi sanctum corpus sicut epõ ostensum fuerat: per oĩa inuentũ est. Quod dũ leuarẽt gutte alique sanguinis ex eo profluxerũt. In cuius trãslatione cum solus ibi esset sauinus eps sex alij epi apparuerunt: qui essent: vel vnde venissent omnibus ignoti. Leuãtes ergo corpus martyris posuerunt in sepulchro sancti Victoris epi. Qui alias inuita sua spiritu prophetico predixerat: q̃ post eius obitũ maior eo in ipo tumulo quiescere debebat. Sepulto quoq; corpore episcopi illi qui apparuerãt subito discedẽtes nusq̃ visi fuerunt: sicq; sanctum corpus condigna reuerentia condiderunt pridie kalẽ. octobris.

¶De sanctis Victore et Urso martyribus. Cap.cxxxiiij.

Victor et vrsus martyres passi sunt in gallijs castro salodoro. Hi fuerunt ex gloriosa legione thebeorũ: cuiꝰ mauritius dux extitit inclytus. Qui prio diris supplicijs excruciati: sed celesti super eos lumine coruscante: ruẽtibus in terrã ministris erecti. Deinde in ignem missi: sed in nullo penitus lesi. Nouissime gladio cõsumati sunt pridie kalen. octobris: vt ait ado in suo martylogio.

¶Explicit liber octauus.

Incipit plogus noni libri.

Nonꝰ liber presentis catalogi cõtinet in se passiones et gesta filiorum sanctorum quorum festiuitates occurrunt infra tps: in quo ecclesia representat ꝓpagationẽ filiorũ: qui fuerunt ipsius ecclesie defensores: quales fuerunt sancti martyres. ¶Hoc autem tempus est a kalendis octobris vsq; ad kalendas nouembris. Et hoc sub figura sanctorum machabeorum: quorum tunc libri leguntur: qui vti sancti martyres pro fide: sic et illi pro lege dei vsq; ad effusionem sanguinis viriliter decertarũt. Ad ipsius ergo temporis festa pertractanda percurrendum est. ¶Notandum autem: q̃ quia sancti machabei: videlicet mathathias et eius filij: qui inter sanctos testamenti veteris connumerantur: nullas certas in anno festiuitates habent: eo q̃ eorũ dies obitus sunt ignoti. Idcirco in principio huius libri premittuntur: eorumq; gesta pertractunt: quia eo tempore eorum libri in ecclesia dei legũtur. Acta etiam quorundam aliorum sanctorum eisdem machabeis contemporaneorum: quorũ similiter festiuitates certos dies non habent: prefatis machabeorum inseruntur hystorijs: vt sanctorum Onie et symonis eius filij sacerdotum et martyris eleazari.

¶Finis prologi.

Incipit liber nonus a kalēdis octobris vsqꝫ ad kalendas nouembris.

De sancto Mathathia duce. Cap.i.

Mathathias dux ppli iudeorū: cuius laus ⁊ sanctitas ex gestis suis colligitur que in primo libro machabeorum describuntur. Qui cum omnibus filijs suis a iosepho ⁊ hieronymo in catalogo patrum sanctorum veteris testamenti cōnumerantur. Tempore antiochi epiphani regis syrie et egypti iudeorum persecutoris claruit. Hic de ciuitate modin oriundus: de vice ioachim quinqꝫ filios illustres progenuit: videlicet iohannē: simonē: iudam: eleazarū: ⁊ ionathan. ¶ Cum autē rex antiochus filios israel ad ritū gentilitatis perduxisset: idolū quoqꝫ super aram templi domini in hierusalē posuisset: omnes quoqꝫ iudeos nolentes idolo sacrificare: ⁊ iuxta legē gētilium viuere: diuersis penis affligeret. Egregius mathathias ⁊ filij eius videntes mala: que fiebant: decreuerunt pro lege dei vsqꝫ ad mortem fideliter decertare. Et cum legati regis venissent in modum: statuētes idola: quidam ex iudeis immolauit in medio. Et surgens mathathias cum suis trucidauit eum super aram: et nuncios regis antiochi interemit: aramqꝫ deposuit: et cum omni tribu sua exijt in solitudinem omnia relinquens. Ad quos multi cum filijs et vxoribus confugerunt: malentes herbis vti ꝙ cibis gentilium coinquinari. Tunc emissarij regis aggressi sunt eos in sabbatis: quibus nefas erat iudeis arma capere: et percusserunt quosdam: alios in speluncis fumo suffocantes. Et perierunt ex eis mille: plures autē liberati adiūcti sunt mathathie: eumqꝫ sibi ducem statuerunt: qui docuit eos pugnare in sabbatis: ne lex simul cum populo periret. ⁊ colligens armatos aras deposuit idolorum: immolantes quos potuit: interfecit: pueros incircuncisos iussit circuncidi. Et vno anno gessit hunc magistratum. Cumqꝫ grauiter egrotaret: conuocans filios suos benedixit eis: et constituit eis simonem in patrem: et consiliarium propter sapientiam. Iudam ꝓo ducem in armis propter fortitudinem. Et mortuus est mathathias et sepultus est in modin. Surrexitqꝫ iudas cognomine machabeus filius eius pro eo: ⁊ factus est quasi leo defendēs israel clypeo suo. Hec ex libro machabeorum: et ex hystoria scholastica atqꝫ ex chronica guilelmi..

¶ De sancto Juda machabeo. Cap. ij.

Judas machabeus sacerdos ⁊ dux iudeorum filius mathathie p̄fat i in ducatu iudeorū patri successit. Qui primo apollonium ducē samarie: qui cōtra eum insurrexerat deuicit: ⁊ inde spolia multa tulit cum gladio ei⁹: quo deinceps pugnauit. Inde saron ducem syrie contra se venientē occidit: ⁊ eius agmina partī cesit: partimq; fugauit. Quod intelligens antiochus epiphanes rex syrie: omnē propriā virtutē congregauit: et multos ab insulis mercede conduxit. Cumq; vidisset sibi stipendia deficere: iuit in persidē accipere tributa regionū: relinquēs lysiam de genere regali super negocia regni: tradiditq; sibi medietatē exercitus: vt iudeorū genus extirparet: ⁊ euerteret hierusalē. Lysias vero elegit ptolemeū: nicanorē: ⁊ gorgiā viros potentes ⁊ misit cum eis quadraginta milia peditū: ⁊ septem milia equitum: vt venirent in terram iuda. Judas vero machabeus cum tribus milibus solummodo viris electis: hostib⁹ suis occurrit: ⁊ eos inopinatos in campestribus emaus inuadens: multos eorū occidit: reliquosq; fugauit: ⁊ spolia multa tulit. Cui redeunti ingens multitudo iudeorum se coniunxit vsq; ad decem milia deū laudantes super victoria obtēta. Hoc audiens lysias cōgregauit exercitū quadraginta milia virorum peditū ⁊ quinq; milia equitū: ⁊ venit in iudeam. Tunc occurens eis iudas cū decem milibus in bethoron: precursores eius statim prostrauit: ⁊ cum lysia congressus de eius exercitu quinq; milia occidit. Quod attendens lysias: iudeorum audaciā timēs rediit antiochiā ⁊ peregrinorum presidia congregans: cum maiori apparatu disposuit redire in iudeam. Judas vero interea hierusalem cum populo suo venit: ⁊ templum ab alienigenis pollutum emundauit: ⁊ de nouo dedicauit: diemq; enceniorū xxv. die mensis nouembris instituit. Tunc statuerunt eum iudei summū sacerdotem: ⁊ si quodam modo regnum iudeorū in iuda renatū est: qui murū hierusalē per circuitū reparauit: turresq; erexit: ⁊ castellum bethsurā ad tuitionem muniuit. ¶ Antiochus autē rex reuertens ad propria: audito ꝙ iudas machabeus suos principes debellasset: versus in furorē: precepit agitari currum versus hierosolymā: vt eam euerteret. Sed apprehensus dolore viscerum subito de curru cecidit: ⁊ collisus grauiter: post dies modicos miserabiliter mortuus est: relicto filio suo paruulo antiocho eupatore rege: ⁊ philippo collectaneo suo sibi dato tutore. ¶ Eodē tempore gentes finitime iudeis reparationem hierusalē a iuda factā egre ferentes iudeos ꝑsequebant. Quos iudas machabeus potenter debellās idumeos percussit plaga magna: pugnans quoq; cōtra timotheū ducē filiorū amon fugauit eum: ac vastata iacer rediit in iudeam. Tunc cōgregate sunt gētes que erāt in galaad aduersus iudeos qui erāt in finibus eorū. Qui fugientes in locū munitissimū themā: miserūt ad iudam vt ferret eis auxiliū. Cumq; adhuc legerent epistole: superuenerūt nuncij a galilea: indicātes aggregari eos: qui erāt in ptolemaide et tyro ⁊ sydone aduersus iudeos. vtrobiq; ergo hostibus nūciatis: misit iudas simonē fratrem suū cū tribus milibus electorū in solaciū galileorū. Ipse vero cū ionatha fratre suo ⁊ octo milibus exiit in galaaditidē: relinquēs i iudea iosephū ⁊ azariā duces vt seruarēt iudeā: sed tamē nullo interim hostiū bellum cōmitterēt. Et venit simon in galileā: et cōtrite sunt gētes ab eo: ⁊ ꝑsecutus est eos vsq; ptolemaidē: tollensq; spolia eorū: ⁊ iudeos quos captiuos trahebāt rediit in iudeā. Judas vero machabeus ⁊ ionathas frater eius transito iordane post triduū assumptis nabutheis incēdit bozor et spoliauit: ⁊ nocte cōsurgens applicuit diluculo ad castra timothei ducis filiorū amon. Qui cognoscentes ꝙ machabeus esset: ab eo fugerūt: ⁊ ceciderūt ex eis fere octo milia: vastauitq; iudas ciuitates gentiū in galaaditide. Post hec congregauit timotheus exercitū aliū: ⁊ sedit sec⁹ torrentem. Judas vero cū ad eos trāsiret: apparuerunt aduersarijs de celo viri quinq; in equis ducatū iudeis prebētes. E quibus duo machabeum circūseptum conseruabāt hincinde. Alij vero in aduersarios tela ⁊ fulmina iaciebant. Et sic cōtrite gentes fugerūt ad phanū: quod erat in carnaim: sed ipm iudas cum oībus qui erāt in eo succēdit. Congregatis ergo iudas oībus iudeis qui erāt i galaaditide: vt veniret in terram iuda: cū venisset in ephron: ⁊ ciues nollent ei transitū dare: destruxit ephron: ⁊ trāsiuit sup interfectos. Reuersusq; cū oīb⁹ hierusalē: obtulit holocausta in monte syon: ꝙ nemo ex eis cecidisset. Eodemq; die redierūt cū victoria iudas de galaad: ⁊ simon de galilea in hierusalē. ¶ Interea vero dum abessent ioseph⁹ et azarias volentes sibi facere nomen: cōgressi sunt cum gentibus ⁊ fugierūt: ceciderūtq; de pplo duo milia. Et magnificatus est iudas in hierusalē: vastauitq; idumeos ⁊ philisteos: cōburēs aras ⁊ deos eorū. Quibus auditis rex antioch⁹ eupator iratus nimiū collegit exercitū centū milia peditum: ⁊ viginti milia equitū: ⁊ xxij. elephātos: ⁊ applicuit ad bethsurā iudeorū munitionē vt expugnaret eā. Quo cognito iudas collecto exercitu suo occurrit ātiocho regi. Et inito diro certamie ceciderūt de exercitu regis sex milia viri. Tunc diuerterūt iudei a prelio: ⁊ ascendit post eos rex: captaq; bethsura: obsedit hie-

rusalē. Sed qꝛ esca eis deficiebat: inita pace ficta rex cum iudeis: vt suis legibus vterentur intrauit in montem sion: statimqꝫ rupto federe murū destruxit in gyro: occisoqꝫ menelao: qui pontifex fuerat: reuersus est antiochiam cum gente sua. Demetrius ꝟo sother olim frater antiochi epiphanis ⁊ patruus antiochi eupatoris: audito ꝙ frater suus mortuꝰ esset: cū esset rome rediit in syriam qui omni populorū fauore susceptus occiso antiocho nepote suo: et lysia eius nutritore: rex cōstitutus est. Ad quem venientes quidam impii ex israel cū alcimo viro alieno a genere sacerdotali qui sacerdotium ambiebat: accusauerunt iudam: ꝙ omnes regis amicos occidisset: vel a terra sua expulisset. Rex ꝟo constituit alcimum sacerdotē: et misit bacchidem cum exercitu in iudeam. Qui misit nuncios ad iudeam et fratres eius in dolo loquentes de pace: nec attendit iudas sermonibus eorum. Multi ꝟo de populo credentes ei egressi sunt ad bacchidem: qui occidit ex eis cccccc. viros: alii autē ab eo fugerunt. Tunc recessit bacchides ad hierusalem: committēs regionē alcimo: ⁊ reuersus est ad demetrium regem in antiochiam. Alcimus ꝟo seducens populum verbis fecit mala in israel plusqꝫ gētes. Judas ꝟo faciebat vindictā in viros legis desertores. Alcimus ergo videns ꝙ nō posset iudā vincere: rediit ad regē: accusans illū in multis. Qui misit nicanorē ad perdendū populum iudeorꝫ. Et venit nicanor in hierusalē cū exercitu visus iude verbis pacificis. Sed iudas intelligens eius insidias: exiliit ab eo: ⁊ ad suos refugit. Sed postea congressus cū nicanore victus est: ⁊ fugit in ciuitatē dauid. Nicanor autē apponens manū capiti cū exiret ex hierusalem iurauit se templum dn̄i succensurū. Et veniens bethorē suscepit exercitū sibi a rege destinatū. Judas ꝟo cum. iii. milibus sequens eū cōmisit preliū cum eo. iii. die mensis martii: ⁊ contrita sunt castra nicanoris: fugitqꝫ eius exercitus: quos iudei persequentes eos occiderunt. Et caput nicanoris amputatuꝫ: dexteramqꝫ manū: eiꝰ quā superba contra tēplū extēderat suspēderūt. Linguā ꝟo minutatim incisam auibus ad comedendū dederūt: ⁊ diē hunc solennē statuerūt. ¶ Deinde iudas cū populo romanorū cōfederatꝰ est: faciēs secū amicitias ꝑpetuas in tabulis eneis conscriptas in memoriale sempiternū. ¶ Demetrius ꝟo rex audita morte nicanoris misit rursum bacchidē ⁊ alcimū in iudeā cū exercitu copioso. Qui venerūt ī beroea: iudas ꝟo cū tribus milibus castra posuit in laisa. Qui videntes multitudinē hostiū timuerūt: vn̄ ⁊ plures de castris se a iuda subtraxerūt: vt nō remanerēt cū eo nisi. cccccccc. viri. Sed iudas dissolutus est: qꝛ bellū perurgebat eū: nec habebat tēpus exercitū cōgregādi. Cūqꝫ oēs abire vellent: hortatus est eos iudas: vt pugnarent pro lege dn̄i: ⁊ potius in virtute sua morerent ꝙ īducere sibi opprobriū. Et hoc dicto cōgressi sūt cū hostibꝰ expugnātes cornu dextrū. Qui aūt in sinistro cornu erāt: venerūt eis a tergo: ⁊ ingrauatū est preliū. Occisusqꝫ est iudas: ⁊ ceteri fugerūt. Simō aūt ⁊ ionathas fratres eius redimentes corpus iude ab hostibus: tulerunt illud in modin ⁊ sepelierūt in sepulchro patrum suorū. Planxitqꝫ eum omnis populus planctu magno. Elegitqꝫ ionatham in ducem sibi. Hec vnde supra.

¶ De sancto Jonatha machabeo. Cap. iii.

IOnathas machabeus sacerdos ⁊ dux iudeorꝫ filius matathie suprapositi iude fratri suo ī ducatu iudeorū successit. Qui accepto principatu fugit cū suis in desertū thecue ꝓpter bacchidē ducem demetrii regis: de quo supra ꝓximo dictū est. Misitqꝫ iohannē fratrē suū ad nabutheos amicos suos: vt ei apparatū suum cōmodarent. Sed exeuntes filii zambri percusserunt iohannē. Quod audiens ionathas ⁊ simon frater eius surrexerunt in filios zābri dū nuptias celebrarēt: ⁊ occiderūt eos in vindictā sanguinis fratris sui. Hoc aūt bacchides intellecto venit cōtra iordanē in virtute magna. Cōmissoqꝫ prelio cū ionatha ⁊ suis occiderūt ex parte bacchidis mille viri: versusqꝫ in fugā rediit ad regem syrie demetriū. Tunc alcimus precepit destrui muros domus sancte interioris operaqꝫ ꝓphetarū. Sed percussus a deo paralisi mortuꝰ est cū tormēto magno. Et extunc ionathas pontificatū tenuit. ¶ Eodē tpe quidā iniqui ex isrl̄ reduxerūt bacchidē ducē regis demetrii in iudeā. Qui voluit cōprehēdere ionathā occulte: sed nō potuit: qꝛ innotuit eius cōsiliū ionathe. Qui apprehendens. l. viros ex insidiis occidit eos: ⁊ secessit cū suis in bethbessa: q̄ est in deserto. Et accendit bacchides: ⁊ obsedit bethbessam. Et egressus ionathas percussit per noctē mltos ostiū in tabernaculis suis. Et pugnauit cōtra bacchidē: ⁊ cōtritus est ab eo. Qui iratꝰ cōtra viros q̄ reduxerūt eū in iudeā: multos ex eis occidit. Deinde cuꝫ ionatha pacē firmauit reddēs ei captiuos: quos predatꝰ fuerat. Et sic rediit in terrā suā. Jonathas aūt sedēs in machinas iudicabat ibi ppl'm: ⁊ exterminauit impios ex isrl̄. ¶ Post hec egressus q̄dā extreme fortis iuuenis noīe alexander: adiuuantibus se ptolomeo philomatre rege egypti: et attalo rege asie bellum demetrio regi syrie intulit: victūqꝫ vita ⁊ regno priuauit: ⁊ sic regnū eius obtinuit. Qui mox audita fama ionathe ⁊ fratrū suorum; scripsit ad eum epistolas constituens

eum sibi amicum: misitq; ei purpuram et coro-nam. Et induit se ionathas stola sancta in die solēni scenophegie: ⁊ congregauit exercitum: ⁊ fecit sibi arma copiosa. ¶ Cum autē alexan-derret cleopatrā filiā ptolomei euergetis re-gis egypti in vxorē duceret apud ptolemaidā: vocauit ad se ionathā ducem iudeorū ac summū sacerdotē: qui inuenit gratiā in cōspectu predi-ctorum duorū regum: ⁊ honoratus est ab eis: et indutus est purpura: et scriptus inter primos amicos regis. Et sic honoratus hierusalē cum gloria magna regressus est. Qui deinde cū ro-manis amicitias renouauit: ⁊ cū lacedemonijs de nouo contraxit. ¶ Post hec autē demetrius filius primogenitus demetrij olim regis syrie resumptis viribus rediit in maritimā philisti-norū: ⁊ in syriā celes: ducemq; sui exercitus cō-stituit apolloniū: qui ionathā ꝓuocauit ad bel-lum. Egressusq; ionathas de hierusalē cum de-cem milib⁹ venit ioppen: ⁊ expulso inde apol-lonio obtinuit eam. Deinde cōmisit cum eo pre-lium in campo: fugiēresq; equites apollonij in azotum intrauerunt phanū dagon. Jonathas ꝟo eos insecut⁹: phanū cum eis: qui intus erāt succendit: fuitq; numerus occisorum octo mi-lia: inde transitum faciens per ascalonē: susce-ptus est cū gloria: indeq; rediit hierusalē. Qd̄ audiens alexander rex addidit adhuc glorifi-care ionatham: mittens ei tabulā auream: que solet dari cognatis regis: vtebaturq; ionathas insignibus regis. ¶ Cum autē alexander per-ambulasset in supiores partes syrie: socer ei⁹ ptolomeus rex egypti cum virtute magna in-gressus est syriā. Cui vtpote regis socero ciues occurrerunt: et ciuitates ei aperuerunt. Qui obtentis vrbibus in dolo tulit filiā suam: quā alexandro in coniugem dederat: ⁊ tradidit eā demetrio quondā filio demetrij regis: ⁊ impo-suit ei diadema syrie ⁊ egypti. Quod alexāder agnoscens venit contra eum: sed a ptolomeo vi-ctus fugit in arabiā cum antiocho filio suo ad parentes maternos. Rex autē arabum timens ptolomeum: occidit alexandrum filiumq; eius reseruauit. Et sic regnauit demetrius in syria per ptolomeum. ¶ Eodem tempore cum iona-thas expugnaret arcem hierusalē: demetrius nouus rex syrie venit ptolemaidā: ⁊ scripsit io-nathe: vt sibi occurreret arce dimissa. Qui ve-niens ad regem honoratus est ab eo: ⁊ in sacer-dotium confirmatus. Interea cum misisset io-nathas machabeus tria milia electorū virorū: ⁊ liberassent regē: quē antiocheni volebant oc-cidere. Rex quoq; postmodū pacem cum antio-chenis fecisset: ad eorum suasionē vexauit iona-thā valde recedens ab eo. Sed postq̄ tryphon de arabia reuersus adducto secū antiocho ale-xandri filio venisset antiochiā: eamq; vi armo-rū obtinuisset: ⁊ demetriū expulisset: imposito-q; sibi antiochus diademate regnare cepisset: scripsit antiochus ionathe gratas epistolas: fe-citq; secū amicitias: et in sacerdotē illum con-firmauit. Simon autem fratrem eius principē iudeorum constituit. ¶ Postmodum ꝟo cogita-uit tryphon occidere antiochum: quem regem syrie sublimauerat: ⁊ regnum inuadere: sed ti-muit ionatham ducem iudeorum strenuissimū antiochi defensorem. Eligensq; primum iona-tham occidere: scripsit ei: vt sibi in bethbessam occurreret. Qui dum venisset ad eum cum qua-draginta milibus virorum: suasit sibi tryphon: vt paucis assumptis secū iret ad ptolemaidā: quam sibi traderet possidendam. Et credidit ei ionathas. Cepitq; illum triphon: ⁊ qui cum eo erant occidit. Jonatham ꝟo in custodia de-tinuit. Deinde veniens hierusalem scripsit si-moni: quia pro argento: quem ionathas debe-bat eum detinuerat. Quod si mitteret centum talenta argenti ⁊ duos filios eius obsides: ipm̄ remitteret. Simon autem licet dolum cogno-sceret: ne tamen populus murmuraret: ꝙ fra-trem nollet redimere: misit pueros cum argen-to. Et mentitus est tryphon: occiditq; ionathā ⁊ filios eius. Reuersusq; antiochiam occidit antiochum dominum suum: ⁊ regnum vsurpa-uit. Simon autem accipiens ossa ionathe fra-tris sui et filiorum sepeliuit ea in tumulo pa-terno in modin. Factusq; est dux iudeorū loco fratris. Hec vnde supra.

¶ De sancto Simone machabeo. Cap. liij.

Simō machabeus dux et pontifex iudeorum filius supra nominati mathathei ionathe fratri suo in ducatu iudeorū successit. Qui accepto princi-patu faciens pacem cum de-metrio rege. Quē triphon a regno syrie expulerat: vt su-pra proxime dictum est: misit ei munera: vt fa-ceret remissionem regioni iudeorum. Deme-trius autem oblata grataner accipiens: absol-uit iudeos ab omni tributo. Extunc cepit po-pulus israel scribere in tabulis ⁊ gestis publi-cis annotationes tēporis. Tūc descēdit simon in gazā: ⁊ capta ciuitate eiecit idolatras ex ea ac mundauit eam. Dehinc obsedit illos: q̄ erāt in arce in hierusalē. Quibus inde eiectis ⁊ ar-ce mūdata: intrauit in ea simon cū musicis in-strumētis hymnis ⁊ ramis palmarū: statuens: vt oībus annis ageret hic dies cum leticia: vi-dens autē Simon iohannem filium suum: ꝙ vir erat prelij: posuit eum sub se ducē: ⁊ dedit ei gazam ad habitandum. ¶ Eodem tempore congregauit rex Demetrius exercitum: vt try-phonem qui eum ab antiochia fugauerat expu-gnaret. Sed triphon auxilio regis perfidis

Demetrium vicit: quem princeps regis perfidis viuum cepit: ⁊ apud hyrcaniam in custodia posuit. Antiochus autem frater demetrij hoc audiẽs: qui in asia educatus fuerat venit in syriam. Exceptus ab omnibus cum fauore: persecutus est tryphonem: qui regnuꝫ occupauerat: eoq; fugato regnauit in syria. Simon autẽ dux iudeorum dilatatis finibus suis: ⁊ facto portu in ioppe cum haberet tunc pacem: misit ad lacedemonios ad innouãdam fraternitatem. Romanis quoq; misit clypeum aureum: et recepit ab eis amicabilia scripta de amicitia et vnione confirmata. Cum ergo antiochus rex syrie tryphonem apud doram obsedisset: ⁊ misit ei simõ machabeus duo milia virorum in auxilium: et argentum ⁊ aurum multum. Qui noluit ea recipere: sed fregit pactum: quod fecerat cũ simone: anteq; rex esset constitutus: misitq; ad eum anthenobium militem: mandans vt reddat sibi arcem: que erat in hierusalem: ioppem: ⁊ gazã: atq; tributa locorum: quibus dominatus fuerat: alioquin veniret contra eum. Cũq; venisset anthenobius hierusalem: ⁊ vidisset gloriam et apparatum simonis: ⁊ affluentiam auri ⁊ argẽti: miratus est. Cui simon constanter contradixit: ⁊ eum vacuum ad regem remisit. Qui rediens regi rettulit verba simonis ⁊ gloriam eius. Cum autem iam tryphon de dorã fugisset. Auditis rex sermonibus simonis: tryphonem insecutus est: relinquens cendebeum ducem exercitus: vt expugnaret iudeam. Qui cendebeus cedronem edificauit: ponens in ea milites: vt vastarent fines iudee. Simon autẽ dux ⁊ pontifex iudeoruꝫ cum iam senuisset: vocatis duobus filijs suis maioribꝰ iuda ⁊ iohanne: posuit eos loco sui: vt pugnarent pro populo dei: deditq; illis viginti milia pugnatorum: qui profecti sunt aduersus cendebeum: Cunq; venissent ad quendam fluuium: timebant transire: sed iohannes prior transiuit: et secuti sunt eum omnes. Conuersusq; est cẽdebeus in fugam et castra eius. Ceciderũtq; ex eis duo milia virorũ. Et reuersi sunt filij simõis victores. ¶ Post hec aũt ptolemeus filiꝰ abobi: qui erat dux cõstitutus in hiericho: cũ esset gener simonis ducis iudeoruꝫ: inuitato eo ad prandiũ hiericho: occidit eum cum duobus filijs iuda et ionatha in dolo: vt principatum obtineret. Misit quoq; nuncios occupare hierusalẽ: ⁊ alios in gazã: vt interficerent iohannẽ. Sed precurrens quidã in gazam: nũciauit iohanni que facta fuerant. Qui festinauit occupare hierusalem: occiditq; eos qui venerant eũ perimere. Et factꝰ est dux pontifex iudeorum post patrẽ: qui etiã corpora patris ⁊ fratrũ precio redẽpta ab his qui erãt in hierico: sepeliuit in tumulo paterno in ciuitate modin: vbi et iudas et ionathas depositi fuerant. Hec vnde supra.

¶ De sctõ Johãne machabeo. Cap. v.

Johannes machabeus cognomine hyrcanꝰ dux ⁊ pontifex iudeoruꝫ filius supradicti simonis post mortẽ patris i ducatu iudeorꝫ successit. Quẽ iosephꝰ i tribꝰ commẽdat: scꝫ in religione sacerdotij: in strenuitate ducatus: ⁊ quia vir propheta erat. Qui accepto ducatu insecutus est ptolemeũ: qui patrem eius dolo interfecerat: ⁊ matrẽ suã cum duobus paruulis tenebat in vinculis: ⁊ cõfugerat ad oppidũ vltra hierichonta: quod vocabatur agon. Obsesso quidem oppido: cum iohãnes ipsum acriter impugnaret. Ptolemeus matrem ⁊ fratres iohannis super muros vsq; ad sanguinis effusionem cedebat. Propter qđ fractus pietate iohannes ab impugnatione se temperabat: matre tamẽ clamãte ne ꝑ se scelus ptolemei fineret inultum. Mortẽ enĩ suã sic iudicaret immortalitatẽ meliorẽ. Ob hoc diutiꝰ tracta obsidione: cũ septimus annus iudeis feriatus veniret: iohannes ab obsidione recessit. Ptolemeus ṽo matre ipsius et fratribꝰ occisis cõfugit ad zenonẽ philadelphie tyrannum: qui totilla cognominabať. ¶ Deinde iohãnes aduersus hircanos bellũ gerẽs: ⁊ eos deuincens: hircani nomẽ accepit: ⁊ a romanis ius amicitie postulãs decreto senatꝰ inter amicos relatꝰ est. Postmodũ aũt samariã que nũc sebaste vocať obsidione captã: solo coequauit: quam suo tempore herodes instaurãs: sebasten in honore augusti vocari voluit. Hic primus instituit xenodochiã pauperũ in hierusalem. Et mortuus est annis. xxxiij. rebus optime administratis: relictis qnq; filijs: scꝫ aristobolo ꝓmogenito: ⁊ antigono cũ tribus alijs. Cũq; nullus eorꝫ ad regendum populũ sufficeret: vxorẽ suã disertissimam iudee prefecit et filijs. Sepultusq; est in modin. Hec ex hystoria scholastica: ⁊ ex chronicis iosephi: hieronymi atq; guilelmi.

¶ De sancto Simone sacerdote. Cap. vi.

Simõ sacerdos filius onie tẽporibꝰ machabeorum in iudea claruit: de cuiꝰ sanctitatis ⁊ strenuitatis cumulo: mlťa laudabilia Ecclesiastici qnto caplõ leguntur. Qui templũ domini in hierusalẽ nõ solum reparauit: sed cultu mirabili ampliauit. Doctrina etiã diuine legis in pplõ floruit: sub iesus filius sirach sapiẽtie librũ cõponẽs: qui eccřiasticus diciť: vocauit eum panareton:

simonis etiā ipsius in eo: vt dictū est: laudabilē faciens mentionē. Qui tēpore antiochi magni regis egypti: iudeoꝝ postmodum persecutoris in pace senio vitam finiuit. Hec ex libro ecclesiastici: ⁊ ex chronica guilelmi.

¶ De sancto Onia sacerdote. Cap. vij.

Onias sacerdos iustissimus fili⁹ supradicti simonis: cuius laus ex scdo machabeoꝝ libro colligitur: ⁊ inter sanctos testamenti veteris a iosepho cōnumeraꝛ: prefatis patribus ꝯtēporaneus extitit: cuius opere ac pietate cum sancta ciuitas in omni pace habitareꝛ: ⁊ tēplum dñi a regibus gentiū oblatiōibus multis veneraretꝛ: offenso onia pontifice cōtra simonē templi prepositū. Simō ad apoloniū ducem celes: syrie ⁊ fenicis cōfugit: ⁊ mltis sibi ꝓmissis munerib⁹ sacerdotiū sibi vēdicare cepit. Quo audito seleucus philopator rex syrie misit heliodorum militem suū in hierl'm ad spoliādum omne erarium templi: non vasa: sed donaria in vsus templi. Quo tēplū ingresso: apparuit terribilis sessor equi ⁊ cōculcabat eū: duoq; iuuenes splēdidi: quos iosephus āgelos fuisse asserit: eidēq; apparuerūt: qui dextra leuaq; sessorem equi circūstantes: heliodoꝝ ad mortem flagellauerūt. Timēs autē onias indignationem seleuci: obtulit ꝓ heliodoro sacrificiū: ⁊ orauit ad dñm. Statimq; ille ab angelis dimissus est: dicētibus ei: ꝙ orationibus onie eidē deus vitā donasset: qui ꝯtinuo surrexit illesus: ⁊ ad regē rediens cūcta gesta narrauit. ¶ Tempore autē antiochi regis: cū onias vidisset mala q̄ fiebāt in hierl'm populo iudeoꝝ ad gētilitatē ꝑuerso. Et quia duo fratres eius: scilꝫ iason ⁊ menela⁹ de pōtificatu cōtendētes vt placerēt antiocho ad ritus gētiū declinassent. Iuit ad antiochū regem in antiochiā tētare cupiēs si posset eius animū immutare: quod cum nequisset: sedebat apud antiochiā in asylo. Cum aūt q̄nquēnalis agno apud tyrū celebrareꝛ: ⁊ rex syrie antioch⁹ ibi esset: iason qui pontificatū in hierl'm ab eo emerat: misit regi. ccc. argenti drachmas in sacrificijs herculis. ¶ Post hec veniēs antioch⁹ hierl'm: cū susceptus esset a iasone honorifice: tātū fecit menelaus frater iasonis ⁊ onie: ꝙ ipe sacerdotiū a rege haberet: ⁊ iason in exiliū missus esset. Deinde menelaus faciens conuocari oniā de asylo: in quo erat apud antiochiam in hierl'm datis andronico: cui antiochus iudeam commiserat regēdam quibusdam vasis templi que furatus fuerat: fecit oniam per eundē andronicum occidi. Cuius sedis cum querela ad regē hierosolymam redeuntez delata esset: recordatus viri sanctitatē fleuit oniam: ⁊ andronicum purpura exutū: ⁊ per totā ciuitatem circunductum: in eodem loco quo oniā ꝑemerat. occidi iussit. Hec ex secūdo libro machabeorū: et ex alijs quibus sūpra libellis.

¶ De scto Eleazaro martyre. Cap. viij.

Eleazar⁹ martyr vn⁹ ex prioribus scribarū hierusalem machabeis contēporane⁹ sub antiocho rege iniquo ne legem domini sanctam violaret martyriū passus est. Et in secūdo machabeoꝝ de martyrij tolerātia cōmendatur. Cum eñi esset etate ꝑuectus compellebaꝛ suillas carnes sacrificij manducare. Quidam ṽo amici eius veteres carnes licitas secreto afferentes rogabant: vt simularet se ad regis imperium mādu care carnes porcinas. Quod renuēs aiebat se velle exemplum forte adolescētibus mortis relinquere: ne illicita simulando alios suo exēplo ad nefaria prouocaret. Sicq; etiam odium se diligētium incurrit. Et plagis multis perēptus memoriam mortis sue: et exemplum fortitudinis dereliquit. Hec vnde supra.

¶ De sancto Remigio epo. Cap. ix.

Remigi⁹ epus remeñ. tēpore clodouei regis frācoꝝ in gallijs claruit. Qui ex eadem vrbe ⁊ nobilib⁹ parentibus exortus: a quodam heremita nasci taliter est preuisus. Cum eñi vandaloꝝ ꝑsecutio fere totam franciā deuastasset: ⁊ quidā reclusus vir sctūs ⁊ cecus: ꝓ pace ecclesie gallicane dñꝫ exoraret: angelus dei eidē in visu astitit: ⁊ remigiū ex zelina muliere nasciturū nūciauit: qui gentē suaꝫ a maloꝝ incursibus liberaret. Qui cū euigilās visa zeline narrasset: ⁊ illa vtpote iā anus hoc credere nollet: ait ille vir dei: ꝙ postq̄ puerum ablactaret: oculos ipsi⁹ ceci lacte suo ꝑūgeret: ⁊ cōtinuo visum recuparet. ¶ Cū auem hec oīa per ordinē cōtigissent: remigius mundū fugit: ⁊ monasteriū introiuit. Crescente aūt ei⁹ fama cū esset annoꝝ. xxij. ab omni pplo in remensem archiepm est electus. Tāte aūt mansuetudinis fuit: ꝙ etiā ad mēsam eius passeres veniebant: ⁊ de manu eius ciborū reliquias comedebant. ¶ Quodā tēpore hospitatus in domo cuiusdā matrone: cū illa modicū vini haberet. Remigi⁹ cellariū introiuit: et sup dolium crucem fecit.

Morq; vinum crescens desuper egreditur: ita
 per cellariū fundebatur. ¶ Hic aūt primus
gentez francoꝝ sua doctrina ad fidem xp̄i con
uertit. Cum autem clodoueus rex francoꝝ gen
tilis esset: nec ab vxore xp̄iana cōuerti posset:
videns infinitus exercitus allemanorū sup
se veniret: domino deo quē vxor sua colebat vo
tum vouit: si de hostibus sibi victoriam con-
cederet: mox xp̄i fidem susciperet. Quod cum
fuisset ad libitum assecutus: remigium episco-
pum adijt: et se beptizari petijt. Cumq; ad fon-
tem venissent: et chrisma sacrū non haberent:
ecce colūba ampullā cū chrismate in rostro de-
tulit: de quo regem pontifex liniuit. Hec autez
ampulla in remensi ecclesia vsq; hodie cōserua
tur: et inde continue reges francie inungūtur.
Rex autē xp̄ianus effectus volens remensem
ecclesiam dotare: beato remigio dixit: vt circum
circuiret donec ip̄e meridie dormiret: tantū ei
concederet. Quod et factum est: sed dū quoddā
molendinum haberet intra fines circuitus: mo
lendinarius ip̄m dū circuiret cum indignatio-
ne reppulit. Cumq; remigius ei diceret: vna
secū habere molendinū cōmune paratus esset.
Ille iterum eum reiecit. Statimq; rota molen
dini in contrariū verti cepit. Sed cum molen-
dinarius sanctum virum reuocaret: vt molen-
dinū cōmuniter secum haberet: illeq; ei respon
disset: neutrius esse oporteret: statim se ter-
ra aperuit: et molēdinum protinus deglutiuit.
¶ Preuidens remigius famem futurā cum in
quadā valle bladi cumulos congregasset: rusti-
ci inebriati senis prouidentiā deridētes: ignē
in segetem supposuerunt. Quod ille audiens
illuc venit: et pro frigore etatis et vespertini tē-
poris: se qualefaciens: tranquillo corde dixit.
Semper focus bonus est. Illi vero qui ignē ac-
cenderant omnes mares in genitalibus diruti
sunt: omnesq; femine gutturose fuerunt. Et ta
les omnes semper in villa ipsa deinceps extite
runt: quousq; per karoluz disperse sunt. ¶ Hic
etiam beatus episcopus inter alia per eum o-
stensa miracula puellam quandam a morte cor-
poris suscitauit. Qui et in pace quieuit kalē. o-
ctobris. ¶ Cum autez corpus eius ad ecclesiā
sanctorū timothei et apollinaris in pheretro de
ferretur secus ecclesiam sancti christophori: ce
pit adeo ponderare: nullatenus moueri po-
terat. vnde coacti illi dominum rogauerunt: vt
eis ostenderet si forte corpus illud in ipsa eccle
sia vbi nulle sanctorum erant reliquie sepeliri
vellet. Statimq; corpus leuissime intra eccle-
siam tulerunt: vbi cum multa miracula fierent
ecclesiam ampliarunt: et facta crypta retro alta
re: dum corpus ibi ponere vellent: mouere ite-
rum nullatenus potuerunt. Cum autem in ora
tionibus pernoctarent: et media nocte omnes
pariter obdormissent: in crastinum inuenerunt
corpus sancti in ipsam cryptā ab angelis de-
portatum. Floruit circa annos domini. cccccx.
¶ Hic doctor illustris ecclesie dei in exponen-
dis scripturis diuinis mirabilis et studiosus
fuit: plurimaq; opuscula condidit. Commenta
rios super psalmos cōpilauit. Super. iiij. quo-
q; euangelia vtiles expositiones edidit.

¶ De sancto Bauone confessore. Cap. x.

Bauon q̄ et alonius per sanctum amā
duz episcopū eluonensem:
qui in gallia
predicabat: ex predone con-
uersus: et gandani reclusus
est: vt ait sigibertus. Hic in
iuuentute seculi voluptatem
prauis actibus exercens: habuit vxorem filiaz
comitis odilonis: de qua genuit algadrudē vir
ginem christi. Uxore autem defuncta aliam su-
perducere voluit: sed interim a sancto amando
ad penitentiā conuersus relictis omnibus fa-
ctus est clericus in cenobio gandanensi. Et dū
fabricaretur cella: in qua includi debebat: vt
ipse poposcerat: et quidam ad opus cementum
in curru deferret: canesq; multi eum circundā
tes sibi insultarēt: ille impatiens bauonē blas-
phemauit. Quem diabolus ilico subuerso cur-
ru: vehiculum cum animalibus super eum pro-
iecit: et depressum extinxit. Quē vir dn̄i oratio
ne et lachrymis suscitauit. Quadā die cum vi-
disset quendā: quem ip̄e secularis existens ven
diderat: genibus illius prouolutus: veniam pe
tijt: et ab eodē vix obtinuit: vt vinctis ferro ma-
nibus ac pedibus carceri traderetur: vt sic pe-
nitentiam ageret de cōmisso et alijs sceleribus
perpetratis: vbi vsq; in proximū exitus sui diē
perstitit: mira penitētia carnem atterens et pec
cata sua continue deflens. Hordeaceo pane ci-
nere mixto: et potu modice aque contentus: vi-
lissimū cilicium super stratum suum expensum
habebat cineribus desuper aspersis: lapideq;
capiti supposito dormitabat. Et duz ad laudes
deo soluendas surgeret: lapidē ip̄m vix a duo-
bus deferendū humeris baiulabat. Ibi quoq;
obedientiā regule nunq̄ dimisit: et multa dia-
boli tentamina deuicit. Qui vt eum inde deijce
ret in diuersis illi ferarū et serpentium formis
apparebat: sed mox ip̄m sopori deditū: angelus
eū in columbe specie confortabat. Cum autem
morti appropinquaret ministrū suū misit: vt de
uotum sibi presbyterū longe positū ad se voca-
ret: quia viaticun sibi deferret: quē ignorantem
viam angelus dn̄i vsq; ad presbyterū deduxit:
illeq; ad bauonē concitus veniens: diuina ei sa
cramenta ministrauit: statimq; vir dn̄i in pace
quieuit kalen. octobris. cuius obitus cōtinuo
geltrudi virgini longius absenti diuinitus re-

uelatur: eiq3 vt sancti corpori vestimenta ad se
peliendum mitteret: mandatur: quod et illa fe-
stinanter adimplere curauit: in quibus vir san
ctus inuolutus sepultus fuit.

¶ De sancto Piatore martyre. Cap. xi.

PJator martyr apud tornacense oppidū passus est: qui cum beato dionysio epō fuisset sociis ab vrbe roma egressus: galliā predicatiōis causa expetijt: et ab eodē presbyter ordinatus fuit. Atq3 postmodū pro confessione nois xpi consumato martyrio ad dnm migrauit kalen. octobris: vt ait ado.

¶ De translatione sancti Germani. Cap. xij.

TRanslatio corporis sancti germani antisiodorēsis epi apud eandem ciuitatē colitur kalēdis octobris: quo vicz die corpus eius de rauēna translatū: vbi in pace dormierat: antisiodorū delatū est: quod regina placida ad galliam vt eidem in extremis argenti promiserat destinauit: vt supra dictum est in eius legenda pridie kalēdas augusti. ¶ Cum autem beatus germanus per ciuitatem vercellensem transiens: eusebio episcopo pmisisset: q in reditu eius rauennā pergentis ecclesiam: quam ille fundauerat dedicaret. audiens eusebius q germanus defunctus esset: ecclesiam consecraturus cereos accendi fecit. Sed quanto plus accendebātur: eo amplius extinguebantur. Quod videns eusebius intellexit ecclesiam alio tempore dedicandam. Cum ergo corpus sancti germani quod ad gallias transferebatur: vercellas delatum esset: mox vt in ecclesiam ipsam inducitur: cerei omnes diuinitus inflāmātur. Tunc eusebius promissionis memor intellexit: vt quod germanus viuens se facturū promiserat: mortuus adimplebat. Sicq3 tali dedicatione contentus ecclesiam dimisit. Et corpus ad ecclesiam suam delatum ibidem honorifice conditum est.

¶ De sanctis Leodegario episcopo et Gerino martyribus. Cap. xiij.

LEodegarius epus et gerinus martyres apud eduensem ciuitatem passi sunt tpe childerici regis francorū. Qui leodegarius dum esset epus eduensis clothario rege decedēte: voluntate dei et principū consilio childericū fratrē clotharij adolescentē idoneū prefecit in regem. Hebronius vero maior domus regie theodoricū childerici germanū preficere nitebatur: non propter regni cōmodū: sed q oibus odiosus iram regis et principū verebatur. Timens igitur regē hebronius: licentia obtenta monasterium introiuit. Rex vero theodoricū: ne contra regnum moliretur in custodia detinebat: et prudentia episcopi omēs populi pace gaudebant. ¶ Sed post aliquod tps: rex malignorū consilio in tantum in leodegari odiū incitatur: q opportunitatem mortis eius inquirebat. Episcopus vero blande ferens: et inimicos vt amicos amplectens: egit cum rege: vt in vrbe: cui preerat: die pasche celebraret: et cū eodē in mensa cōmunicaret. At vero cum audisset: q rex eius mortē perficere decreuisset: sic persecutorem perfugit: q in luxouiensi monasterio dno seruiens etiā hebronio: q in ipso cenobio: in monastico habitu latitabat: deuote seruiuit. ¶ Post modicū rex moritur et theodoricus in regē sublimatur. Leodegarius vero populi sui lachrymis et precibus motus: et abbatis imperio compulsus: ad sedem suā rediit. Hebronius quoq3 statim apostatauit: et regis seneschalcus est ordinatus. Qui deterior effectus leodegariū occidere nitebatur. Missis igitur militib9 eū cepit: Qui in habitu pontificali detentus: ab eisdem exoculatus est: sicq3 dimissus. Post bienniū vero sanctus leodegarius cū fratre suo gerino quē hebronius relegauerat: in palatiū regis adductus: dum ad irrisiones hebronij sapiēter et pacifice responderet: nequissim9 ille iussit gerinū lapidibus obrui: episcopū vero tota die nudis pedibus per quendā fluuiū super acutissimos lapides decurrentē deduci. Et audiens q in his tormētis deum laudaret linguam eius prescidi fecit: et postmodum cuidam custodi tradidit. Ille autem vsum loquendi non amittens predicationi populorū instabat: predicēs quomodo et qualiter hebronius moriturus erat. Lux etiā immensa in modum corone eum circundedit. Quod hebronius audiens: missis quattuor spiculatoribus eum decollari mandauit. Quorum tres verba eius pacifica audientes: adeo sunt compūcti: q ad pedes eius procidentes veniā postulabant. Quartus vero cum eum decollasset a demonio arripitur et in ignē proiectus exuritur. ¶ Expleto biennio audiuit hebronius corpus sancti miraculis illustrari: et inuidens misit militem ad videndū si sic veritas se haberet. Qui veniens et sanctū corpus deridens: ac tumbam calce percutiens statim a demonio inuasus expirauit. Deinde hebronius sm q sanctus predixerat: gladio nequiter occisus est. Passio horum martyrū agitur. vi. non. octobris. Qui passi sunt circa annū dni. cccccclxxx.

¶ De sanctis Eleutherio et aliis innumerabilib9 martyrib9. Cap. xiiij.

ELeutherius martyr ⁊ aliȷ̄ inumerabiles martyres apud nicomediā sub diocletiano impatore: huiꝰ occasione passi sunt. Cōtigit em̄ aliquā partē palatiȷ̄ incendio cōflagrare. Hoc imperator a xp̄ianis factū falsa suspitione p̄sumens iubet omnes collectos coaceruari: ⁊ alios gladijs obtrūcari: alios ignibꝰ cōsumi. Quorum p̄or ⁊ nobilior eleutherius ceteros hortabat: itavt eoꝝ aliq̄ se spōte ignibꝰ traderēt: aliȷ̄ ꝟo se vltro gladijs offerrent. Et cū etiā ipsos ministros nimia crudelitas horresceret: partē illoꝝ nauiculis īpositos in medio pelagi adductos in ꝓfundū demergebant. Aliȷ̄ ꝟo crudeliores quorundā martyrum effodientes cadauera in mare proijciebant: ne forte diȷ̄ xp̄ianoꝝ efficerent. Beatus ꝟo eleutherius immanissimis tormētis cruciatus: victoriam suam per ignem velut aurū examinatus cōpleuit. Cuius reliquias furtim christiani quidam in ciuitate nicomedie condiderunt. Qui passi sunt. vi. nonꝰ. octobris.

De sanctis duobus Euandis p̄sbyteris ⁊ martyribus. Cap̄. xv.

EUandus ⁊ alter euādus ābo p̄sbyteri et martyres apud antiquos saxones passi sunt. Qui cū vilebol do ep̄o veniētes germaniam transierūt ad saxoniā anno iustini impatoris septimo: quoꝝ vnus dicebat euādus albus: ⁊ alius euandus niger. Et cū ibidē xp̄m predicarent: a paganis tenti ⁊ occisi sunt. Ad quorū corpa nocte diutius lux apparēs: ⁊ vbi essent: ⁊ cuiꝰ essent: meriti declamauit: qui iussu pipini regis in agrippinēsi colonia sepulti sunt. Passi sunt aūt. v. nonꝰ. octobris. Hec ado ⁊ sigibertꝰ.

De sancto Dionysio episcopo et martyre. Cap̄. xvi.

DIonysiꝰ episcopus ⁊ martyr apud athenas passꝰ est. Qui post clarissimā cōfessionem fidei: post grauissima tormentoꝝ genera glᵒioso martyrio coronatus est: vt testatur aristides atheniēsis vir fide sapientiaq̄ʒ mirabilis: eo videlicet tempore quo de christiana fide librum composuit: qui passus est quinto nonꝰ. octobris: vt ait ado in suo martylogio.

De sanctis Crispo et Caio discipulis. Cap̄. xvij.

CRispus ⁊ caius discipuli apud corinthum claruerunt: quos ad corinthios ep̄la prima ad principiū ap̄ls se scribit baptizasse. Huius etiaʒ caiȷ̄ meminit ideʒ ap̄lus ad Rom̄. xiiij. ⁊ eidē iohānes tertiā ep̄lam scribit: vt dicit glo. Rom̄. xiiij. Crispus aūt ille est: de quo Actuū. xviij. cap̄. mentio fit: qui ambo apud corinthū quieuerūt. iiij. nonꝰ. octobris: ⁊ eoꝝ corpora ibidē tumulata seruant. Hec ado.

De sancto Francisco confessore ordinis minorum. Cap̄. xviij.

FRāciscus ordinis minorū dux et fundator primꝰ in ciuitate assisiȷ̄ ortꝰ: filiꝰ petri bernardonis negociator effectus vsq̄ʒ ad vigesimum etatis sue annū tēpus suū vane viuendo cōsumpsit: quē dominꝰ infirmitatis flagello corripuit: ac in virum alium subito transmutauit: ita q̄ iā spiritu prophetico pollere cepit. Et romā tendens causa deuotionis vestimenta sua pauperibus tribuit: et iam paupertatis amator: pauperis vestimenta induit: et ante ecclesiam sancti petri inter pauperes sedit: et cum eis velut vnus ex ipsis manducauit. Et simile sepius fecisset: nisi eum notorum verecundia impedisset. Quendam leprosum obuiam habens in oscula eius ruit: et ille post hec statim disparuit: quapropter ad leprosos properat: ⁊ eoruʒ manus deosculans pedesq̄ʒ lauans: eisdem pecuniam donat. Ecclesiā sancti damiani orationis causa ingreditur: ⁊ imago crucifixi eum miraculose alloquitur: mandans vt ad domum suam reparandā accederet: que vt ip̄e cernebat tota destruebatur. Ab ea ergo hora crucifixi cōpassio mirabiliter cordi eius infigitur. Instititq̄ʒ solicite ecclesie reparāde: ⁊ venditis omnibus cum pecuniam cuidā presbytero daret: ⁊ ille eam timore parentū accipere formidaret coram ipso illam proiecit: quapropter a patre ligatus ⁊ cesus: eidem pecuniā restituit: ac vestem pariter resignauit: ⁊ sic nudus coram episcopo ciuitatis om̄ibus paternis bonis renuncians ad dominū conualuit: et se cilicio induit. Quadā die cum audiret ea que dn̄s ad discipulos suos ad predicandū missos locutus est: statim ad vniuersa ad litterā seruāda ꝯsurgit. Soluit calciamētū de pedibus: tunica vna sed vili induit: et pro corrigia mutauit funiculum.

¶ Tempore niuis per siluam ambulās a latro-
nibus capitur: ⁊ interrogatus q̇s sit: se dei pre
conem afferens: in niuē cesus ꝓijcit. Multi
deinde clerici ⁊ laici spreta seculi pompa: eius
vestigijs adheserūt: quos pater sanctus docuit
euangelicā perfectionē adimplere: ⁊ per viam
sancte paupertatis incedere. Sicq; minorū or-
dinē inchoauit: quos minores ex humilitate vo
cauit. Regulā quoq; suā ipe dictauit: quam pa
pa innocētius tertius cōfirmauit: ⁊ extūc vbū
dei vbiq; discurrēs p̄dicare cepit. ¶ Fatigatus
ex itinere cū asinū equitaret: ⁊ socius eius fra-
ter leonardus de assisio pedes iret: turbatus in
corde suo dicebat ꝙ parētes vtriusq; ipsorū nō
de pari ludebāt. Cuius cogitationē vir dei per
spiritū cognoscēs: continuo de asino descēdit:
⁊ sociū ascēdere voluit: dicēs ꝙ nobilior se fue
rat: ⁊ ideo ipo equitāte: illū pedes ire nō dece-
bat. Stupefactusq; frater veniam postulauit.
¶ Mulier quedā ipsi solicite rettulit: ꝙ sctm̄
eius ꝓpositū quod inceperat: vir eius ꝑturba-
bat: cui per vxorē vir dei precipiēdo mādauit:
vt ex parte dei omnipotētis ei diceret: ꝙ nunc
tēpus salutis postmodū equitatis futurū eēt.
Qua denūciatione vir dei subito immutat: ⁊ cō
tinentiā vna cum cōiuge pollicet. ¶ Cuidā ru-
stico sitienti in solitudine fontē aque suis ora-
tionibus impetrauit. ¶ Cuidā fratri sibi fami
liari ꝓphetico spū rettulit: de se quasi de alio lo
quens virū esse super terrā: ꝓpter quē quoad
viueret dn̄s famē futurā deseuire non ꝑmitte-
ret. Qui post transitū eius eidē fratri apparuit
⁊ famē q̄ sup terrā venerat: eo de medio subla-
to permissam adeo nūciauit. Sicq; tam p reue-
lationem ꝙ per euentū: ꝙ de se dixisset: frater
ille cognouit. ¶ Paupertatē adeo diligebat: ꝙ
dn̄am suā semp eam vocabat: ⁊ si pauperiorē se
videbat: ꝓtin⁹ inuidebat: ⁊ ab eo se vinci time-
bat. Cū pauperi trāseunti compareret: socius
ait: ꝙ si ille pauper erat effectu: forsitan diues
esset volūtate. Sāctus vo cōtinuo fratri iussit:
vt tunicā exutam pauperi tribueret: ⁊ ab eo ve-
niā postularet: cui ille ꝓtin⁹ obediuit. ¶ Qua-
dam vice tres dn̄e vultu ⁊ habitu p oia similes
obuias habuit: que eū salutātes dixerūt. Bene
veniat dn̄a paupertas: et statim disparuerunt.
¶ Cū in vrbe aretij bellū intestinū commotum
esset: franciscus vidit de burgo demones super
ciuitatē insultātes. Qui fratrē siluestrū vocans
eidem mādauit: vt ad portā ciuitatis iret: ⁊ de-
monibus in dei virtute ac ex sui parte manda-
ret: vt cōtinuo abirent. Quod dum ille fecisset:
confestim demones recesserūt: ⁊ ciues ad con-
cordiam redierūt. Qui frater dū esset in seculo
presbyter: vidit aliquādo crucem aureā ex ore
francisci ꝓdeuntē: ⁊ ad celos vsq; ꝑtingentem:
ac vtrāq; partē mūdi cingentē. Qui mox cōpū-
ctus seculū dereliq̄t: ⁊ ordinē introiuit. ¶ Exi-
stenti aliquādo in oratione diabolus ei grauē

carnis tentationē immisit: illeq; veste deposita
se cordula durius verberauit. Et cū nec sic tēta
tio discederet: foras exijt: ⁊ in niuem se nudum
demersit: ⁊ sic tētatio discessit. ¶ Dū aliquādo
maneret in domo dn̄i leonis cardinalis sancte
crucis: nocte quadā a demonib⁹ grauiter cesus
est. Quod sanctus mane socio nūciauit: eidēq;
dixit: ꝙ deus hoc fieri voluerat: quia in curijs
magnatū manebat: statimq; inde recessit. ¶ Ui
dit aliquādo demones supra tectū dom⁹ discur
rentes. Qui exiēs eisdē ex parte dei mandauit
vt quicquid eis p̄missum esset in corpore suo fa
cerent: seq; de eius carne sibi aduersaria vindi
carent: cōfusi aūt demones euanuerūt. ¶ In vi
sione dei beatus frāciscus supra se crucifixum
seraphin aspexit: q̇ crucifixionis sue signa sic ei
euidēter impressit: vt crucifixus videret ⁊ ipe:
Consignāturq; man⁹ pedes ⁊ latus crucis cha
ractere: sed diligenti studio ab omnium oculis
stigmata abscōdebat. Quidā tamen hec in vita
viderūt: sed in morte plurimi ꝯspexerūt. ¶ Co
lumbina simplicitate plenus oēs creaturas ad
creatoris hortabat amorē: predicat auibus: au
ditur ab eis: tangunt ab ipo: nec nisi licentiate
recedūt. ¶ Apd̄ portiūculā cicadā in ficu canē
tē vocauit: q̄ statim in manu ei⁹ ascendit. Et ad
eius iussionē ⁊ in ipsius manu cantauit: ⁊ licen
tiata recessit. Fraternoq; nomine animalia cun
cta vocabat: vermiculos etiā ne lederentur de
via colligebat. ¶ Uir quidā secularis frāciscū
duobus ensibus fulgētibus in modū crucis si-
gnatū: p visionē aspexit. Quē cū nūq̄ vidisset
postmodū cōspiciens: tali iudicio recognouit:
⁊ cōpunctus ordinē introiuit. ¶ Cuz ex nimio
fletu oculoꝝ infirmitatē incurrisset: nec se a la
chrymis tēperare vellet: ⁊ consilio medici fer-
ro candēte cauterizādus esset: signū crucis ed[i]
dit: ⁊ ab aure vsq; ad superciliū immisso ferro:
nullā adustionē sensit. ¶ Apud heremū sancti
vrbani maximo lāguore detētus: cū ex debilita
te vinū postulasset: nihilq; adesset: allatam sibi
aquā signo crucis in vinū cōuertit: ad cui⁹ gu-
stū subito conualuit. ¶ Cū frater quidā contra
obediētiā deliq̄sset: ⁊ penitētie signa haberet:
vir dei tn̄ ad aliorū exemplū caputium eius in
ignem proiecit: vbi per morā stetit: ⁊ inde oīno
illesum eductū fuit. ¶ Ambulans per paludes
venetiarū intra multitudinē auiū cantātium:
cū socio accessit: ⁊ nulla illarū se mouit. Et cuz
officiū ibi diceret: ⁊ garritus eos auiū impedi
ret: ad eius mandatū aues cōticuerunt: ⁊ cele-
bratis horis: ipso iterū iubēte cantū resumpse-
rūt. Alias volucrū multitudinē reperiens: eis
cepit predicare: ⁊ eos ad laudem creatoris ad-
monere: qui eos plumis induit: et pennas eis
ad volatū tribuit: et aeris puritatem concessit:
ac semina sine eorum labore ad esum prepara-
uit. Aues vo vti rationes capaces in eum intē-
debant: et ab ipso tacte nullatenus auolabant.

¶ Alias quoq; apud castrum gallinariū predicans hyrūdinib⁹ eū garritu impediētib⁹ silentium imposuit: ⁊ donec ipe predicauit nulla ipsarum amplius canere ꝑsumpsit. ¶ Hospitat⁹ a quodā milite eundē ad penitētiam prouocauit: ꝑdicens ei ꝙ cito alibi māducaret. Qui domum suam disponās ⁊ peccata confitens: dum ad mēsam sederet subito expirauit. Trāseunte illo per apuliam: bursam repperit in via denarijs tumescētē. Quā cū socius accipere vellet: vt pauperibus daret: ⁊ franciscus prohiberet: orationē premisit: ⁊ sociū bursam accipe iussit. Indeq; ꝓtinus serpēs magnus exiuit. ¶ Cum quidā frater grauiter tentaret: cogitabat vt si scriptum aliqđ de manu ei⁹ haberet: tentatio recederet: sed cū secretū pādere non auderet: vir dei hoc ꝑ spm̄ cognoscēs: quasdam dei laudes scripsit: ⁊ fratri chartā tradidit: quā cū portaret oīs tentatio eū reliquit. Dū aūt sanctus infirm⁹ iaceret: ⁊ idē frater tunicā ei⁹ habere desideraret. Franciscus ei⁹ optatū cognoscēs fratrem vocauit: ⁊ tunicā illi post mortē possidendam cōcessit. ¶ Secerdotes autē plurimū honorabat: ⁊ in tantū eorū ordinē ponderabat: ꝙ ad sacerdotiū nūꝙ ꝓmoueri voluit: sed in diaconatus ordine ꝑmansit. ¶ Cū ꝟo ad diē ꝓpinquaret extremū: lōga infirmitate cōfectus se nudū super nudā humū poni fecit: ⁊ fratres aduocans cācellatis manib⁹ benedixit: ac in morem cene dominice bucellam eis panis diuisit. Et sumpto viatico ad extremā horā veniēs spiritū emisit. iiij. noñ. octobris. die dñico anno domini. M. ccxxvi. Cuius animā quidā frater in modū stelle ad celū ascēdentē cōspexit. ¶ Minister etiā terre laboris in extremis agens: cū dudū loquelā amisisset: subito cepit clamare: ⁊ patrē frāciscū: vt se expectaret rogare. Querētibus quid diceret: rn̄dit ꝙ patrē franciscū videbat: qui ad celos pergebat. Et statim in pace obdormiēs patrē secut⁹ est. Illi ꝟo postmodū eadē hora inuenerūt sanctū a carne migrauisse cuius corpus assisij apud sanctā mariā de angelo sepultū est: vbi ⁊ multis miraculis claret.

¶ De sctō aniano epō ⁊ cōfessore. Cap. xix.

Anianus alexandrin⁹ episcop⁹ discipul⁹ bti marci euāgeliste: et eiusdem in episcopatu ipius ciuitatis successor fuit. Hic ex aphrica nobilissimus ⁊ diues: dū nauigās circa portū alexandrie naufragasset: omnibusq; suis amissis mēdicare erubesceret: ab vno sibi noto chlamyde contectus: adhesit cuidā opario reparatori veterum calceorū: a quo cū per triduū non comedisset: refectus est: ⁊ cum eo ad manēdum se composuit: ⁊ artem eius in breui didicit: quo post tempus modicum decedēte: anianus in domo magistri quondam sui remansit: ⁊ filium eius paruulū sibi cōmendatū diligentius enutriuit. Interea dū beat⁹ marcus alexādrie appulisset ad predicādū: calciamētū eius disruptum esset: aniano tradidit resartiendū: vt supra dictū est in passione sancti marci. viij. kalen. maij. Dum aūt anianus in vultū beati marci intenderet: qui vt angeli refulgebat: casu subula manū ꝑforauit: ⁊ exclamauit vnus deus: quē marcus in terrā expuēs ⁊ lutū ex sputo cōficiens: manūq; perungēs cōtinuo sanauit. Susceptusq; in domū viri eū conuertit: ⁊ cum omni familia baptizauit: ⁊ presbyterum ordinans eidē infirmitates sanandas cōcessit: atq; post tempus aliqđ pentapolim adijt. Exinde anianus quicquid ex arte lucrabatur: trifariā diuidebat: vnam partem pro suo victu retinens: aliam filio quondā magistri sui concedēs: tertiā pauperibus impendēs ⁊ predicationi cōtinue insistebat. ¶ Die quadam dū mulieres transeū aspectu impudico respexisset: cupiens euangelium: vt sonat ad litterā obseruare: oculū sibi subula perforauit: carnē quoq; suam ieiunijs ⁊ vigilijs marcerans: sepius ad extinguendā flāmam libidinis se in vase aque frigide submergebat: omnesq; egros ad se delatos quacunq; infirmitate curabat. Iudeis quoq; ipsum emulantibus viriliter resistebat. Ad quorum suggestionē odiētiū anianū rex babylonie mādauit: vt quia in euāgelio xp̄ianorū cōtinetur: ꝙ habentes fidē sicut granum sinapis montes trāsferre possunt: quatenus xp̄iani montē magnū tumide suo loco transferrent: alioquin aut fidē xp̄i tanꝙ falsam abnegarēt: aut capitalē sentētiam omnes subirent. Epō igitur thesithie cū omnib⁹ xp̄ianis ex hoc ad modū afflicto ⁊ deū pro fide sua suppliciter exoranti: per angelū reuelatur: neminem ad hoc ex fide sua idoneū: nisi monoculū anianū. Uocat⁹ igitur ab epō oīq; ppl'o indicto ieiunio triduano: ipe confisus in dño mōti mandauit: ⁊ mōs continuo se mouere cepit: ⁊ de suo loco recedēs: tantaq; celeritate versus babyloniā veniēs quāta nauis ꝑ equora vento pellitur: ⁊ eo vsq; diuinit⁹ defert: donec ad preces regis mōti mādauit: vt figeret: ne in ciuitatē irrueret: ⁊ eādē opprimeret. Sicq; ibidē fixus vsq; hodie manet. Propter quod miraculū rex cū oī populo cōuersus: ecclesiam principalē in babylonia in honorē dei genitricis edificauit: aliasq; plurimas basilicas cōstruxit. Post hec dū anianus beato marco reuerenti occurreret: eūq; ille vidēs monoculū causam cecitatis didicisset: ipz de rudi ītellectu euāgelij redarguit: illūq; interrogauit: cur ipe qui alios illuminabat: seipm̄ sanare nō potuerat. Qui rn̄dit: ꝙ hoc miraculū ipi vti suo magistro reseruauerat: quē btūs marcus ꝯfestim illuminauit:

ipsumq alexandrie sibi successorē epm ordinauit. Sed post magistri martyrium anianus oēs ciuitates circuibat: ⁊ verbū dñi instanter pdicabat: miraculisq clarebat. Inter q contractū vnū ad questū sedentē erexit: ⁊ mulierem in damasco obsessam a demonio liberauit: a quo parentes eius dolentes: eo q ex ipo immūdo spū aliqua predicente plurima lucrabant: ipm ad baiulū tanq magū traxerūt occidēdū. Quē ille audiens famāq eius ⁊ vitā sanctā cōperiēs libere dimisit. ¶ Deinde antian⁹ leprosum quēdam a medicis incurabilē a lepra mundauit: ⁊ eum cū oī familia baptizauit: ac deinde alexandriā deguit. Obitū aūt suū sibi diuinit⁹ reuelatum psciēs: angelica monitiōe milonē discipulū suū in epatu sibi substituit. Ipe aūt clar⁹ virtutib⁹ in pace qeuit. iiij. non. octo. Sepultusq est iuxta corp⁹ bti marci in loco buculi. Cuius corpus pcessu tpis venetias inde trāslatum in monasterio sancti clemētis recōditū seruatur.

¶ De sancto petronio epo. Cap. xx.

Petroni⁹ eps bononie apud eandē ciuitatē claruit tpe theodosij secundi imperatoris. Hic natiōe grecus ex stirpe impatorū constantij ⁊ constantini descēdit: vnde ⁊ theodosius augustus sororē ei⁹ in cōiugē accepit. A cunabulis xpianus ⁊ litteris grecis ⁊ latinis eruditus philosophie ⁊ sacris scripturis operam dedit: vñ ⁊ doctor ecclesie dei insignis extitit clericale adept⁹ officiū in palatio theodosij cunctis prefect⁹: elemosynas vberes pauperib⁹ tribuebat: ⁊ corpus ieiunijs atterebat. ¶ Cum autē arriana pestis inualesceret. Theodosius petronium romam ad papam celestinū direxit: pro fidei veritate discutienda. Qui dū ad portū tyberinum applicuisset: a clericis romanis a papa obuiam sibi missis honorifice susceptus est. Nocte enim precedenti celestinus papa per visionem a beato petro monitus fuerat: vt legatum imperatoris bononie in episcopum preficeret: eo q eorū eps defunct⁹ esset. Summus pontifex ergo petroniū grauissime suscepit: ⁊ ipm secum in palatio manere precepit. Tertia ꝟo die bononienses ciues romā venerunt: ⁊ episcopum suum pape defunctum dicunt: atq pastorem sibi dari deposcunt. Celestinus igitur visionem referens petroniū omnib⁹ approbantibus bononie episcopū cōsecrauit. Qui bononiam pductus populū domini verbo ⁊ exēplo docuit. Ecclesias multas ab arrianis dirutas reparauit: ⁊ basilicā sancti stephani de nouo coustruxit. ¶ Post hec theodosius romā veniens: dum quendā legatum suum bononiā destinasset: illeq vt superbus vnum nobilē verberasset: ⁊ ob hoc a propinquis interfect⁹ fuisset: theodosius iram dissimulans bononiam venit: dūq iuxta ciuitatē esset: quidā nepos eius obijt quē ille pacifice sepelire velle simulans a ciuib⁹: qui ei timētes portas clauserant: se intromitti postulauit. Introductus aūt: post nepotis sepulturā in ciues irruens: multos occidit: palatia ⁊ ecclesias plurimas diruit: et ciuitatem ex magna parte destruxit: propter quod a sancto ambrosio de ecclesia expulsus est: vt supra habitū est in legenda ambrosij. vij. idus decembris. Petronius ꝟo ecclesiarum reparationi solicite intendebat. ¶ Dū autem operarium quendam cum columna ruentem vidisset: sic signum crucis opposuit: q columna integra manens cecidit: ⁊ magister ille in nullo collisus simul ruit: ⁊ sine lesione permāsit. Qui erect⁹ retulit: q ad crucis signū ab epo editū iuuenē cādidū sibi assistentē conspexerat: qui ipm ⁊ colūnam substentās ad terrā deposuerat. ¶ Deinde petronius cum imperatore cōstātinopolim redijt multas ab eo gratias ⁊ priuilegia ciuitati sue obtinuit: ⁊ .v. corpa ex innocētib⁹ impetrauit. Que secū deferens bononiā repedauit. Et post vitā laudabilē in pace qeuit. Sepult⁹ in eccl'ia scti stephani quam ipe edificauit. iiij. non. octo. ¶ Hic sctūs vir monachoꝝ studijs instruct⁹ vitas patrū egypti monachoꝝ scripsisse credit: quas veluti vite ⁊ pfessionis sue normā ⁊ speculū amplectunt. Scribit gēnadi⁹ legisse sub illius noīe ordinationē epi ratione ⁊ humilitate plenā: quā ob stili elegantiam eius fuisse non credit. Sed petroniū huius viri elegantissimi filium fuisse plurimi tradūt: quia in eodem tractatu se prefectum pretoriū fuisse designat. Scripsit ⁊ homelias euāgeliorum plures. Hec gennadius de viris illustribus.

¶ De sanctis amelio ⁊ amico martyribus. Cap. xxi.

Amelius ⁊ Amicus martyres passi sunt tēpore karoli magni ꝓ defensiōe ecclesie dimicantes. Hi duo pueri vno die orti sunt amelius ex ciuitate auerneñ. Amicus ex milite bericano tēpore pipini regis frācorum. Qui adeo similes omnibus mēbris corporis ⁊ liniamētis fuerūt: vt nec ab ipsis parētibus ⁊ notis discerni possent. Similitudinem eandem habentes similitudinem etate procedente: in omnibus moribus ⁊ loquela. Qui cū a parentibus iam septēnes romam baptizandi deferrentur: in ciuitate lucana se inuicem inuenerunt: vbi inter se societatem amicissimam et vnionem voluntatum adeo firmauerunt: vt deinceps vnus sine alio: nec cibum vellet su-

mere: nec in lecto quiescere. Papa igitur deus dedit eos baptizauit: ⁊ vidēs eos in tantū simillimos: vtriqꝫ eoꝝ scyphū argenteū auro ⁊ gēmas ornatū: per oīa similē dedit. Sicqꝫ ambo ad propria redierūt: ⁊ etate procedēte: dudū in vnū habitauerunt: verū defuncto amici patre. Iuuenis de castro paterne hereditatis ab emulis eiectus est. Qui dū ad comitē ameliū venisset: eū a patria absentē repperit: ⁊ itinerando illū perquirere cepit. Cuius infortunium amelius audiens: amicū versa vice dudum requisiuit. Dū aūt amicus apud quendā nobilem virū hospitatus esset: filiā eius in coniugē accepit: secūqꝫ per annū ⁊ dimidiū permāsit. Deinde relicta vxore ad ameliū requirendū abijt. Quē post multos labores inuenit in prato prope parisius: iuxta flumen sequanā cum familia epulantē: ille ꝟo amicū ⁊ suos hostes esse arbitrans bericanos: armatus cū suis contra eum ꝓcessit. Et dū bellū vellent assumere. Amelius amicum loquentē audiuit: ⁊ ad vocē ipm recognouit. Sicqꝫ mutua visione letantes: ambo ad curiā regis karoli accesserunt. Quos rex strenuos videns vnū eorum thesaurariū: alterū ꝟo suū fecit dapiferū. ¶ Post annos tres: amicus ameliū relinquens de consensu regis ad vxorē reuisendā accessit. Quod discedente amelius diabolo instigante: filiā regis virginē oppressit: quod ⁊ arderico: qui se eius intimū simulabat: secretius reuelauit. Post aliquot dies ille scelus regi patefecit. Amelius ꝟo a rege captꝰ cum crimen omnino cōmisisse negaret: a rege cōpellitur: vt suā innocentiā duello cum arderico cōprobaret. Qui inducias dierū .xxx. postulauit quā ⁊ obtinuit. Interea amicus redijt: et ordinē rei geste ab amelio didicit. Qui secreto ameliū ad vxorē suam misit: ipē ꝟo in termino statuto se regi presentans in ꝑsonā amelij: seqꝫ ameliū mentiens: duellū subire se libenter obtulit. Qui a rege ⁊ omnibus amelius putabat: voluitqꝫ rex: vt prius se iuramento purgaret. Qui cum regis filiā se minime cognouisse iurasset: ⁊ ardericus ecōtra illū sibi hoc dixisse sacramēto firmasset. Amicꝰ in bello obtinuit ⁊ ardericū interfecit: filiā quoqꝫ regis bellixendā sibi a patre traditā in personā amelij desponsauit. Mox relicta curia: ad ameliū abijt: ⁊ ei cūcta per ordinē nūciauit. Amelius ꝟo cū vxore amici vsqꝫ tūc fuerat: ⁊ eā intactā custodierat: quē illa virū propriū existimabat. Amelius aūt ad curiā rediens: filiā regis ab amico desponsatā in coniugē habuit: ex qua duos gemellos procreauit. ¶ Post aliquod tempus amicus leprosus efficitur: ⁊ ab vxore sua eijcitur: et dum ad castrum suum proprium bericanum veniret: a suis expulsus romā adijt. Quē constantinus papa quis esset audiens: benigne suscepit. Elapsus autem tribus annis cum fames valida romanos opprimeret. Amicus ad comitē ameliū venit: quem ille vti leprosum effectum minime recognouit: ex charitate tamē peregrinū suscepit. Cum aūt scyphū a papa deus dedit ei donatum amicus ꝓduceret. videns amelius scyphū per oīa suo similē amicū recognouit: ⁊ cum humanissime tractauit. ¶ Post aliq̄t ꝟo dies diabolus in speciē angeli raphaelis trāsmutatus: ameliū ꝑ visum admonuit: vt duos filios suos gemellos triēnes decollaret: ⁊ eoꝝ calido sanguine amici leprā perfunderet: illeqꝫ statim mūdationē reciperet: quod amelius licꝫ dolorose: tamē ex intima amici charitate facere mox curauit: ⁊ statim amicus mūdationē suscepit. Dū aūt vterqꝫ eoꝝ ad ecclesiam gratias acturi deo pergerent: mortēqꝫ filioꝝ amelius deploraret: reuersus filios suos repperit suscitatos: ⁊ ī lecto ludentes: ac oīno incolumes: saluo ꝙ circa colla eorum signum rubeū in modū fili serici ex incisione apparebat in testimoniū miraculi gloriosum. Extūc ergo amelius de crimine penitētiā egit: ⁊ cū vxore castitatis votū emisit. Uxor ꝟo amici a diabolo obsessa ꝑ precipitiū expirauit. ¶ Demū dū ad p̄ces adriani pape karolus rex frācoꝝ ad defensionē eccl'ie romāe venisset in italiā contra desideriū longobardorū regem hereticum: bellumqꝫ in campania in loco dicto mortaria commissum esset: ⁊ multi hincinde ex vtroqꝫ exercitu cēcidissent. Amelius ⁊ amicus qui erāt cum karolo pro ecclesia catholica pugnantes in prelio occisi sunt: ⁊ martyrio consecrati. Sed postq̄ rex francoꝝ victoriā obtinuit duas ecclesias apud papiam edificauit. vnā in honorem sancti eusebij: alteram in honorē beati petri. In prima quarum amicus: in secunda sepultus est amelius. Mane autem diuino nutu ambo corpora in eodē tumulo reperta sunt in ecclesia regali. Passi sunt autem sancti martyres quarto noñ. octobris.

¶ De sanctis Marcelliano ⁊ Marco et socijs martyribus. Cap. xxij.

Marcellianꝰ ⁊ marcus ⁊ alij innumerabiles martyres vtriusqꝫ sexꝰ ⁊ cuiuslibet etatis apud egyptū passi sunt: quoꝝ alij post ꝟbera vngulas ⁊ flagella aliosqꝫ diuersi generis cruciatꝰ flāmis traditi sunt: alij in mare precipitati: nōnulli etiam capite cesi: plurimiqꝫ inedia consumpti: quidā patibulis affixi: in quibus aliqui capite deorsum presso ⁊ pedibus in sublime erectis: beatissimā passionis coronā percipere meruerūt. Marcellianus autē ⁊ marcus omniū principaliores flammis exusti sacrificium odoriferum domino reddiderūt. Horum omniū passio agit iiij. noñ. octobris. Hec ado.

¶ De ſancta Aurea virgine. Cap. xxiij.

Aureavirgo apud pariſium claruit tempore heraclij imperatoris: vt ait ſigibertus. Quã ſanctus eligius eps̃ in monaſterio virginũ a ſe conſtructo in ciuitate pariſienſi pfecit abbatiſſam tricentarũ virginum omni ſanctitate pollentem: et miraculis clarentem. ¶ Quadam vice dum eſſet in villa ⁊ clauigera eius ac celleraria expiraſſet: ⁊ poſt triduum eã abbatiſſa rediens inſepultam inueniſſet: eo qꝛ nec claues ipi ſorores auferre preſumpſiſſent: nec illa de adminiſtratis rationem reddidiſſet orãte aurea clauigera ſuſcitatur: ⁊ ratione reddita: atqꝫ clauibus reſignatis in pace iterũ ſoporatur. ¶ Die quadam dum ſibi panes deficerent: ⁊ aurea ſcandalum metuens ad clibanum acceſſiſſet: piſtorqꝫ panibus conficiendis intẽderet: nec adeſſet quiſqꝫ: qui clibanum ſubito ſcopare poſſet: illa furnum ingreſſa manicis ſcopauit: ⁊ prunas in gremio aſportauit: nec vllum tamen ardorem ſenſit: ſed nec veſtes eius in aliquo exuſte: aut deturpate fuerũt quinimmo in teſtimoniũ tanti miraculi campane monaſterij per ſe diuinitus pulſare ceperunt. Cũ autẽ die alia diaconus in miſſa euangelium legens incongrue pronũciaret: illa de collo eius ſtollam auferens: nimio verbi dei zelo euangelium legit: ſed mox de commiſſa preſumptione penitens: abbatiã deſeruit: ſeqꝫ per annos. vij. in cella recluſit: vbi cathedram ſibi parari fecit habentem clauos. l. in dextera parte confixos: ⁊ totidem in ſiniſtra: ⁊ totidem in podio poſteriori: in qua quotidie ſedẽs pſalteriũ legebat: vicꝫ pſalmos. l. inuiſa dextere parti: et alios. l. inuiſa ſiniſtre: ⁊ vltimos. l. poſteriori pti appodiata. Corpus quoqꝫ ſuũ maxima penitentia ⁊ abſtinẽtia domauit. Lixiuio qꝫ ſepius in potu vſa fuit: cui ſanctus eligius iam defunctus apparuit: ⁊ eam ad celeſtia vocauit: vnde ⁊ illa in pace quieuit. iiij. noñ. octobris. Sepultaqꝫ eſt in aula ſancti petri poſt altare. ¶ Verũ quedã abbatiſſa in ſyria que oculos habens nihil videbat: ab angelo monef: vt pariſius cũ epo ſuo veniẽs: partẽ aliquã de reliquiis ſancte auree petat: quarum virtute lumen oculorum recipiat. Qd̃ dum illa epo nunciaſſet: vna ſecũ verſus pariſius iter arripuit: ſed in itinere feſſa remanſit: loculũ tamen honorificũ preparauit. Epus ꝟo viã proſequẽs pariſius venit: ⁊ cũ pontifice pariſienſi ad tumulũ acceſſit. Et cũ brachiũ ſancte virginis obtinuiſſet: ⁊ illud de corpore euellerent: ſanguis inde viuus emanauit. Corpus igif tunc ab epo pariſieñ. in monaſterio ſancti eligij condecẽter humatum eſt. Brachiũ ꝟo ab epiſcopo ſyro aſportatũ. Cuiꝰ tactu abbatiſſa: que ceca fuerat: lumen recuperauit: brachiũqꝫ in loculo repoſitũ: epiſcopus in patriam ſuam detulit: ⁊ in eccleſia nomini ſancte auree edificata honorifice collocauit.

¶ De ſancto Praſea epiſcopo et martyre. Cap. xxiiij.

Praſeas epiſcopꝰ ⁊ martyr apud ſmyrnã martyrio cõſumatus eſt. Qui vnꝰ ex antiquis q̃ſi ex traditiõe poꝝ ſe accepiſſe aſſeruit: ſaluatorẽ apl'is p̃cepiſſe: vt ãte. xij. ãnũ a hieroſolymis diſcederent. Paſſus eſt autem tertio noñ. octobris.

¶ De ſctã Gala ſanctimoniale. Cap. xxv.

Galavidua ⁊ ſanctimonialis in vrbe claruit tpibꝰ gothoꝝ. Hec nobiliſſima puella ſymmachi cõſulis ac patricij filia: marito tradita itra vniꝰ ãni ſpaciũ eiꝰ eſt morte viduata. Quã dum feruẽte mũdi copula: ad iterãdũ thalamũ ⁊ opes ⁊ etas ꝓuocarẽt: elegit magis ſpũalibus nuptijs copulari. Et cũ ſibi valde ignea cõſperſio corpis ineſſet: ceperũt medici dicere: qꝛ niſi ad amplexus viriles rediret: calore nimio cõtra naturã: barbam emitteret: ſicut ⁊ factũ eſt. Sed ſancta mulier nil exterius deformitatis metuẽs abiecto ſeculari habitu: apud beati petri apoſtoli eccleſiam ſeſe in monaſterio tradidit: ibiqꝫ multis annis orationibus ⁊ elemoſynis operam dedit. Que poſtmodũ diuina pmiſſione cãcri vlcere in mãmilla pcuſſa eſt: quã egritudinẽ patiẽtiſſime lõgo tẽpore ſupportauit. Nocte aũt ante lectũ eiꝰ duo cãdelabra lucere cõſueuerãt: quia videlicꝫ amica lucis: nõ ſolũ ſpũales: ſed etiã corporales tenebras horrebat. ¶ Dũ autẽ nocte quadã ex eadẽ infirmitate iaceret fatigata: vidit beatum petrũ apoſtolũ ante lectũ ſuũ inter duo lumina cõſtitiſſe. Quẽ interrogans q̇s eſſet: q̃ſiuit an ſua peccata ſibi dimiſſa fuiſſent: q̇ ſe beatũ apoſtoloꝝ principẽ eſſe reſpõdit: dimiſſaqꝫ ei omnia debita nunciauit: ⁊ ad celeſtia inuitauit. Illa ꝟo ſororẽ benedictã quã in eodẽ monaſterio intime diligebat: ſecũ venire depoſcit. Apoſtolus aũt eidẽ dixit: qꝫ nõ illa: ſꝫ alia q̇dã ſecũ diſcederet: bñdicta ꝟo die. xxx. ipas ſecutura foret: ⁊ his dictis diſparuit. At illa protinus abbatiſſam acciuit: eiqꝫ viſa ⁊ audita nunciauit. Die aũt tertio cum ea qua iuſſa fuerat ſorore ſimul defuncta eſt. Illa ꝟo quã ipſa popoſcerat: die eſt. xxx. ſubſecuta. Quieuit aũt ſancta gala in dño. iij. noñ. octobris.

¶ De sancta fide virgine τ martyre. Cap. xxvi.

FIdes virgo τ martyr apud agenē. ciuitatē passa est sub pside dacia no: q̄ cū esset nobilis ipsius ciuitatis: vginitatē suā ab īfantia dño cōsecrauit. Iuuenis autem etate sed animo cana a daciano preside in agenensi vrbe cōprehensa: vt dijs sacrificaret: dū xp̄m cōfiteretur: sup cratē eream diuaricatis mēbris extensa: τ substratis carbonibus: adipeq̄ flammis infecto: dū sic coqueret multos sue virtutis exēplo cōuertit: τ ad martyrium animauit. Inter quos beatus caprasius diuino signo firmatus ad certamen roboratus est: vt dicetur infra in eius passione. xiij. kalē. nouembris. Beata deo fides post multos et diros agones: p xp̄i nominis confessione capite cesa: τ in ciuitate agenensi in tumulo honorifice deposita est pridie nonas octobris.

¶ De sancto gangulpho martyre. Cap. xxvij.

GAngulphus martyr apud burgūdiā passus est: circa ānū. xxliij. imperij cōstantini quarti: vt ait sigibert⁹. Hic clarus sanctitate: fontem quēdam emit scaturiētem in gallia: quē oriri fecit in burgundia: in proprio solo. Cum aūt venditor fontis sanctum quasi insanum irrideret: eo q fontem in aliena patria cōparasset: repēte fontem suum siccatū inuenit: τ eundem post modū in territorio gangulphi exurgētem audiuit. Sed dū iuxta ipm fontē gāgulphus vxorē de adulterio increparet: eo q ipsam cū qdā clerico iacēte vidisset: illaq̄ se excusaret: iussit vt illa nudato brachio lapillū de fōte educeret: q si maneret illesa: τ sine adustiōe aliqua ipam innocentē comprobaret. Que viri simplicitatē deridens: dum lapillum accipere voluit: brachiū quasi ex bulliente aqua decoctum eduxit. Cui vir dimidium substantie sue dedit: τ ab illa discessit. Sed cum mulier ex tali miraculo notam maximam incurrisset: clericum secum adulterātem induxit: vt virum occideret. Qui cum nocte quadam reperiens iugulauit. Cuius corp⁹ sepultum miraculis clarere cepit. Quod dū ei⁹ vxori nunciaretur: illa plurimum irridebat: dicens q ita vir eius miracula faciebat: sicut anus eius cantabat: subitoq̄ inuita turpes sonos ab ano cepit emittere. Quod deinceps ei semper omni sexta feria contingit: qua die vir eius occisus fuit: vt dum verbum ore pferret: ab ano turpem sonum ederet. Passus est autem pridie nonas octobris.

¶ De sancto Syggone episcopo τ martyre. Cap. xxviij.

SYggō episcopus et martyr vn⁹ fuit ex antiquis sancti pauli apostoli discipl'is. Qui ab eodem apostolo pontifex laodicēsis ordinatus sub persecutione domitiani cesaris apud eandem vrbem pro veritate fidei glorioso martyrio coronatus est: pridie nonas octobris: vt ait ado in martylogio.

¶ De sanctis Sergio τ Baccho martyribus. Cap. xxix.

SErgius τ bacch⁹ martyres passi sūt in puincia eufrateia tempore maximiani impatoris sub antiocho preside. Quorū prior erat primicerius: alter secundicerius gentilium scholē: ambo milites pclari τ maximiano dilecti. Qui cum essent cum eodem augusto in eadem prouincia: accusati sunt eidem a militibus q essent xp̄iani. Quos imperator aduocās: ingressus est cū omni militia ad templum vt sacrificaret: et circumspiciens non vidit sergium: nec bacchum: neq̄ enim templum ingressi fuerant: sed foris expectantes orabāt. Tunc augustus missis satellitibus: iussit illos introduci: τ cepit agere: vt sacrificarent: ac de immolatis deo ioui cum ceteris gustarēt. Qd cum facere renuissent: mandauit zonas eorum incidi: τ chlamyde militari eos exui: ac torques aureas de ipsorum ceruicibus auferri: induto sq̄ muliebrib⁹ collobijs cathenis vinctos per mediam ciuitatem vsq̄ ad palatiū pertrahi: deinde in custodiā recludi. Sequēti die misit antiocho presidi prouincie orientis cum litteris suis: vt eos: aut dijs immolare compelleret: aut diuersis afflictos penis pimeret. quos custodes suscipientes: et iter arripientes: sero illo miliario a ciuitate. xij. in stabulo quodā hospitati sunt. Angelus autem domini per noctem sanctis cathenatis apparens: illos in domino confortauit. Mane autem a custodibus trahebantur: quos quidam ex eorum mancipijs sequebatur vsq̄ ad castrum barbarissum: vbi preses antiochus residebat. Suscipiēs autem eos preses τ litteras impatorias audiens: fecit eos vsq̄ mane in custodia detineri pedibus in cippo reclusis. Qui dum psallerent: angelus domini eis iterū apparuit: τ eos ad martyriū fortius animauit. Mane autem iussit eos

antiochus sibi presentari: eosqꝫ ad deorum sacrificia hortabatur. Cum autē omnia idola demonia dicerent: ⁊ omnino sacrificare cōtemnerent: iratus preses iussit Sergium in carcerem recipi. Bacchū vero neruis crudis a quattuor sibi vicissim succedentibus tam diu cedi: donec ipsum voce de celo vocante spiritū exhalauit. Cuius corpus mādauit extra castrum proijci: vt a feris deuoraretur. Cumqꝫ ferarū multitudo ad ipsum accurreret: aues desuper volitantes rostro ⁊ vnguibus bestias percutientes: nō permittebant corpus ab eis tangi: quod noctu quidam christiani rapientes: in quadam speluca sepelierunt. ¶ Sergius vero hec audiens bacchum in carcere deflebat: quia eo relicto ad gloriam properasset: cui sequenti nocte bacchus apparuit in facie splendidus ⁊ habitu militis indutus: sociumqꝫ confortauit: et de proximo se securum predixit. Quem et custodes carceris conspexerunt: ⁊ que sibi dixerat: mane a sergio audierunt: vnde ⁊ plures conuersi sunt. Sequenti die sergius producitur: ⁊ ad castrum syrum post antiochum vinctus trahitur. Et cum ibidem constantius permaneret manibus ligat: ⁊ clauibus in pedibus configitur: sicqꝫ cōfixus ante carrucā presidis currere compellitur vsqꝫ ad castrum tetrapyrgiū: quod .ix. milibus a castro syro distabat: vbi in carcere iterum positus per noctem angelica collocutione: ac visione cōfortatur: ⁊ pedibus sanus efficitur. Quod cum preses Antiochus mane cerneret: indignatus iterum mandauit Sergium pedibus coturnis indutum ante redam suam pertrahi vsqꝫ in castrum ruzaffatan: quod nouem similiter miliaribus a tetrapyrgio distat: in quo loco pro tribunali sedens: sergium sacrificare nolentē gladio animaduerti precepit. Ad cuius martyriū tam homines loci: ꝙ bestie agri conuenerunt: qui voce celica vocatus extra castrū decollatus est: locus autē in quo sanguis eius effusus est: magnam voraginē fecit: ⁊ cruorē omnem suscepit: ⁊ sic deinceps in testimoniū eius passionis vorago permansit: cuius corpus in ipso loco a christianis sepultum est: edificata desup nobilissima crypta. ¶ Post aliquod tp̄s xp̄iani quidam de castro syro venerunt: vt corpus Sergij tollerent: ⁊ cū baccho sepelirent. Sed cū nocte illud auferre vellent: ignis maximus circa locum accēsus est: quē illi de castro ruzaffatā videntes: ⁊ hostes illos esse putātes: qui ignē accendissent: vt domos extra castrū exurerēt: armati egressi sunt: ⁊ eos qui corpꝰ auferre voluerant: inde effugauerūt. Nūc aūt ipsorum ambor martyrum corpora venetijs esse credūtur in ecclesia cathedrali beati petri apostoli: sub cuius crypta in arca marmorea venerātur. Passi sunt autem non. octobris.

¶ De sanctis marcello ⁊ Apuleo martyribus. Cap. xxx.

Marcellus et apuleus martyres apud vrbē romam passi sunt sub neronis persecutione. Quiquidē primo symoni mago adheserunt: sed videntes mirabilia: que dominus operabatur per apostolum suum petrum: relicto symone apostolice se doctrine tradiderunt. Et post martyrium apostolorum pro confessione christi ⁊ ipsi decollati: aurelijano consulari viro sententiam ferente: coronam martyrij perceperunt: sepultiqꝫ sunt non longe ab vrbe roma. non. octobris.

¶ De sctā Julia virgine ⁊ mar. Cap. xxxi.

Iulia virgo et martyr passa est apud prouinciā augustanā: q̄ dr̄ eufrateia. Que a preside impijssimo martiano cōprehensa iubetur idolis immolare. Cumqꝫ sacrificare contēpsisset: post diuersa tormētorum genera ipi illata: nouissime gladio iussu eiusdē presidis iugulatur. Sicqꝫ cursum gloriosi martyrij consumauit nonas octobris: vt ait ado in martylogio suo.

¶ De sancta iustina virgine ⁊ martyre. Cap. xxxij.

Iustina v̄go apud ciuitatem pauinā passa est sub maximiano rege. Que fuit filia regis vitaliani ⁊ regine p̄pedine: quos beatus prosdocimus episcopus ad christum conuertit: ⁊ iustinā sacro fonte renatā diuinis litteris erudiuit: vt dicetur infra in eius legēda. vij. idus nouembris. Hec defunctis parentibus: dum inter generosas feminas venetiarum partibus in sua quoqꝫ patria patauj moraretur. Maximianus rex: vitaliani successor: mediolano veniens ad patauinam vrbē. Jussit sibi in cāpo martio tribunal parari: vt illic sanctos dei diuersis penis afficeret: aut compelleret immolare. Cū aūt beata Justina de suo predio ascenso vehiculo: ad visitādos dei famulos properaret: vidēs ꝙ maximiani milites eā persequerentur: fugere cepit: arbitrans ꝙ occasione stupri eā cōprehēdere vellēt: ⁊ cū in angusto pontis curuj: qui ex marmore cōstructus ꝓpe ciuitatem eam cōclusissent: descendēs de reda:

orationem ad dominũ fudit: genibusq; in marmore pontis positis ita molle inuentum est: ac si cera igne soluta: extractisq; genibus vestigia in marmore perpetuo remanserunt. Que cum regi illi presentata fuisset: et eam de nomine interrogasset. Justina christianam se esse respondit. Cumq; de secta sua interrogata christum se collere cõstanter diceret: ⁊ pro eius nomine ad omnia tormenta se paratam assereret: atq; deoꝝ oĩno sacrificia recusaret: maximianꝰ absq; alijs tormẽtis: vtpote regali sanguine natam iussit eam gladio extingui. Et cũ deo gratias egisset ad locum passionis adducta: oratio nem premisit: ⁊ sic gladium eius lateri spiculator immersit. Que telo infixa per horam integraz: expãssis manibus ⁊ erectis in celũ oculis ad dominũ exorauit: et omnes christianos astãtes confortauit. Sicq; cunctis vale dicens spiritũ emisit noñ. octobris. Cuius corpus a sancto prosdocimo ⁊ christianis fere mille passibꝰ a ciuitate pataujj sepultum est: ⁊ ecclesia insignis nomini eius desuper edificata: vbivsq; in presens quiescit: ⁊ miracula multa ostendit.

¶ De sancto Marco papa primo. Cap. xxxiij.

MArcus papa huius nominis primus natiõe romanus ex parte ꝑbo. Felici primo pontifici in episcopatu romano successit: ⁊ sedit annos. viij. menses. ij. dies. x. Hic cõstituit vt nullus episcopus vel sacerdos etiaz si maioris scientie ⁊ probitatis existat se ponat ante alium priusꝙ se ordinatum. Et hic solus de tantorum numero pontificũ qui fuerunt a beato petro apostolo vsq; ad siluestrum papam martyrium euasit. Et requiescit in ecclesia in qua prius presbyter ordinatus fuerat: quevsq; hodie ecclesie sancti marci nominatur: que est in medio rome in regione que dicitur pinus. Quieuit autez in pace noñ. octobris. Et cessauit episcopatus dies. vi.

¶ De sancto Marco papa secundo. Cap. xxxiiij

MArcus papa huius nominis secundus: natione romanus ex patre prisco siluestro pape pontifici in episcopatu successit. Seditq; annos. ij. mẽses. viij. dies. xx. Hic constituit vt episcopus ostiensis: qui cõsecrat episcopos vrbis pallio vteretur. Et constituit in ecclesia omnibus diebꝰ dominicis ⁊ in natalicijs apostolorum symbolum ab omni clero et populo alta voce cantari. Et hic requieuit in pace. Et sepultus est in cimiterio babile via ardeatina noñ. octobris. Fecit autẽ ordinationes duas ꝑ mẽsem decembriũ presbyteros. xxv. diacones sex: episcopos per diuersa loca numero. xxvij. Et cessauit episcopatus dies viginti.

¶ De sancto Marco scriptore ⁊ confessore. Cap. xxxv.

MArcus heremi cultor cognomine scriptor sic dictus est: quia plurima sanctoꝝ anachoritarũ in deserto egypti cõmorantiũ gesta scribebat. Qui dum ad cõmunionem accederet: angelus ei sacramenta porrexit. Cuius manum tm̃ vsq; ad juncturam brachij vidit. Requisitus autem a matre: vt ad se visendam accederet vestitus sacco scisso ⁊ reconsuto: facieq; fuligine tincta ad eam ocl'is clausis ingressus est. Et visus ab ea: sed ipsam minime conspiciẽs: statim egressus est. Hec heraclides.

¶ De sancta Pelagia peccatrice. Cap. xxxvi.

PElagia ꝑma feminarũ antiochie ciuitatis adhuc pagana rebus ⁊ diuitijs plena corpore pulcherrima: habitu ambitiosa ⁊ vana: animo ⁊ corpe impudica per ciuitatem quadã vice cũ pompa maxima trãsibat: ita vt nihil suꝑ eã nisi aurũ et argentũ ⁊ ꝓciosi lapides viderent: ⁊ quocunq; iret diuersoꝝ aromatum aerem odore repleret: quã precedebat: ⁊ sequebat multitudo pueroꝝ et puellarũ: qui et ipsi preclaris vestibus erant induti. Quam dũ nouus ep̃s heliopoleos: que nunc damiata dicitur vidisset: amarissime flere cepit: ex eo ꝙ ipsa maiorẽ curã habebat placere mũdo ꝗ ipse placere deo. Procidẽsq; in terram faciem suã percutiebat: ⁊ terrã lachrymis irrigabat: ac dei misericordiã implorabat. Dixitq; astantibus clericis: ꝙ deus illam in iudicio contra eos producturus esset: quoniã ipsa tam solicite se depingebat: vt terrenis amatoribus placeret: et ipsi celesti sponso placere negligerent. Dum hec ⁊ similia diceret subito obdorminit. ¶ Uisumq; est ei ꝙ quedam colũba magna et fetida circa eum celebrantẽ volaret: qui dũ cathecuminos eijceret: columba disparuit: ⁊ post missam rediens in vase aque ab eodem demersa: mũda ⁊ candida exiuit: ⁊ tã alte volauit: ꝙ videri non potuit. Et dum super visionem stuperet: et post hec die quadã in ecclesia predicaret, Pelagia q̃ aderat: adeo ẽ subito

cõpuncta: ꝙ ei statim per nunciũ litteras misit
supplicans: vt quia christus sicut ipa audierat
pro peccatorib⁹ in mũdũ venisset: ipam quoq;
peccatricẽ eps ad xpm redeuntẽ: benigne su-
sciperet. Sȝ cũ eps se tẽtari dubitaret eidẽ re-
spondit: ꝙ eũ solũ videre nõ posset. Cũ aũt ad
eũ corã plurib⁹ aduenisset: ad pedes ei⁹ ꝓcidit:
⁊ amarissime flere cepit: dicẽs: se eẽ pelagiã. i.
pelagus iniquitatis exundãs fluctib⁹ pctõꝝ: q̃
multas aĩas in abyssum perditionis demerse-
rat: sed nũc oĩa pħorrebat. Quã eps clemẽter
suscipiens: penitentiã ei salutarẽ iniunxit: ⁊ sa
cro baptismate regenerauit: illãq; esse colũbã:
quã viderat: recognouit diabolus autẽ in aere
vociferabat: ⁊ de nono sene: q̃ sibi spẽ suã abstu
lerat: diris clamorib⁹ conq̃rebat. ¶ Quadã no-
cte pelagiã dormientẽ diabolus excitauit: ⁊ eã
multis blanditijs adulari cepit: gloriã quoq; ⁊
diuitias ipi collatas cõmemorabat: ⁊ si xpm vel
let relinquere: adhuc maiora ꝓmittebat. Illa
vo se signans in eũ sufflauit: ⁊ demon statim
euanuit. Die vo tertio oẽs seruos suos ⁊ ancil-
las manumisit: ⁊ cũcta q̃ habebat: pauperibus
tribuit. ¶ Post aliquot dies cũctis ignorãtib⁹
noctu aufugit: ⁊ in montẽ oliueti deuenit: vbi
habitũ virilẽ heremite sumẽs in parua cella se
collocauit: ⁊ deo in multa abstinentia seruiuit.
Maxime aũt fame ab oĩbus habebat: ⁊ frater
pelagius dicebat: virq; ab oĩbus putabatur.
¶ Post hec aũt dũ quidã diaconus dicti noni
epi hierosolymã loca sancta visitaturus adue-
nisset: quendã monachũ noĩe pelagiũ in mõte
oliueti de mãdato epi requisiuit: ⁊ ipm inueni-
ens visitauit: qui ab ea cognit⁹: ipam tabefactã
minime recognouit. Cui dixit pelagia: vt se ora
tionibus sui episcopi cõmendaret: qꝛ vere apo
stolus christi esset. Recedens inde diaconus:
cũ die tertio ad cellam redisset: et pulsanti ad
ostium nemo sibi respondisset: fenestram ape-
ruit ⁊ mortuã eam vidit: qui cũ epo nunciasset:
⁊ ille ad sancti viri celebrandas exequias cũ cle
ro et populo conuenisset: extrahentes corpus
eius de cella: quẽ virum putabant: feminã inue
nerunt: ⁊ deo gratias agentes: corpus eius in
eodem monte deuote sepelierunt: dormiuit
autem in pace sancta dei. viij. idus octobris cir
ca annum domini. cclxxx.

¶ De sancta Margareta dicta pe
lagius virgine Cap. xxxvij.

Argareta di-
cta pelagi⁹ virgo spe-
ciosissima diues ⁊ no-
bilis apud egyptũ: tã
ta fuit parentũ solici-
tudine custodita: ⁊ mo
rib⁹ optimis instituta
ꝙ ab oĩbus videri mo
dis oĩbus renuebat.
Deniq; cuidã adolescẽti nobili a parẽtibus in
coniugiũ tradit: ⁊ cũcta nuptijs necessaria im-
mẽsa gloria ꝑparant. Cum aũt die nuptiarũ iu
uenes ⁊ puelle ⁊ nobiles cũcti festa cũ gaudio
celebrarẽt. Virgo dñi deo inspirãte cõsiderãs
virginitatis damnũ: tam dãnosis plausibus re-
parari: cepit oĩa huius vite gaudia quasi sterco
ra reputare: vnde nocte illa a viri ꝯsortio se ab-
stinẽs: media nocte illo soporato se deo cõmen
dauit: ⁊ tõsis crinibus in virili habitu clam au-
fugit. Longe aũt ad quoddam monasteriũ ve-
niens ⁊ fratrẽ pelagiũ se dicens: ab abbate re-
ceptus est: ⁊ diligẽter instructus. Qui tã san-
cte ac religiose vite se habuit: ꝙ defuncto san-
ctimonialiũ ꝓuisore de senioꝝ consilio ⁊ abba-
tis imperio: lȝ inuitus monasterio virginũ est
prelatus. ¶ Dũ ergo eis nõ solũ corpoꝝ neces-
saria: sed etiã animarũ pabula ministraret: dia-
bolus eius sanctitati inuidẽs: vt vite ei⁹ inno-
centiã diffamaret: vnã ex virginibus que ostia-
ria erat in adulteriũ traxit: ⁊ vtero intumescen
te cũ iam celari non posset: pudor ⁊ dolor maxi-
mus monachos ac virgines cõsternat⁹ est. So-
lusq; pelagius: vtpote carũ familiaris sine vllo
examine ab oĩbus condemnat: ⁊ cũ ignominia
foras pellit: ac in quodã specu recluditur: eiq;
monachoꝝ seuerissimus deputat: qui ei panẽ
hordeaceũ ⁊ aquã tenuissime ministrabat. At
ille oĩa patiẽter sustinebat: ⁊ deo gratias agẽs
per sanctoꝝ exempla se continue confortabat.
Tandẽ cum finẽ suũ adesse cognouisset: mona-
chis per lr̃as mãdauit suũ genus: nomẽ ac cõ
ditionem reuelãs: dicẽs ꝙ vir fuerat nõ ꝓ con-
ditione merita: quod inter feminas ostẽdisset:
petens vt quam viri feminã nescierant: sorores
sancte sepelirent: vt femine virginẽ recognosce-
rent: quam calũniatores virũ adulterum iudi-
cassent. His audit monachi ⁊ sanctimoniales
ad speluncam cõcurrunt: pelagium mortuũ cõ-
spiciunt: feminam ⁊ virginem intactam cogno
scunt: ⁊ penitentiam agentes in monasterio vir
ginum honorifice sepelierunt.

¶ De sctã Thaide meretrice. Cap. xxxviij.

Thais me-
retrix apud alexã
driã tante pulchri
tudinis extitit: vt
multi ꝓpter eã venditis sub-
stantijs suis ad vltimã paup-
tatẽ deuenirẽt. Amatores q;
sui pre zelo litib⁹ īter se cõser
tis: puella limina frequenter
sanguine replebant. Qð au-
diẽs pãnuti⁹ abbas sumpto sclari habitu: ⁊ so
lido aureo ꝓfectus est ad eã: deditq; ei solidũ
quasi pro mercede peccãdi. Cũq; camerã secũ
ingressus lectũ preciosum ascendere inuitare-
tur: interrogauit si esset secretius cubiculũ: qð

nullus ingrederetur. Que duxit eū in interiorem cellam: dicens ꝙ nemo illā ibi videre posset: nisi solus deus. Interrogataqꝫ a patre: an sciret esse deum. Respondit: ꝙ sciebat deū: et futurū seculum: ꝛ tormenta peccatorū. Quā senex iterum interrogauit: si hec esse nosceret: cur tot animas hominū suāqꝫ perderet. Que mox cōpuncta ad pedes eius procidit: ꝛ penitentiā postulauit. Tuncqꝫ abbas illi locū constituisset vbi ad se venire deberet: quatenus sup eius salute disponeret. Illa colligens omnia: que ex peccato lucrata fuerat: in medio ciuitatis omni populo spectante combussit. Erat autē preciū librarū auri. cccc. Quibus incensis ad locū sibi ab abbate constitutū perrexit. Quā ille in cenobio virginū in parua cella reclusit: et ostiū plumbo signauit: paruāqꝫ fenestrellā reliquit: per quam ei modicus victus inferretur: iussit qꝫ diebus singulis parū panis ꝛ aque ei a ceteris ministrari: mandans vt etiam vrinā suam in cella effuderet: qꝛ tali fetore digna esset. Et cū quereret quomodo deū adorare deberet prohibuit ne deū nominaret: sed tm̄ incumbens cōtra oriētē respiceret ac diceret. Qui plasmasti me miserearis mei. ❡ Post annos aūt. iij. pānutius ei compatiens ad abbatē antoniū perrexit: vt quereret an ipi deus adhuc pctā sua thaidi dimisisset. Et narrata cā antonius mandauit: vt oēs discipuli sui illa nocte in oratione vigilarēt: quatenus deus super hoc aliqd eorū cuiqꝫ reuelaret. Nocte ꝯo paulus maior antonij discipulus: vidit in celo lectū preciosis virgis ornatuꝫ: quē tres virgines splendide custodiebāt. Tuncqꝫ paulus interrogasset: an esset antonij: audiuit ꝙ nō: sꝫ thaidis meretricis. Qd̄ cū mane retulisset: abbas pānutius letus discessit: ꝛ ꝓfectus ad monasteriū ostiuꝫ celle destruxit. Et cum illa rogaret vt adhuc maneret inclusa: iussit eā egredi: qm̄ dimiserat ei deus peccata sua. Et cuꝫ illam eduxisset diebus. xv. superuixit: ꝛ in monasterio virginū in pace pausauit; vbi ꝛ cum honore sepulta fuit.

❡ De sancta Reparata virgine et martyre. Cap. xxxix.

REparata virgo. xij. annorum passa est in ciuitate cesariēsi sub decio cesare. Que nobili genere ipsius vrbis exorta: cum ieiunijs ꝛ orōnibus vacaret: a decio detenta est: vt dijs sacrificaret. Quod dum facere contemneret: plumbo liquefacto iussu cesaris perfunditur: sed plumbo tepefacto in nullo leditur. Deinde acetum feruens in os eius distillatur. Et dum hoc patienter tolerasset; lampades ardentes ad latera ipsius apponuntur: ꝛ post hec in caminuꝫ ignis mittitur: sed a christo custodita inde omnino illesa et inusta producitur. Iterumqꝫ coste ipsius ac pectora faculis ardentibus inflammātur. Et dum in his omnibus victoriam obtinuisset: ꝛ decio suadenti consentire nollet. Iussit virginem in craticulā extendi: ꝛ prunis subter stratis diutius torreri. Deinde sic assatam per totam ciuitatem nudam circunduci ad exemplum christianorū. Sed dum christum viua voce confiteretur: et christianos ad tolerantiam hortaretur: reducta ad cesarem vngulis crudeliter laniatur: deinde testulis marmoreis superextenditur: ꝛ calce viua aqua superinfusa: ac sale adhibito eius vulnera confricantur: postmodūqꝫ sinapi aceto liquefacto perfunditur: ac deinceps spinosis fustibus eradicatis durissime ceditur. Et cum hec omnia cōstanti animo superasset: extra ciuitatē educta: iussu decij decollatur: caputqꝫ eius ipsi vt mandauerat presentat. In cuius decollatione visa est colūba candida de ore eius exire: ꝛ in celū subito auolare. Cuius corpus iuxta murū ciuitatis sepultum est octauo idus octobris. Inde processu tēporis translatū quiescit in florētia.

❡ De sancta Benedicta ꝟgine ꝛ mar. Cap. xl.

BEnedicta virgo et martyr apud lugdunū ciuitatē passa est. Que ex senatoribus romanis i vrbe ꝓgenita: religione xp̄iana: spreto sclo cū. xij. virginibus dn̄o in pudicicia seruiebat. Audito ꝟo certamie sctōꝝ martyrū quintini ꝛ alioꝝ: qui roma egressi in gallijs triūphārunt: ipa de vrbe cū sodalibus discedēs ad gallias accessit: vbi ceteris a se separatis ipsa cum sola scoberia eius collactanea lugdunū venit: ꝛ in villa myriniaco super fluuiū isaram: iuxta nemus resedit: vbi domino in sanctitate seruiebat. Quā iudex macrobius detentam: dum sacrificare nollet: alapis cedi: deinde virgis fustigari fecit: deinde in equuleo leuari: ꝛ diuti⁹ tortam plumbatis contundi: atqꝫ depositam in carcerem trudi mandauit: vbi angelica visitatione consolata: sua predicatione. cl. gentiles ad christum conuertit. Inde quoqꝫ ipsam eductam ꝛ in fidei confessione persistentem: iussit iterum iudex neruis cedi: ꝛ rursum carceri mācipari. Sed inde ab angelo ianuis reseratis educitur: ꝛ vulnera eius omnia sanantur. Multiqꝫ de populo viso miraculo conuertunt. Propter quod ab ipo iudice simul ꝛ carnifice securi templo excusso mactatur: sicqꝫ martyrio coronatur. viij. idus octobris. Sepulta in lugduni ciuitatis territorio vbi passa fuerat.

¶ De sanctis Dionysio epõ Rustico et Eleutherio martyribus. Cap̄. xli.

Ionysius episcopus: et rusticus presbyter et eleutherius diaconus in prouincia galliarū: ciuitate parisius passi sunt: sub persecutione domitiani imperatoris agente fesceni no prefecto. Qui beatus Dionysius natione atheniensis ab Ariopago qui vicus erat ceteris excellentior: vbi erāt schole nobiles philosophorum ariopagita dictus est: qui etiam ex philosopho mundano: a beato paulo apostolo conuersus: philosophus xp̄i eiusq; discipulus effectus est. In eo igitur vico morabatur dionysius: qui ob plenitudinē sapientie diuinorū numinū theosophus. i. dei sapiens dicebatur: cū quo erat appollophanus eius comphilosophus: et multi philosophorum epicureorum et stoicorum et aliarum plurimū secrarum. ¶ Cum ergo in die dominice passionis philosophi athenienses non possent causam tenebrarū que super vniuersam terrā facte fuerant naturaliter inuenire. Non enim fuit naturalis solis eclipsis: tum quia eclipsis fieri solet in renouatione lune: que tunc erat. xv. et ita in perfecta distantia e regiōe ad solē: tum quia eclipsis non aufert lumen vniuersis partibus terre: tum quia per tres horas durare non potest. Dionysius maximus philosophus hoc miraculum videns: nec huius causam inueniens: hoc protulit verbum: q aut deus nature patiebatur: et ei elemēta compatiebātur: aut totius ordo nature peruertebatur. Et tunc athenienses aram illi deo: qui hoc ostenderat miraculum constituerunt: et superposuerunt titulū ignoto deo. Singulis enī aris titulus supponebatur: vt indicarent: cui essent dedicate. ¶ Cum ergo paulus venisset athenas: et cum epicureis et stoicis disputaret: singulaq; deorū altaria perlustrans inter cetera ignoti dei altare vidisset: declarauit eis hūc esse deū: quem predicabat: qui celū et terram fecerat. Cum autem inter alios philosophos Dionysius: qui ceteris in diuinis doctior erat: dudum cum paulo disseruisset: casu cecus transibat. Cui dionysius dixit: vt si ceco illi in nomine dei sui preciperet: vt videret: et ille lumen reciperet: statim crederet. Sed vt om̄is suspitio tolleretur: paulus ait Dionysio: vt ipsemet verba proferret. Quod cum ille fecisset: protinus cecus visuz recepit. Statimq; dionysius credidit: et cuz Damari vxore sua et omni familia baptizatus est. Sicq; a paulo per triennium instructus episcopus athenis ordinatus est: vbi predicationi insistens: tam ciuitatem q̄ maximam partem regionis ad fidē christi perduxit. Huic paulus: ea que ad tertium celum raptus viderat: reuelasse creditur: sicut et ipse dionysius in plerisq; librorum suorum insinuare videtur: vnde et de hierachijs angelorum: et ordinibus dispositionibus: et officijs: tam luculenter et clare disseruit: vt nō putares hoc ipm ab alio didicisse: sed ipsum potius in tertium celum raptuz: hec omnia conspexisse. Prophetico etiam spiritu claruit: et dormitioni beate marie interfuit: prout ipse in libro de diuinis nominibus asserit. ¶ Cum ergo audisset petrum et paulum rome a nerone in carceribus detineri episcopū sibi substituit: et ad eos visitandos accessit: eorūq; passionibus presens fuit. Uerum post aliquod tempus a beato clemente petri successore in franciam destinatur: et ipsi rusticus presbyter et eleutherius diaconus sociantur. Sancti quoq; saturninus et marcellinus episcopi: et lucianus presbyter comites adiunguntur. Qui omnes venientes arelatū: verbum domini predicare ceperunt. Tunc dionysius auctoritate summi pontificis fretus: marcellinū in hispaniam: saturninum aquitaniam: et lucianum ad beluacensem pagum direxit. Ipse vo cum sibi adiunctis rustico et eleutherio parisius venit: et multos ibidem conuertit: et ecclesias erexit: ac clericos diuersorum ordinum consecrauit. Et cum templorum pontifices sepius contra eum seditionem excitarent: et populus armatus ad eum concurreret: diuina gratia: aut deposita feritate: ad eius pedes procidebant: aut exterriti fugiebant. ¶ Cum autē domitiani imperatoris precepto secūda persecutio in christianos excitata esset prefectus fesceninus contra christianos ab vrbe in galliam directus: parisius veniens: beatū dionysium predicantem captum colaphizatum consputum et loris cum socijs alligatū sibi presentari fecit. Dum autē sancti corā illo in confessione dn̄i constantes astarent: ecce quedam matrona nobilis venit: et virū suuz lubiū ab his magis turpiter deceptū asseruit. Pro eius itaq; viro mittitur: et in dei confessione martyrizatur. Sancti vo a. xij. militibus vicissim sibi succedētibus flagellant: deinde cathenis grauibus vincti carceri mancipātur. ¶ Sequenti vo die dionysius super cratē ferream flammis suppositis nudus extenditur: indeq; erectus ad bestias ferocissimas ieiunio excitatas exponitur. Que cuz ad eū accurrerent: signū crucis opposuit: et māsuetissimas eas fecit. Deinde in clibanū mittitur: sed extincto igne nil leditur: cruci affigitur: et diutius ibidem torquetur: inde depositus: cum socijs multis alijs fidelibus in carcere recluditur: vbi duz sanctus missam celebraret: et populū fidelē cōmunicaret: dn̄s iesus cum angelorū multitudine: et immenso lumine eidē apparuit: et panē sacrū ei obtulit: atq; ad martyriuz confirmauit. ¶ Post hec

sancti iudici presentant: ⁊ nouis supplicijs cru
ciātur. Et cū omnia tormēta superassent: iussu
prefecti ante idolū mercurij extra ciuitatē du-
cuntur: ⁊ ibidez in cōfessione trinitatis triū ca
pita securibus prescidunt. Statimqꝫ corp⁹ san
cti dionysij se erexit: ⁊ caput suū intus brachia
angelo duce ⁊ celi precedēte lumine p duo mi-
liaria deportauit: ⁊ a loco scz qui dicitur mons
martyrū vsqꝫ vbi nūc dei ꝓuidētia requiescit.
Multi ꝟo circūastantes angelorū melodiā cō-
cinentē audierūt: inter quos largitia vxor pre-
fati lubij christianā se esse clamauit: et mox ab
impijs decollata in suo sanguine baptizata oc-
cubuit. Dū infideles iussissent: vt rustici ⁊ eleu
therij corpora in sequana fluuio mergerentur:
ne a christianis sepelirentur. Matrona quedaz
nobilis nomine catula: lz adhuc pagana: tamē
iam propter visa miracula ad christū mēte con
uersa: vectores ad prandium inuitauit: et illis
epulantibus sanctorum corpora furtim surripi
fecit: ⁊ in suo predio occulte sepeliuit: que post
modū persecutione cessante inde sustulit: ⁊ cor
pori dionysij sociauit: ac fidez christi percepit.
Passi sunt autē .vij. idus octobris circa annum
domini .xcvi. etatis ꝟo beati dionysij .xc. ¶ Die
ꝟo passionis ipsorum cum apud arelatum san-
ctus regulus episcopus missarum solēnia cele
braret: apostolorum nominibus in canone reci
tatis adiunxit: ⁊ beatorū martyꝝ dionysij rusti
ci ⁊ eleutherij. Quo dicto cum adhuc eos viue-
re putaret: mirari cepit quomodo eorū nomina
sic ignoranter in canone recitasset. Et ecce tres
columbe eidem in altari apparuerūt: habentes
sanctorum martyrū nomina suis pectorib⁹ san-
guine descripta. Qui diem notās: inuenit eos
tunc per passionē a corpore migrauisse. ¶ Bea
tus autē dionysius doctor ecclesie mirabilis et
insignis: scripsit libruz de angelica hierarchia.
Item de diuinis nominibus. Item de mystica
theologia: ⁊ alia forte plurima que nostris tem
poribus inueniri non possunt.

¶ De sancto Donino martyre. Cap. xlij.

Doninus
martyr passus ē
in territorio ciui
tatis chrysopo-
lis: scz parmēsis
sub maximiano imperatore.
Qui cum esset primus cubicu
larius eiusdē augusti: coronā
eius seruabat: ⁊ de ipsius ma
nibus maximianus aureolam
imperialē accipiebat. Anno igit sexto imperij
sui: cum roma mediolanū venisset: dedit contra
christianos edictū mortis. Inde veniēs in par
tibus germanie: christianos quosdā ibi inuen-
tos decollari mādauit. Tunc erāt ibidem fide-
les quidā occulti circiter quigēti. Inter quos
sctūs doninus potissimus erat: qui ceteros cō
fortabat. Et dū imperator ad vrbem romam ve
nisset: prefati omnes eū secuti eidē occurrerūt:
seqꝫ xpianos constantissime ꝓfessi sunt. Quos
omnes imperator decollari mandauit. Et qui-
busdam ex ipsis occisis aliquot fugerūt: vna cū
sancto donino: quidā per viam flaminiā: quidā
per viam aureliā: quidam ꝟo per viam claudiā.
Doninus autē via claudia perrexit. Et dum ve
nisset .xv. miliario ab vrbe chrysopoli: nūcij ma
ximiani eū apprehensum: in media via publica
que claudia dicit: iuxta fistrionem fluuium de-
collauerunt: cuius corpus trūcum manibus ꝓ-
prijs caput de terra leuauit: et ipsum deferens
flumen super vndas transiuit: atqꝫ per iactum
lapidis deportauit vsqꝫ ad locum in quo quie-
uit: vbi ⁊ sepult⁹ est miraculis clarēs. Inter q̄
oēs eum inuocantes: ⁊ de calice ipsius potan-
tes liberat a morsu rabidi canis. Qui passus ē
septimo idus octobris.

¶ De sancto cerbonio epō. Cap. xliij.

Cerboni⁹
episcop⁹ popu-
lonie claruit tē-
pore beati gre-
gorij pape. Qui
dum hospitalitati esset inten
tus die quadā transeūtes ho
spitio suscepit. Quos gothis
superuenientibus abscondit:
eorūqꝫ vitā ab illoꝝ nequitia
reseruauit. Quod dū totille gothoꝝ regi ꝓfido
nunciatū esset: iratus crudelitate iussit episco-
pum teneri: ⁊ in loco qui merulis dicit octauo
ab vrbe miliario vbi cū exercitu suo residebat
sibi presentari: eūqꝫ in spectaculo populi versis
ad deuorādum proijci. Tunc in cōspectu regis
episcopus ad mediū deductus est: atqꝫ ad eius
mortez vrsus immanissimus exquisitus: qui ex
cauea dimissus: accensus ⁊ concitus episcopū
petijt: sed subito sue feritatis oblit⁹: capite hu
militer submisso lābere episcopi pedes cepit:
populusqꝫ qui ad spectaculum venerat mortis:
magno clamore versus est in admirationem ve
nerationis. Ad cuius reuerentiā etiam rex ipe
promotus est: ipsumqꝫ honoratum valde dimi-
sit: ⁊ eius se orationibus commendauit. ¶ Hic
etiam in ecclesia sua cui preerat: populonie se-
pulchrum sibi parauit. Sed cum longobardo-
rum gens in italiam veniens cūcta vastasset ad
helbam insulam recessit. Qui irruēte egritudi-
ne ad mortem veniēs: clericis suis precepit: vt
corpus eius in sepulchro qđ sibi populonie pre
parauerat poneret. Cui cū illi respōderent: ꝙ
illuc ipsum reducere minime possent: eo ꝙ lon-
gobardos ipsum locum detinentes vel illac di-
scursantes timerent: hortatus est eos vt secure
ipsum illuc deportarent: et festine sepelire cu-

rarēt: moxqꝫ ex eodē loco sine vlla mora disce-
derēt. ¶ Defuncti igitur corpus in naui posue-
runt. Cūqꝫ populioniam tenderent: ⁊ immensa
nimis pluuia erupisset: per totum illud maris
spacium quod ab helba insula vsqꝫ populioniā
duodecim milibus distat: circa vtraqꝫ nauis la-
tera procellosa valde pluuia cecidit: sed in na-
ui eadem: nec minima imbris gutta descendit.
Peruenirētesqꝫ ad locum: corpus sepulture tra-
diderunt: ⁊ episcopi precepta seruantes: ad na-
uem sub festinatione redierunt. Quam mox vt
intrarunt in eodem loco dux crudelissimus lon-
gobardorū gummarith aduenit. Ex cuius ad-
uentu cerbonium habuisse spiritum prophetie
claruit: qui illos sepulto corpore inde discede-
re sub festinatione precepit. Quieuit autē vir
sanctus in domino. vi. idus octobris. Hec gre-
gorius. iij. dialogoꝝ. cap. xi.

¶ De sancto Paulino epo. Cap. xliiij.

PAulinꝰ epi-
scopꝰ eboracēsi:
claruit apud idē
oppidum tēpore
btī gregorij pa-
pe. Cum eñ idem sanctus do-
ctor augustinū epm ad predi-
candum anglorum genti desti-
nasset: vt dictū est supra in ge-
stis ipsius augustini episcopi
vij. kalen. iunij. Idem beatus augustinꝰ iustum
episcopū genti nordannialorum consecrauit. i.
ei nationi anglorum: que ad aquilonem ymbri
fluminis habitabat. Qui iustis verbū fidei pre-
dicando: eādem gētem cum rege suo eduino cō-
uertit. Hic etiā iustus paulinum episcopum or-
dinauit: ⁊ ipm ad eboracēsem ciuitatē in fide
confirmandā delegauit. Qui fructū plurimum
pdicationis in eadē ciuitate pfecit: ⁊ clarꝰ san-
ctitate in pace quieuit. vi. idus octobris:

¶ De sctō Geraldo cōfessore. Cap. xlv.

GEraldus
cōfessor apd au-
relianū claruit:
Hic vir illustris
lemouicensi ter-
ritorio aureliaco pago natꝰ ē:
a patre geraldo: matre adal-
trude de nobilissimis atqꝫ di-
tissimis. Qui dum insimul ca-
ste viuerent: nocte quadam di-
uinitus in somnis admonētur: vt debitum ma-
trimoniale soluant: vt prolem mirificā procrea-
re valeant: quem geraldum nominare debeant.
Excitatus igitur pater: debitoqꝫ soluto: iteruz
obdormiuit: viditqꝫ ex pollice pedis eiꝰ dextri
vngulam nascentē que in arborē magnam suc-
crescens: palis ⁊ perticis ptegebat: nec tamen
in pede pondus aliquod sentire videbat. Cūqꝫ
mater filiuz adhuc gestaret in vtero: ⁊ die qua-
dam cum viro esset in thalamo: trinam vocē au-
diuit infantuli vagientis: ⁊ quasi iam natiuocē
emittentis. Natus igitur puer ⁊ ablactatus: an-
nis puerilibus deo deditus: litterisqꝫ diuinis
mirabiliter breui tempore vltra coetaneos est
imbutus: iuuenisqꝫ effectus: armis: vtpote mi-
les nobilis exercitatus: cūctos in acie supera-
bat. Defunctis autē parentibus: ex facultati-
bus suis egenis largiflue ministrabat. Quem
diabolus semel visiōe puelle pulcherrime eius
vasalli filie graui tētatione pulsauit: ita vt ille
nuncium ad patrem mitteret: qꝫ nocte sequenti
ad eum accedere vellet. Peccatum tamē timēs
orationem premisit: ⁊ sic ad domum puelle ac-
cessit: ⁊ a patre susceptus fuit. Cum autem ten-
tationem grauem sentiret: ⁊ ad ignem sederet:
puella sibi vltra modū deformis visa est: vt iam
quam viderat esse non putaret: nisi pater eius
illam esse penitus affirmasset. Sicqꝫ tētatione
superata sine crimine rediit: ⁊ patrē cum omni
familia libertati donauit: atqꝫ puellam nuptui
tradidit. ¶ Officiuz autē diuinū ac si clericus
continue dicebat: ⁊ missam quotidie audiebat.
Cum autē die quadam agendis curie intētus:
missam audire non posset: loco misse psalteriuz
totum legit. Et extunc in consuetudine duxit:
vt quotidie totum psalteriū decantaret. ¶ De-
mum relicto seculo monasteriū in proprio solo
in aureliaco construxit: quod de suis facultati-
bus large dotauit: in quo se monachum fecit: ⁊
multa vite sanctitate ⁊ abstinentia claruit: pol-
lensqꝫ virtutibus: feliciter ad christum migra-
uit sexto idus octobris. Sepultusqꝫ est in ipso
monasterio miraculis clarus.

¶ De sanctis Cassio ⁊ Florentio ⁊ socijs martyribus. Cap. xlvi.

CAssiꝰ et flo-
rentius martyres
cum socijs septē
passi sunt sub ma-
ximiano imperatore apud be-
ronam vrbem galliarum circa
rhenum fluuium. Cum enim
idez imperator de mauritania
aphrice: ⁊ de finitimis regio-
nibus propter gallorum fre-
quentes tumultus militum multitudinem de-
uocasset. Inter alios elegit milites. ccclx. ad
sui custodiam deputatos: quos vna secum cum
sacra legione thebeorum in galliam adduxit.
Postqꝫ autē legionem predictam occidit chri-
stum dominū confitentes: prefati milites tre-
centūsexaginta christianissimi ab eodem impe-
ratore discedentes per diuersa loca fugerunt:
quorum precipui erant cassius: florentius: ge-
ron: malosus: et victor. Qui vna cū eoruz socijs

cccl v.trino martyꝛio ternis in locis coronati: vna ⁊ eadē die ab ecclesia recoluntur: cū tamē diuersis diebus passi fuerint: vt scribit hellinādus. Nam cū de mādato imperatoꝛis maximiani milites eius gentiles pꝛefatos xp̄ianos insequentes: hincinde eos requirerent: cassium ⁊ floꝛentium cum aliis septē apud beronā vꝛbē circa rhenum fluuiū inuenerunt: quos ibidem in xp̄i confessione decollauerunt. quoꝛū passio agitur. vi. idus octobꝛis.

De sanctis Berone ⁊ sociis martyribus. Cap̄. xlvii.

Erō martyꝛ cum sociis cccxviii. apō coloniā agrippinā passi sunt. Cum enī persecutoꝛes ab imperatoꝛe maximiāo destinati ad pꝛedictos milites. ccclx. occidēdos. Cassium et floꝛentium cum aliis septem interfecissent: vt supꝛa dictū est. Beronem militē cum comitiua. cccxviii. militum in campis colonie inuenerūt. Quos oēs xp̄m dominū confitentes gladiis trucidarunt. Quoꝛū festū colitur. vi. idus octobꝛis.

De sanctis Maloso ⁊ Victoꝛe ⁊ sociis martyꝛibus. Cap̄. xlviii.

Malosus et victoꝛ martyꝛes cum sociis triginta apud opidum francoꝛuz: quod troia siue xanthum dicitur passi sunt. Cum persecutoꝛes pꝛefati post interfectionem pꝛedictoꝛum martyꝛum: videlicet cassii et floꝛentii et socioꝛum geronis atq̄ alioꝛum pꝛedictoꝛū pꝛocessissent ad reliquos requirendos de mandato imperatoꝛis maximiani malosum ⁊ victoꝛez cum aliis triginta: qui de numero pꝛedictoꝛum ccclx. militum supererant: iuxta dictum oppidum xanthum inuentos: gladiis cederunt: et eoꝛum coꝛpoꝛa in locis palustribus submerserunt: quoꝛū tamē reliquie a chꝛistianis reperte condigno honoꝛe sepulte sunt. Et in eoꝛum postmodum honoꝛem Helena constantini mater basilicam super eoꝛum coꝛpoꝛa miro decoꝛe et sine vllo ligno construxit: vbi et per eoꝛum merita eurogyalus coloniensis episcopus doloꝛe capitis sanatus est. Sed cum coꝛpus malosi martyꝛis longo tempoꝛe vbinam sepultum fuerit latuisset. Sancto episcopo dicti loci diuina reuelatione mōstratū est. Qui coꝛpus de loco sustulit: immensi odoꝛis refragrās suauitate: ⁊ ipsum iuxta socioꝛum cadauera collocauit. Hoꝛum etiam dies passionis similiter celebꝛatur. vi. idus octobꝛis.

De sancto Pinyto episcopo. Cap̄. xlix.

Pinyt⁹ episcopus gnosie vꝛbis cretēsi. marci antonii imperatoꝛis tempoꝛibus apud ip̄am claruit ciuitatem. Qui inter viros apostolicos nobilissimus in scripturis suis velut in quodā speculo viuentem sui dereliquit imaginem. Quiq̄ inter cetera sapiente sue opuscula ad dionysiū coꝛinthioꝛū episcopū elegantē scripsit epistolā: in qua docet non semper lacte nutriendos populos: ne quasi paruuli ab vltimo occupentur die: sed ⁊ solido debere pasci cibo: vt in spiritualē pꝛoficiant senecturē. Qui et in xp̄o plenus sanctitate quieuit. vi. idus octo. Hec hieronymus libꝛo de viris illustribus.

De sancto Pierio pꝛesbytero. Cap̄. l.

Pierius alexandrine ecclesie pꝛesbyter insignis floꝛuit tempoꝛe diocletiani imperatoꝛis. Qui tam floꝛentis sermonis venustate populos docuit tātaq̄ diuersoꝛū tractatuum elegātia fulsit: vt oꝛigenes iunioꝛ vocaretur. Tractatū longissimū super osee pꝛophetiaz descripsit. Et apud alexandriā in pace quieuit vi. idus octobꝛis. Hec hieronymus vbi supꝛa.

De sanctis Tharaco pꝛesbytero et Andronico martyꝛibus. Cap̄. li.

Tharac⁹ pꝛobus ⁊ andronic⁹ martyꝛes apud tarsuz metropolim cilicie tēpoꝛibus diocletiani ⁊ maximiani passi sunt sub pꝛeside maximo. Quoꝛū pꝛimus natione romanus: ⁊ miles annorū. lxv. militie terrestri pꝛo xp̄o renūciauit. Secundus de sede pāphilie exoꝛtus. Tertius vero iunioꝛ de pꝛimis ephesioꝛū ciuitatis. Qui insimul sociati: accusati sunt maximo pꝛesidi a domero centurione: q̄ essent xp̄iani: ⁊ ab eodē iudice tenti sunt. Qui pꝛimo quidē tharacum vt senioꝛē in xp̄i pꝛofessione inuictum manentem in maxillis cesum nudatū virgis flagellari fecit. Deinde vinculis ferreis in carcerem alligari: postea pꝛobum in simili confessione manentem in doꝛso et ventre neruis crudis diutius cesum: eisdem vinculis vinctum carceri man-

cipavit. Ac postmodum andronicum christi nominis confessione gaudentem: vt adolescentulum diu suasum: in equuleo appensum et cesum: ac ore contusum et lateribus punctum: necnon plagis cum testarum fragminibus confricatum: ferreis cathenis ligatum in ergastulo clausit. ¶ Deinde eos in susia ciuitate productos: idem preses sibi presentari fecit. Et primo tharacum sacrificare nolentem ore ipsius lapidibus confracto et dentibus excussis: manus eius in ignem mitti iussit: dehinc ligari pedibus: capiteque deorsum suspendi et fumum atrum subterponi: atque acetum cum sale eiusdem auribus instillari: nares quocꝫ sinapi aceto liquefacto perfundi: et sic in custodiam tradi. Sequenti die probum eductum iussit: os eius confringi: et ferrum ignitum labijs apponi: atque extensum neruis crudis diutissime cedi: facieque tota lapidibus contusa in custodiam recipi. Tertio scõ die andronicum productum in palis. iiij. extensum alligari: et neruis durissimis in scapulis et ventre flagellari: eo ꝙ plagas eius priores curatas fuisse mirabatur. Sicque illum in eadem custodia recludi fecit. ¶ Demum eosdem ad achabor ciuitatem attraxit: vbi primum prefatus preses tharacum vinctum in faciem cedi iussit: et obliscos accensos labijs et maxillis applicari: aures quocꝫ nouacula precidi: et raso capite prunas superponi. Deinde obeliscos incensos sub asellis immitti: et sic in carcerem vinculari. Probum scõ vinctum pedibus sursum appendi mandauit: et candentes obeliscos lateribus apponi: atque clauos ignitos manibus eius infigi: deinde oculos eius acubus pungi: et sic in carcerem compenditum mitti. Andronicum autem ligatum papyris inflammatis circa ventrem exuri precepit: et obeliscos incensos circa digitos eius apponi: ferrum quocꝫ ignitum in os eius mitti: et dentes eius excuti: molisque confractis linguam ipsius abscidi et comburi: et sic in carcerem alligari. ¶ Post dies autem aliquot eos preses impius produci fecit: et respiciens illos sanos iratus vehementer: bestijs ferocissimis in arenam exposuit. Que pluribus gentilibus extinctis sanctorum pedes lingebant. Leena quidem tharacum: leopardus probum: vrsus autem obsequebatur andronicum. Nouissime cum omnia superassent. Iussu presidis decollati sunt: adhibiti quocꝫ sunt quattuor custodes: ne corpora sanctorum sepelirentur: sed in ignem missa consumerentur. Orta autem valida tempestate et fulminibus custodes territi fugerunt: et flamme extincte sunt: et sic corpora incombusta remanserunt. Super quorum singula christiani nocte viderunt stellam fulgentem: eaque tollentes honorifice apud tarsum cilicie sepelierunt. v. idus octobris.

¶ De sancto Eustachio abbate. Cap. liij.

Eustachius abbas luxouiensis fuit: qui a beato columbano ab italia ad dictum monasterium gubernandum paterno affectu directus: equo iure subditas monachorum cateruas rexit: adeo vt nullus se beatum columbanum predidisse gemeret. Qui huius doctrinis imbutus fuisset. Qui et post laudabilem vitam virtutibus pollens: quieuit in christo. v. idus octobris: luxouij sepultus.

¶ De sancto Eustachio episcopo. Cap. liiij.

Eustachius episcopus antiochenus claruit apud ipsam ciuitatem tempore constantij imperatoris. Hic genere pamphilus tam opere quam sermone fidei pugil egregius aduersus arrianum dogma plurima conscripsit: Extant etiam ipsius sapientie preclare duo volumina de anima. Item tractatus aduersus origenem: Item epistole multe quas enumerare difficile est. Qui propter fide catholice defensionem: quam contra arrianorum sectam susceperat: a constantio imperatore traianopolim in exilium missus vite terminum dedit.

¶ De sanctis quattuor milibus nongentis septuagintasex martyribus. Cap. lv.

Quattuor milia nongenti septuagintasex martyres apud aphricam passi sunt sub persecutione vandalica. Qui cum essent ecclesiarum dei plurimarum episcopi presbyteri et diacones associatis ipsis turbis fidelium populorum iussu hunerici arriani regis in horribile exilium heremi trusi: atque inter mauros ferocissimos deputati sunt. Inter quos erant cyprianus et felix precipui sacerdotes. Ex quibus plurimi dum ducerentur: et cuspidibus ac lapidibus sibi alligatis ad currendum dum tunderentur: et per aspera et dura loca traherentur: per singula membra disperti inter manus trahentium expirabant. Extat per totum aggerem publicus locus tumuli vel sepulture ipsorum. Reliqui scõ predictorum ad exilium predictum adducti: fame et inedia ac nuditate afflicti: necnon varijs supplicijs excruciati martyrium celebrarunt: quorum natale colitur. iiij. idus octobris.

¶ De sancto marcello episcopo et martyre. Cap. lv.

Marcelli⁹ episcopus apamie et martyr: successor iohannis vita sanctissimus tēpore theodosij senioris martyrium passus est. Cum em̄ iussu eiusdē augusti deorum templa vbiq; destruerentur. Uenit prefectus oriē tis apamiaȝ ad templa idolorum destruenda: ⁊ dum ibidem templum iouis maximū ⁊ robustum: vtpote lapidibus ferro et plumbo alligatis fabricatum vidisset: impossibile quoq; ad destruendū iudicasset: ad suggestionē marcelli pꝛexit ad alias ciuitates: ipm̄q; templum iuxta vires ei dissoluendū commisit. Marcellus vero cuiusdam operarij consilio quattuor ingentibus colūnis subterfossis: quibus tota parietū machina nitebatur: ligna supposuit: ⁊ in ipsis ignem immisit: vt lignis exustis colūne ruerent: totāq; fabricam secum traherent. Sed resistente demone: ignis non poterat ligna inflammare. Episcopus vero oratione premissa aqua benedicta ignem aspersit: et mox diabolum effugauit. Statimq; igne subtermisso ligna accendit: quibus cōbustis ruentibusq; colūnis: omne edificiū templi corruit: cuius sonitus terram concutiēs omnes exterruit. Post que sanctus episcopus et alia plura phana idolorum destruxit. Qui ⁊ martyribus pro christo certātibus scribebat: ⁊ eorū scripta recipiebat. Nouissime autē ⁊ ipse a paganis tētus: pro christiq; cōfessione martyrio coronatus est: et apud apamiam honore condigno tumulatus. iiij. idus octobris.

¶ De sancto Carpo discipulo. Cap. lvi.

Carpus discipul⁹ btī pauli ap̄li apud troadem claruit: vbi ⁊ ab eodem apostolo episcopus cōstitut⁹ est. De hoc refert dionysius i epistola ad themophilum: ꝙ cuȝ esset vir mire sanctitatis ⁊ zelator fidei: ⁊ quidam infidelis fidelem quēdam peruertisset: adeo corpus moleste tulit: vt ex hoc infirmitatē incurreret. Tante autē sanctitatis erat: vt nunq̄ celebraret quin aliquam celestem visionem conspiceret. Sed cū pro vtriusq; conuersione orare deberet: deum tamē quotidie exorabat vt combustione quadam: amboꝝ simul immisericorditer abrumperet vitas. Et ecce circa noctis mediū dū vigilaret: et hanc orationem faceret: subito domus in qua erat in duo diuisa fuit: ⁊ quedaȝ immensa fornax ibidem apparuit; respiciensq; sursum vidit celum apertū: ⁊ ibidem iesum circundatum multitudine angeloruȝ. Deinde iuxta fornacē predicti duo viri tremuli stare cernuntur: qui a serpentibus de fornace procedētibus morsibus: ⁊ inuolutionibus violenter in fornacem trahebantur: et ab alijs quibusdā viris impingebant. Hoc videns carpus adeo in istorum vindictam delectabatur: vt superioreȝ visionem intueri contēneret: ⁊ in horum vltionem totus intentus esset: ita ꝙ plurimum moleste ferebat: ꝙ in fornacem non cito cadebant. Tandem cum in celū respexisset: ecce iesus hominum illoruȝ miseratus ad illos cum angelis descendens: manus extendit: et ipsos eripuit. Dixitq; carpo: ꝙ paratus esset iterum pro peccatoribus pati. Sicq; decetero carpus ꝓ illoꝝ conuersione orauit: dominusq; vtrūq; ad fideȝ reuocauit. ¶ Demū idem beatus discipulus ꝓ cōfessione xp̄i martyrio coronatus est: et apud troadem sepultus. iij. idus octobris.

¶ De sancto Eduardo rege et confessore. Cap. lvij.

Eduardus cōfessor rex illustris anglorum generosa progenie ortus filius regis eltrudi: et enie regine ricardi ducis normanorum filie: diligenti parentum cura nutritus ab annis puerilibus sanctispiritus informatus est disciplina. Qui adhuc puer existens: propter dauoruȝ ꝓcellam seuientium in anglia ductus est in neustriā in auita domo: vbi opera puerilia deserēs: christi seruitio se mācipauit: beatamq; dei genitricē et petrum apostolū atq; euangelistā iohannem in patronos sibi speciales assumpsit. Tandem parente defuncto et fratre ipsius inaudita crudelitate perempto eduardus timēs: se domino commēdauit. Expectans quoq; donec post modicum tēpus barbarica pestis cessauit: et tūc a baronibus in regnum inductus: et cum gloria apud lūdunū in die sancto pasche ab episcopo coronatus est. ¶ Regnauit aūt tēporibus henrici tertij imperatoris: et regnum optima pace gubernauit: ⁊ sanctissime deo vixit. Egicā godini filiam liberalib⁹ artib⁹ imbutā in vxorem duxit: quā adeo persuasit: vt castitatē seruātes solo nomine cōiuges: ambo virgines permanserūt. Fuerat aūt godinus p̄dictus conspirator in nece fratris regis eduardi. Dum autem die quadā cum rege in mēsa discumbēs se iuramēto de morte fratris excusaret: ꝑiculo offe quaȝ comedebat: subito offa quā in ore posuit suffocatus est. Filius quoq; eius eadeȝ die ab equo in carensem fluuium precipitatus necatus est. Mater vero eius vxor godini ictu fulminis interijt. Sicq; omnes qui mortis fratris regis cōscij fuerāt: vltio diuina vindicauit: sola regis cōiuge q̄ innocēs inde fuerat incolume ꝑmanēte.

¶ Rex iste tāte fuit grauitatis: vt vix non sine maxima causa ꝓuocaret in risum: vnde ⁊ semel cū die pasche post prandiū valde rideret: et ex hoc oēs mirarent: dixit rex ꝙ ꝑ spiritū viderat septem dormiētes in celio mōte: qui dudū sup latus dextrum iacuerāt: reuersos in sinistrum: qui donec sic manerēt: multe in orbem persecutiones future forent. Sed post decursum annorum centū: iterū ad latus dextrū se verterēt. Directi sunt aūt a baronibus nūcij ex anglia in greciā ad montē predictū apud ephesum ciuitatem. Qui per oīa sicut rex dixerat contigisse inuenerūt. Nam donec illuc nūcij peruenerūt: oēs ephesiorꝫ populi: ꝙ septē dormiētes in sinistrum versi fuissent penitus ignorarūt. Qui tñ modicis antea diebus sup dextruꝫ latus illos cognouerant dormiētes. ¶ Hic etiam rex circa pauperes liberalissimus et humilis fuit. Nam die quodā pauperē contractū incedere nō valētes ꝓprio latore carentē deuotus rex in humeris suis assumpsit: et ipm a regali palatio vsqꝫ ad scti petri ecclesiā baiulauit. Hic etiā sepius in hora cōsecrationis xpm in carne cōspexit in manib⁹ sacerdotꝫ. Qui regno feliciter disposito quieuit in pace āno dñi. M.clxv. id. octobris. Sepultus iuxta beati petri altare vbi et miraculis claret.

¶ De sancto eduardo rege ⁊ mar. Cap. lviij.

Eduardus martyr rex secūdus anglorꝫ: filius eduardi regis: vna cum patre ānis duobus cuꝫ dimidio regnauit. Tūc visa est stella cometes apō vicum regium: qui dicit calua: significās persecutiōes in regno subsequētes. Nam clerici intrusi ⁊ criminosi a suis ecclesijs: per dūstanum archiepm cantuariēsem expulsi noua prelia suscitarūt omnibus pene ecclesijs deuastatis: quos tamē vltio diuina puniuit: vt supra dictum est in vita sancti dūstani. vij. idus septembris. Cū aūt mortuo egdaro rege eduardus adhuc iuuenis eēt: ⁊ elfrida nouerca ei⁹ olim regis vxor filium suū propriū puerulum: necdum annorꝫ septeꝫ regem facere ꝓcuraret: ⁊ ob hoc cum quibusdam ex baronibus conspirasset. Dūstanus eduardum: vtpote cui regnuꝫ tanqꝫ primogenito de iure debebat: contra votum illorum coronauit. Unde ⁊ regina turbata in mortē regis machinari cepit. Cum auteꝫ die quadā eduardus de venatione fessus rediret: ⁊ illa sitiēti poculū porrexisset satelles ab eadē īduct⁹: regē potentē sicca ꝑcussit ⁊ occidit. Et cum sero esset circa corpus ipsius: subito diuina luminaria micuerūt. Cuiusqꝫ tactu claudus gressum: ⁊ mutus loquēdi vsum cōtinuo recuperarunt. Cūqꝫ ad corpus eius elfrida regina in equo venisset: vt quasi se de nece eius inculpabilem simularet: dum redire vellet: equus se inde nullo modo mouere potuit: mutatoqꝫ alio equo similiter ⁊ tertio sicut ⁊ priori cōtigit: vñ ab oībus de morte regis rea iudicata est. Sepultus est aūt rex condigno matris honore miraculis clarēs. Elfrida vō regina videēs vltionē quā de⁹ fecerat in clericos ecclesiarꝫ persecutores de homicidio condigne penituit: et in melius vitam mutauit.

¶ De sancto Theophilo episcopo et confessore. Cap. lix.

Theophilus episcopus apud antiochiam floruit. Qui sextus a beato petro apostolo eiusdem ecclesie sedem tenuit: et vir eruditissimus multa sapientia claruit: plurimosqꝫ libellos compilauit. In testimonium libros tres ad Anatholium scripsit. Aduersum Hermogenis heresim alium. Extant eius et alij elegantes ad edificationem ecclesie pertinētes: composuit ⁊ contra martionem librum vnuꝫ. Super euangelio et prouerbijs salomonis cōmētarios se legisse beatus tradidit hieronymus: qui cum superiorum elegantia non vident sibi congruere. Qui etiā marci antonini imperatoris temporibus: in pace quieuit tertio idus octobris.

¶ De sancto Theophilo confessore: Cap. lx.

Theophilus cōfessor in ciuitate cilicie claruit. Qui cū eēt eccl'ie vicedñs ecclesiasticas res: vtpote morib⁹ ⁊ sciētia precipuus optime gubernauit: quem clerus ⁊ populus nimium diligebat. Uacante vō episcopatu: ipsum in pontificeꝫ omnis populus elegit: sed theophilus se indignū iudicans omnino recusauit. Ad metropolitanū aūt violenter a populo ducitur: ⁊ in episcopuꝫ sibi dari ab omnibus postulat. Sed ipse penitus renuens: vix ab ipo dimittitur: ⁊ alius in episcopum consecratur. Post dies modicos ad suggestionem emulorū quorūdā theophilus ab episcopo de officio deponit: et in locū eius qdā ex aduersarijs surrogatur. Desperans iste iudeum magum adijt: et eius auxilium implorauit. Quem ille nocte extra ciuitatem adduxit: ⁊ diligenter monuit ne crucem sibi imprimeret: aut christū vel vgineꝫ nominaret. Uocante aūt mago demones infiniti homines candidati eidem apparuerūt: qui cū cereis ardētib⁹ ad regē ipsorꝫ diabolū ī throno aureo sedētē: illū adducūt. Pro quo iudeus genuflexo ipius auxiliū postulauit. Ille theophilū officiū restituendū ⁊ maiorē adhuc faciēdū ꝓmittit: dū tñ hic xpm ⁊ matrē velit abnegare: ⁊ diabolo ꝓfessionē facere: ⁊ abnegationis chirographum manu ꝓpria scribere. Theo

philus ergo abnegatiouẽ fecit: ⁊ chirographũ
scribens diabolo tradidit. Reuersus aũt mox
die sequenti ab episcopo accersitur: et expulso
emulo in officium remittitur: et vltra ꝙ prius
honoratur. ¶ Post dies autem aliquot theo-
philus resipiscere cepit: ⁊ peccatum suum de-
flens ꝑ dies. xl. matrẽ misericordie inuocauit.
Quibus elapsis gloriosa regina eidẽ nocte me
dia apparuit: ⁊ eidem salutem spopondit: ipm
tamen: vt adhuc oratione persisteret admonuit.
Quod cũ ille fecisset: post tridnũ iterum eidem
virgo beata cum splẽdore nimio astitit: ⁊ eius
peccatum ei dimissum a deo nũciauit. Cum au
tem ipse pro chirographo confecto nimium an
xiaretur: die sequenti dei genitrix eidẽ in som-
nis apparuit: ⁊ chirographum supra eius pe-
ctus dimisit: quod ille excitatus inueniens ad
episcopum celebrantẽ accessit: ⁊ corã omni po-
pulo peccatum suũ confitens: cuncta visa: ⁊ ge
sta narrauit: eiusqꝫ chirographum cunctis ostẽ
dit: qui ex luce a virgine contracta facie: vt sol
resplendere visus fuit: ⁊ in eodem loco per tri-
dunm in oratione perseuerauit. Tuncqꝫ sequen
tiam illam composuit Aue maria gratia plena
dñs tecũ ꝟgo serena. in qua ⁊ de seipo: ⁊ de eiꝰ
miraculo mentionem facit: ⁊ elapsis tribus die
bus ad xp̄m migrauit. In cuius transitu audi-
te sunt voces angelice concinẽtes. Sepultusqꝫ
est in ecclesia cilicie: per quem deus multa mi-
racula ostendit.

¶ De sanctis faustino ianuario ⁊
martiale martyribus. Cap. lxi.

Faustinꝰ
ianuariꝰ mar
tialis marty-
res in hyspa
niis ciuitate
corduba pas-
si sunt: qui primo equulei pe-
na cruciati: deide superciliis
excoriatis: auribus quoqꝫ et
naribus precisis: dẽtibꝰ etiã
superioribus euulsis: ad vltimum ignis passio-
ne gloriosum martyriũ consumauerunt: tertio
idus octobris: vt ait ado in martylogio suo.

¶ De sancto Calixto papa ⁊ mar
tyre. Cap. lxij.

Calixtꝰ pa
pa ⁊ martyr hu
ius noĩs primꝰ
natione romanꝰ
ex patre demetrio de regione
vrbis rauennatis Zepherino
romano põtifici in ep̄atu suc
cessit: ⁊ sedit annos. v. mẽses
duos: dies. x. Hic cõstituit ie-
iunium die sabbati ter in an-
no fieri: frumenti: vini: ⁊ olei ꝫm prophetã. Ad
huc quoqꝫ iuxta. iiij. anni tp̄a. iiij. indixit omni
ecclesie ieiunia. primũ vernale. secũdũ estiuale.
terciũ autũnale. quartũ hyemale. in quibus eti
am precepit ordinatiões fieri: ꝙꝙ nec ipe: nec
alius quilibet romanorũ põtificũ a beati petri:
vsqꝫ ad sancti siluestri tp̄a legatur celebrasse or
dinationes: nisi in mense decembris. Hic idem
prohibuit: vt in accusatione presbyterorũ infa-
mes ⁊ suspecti ⁊ inimici non susciperent. Eos
ꝟo hereticos nominauit: qui dicũt sacerdotes
post lapsum si dignam egerint penitentiã: non
posse ad pristinos redire honores. Hic fecit ec
clesiã scẽ marie trãs tyberim: ⁊ cimiteriũ i via
apia cõstruxit: quod suo noie vocatur cimiteri-
um calixti ad catacumbas: vbi ꝙ plurima mul-
titudo martyrum sepulta est. Huius tẽpore im
perante alexandro: pars eminẽtior capitolij di
uino incendio concremata est: ⁊ sinistra manus
aurea idoli iouis fulmine liquefacta est. Tunc
sacerdotes ad imperatorem venerunt: petẽtes
vt dij irati sacrificijs placarentur. Dum ergo
offerent celo sereno mane die iouis: repente di
uino fulmine quattuor sacerdotes idolorꝫ mor
tui sunt: ⁊ ara iouis cõcremata est: ⁊ sol obscu-
ratus est: ita vt populus fugeret extra muros.
Cum autem palmatius consul audiret: ꝙ Ca-
lixtus cum suis clericis: ⁊ multis christianis
trans tyberim latitaret: rogauit imperatorem:
vt christiani per quos hoc malum ciuitati con-
tigerat: ad purgationem vrbis penitus delerẽ-
tur. Qui dum de mandato imperatoris cum mi
litibus trans tyberim properasset: vt calepodi-
um presbyterum cum alijs christianis compre
henderet decem milites: qui domum intraue-
rant excecati sunt. Quod alexander conspici-
ens: iussit omnem populum pro liberatione mi
litum deo mercurio immolare. Sed cum vna ex
virginibus paganorum arrepta a demonio de-
um christianorum verum ⁊ vnicum acclamaret:
conuersus est Palmatiꝰ consul: ⁊ cũ vxore ⁊ fi-
lijs ac omni familia numero quadragintaduo
baptizati sunt a sancto Calixto papa. Conuer-
sus est ⁊ simplicius senator: ⁊ Felix cum filia
sua Banda: quam prefatus Palmatius a para
lysi liberauit: qui omnes ab eodem pontifice
baptizati: detenti sunt vna cum Calepodio p̄s-
bytero: et ab imperatore Alexãdro pariter de-
collati: vt hec omnia superius dicta sunt in pas-
sione calepodij ⁊ sociorũ sexto idus maij. Quo
rum omnium corpora Calixtus pontifex in suo
cimiterio sepeliuit. ¶ Deinde alexander impe
rator calixtum papam detentum quinqꝫ diebꝰ
sine cibo ⁊ potu manere fecit: deinde fustibus
cesum in custodiam artissimã recludi. Cui per
noctem apparens beatus Calepodius martyr
cum ingenti lumine: ipsum in timore domini cõ
fortauit. Quod cernens miles quidam nomine
Priuatus; qui erat vlceribus plenus ad pedes

eius procidit: ⁊ pro sanitate sua exorauit. Quē
cum Calixtus sacro fonte perfunderet ab om-
nibus vulneribus sanauit. Quod audiens ale-
xander: iussit Calixtum per fenestram domus
in qua tenebatur precipitari: corpusq̃ eius in
puteū demergi: et in eo rudera cumulari. Aste-
rius vero presbyter corpus eius de puteo ele-
uauit: et in cimiterio suo sepeliuit pridie idus
octobris. ¶ Hic fecit ordinationes quinq̃ per
mensem decembrium: presbyteros quindecim:
diacones quattuor: episcopos per diuersa lo-
ca numero nouemdecim. Et cessauit episcopa-
tus dies sex.

¶ De sctō gaudētio episcopo ⁊ mar. Cap. lxiij.

Gaudenti-
us episcop9 ari
minensis ⁊ mar
tyr passus est a-
pud eandem ci-
uitatem tempore constantij
imperatoris. Qui ex ciuitate
ephesiorum exortus: fidei do
cumentis eruditus: adhuc ca
thecuminus: ad vrbem romā
veniens: tempore Damasi pape: a quodam iu-
stino presbytero sacrum baptisma suscepit: et
apud quandam matronam nobilem nomine eu
siticam hospitio se recepit. Quam adhuc gen-
tilem: sua predicatione ad fidem christi conuer
tit: ⁊ ad sanctum damasum papam adduxit: qui
eam sancti fontis vnda perfudit. ¶ Damasus
autem pontifex cum de origine et religione
Gaudentij ab eo cunctatus audisset: eum se-
cum accersiuit: ipsumq̃ clericum fecit: quem ⁊
in sui seruitio detinens post biennium leuitam
ordinauit; deinde post septennium ad sacerdo-
tium promouit. Qui sedula exhortatione: po-
pulo iugiter verbum domini predicabat: ⁊ mi-
raculorum gloria clarescebat. ¶ Nam quidam
miles romanus nomine Tarsensius a diabolo
obsessus est: clamante demone per os eius: ꝙ
nisi illuc Gaudentius presbyter veniret: inde
nunq̃ discederet. Gaudentius ergo de manda-
to pape pro eo missarum solennia celebrauit:
deinde sacram eucharistiam viro offerens de-
monem ab eo in fumi speciē eiecit. Quo mira-
culo multi paganorum conuersi sunt. ¶ Cum
autem ariminensis episcopus defunctus esset:
et populus ipsius vrbis ad papam pro peten-
do pontifice accessisset. Damasus gaudentiū
episcopum consecrauit: ⁊ Ariminum in pasto-
rem cum populo destinauit. Qui primum ad ci
uitatem: que Martiana dicebatur adueniens
diebus decem: ibidem moram traxit: et popu-
lum multum ibidem existentem in fide christi
erudiuit: quē miles gentilis: qui dudum egro-
tus in lecto iacuerat: eius fama comperta: ad
se ingredi fecit: ⁊ vt se ab infirmitate illa cura-
ret humiliter supplicauit. Sanctus autem epi
scopus orationem premisit: ⁊ militem manu te-
nens de cubili sanū erexit: conuersumq̃ ad do-
minum cum coniuge ⁊ filijs: ac seruis viginti-
tres numero baptizauit. ¶ Post hec ex ipsa ci-
uitate discedens ariminum deuenit. Et dum
esset in itinere socijs vino carentibus: et nimi-
um sitientibus aquam in vinum conuertit: ⁊ co
mitibus propinauit. Ingresso autem ciuitatē
occurrit illi omnis populus cum multitudine
languentium diuersis egritudinibus oppresso-
rum: quos oēs continuo in xpi noīe sanos ef-
fecit. ¶ Sed qui primum in ipsa vrbe missam
celebrauit: mox idolū martis in medio adhuc
foro positū cecidit: ⁊ confractū est: ceteraq̃ oīa
simulachra in diuersis locis posita similiter cor-
ruerunt. Quo miraculo multi gētilium ad chri-
stum conuersi sunt. ¶ Quedam neptis eusitice
predicte que gaudentium hospitio rome susce-
perat a demonio vexata ad beatum gaudentiū
ariminum adducta: ⁊ ab eodem est continuo li
berata. Hic sanctus vir sua predicatione arimi
nensem populum ad fidem christi pduxit: mul-
tas ecclesias construxit ⁊ dedicauit: multosq̃
presbyteros ⁊ aliorum ordinum clericos ordi-
nauit. Inter quos leonem presbyterum ⁊ mari
num diaconum viros sanctos: qui de dalmatia
illuc venerant consecrauit: vt dictum est supra
in gestis Marini confessoris pridie non. septē
bris. ¶ Post hec cum de mandato constantij im
peratoris apud ariminum ciuitatem: conciliū
episcoporum congregatū esset: multiq̃ arriani
fulti presidio augusti: pauci vero episcopi catho-
lici conuenissent. Gaudētius p defensiōe catho
lice fidei: arrianis viriliter restitit: sz quia eis
omnino se obuiare non posse vidit: eorum vesa
nie cessit: et cum sanctis rhophilo popilien. et
mercuriali liuiensi episcopis: nocte liuiam clā-
destine properauit. ¶ Post discessum vero arria
norum: ad sedem suā redijt: ⁊ conuocata syno-
do catholicorum: que ab arrianis decreta fue-
raut reuocauit. Quendam quoq̃ Martianum
presbyterum hereticum: nolentem ad ecclesie
vnitatem reuerti damnauit: et de ecclesia eie-
cit. Quod audiens Martianus proconsul: qui
dicti Martiani presbyteri propinquus erat:
episcopum durius increpauit: et multis conui-
tijs exprobrans: mortis ei minas intentauit:
Quem mox malignus spiritus inuasit et duris-
sime vexare cepit. Cuius rei causa milites pro-
consulis gaudētium detestantes: ipsum mane
ante solis ortum clanculum orantem comprehē
derunt: ⁊ quasi in vltionē domini sui extra por-
tam vinctum eduxerunt: ⁊ tandiu fustibus et
lapidibus tutuderunt: donec ipe in dño cōmē-
dās: ⁊ pro ipsis etiā persecutoribus exorās spi
ritū exhalauit pridie idus octobris. Cuius cor
pus in loco qui dicitur ad lacum in foueam ma
ximam proiecerunt; terra illud ac lapidibus

obruentes. ¶ Post annos vo. lxx. cum locus se pulture eius cunctis esset ignotus: mulier que dam erat ceca in ciuitate cesarea: siue ceruia: nomine abortiua. Cui per visum angelus ra phael cum papa damaso apparuit: ⁊ quis vter eorum esset nominauit: ac eidem imposuit: vt si lumen oculorũ recipere vellet: ad ciuitatem ari minensem veniret: ⁊ ciuib⁹ nunciaret: vt corp⁹ sancti gaudentij in tali loco diu oculratũ requi rerent: ⁊ honorabilius tumularent. Signũ quo qꝫ ei dederunt: quia mox inuento corpore: ipsa lumẽ recuperaret: sicqꝫ illi eam vera dixisse cõ probarent. Cum autem mulier iam de tali visio ne confidens: sed de ductore cogitãs iter sola arripuisset: leuem arundinem in manu sua per sensit: ⁊ ex altera parte ductorem preuium in tellexit: summitatem arundinis perentẽ. Quo duce ad ciuitatem ariminum peruenit: et visa ciuibus patefecit: qui vnanimes ad locũ osten sum accesserunt: ⁊ terram effodientes: odorem mirificum senserunt: corpusqꝫ sancti repertum de fouea eduxerunt: statimqꝫ mulier: vt predi xerat: lumen oculorum recepit. Multi quoqꝫ languentes a diuersis infirmitatibus curati sunt. Corpus autem sancti martyris in tumu lo marmoreo collocatum est: ⁊ ecclesia eius no mini desuper edificata.

¶ De sancto Fortunato epõ. Cap. lxiiij.

Fortunat⁹ epõs tudertine ciui tatis circa tẽpora iustini impatoris claruit. Qui in effugãdis spi ritibus immense virtutis gra tia pollebat: adeo vt aliquan do ab obsessis corpib⁹ legio nes demonuꝫ pelleret: ⁊ ora tione sua eorũ multitudines superaret. ¶ Iuuenis quidam de tuscie parti bus vxorem duxerat: que ad dedicationem ec clesie beati sebastiani martyris fuerat ĩuitata: que nocte precedẽte voluptate carnis deuicta: a viro suo se abstinere non potuit: ⁊ mane homi nes plusqꝫ deum erubescens: ad consecra tionem accessit: mox vo vt beati sebastiani reli quie in ecclesiam sunt delate: malignus eã spi ritus inuasit: ⁊ corã omni populo vexare cepit. Quaꝫ presbyter ipsius ecclesie altaris sindone cooperuit: sed hunc repente simul diabolus inuasit: quia vltra vires proprias quicqꝫ pre sumpsit. Puella igitur domũ delata magis qui busdam traditur liberanda: a quibus ad flumi um ducitur: ⁊ in aquam demergitur: atqꝫ diu tius incantatur. Sed omnipotentis dei iudi cio: duꝫ peruersa arte ab ea vnus demon expel litur: in eam subito legio demonum intrauit: totqꝫ motibus cepit agitari: totqꝫ vocibus per strepere: quot spiritus tenebatur. Quã paren tes eius ad fortunatum epm adducentes: cul pam eius cõfessi sunt. At ille eã secũ pluribus diebus detinuit: ⁊ orationi instanter incubuit: puellamqꝫ incolumen ⁊ plene liberatã remisit. ¶ Alio quoqꝫ tẽpore ex obsesso homine spiritũ malignũ eiecit: qui occumbẽte sole in formã se peregrini transmutauit: ⁊ per ciuitatem vadẽs clamare cepit: ꝙ fortunatus episcop⁹ qui san ctus putabatur: peregrinũ de suo hospitio re pulisset. Quem vir quidam mala intẽtione: vt episcopũ diffamaret: hospitio suscepit: et cum vxore ⁊ paruulo ad prunas sedẽs peregrinum vt se calefaceret: iuxta ignem posuit. Fortuna toqꝫ de eius inhumanitate: ⁊ ꝙ esset hypocrita detrahere cepit. ¶ Post modicũ aũt q peregrin⁹ videbatur: paruulũ filium eius inuasit: ⁊ inter prunas proiciẽs animã eius excussit: statimqꝫ disparuit: ⁊ qs fuisset declarauit. ¶ Alio etiaꝫ tempore quẽdam cecum signo crucis sup ocu los eius edito: protinus illuminauit. ¶ Prete rea equus cuiusdã militis in rabiẽ versus fue rat: qui a multis detineri nequibat: sed omnes morsibus lacerabat. Sed dum sanctus vir eius capiti extensa manu signũ crucis edidit: cun ctam eius rabiem in mansuetudinẽ imutauit. Tunc miles equum mansuefactũ sancto episco po decreuit offerendũ. Ille aũt dum recipere recusaret: victus precibus dignum precium tri buit: ⁊ sic equum oblatũ recepit. ¶ Die quadaꝫ gothi ad tudertinam ciuitatẽ venientes: duos pueros rapuerũt. Quorũ ducem episcopus ad se vocans pro pueris redimendis qualecunqꝫ vellet precium obtulit: et tantũ vt pueros red deret: solicite requisiuit. Et cũ pro redẽptione puerorum biduo institisset: gothus eũ omnino audire recusauit: sanctũqꝫ virum contristatum valde dimisit: puerosqꝫ equis superpositos cuꝫ suis premisit. Statim autem vt eos secuturus equũ ascendit: equus lapso pede cũ eo corruit: ⁊ tibiam illius cõfregit. Qui ad hospitiũ redu ctus pueros reuocauit: ⁊ fortunato cõpunctus gratus remisit: ac veniam petens eius gratiam implorauit. Episcopus autẽ per diaconẽ suum aquam illi benedictã destinauit: quam mox vt super illius coxã aspersit: fractura solidata de lecto sanus surrexit: et asceuso equo suum iter peregit. ¶ In eadẽ ciuitate marcellus quidaꝫ eidem sancto deuotus sabbato paschali defun ctus est. Cuius corpus cum longius esset defe rendum eo die sepeliri nõ potuit. Due igit de functi sorores ad euꝫ flentes venerũt: ⁊ vt earũ fratrẽ resuscitarẽt: fidelibus precibus suppli cauerunt. Qui dum eas licẽtiasset: eo ꝙ ex hu militate de se tãta nõ presumeret. Subsequẽti die dñico ante crepusculũ cũ duobus diaconi bus ad domũ defuncti perrexit: et iuxta corp⁹ in orationẽ se dedit. Deinde ipsum surgens ex nomine vocauit. Ille aũt acsi leuiter dormiens oculos aperuit, ⁊ epõ respõdit; atqꝫ de eo quod

fecerat:conqueri cepit:dicens ꝙ duo hesterno die ad se venerant:qui spiritum a corpore eiici entes in bonum locum deduxerãt. Ipsa vero die vnus missus fuerat:qui cum ad corpus reduci mandauerat:q: fortunatus ep̃s sic a deo petebat. Quibus expletis verbis:marcellus mox ex infirmitate conualuit:⁊ in hac vita diutius mã sit. Quieuit aũt vir sanctus in dño pridie idus octo.⁊ sepultus est in ecclesia tudertina. Ad cuius sepulturam crebra miracula fiunt. Hec gregorius dialogorũ libro primo cap̃.x

De sancto Fortunato alio ep̃o. Cap̃.lxv

FOrtunatus episcopus pictauiensis claruit tempore iustini imperatoris iunioris. Qui natione italus primo poeta:deinde in prefate vrbis ep̃m sublimatus:vir egregius:ingenio clarus:sensus celer:ore suauis beati martini heroico metro gesta in.iiij.voluminibus digessit:hymnos etiã festiuitatũ singularũ eleganter composuit:⁊ sanctitate plenus in pace quieuit.

De sancto Iusto episcopo. Cap̃.lxvi.

IUstus episcopus lugdunensis insigni sanctitate refulsit. Qui episcopatu relicto cum viatore lectore eius ministro ad heremum egypti se contulit:vbi multo tempore angelicam vitam duxit. Ad hunc reuisendum antiochus ep̃us vir sanctus eiusq; in episcopatu successor ad heremũ accessit:⁊ ab eo sanctitatis perspicue exempla reportauit: de quo dicetur infra in eius gestis idibus nouembris. Sanctus autem iustus in pace quieuit pridie idus octobris. Quem dum morientem minister eius defleret: eo ꝙ se desereret: ille prophetico spiritu eundem hortans predixit: ꝙ se cito secuturus esset. Quod rei per effectum probauit euẽtus:nam viator post dies.vij.cum ad patriam secutus est: videlicet xij.kalen.nouẽbris:vt dicitur ibidem.

De sanctis.ccclx. martyribus. Cap̃.lxvij.

TRecẽtix. martyres apud coloniã agrippinam passi sũt. qui cũ essent milites mauri ex sacra legione thebeorum: ⁊ illis trucidatis isti ex eorum consortio aufugissent: a militibus maximiani imperatoris apud ipsam vrbem inuenti: et ipsi gladiis trucidati sunt idib9 octobris. Quorum corpora condita sunt in basilica: que admirabili opere ex moysaico quodammodo deaurata resplendet: vnde etiam et loci incole sanctos aureos illos vocare cõsueuerũt. Hec visuardus. Ado tamen ponit ꝙ fuerunt solũmodo trecentumquinquaginta.

De sancto Antiocho episcopo. Cap̃.lxix.

ANtiochus episcop9 lugdunensis fuit:q̃ cũ adhuc ipsius ecclesie presbyter esset: pio incitatus officio ad visendũ eius episcopum: qui in egypti heremo morabatur nomine ⁊ actione vere iustũ: peregre profectus est:a quo ⁊ sanctitatis insignia exempla reportauit:vt dictum est supra in legẽda iusti ep̃i pridie idus octobris. Hic fuit vir discretiõe precipuus: ⁊ sctitate preclarus. Qui etiã nõ immerito tẽpe interiecto ad eiusdẽ põtificatus culmẽ assumptus est. Quo strenue ⁊ feliciter administrato:in pace quiescens regnũ celeste ꝯsecutus est idib9.octob. Sepultus apud lugduñ.in eccl'ia sctõꝝ martyrũ machabeoꝝ:in qua ⁊ sanctus iustus requiescit.

De sancto Basolo abbate. Cap̃.lxxix.

BAsol9 abbas apud rhemeñ. ciuitatẽ claruit tẽpore chilperici regis francorũ: vt ait sigibertus. Hic ex territorio lemouicẽsi natus:dum adhuc iuuenis heremum optaret: ãgelo ipsi apparẽte ipsumq; deducente:ad vrbem rhemensiũ deuenit:et a sancto egidio episcopo rhemẽsi. iiij. post remigiũ susceptus fuit. A quo ⁊ locum ad radices montis rhemẽsis obtinuit:vbi constructo cenobio monasticam vitaʒ duxit:deinde ad nemorosi montis cacumen ascẽdit:vbi p annos quadragita inclusus manẽs heremi cultor deo seruire studuit. Et dum aque penuriã sustineret:oratione sua fontẽ de saxo ꝓduxit:q̃usq; in presens de loco illo vsq; ad inferiora defluit.

Attila quidã diues ⁊ potẽs dũ circa mõtem illũ venaret:⁊ aprũ cũ canibus sequeret: aper ille cũ esset nimie magnitudinis deposita ferocitate ad cellã viri dei veniẽs: ⁊ q̃si liberari ab eo se petẽs pedib9 illi9 aduolut9 iacebat. Quẽ dũ canes et equites sequerent: diuina virtute effecti imobiles:vltra viri dñi limites nec accedere:nec retrocedere valebant. Quod cernẽs

attilia de presumptione penituit: ⁊ se sancti orationibus cōmendans: aprum dimisit: eidemq̧ viro dei predia sua ibidem posita gratanter cōcessit. ¶ Quidam pro crimine dānatus suspendio: dum iam laqueo astrictus suffocaret. Sanctum tamen basolum mente inuocās: quia iam voce non poterat: laqueo rupto liberatus euasit. Quieuit in pace idibus octobris.

¶ De sancta Placidia virgine. Cap.lxx.

Placidia virgo fuit filia Ualētiniani imperatoris ⁊ Eudoxie Auguste filie theodosij magni. Que spreto seculo adhesit auie sue galle placide ieiunijs elemosynis ⁊ orationibus intēta. De huius sanctitate cuidam seni reuelatum est: ꝙ ei⁹ meritis soror ipsius placidie honoria nomine a grauissima infirmitate liberata fuisset. Qui et visa eudoxie ipsius matri rettulit. Et extunc mater filiam in deuotiōe habere cepit. Cum autem placidia cum vtroq̧ parente: et auia galla rauennam nauigio veniret: grauissima in mari tēpestas exhorta est. Qui omnes beato iohanni euāgeliste pro eorum liberatione vouerant basilicam construendam. Statimq̧ beat⁹ apostolus eisdem apparuit: ⁊ tempestate sedata incolumes ad portum perduxit. Regina ergo galla ei apud rauenā ecclesiam fabricauit: in qua sanctus iohānes eidem auguste: ⁊ barbaciano p̄sbytero apparuit: ⁊ sandalium suū pro reliquijs illis dimisit: vt supra actum est in gestis barbaciani pridie kalen. ianuarij. ¶ Post aliquod autem tempus: placidia hierosolymam perrexit: vbi lustrans loca sancta biēnium exegit. Et deinde ꝑ venetiam veronam venit: ibiq̧ cuidam drute filie orabilis nobilis matrone surde ⁊ mute aurium ⁊ lingue facultatem cōcessit: vbi ⁊ in christo dormiuit sepulta in ecclesia sancti Stephani via tridentina idibus octobris: signis coruscans.

¶ De apparitione sancti michaelis archāgeli. Cap.lxxi.

Appari tio scti michaelis archangeli noua anno domini. ccccccc. vij. facta est: vt ait sigibertus. Tempore em̄ childeberti regis francorū ⁊ iustiniani augusti apparuit archangelus michael antberto brachacensis ep̄o supra mare oceanum cōmoranti: ip̄mq̧ secundo monuit: vt in loco maris oceani insula que propter eius eminētiam tumba dicitur: nomini suo fundaret ecclesiam: volens sibi talem venerationem exhiberi in pelago: qualis exhibebatur in monte gargano. Interea taurus in eadem insula a latrone furtim captus ligatur in loco illo. Unde ep̄s tertio admonit⁹ iubet: vt in illo loco fundamentū iaceret: quo taurū ligatū inueniret. Et sicut eū terrā pedib⁹ ptriuisse videret: sic ecclesie ambitū duceret. Que dū ep̄s pp̄lo retulisset: ad locū nauigio accesserunt ⁊ taurū inuenientes: vt archāgelus p̄dixerat: ecclesiā ꝯstruere ceperūt. ¶ Due aūt rupes ibidē erāt: que humanitus inde moueri nō poterāt: ꝗ ⁊ officiū impediebāt. Sȝ michael cuidam viro apparuit: p̄cipiēs vt ip̄as rupes inde amoueret: qui tā facile eas mouit: vt nihil habere ponderis viderent. Sicq̧ ecclesia in honorē archāgeli michaelis cōstituit: ⁊ ex eo tp̄e sicut in mōte gargano: ita ⁊ in ip̄o loco: qui mō dr̄ in periculo maris: veneratio ei⁹ frequētari cepit. In qua ecclesia partē pallij: qđ in mōte gargano angelus posuit: ⁊ partē marmoris: supra qđ stetit detulerūt. Cū vo aque ibidē penuriā incole paterent: monitu angeli foramē in saxo fecerunt: ⁊ inde aquarū copia vsq̧ in p̄sens largi⁹ emanauit. Hec aūt apparitio in dicto loco celebrat. xvij. kalē. nouēbris. Ille em̄ mōs oceano cingit: sed bis in die festo sancti michaelis p̄dicto iter p̄bens populo aperit. Cū aūt quodā anno copiosa turba ad ecclesiā ꝑgeret contigit mulierē p̄gnantē vicināq̧ partui ex deuotiōe archangeli secū ire. Et ecce magno impetu vnda redijt: ⁊ oīs turba timore cōcussa ad litt⁹ fugit. Sola aūt mulier grauida fugere nō valuit: sed a marinis fluctib⁹ capta est. At michael eidem inter vndas astitit: qui mulierē illesam seruauit: ꝗ ⁊ in medio pelagi filiū parturiuit: ꝗ et invlnis suscipiēs lactauit: ⁊ āgelo duce cū puero ad littus illesa ꝑuenit. ¶ Tp̄ibus karoli regis dux quidā senogallie noīe sergius habens vxorē grecā noīe margaretā: dū ꝑle careret: bonis elemosynarū opibus solicite insudās subito leprosus effect⁹ est: qui plurima expēdēs in medicis: nulla medicamina percipere poterat. Dum aūt ꝓ sua salute deū iugiter exoraret. Nocte quadā michael archāgelus eidē in somnijs apparuit: eūq̧ admonuit: vt ad ecclesiā monasterij ab angelo electā: que brentalis dr̄: visitandam accederet: indeq̧ salutē ꝓtin⁹ reportaret. Qui expergefact⁹ mane cōiugi ⁊ militib⁹ visa narrauit. Seqnēti quoq̧ nocte eidē dormiēti: iterū angelus astitit: ⁊ iussa p̄dicta replicauit. Qui dū locū sibi nō esse rn̄disset notū: angelus addidit: vt nauē cū vxore ⁊ militib⁹ suis ascēderet: eāq̧ ad locū deducēdā angelice solicitudini cōmitteret. Qui iussa perficiens nauē cōscendit: flantibusq̧ ventis ꝓsperis vni⁹ noctis ⁊ diei spacio ad locū sancti michaelis: qui brentalis dr̄ super mare adriaticū habens monaste-

rium ſitum: quod brentale dicitur ſiue de brun-
dulo angelo duce ꝑuenit. Et dū ſe mane ad por
tam applicuiſſe mirarentur: ⁊ locū ignorantes
vbinam eſſent ab incolis ſciſcitarenꝰ: ab eiſdē
ſe ad ecclesiā prefatam archāgeli appuliſſe di-
dicerūt: qui deo gratias agētes nauē exierunt:
cunctiqꝫ nudis pedibus ad eccleſiam proceſſe-
runt. Sed dei miſericordia anteq̄ dux eccleſie
ingrederetur oſtia confeſtim ab omni lepre mū
datus eſt macula. Tunc dux ſanus ad domū re
diit: ⁊ omnibus venditis medietatē pauperibꝰ
tribuit: aliam medietatē eccleſie ſancti michae
lis obtulit: ⁊ ibidem cum cōiuge ꝑpetuis tem-
poribus deo ſeruiuit.

¶ De ſancto gallo abbate. Cap. lxxij.

GAllꝰ abbas ex hiber-
nia claris pa-
rentibus natꝰ
et ſancto colū
bano in diſci-
pulum traditꝰ: ab eodem ſa-
cris ex litteris eruditus: et
monachus ipſius effectꝰ ad
ſacerdotiū promotus eſt. Co
lumbanus aūt in galliā nauigās cū apud luxo-
uium cenobiū conſtruxiſſet: ſigiberto rege an-
nuente: ibiqꝫ cū gallo ⁊ aliis diſcipulis deo ſer
uire curaret perſecutione regis theodorici et
brunichildis regine inde expellitur: eo q̄ a ſan
cto colūbano arguebaꝰ: q̄ relicta cōiuge cōcu-
bine amplexibus fruebaꝰ: vt dicetur infra in vi
ta colūbani abbatis. xi. kal. decēbris. Inde igi
tur colūbanus ad theodobertū auſtraſioꝝ regē
perueniēs infra partes allemanie iuxta fluuiū
lidiniacū habitandū cum diſcipulis: ab eo locū
obtinuit: qui tuconia dicebatur: cuius loci in-
cole adhuc idolis ſeruiebant: vbi gallus fidem
trinitatis predicare ⁊ phana idolorū cepit exu
rere. Sed dū habitatores loci ſeruis dei ex hoc
perſecutione excitarēt: relicta tuconia colūba-
nus cum diſcipulis ad caſtrū arbonā acceſſit:
⁊ a presbytero vulmaro gratāter exceptꝰ. Qui
eos locū edificādi monaſterii antique ſtructu-
re docuit: ⁊ illuc vſqꝫ perduxit: vbi eccleſiam in
honorem ſancte aurelie ⁊ cellulas cōſtruxerūt:
⁊ ibidem populū docere in xp̄i fide ceperunt:
idoliſqꝫ in lacum demerſis eccleſiā dedicarūt.
Ibiqꝫ columbanus cum gallo ⁊ aliis diſcipu-
lis triennio recederunt. ¶ Cum aūt nocte qua-
dam gallus piſcationi inſiſteret audiuit de mō-
tis vertice demonē: quēdam alium exiſtentē in
pelago vocantem: ipmqꝫ ei reſpōdentē: ⁊ vtrun
qꝫ ipſorū ſe de hoſpite gallo conq̄rentē: q̄ eos
de ſede ꝓpria eieciſſent. Qui ſigno crucis edi-
to demones in fugam vertit: ⁊ veniēs abbatem
ſibi audita rettulit. Illeqꝫ dū fratribꝰ aduoca-
tis deo laudes exolueret: audite ſunt voces de
monum perſtrepentiū: ⁊ ſanctis perſecutionē
illaturos ſe acriter cōminantiū. Dux aūt regio
nis noīe gūzonus: audiēs q̄ ſancti dei cultum
deorum ſuorū euacuarent: miſſis famulis ſuis
iuſſit illos inde diſcedere. Qui vaccam mona-
chorum abſtulerunt: ⁊ duos ex fratribus occi-
derunt: illos quoqꝫ ab eorum finibus diſcede-
re preceperunt. Sed dum columbanus ad gi-
lolſum regem italie properare diſponeret: gal-
lus egritudine preſſus ibidem remanſit: ⁊ a p̄ſ-
bytero vulmaro deuote hoſpitio ſuſceptꝰ fuit:
¶ Poſtq̄ autem gallus de languore conualuit:
presbyterū: vt ſibi locum aliquē grate ſolitudi-
nis oſtenderet ſolicite requiſiuit. Cuius iuſſio
ne diaconus eius noīe hildeboldus ad locū op
timū illū adduxit. Qui cum die integro ieiuni
peragraſſent: gallus ad flumen veniens: miſſo
rhete piſciculos cepit: ⁊ ipīs aſſatis pariter cū
diacono cibum ſumpſit. Ibiqꝫ vterqꝫ ipſoꝝ vna
nocte quieuit. Gallus ꝟo crucē ligneā in terrā
fixit: ⁊ ad eam capſellam reliquiarū: quā ſecū
tulerat appendit: ⁊ ante illas ꝓſtratꝰ in oratio
nem ꝑnoctauit. Cūqꝫ mane ingens ad eos vr-
ſus deſcenderet: ⁊ micas que ab eis remanſe-
rant lingeret: p̄cepit ei gallus: vt ligna in ignē
mitteret: vrſuſqꝫ ꝓtinꝰ obediuit. Cui vir dei q̄-
ſi pro mercede panē porrexit. Mane ꝟo diaco
nus iubente gallo ad flumen acceſſit: vt piſces
iterū aliquot caperet. Duo aūt demones in ſpe
cie mulierū nudarū eidē apparuerūt: ſꝫ ad ora
tionē viri dei cōtinuo euanuerūt. Cūqꝫ ad locū
preuiſum deueniſſent: ⁊ ſerpentū ibidē multi-
tudinē reperiſſent: oratione galli ſerpentes ōm
nes inde fugati ſunt vſqꝫ in preſens. In ipo igi
tur loco cū triduo ꝑmanſiſſent: ⁊ ibi gallus lo-
cum ſibi ſolitudinis elegiſſet: ad reuiſendum
ſuū hoſpitem presbyterū redierūt. ¶ Cum igiꝰ
ibidem per dies. vij. reſediſſet: gunzonus dux
miſit ad presbyterū: orans vt gallū ad ſe addu-
ceret: eo q̄ filia eius immūdus ſpūs inuaſiſſet.
Qui ꝑ os puelle clamabat: q̄ ideo filiam ducis
oppreſſerat: qꝛ pater eius gallū abbatē vna cū
magiſtro columbano de poſſeſſione ſua eiece-
rat. Hec igiꝰ puella ſigiberto regi fuerat deſpō
ſata. Quod cū rex ſigibertꝰ audiſſet duos epi-
ſcopos ad puellā miſit: vt ſuis eā orationibꝰ li-
berarēt. Sed demō ex ore puelle eorum occul-
ta eis obiiciens illos deridebat: ⁊ q̄ niſi a ſolo
gallo inde poſſet eiici affirmabat: pater igitur
puelle afflictus iterum legatos ad presbyterū
vulmarum deſtinauit: vt ſine mora gallum ſibi
adduceret: vt eius filia liberationem conſequi
poſſet. Promittens illi q̄ virum dei in conſtan
tienſem ep̄m promoueret: ſi demonem ab eius
nata expellere poſſet. Iam autem gallus ad lo
cum electe ſolitudinis reuerſus erat: ⁊ quietē
mentis eligens duos diſcipulos in miniſtros
aſſumpſerat: ⁊ ad ducem venire recuſans ſe ad
italiā colūbanū reuiſurū pretēdebat: eo q̄ mi-

raculi gloriam formidabat. Tandem victus precibus legatorū ⁊ vulmari presbyteri: iohannē diaconum ⁊ socium secum assumpsit: ⁊ nauigio ad ducem in castro burningio peruenit. Inuenitq; puellam iacentem vinctam: ⁊ a demonio tirduano ieiunio tabefactam. Qui orationem ad dominū fudit: et in christi nomine demoni imperauit: qui mox ex ore eius in speciē nigri corui discessit: ⁊ fetorem sulphureum in loco dimisit. Dux vero multa ei dona obtulit: que vir dei accipiens ea postmodum omnia in pauperum vsus expendit. Cum autem illum in episcopuȝ vellet preficere omnino renuit: sed iohannem diaconum discipulum suum obtulit. Ad cuius nutum in eum omnis populus episcopū constantiensem elegit. Rex autem sigibertus audito ꝙ puella liberata fuisset: misit ad patrem vt eam sibi desponsatam trāsmitteret. Que cū ad eum venisset: ⁊ modum liberationis eius sigibertus audisset. Gallo abbati pecuniam copiosam misit: de qua sanctus cellaȝ ⁊ ecclesiam edificauit. Quam rex ⁊ dux prediis ⁊ possessionibus dotauerunt. Cum autem sigibertus spōsam suam sibi vellet coniugio sociare: audiuit ab ea ꝙ pro eius liberatione votum pudicitie emisisset. Et de consilio galli abbatis ne eius propositum auerteret: ipsam in cenobio matrem virginum multarum esse constituit. ¶ Deinde vir domini a gunzono duce ad vrbem constantiam aduocatus: vt consecrationi iohānis episcopi presens esset: verbū domini in populo mirifice predicauit: ⁊ multos ab errore gentilitatis ad christum conuertit. Episcopo quoq; formam gubernande sibi ⁊ cōmisse ecclesie prebuit. Atq; postmodum ad cellam suam in heremo rediit: vbi plures discipulos congregauit. Deinde rogatus a vulmaro presbytero: relicto monasterio ad domum eius per dies aliquot diuertit: vt ei monita salutaria preberet. Et cum omni populo in ipso castro verbuȝ domini predicasset: post dies duos febre correptus dieb⁹ xiiii. languore pressus iacuit: ⁊ cum esset annorum. xcv. ad extrema deductus in domino quieuit. xvii. kalen. nouembris. Cuius corpus in castro burningio sepultū est vbi ⁊ miraculis viuit.

¶ De sanctis Ducentis ⁊ septuaginta martyribus. Cap. lxxiii.

Ducēti et septuaginta martyres xpi apud aphricā coronati sunt et sancti martyres martianus et satyrian⁹ cum duobus fratribus ⁊ maxima vgo egregia ancilla christi sub persecutione vandalica gerrico rege arriano. Qui primo nodosis fustibus cesi: ⁊ vsq; ad ossa laniati: cū multo tēpore talia paterent: sequēti die incolumes reddebant. Postmodū aūt dura custodia mācipati: ⁊ artati in neruo dei virtute soluto cippo liberati sunt. Ob qđ miraculū Maxima libertati sue reddita: materq; multarū virginum effecta in confessione xpi consenuit. Sancti autez inter mauros ferocissimos relegati: cū predicatione sua multos ad xpm cōuertissent iussu gergerici ligatis pedibus post terga currentium quadrigarū inter spinosa loca siluarum tracti: et discerpti spiritus emiserūt. xvii. kalē. nouēbris: vt ait ado in martylogio suo.

¶ De sctō Magnobono epo. Cap. lxxiiii.

Magnobonus epus andegauēsis claruit tpibus dagoberti regis: quē rex fama ipsius cōperta ad se accersiri fecit. Cum ergo ciuitatem ingressus esset: cōpediti qui erāt in ergastulis eius patrociniū implorabāt. Ille vero iudicē adiit: et vt reos amore xpi solueret: exorauit: qui ab eo repulsus dū ecclesiā intrās orasset: subito compedibus fractis ⁊ carceribus reseratis inclusi absoluti sunt. ¶ Cum in predio quartanaco eius diocesis puer a demone rapt⁹ eēt: inter vepres ⁊ rupes collidit: ⁊ semiuiuus sctō epo a parētibus offert: qui demonē xpi noīe inuocato a puero eiecit: ⁊ ipm sanū parētib⁹ restituit. ¶ Quadam vice dū flumē cū sociis vellet trāsire nauē cōspexit ab alia parte fluminis ductore carentem. Sed dū orasset: nauis sine remige cis flumē ad eū venit: ⁊ ipm cū sociis sine vllo gubernante trāsuexit. ¶ Verū tpe famis ingruentis dispēsatori suo certā nūmorū summā pauperibus distribuēdam dedit: quam ille in dispēsando duplicatam inuenit. ¶ Abbas quidam eius emulus ad eum veneno poculandum quosdam miserat. Sed sanct⁹ vir hoc per spiritū cognoscens nūcios abbatis benigne suscepit: ⁊ eorū intentionē eisdē aperuit: atq; sic eos ad penitētiaȝ puocauit. Quieuit aūt in pace vir dei. xviii. kalen. nouembris: sepultus in eccclesia sua.

¶ De sancto Ambrosio epo. Cap. lxxv.

Ambrosius episcopus biturisceñ. apud candem ciuitatem claruit tempore pipini regis francorum: qui vita et sanctitate eximius ⁊ doctrina prefulgidus gregē domini sibi commissum verbo ⁊ exemplo fideliter enutriuit: et virtutibus plen⁹ in pace quieuit

xvij. kalendas nouembris: vt ait ado in martyrologio ex dictis hieronymi sumpto.

¶ De sancto Ambrosio confessore. Cap. lxxvi.

Ambrosius alexãdrinus confessor didymi auditor apud alexãdriã floruit. Qui multa sapientia pollens: volumẽ de dogmatibus multorũ versuũ aduersus apollonium scripsit. Cõmentarios quoq; in iob elegantes cõposuit. Et tempore theodosij iunioris apud prefatã vrbẽ in domino quieuit. Hec hieronymus libro de viris illustribus.

¶ De sctõ Herone epõ ⁊ martyre. Cap. lxxvij.

Hero eps ⁊ martyr post beatũ ignatiũ antiochenã rexit ecclesiam: sicut eidem ignatio ad passionẽ pergenti fuerat diuinitus reuelatũ: qui episcopus factus vt magistri viam pius imitator sequeretur: pro cõmendato sibi grege amator christi occubuit. xvi. kalendas nouembris.

¶ De sancto Priuato martyre. Cap. lxxviij.

Priuatus martyr sub alexãdro imperatore rome passus est: qui cum esset miles plenus vlceribus vidẽs qualiter sanctus calepodius presbyter ⁊ martyr beato calixto pape in custodia detento: nocte cum immenso lumine apparuit: ipsumq; blandis exhortationibus cõfortauit: ad pedes calixti procidit: ⁊ pro sanitate sua instantius exorauit. Quẽ dum calixtus sacro fonte perfunderet: ab omnibus vulneribus curauit: vt supra dictũ est in passione beati calixti pape pridie idus octobris. Quod audiens alexander imperator. et post passionem calixti priuatum teneri fecit: et in christi confessione manentem: tam diu plumbatis cedi: donec deficeret: cuius corpus asterius presbyter iuxta corpus beati calixti sepeliuit. xvi. kalendas nouembris.

¶ De sancto Luca euangelista. Cap. lxxix.

Lucas euangelista natiõe syrus ex antiochia ciuitate vnus fuit ex septuagintaduobus christi discipulis: vt abbas dorotheus scribit: vel vt dicit hieronymus discipulus fuit apostolorum: postea paulum secutus est vsq; ad passionẽ seruiens domino sine crimine. Hic sapiẽtia eruditissimus grecis sermonibus non ignarus: arte medicus extitit: prius corporibus: deinde animabus prestans medelã. Nam verba eius languentis anime sunt medicina. ¶ Hic euãgeliũ sicut audierat scripsit in grecia in partibus videlz achaie: theophilo episcopo discipulo suo: cum iam scripta essent euãgelia per mattheum in iudea litteris hebraicis: ⁊ per marcũ in italia latinis. Hic tertius scripsit in grecia litteris grecis. Qui etiã eodẽ greco sermone actus apostolorum sicut viderat ipse composuit: quẽ plurimiq; tradũt fuisse proselyton: ⁊ hebreas lr̃as ignorasse: eo q quicquid scripsit: greco sermone composuit. Euangeliũ autẽ suũ ipse didicit ab apostolis: sicut ipse in prologo suo eidem testatur theophilo. Cuz eñ non fuerit cũ xpo in oĩbus actibus ⁊ miraculis christi: ideo suũ euangeliũ scripsit sm quod apostoli: qui presentes fuerãt ipsi intimauerũt ⁊ rettulerũt. Credit quoq; q ea que de incarnatiõe dñi ⁊ natiuitate ⁊ infantia meminit: a beata virgine didicerit. Ideoq; predicta super alios euãgelistas plenius ⁊ copiosius explicauit. Nam ⁊ eidẽ dei genitrici familiarissimus extitit. Cuius euangeliũ a paulo mirabiliter approbatũ est: quãdo ad confirmationem dictorum suorum luce euangeliũ adducebat: vnde quidã suspicati sunt: q quãdocunq; paulus in epl'is suis dicit: sm euangeliũ meũ: de luce significare volumine. ¶ Actibus vero apostolorum ipse beatus euãgelista presens fuit: ⁊ ea cũcta oculis suis prospexit. Nam ⁊ tempore passionis dñi iam christi discipulus esse ceperat: quod patet ex eo: vt quidã tradũt: quia ipse alius discipulus cũ cleopha nominatim expsso fuerit: quibus dñs eũtibus in emaus die resurrectionis apparuit: q ex humilitate nomẽ suuz conticuit. Ipsorum igitur actuũ volumen vsq; ad quartũ imperij neronis annũ texẽs hystoriam in vrbe compilauit: vt eius tamen scripta indicant pauli apostoli sectator fuit: ⁊ omnis eius peregrinationis comes indiuiduus. Nã et gesta solius pauli in actibus apostolicis prosequẽs: cũ eidem volumini finem facit. ¶ Hic ab ineunte pueritia castissimus fuit: ⁊ sine crimine virginitatez mẽtis ⁊ corporis semper seruauit. Nã neq; vxorem neq; filios habuit: ⁊ in opus euãgelice predicationis iugiter laborauit. Crucis quoq; mortificationẽ vt tradit ecclesia: in suo corpore pro nomine christi honore portauit: quia ⁊ carnem suã mira penitẽtia afflixit. ¶ Fertur quoq; q lucas euãgelista artem pictoriam habuit: et in ipsa solẽnis operarius fuit. Nã ⁊ rome due extant imagines: vna christi in sanctasanctorum: ⁊ alia dei genitricis in ecclesia sancte marie maioris: per quas deus miracula retroactis temporibus ostẽdit: quas lucas dicitur depinxisse: formã vultus saluatoris ⁊ matris naturalẽ assimilantes: ⁊ eas veraciter repsentantes. Cõstantinopoli etiã alia pictura beate virginis habet:

que forme matris domini dicit̄ eſſe ſimillima que ab eodem euangeliſta traditur fuiſſe figurata. ¶ Deniq̄ beatus Lucas ſanctitate plenus ⁊ mundicia obijt in bithynia plen⁹ ſpiritu ſancto: etatis ſue annū.lxxiiij. Ibiq̄ ſepultus eſt.xv.kalen.nouēbris. Cuius oſſa regnāte cōſtantino imperatore anno.xx.imperij eius cum reliquijs andree apoſtoli cōſtātinopolim trāſlata ſunt: licet ciues padue vrbis: ip̄m corpus preſentialiter fabulentur ſe habere in eccleſia videlicet ſancte virginis iuſtine.

¶ De ſancto Iuſto puero ⁊ martyre. Cap̄.lxxx.

Iuſtus martyr puerulus annorum.ix. apd̄ ambianenſe oppidū paſſus eſt ſub rictiouaro preſide: Qui natus antiſiodori clara proſapia: patre iuſtino matre felicia: in tenera etate deo deditus ſpiritum prophetie meruit obtinere. Cum em̄ pater iuſti fratrem quendam iuſtinianum nomine habuiſſet; qui de ciuitate illa dū eſſet adhuc puer dudum furto ſublatus fuerat: ⁊ ambianum ductus negociatori cuidam nomine lupo chriſtiano venditus: adhuc in ſeruitute manebat. Iuſtus per annorum.ix. prophetico ſpiritu hec omnia patri nunciauit: ⁊ ad requirendum patruum omnino ſe velle accedere dixit: qui tamē nunq̄ patruū viderat nec nominari audierat: eo ꝙ anteq̄ iuſtus genit⁹ eſſet: per annos multos ille raptus extiterat. Dum autem pater puerum reuocare non poſſet: eiuſq̄ verba quaſi puerilia derideret: ab eo tamen multa victus inſtantia: puerum aſſumpſit: et ambianum ſecū perrexit. Qui dum veniſſent: ad caſtrum militonem pauperes chriſtianos eſca refocillarūt: Iuſtus ꝟo pauperi nudo reperto tunicam ſuā tribuit. Sed dum ambianum veniſſent: a predicto lupo negociatore occulte quidem chriſtiano propter metum rictiouari preſidis hoſpitati ſunt. Cui cauſam eoꝝ aduentus expoſuerūt: ⁊ ſeruum quē habebat ſe redimere precio obtulerūt. Lupus ꝟo oībus famulis ſuis conuocatis vt ſuum recognoſcerent: iuſtus patruū quē nunq̄ viderat per ſpiritū recognouit: quē tamē pater eius iuſtiniani germanus: iam grandeuū effectū vix recognoſcere valuit. ¶ Cū autē preſidi nūciatū fuiſſet: ꝙ xp̄iani pegrini in domo lupi laterent. Ille iuſtinianum ſeruū abſq̄ vllo precio libertati donauit: et ip̄m cum iuſtino et puero iuſto nocte die ciuitate dimiſit: mane aūt cuſtodes rictiouari ad domum eius venientes omnia perſcrutantur: ⁊ nō inuentis illis: iuſſu preſidis eos in equis curſoribus inſequuntur. Cumq̄ ſancti iuxta fontem pranderent: ⁊ milites a longe conſpexiſſent; puer quidem patrē ⁊ patruum inter frondes abſcondit: ipſe ꝟo in arborem ſpeculator aſcendit. Ad quem peruenientes ſatellites: dum parētes nō inuenerūt: puerū ſe profeſſum xp̄ianū decollauerunt: ⁊ cōtinuo abierūt. Corpus autē truncū per ſeip̄m ſe leuauit: et caput manibus ſuſtulit: atq̄ ad parentes acceſſit. Quibus ꝓdeuntibus caput ligua clare loqui cepit: deū collaudās: ⁊ patrē ac patruum admonēs: vt corpus ſuū ad ciuitatem beluacū delatū ſepeliant: caput ꝟo ad matrem pro eius conſolatione deferant. Quibus dictis corpus mortuū cecidit: ⁊ ſpiritus celos petijt: lux quoq̄ celica deſuper immenſa coruſcauit. Illi igitur corpus ad territorium beluacenſe portantes: illud ibidē ſepelierunt: ⁊ antiſiodoꝝ regreſſi caput matri obtulerunt: omniaq̄ geſta narrauerunt: quod illa vt caput martyris ſuſcipiens reuerenter digno loco repoſuit: ⁊ ipſum pro reliquijs deuotionis conſeruauit. ¶ Sanctus aūt amator epiſcopus poſt decurſum tēporis caput iuſti martyris in loco vbi ip̄e decreuerat: collocauit: vbi puella ceca a natiuitate annorū.xvi.lumen oculorū recepit. In loco autē ſepulture eius in territorio beluacenſi baſilica eius nomini edificata eſt. Sed interiecto tp̄e caput eiuſdē beluacū tranſlatū in ſacrario eccleſie ſancti petri recōditū eſt. paſſus eſt ſanctus martyr.xv.kalen.nouēbris.

¶ De ſancta Tryphonia regina. Cap̄.lxxxi.

Tryphonia regina vxor quōdam decij ceſaris fuit. Que poſt paſſionē martyrū hippolyti ⁊ socioꝝ hoc mō cōuerſa eſt. Cū em̄ decius ceſar ⁊ valerian⁹ prefect⁹ ſanctos martyres hyreneū ⁊ abūdiū necari in cloacā feciſſent: de quibus ſupra in eorū paſſione dictū eſt.vij.kal.ſeptembris: ⁊ elapſis diebus.xxxvij.ambo in carruca conſedentes ad amphiteatrū deſcenderēt: vt ibi ſanctos martyrizari facerent: vterq̄ eorū a demonio arreptus clamare cepit: ꝙ eum ſancti martyres laurentius ⁊ hippolytus cruciarēt: ⁊ poſt diras voces valerianus ibidē expirauit. Decius autē ad palatiū reductus: per triduū a diabolo vexabatur. Tunc eius noīe tryphonia oēs ſanctos in carceribus detētos dimiſit. Finito ꝟo triduo decius clamans ſe a laurentio torqueri: miſerabiliter vitam finiuit. Quod videns tryphonia cū filia eius cyrilla puella virgine cōuerſa eſt: ⁊ ad iuſtinū preſbyterū venerūt baptiſmi gratiā poſtulātes: qui indixit eis ieiuniū ſeptem dierū: ⁊ eas poſtmodū ſacri fontis vnda perfudit. Quibus ad domū ſuā reuerſis: tryphonia die ſequēti orans ad dominū cū lachrymis emiſit ſpiritū: cuius corpus iuſtin⁹ preſbyter iuxta corpora hippolyti ⁊ ſociorū ſepeliuit.xv.kalendas nouembris.

¶ De ſctō Aſclepiade ep̄o ⁊ mar. Cap̄.lxxxij.

I

ASclepia
des episcopus
antiochenus ⁊
martyr apđ eā
dem ciuitatem
passus est. Qui vnꝰ fuit ex pre
claro confessoruz numero: qui
sub decio cesare passi sūt. Hic
eñi pro cōfessione noīs xp̄iani
capite trūcatus martyrio coro
natus est. xv. kalen. nouēbris: vt dicit ado.

¶ De sanctis Prolemeo et Lucio
martyribus. Cap̄. lxxxiij.

PTolemeus ⁊ luciꝰ
cum quodam tertio martyres
tempore antonini pij augusti
passi sunt apud alexandriaz ci-
uitatē. Qui ptolemeus a quo-
dam centurione detentus: eo
ꝙ se xp̄ianum diceret: duduꝙ carcerali custo-
dia maceratus ab eodē iudici vrbicio traditus
est: a quo interrogatus dum se xp̄m colere viua
voce profiteretur: capitali sentētia damnatur.
Dumꝙ lucius: qui xp̄ianus occultus: iudicē de
tanta impietate argueret: eo ꝙ nullius reū cri
minis innocenter dānasset: interrogatus quo-
ꝙ ab eodē se xp̄ianū fore similiter assereret: si-
mili vltione puniendus adiudicat. Sed et qui-
dam tertius pari vsus libertate: pari quoꝙ dā
natione condemnatur. Qui oēs simul decollati
martyrio coronati sunt. xiiij. kalen. nouēbris.

¶ De sancto Ethbino confesso-
re. Cap̄. lxxxiiij.

EThbinus
in hibernia cla-
ruit tēpore mau
ritij imperato-
ris. Hic in britā
nia natꝰ in domo paterna vsꝙ
ad annū. xv. liberalibus disci-
plinis instructꝰ est. Mortuo
ꝯo eius patre ab ipsius geni-
trice sancto sampsoni dolensi
episcopo oblatus ab eodē clericus factus est.
Materꝙ ipsius sacro velamine consecrata: qui
postꝙ̃ predicto episcopo annis aliquod adhe-
sit: vt artiori se vite traderet: ad scm̄ similianū
abbatez accessit: a quo in monasterio quod tau
racum dicitur: monasticum habitum suscepit:
qui etiam ad diaconatum promotus sancto vi-
gnaloco sacerdoti: et eiusdem loci monacho
sociatur. ¶ Cum autem cum predicto sancto
quadā vice itineraret: ⁊ leprosum aspectu hor-
ribilem inuenissent: ethbinus iacentem cepit
brachijs sustentare: dumꝙ ille dolore narium
torqueri se diceret: et nullum sibi adesse reme-
dium: nisi oris anhelitum exprimeret: vigna-
locus compatiens nasum horridum et vlcero-
sum in ore suscepit: quem ethbinus per latera
sustinuit: respiciensꝙ sursum: vidit crucez au-
ream angelosꝙ pauperi obuiantes. Tunc le-
prosus viros domini confortans: se christum
esse protestans in nube raptus nunꝙ̃ compa-
ruit. Illi ꝯo domini gratias agentes alter alte
rius meritis vicissim visionē ascribebāt. ¶ Dū
igitur franci britanniam deuastassent: ethbi-
nus hiberniam petens in silua nectēsi tuguriū
⁊ ecclesiam paruam fabricauit: in qua deo assi-
due seruire cepit miraculis etiam clarēs clau-
dum vnum erexit. Mulier quedam ad euz ve-
niēs pro salute filij sui paralytici: lōgeꝙ posi-
ti supplicauit: dicens ꝙ beata virgo brigida il-
lam ad ethbinum misisset: vt eius filium libera
ret. Qui suis orationibus filio mulieris illius
salutē impetrauit. In ipso autē loco pane solū
⁊ aqua bis in hebdomada se refecit: ⁊ annorū
lxxxiij. in pace quieuit. xiiij. kalen. nouembris.

¶ De sancto Maximo martyre et
Leuita Cap̄. lxxxv.

MAximus
martyr ⁊ leui
ta ⁊ vir sctūs
tēpore decij
cesaris apud
ambianensez
prouinciā passus est. Qui cū
esset plebeius patiendi desi-
derio inquirentibus se perse
cutoribus palaz ostendit. Et
a preside comprehensus post responsionū eius
constantiam dum xp̄m cōfiteretur: in equuleo
suspensus ac diutius tortus est. Cui dum pre-
ses cesariā eius filiā nimis speciosam in vxo-
rem promitteret: si dījs sacrificare cōsentiret:
⁊ ille se mariam virginem dei genitricem habe
re sponsam assereret: ac omnino sacrificare re-
nueret: fustibus diutissime ceditur: deinde ad
carcerem duci iubetur. Qui dum duceretur e-
misit spiritum. xiij. kalen. nouembris.

¶ De sanctis Caprasio primo et
Feliciano martyribꝰ. Cap̄. lxxxvi.

CAprasiꝰ
martyr cum
primo ⁊ feli-
ciano fratri-
bus passus ē
in gallis ciui
tate agenensi sub daciano p̄si-
de. Cū eñi caprasius xp̄ianus
occultus timore presidis pro-
pter rabiē p̄secutionis decli-
nās iuxta vrbē in rupis speluca lateret: audiēs
qualiter beata virgo fides pro xp̄o agonizasset:

de qua supra in eius passione dictum est pridie noñ. octobris: aĩatus ad tolerantiã passionis orauit ad dñm: vt si eũ dignũ gloria martyrij iudicaret: ex lapide spelunce aqua limpidissima emanaret. Quod prestãte dño statim obtinuit. Super hec vidit per spiritũ columbã niueã de celo descendentẽ: ⁊ coronã auro gemmisq; fulgentem super caput fidei virginis imponentẽ: que vestibus fulgidis erat ornata: ⁊ angelis comitata. Ipsa ꝓo columba alarũ volitatu et rore celesti: ignem in quo virgo iniecta erat: extinxit: ⁊ ad celos subito aduolauit. Cũ aũt hec omnia caprasius cõspexisset: certe ad certamen cucurrit: ⁊ christianũ se coram datiano cõfessus fuit. Quez ille detentũ vngulis laniari fecit. Ita vt primus ⁊ felicianus fratres eius exemplo patientie conuerterentur: ⁊ se christum colere faterentur. Quos omnes insimul vinctos: preses capite cedi mãdauit. Quorum corpora in eodẽ tumulo in agenẽsi ciuitate a christianis sepulta sunt. xiij. kalen. nouembris.

¶ De sanctis vndecim milibus virginibus. Cap. lxxxvij.

Vndecim milia virgies cũ socijs eaꝝ apud coloniã passe sũt sub hunorũ principe iuliano. Quarum omniũ principalior auctrix ⁊ signifera fuit beata vrsula. Hec filia vnica regis scotie christianissimi nomine mauri sapiẽtia mirabili ⁊ pulchritudine insigni pollebat. Quam rex anglie nimis prepotẽs missis solẽnibus nũcijs: filio suo in cõiugium: multis ꝓmissionibꝰ ⁊ blãditijs postulauit: adijciẽs minas: si ad eũ legati vacui reuerterentur. Pater aũt virginis cum iram regis anglie formidaret: q̇d ageret anxiabatur: nec eñ volebat deũ offendere filiã suam homini gentili tradendo: nec virginis sacrum propositũ impedire: eius pudicitiã quaz deo vouerat perturbãdo. ¶ Virgo aũt domini diuina reuelatione p̄monita patri suasit: vt predicto regi assensuz preberet: ea tamẽ conditione vt iuuenis baptizaret: ⁊ per trienniũ in fide instrueretur: ⁊ ꝙ sibi a patre iuuenis ⁊ a suo. x. virgines electe ⁊ speciose in socias darentur: ⁊ tam sibi ꝙ̄ illis mille virgines subscriberent: ⁊ naues vndecim minute ad opus earũ fabricarẽtur: quatenus dicto triennio per mare ludendo discurrerent: ⁊ virginitatẽ suam domino dedicarent. Hoc aũt virgo poposcit: vt interim coetanas suas christo virgines cõsecraret: ⁊ spõsum ac patriam ad fidem adduceret. Quod parentes ⁊ iuuenis fieri consenserũt: ipsoq; cõtinuo baptizato naues fabricari preceperũt. Omnia igitur festinantius parantur: virginesq; de diuersis mũdi partibus congregantur: et omnes vrsule presentantur. pater aũt eis honorabilez comitatum multoꝝ episcoporũ ⁊ baronum anglie et scotie tradidit: ⁊ necessariorum copiam ministrauit. Multi quoq; ad tam grande spectaculum de diuersis vrbibus conuenerũt. Inter quos fuit panthulus basilieñ. episcopus: q̇ eas vsq; romam perduxit: ⁊ inde reuersus cuz eis martyriũ suscepit. Sancta quoq; gerasma regina sicilie: que virum suũ conuerterat soror macririj episcopi et darie matris sancte vrsule cum quattuor filiabus suis: scz babila: iulia: victoria: et aurea: et paruulo suo adriano: cũ hoc per litteras p̃ris vrsule cognouisset. Relictoq; regno in manu alterius filij: per mare in angliam nauigauit. Cuius consilio et etiam industria tam naues ꝙ̄ omnes virgines regebantur: ⁊ sic in nouam christi militiam ab omnibus coniuratur iuxta condictum igitur triẽnio per mare discurrunt: et omni ludorum genere se exercitantes: modo belli preludia inchoant: modo fugam simulant: modo aliud fingunt: quod animo occurrebat. ¶ Tandem postꝙ̄ vrsula ad fidem et pudicitiam omnes christi virgines cõuertisset: sub vnius diei spacio flante prospero vento ad portum gallie: qui ceila dicitur applicantes: inde coloniam sunt delate: vbi angelus domini vrsule apparuit: et predixit eas illuc integro numero reuersuras: et coronas martyrij ꝑcepturas. Ad cuius admonitionem inde venerunt basileam: vbi relictis nauibus pedestres venerunt romam. Quas papa Cyriacus gaudenter suscepit: quia de terra earuz erat: et multas ibi cõsanguineas habebat: plurimasq; ex ipsis nondum baptizatas sacro fonte perfudit: qui diuinam reuelationem in somnis accepit: vt cum ipsis relicto pontificatu discederet: et coronam martyrij cum eis acciperet. Et cũ anno vno et mensibus duobus ⁊ diebus viginti ecclesiam rexisset: inuitis cardinalibus et clero romano papatui resignauit: ⁊ cũ vincentio presbytero cardinale et multis alijs virginũ se collegio sociauit. Et quia iuitis omnibus pontificatũ reliquit: nomen eius de catalogo pontificum clerus abrasit. ¶ Videntes autẽ duo iniqui principes romane militie: scilicet maximianus et aphricanus: ꝙ per sacras ꝟgines multi ad eas vndiq; ꝯcurrẽtes ad xp̄m conuertebantur: explorata earum via: miserunt per litteras ad Julianum cognatum suum ducem gentis hunorum: vt apud coloniam contra eas exercitum duceret: vbi virgines cum socijs trucidaret. Secuti sunt autem eas vna cum summo pontifice predicto iacobus episcopus antiochenus: qui de britannia patria sua veniens septem annis ibidem sedem tenuerat: et romanã curiam visitare venerat. Macririus quoq; leuicanus episcopus auũculus babile et iuliane: ⁊ follarius episcopus lucensis cũ alijs

presbyteris et clericis multis. His etiã occur-
rit sponsus beate Ursule ethereus nomine pa-
tre suo iam christiano defuncto ⁊ matre cum so
roribus baptizatis: qui diuinaꝫ iam reuelatio-
nem habuerat: vt sponse sue occurreret: ⁊ cum
ea palmam susciperet: qui secũ de britannia so-
crum dariam adduxit cũ paruula sorore nomi-
ne florentina: ⁊ quendã clemẽtem episcopum.
His etiã se rome coniũxerat marculus episco-
pus grecie cum sorore sua constantia filia doro
thei imperatoris cõstantinopolitani: qui cuius-
dam regis filio nupserat: sed eo ãte traductio-
nem morte preuento virginitatem suam christo
deuouerat. Oẽs igitur virgines cum predictis
episcopis ⁊ multis aliis coloniam redierunt: ⁊
ipsam iam ab hunis obsessaꝫ inuenerũt. In q̃s
irruentes barbari velut in oues lupi: totã illaꝫ
gloriosam multitudinem gladiis peremerunt.
Sicq̃ coronam martyrij perceperũt. Cum aũt
vidissent vrsule pulchritudinẽ: manum retrate
runt. Sed cum impio iuliano hunorũ duce nol
let nubere: nec idolis immolare: ille cõtẽptum
se videns: directa sagitta eam in corde transfi-
xit: ⁊ sic illa ad dominũ migrauit. ¶ Quedam
autẽ virgo nomine corbula timore perterrita in
naui nocte illa se abscondit: sed in crastinũ mo-
ri se offerens martyrij coronam suscepit. Qua-
rum corpora a fidelibus collecta: apud coloni-
am honore condigno tumulata sunt: et honora-
bilis ecclesia cum notabile monasterio virginũ
ad memoriaꝫ earum fabricata sunt. Passe sunt
autem virgines vndecim milia cum sociis ea-
rum duodecimo kalendas nouẽbris: circa an-
num domini. cccccl.

¶ De sctõ Hilarione abbate. Cap. lxxxviij.

Hilarion abbas: cui⁹ vi-
taꝫ hieronym⁹
scribit: apud
egyptuꝫ claru-
it. Qui ort⁹ vi-
co tabath: quod quinq̃ mili-
bus a gaza vrbe palestine di-
stat: parẽtibus gentilib⁹ chri-
stianus ipse vt rosa de spinis
floruit: sed alexãdriam a patre missus in breui
grammaticã didicit: ⁊ in christũ credẽs eccle-
siam frequentare cepit. Audiens autẽ celebre
nomen antonii: quod per omnes egypti popu-
los ferebatur: videndi eum studio perrexit ad
heremum: ⁊ statim mutato habitu duobus men
sibus secum mansit: cõtemplans ordinem vite
eius: morumq̃ grauitatem. Reuersus autẽ cũ
quibusdam monachis ad patriam: parẽtibusq̃
defunctis oĩa pauperibus largitus est: nihil
sibi omnino reseruans. Sicq̃ annorũ quinde-
cim nudus et armatus in christo solitudinẽ in-
gressus est: sacco tñ membra coopertus quin-
decim caricas post solis occasum comedebat.
Igitur a decimosexto etatis sue anno vsq̃ ad
vigesimum estus ⁊ pluuias breui tugurio decli
nauit: quod iũco texerat. ¶ Structa deinceps
breui cellula longitudine pedũ quinq̃: latitudi
ne paulo ampliore q̃ eius corpusculũ patieba-
tur: vt sepulchrum potius q̃ domum crederes.
Capillos in anno die pasche semel totõdit: sup
nudam humum vsq̃ ad mortẽ cubauit. Saccũ
quo semel indutus fuerat nunq̃ mutauit: nũq̃
lauit: orationi ⁊ psalmodie iugiter instabat: ab
anno vigesimoprĩo incipiẽs tribus annis ⁊ di-
midio lentẽ aqua frigida madefactũ comedit:
deinde triennio panem aridũ cum sale ⁊ aqua:
deinde per annos nouem sex vncias hordeacei
panis ⁊ coctum modicum olus in cibo habuit:
sed lassus egritudine oculorum oleum adiecit.
Et in tali ieiunio vsq̃ ad sexagesimũq̃rtũ etat[is]
sue annũ perseuerauit. Abinde xº vsq̃ ad ãnũ
octuagesimũ pane abstinuit incredibili feruo-
re mẽtis accẽsus. Fiebat autẽ ei sorbitiũcula
de farina ⁊ comminuto olere in cibo ⁊ potu vix
quinq̃ vncias appẽdentibus. Nunq̃ ante solis
occasum gustauit: neq̃ vlla solẽnitate ieiuniuꝫ
soluit. ¶ Igitur potẽtissimus miraculis ⁊ san
ctitate incõparabilis octogesimo etatis sue an
no cum esset absens hesychius: qui eũ familia-
rissime colebat in testamẽti vicem breuem scri-
psit epistolã: oẽs diuitias suas ei derelinquẽs:
Euangeliũ videlꝫ tunicam saccinam: cucullam
⁊ palliolum. Et postq̃ annis. lxv. deo seruierat
ad extrema deueniens spiritũ emisit. xij. kalẽ.
nouembris. Statim corpus eius humo obrutũ
est: quia sic ipse omnes qui ad egrotantẽ vene-
rat adiurauit. Quod postq̃ hesychius palesti-
ne audiuit: perrexit cyprum: et corpus eius fu
ratus post menses decem in palestinam naui-
gio detulit: et in antiquo monasterio condidit:
illesis tunica ⁊ cuculla: corporeq̃ immẽsis odo
ribus refragrante.

¶ De sctõ Asterio martyre. Cap. lxxxix.

Asterius martyr Rome
passus ẽ sub ale
xãdro ĩpatore:
q̇ a btõ calixto
papa presbyter ordinat⁹ fuit.
Et post eius passionẽ corpus
eiusdem pontificis cum cleri
cis suis rapiens sepeliuit: vt
dictũ est supra in passione ca-
lixti pape pridie idus octobris. Post dies autẽ
quinq̃ alexander imperator hoc audiens te-
nuit asterium presbyterum: quem precepit per
pontem in tyberim precipitari. Cuius corpus
apud ostiam repertũ: ⁊ in eadem ciuitate a qui-
busdam christianis sepultũ est duodecimo. ka-
lendas nouembris.

¶De sancto Viatore confessore. Cap.xc.

Viator confessor ordinē lectoris tenuit: et scti iusti lugdun̄. episcopi comes fuit. Qui cum eodem episcopatum deserente nauem conscendit: et ad egyptum nauigauit: atq3 ei in heremo sedule ministrauit: vt dictum est supra in eius legenda pridie idus octobris. Quo decedente et ipse post dies. vij. prout ipsi sanctus iustus predixerat: eum ad celos secutus est. Nam ⁊ quieuit in pace. xij. kalendas nouēbris. Quorum amborum corpora a ciuibus lugdunēsibus exinde sublata ad eorū ciuitatē delata: ⁊ in ecclesia sanctorū. vij. machabeorum condigno cultu posita sunt. iiij. non̄. septēbris.

¶De sancta Salome discipula. Cap.xci.

Salome discipula xpi fuit. Que tēpore dominice passiōis cu3 reliquis sanctis feminis ad cruce3 astitit et circa eius sepulturam solicita fuit. De qua theophilus et Chrysostomus dicūt: q hec fuit mater filiorum zebedei: quod origenes similiter opinatur. vnde sm istos cum dicitur in euangelio marci. Maria iacobi minoris et ioseph mater: ⁊ salome: et iterū maria magdalene et maria iacobi subaudi minoris: et salome: tūc istud nomen est nominatiui casus: et est nomē mulieris. Alij dicūt q est casus gti: et est nomen viri: q scilicet fuit vna alia maria vxor salome. Hieronymus tamen in suo martylogio tradit eam mulierem fuisse: et in pace apud hierosolymam quieuisse. xi. kalendas nouembris: vt ado dicit.

¶De sancto Marco episcopo et martyre. Cap. xcij.

Marcus eps ⁊ martyr apud hierosolymam passus est. Hic clarissimus ⁊ doctissimus vir primus fuit ex gentibus qui post episcopos ex circuncisione ecclesiam hierosolymorum regendam suscepit: de quibus supra est habitum in legenda zachei episcopi. x. kalendas septembris. Sacerdotiū igitur illius ciuitatis sancte suscipiens: non multo post pro confessione christi martyrio consumatus: victorie palam promeruit. xi. kalendas nouembris. Hec ado.

¶De sancto Melanio episcopo. Cap.xciij.

Melanius episcopus tempore valeriani ⁊ galieni imperatorum claruit: apud ciuitatem rothomagen̄. Qui de maiori britannia exortus cum esset gētilis romam venit vt patrie tributū solueret: et imperatori deseruiret. Cum autem venisset ad templum martis vt ibidem cum socijs sacrificaret: cōuersus est a sancto stephano papa ⁊ martyre ibidem predicante: et ab eodem baptizatus ipsi adhesit: quem ille per omnes gradus ecclesie ad sacerdotiu3 vsq3 promouit. Qui fideliter in omnibus ordinibus domino deseruiuit. Cumq3 die quadam pontifex celebraret: et ei melanius ministraret: angelus domini a dextris altaris extitit: quem vterq3 illorū vidit. Qui ⁊ finita missa baculum melanio dedit: et eum vrbi rothomagensi a deo electum episcopum nunciauit: et vt illuc ad predicandū accederet mandauit: christumq3 ipsi ductorem futurum promisit: statimq3 disparuit. Melanius ergo continuo accepta benedictione a papa discessit: ⁊ christum itineris ducem habuit: veniens autem antisiodorum inuenit hominem qui casu bipenni sibi pedem in duas partes diuiserat. Quem baculo quem ab angelo acceperat tetigit: et ipsum sine mora sanauit: veniēs autem rothomagum predicationis officio fideliter institit: et miraculis clarens fere totum populum ad christum conuertit. ⁊ ministerium suum implens in domino quieuit vndecimo kalen. nouembris. Sepultusq3 est in ecclesia rothomagensi.

¶De sancta Melania maiore. Cap.xciiij.

Melania maior apō hierosolymā claruit tēpore valentis imperatoris: vt dicit heraclides. Hec nobilissima ciuis romana filia quondam marcelli consulis vrbano eius filio vnico pretore in vrbe relicto hierosolymam nauigauit: ibiq3 tantis virtutibus ⁊ humilitate refulsit: vt thecle nomen acciperet. Fuit em̄ vxor venerabilis viri: que annorū. xxij. existens vidua: relicta patria ⁊ filio: vt dictum est; cum certis pueris et puellis: omnibus suis in naui positis: primo alexādriā nauigauit: ibiq3 omnibus distractis sanctos patres in heremo reuisit: scilicet pambonem: serapionem: pannutium: isidorum: et dioscorum; apud quos sex mensibus mansit: et eis ne-

cessaria ministrauit. Cum autem prefectus alexandrie predictos viros domini cum quibusdam episcopis palestinam in exilium mitteret Melania in habitu viri eos secuta est. Quod audiens consularis palestine: vt eam terreret: in carcerem misit: sed eius nobilitatem comperiens: eam protinus relaxauit: deditq͡ ei licentiam: vt quocunq͡ vellet ad sanctos pergeret visitandos. Illis vero ab exilio reuocatis melania hierosolyme remansit: habens secum rufinum aquileie presbyterum: per cuius manus ipsa episcopis ⁊ clericis ac peregrinis de suis facultatibus ministrabat: ⁊ in talibus operibus per annos. xxvij. pseuerauit. Cuius sanctis orationibus filius eius vrbanus in sanctitate creuit: ⁊ nobiles nuptias cōtrahens: duos filios catholicos ⁊ deuotos pcreauit: qui etiā matri sue plura dona mittebat: vt sanctis elemosynis vberius insisterent. Hec apud hierusalem monasterium construxit: in quo virgines l. deo seruientes posuit: in quo ⁊ ipsa etatis sue anno. xlix. in pace requieuit.

De sancta Melania iuniore. Cap. xcv.

Melania iunior cuius predicta melania fuit auia: prefati vrbani pretoris extitit filia in vrbe roma procreata. Que cum inuita a parentibus nuptui tradita fuisset: et duos filios quos genuerat: nece admisisset: cepit pulsare virum de castitate seruanda: aut de licentia peregrinandi sibi concedenda. Qui licet diutius recusasset: licentiam tandem deo inspirāte concessit: ⁊ omnes vestes sericas in pallia altarium dedit: reliquas per ecclesiarum ornamēta distribuit: aurum omne suum ⁊ argentuz per manus pauli presbyteri discurrentis continue per egyptum thebaidē antiochiam: palestinā: hierosolymā: ⁊ alia loca sancta: destinauit: seruos ⁊ ancillas manumisit: possessionibus pluribus venditis precium pauperibus diuisit: ceteras in subsidium monasteriorū retinuit. Sicq͡ per vxorem conuersus in virum alterum mutatus: mira penitentia se affligebat: ⁊ post alterum diem semper cibum sumebat. Melania vero in possessionibus suis cenobium construxit vbi cum: xv. eunuchis et. xl. virginibus et aliis ancillis suis libertati traditis deo seruiuit. Patrem quoq͡ vir suus cum. xxx. monachis vitam duxit: vterq͡ ipsorum ieiuniis: lectionibus: et orationibus vacans. Sicq͡ sancta dei melania bone auie imitatrix effecta: plena virtutibus in pace quieuit.

De sanctis munilione ⁊ eledia virginibus ⁊ martyribus. Cap. xcvi

Munilio ⁊ eledia virgines ⁊ martyres apud ciuitatem ostiam passe sunt: que pro confessione christi diuturna custodia macerate: atq͡ deinde capitali sententia punite: preciosum martyrium celebrarunt. xi. kalēdas nouembris: vt dicit ado.

De sanctis Seruando ⁊ Germano martyribus. Cap. xcvij.

Seruād⁹ ⁊ german⁹ martyres apud hispaniam passi sunt sub preside viatore: qui post dira verbera ⁊ squalorem carcerum: ⁊ sitis ac famis iniuriam: ⁊ longissimi itineris laborem: quē onusti ferro iubente eodem preside pertuleret. Nouissime martyrii sui cursum gladio cesis ceruicibus impleuerunt: ex quibus germanus apud emeritam ciuitatem iuxta beatā eulaliam sepultus est. Seruandus vero apud hispalēse oppidū iuxta sanctas Iustā ⁊ Rufinam conditus est. Passi sunt autem sancti martyres decimo kalendas nouembris.

De sancto Seuerino episcopo ⁊ confessore. Cap. xcviij.

Seuerinus episcop⁹ colonieñ. apō ipsam ciuitatem claruit. Qui effrate cuidā heretico successit. Nā vt scribit in gestis sancti seruatii: de quo supra actum est iij. idus maij: dum ei reuelata fuisset destructio vrbis treugrensis ⁊ prelati ac principes ipsum romam pro legatione destinarent. Respondit seruatius: iter non esse tutum: nisi effrata hereticus ab episcopatu deponeretur. Ilico congregata synodo episcoporum apud coloniam aggrippinam: effrata hereticus iudicio synodi condemnatus deponitur: ⁊ seuerinus ordinatur. Dum autem seruatius rediret ab vrbe apud coloniam a seuerino susceptus est. qui dum nocte oraret: seuerinus colonam ignis super caput eius aspexit: que paulatim vsq͡ ad se venit: in quo loco seuerin⁹ ecclesiam edificauit: quam ⁊ portam celi appellauit. Quieuit autem sanctus seuerinus in domino. x. kalendas nouembris.

De sancto Seuerino boetio martyre. Cap. xcix.

Severinꝰ
martyr q ⁊ boe
tius pro verita
te interfectus
sub isto nomie
in catalogo martyrū scribit:
dictus severinus a severita-
tate iudicioꝝ. Hic vt dicit Si
gibertꝰ: gener fuit symmachi
patricij vir nobilis romanus
vir consularis ꝯspicuus: mira lingue eruditio-
ne politus: ⁊ liberalium artium quas pene om
nes a greco in latinū trāstulit plenius eruditꝰ:
cuius vxor helphes nomine rhetorica sciētia in
signis: hymnos apostoloꝝ Felix per omnes. et
Aurea luce. cōposuit. Hic tēpore theodorici re
gis longobardoꝝ: qui fuit imperāte zenone cir
ca annū domini quadringentesimūseptuagesi-
mūsextum dum dicto regi rēpublicam invadē-
ti boetius restitisset: apud eum dolo accusatus
cū pluribus alijs proscriptus ⁊ i exiliū missus
est. Inde reductus papie incarceratus est: vbi
librū de philosophica cōsolatione compilavit.
Tandē ab eodē theodorico rege in carcere in-
terfectus est anno dñi. cccccxxi. x. kalen. novē-
bris. Sepultusqꝫ in ipsa papiēsi civitate in ec-
clesia sancti petri ad celū aureum: vt martyr ab
ecclesia digna veneratione celebrat. ¶ Hic phi
losophus eximius divina et humana sapientia
pollens: multa nobis ingenij sui documēta de-
reliqt. Scripsit eñi libros de trinitate. De vni-
tate ⁊ vno. De ente ⁊ essentia. De duabꝰ natu-
ris ⁊ vna suba xpi. De hebdomadibus. De cōso
latione phica lib. v. De scholastica disciplina.
Topicoꝝ libros. Aristotelis libros qs habet bi
bliotheca latina: oēs fere de greco in latinū cō
vertit sermonē. Scripsit ⁊ volumen de musica.
De arithmetica. Cathegoricoꝝ: syllogismoꝝ: ⁊
hypotheticoꝝ. De deitate ad iohānem romane
ecclesie diaconū. De eiectione primi parentis
in restauratione humani generis p incarnatio-
nem ⁊ passionez xpi. Adversus eutychianos ⁊
nestorianos atqꝫ azephalos de icarnatiōe dñi.
Itē cōtra arrianos: eunomianos: ⁊ apollinari-
stas libros fortes: ⁊ eoꝝ heresim cōfutantes.

¶ De sancto Theodorico presbytero ⁊ martyre. Cap. c.

Theodori-
cus presbr ⁊ mar-
tyr apud ātiochiā
passus est tēpore
iuliani apostate imperatoris
sub prefecto ⁊ avūculo suo iu
liano. Cū eñi a pdicto prefe
cto ecclesia antiochenoꝝ spo-
liata esset: et christiani vbiqꝫ
dispersi fuissent. Hic in ec-
clesia permansit intrepidus. Qui ab eo teneri
iussus: post equuleū ⁊ mltos ac durissimos cru
ciatus: etiā lampadibus circa latera inflamma
tus est. Sed faculis divina virtute restinctis:
milites qui eas tenebant: angeloꝝ aspectui ter
riti in faciez corruerunt. Cūqꝫ pfectus quosdā
christianos occultos illoꝝ ministeriū supplere
iuberet: ⁊ illi hoc facere recusarēt: prefectusqꝫ
ipsos examinans christianos repperisset: iussit
eos in pelagus demergi. Quos sanctꝰ martyr
hortabatur vt ipsum ad gloriam precederent.
Novissime aūt dum iuliani apostate: quē apud
perfidem divina vltio punivit interitum predi
ceret: occasione gladij martyrium consumavit
decimo kalendas novembris.

¶ De sanctis Felice episcopo ⁊ socijs martyribus. Cap. ci.

Felix epi
scopus civita-
tis tubaboceñ.
audax ⁊ ianua
rius presbyte-
ri. Fortunatꝰ ⁊
septimus lectores tēporibus
diocletiani impatoris i venu
sia civitate apulie passi sunt.
Qui a quodam magnoliano
curatore detenti: multis diebus vinculis ⁊ car
ceribus in aphrica et in sicilia macerati: tādem
occasione gladij martyrio coronati sunt nono
kalendas novembris. Ex quibus felix episco-
pus annorum quinquagintasex virgo et mar-
tyr ad christum duplici cum palma migravit.
Quorum corpora intra carthaginensem civita
tem et vticeñ. sepulta sunt.

¶ De sctō Martino abbate. Cap. cij.

Martinꝰ
abbas apud
cāpaniā cla-
ruit tempo-
re iustini iu-
nioris augu
sti. Qui in monte massico so-
litariam vitaz duxit: multisqꝫ
annis in specu angustissimo
inclusus fuit. Mox autēvt se
in predicti mōtis foramine cōtulit: ex eadē pe
tra aque stila prorupit: q sibi ⁊ in vsu quotidia-
no sufficeret: ⁊ nec plus adesset: nec necessita-
ti deesset. Quod antiquus hostis: vt eū ex ātro
illo depelleret: amica ei bestia serpēs igressus
cepit in spelūca inveniri solus cū solo: coqꝫ orā
te se ante illū sternere: ⁊ cū cubante pariter cu-
bare. Sz vir dei oīno iperterritus eiꝰ ori manū
vel pedē extendebat: sed ipsum tamē serpens
percutere nō audebat. Et cū hoc quotidie per

triennīū agere : die quadā inimicus ei⁹ forti-
tudine victus se per deuexum montis latus in
precipitium dedit: omniaq̃ loci arbusta flāma
ex se prodeūte concremauit: vt per hoc consta-
ret quis fuerat qui ab eo victus abscedebat.
¶ Hic sanctus vir primo inclusionis suo tēpo-
re decreuit: vt vltra mulierē non videret: ne ex
contemplata specie tentationē incurreret. Qd
quedam mulier audiens audacter ad specum
eius ascendit: vt eius propositū frangeret. At
ille paulo longius intuens: et muliebria vesti-
menta conspiciens: in terram faciem depressit:
et eo vsq̃ in orōnem prostratus iacuit: quousq̃
impudens mulier inde fatigata discessit. Que
die eodem mox vt de monte descendit vitam fi-
niuit: eo q̃ virum dei ausu improbo cōtristauit.
¶ Cum autē ad eum multi ex deuotione cōcur-
rerent: et semita que ad eius ducebat cellulam
artissima foret: puer paruul⁹ incaute gradiens
ex monte cecidit: ⁊ vsq̃ ad vallem in pfundissi-
mo sitam ruit. Perturbati omnes querere ce-
perunt sicubi corpus lapsi pueri potuisset inue
niri. Qui tandem in valle inuētus est: nō solum
viuus: sed etiam membris oībus illesus. Sicq̃
omnibus innotuit: q̃ hunc in casu suo martini
oratio portauit. ¶ In specu vo illi⁹ magna de-
super rupes eminebat: que martini celle promi
nens casu suo imminēte: illius interitum mina
batur. Ad hūc mascator nepos illustris viri ar-
mentarij veniens cum multis rusticis orabat:
vt vir dei de specu exiret: donec ipse ruituram
rupem de monte euelleret. Quod vir dei face-
re non acquieuit: sed illi quod posset vt faceret:
precepit: itaq̃ dum illorum multitudo conare-
tur sine periculo sancti viri illud ingens saxum
leuare: repente cunctis vidētibus moles ipa e
laborantibus euulsa: ne specu martini tāgeret
saltum dedit: et quasi serui dei lesionē fugiens
lōgius cecidit. Quod angelico ministerio actū
fuisse vnusquisq̃ cognouit. Hic dum prius in
eodem mōte se contulit: cathena ferrea sibi pe-
dem ligauit: eamq̃ saxo ex altera parte affixit:
ne vltra ei progredi liceret q̃ cathene longitu-
do tendebatur. Quod beatus benedictus au-
diens eidem dicēdo misit: vt si seruus esset dei:
non eū teneret cathena ferri: sed cathena xpi.
Ad quam vocem martinus cōpedem soluit: sed
tamen nunq̃ vltra q̃ cathena extendebatur pe
dem mouit. Qui postmodū ibidem inclusus di
scipulos congregauit: qui ab eius specu seor-
sum habitantes aquā ex puteo hauriebant: sed
funis in quo situla pendebat sepius frangeba-
tur: vnde factum est vt cathenā quam ex pede
suo vir dei soluerat: funi situle alligarēt: ex quo
iam tempore contigit: vt funis quotidie tinge-
retur: ⁊ nullatenus ex tactu cathena illius de-
cetero rumperetur. Quieuit autem in pace vir
domini nono kalē. nouembris. Hec gregorius
iij. dialogorū. cap. xvi.

¶ De sancto Maioro epō. Cap. cliij.

Maiorus epi
scopus apud insu-
lā sargiam britānie
claruit. Hic ex ea-
dem prouincia ortus: genere
nobilis: socius sancti sampso
nis: eidem in dolensi archiepi
scopatu successit: in quo dum
verbis ⁊ exemplis populū do
mini laudabiliter pasceret: ab āgelo in somnis
monitus episcopatui cessit: et buducū sibi sub-
stituens heremum petijt: ⁊ solitariam vitam an
nis pluribus duxit: deinde plurium monachorū
pater effectus est. ¶ Qui comitem quēdam di
tissimum: qui septēnio leprosus fuerat: conta-
ctu suo a lepra mūdauit. Comes autē pro gra-
tiarūactione medietatem vnius sue possessio-
nis viri dei monasterio concessit. Sed cum di-
cta possessio auibus et piscibus abūdaret: mox
aues omnes ⁊ pisces dimissa medietate quam
sibi comes retinuerat: ad aliam viri dei medie-
tatē transierunt. Quod cernens comes ad sua-
sum vxoris medietatem cenobio concessam cū
sua sibi retenta commutauit. Iterumq̃ pisces
et volucres ad medietatem sancti commutatā
se transtulerunt. Quapropter comes possessio-
nem integram monasterio largitus est. ¶ Fa-
mulum quendam suum: qui dum piscaretur: in
mare cadēs necatus fuerat: oratione sua a mor
tuis suscitauit: ⁊ ab vndis ad littus incolumen
eiectum reduxit. ¶ Cum fames valida omnē
britanniam occuparet: et ipse ex pietate omnē
populum ad se venientem reficeret. Iamq̃ ex
tali largitione victualia monasterio deficerēt:
pueri quidam ex monachis meridie ad littus
maris accedentes: lectiones suas repetituri:
nauem anteq̃ in littore ex vetustate derelictam
pueriliter intrauerunt: quam subito mari con-
crescens rapuit: et sine remo vel remige alioq̃
adminiculo quoq̃ vna cum pueris saluis ad op
positam insule ripam subito deuexit. Maioro
pueris apparente: et nauem tenui baculo gu-
bernante. Ad quod spectaculum rex prouincie
cum omni populo occurrēs: ⁊ a pueris q̃ essent
aut quomodo aduenissent audiens: nauem vi-
ctualibus ⁊ diuitijs refertam remisit: quam si-
militer virtus diuina: vt prius ad pprium locū
reduxit. ¶ Cum normani totam insulam deua-
starent: ⁊ populus inermis ad sanctum confu-
gisset: ille baculo rupem percussit: et in manua
les lapillos diuisit: quibus populus hostes in
se irruentes oppressit: eosq̃ in mari fugatos se
precipites dare compulit. ¶ Hic virgo perpe-
tuo permanēs: pane hordeaceo solo cōtētus: fe
ria quarta ⁊ sexta nullū capiebat cibū: et semp
ferebat ciliciū. Cui in vigilia pasche oranti: ter
angelus apparuit: eiq̃ obitus sui diem prenū-

clauit: de cuius manibus sanctus vir eucharistiam tertia vice visibiliter sumpsit: ⁊.ix.kalen. nouēbris: vt audierat ad xp̄m migrauit.

¶ De sancto maioro martyre. Cap̄.ciiij.

Maiorus martyr seruus generosi ⁊ nobilis viri tyburtine ciuitatis passus est p̱secutione vandalica sub hunerico rege: qui p̄io fustib⁹ quasi innumerabilibus cesus: trocheis frequentibus eleuatus aliquādo ictu celeri dimissus super lapides ⁊ silices corruebat: sed ⁊ plures plagas lapidibus confricatus: dū iam viscera pelle nudata essent: ⁊ ipse ad singula cōstantior appareret: nouissime gladio cesus est: ⁊ apud eandem vrbem sepultus.

¶ De sanctis Chrysantho ⁊ Daria martyribus. Cap̄.cv.

Chrysanthus ⁊ daria virgo ⁊ martyres ambo rome passi sunt sub imp̱atore numeriano: qui chrysanthus alexādria ortus: cum patre polemio illustrissimo romam veniens ab eodem liberalibus studijs traditus: cum esset ardentissimi ingenij omnibus scientijs mūdanis eruditus est. Et dum vniuersa librorum volumina ex curiositate discuteret: ⁊ ad libros christiane fidei peruenisset: cepit querere: quis ei diuinas litteras exponere posset. Tādem a quodā christiano secretissime ad carpophorum presbyterum adductus est: qui persecutionis atrocitate seuiente: in specu montis occultatus: vix poterat a paucis fidelibus visitari. A quo chrysanthus diuinis litteris imbuitur: ⁊ conuersus ad christum: sacro fonte perfunditur: ⁊ catholica fide diligenter instructus: post septem dies baptismatis sui christū dominū voce publica cōfitetur: ⁊ deos deasq̧ romani populi demones esse protestatur. Quod audiēs pater eius nunciantibus propinquis: cum ab imperatore plurimum honoratus esset: ⁊ dignitatem amittere formidaret: fecit filiū in tenebroso carcere recludi: ⁊ cibo paruissimo sustētari. Quod vir dei ad exercitium potiusq̄ ad suppliciū sibi dicebat inferri. Sed quidam ex attinentibus patri consuluit: vt si filiū ab hac superstitione volebat eripere: elegātissime puelle cōiugio traderet: vt dū diceret esset maritus: obliuisceret esse xp̄ianus: eo q̄ afflictiones illatas: xp̄iani sibi ad gloriam reputabant. Tunc polemius triclinīū sericis vestibus stratū p̄parauit: ⁊ chrysanthum p̄ciosis vestib⁹ induit: ⁊ quinq̧ puellas speciosas ⁊ ornatas ⁊ ancillis suis eidem associauit. Jubens quotidiana conuiuia affluētibus dapibus exhiberi: filiumq̧ suum blanditijs ⁊ amplexibus puellarum seduci. Qui dum orasset ad dn̄m: ne a fera scʒ carnali cōcupiscētia superaret: continuo predicte puelle somno oppresse: nec cibū nec potum sumere poterant: sed educte exterius statim euigilabant. Iterūq̧ triclinium introducte graui sopore dormitabant. Cum autem polemius ex hoc ad mortem doleret: ⁊ amici eius hec omnia magie imputarent: eidemq̧ cōsulerent: vt eruditam aliquam iuuenculam speciosam ad eum introduceret: quā ille incātationibus xp̄ianorum minime superare posset. Daria virgo prudētissima ⁊ eloquētissima: ac sup̱ oēs speciosa: dee veste dicata eligitur: ⁊ ornatissimis vestibus induta a patre rogatur: vt ad iuuenē ingrediēs: eum dijs ⁊ patri restituat sibiq̧ maritū acquirat. Que gemmis ⁊ auro radians ad chrysanthū ingreditur: tātaq̧ eum elegātia sermonis alloquitur: vt si esset ferro durior: plumbo mollior redderetur. Dum autem eam chrysanthus de pompa vestiū argueret respondit: se non p̱pter pompā: sed vt cum dijs ⁊ patri lucrifaceret: sic indutā. Cū iterum chrysanth⁹ eam reprehēderet: quomodo pro dijs idola coleret: que nec se: nec alios custodire possent: ⁊ que vinculis ferreis ⁊ plūbo coartata essent respōdit. Daria q̄ he imagines propter vulgus ignobile formabantur: marmore ⁊ metallo: vt quos cultor mente ⁊ sacrificijs colit: effigiata imagine oculis p̱spicere possit. Tunc chrysanthus cepit perscrutari: qui essent dij quorū imagines colebantur. Et cū saturnū cōprobasset filiorū interfectorem. Jouē adulterum ⁊ incestuosum ⁊ homicidiorum patratorem. Mercurium incantatorem. Herculem sui ipsius occisorē: ceterosq̧ deos flagitiosos ⁊ eorum quēlibet malorū omnium incestorē: ⁊ per consequēs tales deos miserrimos: nec coli deberent: nec deos dici: credidit daria ab eodem conuersa amboq̧ sancti spiritus copula vniti carnale matrimoniū simulabant. Fecitq̧ chrysanthus occulte in domo sua dariā baptisari. Que intra paucos dies sacris imbuta litteris vna cum viro virginitatis perpetue votum emisit. Et tam per chrysanthum multitudo virorum: q̄ per dariam multitudo conuertebatur feminarum. ¶ Quapropter excitata in vrbe seditione: chrysanthus a prefecto celerino cōprehenditur: ⁊ sacrifacare iubetur. Sed cum hoc recusaret. tribuno claudio a prefecto traditur: vt diuersis supplicijs immolare cogatur. Quem claudius dedit in custodiam militibus septuaginta. Qui neruis crudis eum constringunt: vt sensim se siccantib⁹ neruis ac ossa eius vix pertingerent ligamenta. Sed statim resolutis neruis: iterum fortioribus nodis vincit: sed vincula continuo dirumpuntur. Deinde ab eisdem pedibus in cippo mittitur: sed repente

ligno putrefacto cippus in puluerem vertitur.
Que cū milites magicis artibꝰ ascriberēt lotio
chrysanthum perfundere ceperunt: vt ab eo in
cantatiões diluerent: ſʒ aqua mox putētissima
in roseum odorem conuersa est. Deinde vitulū
excoriauerunt: ⁊ corio illum nudum cinxerunt:
⁊ in sole per horas plurimas posuerunt: sed co
rium nullam calefactionē sentiens: in eadem vi
riditate permansit. Iterū cathenis ferreis vin
citur ⁊ in carcerē obscurissimū mittitur. Sed
lux ei nimia diuinitus est infusa: ⁊ vincula sunt
resoluta. Que cū milites claudio nunciassent
iussit sanctū ad se adduci ⁊ nodosis fustibus ce
di: sed fustes in manibus tenētium solidi qua-
si ferrei erant: cum ꝟo percuterēt: quasi plume
molles fiebant. Quod videns claudius cū vxo
re hilaria ⁊ filijs iasone ⁊ mauro: ac prefatis se
ptuaginta militibus crediderunt: ⁊ baptizati
omnes coronam martyrij perceperunt. De qui-
bus supra in eorum passione dictum est kalen.
decēbris. Audiens hec imperator numerianus
chrysanthum in carcere tuliano obscurissimo ⁊
fetidissimo iussit recludi. Dariam ꝟo ad publi-
cum meretricum locum adduci. Sed continuo
diuina misericordia Chrysantho lux diuina: et
odoramenta sancta prestantur. Darie ꝟo leo de
cauea amphitheatri fugiens custos eius virgi-
nitatis dirigit. Qui ingressus cellā: vbi virgo
orans prostrata iacebat: iuxta eam se posuit: vt
quasi secum videret orare. Mittit quidam ne-
fandus: vt virginem corrūpat: sed a leone captꝰ
in terram deijcitur: qui sine lesione eum tenens
ad sanctā vultu conuertit: ⁊ quasi innuēs: quid
de captiuo fieri iubeat: sciscitatur. Que prece-
pit ne ipsum in nullo lederet: sed ad se audien-
dam venire permitteret. Leo igitur eum relin-
quēs in ostio cellule se posuit: vt nec ille posset
exire; nec alius introire. Uir aūt ille viso mira
culo: ⁊ auditis sermonibus virginis: cōuersus
est ad xp̄m: ⁊ per vrbē discurrēs: deum xp̄iano
rum verū oīm creatorem proclamabat. Mittū-
tur venatores: vt leonē capiant: sed oēs a leone
capiūtur: ⁊ sine lesione ante pedes darie depo-
nuntur: ⁊ ab ea cōuertūtur. Tunc prefectus in
celle introitu copiosum ignē iussit accendi: vt
leo cum daria comburātur. Quod leo timens:
rugire cepit: sed eū virgo dn̄i cōfortauit: q̄ nec
incēdio cremaretur: neqʒ ab alio caperetur: ne
qʒ occideret: sed morte sua moreret: iubens vt
securus per ignē egrederetur: quia ille eū libe
raret: quē leo in se honorasset. Tunc leo inclina
to capite per mediū ignis illesus egreditur: et
per turbas discurrēs neminē lesit: nec vllus eū
exinde vnq̄ cepit. ¶ Que omnia dū imperator
audisset: iussit celerino prefecto: vt aut chrysan
thum ⁊ dariā sacrificare cōpelleret: aut diuer-
sis penis afficeret: qui sacrificare nolentē chry
santhū iussit in equuleo suspendi: ⁊ ardētes ei
lampades applicari. Sed continuo ligna oīa
equulei cōminuūtur: vincula rupta dissoluunt:
⁊ lāpades extinguunt. Quicūqʒ ꝟo manū ad da
riā mittebant: eorū nerui brachiorū stupebant:
quod dū imparator ꝑfecto didicisset: ⁊ hec oīa
magicis artibus ascriberet: iussit eos in viam
salariā deduci: ⁊ in arenario vtrosqʒ deponi: et
viuos terra ⁊ lapidibꝰ obrui. Sicqʒ inuiolati cō
iuges in fouea quasi in vno lecto deponūtur: et
magis sepulturā: q̄ penā excipiētes in xp̄i lau
dibus persistētes: terra ac lapidibus obruunt.
Sicqʒ xp̄o martyres cōsecrant: ⁊ in eodē loco
vsqʒ in presens digna celebratione venerantur:
passi sunt aūt. viij. kalen. nouēbris.

¶ De sanctis Crispino ⁊ Crispiniano martyribus. Cap. cxvi.

Crispinꝰ ⁊
crispinianꝰ mar
tyres frēs passi
sunt in ciuitate
suessionēsi sub maximiano im-
peratore agēte rictiouaro ꝑsi
de. Ibi cū beato quintino mar
tyre: ⁊ alijs pluribus ex vrbe
roma egressi: suessionem vene-
runt: ibidē peregrini habita-
re ceperunt: ibiqʒ artē consutoriā calceorū addi
scētes: de labore manuū victum sibij querebāt.
Ad quos propter eorum artem multi gentiliū
venientes ab eis cōuertebantur. Deniqʒ rictio
uaro ꝑside detēti inuēti sunt calcimēta paupe-
rum resartientes: qui dum xp̄m confiterentur:
iussit eos preses extendi: ⁊ fustibus cedi: dein-
de sudes in eorū vngulis mitti: ⁊ corrigias sin-
gulas de dorsis eorū tolli. Sed orantibus san-
ctis sudes de manibus eorū exilierunt: ⁊ mini-
stros ꝑcutiētes: quosdā eoꝝ occiderūt: quosdā
ꝟo excecauerūt. ¶ Inde mādauit preses: vt li-
gatis molis ad colla eorum tempore hyemis in
flumine axona: velut sub glacie mergerent: sed
eos nec aqua mergere: nec petre deprimere:
nec frigus constringere potuerunt: quin proie
cto onere ad ripam aliam fluminis deuenerūt.
Postmodū in plumbo liquefacto deiecti: illesi
permanserunt. Uerum cum gutta plūbi in ocu-
los presidis insiliēs ip̄m excecasset. Sanctos
martyres in picē et oleum ⁊ adipē simul bulliē
tia iactari fecit. Quos orātes angelus domini
nostri ab igne illesos eduxit. Unde rictiouarꝰ
iratus se in igne ꝑcipitauit: ⁊ iusto dei iudicio
se cremauit. Maximianꝰ autem audita morte
presidis: die sequēti sanctos gladio puniri mā
dauit: qui decollati sunt octauo kalen. nouem-
bris: quorum corpora bestijs ⁊ auibus deuorā-
da relicta diuina prouidentia permanserunt
intacta. Senex autem quidam cū germana sua
vetula ab angelo monitus: corpora inde tule-
runt. Uenientesqʒ ad fluuium axonam in naui-
cula diuinitus ibidem preparata ea posuerūt:

et contra ictum fluminis sine remo vel remige
deo duce ad locum sibi ostensum peruenerunt:
⁊ sanctorũ corpora sine vllo pondere portãtes:
ita vt magis ipsi a corporibus portare videren
tur: in quodam eorum Tugurio secreto sepe-
lierunt: vbi persecutione cessante honor eis a
christianis condebitus impensus est: ⁊ Basi-
lica eorum nominibus fabricata.

¶ De sanctis quadragintasex
martyribus. Cap. cvij.

Quadragi
tasex milites ro
me passi sũt sub
claudio impera
tore: qui audiẽ-
tes: ꝙ tryphonia regina quõ-
dam vxor decij ad christum
cũ filia cyrilla conuersa esset:
vt dictum est supra in legenda
sctẽ tryphonie decimoquin-
to kalendas nouembris. Uenerunt ad iustinũ
presbyterum: ⁊ ab eo baptismi gratiam petie-
runt: qui clerum romanum congregauit: vt or-
dinarent episcopum vrbis rome in locum san-
cti Sixti pontificis martyrizati: qui omnes
Dionysium papam elegerunt: ipsumqꝫ per ma-
nus maximi episcopi ostiensis consecrari fece-
runt. Consecratus autem dionysius baptizauit
ꝑdictos milites quadragintasex a iustino pres
bytero sibi oblatos. Audiẽs hoc claudius: ius-
sit teneri milites ⁊ virginem cyrillam olim De-
cij filiam: ⁊ congregato exercitu armato in pa-
latio salustij mandauit. xlvi. milites sibi presen
tari. Quos christum confitentes precepit fo-
ras muros porte Salarie duci: et in ciuitate fi-
glina omnes capite cedi. Quorum corpora iu-
stinus ⁊ iohannes presbyteri noctu rapuerũt:
⁊ in via salaria iuxta cliuium cucumeris cum
alijs. cxxi. martyribus sepelierunt. viij. kalen-
das nouembris. Inter hos autem fuerũt quat
tuor milites christi precipui: scilicet theodosi-
us: lucius: marcus: ⁊ petrus.

¶ De sancto Minyate martyre. Cap. cviij.

Minyas
martyr passus
est sub perse-
cutione decij
cesaris apud
florentinã ci-
uitatem. Ad quã dum decius
peruenisset: minyatem tentũ:
⁊ sibi presentatũ: ac sacrifica-
re nolentem: leopardo fero-
cissimo subijci fecit: sed orante sctõ fera extin-
cta est. Deinde ipsum nudũ oleoqꝫ perunctũ in
fornacem ardentem mitti iussit. Angelus autẽ
domini vt olim cum tribus pueris cũ eo descen
dit: ⁊ flammã extinxit: ⁊ sanctus illesus om̃ino
permansit. Tũc decius leonẽ ei adhiberi prece-
pit: sed signo crucis edito leo interijt. Deinde
mandauit eũ in equuleo leuari ⁊ diutiꝰ torque-
ri: et postmodum inde deponi: sudesqꝫ ligneas
acutas sub vngulis manuũ ipsius affigi. Qui
ab angelo cõfortatus oĩa supplicia patientissi-
me tolerauit. Post hec iussit decius plumbum
liquefactum eius auribus instillari. Cui tamẽ
ip̃e christus in iuuenis specie candida veste: vt
sol facie fulgens apparuit: eũqꝫ consolatus ad
tolerantiã cõstantius animauit. Inde manda-
uit cesar aures illius ferro perforari: sed appa
rente iterũ ei angelo quidã ex ministris eũ vi-
dens cõuersus est. Demũ decius myniatem ad
templũ martis adduci fecit: ⁊ eidẽ auri ⁊ argẽ
ti ac gemmarũ quãtitatẽ non modicã obtulit: si
sacrificare vellet: eo ꝙ ipsum antiqua amicitia
plurimũ dilexisset. Dum aũt oĩno imolare recu
saret: iubente cesare decollatus est. viij. kalen.
nouembris. Et sepultus est a xp̃ianis in ciuita
te florentia. ¶ Sãctus phridianus episcopus
florẽtinus ecclesia minyatis martyris trãs flu
men arni positã sepius visitabat. Cum aũt die
quadã inũdatione nimia flumen naui trãsiri nõ
posset: et naute quidã vltra flumen existerent:
sanctusqꝫ ep̃s transire curaret: nauteqꝫ illi peri
culo postposito: beati martyris confisi meritis
ad episcopũ transuadandũ venire disponerent
subito se citra flumen inuenerũt: ⁊ episcopum
transportãtes sine periculo fluuiũ transierunt.
Tunc sanctus episcopus eidẽ per spiritũ nun-
ciauit ciuibus illis hoc a deo sanctũ minyatem
obtinuisse: vt nemo in aqua illius fluminis ne-
cari posset. Quod vsqꝫ hodie ita extitisse refer-
tur: vbi postmodũ ecclesia in honore sancti phri
diani episcopi fabricata est.

¶ De sancto Frontone ep̃o. Cap. cix.

Fronto epi
scopus apud petra
goricẽ. ciuitatem
claruit. Qui ex ea-
dem vrbe oriũdus: a iuuẽtute
deo deuotꝰ. Rome a beato pe
tro baptizatus: ⁊ episcopꝰ or-
dinatus: ad eandẽ ciuitatẽ cũ
gregorio presbytero ad predi-
cãdũ missus est: verũ post dies
tres itineris mortuo gregorio: fronto ad pe-
trum redijt: acceptoqꝫ ipsius baculo super cor-
pus defuncti illum posuit: et socium excitatũ
de morte recepit. Sicut de hoc supra dictuꝫ est
in passione petri apostoli tertio kalendas iulij.
Ueniens autẽ fronto ad ciuitatem petragori-
cam verbo et exemplo multos ad christi fidem
conuertit: et. lxx. monachos ibidem ad seruien
dum domino cõgregauit. Sed a prefecto ciui-
tatis squirio nomine: persecutioneꝫ passus est:

quia quos iste baptizabat: ille decollabat. vnde ipse sumptis seminibus olerũ: monachos suos assumpsit: ꝛ heremũ desertissimã petijt. veniẽs autẽ ad locũ super fluuiũ dordonẽ: draconẽ ingentem ꝛ serpentũ multitudinẽ ibidem habitantẽ: xp̃i virtute fugauit. Ibiq₃ cuʒ fratribus deo seruire cepit ꝛ olerũ semina seminauit. Deficientibꝰ ṽo eis cibis: angelus dñi squirio presidi per noctẽ apparuit: ꝛ ei diuinã vltionẽ cõminatur: nisi sanctis viris subueniat pereuntibus fame. Ille ṽo territus amicos cõsulit: sed quo sancti dei abissent: penitus inuenire nõ valuit. Post dies tres nocte iterũ angelo eidẽ apparẽte plagis percussus est. Qui amicis iterũ consultis. lxx. camelos cibis monachorũ onerat: ꝛ deo frontoni: eos commendat. Qui duce dño ad heremũ sancti viri recto itinere peruenerũt. Sanctus autẽ ep̃us onerũ medietatem deposuit: ꝛ cũ reliquo camelos remisit. Qui eadẽ via qua venerãt reuersi sunt ad dñm suum. Qđ cernens preses in xp̃o credidit: ꝛ frontonem inuestigatũ adijt: atq₃ gregorius ab eo vocatus sacrũ baptisma suscepit: eidẽq₃ in heremo decetero ministrauit. Sanctus aũt vir post multos labores in pace quieuit. viij. kalẽ. nouẽbris. Sepultus petragorice virtutibus clarẽs.

¶ De sancto Demetrio martyre. Cap. cx.

DEmetriꝰ martyr apđ thessalonicã ciuitatem passus est: sub maximiano imperatore. Hic a sua iuuẽtute xp̃ianus ꝛ deo seruiẽs nobilis fuit ciuis ip̃ius thessalonice ciuitatis ꝛ miles strenuꝰ. Qui tamẽ xp̃m dñm predicabat: ꝛ multos ad fidem conuertebat. Ingressus autẽ imperator thessalonicam: audiens demetrio ip̃m comprehendi fecit ꝛ in carcerem mitti. Erat autẽ cum imperatore gigas fortissimꝰ ꝛ aspectu terribilis nomine libeus. Qui de mandato augusti cũ christianis dimicans: eos brachijs ad se constringens ad terram allidebat: statimq₃ spiritũ exhalabant. Multi etiam alij ab imperatore diuersis penis affligebãtur. Cuʒ aũt demetrius esset in carcere positus: scorpionẽ iuxta pedes suos cauda eum percutere satagentẽ vidit: quẽ edito crucis signaculo statim extinxit. Cui orãti confestim angelus apparuit: atq₃ in xp̃o cõfortatus: coronam capiti eius imposuit. Veruʒ dum imperator cogitaret demetrium cum libeo experiri. Nestor quidam christianus se nocte sancto demetrio obtulit dicẽs: ꝙ certamen hoc assumere deliberasset: rogans vt sanctus martyr pro se dominum exoraret. Qui ab eo confortatus: die sequenti imperatori se presentauit: seq₃ christianum asseruit: offerens se cuʒ libeo dimicare: ꝛ ꝑ demetrio certamen assumere. ¶ Dum aũt imperator illum precibus retrahere non posset: victori munera ꝓmisit. Nestor igitur duellum ingressus: libeum ad terrã prostrauit: ꝛ prostratũ occidit. Imperator autem hoc videns: ꝛ gygantẽ christianoꝝ vltorẽ amisisse dolens contra eius sponsionẽ nestorẽ a militia soluit: ꝛ de ciuitate eiecit: demetriũ quoq₃ qui eiꝰ interfectionis causa fuerat: iussit in carcere occidi. Milites aũt ad carcerẽ venerunt: ꝛ gladium in eius pectore demerserunt. Sicq₃ orans cum palma migrauit ad dominũ. Cuius corpus a christianis occultatũ est ꝓpter timorem paganoꝝ. In quo loco deus mirabilia operabatur: vbi cunctoꝝ egritudines sanabantur. Sed processu temporis a leontio christiano de illyrico veniente ad prefecturam thessalonice ciuitatis corpus sancti martyris leuatum est ꝛ digno honore conditũ: ecclesia eius nomini mire magnitudinis fabricata: vbi ꝛ quiescit miraculis pollens. Passus est autem ꝺm vsuardum septimo kalendas nouembris. ꝺm adonẽ octauo idus octobris.

¶ De sctõ Euaristo papa ꝛ mar. Cap. cxi.

EVaristꝰ papa ꝛ martyr natione grecus: ex patre iudeo nomine iuda de ciuitate bethleẽ: anacleto põtifici in ep̃atu romano successit: ꝛ sedit annos decẽ: mẽses septẽ: dies duos. Hic titulos in vrbe roma presbyteris diuisit. Hic constituit vt septem diaconi essent in vrbe: qui custodirẽt papã predicantem ꝓpter stilum erroris: qui posset ĩponi episcopo ab emulis: ꝛ sic a maliuolis infamaretur: ꝛ verbo diuino ab insidiãtibus detraheretur: qui etiã semper parati eẽnt ad obsequiũ prebendũ in missarum solẽnijs. Cõstituit etiã vt cõiugium a parẽtibus publice fiat: ꝛ sponse solẽniter a viris sponsantur ꝛ tradant nuptui: ꝛ demũ a sacerdotibus benedicantur: qui etiã sub persecutione traiani martyrio coronatꝰ est: ꝛ sepultus est iuxta corpus beati petri apostoli in vaticano septimo kalen. nouembris. Hic fecit ordinationes tres per mẽsem decembrium: presbyteros septeʒ: diacones duos: episcopos per diuersa loca numero quinq₃. Et cessauit episcopatus dies vigintiocto.

¶ De sanctis Rogatiano ꝛ Felicissimo martyribus. Cap. cxij.

ROgatianus presbyter: et felicissimꝰ martyres apud aphricã sub decij ꝛ valeriani persecutione passi sunt: et illustri martyrio coronati. De quibus

beatus Cyprianus in epistola ad confessores rogatiano iuniori mentionem facit: eos magnifice commendans. Passi sunt aūt. vij. kal'. nouembris. Hec ado.

¶ De sancto Frumentio epo. Cap. cxiiij.

FRumentius episcop⁹ apō indiā claruit tēpore cōstantij imperatoris. Fuerūt autem duo pueri romani christiani: scꝫ frumentius ꝛ hedysius tempore constantini magni augusti: qui dum ab annis puerilib⁹ essent xp̄iani: cū metropio quodā p̄sbytero eoꝝ magistro: interna indie sup̄ioris locorū orbis perscrutandi gratia penetrarūt: vbi nunꝙ adhuc xp̄i fuerat euāgeliū p̄dicatū: qui a dicto p̄sbytero litteris imbuebanf. Romanis vero tūc tp̄is pacis federa indisviolātib⁹: cūcti qui de latinorū populo ꝑ totā indiā repti sunt: capiti ꝛ trucidati fuerunt. Inter quos prefati pueri sub arbore lectiones suas repetentes: a barbaris cōprehēsi: vita illis remissa: qꝛ pueri: ꝛ regi indorū sunt presentati. Quorū alter rex scꝫ hedysium sibi pincernā fecit: frumentio vero rationes suas ꝛ scrinia concessit. Cum aūt rex ad mortē instaret: filio paruulo regnuꝫ: pueris vero prefatis libertatē reliquit. Quo mortuo ad preces regine cum filio paruulo: donec adolesceret permāserūt. Frumētius igif noīe paruuli regnū gubernabat: vnde occasione accepta: xp̄ianos in vniuerso regno conuocauit: ꝛ ecclesias edificādi libertatē concessit: xp̄mꝗ publice annūcians multos de populo ad fidē xp̄i cōuertit. ¶ Sanctus vero hedysius ad tyrum italie ciuitatē ꝓ visendis parentibus abijt. Frumentius aūt ꝓperans alexādriā venit: ꝛ athanasiū tunc ip̄ius vrbis ep̄m rogauit: vt nouellis xp̄ianis ep̄m delegaret. Athanasius aūt frumentiū eundē ep̄m consecrauit: ꝛ cū auctoritate plena pontifici ad indos remisit. Qui predicationis officiū in ip̄a ꝓuincia fideliter administrans: ꝛ multis signorū ꝛ miraculorū virtutibus coruscans: pene oēs sup̄ioris indie gentes ad xp̄m adduxit: plenusꝗ sanctitate ī pace quieuit. vi. kal'. nouēbris. Glīose sepult⁹ in regia ciuitate.

¶ De sanctis vincentio sabina ꝛ christiana virginibus ꝛ mar. Cap. cxiiij.

VIncētius martyr sabina ꝛ xp̄iana virgines passi sunt in hyspania ciuitate abella sub preside daciano. Qui primo in equuleo ab eo sunt extenti vt oēs cōpages mēbroꝝ eoꝝ soluerentur. Deinde capita eorū lapidib⁹ sup-posita vsꝗ ad excutionē cerebri validissimis vectibus sunt contusa: atꝗ ita eorū martyriū cōpleuerūt. vi. kal'. nouēbris: vt dicit ado.

¶ De sanctis Symone ꝛ iuda ap'lis. Cap. cxv.

SYmō chananeus ꝛ iuda: siue tadeus apostoli: fratres germani fuerūt iacobi minoris ꝛ ioseph iusti: filij marie cleophe: q̄ alpheo nupta fuit. De quo supra dictū est in legēda sancte anne. vij. kal'. augusti. Judas aūt ad abagarū regē edesse missus fuit post dñi ascēsionē. Cum eñ dictus rex infirmitate nimia esset opp̄ssus: audiens de miraculis xp̄i tunc in iudea predicantis misit ei epistolam rogans: vt ad se venire dignaretur: ꝛ eū ab infirmitate curare: asserens eum dei filiū: cum tamen adhuc esset gentilis. Cui iesus per epistolam resp̄odit: ꝙ oporteret ip̄m oīa cōplere propter que missus fuerat: ꝛ postea ab eo qui miserat illum in celum recipi. Promittens ꝙ vnū ex eius discipulis post ei⁹ ascensionē ad eū mitteret: qui eū ab omni egritudine liberaret. Postea vero ꝙ dñs assumpt⁹ est vt in hystoria ecclesiastica legif: misit thomas apostolus tadeū: qui et iudas dict⁹ est ad abagarum regem iuxta domini promissionē: viditꝗ rex in vultu tadei mirū ꝛ diuinū splendorem ꝛ continuo in xp̄m credidit: eiusꝗ discipulum adorauit. Et cū leprosus esset: vt in quibusdaꝫ libris legitur: tadeus eum tetigit: ꝛ mox plenā mundationem accepit: ꝛ baptismum suscepit. ¶ Scripsit aūt iudas apostolus vltimā de. vij. que canonice dicuntur epistolā: que qꝛ in libro enoch apocripho testimoniū sumpsit a pluribus repudiatur: vsu tñ ꝛ auctoritate maiorum inter sanctas meruit cōputari scripturas: vt dicit hieronymus libro de viris illustribus. ¶ Judas primo in mesopotamia ꝛ pōto predicauit: Symon vero in egypto: deinde ambo in persidē venerūt: ꝛ ibidē duos magos zaroen ꝛ arphasath: quos mattheus de ethiopia fugauerat inuenerūt: vt supra dictum est in ei⁹ passione. xi. kal'. octobris. Qui ꝑ magicas incātiones multa signa faciebant: ꝛ populum multis ludificabant. Tunc baradach dux xerxis regis babylonie ad preliū cōtra indos profecturus nullum a dijs suis potuit habere resp̄osum. Pergētes aūt ad phanū ꝓxime ciuitatis: a dijs illorū audierunt: ꝙ propter apostolos qui illuc venerāt dij sui respondere non poterant. Quos dux requisitos ꝛ inuētos: interrogauit qui essent: vel qua de re venissent. Qui se genere hebreos: cōditione xp̄i seruos ꝛ apostolos esse responderunt: causa vero salutis illorum illuc venisse dixerunt. Cum autem dux diceret: ꝙ dijs suis potē

tiores illos fore cognosceret: ideoq̄ cū eos de fine belli interrogasset: apostoli respōderūt: ꝙ ad hoc vt deos illos mendaces fore comprobarent permittebat eis dare responsa: vt ex euentu facti mentitos eos fuisse appareret. Tunc phanatici bellum dixerunt futurum: ⁊ multum hincinde populum ruiturum. Apostoli autem verba illorum deridentes ducē hortati sunt: dicentes pacem secum adduxisse: ⁊ die sequenti hora tertia legatos indorum ad eum venturos esse: sueq̄ se potanti cum pace velle subijcere. Pontifices vero contradicētes apostolos deceptores asserebant: qui ideo ducem securum reddere vellent: vt ipm̄ incautum hostes facilius occuparent. Dux vero vtrosq̄ vsq̄ in crastinū custodiri fecit: vt ex rei euentu veraces honorarentur: ⁊ mendaces punirentur. Cum autē die sequenti: quod apostoli predicerant euenisset: ⁊ dux pontifices incendere vellet: prohibuerūt apostoli: ne hoc fieret: quia missi erant non viuētes occidere: sed mortuos viuificare. Et cum omnia bona illorū dux apostolis: vel saltē partem vellet donare: apostoli nihil omnino assenserunt recipere. Dux vero miratus illos ad regē xerxem duxit: ⁊ deos in effigie hominum latētes esse asseruit: atq̄ cūcta: que per eos sibi cōtingerant narrauit. Magi vero econtra ibidē existentes illis detrahebant: eos vanos ⁊ mendacissimos asserentes. Quod vt comprobarent: aduocatos quosdā coram se positos sui artibꝯ ita mutos fecerūt: vt nec nutibꝯ loqui possent. Deinde illos loqui permiserunt: sed immobiles esse fecerunt. Deinde eis gressum reddiderunt: sed apertis eos oculis excecauerunt. Dux vero aduocatos illos confusos ad apostolos duxit: vt eorum interuentu a magorū incantationibus liberarentur. Sed cum illi apostolos pānosos despexissent: symon eos in fide xp̄i docuit: ⁊ ne decetero magos illos timerent cōfortauit. Et cum in eorum frontibus cōsignati essent: ⁊ in xp̄m crederent: ad regem corā magis ingressi ab illis superari non potuerunt. Irati magi multitudinē serpentum venire fecerunt. Sed apostoli venientes pallia sua de serpentibus impleuerunt: ⁊ in magos proiecerunt: mandantes ne illos occiderent: sed solum morsibꝯ cruciarent. Quod cum serpentes facerent apostoli iterum eis imposuerunt: vt omne venenū quod infunderant reuocarent: ⁊ sic ad sua loca redirent. Maiores autem cruciatus magi senserunt: cum serpentes venenum retrahebant: q̄ cum ipm̄ primitus infundebant. Apostoli autē triduo doloribꝯ cruciari permiserunt: vt vel sic ab eorum malicia conuerterentur. Cum ergo tribus diebus sine cibo ⁊ potu ⁊ somno mānsissent: ⁊ nec sic resipiscere vellent: apostoli eos sanos fecerunt: ⁊ libere quo vellent abire ꝑmiserūt. Qui in eorum malitia perdurantes ab eis fugerunt: ⁊ pene cōtra eos totam persidem commonerunt. ¶ Post hec filia cuiusdam pricipis ex fornicatione concepit: ⁊ filiū pariens quendā sanctum diaconem apostolorum discipulum nomine euphrosinū infamauit: ꝙ ipe eā virginē violauerat ⁊ ex ipo puella conceperat. Cumq̄ parentes puelle diaconū occidere vellent: apostoli adueniunt: ⁊ quando puer natus fuerit requirunt. Qui respōderunt: ꝙ illa die prima hora diei. Apostoli vero puerum ad se portari iusserunt: ⁊ corā diacono statuerunt. Adiurātq̄ puerum in xp̄i nomine: vt si diaconꝯ ille eū genuisset: coram cūctis debeat ꝓpalare. Infans vero diserte respondit: ⁊ diaconum iustū ⁊ sanctum asseruit: quia nunq̄ carnē suam coinquinauit. Cum autem parētes instarēt: vt apostoli quererent: quis auctor sceleris fuisset dixerunt se innocentes absoluere debere: non autem nocentes prodere. ¶ Contigit etiam eo tempore: vt due tigrides ferocissime: que in singulis caueis erant clause: prodeuntes fugerent: ⁊ omnes sibi occurrentes deuorarent. Ad quas apostoli venerunt: ⁊ eas in nomine domini: velut oues mansuetas reddiderunt: ita vt inter homines de die pacifice habitarent: ⁊ vespere ad speluncas suas redirent. Apostoli autem per annum vnum: ⁊ menses tres in babylonia permanserunt: et plusq̄ septuaginta milia hominum exceptis paruulis ⁊ mulieribꝯ conuerterūt: quos omnes cum rege xerxe: ⁊ regina Suina ⁊ filio eutropio baptizauerunt ecclesias cōstruentes: ⁊ presbyteros: ac clericos ordinantes. ¶ Predicti autē magi ad ciuitatē suam venientes septuaginta idolorum pōtifices ibidem existentes se duxerunt: vt cū illuc apostoli venirent: aut eos sacrificare cōpellerēt: aut penitus perimerent. Perlustrata igit̄ circunquaq̄ omni ꝓuincia cum apostoli ad dictā vrbē deuenissent: predicti pōtifices cū omni populo eos capiūt: ⁊ ad templū solis ⁊ lune deducunt. Demones aūt per energuminos clamabant: ꝙ eos apostoli incēdebant. Angelus aūt dn̄i eis apparuit: et vt alterum ex duobus eligerent: illos monuit: aut omniū in templo existentium repentinum interitum: aut suum martyriū. Qui cum martyrium elegissent: vt populū ad penitentiā reducere possent. Facto in eis silētio demonijs cūctis audiētibus imperarūt: vt de illorū simulacris exirēt: ⁊ illa confringerent. Statimq̄ duo ethiopes nigri ⁊ nudi de idolis exierunt: ⁊ fractis illis cū diris vocibꝯ abscesserūt. Qđ vidētes pontifices in apostolos irruerūt: ⁊ eos ꝓtinus trucidarunt. Tūc erumpētibꝯ fulguribus ⁊ tonitruis tēplū trifarie sciditur: ⁊ magi ictu fulminis in carbones vertunt̄. Rex aūt babylonie xerxes apostoloꝝ corpa ad ciuitatē suā trāstulit: ⁊ in eorū honorē ecclesiā mire magnitudinis fabricauit. Passi sunt aūt scti apostoli dn̄i symō ⁊ iudas. v. kalē. nouembris.

¶ De sctō Abdia ep̄o ⁊ cōfessore. Cap. cxvi.

Abdias episcopus babylonie fuit: qui a sanctis ap̄lis Simone τ Juda in fide christi doctus: eorumq̄ discipulus: et ab eisdem consecratus est episcopus. Qui post martyrium apostolorum eorum passionem hebraica lingua conscripsit: quam eutropius episcopus filius Xerxis regis: de quo dictum est supra pridie kalendas maij: in grecum transtulit: eamq̄ postmodum aphricanus in latinum vertit. Hic in ciuitate babylonie persarū predicationis officio fideliter instititit: eoq̄ solicite administrato in pace q̄euit: sepult⁹ babylonie iuxta corpora ap̄lorū.

¶ De sancto Pharone ep̄o. Cap.cxvij.

Pharo episcopus meldeñ. claruit apud ipsā ciuitatē. Hic fuit frater sctē phare virginis: de qua supra dictū est.vij. idus decembris. Qui τ prepositus palatio clotharij: et theodeberti: et theodorici regum francorum strenue regalia administrabat. Dum autem ad pharam sororem suā visitandā vocatus accessisset: ab eodem suasus seculū reliquit. Et cōmuni voto ipsius τ coniugis blidechildis ipse clericatum assumpsit: vxoremq̄ sacro velamine consecrari fecit. Ipse autem misericordie operibus solicite intentus domino deuote seruiuit: ecclesiā sancti stephani ciuitatis meldensis pauperrimā copiose ditauit: τ in ea in dn̄i obsequio resedit. Hic etiā chilenum fratrem suum ad prouinciā attrebatensem ad predicandum misit: qui ibidem miraculis claruit. ¶ Die quodam cum eodē chileno pharo ad mensam sedebat: τ vas vitreum vino plenum cadens in terram confractum est: quod sanctus chilenus reintegrauit: vinumq̄ effusum adeo in vase recuperauit: q̄ neq̄ terra madefacta videretur: recuperatumq̄ vinum chilenus pharoni presentauit: τ pharo deo gratias egit. Mortuo ṽo valpetro episcopo: pharo ab omni populo in successorē eligitur: τ a rege clothario approbat̄. Qui cum die pasche pueros cōfirmaret: infantem a natiuitate cecū chrismate perungens illuminauit. ¶ Transiens per ciuitatē ante carceres vinctos a vinculis absolutos de custodia solo verbo eduxit. Uerum cū aliquādo allectus de memoria pulchritudinis eius vxoris: ad eā misit: vt se visitaret. Illa autem cum bis recusasset: tādem tertio vocata cilicio indta τ vultu abiecta ad eum venit: τ sancti viri immundam cogitationem extinxit. ¶ Dum aūt nauis quedam cum multis in flumine fuisset submersa: pharo ad ripam amnis accedēs tādiu terre prostratus orauit: donec nauis cum omnibus qui submersi fuerant viuentibus emersit: et ad fluminis ripam peruenit. ¶ Cum ad preces andeni episcopi ecclesiam in solo rothomageñ cum sanctis amando et eligio dedicaret: et tabula marmorea altari consecrato superponi deberet casu de manibus ministrorū collapsa per medium scissa est. Quam sanctus pharo cum ceteris episcopis suis orōnibus reintegrauit. Qui episcopatum suum feliciter per annos.lxvi. gubernauit: et clarus sanctitate ad christum migrauit.v.kalen.nouembris.

¶ De sancta Cyrilla virgine τ martyre. Cap.cxviij.

Cyrilla ṽgo et martyr Rome passa est sub claudio imperatore. Hec olī filia decij cesaris vna cum matre tryphonia regina ad christum conuersa: τ a sancto presbytero iustino baptizata est: vt dictum est supra in legenda tryphonie regine decimoquinto kalendas nouembris. Mortuo ṽo tryphonia claudius cyrillam teneri fecit cum militibus quadragintasex: de quibus supra in eorū passione actum est.viij.kalen.nouēbris. Quibus omnibus martyrizatis imperator cyrillam sacrificare nolentem: gladio necari precepit. Cuius corpus iustinus presbyter iuxta corpora hippolyti martyris τ sociorum sepeliuit quinto kalē.nouembris: vbi et tryphoniam reginam ipse reconderat.

¶ De sancto Johanne episcopo augustuduñ. Cap.cxix.

Johānes episcopus augustuduneñ. vt scribit Beda lib.v. cap.ij. de gestis anglorum: mira sanctitate claruit. Hic longe a ciuitate sua fere miliario cū dimidio mansionem secretiorē nemore circūdatam habebat: in qua per totā quadragesimā manere cōsueuerat: habēs secū paucos viros sp̄uales: cū quibus deo vacaret: τ pauperē quēpiam in quo xp̄m refoueret. Cū aūt semel incipiēte.xl.illuc venisset: τ adolescentē mutū a natiuitate totūq̄ scabiosum τ in capite furfureū secū assumpsisset: eidē quo-

tidianū victum prestans: finita prima quadragesime septima dū linguā eius breuissimā teti git signo crucis edito loquendi ei facultatē et vsum concessit. Scabredinē autem eius adhibito medico curari fecit. Ita vt capillis pulcherrimis ⁊ crispis: lipido vultu ⁊ noua loquela decoratus: quodāmodo reiuuenisse videret. ¶ Quadā die ad monasteriū virginū: qd̄ netadum dicit deuenit: vbi erat virgo quedā abbatisse carnalis filia: quā in seculo ex marito genuerat: que ex flebothomia in .iiij. luna facta brachiū adeo tumefactū habebat: ꝙ ipsius omnino vsu carebat. Quā dū sanctus vir: ad p̄ces abbatisse tetigit: confestim brachiū eius sanuz fecit. ¶ In villa duummiliū cum ecclesiam consecrasset: et missam celebrasset: vxori comitis buci que diebus .xl. ipos corporis graui calore detenta iacuerat: de aqua consecrationis benedicta misit: vt ipa exinde biberet ⁊ corpus ablueret. Quod dū ille fecisset ab omni mox egritudine sanata surrexit: ⁊ cōtinuo discūbentibꝰ in mensa ministrauit. ¶ Aliquo quoq̧ tp̄e vocatus ad dedicandū aliam ecclesiā: comitis addi: officio peracto ad vnū ex pueris comitis graui languore detentū iamq̧ in extremis laborantē intrauit: ⁊ eū benedicens ad mensam cū comite discubuit. Cuz aūt puer post modicū bibere petijsset: ⁊ iohannes vinum a se benedictum ei misisset: puer potans illud statim valens de lecto surrexit: ⁊ cū ceteris ad mensam comedit. ¶ Cū ad quoddā monasteriū pergeret: ⁊ iuuenes equitantes equos ad cursum certatim cōpellerent: vnus illorū a sancto viro currere prohibitus dū cursuz cepit: lapsus in lapide caput collisit: ⁊ cerebrū pene excutiens: die illo ⁊ nocte quasi mortuus iacuit. Pro quo vir dñi in oratione pernoctans mane caput eius tetigit: ⁊ ab omni protinus dolore ⁊ lesione curauit. Primo tamē ipm confitentē: ꝙ a quodā presbytero heretico fuerat baptizatus catholice baptizauit. Mansit aūt in episcopatu annis .xxxiij. Et pre nimia senectute administrare nō valens successorem sibi vifridum ordinauit: ⁊ episcopatui resignans in monasterio predicto habitauit: vbi ⁊ in pace quieuit .iiij. kalen. nouēbris. Sepultusq̧ est in porticu sancti petri in monasterio qd̄ dicit silua clerox anno dñi. ccccccccxxi.

¶ De sancto Narcisso epo. Cap. cxx.

Narcissus eps hierosolymoruz tēpore aurelij Antonini imperatoris claruit. Qui multis miraculis coruscauit. Die quadam in vigilia pasche duz oleū luminaribus deesset: nec vnde infunderet haberent aquā benedixit: ⁊ lampadibus infundi fecit: ⁊ plusq̄ esset oleum lumen fouit: ⁊ claram lucem reddidit. Quodam ꝟo tēpore dum a quibusdam emulis de facinoribus certis criminatus esset: tres testes sub iuramēto contra eum deposuerunt. Quox primus sibi imprecatus est: ꝙ nisi verum diceret igne consumeret: Secūdus ꝙ a morbo regio cruciaretur. Tertiꝰ q̄ oculorū lumine priuaretur. Et q̄uis his non obstantibus: a populo innocēs iudicatus esset: furori emulorū sanctus vir cedere voluit: ⁊ desertum petens dudum solitariam vitam duxit. Testis aūt primus qui in eum mentitus fuerat cum omni domo sua fulmine arsit. Secundus morbo regio a planta vsq̧ ad verticē percussus interijt. Tertius ꝟo hec videns ad penitētiam redijt: ⁊ veritate coram omni populo deposita diu peccatum suū defleuit: donec lachrymaruz inūdantia lumen oculorū amisit. populus autē hierusalem narcissum diu requirēs et nusq̄ inueniens: dionysium sanctum virum sibi substituit. Cui post modicum decedenti germanius: et germanio vigordius successit. Cuius tēpore narcissus repertus cum iam senex esset: q̄uis dudum renitens ad sedem suam cum gloria reductus est: ⁊ vigordius sponte episcopatui resignauit. Cum ꝟo ex nimio senio iam episcopatū administrare non posset: diuina reuelatione alexandrum virum sanctū: qui de cappadocia hierosolymam causa peregrinatiōis venerat: loco sui ordinādum constituit: vt in ipsius sancta legenda dictum est supra decimoquīto kalendas aprilis. Ipse ꝟo reliquū sue senilis etatis orationibus exegit: ⁊ quarto kalēdas nouembris ad christum migrauit.

¶ De sancto zenobio presbytero et martyre. Cap. cxxi.

Zenobius presbyter ⁊ martyr apud sidonem vrbem palestinorum passus est. Qui sub diocletiani et maximiani augustorum persecutione pro noīs christi inuicta cōfessione gladio capite cesus: glorioso martyrio coronatus est .iiij. kalen. nouembris: vt ait ado.

¶ De sancto Serapione epo. Cap. cxxij.

Serapion episcopus apud aphricā vir eruditissimus fuit: ⁊ fide clarissimꝰ atq̧ virtute mirabilis: qui vt scribit hieronymus libro de viris illustribus videcimo cōmodi imperatoris anno ātiochie episcopus ordinatus est. Hic fidei confessione insignis scripsit epistolam ad carinum ⁊ pontium de heresi montani eam va

enter impugnans. Aduersus manicheum etiā volumen scripsit egregium. De titulis psalmorum aliud. Epistolas insuper ad diuersos vtiles valde. Et sub constantio principe sanctitate notabilis humanitatis debitum soluit. Sepultus antiochie. iij. kalen. nouembris.

¶ De sancto Leontio confessore. Cap. cxxiij.

Leonti⁹ confessor apd̄ taracinam ciuitatem campanie tēpore claudij imperatoris a sancto cesario martyre conuersus est: vt dicetur infra in eius passione kalen. nouembris: qui ab eodē sacri fontis vnda perfusus: mox vt a sancto iuliano presbytero diuinam cōmunionem accepit: spiritum emisit. Sepultusqꝫ est in eodem oppido ab vxore ⁊ filijs. iij. kalen. nouēbris.

¶ De sancto Marcello martyre. Cap. cxxiiij.

Marcell⁹ martyr apd̄ ciuitatem tingitanā passus est. Qui cum esset cēturio sub agricolao agente vices prefector pretorio ⁊ de christianitate ab eius militibus accusatus fuisset: et xp̄m dn̄m confiteri nullatenus dubitasset. Iubente nequissimo agricolao: capitis abscisiōe martyriū consumauit: sepultusqꝫ est in eadem ciuitate a fidelibus. iij. kalen. nouēbris. hec ado.

¶ De sancto Germano episcopo capuano. Cap. cxxv.

Germanus episcop⁹ capuanus sanctitate vite mirifica claruit: de quo refert gregori⁹. ij. dialog. cap. xxxi. ꝙ dum seruandus quidā diaconus abbas monasterij: qd̄ in campanie partibus a liberio quodam patritio vrbis rome constructum fuerat: ad beatum benedictum ad monasteriū cassinense visitationis gratia venisset. Horaqꝫ iam quietis existeret in cuiusdam turris superioribus benedictus: in inferioribus ꝟo seruādus se collocauit diaconus. Quo videlicet in loco inferiora superioribus paruius continuabat ascensus. Cum vir domini benedictus adhuc quiescentibus fratribus instans vigilijs ad fenestram dominum deprecaretur: subito in tempesta noctis hora respiciens: vidit fusam lucem desuper noctis tenebras effugasse: tantoqꝫ splendore clarescere: vt diem vinceret lux illa: que inter tenebras radiasset. Omnis etiā mūdus velut sub vno solis radio collect⁹ ante oculos eius adductus est. Qui venerabilis pater dum intentam oculorū aciem in splendore lucis infigeret: vidit germani animā episcopi capuani in sphera ignea ab angelis in celum deferri. Tunc tanti sibi testem volens adhibere miraculi. Seruandum abbatem bis terqꝫ eius nomine cum clamore vocauit. Qui in tanti viri insolito clamore turbat⁹: ascēdit: respexit: partemqꝫ iam lucis exiguam vidit. Cui ex hoc stupenti vir dei: que gesta fuerant: enarrauit. Statimqꝫ in cassinum castrum theoprobo mandauit: vt ad capuam sub eadem nocte transmitteret: ⁊ quid de germano episcopo ageret: agnosceret. Factumqꝫ est. Et his qui missus fuerat: sanctum virum germanum episcopum iam defunctum repperit: ⁊ requirens agnouit: eadem hora fuisse illius obitum: quo vir domini benedictus eius cognouit ascensum. Quieuit autē in pace. iij. kalen. nouēbris ſm vsuardum.

¶ De sancto Quintino martyre. Cap. cxxvi.

Quintinus martyr gn̄e nobilis et ciuis romanus apud ambianuz vrbē sub rictiouaro preside passus est temporibus diocletiani ⁊ maximiani imperatorū. Cum eñ quintinus cum fusciano ⁊ victorico ⁊ crispino ⁊ crispiano: ⁊ alijs pluribus a roma dicessisset: ⁊ parisius deuenisset: dum singuli illorum loca: in quibus predicarent: elegissent. Quintinus predicando circuiens: ⁊ miraculis pollens ambianum venit: eodem quoqꝫ tēpore rictiouarus preses tantam cedem in christianos exercuit: vt in ciuitate treuerensi sanguis martyrun in flumen moselle decurreret: ⁊ colorem aque in suū verteret. Rictiouarus igitur quintinum detentū in carcere clausit: die ꝟo sequenti produci mandauit: ⁊ dum christum confiteretur: iussit extendi ⁊ fustibus grauiter cedi. Sed voce de celo ip̄m exhortante, cedētes corruerunt in terrā. Quem preses iterum in carcerem recipi iussit: angelo ꝟo illum soluente: mane in medium vrbis iuit: ⁊ ibi populo predicauit: vnde rursum captum: iussit illū preses ad trocheas adeo torqueri: vt vincula eius a iuncturis soluerentur: deinde testiculis ferreis illum cedi precepit: posteaqꝫ oleum bulliens ac picem ⁊ adipē feruentia dorso eius infundi: ⁊ lampades ei ardētes applicari. Et dum liberius idola contēneret: ⁊ presidē confutaret: mandauit in os eius acetum ⁊ salez ac sinapim liquefacta iactari vt sic taceret. Qui dum magis adhuc xp̄m collau

daret: iuſſit illum apud virniandum adduci: et duos maximos clauos ſiue taringas a ceruice vſqꝫ ad crura configi. ⁊. x. alios clauellos intra vngulas ⁊ carnem digitis manum immitti. Et ſic confoſſum decollari. De cuius collo columba niuea exiens celum aduolare viſa eſt. Qui paſſus eſt pridie kalen. nouēbris. Corpus aūt eius fluuio ſequane demerſum a preſide adiectione terre plumbi et limi ceno ſepultum eſt: ne a chriſtianis inueniretur. ¶ Sed poſt annos. lv. a quadam matrona romana euſebia nomine taliter repertum eſt. Cum em̄ ipa mulier ceca eſſet: angelus ei tertio apparuit: eamqꝫ admonuit vt in galliam ad corpus ſancti quintini martyris requirendum accederet: ſicqꝫ viſum recuperaret. Que dum locum ignoraret: angelico ductu illuc tandem deuenit: ⁊ de corpore a multis requirens nihil omnino inuenire valuit. Dum autem oraſſet ad dominū: corpus ex vna parte de flumine ⁊ caput ex alia enatauit: ⁊ vſqꝫ ad manus mulieris acceſſit. Quod illa accipiens omnino incorruptum nimioqꝫ odore fragrans: ad virniandum caſtrum portare diſpoſuit. Sed dum ad radices montis peruenit corpus omnino immobile factum eſt: vbi diuina cognita voluntate euſebia corpus tumulauit: ⁊ cōtinuo eius tactu lumen recuperauit. Plurimi quoqꝫ infirmi a diuerſis languoribus in eius inuentione ſunt curati. ¶ Poſt decurſum autem annorum. cccxx. dum corpus ſancti martyris iterum eſſet incognitum: ſancto eligio nouionenſi epiſcopo reuelatur. Qui poſt ieiunium triduanum: dum locum ſibi oſtenſum vbi latebat effoderet: nocte lux de celo tanta circūfulſit: vt dies orta a pluribus crederetur: odoris qꝫ ſuauiſſimi fragrātia erupit. Corpus ergo ſancti repertuꝫ ac leuatum: honorifico ac precioſo locello condidit: eccleſiamqꝫ ⁊ monaſterium ibideꝫ edificauit. Anno dn̄i. cccccclvij. vbi ad preſens ſanctum corpus requieſcit: ſigniſqꝫ mirabilibus refulget.

¶ De ſancto Natale confeſſore. Cap. cxxvij.

NAtalis confeſſor tēpore zepherini pape rome claruit. Qui dum ſanctis operibus polleret: deceptus ab aſclepio et theodoto collectarijs: qui ambo diſcipuli erant cuiuſdam coriarij apoſtate: ab eccleſie communione deiecti: acquieuit vt epiſcopus illius hereſis nominaret acceptis pro ſalario. cl. nummis mēſtrue preſtationis. Sed admonitus ſepius a domino vt reſipiceret: dū amore turpis lucri recuſaret: nocte quadam in ſomnis ab angelis diris verberibus flagellatur. Mane aūt liuores ⁊ vulnerū cycatrices in ſcapulis reperiēs ac ſi vigilans corpaliter paſſus eſſet: territus ad papam zepherinum adijt: ⁊ viſionem narrauit. Quem ille penitentem benigne ſuſcepit: ⁊ dignitati renuncianti ſatiſfactionem impoſuit. Natalis xp̄o vitam in melius commutans: laudabilius finiuit: ⁊ eiuſdē pontificis tempore poſt modicum in pace quieuit pridie kalen. nouembris

¶ Explicit liber nonus.

Incipit plog⁹ decimi libri.

DEcim⁹ liber huius catalogi continet in ſe paſſiones ⁊ geſta illorū ſanctorum quorū feſtiuitates eueniunt infra tempus: in quo repreſentat eccleſia propagationem illorum eius filiorum: qui fuerunt eccleſie eiuſdem augmentatores: quales fuerūt ſancte virgines. Hoc aūt tēpus eſt a kalendis menſis nouembris vſqꝫ ad aduentum domini. Et hoc ſub figura ſanctorum prophetarum: quorum tunc vaticinia ⁊ prophetie leguntur. Hi em̄: vt plurimū carnali ſpreto coniugio: in corporis ⁊ mentis integritate domino ſeruientes aduentum chriſti ⁊ futura tēpora per ſpiritum predixerunt: ⁊ populum domini ſuis vaticinijs a vitijs ⁊ erroribus reuocare: ⁊ ad viam veritatis reducere ſtuduerunt. ¶ Ad huius igitur temporis vltimi feſta pertractanda veniendum eſt.

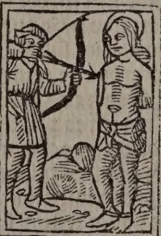
Incipit liber decimus a kalendis nouembris vsqꝫ ad aduentum.

¶ De festiuitate omniũ sanctorum. Cap.i.

Omnium sanctorum festiuitas quattuor de causis instituta fuisse videtur. primo propter cuiusdã templi dedicationem. secũdo ꝓpter omissorũ suppletionem. tertio ꝓpter negligentiarũ expiationem. quarto ꝓpter faciliorem orationẽ nostrarum impetrationem. ¶ Primo ergo instituta est ꝓpter cuiusdã templi dedicationẽ: videlꝫ templi quod pantheon antea dicebatur: quod rome fuit constructũ in honorem cybeles: que mater dicitur omniũ deorum: ⁊ omniũ eius filiorum. Quod templum postmodũ bonifacius papa quartus ecclesie dei a phoca cesare donatum consecrauit in honorẽ dei genitricis: ⁊ omniũ martyrum xp̄i iiij. idus maij. Et tunc ipsa die instituit in vrbe roma celebrari festũ beate marie virginis ⁊ omniũ sanctorum scꝫ martyrũ: quia adhuc festa confessorum non celebrabãtur. De hac materia supra dictum est tertio idus maij. Et est illud templum quod hodie vocatur sancta maria rotunda. Uerum processu temporis: quia ad hoc festum multitudo maxima confluebat: et propter defectum victualiũ celebritati vacare non poterant. Ideo gregorius papa quartus hoc festum in kalendis nouembris esse constituit: quando celebratis messibus ⁊ vindemijs maiorem victualium copiam esse conspexit: ac per vniuersum mũdum hunc diem in honorem generaliter omnium sanctorum solenniter celebrari decreuit: additis festiuitatibus confessorum. Et sic solennitas que solum rome de solis martyribus celebrabatur: per totum mũdum de omnibus sanctis ad presens recolitur. ¶ Secundo instituta est propter omissorum suppletionem. Multos em̄ sanctos omittimus: de quibus nullum festum siue memoriam facimus. tum propter sanctorum multiplicitatem: quia quasi infiniti sunt. tum propter nostram infirmitatem: quia infirmi et debiles sumus: nec ad hoc sufficere possumus. tum ꝓpter temporis breuitatem: quia etiã totum tempus longissime vite vni⁹ hominis non sufficeret: vt semel tantũ in vita sua quis singulorum sanctorum festa celebraret. Ideoqꝫ ecclesia rationabiliter ordinauit: vt quia omnium sanctorum festa facere non possumus: saltem omnes generaliter insimul honoremus. ¶ Quare autem institutum est: vt sanctorum festa in terris agamus. Magister Guilelmus in summa de officio ponit sex rationes. ¶ Prima est propter

honorem diuine maieſtatis. ¶ Cū eñi ſanctis honorē impēdimus deum in ipſis honoramus: quia qui ſanctis honorē tribuit illum honorat: qui eos ſanctificauit. p̄s. Laudate dominū in ſanctis eius. ¶ Secunda eſt propter auxilium noſtre infirmitatis. Quia eñi per nos ſalutem habere nō poſſumus: ideo ſanctoꝝ interceſſionibus indigemus: a quibus vt adiuuari mereamur: merito ipſos honorare debem⁹. ¶ Tertia eſt ꝓpter augmētū nr̄e ſecuritatis: vt. ſ. ꝓpter ſanctoꝝ gloriā: que nobis in eoꝝ feſtiuitate ꝓponiꝛ nr̄a ſpes ⁊ ſecuritas augmenteꝛ. Si eñi mortales hoīes nobis ſimiles potuerūt ita per ſua merita ſublimari: cōſtat quia nos ſimiliter poterimus: cum manus dn̄i abbreuiata nō ſit. ¶ Quarta eſt ꝓpter exēplū noſtre imitationis: Cum eñi eoꝝ feſtiuitas recenſeꝛ: ad eoꝝ imitationem ꝓuocamur: vt ſcꝫ eorū exemplo terrena cōtēnentes celeſtia deſideremus. ¶ Quīta eſt ꝓpter debitū mutue viciſſitudinis. Sancti eñi de nobis feſtum faciūt in celo: quia gaudiū eſt angelis dei ⁊ animab⁹ ſanctis ſuper vno peccatore penitentiā agente. Juſtum eſt ergo vt nos de ipſis feſtū agamus in terris. ¶ Sexta eſt ꝓpter ꝓcurationē noſtri honoris ⁊ exaltationis. Cum eñi ſanctos honoramus: noſtrā rem agimus: ⁊ noſtrū honorē ꝓcuramus: quia eorū feſtiuitas eſt noſtra dignitas. Nam cū honoram⁹ fratres noſtros: honoramus noſipſos: charitas eñi omnia cōmunia facit. ¶ Tertio inſtituta eſt ꝓpter negligentiarū expiationē. Licꝫ eñi paucorum ſanctoꝝ feſta agamus: adhuc tamen illa pauca ſepe negligenter agimus: ⁊ multa ibidē per ignorantiā omittimus. Si quid igiꝛ ī aliȷ̄s ſolēnitatibus ſanctoꝝ quas egimus: neglexerimus: in hac generali ſolēnitate ſupplere poſſumus: ⁊ de negligētia nos purgare valem⁹. Hec ratio tangiꝛ in ſermone: qui hac die ꝑ eccleſias recitaꝛ: in quo ſic diciꝛ. Decretū eſt: vt hac die ſanctoꝝ omniū memoria habeaꝛ: vt quicq̄d humana fragilitas per ignorātiā: vel negligētiā: vel occupationē rei ſecularis in ſolennitatibus ſanctoꝝ minus peregiſſet: in hac ſancta obſeruatione ſoluaꝛ. ¶ Notandū aūt eſt ꝙ octo ſunt ordines ſanctoꝝ quos hodierna die inſimul veneramur: vt eis quod negligēter fecimus: ſuppleamus: qui notanꝛ per octo conditiones ſiue ſtatus beatoꝝ: qui in euangelio hui⁹ feſti a xp̄o exprimūtur: ⁊ eoꝝ perfectiones contra octo vitia capitalia diriguntꝛ: ⁊ reducunꝛ ad octo conditiones ſiue ſtatus diuerſoꝝ miniſteriorū hominum: qui conſtituūt politicum regimen ciuitatis: eo ꝙ eccleſia triumphās ciuitati aſſimilatur. Apocal. xxi. c. Uidi ciuitatē ſanctam hieruſalem nouam ⁊c. Ut eñi tractaꝛ in libro de regimine ciuitatū: ad hoc vt ciuitas bene regatur: ⁊ in ſuo ſtatu pacifico cōſerueꝛ: neceſſe ē vt habeat conſiliarios ſeu iudices regi aſſidentes: officiales ſiue vicarios ī diuerſis caſtris regis vicem gerentes. Precones ſiue notarios regis decreta ſcribētes. Famulos ſeu nūcios regis mandata exequētes. Milites ſiue pugiles pro regis honore pugnātes. Nobiles ſiue p̄marios regē cōtinue comitātes. Mercatores ſiue operarios diuerſa operātes ⁊ vēdētes. Et electas dominas reginā iugiter aſſociātes. ¶ Primus ordo qui eſt iudicum ſiue conſiliarioꝝ regi aſſidentium eſt ordo apoſtolorū: qui tanq̄ iudices et regis aſſeſſores a chriſto electi ſunt: vt cum chriſto ad iudiciū venturo in duodecꝫ thronis ſedeant: ⁊ vniuerſum orbem cū eo iudicare debeant: de quibus cantat eccleſia. Uos ſeculi iuſti iudices ⁊c. Ad hoc aūt vt iudices iuſte iudicent: debent a mente ſua omnē cupiditatem excludere: ⁊ paupertatē diligere. Unde merito: quia tales fuerūt apoſtoli: qui omnia temporalia a mente ſua abdicarūt: de ipſis diciꝛ. Beati pauperes ſpiritu. Et hec paupertas ſpirit⁹ dirigitur contra auariciā. Premiū autē quod rex conſueuit ſuis iuſtis dare iudicibus: eſt ipſum regnum: quod eis vna ſecū facit eſſe cōmune: vt ipſi quodāmodo reges appellenꝛ: ⁊ ſibi conregent: vnde ⁊ de apoſtolis diciꝛ. Qm̄ ipſorum eſt regnum celoꝝ: ſicut ⁊ chriſti. ¶ Secūdus ordo: qui eſt officialiū ſiue vicarioꝝ: eſt ordo pontificum et ſacerdotū: qui chriſti vices ⁊ auctoritatem exercent in eccleſia militāte: ⁊ ei⁹ perſonam in oīībus repr̄ſentant per diuerſa loca: Officiales autē ſiue vicarȷ̄ regis debēt ſemꝑ optare iuſticiā: vt ius ſuum vnicuiq̄ tribuant: vnde ⁊ de iſtis: quia tales fuerūt: dicitur. Beati qui eſuriunt ⁊ ſitiūt iuſticiā. Et talis eſuries dirigitur contra gulam. Premiū aūt horū officialium eſſe cōſueuit: vt de cenſu regis ſibi vite neceſſarȷ̄s prouideaꝛ: vnde ⁊ de pōtificibus ⁊ ſacerdotibus diciꝛ. Quoniā ipſi ſaturabuntur. ¶ Tertius ordo: qui eſt preconū ⁊ notariorum: eſt ordo prophetarū qui regis eterni mandata in eccleſia ſcripſerūt: ⁊ ea pplꝭis denūciauerūt. Tales aūt ſemꝑ debēt eē in ꝯtinuo exercitio ⁊ labore: vt quaſi vita eorūꝫ ſit in fletu propter regis amorem. Unde quia tales fuerunt prophete: de eis dicitur. Beati qui lugent. Et talis luctus laborioſus dirigitur cōtra accidiam. Premium autē horum ſcribarum et preconum eſſe conſueuit: ꝙ rex eis gratias liberaliter concedens: multis illos beneficȷ̄s conſoletur. vnde et de ipſis additur. Quoniā ipſi conſolabūtur. ¶ Quartus ordo: qui eſt famulorum ⁊ nunciorum: eſt ordo angelorum: ſub quo omnes corūꝫ ordines colliguntur: qui regis celeſti mandata fideliter exequūtur: velut eius famuli ⁊ nuncȷ̄ ab eo directi. Tales autē debent eſſe humiles: vt regis iuſſa obedienter adimpleāt: vnde quia tales fuerunt angeli boni: qui in humilitate ꝑſtiterunt: nec ſuperbie illorum qui de celo corruerunt: conſentire voluerunt: merito diciꝛ de eis. Beati mites. Et talis mititas cōtra ſuꝑbiā

dirigitur. Premiū autē illorū nunciorū consue uit esse: vt rex illis predia ꝛ possessiones largia tur: vnde ꝛ de ipsis additur. Qm̄ ipsi possidebunt terram. Nam ꝛ angelis deus regimen ter renorū commisit. ¶ Quintus ordo: qui est mili tum siue pugnatorum: est ordo martyrum: qui pro regis honore vsq ad effusionem sanguinis decertarūt. Tales autem multas persecutiones hostiū pati consueuerunt: vnde merito de martyribus dicitur. Beati qui persecutionem patiūtur propter iusticiam. Et talis passio contra inanem mundi gloriam dirigitur. Premiū autē militum regis esse consueuit: vt rex eis oīa sua liberaliter cōmunicet: adeo ꝙ inter ipsos ꝛ eius assessores nulla differentia sit: vnde ꝛ de ipsis additur: sicut ꝛ de apostolis: qm̄ ipsorum est re gnum celorum: qꝛ ꝛ martyres xp̄o conregnare putantur: ꝛ reges appellantur: coronas regias in capite deferētes. ¶ Sextus ordo: qui est no bilium siue primariorū: est ordo confessorū: qui per iugem contēplationē regē celi continue co mitantur: ꝛ eius societati quodāmodo deputātur. Tales aūt nobiles ciues debent super oīa ad pacem vigilare: ꝛ vt concordia sit inter ipsos affectare. vñ qꝛ tales fuerūt confessores: de eis dicitur. Beati pacifici. Et talis pax cōtra iram dirigitur. Premiū autē horū esse consueuit: vt rex tales nobiles adeo diligat: ꝙ ipsos quodāmodo filios suos appellet. vñ et de istis addit. Qm̄ filij dei vocabunt. ¶ Septimus ordo: qui est mercatorū siue operariorū: est ordo patriarcharū: qui operibus misericordie intenti: quodāmodo merces celicas xp̄o vendebant centuplum recepturi. Hi autē mercatores debēt esse misericordes: ne lucris pecunialibus nimiū intenti efficiātur deceptores. vnde qꝛ tales fuerunt patriarche dicitur de eis. Beati misericordes. Et talis misericordia cōtra inuidiā dirigitur. Premiū autē mercatorū esse consueuit: vt de suis negociationibus lucrū percipiant. vñ ꝛ de istis addit. Qm̄ ipi misericordiā cōsequētur. ¶ Octauus ordo: qui est dominarū: est ordo virginū que reginā celi cōtinue associant: ꝛ ei iugiter assistunt. Tales autē dn̄e debent esse munde ꝛ pudice: vt etiam regi assistere possint. Vnde qꝛ tales fuerunt virgines dicitur de illis. Beati mundo corde. Et talis mundicia contra luxuriā dirigitur. Harū aūt dominarū premiū esse solet: vt regis faciē videant: ꝛ eius specialem amicitiā habeant. vnde ꝛ de istis additur. Qm̄ ipsi deum videbunt. ¶ Quarto et vltimo institutum est illud festum: propter orationum nostrarum faciliorem impetrationē: vt sicut ecclesia dei hac die omnes sanctos vniuersaliter honorat: sic ꝛ ipsi pro nobis omnes insimul intercedant. Hec ratio in oratione tangitur: cū dicitur. Desideratā nobis tue propiciationis abundantiā multiplicatis intercessionibus largiaris. Quod autem omnes sancti in hoc festo pro nobis vniuersaliter ad intercedendum cōueniant: ostensum est in quadā visione: que sequenti anno ab huius solēnitatis institutione contigisse narratur. ¶ Cum em̄ custos ecclesie sancti petri in vrbe omnia altaria circuisset: et omniū sanctorum suffragia implorasset: ad altare sancti petri rediens in spiritu rapit. Et ecce vidit regē regum in sublimi solio confidentē: ꝛ omnes angelos circūstantes: deinde regina in diademate fulgente cū dominarū multitudine aduenit: cui rex assurgens eam iuxta se sedere fecit. Post hec venit quidā vestitus pilis camelorū: quē sequebatur multitudo venerabilium seniorū. Deinde aduenit alius in papali habitu decoratus quē plurimi in pontificalibus sequebātur. Postea processit innumerabilis milicie multitudo. Post quos aduenit turba diuersarū gentium infinita. Hi omnes ante regē aduenerūt ꝛ eum flexis genibus adorauerūt. Angelus autem qui custodem ducebat eidem visionem exposuit. Asserens reginam matrem dei esse: dn̄as ꝛ̄o virgines continentes: pilis camelorū vestitum iohannē baptistā: seniores patriarchas ꝛ prophetas. Papali habitu ornatū petrū apostolū: pontifices aplos oēs: milites martyres: turbam reliquam confessores. Qui ideo ante regem regum xp̄m venerant: vt pro honore ipsis hac die exhibito gratias agerent: ꝛ pro orbe vniuerso exorarent. ¶ Deinde dictus custos ad locum alium ductus vidit vtriusq sexus homines: alios immensis diuersis delitijs gaudentes: alios inopes et famelicos mēdicantes. Dixit autē angelus hunc locū purgatorium esse: abūdātes ꝛ̄o animas illas esse quibus ab amicis per suffragia subueniebat: egentes ꝛ̄o quarū cura nullatenus habebatur. Iussit igitur vt omnia visa summo pontifici intimaret: vt post festū omniū sanctorū diem statueret: animarum: vt saltem generalia suffragia illa die pro illis fierent: qui specialia habere nō possent: propter quod commemoratio defunctorum sequenti die ordinata est.

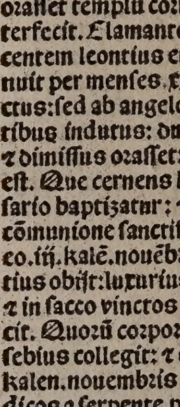
¶ De sanctis Cesario ꝛ Iuliano mar. Cap. ij.

Cesarius ꝛ iulian9 martyres: apud taracinā campanie ciuitatem passi sunt sub claudio imperatore. Erat em̄ firminus quidam pontifex taracine ciuitatis qui per singulos annos talem cerimoniā pro salute reipublice ꝛ principum romanorū fieri suadebat. Iuuenem em̄ per. vij. aut. viij. menses in delicijs enutritum faciebat kalendis ianuarij porcum immolare: ꝛ deinde ipm iuuenem armatū montem armū ascendere; et inde se precipitio

bare: cuius corpus summo honore collectum in templo apollinis comburebatur: ⁊ cineres pro reliquĳs recondebantur. Eodem tempore cesarius diaconus ex aphrica ad predictam ciuitatē deueniens: ⁊ kalē. ianuarĳ: hec videns ⁊ abhorrens ac redarguens: de xp̄ianitate suspectus tentus est a firmino pontifice: ⁊ a luxurio primario ciuitatis. Et post dies. viĳ. traditus est leontio cōsulari. Quo iubente nudat⁹ ante templū apollinis aductus est. Dum autē orasset templū corruit: ⁊ firminū pontificē interfecit. Clamante autē populo: cesarium innocentem leontius eum in custodia nudum detinuit per menses. xxĳ. Post hec autē inde eductus: sed ab angelo capillis suis subito crescētibus indutus: dū peteret se modicū relaxari ⁊ dimissus orasset: lux ipi de celo nimia effusa est. Que cernens leontius conuertitur: ⁊ a cesario baptizatur: ⁊ a iuliano presbytero sacra cōmunione sanctificatur: vt dictū est supra de eo. iĳ. kalē. nouēbris. Postꝙ v̄o sanctus leontius obĳt: luxurius cesariū ⁊ iulianū detinuit: ⁊ in sacco vinctos in mare simul precipitari fecit. Quorū corpora a mare ad littus iactata eusebius collegit: ⁊ ea cōdigno honore sepeliuit kalen. nouembris: luxurius v̄o post dies modicos a serpente percussus interĳt.

¶ De sancto Benigno presbytero ⁊ martyre. Cap. iĳ.

BEnign⁹ presbyter ⁊ martyr passus est apud castrum diuionū sub aureliano imperatore. Qui cum ipius augusti tempore cū andochio presbytero et thyrso diacono: a sancto episcopo policarpo iohannis euangeliste discipulo ad predicandū in galliam missus esset: ad portum massilie deuenientes ciuitatē eduam adierunt: vbi a fausto quodā senatore iam voto christiano licet occulto honorifice suscepti sunt. Quem cum filio symphoriano adolescēte ⁊ omni familia baptizauerūt. Ad cuius etiam preces ad ciuitatem lingonicam accesserunt: leonillā fausti sororem christianā fieri cupientem cum tribus eius nepotibus: quorum ipa auia erat: scilicet speusippo eleusippo ⁊ meleusippo vnda sacra perfuderunt: ⁊ in christi fide docuerunt. De quibus supra in eorū passione dictum est. xvi. kalendas februarĳ. Deinde benignus presbyter diuionum redĳt. Ibiqꝫ predicare cepit. Aurelianus ergo imperator illuc deueniens: benignum comprehensum et sacrificare recusantem: neruis durissimis cedi fecit: ⁊ inde a trocheas extensū carceri mācipauit: vbi ab angelo confortatur: et vulnera eius sanantur: die sequenti imperatori exhibetur: cuius iussione ad templum ducitur: et immolare suadetur. Sed oratione ab eo facta idola sicut fumus euanuerūt. Quē aurelianus iratus mandauit in carcerē mitti: ⁊ in saxo perforato pedes eius includi: ⁊ sudes in digitis manuum affigi: atqꝫ per dies septem omnē ei cibum potumqꝫ negari: canes quoqꝫ famelicos secū recludi: vt canes eius laceraret. Cum aūt sanctus diebus sex in oratione perseuerasset: canes adeo mitigauit: vt nec vestem eius lederent. Die v̄o septimo aperta custodia benignus illesus inuentus est: ⁊ a sudibus ⁊ cippo solutus. Tuncqꝫ iubente imperatore: vecte ferreo in collo cōtusus: ⁊ lancea confossus expirauit: visa quoqꝫ est colūba niuea ex ore eius progredi: ⁊ vsqꝫ ad celos euolare. Corpus autē remāsit nimio fragrans odore: quod a xp̄ianis in eodem castro sepultum est kalen. nouēbris.

¶ De sancta Maria virgine et martyre. Cap. iiĳ.

MAria v̄go et martyr apud ciuitatem nicomedie passa est. Que dum esset ancilla cuiusdā tertullĳ principalis: et a domino suo propter natalem filĳ hostie dĳs immolarentur: illa a conserua domine delata: ꝙ de sacrificĳs: vtpote christiana gustare noluisset: verberibus diris afflicta est: ⁊ a tertulio duro carcere mancipata: ibiqꝫ diebus decem fame cruciata est. Quibus a romano preside cōpertis mariam sibi presentari fecit: eamqꝫ sacrificare nolentem: vngularum laniatione vexari precepit. Sed clamore populi innocentē virginē protestantis: eā ad carcerē duci mandauit. Que dū duceret: manus se tenentiū euadens ⁊ fugiēs ab ipsis insequitur. Dumqꝫ ad saxū collis deuenisset: saxum diuina virtute scindit: ⁊ virginem intra se recipiēs confestim concludit: ⁊ persecutores excludūtur: ac in testimoniū miraculi frusta aliqua ex vestibus virginis: extra petrā concisa dimittūtur. Quod illi cernētes: territi saxum circuieunt: nec additum vllum inuenire possunt. Audiens hec preses populū ad saxum concidendū aduocat: vt inde maleficā educāt. Sed tonitrua ⁊ fulgura maxima continuo eruperunt: equitesqꝫ duo equis igneis insidentes de celo aduolarunt. Populi v̄o pauentes ad templa deorū recurrerunt: verū erumpentes fulmina duo milia gentiliū interfecerūt. Idola quoqꝫ plurima in puluerem redegerūt. Que videntes multi alĳ paganorum numero tria milia ad christum conuersi sunt. Preses autem a fulgure interemptus est. Maria v̄o saxo inclusa migrauit ad dominum. Postea quoqꝫ

aperto saxo: corpus illius a xpianis repertum: dignoq; honore conditū est kalen. nouembris.

¶ De sancto Vigore episcopo. Cap. v.

Vigor episcop⁹ claruit tēpore childeberti regis frācorum apud oppidū baiocense: qui attrebatense ciuitate nobilibus ꝛ fidelibus parentib⁹ natus: intra sancti vedasti monasterium habitabat. Dum aūt parētes illū inde retrahere vellent: vt ipm haberent in eoꝝ hereditate superstitē: ille assumpto puero theodemiro seculū reliquit: ꝛ nesciēs quo pergeret: peregrinari cepit: atq; ad regionem baiocem deuenit: vbi ab āgelo in somnis admonitus ad vicū redeuerū perrexit: illicq; edificato monasterio ieiunijs ꝛ orationibus deo seruiebat: multosq; ad dominū conuertebat. ¶ Dum aūt filiū paruulum mulieris xpiane cōuersum baptizasset: illeq; subita febre mortu⁹ esset: mater pueri cadauer in lectulo suo reposuit: ꝛ ad vigorē accedens: mortem filij cū lachrymis nūciauit. Pro quo sanctus vir orationē effudit: ꝛ matrem ad domū reuerti mādauit: que iussu illius rediēs filiū sibi viuū occurrētem recepit. Propter qđ miraculū multi languentes ad eū accedebant: ꝛ tactu illius sani redibant: plurimiq; ad fidē cōuersi in xpm credebāt. ¶ Hic de possessione viri cuiusdā serpentē qdraginta pedes in longitudine habentē: qui solo flatu hoīes ꝛ pecora occidebat: orario suo vt catulū mansuetū ligauit: ꝛ vinctū theodemiro ministro suo tradidit: quē ille ipm sequentē iussu magistri ad mare ligatū deduxit: ꝛ in vndis demersit. ¶ Aliū quoq; serpentē de loco: qui dicit ceila: ꝛ tertiū de loco: qui dicit cāmoron fil' eiecit. ¶ Defuncto ꝟo episcopo baiocense a clero ꝛ pplo in episcopatu electus est. Cū aūt comes bathyldus possessionem quandā episcopatus a se occupatam arari faceret: de equo subito corruēs expirauit. Sanctus aūt vir multis clarus ꝟtutibus senex ꝛ plenus dierū in pace quieuit kalen. nouembris. Sepultusq; est in ecclesia baiocensi.

¶ De sancto Maturino cōfessore. Cap. vi.

Maturin⁹ cōfessor apud senonensem ciuitatē tēpore maximiani imperatoris claruit. Qui ex pre marino eiusdem ciuitatis nobile ac gentile ꝓgenitus: qui ex precepto maximiani christianos persequebatur: ipse clanculū animo solo christianus existens: pro parentum salute ad dominū exorabat. Audiuitq; a domino ꝙ ei ab eo postulata darentur. Et post dies paucos mater eius ad christum conuersa: dū patri eandē conuersionē suaderet. Ille ei respōdit ꝙ in nocte precedente per visum acceperat: ꝙ filio suo in custodiā data fuisset ouiū multitudo. Unde ipse marin⁹ cum vxore et filio maturino annorum viginti a scto policarpo episcopo baptizati sunt. ¶ Cū autem diabolus filiā maximiani imperatoris oppressisset: ꝛ per os puelle clamaret se a nullo hominū: nisi a maturino senonensi eijciendum: populum quoq; romanū a clade epidemie: quā incurrerat eiusdem meritis liberandū. Imperator ad senonensē ciuitatē misit: ꝛ maturinū ad se accersiuit. Qui romā cum multo honore perductus: prius a comitibus iuramentū accepit: vt si eum rome aut in via mori contingeret: corpus eius ad propriā patriam reportarent. Veniens ergo maturinus romā: imperatoris filiā a demonio liberauit: populo quoq; salutē a pestilentia suis orationibus impetrauit. Et post hec ibidem in pace quieuit kalen. nouembris. Cuius corpus dū in quodā tumulo posuissent: die sequenti exhumatū inuenerunt. Recordati autē promissionis ꝛ iuramēti: corpus roma ad galliam transportarūt: ꝛ ibidem illud iussu imperatoris digno honore condiderūt apud senonis ciuitatem: vbi ꝛ miraculis claret.

¶ De sancto Marcello epo. Cap. vij.

Marcell⁹ episcop⁹ parisiorū fuit: qui apud eādem vrbē meritorū sanctitate nō modico claruit. De q̄ illō memorabile refert: ꝙ ex his adhuc iuuenis vt dign⁹ monstraret futur⁹ antistes: eius merito tunc aqua in vinū: tūc ꝟo mutata est in balsamū. Hic etiā inter alia ꝟtutū eius miraculosa insignia: puellam a morte corporis suscitauit. Qui apud eādem vrbem parisiēsem sanctitate clar⁹ in pace quieuit kalen. nouembris ibidem sepultus.

¶ De commemoratione omniū mortuorum. Cap. viij.

Commemoratio oīm fideliū defunctoꝝ sequēti die a festo oīm scōꝝ fieri ab ecclīa instituta est: videlz. iiij. noñ. nouēbris: vt gn̄alib⁹ aliqñ suffragijs adiuuētur: q̄ specialia habere nō

possunt: sicut in quadā reuelatione mōstratum est: de qua dictum est supra in legenda omnium sanctoꝝ kalē. nouembris. Circa quam commemorationem tria videnda sunt: scꝫ ipsoꝝ purgandorum conditio futura: ipoꝝ defunctorum purgatio dura: ⁊ ipsoꝝ expiandorum subuētio secura. ¶ Quātum ad conditionē futuram sciendum est esse locum purgatoriȷ̄: in quo anime purgantur quorūdam morientiū: de quib⁹ inferius dicetur: ⁊ hoc probat. ¶ Primo per locum a sufficiēti diuisione. Nā sicut dicit Augustin⁹. Omnes qui de hac vita decedūt: aut sunt valde boni: ⁊ hi statim euolant ad paradisuꝫ: aut sunt valde mali: ⁊ hi descendūt ad infernū: aut mediocriter boni: ⁊ hi vadūt ad purgatoriū. Suffragia aūt facta pro valde bonis sunt gratiarū actiones: nec debent fieri scienter: quia vt ipse dicit. Iniuriam facit martyri qui orat pro martyre: sed vbi ignorāter fierent ad meritum exorantis cederent. sm̄ illud. Oratio mea in sinu meo cōuertetur. ¶ Suffragia aūt facta pro valde malis: sunt viuoꝝ qualescūqꝫ cōsolationes: pro quibus si de ipsorum dānatione constaret: nulla suffragia fienda essent: vt dicit Augustinus. Si scirem patrem meū esse in inferno nō plus orarem pro eo q̄ pro diabolo. Sunt autē quidam mediocriter boni qui plenam penitentiam non perfecerunt: qui nec adeo boni sunt quin suffragiȷ̄s non egeant: nec adeo mali quin eis prodesse non valeāt: pro quibus suffragia facta sunt expiationes. ¶ Secūdo probat per locum ab auctoritate. Cum em̄ christus dicat: ꝙ qui peccauerit in spiritūsanctum non remittetur ei: neqꝫ in hoc seculo: neqꝫ in futuro. Concluditur ꝙ in futuro seculo peccata aliqua dimittūtur: sed hec nō in paradiso: quia nihil sordidum nihil intrabit in eo coinquinatum. Apocalypsis. xxi. c. Neqꝫ in inferno in quo nulla est redemptio. igitur est dare tertiū locum in quo dimittātur: scilicꝫ purgatorium. Tertio probatur ex ipsa diuina pietate. Cum em̄ sit impossibile: vt homo non peccet. iuxta illud. Septies in die cadit iustus: quomodo esset diuine pietatis: vt quis subitanea morte preuētus sic damnaretur de homicidio: sicut et de verbo ocioso. Non em̄ euolant statim cum decedunt: nisi tria genera hominū: qui significātur per illos tres quibus celum apertum est: scꝫ pueri baptizati aut etiā adulti: dūmodo decedant anteq̄ actualiter peccent: hi significant per christū baptizatum cui celum apertum est. Luce. iiȷ̄. Itē sancti martyres qui denotant per stephanuꝫ lapidatum: qui vidit celos apertos. Actuū. viȷ̄. ca. Iteꝫ viri ꝑfecti existētes sine vllo peccato etiā veniali: hi denotantur per iohannē perfectissimum qui vidit ostium apertum in celo. Apoca. iiȷ̄. ¶ Quantū ad purgationē duram tria vidēda sunt: scꝫ qui sunt illi qui purgātur: ⁊ vbi purgantur: ⁊ quāto tēpore purgant. ¶ Circa pͥmū sciēdum est ꝙ purgant illi qui satisfactiōe sibi iniūcta nōdum completa decedūt: verūtamē si haberēt tantā contritionem: que sufficeret ad delendum peccatū: liberi ad vitā transirēt: etiā si satisfactionē minime cōpleuissent: quia apud deum non tam valet mēsura tēporis q̄ doloris. Qui aūt non adeo conterūtur: ⁊ ante expletionem moriūtur: igne purgatoriȷ̄ grauissime puniūtur: nisi forte eoruꝫ satisfactio ab aliquibus eorum charis assumat perficienda: ⁊ hec debet fieri auctoritate sacerdotis: qui penitentiā imposuit: ⁊ in casu extreme necessitatꝭ: vbi ꝑ illū perfici nō possit: ⁊ debet perfici pro eo ab hoīe existēte in charitate: et ꝙ minor pena cōmutet in maioreꝫ: quia plus deo satisfacit pena ꝓpria q̄ aliena. ¶ Secūdi qui purgant: sunt hi qui satisfactionem quidē iniūctam compleuerūt: sed tamē illa pena ignorātia vel negligentia sacerdotis sufficiens non fuit. Nam nisi magnitudo cōtritionis suppleat: isti tales ī purgatorio cōplebunt quod in hac vita defecerūt: vnde si penitētia imposita est maior: tūc illud plus cedit ei in augmētū glorie. Si equalis sufficit ad diminutionem totius culpe. Si minor: tunc illud quod restat: supplebit ex virtute diuine iusticie. ¶ Tertiȷ̄ qui purgant: sunt illi: qui lignum fenum ⁊ stipulam secum ferunt: scꝫ affectiones carnales quib⁹ dediti sunt: ita tamen vt nil deo preponāt. Isti em̄ illis tribus significātur: qui sm̄ suos amādi modos: vel diutius vt lignum: vel minus vt fenū: vel minimū vt stipulā cremabuntur. ¶ Circa secundū scꝫ vbi purgantur: sciendum est ꝙ est purgatoriū generale ⁊ speciale. Generale est in eodem loco quo ⁊ infernus: ⁊ eodem igne damnati cruciātur: ⁊ saluādi purgantur: sicut idem ignis ligna cōsumit: ⁊ aurū purificat: quiquidē ignis est miro modo grauis cum excellat omnē penam: quā vnq̄ quis passus fuerit in hac vita: lꝫ martyres mirabilia passi fuerint tormēta. Habēt tamē illi qui sunt in purgatorio triplex remediū: quibus damnati carent. Primū: quia certi futuram gloriā prestolantur: habent em̄ certitudinē de gloria: minorem quidem q̄ existētes in patria: sed maiorem q̄ existentes in via. ¶ Secundum: quia a demonibus non cruciātur. non enim est conueniens: vt quorum in hoc mūdo extiterūt victores: eos habeant in purgatorio penarum illatores. ¶ Tertiū: quia ab angelis bonis sepius visitant: qui eos in spe certa future glorie confirmant: ⁊ bona que pro eis in hoc mūdo fiunt illis annūciant. ¶ Speciale vo purgatoriū est illud quod deus in diuersis locis pluribus animabus purgādis sepius deputare credit. Qd̄ quideꝫ facit deus ꝓpter quinqꝫ rōnes. Primo propter earum leuem punitionum: sicut aliquibus sm̄ gregorium reuelatū est: animas quasdam in vmbra punitas esse. ¶ Secūdo propter earum celerem liberationem; vt scilicet possint

uas indigentias aliis reuelare: ⁊ sic eorū suf-
fragia petere: ⁊ per consequens de pena celeri
us exire. Sicut legitur de sancto theobaldo: ꝙ
eius piscatores in autūno frustum glaciei ꝓ pi
sce prandiderunt: quod dum pedibus episcopi
podagra laborantis pro eius refrigerio suppo
neretur: audiuit vocem de glacie dicētis se ani
mam esse vni⁹ peccatoris: qui in illa glacie pur
gabatur: qui liberari posset: si triginta missas
pro eo continuatis dieb⁹ celebraret. Quas dū
sanctus bis inchoasset: ⁊ diuersis causis demo
ne hoc agente intermisisset: tertio missas con-
tinuauit: ⁊ frusto glaciei dissoluto anima pecca
toris ad celos ascendit. ¶ Tertio propter no-
stram instructionem: vt scilicet magnam penā
infligi peccantibus in vita futura cognoscam⁹:
sicut apparet in quodam scholari: qui dum post
eius obitum magistro suo cum capa de parga-
meno plena sophismatibus apparuisset: eamq̄
plusq̄ turrim sibi pōderare diceret: ⁊ magister
penam illam leuem iudicaret. Ille guttam vnā
sui sudoris in palmam magistri cadere dimisit
que manum eius sicut sagitta perforauit: ⁊ cru
ciatum mirabilem sensit. vnde magister territ⁹
seculo renūcians religionem intrauit. ¶ Quar
to propter culpe in loco ꝑpetrationē: sicut legi-
tur quarto dialogorū: ꝙ presbyter propter cor-
poris sui necessitatem balneum frequētās sem
per inueniebat vnum sibi ibidem ministrantem.
Cui dum vice quadam pro mercede panē bene
dictum offerret: audiuit ab eo: ꝙ fuerat aliquā
do dominus loci illius: sed pro culpis suis ibi-
dem post mortem fuerat deputatus: rogans vt
ꝓ se panē illum deo offerret: ⁊ sic expiari pos-
set: ꝙ dum presbyter per dies septem pro eo ce
lebrasset: ⁊ ad balneum redisset: illum minime
amplius inuenit. ¶ Quinto propter alicuius
sancti orationem: sicut legitur de sancto patri-
cio episcopo: ad cuius orationē deus in hiber-
nia purgatorium vnum constituit: de quo dictū
est supra in eius legenda. xvi. kal. aprilis. Cir-
ca tertium scz quanto tempore purgātur: scien-
dum est: ꝙ tempus debet culpe corresponde-
re. Deus enim qui modos ⁊ mensuram peccato
rum et penarum nouit: penam cum culpa com-
mensurat: vel temporis diuturnitate: vel pene
acerbitate: vt si verbi gratia: quis peccatum cō
misisset: propter quod per annū in purgatorio
stare deberet: ⁊ vsq̄ ad diem iudicii: non nisi mē
sis vnus restaret: quia tunc purgatorium finiri
oportet: deus tunc propter temporis breuitatē
aggrauaret pene acerbitatem. ¶ Quantum ꝟo
ad subuentionē securam quattuor vidēda sunt:
scilicet quibus subuenitur. Per quos subueni-
tur. Per que ⁊ qualiter subuenit. ¶ Circa pri-
mum sciendū: ꝙ dānatis nullo modo subueni-
tur: neq̄ quo ad liberationem: vt scilz ab ipsis
penis leberentur: nec quo ad mitigationem: vt
scilicet in eis diminuantur: nec quo ad suspen-
sionem: vt scz ad tempus etiam minimum eorū
pena suspendatur: nec quo ad fortificationē:
vt scz ad tolerandum leuius roborentur. Quā-
tum enim ad aliquod horū in inferno nulla est
redemptio. Subuenitur autem illis qui in vi-
ta sibi meruerunt: vt eis talia prodesse pos-
sint: videlicet illis qui in statu gratie deceden-
tes aliqua secum purganda tulerunt: de quib⁹
supra dictum est. ¶ Circa secundum sciendum
ꝙ debet istis subueniri ꝑ homines q̇ sint in ta-
li statu: quali ⁊ illi decesserunt: scz in statu gra-
tie. Alioquin si suffragia fiāt pro defunctis exi
stentibus in mortali: nihil animabus prosunt:
sicut nec sibiipsis prodesse possunt. Hoc autem
fallit in duobus casibus. ¶ Primo cū quis de-
cedens in charitate ordinat sibi de propriis fa-
cultatibus per aliquem subueniri: Quis enim
talis volūtatē defuncti exequēs sit in peccato
mortali: prosunt tamen illi tales elemosyne: q2
fiunt in personā existētis in statu gratie. ¶ Se
cundo cum quis defunctis subuenit in perso-
nam ecclesie: vt si sacerdos existens in mortali
etiam spōte celebret pro defunctis: quia enim
hoc facit in personam ecclesie: prosunt defun-
ctis illa suffragia: quia nomine ecclesie fiunt:
que semper sine macula consistit: ⁊ omnia per
spiritumsanctum operatur. ¶ Circa tertiū sci-
endum: ꝙ suffragia pro defunctis: quedā sunt
realia sicut elemosyne ⁊ oblationes: quedam ꝑ
sonalia: vt ieiunia ⁊ peregrinationes: quedam
ꝟo mixta: vt ecclesie oratiōes: ⁊ potissime mis-
sarum celebrationes. ¶ Quod autem primum:
scilz elemosyne prosint pro defunctis: patet ex
eo quod legitur secundo machabeorū. xii. Quo
niam vir fortissimus iudas collatione facta duo
decim drachmas argenti misit hierosolymā of-
ferri ꝓ peccatis mortuoꝝ ⁊c. ¶ Qđ ꝟo secđm
scz ieiuniorū obseruatio ⁊ oratio eis ꝓsit. Gre-
gori. ꝓbat in. iiii. dialo. ꝑ multas auctoritates
⁊ exēpla q̄ causa breuitatis omittuntur. ¶ Qđ
aūt tertiū: scz missarū celebratio eis ꝓsit ꝓbat
idē in eodē lib. ꝙ dū quidā frater mortu⁹ esset:
⁊. iii. aureos habere rept⁹ fuisset: iussit eū gre-
gorius in sterquilinio sepeliri: ⁊ ꝓ eo vsq̄ ad di
es. xxx. missam celebrari: quib⁹ expletis anima
illius cuidā fratri apparuit: ⁊ se propter talem
missarū celebrationē a purgatorio liberatū esse
dixit. ¶ Circa quartū ꝟo: scz qualiter subueni-
tur: sciendū est ꝙ suffragia aut fiunt ꝓ mortu-
is generaliter: ⁊ tūc generaliter ꝓsunt: aut spe-
cialiter: ⁊ tūc specialiter prosunt illis pro qui-
bus fiunt: si indigent: si aūt non indigēt ꝭm di-
uinā dispensationē illis qui magis indigēt at
tribuunt. Et hoc intelligas q̄tum ad expiatio
nem. Nā suffragia mortuoꝝ habēt vltra expia-
tionē virtutē in penis cōfortādi. Et hoc oibus
equaliter ꝓdest: siue fiant generaliter: siue spe-
cialiter: sicut patet exemplū in candela: que ac-
censa pro vno existente in carcere: sic aliis lu-

cet: ac si pro singulis accensa fuisset.

¶ De sancto Justo martyre. Cap. ix.

Iustus martyr apud tergestinam ciuitatem aquileie ꝓuincie passus est: tēporibus diocletiani ⁊ maximiani impatorū sub manatio ṗfecto. Qui dū ad ṗfatam vrbē deuenisset: iustū cōprehēdi fecit: ⁊ sibi presentato cepit suadere: vt dijs sacrificaret. Qui cum dño iesu xp̄o se sacrificare diceret: iussit eum in carcerem trudi. Cunqȝ tota nocte in oȝone ꝑseuerasset: mane eductū ⁊ imolare recusantem: fecit eū manati⁹ extrēsum neruis crudis cedi: sed cū illū oīno inuictū cerneret: mandauit in collo ei⁹ ⁊ manibus: ac pedib⁹ plumbi pōdera ligari: ⁊ sic in profundū maris demergi. Qui quasi ad epulas inuitatus ip̄e sibimet pondera plumbi deferebat: ⁊ vale dicēs fratribus festinando ad litt⁹ ꝑgebat. Sicqȝ ad locū ducit: ⁊ plūbo ei alligato in scapha modicissima ponit: ductusqȝ in altū pelagi: oratione fusa in mare demergitur: vt aūt spm̄ deo reddidit: mox funes eius cū plumbo dirupti sunt: ⁊ corpus ad littus tregestine ciuitatis ab vndis deductum est añ solis occasum. Eadē nocte apparuit sanctus martyr cuidā presbytero nomine sebastiano: iubens vt corpus eius tolleret: ⁊ cū indulgentia sepeliret. Qui conuocatis pluribus xp̄ianis: corpus ip̄ius in littore inuentū: iuxta ip̄m locū honorifice tumularūt. Qui passus est. iiij. noñ. nouēbris.

¶ De scā eustochio virgine ⁊ mar. Cap. x.

Eustochium virgo ⁊ martyr apud tarsum cilicie passa est sub iuliano ipatore. Qui cū ibidē existēs cū oī populo dijs gentiliū sacrificasset. Eustochiū sacrificare nolentē prīo neruis bubalinis cedi fecit: deinde cornib⁹ capreolarū vngulari ṗcepit: partibusqȝ carnes eius cōcidi. Deinde caput eius cum capillis excoriari ⁊ clauos infigi. Et cū hec oīa constātissime tollerasset: ⁊ impator sentētiā ꝓtulisset: vt mēbratim cōcisa in sartagine torereť orans ad dñm emisit spiritū. Sepultaqȝ est a matre propria in abditissima crypta. iiij. noñ. nouēbris.

¶ De sancta Eustochio virgine. Cap. xi.

Eustochiū ꝟgo sacratissima paule nobilissime romanorum filia: ⁊ beati hieronymi discipula fuit: De qua idem testatur hieronym⁹ ꝙ in sanctis locis virginitatis ⁊ ecclesie monile preciosissimum fuit. Cum ꝟo mater eius omni relicto seculo ⁊ mūdanis diuitijs ac filijs cunctis: ex vrbe roma progressa hierosolymam deo seruitura nauigaret: hec sola eius propositi ⁊ nauigationis comes extitit: sicut supra actum est in vita paule. vi. kalen. februarij. Et cū eadem ei⁹ matre apud oppidū bethleem cenobiū construxit: ⁊ cū eadē ⁊ alijs sanctis feminis sub beati patris hieronymi disciplina: deo deuote seruiuit: atqȝ post dormitionem genitricis. l. et eo amplius puellarū mater extitit. Cui beat⁹ doctor regulā deo viuendi cōstituit ⁊ dictauit. Ip̄a autem ieiunijs ⁊ orationibus sacrorūqȝ librorum studijs intēta solicite: post agones plurimos ꝓ xp̄o supatos in virginitatis ꝓposito in pace quieuit. Sepulta apud bethleē. iiij. noñ. nouēbris.

¶ De sancto Victorino ep̄o ⁊ mar. Cap. xii.

Victorinus pictauensis episcopus sub diocletiana persecutione martyrium passus est: qui sciētia ⁊ doctrina clarus opuscula nōnulla sacre fidei perutilia cōpilauit. Cōmētarios em̄ edidit in genesim: Exodū: Leuiticum: Esaiam: Ezechielē: Abacuch: Ecclesiastē: Cātica cāticorū: ⁊ apocalipsim. Aduersum oēs fere hereses libros plures ꝯscripsit: multaqȝ alia grādiorib⁹ sensib⁹ ꝙ cōpositione verbor̄: neqȝ em̄ eque latina: vt greca lingua pollebat. Sub prefato tādē principe pro eiusdē defensione fideqȝ: martyrio vitā apō eandē vrbem finiuit. Ibiqȝ tumulat⁹ iacet. passus est autem. iiij. noñ. nouembris. Hec hieronymus libro de viris illustribus.

¶ De sanctis alcindino pygasio ⁊ anepothisto martyribus. Cap. xiij.

Alcindin⁹ pygasius: ⁊ anepothistus apud persidam passi sunt sub sapore rege persarum: qui eidem regi delati ꝙ christū colerent: ⁊ multos conuerterent; inuenti sunt in cella orantes: ⁊ a ministris regis capti educti sunt. Dum autem christum confiterentur: primo vectibus durissime cesi sunt: mutatis super singulos eorum in cedendo. x. viris. Rex ꝟo cecidit quasi exanimis: tandem ad se rediens: eos sursum appendi: ⁊ deorsum extendi: ac ignem subterponi fecit. Sancti ꝟo christo ei apparente illesi ab igne permanserunt: ⁊ a vinculis absoluti sunt. Rex autem mutus effectus est: et

ministri quasi amentes erant: ita vt nec nutibus euȝ intelligere possent. Post hec apparuit sanctis martyribus exercitus angelorum: quibus orantibus lingua regi restituta est. Tunc mandāte rege sancti super lectos ferreos sternuntur: ⁊ carbones subtermittūtur: sed a voce celica cōfortanṫ: plurimi ad dominū conuertūtur. Deinde pluuia maxima inundante: ⁊ angelis eis in albis de celo aduolantibus ignis extinguitur: ⁊ sanctorū vincula dirūpunṫ. Cumq; eis rex blandiretur: vt sacrificarēt: eosq; in curru suo leuasset: ⁊ ad templum iouis adduxisset orationem fuderunt ad christum. Statimq; facto terremotu magno idolum cecidit: et rex territus fugit. ¶ Iterum quoq; sanctos martyres detentos nudos et cathenis obligatos rex mitti fecit in cacabos plūbo: resina: ⁊ pice bullientibus plenos. Uerum oratione ad deuȝ fusa: sanctorum cathene cōfracte sunt: ⁊ cacabi vacui sunt reperti: ac omnino repefacti. Quod cernēs miles quidam nomine antoninus conuersus est: ⁊ in christi confessione a rege decollatus: atq; a fidelibus sepultus. Deinde mandauit sapor martyres coriis taurorum includi ⁊ in mare iactari. Et continuo sanctus martyr antonin⁹ eis cum tribus angelis apparuit: et coria scidit: sanctosq; illesos super vndas maris ambulantes ad littus perduxit. Quo miraculo. xxviij. gentiles ad fidem christi conuersi sunt. Sed iratus rex sanctos martyres vna cuȝ prefatis. xxviij. nuper conuersis in ignem copiosum mitti precepit. Qui solas animas xp̄o reddentes corporibus inustis omnino permanentibus ipi multis cernētibus ab angelis in nubibus suscepti sunt: odorq; mirus ex corporibus refragrauit. Qui passi sunt. iiij. nonas nouembris.

¶ De sancto Theodoro ep̄o. Cap̄. xiiij.

Theodorus ep̄s cyrie ciuitatis a cyro cōdite nō solum verbis sed etiā reb⁹ ⁊ virtutib⁹ extitit coronat⁹. Qui multa volumina scripsisse d̄r: sed de plurib⁹ paucorum istorum ad nos noticia peruenire potuit: vt gēnadius de viris illustribus testatur. Nam scripsit de incarnatione domini aduersum euthycen presbyterum et dioscorum alexandrinum episcopū dicta fortia. Item ecclesiastice historie libros imitatus eusebium: ⁊ a fine multorū eius incipiens vsq; ad leonis senioris tempora deduxit. Sub quo ⁊ apud laodiciā ciuitatē in xp̄o quieuit. iiij. noñ. nouembris.

¶ De sancto Ambrosio abbate. Cap̄. xv.

Ambrosius abbas monasterij agaunensis: prius apud lugdunum ciuitatē monasterij insule barbare p̄r fuit: ⁊ magnis illic vite ac sanctitatis virtutibus clarus. Cum ad dictuȝ cenobiuȝ agauni ob egregie religionis normā translatus fuisset: beato fine in dn̄o requeuit. iiij. noñ. nouēbris. Cui⁹ corpus apd̄ idē monasteriū sepultū iacet: ⁊ signis atq; miraculis gloriose refulget: vt dicit ado.

¶ De sancto Quarto discipulo. Cap̄. xvi.

Quartus discipul⁹ ex lxxij. a xp̄o electus vnus fuit: qui sub disciplina postmodū. xij. apostolorum claruit: vt abbas dorothe⁹ tradit. De hoc etiaȝ apostolus ad Romanū. xvi. mentionē facit. Hic episcopus beryti ab apostolis cōstitut⁹ extitit: ⁊ officio predicationis se exercitans apud eandē ciuitateȝ quieuit. iij. noñ. nouembris.

¶ De sanctis martyribus qui dicunṫ massa candida. Cap̄. xvij.

Martyres sancti: qui dicuntur massa cādida fuerūt inumera martyrū multitudo in ciuitate cesar augusta hispanie puincie sub datiano preside p christo passorū. Cum eniȝ p̄fatus preses in ipsa vrbe. xviij. martyres interfecisset cum virgine eugra. de quibus dictū est in eorum passione. xvi. kalen. maij. Uidens q̄ quanto plus conabatur christianos extinguere: tāto magis eorum multiplicabaṫ fides: ⁊ collegiū augebaṫ: simulata pace ecclesijs reddita: misit edictū ficte: vt xp̄ianis latentibus liceret suis legib⁹ vti. Quib⁹ ad publicū prodeūtibus: ⁊ christum laudantibus eorum multitudine in p̄dicta ciuitate cōueniente cōgregauit exercitum paganorum: ianuasq; vrbis claudi iussit; ne quis eorum euaderet. Oēs quoq; xp̄ianos ibidē repertos armati gētiles ex abditis exeūtes gladijs trucidarūt. Corpora x̄o in aceruos maximos collecta combusserunt: et cineres in ventū dispersērūt. Quippter eorum innumerabilē multitudinē massa candida appellanṫ: vt dicit frater vincētius. Quorum passio recolitur. iij. noñ. nouēbris. Sūt alij. ccc. martyres: qui massa candida dicūtur: de quibus supra dictum est. ix. kalen. septembris.

¶ De sctis Germano ⁊ socijs mar. Cap̄. xviij.

Germanus: theopolus: cesarius et vitalis martyres apud cesaream cappadocie sub persecutiõe decij cesaris optime duxerũt martyrium. Quo tpe: vt scribit hieronymus: vovi erat xpianis p xpi noie pcurri: verũetiã callidus hostis tarda ad mortẽ supplicia conquerens animas cupiebat iugulare non corpora: et vt ipse qui ab eo passus est cyprian⁹ ait: volẽtibus non permittebatur occidi. Quo tempore passi sunt illi duo iuuenes de quibus in vita sancti pauli primi heremite dicitur: vt supra dictũ est in eius vita quarto idus ianuarij. Passi sunt prefati sancti martyres germanus et socij. iij. nonas nouembris. Hec hieronymus in martylogio suo.

De sancto Chenelmo martyre. Cap. xix.

Chenelm⁹ martyr i anglia passus est. Hic fuit filius cenelphi merciorũ regis. Quẽ ille moriens dryde sorori sue tũc septennem commisit alendũ. Illa vero mortuo rege falso sibi regnum presagiens infantulum occidendum satelliti: qui eius erat alumnus tradidit: preciumqꝫ promisit. Qui puerum venatum ducens inter frutecta obtruncauit. Hoc autem celatum in anglia statim diuinitus innotuit. Nam columba de celo aduolans super altare sancti petri rome descendit: et membranã anglicis elementis scriptam detulit: atqꝫ in altare deposuit: cuius tenor necem pueri martyris: et sepulturam per ordinem prodidit. Que a quodam anglico interpretata est. Statimqꝫ papa per epistolam regibus anglie directam compatriotam martyrem indicauit. vnde frequenti cultu corpus innocentis de loco vbi iacebat solenniter leuatum est. Cum autem ferretur vincecumbã clericis et laicis canentibus: dryda parricidialis e fenestra cenaculi caput extulit. Et forte psalterium legens peruenerat ad ps. Deus laudem meam ne tacueris. quaꝫ a fine nescio quo presagio retrograde dicens: nitebatur cantantes infringere. Tunc virtute diuina oculi illius a capite euulsi versum illum. Hoc opus eorũ qui detrahunt mihi etc. cruore polluerũt. Et in ipo libro vsqꝫ hodie extat cruoris insignia immanitatem mulieris et vltionem dei spirantia. Passus est autem sanctus martyr tertio nonas nouembris. Hec guilelmus.

De sancta Alpaide virgine. Cap. xx.

Alpaides virgo de tudoto circa annũ domini. M. clxxx. sanctitate nimia claruit. Que multis annis i corpore degens infirma sine vllo cibo permansit. Hec genere infima officioqꝫ bubulca: sanctarum scripturarum intelligentiam diuinitus obtinuit: et mire prudẽtie consiliũ habuit. Que flagello domini diutius attrita est: adeo vt propter effluentem de corpore saniem etiam suis fieret in horrorem: patientia aũt summa predita: nec aliquãdo cõturbari visa fuit. Nullumqꝫ cibum per annos multos traĳcere valuit: nisi solum eucharistiam sacram: et lecto decubans non nisi ab altero moueri potuit. Hec aũt a deo accepit: vt sepissime in excessu rapta: ãgelo duce: et loca penarum et gloriam sanctorũ percurreret: et occultas visiones aspiceret. Frequẽter autem in solẽnitatibus christi vel eius matris rapta mũdum totum quasi in pile speciẽ intuebatur: et ea que in mũdo fiebant contemplabatur. ad corpus quoqꝫ rediens multa occulta et secretissima dicebat: et quedam ex his que viderat reuelabat: quedã vero a deo premonita occultabat: plerũqꝫ etiã futura predicebat. Quieuit autem in pace apud tudotũ tertio noñ. nouembris. Hec ex gestis francorum.

De sanctis Vitale et Agricola martyribus. Cap. xxi.

Vitalis et agricola martyres passi sũt in puincia italie in ciuitate bononiensi temporibus diocletiani et maximiani imperatorum: quorum passionem sanctus scripsit Ambrosius. Fuit aũt vitalis seruus agricole: nũc vero consors et collega martyrij: precessitqꝫ seruus vt puideret locum: secutus est domin⁹ secure: quo datam fidẽ serui iam inueniret paratam non alienam. Cum ergo sanctus vitalis cogeretur a persequẽtib⁹ vt christum negaret: et amplius domini fidem profiteref: omnia tormentoꝝ genera in eũ exercentes: vt nõ esset in corpore eius sine vulnere locus: oratione fusa ad dominũ emisit spiritũ. Sanctus vero agricola mitior habebaf moribus vt ab ipsis etiã inimicis diligeref: ideoqꝫ differebant eius passionem. Deniqꝫ vbi nõ acqeuit persecutorib⁹: sanctus agricola crucifixus est. Quorum corpora in iudeorũ solo sepulta sunt.

Post multos autez annos idem locus sancto

ambrosio ep̄o mediolanensi reuelatus est. Qui veniens bononiā cōuocatis clero ⁊ populo ad locum accessit: ⁊ effosso solo martyrū reliquias inuenit. Easqͬ deuote leuata in eadem ciuitate sepeliuit. Passi sunt aūt pridie noñ. nouēb.

¶ De sancto Amantio presbytero. Cap̄. xxij.

AMātius presbyter apud tyfernā tyberinaz ciuitatē claruit tēpore beati gregorij pape. Qui hoc speciale in se virtutis habebat: vt apostolorū more manus super egros imponeret ⁊ saluti restitueret: ⁊ quelibet vehemens egritudo ad tactum illius abscederet. Hic insuper hoc in se habebat miraculi: quia in quolibet loco q̄uis immanissime aspitatis serpentem inueniret: mox vt eum signo crucis signaret extinguebat: ita vt diruptis visceribus moreretur. Quem si quando serpens in foramine fugeret: signo crucis os foraminis benedicebat: statimqͬ ex foramine serpēs iam mortuus trahebatur. Hic tempore quodam ad beatum est adductus Gregorium: quem in domo infirmorum beatus pontifex diebus aliquibus ad manendum posuit: vbi quidam inter egros alios mentecaptus et freneticus iacebat. Qui nocte quadam cum magnas voces: scilicet vt insanus ederet: cunctos egros immensis clamoribus pturbabat: ita vt nulli illuc somnū capere liceret. Tūc sanctus presbyter de stratu suo surgens ad locum frenetici accessit: et super eum positis manibus orauit: moxqͬ illum melius habentem tulit: atqͬ in superiora domus secum ad oratorium duxit vbi pro eo liberius orationi incubuit: ⁊ statim eum sanum ad lectum proprium reduxit: ita vt nullas vlterius voces ederet: neqͬ egrotorum quenqͬ aliquo clamore turbaret: qui et apud predictam ciuitatem in pace quieuit pridie noñ. nouembris. Hec Gregorius. iij. dialogorū. cap̄. xxx.

¶ De sancto Herio presbytero. Cap̄. xxiij.

HEriꝰ p̄sbyter apud alexandriam claruit. Hic vir acerrimi ingenij ī diuinis scripturis notabiliter eruditꝰ fuit: vitaqͬ purissimus ad diuinā qͬ philosophiam penitus expeditus: doctor ecclesie incomparabilis maxima sapientia refulsit. Qui tractatum longissimum super esaiam prophetam edidit. Et tempore philippi imperatoris apud eandem ciuitatem in pace quieuit pridie nonas nouēbris: vt ait Hieronymus libro de viris illustribus.

¶ De sancto zacharia sacerdote. Cap̄. xxiiij.

ZAcharias sacerdos ⁊ pphe ta pater iohānis baptiste in diebꝰ herodis regis iudee claruit: de cuius sanctitate in principio euangelij luce plurima p̄clara testimonia describunt. Fuit enim de vice abie ex filijs aaron de tribu leui: sicut dictum est supra de eo in natiuitate sancti iohānis baptiste octauo kalen. iulij. ⁊ in eius conceptione octauo kalen. octobris. vbi etiam de ortu filij: et de miraculis: que in eius natiuitate apparuerunt: et de prophetia ipsius zacharie tractatum est. Cum igit̄ christus puer ab herode quereretur occidendus: ⁊ ex hoc ipse herodes innocentes perimeret. Helisabeth audito: ꝙ Johannes eius filius similiter quereretur qui christum etate sex mensibus precedebat: accepit paruulum: ⁊ cum eo aufugit. Ascēso autem excelso monte iude: circunspiciēs vbi eum absconderet: visis interfectoribus se insequentibus timuit: ⁊ orationem ad deum pro filij salute fudit. Statimqͬ mons se aperuit: et Helisabeth cum filio intra sui abdita suscepit: atqͬ persecutores exclusit. Quibꝰ intra mōtis tenebras lux diuinitus apparens eos confortabat: ⁊ angelus domini illis necessaria ministrabat. ¶ Cum autem missis satellitibus ab herode: zacharias vbi filiꝰ esset: interrogatus esset: ⁊ ille se eum vbi foret: ignorare diceret: atqͬ impietatem herodis redargueret: christumqͬ natum ex virgine predicaret: qui regnum israel accepturus esset. Herodes iratus misit nocte carnifices: qui zachariam inter templum ⁊ altare: vbi virgo beata educata fuerat iugularunt. Mane autem facto dum ceteri sacerdotes templum adeuntes zachariam: vt ad eos exiret: more solito expectarent: ⁊ iam hora tardior esset: vnus illoꝝ intrans sanctuarium reperit sanguinem zacharie: vt lapidem coagulatum. Auditaqͬ est vox de celo: ꝙ zacharias occisus esset: ⁊ ꝙ sanguis eius ex israel nō esset delendus: donec exurgeret: qui eum vindicaret: qui foras egressus hec omnia ceteris nunciauit. Illi ṽo timentes quasi frāgorem lapidum audierunt: ⁊ corpꝰ sancti non inuenerunt. Passus est autem sanctus martyr nonas nouēbris: Corpus autem eius post longa tempora apud hierosolymorū templum inuentum: ibidemqͬ dudum tumulatum iacuit. Nunc ṽo quiescere dicitur venetijs in monasterio dominarum eiꝰ nomini fundato.

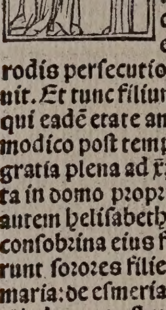
¶ De sancta Helisabeth vxore zacharie. Cap̄. xxv.

Elisabeth

Helisabeth vxoꝛ zacharie sacerdotis ꝑdicti ⁊ mater iohannis baptiste fuit de filiabus aaron: cuiꝰ sanctitas in euāgelio luce cōmendat. Hec aūt cū iohāne nato paruulo in latibulo speluncę: de qua supra ꝓxime dictum est: latuit donec īmanitatis herodis persecutio facta in nece paruuloꝛū cessauit. Et tunc filium vsq; ad annos. vij. enutriuit: qui eadē etate antra deserti petijt. Mater ꝓo modico post tempoꝛe superuixit: ⁊ sanctitate ⁊ gratia plena ad xp̄m in pace migrauit. Sepulta in domo pꝛopꝛia in montana iuda. Dicitur autem helisabeth cognata virginis marie: quia consobꝛina eius fuit. Anna enim ⁊ esmeria fuerunt soꝛoꝛes filie agarin: de anna nata est virgo maria: de esmeria nata est helisabeth ⁊ eliud: de eliud natus est emineu: de emineu natꝰ est sanctus Seruatius episcopus traiectēsis: de quo supra dictum est. iij. idus maij.

De sancto zacharia papa. Cap̄. xxvi.

Zacharias papa natione grecus ex patre Pollochꝛonio: gregoꝛio. iij. romano pontifici in episcopatu successit: ⁊ sedit annos decem: menses duos: dies. xv. vir mitissimus: atq; suauissimꝰ: omniq; bonitate oꝛnatꝰ: amatoꝛ cleri ⁊ populi totius: tardus ad irascendum: ⁊ velox ad miserandum: nullis malum pꝛo malo reddidit: suis etiam persecutoꝛibꝰ bona pꝛo malis restituit. Hic inuenit omnem italiam turbatam simul ⁊ ducatum romanum: persequente liudpꝛando longobardoꝛum rege: ac romane ecclesie iura auferente. Tantā ꝓo deus huic pape gratiam contulit: vt etiam pꝛo salute populi animam ponere non dubitaret. Qui pꝛius missa legatione ad eundem regem. Post ipse ꝑsonaliter veniēs salutaria illa verba pꝛedicauit. Cuius ammonitione inclinatus rex ciuitates romane ecclesie pertinētes: q̄ per annos triginta ablate fuerant reddidit: et pacem cum pōtifice fecit: captiuosq; plurimos romanoꝛum quos tenebat: dimisit. Ipsa quoq; pax per annos viginti perdurauit. Hic autem pontifex magni meriti ⁊ sanctitatis clerum suum valde dilexit: vtpote pater ⁊ bonus pastoꝛ omnes amplectens ⁊ vtiliter fouens ⁊ neminē eoꝛum tribulari: vel egere permitens. Cuiꝰ tēpoꝛibus in magna securitate ⁊ letitia populus adeo ei commissus degens vixit. ¶ Hic constituit vt filij compatrum se in matrimonio nullatenus iungerent. Hic dialogoꝛum libꝛos de latino in grecum transtulit: quia vtriusq; lingue peritus fuit. Hic etiam in lateranen̄. ecclesia coꝛpus beati Geoꝛgij martyꝛis cum epitaphio grecis litteris exarato repperit: ⁊ cum magna solennitate ad velum aureum ecclesiam sui nominis condidit. Ibiq; ipsum reposuit. Et omnibus plene ⁊ perfecte dispositis in summa pace moꝛitur: ⁊ apud sanctum Petrum sepelitur. Ibiq; virtutibus pollet.

¶ De sancto Malachia episcopo. Cap̄. xxvij.

Malachia episcopus in hibernia claruit tempoꝛe eugenij pape. iij. Cuius vitam beatus bernardus scripsit. Hic ex parentibꝰ chꝛistianis in hibernia natus: sacrisq; litteris a pueritia eruditus in ciuitate armachia vigintiquinq; annoꝛum pꝛesbyter factus verbū dn̄i instantius ꝑdicare cepit. Deinde marcū senē ep̄m lesmoꝛ adiēs: vt ab eo diuinis plenius infoꝛmaretur: qui etiā ep̄s miraculoꝛū signis clarebat: cū eodē ꝑ aliquot mā sit annos. ¶ Dū aūt ꝓ soꝛoꝛe sua defuncta quotidie celebꝛaret: ⁊ occupatus alijs ꝑ dies. xxx. missam intermisisset: nocte sequēti vidit ꝑ sp̄m soꝛoꝛē se diebus totidē nihil gustasse conquerentē. Et cū pꝛo eius expiatione celebꝛationis missarū resumpsisset: visa est sibi vsq; ad limen ecclesie peruenisse. Iterūq; in eodē ꝑseuerans vidit illā ecclesiā introisse: sed altare cōtingere nō posse. Et rursum missas ꝓsecutꝰ vidit eā inter candidatoꝛū numerū aggregari: ⁊ sic eā intellexit ad celos euolasse. Postmodū aūt in loco bēcoꝛ sibi a diuite quodā oblato monasteriū reꝑauit: qd̄ dudū antea fuerat deuastatum: de quo olim sanctꝰ colūbanꝰ ascēderat. Ibiq; cū x. monachis abbas ip̄e deo seruire cepit: vbi dū vnus ex eis operarijs ligna cederet: ⁊ securis ferrū de manubꝛio exilisset: inuocato malachia ferrū vestes illiꝰ solūmodo cōcidit: s; carnē oīno nō tetigit. Ibi etiā opp̄ssum quēdā cui insaniēti demō suadebat: vt abbatē cultello ꝑcuteret ab infestatione maligni sp̄us liberauit. Et michaelē clericum a graui dysenteria sanauit. ¶ Cumq; esset annoꝛū. xxx. ꝗuis inuitꝰ electus est ep̄s cōneroth. Et cū electioni renūciare vellet: tadē mādato sui magistri ep̄i lesmoꝛ acquieuit: ⁊ ep̄atus curam suscepit: vbi populū valde rebellē deo ⁊ clero: ac eccl'ijs infestū: ad pn̄iam summa sapientia ⁊ mira difficultate reduxit: et ad bene viuēdū infoꝛmauit. Post hec dū celsus armachanꝰ archiep̄s infirmatꝰ esset: seq; moꝛi cōspiceret: suis clericis ꝑsuasit: nullū nisi malachiā ep̄m eligēdū: ad extirpādā potissime quorūdā prauoꝝ potētū ꝯsuetudinē: q̄ neminē nisi

de eoꝛum parentela archiepiſcopum eligi per-
mittebāt. Jamqꝫ per.xv.epoꝛum ſucceſſiones
talis coꝛruptella inoleuerat. Moꝛtuo igit̄ ar-
chiepo celſo malachias ab eis electus eſt. Qui
licet dudū renitens tandē vt eccleſiā eoꝛū a ſer
uitute eriperet acquieuit: pꝛomiſſione tamē ab
illis ꝓſuſcepta: vt deleto peſſimo moꝛe: liceret
ſibi alium in eccleſia armachañ. ſubſtituere:
et ad ſuam connerothenſem eccleſiam redire.
Hoc autem malachias magis ad conſentiendū
mouit: qꝛ paucis antea diebus viderat ſpecio-
ſam mulierem ſe ſponſam celſi archiepi̅ aſſerē-
tem: ſibiqꝫ celſi baculuꝫ cōmendantē. Interea
vero mauritius quidā de iniqua pꝛogenie in ar-
chiepiſcopatū intruſus eſt. Sanctus autē vir
ſcandalū euitare cupiēs illo pꝛeſidente furoꝛi
ceſſit. Sed mauritius diuino iudicio poſt an-
nos.v.deceſſit. Dū aūt nigellus quidā de eadē
ꝓgenie ſuccedere niteretur: malachias in bꝛa-
chio populi ab ipſo rege in archiepiſcopatū de
ducitur: ⁊ omnes emuli repelluntur. Cum autē
nigellus cum fautoꝛibus ⁊ armatis viris reſi-
ſtere pꝛeſumeret: ⁊ tam ipſum ꝙ regē interfice
re vellent: ſubito nimia tempeſtas exoꝛitur: au
ctoꝛqꝫ litis ⁊ ſeditionis cū tribus conſoꝛtibus
a fulminibus occidunt̄: ceteri quoqꝫ hinc inde
diſperguntur. Sanctus vero malachias annoꝛuꝫ
xxxviij. in ciuitatem ⁊ eccleſiam introducit̄: ⁊
in archiepiſcopatu ſublimatur. Multas autē
poſtmodum perſecutiones ab emulis paſſus:
omnes tandem deo largiente deuicit: et nigel-
lum ad penitentiam ⁊ obedientiā reduxit: qui
etiam ſacra quedam que de eccleſia aſpoꝛtaue-
rat rettulit. ¶ Mulier quedam de attinētibus
aduerſarioꝛum: que archiepiſcopo pꝛedicanti
conuitia multa intulit: ſubito cunctis videnti-
bus in amentiam cōuerſa: poſt dies paucos in-
feliciter expirauit. Sicqꝫ armachanā eccleſiaꝫ
vir domini a peſtifera conſuetudine purifica-
uit. Dum autem ad eccleſiam pꝛimā redire vel-
let: ⁊ populus omnino reclamaret: gelaſiū quē-
dam pꝛeſbyterum pꝛo ſe in eccleſia pꝛima ſub-
ſtituit. Multis quoqꝫ in vita ſua miraculis cla
ruit. ¶ In eboꝛacenſi ciuitate equū quem dure
poꝛtantem a nobili quodam oblatum: dum ali-
quantulum equitaſſet: comodus ſubito ⁊ ſuf-
ficiens factus eſt: ac de nigro pilo in album:
cōuerſus. ¶ Deinde claraualленſe monaſteriū
accedens ſanctum bernardum viſitauit: qui ab
eo mire edificatum ſe dicit. In hypoꝛegia ciui
tate filium hoſpitis ſui in extremis laboꝛantē
continuo ſanum effecit. Et dum papā innocen
tium ſcōm romā veniens viſitaſſet quartuoꝛ ex
eius ſocijs clarauālle dimiſſuros pꝛedixit: ⁊ vt
pꝛedixerat: ſic euenit. Nam duo ex ipis ibidem
decedentes ſepulti: alij vero duo effecti ſunt mo
nachi. ¶ Repatrians autem cum ſcotiam per-
ueniſſet: filium Dauid regis ſcotoꝛum ad moꝛ-
tem decumbentem: aqua aſperſum benedicta
ilico ſanauit. Et in villa que dicit̄ crudelto pu-
elle mute loquelam reſtituit: atqꝫ aliam frenet-
cam liberauit. ¶ Dum infirmus quidam in hi-
bernia: qui multo iacuerat tēpoꝛe: lectum ma-
lachie ſolūmodo aſcendiſſet: cōtinuo ab omni
languoꝛe ſanatus ſurrexit. In langiuia puerū
a demonio liberauit: ⁊ freneticam mulierē com
potem mentis effecit. ¶ Aliam quoqꝫ matronā
ad ſe accedentē: que mēſibus quindecim ⁊ die-
bus viginti pꝛegnans fuerat: ⁊ adhuc fetum in
vtero geſtabat: ſua oꝛatione ad puerperium in
momento adduxit. ¶ Coꝛtagia ciuitate epiſco
po vacante: dum de eligendo pꝛeſule diſcoꝛdes
eſſent: ⁊ i archiepm armachañ. vt eligeret: om-
nes conueniſſent: pauperem quēdam pꝛeſbyte
rum alienigenā elegit: quia vitam eius per ſpi
ritum agnouit. Qui duꝫ ſibi egrotare nūciatus
eſſet: mādauit ei vt ilico ſurgeret: qui ſtatim ab
infirmitate ſanatur: ⁊ in epiſcopū conſecratur.
¶ Dum cuiuſdaꝫ nobilis cōiugem in extremis
poſitam inūgere vellet: ⁊ illi expectandū in cra
ſtinum eum rogarent: aſſenſit: ⁊ mulier poſt ho
ram modicam expirauit. Ipſe autem ſe reum
criminis accuſans cū lachꝛymis iuxta coꝛpus
in oꝛatione ſe poſuit: ⁊ ibidem oꝛans pernocta
uit. Mane autē facto mulier reſurrexit: quam
ſanctus vir inunctam ad quietem ire pꝛecepit:
moxqꝫ illa iterum obdoꝛmiuit. ¶ Secularis cu
iuſdam conquerentis: ꝙ lachꝛymare non pote-
rat: maxillam tetigit: ⁊ ad tantā illuꝫ deinceps
lachꝛymarum effuſionem pꝛouocauit: ꝙ vix fle-
tum continere valebat. Spiritū quoqꝫ pꝛophe-
ticum habuit: ⁊ coꝛdiuꝫ ſecreta cognouit: ⁊ diē
et locum ſui obitus pꝛedixit. Sepius quoqꝫ eo
celebꝛante: columba de celo circūuolans cruci
ſuper altare poſite inſidebat: quam diaconus
eius et ꝙplures quādoqꝫ videbant. ¶ Cū aūt
papa eugenius in galliā veniſſet: et malachias
ad eum viſitandum accederet: ⁊ nauem intrare
diſponeret: quidā epilenticus nomine catholi
cus: eius receſſum deploꝛabat: eo ꝙ in eiꝰ pꝛe-
ſentia nunꝙ a moꝛbo cadebat. Quem dum ille
ſignaſſet: et eidem pꝛomiſiſſet: ꝙ donec ipſum
reuideret: nunꝙ decetero caderet: ſic vt pꝛedi-
xerat: euenit. Nam ſanctus vir ante regreſſum
obijt: et ille decetero a moꝛbo nunꝙ cecidit.
¶ Sed eodem tempoꝛe dum cuidam clerico
pꝛomiſiſſet: vt quicquid ab eo peteret: obtine-
ret: et ille ſancti archiepiſcopi reuerſionem pe
tijſſet. Sanctus de hoc plurimuꝫ triſtatus eſt:
eo ꝙ nunꝙ ſe rediturum pꝛeſciuerat: ⁊ ad deū
ire cupiebat. Nauē tamen aſcendens: vt cleri-
co pꝛomiſſa redderentur: oꝛta tempeſtate redi-
re compulſus eſt. Facta vero tranquillitate ite-
rum nauem conſcendit: et decetero non redi-
turus tranſfretauit. Uenit autem clarauallem:
et a ſancto bernardo deuote ſuſceptus eſt. Cū-
qꝫ in feſto beati luce euangeliſte celebꝛaſſet: fe
bꝛe coꝛreptus decubuit: et in ipſo loco plenus

sanctitate die qua pdixerat: ad xp̄m e carne mi grauit. v. non̄. nouēbris. Sepultusq̄ i monasterio claraualleusi: miraculis ⁊ signis refulgēs.

¶ De sanctis Felice et Eusebio martyribus. Cap̄. xxviij.

FElix presbyter ⁊ eusebi⁹ monachus apd̄ taracinā campanie ciuitatē passi sunt tempore claudij imperatoris sub leontio filio leontij presidis. Cum em̄ prefati sctī viri corpa sctōrū martyrum cesarij et iuliani sepelissent: de quibus supra dictum est kalendas nouembris. ⁊ multos gentiles ad christū conuersos baptizarent. Leontius filius quondam leontij presidis: qui ad christum etiam conuersus: statim vt baptismum perceperat: ad xp̄m migrauerat: de quo etiam dictum est supra. iij. kalendas nouembris. predictos sanctos martyres detinuit: ⁊ timens populi tumultū: misso spiculatore nocte eos in carcere decollari fecit. Quorum corpora ad littus proiecta: quartus presbyter iuxta corpora sanctorum cesarij ⁊ iuliani sepeliuit nonas nouembris.

¶ De sancto Leonardo confessore. Cap̄. xxix.

LEonard⁹ confessor apud aquitanie prouinciam ciuitatē lemouicensem claruit tempore anastasij imperatoris: qui in prouincia galliarum claris parentibus ortus collaterabilibus videlicet clodouei regis francorū: ab eodē rege de sacro extitit fonte leuatus ob nobiliuz parentum amorē charissimū: quē sanctus remigius remensis archiep̄us baptizauit: et in discipulū susceptum salutaribus disciplinis instruxit. Cum autem idem archiep̄us a regibus francoꝝ obtinuisset: vt quandocunq̄ ip̄i reges ad ciuitatem remensem venirent: omnes inclusi in carceribus libere dimissi abire possent. Ad imitationem boni magistri iuuenis leonardus hocipsum a rege impetrauit: vt quicūq̄ in carceribus detinerētur: si eos ip̄e visitare vellet: continuo soluerentur. Et vbicunq̄ carceratos esse audiebat: ad eorum liberationem festinus pperabat. Cunctos etiā egros ad se venientes: quacūq̄ detētos infirmitate sanabat. Rex igitur ad se accersiuit eū: quē secū in palatio aliquo tēpore manere coegit: rogās vt inde nusq̄ discederet: donec tēpore congruo ip̄i episcopatū aliquē donaret. Erat em̄ iam clericus humilis ⁊ mansuetus. Leonardus ṽo pontificatum renuit: ⁊ solitudinē potius affectās: palatium regis reliquit: et cū fratre suo liphardo verbum dei annūciās aurelianum deuenit: atq̄ apud quendam cenobitā nomine maximinum aliquo tēpore māsit. ¶ Cum aūt liphardus sup ripā ligeris māsionē solitariā elegisset. de quo supra in eius legenda dictum est. iij. non̄. iunij. Leonardus ṽo per admonitionē spūssancti in aquitania predicare disponeret: osculantes se abinuicē discesserūt. Leonardus igitur per bituricam ciuitatē transiens nouelle fidei xp̄ianos sanctis pdicationib⁹ confirmabat: ⁊ multa operando miracula plurimos adhuc incredulos cōuertebat. ¶ Demū in quadā silua nomine pauū habitare cepit: que a ciuitate lemouicēsi per decem miliaria distabat: et quo rex sepius causa venationis accedebat: ⁊ in aulam regiaz in media silua constructam diuertebat. Accidit aūt vt die quadā rex ibidez cū regina ⁊ familia venaret: ⁊ regina pregnās illuc causa delectationis egressa partu periclitaret. Cum aūt rex et familia reginā iam pene defunctā lugerent: nec ei per medicos: qui cum rege erāt subueniri posset: et vir dei per nemus transiens lugentium voces audisset: pietate cōmotus illuc accessit: ⁊ a rege vocatus itroiuit. Interrogatus aūt quis esset: cum se remigij discipulū respondisset. Rex ex bono magistro bonā de discipulo spem assumpsit: ⁊ ipsum ad reginā introduxit rogans vt suis precibus de recuperata coniuge ⁊ edita prole duplex gaudium obtineret. Tunc sanctus orationē fudit: ⁊ quod rex petebat ꝓtinus impetrauit. Cui rex multa in auro et argento obtulit: sed ille oīa recusauit: dicēs se nullis indigere: nisi vt tantū in aliqua siluaꝝ soli christo famulari posset. Cum autē rex totū illud nemus ipsi tradere vellet: noluit nisi tantū accipe quātū vna nocte posset cū suo asello circuire. Quod rex libētissime adimpleuit: vbi cum duobus sibi adiūctis socijs monasteriū cōstruxit: ⁊ in multa ibidez abstinētia degēs deo seruiuit. Ecclesiā etiā in honorē dei genitricis fabricauit: ⁊ altare sancti remigij in ea posuit. Cum autē aqua sibi per vnum miliare distaret puteum siccum ibidem fodi fecit: quē suis orationibus aqua vsq̄ in presens scaturiēte repleuit: locum aūt ipsum a nobili ip̄i rege cōcessum nobiliacū appellauit. Ibi ergo tātis miraculis coruscauit: vt quicūq̄ eius nomē in carceribus inuocassent: mox ruptis vinculis nullo contradicente liberi abirent: et suas eidem cathenas aut compedes presentarēt. Quoꝝ plures secū manebant: ⁊ eius exemplo sanctitatis ibidem domino seruiebant. Familie quoq̄ septem ex eius stirpe venditis omnibus ⁊ pauperibus distributis ad eum venerunt: ⁊ distributo eisdem nemore ibi cum ipso in dei seruitio pmāserunt.

exemplo quoqꝫ suo plurimos ad simile attraxerunt. Deniqꝫ vir domini leonardus multis clarus virtutibus ad dominū feliciter migrauit octauo idus nouēbris: circa annū domini quingentesimum. Sepultusqꝫ est in ecclesia dei genitricis quam ipse construxerat. ¶ Cum autez ibidem infinita miracula fierēt: clericis illius ecclesie reuelatū est: vt quia locus ille propter multitudinis frequentiā concurrentem nimiū artus erat: alibi ecclesiam fabricarent: ⁊ eodem sancti leonardi corpus transferrent. At illi vna cum populo: triduano ieiunio ⁊ orationibus institerunt: quibus elapsis totam prouinciam niue nimia que ceciderat opertam videret: locū autem in quo sanctum corpus quiescere volebat omnino vacuum conspiciāt: vbi ecclesia de nouo fabricatur: et corpus eodem transportatur. Quanta ꝟo miracula per eum dominus faciat potissime circa incarceratos: immensa ferri varietas ante tumulum eius dependens: testis existit:

¶ De sancto Felice martyre. Cap. xxx.

Felix martyr apud Tunissaz ciuitatem aphrice passus est. Qui a persecutoribus pro christi nominis confessione detentus: ⁊ carceri durissimo mancipatus: dum eū a tormēta differrent: orans ad dominum emisit spiritum octauo idus nouembris. Cuius corpus sequenti die exanime repertum est ⁊ a christianis condigno reconditum honore. In huius solennitate sanctus Augustinus episcopus psalmum quendam ad populum exponit: quem et in eius ecclesia publice predicauit.

¶ De sancto Felice monacho. Cap. xxxi.

Felix monachus in monasterio fundensi claruit. Qui magne sanctitatis vir erat: ⁊ eiusdez cenobij hortū colebat: fur ꝟo quidam venire consueuerat: et ad ipsum hortum per sepē ascēdere: ⁊ occulte olera auferre. Cumqꝫ ille multa plantaret: que minus inueniret: ⁊ alia pedibus conculcata: alia direpta conspiceret: totum hortum circuiens inuenit iter vnde fur venire consueuerat. Qui eundem hortum deambulans repperit etiam serpentem. Cui precepit: vt se sequi deberet. Ad aditum autem furis perueniens: in nomine domini serpenti precepit: vt aditum illum custodiret: ac furem ingredi non permitteret. Protinus serpens se in itinere transuersum tetendit: ⁊ felix ad suam cellā rediit. Meridie ergo cunctis quiescētibus more solito fur aduenit: ⁊ sepem ascendit. Et dum in horto pedem poneret: vidit quia serpens extēsus viam clausisset. Et tremens post semetipm̄ concidit: eiusqꝫ pes per calciamentum in sude sepis inhesit. Sicqꝫ donec hortulanus rediret: deorsum capite pependit. Qui veniens furem in sepe pendentem repperit: ⁊ deo gratias agens: serpentem licentiauit: ad furem quoqꝫ veniens: ipm̄ de duduz oleribus exportatis redarguit: pedē quoqꝫ illius a sepe dissoluit: eumqꝫ sine lesione deposuit. Olera etiā: que furto auferre conabatur: cum nimia dulcedine prebuit: eumqꝫ ne amplius furaretur admonuit: sed cum necesse haberet: ad eum veniret: qꝛ ipi deuotus daret: que cum peccato tollere laborabat. ¶ Hic em̄ sctūs monachus clarꝰ multis virtutibꝰ migrauit ad xp̄m. Hec gregorius. i. dialogo. cap̄. iij.

¶ De sanctis decē martyribus. Cap. xxxij.

Decē martyres in oriente apud ciuitatem theopoliz passi sunt. Qui a saracenis cōprehensi: christūqꝫ dn̄m confitentes crucibꝰ appensi: coronas martyrij a dn̄o percipere meruerunt octauo id. nouēbris. Hec ado in martylogio suo.

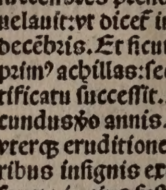
¶ De sancto prosdocimo ep̄o. Cap. xxxiij.

Prosdocimus episcopus apud ciuitatem patauinam claruit tempore neronis imperatoris. Hic natione grecus nobilibus parentibus ortus litterarum studijs eruditus: cū adhuc esset iuuenis cum marco euāgelista ⁊ apollinare antiochiam adijt: ⁊ beato petro apostolo in discipulum se tradidit: atqꝫ cum prefatis duobꝰ cōdiscipulis vna secum tempore claudij imperatoris romam accessit. Cum autem apostolorum princeps beatum marcum misisset aquileiam ⁊ apollinarem rauēnam ad predicandum. Beatum quoqꝫ prosdocimum annorū viginti in episcopum consecratum: licet satis ex humilitate recusantem: misit ad patauinam ciuitatem. Et perueniens ad ipsam vrbem: multitudinem lāguentium diuersarum egritudinum ante portam inuenit: quibus pacem annunciauit: et oratione ad deum fusa: omnes ab eorum infirmitatibus liberauit; eosqꝫ oēs ad christū conuertit.

Quo viso miraculo centum ꝛ sexaginta genti-
lium conuersi ad dominū:ab eodem beato viro
baptizari sunt. Sicqꝫ sanctus episcopus pros-
docimus ciuitatem ingressus:cepit verbum do
mini predicare: ꝛ multos paganoꝛum ad fidez
christi perducere. Cum autem de virtutibus
eius fama ad regem vitalianū peruenisset: qui
graui infirmitate pressus dudum lectulo decu-
buerat:proſdocimum ad se accersiuit:ꝛ an ipm
sanare posset:interrogauit. Qui eidem respon
dit:ꝙ si in christum crederet:ꝛ idolis renuncia
re paratus esset: continuo sanitatem recipere.
Cumqꝫ rex se velle in christum credere respon-
disset:baptizauit eum prosdocimus cum vxoꝛe
eius prepedigna ꝛ vniuersa eius familia: et sic
rex statim ab omni lāguoꝛe curatus est. Qui cō
tinuo per vniuersum vrbis ꝛ vicinarum villarū
populum edictum misit : vt omnes in christum
crederent: ꝛ ad beatum prosdocimū baptizan-
di concurrerent. Taliqꝫ modo vniuersus po-
pulus ciuitatis ꝛ oppidoꝛū circumadiacentiū
cōuersus est ad dominum. Rex ꝟo ecclesiam in
honoꝛe sancte sophie:hoc est alme sapientie fa
bricauit:in qua episcopus presbyteros ac dia-
cones ꝛ clericos plurimos oꝛdinauit. ¶ Post
hec cum rex vitalianus prole careret: oꝛatione
viri sancti regina concepit:ꝛ filiā peperit: quā
beatus prosdocimus baptizauit: ꝛ iustinam vo
cauit:eamqꝫ sacris litteris erudiuit:ꝛ in virgi-
nitatis proposito permanere docuit. ¶ Deinde
sanctus episcopus ad ciuitatem estensem adījt
ibiqꝫ christum euangelizans:multos cōuertit.
Inde ad ciuitatem vicentiam ad predicanduz
perrexit:ꝛ exinde ad castellum nomine asylum
properauit:vbi similiter populū docēs in fide:
ecclesiam in honoꝛem dei genitricis edificauit:
atqꝫ dedicauit. Inde egressus ciuitatem fel-
trensem intrauit:vbi populi maximam multitu
dinem baptismo sacro renouauit. Et post hec
per altinam ciuitatem et per alia oppida et ca
stella peragrans: fidelibus monitis populum
imbuit: ꝛ relictis idolis verum deum colere fe
cit. In quibus omnibus basilicas construxit:
ꝛ presbyteros ac inferioꝛum oꝛdinum clericos
consecrauit. Ac demum ad taruisium ciuitatez
deuenit: ꝛ susceptus in domum cuiusdam mili
tis nomine euphrosyni: filiam eius cecaz signo
crucis edito illuminauit : eamqꝫ cum parenti-
bus ꝛ alijs plurimis in silere fluuio baptizauit.
Cum autem comes ciuitatis: qui vxoꝛem habe
bat theodoꝛam per annos plurimos graui in-
firmitate detentam:nūciante ei milite euphro
syno de miraculis sancti pontificis audiuisset:
eum ad se vocauit:ꝛ vt eius sanaret coniugem:
humiliter exoꝛauit. Cuius manum apprehen-
dens vir domini eā continuo de lectulo in xpi
nomine sanam erexit:ꝛ ipsam vna cum comite
ꝛ filijs ac omni familia numero. cxij. credētes
in christum baptizauit. ¶ In ipsa quoqꝫ ciuita
te multum populum ad fidem christi reduxit:
ꝛ multoꝛū nobilium filios sacris litteris erudi
uit. Ecclesiā quoqꝫ in honoꝛem beati petri apli
iam pro xpo passi ipe fundauit:in qua ꝛ presby
teros et diacones et alios clericos oꝛdinauit.
Deinde ad sedē suā patauij redijt. Et post mo-
dicum tps rex vitalianus xpianissimus ꝛ vxoꝛ
eius regina prepedigna ad dn̄m migrauerunt.
Quos sanctus ꝓsdocimus sepeliuit: filiā quo-
qꝫ illoꝛū eius discipulā iustinā virginē sacram
sibi a parentibus cōmendatā optima cura gu-
bernauit. Eam quoqꝫ per martyriū assumptam
cū suis clericis honoꝛifice sepulture tradidit.
De qua supra in eius passiōe actū est non. octo-
bris. Ad suasionē aūt beati episcopi:patricius
quidā noīe opilius xpianus ecclesiā in honoꝛe
sancte iustine virginis supra coꝛpus illius ere-
xit:ꝛ iuxta eam oꝛatoꝛium beate virginis cōpo
suit:quā ecclesiā simul cum oꝛatoꝛio ꝓsdocim⁹
eps consecrauit. Qui postꝙ a multis obsessis
demonia eiecit : ꝛ plurimos infirmos a diuer-
sis languoꝛibus eripuit:cū in sede patauine vr-
bis sedisset annis. xciij. mense vno : dieb⁹. xv.
etatis sue anno. cxiiij. ad dn̄m migrauit. vij. id.
nouembris. Et in oꝛatoꝛio prefato dei genitri-
cis clarens miraculis sepultus quiescit.

¶ De sancto Achilla epo. Cap. xxxiiij.

Achillas
eps alexādri
nus : alexan-
dro in epatu
successit. Qui
ābo beati pe-
tri eiusdē ciuitatis epi ꝛ mar
tyr discipuli : ꝛ ab eodē fue-
rūt presbyteri oꝛdinati. Et cū
idē beatus petrus ꝓ fidei ca-
tholice defensione in carcere detētus esset:di-
uina reuelatione eosdē p̄sbyteros sibi in epatu
successoꝛes prenouit:ꝛ eisdē qd̄ presciuerat re
uelauit:vt dicet infra in eius passione. vi. kalē.
decēbris. Et sicut ipe p̄dixerat sic euenit. Naz
prim⁹ achillas:secūdus alexāder eidē in pon-
tificatu successit. Et primus quidā annis. ix. se
cundus ꝟo annis. vij. sedē ipam tenuit. Quoꝛū
vterqꝫ eruditione fide ꝛ conuersatione ac mo-
ribus insignis extitit. Et de secundo quidem
sancto in eius festo actum est. iij. kalen. martij.
Primus ꝟo videlicet achillas in pace quieuit
vij. idus nouembris. Quoꝛum coꝛpoꝛa in eodē
tumulo alexandrie requiescunt..

¶ De sancto Amarantho martyre. Cap. xxxv.

Amaranthus mar-
tyr apud albigen̄. ciuitatem pas-
sus est tempoꝛe decij imperato-
ris. Qui exacto agonis fidelis
cursu capitis obtruncatione ce-

sus coronatus est triūphali corona: ⁊ sic ibidez sepultus viuit in gloria. Passus. vij. idus nouēbris. Hec ado.

De sanctis Claudio Nicostrato ⁊ socijs martyribus. Cap. xxxvi.

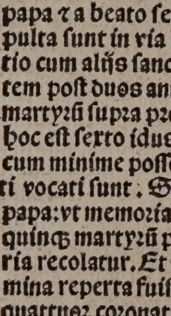
Claudius: nicostratus: symphorianus: castorius: atqꝫ simplicius martyres passi sunt apō pannoniā sub diocletiano imperatore: agēte lampadio tribuno. Nam cum idem imperator pannoniā perrexisset: vt diuersa metalla ad edificia ī sui presentia de mōtibus abscidi faceret: omnesqꝫ artifices artis quadratarie cōgregasset. Inuenit inter eos peritissimos quinqꝫ operarios predictos. Quorum quattuor primi scilꝫ claudi⁹: nicostratus: castori⁹: ⁊ symphorianus occulte xpiani erant. Simplicius vero adhuc idola adorabat. prefati autē quattuor quicqd artis operabantur: in nomine dñi iesu christi sculpebāt: omniaqꝫ sibi in arte succedebāt. Cum autē die quadam oēs artifices numero. dcccxxij. cum quinqꝫ philosophis advenas lapidis excidendas in vnū conuenissent: ⁊ mira inter illos contentio esset: nec venas excidēdas reperire possent. Symphorianus qui predictorū quattuor aliorum magister erat: inuocato christi nomine secretius textū lapidis repperit: ⁊ ꝯm augusti preceptum sculpturam perfecit. Columnas quoqꝫ plurimas ⁊ capitella ex porphiretico lapide imperatori exciderūt: ⁊ concas cum sigillis ex diuersis marmoribus elegātius fabricarunt. Sed cum ferramenta simplicij adhuc gētilis sepius frāgerētur. Interrogauit symphorianum quare ceterorum quattuor lapicidaruz ferramētis permanētibus solidis ipsius solūmodo excisoria ex lapidum fortitudine durare non possent. Symphorianus vero dixit ei: qliter omne opus suū in nomine christi inchoabant: ⁊ ad votum eis omnia succedebant. Predicante itaqꝫ symphoriano cū socijs: simplicius in christum credidit: et baptismi gratiam postulauit. Qui duxerunt illū ad quēdam cyrillum episcopum: qui pro christi nomine in carcere dudum detentus erat. Episcopus vero simpliciū in fide docuit: ⁊ sacri baptismatis vnda pfudit. Reuersi igitur ad opera cōcas ex porphiretico cauabāt: ⁊ columnas mirabiles faciebāt. ¶ Post dies aliquot iussit diocletianus vt simulacrum asclepij exciderent: ⁊ multorum animaliū imagines sculpendo formarent. Ipsi vero omnia cetera perfecerunt: asclepij autem idolum minime sculpserunt. Imperator vero ab eis quesiuit cur omnibus alijs operibus ad eius voluntatem excisis: solā imaginē magni dei nō perfecissent. Tunc quidam ex philosophis et alijs lapidum cesoribus eoruz peritie inuidētes accusauerūt illos imperatori: ꝙ christiani essent: ⁊ ꝙ signo crucis premisso ac christi nomine inuocato omnia perficerēt: ⁊ idcirco simulacrum asclepij excidere noluissent. Diocletianus aūt qui propter eorum magisteriū ipsos acceptos et charos habebat: dissimulauit verba delatorum: vt illos sibi saluare posset: et ad idolum asclepij sculpendum inducere. Et cum eis rursum mandaret: vt predictum simulacrum exciderent. Illeqꝫ imaginem miserrimi hominis nunq̄ se facturos respondissent. Interrogauit augustus philosophos: si alij tam periti homines eiusdem artis inueniri possent. Tunc philosophi alios artifices quadratarios elegerunt: qui simulacrū asclepij ex proconesso lapide infra mensem fabricauerunt: et perfectum diocletiano obtulerunt. Quod videns imperator sanctos martyres quinqꝫ predictos accersiuit: et an christiani essent interrogauit. At ille publice confessi sunt: ꝙ serui iesu christi domini erāt: in cuius nominis inuocatione omnia sibi in arte sua ꝯm eorum voluntatem succedebāt. Tunc imperator tradidit eos lāpadio tribuno: vt moderatis verbis eos induceret: quatenus deo soli sacrificarent. Et cum a philosophis et operarijs multa instantia accusarentur: reclusit eos lampadius in custodia publica. ¶ Die vero sequenti iussit eos ante se adduci: et accusatores eorum aduocari. Auditisqꝫ partibus nunciauit diocletiano ꝙ christiani essent: ⁊ deos adorare recusarent. Qui mandauit lampadio: vt si deo soli sacrificare nollent: scorpionibus eos cedi faceret. Post dies vero quinqꝫ lampadius pro tribunali sedit: et eos sibi exhiberi precepit: omniaqꝫ tormentorum genera illis ostendit. Sed cum eos nulla ratione posset ad immolandū inducere: iussit illos grauiter scorpionibus flagellari. Statimqꝫ tribunus arreptus a demonio expirauit. Quod audiēs vxor eius et familia cū mugitu ad philosophos recurrerunt: ita vt diuulgaretur diocletiano: qui iratus vehemēter: iussit loculos plumbeos fieri: ⁊ eos viuos intus recludi: ⁊ in flumīe iactari. Nicetus vero quidam ex assessoribus lampapadij: imperatoris mādatum exequēs: loculos fieri fecit: ⁊ sanctos martyres claudium: nicostratum: castorium: symphorianum: ⁊ simpliciū intus reclusos in flumē precipitauit. Quod audiens cyrillus episcopus qui erat in carcere ex nimia afflictione expirauit. Post dies vero quadragintaduos quidam nicodemus christianus loculos cum corporibus occulte leuauit: ⁊ sanctorum reliquias honorabiliter sepeliuit: qui passi sunt sexto idus nouembris.

¶ De sanctis quattuor coronatis martyribus. Cap. xxxvij.

Quattuor coronati: videlꝫ ſeuerus: ſeuerianus: carpophorus: ⁊ victorinꝰ rome paſſi ſunt ſub diocletiano imperatore: qui cuꝫ eſſent cornicularij: et ad ſacrificia vna cum alijs imperatoꝝ officialibus compellerētur: cum omnino conſenſum impijs prebere nollent: nūciatū eſt diocletiano. Quos ilico iuſſit: vt ante ipſum plumbarum ictibus tandiu cederentur donec ſpiritum emitterēt. Quoꝝ corpora iuſſit in platea canibus iactari: que etiā quinqꝫ diebus ibidem iacuerunt illeſa. Sed a melchiade papa ⁊ a beato ſebaſtiano martyre collecta: ſepulta ſunt in via lauicana miliario ab vrbe tertio cum alijs ſanctis in arenario. Paſſi ſunt autem poſt duos annos a paſſione dictorū quinqꝫ martyrū ſupra proxime poſitoꝝ eodem ſcꝫ die: hoc eſt ſexto idus nouembris. ¶ Horū nomina cum minime poſſent inueniri: quattuor coronati vocati ſunt. Statutum eſt autē a melchiade papa: vt memoria eorū ſub nominibus aliorum quinqꝫ martyrū predictoruꝫ ⁊ dies anniuerſaria recolatur. Et licꝫ proceſſu tēporis eorū nomina reperta fuiſſent: vſus tamen obtinuit: vt quattuor coronati deinceps vocarentur.

¶ De dedicatione baſilice ſaluatoris. Cap. xxxviij.

Dedicatio baſilice ſaluatoris: hoc eſt ſancte eccleſie lateranenſis rome a btō papa ſiluestro facta eſt. v. idus nouembris. Qui ſanctꝰ epiſcopus cōſecrationes altarium ⁊ eccleſiaꝝ ſm ritū: quē nūc romana tenet eccleſia: primus fieri inſtituit. Fuiſſe tamē ab ipſis apoſtolorum tēporibus loca deo dicata: que a qbuſdā oratoria: a quibuſdā eccleſie appellabātur: vbi collecte fierēt per vnā ſabbati: ⁊ in quibus populus chriſtianus ad audiendū verbum dei: et ad percipiendū dominici corporis ſacramētuꝫ conuenirent: ⁊ apoſtoloꝝ edocemur epiſtolis: et ſanctorum patrum inſtruimur geſtis. Que licꝫ ſale ⁊ aqua benedicta exorcizabant: non tamen chriſmate vngebant: nec altare lapideū adhuc ſtabat erectum: chriſmate delibutum in figura domini noſtri ieſu chriſti: qui eſt altare noſtruꝫ ⁊ ſacerdos ⁊ hoſtia. ¶ Poſtꝗ̃ xpo conſtantinus imperator a lepra mundatꝰ a beato ſiluestro papa baptiſmi meruit ſacramēto purificari: vt ſupra dictum eſt in legenda ſiluestri pape pridie kalen. ianuarij. ⁊ conſtantini imperatoris. iiij. kalen. iunij. tunc primū lege ab ipſo ꝓmulgata conceſſum eſt omībus ſub romano imperio degentibus licite eccleſias fabricare. Et ad id faciendum ſuo vt alios hortaret exemplo in proprio lateranenſi palatio eccleſiam in honorē ſaluatoris mūdi fabricauit. Baſilicā quoqꝫ appēdiciam iuxta palatiū fecit in honorem ſancti iohannis baptiſte: in loco videlꝫ in quo baptizatꝰ meruit a lepra mūdari. Quā quidem eccleſiam mirificis donis ⁊ ornamētis in auro ⁊ argento ⁊ lapidibus precioſis infiniti precij magnifice ditauit: quā beatus papa ſiluester die predicto publice conſecrauit. Tunc quoqꝫ imago ſaluatoris diuinitus depicta in tribuna eccl'ie ꝑmuꝫ viſibilis omni populo romano apparuit. Que quidem imago deuotiſſima in ipſo loco vſqꝫ hodie perſeuerat. Et licꝫ eccleſie eiuſdē parietes vſqꝫ ad fundamēta plerūqꝫ diſſoluti fuerint: et iterum reparati. Ipſa tamē tribuna cū imagine ſacratiſſima nulla vnqꝫ potuit vetuſtate deleri: nullaqꝫ nouitate diſſolui. Cū tñ aliquando eccleſia ipſa incēdio totaliter ſit iudicio diuino cōſumpta. Hec igit̃ eſt illa feſtiuitas: in q̃ ꝑmū rome eccleſia publice cōſecrata eſt: quā etiam eccleſiā idem pontifex ad inſtantiā conſtantini auguſti: omniū eccleſiarum totius orbis caput eſſe cōſtituit: eādemqꝫ tam larga benedictione dotauit: vt ſi quis hominū quocūqꝫ anni tēpore vere confeſſus ⁊ penitens eam intrauerit: omnium peccatoꝝ ſuoꝝ generalem remiſſionem ⁊ indulgentiam conſequi mereatur.

¶ De ſancto Theodoro martyre. Cap. xxxix.

Theodorus martyr paſſus eſt apud amaſiā ciuitatem marmaritanorum ſub diocletiano et maximiano imꝑatoribus. Qui cuꝫ eſſet miles ex ciuitate helleſponti deprehēſus eſt ꝙ chriſtianꝰ eſſet: ⁊ adductus eſt ad brycham prepoſituꝫ legionis. Cui cū prepoſitus diceret: vt ſacrificaret et militiam priſtinā reciperet: illeqꝫ ſe deo patri omnipotēti ⁊ ieſu chriſto filio eius militare ſe reſpondiſſet: ad ſuggeſtionem poſſidonij vicarij prepoſitus ei inducias cōceſſit diebus paucis: vt ſemetipſum admoneret ⁊ dijs immolare cōſentiret. Interea theodorꝰ plures chriſtianoꝝ in carcere detentos viſitabat: eoſqꝫ in fide chriſti confortans eiſdem neceſſaria miniſtrabat. Nocte igitur quadam templū martis introiuit: et igne ſuppoſito totum illud ſuccendit. Qui a quodam gordiano tabulario viſus ⁊ detentus: ac preſidi preſentatus eſt. Quē ꝑſes fecit cedi ⁊ ceſuꝫ in carcerē mitti: pedibuſqꝫ in cippo recludi: ac oſtiū carceris ꝯſignari: vt ibi fame de-

ficeret. Cui dominus iesus christus nocte cum lumine apparuit: et ipsum in eius amore confortauit. Tunc multa turba virorum dealbatorum ad eum venit et secū psallere cepit. Quod custodes audientes: et ostium signatum aspicientes iudici nunciare festinauerunt. Ille ꝟo ad carcerem cucurrit: et ostiuꝫ carceris signatum inuenit: voces ꝟo psallentium cum theodoro audiuit. Et circumpositis militibus carcerem aperiri fecit: ac introgressus solum sanctum martyrē in ligno detrusum aspexit. Rursumqꝫ eidem recluso vnciam panis ⁊ modicum aque per dies singulos ei ministrari precepit: sed ipsum celesti cibo dn̄s enutriuit. ¶ Post dies ꝟo. xv. theodorum adductum ⁊ diis sacrificare nolentem: iussit preses in ligno suspendi: ⁊ latera eius vnguibus crudeliter radi: donec coste illius nudarentur. Et cum hec omnia pro christi nomine superasset dedit preses in eum sententiam vt ignibus traderetur. Accenso igitur igne per semetipsum vestimenta deposuit: ⁊ vinctis post tergū manibus in flammas sponte prosiliuit. Et circunspiciens in turba quendam commilitonem nomine cleonicum lachrymantē vidit: quem confortans seipsum secuturum predixit. Cum autem orationem fudisset ad dominum flamma in specie camere facta est tanꝙ velum nauis a vento repletum: et circūuallauit euꝫ: vt esset non quasi corpus qui exuritur: sed quasi panis qui coquitur. Sicqꝫ celesti voce ad gaudia eterna vocatꝰ emisit spiritum. Corpus ꝟo exanime omnino permansit incombustum. Quod matrona quedam eusebia nomine tulit: et in possessionem suam que distat ab vrbe amasia vnius diei via portauit: vbi eum cum aromatibus sepeliuit in loco: qui dicitur euchaita. Passus est autē quinto idus nouembris.

¶ De sancto Theodoro alio martyre. Cap. xl.

Theodorus miles et martyr apud heracleam ciuitatem macedonie passus est sub licinio imperatore: qui et occidit. xl. martyres ⁊. ccclxx. centuriones. Eodem tempore apud achaiam erat draco pessimus omnes interficiens et deuorans transeuntes. Cum autem theodorus miles christianus ibi iuxta supra fenum dormitasset: ⁊ draconem ibidem ignoraret: excitatus est a muliere eusebia christiana: que ei draconem ibi iuxta esse nunciauit: ⁊ vt fugeret ex charitate mouit. Quam sanctus hortatus est vt pro se oraret: ⁊ a longe conspiceret. Factoqꝫ sibi crucis signo ad os spelunce ꝓcessit: ⁊ draconi vt exiret christi virtute mādauit: ac deinde equum ascendit. Quē exeuntem aggreditur: equoqꝫ ipsum supprimēte quattuor pedibus draco prostratur: ⁊ lancea cordi eius infixa a sancto milite xp̄i occiditur. Quo miraculo viso multi gentilium ad xp̄m cōuersi sunt. ¶ Licinius igitur rex cum audisset: ⁊ theodorus xp̄m predicaret: misit de nicomedia in heracleam ciuitatem in qua miles xp̄i degebat: vt cum honore militaturus ad eum accederet. Ille ꝟo nuncios grate recipiens remisit imperatori per epistolam: vt personaliter veniret heracleā: vbi nimia affectiōe ip̄m populus videre cupiebat: ꝙ si illuc veniret: ip̄e cum eo ⁊ omni populo sacrificare paratus esset. Quo audito licinius heracleā venit: cui sanctus miles in equo quo draconē occiderat obuiauit: quem imperator coram omni populo plurimū honorauit. Rogauit autē eū vt pro victoria draconis obtenta: diis offerret grata libamina. Illa aūt deos regis sibi dari petiit: quasi in domo sua vellet eos thuribus placare. Quibus eidē ab imperatore traditis oīa idola aurea et argentea confregit et frusta pauperibus distribuit. Hoc audiens licinius iratus eū teneri fecit: ⁊ sacrificare nolentē: precepit eum spoliatū ⁊ in quattuor lignis extensum virgis cedi: deinde plumbatis contundi durissime. Postmodū etiā carnes illius vngulis ferreis radi: ⁊ faculas igneas vulneribꝰ superponi: atqꝫ testis acutissimis confricari. Et sic in carcerem vinculatum recludi. Iterū autē post dies. v. eductū mādauit crucifigi: ⁊ crucifixū a pueris sagittari: eiꝰ quoqꝫ genitalia precidi. Quē licinius existimans interfectū: dimisit in cruce in crastinū deponendū. Eucharius ꝟo quidā xp̄ianus occultꝰ scribebat passionē eius. Angelus aūt dn̄i theodoro pendenti per noctē apparuit: ⁊ vulneribus eius sanatis illesum deposuit. Cum autē iussu regis duo centuriones cū pluribus ad eū deponendū mane venissent: eumqꝫ viuentem ac omnino sanatū vidissent cum militibus. lxxxii. ad xp̄m conuersi sunt. Quod audiēs licinius misit antipatrē ducē cum. cccc. viris ad eos occidendos. Tunc inter xp̄ianos ⁊ paganos seditio orta est: sed martyr xp̄i tumultū sedauit: ⁊ xp̄ianos ad patientiā informauit: deinde ad custodiā accedēs: fideles oēs in xp̄i noīe apertis ostiis ⁊ dirutis vinculis absoluit: ⁊ pluribus ad se veniētibꝰ egris sanitatē restituit. Quod rex intelligens: ip̄m decollari mandauit. Sed cum ad passionē duceret: euchariū rogauit: vt corpꝰ eius in achaiā deferret: ⁊ in paterna hereditate sepeliret. Quod quidē ille summa diligētia adimplere curauit. Passus est autem sanctus martyr. v. idus nouēbris. ¶ Temporis ꝟo processu corpus eius de partibꝰ illis a venetis raptum venetiasqꝫ delatū: atqꝫ in ecclesia saluatoris: que est canonicorū regularium sepultū est.

De sancto Ursino episcopo. Cap. xli.

URsinus ep̄s apõ bituricēſ. ciuitatē claruit. Qui rome a successorib⁹ apostolorū pontifex ordinatus: primus eidē vrbi destinatus est episcopus. Ipe nāq; predicationis officio diligenter intentus maximam partē ciuitatis illius populi conuertit ad dn̄m: ⁊ fide ⁊ sapientia atq; vite sanctitate probatus migrauit ad xp̄m. v. idus nouēbris: vt dicit ado.

De sanctis Tryphone ⁊ respicio martyribus ⁊ nympha virgine. Cap. xlij.

TRyphõ et respicius martyres et nympha virgo apud vicū absadon saxonie passi sunt. Qui tryphõ ex eodē ortus oppido: pastor anserū fuit. Tpe igit gordiani imperatoris filia eutycheris nobilis romanorū obsessa a demone clamabat: tryphonē pastorem anserū eius liberatorē futurum. Cum autē de mandato imperatoris eutycheterem plurimū diligentis: talis homo per vniuersum mundū quereretur: tandē in prefata ciuitate inuentus est: ⁊ ad vrbē romam adductus: qui statim vt limen domus eutycheris attigit: puella liberata fuit. Sanctus autē orās imperatori ⁊ eutycheri demonē qui puellam infestabat: in specie canis ostendit: ⁊ eum eis humana voce loqui fecit: ⁊ demū ī abyssum misit: ⁊ ab imperatore honoratus ad propria cum honore regressus est. Tempore vero decij cesaris imminēte persecutione tryphon a prefecto occidentis tentus est: vt sacrificaret: qui dum christum confiteretur: primo quidem appensus est: ⁊ vngulis confossus: deinde per pedes ligatus: et per maximas niues et glacies tractus est: ita vt pedes frigore scinderētur. Postmodum autem acutis ignitis pedibus confixus ⁊ fustibus cesus: atq; lampadibus ad latera appositis exustus: lumine tamen ingenti de celo super infuso confortatus est. Quod videns respicius quidē tribun⁹ credidit: ⁊ xp̄m confiteri cepit: quē preses detentum vna cum tryphone fortius exungulari mandauit: dehinc ambos ad templū fecit adduci: vt cesaris aut iouis statuam adorarēt. Sed orante tryphone idolum corruit: ⁊ mox nympha quedā: que virgo vestalis erat ibidem assistens fidem christi percepit: ⁊ xp̄m deū verum voce publica proclamauit. Tunc prefectus sanctos martyres vna cum nympha virgine plūbatis diutius cedi: eosq; oēs nouissime mandauit parites decollari. Quor corpora a christianis iuxta ip̄am vrbem sepulta sunt. iiij. idus nouēbris.

De sancto Theodoro martyre. Cap. xliij.

THeodor⁹ martyr apud ciuitatem antiochiā passus est sub iuliano imperatore apostata. De quo. x. libro ecclesiastice historie cap. xxiij. habetur. Cum em̄ iulianus christianus permisisset: vt corp⁹ babile martyris auferrēt: de quo supra in eius passione actū est. ix. kal. febr̄. Ibiq; exultantes corpus per sex miliaria detulissent: cantantes psalmū. Confundātur oēs qui adorant sculptilia ⁊c. ⁊ cū impator hoc audisset: iratus die altero iussit omnes christianos teneri ⁊ torqueri. Quod salustius eius prefectus licet paganus tamen inuitus exequitur. Et primum sibi theodorum occurrentem a prima luce vsq; ad vndecimam horam tanta crudelitate: et tot mutatis carnificibus torsit: vt nulla etas simile fore factum meminerit. Ipsum tandem per omnia constantem et letum in carcere teneri fecit: et imperatori que fecerat recitauit: taliaq; omnino fieri dissuasit: alioquin christianis gratiam et cesaris ignominiam quereret: cuius suasione imperator theodorum liberum dimisit: qui referebat in tormentis se modicā penam sensisse: assistente sibi celesti iuuene: et ipsum confortante: necnon lintheo candido sudorem suum exiccante: ac sepius sibi aquam frigidam instar nectaris in populum porrigente. Hic autem sanctus martyr post aliquot mēses migrauit ad dominum. iiij. idus nouēbris. Hec eusebius libro quo supra.

De sancto Theodoro episcopo. Cap. xliiij.

THeodoras ep̄s siccēsis fuit. Hic dum esset annorum. xij. et facta esset epidemia valida ex bubone in ipsa ciuitate: theodorus vsq; ad mortē infirmatus est: q delatus in oratorio sancti iohānis baptiste: quod est iuxta villam: et stratus ad altaris introitum: cum ad crucifixum desuper stantem in tabula pictū orasset: de imagine christi tres gutte rotis ceciderunt: statimq; bubonem soluerunt. Et cõtinuo extincta febre cõualuit: ⁊ do-

mum proprijs pedibus repedauit. Cepit autē psalterium mente discere velle. Cumq; vsq; ad psalmū decimūsextum didicisset: ꝛ vltra memorie commēdare nō posset: in ecclesia sancti christophori ante crucifixū orans: obtinuit ꝛ celeritatem in addiscendo: ꝛ firmam memoriā in retinendo. Sicq; in breui diuina gr̄a psalterium totum memorie cōmendauit: ipsumq; quotidie legere cepit. Factusq; est clericus: ꝛ ꝓcessu temporis successis episcopus: qui populū dei verbo et exemplo instantius refouens clarus sanctitate migrauit ad christum.

¶ De sancto Probo epō. Cap. xlv

Probꝰ episcopus rauennatū. vij. apud eandem ciuitatē claruit. Hic eni mitis ꝛ pius fide religiosissimꝰ: clarus in specie: fulgidus in ope: sapiens eloquio: plenus gratia spiritussancti: oēs languidos ad se venientes quacūq; detentos valitudie curabat: spiritusq; immūdos de obsessis corporibus expellebat. Qui postq; sue ad occasum vite instante tempore: angelica conspexit agmina: statī elapsa est de corpore eius sancta anima quarto idus nouēbris. Sepultusq; est a filijs suis ī ecclesia suo nomini dedicata: vbi in miraculis et virtutibus viuit.

¶ De sanctis Tiberio Modesto ꝛ Florentia martyribus. Cap. xlvi.

Tiberius: modestus: ꝛ florētia martyres passi sunt apud agathēsem ciuitatē sub diocletiano imperatore. Fuit eni tyberius eiusdē vrbis helei nobilis: sed pagani filius: qui valeriano imperatori plurimum erat dilectus. Anno igit. viij. eius imperij: valerianus heleo suasit: vt filium quem christianū nouerat ad sacrificia prouocaret. Quod dū ille per dies plurimos facere studeret: et tyberius puer in fide christi imobilis perseueraret. Cum imperator hec audisset: fecit ipm teneri: ꝛ in catomo fustibus diutiꝰ cedi. Cum autē cedentiū brachia aruissent: ꝛ ipe imperator in manu tortionem maximam sensisset: cepit exclamare: ꝛ tyberium maguz appellare. Pro quo tyberius orauit: ꝛ continuo sanitatez recepit: quem valerianus emēdandū patri tradidit. Pater ṽo iuuenem in triclinio delitijs ꝛ musicis ac iocularoribus ꝛ puellis pleno diuersisq; gemmis ornato posuit: vt animū eius alliceret: et a christianitate reuocaret. Orante ṽo sancto claritas ei de celo refulsit: odorq; maximus refragauit. Quod dum pater ad videndū iuisset: putans q dij eius filium consolaturi visitassent: cōtinuo excecatur: ꝛ ab imperatore ꝓ lumine recuperando ad tēpla deoꝝ adducitur: sed sine vlla gratie impetratione reuertit: oratione autē filij illuminatur. Cum autez heleus filium tanq magum perdere vellet: ab angelo cum modesto quodā christiano rapitur: et ipso duce vltra flumen eucharum transuadant: atq; sub quercus arbore collocātur: vbi ambo degētes vsq; ad diocletiani tēpora predicabāt: ꝛ miraculis clarentes multos cōuertebat. ¶ Eodē aūt tēpore cum filius maximiani imperatoris a diabolo oppressus esset: et a nemine nisi a tyberio se eijciēdū clamaret: requisitus sanctus ꝛ romaz cum modesto perductus imperatoris filiū a demonio liberauit. Sz diocletianꝰ collega maximiani eos detinuit: ꝛ ꝑdicta magicē artibus attribuēs dū sacrificare recusarēt: ipsos onustos ferro per dies plures in carcere artauit: ꝛ fame nimia afflixit. Quos āgelus dn̄i celesti de celo fuso lumine cōfortauit. Sed cum iussu imperatoris bestijs expositi essent: ꝛ ī nullo ab eis lesi fuissent: in clibanū ignis mittunt: in quo psallentes dn̄o inusti penitus ꝯseruant. Inde leoni ferocissimo subijciunt: sz ab eo intacti per oīa custodiunt. Quos vidēs florentia quedā matrona in xp̄m credidit: ꝛ statim cum predictis martyribus detenta fuit. Quos oēs diocletianꝰ mādauit in catasta leuari: ꝛ durissime cedi. Orātibus ṽo sanctis: terremotus factus est nimius: ꝛ tēplo deoꝝ corruēte plurimi gentiliū oppressi sunt: imperator ṽo cū paucis euasit. Sācti ṽo martyres ab angelo de catasta erepti: ꝛ ad locum iuxta pristinum fluuium eucharum territorij agathensis in momento sunt reducti: vbi oratione fusa ad dominū migrauerunt quarto idus nouembris.

¶ De sancto Martino episcopo et confessore. Cap. xlvij.

Martinꝰ sabarie pānonioꝝ oppido nobilibus parētibus ꝛ gētilibus oriūdus: sed intra italiā papie alitus: cum patre suo tribuno militū sub cōstantio ꝛ iuliano imperatoribus militauit. Non tamen sponte: quia ab infantia diuinitus inspiratus annoꝝ decē inuitis parētibus ad ecclesiam ꝯfugit: secq; cathecuminū fieri postulauit. Et tūc etiā heremū intrasset: nisi etatis infirmitas obstitisset. Sed cū cesares filios militum veteranoꝝ ad militandū scriberent: martinus annoꝝ q̄ndecim ad militiā ꝟgetur: vno tm̄ seruo contētus: cui tamē versus vice dominus

seruiebat:sepiusq̃ ministrabat:et calciamenta
detrahebat. ¶ Quodā hyemali tēpore in por⸗
ta ciuitatis ambianensiū obuiū habuit paupe⸗
rem nudum. Qui cū a nullo elemosynam acce⸗
pisset:⁊ martinus iam omnia in pauperes con
sumpsisset:chlamydem que sibi sola restabat di
uisit:⁊ dimidiā nudo tribuit:reliqua vt poterat
se vestiuit. Sequēti nocte christum chlamydis
sue parte qua pauperē texerat indutum vidit:
ipsumq̃ ad angelos circūstantes loquentē au⸗
diuit:martinū adhuc cathecuminū ista se veste
texisse: vnde ex hoc vir dei diuinā gratiā reco⸗
gnoscens cum esset annorū. xviij. baptizari se
fecit:et postmodū duobus annis ad preces sui
tribuni: qui expleto sui tribunatus tēpore re⸗
nunciare seculo promittebat:solo nomine mili⸗
tauit. ¶ Interea barbaris intra galliam irruē⸗
tibus: iulianus cesar cōtra eos pugnaturus sti
pendium militibus erogabat. At martinus no
lens decetero seculo militare:stipendium recu
sauit recipere:sed imperator ipsū putabat re⸗
nunciare militie:non religione fidei: sed metu
imminētis belli. Martinꝰ ꝟo se ante acies iner
mem signo crucis solo munitū in crastino se sta
turum spopōdit:ꝓpter quod a cesare custodiri
iussus fuit. Sed die sequēti hostes se ⁊ sua oīa
sponte imperio subdiderunt. ¶ Deinde relicta
militia ad sanctū hilariū pictauēsem episcopū
perrexit:a quo acolytus ordinatus: monitus a
deo per soporem:parētes suos adhuc gentiles
visitare decreuit:multaq̃ se aduersa passurum
predixit. Nam inter alpes incidit in latrones:⁊
cū vnus in capite eius securim vibrasset:alter
ferientis ictum sustinuit: vinctis tn̄ post tergū
manibus vni eorū custodiēdus tradit̄. Cui vir
domini christū predicauit:⁊ eum ad fidem con
uertit:ipseq̃ martinū dimisit:⁊ laudabilē vitā
duxit. Ueniens aūt ad parentes matrē conuer
tit: patrem ꝟo in malis perseuerantē reliquit.
Sed cum heresis arriana per totū orbē pullu⸗
laret. Martinus dū obsisteret:publice cesus:⁊
de ciuitate eiectus mediolanū rediit:et ibi mo⸗
nasterium sibi statuit. Sed inde ab arrianis eie
ctus ad insulam gallinariā cum vno solo pres⸗
bytero abiit: vbi helleborí venenati gramen in
cibum ex ignorantia sumpsit:quod virtute ora⸗
tionis nil ei nocuit. ¶ Audito ꝟo ꝙ beatus hi⸗
larius pictauēsis de exilio rediret: obuiam eī
profectus est: et iuxta pictauisam monasterium
ordinauit:vbi dū parūper a monasterio disces⸗
sisset:reuersus quendā sine baptismo defunctū
inuenit:cuius corpus in cellam suam duxit:ip⸗
sumq̃ sua oratione suscitauit:qui annis pluri⸗
bus postea superuixit. ¶ Alium etiam seruū cu
iusdā lupicini nobilis viri: qui se laqueo suspē
derat:vite restituit. ¶ Cū aūt plebs turonica
episcopo careret:ip̄m sanctū virum: ꝙuis plu⸗
rimum renitentē sibi ordinari petiit. Quidam
aūt ex episcopis nomine defensor plurimū resi
stebat:eo ꝙ martinus vultu nimium despectus
apparebat:qui tamē a populo est cōfutatus: et
martinus in episcopū sublimatus. Uerum cum
populi cōcursū nō ferret ꝑ duo miliaria extra
vrbem monasteriū cōstituit:vbi cum monachis
lxxx. in multa abstinētia vixit. ¶ Dum quidam
sub nomīe martyris coleret̄:⁊ martino nihil de
eius vita vel martyrio cōstare posset:orauit ad
dn̄m:vt cuius esset meriti sibi indicaret:cōuer⸗
susq̃ ad leuam vidit vmbrā que martino dixit:
se esse latronis animā que in altari colebat̄:q̄ a
sceleratis percussus fuerat: ⁊ in inferno dāna⸗
tus:⁊ cōtinuo ep̄s altare destruxit. ¶ Tertium
quoq̃ mortuū suscitauit iuuenē videlꝫ quendā
qui ad sepulturā ferebat̄:⁊ in medio cāpi a ma
tre ⁊ multitudine populi plangebat̄. Quē q̄dē
adolescentē matri compatiēs a mortuis excita
uit:⁊ multitudinē paganorū astantē conuertit.
¶ Cum quedā nauis periclitaret̄: negociator
quidam licꝫ gentilis martinū vocauit:⁊ statim
tranquillitas magna successit. ¶ Dū in quodā
loco templū idolorum diruisset:⁊ arborem pini
demoni dedicatā excidere vellet:⁊ rustici gen⸗
tiles obsisterent:tandē in hoc conuenerūt vt ar
borem inciderēt:⁊ super martinum ligatum ca
dere dimitterent:quā si ille signo crucis caden
tem in partem aliā cōuersam cōcidere faceret:
ipsi omnes in xp̄m crederēt:quod dum factum
esset:omnes ad fidem conuersi sunt. ¶ Cum in
alio phano ignem misisset: ⁊ ventus irruēs flā
mas in domū vicinā mitteret: signū crucis op⸗
posuit:⁊ contra vim venti ignem in oppositam
partem excussit. ¶ In vico leprosorū aliud ido⸗
lorum templū destruere volebat: sed ei pagani
resistebant. Cūq̃ diebus pluribus orasset: an⸗
geli eidē armati astiterūt:⁊ in gētiles īpetū fa
cientes eos in fugam verterūt: sicq̃ martinus
propositum adimpleuit. ¶ Cū in pago educēsi
aliud phanum dissiparet:⁊ gētiles in eū irrue⸗
rent:vnusq̃ ip̄m gladio aggressus esset: nudū
verticem exposuit: illeq̃ cōtinuo supinus cor⸗
ruit:⁊ veniam postulauit. ¶ Alibi etiā cū idem
opus perficeret:⁊ quidā nudato ense in eū ir⸗
rueret:ī ip̄o ictu ferrū de manu excussum nusq̃
comparuit. ¶ Apud treuerim puellā quandam
paralyticā:que annis plurimis iacuerat: ⁊ ad
extrema iā deducta fuerat:sua oratiōe cōtinuo
sanauit. ¶ Seruum etiā cuiusdam tetradij ma
ligno obsessum spiritu:imposita ei manu ab in⸗
festatione liberauit:⁊ ipsum tetradium gentilē
ad christi fidē reduxit. ¶ In eadē etiā ciuita⸗
te ingressus domū cuiusdā diabolum vidit:⁊ se
illum videre dixit. Moxq̃ demon quēdā de fa
milia arripuit:quē sanctꝰ vir stridentē ⁊ strepē
tem immisso in ore eius digito ilico liberauit.
¶ Apud parisius leprosum quēdam horribilē
aspectu deosculans:cōtinuo a lepra mūdauit.
Fimbrie quoq̃ vestimentorum eius excise: et
egris alligate:oēm infirmitatem expellebant.

¶ Cum filia cuiusdam arborij quartana labora⸗
ret: ⁊ epistola quedam viri sancti manu conscri⸗
pta casu ad arboriū delata esset: pater illam su⸗
pra pectus filie posuit: ⁊ protinus sanitatē re⸗
cepit. ¶ Paulinum etiā quendā nobilē: qui vni⸗
us oculi lumen amiserat: panniculo suo pupil⸗
lam oculi tangens: continuo a cecitate eripuit.
¶ Eidem quoqꝫ viro: qui alias per gradus sca⸗
le corruens pene iacebat exanimis: martinum
inuocāti: angelus per noctem apparuit: ⁊ ille⸗
sum mane de lecto leuauit. ¶ Quadā die eidem
diabolus astitit: ⁊ cornu bouis cruentum in ma⸗
nu tenens vnū de suis peremisse asseruit. Qui
concitus mittēs vnum ex eius rusticis pene ex⸗
tinctum repperit: quē bos inguine dū pungere⸗
tur cornu vulnerauit: quē ad se delatū sanctus
martinꝰ mox sanatū eleuauit. ¶ Animalia etiā
irrationabilia ipi obediebant. Nā canes leporē
insequētes subsistere fecit: ⁊ serpentē flumen
natantē retrocedere cōpulit: canis etiā latrās
sola eiꝰ iussione obmutuit. ¶ Ab angelis ⁊ apo⸗
stolis sepius visitabat̄: ⁊ in eorū colloquio con⸗
solabat̄. ¶ Quodā tpe ꝓ necessitate quadā va⸗
lentinianū imperatorē adijt: sed ille sciēs ipm
velle petere: quod nolebat concedere: fores pa⸗
latij ei claudi fecit. Sed cū talē repulsam ter⸗
tio passus esset: orationē premisit: ⁊ vsqꝫ ad au⸗
gustū veniēs nemo ianuas ipsi claudere valuit.
Imperator ꝟo turbatꝰ ei assurgere noluit: do⸗
nec igne sellā regiā arripiēte: ⁊ ipsum iā in po⸗
sterioribus inflammante: assurgere compulsus
fuit: eiqꝫ postulata omnia: ac munera concessit.
Cum ab eodē imperatore inuitatꝰ esset: ⁊ epo
primo potus oblatus esset: martinus postꝙ bi⸗
bit: presbytero suo calicē dedit: dicens nullum
digniorē post se debere bibere: ⁊ indignū esse:
vt imperator presbytero preferat̄. ¶ Quadam
vice dum in veste hispida asello latꝰ incederet:
⁊ equites econtra venirent: pauefactis equis ꝓ⸗
pter eius deformitatē: a militantibus grauiter
verberat̄. Sʒ cū illi viā suam prosequi vellent:
equi nulla ratione moueri potuerūt: quousqꝫ il⸗
li culpam suam recognoscentes: a martino veni⸗
am petierunt: ⁊ ab eodem vt abire possent obti⸗
nuerunt. ¶ Dum in quodā loco clerici lectū te⸗
nuem sibi strauissent: ⁊ ipe molliciē declinās su⸗
per nudam humū iuxta morem dormiret: nocte
media camera accendit̄: ⁊ dum surgere nō pos⸗
set vestimenta eius cōburuntur: sʒ ipse in igne
illesus cōseruatur. Monachi igit̄ cōcurrunt et
ipm intactū oīno de medio ignis educunt. In
quadā solennitate celebraturus ad ecclesiā per⸗
gens: pauperi nudo vestē secreto tribuit: et ca⸗
pa se vtcunqꝫ potuit contexit. Et cū se preparā⸗
dū spoliare capa nō auderet: eo ꝙ nudus esset:
archidiaconus quasi indignatus vestem ei bre⸗
uem ⁊ strictam attulit: quā martinus humiliter
induit: ⁊ missam celebraturus accessit. Et dum
celebraret: ⁊ sacramēta offerret: globꝰ igneus
apparuit super caput eius. Et cum manus in
missa: vt moris est: eleuaret: ⁊ manicis lineis
labentibus ex breuitate tunice: brachia nuda
apparerēt: miraculose torques aurei ⁊ gēmati
ab angelis deferuntur: ⁊ brachia eius operiun⸗
tur. ¶ Multe autē subtilitatis fuit erga demo⸗
nes cognoscēdos. Adeo enim ei conspicabiles
reddebant̄: vt apte sub quacūqꝫ imagine ab eo
cognoscerētur. Cū aūt eidē diabolus in forma
regis purpuratus ⁊ diadematus apparuisset:
⁊ xp̄m se esse diceret: martinus eidē dubitans
rn̄dit: ꝙ xp̄s se nec purpuratū: nec dyadema⸗
te renitētem venturū predixit: ⁊ ꝙ nisi xp̄m in
ea forma qua passus est cerneret: ipm xp̄m mi⸗
nime crederet. Quo dicto diabolus disparu⸗
it: ⁊ cellam fetore repleuit. ¶ Ipse aūt vir dei
obitum suū longe prescíuit atqꝫ predixit. ¶ In⸗
terea dum condateñ. diocesim causa sedāde ali⸗
cuius discordie visitasset: aliquādiu ibidem cō⸗
moratus: viribꝰ corporis cepit repēte destitui:
⁊ discipulis indicauit se iā resolui. Illis autē
gregē dn̄i desolandum flētibus orauit ad dn̄m
vt si adhuc pplo suo necessarius eēt ipm laborē
non recusantem: adhuc in vita presenti dimitte⸗
ret. Et molestia febrium detentus in cilicio et
cinere decumbebat: dicens in nullo alio decere
christianum decedere. Oculis quoqꝫ ac mani⸗
bus in celum semper intentus inuictum ab ora⸗
tione spiritum non relaxabat. Et cum esset mi⸗
graturus vidit ante se diabolū assistere: eumqꝫ
mox licentiauit: eo ꝙ secum nihil haberet: sed
ipsum abrahe sinus reciperet. Sicqꝫ anno do⸗
mini.cccclxxxvi. vite eius anno.lxxxi. episcopa⸗
tus autem sui.xxxvi. a seculo feliciter transmi⸗
grauit.iij. idus nouēbris. Archadio ⁊ honorio
imperātibus: vultus quoqꝫ eius quasi iam glo⸗
rificatus resplēduit: ac chorus angelorū ibidē
cōcinēs auditus fuit. Ad cuius transitū picta⸗
uieñ. sicut ⁊ turonici conuenerūt: ⁊ vtriqꝫ ꝓ cor⸗
pore habendo piam contēplationē fecerūt. No⸗
cte autē media pictauieñ. oēs circa corpus so⸗
piuntur: corpusqꝫ a turonicis per fenestrā eijci⸗
tur: ⁊ per ligerim fluuiū nauigio ad vrbem tu⸗
roñ. cum gaudio deducit̄: ⁊ ibidē honorifice tu⸗
mulatur. ¶ Hora ꝟo eius transitꝰ: cū sanctꝰ se⸗
uerus ep̄s coloniensis post matutinas loca san⸗
cta circuiret: ⁊ voces in celo cātantes audiret:
vocato diacone interrogauit siquid soni vel cā⸗
tus perciperet. Qui cū auribus erectis: voces
in celo audire se diceret: ep̄s ei dixit: ꝙ eadem
hora martinꝰ turoni pōtifex e mūdo migrasset:
quē concinētes angeli tunc eū ad celum addu⸗
cerent. Qui diē ⁊ horā notauit: ⁊ tunc martinū
trāsmigrasse cognouit. Seuerus etiā monachꝰ
qui eius vitam conscripsit: eadem hora in som⸗
nis vidit martinum albis indutum vultu igneo
scintillantibus oculis: librum tenentē: celos ve⸗
lociter ascendentem. Qui euigilans a nuncijs
veniētibꝰ audiuit: martinū eadē nocte a corpo⸗

re migrasse. Die autem depositionis ipsius: dū
beatus ambrosius mediolani celebrans inter ꝓ
phetiam ⁊ epistolā obdormisset: ⁊ diu expecta
tus post duas horas subdiaconus lectur⁹ epi-
stolam eum excitasset; euigilans dixit populo.
Martinum turoni ep̄m quieuisse: ⁊ se funeris
eius obsequiū fecisse: sed vltimā orationē exci
tat⁹ cōplere nō potuisse. Illi vo diē notātes et
horā: postmodū cōpererūt illū expirasse: ⁊ am-
brosiū ep̄m ibidē cognitum eius exequias cele
brasse. ¶ Scripsit aūt hic beatus pontifex li-
brum de trinitate fidē catholicā cōtinentē

¶ De sancto Mena martyre. Ca. xlviij.

Menas martyr in scy
tia metropo-
li phrigie sa-
lutarie pass⁹
est: tēpore Diocletiani ⁊ maxi
miani imperatorū. Qui ex no
bili egyptiorū prouincia ort⁹
sub duce agricolao terreno re
gi militans: deinde militie tē
porali renūciās: secreta cōuersatiōe in heremo
militauit. ¶ Cū aūt imperatorū natalitia cele-
brarentur: ⁊ dijs ab omni populo immolaret:
ad vrbem venit: ⁊ ingressus theatrū dum idola
execraretur: ⁊ se xp̄ianū libere ꝓfiteret: tētus
est a preside: ⁊ pyrrho duci torquendus tradit⁹
est: qui primo eum in custodiā vsq; mane reclu
sit. Celebratis vo festis gentiliū. Menam edu
ctum ⁊ sacrificare nolentem extēdi fecit: ⁊ ner
uis taurinis: ac bubalinis: atq; virgis diutissi
me cedi mandauit: deinde ip̄m in equuleo leua
ri: et vngulis laniari: ac lampadibus ad latera
appositis inflammari: necnon cilicio madidato
plagis ei⁹ ꝯfricari. Et demū carbones ignitos
vulneribus supponi. Et cum hec oīa patiētissi-
me tolerasset: ligatis manibus: ac pedibus fe-
cit illum per tribulos trahi: donec membra ei⁹
dissiparentur: deinde plūbatis illū cedi manda
uit: ⁊ maxillas grauiter contundi. Et dū in oi-
bus in cōfessione dn̄i ꝑmaneret immobilis no-
uissime ip̄m gladio aīaduerti p̄cepit: corp⁹ quo
q; eius igne consumi. Quod tn̄ furtiue a xp̄ia-
nis de igne sublatū: ⁊ camelo impositū angelo
duce ad montē quēdā delatū: ⁊ ibidē quo deus
per suū animal ostēderet sepultū est: basilica de
sup̄ edificata. Processu aūt temporis ip̄m san-
ctum corpus constantinopolim translatū: ibiq;
honorifice conditū est. Passus est autem sctūs
martyr. iij. idus nouēbris.

¶ De sancto Mena confessore. Cap. xlix.

Menas cōfessor in sam
nij prouincia claruit tempore beati
gregorij pape. Qui solitariā vitam
ducens: nihil ad vsum suum: nisi pau
ca apiū vascula possidebat. Huic cū longobar-
dus quidā in eisdē apibus rapinā voluisset in
gerere: prius ab eodē viro verbo correptus est:
⁊ mox per malignū spiritū ante eius vestigia ve
xatus. Sepe vo ex vicina silua venientes vrsi fa
uum eius comedere conabantur. Quod ille de
prehēsos: ferula quā portare manu cōsueuerat
cedebat. Ante cuius verbera immanissime be-
stie rugiebant ⁊ fugiebant. Et que gladios for
midare vix poterant: ex eius manus ictus feru
le pertimescebant. Omnes vo qui ad se chari-
tatis gratia veniebant: ad eterne vite desideria
accendebat. Et si quorum culpas per spiritum
agnosceret: nūq̄ ab increpatione cessabat. Cō
suetudinem vo eiusdem loci incole fecerāt: vt
diebus singulis per hebdomadam vnusquisq;
oblatiōes suas trāsmitteret: vt esset: quod ipe
ad se venientibus offerre potuisset. Quidā aūt
diues noīe catherius quandā sanctimonialem
rapuit: sibiq; illicito matrimonio cōiunxit. Qd̄
mox vt vir dei cognouit: eum per nuncios acri-
us increpauit. Cunq; ille sceleris conscius ad
eū accedere nō auderet: ne forte ip̄m durius re
prehēderet: oblatiōes suas iter alioꝝ munera
ei misit: vt ei⁹ dona nesciens saltem susciperet.
Sed vir dn̄i tacitus sedit: oblatiōes oēs cōside
rare studuit: ⁊ quas catherius miserat per sp̄m
cognouit: spreuit: ⁊ abiecit: dicens q̄ oblatio-
nes illius recipere nolebat: qui suā deo omni-
potēti acceperat. Qua ex re actū est: vt p̄sentes
quoq; timor inuaderet: cū vir dn̄i tam scienter
de absentibus iudicaret. Hic sanct⁹ vir post plu
rima perfectiōis opera ad xp̄m migrauit. Hec
gregorius. iij. dialogorū. cap. xxvi.

¶ De sancto verano ep̄o. Cap. l.

Veranus episcop⁹ apud
ciuitatem gaua
litanam gallia-
rum claruit tem
pore imꝑatoris valentis. Hic
ex ipsius vrbis territorio no-
bilibus parentibus ortus: a
puero deo deditus diuinis lit
teris imbut⁹: adhuc iuuenis
seculū dereliq̄t: ⁊ in eccl'ia migmatē si iuitis pa
rētib⁹ cleric⁹ fact⁹ est. Et in virtutib⁹ ꝓficiēs
ad sacerdotalē ordinē ascēdit. Signisq; ingēti
bus ⁊ multis polere cepit. Sz ꝓpter mltos ad
se cōfluētes: fugiēs mūdi gl'iam: vno tm̄ assum
pto comite ad ciuitatē gaualitanā deuenit: vbi
dū eēt draco imanissim⁹: q̇ hoīes ⁊ aīalia deuo
rabat: veran⁹ orās ip̄m de specu in quo latebat
exire: seq; seq̇ cōpulit: cūq; se vt catulū mansue
tū secrāte vsq; debrosonē deduxit: atq; ibidem
terre viscerib⁹ introclusit. Deīde in ātro draco-
nis eccl'iam dei genitricis edificauit: ibiq; deo
s̄uire cepit: veꝝ cū nec ibi etiā latere posset nec

contēpalationi vacare: cū quibusdā peregrinis romā ꝑgentibus inde discessit. Ueniensqꝫ ebredunū multos egros sanauit: ⁊ obsessos a demonijs liberauit. ¶ Profectus inde cū iuxta pedem montis eū latrones cū socijs spoliassent: et occidere vellent: vnusqꝫ illoꝝ in capite viri sancti ensem vibraret: ipseqꝫ ictū constanter expectaret: brachiū illius sic extensum immobile factū est; nec se aliqualiter amouere potuit: donec viso miraculo predones penitentiā egerūt: ⁊ ablata cuncta restituerūt. Tūc quoqꝫ sanctus vir pro illo orauit: ⁊ sic brachiū deposuit. Abeūtes quoqꝫ inde latrones strepitus maximus quasi arborū decidentiū exterruit: ⁊ oēs in fugam conuertit. ¶ Cū autē romā peruenisset: ⁊ clauarius ecclesiā beati petri nocte ei aperire nollet: subito repulsis repagulis ostia diuinitus cū magno impetu sctō viro aperta sunt: et eidem aditū prestiterūt: propter qđ miraculū a papa ⁊ populo honorifice suscept⁹ est. ¶ Inde recedēs ⁊ rauennā veniēs: energuminos multos clamātes se a verano torqueri: ab obsessiōe demonū liberauit: egrisqꝫ plurimis sanitatē restituit. In mediolano quoqꝫ .xij. arreptitios sanauit: ⁊ cecū quendā illuminauit: atqꝫ mortuū vnū suscitauit. ¶ Inde albingā pergens: pluuiā aride terre atqꝫ fertilitatē a deo obtinuit: in agris dūtaxat xp̄ianorū: fundis cunctoꝝ gētiliū in pristina sterilitate relictis. Cū autē illi se idola deserturos ꝓmitterēt: si similē grām ꝑcipere possent: oratione scti eoꝝ agri imbre perfundunt: ⁊ stati tēpla deoꝝ suoꝝ ab eis euertūtur. Sed cū draconē quendā: quē ipi adorabāt veranus de antro ꝓduxisset: ⁊ in flumine submersisset: omnē populū ciuitatis ad xp̄m conuertit: ⁊ in fide doctū baptizauit. ¶ Trāsiens autem alpes puellā a mortuis reuocauit: cecū quēdā a natiuitate illuminauit: ⁊ multos lāguidos diuersarū egritudinū curauit. ¶ Demū ad ciuitatē gaualitanā applicās in ecclesia beate marie: quā cōstruxerat manere cepit. Ad cuius preces valēs detētos quosqꝫ in carcerib⁹ relaxauit. Post hec defuncto antistite veranus a rege ⁊ clero ac pplo in ep̄m elect⁹ ē. Qui officio suo strenue administrato oī sanctitate perfect⁹ clarusqꝫ ꝟtutibus in pace quieuit. iij. id. nouē. Cuius pheretrū oēs egri tāgētes sanati sunt. ¶ Uerum dum esset questio inter ciues vbi nā corpus eius ponerent: an in cathedrali basilica an in ea quā fecerat ecclesia extra vrbē. Leuato pheretro subito palliū quo corpus erat opertum in aere se tollens: funusqꝫ precedens vsqꝫ ad flumen durentie custos deduxit: vbi dum populus vado simul ac naui carerent: siccato repente fluuio cunctisqꝫ per siccū alueū transeuntibus: palliū iterū per aera populū precessit: vsqꝫ ad ecclesiā beate virginis: quā sanctus edificauit: vbi dum substitisset corpus eius condigno tumulatum est honore.

¶ De sancto Achia ꝓpheta. Cap. li.

Achias ꝓpha de silo claruit i regno isrl' tpe hieroboam regis decem tribuum israel. Cū em̄ hieroboā seruus salomonis cōtra eum rebellasset: ⁊ de hierl'z egressus esset: inuenit eum achias ꝓpheta in agro: indut⁹ pallio nouo: qui scidit pallium in duodeciz scissuras: deditqꝫ decē partes hieroboā dicēs: ꝙ ita dn̄s deus traderet ipsi decē tribus israel possidendas: eo ꝙ salomō reliquisset dn̄m ⁊ idola adorasset: duas autē tribus tm̄ dimitteret roboam filio salomōis: ne regnū ex toto de domo dauid tolleret: iuxta ꝓmissionē ei factā a deo. ¶ Post mortē aūt salomonis omnia que achias predixerat euenerūt. Nam decē tribus israel hieroboam in regē assumpserūt: qđ dictū est regnum israel. Due ꝟo tribus scz iuda ⁊ bēiamin roboā filio salomonis adheserunt: qđ dictū est regnū iuda. ¶ Cum aūt hieroboam rex israel duos vitulos aureos fabricasset et omnē populum ad ipsos adorandos cōpulisset: filius quoqꝫ eius abia grauiter egrotasset: misit hieroboā vxorē suam alieno habitu ne cognosceret indutaz ad achiam ꝓphetam in silo: vt indicaret sibi quod futurū esset de puero. Cuius aduentum ꝓpheta domino indicante cognouit: cum oculi eius ex nimia senectute calligassent. Et statim mulierem limen ostij ingressam vocauit ex nomie: eiqꝫ mortē filij prenūciauit: atqꝫ omnē domum hieroboam ꝓpter idolatrie crimen exterminādam predixit. Et sic oīa vt ipe ꝑdixerat ad lr̄az contigerunt. Hic vt dicit comestor vidit in spū populū cōculcantē iuga boū: ⁊ ꝑdixit sacerdotes cōculcandos a populo. Hic etiaz salomoni predixit: ꝙ euertēdus esset a mulierib⁹. Quieuit autem sanctus ꝓpheta in pace: et sepultus est in silo iuxta ilicem pridie idus nouembris: vt iosephus ⁊ hieronymus tradunt. Hec ex tertio libro regum cap. xi. ⁊. xiiij.

¶ De sancto Martino papa ⁊ martyre. Cap. liij.

Martin⁹ papa ⁊ martyr hui⁹ nomis prim⁹ de ciuitate tudertina ꝓuīcie tuscie theodoro papa p̄mo in ep̄atu romano successit. Seditqꝫ annos sex: mensem vnum: dies xxvi. Hui⁹ tpe paulus constātinopolitanus episcopus constantini imꝑatoris tertij brachio fultus aduer

ſum eccleſie rectum dogma ſurrexit duas vo-
luntates aut operationes diuerſas in xp̄o diffi
niens confiteri. Qua de re martinus pape eidē
legatos deſtinauit: cōmonens eum vt ab hereſi
ſua diſcederet: alioquin contra ip̄m ꝓcederet.
Qui ab imperatore ad ſuaſionē pauli ep̄i diuer
ſis perſecutionibus afflicti ſunt: ⁊ quidā eorū
in cuſtodiā detruſi: alij in exiliū miſſi: alij verbe
ribus ſubniſi. Quapropter martin⁹ ep̄us rome
conſiliū .cv. ep̄orū celebrauit: in quo paulus pa-
triarchā tanq̄ hereticum damnauit: ⁊ ab ep̄atu
depoſuit. ¶ Tunc impator conſtantinus miſit
olympium ducem et exarthlim cubiculariū ad
regendam italiam: ⁊ predictam hereſim confir
mandam. Qui olympius vt ab imperatore ſibi
iuſſum fuerat: miſit ſpathariū ſuū ad papā oc-
cidendū. Spatharius autē inuenit eū in eccle-
ſia ſancte marie maioris celebrātē in altare qđ
dicit ad preſepe. quē dū gladio extinguere ni-
teret: diuina benignitate cecitate ꝑcuſſus: eum
videre non potuit. Hoc audiēs imperator mar-
tinum papā a theodoro ⁊ pellurio ab eo miſſis
detētū cōſtātinopolim adduci fecit: quē in exi-
lium cherſonā miſit: vbi martyrio vitā finiuit
pridie idus nouēbris. Corpus autē eius romā
tranſlatū: ⁊ in eccleſia eius nomini conſtructa:
que dicitur ſancti martini in montibus ſepultū
eſt. Et ceſſauit ep̄atus dies vigintiocto.

¶ De ſancto Emiliano ep̄o. Cap̄. liij.

Emilian⁹ ep̄us apud ſco
tiam claruit.
Qui ex eadem
inſula oriūd⁹:
domino a pue
rilib⁹ annis militauit. Et duz
eſſet omnium ore laudabilis
ad ſacros ordines promotus:
operante dei gratia pontifi-
catus ſuſcepit officium: qui per annos plures
epiſcopatu optime ⁊ deuote adminiſtrato: apo
ſtolorum limina mare tranſfretato peregrinus
viſitauit: ⁊ rediens ad patriam ſuam: ⁊ dū eſſet
in itinere apud fauentia graui languore decu-
buit. Et poſt dies modicos feliciter a ſeculo
migrauit pridie idus nouēbris. Cuius corpus
ciues fauentini iuxta eccleſiam ſancti clemen-
tis extra muros vrbis ſepelierunt. ¶ Tempore
precedente dum ciuitas ipſa a liprando rege
longobardoꝝ depopulata et deſtructa fuiſſet:
corpus ſancti epiſcopi dudum incognitum mā
ſit. Verum tempore comitis bernardini ⁊ theo
dolende eius vxoris reparata ciuitate cumulū
feni ſupra ſepulturā ſancti corporis: quod erat
omnino incognitum conſtitutum eſt. Ubi die
quadā duobus inuicem confabulantibus vnus
eorum magnum colaphum ſe accepiſſe conque
ſtus; ſe illud a ſocio recepiſſe putabat; dumq̄
ille negaret: maius ſubito colaphum recepit:
Hoc idem refundens in ſocium animo vindicā
di. Quod dum iterum ille feciſſe negaſſet: nec
percuſſor inueniri potuiſſet: cognito miraculo:
relatio comiti facta eſt: qui diuinū quicq̄ ibidē
latere arbitrans: ſublato feno locū effodi man
dauit: vbi ſacrum corpus cuz epitaphio: in quo
predicta cōtinebantur: inuenit: et de cadauere
ſancto mira fragrantia erupit: quod inde leua-
tum ad eccleſiam ſancte marie intra menia ciui
tatis delatum: ibiq̄ condigno honore conditū
eſt: vbi miraculis coruſcat.

¶ De ſancto Hor abbate. Cap̄. liiij.

Hor ab-
bas fuit habi
tator montis
nitri deſerti
egypti. De q̄
fert: q̄ nunq̄
mētitu s ſit: nunq̄ iurauerit:
nulli maledixerit: nec ſine ali
qua neceſſitate locutus fuit:
vt dicit heraclides. Et hiero
nymus dicit de eo: q̄ fuit apud thebaidem no-
nagenarius venerabilis ſenex: qui ignorās lit-
teras oblato ei codice orationez premiſit: ⁊ ſta
tim infuſa ipſi gratia ſubito legere cepit: ac de-
inde litteras nouit. Hic etiam pane angelorum
triennio vixit: quem ei poſt biduum continue
angelis miniſtrabat. Fratres quoq̄ ſecum mo
rantes ſepe noctu vigiles angelorum cantus ⁊
hymnos audiebant. Qui etiam multa milia ho
minum ad chriſtum conuertit. ¶ Quodam tem
pore demones ad eum in ſpecie militie celeſtis
aduenerunt: et regem excelſum ſecum dedu-
xerunt: quem chriſtum eſſe aſſerentes ip̄m ado
rarunt: et tam rex q̄ circunſtantes illum ado-
randum abbati Hor ſuaſerunt. Cum autez ille
diaboli figmenta dubitaret: et ſe quotidie re-
gem ſuum adorare diceret: nec eſſe opus: vt ad
hoc ipſi chriſtus corporaliter appareret: protī-
nus illuſio euanuit. Sanctus autez hor in pace
quieuit pridie idus nouembris.

¶ De ſancto Britio epiſco-
po. Cap̄. lv.

Britius
epiſcopus tu
ronenſis ſuc-
ceſſor fuit ſcī
martini ep̄i: q̄
p̄mo iuuētutē
tpe ei⁹ fuit diacon⁹: plurimū-
q̄ ei⁹ emulus: eo q̄ a btō viro
aliq̄n redarguebat: cū iuuenī
lia ſequebat. ¶ Cū eni quidā
infirmus ſanctū martinū q̄reret: vt medelā ab
eo expeteret; britius illū ei oſtēdit: eūq̄ amētē

et delirum appellauit. Cum autē eger a marti-
no postulata obtinuisset: episcopus Britiū ad-
uocans redarguit: quia eum delirum dixisset:
qui pre verecundia se hoc dixisse negabat: sed
martinus aures suos ad os eiꝰ: cū hoc dixisset:
habuisse affirmabat. Predixit autem illi adeo
obtinuisse britiū sibi in episcopatu successurū:
sed multa eum aduersa passurum: quod magis
adhuc Britius irridebat. ¶ Post mortem igi-
tur sancti Martini Britius in episcopum ele-
ctus: orationi vacabat: ⁊ licet adhuc superbus
tamen erat corpore castus. Anno autem episco
patus sui. xxxiij. mulier quedam religiose vesti
ta: que eius vestimenta lauabat: concepit: ⁊ fi-
lium peperit. Tunc omnis populus cum lapidi
bus ad ianuam congregatus contra episcopū
exclamabant: ⁊ crimen ei obijciebant. Ille au-
tem viriliter negans: iussit sibi infantem addu-
ci. xxx. ab ortu dies habentem. Quem per filiū
dei adiurauit: vt si filius eius esset: coram cun-
ctis ediceret. Infans xpo diserta linga respon-
dit: ꝙ non erat Britius pater suus. Populus
autem instabat: vt quereret: quis pater eius es-
set. At ille dixit hoc ad se non pertinere: satisqꝫ
fecisse quod suum erat. Populus autem hoc to
tum magicis artibus attribuebat: ⁊ contra epi
scopum furibundi clamabant. Tunc ille ad sui
purgationē prunas ardētes in byrrho suo vsqꝫ
ad sepulturam sancti martini deportauit: qui-
bus abiectis byrrhū inustū apparuit. Dixitqꝫ:
ꝙ sicut vestimentum illud ab igne permanserat
illesum: sic corpus suū a cōtactu mulieris erat
mundum. Adhuc autem populus non credens
episcopum contumelijs ⁊ iniurijs afficiunt: ⁊ a
sede sua eijciunt: vt verbum qđ sanctꝰ martinꝰ
dixerat impleretur. Tunc britius flens papam
adijt: ⁊ septem annis in vrbe permanens: quic
quid in sanctum martinum deliquerat: peniten
do deleuit. Turonici autem iustinianum in epi-
scopum preficiunt: et romam contra Britium
mittunt: vt episcopatum sibi contra britium de
fensaret. Quo cum tenderet iudicio dei in ciui
tate vercellensi obijt peregrinus. Populus au-
tem armentium in loco illius substituit. Anno
autem septimo sue peregrinationis britius cū
auctoritate pape ad sedem suam reuersus est.
Et dum. vi. ab vrbe miliario hospitaretur: armē
tius eadem nocte subito expirauit. Quod Bri
tius per reuelationem cognouit: suisqꝫ pcipit
vt surgerēt: ⁊ ad tumulandum turonensem pō-
tificem properarent. Et cum per vnam portam
ciuitatis ingrederetur: ecce ille per aliā defun-
ctus efferebatur. Quo sepulto Britius sedem
ecclesie sue reassumpsit: ⁊ septem postea viuens
annis laudabilem vitam duxit. Et sic. xlvij. epi
scopatus sui anno in pace quieuit idibus nouē
bris. Sepultus turoni.

¶ De sancto Homobono confes-
sore. Cap. lvi.

HOmobonꝰ
confessor apud ciui
tatem cremonēsem
claruit. Qui medio
cribus parentibus ex ipa ci-
uitate progenitus: ab ineūte
etate negociator factꝰ: lucris
temporalibꝰ instudebat. Sed
oipotens deus ipm satis ad-
huc iuuenē a contubernio per
uerse misereqꝫ negociationis: vocauit ad offici
um beate contemplationis. Qui commercia de
serens temporalium: mercator effectus est re-
gni celorum. Quod ipse furatus est per fidem:
rapuit per penitentiam: mercatus est per ele-
mosynā: vocatꝰ per gratiā: secutꝰ est per obedi
entiā ⁊ operationē sanctā. Fuit aūt adeo mise-
ricors pater pauperū: ⁊ in tātū circa eos solici
tus: ꝙ subtracta sibi suisqꝫ necessaria ea fami-
lie saluatoris erogabat. Fuit em̄ catholicus in
fide: patiēs in tribulatione: assiduus in oratio-
ne: sobrie in semetipm: iuste ad proximū: ꝓpiie
vixit in denm. Cum aūt venisset hora eius: vt de
via festinaret ad patriā: dū ipe in oratione vsqꝫ
ad horā diei primā ꝫm consuetudinē in ecclesia
pernoctasset: ab introitu misse manibus iun-
ctis: genibus terre confixis: prostrauit se ante
crucis vexillū: ⁊ dum gloria in excelsis deo can-
taref: ad instar viuētis in oratione ꝓstratꝰ emi-
sit spm̄. Et cū se ad euāgeliū nullatenus eleua
ret: obijsse a circunstantibus deprehenditur: et
anno domini. M. cxcvi. idibus nouembris se-
pulture deuotius cōmendatur. Ad cuius tumu
lum demonia ab obsessis corporibus eijciūtur:
⁊ omnes languidi a diuersis infirmitatibus li-
berantur. ¶ Cū autē homobonus adhuc in car
ne viueret: quedā mulier bergomensis ab im-
mundo spiritu vexabatur: per cuius os demon
clamabat: a nemine se inde eijciendū: nisi ab ho
mobono cremonensi. Sed nullus eum intellige
re poterat: quia adhuc de sancto viro nulla opi-
nio discurebat. Sed post eius obitum miracu-
lis ipiꝰ a parētibꝰ demoniace intellectis: muli-
er ad tumulū viri dei ducif: ⁊ ꝓtinꝰ liberatur.

¶ De sanctis quinquaginta sapien
tibus martyribus. Cap. lvij.

QUinqua-
ginta sapientes
martyres apud
alexādriā passi
sunt sub maxen-
tio imperatore. Qui cū ex di-
uersis partibus ab eodē cesa-
re congregati fuissent: vt cum
beata katherina virgine con-
cionatrice disputarēt: sicut di
cetur infra in eius passione. vij. kalē. decēbris:

et ſancta virgo a ſancto repleta ſpiritu: ſua il-
los facundia ſuperaſſet. Protinus ad xp̄m con
uerſi ſunt: ⁊ ſe katherine orationib⁹ commēda-
runt. Quos maxenti⁹ irat⁹ iuſſit in medio ciui-
tatis igne cremari. Cū aūt illi iā ex his que vir
go perorauerat: in fide xp̄i edocti eſſent: ⁊ ba-
ptiſmū ſolicite expeterēt: admonuit illos virgo
dn̄i nihil heſitare: cū in ſuo forent ſanguine ba
ptizādi. Qui bn̄dictione ſancte virginis acce-
pta: ſignātes ſe ſignaculo ſctē crucis: ⁊ in eadē
fidei cōſtantia vnanimes pſeuerātes: ſm ceſa-
ris decretū in ignē miſſi: ita dn̄o aīas reddide-
runt: vt nec corpa illorū: nec capill⁹: nec veſtimē
ta aliqualr̄ aduſta fuiſſent. Quo miraculo pluri
mi paganoꝝ cōuerſi ſunt: ⁊ corpa martyꝝ rapi
entes in eadē ciuitate ſepelierūt idib⁹ nouēb.

De ſanctis Archadio paſchaſio ⁊ ſocijs mar. Cap̄. lviij.

ARchadius paſchaſius: prob⁹: et eutychianus apud aphricā paſſi
ſunt ſub gerſerico rege arria
no. Qui ex hiſpania oriūdi
apud eūdē regē chari clericꝗ
habebantur. Et cū ex ei⁹ ſua-
ſione arriane pfidie cōſentire nollēt: pͥo qui-
dem ab eo proſcripti: deinde in exiliū acti: poſt-
modū autem atrociſſimis ſupplicijs cruciati:
nouiſſime diuerſis mortibus interēpti illuſtri
martyrio occubuerūt. Cū his quoqꝫ erat ⁊ puer
paulinus nomine frater eutychiani et paſcha-
ſij: qui cum ſimiliter a profeſſione catholice fi-
dei perturbari nō poſſet: diu fuſtib⁹ ceſus ⁊ ad
infimā ſeruitutē dānatus: p xp̄i noīe martyrio
coronat⁹ eſt. Quorū oīm paſſio recolit id. nouē.
Hec ado ī martylogio ex dictis hiero. ſumpto.

De ſancto ſerapione martyre. Cap̄. lix.

SErapion martyr apud alexandriā paſſus eſt ſub
decio ceſare. Quē pſecutores
domi ei⁹ reptum: crudeliſſimis
affecerunt ſupplicijs. Ita vt ei
omnes iuncturas mēbrorū prius ſoluerēt. De-
inde ip̄m de ſuperioribus precipitauerūt. Sicꝗ
collifo capite ⁊ excuſſo cerebro xp̄i martyr
efficitur. xviij. kalen. decembris.

De ſancto venerando martyre. Cap̄. lx.

VEnerandus mar-
tyr apud trechaſinam ciuitatem
paſſus eſt ſub aureliano impe-
rore. Qui cū eēt fili⁹ fabiani no
biliſſimi eiuſdem ciuitatis gen-
tilis: ex curioſitate pſalterium
xp̄ianorum legebat. Cum autem verſum illum
Aſperges me domine iſopo ⁊ mūdabor ⁊c. nul-
la ratione intelligere poſſet: ⁊ ex hoc plurimū
anxiatus eſſet: angelus domini eidem apparu-
it: ⁊ verſum illum de baptiſmo xp̄ianorum ex-
poſuit: ac in fide xp̄i iuuenem inſtruxit. Sꝫ cū
exinde idola amplius adorare nollet: a patre
non modicum obiurgabatur. Exiens aūt ciui-
tatem die quadam ⁊ veniens ad fluuium ſequa
nam: eidem xp̄s apparuit ⁊ perfecte credentē
in fluuio baptizauit. Deditꝗ illi baculū aridū
mandans vt ipſum in terrā figeret: ⁊ ſignum vi
deret. Diſcedente ꝟo dn̄o venerandus baculū
fixit: moxꝗ flores ⁊ frondes pduxit. Quo viſo
miraculo. cccccccccx. homines pagani conuerſi
ſunt. Audiens hec imperator aurelianus ad
ipſam ciuitatem acceſſit: ⁊ venerandum teneri
fecit: ac ſacrificare nolētē: iuſſit eū ſuper ſcan-
num ferreū cathenis ligari: ignēꝗ ſubterponi:
oleūꝗ deſup iactari. Et dum intactus ab exu-
ſtione pmāſiſſet: fecit eū in carcerē recludi, vbi
xp̄o ei apparēte confortat. Mane aūt imperator
eū ligatum ad ſtipitē ſagittari fecit: ſed ſagitte
in aere pendentes: in nullo ipſum ledere pote-
rant: vna ꝟo ex ſagittis conuerſa retroſum im-
peratorē vno oculo excecauit. Quē aurelianus
die ſequēti decollari mādauit. Verū anteꝗ mi-
lites ad carcerē in quo detinebat venīſſent: ru-
ptis vinculis ⁊ apto oſtio xp̄i martyr p medios
milites fugiebat. Illi ꝟo martyrē xp̄i vſꝗ ad
flumē ſequanā inſecuti ſunt. Qui ſup aquā ſic-
cis pedibus ambulauit vſꝗ ad locū: vbi eū xp̄s
baptizauit. Sicꝗ flumē ex alia parte trāſiuit:
Milites ꝟo tranſuadantes illū pcutere nō au-
debant. At ille eos hortabat: vt ſibi iuſſa cōple-
rent: mandās vt de ſanguine ſuo imperatori de
ferrent: de quo excecatū oculū liniret: ⁊ ſic lu-
men reciperet. Poſt hec aūt ſanct⁹ martyr ſuū
dn̄o ſpiritū cōmendauit ⁊ p ſe in quacunꝗ ne-
ceſſitate inuocantibus exorauit. Factaꝗ voce
ad eū de celo: ꝙ ip̄m dn̄s exaudiſſet: decollat⁹
eſt. Cuius corpus truncatū ſe leuauit: ⁊ caput
tollēs manibus per paſſus. xlix. portauit: ibiꝗ
cecidit: vbi ⁊ a xp̄ianis ſepultū eſt. xviij. kal'. de
cembris. Imperator ꝟo de eius ſanguine ocu-
lum liniens lumen recuperauit.

De ſancta veneranda virgine ⁊ martyre: Cap̄. lxi.

VEnerāda vir
go apud galliam paſ-
ſa eſt ſub aſclepio pre-
ſide. Hec fuit filia agathonis
⁊ polite eius vxoris chriſtiano
rum de partib⁹ galliarū. Qui
xxxv. annis in coniugio ſine p
le manſerūt. Oratione tandē
ad deum fuſa filiam obtinuerunt: ꝙ pater vene
randam vocauit; eamꝗ ſacris litteris erudiri

fecit: ⁊ ieiunijs assuefecit. Puella xͦo in sancti-tate vite proficiēs annoꝝ. xxx. cepit verbū dn̄i predicare: vt per annos. ix. iugiter xp̄ianos in fide dn̄ica confortare. Anno aūt etatis sue. xl. romā venit: ⁊ xp̄m annūciare cepit tp̄e imperatoris antonini. Prefect⁹ aūt antonius audiēs ꝙ plures propter eius exhortationē cōuersos ipsius allectus pulchritudine: vt occasionē cā cognoscendi captaret: cepit puellā ad deoꝝ sacrificia inuitare. Quā sacrificare contēnentē: iussit eā in terrā extendi: ⁊ palmas ac pedes lignis affigi atqꝫ neruis crudis ventrē ei⁹ cedi: lapidē quoqꝫ magnū vix a quattuor viris delatum eius ventri superponi. Orante xͦo sancta lapis diuina virtute longius abijcit: ⁊ claui de ipsius manibus ⁊ pedibus ab angelo euelluntur. Quo viso miraculo multi gentiliū conuertuntur. Et dū baptismū expeterent: nube celesti obumbrant: ac voce de celo lapsa: imbre superno perfusi baptizantur. Quos oēs prefectus in xp̄i confessione iussit decollari. Sanctā aūt virginē in lebetē eneū aqua oleo pice ac sulphure bullientibus plenum immitti: ⁊ diebus. vij. desubter ignem iugiter ministrari: quibus elapsis virgo diuina gratia permansit illesa. Quod dum prefectus ad videndū accederet: aqua ebuliēs eū excecauit. Illa xͦo lutū ex sputo fecit: ⁊ oculos eius liniuit: eiqꝫ visum restituit: ⁊ ad xp̄m conuertit. ¶ Inde accedens ad aliā ciuitatē xp̄m annūciabat: ibiqꝫ a quodā alio imperatore nomine themio cōprehenditur: ⁊ ingenti draconi qui oēs deuorabat: exponitur: que signo crucis edito draconē discerpsit: demone ꝑ aera horribiliter ꝑstrepente. Sicqꝫ rex ille cū oī populo ad christū conuersus est. ¶ Deinde veniens ad tertiā ciuitatē a p̄fecto asclepio detinetur: a quo in lebetem eneū pice ⁊ oleo liqͣētibus plenum mittitur: sed oratione inde illesa educitur: fracto quoqꝫ mox lebete per frusta plures de astātibus paganis letaliter cōburūtur. Hoc vidēs asclepius venerandā decollari precepit: que ad passionē ducta: dum pro cūctis se inuocātibus exorasset: audiuit vocē de celo se fuisse in omnibus exauditam. Sicqꝫ conuersis ad christum ccccccccccxc. viris capite cesa est: cuius corpus xp̄ianus quidā nomine antimus rapuit: ⁊ ip̄m venerabiliter sepeliuit. xviij. kalen. decēbris.

¶ De sancto Eugenio ep̄o ⁊ mar. Cap. lxij.

Eugeni⁹ ep̄us ⁊ martyr apud ciuitatē parisi⁹ passus est. Qui cum esset discipul⁹ beati dionysij ep̄i parisiensis ab eodē toletanus pontifex ordinatus et ad ip̄am vrbē predicationis grā missus ē. Et postꝙ ibidē multitudinem populi conuertisset: desiderio videndo magistrum vehemēter accēsus parisius redijt. Cum aūt peruenisset ad locum quendā nomine diolum: qui a ciuitate parisiensi quattuor milibus distat: a paganis tētus: ⁊ ab eisdem in confessione noīs xp̄i decollatus est. Corpus qͦꝫ ei⁹ in flumine berasij proiectū est: ne a xp̄ianis inueniretur. Quod lꝫ diebus pluribus elapsis delituisset: nulla corruptione violatum est. Postꝙ autē gentilium persecutio cessauit: sanct⁹ martyr cuidā hercoldo ipsius ville languēti in somnis apparuit: ⁊ ipsum ab infirmitate liberauit: atqꝫ vt ipsum sepeliret commonuit. Ille xͦo ad corpus accedens: illud ac si ea die fuisset decollatum inuenit: quod plaustro impositum ad monasterium sancti dionysij deferre curabat. Sed diuino nutu bob⁹ vltra viri p̄diū ꝓcedere nō valētibus: ip̄m ibidē sepeliuit: ecclesiā desuꝑ edificauit: vbi ⁊ ad p̄sens quiescit miraculis elucescens. qui passus est. vij. kal. nouēbris.

¶ De sancto Eugenio ep̄o. Cap. lxiij.

Eugeni⁹ episcopus cesariēsis apd̄ eandem ciuitatem vita et sapientia luculenta floruit: qui origenis auditor fuit: et eiusdem eius magr̄i atqꝫ pāphili martyris bibliothecam corruptā labore multo in membranis restaurare conatus est. Feruntur etiam varij multiplicesqꝫ tractatus: quos nosse nō est facile omnibus: qui et apud ipsam cesaree ciuitatē in pace quieuit. Hec hieronymus libro de viris illustribus.

¶ De sancto Machuto ep̄o. Cap. lxiiij.

Machutus ep̄us: vt ait sigibertus: tēpore iustiniani imperatoris in britānia claruit: qui parētibus generosis ortus est mr̄e iā plus ꝙ sexagenaria: q̄ soror fuit aimonis fratris scī ep̄i sampsonis. Hec eīn ad monasterium qd̄ dr̄ caruamina ex deuotōe cū eēt ꝑgnās deueniēs filiū machutū siue madoniū futurū monachū enixa est: quem sctūs brādan⁹ ip̄i⁹ loci abbas baptizauit ⁊ educauit: sibiqꝫ a parētib⁹ ꝯmēdatū sacris lr̄is erudiuit: ac mōachū suū fecit. ¶ Hic dū eēt adhuc puer die qͣdā cū ceterꝭ puerꝭ in littore ludebat ⁊ ab alijs secedēs dormitauit: crescēteqꝫ mare cūcti pueri recesserūt: ⁊ machutū dormientē dimiserūt. Fluct⁹ itaqꝫ locū: vbi puer dormiebat circūdātes q̄si īsulā dimiserūt: litt⁹ qͦꝫ diuinit⁹

adeo creuit: ꝙ insula modica quasi monticulus effectus: ne maris elationes super soporatum puerũ: ⁊ circa ipm̃ possent ascendere: defensa‑uit. Quiquidẽ monticulꝰ a mari cirundatus in testimoniũ miraculi ibidẽ manet vsq; in diẽ hodiernũ. Excitatus autẽ puer ⁊ se ab vndis circundatũ videns: ac timens valde: orationi se cõtulit. Cũ aũt a condiscipulis brandanus audisset: ꝙ puerũ soporatũ dimisissent: ꝓ puero hesitãs orare cepit: cui angelus quomõ deus illũ seruauerat reuelauit. Illeq; ad littus veniens puerũ in insula vidit: ⁊ cũ nauicula illũ ad se deferri mandasset: puer vsq; in crastinũ se ibi dimittendũ rogauit: psalteriũ tamẽ suũ ad legẽdũ sibi mittendũ postulauit: qđ dũ illuc detulissent: iubẽte puero super fascẽ alice illuc posuerũt: ipmq; alica super nudas ad machutũ detulit incorruptũ. Sequenti ꝟo die puer nauicula ad monasteriũ delatus est. ¶ Quodã mane duz brandanus ad matutinũ surrexisset: lumine carens puero iussisset: vt carbones ad laternã accendẽdã sibi ex coquina deferret. Machutus ad coquinã descendit: ⁊ cũ non haberet quicq̃ paratũ in quo carbones tolleret: in sinu prunas detulit: ⁊ vestis eius oĩno inusta ꝑmansit. ¶ Tẽporis ꝓcessu ipe in epm̃ sublimatus est: qui miraculis clarebat. Qui etiã cũ beato brandano pluribꝰ annis per mare nauigauit: insulã imã: que paradisus dicit exquirentes. Sed eam minime inueuire valentes incolumes ad ꝓpria redierũt: vt dictũ est supra in legẽda scti brãdani xviij. kalẽ. iulij. Eodẽ itaq; tpe dũ in maris oceani insula quadã: sepulchrũ mire magnitudinis reperissent: et mirantes illud an alicuius hoĩs esse potuisset: machutus orationẽ ad deũ fudit: ⁊ gygantẽ nimie ꝓceritatis iacẽtẽ in tumulo suscitauit. Qui gentilẽ se esse dixit: et ad inferna dãnatũ. Sed baptizatus a machuto pedibus per mare vadãdo nauẽ fune trahere cepit: vt optatã insulã inuenirent: verũ tẽpestate mar͛ redire coacti: dũ ad gygãtis insulã reuersi essent. Ille iterũ obdormiuit in pace. ¶ Hic etiã die sctõ pasche celebrata missa mortuũ alterũ suscitauit: qui mox excitatꝰ vinũ in potũ a sctõ postulauit. Cũ aũt papside marmorea aq̃ sctõ epo oblata esset: ipe signo crucis aquã conuertit ĩ vinũ: ⁊ marmorẽ mutauit ĩ vitrũ. ¶ Rusticus q̇daz lapidẽ iacẽs: suẽ casu oppresserat: timensq; ne a dño suo ex hoc vapularet: nimiũ deplorabat. Sed vir dñi superueniẽs suẽ ilico suscitauit. ¶ Deniq; ꝓpter ciuiũ suoꝝ improbitatẽ britanniã deseruit: ⁊ in aquitanie plaga cũ cenobitis permansit: vbi dũ asinũ monasterij ligna deferentẽ lupus deuorasset: ad nemus accedens lupum inuenit: ⁊ incontinenti diuinitus adeo mansuefecit: vt cum monachis domestice habitaret: ⁊ aselli onera cuncta decetero baiularet: eiusq; opera perficeret. Qui ⁊ in pace quieuit. xvij. kalendas decembris.

¶ De sanctis Felice episcopo ⁊ socijs martyribus. Cap. lxv.

Felix episcopus cuz socijs. xxx. martyres apud nolam campanie ciuitatẽ passi sunt. Hic enĩ a. xv. etatis sue anno miraculorum insignis glorie fuit. Et ad dicte ciuitatis põtificiũ peruenire meruit. Qui ⁊ sub ꝑside martiano cum prefatis socijs xxx. capitis absciſione pro christi nominis confessione martyrium consumauit. xvij. kalẽdas decembris: vt ait ado.

¶ De sancto Fidentio episcopo ⁊ martyre. Cap. lxvi.

Fidentiꝰ episcopꝰ armeniꝰ ⁊ martyr passus est apud ciuitatez altinũ sub tẽpore maximiani imperatoris. Qui cum plerisq; christianis detentus ⁊ prefecto ꝑsentatus: dum omnia idola diceret esse demonia: primo diebꝰ pluribus in carcerẽ reclusus est. Deind e eductus ⁊ in ligno suspensus vngnlis ferreis in lateribus laniatus vsq; ad ossium nudationem: cum hec omnia constantius tolerasset: iterũ ĩ ergastulo iugulatus est. Et apparente sibi xp̃o ipmq; cõfortante ab oĩbꝰ plagis sanatus est. Custodes ꝟo carceris: dũ nocte illa voces cantantiũ audissent: per foramen aspiciunt: ⁊ multos cum eo in albis psallẽtes viderunt. Quod dum prefecto nũciassent: illeq; ad foramen carceris veniens hoc idem vidisset: et xp̃ianos magicis artibꝰ illuc introisse putasset locum armatis circũdauit: vt nullus euaderet. Apertoq; carcere solũ fidentiũ inuenerũt: quẽ fame afflictũ iterũ eduxerunt: ⁊ mandato prefecti cũ sacrificare nollet: in ignẽ copiosum vinctum miserũt: vbi orans emisit spm̃. Corpus ꝟo om̃ino ab igne permãsit intactũ: qui passus est xvi. kalen. decembris. ¶ Tẽpore procedẽte in villa puluerarie duobus bubulcis laborãtibꝰ: et ad prandium vicissim se velle ire dicẽtibus. Audita est vox dicens: nõdum esse horã prandendi: qui neminẽ vidẽtes stupefacti: dũ eãdẽ vocem iterato audissent: ⁊ tertio quasi pauefacti abirent: audierũt eandẽ vocem dicentem vt irẽt: quia iaz hora esset: ⁊ ꝙ hec episcopo significarent. Illi ꝟo paduã accedẽtes epo paduano predicta significare curarũt. Qui orationẽ premisit: ⁊ per senẽ quendã ei apparentẽ admonitus fuit: vt ad locũ accederet: ⁊ corpus martyris inueniret. Venientes igitur eps clerus ⁊

populus: ⁊ terram sep passibus effodientes:
inuenerunt arcam marmoreaꝫ cum corpore
sancto et tabulam scriptaꝫ continētem. Hic
est corpus sancti fidentij episcopi et marty-
ris. quod naui imponētes: vt paduam defer
rent: cum sero factū esset: ⁊ naute quiescere
aliquātulū decreuissent: excitati diluculo: vt
abirent: inuenerūt se iuxta portā estensem:
volētes autē arcaꝫ de naui educere: neqbāt.
Tunc apparuit pauper cum curru hortās il-
los: vt arcā secure plaustro imponerēt: ⁊ vac
cis dimitterent portādam: vbi deo placitum
esset. Quod illi faciētes: ⁊ currū sequentes
circa padue cōfinium iuxta ecclesiaꝫ sancti
thome positū in villa cāpanie meiadini vac
ce substiterunt: ibiqꝫ arcā deposuerunt. Et
statim paup cū curru ⁊ vaccis disparuerūt:
ibi ergo sepulto corpore eccl'ia desuper edi
ficata est. Sed ramus querci quem bubul-
cus ille in curru posuerat: vt vaccis vmbrā fa
ceret: ab eo ibideꝫ plantatus in quercū maxi
mam ilico excreuit: ibiqꝫ manet vsqꝫ in pre
sentem diem.

¶ De sancto Eucherio episcopo. Cap. lxvij.

EUcheri-
us epūs apud
lugdunū ciui
tatem claruit
tempore valē
tiani secundi īperatoris: hic
nobili senatorū genere ortꝰ
habitu religionis assumpto
seculoqꝫ relicto dudū in a-
gro suo super flumen durē-
tiam in spelūca reclusus xpo dn̄o seruiebat.
Defuncto vō lugdunēsi episcopo: dū clerus ⁊
populus pro diuina voluntate requirēda tri
duo ex more ieiunijs et orationibus īstarēt
reuelatur eis per puerum eucherium senato
rem eligenduꝫ: qui in tali degebat spelunca.
Ad quem illi archidiaconū et clericos mise-
runt: vt eum adducerent. Qui causa eorū ad
uentus cognita: iurauit se sponte inde non
egressurum: vnde effracta clausura antri: ip
sum inuitum et renitētem eduxerunt: et du
ctum lugdunum in episcopuꝫ ordinauerunt.
Cuius vxor galla cum duabus filiabus suis:
scꝫ cōstantia et iulia: ad speluncam sancti eu
cherij accesserunt: et ibidem incluse decete-
ro deo seruierunt. Ipse autem vir domini
postꝙ impleuit ministerium christi feliciter
ad christum migrauit. xvi. kal'. decembris.
Hic ad quendaꝫ varianum suuꝫ propinquū
de contemptu mundi et secularis philoso-
phie epistolam scolastico sermone conscri-
psit. Sanctarum etiam scripturarum obscu-
ra queqꝫ capitula disseruit: vt dicit gēnadiꝰ.

¶ De sancto Eadmundo epō. Cap. lxviij.

EAdmūdꝰ
achiepūs cātuarriē
sis apō angliā cla
ruit. Qui ex albēdone villa
natus ob reuerētiā scti mar
tyris eadmūdi: tali nomīe a
mr̄e vocatꝰ ē. Cuiꝰ pr̄ eduar
dus de cōsensu cōiugis ī mo
nasterio vitā finiuit. Mat̄
vō scti noīe moabilia in seculo spiritualiter
vixit: ⁊ filiū a pueritia disciplinis spirituali
bus erudiuit: carnē ieiunijs domare: ⁊ vir-
ginitateꝫ seruare suasit: quod ille ꝑpetuo ob
seruauit. Missus aūt pisiꝰ ad studiuꝫ breui
tēpore ī artibꝰ magistrat̄. Sed a mr̄e ī ex-
tremis laborāte domū vocat̄: q̄ filiū suū be
nedixit: eiqꝫ quā viderat visionē narrauit: ꝙ
scꝫ vidisset eadmūdū spineā coronā gestātē:
suis radijs vsqꝫ ad sydera ꝓtēdentē. Defūcta
vō matre iuuenis rediēs vidit agrū nigerri
mis auibꝰ plenū efferētibꝰ corpꝰ teterrimū.
Exposuitqꝫ socio: ꝙ rusticꝰ ī ipa villa nuper
defūctꝰ fuerat: quem demones asportabant.
Qui ⁊ ita ꝑ oīa cōtigisse īuenerūt: vt aūt ꝑ-
petuā a virgīe gl'iosa virgīnitatē obtineret:
eius imaginē sculptā anulo subarauit: in q̊
angelica salutatio exarata erat. Quiqdē a-
nulus postmodū ī digito ipsiꝰ defūcti mira-
culose reptꝰ fuit. ¶ Cū aūt filia iuuēcula ho
spitis sui parisiensis ad se cognoscēdū illū se
pius īpetisset: ⁊ ille eā plerūqꝫ sermonibꝰ
redarguisset: nolentē desistere secreta hora
ad eiꝰ studiū īuitauit: vbi eā spoliatā ⁊ ali-
quātulū flagello verberatā corripuit. Aliaꝫ
etiaꝫ cōiugatā dona ei plurima allectiua ad
amorē offerētē spretis mūeribꝰ cōminatiōi-
busqꝫ ei illatꝭ: ꝙ nisi ab īceptis desisteret om
nia viro suo pāderet: a simili pulsatiōe cōpe
scuit. Ad augēdū quoqꝫ castitatiꝭ ꝓpositū:
oī tēpore vite sue carnē cilicio domuit: ⁊ tē-
pore quadragesimali loricā plūbeā portauit.
Ieiunisqꝫ arduis carnē afflixit: feria. vj. sem
per ī pane ⁊ aqua ieiunauit: ⁊ aliquādo nihil
potauit: nec ꝓpter ea aliquādo a studio vel le
ctiōe cessauit. Quendā auditorē suū egenū ⁊
egrotāteꝫ ad domū suā detulit ⁊ huāniter tra
ctactū vsqꝫ ad conualescētiā eius curā egit.
Aliū quoqꝫ eiꝰ discipulū in brachio lāguen
tē miraculose sanauit. Cū aūt ꝑ ānos. vj. ī ar
tibꝰ scholas rexisset: apparuit ei mat̄ eiꝰ per
somniū: ⁊ tres circulos in eiꝰ manꝰ palma si
gnauit: in noīe pr̄is et filij et spūsscti. Qui
mox excitatus ad studium theologie transi
uit in quo breui tēpore admodū ꝓfecit: ⁊ fa
ctus magister legere cepit. Nocte quadam ī
somnis aspexit ex igne sue domꝰ. vij. faculas
educi. Et ecce mane. vij. eiꝰ auditores scho-
lis relictis: ab abbate cluniacensi: abducti

⁊ monachi effecti ſunt. ¶ Diſputaturus ſe-
mel de trinitate vidit ꝑ ſomnũ colũbã de celo
eucharíſtiã ſibi ĩ oꝛe mittentẽ: ⁊ excitatꝰ mi
rabiliter diſputauit. Nocte quadã in ſomnis
a diabolo vt ſibi videbaṫ oppꝛeſſus dũ crucẽ
ſibi ĩpꝛimere vellet: illeqꝫ manũ eiꝰ teneret:
adiurauit eũ ꝑ effuſionẽ ſanguis xp̄i: vt ſe di
mitteret: ⁊ ſtatĩ dimiſſus ẽ. Audiuitqꝫ a de-
monio malignos ſpũs nihil tãtũ timere quã
tũ adiurationẽ p̄dictã. ¶ Igiṫ ĩ ſctitate ⁊ do
ctrinal ꝓficiẽs a ſummo põtifice legatꝰ oꝛdi-
naṫ: ad v̄bũ crucis ĩ gallijs p̄dicãdũ. Qđ qui-
dẽ officiũ ſolicite adminiſtrauit. Lomeſtre
aũt p̄dicãs: dũ iuuenẽ crucez aſſumere volen
tem vxoꝛ eius per pallium abſtrahere vellet:
manus eius ſtatim cõtracta eſt. Que dũ vna
cũ viro crucẽ ab eadmũdo ſumeret: cõtinuo
ſanitatez recepit. In villa quoqꝫ abſtrauo
iuuenis ſimiliṫ cruce ſignari cupiẽs: ab ama
ſia abſtrahebatur: illaqꝫ ꝓtinus excecatur.
Sed oꝛante ſancto viſum recuperauit: et pe
nitentiam egit. ¶ Cũ apud vigoꝛinã pꝛedica-
ret: ⁊ nubes aquoſa cõſurgẽs ppl'z exterre-
ret: vir dñi pꝛecepit nubi ne verbũ dñi impe-
diret. Statimqꝫ pluuia ppl'o dimiſſo ad cir-
cuitũ oĩm declinauit nemine illoꝝ perfuſo.
Nocte quadã ad ſtudiũ doꝛmitauit: et cande
la accẽſa ſuper bibliã cecidit: q̄ poſt hoꝛã ex-
citatus: fauillã exufflauit: ⁊ libꝛũ oĩno inta
ctũ ĩuenit. Alias etiã dũ ad lumẽ ſtuderet
eodẽ ſopoꝛato vẽtus lumẽ extinxit. Sed ille
excitatꝰ nomẽ beate virginis ĩuocauit: ſta-
timqꝫ lucerna accẽſa ẽ. ¶ Apud ãtracẽ ĩ pe
de grauatus: tres ſibi cruces in circuitu moꝛ
bi ĩpꝛeſſit: ⁊ ſubito ſanatũ ſe ſenſit. ¶ Cilici
na femoꝛalia ſua ex antiquitate deiecta: ab
eius cubiculario in igne poſita inuſta ꝑman-
ſerunt. Poſt hec electꝰ ẽ archiep̄s cãtuariẽ-
ſis: qui licet diu recuſauerit tãdem pꝛecibus
multoꝝ hũiliter aſſenſit. In quo culmine po
ſitus humilitatẽ in oĩbus pꝛetendebat: vitã
qꝫ adhuc artioꝛẽ q̄ pꝛimo ſeruabat: munera
qꝫ oĩno reſpuebat. Multas aũt perſecutio-
nes pꝛo libertate eccleſie paſſus: a ſede ſua
ſe abſentare cõpulſus eſt. Sed ante ſuum di
ſceſſum quẽdã febꝛe laboꝛantem aqua bñdi-
cta ſolũmodo conſperſum ſanauit. Clericuz
etiam ſuũ quẽdã quartana vexatũ miſſo ĩ oꝛe
ipſiꝰ bolo murene a lãguoꝛe curauit. Quẽdã
quoqꝫ nobilẽ ĩ genu guttã patientẽ ſanitati
reſtituit. Multa etiã futura pꝛophetico ſpũ
pꝛedixit. Nocte quadã cidez beatus thomas
martyꝛ apparuit: volẽtiqꝫ pedẽ eiꝰ deoſcula
ri dixit: q̄ cito os ſuũ oſculaturꝰ eſſet: ipſiꝰ
obitũ in ꝓximo vaticinans. Egreſſus eñ de
anglia ad monaſterium põtiniacũ ſe cõtulit
vbi verbum dei ãnũcians modico tẽpoꝛe mã
ſit. Inde ꝓpter grauẽ egritudinẽ ſoꝛtianũ de
latus vbi ſanioꝛ aer erat: p̄dixit q̄ tali die il-

luc eſſet reuerſurus. Quod q̄dẽ eo defũcto ⁊
coꝛpoꝛe eius põtiniacũ delato euenit. In ſoꝛ
tiano itaqꝫ diebus aliq̄bꝰ languens ſumptis
deuote eccleſiaſticis ſacramẽtis in pace quie
uit. xvi. kal'. decẽbꝛis. Die v̄o qua pꝛedixe-
rat coꝛpꝰ eius pontiniacũ eſt trãſlatũ: ⁊ in
eccleſia collocatum: poſt dies. vij. infra quos
ſepulchꝛum eius parabatur: incoꝛruptum
omnino ac multum redolẽs inuentum eſt ⁊
pluribꝰ iterum claruit ſignis: vbi cũ honoꝛe
tumulatũ ſeruaṫ. Ibiqꝫ in miraculis viuit.
¶ De ſancto dionyſio. ep̄o. Cap̄. lxix.

Dionyſius ep̄s: vt hꝫ
lib. vi. ec-
cleſiaſtice hiſtoꝛie apͦ alexã
driã in multis cõfeſſionibus
ſatis clarus effectus eſt. De
quo et hieronymus libꝛo de
viris illuſtribus dicit q̄ ſub heracla eiuſdẽ
vꝛbis epiſcopo cui et ip̄e in epiſcopatu ſuc-
ceſſit: ſcholam tenuit: ⁊ inſignis oꝛigenis au
ditoꝛ fuit. Hic a ꝑſecutoꝛibꝰ tẽtꝰ dũ caput ſu
um iudici offerret ĩperatoꝛi ꝓ munere deſti
nãdũ: in caſtro quodã deſerti quod ceſron ap
pelaṫ in exiliũ truditᷣ: vbi gẽtiles oẽs ciues
erant. Qui eũ pꝛimo hoſtili animo excipien
tes tandem ꝑs maxima coꝝ ipſius verbo et
exẽplo ad chꝛiſtũ cõuerſa ẽ. Quo a iudice cõ
perto: ad locum aliũ pene inhabitatũ relega
tus ẽ. Cũqꝫ ad xp̄m mlti xp̄iani ex locis vici
nis cõfluerent: dionyſius ⁊ cũ eo caius ⁊ pe-
trus diacones cathenis vincti ⁊ dudũ cruciati
in quoddã deſertũ bebie miſſi ſunt: vbi eos
itinere triũ dierũ victos relinquerũt: qui ta
mẽ ab angelo confoꝛtati ⁊ ſoluti ſunt. Poſt
aliquod v̄o tẽpus dionyſius anno. xij. galieni
imperatoꝛis reuerſus alexãdriã ꝯfectꝰ ſenio
quieuit in pace. xv. kal'. decẽbꝛis. xv. anno ſui
epiſcopatus. Hic multa ꝓbatiſſima opuſcula
ſcripſiſſe traditur. Scripſit eñ de penitẽtia
lapſoꝛum ad egyptios. Hoꝛtatoꝛiũ de marty
rio ad oꝛigenẽ. Itez aliud ad loadicẽſes. Ad
armenos de patientia. Ad coꝛneliũ romanũ
pontificẽ ſcripſit plurima. Ad fabianũ antio
chenũ ep̄z ſcripſit de his qui ſub decio ꝑtici
pe martyꝛij agones apͦ alexãdriã paſſi ſunt.
Scripſit et ad romanos epiſtolas de mini-
ſterijs. De pace. De penitentia ad quoſdam
qui nouatuz hereticũ ſequebãtur. Itẽ ad eoſ
dez alias duas ex quo ad fidem cõuerſi ſunt.
Sed ad multos alios varia ⁊ diuerſa ſcribẽs
ſtudioſis quibuſqꝫ inſtructionũ ⁊ doctrine co
pioſiſſima materiã dereliquit. Scripſit ⁊ li
bꝛos de baptiſmo ad philemonẽ. Itẽ ad dyo
nyſium vꝛbis romane pꝛeſbyterũ. Itẽ ad ro-
manũ pontificẽ. Itẽ libꝛũ de repꝛomiſſioni-
bus futuris. Aduerſus celſum quendã epicu
rum philoſophum: qui cõtra nos libꝛos ſcri-
pſerat octo voluminibus reſpõdit. In euan

geliū matthei. xxv. cōmentariorū libros edidit. In. xii. prophetis plurima cōmētatꝰ est. Extant eius epistole ad philippū imperatorem eiusqȝ cōiugem seuerā. Itē ad fabianū papaȝ et plurimos ecclesiarū principes ꝓ catholica fide. Extāt et alie ad diuersos scripte: quarum centum numero scribit eusebiꝰ in libros digestos se tradidisse memorie.

¶ De sctis ocysello ⁊ victoria mar. Cap. lxx.

Ocysellꝰ ⁊ victoria martyres apud ciuitatē cordubā ꝓuicie hispāie passi sūt: q̄ post diuersa eis supplicia illata ob cōfessionē nois xpiani victoriā martyrij gladio cedente ꝑcipe meruerūt: ibiqȝ sepl'ti colunt: vbi etiā ob cōmēdationē ꝑciose mortis eorū eodē die ipoꝝ martyrij rose orte singul' ānis diuinitꝰ colligūt. Qui passi sūt. xv. kal'. decē. hec ado.

¶ De sancto Amano epo. Cap. lxxi.

Amanꝰ eps apd aurelianum claruit tpe honorij imꝑatoris: q̄ beato euurtio in epatū eiusdez ciuitatꝫ successit. Ingressus aūt ciuitatē postulauit cuidē exagrippino militū prefecto vt vinculis cōpeditos relaxaret: qđ dum ille facere renuisset: lapis repēte de turri decidit: ⁊ caput exagrippini ꝑcussit: q̄ pene exanime domū delato: sctūs amanꝰ ad eū intrauit: ⁊ oratione ꝓ ipso effudit: statimqȝ sanguis de cerebro manare desitit. Ille autē mox liberatus ⁊ penitens: vt sctūs vir postulauerat: compeditos absoluit. Cū ecclesiā suā altius extolli faceret: melius quidā ꝓthomagister de tecto lapsus quasi in extremis iacebat extinctus: sed postq̄ sctūs epus eū tetigit: et per manū apprehēdit cōtinuo surrexit illesus. ¶ Post hoc aurelianēsis ciuitas ab attila gothoꝝ rege obsessa est. Cū aūt sup muri aditū letanias cū reliquijs sctōrū celebrans cū populo circuiret: sacerdos quidā a barbaris captꝰ eū redarguit dicens q̄ similia in alijs ciuitatibꝰ fecerunt et nihil eis ꝓfuerat: quod cū ille dixisset: ꝓtinꝰ expirauit. Verū dū gothi vrbē ipugnarent: amanꝰ murū ascēdēs: cōtra hostes expuit: ⁊ subito tantus: sup eos iber descēdit: vt a dimittēdo ꝑlio oīno compulsi ad castra redierint. Dū aūt eps ad eos exiuisset: ⁊ pro pplo intercedēs ab attila nihil penitus obtinere potuisset: sȝ die sequēti aduersarij vrbē violenť intrātes plaustra eoꝝ spolijs onerarēt. Amanꝰ ꝑ spm arelatū delatꝰ etiā pricipē romanū in subsidiū ꝯuocauit: q̄ cōcitꝰ eodē die diuino nutu cū exercitu suo illuc deueniens: gothos iuadēs expugnauit: ipsos de ciuitate maxima cede fugauit. Deꝰ aūt meritꝫ sui sancti omnes ciues illesos ꝯseruauit: ꝑter illos qui de meritis amani diffisi ianuas aduersarijs reserarūt: quā etiā victoriā vbertas immensa fructuū est subsecuta. Quieuit autez sanctus in dn̄o anno honorij imperatoris. xij. xv. kalendas decembris.

¶ De sctō gregorio epo turoñ. Cap. lxxij.

Gregorius turoñ. eps ordinatꝰ ē āno iustiniani septimo: vt ait sigibertus: in oibus clarus. Hic de aluernia natꝰ: dū ꝑtes illas trāsiret: ⁊ orta tēpestas atqȝ tonitrua ⁊ fulmina oēs exterrerent: ipseqȝ reliquias quas ad collū gerebat tēpestati ostendisset: diuisus nimbus a dextra eius ⁊ leua iter illesum ꝑtereūtibus dimisit. Ipse autē ex hoc aliquali inani gl'ia motꝰ ꝯtinuo diuino iudicio de equo cecidit: ⁊ allisus diebꝰ pluribus decubuit. Sicqȝ abinde de ꝓprijs meritis non esse presumendū didicit. ¶ Anno igiť. clxxij. post obitū sancti Martini cathedrā turonēsem regendā accepit: q̄ ecclesias plures cōstruxit: ⁊ libros plurimos cōpilauit: atqȝ signorū mirabilibꝰ claruit. ¶ In quadā em̄ villa cū domus paupis rustici igne accensa esset: que aqua deficiēte oīno extingui nō valeret: ꝓductis de sinu reliquijs iique oppositis domū cū rebꝰ omibus ab incendio liberauit. ¶ In remensi oppido referēdariū quendā sigiberti: qui diebꝰ pluribus aure vna surduerat: dū ꝑmocinareť ad auditū clarū reduxit. ¶ Apud pictauiū post orōnem factā ad sepulchrū sancti hilarij: duȝ radegūdem reginā visitasset: ⁊ ipsi ambo diuinis colloquijs mutuo instarēt: oleū qđ ante crucē sancti hylarij guttatim manare cōsueuerat infra vnā horā intantū ꝓfluxit: vt sextariū exundaret. ¶ Et cum inde discessisset: et dicta regina in pace quieuisset gregorius per nunciū requisitus ipasum sepeliuit. Hic annis. xij. ante beatū gregoriū papā magnū eps factus: eo in pōtificatu sublimato: romā adijt: ⁊ eidē in amicicia cōiunctꝰ: ab eodē honorifice susceptꝰ ⁊ tractatꝰ fuit. Cū aūt gregorius papa gregoriū epm vti statura pusillū mirareť: tante virtutis vir: audiuit ab eodē versiculū illum. Ipse fecit nos ⁊ nō ipsi nos. qui eiꝰ cogitationē ab eo per spiritū cognitā nouit: ⁊ ab eodē veniā postulauit. Et de viri meritis admiratus eū est amplius reueritꝰ. Quieuit in dn̄o vir sctūs. xv. kal'. decēbrꝫ. Sepultusqȝ est i ecclesia turoñ. ad leuā bti martini. ¶ Hic frācoꝝ regū scripsit historiā incohās a feramūdo ꝑmo ipso-

rum rege: ⁊ vsqꝫ ad theodoricū dagoberti se
cūdi filiū claro ⁊ aperto stilo de ducēs. Scri
psit ⁊ volumen miraculorum beati martini ⁊
alia plura.

¶ De sancto gregorio episcopo hispaneñ. Cap. lxxiij.

GRegori⁹ eps̄ apud hispanias claruit. Hic liberiensis eps̄ fuit: qui ad extremā vsqꝫ senectā tractat⁹ diuersos mediocri sermone texuit. Et de fide catholica volumē elegās cōpilauit. Et apud liberiensem ciuitatē vite ⁊ sermone cōspicuus in pace quieuit. Ibi dēqꝫ sepultus in virtutibus viuit. Hec hieronymus lib. de viris illustribus.

¶ De dedicatione basilicarum apostolorum petri ⁊ pauli. Cap. lxxiiij.

DEdicatio basilicaꝝ apostoloꝝ petri ⁊ pauli rome a beato siluestro papa facta ē. xiiij. kal. decēbris. Cū em̄ cōstātinns imperator ab eodē sancto pōtifice a lepra mundatus atqꝫ baptizatus ecclesiā in honorē saluatoris mūdi fabricasset: videlicet in ꝓprio laterañ. palatio: quā etiā prefatus papa cōsecrauit: sicut dictū est supra in eius dedicatiōe v. idus nouēbris: prefatus xp̄ianissimus princeps basilicas duas in honore apostolorum a fundamētis erexit. Fecit eni basilicā btō petro apostolo in tēplo apollinis iuxta palatiū neronianū in vaticano: vbi idē apostoloꝝ princeps crucifixus est. Itē aliam basilicā beato paulo apostolo extra vrbē in via ostiensi: prope locū vbi decollatus est. Et in q̄libet ipsaꝝ ecclesiaꝝ dū terra foderetur ad fundamenta locāda: predictus gloriosus augustus in exēplū summe humilitatis ⁊ deuotiōis duodeci cophinos terre effosse ad honorē. xij. apostoloꝝ ꝓprijs humeris baiulauit. Ipsasqꝫ basilicas mirificis donis ⁊ ornamētis in auro ⁊ argento ⁊ gēmis ifiniti precij magnifice dotauit: q̄s ambas ecclesias beat⁹ Siluester papa vno ⁊ eodē die cōsecrauit: ⁊ in altari vtriusqꝫ ossa apostoloꝝ petri ⁊ pauli mixta locauit. Postq̄ eni cornelius papa apostoloꝝ corpora de catacumbis leuata: ad loca vbi prius sepulta fuerant reportauit: sicut dictū est supra in passione petri apostoli. iij. kal. iulij. Et beatus siluester ecclesias eoꝝ consecrare disponeret: ossa amboꝝ apostoloꝝ insimul commixta in lāce summa reuerētia equaliter pōderauit: ⁊ medietatem in vna ecclesia: ⁊ reliquā medietatē in alia collocauit. Et vtrāqꝫ ipsaꝝ basilicarū in anniuersarijs ipsius cōsecrationis festo. vij. milibus annoꝝ indulgentie dotauit: alijs quoqꝫ tp̄ibus cōtinuis specialē veniā multoꝝ annoꝝ ipsas ecclesias visitātibus cōdonauit. Tradūt romani in eorū chronicis antiq̄s scriptū cōtineri: q̄ dū sanctus siluester ad instantiam cōstantini augusti ex summa deuotione vtrāqꝫ ecclesiā apostoloꝝ: vno ⁊ eodē die cōsecrare decreuisset: vt sicut vno ⁊ eodē die recolit̄ festū eorū passionis: sic ageret̄ ⁊ eoꝝ basilicarū cōsecrationis. Et primo ecclesiā beati petri ipse pontifex dedicasset. Deinde ad ecclesiā beati pauli per. iiij. miliaria distantē dedicādaꝫ cū omni pp̄lo accederet: tēpusqꝫ sibi deficeret: vtpote q₂ diebus tūc breuib⁹ sol ad vesperū propinq̄ret: timēs siluester nox superueniens eius officiū ipediret: in v̄tute xp̄i ⁊ apostoloꝝ soli mādauit: ne ad occasuꝫ tēderet: donec ipse officiū alterius ecclesie cōsecrande cōpleuisset. Statiqꝫ virtute diuīa sol miraculose stetit: nec vlterius se mouit: donec papa cum populo ad pauli basilicam peruenit: ⁊ officium consecrationis perfecit.

¶ De scō Romano martyre. Cap. lxxv.

ROman⁹ martyr apud antiochiam passus est tp̄e maximiāi ipatoris sub asclepiade p̄fecto. Cū em̄ dictus p̄fect⁹ in ipsaꝫ vrbē ab impatore missus ingressus eēt: vt xp̄ianos imolare cōpelleret: ⁊ ecclesiā destrueret. Romanus monach⁹ xp̄ianis suadebat: ne prefectū in ecclesiā eoꝝ intrare p̄mitterēt: neqꝫ ei in aliquo obedirēt. Qd̄ cū p̄fecto nūciatū eēt: fecit eū cōprehēdi ⁊ sibi p̄sentari mādans: vt dijs imolaret iuxta iperatoris decretū. Cū aūt ille xp̄ianū se assereret: ⁊ nulla ratione dijs sacrificaturū dixisset. Iussit euꝫ p̄fectus in equuleo leuari. Sꝫ audito q̄ esset de prioribus ciuitatis: fecit eū deponi: ⁊ cepit blādis sermonib⁹ ipsum ad suum cōsensuꝫ prouocare: eo q̄ nobilitati ei⁹ vellet deferre. Ille aūt econtra dicebat nobilitatem suam in sola christi confessione consistere. Tunc prefectus iussit os eius cum lapidibus percuti ne tam indisciplinate responderet. Deinde fecit illū acrius torqueri. Cū autē romanus diceret: q̄ deos qui ab hoībus facti sunt nemo colere deberet: ⁊ in huius testimonium infantem vnum in platea deambulantem produceret: puer quoqꝫ hec eadeꝫ affirmaret. Iratus p̄fectus pueruꝫ teneri fecit: ⁊ catominis cedi. Matrem quoqꝫ illius adduci: ⁊ in eius ꝯspectu filiū suspēdi: ⁊ torqueri: q̄ mr̄ in nullo p̄turbata filiū in domino confortabat. Romanum autem mādauit asclepiades diutius fustigari: deīde ip̄ꝫ vna cū puero in carcerē recipi: ambos i crastinū exurēdos. Sequenti v̄o die fecit extra ciui-

tatē ignē copiosum accēdi: ⁊ romanū ac puerū eductos de custodia cremādos adduci. Sz eadē hora pluuia copiosa descēdit: ⁊ ignē totaliter extinxit. Quod audiens prefectus: pcepit puerū capite truncari: romano vō linguam precidi. Mater vō pueri corpus filij sublatum sepeliuit. Romanus aūt lingua precisa nihilominus diserte loquebatur: ⁊ de sanguine pprio laudes dei scribens christianos astantes hortabatur. pfectus vō cum hoc audisset: carnificē: q̄ linguā eius absciderat: teneri fecit: eumqz occidi mādauit: eo ꝙ linguā eius modico precidisset: qui vt prefecto satisfaceret: porci vni linguā excidit: ⁊ mox porcus dolore defecit. Sicqz prefectus carnificē inculpabilē dimisit. Romanū aūt fecit ī carcerē trudi: eo ꝙ populū timeret: qz de nobili progenie esset. Noctu aūt mandauit euz asclepiades in carcere prefocari. Cuius corpus a christianis ī ipsa vrbe honorifice sepultum est. Passus est aūt. xiiij. kal. decembris.

¶ De sancto Hesychio martyre. Cap. lxxvi.

Hesychius martyr apō antiochiaz passus ē sub maximiano impatore. Qui cū eēt miles ⁊ pceptū maximiani audisset: vt si q̄s nō sacrificaret idolis: cingulū militie depōeret: repēte ac spōte cingulus soluit. Ob hanc cām ab īperatore detēt⁹: dū xp̄m cōfiteretur: muliebri colobio indutus: ligato in collo eius saxo ingenti in flumine oronte precipitari iussus martyrio coronatus. xiiij. kal. decembris: vt ait ado.

¶ De sancto Gelasio papa. Cap. lxxvij.

Gelasius papa huius nominis primus natione apher ex prevalerio: felici. iij. romanorum pontifici in epatu successit: ⁊ sedit annos. iiij. menses. viij. dies. xxvij. Hic manicheos in vrbe roma īuenit: ⁊ exilio deportari iussit: q̄z codices cōcremari fecit. Fuitqz amator cleri ⁊ pauperū: liberauitqz a periculo ⁊ fame ciuitatē romanā. Hic declarauit: qui libri debeant in ecclesia recipi: ⁊ qui contēni. Qui ⁊ gelasianū librū cōposuit: fecitqz tractus: oratiōes: ⁊ hymnos sicut ambrosius: pfationē misse cōposuit Vere dignū ⁊ iustuz est quotidiano vsui. Alias etiam. ix. prefationes speciales certis diebus cātari decreuit. s. de natiuitate: de epiphania: de quadragesima: de cruce: de resurrectione: de ascensiōe de pēthecoste: de trinitate: de apostolis. Cōstituit etiam quibus temporibus ordinatiōes clericorū fieri debeāt. Sub hui⁹ etiā tpe oraculū beati michaelis archangeli inuētū est in mōte gargano. Corpus etiā beati barnabe apostoli: ⁊ euangeliū matthei eius manibus scriptū ipso reuelāte repit. ¶ Hic aduersus eutychem ⁊ nestoriū grande ⁊ elegans conscripsit volumē tractatus diuersarum scripturarū ⁊ sermonū limato sermone exposuit. Cōtra petrū ⁊ acaciuz hereticos epistolas scripsit. Tomū de anathēatis vinculo ɔdidit. Cōmonitoriū fausto apud cōstantinopoliz legationis officio fungēti direxit. Epistolas ad anastasiū principē ⁊ epōs p orientē ⁊ p dardaniam cōstitutos rōnē reddētes iuste damnationis acacij destinauit. Itē ad eosdem orientis epōs de vitanda acacij cōmunione. Ad euphemiū cōstantinopolim episcopum. Ad scon icuum aphrum episcopum: ⁊ ad natalez abbatē epistolas scripsit. Et anastasij īperatoris primi tpibus in pace quieuit. xiiij. kal. decēb. Sepult⁹ in ecclesia scti petri apostoli.

¶ De sctō Fridiano epō. Cap. lxxviij.

Fridianus eps lucan⁹ apud ipsaz ciuitatē claruit: qui multa sanctitate pollens pauperibus largiflue ministrabat ⁊ miraculorū signis florebat. Cūqz auserith fluui⁹ qui iuxta vrbis ipsius muros influebat: sepe inundatione facta cursus sui alueū egressus p agrosqz diffusus sata deuastaret: ⁊ vineas eradicaret: ac domos plurimas ⁊ edificia euerteret: ⁊ ciues ex hoc frequenter dānum ⁊ inopiam sustinerent: datoqz studio operis cursum fluminis per alia loca deriuare vellent: nunq̄ a proprio alueo vlla ratione deflecti potuit. Igitur ciues oī auxilio desperati: sancti viri pfidiū postularunt: qui oratiōnē pmisit: ⁊ signo crucis edito: rastrum paruum accepit: ⁊ ad alueum fluminis accessit: fluminiqz: vt se seq̄retur precepit: deductoqz per terrā rastro per loca sibi visa duobus fere miliaribus viā signauit. Mox quoqz aqua fluminis se compescens: sinu proprio relicto: cursuqz naturali deserto per locū vbi sanctus signauerat eum secuta: nouum sibi alueum vendicauit: ⁊ sata queqz vel plātata aut edificia ledere cessauit: ⁊ abinde vsqz in presens per locū ipsuz fluere nō destitit: nec desistit. ¶ Hic sanctus vir multis pollēs virtutibus ⁊ doctrinis: populoqz suo exēplaris migrauit ad dominū decimoquarto kal. decembris. Sepultus extra muros ciuitatis lucane in ecclesia sancti vincen

tix. quam ipse cōstruxerat. Hec gregorius. iij. dialogorū capitulo. ix.

¶ De sctā helisabeth de vngaria. Cap. lxxix.

HElisabeth reg. vngarie filia soror belle qui post patrem regnauit ex matre gertrude filia ducis normanie sorore Bertoldi patriarche aquileiēsis ab annis puerilibus puerilia contempsit ⁊ infantili etate deo famulari cepit. Cū eēt quinquēnis in ecclesia orans sedule permanebat: adeo vt ancille ei⁹ ipsam auellere vix valerent. Sepius ludens aliquā de ancillis versus capellā insequi videbatur: vt ex hoc intrādi ⁊ genua flectendi occasionē captaret. Occasione ludi etiam se aliquando prosternebat: deo exinde mēte reuerentiam exhibēs. Crescens vō etate crescebat deuotione. Beatā dei genitricem in sui patronā ⁊ aduocatam: ⁊ beatū iohannē euangelistā in sue castitatis custodē elegit. In choreis ⁊ alijs mundi vanitatibus nō solum abstinebat: sed ⁊ alias cōsocias ad simile inducebat. Sine intermissione orabat: ⁊ diuinū officiū cum summa reuerentia audiebat. Et dū euangeliū legeretur: coronā ⁊ monilia deponebat. ¶ Cum vō ad etatē nubilem peruenisset: a patre suo licet inuita tradita est in cōiugium ludouico lantgrauio turingie. Que licet mutauerit statū: nō tō mutauit affectū. Nā sedule oratiōi incumbebat. Sepe de nocte de viri latere ad orationē surgebat: eoq; absente iugiter in contēplatione pernoctabat: vnde eius exēplo virum suū ad multā patiētiā ⁊ vite perfectionē immutauit. Pauperū semp memor existēs: eis largiflue ministrauit. Cuidā magistro conrado se in obediētiā prebuit: ⁊ eidē in oībus saluo iure matrimonij paruit. Adeo vt aliqñ negligentiā cōmittens: ab eo diris disciplinis ⁊ verberibus se pmitteret flagellari. Corpus quoq; suum artissimis ieiunijs macerabat: ⁊ absente viro cū celesti spōso diuinis colloquijs incūbebat. Et cū cibos curiales ex cōsciētia respueret: vir eius quosdā ei redditus assignauit: quos tñ oēs fere pauperū necessitatibus ipendebat: ⁊ sepe potius in victu suo necessitatē sustinebat. Lanam ppriis manibus cū ancillis filabat: ⁊ inde pauperū vestimenta faciebat. Miraculorū quoq; gloria clarebat. ¶ Quadā nāq; vice ceruisia pauperum multitudini ad potandū tribuit: ⁊ vas prout primo plenum fuerat in nullo diminutū inuenit. Peregrinos ⁊ pauperes hospitio suscipiebat: ⁊ egris ac saniosis ⁊ vlcerosis proprijs manibus ministrabat: pedes illorū lauabat: saniē abstergebat: vlcera medicabat: ⁊ sordidas vestes abluebat. Ad hec autē operanda: hospitale maximum in suo castro construxerat: ⁊ cum in monte positum esset: laborē spernens: ad ipsum tamē quotidie accedebat. Sepulturas etiā pauperū frequētabat. ¶ Post hec virū induxit vt ad terram sctām pergeret visitandā. Quod princeps deuotus facere nō neglexit. Ibiq; in dei seruitio vitam finiuit. Sācta aūt dñi helisabeth: multa patientia predita viduale statū cū summa deuotione amplectitur: ⁊ duo milia marcharum quas de dote sua habuit pauperibus elargitur. Ita vt a multis dissipatrix pdiga ⁊ fatua reputaretur. Deinde a quibusdā vasallis sui quondā viri: de omnibus possessiōibus suis eijcitur: ⁊ in domo cuiusdā tabernarij cū filijs paruulis suscepta moraē: ac in loco vbi porci manere consueuerant sepius hospitatur. Iniurias quoq; multas ⁊ graues etiam ab his quibus vir suus beneficia multa contulerat recepit: quas tamen omnes patientissime supportauit. ¶ Tunc abbatissa quedam vngarie eius matertera necessitati eius compatiens. Helisabeth ad episcopum bambergeñ. eius auunculum adduxit: eamq; ei solicite commendauit. Que cum ancillis suis quas sui exēplo deo deuotas fecerat: ab eodē benigne suscipitur ⁊ humanissime pertractatur. Qui dum eam secūdis nuptijs tradere disponeret: omnino recusauit: volēs potius in paupertate castitatē seruare quā iterum ditata in rebus secularibus se implicare. Interea aūt ossa viri sui de trās marinis ptibus domui tumulanda deferuntur: cuius exequijs sancta mulier iterfuit: maxime virtutis ⁊ patiētie signa ptēdēs adeo vt ab emulis qbusdā reputata fuisse virū minime dilexisse. Filijs tamē suis hincide ad diuersa loca trāsmissis: ipsa in habitu abiectissimo veste grisea: aliqñ ob breuitatē alieno panno plōgatā: ⁊ manicis ruptis alterius coloris griseo resarcitis: cepit incedere: ⁊ sub cura magistri cōradi cū ancillis suis pauperibus ministrare. Cū aūt pater su⁹ eius inopiā audiuisset: p solēnes nūcios a se missos: eā ad paterna regna reqsiuit. Qui veniētes ad eā ipsam lana filātē iuenerunt: eiusq; paupertatē ⁊ patiētiā admirati: eā oīno reuocare nō valuerunt. Hec autē sancta dei nō obstante q pauperū cure cū martha ministraret solicite: cū maria etiā cōtēplationi vacabat assidue. Sepiusq; mirabilibus visionibus in extasi rapta diuinit⁹ cōsolabat: ⁊ eisdē fruēs frequētissime delectabat. Die qdā ex lassitudine i ancille gremio decūbēs: oculos erigēs ad fenestrā: nūc risu letabat: nūc lachrymis tristabatur. Inē cetera dicēs hoc vbū. Ita dñe mi tu

vis esse mecũ ⁊ ego tecũ. Interrogata q̃z ab ancilla ob amorẽ xp̃i q̃d viderit: r̃ndit se xp̃z vidisse puulũ: q̃ secũ se velle eẽ dicebat: in cuius p̃sentia hilaris: ĩ absentia efficiebaᵗ tristis. Aliq̃n etiã dum talibus visionibus frueretᵗ: facies eius radijs coruscare videbatur. ¶ Semel pro quodã vago ⁊ dissoluto iuuene orauit vt deus eius animum cõuerteret. Qui subito se a secularibus ⁊ põposis vestib⁹ exuri clamauit: ⁊ cõuersus minoꝝ ordinẽ introiuit. ¶ Puelle etiã cuidã inopi: que ad elemosynã querẽdam venerat: dũ lz satis renitẽti flauos ⁊ crispos capillos p̃cidisset: in quibus illa admodũ gloriabaᵗ: statim vt crines abscidit: eius quoqz simul animũ ĩmutauit: ⁊ vna secũ ad seruiẽduz egris induxit. ¶ Appropinquãs igiᵗ vite termino: apparẽte sibi xp̃o ad celestia ĩuitaᵗ: moxqz lecto decidens febre corripiᵗ: iãqz in extremis laborans ad pariete cõuersa: audita ẽ a circũstãtibus dulcem p̲ponere melodiã. Et ĩterrogata: cur hoc fecisset: R̃ndit q͛ auicula quedã iuxta parietem adeo dulciter cãtauerat: q͛ se similiter p̲uocauerat ad canẽdũ. Ultima ṽo die ante suum trãsitũ interrogauit ancillas: quid acture essent si ad eas diabolus adueniret. Deinde q̃si diabolũ licẽtiãs fuge: trib⁹ vicibus exclamauit. Appropinquãte ṽo nocte media: deo grãs egit: q: hora illa gloriosa veniret: in qua xp̃s nasci voluit: ⁊ mũdo apparuit ĩcarnatus. ⁊ his dictis emisit spm̃: anno dñi. M.ccxxxi. visitationis sue anno. xxvi. xiij. caľ. decẽbris. Corp⁹ aũt eius miro refragrabat odore: q̃ȯ tñ diebus q̃ttuor inhumatũ nullũ ex se fetorẽ sed eãdẽ emisit odoris suauitatẽ. Uise sũt etiam aues infinite alias nunq̃ vise: hoibus cũctis incognite: supra ecclesiã: vbi corpus eius iacebat: que mira modulatiõe cõcinebãt. In aere quoqz audita est in hora eius trãsit⁹ suauissima melodia: cuius lz ṽba nõ potuissent ĩtelligi: nocte tñ cãtus dep̃hẽse sunt fuisse illius respõsorij. Regnũ mũdi ⁊c. sepius repetiti: eius etiã corpus in tumulo positũ oleo redundare reptũ est. Sepulta est ĩ castro margburch allemanie signis ⁊ prodigijs multiplicibus clarens.

¶ De sctõ Põtiano papa ⁊ mar. Cap̃. lxxx.

Pontianus papa ⁊ martyr natiõe romanus ex patre calphurnio vrbano p̃mo ep̃o romano in põtificatu successit: ⁊ sedit annos. v. mẽses. ij. dies. ij. Qui ob cõfessionẽ nois christi vna cũ quodã hippolyto p̃sbytero iussu alexãdri imperatoris in exilium dãnatus ⁊ in insulã sardiniã deportat⁹ est: ibiqz pro christi nomine fustibus mactatus: martyr effectus ẽ. xiij. kaľ. decẽb. Cuius corpus a fabiano papa eius successore naui romã delatũ: ⁊ in cimiterio calixti via apia sepultũ est. Hic fecit ordinationes. v. per mensez decẽbriũ: p̃sbyteros. x. diacones. xxi. ep̃os per diuersa loca numero. xij. ⁊ cessauit episcopatus dies. x. circa annũ domini. ccxiiij.

¶ De sancto Fausto martyre. Cap̃. lxxxi.

Faustus martyr ⁊ diaconus rome passus est. Hic tãtum fiducie et magnanimitatis a deo habuit: vt cuz ad xp̃ianos carceri detentos nemo auderet accedere: isti tamẽ de eusebio collega suo grã concessa est: vt inuitis oibus hostibus: eis ad cõfessores xp̃i nõ negareᵗ ingressus: ⁊ sic indesinẽter eos reuisebat: eisqz necessaria ministrabat. Qui grãdeuus ⁊ plenus dierum perfecto martyrio sub decio imperatore obtruncatione capitis cõsumatus est. xiij. kaľ. decẽb.

¶ De sanctis Seuerino Exuperio ⁊ Feliciano marty. Cap̃. lxxxij.

Seuerinus ⁊ socij eius exuperius ⁊ felician⁹ apud viennã passi sunt. xiij. kaľ. decẽbris. Quoruz corpora post multa annoꝝ curricula ipsis reuelantibus inuẽta et a põtifice vrbis ipsius clero ac populo honorifice sublata in basilica sancti romani q̃ in ipsa ciuitate sita est: condigno honore tumulata sunt: ibiqz requiescunt.

¶ De sancto Odone abbate. Cap̃. lxxxiij.

Odo abbas cluniacẽsis cenobij claruit tempore henrici p̃mi ⁊ henrici secundi imperatorum. Qui q̇dem cluniacẽsis ordo incepit anno domini. ccccccccccxij. anno primo conradi primi sub abbate bernone eiusdem ordinis: ⁊ monasterij fundatore: ea videlicet cõditione vt ecclesia cluniacensis annuatim ecclesie gigniacensi censum. xij. denariorum solueret: in quo videlicet monasterio ab ipso bernone cõstructo seruabanᵗ instituta sancti patris euthichij viri chari ludouico imperatori. Que quidẽ cõstitutiones atqz instituta a p̃dicto bernone abbate p̃decessore scti odõis ĩ dicto mõasterio ĩcohata ⁊ ordiata fuerũt. Ip̃e aũt sctũs berno ad extrẽa deue-

niens: episcopos plures aduocās: seqꝫ reuꝫ
et indignum abbatem fuisse iudicans: ab or
dine seipsum deposuit. Odonēqꝫ musicum
successorem constituit: qui cum hoc audiens
fugere voluisset: a fratrib⁹ captus: ⁊ coram
suo abbate violenter adduct⁹: ꝙuis dudum
renitēs: eħortandē censura abbatie regimē
coactus assumpsit: qui ⁊ miraculis claruit.

¶ Quadā nocte dudū pastores eqꝛ dormi-
rēt ⁊ fur veniēs equū ascensum asportaret:
frater gotofredus in orōne peruigil hoc vi-
dēs: ne silentiū frangeret: i vita regularia in
stituta: tacuit vsqꝫ mane. Die vō clara luce-
scente: fur idem cū equo inuēctus ē in eodē lo
co: quo ipm ascēderat affixus ꝗ se inde amo-
uere non poterat: nec ex equo descēdere: do-
nec ad odonem adductus penitentiam egit:
⁊ furtum restituit. Cui pater sanctus quin-
qꝫ dari solidos pro vigilie labore mandauit.

¶ Tempore quo normani pictauorū et turo
num finesvastabant: duo ex fratribus mona
sterij odonis turonum missi: a normanis no-
cte capti et manibus vincti sunt: qui tamen
nunꝙ silentiū frangere voluerunt. Cūqꝫ ma
ne insimul psallerent: sed eos hostes ad lo-
quendum nullatenus cogere possent: quidaꝫ
dux eorum ense producto insiliens equo: eos
ferire voluit: quem equus subito in terrā col
lisit: et statim febricitare cepit. Ceteri vō
normani miserunt sortes: quē ex ipsis fratri
bus in vltionē dñi sui flagellarent. Sed dū
sepius missis sortibus neminem eoꝝ sors cō
tingere posset: conuersi illi pro salute dñi sui
fratribus per interpretē supplicarunt. Qui
pro eius sanitate ad dominū exorauerūt. Et
continuo dux ille sanitatē recepit: ⁊ fratres
dimitti mandauit. Quadam vice dū odo cuꝫ
plurib⁹ hoībus ⁊ eqˢ rhodanū nauigio trans
iret: equus ꝗdaꝫ calce tabulā nauis ꝑcussit:
⁊ ipius ptē excussit: statimqꝫ aqua itrare ce
pit: ⁊ subito nauē totā repleuit. Quē tñ cun
ctis nimiū formidātib⁹ sic plēa ad ripā vsqꝫ
deuenit: neqꝫ aliqͣliter submergi valuit: do-
nec equi omēs ⁊ hoīes exierūt, ipoqꝫ odone
cui⁹ meritꝫ nauis suꝑ aquas tenebatur: post
omēs egresso: nauis demersa ē cōtinuo. Re
diēs roma cū plurib⁹: iter alpes niuiū eqͣta-
bat cui⁹ equ⁹ subito in ꝑcipitium lapsus est.
Odo vō vir sctūs leuatis manibus ramo
arboris desuꝑ eminētꝫ alias nūꝙ vise: tā diu
se tenuit: donec equo ipi⁹ a niuib⁹ absorpto:
ipe a socijs iuuat⁹ illesus descēdit. Statimqꝫ
tā ram⁹ ille ꝙ arbor cūctis disparuit. Hic
latronē quēdā ad penitētiā reduxit ⁊ mona-
chū ꝑfectioris vite fecit. Qui etiā triduo añ
mortē suā fratrib⁹ astātib⁹ dixit: ꝙ matˀ mie
sibi apparuerat: atqꝫ reuelauerat ipm i trāsi
tu suo odonis abbatis meritis esse saluādū.

¶ Cū abbas odo eēt rome i monasterio san
cti pauli apl'i: ⁊ librū de vita scti martini ab
bati balduino corrigeret: ⁊ ad vespas ire vel
let: obliuiōe librū aptū dimisit in loco videli
cet vbi ex trib⁹ tectis gutte pluuie collecte
fluebāt. Tūc subito pluuia maxia descēdit:
sed nec odo ꝑpterea libri recordat⁹ fuit. Ma
ne aūt liber īuenitˀ apt⁹ i circuitu ⁊ in margi
nib⁹ aqua ꝑfusus: i sola vō lr̄a oīno erat īnta
ctus. Quod dū meritꝫ odonis ascriberetˀ: ille
ex hūilitate: bti martini virtuti rettulit: qui
librū suāvitā ɔtinētē sic a pluuia defensauit.

¶ Dū i monasterio quodā scti helie theodar
dus ꝗdā ab odone ꝑposit⁹ fuisset: in quo loco
pisces nullo mō haberi poterāt nisi a longe
delati mltoqꝫ ꝑcio cōparati: ⁊ carnes ex re-
gula comedere nō liceret: oratiōe sancti odo
nis vallis in ꝗ cenobiū illud situ est mōticu-
lis plurib⁹ inuicē iūctis se clausit: ⁊ aditū tor
rētis ꝗ per eā fluebat adeo restrinxit: vt ex
mltis aquis collectꝫ lac⁹ fieret: ⁊ pisces vsqꝫ
in ꝑsens fratrib⁹ ad abūdātiā ꝑberet. Quie
uit aūt vir sctūs in dño. xiiij. kalˀ. decēb. Cuiꝰ-
qꝫ vitā frater iohānes descripsit. Corp⁹ aūt
eius apō cluniacum sepultum quiescit et mi
raculis viuit.

¶ De sancto Crispino epō ⁊ martyre. Cap. lxxxiiij.

Crispinus epūs et martyr apud ciuitatē astia
gensem passus est. Qui cū es
set pontifex eiusdem vrbis: ⁊
xp̄m dominum predicaret: a
paganis detentus et ad sacri
ficia deoꝝ suasus: dū imolare cōtemneret ca
pite āputato martyrij gl'iaꝫ adept⁹ ē. passus
est aūt. xiij. kalˀ. decē. vt ait ado i martylogio.

¶ De sancto Maximo matyre. Cap. lxxxv.

Maximus presby-
ter et martyr: rome passus est sub
persecutione maximiani impera-
toris. Qui ꝑ cōfessiōe nois christi diuersis
tormētis affectus: ⁊ multiplicib⁹ iniurijs la
cessitus tandē gladio capite cesus: ⁊ positus
est ad sanctū sixtū. xiij. kalˀ. decēbris: ħ ado.

¶ De sctō Stephano presby. Cap. lxxxvi.

Stephan⁹ presby-
ter apō cōstā
tinopoli claruit: tpe
leonis iꝑatoris. Hu
ius pater zacharias noīe sa-
cerdos ꝭm grecorum ritum:
vir sanctissim⁹ ⁊ deuot⁹ vxo
rem habuit pudicissimam
noīe theophanem: que cuꝫ es
set sterilis: de tēplo protho
martyrs scti stephani non di
scedebat: sed iugiter orōni vacabat. Cū. aūt

post ānos plures hunc filium futurum: virū
sctissimū concepisset: toto tēpore quo ipm in
vtero gestauit: nulla ratione carnes: oua: vel
lacticinia: vinū: aut oleū gustare potuit: sed
panē solū: ⁊ aquā cum folijs: ⁊ sale sumebat.
Nato autē puero: anucula que ipm primo de
terra leuauit: signū crucis lucidissimū in ei⁹
pectore cōspexit. Cū vo mater ifantulū ale-
ret: si quos aliqn quos nō ꝯsueuisset cibos ac
ciperet: puer se ab ea abstinebat: ⁊ vbera tāge
re nolebat. Si vo mater ieiunabat: puer spō
taneus ipsius mām̄as bibebat. Baptizatus
est autē i ecclesia sancti stephani ꝓtomarty-
ris: ex cuius reuerētia stephan⁹ est vocatus.
Sacerdos aūt quidā vir sctūs q̄ eū baptiza
uit: ꝓphetico spū p̄nūciauit ipz apud deuz
magni meriti futurū. Et cū aliquātulū cre-
uisset sacris litteris erudiēdus traditus est.
Qui parētib⁹ subditus ⁊ obediēs: ⁊ in sctis
opib⁹ ꝓficiēs: annoꝝ iam. xiij. clericalē ordi-
nē suscepit: ⁊ patri in diuinis ministrare ce
pit. Cū aūt ānos. xviij. impleuisset pater ei⁹
ex hac luce subtract⁹ est. Qui cū iam dudum
vitā solitariā ducere cuperet: mr̄is tamē re-
cēti dolore cōpatiēs: sanctū ei⁹ ꝓpositū bien
nio distulit adimplere. Tādē plus deo q̄ ge
nitrici cōplacere curās aīum suū theophane
ꝑuit: eāqz blādis ⁊ diuinis s̄monib⁹ abscessu
filij defiētē ꝯfortauit. Ipsamqz cū duob⁹
alijs frib⁹ ꝑuulis deo cōmēdauit: ⁊ tēplū bti
petri apl̄i igrediēs ibidē se iclusit: ⁊ ieiunijs
atqz oronib⁹ assiduis deo s̄uire cepit. Folia
aūt cū sale vix cocta ipi a matre q̄tidie dela-
ta: ad vesperū mādūcabat: q̄ ad sustentatio-
nē nature nō ad corꝑis repletionē sumebat.
Scripturas vo diuinas quotidie legebat: ⁊
psalteriuz quaqz nocte ꝑficiebat. Cui nocte
quadā sedēti ⁊ parūper dormitāti btūs pe-
trus apl̄us apparuit: eiqz vt icepta ꝑficeret:
dulci s̄mone ꝑsuasit. ¶ Post annos vo tres
eidē orāti sctūs ātipas martyr apparuit: ⁊ in
forib⁹ tēpli ipm tertio ex noīe vocauit. Qui
eū veste sacerdotali indutū vti sacerdos fue
rat aspexit: ⁊ imaginē ei⁹ in icona depictaz
ꝯsiderās: nullā eē int̄ ipaz figurā ⁊ vultū sibi
apparētis differētiā iudicauit. Sctūs autē
martyr: vt sibi psalleret: admonuit: ⁊ ꝯtinuo
ab eo discessit. Qui itellgēs ad obsequz ipi⁹
martyrꝫ eccl̄ie vocatū: lineā grossā ⁊ ꝑuū cili
ciū accepit ad corꝑis opimētū: ⁊ abijt ad scti
ātipe martyris tēplū: vbi i multa ⁊ mira ab
stinētia orōnib⁹ insistebat: ciliciū supra mar
mor ꝓ lecto sedile ⁊ mēsa habebat: semel aut
bis i septimana cibū sumebat. Aliqn etiā ni
hil recipiebat. Discipl̄o vo quodā ipsi mini
strante folia sine sale vix cocta manducabat.
Tādē in sacerdotē a quodā theodolo epō cō
secrat⁹: sacrificiū laudis q̄tidie deo immola
bat: ⁊ ad aīarū salutē ppl̄o frequētius p̄dica
bat. ¶ Verba vo illi⁹ diuinit⁹ ꝓlata persona
bant. Multi quoqz ex deuotiōe sacra eucha-
ristiā de manib⁹ ei⁹ sumere studebāt. Mira
culoꝝ etiā gl̄ia isignis clarebat. ¶ Cum die
quadā missam celebraret: vir quidā deuot⁹
hora ꝯsecratiōis: vidit splēdorē mirabilē cir
cū altare celitus ifusum. Stephanū vo a ter
ra in aere cū ipso: qd̄ leuabat: corꝑe dn̄ico ele
uatū: ⁊ facie velut flāmea ignitū. Qd̄ cū vir
ille beato viro post missam enarrasset: ille ei
superinde donec viueret: silentiū imperauit.
¶ Alias etiā dū celebraret mulier immūdo
spū ānis plurib⁹ vexata eidē adducta est: qui
missa cōpleta eucharistiā supra caput ei⁹ po
suit: moxqz ab ea demoniuz effugauit. Que
sicut postmodū rettulit: vidit in ipsa hora su
pra caput suū poni nudū ifantē ⁊ ignē ex vul
tu stephani ꝓdeuntē: imūdū spiritū repellē-
tē. Exinde cū esset annoꝝ. xxx. faciē mulierꝫ
decetero nullatenus videre ꝓposuit. Fama
quoqz ipsius sctitatis crescere nimiū cepit.
¶ Die quadā cū i aula impatorꝫ michaelis:
stephanus p̄sbyter a multis tanq̄ sctissimus
cōmendabat̄. Quidā vo iperatoris itim⁹ ei
detrahēs: cepit eū asserere insipientē ⁊ igna
rū: qd̄ per epistolā ei scribendā obtulit ꝓba-
turū: cūqz epl̄am sigillasset: eāqz viro dei ꝑ
nunciū destinasset. Ille oīa ꝑ spiritū cogno-
uit: missoqz ad nunciū veniente discipl̄o ipz
talib⁹ verbis ꝯuenit: q̄ hō corruptibilis s̄uū
dei ꝓbare nō posset: ⁊ q̄a que scripserat: nul
la essent. His dictis discipul⁹ fores in faciē
missi clausit. Nec vltra eidē dudum pulsanti
quicq̄ respōdit. Reuersusqz missus ad ipe-
ratorē ⁊ ceteros: q̄ gesta fuerāt rettulit. Ille
quoqz epistolā suā sigillatā apiens: nihil in
ea scriptū inuenit: ⁊ v̄tutē viri sancti cogno
scentē cōmissi penituit. ¶ Eustasii cuiusdā
nepotis viri sancti vxor pregnās erat: que in
puerperio posita parere neq̄bat. Ad quē cuz
vir eius venisset: ⁊ ꝯiugis piculū indicasset:
stephanus illū nocte secū detinuit: ⁊ pro ea
orauit. media quoqz nocte eustasiū vocauit: ⁊
domū remittēs: vxorē filiā pepisse nūciauit:
qui cōcitus redijt: ⁊ eadē hora: qua ei sctūs
dixerat: mulierē puellā enixā iuenit. ¶ Qui
dā dolorē dētiū grauē patiebat̄: vt neqz tri-
duo cōedere potuisset: q̄ ad ꝯfessorē sctm̄ ve
niēs: lapidē de eius corte accepit: ⁊ cū eo dē-
tes tetigit: ⁊ ꝓtinus a dolore liberatus fuit.
¶ Plurimi etiā languentes ab eo ꝑ somniū
admonebant̄: vt ad talē locū venirēt: ⁊ libe-
rationē acciperēt. Qui cū virū dn̄i prius nū
q̄ vidissēt: ad locū designatū veniebāt: ⁊ ipz
eē: q̄ ipis appaaruerat ꝯtinuo cognoscebat:
⁊ sanitatē ꝑcipiebāt. ¶ Cū aūt annoꝝ. xl. ex
terremotu maximo ecclesia in qua deo s̄uie-
bat: corruit: ipe ad quoddā antrū ꝯfugit: ibi
qz se includi fecit: vbi ⁊ vite asperitatē a dau

xit. Nā cū prius folia cocta comederet: nunc aūt edebat cruda: ⁊ vt nullū saporē haberēt: ad solē faciebat ea pmo ꝑ discipulū exiccari. In quo loco ꝑ ānos .xij. māsit: vbi nec solē vnꝗ vidit: nec aerē. Unde ex nimia lassitudine barba ⁊ capilli ab eo deciderūt: dētes vo prope casuri erāt: vñ nec iā comedere poterat. Cōsilio igiť quorūdā viroꝝ dei illū visitātiū ad monasteriū quoddā delatꝰ fuit: vbi ⁊ monasticū habitū suscepit. Cui cū ꝑ abbatē suū ꝑ obediētiā mādatū esset: vt vini aliquātulū sumeret: ne ex nimia debilitate deficeret: ille i abstinētia sua volēs ꝑsistere: nolēsqꝫ obedientiā ꝓterire: corticē nucis vino iplebat: qđ in alio vase aq̄ ꝑmiscebat: ⁊ sic oīs vini sapore ⁊ odore ꝑdito illud bibebat. Festiuis qꝫ diebꝰ ex abbatis mādato ꝯstrictus: modicas ficus in cibū accipiebat. ¶ Cū aūt ad ianuā tēpli sancti martyris dirupti esset icona btē v̄ginis: āte quā lāpas depēdebat. Uenientes ad se q̄scūqꝫ lāguidos oleo ipius lāpadis vngebat: ⁊ continuo sanabanť. ¶ Leprosus quidā ad eū horribilis accessit: quē scťus vir duobꝰ fribꝰ spoliādū: ⁊ oleo toto corꝑe ꝑūgēdū tradidit. Sꝫ stati vt expoliatꝰ est tunica: apꝑuit spoliatꝰ ⁊ lepra. Ipꝫ tñ iuxta ꝓceptū stephāi oleo ꝑunxerūt. ⁊ sanatū remiserūt. Quidā a demōio obsessus de ciuitate nicōedia ad eū vēit q̄ lřas discere cupiebat: sꝫ ipꝫ demō nō ꝑmitebat. ꝓ eo igiť scťus i orone ꝑnoctauit: ⁊ mane hō a diabolo liberatꝰ fuit: ⁊ subito litteras ꝑ semetipm didicit: ⁊ āteꝗ inde discederet in psalterio legit. ¶ Quidā puer vitiū lapidis patiēs ad eū deduciť: ⁊ ab eodē oleo icone vngi ꝓcipiť. Sꝫ anteꝗ illuc veniret: sanatꝰ fuit: ⁊ vrinā cū lapide emisit. ¶ Post hec autē abatie regimē suscepit: ⁊ plures discipłos i dei ꝓuitio ꝯgregauit. Ante vo cētesimū sui exitus diē: vni ex fratribꝰ sabe noīe quē sibi successorē dimisit ꝓphetico spū ꝓdixit: ꝙ oēs fratres ifirmādi forēt: nullꝰ tñ eoꝝ nisi ipse die cētesimo decederet. que oīa sicut scťus ꝓdixerat euenerūt. Post ꝙ aūt omes fratres ifirmati ciciderāt: vnusqꝫ post alteꝝ sanatꝰ surrexerat: ipse młtis iā diebꝰ trāsactis infirmitate correptꝰ egrotauit: nec ob id tamē abstinētiā solitā dimisit. ¶ Cūqꝫ iam ad extrema deuenisset: ⁊ iperator leo ipm videre desideraret: eiqꝫ ꝑ nūciū suū optatū nunciasset: scťus vir ei remisit: ꝙ nisi eū vsqꝫ ad vesꝑas videret: āplius illū videre nō posset. Sꝫ cū imperator ad eū vellet accedere inundatione ibris maxima ꝯpulsus ire nō potuit: nūciū tñ ad eū ꝓ bñdictiōe destinauit. Qui bñdictōez dñi illi ꝯscriptā manu ꝓpria i hereditatē direxit. Sic bono cōsumatus ope in pace q̄euit .xij. kał. decē. Anno etatis sue .lxxiiij. ex quibus .lv. in abstinētia exegit. Sepultus est constantinopoli miraculis coruscans.

¶ De scťo Antipa mar. Cap. lxxxvij.

Antipas presbyter ⁊ martyr apđ ꝯstātinopolim passus est: de q̄ nihil aliud reperiť: nisi ꝙ sacerdotali dignitate fulsꝰ: ⁊ ꝓ xp̄i noīe tpe ꝑsecutōis martyriū fuerit passus: ⁊ apud ipam vrbē regiā tumulatus ecclīa eius noī edificata: in qua scťus stephanus ꝓsbyť ⁊ ꝯfessor ānis pluribꝰ deo ꝓuiuit: vt supra ꝓxime in eiusdē ꝯfessoꝝ historia dictū est. Cuiꝰ passiōis dies eadē die dormitionis scťi stephani apđ ipaꝫ vrbē recoliť: videlicet .xij. kał. decembris.

¶ De sanctis Samone ⁊ Guria martyribus. Cap. lxxxviij.

Samon ⁊ gurias martyres passi sunt tpe diocleciani iperatoris sub antona duce in ciuitate edessa. Qui ꝑ ciuitates regionis illiꝰ ⁊ castella discurrētes: ⁊ xp̄m dominū predicantes atqꝫ xp̄ianos in eorum certamine cōfortantes tacti sunt ab antona duce ciuitatis edesse. Et dū sacrificare nollēt: reclusit eos in carcere: vbi fuerat stabulū porcorum donec antiochiā ad augustum: qui eū vocauerat: accederet: ⁊ rediret. Reuersus igitur dux ex speciali iperatoris iussione fecit illos manibus suspēdi ab hora diei .iij. vsqꝫ ad .viij. Sed dum imobiles persisterēt: mandauit illos deponi: ⁊ nocte illa in carcere detineri pedesqꝫ in ligno concludi. Mane vo in fossam tenebrosam mitti: ibiqꝫ per totum mensem augusti fame ⁊ inedia maccrari. Et cum toto ipso tempore sine cibo vllo vel potu ꝑmansissent: aperta ianua iussit eos aliquantuluꝫ refici. Iterūqꝫ ꝑ totū mēsem septemb. ⁊ octob. ac partē nouēbris fame affligi. Et post hec de fouea leuari: ⁊ samonē quidē capite deorsum appēdi: ⁊ clauum pedi ipsius dextro cōfigi. Guriā aūt quia grauiter egrotabat dimisit: nec ipm amplius affligere voluit. Cum aūt ambo in laude xp̄i perseuerarent. Samon est depositus ⁊ cū guria i foueā pmā remissus. Post dies viij. ābo ide educti sūt: ⁊ cū oino sacrificare ꝯtēnerēt iussit eos antonas nocte custodiri: mane vo añ diē timore ppłi: quoꝝ młti facti fuerāt xp̄iani: fecit illos extra muros vrbis educi: ibiqꝫ capite trūcari. Quoꝝ corꝑa cū capitibꝰ ⁊ sanguine a xp̄ianis collecta ⁊ i ciuitate edessa głiose sepulta sunt .xij. kalē. decēb. quoꝝ passionē teophił. xp̄ianꝰ q̄ erat officialis senatꝰ i ciuitate ipa armēo ꝓmōe descripsit.

De sctō eadmūdo rege ⁊ mar. Cap. lxxxix.

Eadmūd⁹ rex āglie et martyr: apō eādē isulā passus est: vt dicit gulielmus. Cū eñi duces da uor hinguar ⁊ vbba: orietaliū anglor depopularētur ꝓuincia prim⁹ eor regē eadmūdū nō resistēte: ſʒ ꝓiectꝫ armis solo ꝓstratū⁊ orātem post aliqua tormēta decapitauit. Cui⁹ caput iter dumos proiecit. Quod dū ciues busto reperto q̄rerēt: audierūt vocē capitꝫ oēs ad se iuitātis. Inuenerūtqʒ lupū caput ipm lacertis āplexātez: ⁊ intactū custodiētē. Et dū caput accepissent: luppus ipe illos baiulātes post tergū eorū ad tumulū vsqʒ secutus est: neminē ledēs: neminē fugiēs: ⁊ a nemine lesus. Super cui⁹ corp⁹ postmodū capella lignea erecta est. Quā duz fures quidā expoliare vellent: iuisibilib⁹ loris irretiti. Inde discedere nō poterāt: loro sentiētes: vincula nulla vidētes. Caput aūt sctō corpori compaginatū: diuina virtute eidē coiūctū: est signū ꝑcisionis circa collū solūmodo coccinea cicatrice ꝓtendens. Eiusdē scti crines ⁊ vngues ac pili barbe sensim pullulāt: quos vsuca mulier sctā sepi⁹ ꝓcidebat: ⁊ ꝓ reliq̄is venerabat: ꝑ q̄s icisiōes etiā de⁹ ifirmitates languidorum curabat. Passus est aūt. xii. kal. decē.

De sancto Eadmundo alio rege martyre ⁊ cōfes. Cap. xc.

Eadmūdus alter rex anglie regnare cepit anno tertio othonis imperatoris primi. Hic vir sanctissimus fuit frater aldostani: q̄ regnauit annis sex cum dimidio: ⁊ glasconiensem ecclesiam magnis predijs ⁊ honoribus ditauit: priuilegiumqʒ concessionis litteris aureis in libro euangeliorum conscripsit: et ipsum librum eleganter composuit: et ecclesie in perpetuum memoriale donauit. Hic etiam pauperum sedulus amator: ⁊ ipsorum munificus benefactor extitit. Qui specialez deuotionem in beatum iohannem euangelistam habuit: in cuius nomine nulli vnq̄ petenti aliq̄d denegabat. Unde contingit: q̄ quidaz ꝑegrinus absente camerario in noīe euangeliste īportune a rege elemosynā postulauit. Cui rex cū nihil aliud ī prōptu haberet: ꝓciosuʒ anulū dedit. Sʒ post dies ꝑlēs q̄dā miles āglie ī trās marinis ꝑtib⁹ cōstitut⁹: ab eodē ꝑegrinū anulū regi referēdū recepit: ipi īponēte: vt regi diceret: q̄ ille cui ⁊ ꝓ cui⁹ amore ipʒ anulū dederat: ei ipʒ remādabat. Unde liq̄do patuit: q̄ iohānes euāgelista eidē ī forma dicti ꝑegrini appuit. Cū aūt ꝓdict⁹ rex latronē quēdā de leos ciuitate ꝓ ei⁹ culpis eliminasset: ille post sex ānos egressus in festo quodā regis iter cōuiuas ipius icognit⁹ ⁊ inopin⁹ ascēdit et cū ceterꝫ ex more discubuit. Quē sol⁹ rex recognitū post mēsaʒ ꝑ capillos ī terrā elisit. Ipse aūt latētē ficcā de vagina ꝓduxit: ⁊ ī pect⁹ regꝫ ifixit: q̄ mox exanimat⁹ spm̄ reddidit. Latro aūt a cōcurrētibus mēbratiʒ cōcisus nōnullos prio sauciauit. Preuiderat hūc regꝫ finē sctūs dūstan⁹ tūc abbas glasconiēsis postmodū eps̄ cātuarieñ. q̄ mox equū ascēdēs ad curiā ꝓperant currebat: sed ī medio itinere nūciū geste rei suscepit. Sepult⁹ ē aūt sctūs rex ī eccl'ia glasconiēsi: vbi ⁊ martyris veneratiōe colit: q̄r ꝓ iusticia iterfectus: ibiqʒ miraculis clarescit.

De sancto Siluerino epō. Cap. xci.

Siluerinus eps̄ cabiloneñ apō eādē ciuitatez claruit. Hic ei exēplari vita isiguis fuit: ⁊ doctrine ac sapientie admirabili eruditiōe refulsit. Qui bon⁹ pastor gregez dominicū v̄bis ⁊ exēplis aluit. Et plen⁹ dierū atqʒ virtutū āno. xlii. sui sacerdotij ad xp̄ʒ migrauit. xii. kal' decēb. Hec ait ado ī martylogio suo.

De sancto Rufo discipulo. Cap. xcii.

Rufus discipulus apl'i pauli: de quo idē apostol⁹ ad romanos. xvi. mētionē facit: vnus fuit ex. lxxii. discipul' xp̄i: vt dicit abbas dorotheus: q̄ ab eodē apl'o eps̄ thebarū ordinat⁹: predicationis officiū fideliter adipleuit. Et plenus sanctitate ⁊ virtutib⁹ in pace q̄euit: atqʒ apud ipsam vrbez sepultus fuit. xi. kal'. decembris. Hec ado in martylogio.

De sancto Mauro martyre. Cap. xciii.

Maurus martyr apō vrbē romā passus est tēpore nūeriani imperatoris sub prefecto vrbis celerino. Hic ex ciuitate castella ꝓuincie aphrice christianis parentibus progenitus: quibus defunctis ipe seculum dereliquit: et mo

nachus effectus annis deo seruiuit: deinde di-
uina inspiratus grā cuꝫ esset annoꝝ.xviij. ad
apl'oꝝ limina visitāda romam deuenit: ibiqꝫ
paupibus subuenire cepit: ⁊ ꝑ trienniū ibideꝫ
talibus opibus vacauit. Audiēs aūt edictum
numeriani impatoris de xp̄i noīe ꝑsequēdo:
fugiēs in speluca latuit. Sꝫ post mēses tres
vidit in sonijs virū splēdidū aurea vga se tā-
gentē: sibiqꝫ mādātē: vt romā itraret: ⁊ mar-
tyriū cōstāter susciperet. Ingressus itaqꝫ vrbē
⁊ tētus a celerino ꝑfecto: duꝫ sacrificare nol-
let: pmo quidē nodosis fustibꝰ ceditr̄: ⁊ plūba-
tis in maxillis cōtunditr̄: de de in equuleo su-
spēditr̄: ⁊ vngulis ferreis laceratr̄. Nouissime
in xp̄i ꝯfessione ꝑsistēs imobilis gladio capi-
te trūcatr̄ nō lōge ab vrbe roma. Naute vo q̄-
dā bicucine ex aphrica corpꝰ cōciuis sui rapi-
entes: naui iposuerūt ad suā patriā deferen-
dum. Sꝫ dū hoc ꝑfectꝰ itellexisset: iussit nau-
tas cōprehēdi. Qui hoc cōperto territi fuge-
rūt: ⁊ nauē dimiserūt. Prefectꝰ vo nauē: in q̄
iā corpus martyris positū erat sarmētis re-
pletā: iussit in medio mari cōburi. Sꝫ deo di-
sponēte nauis a vēto sine nauta ide repellitr̄:
⁊ angelo duce ad littus parentine ciuitatis ꝓ-
uincie histrie deducitr̄: vbi sanctum corpus a
christianis condigno honore sepelitur: q̄ pas-
sus est.xi.kal.decembris.

¶ De sancto colūbano abbate. Cap.xciiij.

Colūbanus abbas cla-
ruit in gallia tē-
poribꝰ theodori-
ci ⁊ clodouei re-
gū frācoꝝ. Hic ex hibernia i-
sula natꝰ cū adhuc matris vte-
ro gestaretr̄ vidit eiꝰ genitrix
ꝑ somniū se solē parere mun-
dū illuminantē: q̄ adhuc puer liberalibus di-
sciplinis instructus: relicta mr̄e pr̄e iā defū-
cto a venerabile viro senile sacris litteris ⁊
regularibus istitutis ibutus est. Et cū eēt an-
noꝝ.xxx. assumptis.xij. comitibus venit i ita-
liā: ⁊ ide accessit ad galliā verbū dn̄i ꝑdican-
do: cui a sigiberto rege astrosioꝝ ⁊ burgun-
dionū ꝯcessiōe fcāvastā heremū noīe vesagū
cū socijs suis habitare cepit: ⁊ ꝑ annos.lx. ni-
hil vltra q̄ꝫ herbas ⁊ radices māducauit. Ab-
bas aūt euorcius monasterij salicis diuinitꝰ
per visū admonitus: beato viro colūbano ne-
cessaria vite eq̄s oneratis trāsmisit: quorum
ductorē marculū eius discipulū cōstituit. Sꝫ
dū ille viā penitus ignoraret: deo duce ipse
cū equis recto itinere ad cellā viri dei ꝑue-
nit. Hic multoꝝ miraculorum gloria claruit.
Cū in quodā specu: vbi orare solebat vrsuꝫ re-
perisset: licētiatꝰ vrsus: ab eo: locū ipꝫ nunq̄ꝫ
repetijt. Frater quidā grauiter egrotabat: ⁊
abbas vnde ipꝫ reficeret: nō habebat. Inspi-
ratus ergo repente quidā diuinitus cū pani-
bus ⁊ pulmentis venit: eaqꝫ patri obtulit: ⁊
sic lāguenti subuenit. Et dū pro vxore bn̄fa-
ctoris orasset: languēte: continuo sanata est.
Cum aūt fratres aquā i primo nō haberēt:
sed a lōge ipsaꝫ multo labore deferrent: fon-
tem de saxo sua oratione ꝓduxit: qui manat
ibidē vsqꝫ in ꝑ̄sens tēpus. Deinde in castro
luxouio monasteriū latius cōstruxit: ꝑp̄t fra-
trū multitudinē excrescētē. Die quadā dum
gallo monacho p̄cepisset: vt ad piscādum ad
flumē bruscā iret: ⁊ ille ad ligonē fluuiū pri-
miorē accessisset: ⁊ multos pisces inueniens
nihil cepisset: correptus de iobediētia ab ab-
bate ad locū iussuum adijt: ⁊ pisciū multitudi-
nē cepit. Aliqn̄ existens in orone in quadā ru-
pe: cognouit per spiritū oēs suos fratres do-
mi relictos esse languētes: ⁊ veniēs vir eos q̄
egrotis ministrarēt sanos repperit: eisqꝫ oi-
bus vt ad messeꝫ p̄cidendā surgerēt impauit.
Et cōtinuo oēs sanati surrexerūt: ⁊ opari ce-
perūt. Et cū illis metētibus pluuia maxima
erupisset: imbrē a metētibus fratribus adeo
cōpescuit: vt pluuia circūquaqꝫ cadente: nec
frēs nec segetes in aliq̄ madidaret. Puerum
etiā q̄ metēdo sibi digitū falce p̄ciderat: sola
saliua sanauit. Se ipsuꝫ cū duobꝰ socijs in he-
remo vnico pane diuinitꝰ multiplicato ꝑ di-
es.xij. indesinēter satiauit. Fratrē insuꝑ quē-
dam qui cedēdo ligna se grauiter securi vul-
nerauerat in momēto sanū effecit. Cuidam
coruo vnaꝫ ex chirothecis eius asportauerat:
vt illā reportaret p̄cepit: ⁊ cōtinuo ipsaꝫ ret-
tulit. ¶ Dū quadā vice triticū in horreo defe-
cisset: ⁊ ex hoc guignocus ꝓcurator monaste-
rij plurimū hesitaret: oratiōnē fudit: ⁊ mane
horreū tritico repletū inuētū est: q̄d tn̄ clau-
sum extiterat: eiusqꝫ claues cellarius hēbat.
¶ Apud fontanas monasteriū.lx. frēs terrā
colētes: duobꝰ panibus ⁊ modico ceruisie: ad
satietatē plene refecit. ¶ Cū vrsum in nemo-
re iuxta cerui cadauer inuenisset: p̄cepit be-
stie ne coriū lederet: sed fr̄ibus pro calceis di-
mitteret. Missoqꝫ postmodū illuc nūcio: co-
riū sanum recepit. ¶ Duci gualdeleno eiusqꝫ
cōiugi flauie ad se accedētibus: vt sobolē eis
ipetraret: tā faciliter optatū obtinuit: vt an-
teq̄ꝫ domū redijssent: ꝑgnās mulier eēt. Natū
ergo puerū ⁊ donanum noiatū. Colūbano in
monasterio parētes obtulerūt: ꝓ q̄ plres ali-
os filios postmodū genuerūt. ¶ Theodori-
cum regē de adulterio icrepabat: eo q̄ꝫ relicta
regina natos de cōcubina ꝓcreabat: vn̄ ab eo
⁊ brunichilde eius auia regi in crimie fauēte
multas isidias ⁊ ꝑsecutiōes ꝑpessus de mona-
sterio suo eiectꝰ ē. Et i exiliū actꝰ sepiꝰ reuo-
catr̄. Iterūqꝫ frequenter fugabatr̄: pluriesqꝫ
ꝑiculo mortis expositꝰ: diuina tādē vtute libe-

ratus euasit. Apud verociense oppiduz vbi a
rege fuerat relegatus: cōpeditos oēs de car-
ceribus diuina ꝟtute solutos eduxit. Et dum
ad carceres per satellites repetunt ad virum
dñi ecclesia legētē cōfugiūt. Quo itrātes sa-
tellites ⁊ ꝑsentē q̄rētes videre nō potuerunt
⁊ neminē absolutoꝝ cape valuerunt. Tādem
rex diuina vltiōe in sua gēte ꝑcussus: deiq̄z ti
mēs iudiciū: columbanū ad ꝓpria reuocauit.
Cū apud turonū pecuniā quā sanct⁹ paupib⁹
dare decreuerat fur exportasset: ⁊ abbas ad
sepulchrū scti martini oraret: latro subito cō
pūctus rediit: ⁊ ablata restituit. In villa q̄dā
ꝓpe sueuos: gētiles quosdā cuppā maximā .l.
modioꝝ vino repletaz deo suo libare volētes
inuenit: ⁊ in cuppā īsufflauit. Statiq̄z cuppa
ꝑ frusta frāgit: ⁊ vinū effundit: ⁊ barbari
couertunt. Dū frēs ad pomeriū ꝓ pomis de-
ferēdis misisset: illiq̄z reuertētes vrsuz ingē-
tem poma rapiētez nūciassent. Sāct⁹ ꝑ fra-
tres vrso mādauit: vt assignatis sibi quorūdā
ramoꝝ pomis: cōtētus existat: ⁊ reliq̄ frībus
dimittat. Qd fera deiceps adiplere curauit.
Spiritu ꝓphetico plen⁹ clothario regi predi
xit: ipm in breui regna theoberti ⁊ theodori
ci regū obtēturū. Qd vt ꝑdixerat sic euenit.
Nā orta guerra iter eos de terris regnoꝝ: in
tubianēsi castro ambo adinuicē bellū cōmit-
tūt: ⁊ theobert⁹ supat: ⁊ capt⁹ ad brunichil-
dem reginā destinat. Quē illa sicut eidē re-
gi dudū sctūs colūban⁹ ꝑdixerat clericū fieri
fecit: ⁊ in monasteriū itrusit: atq̄z post modi
cuz ipsuz eadē regina occidi mādauit. Sicq̄z
theodoricus regnū illius obtinuit. Sed post
modicū tēpus in vltionez iniurie sancto viro
illate: theodoricus iuxta meldēse castrū flu-
mine iteriit: ⁊ sic clotharius vtrūq̄z ipsorū re
gnū acquisiuit: qui ⁊ theodorici ꝓgeniē cun-
ctā deleuit. Deinde vir dñi italiā petēs: mo-
nasteriū bobiēse cōstruxit: ⁊ basilicā antiquā
semiruptā reparauit: quo dñi ꝓpter aditū ar
duū trabes ad edificium de nemore excisas.
plaustris deferre nō possent: virtute viri san
cti duo vel tres ex fratribus trabē quā vix q̄t
tuor boues trahere potuissent: humeris leui-
ter deferebāt: ꝓut vie angustia exigebat: do-
nec cenobiū omne ꝑfectuz est. Cōsumato vo
opevir dñi post annū reuolutū feliciter in pa
ce quieuit. xi. kal. decembris: ibiq̄z sepultus
miraculis refulget.

De sancto colūbano cōfes. Cap. xcv.

Colūbanus ali-
us fuit monachus cenobii luxo
uiensis ex genere sancti colum
bani abbatis: eiusq̄z discipu-
lus: qui simul cum eo ex hiber-
nia egressus est. Hic sanctissime vite fuit: cui
⁊ aues ⁊ bestie sicut ⁊ colūbano magno pare-
bant: ⁊ ad eius iperiū veniebāt: seq̄z manib⁹
illius: ac si essent catuli attrectari ꝑmittebāt.
Cū aūt sanctus vir ad extrema venisset: dieb⁹
plurib⁹ febre corept⁹: vidit ad se virū splen
didū venientē q̄ sibi dixit: ꝙ tūc ipsum a cor-
pore educere nō valebat: eo ꝙ p̄ris sui ꝑces ⁊
lachryme ipsuz impediebāt. Qd ille audiens
⁊ duri⁹ deflens: sctm̄ colūbanū abbatē ꝑ nū-
ciū accersitū rogat: vt trāsitū suū nō īpediat:
eo ꝙ se ad vitā ituruz nullatenus dubitabat.
Cui sctūs abbas corpus dñicū obtulit: illeq̄z
sūpto pacis osculo de licētia p̄ris e carne mi-
grauit. Sepultus in monasterio luxouiensi:
vbi ⁊ in miraculis viuit.

De sctā cecilia ꝟgi. ⁊ mar. Cap. xcvi.

Cecilia
virgo ⁊ mar-
tyr rome pas-
sa est sub al-
machio vrbis
ꝑfecto tpe marci aurelii ⁊ cō
modi īperatoꝝ: que ex nobi-
lissimo romanoꝝ genere ex-
orta: ⁊ ab ipsis cunabulis ī fi
de xp̄i erudita: absconditū semꝑ xp̄i euāgeli-
um gerebat in pectore: ⁊ nunq̄ a colloquiis di
uinis ⁊ orōne cessabat: suāq̄z virginitatē con
seruari a dño exorabat. Cū aūt cuidā iuueni
noīe valeriano desponsata fuisset: ⁊ dies nu-
ptiarū instituta esset: illa subt⁹ ad carnē cili-
cio induta: desuꝑ auratis vestib⁹ tegebat: et
cātātibus organis: illa in corde suo soli domi
no decātabat: ⁊ biduanis ac triduanis ieiu-
niis orās se dño cōmēdabat. Venit igit nox
in qua cū spōso suo suscepit secreta cubiculi si
lentia. Quē cecilia alloquēs dixit: se habere
secretū: qd ei cōfiteri vellet: si ille iurat⁹ asse
reret: tota illud obseruātia custodire. Iura-
uit valerianus illud nulla necessitate detege-
re. Tūc illa ait: se angelū dei amatorē habe-
re: qui nimio zelo corpus eius custodiret: assi
due: q̄ si sentiret: ꝙ ipsam spōsus eius amore
polluto cōtingeret cōtra ipm furorē suū exa-
gitaret: ⁊ ipm occideret. Si aūt cognosceret
ꝙ illā syncero amore diligeret: ipm quoq̄z si-
cut ⁊ ipam ꝑfecte amaret: ⁊ grām suam ipsi
ostēderet. Valerian⁹ nutu dei diuinitus īspi
ratus rn̄dit: vt ip̄z sibi angelū ostēderet: quē
si vere angelum dei ꝓbaret: hortata sibi face
ret. Si aūt virū aliū diligeret: vtrūq̄z gladio
feriret. Cui cecilia ꝓmisit: vt si in vnū deum
credere vellet: ⁊ se purificari ꝑmitteret: an-
gelū videre posset: iponēs ei vt tertiū ab vr-
be miliariū via apia ꝑgeret: ⁊ paupes inuen
tos elemosynā petētes ex parte cecilie saluta
ret: eosq̄z rogaret: vt ad sactū papā vrbanum
eū adduceret: q̄r ad ipm secreta quedā ꝓferē
da haberet. Cui inuēto oia ꝟba cecilie indica

ret: ⁊ ab eo purificatus angelum rediens cōtinuo videret. Tūc valerianus perrexit: ⁊ ſm accepta ſigna inuenit ſanctum vrbanum papā intra ſepulchra martyꝝ latitantē. Cui valerian⁹ oīa cecilie v̄ba expoſuit: illeq̄ʒ manus ad celū eleuās dominū benedixit. Et ecce apparuit eis ſenior: niueis veſtibus indutus: tenēs librū aureis litteris ſcriptū. Quē vidēs valerianus timēs quaſi mortuus cecidit: ſed a ſene cōfortatus ⁊ leuatus ſic legit. Unus dn̄s: vna fides: vnū baptiſma ⁊c. ꝗ cuʒ a ſeniore interrogatus: hec oia ſe credere dixiſſet: ſtati ſenior diſparuit: ipſeq̄ʒ a ſancto vrbano ep̄o baptiſma ſuſcepit: ⁊ rediens domū ceciliā in cubiculo cū angelo ſplēdēte colloquētē inuenit. Quē vidēs valerian⁹ nimio terrore corripit: ſed ab angelo ꝯfortat. Qui duas coronas ex roſis ⁊ lilijs albētes in manu habebat: ⁊ vnā cecilie: alteram valeriano tradidit: quas de paradiſo dei eis delatas aſſeruit: ⁊ vt eas imaculato corpore cuſtodirēt admonuit. Ualeriano quoq̄ʒ dixit: vt quia vtili caſtitatis cōſilio crediderat: quodcūq̄ʒ vellet: peteret: cōtinuo a dn̄o obtinēdū. Qui reſpondit: ꝙ nihil ſibi eſſet dulcius ꝙ̄ vnic⁹ fratris germani eius affectus: petens vt frater eius tyburtius vna ſecuʒ veritatē agnoſcere mereret. Angelus v̄o hec vti deo acceptiſſimū approbauit: promittēs: ꝙ nō ſolū tyburtius in xp̄ʒ crederet: ſed ipſi ambo cū palma martyrij ad dn̄m ꝑuenirent. ¶ Cū aūt mane tyburtius ad ceciliā cognatā ingreſſus: eam oſcularet: odorē nimiū roſaꝝ ⁊ lilioꝝ ſenſiſſe ſe dixit: ꝗbus cōfortatus admirabat: vnde intempeſtiuas roſas habuiſſent tp̄e ibris. Ualerian⁹ ergo ei reſpōdit: ꝙ coronas haberēt a dn̄o ſibi ꝑ angelū miſſas: quas oculi ſui videre nō poſſent: niſi credēs ſe purificari permitteret. Qui cū valerianū interrogaſſet: an hec in ſomnijs: an in veritate talia audiret. Ualerian⁹ reſpōdit ꝙ vſq̄ʒ tūc ī ſomnijs ambulauerat: ſʒ nūc in v̄itate manebat: ⁊ ꝙ hec oīa ip̄m angelus docuiſſet: quē ⁊ ille videre poſſet: ſi in chriſtū crederet: ⁊ idolis renunciare vellet. Cū aūt cecilia rōnibus euidētiſſimis oīa idola eē inſenſibilia cōprobaſſet: ⁊ vitā futurā iſta preſenti feliciorem ⁊ magis glorioſam oſtendiſſet: atq̄ʒ xp̄ʒ dn̄ʒ eidē euāgelizaſſet: ⁊ ad predicationē eius tyburtius in xp̄m credidit: ⁊ a valeriano ad ſanctū papā vrbanū adduct⁹ ſacrū baptiſma ſuſcepit. Qui poſtmoduʒ angelos dei ſepius videbat ⁊ oīa: ꝗ poſtulaſſet: ꝓtinus obtinebat. Cū aūt vtriq̄ʒ fratres elemoſynis īſiſterēt: ⁊ ſāctoꝝ corpa quos almachius p̄fectus occidebat ſepulture traderēt: ambo ab ipſo p̄fecto detētı: ⁊ pro xp̄i noīe martyriū paſſi ſunt: vt dictū ē ſupra in eorū paſſioe. xviij. kal. maij. ¶ Quibus perēptis: almachius eorū facultates exquirens: ceciliā quaſi valeriani cōiugem teneri p̄cepit: vt facultates eoꝝ proderet ⁊ idolis imolaret. Sed virgo chriſti mādatum eius preueniens: omnia que a ſanctis martyribus ſibi relicta fuerant pauperibus erogauit. Cumq̄ʒ ab apparitoribus vrgeretur: vt aut ſacrificaret: aut ſententiam mortis acciperet: ⁊ illi vehementer flerent: ꝙ puella tam decora: ⁊ nobilis vltro ſe morti traderet: cecilia eis chriſti fidem predicare cepit: ⁊ omnes ad deū conuertit. Ipſiſq̄ʒ a prefecto mortis inducias cecilie poſtulantibus: illa vrbanum epiſcopum ad domum ſuam venire fecit: qui gordianum virum clariſſimuʒ ⁊ omnes apparitores illos cum alijs plurib⁹ numero quadringentis baptizauit. Quod audiens almachius ceciliam teneri fecit: ⁊ ſibi preſentari. Que dum ei preſentata chriſtuʒ publice confiteretur: ⁊ idola omnia execraretur: iratus almachius iuſſit eam ad domum ſuam adduci: ⁊ die integro ac nocte in flammis balnealibus concremari. Que quaſi in loco frigido manſit. Ita vt nec vna pars membrorum eius ſaltem ſudoris ſigna laxaſſet. Quod audiens prefectus iuſſit illam in ipſo balneo decollari. Spiculator autem eaʒ tribus ictibus in collo percuſſit: ſed tamen caput eius amputare non potuit. Et quia decretum erat ne quartam percuſſionem decollandus acciperet eam ſemineceʒ carnifex dereliquit. Cuius ſanguinem populi: qui per eam crediderāt: lintheaminib⁹ extergebāt. Per triduum auteʒ ſuperuiuens omnia ſua pauperibus tribuit: ⁊ omnes conuerſos ad fidem: vrbano epiſcopo commendauit. Deinde ad chriſtum cum palma migrauit decimo kal. decembris. Cuius corpus ſanctus vrbanus inter ſuos collegas epiſcopos ſepeliuit: ⁊ domum eius: vt ipſa ei mandauerat eccleſiam conſecrauit. ¶ Anno autem ſeptimo ludouici imperatoris. Paſchalis papa corpus ſancte cecilie ipſa reuelante dudum occultatum inuenit: aureis velatum veſtibus: ſanguine eius adhuc infuſis: ⁊ ipſum inter corpora ſanctorum tyburtij: ⁊ valeriani ⁊ maximi atq̄ʒ vrbani pape: in eccleſiam nomini virginis ſancte dedicatam tranſtulit: vt ait ſigibertus in chronica.

¶ De ſanctis Theoniſto Tabra ⁊ Tabrata martyribus. Cap. xcvij.

Theoniſtus epiſcopus: tabra ⁊ tabrata diacones ⁊ martyres apud ciuitatē altinenſem paſſi ſunt: tempore theodoſij imperatoris primi. Qui ſanctus ep̄s cū diſcipulis ſuis prefatis: ⁊ ſancto albano coepiſcopo: ⁊ vrſo clerico: de quibus dictum eſt ſupra in eorum paſ-

sione vndecimo kal'. iulij. a philippēsib⁹ egres
sus ē ex isula nausia: tpe p̄dicti imꝑatoris: ve
nerūtqꝫ romā: ꝛ ibidem orone facta: medio-
lanū abierūt. Ibiqꝫ a sancto ambrosio ep̄o et
doctore: ꝛ p̄fato augusto tunc ibi degēte: ho-
norifice suscepti sunt: inde ad gallias p̄dican
do trāsierūt. Et cū ad augustā ciuitatē perue
nissent sanctus vrsus a paganis cōprehēsus:
per multa tormētoꝝ genera martyriū passus
est. Theonistus ṽo cū ceteris venit ad regem
rosimūdum christianū: qui misit eos ad pauli
nū ep̄m treuerēsem. Indeqꝫ cū nauigio ma-
guntiā adierūt: vbi dum p̄dicaret albanus: a
gentilibus tētus: ꝛ flagellis cesus nouissime
gladio capite trūcatus est. Theonistus autez
cū tabra ꝛ tabrata multa cede mactati: in na-
ui ꝑforata missi sunt. Qui deo duce cum naui
ad portū quēdā incolumes ꝑuenerūt. Dumqꝫ
vestimēta eoꝝ madefacta siccarent: a gothis
iterū capiunt̄: ꝛ in eadē naui ꝑforata remit-
tunt̄: altoqꝫ pelagio iterū ꝓpellunt̄. Sed dei
virtute restaurata nauicula: sancti iterū sine
ꝑiculo ad littus ꝑducunt̄. Qui diuina admo-
nitione deuenerūt altinū. Et dū oderētuꝫ ꝑ-
uenissent: et xp̄m dn̄m p̄dicarent: a paganis
detenti: ꝛ extra ciuitatē educti verberib⁹ af-
flicti sunt. ¶ Dū aūt essent in pōte: ꝛ theoni
stus genib⁹ flexis oraret: genua ipsius vti in
cera molle defixa sunt: quoꝝ vestigia ibidem
vsqꝫ in p̄sens apparēt. Inde a gētilib⁹ dimis
si: altinū deuenerūt: ibiqꝫ iterū ab infidelib⁹
cōprehēsi: capitalē sentētiā exceperūt. Cor-
pora ṽo trūcata surgētia: capita sua manibus
ꝓpriis sumētia portauerūt: ꝛ inter eridanum
ꝛ silerē ea deposuerūt: vbi ꝛ a fidelib⁹ tumu-
lata sunt. Passi sunt autē. x. kal'. decēbris.

¶ De sctō clemēte primo papa ꝛ martyre. Cap. xcviii.

Clemens papa ꝛ martyr hu
ius nois p̄mus na
tione romanus ex
patre faustino de regione ce-
liomōte: cleto romano pōtifi
ci in ep̄atu successit: sedit annos nouē: mēses
duos: dies decē. Hic cōstituit canonē suꝑ eu-
charistiā decātari: ꝛ vt ep̄s electione cleri et
laude populi cōstitueret̄: ꝛ vt cathedra epi-
scopalis in eminētiori loco statui debeat: in q̄
residēs ep̄s oēs possit circūspicere: ꝛ ab oib⁹
circūspici. Cōstituit etiā: vt baptizatus q̄ci-
tius potest cōfirmet̄: ꝛ ne sit ꝑfecte christia-
nus: qui ꝯfirmationem nō necessitate sed in-
curia ac volūtate omitteret. Hic etiā fecit se-
ptē regiones diuidi notariis: qui gesta marty
rum solicite ꝛ curiose vnusquisqꝫ per regio-
nem suā diligēter ꝑquirerēt. Hic enim q̄uis
a beato petro electus esset: vt supra dictū est
in passione sancti petri. iii. kal'. iulii. Timens
tamen ne talis cōsuetudo errorē in eccl'ia dei
induceret: linū ꝛ cletū ante se pōtificari coe-
git. Et sic clemēs p̄mus fuit post petrū ꝑ ele-
ctionē: tertius ṽo per gradū. Qui ita morum
ornamēto pollebat: vt iudeis ꝛ gētilibus: ac
etiā christianis oibus cōplaceret. Singula-
rum inopes regionū scriptos habebat: ꝛ q̄s
baptismo nuper mūdatos nouerat: non sine-
bat publice fieri mēdicitati subiectos. Cum
itaqꝫ flauiā domitillā virginē neptē domitia
ni imꝑatoris sacro velamine cōsecrasset: de q̄
supra dictū est in eius passiōe nonis maii. Et
theodorā vxorē sisinnii amici nerue imꝑato-
ris ad fidē cōuertisset: ꝛ in castitatis ea ꝓpo
sito cōfirmasset. Sisinnius zelo ductus: eccle
siam post suā vxorē occulte intrauit: volēs sci
re ꝓpter q̄d ipsa ecclesiā frequētaret. At vbi
a sctō clemēte oratio fusa est: ꝛ a pp'lo Amen
respōsum est. Sisinnius cecus ꝛ surdus stati
efficit̄. Qui dum pueris suis mādasset: vt ei
manū dātes foras educerent: pueri per totaꝫ
ecclesiā gyrātes eū ducebāt: nec ianuas inue-
nire valebāt. Quod vidēs theodora: p̄mū qui
dem ab eis declinauit: putās q̄ vir suus eam
agnoscere posset: postmodū autē ab eis didi-
cit: quid hoc esset. Tūc illa pro viro suo in ora
tionē se dedit: ꝛ postmodū pueris suis māda
uit: vt securi a modo exirēt: ꝛ dn̄m suū domū
adducerēt. Cūqꝫ illi abiissent: theodora cle-
menti quid factū fuerat exposuit. Ad quem
sanctus rogatu theodore venit: ꝛ ipsum aper
tis oculis nihil videntē neqꝫ audienteꝫ inue-
nit: ꝛ cū pro eo orasset: ille auditū ac lumē re-
cuperauit. Et vidēs clemēteꝫ iuxta cōiugem
statem zelo ductus amēs efficit̄ ꝛ se magicis
delusum artibus arbitrat̄: p̄cepitqꝫ seruis su
is: vt clementē ꝛ clericos eius funib⁹ ligatos
traherēt. At illi colūnas ꝛ saxa vinciētes tra
hebant: ꝛ tam ipsi q̄ sisinnius clementē ꝛ ei⁹
clericos se trahere putabāt. Clemens ṽo eis
dicebat vt q̄a saxa deos existimabat: saxa tra-
here meruerat. Sicqꝫ vna cū clericis suis in
de discessit: ꝛ theodora pro viro in oratione
perseuerauit. Cui beatus petrus apostolus
apparuit: ꝛ per eius orationē virū eius saluā
dum esse ꝓmisit. Statimqꝫ sisinnius conuer-
titur: ꝛ vna cum vxore castitatem profitetur:
accersito quoqꝫ clemēte ab eodem in fide in-
struitur: et cum trecentis et tribus de domo
sua baptizatur. Unde ꝛ postmodum per ip-
sum sisinniū multi nobiles ꝛ amici nerue im
peratoris i dn̄o crediderūt. ¶ Tūc comes sa
croꝝ pecuniā multis dedit ꝛ cōtra clementeꝫ
episcopum seditionē in populo excitauit. Cu
ius occasione Mamertinus vrbis prefectus
clementem quāuis inuitus tenuit: ꝛ impera-
tori traiano de eo scribens: responsum acce-
pit: q̄ aut ipꝫ sacrificare cōpelleret: aut i hel

lesponti insulam ipsum in exiliū mitteret. Prefectus autem ei compatiens: lachrymas pro eius exilio fudit: ⁊ nauem ei cuz omnib⁹ necessarijs delegauit. Quē multi de populo in exilium secuti sunt. Veniēs igitur clemēs ad insulam: plusꝙ̄ duo milia christianorum ibidem inuenit: iam dudum ad secāda marmora dāinatoꝝ. Quē illi cum lachrymis excipientes: ab eo dulciter confortati sunt. Et cuz ab eis didicisset: ꝙ a sexto miliario aquā in suis humeris deportarent: orationem pro eis fudit: omnesqz orare precepit: vt qui in deserto sinai aquā de petra produxerat: confessoribus suis in ipso loco fontis venas aperiat. Et circūspiciens vidit agnum stantem: dextroqz pede erecto quasi locū epo ostendētem. Quē christum esse intelligens: ad locuz perrexit: ⁊ in nomine trinitatis ibidez fodi precepit. Sed cum nullus locū in quo agnus steterat contingeret: ipse accepto breui sarculo: leui ictu saxuz sub agni pede percussit: ⁊ statim fons inde magnus erupit: ⁊ vsqz in presens in flumē excrescit. Ad quod miraculum multi confluxerunt: ⁊ plusꝙ̄ quingenti ab eo baptisma susceperūt. Et idolorū templa destruentes per totā prouinciā infra annum. lxxv. ecclesias edificauerūt. ¶ Post annos vō tres imperator traianus hoc audiens quendā ducez nomine aufidianū illuc misit: qui christianos exanimare cepit. Et dum libenter oēs mori cōspiceret: multitudini cessit: ⁊ solum clemētem tenuit: ligataqz in collo ipsius ancora: eum in medio mari precipitari mādauit: ne xpiani corpus eius possent sepelire: ⁊ ipm pro deo colere. Stante autez omni multitudine iuxta littus: phebus ⁊ cornelius ei⁹ discipuli orare ceperūt: vt dn̄s eis ostēderet martyris sui corpus. Et ꝯtinuo mare per tria miliaria recedente: oēs per siccuz ingressi: inuenerūt in modū templi marmorei: habitaculū a deo paratum: ⁊ ibi in arca saxea corpus sancti martyris positum ⁊ ancoram iuxta euz. Reuelatū est autē discipulis ne corpus ipsius inde amouerent. Omni vō anno tēpore passionis ei⁹ per septē dies mare ad tria miliaria recedebat et siccum iter ad corpus eius veniētibus tribuebat. Quod per annos plusꝙ̄ ducentos durauit. Passus est autē. ix. kal. decēbris. Hic fecit ordinationes duas per mensem decēbris: p̄sbiteros. x. diacoēs. ij. episcopos per diuersa loca numero. xv. ⁊ cessauit epat⁹ dies. xxxiij. ¶ Hic plures libros xpiane religiōis scripsit: cōposuit enī librum historie scolastice: quem quidam itinerariū vocant. Scripsit et ꝑsona romane ecclesie ad corinthios epistolā valde memorabilē: ⁊ illi que sub beati pauli apl'i nomine ad hebreos scribit: stilo ⁊ sensib⁹ valde conformen. Fertur ⁊ alia ex eius nomine disputationē petri ⁊ apionis continēs: quaz eusebius in. iij. ecclesiastice historie redarguit. Sed ⁊ tertiā eiusdē clementis fuisse a nonnullis traditū est. Scripsit ⁊ alias duas epistolas q̄ catholice nominant. Hec hieronymus libro de viris illustrib⁹. ¶ Leo episcopus ostiēsis tradit ꝙ tēpore michaelis imperatoris ꝯstantinopolitani: quidā philipp⁹ sacerdos cersonā veniēs: de his que narrant in historia clemētis de maris aperitiōe habitatores interrogauit: qui nihil de hoc scire professi sunt: eo ꝙ aduene plusꝙ̄ indigene erāt. Siquidē miraculū illud iam duduz ob habitantiū culpam cessauerat: ⁊ ob incursuz barbaroꝝ tēplum destructū fuerat: ⁊ arca cū corpore marinis fluctib⁹ obruta. Tūc assumpto epo georgie ciuitatis: cū clero ⁊ populo accesserūt ad insulā: i qua putabāt esse martyris corpus: vbi diuina reuelatiōe fodiētes corpus inuenerūt: ⁊ ancorā cū qua fuerat in mare piectum. Quod cersonā deportantes ibidē sepelierūt. Tēpore vō nicolai pape primi: corpus ipm a sancto cyrillo sclauoꝝ episcopo inde sublatū: ⁊ romā delatū: atqz in ecclesia eius nomini fabricata recōditum est: vbi requiescit miraculis clarens.

¶ De sctā felicitate martyre. cap. xcix.

Felicitas martyr rome sub antonino principe passa est agēte publio vrbis ꝓfecto. Hic fuit mater sanctorū septē fratrū martyꝝ: de quibus supra in eorum passione dictum est. vi. idus iulij. Quos oēs vna cum matre ad suggestionē pontificū idoloꝝ antoninus imperator detētos Publio vrbis prefecto tradidit ad deoꝝ sacrificia cōpellēdos. Cū aūt felicitas nec blandimentis allici: nec terroribus frāgi posset: quin potius filios vt in xpi cōfessione persisterent hortaretur. Iussit eā prefectus alapis cedi: deinde in carcere per mēses q̄ttuor ⁊ dimidiū macerari. Filios aūt ipsius oēs singillatim vocatos ⁊ sacrificare nolentes ꝑ diuersa supplicia iussit interimi: vt supius de eis dictū est. Felicitatē vō post dictū terminū educi: ⁊ in perseuerātia xpiani nominis fecit decollari. ix. kalē. decēbris. Cuius corpus a xpianis iuxta filioꝝ corpora rome sepultū est. ¶ Hanc beatā mulierē vocat gregorius plusꝙ̄ martyrē: q2 fuit octies martyr. Passa est eniz septies in. vij. filijs ⁊ octauo in corpore proprio.

¶ De sancta Faustina regina ⁊ mar. Cap. c.

Faustina regina apud alexandriaz passa est sub maxentio principe. Que cum esset ipsius casaris vxor a bea

ta Katherina in carcere detenta: vna cum porphyrio principe militie cōuersa est: vt dicet᷑ infra in passione katherine. vij. kal̄. decē bris. Sicqꝫ in xp̄m corde credens: ꝑ dies plurimos secretius xp̄ianitatē occultauit. Cum aūt vidisset miraculum qualiter āgelus dn̄i de celo veniens rotas gladijs circumseptas diuellendo dissipasset: et beatā dei virginē a tam duro mortis ꝑiculo liberasset. Regina: que vsqꝫ tunc se celauerat: ad īperatorē descē dit: ⁊ de eius duritia ip̄ꝫ constanti⁹ increpa uit. Et cū se christiana diceret: ⁊ sacrificare contēpsisset. Maxentius ira repletus iussit eam extractis pri⁹ mā millis decollari. Que dū ad martyriū duceretur: katherinā rogauit vt pro se dominū precaretur. Quam illa in domino confortauit: et ad passionē constan tius animauit. Ministri igitur faustinā tol lentes: eāqꝫ extra ciuitatē educentes mā mil las ipsius hastilibus ferreis euellūt: ⁊ postmodū ei caput p̄cidunt. Cuius corpus porphyrius rapiēs sepeliuit. ix. kal̄. decembris.

De scto Chrysogono marty. Cap̄. ci.

Chrysogonus martyr apud aquileiā passus est sub diocletiano īꝑatore. Qui apud vrbē in vincula coniect⁹ sancte anastasie alimonis fouebatur. Que nō solū ei: ſꝫ etiā alijs xp̄ianis ſi carcere detēt꜡ necessaria solicite mīstrabat. Vn̄ hac occasione vir eius publi⁹ gētilis anastasiā in artissima custodia reclusit: ita vt etiam ei alimoniā denegaret. Ip̄a aūt chrysogono ep̄l̄as amaritudinis sue narratiuas destinabat: ille v̄o consolatorias remittebat. Sed interea vir in legationeꝫ ad persidē missus anastasie custodiam triplicauit: ita vt lucē ip̄aꝫ ⁊ victū ei negari iussisset: vt sic ip̄a fame tabefacta deficeret: et ille oīum facultatū eius domin⁹ permaneret. Que cū se putaret deficere: a beato chrysogono per epistulā confortat᷑: vt sperans in xp̄o celerē eius misericordiā prestolet᷑. Interea post dies paucos vir ei⁹ apd̄ persidem morit᷑: et ip̄a de carcere liberatur. que iterū carceres visitare cepit et xp̄ianis pauperib⁹ subuenire. Cū ergo imperator diocletianus apud aquileiā resideret: ep̄l̄am romā scripsit: vt oēs xp̄iani vincti deberēt interfici: ad se v̄o chrysogonum destinari. Cui cū sibi p̄sentato p̄fectura dignitatē et generis sui consulatū offerret: tn̄ vt dijs sacrificaret: illeqꝫ oīa simulacra demonū thecas affirmaret. Iussit eū diocletian⁹ duci ad aquas gradatas atqꝫ ibidē decollari. Corp⁹ aūt ei⁹ ad littus iactatū est iuxta possessionē q̄ dr̄ ad saltus: caput v̄o in mare ꝓiectū. Zoilus aūt presbyter scti chrysogoni collegit: et in domo sua in loco subterraneo posuit: cui ꝑ reuelationē indicatū est: quo caput martyris mare iactasset. Pergens ergo ad agroterē: ita illō īuenit: q̄si eadē die fuisset abscisum: qd̄ auferēs corpori ip̄i⁹ cōpaginauit. Passus est aūt sctūs martyr. viij. kal̄. decembris.

De scto Crescentiano mar. Cap̄. cij.

Crescentianus martyr rome passus ē sub maximino filio diocletiani īꝑatoris: agēte carpasio vicario. Qui maximian⁹ crescētianū clericū cū sctis cyriaco largo ⁊ smaragdo detinuit: oēsqꝫ carpasio vicario puniēdos tradidit: sicut dictū ē sup̄ in passiōe sctoꝝ cyriaci ⁊ socioꝝ. vi. idus augusti. Cū g̃ carpasi⁹ oēs p̄dictos martyres decollasset: ⁊ crescētianū dudū in custodia detinuisset: ip̄ꝫ tādē eductū: ⁊ idolis īmolare nolētē: iussit ī equuleo suspēdi: ⁊ fustib⁹ cedi: atqꝫ vnguib⁹ ferreis crudelit᷑ lacerari. Et cū in his deo gr̄as ageret: p̄cepit flāmas ad latera ei⁹ apponi. Et cū diu īcēdio cōstrictus vreret᷑: emisit sp̄m. Cui⁹ corp⁹ in platea ante tēplū palatij iactatū a iohāne p̄sbytero noctu recollectū: ⁊ ī cimiterio priscille via salaria ī arenario sepultū ē. viij. kal̄. decēbris.

De sctis porphyrio ⁊ socijs mar. Cap̄. ciij.

Porphyrius martyr cū socijs suis videlicet militib⁹ ducētis apd̄ alexādriā passus ē sub maxentio cesare. Hic cū esset princeps militie īꝑatoris: a regina faustina rogatus eā ad beatā katerinaꝫ in carcere detētam nocte quadā adduxit: ⁊ vidēs mirabilia que in carcere fiebāt apud virginē. vna cū p̄dicta regina xp̄i fideꝫ ꝑcepit: vt dicetur īfra in passiōe ip̄ius v̄ginis. vij. kal̄. decēbris. Cū aūt regina ꝓ xp̄i noīe passa esset. Porphyri⁹ corpus ei⁹ rapiēs sepeliuit: vt sup̄ dictū est ī passiōe faustine. viij. kal̄. decēb. Sequēti v̄o die duꝫ de corpore regine questio fieret: ⁊ multos propter hoc ad supplicia pertrahi maxenti⁹ iussisset. Porphyrius ꝓrūpēs ī mediū exclamauit ꝙ ip̄e esset: qui xp̄i famulā sepelisset: et xp̄i fidē ꝑcepisset. Et cū omnia que cōtigerāt: suis comilitonib⁹ ducētis numero retulisset: illi similit᷑ diuinit⁹ cōpūcti se xp̄ianos esse velle dixerūt: ⁊ vna cū suo p̄ncipe se mori ꝑatos obtulerūt. Tūc cesar furibūdus eos oēs p̄cepit vna cū porphyrio decollari: ⁊ corpora eorū canib⁹ deuorāda dimitti: q̄ tn̄ a xp̄ianis nocte collecta ⁊ extra muros ciuitat꜡ sunt tumulata. viij. kal̄ decemb.

De scis Flora ⁊ maria. v. ⁊ mar. Cap̄. ciiij.

Flora ⁊ maria v̄gīes apd̄ cordubā ciuitatem hispanie passe sunt q̄ p̄mo diuturnos carceres ꝓ xp̄i noīe passe: mltaqꝫ famis et inedie maceratione afflicte: nouissime autem gladio interempte coronē martyrij perceperunt. viij. kal̄. decembris. Hec ado.

De ſancta Katherina virgine et martyre. Cap̄.cv.

Katherina virgo ⁊ martyr apud alexandriam ciui-tatem paſſa eſt ſub maxentio im-peratore. Hec eñ coſti regis ale-xandrie filia vnica in eiꝰ decrepi ta etate nata: puella admodum ſpecioſa infra annum .xviij. oibus liberalibus ſtudijs imbuta eſt: quam pater moriens ſuccetricē in regno reliquit. Cum autem patre defuncto a quodā maximo principe in cōiugiū peteretur: ⁊ ipſa de hoc a matre inſtātius pulſaret: virgo ad huc gētilis: ſuper-ba mēte denegabat: dicens ꝙ neminē vnꝙ̄ in vir aſſumeret: ni ſi eque vt ipā nobilis: ſpecioſus: diues ac ſapiēs eſſet. Sed dū princeps ille amore virginis captꝰ inſtaret: cōminās ciuitatem alexandriam inuaſurum: niſi eam mater ſibi traderet: et ma-ter ex hoc nimium formidaret: rogauit filiam: vt quendā here mitam chriſtianuz atqȝ preſbyterum virum boni conſilij et pru dentie famoſum: extra vrbem habitantem adirent vt ſuper in-de conſilium eius requirerent ⁊ audirent. Sperabat enim ma ter cum eſſet chriſtiaua: vel filiam ad coniugiuz inducendam: vel ſaltem huius occaſione ad fidem xp̄i conuertendam. Nam puella philoſophoruz ſtudijs dedita xp̄m contemnebat: nec de eo a matre quicꝙ̄ audire volebat. Cum ergo mater et filia ad heremitaz veniſſent: illeqȝ ad preces matris virginem de con iugio pulſaret: ⁊ ipſa eadem ei: que matri dixerat reſpōdiſſet heremita ſpiritu dei tactus: eidem promiſſit: ꝙ ſponſum ei dare volebat ne dum ei ſimilem: ſed ipſam et creaturam quāli-bet in omnibus excedentem. Quem duz puella ſibi oſtendi pe tiuiſſet: ille tabulam pictam eidē tradidit deferendam: in qua erat imago deuota virginis chriſtum pueruz baiulantis: dixit qȝ virgini illas eſſe imagines ſpōſi ⁊ genitricis: quos ſi deuote oraret: ſe ab ea videri pmitteret. Virgo aūt reuerſa: dū nocte illa ante tabulā orās aliꝗ̄tulū obdormiſſet: vidit in ſomnijs cū matre virgine xp̄m vltra oēm pulchritudinē ſpecioſuz. Cui dū dei genitrix katherinā offerret in ſpōſam: xp̄s eā repudiauit: eāqȝ nō eſſe pulchram aſſeruit. De quo dum virgo excitata ⁊ iam amore ſponſi capta: triſtaretur ad mortem: facto mane ma trē vocauit: et concita ſecum ad heremitam acceſſit: cui omnia viſa expoſuit. Quam ille de chriſti fide plenius informauit: et conuerſam baptizauit. Promiſſione ei proculdubio facta:

ꝙ spōso amodo esset grata. Cū igiť virgo re-
disset: ꝛ ꝓstrata ante iconā obdormisset. Ite
rū eidē mater cū filio sole splēdidiore: ꝛ cetu
angeloꝝ apparuit: mater filio spōsam obtu-
lit: ꝛ ipse eā vti pulchrā ꝛ decorā ac purifica
tam acceptauit: eāqꝫ celesti anulo subarauit.
Excitata ꝟgo anulū sibi in digito repperit: ꝛ
matri sue cū gaudio ostēdit ꝛ visa rettulit: sic
qꝫ deinceps xp̄i amore succēsa: mūdi pompas
cōtēnere cepit. In palatio tñ diuitijs ꝛ puerꝫ
pleno ꝑmansit: donec mater a sclo migrauit.
¶ Cū aūt maxentius iperator oēs tam diui-
tes ꝙ̄ pauperes ad alexandriā cōuocasset: vt
idolis imolarent: ꝛ xp̄ianos nolētes imolare
puniret: katherina cū esset ī palatio audiēs
aīaliū diuersoꝝ mugitus: ꝛ catātiū plausus:
misso illuc nūcio inquiri iussit celeriter: quid
hoc esset. Quod cū didicisset: assumptis secū
aliquibꝰ de palatio signo crucis se muniēs il-
luc accessit. Ibiqꝫ multos xp̄ianos metu mor
tis ad sacrificia duci cōspexit. Que vehemē-
ti dolore cordis sauciata ad īperatorē se auda
cter ingessit: nullāqꝫ ei salutationē ꝓmisit.
Sed stās ante ianua tēpli ꝑ varias cōclusio-
nes syllogismoꝝ: allegorice ꝛ philosophice
multa cū cesare disputauit. Deinde ad cōmu
ne colloqū rediēs: ip̄m cōfidenter redarguit
ꝙ incassum tantā multitudinē ꝯgregasset ad
colendā stulticiā idoloꝝ: veruqꝫ deum celi ꝛ
terre atqꝫ creaturarū oīm creatorē esse ꝯpro
bās: xp̄m dei filium incarnatū ꝛ passuꝫ atqꝫ
in celis gl̄iosū ascēdisse ꝯstātius predicauit.
Et cū sapiēter plurima disputasset: stupefa-
ctus cesar ad hec respōdere nō valēs: eam ro
gauit vt sacrificiū suū cōpleri sineret: ꝛ post
modū ei responsa daret. precepitqꝫ eā ad pa
latiū duci ꝛ cū diligentia custodiri: admirās
eius prudētiā ꝛ corporis elegantiā. ¶ Veniēs
ergo ad palatiū imperator eā sibi presentari
iussit ꝛ ip̄am de eius ꝓgenie requisiuit. Que
respondit se filiaꝫ regis costi fuisse: ꝛ in pur
pura natam ac liberalibus disciplinis pleni-
ter instructaꝫ esse: omnia tamē propter chri-
stum cōtempsisse: deos autē quos imperator
colebat nec se nec alios iuuare posse. Cum au
tem per multa poetarum exempla: ꝛ philoso
phorum argumēta deos gentiū apertis ratio
nibus confutaret: plurimaqꝫ cum cesare di-
sputās ipsum in omnibus vicisset: videns il-
le ꝙ eius sapientie obuiare non posset: man-
dauit per litteras: vt omnes rhetores ꝛ phi-
losophi de circumstantibus regionibus ad ale
xandriam festinarent diuersa munera rece-
pturi si cōcionatricem virginem superarent.
Adducti sunt igitur de diuersis partibꝰ quin
quagita oratores: qui oēs mortales in muda-
na sapiētia excellebāt. Quibꝰ interrogātibꝰ
cur de remotis illuc ꝑtibus vocati fuissent: ꝛ
causam eoꝝ cōuocationis didicissent: deridē-

tes ꝙ vnius mulieris occasione tanta illuc sa
pientia ꝯuenisset: puellam ad se adduci iusse
runt: vt sua temeritate ꝯuicta: nunꝙ se sapiē
tes vidisse cognosceret. Que cū certamen si-
bi imminens audisset: dn̄o se commendauit.
Quam angelus in xp̄o confortauit: ꝛ vt ꝯstā
ter staret admonuit: quia nedum ab illis vin
ci nō posset: sed etiā illos victos ꝛ conuersos
ad palmā martyrij destinaret. Cuꝫ ergo corā
oratoribus adducta fuisset: ꝛ cū eis sapiētissi
me disputasset ac deos apertissime demones
astruxisset: obstupefacti illi: ꝛ q̄d dicerēt nō
habētes: muti penitꝰ sunt effecti. Tūc impe
rator furore repletus eos redarguit: ꝙ sic tur
piter ab vna puella se vinci ꝑmitterēt: vnus
aūt magister alioꝝ sic respōdit: ꝙ licet nullꝰ
adeo sapiens añ eos nunꝙ stare potuisset: tñ
ipsa puella in qua dei spūs loquebať: sic eos ī
admirationē ꝯuerterat: vt ꝯtra xp̄m aliq̄d oī
no dicere nescirēt aut penitꝰ formidarēt. Et
cū oēs vna voce eadē assererēt. Iratꝰ imꝑator
oēs in medio ciuitatis cremari mādauit: de
q̄bus supra in eoꝝ passione dictū est idibꝰ no
uēbris. ¶ Post hec imꝑator ꝟginē xp̄i ad sa
crificia iuitare cepit: ꝓmittēs ei: ꝙ post regi
nā in palatio ipsius scda vocareť: ꝛ imagine
illiꝰ fabricata: a cūctis vt dea venerareť. Cui
cū ꝟgo diceret: vt talia nefanda loqui desiste
ret: ꝛ xp̄m dn̄m se adorare dixisset. Iussit eā
imꝑator spoliatā scorpionibꝰ cedi: ꝛ cesaꝫ in
obscurū carcerē recipi: ibiqꝫ diebꝰ. xij. fame
cruciari. Rege aūt extra regionis cōfinia ex
cām ꝓcedente: regina nomine faustina maxē
tij vxor: nimio virginis amore succensa: cum
pricipe militū nomine porphyrio: dato custo
dibus precio media nocte ad carcerem ꝓpera
uit. Videruntqꝫ carcerem mirabili claritate
fulgentem: ꝛ angelos plagas virginis perun
gentes. Quibus katherina eterna gaudia p̄-
dicauit: ꝛ ad fidē conuertēs martyrij coronā
eis predixit. Sicqꝫ eoꝝ vterqꝫ ad pedes eiꝰ
procidit: ꝛ porphyrius cum ducentis militi-
bus fidē recepit. Interea xp̄s ꝑ colūbā de ce
lo missam celesti cibo virginē refouit. Dein-
de cū multitudine angeloꝝ ꝛ virginū ei ap-
paruit: ꝛ vt cōstans esset blando colloquio cō
fortauit. ¶ Rediēs autē imꝑator: eā sibi pre
sentari iussit: ꝛ vidēs splendidam: quā tanto
ieiunio existimabat afflictā: custodes torque
ri volebat: q2 eos ei ministrasse putabat. Illa
ꝟo se a xp̄o celitus enutritā ꝓhibebat. Et cū
suadēte maxētio illa oīno dijs imolare recu-
saret: ꝛ ex hoc cesar nimiū fureret. Prefectꝰ
q̄dā ei suasit: vt īfra triduū q̄ttuor rotas ser-
ris ferreis ꝛ gladijs circūseptas prepararet: vt
tā terribile tormētū puelle mēbra discecaret
ꝛ ceteros xp̄ianos terreret: qd̄ ꝛ factū ē. Tūc
ꝟgo bt̄ā dominū exorauit: vt ad cōuersionem
circūstātis populi ip̄am machinā dissiparet.

Et ecce angelus dñi molē ipsam tāto impetu diuellēdo cōcussit φ quattuor milia gentiliū interemit. Quo miraculo paganoꝝ multitudo cōuersa est. Regina autē faustina: q̄ vsqꝫ tunc se occultauerat: descēdit: ⁊ imperatorē de tāta duritia icrepauit. Propter qđ ab ipo detenta ⁊ xp̄iana cōperta: ab eodē martyrizata est: vt dictū est supra in ei⁹ passiōe. ix. kal. decēbris. Sed cū porphyrius corpus regine sepelisset: ⁊ ex hoc cū ducētis militib⁹ se christianū cōfessus esset: iubēte eodē imperatore ipse cū dictis militib⁹ decollant: vt supra dictū est in eoꝝ passiōe. viij. kal. decēbris. ¶ De inde imperator katherinā aduocans: eidem ꝓposuit: vt aut statim dijs sacrificaret: aut caput amitteret. Sed cū sacrificare renueret: decollari iubet. Ducta igit ad locū passionis cū lachrymis orauit: ⁊ xp̄m specialiter pro se in quacūqꝫ necessitate inuocātibus exorauit. Factaqꝫ est ad eam vox de celo: φ ei celi ianua aperta esset: ⁊ φ in suis petitionib⁹ exaudita fuisset. Cū autē decollata foret: de eius corpore pro sanguine lac emanauit. Cui⁹ corpus ab angelis per aera subleuatū: ⁊ itinere dierū viginti ad mōtē synai in momēto deuectum: ibiqꝫ honorifice tumulatū est. vij. kal. decēbris. Ex cuius tumulo oleū indesinenter emanat: qđ cūctoꝝ debiliū mēbra sanat.

¶ De sctō Mercurio martyre. Cap. cvi.

Mercurius martyr apud cesareā cappadocie passus est sub decio cesare: cuius tēpore dum barbari romanoꝝ fines inuaderēt. Decius cū multis militibus cōtra eos bellaturus ꝓcedit: inter quos erat mercurius miles. Cū aūt aliquātulū certassent se subtraxerūt. Tūc apparuit vir quidā splēdidus mercurio militi dicēs se missuz esse a deo ad eū in bello iuuādū: deditqꝫ ei lācea: qua barbaros ꝓstrādos ꝓmisit: ⁊ vt habita victoria dei sui recordaret: admonuit. Initoqꝫ ꝓlio mercurius eadē lācea regē ipsoꝝ occidit: aliosqꝫ multos ex hostibus strauit. Quod barbari vidētes in fugā cōuertunt: ⁊ a romanis expugnant. Decius aūt post triūphuz mercurium accersiuit: ⁊ interrogauit eū: quis esset: cuius virtute victoriā ipse obtinuisset. Qui respōdit se genere scytham: ortū armenia: patre gordiano ꝓgenitum: a cunabulis philopatorē a militib⁹ mercuriū noiatū: ex militia: que marchia nūcupatur. Decius ergo ipm exercit⁹ sui principem cōstituit. Cū autē romā cū decio reuersus esset. Angelus iterū ei ꝑ somnū apparuit: ⁊ excitauit: ipsum quoqꝫ de negligentia: quā circa verū deū cognoscēdum percepta victoria habuisset: acriter increpauit: ⁊ nisi cōuerteret minas subiunxit: atqꝫ disparuit. ¶ Mercurius autē ex dictis angeli ad fidē cōuersus idola abhorrere cepit ⁊ baptismū latēter suscepit. Et inuitatus ab imperatore: vt secum ad sacrificādum accederet: tertio venire cōtēpsit. Post imolationē vō eū accersitū iterrogauit: cur ad sacrificādum venire cōtempserit. Ipse autē clamydem expoliatā ⁊ cingulū solutū cesari restituit: seqꝫ christianū viuavoce ꝓfessus est. Tūc cesar ipsū in carcerē mitti fecit: vbi angelica visitatione cōfortat⁹ est. Inde eductus est: dū deos oēs cōfutaret: pronus extendit: ⁊ brachijs ⁊ pedibus ad quattuor palos a terra suspēsus alligat: ⁊ diuti⁹ fustibus verberat: deinde igne ipsi ardente substrato ad modicū assatur: sed ex sanguinis multa effusione carbones extinguebant. Inde in cubiculo modicū spiramē habēte recluditur: sed ab angelo visitatus: oia ipsius vulnera solidantur. Cū aūt mane eū ꝑductū et sanatū decius cōspexisset: ⁊ hoc magice arti attribuisset. Iussit illū extensū cādenti ferro vti cauterio per lōgū exuri: ⁊ subulis igne torrētibus latera eius ac terga terebrari. De inde ipsum versis pedibus altius a terra suspendi: ⁊ ad mētū eius grauissimū lapidē alligari. Et cum nihilominus xp̄m voce q̄ poterat cōfiteret: mādauit saxum amoueri: ⁊ os eius obstrui ne xp̄m aliqualiter noiaret. De hinc fecit eū a quattuor viris tā diu flagellari: donec cutis eius sanie flueret. Et duz hec omnia constantissime superasset: iussit eū decius apud cappadocie prouinciam in exilium duci ⁊ ibidem capite truncari quē milites ꝑ dies plurimos terra mariqꝫ trahētes cesaream peruenerunt: vbi christus dominus eidē apparuit: eūqꝫ benigne cōsolatus est. Mane vō extra vrbem a militibus ducitur: ⁊ ibidē decollatur. vij. kal. decembris. Cuius corpus in hora sui transitus lucidissimum splenduit: odoreqꝫ mirus ex eo fragrauit. Quo miraculo plurimi ad fidem conuersi sunt. Sepultus est autē a christianis in cesarea ciuitate: basilicaqꝫ supra tumuluz eius in ipsius noie edificata est: vbi ⁊ arma eius reposita pro reliquijs conseruantur.

¶ De sctō Mercuriale epō. Cap. cvij.

Mercurialis eps liuiensis fuit. qui apud eandem ciuitatē vita ⁊ doctrina ⁊ miraculis claruit. Cū aūt inter populiēse et leuiense oppidū draco immanis degeret qui hoies ⁊ animalia deuorabat: ⁊ flatu suo venefico multos

perimebat: mercurialis omni populo suo ieiunium triduanū indixit: et oratione premissa cū omni clero ⁊ plebe vna cum scō rophilo epō populiensi ad locum accessit. Ibiq3 ambo epī draconem vt agnu3 mansuetissimū stolis suis alligantes: in puteo proximo demerserūt: eoq3 recluso iperpetuū memoriale miraculi desuper iposuerunt: sicut de hoc supra dictum est in gestis rophili episcopi. xv. kal. augusti beatus vo mercurialis ad diem propinquās extremu3 in pace quieuit.

¶ De sancto romano presbytero. Cap. cviij.

R Omanꝰ presbyter et confessor apō castrū blauium claruit. Qui vite et sanctitate conspicuus insigniter effulsit: et scientia atq3 doctrina multipliciter polluit. Qui et apud eāde3 ciuitatem in pace quieuit vij. kal. decēbris. Cuius sanctitatis preconium miraculorū gloria declarat. Hec ado in martylogio suo ex chronicis hieronymi sumpto.

¶ De sancto Petro alexandrino episcopo ⁊ martyre. Cap. cix.

P Etrus alexandrinus episcopus et martyr apud ipsam ciuitatē passus est sub maximiano iperatore. Hic btō theone alexandrino pontifici in epatu successit: et a beato marco euāgelista. xvi. epus eiusdē ciuitatis sedem gubernauit: sapientia ⁊ sanctitate insignis admodū effulsit: multasq3 ꝑ fide xpi persecutiones ptulit. Ita vt pene omni vite sue tempore in diuersis afflictionibus pbatꝰ extiterit. Nam pluries persecutorū declinās rabiem: de loco ad locū pfusus adijt plurimū in mesopotamia latitauit: ac perinde apō syriam phenicis: in vtraq3 etiā palestina atq3 in insulis maritimis exulauit. Qui ⁊ quinquaginta epōs ordiauit. Cū aūt ad sedē suā reuersus multa pericula euasisset: et meletiꝰ lycopolitanus eps ab vnitate eccl'ie discessisset. Petrus eiꝰ metropolitanus celebratoca tholicorū epōrū concilio ipm vti hereticū dānauit: verū cu3 arrius heretiꝰ a quo ⁊ arriani dicūtur adhuc laicus dicto meletio adhereret: ⁊ aio catholicos odiret: q̄si simulate meletiū deserens: cōfugit ad petrū. Qui eu3 in diaconē cōsecrauit. Postq̄ aūt beatus petrꝰ oēs meletianos ab eccl'ia segregasset. Arriusq3 hoc moleste ferens epō multa obloquēdo detraheret. Petrus eps arriū hereticu3 catholica cōione priuauit: et vti hereticorū fautore3 damnauit. Cū aūt atrocitate persecutionis in xpianos seuiente: plurimi in prouincia egypti martyrio coronarētur: ipsosq3 omes sanctus eps vti bonus athleta ad passionē hortaretur: maximianꝰ iperator hoc audiens misit quosdā tribunos: vt epm alexandrie detinerent: et detentū in carcere decollarent. Tribuni aūt illum captū in custodia recluserunt. Ad quē xpianorū multitudo vtriusq3 sexus et ois etatis concurrerunt: ⁊ lachrymas fundētes carcerem circūuallarunt: die noctuq3 ibidē psistētes: vt ne q̄s paganorū ad eū occidēdū ingredi posset: vicissim custodientes. Quod videtes tribuni habito cōsilio statuerunt: vt milites armati xpianos carcerē obseruātes violenter irrumperent: ⁊ aditum denegare volētes trucidarēt: atq3 ita ad epm occidendū ingredi possent. Interea arrius timens ne post exitū tāti viri nullatenus reconciliari posset: nobiliores ex clero ad epm misit vt simulati penitentia venia ipetrarēt. Sanctus aūt eps per spm̄ eis predixit arriū a gloria dn̄i semper alienū futurū. Deinde secretius achillā et alexādru3 seniores in clericis: ābos presbyteros cōuocauit: eisq3 predixit: q vterq3 eorū post se eps alexandrie futurus esset: ⁊ primo quidē achillas: postea vo alexander in eiꝰ sedē succederet. Admonens ne q̄s eorū arriū hereticum pestiferū futurū: aliquādo eccl'ie dei recōciliare p̄sumeret. Narrauitq3 eis q̄liter in ipa nocte xpm iuuenē q̄si duodenē vidisset: vestitum cādido colobio a summovsq3 deorsu3 cōsciso: quia vtraq3 manu illud circa pectꝰ suū coiūgebat: et q̄si nuditatē suā operiebat. Qui ab eodem interrogatꝰ quid hoc eēt. Respondit: q arrius hoc fecisset: qui vnitate3 fidei sacre cōsciddisset: q̄ ⁊ icorporabile scisma in dei ecclesia generaret. Cū aūt beatus petrus omnē ppl'3 predicasset: eos in pace dimisit. Vidēs vo q sui occasione oibꝰ xpianis eū custodientibꝰ mortis piculū imineret: misit ad tribunos p quēdā seniorē presbyterū: vt nocte sequēti ad carcerē accedāt: ⁊ in loco quo ab itus ipm pulsare senserint parietē effodiant: ⁊ inde illū spōte egressurū suscipiāt: sicq3 sine aliorū dāno in se solū sibi iussa pficiant. Qui venientes nocte ⁊ sine tumultu militū locū obseruātes: vbi virū dn̄i in orōne pnoctātē pulsantē audierūt: ibidē parietē effoderūt: ⁊ cūct3 xpianis circa carcerē soporatis petrū epm pforamē eduxerūt. Verū cū dn̄i volūtas esset vt seruū suū ad se p martyrium aduocaret: ⁊ ne q̄s eiꝰ passionē ipediret: tam validꝰ tunc ibrū turbo collisioneq3 ventorū pstreperūt: vt nemo eorū q obseruabāt

carcerem: sonũ effodientiũ audire potuisset. Egressus igitur martyr xpi ſm quod eis ꝓmiserat: ⁊ ab eis detētus: ad locū buculi deductus ē: vbi olim btūs marc⁹ passus fuerat: vbi ab vno ex militib⁹ ense per femora trāsfixus migrauit ad dñm. vi. kal. decēbris. Sepultus quoqꝫ est a xpianis in alexādria ciuitate in loco: qui dicitur leocados in cimiterio: quod ipse edificauit.

¶ De sctō Petro epo ⁊ cōfes. Cap. cx.

Petrus episcop⁹ apud edessaz ciuitatē claruit tpe anastasij primi īperatoris: qui sanctitate multa ⁊ sapiētia luculenta polluit ipsiusqꝫ ciuitatis sedē tenuit: virtutūqꝫ iubar fidelibus tam opere ꝙ sermone dereliqt. Declamator em̄ īsignis fuit. Variarū causarū tractat⁹ edidit. Et in morem scti effrē eiusdē eccl'ie diaconi psalmos metro cōposuit: ⁊ apd ipsaz ciuitatē in xpo quieuit. Hec gennadius de viris illustribus.

¶ De sctō Leonardo cōfes. Cap. cxi.

Leonardus confessor apud corbiacensez ciuitatez claruit. Hic eiusdem professionis ⁊ virtutis extitit cuius ⁊ alius sctūs leonardus: de quo supra dictū est in eius legenda. viij. id⁹ nouembris. eidēqꝫ sancto quasi per oia similis in miraculis fuit. Cuz em̄ in monasterio prelatus esset: tāta se hūilitate deijciebat: vt oibus īferior videret. Sed cū ois pene populus ex eius fama ad illū conflueret. Quidam emuli regi clothario suaserunt: ꝙ nisi ei ꝓuideret regum francie detrimētū nō modicūz sustineret. Naz leonardus multos sub obtentu religionis colligebat: ⁊ sic in dolo regi insidias parabat. Quib⁹ rex credul⁹ eū expelli iussit. Veniētes aūt milites adeo verbis ei⁹ cōpuncti sunt: ꝙ se suos futuros discipulos obtulerūt. Rex quoqꝫ penitēs veniā petijt: ⁊ detractores reb⁹ ⁊ honorib⁹ priuauit: ⁊ leonardū valde dilexit: ad cui⁹ etiā ꝓces emulos eius dignitatibus eoruz restituit. Qui adeo sil'r impetrauit: vt qcūqꝫ ī carcere tenerent mox īuocato suo noīe soluerētur. ¶ Cū aūt die qdaz orōni incūberet: serpēs maximus a parte pedū vsqꝫ in ei⁹ sinū ītrauit. Qui ꝓpt hoc nullaten⁹ ab orōne surrexit. Cōpleta vo oratione dixit: ei vt si ī se data sibi fuisset vlla potestas: in eo faceret quicqd meruisset. Post hec aūt cū duos epōs discordantes sedasset: in crastinū se finiendum ꝑdixit. Qui et apud vendoperam monasteriū in pace feliciter obdormiuit. vi. kal. decembris.

¶ De sctō Jacobo īterciso mar. Cap. cxij.

Jacob⁹ martyr cognomēto intercisus apd ꝑsidā passus est. Qui nobilis genere sed fide nobilior ex regione ꝑsarū ⁊ ciuitate elape oriūdus xpianis parētib⁹ ꝓgenitus: christianus ⁊ ipse vxorē habuit xpianaz. Eratqꝫ notissim⁹ regi persarum ⁊ inter optimates primus. Accidit aūt: vt a principe nimio amore seductus: ad colenda idola flecteretur. Quod mater et vxor audientes amaras litteras ei scripserunt: in quibus eū de idolatria acrius redarguebant: et eidem decetero adherere repudiabant. Cum autem iacobus litteras legisset: amare fleuit: ⁊ pro errore suo penitentiam agens se durius afflixit. Quod dū per nuncium quendā principi nunciatum esset ille iacobum aduocans interrogauit eum an nazarenus: et per consequens magus effectus fuisset. Qui respondit: se christianum esse: magum autem minime. Et cum eidem multa supplicia minaretur: et ille se nulla tormenta formidare protestaretur. Princeps de consilio amicorum hanc sententiam super iacobum tulit: vt ad aliorum terrorem membratim puniretur. Et cum quidam ex compassione super eum flerent: ille dicebat: ne plorarent: quia ipse ad vitā: ī pivo ad interitū festinarēt. Tūc carnifices a manu dextra ichoātes ꝑmū policē: deinde quattuor alios digitos eidem successiue prescideruunt: deinde ad leuam accedentes: omnes similiter eidem quinqꝫ digitos singillatim abstulerunt. Et deinde ad pedem dextrū se curuantes oēs digitos ipsius pedis successiue absciderunt. Quod postmodū simili' ⁊ sinistro pedi fecerūt. Ad quoꝝ singuloꝝ oīuz digitorū ꝑcisionē sctūs martyr deo grās agebat: et semꝑ aliqua noua et vtila proferebat: tormētaqꝫ cuncta qsi ꝓ nhiilo ducebat. Tūc accedentes ministri pedez dextrū absciderunt et deinde sinistrum. Absciderūt ⁊ dexteram manū ⁊ deinde sinistrā. Absciderūt etiam brachium dextrum vsqꝫ ad humerū ⁊ sic postmodū ⁊ sinistrū. Jāqꝫ carnifices defecerant: eo ꝙ a prima hora diei vsqꝫ ad nonā in eius cessione sudassent. Tunc accedentes sciderunt suram dextri cruris: scindentes vsqꝫ ad femur. Deinde cōuersi sinistri cruris surā ꝑscidendo: vsqꝫ ad femur sciderūt. Beatus vo iacobus ineffabili dolore ꝑgrauat⁹ ad

dominum exclamabat: ⁊ gratias agens xp̄o
finez suo martyrio imponi exorabat. Eratqꝫ
sicut truncum nullum habens substentaculuꝫ
nihilqꝫ in eo hoīs apparebat nisi sola ligua:
qua dominum collaudabat. Multi quoqꝫ de
astātibus eius tormētis compatientes defle
bant: ⁊ non audentes illum aspicere faciem
suam operiebant. Tunc mandante rege vnus
ex carnificibus acccessit: ⁊ caput eius ampu-
tauit. Cuius corpus xp̄iani i ei⁹ ciuitate cla
pe sepelierunt. v. kal'. decēbris.

¶ De sancto clemente fla-
uio episcopo. Cap̄. cxvij.

Clemens
episcop⁹ cogno
mento flauius
apud metēsem
ciuitatem claruit. Hic cōsul
romanorū ⁊ patruus clemen
tis pape fuit. Qui a btō pe-
tro apostolo baptizatus ⁊ di
scipulus effectus: ⁊ ab eodeꝫ
ep̄s ordinatus: ad galliā bel-
gicam euangelizandi gratia missus est: cum
pluribus alijs ep̄is. Et dum ad metensem ci-
uitatem peruenisset a quodam viro hospitio
officiose susceptus fuit. Cui ⁊ xp̄m ei inco-
gnitum ⁊ inauditum predicauit: in quo om̄ia
signa se facturum promisit: a quo ⁊ didicit in
arenario olim ab octauiano in ipsa vrbe cō-
structo draconem ingētem degere: qui alios
dracunculos ex se genuerat: quoruꝫ flatu mor
tifero aer adeo pestilens ⁊ infectus erat: vt
multis iam extinctis: ciuitas omnis in homi
nibus ⁊ animalibus morbida foret: multiqꝫ
languore depressi decumberēt. Cum autem
sanctus clemens liberationem ciuitatis pro-
misisset hospes primos vrbis ipsius aduocat:
⁊ audita narrat. Et concurrente omni popu-
lo: sanctus episcopus primo quideꝫ egris ora
tione sua sanitatem restituit. Deinde ad am
phitheatrum accessit: vbi inuocato christi no
mine: draconem alijs maiorem stola sua circa
collum cinxit: eumqꝫ vti mansuetum catuluꝫ
post se trahere cepit. Oibus aūt vt a sancto
docti fuerant: kyri eleison clamantibus: ⁊ cle
mentem sequentibus: ipse vsqꝫ ad flumen vr
bi contiguum: ꝙ salia dicitur draconem tra-
xit: ⁊ in eodem fluuio demersit. Omnis v̄o
alia draconum ⁊ serpentum multitudo maio
rem beluam secuta: ⁊ in eodeꝫ amne a sancto
submersa fuit. Sicqꝫ sanctus omnē populuꝫ
ad xp̄m cōuertit: ⁊ baptizauit. Ibiqꝫ plurib⁹
annis sedem ep̄alem tenuit. Et post felix pa
storis regimē i pace quieuit. v. kal'. decēbris.
Et in eodem oppido tumulatus iacet.

¶ De sanctis Barlaam ⁊ iosa-
phat confesso. Cap̄. cxviij.

Barlaam et
iosaphat heremite q̄-
rū vitā ioh̄es damasce
nus cōpilauit apud in
diā claruerūt. Cū em̄
vniuersa illa p̄ria xp̄i
anis ⁊ monachis iple
ta eēt. Rex q̄dā auē-
nur xp̄ianos oēs ⁊ p̄ci
pue monachos p̄seq̄bat̃. Interea regi puer
pulcherrim⁹ nascit̃: ⁊ iosaphat appellatur: p
cuius natiuitate rex cū omni populo dijs im
molauit: ⁊ quinquagintaquinqꝫ astrologos:
quid futurū esset de puero iterrogauit. Qui
omnes ipsum magnuꝫ in potentia ⁊ diuitijs
futurum p̄dixerunt: tamen xp̄ianam religio
nem quaꝫ pater oderat colliturum ꝓnosticati
sunt. Quod rex plurimū expauescens: in ciui
tate seorsum palatium speciosissimū construi
fecit: ⁊ ibi puerum ad habitandū posuit. Ibi
secum iuuenes pulcherrimos collocauit: man
dans illis: vt nec mortē: nec infirmitatē: nec
senectutem: nec paupertatem: vel aliquid qͦ
posset afferre tristiciam nominarent ei: sed
omnia iocūda illi proponerēt: quatenus nihil
de futuris cogitare posset. Et siquis ex mini
stris infirmabat̃ continuo: ip̄o amoto alius
surrogabat̃: nec xp̄s ab aliquo noīari presu-
mebat̃. Cuꝫ aūt iuuenis adoleuisset in omni
sapiētia edoctus admirās cur pater eum tali
ter reclusisset: quendā de ꝯseruis sibi familia
riorem de hoc interrogauit: dicēs se in multa
tristicia positū eo ꝙ sibi foras egredi nō lice
ret. Qͦ p̄r audiēs ⁊ dolēs: eq̄s ꝑari fecit: ⁊
choros plaudātes an̄ eū mittere: ⁊ ne q̄d ei fe
dū occurreret diligent̃ ꝓhibuit. Ip̄o ergo ali
qn̄ ꝓcedēte vnū leprosum ⁊ vnū cecū obuios
habuit. Quos vides ⁊ stupēs q̄d h̄ eēt iq̄siuit.
⁊ a mīstris didicit: ꝙ passiōes sūt q̄ hoīb⁹ ac-
cidūt. De q̄ ille ꝓpt̃ isuetudinē talia videndi
vl' audiēdi anxi⁹ eē cepit. Alio die senē rugo
sū ⁊ icuruatū ⁊ balbutiēdo loq̄ntē iuenit: ⁊ ad
mirās de h̄ eē req̄siuit. Audiuitqꝫ ꝙ ꝓpt̃ āno
rū mltitudinē ad talē statū deuenit: cuius fi-
nis est mors quā oēs vl' i ip̄a etate vl' i minori
expiri opteret. Que oia iuuēis notās i mlta
erat tristicia: ſꝫ corā p̄re p̄tēdebat leticiā desi
derās i via salut̃ edoceri. Cū aūt h̄ oia mona
chus q̄dā noīe barlaā habitās i d̄serto t̃re sē
naar ꝑ spm̄ cognouissꝫ admonitiōe diuia mer
catoris habitū assumpsit: ⁊ ad ciuitatē illam
deuenit. Locutusqꝫ est pedagogo iosaphat:
dicēs se lapidem p̄ciosum venale habere: qui
sua virtute quascunqꝫ infirmitates curabat:
quē regi iosaphat vēdere volebat. Ille auteꝫ
cū sibi prio lapidem ondi petiuisset. Barlaā
r̄ndit ꝙ lapis ip̄e talē v̄tutē h̄ret vt siq̄s q̄ cor
pore nō eēt integer. ip̄m aspiceret: ꝯtinuo lu

men oculoꝝ amitteret: ⁊ q꞉ filius regis vir-
go erat: prout ipse audierat: iõ ipsi soli lapi-
dem ostendere intendebat. Igit͛ pedagogus
hoc iosaphat nuncians: ipsum ad eũ in cõcla
ui ꝙtotius introduxit: quẽ rex humanissime
⁊ reuerenter suscepit. De quo barlaã ipsum
plurimũ cõmendauit: ⁊ incipiens eum allo-
qui a quibusdam persuasionibus ⁊ exemplis
predicauit ei de mundi creatiõe: ⁊ hominis
preuaricatiõe ac filij dei incarnatiõe: passio-
ne: ⁊ resurrectione: necnon de die iudicij: ⁊
bonoꝝ ⁊ maloꝝ retributiõe longũ sermonẽ
cõtexuit: seruientesq꞉ idolis plurimũ expro
brauit: ⁊ de illoꝝ fatuitate exẽpla proposuit
Cepit etiam ꝯ vanã ⁊ falsam mundi delecta
tionẽ multa disputare: ⁊ finẽ omniũ mortez
cõprobare: ⁊ plura ad hoc in modũ fabularũ
exempla inducere. Cũ aũt eũ rex interrogas
set: quot annoꝝ eẽt: ⁊ vbi habitaret. Ille re
spõdit: se esse annoꝝ. xlv. ⁊ in deserto senna
ar degere. Econtra autem iosaphat illũ plus
ꝙ. lxx. annoꝝ ex apparentia iudicabat. Cui
barlaã ait: ꝙ si a natiuitate sua oẽs eius an-
nos querebat: recte existimabat. Si vo a
tẽpore quo relicto seculo xp̃o viuere ceperat
nõ plus ꝙ. xlv. annos habebat: q̃s in heremo
exegerat. Cum aũt eũ iosaphat ad heremũ
sequi vellet: noluit barlaã: eo ꝙ ex hoc rex i-
dignatus mortẽ oĩbus xp̃ianis inferret: s꞉ tẽ
pore opportuno ad ipsum in posterũ veniret.
Barlaã igit͛ regis filiũ baptizãs: ⁊ in fide
optime instruens: eum osculatus est: ⁊ ad lo-
cum suũ reuersus est. Postꝙ aũt rex auenur
filiũ suũ xp̃ianũ fctm̃ audiuit: i dolore nimio
positus est. Quẽ quidã amicus eius nomine
arachis cõsolans dixit: quendã senẽ paganũ
nachor nomine: barlaã per omnia similẽ eẽ:
quẽ suasit: vt rex aduocaret: ⁊ ipse xp̃ianũ: ⁊
barlaã se simulãs cũ philosophis disputans:
p̃mo xp̃anoꝝ fidẽ defenderet: deide se supe
rari ꝑmitteret: ⁊ omnia q̃ docuerat retracta
ret: ⁊ sic iosaphat ad deoꝝ cultũ rediret. Igi
tur dictus princeps cũ exercitu ad querẽdum
barlaã iuit: ⁊ nachor capto se barlaã cepisse
dixit. Quod filius regis audiẽs magistrũ su
um captũ amare fleuit: sed deo reuelãte post
modũ ip̃m nõ esse cognouit. Cũ aũt rex filiũ
minis ⁊ blanditijs per dies plurimos ꝓpul-
saret: vt ip̃m ad suã voluntatem inflecteret:
⁊ ille nec minis terreri: nec adulationibus
seduci posset. Tãdẽ rex dixit ei: ꝙ ad hoc ip̃z
declinare volebat: vt barlaã: q̃ eũ seduxerat:
⁊ q̃ in carcere erat cũ gentilibus ad disputã-
dũ cõueniret: ⁊ siquidẽ ille obtineret: rex ei
cederet. Sin aũt: ipse cũ ceteris xp̃ianis ipsi
cõsentirẽt. Qd cũ regis filio placuisset: illi
cũ nachor ordinãt: vt se barlaã simulãs: pri⁹
fidẽ xp̃ianoꝝ defendat: ⁊ tandẽ se supari ꝑ-
mittat. Cũ ergo oẽs in vnũ cõuenissent. Io-
saphat simulans se credere: ꝙ nachor barlaã
eẽt: ei dixit: ꝙ si doctrinã suã: quã eũ docue-
rat: defẽderet i ipsa ꝑpetuo ꝑmaneret. Sin
autẽ superatus eẽt: ip̃z mala morte puniret:
ne vnꝙ alijs filios regum decipere presume
ret. Quod audiẽs nachor vehementer expa-
uit: vidẽs se in foueã incidisse: quã fecit: ⁊ de
liberauit meli⁹ filio regis adherere: ⁊ sic pe-
riculũ mortis euadere. Rex aũt iã palã ei di
xerat: vt fidez suam sine timore defenderet.
Incepta igitur disputatione cepit nachor fi
dem christi euidenter defendere: ⁊ rõnibus
cõmunire: ita vt philosophi muti effecti: ni-
hil oĩno respõdere scirẽt. Josaphat autẽ ex-
ultabat: eo ꝙ ꝑ veritatis hostẽ dñs veritatez
defendebat. Rex igit͛ furẽs iussit cõciliũ dis
solui quasi de his sequẽti die denuo tractatu-
rus. Josaphat autẽ a patre magistrũ suũ sibi
dari petijt: vt de responsionibus adinuicẽ ea
nocte cõferent: ⁊ ipse secũ suos ecõuerso as-
sumeret. Quẽ ei rex ꝯcessit: spem hñs: ꝙ eũ
seduceret. Cũ ergo regis filius nachor in do
mum duxisset: ei manifestius ait: ꝙ eũ quis
eẽt: non ignoraret: q꞉ videlicet nõ barlaã: sed
nachor astrologus foret. Cui ⁊ fidẽ xp̃i pre-
dicauit: ⁊ cõuersum mane ad heremũ misit:
vbi baptismũ suscipiẽs heremiticaz vitã du
xit. Hec audiens quidã magus theodas noĩe
regi promisit: ꝙ filiũ suũ ad patrias leges se
duceret. Consuluit ergo regi: vt a filio cun-
ctos remoueret: ⁊ ornatas ac decoras mulie
res ad eum intromitteret: vt cum eis conti-
nue conuersari posset. Ipse vo spiritus libi
dinis ad eum mitteret: qui eum ad concu-
piscẽtiã inflãmarẽt: eo ꝙ nihil facili⁹ hoĩem
ꝙ mulier seducere posset. Qd cũ rex ꝑfecis-
set. Puelle quidẽ iuueni sp̱ assistẽtes blãdis
colloquijs demulcebant. Maligni vo spiri-
tus a mago missi caminũ ignis in ei⁹ animũ
accendebãt. Juuenis vo se totũ deo commẽ-
dans oẽs tẽtationes superabat. Deinde quã-
dam puellã pulcherrimã vnius regis filiã a
p̃re orbatã: rex ad eũ misit. Cui dũ iosaphat
p̃dicare vellet. Illa ei respõdit: vt si eam ad
xp̃m vellet adducere: ip̃az in cõiugẽ deberet
assumere: ⁊ sic eã a dãnatõe ꝑpetua liberare.
Nã ⁊ xp̃iani matrimõia ꝯhebãt: ⁊ i eo statu
se saluari dicebãt. Hec dicens puella turrim
animi Illius fortiter cõcussit. Ignisq꞉ cõcu
piscẽtie a demonibus accensus intus ardere
cepit. Josaphat aũt in angustia positus cũ la
chrymis in orõne se dedit: ⁊ orans aliquantu
lum obdormiuit: viditq꞉ se duci ad pratum
amenissimũ floribus ⁊ cunctis delectatiõi-
bus exornatum. Deinde in ciuitatem auro
⁊ gemmis rutilantem se intromitti couspe-
xit: in q̃ tot diuitie ⁊ delitie relucebãt ꝙ ibi ꝑ
petuo se dimitti postulabat. Dictũq꞉ est ei:
ꝙ ille locus esset beatoꝝ: ad quẽ cũ maximo

laboꝛe ipſum deuenire opoꝛtebat. Deinde ad loca aſpera teterrima adductus: audiuit ea loca eſſe impioꝛum ⁊ damnatoꝛum. Euigilans autē ⁊ hoꝝ memoꝛās pulchꝛitudinē puellarū velut ſtercoꝛa cōtēnebat. Maligni aūt ſpūs ad theodā reuerſi rettulerunt: φ ſigno crucis ab eo ⁊ oꝛatione fuerant effugati. Ad quem dux magus vna cū rege introiſſet vt ei pſuaderet: ipſe ab eo ↄuerſus baptiſma ſuſcepit: ⁊ laudabilē vitā duxit. Rex igitur deſperans de cōſilio amicoꝝ dimiſit ei dimidiū regni ſui. Ille aūt ↄ̄uis deſertū affectaret: tñ ꝓpter fidei dilationē ad tempus regnū ſuſcepit: ⁊ in ſuis ciuitatibus eccleſias fecit: ⁊ cruces erexit: ⁊ oēs ad xp̄m cōuertit. Pater etiā tādem p̄dicationibus filij fidē ſuſcepit: ⁊ baptizatus regnū totū filio dimiſit: ac penitentie opibus vacās laudabiliter vitam finiuit. Joſaphat aūt barachiā regē p̄nunciās pluries fugere ad heremū voluit: ſed a populo coactus remāſit: vir tādem ab eis dimiſſus deſertum petijt: ⁊ regalē habitū pauperi tradens ip̄e in pauperrima veſte remāſit. Cui diabolus multa impedimēta oppoſuit: aliquādo in eum euaginato gladio irruēs: aliqn̄ in foꝛma diuerſarū ferarū in eū frēdens. Que oīa ip̄e inuocato chꝛiſti noīe ſup̄auit. Biēnio igit̄ ioſaphat per heremū vagatus eſt: nec barlaam inuenire potuit. Tādem ad eius ſpelūcā veniens: ſtāſq3 ab extra ſe ab eo benedici poſtulauit. Cuius vocē barlaam cognoſcēs ⁊ foꝛas exiliēs oſculātes ſe inuicē cū lachꝛymis ⁊ amplexibus cōſtringebāt. Joſaphat aūt que acciderant omnia referebat. Ille v̄o immenſas deo gratias agebat. ¶ Māſit autē ioſaphat ibidē annis multis in abſtinētia mirabili et ſanctitate. Completis v̄o diebus vite ſue barlaam in pace quieuit. Joſaphat autē in anno xxv. regnū deſerēs. xxxv. annis heremiticū laboꝛe ſuſtulit: ⁊ ſic multis clarus virtutibus in pace quieuit: ⁊ cum coꝛpoꝛe barlaam ſepultus fuit. Quoꝝ amboꝛum coꝛpoꝛa barachias rex reuerēter inde aſſūpſit: ⁊ in eius ciuitatē transferens honoꝛifice collocauit. v. kal. decembꝛis. ad quoꝝ tumulū miracula fiunt.

¶ De sanctis Fausto Diuo ⁊ Amonio martyribus. Cap. cxv.

Faustus preſbyter diuus ⁊ amonius cū alijs pluribꝰ ep̄is ex egypto: ⁊ clericis ⁊ laicis ſexcētis ⁊ ſexaginta apud alexandriam ciuitatē paſſi ſunt. Qui cū beato petro eiuſdem vꝛbis ep̄o comp̄rehēſi: ⁊ in carcerē truſi. Jubēte maximiano imp̄atoꝛe poſt ipſiꝰ bti martyris paſſionē: oēs gladio trucidati ſunt v. kal. decēbꝛis. Quoꝝ oīum coꝛpoꝛa apud alexādriā tumulata ſeruant̄: vt dicit Ado.

¶ De scto Sosthene discipulo. Cap. cxvi.

Soſthenes diſcipulus apoſtoloꝝ fuit: de quo beatus paulus. i. ad coꝛint. i. c. mētionem facit: vbi dicit rabanꝰ in gloſa: φ iſte ſoſthenes coꝛinthiꝰ doctoꝛ erat: multūq3 pꝛo fratribus ſolicitus: iō ſpecialiter ab apoſtolo eſt aſſumptus. ſ. ꝓpter ſuam humanitatem: ⁊ propter firmioꝛē narrationis confirmationem: vt in oꝛe duoꝛum vel trium teſtiū ſtaret omne verbū. Hic fuit vnꝰ ex. lxxij. xp̄i diſcipulus: vt abbas doꝛotheus tradit: q̄ ⁊ colophonie ep̄s fuit: ⁊ apd̄ coꝛinthū ciuitatē ſuā ſctō fine q̄euit. iiij. kal. decēbꝛis.

¶ De scto Gregorio papa. ij. Cap. cxvij.

Gregorius papa huiꝰ noīs ſecūdus natione ſyrus ex patre iohāne: cōſtātino pape p̄mo in ep̄atu romano ſucceſſit: ⁊ ſedit annos. xvi. mēſes. viij. dies. ix. Hic fuit vir caſtiſſimus diuine ſcripture eruditus: loquela facūdus: animo cōſtās: eccleſiaſticoꝝ erroꝛū deſtructoꝛ: et cōtrarijs fide foꝛtiſſimus īpugnatoꝛ. Hic bonifaciū monachū a bꝛitānia venientē ep̄m cōſecrauit: ⁊ per eū gentē germanoꝝ ſedētē tenebꝛis ⁊ vmbꝛa moꝛtis: doctrina lucis ad xp̄m cōuertit. ¶ Hic etiā per petroniū ciuē bꝛixiēſem cenobiū bti b̄ndicti apud caſtrū caſſinū reedificauit: qd̄ pluſq̄ centū annis a tp̄e lōgobardoꝝ fuerat deſolatū. Hic etiā cū leo īperatoꝛ imagines xp̄i ⁊ beate virginis ⁊ alioꝛū ſanctoꝝ in ciuitate conſtantinopolitana igne cremari iuſſiſſet: idē ipſi facere p̄cipiens: nō ſolum facere rennuit: ſed etiā imperatoꝛem pꝛo ipſo facto anathematizauit. Deinde diſtributis oībus eccleſijs ⁊ monaſterijs atq3 omni clero in pace quieuit. Sepultus eſt ad sctm̄ petrum: ⁊ ceſſauit ep̄atus dies tres.

¶ De scto Gregorio papa. iij. Cap. cxviij.

Gregorius papa huius noīs tertius natiōe romanus ex patre marcello grego. pape ſecūdo in pontificatu romano ſucceſſit: ⁊ ſedit annos. x. mēſes. viij. dies. xxx. Hic erat vir mitiſſimus ⁊ valde ſapiēs: in diuinis ſcripturis ſufficienter inſtructus: greca latinaq3 lingua eruditus: atq3 exercitatus in ſenſibꝰ diuinarū ſcripturarū ſubtiliſſima exhoꝛtatione elimatus: exhoꝛtatoꝛ oīm bonoꝛū: plebiq3

florentissima catholice fidei ac salutaria pre-
dicans: corda fidelium dicto factove corrobo-
rās orthodoxe fidei emulator atq3 defensor
fortissimus: christianam religionem diligen-
ter complectens: paupertatis amator: erga
inopum prouisionem non solum mentis pie-
tate: sed etiam studij labore solicit⁹. Captiuo-
rum redemptor ⁊ debitorū: orphanis quoq3
⁊ viduis cū oī diligentia largiter necessaria
tribuens. Quāobrē deo fauente non solū ad
sacrū presbyteratus ordinē puenit: sed etiaz
dū in exequijs sui decessoris ante pheretrum
eius fuisset inuentus: oīs romanus populus
a magno vsq3 ad paruū, diuina inspiratione
subito permoti per vim eum auferentes i pō-
tificatus ordinem elegerunt tempore leonis
⁊ constantini imperatorū. Hic addidit in ca-
none. Quorū solēnitas hodie in cōspectu ma-
iestatis tue celebrat̄: domine deus noster in
toto orbe terrarū: intra quorū nos cōsortiū3
⁊c. Hic etiā dum leonē iperatorē ob deposi-
tionē imaginū xp̄i ⁊ sanctorū incorrigibilez
vidisset: qui ab eius predecessore anathema-
tis pena fuerat inuolutus: romā ⁊ italiam ⁊
hesperiam totā ab eius iugo discedere fecit:
⁊ vectigalia interdixit. Synodūq3 fere mil-
le ep̄orū rome celebrās: venerationem san-
ctarum imaginum confirauit: atq3 violato-
res generali sentētia anathematizauit. Hic
etiam cum roma a rege liudprando lōgobar-
dorum obsideret: misit nauigio ad karolū pi-
pini patrē regē francorum: claues confessio-
nis sancti petri: rogans vt romanā ecclesiaz
a longobardis liberaret. Nolens ab impera-
tore constātinopolitano heretico quēadmo-
dum hactenus fuerat consuetudo: auxiliū po-
stulare. Et extunc cōstantinopolitani impe-
ratores romane ecclesie patrocinium amise-
runt. Et postq̄ oīa feliciter perfecisset ip-
se sanctus vir in pace quieuit quarto kalen.
decembris. Et sepultus est ad sanctuz petrū:
⁊ cessauit episcopatus dies. ix.

¶ De sanctis Papyrio ⁊ mansueto episco-
pis ⁊ martyribus. Cap. cxix.

PApyrius et mā-
suetus ep̄i ⁊ martyres tempo-
re vādalice persecutionis sub
Gerserico rege arriano pas-
si sunt. Qui pro catholice fi-
dei defensione candentibus laminis ferreis
toto corpore adusti: gloriosum agonē cōsuma-
uerunt. iiij. kalen. decembris. Quo videlicet
tempore ⁊ alij sancti episcopi scilicet eugeni-
us carthaginensis: valerianus: vrbanus: cre-
scens: eustachius: crescentianus: cresconius:
felix hortolanus: ⁊ florentianus: propter ve-
ritatis eandem predicationem damnati exi-
lio in cōfessione pietatis cursum vite sue cō-
sumauerunt: de quibus supra dictum est ter-
tio idus iulij. Hec victor aphricanus.

¶ De sanctis Rufo ⁊ socijs marty-
ribus. Cap. cxx.

RUfus martyr cū ali-
is pluribus de
domo sua rōe
passi sunt: sub
persecutiōe diocletiani impe-
ratoris. Hic nobilitate gene-
rosa insignis cum esset patri-
ci⁹ vrbis, p̄dicatiōe ⁊ exēplo
beati sebastiani martyris ad fidez christi cō-
uersus: ⁊ cum omni domo sua a sancto poli-
carpo presbytero baptizatus est. Quē cū om-
nibus alijs diocletianus detentum: ⁊ capita-
li sententia punitum: christi martyres eos fe-
cit. iiij kalen. decembris. Hec ado.

¶ De dedicatione ecclesie mate-
rialis. Cap. cxxi.

DEdicatio
ecclesie solenniter in-
ter alias festiuitates
sanctorum celebra-
tur: que ideo vltimo
ponitur quoniam cer-
tum diem non habēs
anniuersaria dies cō-
secratiōis cuiuslibet
ecclesie suo tempore recolitur. Et quoniam
duplex est ecclesia siue templum scilicet ma-
teriale ⁊ spirituale. Ideo primo agendum
est de dedicatione templi materialis: dein-
de de dedicatione templi spiritualis. ¶ Cir-
ca dedicationem autem ecclesie siue templi
materialis tria videnda sunt. Primo quare
dedicatur. Secundo qualiter consecratur.
Tertio per q̊s prophanat̄. Et q2 in templo
duo sunt que consecrantur scilicet altare ⁊ ip-
sum templum. Ideo primo videndum est q̄-
re consecretur altare. Secundo quare tem-
plum. ¶ Altare autem consecratur ad tria.
Primo ad sacramentum domini offerendū.
gen. viij. Edificauit noe altare domino: ⁊
tollens de cunctis pecoribus ⁊ volucribus
mundis obtulit super altare. Hoc autem sa-
cramentū est corpus ⁊ sanguis xp̄i: qd̊ in me-
moriā passionis dominice imolamus. Habe-
mus enim triplex memoriale dominice pas-
sionis. s. Passiōis xp̄i imaginib⁹ depicte: q̄-
tum ad visum: q2 picture sunt quasi libri lai-
corū. Passionis xp̄i sermonib⁹ p̄dicate: q̄tū
ad auditū. Et passionis xp̄i in sacris rep̄sen-
tate: q̄tū ad gustū: odoratū: ⁊ tactū: vt p oēs
corpis sensus passiōis xp̄i memoria mētib⁹ fi-
deliū ip̄mat̄. Scd̊o ad nomē dn̄i inuocandū.

geñ. xij. Edificauit abrahā altare dño: q̄ appa
ruit ei: ⁊ inuocauit ibi nomē dñi. Hec aūt inuo⸗
catio ſm aplm̄ hꝫ fieri ꝑ obſecratiões: q̄ fiūt
ꝓ malis remouēdis. Per orones q̄ fiūt ꝓ
bonis ĩpetrādis. Per poſtulatiões: q̄ fiunt ꝓ
bonis cumulādis. Et ꝑ grarūactiões: q̄ fiūt
ꝓ bonis cōſeruādis. Inuocatio aūt q̄ fit ſu
per altare dicit̃ miſſa: ex eo ꝙ celeſtis miſſus
.ſ. xp̄s a prē mittit̃: q̄ ipam hoſtiā cōſecrat: et
idē ꝑ nos ad prem mittit̃: vt ꝓ nobis inter⸗
cedat. Que quidē miſſa trib⁹ linguis canit̃. ſ.
hebraica greca ⁊ latiā. Hebraica ſūt alleluia:
amē: ſabaoth: oſanna. Greca: kyri eleyſō. La
tina reliq̄ oīa. Et hoc ad rep̄ſentādū titulum
dñice paſſiōis: dictis trib⁹ linguis deſcriptū:
vel q2 oīs lingua dꝫ xp̄m cōfiteri: quoꝝ oium
he tres ſūt ꝑncipaliores. ℭ Tertio ad cantan
dū. Eccl'iaſti. xlvij. Stare fecit cātores cōtra
altare ⁊c. Tres aūt ſūt ſpēs ſoni q̄ faciūt tres
modos: vt dicit Hugo de ſctō victore. fit eniꝫ
ſonus pulſu flatu ⁊ cātu. Ad cytharaꝫ ꝑtinet
pulſus: ad organū flat⁹: ad vocē cāt⁹: vt huic
cōſonātie ſonoꝝ referat̃ ꝯcordia moꝝ. Si re
ferat̃ ad pulſuꝫ cythare manuū oꝑatio: ad fla
tū organi mētis deuotio: ad cātū vocis ſermo
nū exhortatio. Hoc aūt triplex gen⁹ muſicoꝝ
refert ad triplicē differentiā officij eccl'ie: vt
dicit̃ in mitrali. Nā offm̄ eccl'ie ꝯſiſtit in p̄s:
in cātu: ⁊ lectionib⁹. ℭ Ad primū gen⁹ qđ fit
pulſu vt in pſalterio ⁊ ſil'ib⁹ refert̃ pſalmo⸗
dia. Ad ſcđm qđ fit voce referunt̃ lectiones.
Ad tertiū qđ fit flatu ſicut in tuba refert̃ cā⸗
tus. ℭ Teplū aūt ſiue eccleſia cōſecrat̃ ꝓpter
v. rōnes. ℭ Prio vt ide diabolus ⁊ eius pote
ſtas expellat̃: ſicut refert gregori⁹ ĩ libro dia
logoꝝ. de quadā eccleſia arrianoꝝ in noīe btī
ſebaſtiani cōſecrata: de q̄ viſibilit̃ demones ĩ
forma porcoꝝ ide exiſſe plurib⁹ apparuerūt.
ℭ Scđo vt ad eā ꝯfugiētes ſaluent̃. vñ dicit
canon. Reos ſanguinis defendit eccl'ia: ne vi
tā ꝑdāt ⁊ mēbra. tali enī ꝑuilegio eccleſie de⸗
dicate de iure cōi potiunt̃. Et ob hoc ioab fu
git in tabernaculū dñi: ⁊ apphēdit cornu alta
ris. iij. Regum. ij. ℭ Tertio vt ibidē orones
exaudiātur. iij. Regū. viij. Quicūqꝫ oraue⸗
rit in loco iſto: tu exaudies eos in loco habi⸗
taculi tui in celo: ⁊ cū exaudieris ꝓpiti⁹ eris.
vñ in orone dicit eccl'ia. Quiſq̄s hoc tēplū be
nefi. peti. igre. cūcta ſe ipetraſ. letet̃. Adora⸗
mus aūt in ipſis eccl'ijs ad oriētē. ℭ Primo
vt patriā nr̄am nos reqrere oſtēdam⁹. Nā de
us in oriēte paradiſuꝫ plātauit: ibiqꝫ hoiem
poſuit: trāſgreſſum vo ad occidentem eiecit.
ℭ Scđo vt ad ipm crucifixū reſpiciam⁹. Nā
dñs crucifixus ad occidētē reſpiciebat: ⁊ ita
adoramus ad ipſuꝫ reſpiciētes. ℭ Tertio vt
venientē iudicē expectare mōſtremus. Nam
aſſūptus ad orientē ſurſuꝫ ferebat̃: ⁊ ita ve⸗
niet ad iudicādū ad occidentē aſpiciēs. Hec
omnia damaſcenus libro quarto capitulo q̄n⸗
to. ℭ Quarto conſecratur vt ibidem deo lau
des ſoluantur: hoc autem fit in ſepteꝫ horis
canonicis inter alias priuilegiatis. Nam in
nocte media qua matutinum celebratur: chri
ſtus natus eſt: captus: ⁊ illuſus a iudeis: ⁊ in
hac hora ifernū ſpoliauit. In media etiā no
cte ⁊ ad iudicium venturus aſſeritur. Addū⸗
tur etiam matutinales laudes: quia in mane
egyptios ſubmerſit in mare: mūdum creauit:
⁊ reſuerrxit. ℭ In hora prima chriſtus ad tē
plum conueniebat: pilato preſentatus fuit: ⁊
ſurgens mulieribus apparuit. In hora ter⸗
tia a pilato ad colūnam flagellatur: morti ad
iudicatur: ⁊ ſpiritusſanctus in apoſtolos mit
titur. ℭ In ſexta clauis in cruce configitur:
tenebre per totum mundum fiunt: et ſol ob⸗
ſcuratur: et in die aſcenſionis cum diſcipu⸗
lis recūbēs conuerſatur. ℭ In nona chriſtus
ſpiritum emiſit: miles latus eius aperuit: ce
tus apoſtolorum ad oranduꝫ venire cōſueuit:
⁊ chriſtus in celum aſcendit. ℭ In veſpera:
chriſtus in cena ſacrm̄ ſui corporis inſtituit:
pedes diſcipuloꝝ lauit: de cruce depoſitus fu
it: diſcipulis in habitu peregrini ſe oſtendit.
ℭ In cōpletorio chriſtus ſanguineas guttas
ſudauit: in monumēto poſitus quieuit: reſur⸗
gens pacē diſcipulis: nunciauit. In his ergo
horis predicta beneficia recolimus: ⁊ ꝓ ipſis
deo gratias reddimus. ℭ Quinto cōſecratur
vt ibidem ſacramēta miniſtrentur quoꝝ que
daꝫ miniſtrant̃ itrātibus vt baptiſmus: q̄dā
exeūtib⁹ vt extrema vnctio: quedā cōmoran⸗
tibus: ⁊ horum quidā ſunt miniſtrātes: his
datur ordo: quidā pugnātes: ⁊ hoꝝ quidā ſuc
cūbunt: his dat̃ penitētia: quidā inſiſtunt: et
his cōfert̃ audacia animi vt roborent̃: ⁊ hoc
per cōfirmationē: cibus vt ſuſtēntent̃: ⁊ hoc
ꝑ euchariſtie ſūptionē: fit remotio ĩpedimē⸗
ti ne deijciant̃: ⁊ ꝑ hoc ꝑ matrimonij cōiun⸗
ctionē. ℭ Secūdo videndū eſt qualiter cōſe⸗
cret̃: ⁊ pmo de altare: ſecūdo de ipſa eccleſia.
ℭ Ad cōſecrationē autē altaris quinqꝫ con⸗
currūt: pmo quattuor cruces de aqua benedi
cta in quattuor cornibus configurartur: ſecū
do ipſum altare ſepties cū aqua eadē aſpgit̃:
tertio icēſuꝫ ĩ ipo cremat̃: qrto chriſmate in⸗
ungit̃: quinto mūdis pānis operit̃. Hec autē
repreſentāt ea que debēt hr̄e ad altare acce⸗
dētes. Debēt enī habere charitatē q̄druplı⸗
cē. ſ. ad deū: ad ſeipſos: ad amicos: ⁊ ad ini⸗
micos: ⁊ hec ſignificāt quattuor cruces q̄ttu
or cornibus altaris facte. de his geñ. xxviij.
Dilataberis ad oriētē ⁊ occi. ⁊ ſeptē. ⁊ meri
diē. vel per quattuor cruces oſtendit̃ ꝙ xp̄s
ꝑ crucē q̄ttuor mūdi ꝑtes ſaluauit: vel vt oſtē
dat̃ ꝙ q̄ttuor modis debemus crucē portare
. ſ. in corde ꝑ meditationē: ĩ ore ꝑ cōfeſſionē: ĩ
corꝑe ꝑ mortificationem: in facie ꝑ impreſ⸗

fionē. ¶ Septē aūt aque aſꝑſiones ſunt. vij.
ſanguis xp̄i effuſiões: quaꝝ p̄ma fuit ī circū-
ciſioē: ſcd̄a in orōne: tertia ī corꝑis flagella-
tione: q̄rta ī capit̄ coronatiōe: q̄nta ī manuū
ꝑforatiōe: ſexta ī pedū cruci affixiōe: ſeptia
in later̄ aꝑtiōe. Circuit⁹ aūt altar̄ ſignificat
vigilātiā ⁊ curā quā dn̄t hr̄e miniſtri altaris
erga ſubditos ne īcidāt in. vij. vitia capitalia
Cāt. Inuenerūt me vigi. q̄ cuſto. ciuitatē ⁊c.
¶ Debēt etiā hr̄e orōnē feruētē ⁊ deuotā: qd̄
ſignificat̄ ꝑ cōcremationē thuris. Habet em̄
thus v̄tutē aſcēdēdi ex fumi leuitate: ꝯſolidā
di ex q̄litate: ꝯſtrigēdi ex glutinitate: ꝯfortā
di ex aromatitate. Sic orō aſcēdit ī dei mēo-
riā: aiaꝫ ꝯſolidat q̄tū ad culpā ꝑteritā ipetrā
do medelā: ꝯſtrigit q̄tū ad futurā ipetrādo
cautelā: ꝯfortat q̄tū ad p̄ntē ipetrādo tute-
lā. ¶ Vel pōt dici: ꝙ deuota orō ꝑ th⁹ ſignifi
catur: q̄ hꝫ ad deū aſcēdere. ps. Dirigat orō
mea ſicut incē. ⁊c. apoc. viij. Data ſūt ei icēſa
ml̄ta: vt daret de orōnib⁹ ſctōꝝ ⁊c. ¶ Debēt
inſuꝑ hr̄e nitorē ꝯſcie ⁊ odorē bōe fame: qd̄ ſi
gnificat̄ ꝑ chriſmatis vnctionē: qd̄ ꝯficit̄ ex
oleo ⁊ balſamo. Oleū em̄ eſt nitor ꝯſcie quā
dn̄t hr̄e purā. gal. Gl̄ia nr̄a hec eſt teſtioniū
ꝯſcie nr̄e. Balſamū eſt odor bone fame quaꝫ
dn̄t hr̄e clarā. i. timo. iij. Oportet ep̄m teſti-
moniū hr̄e bonū: ⁊ ab his q̄ for̄ ſūt ⁊c. ¶ De-
bēt p̄terea hr̄e mūditiā oꝑationis ſctē: qd̄ ſi-
gnificat̄ ꝑ pānos albos ⁊ mūdos q̄bus altare
veſtit̄. Apoc. iij. Veſtimētis albis īduaris: vt
nō appareat ꝯfuſio nuditatis tue. Ber. Mo
dicū valet accedēti ad altare: ſi hꝫ dignitateꝫ
ſūmā ⁊ vitā īfimā. ¶ Scd̄o vidēdū eſt de ec
cleſia q̄liter cōſecret̄: ad qd̄ q̄ttuor cōcurrūt.
¶ Primo em̄ ep̄s eccl̄iā ter circuit: ⁊ q̄libet
vice ad ianuā veniēs baculo ꝑcutit dicēs. Tol
lite portas ⁊c. ¶ Scd̄o interi⁹ ⁊ exterius aq̄
bn̄dicta eccl̄iā aſꝑgit. ¶ Tertio in pauimēto
crucē de cinere facit ex trāſuerſo angulo oriē
tis vſq; ad angulū occidēt̄ ⁊ ecōuerſo: ⁊ ibi-
dē lr̄is grecis ⁊ latinis alphabetū deſcribit.
¶ Quarto ī parietib⁹ eccl̄ie. xij. cruces depin
git: an̄ q̄s cereos. xij. accēdit ⁊ īpas chriſmate
inūgit. ¶ Primū ḡ. ſ. triplex circuitus ſigni
ficat triplicē circuitū quē fecit xp̄s ꝑpt̄ ipſi⁹
eccl̄ie ſctificationē. Primū q̄ de celo venit ī
mūdū. Scd̄m q̄ de mūdo venit ad libū. Ter
tiū quo de libo reſurgēs aſcēdit ad celū. Pri
mū fuit ad ſaluationē pctōꝝ. Scd̄m ad libe-
rationē dānatoꝝ. Tertiū ad gl̄ificationē btō
rū. ¶ Vel triplex circuit⁹ fit ad oñdendū ꝙ
eccl̄ie ꝯſecrat ad honorē trinitatis. ¶ Vel ſi-
gnificat triplicē ſtatū ſaluādoꝝ q̄ ſunt v̄gies
ꝯtinētes: ⁊ ꝯiugati: q̄ etiā deſignant̄ ī diſpoſi
tiōe materialis eccl̄ie. Nā ſanctuariū ſignifi
cat v̄gines: chor⁹ ꝯtinētes: corp⁹ nubētes: ſtri
ctius ē ſanctuariū q̄ chor⁹: ⁊ chor⁹ q̄ corp⁹:
q̄ dignior ē lo. do v̄ginu q̄ ꝯtinentū: ⁊ cōtinē

tū q̄ cōiugatoꝝ: vt dicit Ricar. ¶ Scd̄m ſcꝫ
trina ad oſtiū ꝑcuſſio: ſignificat triplex ius
qd̄ hꝫ xp̄s in eccl̄ia. Eſt em̄ ſua creatiōe redē
ptione ⁊ glorificatiōe: ⁊ h̄ triplici iure ei dꝫ
aꝑiri: vt dicit anſel. ¶ Tertiū. ſ. exclamatio
Tollite portas ⁊c. ſignificat trinā ei⁹ potētiā
ſ. in celo: in mūdo: ⁊ in iferno. ¶ Scd̄m. ſ. aq̄
bn̄dicte interi⁹ ⁊ exteri⁹ aſꝑſio fit triplici de
cā. ¶ Primo ꝑpt̄ demonis expulſionē: vt dr̄
i exorciſmo aque. Fias aqua exorcizata ad ef-
fugādū iimicū ⁊c. Fit aūt hec aqua: ex aqua
vino: ſale: ⁊ cinere: q̄ quattuor maxie expel-
lūt diabolū. ſ. lachrymaꝝ effuſio: que ꝑ aquā.
Spūalis exultatio: que ꝑ vinū. Matura di-
ſcretio que ꝑ ſalē. Et ꝓfunda hūiliatio: que
ꝑ cinerē. ¶ Scd̄o ꝓpter ipſi⁹ eccl̄ie expiatio-
nē. Oia em̄ terrena ꝓpter pctm̄ ſunt corru-
pta: ⁊ iō locus aſpegit̄: vt ab imūditia purge
tur: vnde in lege oia pene aqua mūdabātur.
¶ Tertio ꝓpter remouendaꝫ maledictionē.
Terra em̄ a principio cū oi fructu ſuo male-
dictionē accepit: aqua v̄o nulli maledictioni
ſubiacuit. Hinc ē: dn̄s comedit piſcē: ſꝫ nun-
q̄ legit̄ comediſſe carnē niſi agni paſchalis
ꝓpter p̄ceptū leḡ. ¶ Tertiū. ſ. alphabeti de
ſcriptio: rep̄ſentat p̄mo ꝯiunctionē vtriuſq;
ppl̄i: vicꝫ gentilis ⁊ hebrei ꝑ crucē xp̄i facta.
Unde ⁊ illa crux ex trāſuerſo ducit̄ ab āgulo
oriētis vſq; ad angulū occidētis: ad ſignificā
dū: ꝙ ppl̄s dexter fact⁹ eſt ſiniſter: ⁊ qui erat
in capite: fact⁹ eſt in cauda ⁊ ecōuerſo. Scd̄o
repreſentat paginā vtriuſq; teſtamēti ꝑ cru-
cē xp̄i adimpleti: vn̄ moriēs ait. ꝯſumatū eſt.
Et crux ex trāſuerſo ducit̄: q̄ vnū teſtamētū
in alio cōtinet̄: q̄ rota ē in rota. ¶ Tertio re-
preſentat articulos fidei: quib⁹ rudes ⁊ neo-
phyti de vtroq; ppl̄o erudiūtur: q̄ ſe cinereꝫ
⁊ puluerē reputare debent: iuxta illud Gen.
xviij. Loquar ad dn̄m meū cū ſim puluis ⁊ ci
nis. ¶ Quartū. ſ. in. xij. locis crucis ipreſſio il
luminatio ⁊ inūctio fit triplici ratiōe. Prio
ꝓpter demonū terrorē: q̄ inde expulſi ſunt: vt
vidētes ſignū crucis: illuc igredi nō p̄ſumāt.
¶ Scd̄o ꝓpter triūphalē oſtēſionē. Cruces
em̄ ſunt vexilla xp̄i: vt oſtēdat̄ em̄ ꝙ locus il-
le dn̄o xp̄i eſt ſubiugatus cruces depingunt̄:
ſicut quādo ciuitas aliqua ab imꝑatore capit̄
imꝑiale vexillū in ea erigit̄. ¶ Tertio ꝓpter
apl̄oꝝ rep̄ſentationē. Nā. xij. lumiaria an cru
ces poſita ſignificāt. xij. apl̄os: q̄ ꝑ fidē cruci-
fixi mūdū illumiauerūt. Cruces aūt chriſma
te vngunt̄: q̄m apl̄i fidē paſſionis xp̄i ad co-
gnitionē iſl amauerūt: ⁊ ad amorē vnxerūt: vi
delicet ad cōſciētie nitorē: qd̄ ꝑ oleū: ⁊ ad bo-
ne fame odorē: quod ꝑ balſamū. Tertio vidē
dū ē qualiter ⁊ ꝑ quos eccl̄ia ꝓphanet̄. Sciē
dū ꝙ domū dei ꝑ tres legimus ꝓphanari. ſ. ꝑ
hieroboā: per nabuzardam ⁊ per antiochuꝫ.
Hieroboā ſicut legit̄. iij. reg. xij. duos vitulos

fecit ponēs vnū in dan ⁊ alterū in bethel: q̄
dꝫ domus dei. ⁊ hoc ꝑpter auaritiaꝫ fecit: ne
.s. regnum ad roboā rediret. Nabuzardam si
cut legit̄. iiij. reg. xxv. domū dei cōbussit. Na
buzardan princeps coquorū significat gulā ⁊
lasciuiam. Rex antiochus qui fuit superbis
simus ⁊ ambiciosus domum dei polluit: ⁊ cō
taminauit: sicut habetur primo machabeorū
prio. ⁊ significat ipsam superbiā. Ad deno-
tandum ꝙ per hec tria vitia clericorū dom⁹
dei. i. ecclesia prophanat̄. s. per auaritiā gulā
⁊ supbiā: pmū cōiter viget i religiosis: scdꝫ
i clericis: tertiū i prelatis. Et sicut per tres
ecclesia fuit prophanata. Ita ⁊ per tres ali-
os extitit dedicata: scꝫ per moysen: salomo-
nem: ⁊ iudā machabeuꝫ: per ꝙ insinuatur ꝙ
dedicantes domum dei debent habere humi
litatem que in moyse: sapientiam ⁊ discre-
tionē que in salomone: vere fidei confessionē
que in iuda machabeo denotatur.

¶ De dedicatione ecclesie spi
ritualis. Cap. cxxij.

DEdicatio ec-
clesie siue tēpli
spiritualis: qđ
sum⁹ nos: iuxta
illud apostoli. Tēplū eni do
mini sanctum est: quod estis
vos. Et iterū. Nescitis quia
corpora vestra templum suut
spiritussancti. Sub solenni
tate dedicatiōis materialis templi ab eccle-
sia celebratur. Nā sicut ait angustinus. Quo-
tienscunqꝫ altaris vel templi festiuitatē coli
mus: si fideliter ⁊ diligēter attēdimus: ⁊ san
cte ac iuste viuimus: qcquid in tēplis manu-
factis agit̄: totū in nobis speciali edificatio
ne completur. Ipsa enim spiritualis ecclesia
cōstruitur ex lapidibus viuis: prima petri se
cūdo. Tanꝙ lapides viui supedificamini ⁊c.
Ex lapidibus qdris. Nā qttuor latera lapi-
dis spiritualis sūt fides spes charitas ⁊ ope
ratio: que equalia sunt: qꝛ vt dicit gregorius.
Quantū credis tātū speras: quantuꝫ credis
⁊ speras tantū diligis: ⁊ quautū credis spe-
ras ⁊ diligis tm̄ operaris. In hoc quidē tem
plo altare est cor nostrū: supra quod tria de-
bēt deo offerri. primū ignis dilectionis ꝑpe
tue Leuit̄. vndecimo. Ignis nunꝙ deficiet i
altari. scdm incēsum oronis odorifere: prio
palip. vi. Aarō ⁊ filij eius adolebunt incensū
super altare ⁊c. Tertiū sacrificiū iusticie: qđ
sacrificiū cōsistit in oblatiōibus penitentie:
in holocaustis dilectionis perfecte: ⁊ in vitu
los carnis mortificare. psalmista. Accepta-
bis sacrificium iusti. oblatiōes ⁊ holocausta:
⁊ tunc imponent super altare tuum vitulos.
Templū autē spirituale: quod sumus nos ad
instar templi materialis consecratur. Prio
enim summus pōtifex christus ostium cor-
dis clausum inueniēs circuit: dum peccatum
oris cordis ⁊ operis ad memoriā eius redu-
cit. De hoc triplici circuitu dicit̄ Esaie vige
simo tertio. Sume citharaꝫ: quo ad primum:
circui ciuitatem scilicet cordis: quo ad secun
dum: meretrix obliuioni tradita: quo ad ter-
tiū. Secundo ipsum ostium cordis clausum
ter percutit vt sibi aperiat. Percutit eniꝫ ip
sum cor ictu beneficij consilij ⁊ flagelli: de q̄
triplici ꝑcussiōe dicitur prouer. primo. Exte
di manū meā: quo ad primū: despexistis: loq̄
tur ad malos: omne cōsiliū meū: quo ad secū
dū: ⁊ increpationes meas neglexistis: quo ad
tertiū. Vel ter percutit dū rōnalē mouet ad
peccati cognitionē: cōcupiscibilē ad doloreꝫ:
irascibilē ad vindictam ⁊ detestationē. Ter-
tio ipꝫ tēplū spūaliter aq̄ i ei⁹ ⁊ extra dꝫ irri
gari. Hec autem trina irrigatio trina est la-
chrymarū effusio: mens em̄ viri sancti: vt di
cit gregorius: dolore afficitur considerando
vbi fuit: vbi erit: vbi est: ⁊ vbi nō est. vbi fu-
it inquit in peccato: vbi erit in iudicio vbi ē
in miseria: ⁊ vbi nō est in gloria. huic autem
aque admiscentur sal vinum ⁊ cineres: qꝛ cū
his lachrymis debet admisceri vinū spiritua
lis exultatiōis: sal mature discretōis: ⁊ cinis
profunde humiliationis. Vel ꝑ vinum lym-
phatum intelligit̄ verbū incarnatum: per sa
lem sanctitas eius vite: que est omnibus cō-
dimentum: per cinerem passionis eius sup
pliciū. His igitur debemus cor nostrū asper
gere scilicet beneficio incarnationis: per qđ
prouocemur ad humilitatem: exemplo eius
cōuersationis per quod informemur ad san-
ctitatem: ⁊ memoria eius passionis per quaꝫ
incitemur ad charitatem. Quanto in hoc tē
plo cordis scribitur spirituale alphabetum si
ue spiritualis scriptura. Que quideꝫ triplex
est scilicet dictamina faciendorum: testimo-
nia diuinorum beneficiorum: ⁊ accusatio pro
priorum delictorum. Romano. ij. Cum enim
gentes que legem nō habent: naturaliter ea-
que legis sunt faciunt. huius legem non ha-
bentes: ipsi sibi sunt lex: qui ostendunt opus
legis scriptum in cordibus suis: ecce primū
testimoniū. reddente cōscientia ipsorum: ec-
ce secundū. ⁊ inter se cogitationum accusan-
tium: ecce tertium. Quinto debent pingi
cruces. i. assumi penitentie asperitates: que
debent inungi ⁊ illuminari: quia nō solū fe-
rende sunt patienter: sed etiā libenter: quod
ꝑ vnctionē: ⁊ ardēter qđ per ignē. Vñ Ber.
Qui minatur timore crucem christi portat:
qui amore portat patienter: qui proficit i spe
portat libenter: sed qui consumuntur in car-
ne amplectitur iam ardēter. Qui igitur hec
omnia habebit: vere templum ad honorē dei

dedicatum erit: dignus plane in quo christus in via habitet per gratiam: vt tandem in eo in patria habitare dignetur per gloriaȝ. Qd ipse prestare nobis dignetur: qui viuit et regnat deus per omnia secula seculoruȝ. Amē.

¶ Explicit liber decimus.

Incipit prologus vndecimi libri.

Vndecimus huius voluminis liber cōtinet gestorum ⁊ passionum sanctoruȝ differentias quattuor. ¶ Primo illorum sanctorum quoruȝ dies festiui nobis fuerūt penitus ignoti: sed neqȝ eorum legende potuerunt in aliqua superiorum librorum parte cōmode collocari. Scripsimus enim fauente domino gesta sanctorum: quorum festa per anni circuluȝ occurrunt. Quibus etiam addidimus quedaȝ alia sanctorum quorūdam: qui vel ex nominis equiuocatione: vel ex alia circa materiam depēdētia: vel ex alia rationabili causa: potuerūt ceteris sanctorum legendis coniungi: sicut presentem legentibus catalogum patere potest. Restabāt aūt aliqne legende: que nulla occasione poterāt certis diebus anni locari: quas in hoc vndecimo libro reseruauimus describendas. ¶ Secundo illorum sanctoruȝ gesta que per obliuionem aliquā suis inserēda locis fuerunt omissa: quod diffiteri nō p̄sumo. Cui eni adeo prestantis memorie occurrat: cūctaqȝ legerit vel andierit per singula cordi recondere suoqȝ recolenda tempore: facile in promptu ad votum habere. Neminē certe arbitror tali potiri priuilegio: nisi spiritu prius fuerit afflatus diuino. ¶ Tertio illorum sanctorum: quorum gesta ⁊ passiones post ceptū opus: mihi de nouo apparuisse cōtigisset: aut in posterum mihi vel posteris appareret: qd ꝑpter sanctoꝝ infinitatē ⁊ librorum numerositatē accidere: de facili satis cēt. ¶ Quarto etiam illorum sanctorum qui per futurorum temporum successiones ab ecclesia militante canonizandi: ⁊ in sanctorum numero conscribendi forent: quod vsqȝ ad presentis seculi finem credimus affuturum. Cuȝ non sit abbreuiata manꝰ domini: que ⁊ in terris homines de nouo sanctificare: ⁊ in celis multiplicare potest. Horum igitur etiam gesta presenti cōserenda volumini: non tam nobis q̄ posteris reseruamus. Qua de re nec ip̄m opus nostrū certo fine concludimus: eo q̄ sanctorum infinitas vsqȝ ad seculi finem augenda: nec finē habet: nec numerū. ¶ Ad festa igitur que p̄sentialiter habemus exponēda veniendū est. Et primo quidē librum ecclesiastice historie transcurrentes: quedam que ex ipso circa sanctos aliquos omissa fuerant recolamus.

¶ Explicit prologus libri vndecimi.

Incipit liber vndecimus.

De sctis duob⁹ nepotibus christi sm̄ carnem confessoribus. Cap. i.

Duo nepotes domini saluatoris sm̄ carnem ex linea collaterali: videlicet ex eius carnali genere nepotes: inde: qui dicebatur frater domini quorum nomina eusebius silentio tegit: tempore domitiani imperatoris sub secunda christianorum persecutione apud iudeaꝫ florebāt: Cum autem domitianus iussisset perimi omnes de genere dauid ⁊ stirpe regia descendentes: hi duo delati sunt duplici inuidia: videlicet ꝙ ex dauid genere: ⁊ ipsius xp̄i propinquitate nati essent. Quos reuocatus quidam: qui in hoc missus fuerat: perduxit ad domitianum. Nam ⁊ ipse de aduentu christi sicut ⁊ alias herodes formidabat. Interrogati auteꝫ cesare si essent ex familia dauid confitentur. Interrogati quātis essent facultatibus vel possessionibus preditti. Respōdent: ꝙ vtriqꝫ non amplius esset in bonis nouem milibus denarijs. Ex quibus singulis pars media proportione debetur: nec hec sibi in pecunia: sed in estimatione terre subsisterent: quam habebant in trigintanouem iugeribus constitutam: quia que suis manibuslexcolebant ad victum consequendum ⁊ tributum persoluendum In cuius testimonium manus labore rigidas: ⁊ callis obduratas proferebant. Interrogati de christo: quale est regnum eius: vel quis ipse: aut vnde: vel quando venturus. Respondēt: ꝙ neqꝫ huius mūdi regnum: neqꝫ huius terre ei designetur imperium: sed celeste ei regnum per angelorum ministeria in consumatione seculi preparetur: quando scilicet vēturus in gloria de viuis ac mortuis iudicabit. Domitianus autem cum neqꝫ in eis quicꝙ̄ criminis iueniret: ⁊ vtilitatem eorum ac verba maxime contemneret: abire eos libere iubet. Illi v̄o dimissi vel martyrij merito: vel tante propinquitatis prerogatiua: pacis tēpore duces ecclesie effecti vsqꝫ ad traiani tēpore permanserunt.

¶ De sanctis romanis pontificibus ⁊ eorum successione. Cap. ij.

Romani pōtifices ⁊ eoꝝ successiones: iō hic ponūtur: vt: que eccl'iastice historie lib. restabāt: h recolligātur: ⁊ ipsius ordo libri per singulaꝰ sumarie trāscurrat: quatenꝰ ad quosdaz sanctos ep̄os romanos pontifices: qui in catalogo sanctoꝝ cōserti sunt: ⁊ hactenꝰ omissi fuerūt perueniatur. Liber itaqz historie ecclesiastice romanos pōtifices enumerat a btō petro apl'o vsqz ad syricium papā: qui successit damaso ꝑ successiones sctōꝝ ep̄oꝝ numero. xli. Sub quo syricio liber p̄fatus finē facit. Omnes autē pape qui in dicto libro describūtur sanctificati habent: aut i ordie martyrū: aut confessorū: excepto liberio qui heresis arriane labe maculatus sanctoꝝ pontificū cetū fedauit: sicut alter iudas apl'oꝝ collegiū: ⁊ nicolaus sacrū numerū leuitarum. ¶ Primus igitur in sede romana btūs petrus apl's pontificatum tenuit: ⁊ primo quidē sedit antiochie annis septem: deinde cathedrā ep̄alem in vrbe roma tenuit annisvigintiquinqz: mēsibus quinqz: ⁊ diebꝰ tredecim: de quo supra actum est in festo cathedre sancti petri. viij. kalen. martij. ⁊ in festo passionis ipsius. iij. kal. iulij. ¶ Secundus ep̄s fuit linus de quo supra dictū est in eiꝰ passione. ix. kal. octob. ¶ Tertius fuit cletꝰ: de q̊ supra i eiꝰ passiōe sexto kal. martij. ¶ Quartus fuit clemēs: de quo supra in eiꝰ passione nono. kal. decēbris. ¶ Quintus fuit anacletꝰ de quo supra tertio idus iulij. ¶ Sextus fuit euaristus: de q̊ supra. vij. kal. nouēbris. ¶ Septimus fuit alexander: de quo sup̄. v. non̄. maij. ¶ Octauus sixtus primus: de quo supra. viij. idus aprilis. ¶ Nonus telesporꝰ: de quo supra non̄. ianuarij. ¶ Decimus iginus: de quo supra. iiij. idus ianuarij. ¶ Undecimus fuit pius: de quo supra. v. idus iulij. ¶ Duodecimꝰ anicetus: de q̊ supra. xv. kal. maij. ¶ Tertiusdecimꝰ sother: de q̊ sup̄. x. kal. maij. ¶ Quartusdecimꝰ eleutherius: de quo sup̄. vij. kal. iunij. ¶ Quintusdecimus victor: de quo supra. v. kal. augusti. ¶ Sextusdecimꝰ zepherinus: de q̊ supra. vij. kal. septēbris. ¶ Decimusseptimꝰ calixtus: de q̊ supra pridie idus octobris. ¶ Decimusoctauus vrbanus: de quo supra. viij. kal. iunij. ¶ Decimusnonus pōtianꝰ: de quo supra. xiij. kal. decēbris. ¶ Uigesimus antheriꝰ fuit: de quo supra actū est non̄. ian̄. ¶ Uigesimusprimus fabianꝰ: de quo supra. xiij. kal. februarij. ¶ Uigesimusscd̄s fuit corneliꝰ: de quo supra xviij. kalē. octob. ¶ Uigesimustertius luciꝰ: de quo supra. iij. non̄. martij. ¶ Uigesimusq̄rtus stephanus: de quo supra. iiij. non̄. augusti. ¶ Uigesimusquintꝰ sixtus scd̄s: de quo supra viij. idus augusti. ¶ Uigesimussextus dionysius: de quo supra. vij. kal. ianuarij. ¶ Uigesimusseptimus felix primus: de quo supra. iij. kal. iunij. ¶ Uigesimusoctauus fuit marcus primus: de quo supra nonis octob. Et hic solus de numero tantoꝝ pontificū: videlicet tā supra positoꝝ q̄ infra ponēdoꝝ vsqz ad siluestrū papā martyriū euasit. ¶ Uigesimusnonus eutychianus: de quo supra. vi. idus decēbris. ¶ Trigesimꝰ caius: de quo supra. x. kal. maij. ¶ Trigesimusprimus marcellinus: de quo supra. vi. kal. maij. ¶ Trigesimussecundus marcellꝰ: de quo sup̄. xvij. kal. februarij. ¶ Trigesimustertius eusebiꝰ: de quo supra vi. kal. octobris. ¶ Trigesimusquartꝰ melchiades. de quo supra. iiij. idus decembris. Oēs prefati pontifices excepto marco ꝑ martyriū assumpti fuerunt. ¶ Trigesimusquintus fuit siluester primus inter ep̄os ꝯfessores: de quo supra actū est pridie. kal. ianuarij. ¶ Trigesimussextꝰ fuit marcus scd̄s: de quo supra non̄. octob. ¶ Trigesimusseptimus iulius: de quo supra idibus apri'. ¶ Trigesimusoctauꝰ fuit liberius hereticus tp̄e cōstātij imperatoris: qui primo quidē dū nollet arriane heresi cōsentire ab eodez augusto in exiliū missus est: vbi stetit ꝑ ānos. iij. Sed demū ꝯsentiēs heresi predicte: ab eodē constātio reuocat ⁊ in ep̄m cōfirmat: ⁊ felix quisi eiꝰ locū a clero ⁊ ppl'o romano ꝯstitutꝰ fuerat papa martyrio coronat. ¶ Sicqz. xxxix. ep̄s fuit felix scd̄s martyr: de q̊ actū ē. iiij. kl. aug. ¶ Quadragesimus fuit damasus papa ⁊ ꝯfessor: de q̊ supra actū est. iij. idus decēbris. ¶ Quadragesimus primus syricius sub quo liber ecclesiastice hystorie finez facit. Et hunc omissuz immediate infra supponemus.

¶ De sancto Syricio papa. Cap. iij.

Syricius papa natione romanus ex patre tyburtio damaso Pape in ep̄atu romano successit: ⁊ sedit ānos. xv. mēses. xi. dies. xxv. Hic ꝯstituit vt monachi fierēt clerici vtilitatis causa vel summe necessitatis. Et vt nullus p̄sbyter missas celebraret nisi in sacratis ab ep̄o locis. Hic manicheos in vrbe iuenit q̄s exilio dānauit. Et cōstituit vt nō ꝑticiparēt cū fidelibꝰ cōmunionē. Sed p̄cepit vt si q̄s ex eadē secta rediret ad eccl'iā cōuersus: nullatenus cōicaret: nisi tm̄ religioni monasterij oibus diebꝰ vite sue obnoxiꝰ te

neretur ieiunijs ⁊ orationibus maceratus: ⁊ probatus sub omni examine vsq₃ ad vltimū diē transitus sui: ⁊ sic viaticū recipiat. Hic quoq₃ synodū celebrauit apud cōstātinopolim. cccl. epoꝝ. Et postq̄ sedē aplicam feliciter gubernasset: dormiuitq₃ cū patribus suis. Et sepultus est ad sanctū petrū plenus sctitate. Et cessauit episcopatus dies. xx.

¶ De sancto zozimo papa. Cap. iiii.

Zozimus papa natione grecus ex patre abramio innocentio pape primo in pontificatu romano successit. Seditq₃ annos. ij. menses. iij. dies. xxv. Hic multa sanctitate polluit: et pauperū largus beneficus extitit. Hic constituit vt seruus nullomō clericus fieret. Et in sabbato sctō cereū in oibꝰ titulis vrbis bndici pcepit. Et omēs clericos vinū in publico vendere phibuit. Et hic plenꝰ sctitate in pace quieuit. Et sepultus est in via tyburtina iuxta corpꝰ bti laurētij mar. Et cessauit epatus dies. xi

¶ De sancto Simplicio papa. Cap. v

Simplicius papa natiōe tyburtinꝰ ex pre castino hilario pōtifici in epatu romano successit ⁊ sedit ānos. xv. mēsem. i. dies. vij. Hic vir btissimus dedicauit ecclia scti stephani iuxta basilicā sancti laurētij: ⁊ basilicā sancte sabine martyrꝫ: vbi corpꝰ eiꝰ requiescit: cū quattuor mille ducētū sexagintaduo sctoꝝ corporibus. Hic. xxviij. psbyteros p titulos in vrbe roma cōstituit: ppt penitētes ⁊ baptisma. Et vt. vij. epi p hebdomadas ad ecclias patriarchales siue ad earū regiones manerēt. Et fecit. v. regiones psbyteris vrbis diuidendas. Primā regionē ad sctm iohēz lateranēsem. Secūda ad sctm petrū. Tertiā ad sctm paulū. Quartā ad sctm laurētiū ex muros. Quintā ad sanctā mariā maiorē. Constituit quoq₃ vt nullus clericus īuestiturā a laico reciperet. ¶ Sub huiꝰ epatu venit relatio de grecia p epistolaꝫ ab acacio cōstātinopolitano epo: simulq₃ ⁊ a timotheo catholico: ⁊ affirmauit petrū alexādrie vrbis epz esse eutychianū hereticū: plurima de eo crimina affirmās. Quo audito simpliciꝰ dānauit petrū: ita tamē vt penitētie seruaret tps. Et post hec sctūs eps qeuit in dño: ⁊ sepultus ē iuxta corpus bti petri apli in vaticano. Et cessauit episcopatus dies septem.

¶ De sanctis Alexādrinis episcopis et eorum sucessione. Cap. vi.

Alexandrini epi quoꝝ successiones in ecclesiastice historie libro describūtur: ⁊ qui in sanctorū catalogo cōnumerantur: fuerunt nūero. xxiij. videlicet a btō marco euāgelista vsq₃ ad theophilū: videlicet a prima ipius ecclie fundatione: vsq₃ ad tēpora archadij ⁊ honorij augustorum. ¶ Quoꝝ pōtificū: primus ipius ecclie fūdator fuit btūs marcus aplus ⁊ euangelista: de quo in secūdo libro ecclesiastice historie habet: ⁊ de quo supra in eius passiōe dictum est. vij. kal maij. ¶ Secūdus fuit sctūs anianus pfati marci discipulꝰ: de quo sup dictū est. iiij. non. octobris: q̄ tenuit ipam sedē p annos. xxij. ¶ Tertius fuit abilus de quo sup dictū est. viij. kal. martij: q̄ sedit in ipa sede ānis. xiij. ¶ Quartus successit cerdo de quo habet. iiij. libro ecclesiastice historie cap. i. ⁊ hic ibidē sedit annos. xvij. ¶ Quintus fuit primus de quo eodem libro cap. iiij. ⁊ hic sedit in ipsa sede annos. xij. ¶ Sextus fuit iustus: de quo eodeꝫ cap. v. ⁊ hic annos. xi. sedit. ¶ Septimꝰ successit eumenides: de quo pfato libro. cap. xi. qui ⁊ sedit ibidē annos. xiij. ¶ Octauus fuit marcus de quo eodē libro ⁊ capitulo: qui et sedit ānos. x. ¶ Nonus fuit celadion: de quo eodem libro cap. xix. qui et sedit annos. xiiij. ¶ Decimus fuit agrippinus de quo ecclesiastice historie libro. v. cap. ix. ⁊ hic sedit ānos xij. ¶ Undecimus successit iulianus: de quo eodē libro capitulo. xxij. q̄ sedit p annos decē. ¶ Duodecimus fuit demetriꝰ de quo libro. vi. cap. xix. qui ⁊ sedit ānos. xliij. ¶ Tredecimus fuit heraclas: de quo habet eodē li. cap. xxij. q fuit vnꝰ ex disciplis origenis pbatissimus: cui ⁊ preceptor eius ex alexādria pfugus: veniēs cesareā auditoriū suū reliqrat. Et cū hic apō cesareā moraret: inūeri ad eū non solum regionis ipius viri: sed ex puincijs pcul positis cōcurrebāt: ⁊ relicta pria: ac parētibus sequebātur eū tāq̄ deū docētē. Et hic in ipsa ecclia prefuit annos sex. ¶ Decimusquartus huic successit dionysius: de quo libro. vi. ecclastice historie multa pscribūt. ⁊ de hoc sup actū est in gestis eius. xv. kal. decēbris. Hicq₃ sedit ānos. xvij. ¶ In sequētibus vo ecclesiastice historie libris addūtur ⁊ alij. viij. pōtifices alexādrini. ¶ Ex his aūt quintusdecimus in ordine fuit maximꝰ qui sedit annos. xiij. de quo supra. v. kalē. iunij.

¶ Sextusdecimus theonas: qui sedit annos. xix. de quo supra. x. kalē. septembris. ¶ Decimusseptimus petrus: de quo. supra i eius passione actū est. vj. kal̄ decēbris. qui sedit annos. xij. ¶ Decimusoctauus achillas: de quo sup̄ in eius legēda. vij. idus nouēbris. qui sedit ānos. ix. ¶ Decimusnonus alexander: de quo similiter supra in gestis eiusdē. iiij. kal̄. martij: q̄ sedit ānos. vij. ¶ Uigesim⁹ athanasius doctor īsignis. q̄ sedit ānos. xlvi. de quo supra actū est in gestis eius. vi. nonas maij. ¶ Uigesimusprim⁹ petrus secūdus: q̄ licet martyr nō fuerit: de sede tñ eiect⁹ ad tēpus ꝑ quēdā luciū hereticū: q̄ alexandriaȝ ecclesiā iuasit. ¶ Uigesimussecūdus huic successit timotheus: sub quo liber p̄fatus ecclesiastice historie cōcludit. Om̄es aūt p̄nominati gl̄iosi pōtifices in sctōꝝ nūero collocant̄.

¶ De sanctis Antiochenis episcopis ꝛ eoꝝ successione. Cap̄ vij.

Antiocheni ep̄i: quoꝝ successiones ꝛ tēpora in eodem ecclesiastice historie lib. cōfertā sunt: et qui in sctōꝝ catalogo ponūtur: sunt nūero. xxiiij. videlicet a btō petro ap̄lo: qui primus ātiochie sedit vsqȝ ad episcopū flauianū: q̄ floruit tp̄e: quo dictus liber ꝯclusiōis suoꝝ tēpoꝝ finē accepit. ¶ Eoꝝ autē pōtificū p̄mus fuit btūs apostolus petrus: q̄ primaȝ eius ecclesie antiochene cathedrā accipiens: ibidē sedit ānos vij. sicut dictū est supra in cathedra sc̄ti petri. viij. kal̄. martij. ¶ Secūdus fuit zache⁹: cui idē ap̄loꝝ princeps ātiochiā discedēs: eādem eccl̄iā cōmendauit: sicut habet̄ in itinerario bti clemētis. ꝛ de hoc sup̄ dictum est. x. kal̄. septēbrium. Hic aūt ep̄s in libro eccl̄iastice historie nō ponit̄: forte ex eo q̄ nō vere successor petri: sed q̄si ei⁹ vicarius fuerit: cū vt dictū est: ei petrus dictā eccl̄iā cōmēdauit: ꝛ modico tp̄e ibidē presidēs forte an̄ petrū occubuit. ¶ Terti⁹ fuit enodi⁹ ep̄s ꝛ martyr: de q̄ sup̄ in ei⁹ passiōe actū ē ꝑdie non̄. maij. ¶ Quartus fuit ignatius ep̄s ꝛ martyr: de quo etiā actū ē in ei⁹ passione. kal̄. februarij. ¶ Quitus fuit hero ep̄s ꝛ martyr: ꝛ de hoc sup̄ actū est. xvi. kal̄. nouēbris: de his habet̄ in tertio ecclesiastice historie lib. ¶ Sextus successit corneli⁹. ¶ Septim⁹ fuit hero secūdus. ¶ Octauus theophilus: qui sextus post ap̄los describit̄ occasiōe memorata. Et de h̄ sup̄ actū est tertio id⁹ octobris. Et de his habetur mentio ecclesiastice historie libro. iiij. ¶ Nonus successit maxim⁹. ¶ Decim⁹ serapiō: ꝛ de his duobus in lib. v. ¶ Undecimus fuit asclepiades: de quo sup̄. xv. kal̄. nouēb. ¶ Duodecim⁹ philetus. ¶ Tredecimus aūt fuit zebenus. ¶ Quartusdecimus babilas martyr: de quo sup̄ actū est in ei⁹ passiōe. ix. kal̄. februarij. Et de his in lib. vi. eccl̄iastice historie tractat̄. ¶ Decimusquit⁹ his successit fabianus: ꝛ de hoc etiā in p̄fato lib. mētio habet̄. ¶ Decimussextus aūt fuit demetrianus. ¶ Decimusseptim⁹ fuit dōnus. ¶ Decimusoctau⁹ successit time⁹. ¶ Decimsnon⁹ q̄ril⁹. ¶ Uigesim⁹ aūt fuit dorothe⁹: vir eruditissim⁹ ꝛ in scripturis diuinis satis intētus: q̄ pro m̄lta diligētia etiā hebraicā liguā didicerat. Greca aūt eruditiōe liberali a puero fuerat istitut⁹. Is eunuch⁹ a natiuitate fuit: quē diocletian⁹ iperator in admiratiōe ꝛ veneratiōe habebat: ꝛ ei cōtulerat ꝑposituram. Cui⁹ ꝛ eusebi⁹ cesarēsis eccl̄ie cōscriptor historie auditor fuit vt de seip̄o tradit. ¶ Uigesimusprimus huic successit tyrān⁹: sub quo ecclesiarum ꝑsecutio increuit. De his agit̄ ecclesiastice historie lib. vij. ¶ Uigesimussecūd⁹ fuit eudoxi⁹. ¶ Uigesimustertius aūt successit meletius: de quo sup̄ dictū ē ꝑdie non̄. decēb. Et de his duobus habet̄ in. x. eccl̄iastice historie libro. ¶ Uigesimusquart⁹ aūt ꝛ vltim⁹ cōscribit̄ flauian⁹, i. ip̄i⁹ historie lib. xi. Quo tempore liber ip̄e: vt dictum est finem facit: et sue narrationis conclusionem.

¶ De sanctis hierosolymitanis episcopis et eorum successiōe. Cap̄. viij.

Jerosolymitani ep̄i et eoꝝ successiōes ac tēpora in eodē lib. ecclesiastice historie ordine texūtur: qui ꝛ sctōꝝ nūero cōscribūtur. Et hi a beato iacobo apostolo vsqȝ ad tēpus: quo sue historie liber ipse finem facit. xxxiij. numero colliguntur. Ex his autem. xv. priores fuerunt ex hebreoꝝ populo pontifices constituti: priusq̄ aliquis ex gentibus ad episcopatum ipsius ecclesie assumeretur: qui omnes in ipsius ecclesiastice historie libro. iiij. ex ordine ponuntur. Et de his mentio habita est supra in gestis zachei episcopi hierosolymitani. x. kal̄. septēb. ¶ Primus quoꝝ fuit iacobus frater dn̄i: de quo sup̄ actū est i eius passiōe kal̄. maij. ¶ Secūdus fuit symeon: ꝛ de hoc supra dictum est. xij. kal̄. martij. ¶ Tertius fuit iustus. ¶ Quartus successit prenomiatus zacheus de quo supra. ¶ Quintus vo fuit tobias. ¶ Sextus beniamin. ¶ Septimus iohānes. ¶ Octau⁹ mathias. ¶ Non⁹ philipp⁹. ¶ Decim⁹ seneca. ¶ Undecim⁹ vo successit iustus sc̄ds. ¶ Duodeci-

mus leui⁹. ¶ Tredecim⁹ effrē. ¶ Quartodecimus ioseph. ¶ Quintodecimus ⁊ finis horum iudas. ¶ Post istos aūt cepit ex gētib⁹ in ibi ecclesia cogregari: sub helio adriano iperatore. Et prim⁹ quidē ex gentibus ipsius ecclesie sacerdotiū suscepit. Marcus martyr simul ⁊ eps de quo supra in eius passiōe actū est. xi. kal. nouēbris. ¶ Secūdus vo successit asianus. ¶ Tertius publius. ¶ Quartus aūt maximus. ¶ Quītus vo fuit iulian⁹. ¶ Sextus caius. ¶ Septimus iulianus secundus. ¶ Octauus capithon. Nonus valēs. ¶ Decimus volitianus. ¶ Undecimus successit narcissus. De quo supra actum est in gestis eius iiij. kal. nouembris: hi oēs prefate historie ecclesiastice libro. v. successiue ponunt̃. ¶ Duodecimus his successit alexāder olim eps cappadocie de quo in eius legenda supra. xv. kal. aprilis Et hic martyrio coronat⁹ est: vt de eo habetur eccl'iastice hystorie libro. vi. ¶ Tredecim⁹ successit mazabanes. ⁊ de hoc eodē libro. vi. ¶ Quartodecimus fuit hymeneus. ¶ Quintodecim⁹ zabdas: ⁊ de his libro. vij. mētio fit. ¶ Decimusseptimus successit cyrillus: de quo sup. iiij. kal. februarij. ¶ Decimusoctauus aūt ⁊ vltimus iohānes: de quib⁹ duobus in libro. xi. mētio habetur. Et cū horum vltimo liber ipse terminatur.

¶ De sanctis Cesaree palestine episcopis. Cap. ix.

Cesarenses epi illius videlicet cesaree q̄ est in palestina: qui i pfato eccl'iastice hystorie libro sācti ponunt̃: ⁊ successiue sibi cōnumerant̃ fuerūt quattuor. ¶ Prim⁹ quorū est theotistus: de quo habetur libro. vi. q auditor fuit origenis: ⁊ vna cum sancto alexādro hierosolyme epo: omne pene vite sue tempus ad audiendum ipsum mancipabāt: atqz ipsi soli diuinis scripturis ⁊ ecclesiastica doctrina summa magisterij cōcedebāt. ¶ Secundus fuit domnus: qui post breue tempus defunctus est. Tertius theotignus qui etiam origenis auditor fuerat. Et de his duobus fit mentio libro. vij. capitulo xviij. ¶ Quartus successit agapius: qui multo labore: multaqz diligentia in gubernatione populi adhibita: ⁊ precipue erga indigētes paterna prouidentia ferebatur. A quo et vir per omnia prudentissimus vita eruditione ⁊ moribus adornatus: pamphilus ipsi⁹ ecclesie presbyter surrogatus est: vt habetur libro. vij. ecclesiastice hystorie. cap. xxviij.

¶ De sanctis Laodicie epis. Cap. x.

Laodicienses scti epi q̄ sanctorū numero conscribunt̃ in premisso libro. v. nominatim explicant̃. ¶ Primus quorum fuit socrates. ¶ Secōs eusebius alexādrinus genere: qui in cā pauli samosateni ad ptes syrie cū venisset: q esset i scripturꝫ diuinis erudit⁹ a fratrib⁹ studiosis velut thesaurus q̄dā repert⁹ vltra nusq̄ abire pmissus est: sicut dionysius i epistolis suis scribit. ¶ Tertius huic successit anatoli⁹: de quo supra actū est in ei⁹ festo. vi. idus martij. De his agit̃ lib. vij. c. xxvij. ¶ Quartus fuit sext⁹ eps. ¶ Quintus aūt successit stephan⁹ qui nō fuit sctūs. Nam de eo habetur: q licet eruditione ⁊ eloquētia prioribus nō inferior fuerit: sed fidei virtute lōge dissimilis: sicut psecutionis ignis pbauit. Nihil em̄ philosophie in necessitate tētationis ostēdit. ¶ Sextus aūt ⁊ vltim⁹ qui ⁊ sctūs noiat̃ theodotus vir: nō solum v̄bis: sed rebus ⁊ virtutib⁹ ornatus. Hic arte quidē medicus fuit. Sed ⁊ aiarum a dn̄o translatus est in medicinā: vere incōparabilis: qui sup omnes pene hoies fide misericordia studio vigilātia atqz omnibus optimis institutionibus claruit. In scripturis quoqz diuinis laborem q̄ plurimū gessit. Hic in pace quieuit. iiij. non. nouembris. Hec prefato libro septimo. cap. xxviij.

¶ De sancto modesto cōfessore. Cap. xi.

Modestus cōfessor vita ⁊ doctrina apō antiochiaꝫ claruit tpe marci antonij imperatoris. Qui i diuinis scripturis nō mediocriter erudit⁹ magnificēti⁹ ceteris aduersus martionē hereticū: oēs ipsius deceptiōes ⁊ fallacias: retecto q̄ velabant̃ neq̄tie tegmine denudauit: ⁊ apud ipam vrbē in pace qeuit. Sub seuero principe humanitatꝫ debituꝫ soluens. De hoc ecclesiastice hystorie libro quarto. cap. xxv.

¶ De scō musano p̄sbro ⁊ cōfessore. Cap. xij.

Musanus presbyter ⁊ pfessor apud alexādria eodē tpe claruit. Cui⁹ aplice fidei ⁊ sane doctrie monimēta ad eusebiu cesariēseꝫ puenisse dn̄r. Ei⁹ etiā fert̃ libellus multa elegantia scripť⁹ ad q̄sdā frēs qui declinauerāt ad heresim: q̄ dicit̃ eucrati

carum: tunc nuper exortam. Cuius auctorez fuisse tacianū sermo asserit. Hic aūt sanctus cōfessor apud alexandriā in pace quieuit. De hoc habetur ecclesiastice historie: libro quarto. cap. xxi. ꝛ. xxviij.

¶ De sancto Pagato ꝛ socijs martyribus. Cap. xiij.

Pagatꝰ martyr cū socijs suis ꝛ quodā christiano noīe vectio ꝗ apd lugdunum ciuitatē gallie passi sunt sub persecutione antonini imperatoris. Cum enī ex acclamationibus vulgi p̄ses in xp̄ianos nimia crudelitate deseuiret. Pagatus martyr cuius vita ab adolescētia fuerat examinata ꝛ probata ex perfecta charitate quā deū custodiebat ꝛ proximū: cū tā crudelia supplicia seruis dei vidisset inferri: poposcit se pro ciuibus suis audiri: ꝗbus nihil impietatis cōmissum probari poterat. Erat enī nobilissimus īter suos ꝛ eruditissimus. Verū eius defensionē iudex nō recipiēs: inquisiuit tātū si eēt xp̄ianus: qui cū se xp̄ianū clara ꝛ libera voce professus esset. Jussit illū tanꝗ̄ xp̄ianoꝝ aduocatū vinctoꝝ numero sociari. Dū aūt defensionē libertatis: que in nostra religione consistit: exequitur domini cum secutus exemplum animam suam ꝓ ouibus suis posuit ꝛ amicis: ꝛ cum vectio quodam ciuitatis eiusdem nobile glorioso martyrio coronatur. Quibus optimis ꝛ fidelissimis ducibus vsus oīs reliquus sanctorū eiusdem vrbis chorus prompti ꝛ alacres aīas suas pro fidei libertate posuerunt. Hec ex lib. quinto capitulo primo.

¶ De scō Alcippiade martyre. Cap. xiiij.

Alcippiades martyr apud lugdunū galliarum oppidum passus est sub persecutione iam dicta: de ꝗ habetur ecclesiastice historie lib. v. c. iij. ꝙ dum esset in numero eorum qui pro christi vincti tenebant: vitam satis arduam gerebat: nihil cibi volēs accipere: sed tm̄ sale ꝛ pane cum aqua vtebatur. Cunqꝫ talem vite rigorem vellet etiam in carcere positus obtinere. Attalo martyri in carcere etiam posito diuinitus reuelatur: quia non recte faceret alcippiades creaturis dei non vti: ꝛ alijs formam scandali derelinquere. Quibus ille cognitis cepit oīa cū gratiarūactione ꝑcipere. Et hic demum pro cōfessione nominis christi in vinculis positus vitam martyrio consumauit.

¶ De scō Apollonio cōfessore. Cap. xv.

Apollonius confessor ꝛ ecclesiasticꝰ scriptor tēpore cōmodi imperatoris claruit apud alexādriā. De quo fertur ecclesiastice historie lib. v. cap. xviij. ꝙ aduersus cataphrygas libellū edidit: in quo satis vigilanter prophetias ipsorum falsas esse cōuicit: ꝛ singula in eius verba coarguit: simul ꝛ vitā moresqꝫ eorum: qui auctores huius hereseos extiterūt. Ex quibus omnibus ꝛ alijs ꝗ̄plurimis vehementer supradicta heresis cōfutatur. Et hic vite sanctitate non infimus in pace apud eādem vrbem quienit.

¶ De sancto Polycrate epō. Cap. xvi.

Polycrates eps̄ apud ephesū claruit tempore cōmodi imperatoris antedicti. Qui nobilis eps̄ ipsius ciuitatis vita ꝛ doctrina cōspicuus vna cuz bacchilo corinthiorūz episcopo: de quo īfra dicetur ab eusebio in. v. libro. cap. xxij. plurimum commendatur. Hic ex persona oium episcoporum asie de pascha celebrando beati iohānis ꝛ veterum fretus auctoritatibus ad victorem romanum pontificē synodicaz scripsit epistolam. Et hic inter sanctos illius tēporis epōs preclarus ephesiorum sedi feliciter prefuit: gregem quoqꝫ domini verbis ꝛ exemplis impinguauit. Sepultus apud eandem ciuitatem.

¶ De scō Heraclito cōfessore. Cap. xvij.

Heraclitus confessor ꝛ ecclesiasticus scriptor claruit tēpore seueri imperatoris: de quo eusebius. v. libro cap. xxvij. dicit ꝙ īter alia eiꝰ sapiētie opuscula in aplo paulo cōmētarios edidit. Et in sanctitate vite in pace quieuit.

¶ De scō Maximo cōfessore. Cap. [x]viij.

Maximus confessor ꝛ ecclesiasticus scriptor claruit tempore prefati seueri pricipis: qui virtutibus ꝛ sapiētia nō minimus de famosissima illa oium hereticorum disseruit qōne: qua semper inquiritur vnde sint mala vel vnde malicia. Et ꝙ materia facta sit ꝛ non infecta. Et hic sanctus in christo cuz pace dormiuit: de quo ꝛ eusebius

premiſſis libro et capitulo ſcribit.

¶ De ſancto Candido confeſſore. Cap. xix.

Candid⁹ cōfeſſor et eccleſiaſticus ſcriptor eodē quo ſupra dicti īperatoris tēpore floruit: de quo et antedictus euſebius eodē lib. capitulo. xxvij. mētionez facit: quod in examerō. i. principio geneſis ſcripſit. Et operibus perfectis effulgens cum pace dormiuit.

¶ De ſancto Apio confeſſore. Cap. xx.

Apius confeſſor, et ſimiliter eccleſiaſticus ſcriptor tempore eiuſdem ſeueri auguſti floruit. Et hic ſapientia et ſacroꝝ librorū itelligentia inſignis in aplm paulū et i geneſiz libros nobile cōmētū exarauit: vt habetur eccleſiaſtice hiſtorie lib. v. cap. xxvij. predictis. Et h in fidei confeſſione clarus humanitatis debitum virtutibus pollens exoluit.

¶ De ſancto Sexto cōfeſſore. Cap. xxi.

Sextus confeſſor, et eccleſiaſticus ſcriptor: de quo et antefactus auctor pmiſſis lib. et capitulo loquitur: claruit eodē tempore ſeueri iperatoris. Hic de reſurrectiōe tā xpi q̄ mortuorū generali luculēter diſſeruit. Aliaqz nonnulla opuſcula edidit: et ſanctis fulgens operibus in chriſto requieuit.

¶ De ſancto Arabiano confeſſo. Cap. xxij.

Arabian⁹ confeſſor et eccleſiaſticus ſcriptor eodē antedicti ſeueri principis tpe floruit. Hūc et ex vite ſanctitate et doctrina pclara euſebius eodē quo ſup̄ libro et cap. inter ſctōs eius tēporis cōnumerādo ponit. Hic enim in ſuis libellis plurimas exortas in diebus ſuis hereticoruz inſidias: cōfutans fidem rectam et apoſtolicam monumentis ſuorum mandauit voluminum. Et hic in pace diem clauſit extremuz.

¶ De ſancto Leonide martyre. Cap. xxiij.

Leonides martyr apō alexādriaz paſſus ē ſub ſeueri iperatoris perſecutiōe. Hic pater fuit origenis famoſi doctoris et eccleſiaſtici ſcriptoris. Qui tētus a pſecutoribus et in carcerē truſus eſt. Cui origenes de domo adhuc adoleſcens annorū xvij. epiſtolam exhortatoriam ſcripſit ipſum ad fidei conſtantiam et paſſionis tolerantiā exortans. Cumqz dijs gentilium immolare non acquieſceret: et chriſtum negare renueret: pro martyrio chriſti capite plexus eſt. Alexandrieqz a chriſtianis tumulatus iacet. Hec eccleſiaſtice hiſtorie libro ſexto cap. ij.

¶ De ſancta māmea regina et martyre. Cap. xxiiij.

Mammea regina mater fuit imperatoris alexandri. Cuius tempore origenes in eccleſia dei ſapientia et eloquentia ac vita floruit. Hec vt de ea ſcribitur lib. vi. cap. xvi. de raris religioſa femina: cum de origene fama magnifica vbiqz et celebris haberetur. Ita vt nec principium quidem lateret aures: miſſis militaribus viris antiochiam: vbi per idem tēpus ipſa regina degebat: cum omni honore et ſupplicatione ad ſe famulum dei orat venire vt ſacrarum litterarum et fidei ab eo perciperet documenta. A quo et ipſa catholice religionis et diuini verbi monimenta ſuſcepit: et baptiſmi chriſtiani latenter ſacramentum excepit. Ob quod ab imperatore alexādro filio ſuo chriſtiani nominis perſecutore interfecta eſt et martyr domini conſecrata.

¶ De ſancto firmiliano epiſcopo et confeſſore. Capitulo. xxv.

Firmilianus epiſcopus apud ceſareaz cappadocie claruit temporibus alexandri imperatoris. Hc eiuſdem vrbis epiſcopus fuit et origenis auditor. Tantūqz venerationis erga ipſum preceptorem ſuum habuit: vt indeſinēter ſcientie et doctrinis ei⁹ gratia: eū conſtringeret ſecum morari. Sed et ipſe de relicta eccleſia ad eum properabat: et vtebat religioſa quadam viciſſitudine: dum ipſum modo ad inſtructionem eccleſie ſue illū euocaret: modo ipſe ſui profectus gratia ad euz pergeret: et docenti ei iugiter diebus ac noctibus aſſiſteret. Hic ad antiochie plebem gratam ſcripſit epiſtolaz cōtra paulum preſbyterum ſamoſatenuz tunc nuper in conſilio antiochēſi de hereſi damnatū. Proceſſu vō temporis ipſe beatus epiſcopus cum occaſione dicte hereſis penitus extirpande veniret antiochiam: dum eſſet apud tarſum in pace quieuit: cuius corpus ceſaream tranſlatum ibidem ſepultum eſt. Hec euſebius libro. vi. capitulo. xix. et libro. vij. cap. xxvi.

¶ De ſanctis Theodoro et Anthimodoro epiſcopis. Cap. xxvi.

THeodorus ⁊ Anthinodorus epiſcopi fratres germāi apud pōti p̄uinciā claruerunt temporibus maximini īperatoris. De quib⁹ tradit euſebius libro. vi. cap̄. xxii. ꝙ maior horuʒ natu theodorus vir famoſiſſim⁹ fuit: q̄ in epiſcopis apud pontū gregorius nominatur: fide et virtutibus atqȝ ſcia per omnia apꝛicus. Sed ei⁹ frater anthinodor⁹: quos origenes de auditorio rhetoris retractos: ſtudia cōium litterarū: in diuinaȝ ſuaſit philoſophiam cōmutare. Quiqȝ apud eū p̄ quinquennīū verbo dei operam dantes: in tantū profectum diuine eruditionis atqȝ ſcientie peruenerūt: tantūqȝ vite merito et cultu enituerunt: vt ab his ſcolis eius īmatura adhuc etate: ad epiſcopat⁹ prouincie ponti ſacerdotium vterqȝ raperetur. Qui ⁊ ambo ibidem in chriſto quieſcunt.

¶ De ſancto Syro martyre. Cap. xxvij.

SYrus martyr apud alexādriā paſſus eſt ſub decij ceſaris perſecutiōe. Hic cū res cuiuſdam potentis ſub mercede procuraret. Iubet ab eo idolis īmolare. Recuſans cogitur iniurijs. Perſiſtens rurſum mulcetur blāditijs. Cum v̄o vtrūqȝ cōtemneret: preacuta ſude validiſſime tranſuerberatus: et per media viſcera neci traditur: et martyrio coronatur. Hec euſebius libro. vi. cap̄. xxxi.

¶ De ſancto Cheramone epiſcopo ⁊ martyre. Cap. xxviij.

CHeramō martyr et ep̄s venerandus ſenex apud alexandriam fuit. Hic pontifex vrbis egypti fuit q̄ dicitur nicopolis. Qui tempore deciane perſecutiōis: cum ad arabicum montē vna cum grandeua coniuge diſceſſiſet nulli vltra apparuit. Et cum ad perq̄renduʒ eū plurimi chriſtianorū frequentiſſime proceſſiſſent: perſcrutatis oīb⁹ locis neqȝ ipos vltra quiſpiam neqȝ corpora eorū potuerunt inuenire. Hec euſebius vbi ſupra.

¶ De ſancta matre quedam ⁊ filiabus virginibus ⁊ mar. Cap. xxix.

SAncta quedam mater cū duabus filiabus virginibus apud alexādriā paſſe ſunt: ſub perſecutione diocletiani ⁊ maximiani auguſtorū. De quibus refert euſebius libro. viij. cap̄. xiij. ꝙ cū eſſet pulchritudine ⁊ pudicitia formoſa genere nobilis et copioſa facultatibus: filias duas virgines habebat ad materne pudicitie regulam enutritas: ſpecie ſimul et moribus ſe imitantes. Quas religioſa mater ſ̄m preceptū domini et timorē diuinum dedicauerat. Cum aūt declinā de perſecutiōis gratia ſui abſentiā procurarēt: miſſi a preſide milites repertas eas venire antiochiam cogūt. Sed cū perurgentibus militibus vehiculo iter agerent: religioſa et pudica mater filias lamentatur: ꝙ eas gētiles ſtudeant: aut a deo: aut a pudicitia ſeparare. Hortaturqȝ illas ne mori pertimeſcāt: ne deſpecta pudicitia viuere cū turpitudīe cupiāt. admonetqȝ illas necem eis aut opprobriuȝ paratum peruenire: et impudicorū curſu preripere. Cum aūt filias ad tale propoſitū videret accenſas: et ad quēdaȝ fluuiū perueniſſent neceſſitatis cauſa ſe deſcendere velle ſimularunt. Et dū cuſtodes paululū naturali verecundia ſeceſſiſſent: fluuij ſe rapidis fluctibus iniecerunt. Sicqȝ immaculatū domino ſp̄m reddiderunt. Hec euſebius.

¶ De ſanctis Adaucto ⁊ ſocijs martyribus. Cap. xxx.

ADauct⁹ martyr cum innumerabilibus vtriuſqȝ ſexus ⁊ omnis etatis ſocijs apud phrygiam paſſus eſt. De quo euſebius libro octauo capitulo ſecundo tractat: ꝙ erat dux cuiuſdam ciuitatis in phrygia poſite: in qua erant omnes populi chriſtiani: ipſe autem in natione italus ſuper vniuerſum erāt populum conſtitutus. Cum autem Diocletianus imperator gentilium legionem militum illuc miſiſſet: vt omnem ciuitatis illius plebē imolare cōpelleret: illiqȝ omnes vnanimes ſe xp̄ianos eſſe dicerent: ⁊ omnino ſacrificare cōtempſiſſent. Adaucto duce ⁊ curatore ciuitatis populuȝ ex hortante: porte vrbis a gentilibus clauditur: ipſaqȝ ciuitas oī ex parte ab eis circūdatur: ⁊ imiſſo igne oppiduȝ vna cum viris oīb⁹ ac mulierib⁹ paruulis pariter

ac senibꝰ cōcremant: ita vt nullꝰ penitꝰ ex illa vrbe etiā cū optimo volētibꝰ daretur abscederet. Sicqꝫ oēs ciues pfati celestis hierl'm ciues effecti glorioso martyrio coronantur.

¶ De sanctis pluribus martyribus apud alexandriam. Cap. xxxi.

Martyres plurimi apō alexandriā passi sunt sub psecutione antedicti Diocletiani. De quibꝰ eusebius octauo libro caplo decimoscōo refert ꝙ trūcatis auribꝰ atqꝫ inhonesto vulnere naribꝰ manuū quoqꝫ ceterorūqꝫ mēbrorum summitatibꝰ amputatis: trūcū sinebāt abire derisum. Quidā vō in craticulis prunis subterpositꝫ torrebant. Inter quos duo nobiles iuuenes dū cōprehēsi simulacris īmolare cogerent: se ad aras duci postularunt. Et cum fuissent adducti: manꝰ suas ardēti igni superponentes: ⁊ quousqꝫ oīs caro in ignē deflueret: immobiliter perdurarūt. Alij vō cum ad sacrificandū quererētur: sacrilegam pollutionem vitam precipitio finierūt. Minore quidem tolerantie fiducia: sed conseruāde fidei maiore cautela.

¶ De sanctis quattuor episcopis martyribus. Cap. xxxij.

Quattuor sancti epī apud alexādriā passi sunt sub diocletiana persecutione. Quoꝝ noīa hec sunt: primus phileas: scōs hesychiꝰ: tertiꝰ pachomius: quartus theodorus. Hi ex vrbibus egypti epī ꝓ confessione noīs xpiani glorioso apud ipaꝫ vrbē sunt martyrio coronati. Hec eusebius libro. viij. cap. xiiij.

¶ De sancto Pafnutio epō. Cap. xxxiij.

Pafnutius epūs egypti partibus vnꝰ fuit ex numero ꝯfessoꝝ illorū epoꝝ: quos maximianꝰ imperator dextris oculis effossis: ⁊ sinistro poplite pciso p metalla dānauerat. De hoc libro. x. eccl'iastice hystorie scribitur: ꝙ interfuit consilio primo sanctorum patrum prius apud niceam sub constantino augusto christianissimo celebrato. In quo tāta virtutum inerat gratia: vt signa per eū nō minꝰ ꝙ̄ dudū per apostolos fierēt. Nam ⁊ demones tantum verbo fugabat: ⁊ egros sola oratione curabat. Sꝫ ⁊ cecis dicit visuꝫ reddidisse: ⁊ paralyticos ad stabilitatē corporis reuocasse. Quē constantinus in tanta veneratione ⁊ affectu habuit: vt sepius eū intra palatium euocatū cōplecteret: ⁊ illum oculum: qui in cōfessione fidei fuerat euulsus: auidioribus oculis demulceret. Et hic ad ecclesiam suam reductus senioqꝫ confectus: post vitam virtutibus insignem in pace quieuit.

¶ De sancta quedam captiua apud iberiam. Cap. xxxiiij.

Sancta quedaꝫ mulier captiua tēpore cōstantini magni impatoris claruit apō gentes iberorum: que sub axe pōtico iacēt: p quā deus ipas gentes primū ad noticiam fidei conuocauit. Cum enim ipsa mulier christiana apud ipsos populos captiuata: fidelē ⁊ sobriā ac pudica duceret vitā: ⁊ diebus ⁊ noctibꝰ in orōnibus psisteret: ⁊ ex hoc barbari tanꝙ̄ qd noui mirarent: ac qd sibi hoc vellet curiosi pcunctarentur. Illa se xp̄m deū suū tali ritu colere fatebat: qui velut sibi ignotaꝫ nouitate nois mirabant. Erat aūt moris apud eos vt siqs paruulꝰ egrotaret a matre per singulas domos circunferretur: ab omnibus videlicet quicꝙ̄ experti remedij postulante. Cum autem mulier quedam paruulum suum languidum per omnes circuntulisset ex more: nec aliquid remedij cepisset. Venit ad captiuam: vt si quid sciret: ostēderet. Illa se nihil remedij humani scire testatur: christum tamen deū suū quē colebat: salutem hominibus desperatam posse ipsi dare confirmat. Paruulum itaqꝫ cilicio suo superpositum oratione fusa sanuꝫ reddidit matri sue. Sermo defertur ad plures factiqꝫ fama magnifici ad aures regine grauissime egrotātis ⁊ iam de salute quasi desperantis perlabitur que rogat ad se mulierē deduci illa negat accedere ne: nimis de se videretur presumere. Regina facit se ad mulierem portari. Que similiter supra ciliciuꝫ eiꝰ posita: inuocato christi nomine continuo surrexit sanata. Docet captiua reginam christū esse summi dei filiuꝫ: qui auctor est incolumitatis ⁊ vite: qui ⁊ regibus regna distribuit ⁊ mortalibus vitam. Quod domū regressa marito regi pcūctāti cām subite sanitatꝫ apuit. Ille mulieri mūera psentari iubet. Regina vō ei respōdet: ꝙ mulier nihil in auro vel argēto appetit: sꝫ ieiunio quasi cibo pascit. Nihilqꝫ aliud ꝓ mūere qrit: nisi vt xp̄s a rege ⁊ oī regno eiꝰ colat. Ad h̄ aūt rex segnior fuit: ⁊ ꝙ̄uis ad xp̄m affectū hr̄et ꝯuersionē distulit. Ad qd̄ tn̄ vxꝫ illum sepius commonebat.

¶ Quadā die in siluis venāte: subito aer densissimis offuscatꝰ: dies in terre noctis caliginem vertitꝰ: cūctiqꝫ regis comites nesciētes quo se verterēt hincinde dispguntur. Solus rex obscuritate nimia circūdatus: desperatiōe salutis anxius mēte xp̄m īuocat: vt si vere deus est quē captiua vxori p̄dixerat: nunc se de his tenebris eruat: vt ex hoc ip̄m omissis oībus colat. Ilico lux terre redditꝰ: ⁊ rex incolumis ad domū reuertitꝰ. Qui regine p ordinem gesta oīa pandit. Euocat captiuā: ⁊ nullū aliū p̄ter xp̄m se veneraturū ꝯfirmat. Illaqꝫ regi poscenti colēdi venerādiqꝫ modum inq̄ptū erat femine pādit. Fabricari ecclesiam monet: formāqꝫ describit. ¶ Igitꝰ rex oī populo ꝯuocato que gesta cūcta fuerāt exponit: fidēqꝫ doctus nōdū tñ initiatus aperit: sueqꝫ gētis primus apl'ꝰs fit. Credūt viri p regē: femine p reginā: cūctisqꝫ id violētibus ecclesia īnstāter instruitꝰ. Eleuato igitꝰ iā muroꝝ ambitu: dū intra colūne collocari deberēt: erectis duabꝰ p̄mis: cū tertia iā media parte fuisset erecta cōsūptis oībus machinis hoīmqꝫ ac boum viribus: attritisqꝫ oībus: ne loco q̇dem moueri potuit. Sed cuꝫ interuētu noctis oēs abscessissent: sola captiua mulier in orōne pernoctauit. Facto sūmo mane rex ⁊ ppl'ꝰs anxij introgressu vidēt colūnā quam tot machine totqꝫ ppl'i mouere nequiuerāt erectā: vt supra basem suā librate suspēsam vnius pedis spatio in aere pendētem. Oēsqꝫ ppl'i admirātes verā esse fidē christi acclamabāt. Et ecce in oculis oīum mirātiū nullo cōtingēte: colūna sensim supra basim suā deposita sūma cum liberatione cōsedit. Post hec reliquus colūnarū numerus cū sūma facilitate suspēsus ē: adeo vt oēs que supfuerāt ipsa die locarentꝰ. Fabricata igitꝰ eccl'ia ⁊ perfecta ppl'i maioris ardori fidei salutē sitiētes totius gētis legatos ad cōstātinū imp̄atorē mittūt qui rei seriem exponūt: sacerdotes sibi delegari petunt: qui ceptū erga se dei munus iplerēt. Quibus ille cuꝫ omni gaudio ⁊ honore trāsmissis: amplius ex hoc lecatus est q̄ incognitas illas romano iperio gētes iunxisset. Sicqꝫ doctrina nouoꝝ p̄dicatoꝝ: nouus ppl's fidē christi vna cuꝫ rege ⁊ regina suscipiūt: ⁊ baptizati christum exinde adorare ceperūt. mulier vo illa apud easdē gentes: p̄ma ibidē sacre fidei auctrix: in sanctitate vite ⁊ miraculoꝝ op̄atiōe perseuerās cōfecta senectute quieuit in pace. Hec eusebius libro. x.

¶ De scto macario cōfess. Cap. xxxv.

Macarius cōfessor in nitrie partibus in deserto videlicet egypti p̄fundissimo claruit tp̄e valētiani imperatoris. Qui tertius fuit macarius p̄ter illos duos: de quoꝝ vno actū ēst supra. iiij. non. ianuarij. ⁊ de secundo. xviij. kal. februarij. Hic eni discipulus magni antonij fuit. Qui vna cū isidoro ⁊ heraclide ⁊ pābone ꝯdiscipulis suis: in p̄fata heremi vastitate degebat. Cū aūt p̄secutionis arriane tēpore p̄fati oēs insimul cōuenictes ad mutuā charitatē ostendēdam: in suis tabernaculis positi orātes interfectores suos expectarēt: delatꝰ est ad eos homo mēbris oibus ⁊ p̄cipue pedibus aridus. Qui ab eis oleo p̄unctus inuocato xp̄i noīe cōtinuus sanus exurgēs reuersus est benedicēs deū. ¶ Cecus quidā ad cellam macarij itinere dierū triū in deserto positam se adduci fecit. Quo postq̄ multo labore p̄uenit: macariū domi nō iuenit. Cōtristatus autem: sed feruore fidei crescēs fecit se applicari ad partē illā parietis vbi senior cubare solebat. Et exinde paruꝫ luti aridi: vbi paries oblitus erat assūpsit: ⁊ palme sue supposuit: aquā q̄ꝫ de puteo vñ vir sctūs bibebat haustā sibi deferri rogauit: cū qua soluēs glebulā lutuꝫ fecit: oculosqꝫ inde p̄unxit: ⁊ aqua diluēs repēte visuꝫ recepit: nulloqꝫ ducēte regressus domū cūctis ppl'is rē gestam publicauit. ¶ Habebat aūt macarius leene spelūcā cellule sue vicinā. Die quadā belua catulos suos cecos ad eū produxit ⁊ ad pedes eius posuit. Qui cuꝫ intellexisset pro cecitate catuloꝝ bestia filios applicare: orauit ad dn̄m ⁊ ꝓtinus catuli receperūt visuꝫ. Et sequētes matrē ad spelūcā redierunt. Et paulopost ipsa cuꝫ catulis regrediens pelles ouiū plurimas velut munus pro gratia ad senē morsu oris auectas detulerūt. ¶ Cū autē lucius quidā prefectus alexādrie christianos p̄sequeretꝰ. Iussit predictos oēs patres a grege suo raptos in insulaꝫ egypti paludū deportari: in qua nemineꝫ esse coperat christianum. Sed cū senex noctu ad insulā deducti fuissent: in qua erat templum idolorum ab incolis sūma veneratione obseruatum: statim vt nauicula applicuit: sacerdotis templi filia arrepta spiritu clamare cepit stridens ⁊ rabiens: ⁊ per populos hincinde discurrens. Quā populus detentā ad senum nauiculā deduxerūt. Et cū añ pedes eoꝝ vlularet: ⁊ sanctos viros: cur ad demones loci illius expellendos venissent: interrogaret: illi malignum increpantes spiritum effugarunt ⁊ puellam sanam parētibꝰ reddiderūt. Qui vna cum insule populis conuersi ad christum ⁊ templum antiquissimum destruxerūt: ⁊ ecclesiā edificauerunt. Quod dum lucio alexandrie nunciatum fuisset: timens ne ex sanctoꝝ patrum presentia fides christi amplius cresceret: occulte eos ad heremuꝫ remitti iubet. vbi macarius ieiunijs ⁊ orationibus iugiter intentus in christo feliciter obdormiuit: cuius corpus alexandrie tumulatum est.

¶ De sctō piatone presby. ⁊ mar. Cap. xxxvi.

PIaton presbyter ⁊ martyr apō tornacum ciuitatem passus est sub domitiani imperatoris persecutione. Hic alio nomine piatus dicitur. Qui ex vrbe roma oriundus: indeqz egressus a beato dionysio epō apud galliā presbyter ordinatus: ⁊ ab eodē ad tornacensem ciuitatē ad predicandū directus est: vbi multitudinē paganorū euangelizans ad christū conuertit. Ad hūc comprehendenduz prefectus nuncios destinauit: qui ab eisdem apparitoribus detentus ⁊ iudici oblatus: dū christum confiteretur: primo quidē fustibus cedi: deinde iussus est capite truncari. Cuius corpus truncum ⁊ exanime caput proprijs manibus acceptū plusq̄ per duo miliaria deportauit: videlicet vsqz ad locum vbi diuinitus sepulturam elegit: vbi ⁊ gloriose occumbens tumulatus quiescit. Quo miraculo vltra mille gentilium conuersi sunt.

¶ De sancto Didymo alexādrio confessore. Cap. xxxviij.

DIdym⁹ alexandrinus cōfessor ⁊ doctor floruit tēpore valētiniani īperatoris. Hic in parua etate lumē oculoꝝ amisit: adhuc pene priorū elementorū ignarus: quo nō obstante tātum sui miraculū mundo prebuit: vt dialecticā: arithmeticā: ⁊ geometriam: quaruz figurales propositiones ⁊ principia permaxime visu indigent: vsqz ad perfectum didicerit: omniumqz deo docente: in breui diuinarū ⁊ humanarū rerū eruditionē ac scientiā percipit. Ad tante autē pfectionis apicē deuenit: vt schole ecclesiastice doctor extiterit: illustresqz viros auditores habuerit: videlicet athanasium epm: hieronymū presbyterū: basiliū cesariensem: ceterosqz plures doctores insignes in ecclesia dei sapientia admodū pbatos. Sanctitate quoqz vite non mediocriter effulsit. Qui nunq̄ turbari visus fuit: ꝓ corporeum lumē oculorū perdidisset. ¶ Hic plurima insignia edidit. Bibliā enim totam iterpretatus est. Cōmētarios dictauit ī psalmos omnes. In euangelio quoqz matthei ⁊ ⁊ iohānis. Scripsit de dogmatibus cōtra arrianos libros. ij. De spiritusancto librū: quē Hiero. ex greco trāstulit in latinum. In esaiam tomos. xviij. In osee scribēs ad hieronymū cōmentariorum libros. iij. In zachariaz eiusdem hieronymi exhortatiōe. li. v. In iob cōmentarios. Multaqz alia: que ipse idem ī dicare potuit scribentibus. Quieuit in xpō lxxx. anno iā exacto virtutibus ⁊ sapiētia pollens. Alexandrieqz tumulatus iacet.

¶ De sancto Didymo abbate. Cap. xxxviij.

DIdym⁹ senex in deserto interiori nitrie claruit. Qui inter cetera sanctitatis insignia scorpiones ⁊ cerastes ⁊ serpentes quosqz: qui in illis locis pro calore solis habentur acerrimi tā q̄ vermiculos nudis pedibus adeo conculcabat: ⁊ ita extinguebat. vt nihil ab eis pateretur mali. Hec in vitis patrum.

¶ De sancto Pione abbate. Cap. xxxix.

PIon abbas ī thebaidis deserto floruit sanctitate. Qui quotidie ambulans comedebat: vt minorē sentiret delectationem: pergens ad heremum fodit puteum: ⁊ inueniens aquā amarā: eam oratione in dulcediuē cōuertit qua omni postmodū tpe vsus fuit. Cum aūt moyses abbas ⁊ ejus monachi fodientes: aquā īuenire nō possent. Pion oratione premissa terrā pcussit: ⁊ aq̄ inde īmediace scaturijt: de q̄ tn̄ minime gustare voluit: sed eā ad vsum illorū fratruz dimisit. Hic sub abbate antonio. xxx. annis et eo amplius in sctō instructus est proposito. Qui de domo parentum egressus nunq̄ amplius ab eis visus fuit. Requisitus aūt a sorore vidua: vt eā visitaret: quē ipsa languens videre cupiebat: cū duob⁹ sororis filijs de mādato patris antonij ad domuz illius accessit: clausisqz oculis īgressus ⁊ egressus: se ab ea videri permisit eamqz minime respiciens: mox ad heremum repedauit. Hec vbi supra.

¶ De sancto Apelle cōfessore. Cap. xl.

APelles confessor egyptius ex fabro ferrario conuersus est. Qui opus hoc exercens die quadā diaboluz sibi in specie mulieris iuuenis ⁊ elegātis apparentē ferro cādēte percussit in faciē: qui stridēs ⁊ gemēs euanuit. Ex quo die sanctus vir ferrū candens in manu sine lesione tenebat. Vadens aūt ad heremum cibū nunq̄ sumpsit:

nisi tãtũ dominica die de manu sacerdotis eucharistie sacr͞m. Ceteris diebus nihil perci piebat: sed opibus manuũ insistẽs cingula iu mentoꝝ de palmarũ folijs texebat. De quibꝰ egri tactu sanabãtur. Nam duꝫ quidam clau- dus a natiuitate: vt aliquo portaret camelo i- positus: dum pedibꝰ cingulũ quo iumẽtuꝫ cin ctum erat: quodqꝫ vir sanctus texerat tetigis set: cõfestim descẽdens pedibus solidis am- bulauit. ¶ Hic etiã ab angelo diuina repletꝰ sciẽtia: multos suis sermonibꝰ edificabat: et vitia fratruꝫ ac virtutes latẽtes per spirituꝫ cognoscebat. hec in vitis patrum.

¶ De sctõ Piamone p̃sbytero. Cap. xli.

PIamon p̃sbyter in heremo de scythi floruit. Qui die q̃dã missam celebrãs vidit angelũ stantẽ ꝯtra altare: monachos p̃sentes in codice scribentẽ: absentes scriptos delẽtẽ. Et dum illi ad cõionẽ accederẽt: angelus quorũdam scribebat nõia: quorũdam dimittebat. Piamon autem post missam discussis illis qui scripti nõ fue- rant. Inuenit in singulis eoꝝ mortale pecca- tum. Quibus reuelata narrãs: tãdiu cum il- lis fleuit: donec eidẽ iterũ angelus apparuit: ⁊ eos cũ ceteris ascripsit. hec in vitis patrũ.

¶ De sancto Beniamin sene. Cap. xlij.

BEniamin senex: in heremo fuit. lxxx. annorum qui miraculis clarẽs quoscũqꝫ egros ad se delatos: oleo vnge bat ⁊ cõtinuo sanabant̃. Ipse autẽ adeo hydropicus effectus est: vt per ia- nuã celle sue nisi remotis aliquibꝰ tabulis ef- ferri nõ posset. Qua passione per mẽses. viij. ante suuꝫ obitũ laborauit. Omẽs autẽ ĩfirmos ad se veniẽtes sanabat: cunctosqꝫ rogabat vt orarent deũ pro anima eius de corpore nil cu- rantes: eo ꝙ dum esset sanus nihil sibi profuis set. hec vbi supra.

¶ De sancto Coprete presbytero ⁊ confessore. Cap. xliij.

COpres p̃sbyter annoruꝫ circiter. lxxx. in heremo thebai- dis fuit. Cuius duꝫ gẽtilis q̇- dam olera furatus esset: ⁊ ea ad coquẽdũ cõposuisset: neqꝫ coqui poterant: nec calefieri. Quod ille vidẽs ablata san- cto restituit: ⁊ cõuersus baptismum suscepit. Eadẽ nocte fratres superuenerunt ad copretẽ: vnde sanctus duplices honores dñõ persoluit dum olera restituta eisdem apposuit. Qui dũ fratribus ad se venientibus pro edificatione eorum mirabilia quedã narraret: q̃ vix vnus ex illis credere poterat: dormitãti ipsi visus est liber aureis litteris scriptus manibus co pretis: ⁊ vox senis venerãda audita est fratrẽ increpãtis: cur fideꝫ auditis non adhiberet. illeqꝫ euigilãs compunctus est. ¶ Arena vo pedibus eius attrita: per agros cõspersa ter- re sterilitatẽ auferebat. ¶ Hic dum quẽdam manicheũ populũ seducentẽ disputãs exclu- dere nõ posset: fecit ignẽ accẽdi: eo pacto: vt quisqꝫ eoꝝ flãmas igressus iustus exiret: eiꝰ fides approbata esset: ipseqꝫ p̃mũ ignẽ itrãs illesus exiuit. Dũ autẽ hereticus intrare nol let a populo in flãmas violenter iniectus est. Dum autẽ mori se videret copretis auxilium ĩplorauit. A quo eductꝰ dũ pertinaciter cõuerti nollet: ab eodẽ eiectꝰ ⁊ dimissus abijt confu- sus. hec heraclides.

¶ De sanctis Syro Paulo ⁊ Esaia confes. Cap. xliiij.

SYrus paulus ⁊ esaias monachi fuerunt in scy- thi. Qui dum si bijnuicẽ ad ripam fluminis occurrissent vt fratrẽ quẽdaꝫ anub noĩe visitarẽt: orationẽ fuderũt: ne in via impedirẽ tur. Statimqꝫ naniculaꝫ sibi apparẽtem sine remo vel remige: iter tridui vna hora cõtra istũ fluuij p̃fecerũt. Cũqꝫ ap- plicuissent: reuelatũ est esaie: ꝙ vir ad quem ibant eoꝝ secreta cordiũ nouerat. Paulo re- uelatũ est: p̃dictũ anub post triduum esse mi- graturum. Syro autem reuelatum est anub sibi mane occursurum. Cum autem illa nocte in orationibus pernoctassent: anub mane ad eos veniens eorum secreta eis patefecit. Cũ quo manentes tribus diebus ab eo edificati sunt. Illeqꝫ in eorum manibus expirauit: et ab eis sepultus fuit. hec in vitis patrum.

¶ De sancto Effrate monacho. Cap. xlv.

EFfrates monachus apud anthio- chiam claruit tempore valẽ- tis arriani imperatoris con- tra catholicos seuiẽtis. Quẽ per plateam ciuitatis anthio chene ambulantem: vili ha- bitu contectum: ⁊ longa senectute confectum imperator respiciens: interrogauit quis es set ⁊ quo iret. Cui ille se christianum mona

chum ⁊ pro suo pergere imperio oraturum
respondit. Quē imperator redarguit: eo ꝙ do
mi more monachi stare deberet. Ille aūt p
ouibus xp̄i liberandis se egressum dixit. Cu
bicularius aūt cesaris sancto viro mortē com
minatus est: eo ꝙ principi nimis superbe lo-
queretur. Et dum inde recedens imperatori
balneum pararet: subito mente alienatus fu
ribūdus in aquā feruentē se iniecit: ⁊ ibi ex-
tinctus: multis hereticis ad veritatē fidei ca
tholice redeundi exemplum dereliquit.

¶ De sancta Sarra abbatissa. Cap. xlvi.

Sarra abbatissa
claruit in scythi tpe theodosij
senioris: que. xiij. annis a spi-
ritu fornicationis impugnata
fortissime exorabat dominum
nō vt pugna recederet: sꝫ vt sibi fortitudo da
retur. Cui tandem super lectulū iacenti spi-
ritus immundus apparuit: dicēs se ab ea vi-
ctum fuisse: illa vō non se: sed christum illum
vicisse respondit. Hec supra alueuꝫ fluminis
lx. annis habitauit: ⁊ nūꝙ̄ inclinata est vt flu
men aspiceret: ne forte ex tali visione dele-
ctationem assumere. Hec in vitis patrum.

¶ De sctā Syncletice abbatissa. Cap. xlvij.

Syncletice abba-
tissa vnde fuerit vel vbi in de-
serto locū pro sua habitatione
habuerit nusꝙ̄ reperitur. Pu-
tatur tamen ꝙ in deserto vbi
tunc monachi egypti vt plurimū habitare cō
sueuerant. Quod autē vite probatissime fue
rit: ex multis dictis eius ⁊ auctoritatibus: q̄
in vitis patrum in exemplum leguntur: sa-
tis colligi potest.

¶ De sancta tabita virgine. Cap. xlviij.

Tabita
virgo vna fuit
ex sororib⁹ de
gentibus i mo
nasterio illo
grandi thebaidis: quod heli-
as abbas perfecit: in quo ⁊
trecentas feminas congrega
uit: de quo supra actuꝫ est ter
tio idus septembris. Hec autem in ipso ceno
bio deuotissima fuit: ⁊ in tātū humilis: ꝙ ab
omnibus despiciebatur: ⁊ quasi insana repu
tabatur. coquineqꝫ opera ⁊ alia quoqꝫ vilia
officia ei imponebant: que illa fideliter ad-
ministrans: nec cuꝫ aliis ad mensaꝫ sedebat.
Cui etiā sorores multa cōuitia inferebant:
illaqꝫ omnia patientia munita tolerabat. An
gelus autem domini sancto piterio abbati in
heremo dudum conuersanti apparuit: eūqꝫ
admonuit: vt ad dictam sororem visitandā ac
cederet: eo ꝙ ipsa illū meritis excederet. Il-
le autem veniens: dum singulas vidisset: nec
eam quam querebat cerneret. Interrogat so
rores: an alia superesset: ille vō vnam insa-
nam ⁊ amentē superesse dicunt. Qua addu-
cta sanctus vir pedibus eius aduolutus et ac
ceteris per angelum reuelata narrauit. Tūc
omnes moniales ad pedes tabite procidētes
de illatis iniuriis venima postulabant. Pro
quibus tam ipsa virgo ꝙ̄ sanctus abbas ora-
uerunt. Paucis postmodum elapsis diebus
virgo ex tali facto inanem gloriam fugiens:
cenobium latenter egressa solitudinem pe-
tiit: ⁊ quo fine diem clauserit adhuc ignora-
tur. Hec heraclides in paradiso.

¶ De sancto phyllorhonio
presbytero. Cap. xlix.

Phyllor-
rhonius presby
ter de regione
galatie imperā
te iuliano seculo renūciauit.
A quo sibi caluicie facta du-
rissime verberibus attritus ac dimissus est:
qui mox ad heremū properans ⁊ cum forni-
catione ⁊ ingluuine maximam primo habuit
pugnam: quam tandem summa abstinentia
⁊ penitentia superauit. Nam per annos. xv-
iij. in quadam cella se clausum ferro onera-
uit: ⁊ nec panem nec coctum dicto tempore
aliquando comedit. Super hec ⁊. xxxij. an-
nis nullo pomorum genere vsus fuit. Dein-
de postꝙ̄ spiritualia certamina vicerat: cum
spiritibus etiam visibiliter ⁊ corporaliter p
annos. xl. luctam habuit. Pretera metu mor
tis per annos. vi. intra sepulchra mortuorum
se inclusit: vt sic demonem quem ex mortuo-
rum memoria metuerat ex eorū aspectu con
tinuo superaret. Ipse de labore manuum sua
rum. ccl. solidos elephantiosis prestitit: ⁊ ro-
mam: hierosolymam: ⁊ alexandriam: ac plu-
ra alia loca sacra peregrinationis gratia pe-
dester visitauit. In morte protestatus est: se
nunꝙ̄ ex sensibus suis a deo fuisse superatū.
Hec heraclides vbi supra.

¶ De sancto Gadano sene. Cap. l.

Gadanus senex cir-
ca
iordanem semper sine tecto sub
diuo habitabat. Contra hunc
iudeī quidā emuli venientes in-
uidia furibundi ⁊ armati: dū vnus illorū euꝫ
ferire vellet: dextera quam erexerat: subi-
tō aruit: ⁊ ex eius digitis gladius excidit.
Hec vbi supra.

¶ De sancta Siluia vir-
gine. Cap. li.

SIluia virgo rufini alex andrie pfecti soror i heremo thebaidis puīcie superiori degebat: que p ānos lx. nec ora: nec pedes: nec aliquā mēbrorum partem excepris digitis aq̄ lauit. Et duz decūbens languida a medicis ad balneū sanitatis percipiēde gratia instantius suaderetur: nullatenꝰ acquieuit. Nec aliquādo in lecto: aut lectica iacuit: sed super nudā humū cubauit. Hec eloquētissima erat ⁊ amore sacraruz litterarum noctes in diem vertēdo legebat. Hec heraclides.

De sctō Sisinnio monacho. Cap. lij.

SIsinniꝰ monachus discipulꝰ abbatis elpidij: de quo supra dictū est in eius festo iiij. noñ. septembris. Postq̄ apud eū. vi. vel. vij. ānis fuisset: intra quodā sepulchrū se inclusit: in quo per triēnium semper orauit: ⁊ nec die: nec nocte deambulauit: aut sedit: aut iacuit. Qui etiam cōtra demones specialē gratiaz meruit. Adeoqz sine vllo vitio mentis ⁊ corporis vixit: vt nullā esse generis distantiaz inter mares ⁊ feminas cōprobaret. Tandē egressus ad cappadociaz patriam suam: ⁊ presbyter effectꝰ fratres ⁊ sorores in vnum cenobium collegit: vbi et in pace quieuit.

De sancto diocle confessore. Cap. liij.

DIocles oli philosophus secularis ad celestis philosophie studiū animatus est. Qui ad heremū superiorē thebaidis accessit: ⁊ in artissima spelūca annos multos exegit. Ad se autē venientes admonebat vt sui exemplo eoꝝ desiderio animū sempꝛ cum deo esse studerent: i ipso qz speleo vite terminū dedit. H vbi sup.

De sctō Capithone ꝯfessore. Cap. liiij.

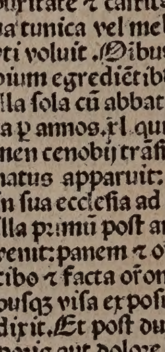
CApithon iuuenis priꝰ latro fuerat. Postmodū aūt ad heremū trāsiēs quīquaginta annis i antro quodā habitauit. Nec extunc vsqz ad tertiū vrbis alexādrie lapidē: nec vsqz ad flumen nili aliqnādo accedere voluit: dicens ꝙ si se cōuersationi hominū adhuc ingereret: inimicus quē nōdū vicerat ei fortius repugnaret. hec ille.

De sancta Amata virgine. Cap. lv.

AMata vgo senex annoꝝ. lxxx. abbatissa in monasterio quodā thebaidis fuit habēs sub sui cura. lx. virgines in abstinētie puritate eiꝰ exēplo ⁊ doctrina viuētes. Inter quas erat vgo quedā noīe tora annorū circiter. xxx. pulchra facie ⁊ decora: sz animi puritate ⁊ castitate formosior: que nunq̄ noua tunica vel melote aut nouis calciamentis vti voluit. Oibus aūt sororibꝰ die dñico cenobium egrediētibus ⁊ ad ecclesiā procedētibꝰ illa sola cū abbatissa domi manebat. Nā amata p annos. xl quibus monacha fuit nunq̄ limen cenobij trāsiuit. Cui sctūs martyr colonatus apparuit: eamqz prima dñica futura in sua ecclesia ad prandiū secū inuitauit. Tūc illa primū post annos. xl. ad ecclesiā martyris venit: panem ⁊ olera secū ferēs: vbi sumpto cibo ⁊ facta orōne ad monasteriū redijt: filiabusqz visa exposuit: seqz cito migraturā predixit. Et post duos dies nulla egritudine corporis aut dolore capitis vexata: se vt erat sepelienda cōponens: emisit spiritum.

De sctō punifico abbate. Cap. lvi.

PUnificus abbas cū esset p̄sbyter et maximi cenobij in egypto pater cūctis honorabilis: fugiēs honorē seculi humilitatis grā iam senex de cenobio latēter fugit: ⁊ habitu seculari assumpto solus accessit ad monasteriū tabēnesiotaruz: qd̄ in vltimis thebaide ptibꝰ artioris vite esse cognouerat. Ibiqz diutissime p̄ foribꝰ pseuerās se in monachū suscipi postulabat. Quem illi recipere recusabāt: eo ꝙ nō deuotiōis cā: sed vel alēde senectutis vel famis reprimēde: ipm iā puectū ad monasteriū accedere velle putabāt: tādem sūma importunitate ab abbate susceptꝰ iuniori cuidam commendatus est. Cui adeo obediens fuit: vt etiam indigna ⁊ aspera officia: etiam sibi non imposita exerceret: nunq̄ attendens ꝙ presbyter aut pater maioris cenobij fuisset. Nocte etiam consurgens quedam necessaria furtim adimplebat: vt auctorem operis nemo deprehēderet. Cumqz per biennium incognitus ibi mansisset: requirentibus illum vbiqz fratribus suis tandem a quodam dum terram sarculo foderet: ⁊ stercora gestaret vir cognitus est. Qui abbatem ⁊ fratres loci vocauit: ⁊ quis esset punificus

vel qualis fuerat eis innotuit. Illi autem ve-
niam postulabant: eo ꝙ sancto p̄sbytero ⁊ pa-
tri monachoꝝ ignorates: vilia imposuerant.
Qui inuitus ⁊ flens ad priorē cenobiū guber
nandū rediit: vbi ⁊ post modicū tēpus felici-
ter in pace quieuit. Hec heraclides.

¶ De sancto theremone abbate. Cap. lvij.

THeremō abbas in heremo
de scythi claruit.
Qui ibidem cēte
narius decessit. Hic eni adeo
dorsum suū tam tēporis vetu
state quā orationū iugitate curuauerat: vt q̄si
in primeuā infantiā summissis manibus in ter
ram traheret. Hec qui supra.

¶ De saucto Artebio epo. Cap. lviij.

ARtebi⁹ episco-
pus pāphiliensis ex anachori-
tica vita ad episcopalē iam di
ctam sedem inuite ⁊ renitēter
assumptus est. Qui tn̄ in epi-
scopatu degēs heremi vitā nō deseruit, quin-
imo ieiuniis ⁊ oratiōibus iugiter intētus cu
rā pastoralē sedule administrabat: ⁊ ad here
mum sibi delectā sepius accedēs sanctos ana
choritas ⁊ patres frequētius persona ⁊ bn̄di
ctionibus visitabat. Hic apud pāphiliā in pa
ce quiescens ibidem' sepultus iacet.

¶ De sctō Habetdeū epo ⁊ mar. Cap. lix.

HAbetdeum epi
scopus lunēsis ⁊ martyr tēpo
re vandalice persecutionis in
italiam martyriū passus est.
Qui dum arriane ꝓfessioni
resisteret: p̄mo in exiliū relegatus est. Dein-
de ipsum vādali reuocātes: obturato eidē ore
ipsum aqua more arrianoꝝ rebaptizarūt: pu
tantes ex hoc eius cōscientiā violare. Sz duz
adhuc illis fortius obsisteret ab eisdem capi-
te cesus est.

¶ De sancto Cassiodoro confes. Cap. lx.

CAssio-
dorus confes-
sor ex senato-
re monachus
quōdam theo
dorici regis italie cancellari
us: natione apulus: floruit tē
pore childeberti regis fran-
corū. Hic vite sanctitate ad-
modum effulgens diuina ⁊ humana litteratu
ra pollēs, nōnulla perutilia ecclesie dei diges
sit. Scripsit nēpe librū. De trinitate. de ani-
ma. de amicitia. Familiariū epistolarū. de or
thographia. Super psalterio centū ⁊ quinq̄
ginta tractatus super centū ⁊ quinquaginta
psalmos. Scripsit etiā historiā tripartitaz.
Et iustiniani primi tp̄ib⁹ hūanitatis debitū
soluit. Sepultus in miraculis viuit.

¶ De sancto Geremaro abbate. Cap. lxi.

GErema
rus abbas or-
tus villa gua-
tandra ex con
finio beluacē-
si sup flumen: patre rigober-
to ⁊ genitrice aga ex nobili
francoꝝ ꝓgenie orta vnicis
parētibus post eoꝝ obitū oī-
bus pro christo paupibus erogatis: monacha
lem habitū a sancto andoeuo episcopo susce-
pit: ⁊ in monasterio pentuli multorum mona
chorum abbas cōstitutus est. Cuius dum mo
nachi duras correctiones nō ferrent: cultellū
sub lectulo ponētes: manubriū solo heserūt:
acumē vo nudū erecta cuspide supra lectū in
aerez' dimiserūt: vt rediēs a matutino: se sup
telū cum ipetu sternēs semetipsum trāsfode
ret. Ille autē rediēs ab ecclesia finitis matu-
tinis: dum lectū vellet ascēdere: diuino instin
ctu p̄ter morē manū circūducēs ferrū reppe-
rit: ⁊ ad ecclesiā reuersus in oratione pnocta
uit. Mane autē facto nemini aliquid idicās:
in capitulo corā fratribus abbatie renuncia-
uit: ⁊ ad sanctum andoeuum ꝑgens locum so
litariuz sibi ab eo cōsignādum poposcit. Qui
bus ambobus per visum nocte angelus locuz
ostendit. Qui mane ad locum pergentes dū
nebula totum circūitum: vbi erat construen-
dum cenobiū operuisset. Vox de celo sonuit:
ꝙ ante annos quadraginta deus locuz illū fi
deli suo geremaro p̄uidit. Nebulaqz sublata
locus totus rore perfusus: quasi si virga ꝑ cir-
cūitum fuisset designatus apparuit. Ubi edi
ficato monasterio sanctus geremarus cū qui
busdam electis discipulis vsqz ad obitū suuz
deo fideliter deseruiuit: ibiqz sepultus in pa
ce requiescit.

¶ De sctō Rhemachlo epo. Cap. lxij.

RHema-
chlus episcopus
traiectensis cla-
ruit tēpore impe
ratoris constantini iunioris:
vt dicit sigibert⁹. Qui postq̄
cōmissam sibi ecclesiā aliquo
tēpore verbis atqz exēplis fe
liciter gubernasset: tādez ꝑ-
tesus seculariū tumultuuz: episcopatui resi-
gnauit: ⁊ monachalis vite habitū assumens:
christo deinceps iugiter militauit. Et sub mo

nachali obedientia de magistro effectus di⸗
scipulus in pace quieuit.

¶ De sancto Landelmo ↄfes. Cap̄.lxiij.

Landel⸗
mus cōfessor:
qui ⁊ morosus
a sācto ausber
to ep̄o camera
censi ex predone ad christum
cōuersus ⁊ monachus effect⁹
a beato martino ep̄o turonen
si ad p̄dicāduz destinatus: fū
dator fuit duoꝝ cenobioꝝ: videlicet lolobien
sis aluei vassaris atqꝫ crispinēsis: in quo secū
o corpore quiescit. In ipso igitur monasterio
crispinēsi cū duob⁹ discipulis suis aldeleno ⁊
domitiāo claruit: ibiqꝫ xp̄o seruiēs i pace q̄e
uit. Quo tp̄e claruit gislenus cellēsis abbas:
maldegari⁹ dux: q̄ ⁊ vicēti⁹ altimotēsis ⁊ sec⸗
zēsis eiusqꝫ ↄiūx valdetrudis castrilotēsis so
rorqꝫ valdetrudis aldegūdis melbodiensis.
Trudo etiā albaniēsis: ⁊ alij m̄lti anglia ⁊ sco
tia: q̄ vbiqꝫ v̄bū dn̄i seminabāt. Tūc tp̄is ceno
biū floriacēse a leodoboldo abbate fūdat̄: vbi
⁊ post annoꝝ decursum corpus sancti benedi
cti translatum est: vt dictum est supra in eius
translatione. v. idus iulij.

¶ De sctō Bernone abbate. Cap̄.lxiiij.

Berno
primus abbas
monasterij clu
niacensis ⁊ fū
dator ipsius or
dinis claruit tp̄e cōradi primi
imperatoris. Cuius anno ꝑpri
mo ordo icepit p̄dictus: anno
videlicet dn̄i. ccccccccxij. Hic
autē multa vite sanctitate polluit: qd̄ ex ipsi⁹
ordinis institutione satis patere pōt. Nā san
ctus vir nunq̄ potuisset aliter docere: q̄ vixe
rit. Qui dū morti appropinquaret Odonem
monachū suū olim musicū sibi ↄstituit succes
sorem: ea conditione: vt ecclesia cluniacensis
annuatim solueret ecclesie gigniacēsi censuz
duodecim denarioꝝ: quod vsqꝫ hodie seruat̄.
Tādem berno abbas exitiali languore deten
tus: vicinos ep̄os accersiuit: ⁊ se reum tanto
ministerio iudicās: ⁊ ab ordine seipsuz depo
nens: odonē ordinat abbatē. Qui dū pro viri
bus reniteret: vi fratrū adductus ⁊ ep̄orum
mādato sub anathematis pena supatus acq̄e
uit. de quo supra in eius gestis dictū est. xiij.
kal̄. decēbris. Sanctus autē berno post dies
modicos in pace requieuit.

¶ De sctō edgrao rege ⁊ ↄf. Ca. lxv.

Edgarus rex anglo
isignis frater ediui: cepit regnare anno otho
nis iperatoris vigesimosecūdo: dū adhuc eēt
iuuēculus annoꝝ sexdecim: quo nascēte dūsta
nus archiep̄s cantuariēsis audiuit vocē de ce
lo angelice dicētē. Pax āglie q̄diu puer iste
regnabit: ⁊ dūstanus noster vixerit. Regna
uit aūt annis. xvi. ⁊ quolibet anno nouū mo⸗
nasteriū fundauit: totāqꝫ insulā in sūma pa⸗
ce ⁊ iusticia gubernauit. Nā regē scotoꝝ ciuā
dum cābioꝝ malcolinū: archipyratā mascosi
um oēsqꝫ reges vualesiuz numero. v. ad curiā
coactos perpetuo sacro sibi obligauit. Quos
apud legionū sibi occurrentes: ⁊ pōpā trium
phi per fluuiū deduxit vna naui impositos:
quā illi remigabāt: ⁊ ipe in ꝓra sedebat. Cō
patriotas suos a nimia potatiōe timore ⁊ in
dustria refrenauit. Et adeo seuer⁹ fuit q̄ ibi
nullus fuit p̄uat⁹ latro: nullus popularis pre
do: nisi vellet amittere vitā: q̄netiā o s̄ gene⸗
ris feras sanguinis auidas ex regno extermi
nauit. Guidualo regi gualdēsiū indixit: vt si⸗
bi oī anno tributū. ccc. lupoꝝ solueret. Quod
dū ille plurib⁹ annis fecisset: nullū se ampli⁹
iuenire ꝓfessus est. Omni estate post pascha
naues ꝑ oīa littora adunari p̄cipiebat: ⁊ ascē
dens ipsemet: mare circūibat: vt pyratas ar⸗
ceret: hyeme v̄o ꝑ ꝓuincias equitabat vt pre⸗
dones deleret: iudicia potētioꝝ exquirēs ne
ius violarēt. ¶ Quodā tp̄e venatū ꝑexerat
dūstanū qui secū erat rogās missaz differre:
q̄ dies dn̄icus erat. Appropinquāte hora ter
tia ep̄s sacris indutus sup altare regē expe⸗
ctabat: subitoqꝫ sopore leui dep̄ssus: rapt⁹ in
celū audiuit cātus āgeloꝝ cātātes kyri el̄. ix
vicib⁹. Excitat⁹ post modicū adhuc expectās
rapit̄: ⁊ audiuit alta voce. Ite missa est. ⁊ re⸗
spoderi: deo grās. Tūc accurrētes ei⁹ clerici
regē adesse dixerūt: q̄bus r̄ndit q̄ missaz au⸗
diuerat: nec eē op⁹ q̄ ea die amplius celebra⸗
ret. Interrogat⁹ a rege cur hec diceret: ⁊ q̄⸗
re celebrare nollet visionē apit. Et hoc sūpta
occasiōe regi ꝓhibēs ne die dn̄ico vlteri⁹ ve⸗
natū ꝑgeret. Quā correptionē sctūs rex beni
gne suscepit ⁊ decetero obseruauit. Qui gu⸗
bernato regno post ānos. xvi. anno etat̄ sue
xxxiij. i pace q̄euit: ⁊ miracul̄ p⁹ obitū claruit.

¶ De sancto deodorico ep̄o. Cap̄.lxvi.

Teodoricus me⸗
tensis ep̄s imperatori othoni p̄
mo sanguine ⁊ dilectione cōui⸗
ctus fuit. Qui dū in italica ex
peditiōe militaret: ⁊ sctūs ep̄s
cū eo ꝑ trienniū in ipsis ꝑtib⁹ extitisset: ipe vti
deuotissim⁹ ex diuersis locis ⁊ ciuitatib⁹ plu
rima corpa ⁊ reliq̄as sctōꝝ collegit: que ipse
secū i partib⁹ suis asportauit. Primū a mar⸗
sia corpus elpidij confessoris sustulit. Cuius
socij cadauer: videlicet euthychij iā ipse ipa⸗

tor sustulerat. Ab amiternis euthichē martyrē cū reliqis maronis ⁊ victorini sociorū illi⁹. A fulginio felicianū epm ⁊ martyrē: a perusio asclepiodorū martyrē: a spoleto serenum martyrē cū gregorio martyre spoletanensis: a cordinio pignorꝫ vincētij martyris olim ab hispanijs per duos monachos capuam: ⁊ inde cordiuiū delata. A menania alterum vicentiū epm ⁊ martyrē: a vincentia leōtiū episcopum ⁊ martyrē: a florētia minyatē martyrē: ab vrbe tudratina fortunatū epm. A sabinis partes corporꝫ prothi ⁊ hiacynchi martyrū: ⁊ alia plurima que in ecclesia sancti vincētij martyris a se in saltuuallis cōstructa locauit cū parte cathene sācti petri apostoli: ⁊ capillis ei⁹: ⁊ sanguine sancti stephani pthomartyris: ⁊ parte craticule sancti laurētij: a iohāne papa sibi donatis. Hec omnia prefatus sāctus eps i dicta ecclesia deuote reposuit: vbi postmodum ecclesia sua feliciter gubernata in christo quiescens tumulatus iacet: ⁊ miraculis viuit. Hec sigibertus.

De sancta Eteldrita regina ⁊ virgine. Cap. lxvij.

Eteldrita regina ⁊ virgo i aglia claruit: vt ait beda. Que duobus nupta viris virgo pmāsit: viros ad castitatis obseruātiā suis exhortationibus inducēs: ⁊ semetipsaꝫ illibatā custodiēs. Hui⁹ pater fuit anna rex orietalium anglorū q̄ habuit alias duas filias: etelburgā ⁊ sexburgā. Quarū prima in monasterio gallie: qd dicitur brigi: sanctimonialis primū: post abbatissa fuit: ⁊ semper incorrupta permāsit. Altera herecoberto regi cūmariorꝫ vxor data est. Ex quo genuit duas filias excotōgā: de q̄ beda multa scripsit: ⁊ hermenildaꝫ: que vulsio regi menciorū data est i coniugē. Ex quo habuit filiā vemburgā virginē. Mater apd belu iū post sexburgā abbatissa fuit: filia vo apud legionū ciuitatē q̄escit. Que maxime orones feminarū ⁊ puerorꝫ exaudire credit̄.

De sctis Nuldruta ⁊ Nulburga virginibus. Cap. lxviij.

Nuldruta ⁊ nulburga virgines sorores carnales in anglia claruerunt. De quib⁹ beda scribit: q̄ fuerūt filie mēguardi fratris guelferij regis: ex vxore mēburga filia hermerendi fratris hercoberti: quarꝫ prima in cenobio sctī augustini cātuarie: scda apud vēneloch ambe signis radiantes quiescunt.

De sctā Edburga virgine. Cap. lxix.

Edburga filia eduardi regis senioris in anglia claruit. Hec ex vxore regis edelspita progenita virgo sanctissima fuit. Que adhuc trima sic a patre probatur. Posuerat ille in triclino diuersa ornamenta mulierum naturaliter allectiua: ⁊ seorsum crucem ⁊ euangelium iussaqꝫ vt qd vellet horum eligeret toruo aspectu secularia despiciens: manibus iunctis crucem ⁊ euangelium adorauit: ipsaqꝫ postmodum in manibus sumpsit ⁊ osculata est. Quod pater cōsiderans ⁊ virginis puellule aspicium notans: eam adhuc infanteꝫ in monasterio virginū in vrbe vinconia dedicauit: vbi ipsa procedente etate laudabiliter vixit: ⁊ humilitatem nimiam in omnib⁹ exhibuit. Nam saccos puellarum sociarū furtim nocte surripiens: ⁊ diligenter lauans lectis earum rursus apponebat: in ipsoqꝫ cenobio in pace dormiuit: ⁊ signis effulgens ibidem corpore quiescit.

De sancta Eggytha virgine. Cap. lxx.

Egitha filia regis edgari anglorū virgo sancta in viltimēsi cenobio iacet: ⁊ miracula ostendit. Dū sanctus dūstan⁹ consecraret ecclesiam dionysij: quā edificauerat: rex vidit hāc puellam pollice dextro frequenter signum crucis fronti imprimere: ⁊ ait. Nunq̄ putrescat ille digitus: ⁊ continuo flens floridā illā rosam cito marcentē futurā predixit: auēqꝫ deo dilectā euoluturā. Quod post modicum contigit: puella de seculo isto subtracta. De qua sanctus dunstanus per visionē vidit q̄ sanct⁹ dionysius illā per manū tenebat: ⁊ dūstanū amonebat: vt ipsa virgo a famulis xpi sic honoraret̄ in terris: sicut a sponso honorabatur in celis. Hec in professiōe sāctimonialis aureis vestibus vtebatur. Cuius corp⁹ virgineū i terra sepultū: dū post aliquot mēses altius leuaretur: totū in cinerē solutū inuentū est: preter dextrū pollicē: de quo dunstanus predixerat: q̄ nunq̄ marceret: ⁊ aluū atqꝫ aluo subiecta: que integra reperta sunt De quo dū oēs admirarentur: virgo sancta cuidam dormienti appareus dixit: non eē mirandum: si venter ille non putruerat: quē vlla libido non tetigerat. Quiescit in prefata ecclesia sancti dionysij: vbi miraculis fulget.

¶ De sctō Hildeberto epō. Cap.lxxi.

Hildebertus cenomañ. eps postea turonensis archieps fuit. Hic berēgarij turonēsis discipulus versificator ⁊ dictator egregius librū elegantē de cōteptu huius vite, partiz metrice ptim psaice dictatuz cōposuit: qui etiā vt ipse de se in quadā sua epistola refert multas tribulationes ⁊ vincula p xpo perpessus est ab emulis: videlicet retrocli comitij cenomanēsis: q illū de comitatu eiecerat: ⁊ comitatū eius vsurpauerat. Qui sanctus a predictis hostibꝰ detentus est iniuste: eo q comitē existentē in carcere visitasset: ⁊ testamētū ipsius sua manu conscriptū matri detulisset. In ipa ergo custodia multas passus afflictiones: eplas plures scripsit. Tandez eiectꝰ de carcere turoni archieps ordinatus: virtutibꝰ ⁊ sctitate refulsit: ⁊ apud eadē ciuitatē i pace dormiuit: ibiq3 iacens in miraculis viuit.

¶ De sancto Didacho epo. Cap.lxxij.

Didachus eps exomensis magister fuit scti dñici ordinis predicatorū fundatoris: cuius ⁊ ille fuit canonicus reglaris ⁊ exide suppor canonice ipsius. Hic cum.xij. abbatibus ordinis cistertiensis ⁊ cluniacensis: ⁊ cū quodā apostolice sedis legato ad terram albigensez missus est ad pdicadū cōtra hereticos albigēses: q tale cōsiliū collegis in officio pbuit: vt qr xpz pauperē ibāt predicare: eiusdē se vite ostenderēt operibꝰ cōformare: vt ex hoc aīas facilius lucrarenf ad xpm. Et sic cōsilio didachi equitaturas ⁊ pōposaz supellectilē dimittētes: in habitu humilitatis ⁊ gestu paupertatis incedētes officium pdicationis psecuti sunt: in quo officio predictus pater cū sancto dñico eiꝰ canonice suppriore sibi assistēte laudabiliter se gessit: ⁊ multos ad xpm ꝯuertit. Post bienniū aūt ad ecclīā suā redire dispones: loco sui beatū dñicū vicariū dereliquit. Dūq3 post multos labores exomā peruenisset: pedes transiens per castellam: ad extremum vite sue perductus est. Qui post obitū miraculis claruit.

¶ De sancto Bene abbate. Cap.lxxiij.

Bene abbas fuit i deserta thebaidis: de quo hieronymus dicit: q nunq visus est iurare: neq3 mētiri: neq3 irasci: neq3 ociosum verbum pferre: sed vita eius erat in summo silentio: mores tranquilli: vt p oīa quasi angelici ordinis videretur. Humilitas quoq3 immensa: p nihilo in omnibus semetipsum ducens. Hic dum bestia quedam nomine hiperpotaurus regionem sibi pximam vastaret: ⁊ rogatus ab agricolis venit ad locum ⁊ bestie in nomine iesu precepit: ne amplius terram illam vastaret. Bestiaq3 statim recedens nusq̄ comparuit. Simili modo crocodilum ab eo alio tempore fugatum perhibebant. Hec in vitis patrum.

¶ De sctō Pitrione abbate. Cap.lxxiiij.

Pitriō abbas fuit in thebaide in mōte qdam prupto fluuio imminēte: in quo erant per ipa precipitia spelunce difficiles accessu: in his monachorum plurimi commanebant: quorum pater erat pitrion. Hic discipulus sancti antonij fuit: ⁊ post eius obitum cū amone habitauit: ⁊ post huius abscessum in predicto se mōte constituit. Qui gratia sanitatum ⁊ fugandorum spirituum miro modo clarebat: ⁊ immundoꝝ demonū noticiam maximam habebat. Dicebat aūt neminem posse demones eijcere: nisi prius a seipso vicia eiecisset. Et quicunq3 superasset vitia propria: posset de facili demones superare. Hic secundo in septimana reficiebatur pulmentula ex farre sumens: nec aliaz iam poterat escam recipere: neq3 etate: neq3 māsuetudine permittente. Hec vbi supra.

¶ De sancto Heronio sene. Cap.lxxv.

Heroniꝰ senex annorum.cx. discipulus fuit beati antonij. Qui in deserto nitrie in heremo habitauit post mortē magistri sūme humilitatis gratia refertus. Et in eadem solitudine plenꝰ sanctitate quieuit. Hec in vitis patrum.

¶ De sctō Diogene monacho. Cap.lxxvi.

Diogenes anachorita alius beati antonij discipulꝰ fuit. Hic erat vir summe prudētie in eodez nitrie deserto degēs. Cuius sermo ⁊ narratio oēs ad se venientes edificabat potissime cuz de magrī sui ṽtutibꝰ loqueretur. Et hic etiā in eadem heremo dormiuit in pace. hec vbi supra.

¶ De sctō Julio aphricano. Cap. lxxvij.

Julius aphricanus: inter historiographos precipu⁹: vt scribit eusebius. Alexādri et maximini ac gordiani imperatorum fulsit tēporibus: q̄ sanctitate et sapiētia īsignis fuit scripsit enim ad aristidez de euangeliorum: que videtur dissonantia: et de genealogijs q̄ a mattheo et luca diverse referunt cōposuit librū. In quo ceterorũ opiniones a veritate discordes coarguit: et verissimā vtriusqz cōsonantiā esse demonstrat. Chronicorũ de temporibus edidit libros: in quinqz volumīnib⁹ diligenter admodũ et studiose cōpositis. Ad origenē scripsit epistola de eo quod in daniele legitur de susanna q̄si in hebreis nō hēatur codicibus: ad quā origenes elegātissime respondēs ait: nequaq̄ iudeorũ adherēdum fraudibus: sed solũ q̄ septuaginta īterpretes scribunt p̄ veritate tenēdũ. Hic sub antonino augusto dormiuit in dño. Hec hieronym⁹ de viris illustribus.

¶ De sctō Archiloco epō. Cap. lxxviij.

Archilocus siue archelaus mesopotāie episcopus tēpore probi īperatoris floruit. Qui vita fuit clarus ⁊ doctrina conspicuus. Librum eni disputatorium aduersus manicheũ scripsit: in quo disputationē ad sensuz cuz quodaz ex heresi illa secũ habita syro sermone explicauit. Qui in grecuz translatus a multis habetur. Hic quoqz in ecclia sua conditus in pace requiescit. hec vbi supra.

¶ De sancto Agrippa cōfessore. Cap. lxxix.

Agrippa cognomento castorius confessor sanctus floruit alexandrie tempore adriani imperatoris. Qui vir doctus et sapiētia insignis aduersus. ccccxxiiij. basilidis heretici volumina q̄ in euangelijs confecerat ⁊ fidei nostre veritati repugnabāt: fortissime ⁊ elegāti sermone disseruit grandi libro catholicam credulitatem defendens. Hic apud alexandriaz non minoris vite sanctitate q̄ doctrine veritate radians diem clausit extremuz temporibus adriani imperatoris. hec hieronymus libro de illustribus.

¶ De sancto Attico epō. Cap. lxxx.

Atticus constantinopolitanus epūs tempore archadij imperatoris apud ipām vrbem regiam clarus verbis et operibus fulsit. Qui ad eiusdē principis filias de fide et virginitate egregiũ scripsit volumen. In quo nestoriana dogmata repugnauit. Et apud eandē ciuitatem in christo quiescit. hec gennadius.

¶ De sancto Bacchilo epō. Cap. lxxxi.

Bacchil⁹ corinthiorũ epūs de quo eusebius ecclesiastice historie libro. v. cap. xxij. mentionē facit apud ipsaz corinthiorũ ciuitatez claruit tempore severi īperatoris. Qui vir sanctissim⁹ et sapiētia p̄fulgens insigniter inter cetera doctrine sue opera: librorũ elegantem de pascha ex personis omniũ epōrum: qui in achaia erant cōposuit et apud ipm̄ oppidũ tumulatus in domino quieuit. Hec hieronymus.

¶ De sancto Pholcate epō. Cap. lxxxij.

Pholcas episcop⁹ et martyr apō egyptum passus est sub p̄secutione maximiani īperatoris. Hic egypti⁹ natione de ciuitate tampnis: vir genere nobilis et opū non modicarũ: eiusdem ciuitatis epāatum hũiliter successit. Qui sapiētia illustris volumen elegantissimũ de martyrũ laude cōposuit: de semet ipso in eorum nũero futuro diuinitus vaticinās. Nam euz ebuliente maximiani persecutione ab infidelibus tentus idolis immolare renuisset: pro christi confessione capite truncat⁹ et apud eandē vrbem a christianis conditus est.

¶ De sancto Fetitio epō. Cap. lxxxiij.

Fetitius eduensis episcopus apō ipsaz floruit ciuitatē. Hic vita purissima ⁊ doctrina fulgida fame in gallia celebris in canticis cāticorũ cōmētarios edidit insignes: aduersus quoqz nouatianũ grande cōpilauit volumen: cōstantiniqz magni tēporibus in ipsa ciuitate fatis terminum ponens tumulatus iacet. Hec vbi supra.

¶ De sancto Gennadio epo. Cap. lxxxiiij.

GEnnadius episcopus apud cōstantinopolim floruit et ibi⁹ ciuitatis regie pastor extitit. Qui vir sanctitate cōspicuus atq; sapientia et doctrina venerabilis fuit. Acris enim erat ingenij et lingua disertus. Hic danielem ꝓphetaꝫ ex integro ad verbū exposuit. Homelias etiam plurimas edidit: leonis īperatoris prioris tēpore vite mortali cedēs: eternam adeptus est: ꝛ corpore tumulat⁹ in ipsa vrbe q̄escit. Hec gēnadi⁹ vbi sup̄.

¶ De sctō Gulphila episcopo. Cap. lxxxv.

VUlphilas natione gothus gothoruꝫ primus episcop⁹ fuit. Qui tpe valentiniani primi ꝛ valētis augustoruꝫ vite sanctitate ꝛ sapientia clarēs: a papa damaso ad ipsas gentes delegatus: maximaꝫ eorū ptēꝫ conuertit ad christū: miraculorum quoq; gloria claruit. Nam ꝛ cecos plures illuminauit: ꝛ demones ab obsessis non nullis effugauit. Egros quoq; a diuersis infirmitatib⁹ curauit. Hic ad gentis sue instructionē gothicas litteras repperit. Cuꝫ ante eum rustico more sine litteris: que nouerant memorie cōmendabant. Deinde testamentū vetus ac nouum in linguā trāstulit propriā. Et senio longo confectus in pace q̄euit. Sepultus apud gentē suā vbi miraculis pollet.

¶ De sancto Gemino episcopo. Cap. lxxxvi.

GEmin⁹ episcopus nisibensis floruit tēpore alexandri īperatoris. Hic primū antiochene ecclesie presbyter mox nysibene vrbis sue pontifex effect⁹ vita ꝛ doctrina egregius: quia modico tēpore in corpe vixit: ideoq; pauca īgenij sui monimēta dereliq̄t. Apō nysibense oppidū iacēs virtutib⁹ effulget. Eodē tēpore heraclas huius in scholis consoci⁹ alexandrine ecclesie ordinatus est ꝑsul. Hec hieronymus libro de viris illustribus.

¶ De sancto heraclide cōfes. Cap. lxxxvij.

HEraclides confessor claruit in egypto tēpore valentiniani augusti: qui alexandria ortus dū culturaꝫ heremi desideraret: isidorū abbatem apō alexādriaꝫ degentē petijt: eiq; optatū suum exposuit. Isidorus vō illū ad abbatē dorotheum in thebaidis deserto habitantē: ꝛ contēplationi vacantē adduxit. Sub cuius disciplina ꝛ eruditione heraclides ānos plures exegit. Die quadaꝫ missus ab abbate ad puteum: vt aqua cacubum īpleret: dū ille aquā hauriret hausit simul cū aqua serpentē. Et expauens ad abbatē accessit: eiq; factū narrauit. Qui eidem respondit: ꝙ si quādocūq; diabolus serpentis formā sibi dilectam assumēs lympham intraret: monachi potū recusarent; forsitan vel nūꝙ aquā biberēt: sicq; siti perirēt. Et vadēs ad cacubū signū crucis edidit: ꝛ cōtinuo colubrū occidit: ipseq; prior de hausta aqua bibit: ꝛ deīde discipulus securus potauit. Et extūc heraclides: dū serpentē videbat exēplo magistri crucis signū faciebat: et serpens protinus interibat. Verū defuncto dorotheo abbate heraclides solus eius antrum hereditario iure possedit: ibiq; ml'to tēpore ꝑseuerauit. Hic cellas ꝛ tuguria monachorū ꝛ anachoritaꝝ omniū per oīes regiōes deserti mlto tēpore circuiēs: videlicet desertuꝫ scythi: thebaidis: ꝛ nitrie iferioris ac superioris. Vitas ꝛ gesta sanctoꝝ patrū singuloꝝ exq̄rens ꝛ mēte recōdens. Librū postmodū de vita anachoritica cōpilauit: in quo q̄ viderat ꝛ audierat acta descripsit: quē et paradisuꝫ ītitulauit. Et hic sanctitate cōsumatus in thebaide in pace dormiuit.

¶ De sancto Lucifero episcopo. Cap. lxxxviij.

LUcifer calaritanus episcop⁹ apō eandē ciuitatem quē ī insula sardinie sita ē: claruit tēpore cōstantij imperatoris. Hic cū ariana heresis pullularet: ipseq; a liberio papa heretico requisitus: cum nollet niceni cōcilij dampnare: fidem a cōstantio ꝑfato īperatore arriano apud palestinaꝫ in exiliū dudū act⁹ est. Vbi cōtra fidē eiusdē īperatoris librū elegātē ꝯpilauit: quē ad eundē misit. Unde et cōstātī⁹ īdignat⁹ acris eidē

mortem comminatus est. Sed paulopost cō-
stātio defuncto vir sanctus sub iuliano reuer
sus calaris reliquum vite cū pace transegit.
Et sub valentiniano imperatore fati munus
impleuit. Hec hieronymus libro de viris il-
lustribus.

¶ De sancto Latrociniano martyre. Cap.lxxxix.

Latroci-
nianus martyr
apō galliā pas
sus est. Hic na
tione hispan⁹:
vir p oīa eruditus: ⁊ in metri
cis vt ferṫ versibus cōparan
dus opuscula diuersis metris
edita fidē nostrā redolentia
scripsisse traditᷣ: que vsqȝ ad
hieronymi tpa extare adhuc dicebanṫ. Deni
hȝ sub quodā maximiano tyrāno: qui imperā
te pmo theodosio gallias occupauerat: factio
ne quorundā p veritate ⁊ defensione catholi
ce fidei apud treuerim cesus est cū priscilia-
nebapille episcopo: ⁊ amborū corpora apud
ecclesiam treuerensis ciuitatis condita sunt.
Hec hieronymus vbi supra.

¶ De sctō Malchione presbytero. Cap.xc.

Malchion
antiochene ec-
clesie pſbyter di
sertissimus flo-
ruit apud ipsaȝ ciuitateȝ tē-
porib⁹ claudij ⁊ aureliani im
peratorū. Hic vita sanctus ⁊
sermone lucuient⁹ in eadē vr
be rhetoricā florētissime do-
cuit. Qui aduersus paulū samosatenū pfate
ciuitatis epm prauum ebionij dogma restau-
rantē fortissime disputauit. Cui⁹ disputatio
nis scribis excipiētib⁹ dialogus extat. Sed
⁊ alia opuscula ex persona synodi ab eo sunt
edita ad dionysiū ⁊ maximū romane ⁊ alexā
drine vrbis epos directa. Hic apud eandē an
tiochiaȝ sctitate ⁊ doctrina pclarus btō fine
quieuit: ibidē tumulat⁹. Hec vbi supra.

¶ De sctō Sophronio cōfessore. Cap.xci.

Sophro-
ni⁹ cōfessor natio-
ne grecus claruit
tpe leonis scdi imperatoris.
hic vir p oīa eruditissim⁹ gre
ce ⁊ latine lingue perit⁹ ad-
huc puer bethleemitice ciui-
tatꝫ laudes descripsit: et post
ea de ei⁹ subuersione librū cō
posuit. Ipse librū de vginitate ad eustochiuȝ
⁊ hilarionis monachi vitā q btūs hieronym⁹
romana ligua cōpilauerat: opuscula: ex latino
vtit in grecū. Psalteriū qȝ ⁊ pphetas q hie
ronymus ex hebreo i latinū transtulerat: hic
idē cōuertit in grecū. Et postmodū ad here-
mū trāsiēs ⁊ vitā anachoriticā ducēs cōtēpla
tioni iugiter vacās quieuit in dño.

¶ De sanctis Philippo ⁊ Philippo impatoribus martyribus. Cap.xcij.

Philippus impe
rator ⁊ philippus cesar eius fi
lius ambo martyres anno do-
mini.ccxxxix. ab vrbe vo cōdi
ta anno.cccccccccxcvij. Cordi-
ano augusto in imperium successerunt. Cum
enim gordianus imperator obtenta victoria
in bello parthico: rediens circa fluuium eu-
phratem fraude suorū fuisse interfectus phi
lippus ibidem imperator a romana militia
creatus. Philippum filium suum consortem
regni fecit: exercitumqȝ ex syria incolumen
ad italiam reduxit. Imperauitqȝ annos. vij.
Hic primus imperator omnium christianus
fuit: quem beatus pontius eps ⁊ martyr: vna
cum filio ad fidem christi conuertit ⁊ in ni-
cea ciuitate prouincie baptizauit: vt dictum
est supra in passione pontij epi ⁊ martyris pri
die idus maij. Post tertium vo eius imperij
annum millesimus a conditione rome annus
expletus est: vt augustissim⁹ oīm preteritoꝝ.
Hic natalis ann⁹ xp̄s potiusq̄ idolis dedica-
reṫ. Quiquidē annus fuit a romanis cū ingē
ti ludorum ⁊ spectaculorum apparatu celebra
tus. Nec dubiū est quin philippus imperator
xp̄ianus huius tante deuotionis gloriā ⁊ ho-
norem ad christū ⁊ ecclesiam reportaret: quā
do ipsum vel ascensum in capitolium immo-
latasqȝ ex more hostias nullus auctor osten-
dit. Eodem autem tempore philippus impe-
rator decium militarē virum ⁊ in rebus belli
cis strenuum cesarem fecit. Cuius precepto
dum corpora aplōꝝ petri ⁊ pauli de catacum
bis a cornelio papa trāsferri deberent: totius
senatusconsultu: cōcessum est romano pōtifici
ceterisqȝ xp̄ianis libere ad sepulturas aplōꝝ
fiēdas isudare: ⁊ ad id faciēdū data sunt eis
de fisco reipublice adiutoria. Hoc aūt deci⁹
cuȝ esset paganissim⁹ simulate fecit: vt dñis
suis xp̄ianis cōplaceret: ⁊ sic ab eis magꝫ ho-
norat⁹ occasionē mortꝫ illoꝝ cōfidētius ptra-
ctaret. ¶ Cū aūt impatores deciū ad gallias
subiugādas q nup rebellauerāt misissent. Is-
qȝ pspe cūcta gessisset: ⁊ ad libitū poti⁹ victo
ria romā rediret. Impator philipp⁹ cū hono
rare cupiēs eidē a roma vsqȝ veronā obuius
iuit. Decius aūt iam cū quibusdā ex principa
lorib⁹ militie sue de morte iperatoꝝ cōspira-
uerat: ⁊ ne pditor dñorum suorū notareṫ: oc

casionē xp̄ianitatis assūpserat: suadēs ꝙ non
esset decē sup romanā militiā imperare: ho
mines qui deoꝝ cultū deseruissent: ⁊ a roma-
nis antiqͥs legib⁹ discedētes: noue ignoti ⁊ re
probati dei culture adhesissent. Sicqꝫ de cō-
sensu illoꝝ impatorē in stratu suo quiescēte ⁊
xp̄m confitentē latēter occidit ⁊ cū exercitu
muneribus ⁊ p̄cibus subducto romā venit: ac
senatui cur dn̄m suū occidisset exposuit. Sed
dum necē philippi maioris senatus ratā ha-
buisset: philippus iunior rome degēs: hoc au
diens timuit: thesaurosqꝫ paternos ac suos:
btō sixto scdo tūc rome pōtifici: eccl'ie ⁊ pau-
peribus dispēsanduꝫ tribuit: ⁊ se a facie De-
cij occultauit. Decius aūt ad ꝑditionē suā pal
liendā xp̄ianos cepit crudelissime ꝑsequi: mā
dans illos sine vlla misericordia trucidari: in
qua ꝑsecutione multa milia martyrum passi
sunt. Inter quos ⁊ philippus iperator iuni-
or ab eo tētus ⁊ in xp̄i cōfessione iugulat⁹ est.
Sicqꝫ ambo ipsi pr̄. s. ⁊ filius martyres xp̄o
cōsecrati sunt. ¶ Iste philippus senior adeo
in fide xp̄i ꝓfecerat: vt ꝓpte peccata sua cō
fitens: in festo pasche a btō sixto papa coram
omī mltitudine cōiouē eucharistie sumeret.
Philippus vo iunior in tātū seueri animi fu
it: vt nullius cuiusꝙ cōmēto ad risuꝫ solui po
tuerit: patrēqꝫ ludis secularibus aliqñ conci
nantē: vultu annotauerit auersato.

¶ De sancto Theodosio magno
imperatore. Cap. xcij.

Theodosius imperator seni-
or imperiū accepit
circa annū dn̄i. cccc
xxij. ⁊ iperauit annos. x. mē-
sem vnū solus. Nā p̄mū cum
fratribus: se natu maiorib⁹
iperauerat per annos. v. Hic
in catalogo sanctoꝝ a grecis
cōscribit̄ ⁊ confessoris sanctissimi noīe vene-
ratur. Nā xp̄ianissim⁹ ⁊ sctissimus vita fuit.
Omnia antiqua phana ⁊ tēpla idoloꝝ destru
xit: ⁊ ꝑ totū orbē romanū destrui mandauit:
cultūqꝫ christi ⁊ fidei mirabiliter auxit: ho-
stes aūt imperij nō tam ferro vel multitudi-
ne ꝙ ieiunijs ⁊ orōnibus confisus ꝓstrauit.
¶ Fuit aūt reipublice ꝓpagator morib⁹ ⁊ cor
pore ⁊ aīo simul clemēs: misericordie opibus
iugiter intētus: cōis apud cūctos solo habitu
se differre a ceteris putās in oēs hoīes hono
rificus: verū effusis i bonis simplicia īgenia
diligere: erudita mirari ostendebat: largiri
magno ac diligenti aīo magna: amare ciues
etiā priuatos cōtubernio: eosqꝫ potissime di-
gnos pecunia beneficijsqꝫ ceteris munerari:
violentiā ⁊ cupiditatē detestatus est. Bella
nō mouit: sed iuenit: que ⁊ ꝓposse sedauit.
Ministeria lasciuia saltariasqꝫ cōmessatio-
nes lege ꝓhibuit: cōsobrinarū nuptias tanꝙ
ꝓphanū interdixit: litteris mediocriter do-
ctus sagax multū diligens ad noscenda gesta
maioꝝ. Execrabat̄ cū legisset gesta dominā-
tium suꝑba. Ira reb⁹ indignis: sed subito fle
cti emolliebat̄. Inerat eni ei cura eximie pie
tatis. Interdū auteꝫ seuera p̄cipiēs a nature
munere: magisꝙ a deliberāte rōne. Hic etiā
ꝓpter virtutū ꝑfectionē ab ipsis barbaris sū-
me diligebat̄. vn̄ multe gētes ad ipsius indu
ctū relictis erroribus ⁊ idolis ad xp̄m cōuer
si sunt. In bellis cūctis que ad fidei christia-
ne augmentū ⁊ paganoꝝ exterminiū potissi-
me gessit: semꝑ triumphū obtinuit: vnde ob
eius insignes victorias poeta quidā eximius
sed infidelis: his versib⁹ in eius laudeꝫ ceci-
nit. O nimiū dilecte deo tibi militat ether.
Et cōiurati veniūt ad classica venti. ¶ Hu-
ius p̄ma suasione ⁊ hortatu papa damasus of
ficiū in ecclesia dei per beatū hieronymū mā
dauit: cū vsqꝫ ad tēpus illud nullū esset in ec-
clesia officiū ordinatū. Quāta aūt in eo apud
hoīes māsuetudo: ⁊ apud deū extiterit deuo-
tio: patet in illo exēplo: de quo dictū est supra
in vita ambrosij ep̄i ⁊ doctoris. vij. idus decē-
bris. Cū eni apud mediolanū missaruꝫ inter-
futurus solēnijs voluisset intrare ecclesiā: bea
tum ambrosiū pro quodā facinore introitū si-
bi ꝓhibentē: nisi publice peniteret: humiliter
tulit: ⁊ satisfactionē nō erubescēs: nec publi-
cam facere penitētiā cōfusus idictū a sancto
ep̄o modū deuotus excepit: atqꝫ pōtificeꝫ de
iusticia ⁊ magnanimitate animi cōmēdauit.
Hic ex flaccilla cōiuge archadiū ⁊ honoriuꝫ
christianos ⁊ iustos filios imperio subliman
dos genuit. Qua defuncta gallā valētiani iu-
nioris sororem in matrimoniū duxit: que ei
placidam ꝓcreauit: cui postea de matris noīe
galle cognomētū accessit. hic oriētis ⁊ occidē-
tis partes pacifice possidēs: qͥnquagesimum
etatis sue annū agens anno sui iperij. xi. apͦ
mediolanum in pace quieuit: cuius corp⁹ eo-
dem anno cōstātinopolim translatū est: vbi ⁊
miraculis viuit.

¶ De sancto Karolo magno i-
peratore. Cap. xciij.

Karolus magn⁹ iꝑator
hui⁹ noīs p̄m⁹
apud frācige-
nas itra sctoꝝ
numerū scribit̄: ⁊ colit̄: ⁊ ꝓ-
pter ei⁹ sctissima gesta: ꝙ sctī
noīe venerēt̄ ab eccl'ia tolerat̄
Nā ⁊ viuēs miraculis claruit
⁊ post mortē signis vtutū effulsit. Hic p̄mus
frācoruꝫ rex pipini filius: multa felicia bella

gessit. Nam aquitaniam ⁊ vasconiā subegit
Saracenos ī hispania xp̄ianos depopulātes
vsq3 ad iberū amnē vincēs fugauit. Terras
eorum pluirmas acquisiuit: et victorias plu-
res contra ip̄os obtinuit. De quibus supra
actū est in gestis sanctorū rothlandi et socio
rū. xvi. kal. iulij. Ubi inter aliud memorabi-
le illō de karolo miraculū legit̄: ꝙ dū corpo
ra sctōꝝ militū a saracenis occisoꝝ reqreret
apud rūciauallē: ⁊ sol ad occasuz tēderet: ad
eius oratione et mādatū sol in celo stetit: et
spatio q̄si horarū triū īnullo se mouit donec
sanctus rex oīes suos īterfectos recolegit.
Hic etiā saxones īfideles adhuc: ⁊ xp̄ianis
īfestos prius sepiꝰ requisitos: vt ad fidē xp̄i
redirent: aut saltem xp̄ianos in pace dimit-
terent: dū in sua pertinacia eēnt obstīati: tri
plici bello deuicit: ⁊ regno suo submisit: ⁊ tā
dem coactos ad fidez xp̄i reduxit. Tēpore vō
adriani pape primi reqsitus ab eo: vt contra
desideriū regem lōgobardoꝝ: sibi et ecclesie
dei subueniret: dimisit: bellū quod cōtra sa-
xones iam īceperat: ⁊ cū multo exercitu frā
corum ⁊ finitimarū nationū veniēs in adiuto
riū ecclesie dei: superato alpiū iugo. Deside-
rium regē frustra sibi resistere conātem: cō-
misso bello vicit: ⁊ fugauit: ticenoq3 īclusum
obsedit: dimissoq3 ibidē exercitu romā voti
gratia ꝓfiscicitur. Et veniēs ad montē gau-
dij vsq3 ad sancti petri ecclesiā pedester ꝓpe
rauit. Et eūdo per vrbē oīes ecclīaꝝ postes
humiliter osculatus est: q̄ ab adriano papa
honorifice susceptus: a populo quoq3 ⁊ clero
vrbis vltra modū honoratus: ⁊ ab eisdē patri
ciatus honore sublimatꝰ: ecclīe beati petri ⁊
alijs in vrbe ecclesijs et monasterijs multa co
piose largiēs: tādez ad exercitū reuersus: pa
piam dudū obsessam ad deditionē compulit.
Ceteras deide lōbardie ciuitates subijciēs:
desideriūq3 regē captiuum ducēs: ⁊ ecclesie
dei cūcta ip̄i a lōgobardis ablata restituens:
in galliā reuersus est. Indeq3 saxonicū bel-
lum ꝓsequēs: eos tandē vt dictū est: indomi
tos domuit: ⁊ inuincibiles supauit: atq3 ad fi
dem xp̄i vel coacte reduxit. ¶ Hic terrā san
ctam occupatam a saracenis legatis patriar
che hierosolymitam ⁊ cōstantini īperatoris.
cōstantinopolitani receptis audiēs: ⁊ terre
sancte cōpatiēs: cum magno exercitu illuc vs
q3 peruenit: ⁊ recuperata terra sancta cū ꝑ
constātinopolim rediret: aurū ⁊ argentū p̄-
ciosasq3 gēmas a constātino īperatore exhi-
bitas: cum nollet recipe: solas xp̄i reliq̄as et
sanctorum postulauit: premissoq3 ieiunio et
oro̅ne: recepit de corona domini partē: que
ip̄so vidente floruit: et clauū vnū passionis
domini: et parē crucis dn̄ice cū alijs sacrosan
ctis reliquijs: que oīa comitātibus miraculis
secuz detulit: ⁊ aquisgrani in basilica sancte
marie: quē construxerat: recōdidit: vt dictū
est supra in historia translatiōis corone dn̄i
iij. idus augusti. Ad nūerum etiaz elemētoꝝ
.i. litteraum in alphabeto cenobia fundauit.
Et in vno quoq3 per ordinem vnaz litteram
de auro fabricatā plusq̄ȝ centū libre turonen
sium valentē reliqt: vt ex ordine litterarū tē
pus fundatiōis cuiusq3 monasterij cognosce
retur. Que littere adhuc in plerisq3 mona-
sterijs reperiūtur. Hic etiaz quattuor archi-
epatꝰ: vicz treuerēsem: coloniēsez: magūtinē-
sem: saleburgēsem diuitijs ⁊ honoribus am
pliauit. ¶ Mortuo vō adriano papa: ⁊ leo-
ne. iij. in pōtificiū sublimato: dū die quodā
ad letaniam ꝓcedēs de laterano ꝑgeret a ro-
manis captus et erutis oculis lingua quoq3
amputata: nudus ac semiuiuus ī monasteriū
missus est. Sed deus oīpotēs miraculose ei
loquelā ac visum restituit: de quo supra dictū
est in eius gestis. iiij. kal. iulij. Qui deinde
ad regem karolū pergēs: ab eodē valde ho-
norifice: vt beati petri vicarius exceptꝰ est:
⁊ cum ei oīa que facta fuerāt ītimasset. Rex
pre nimio dolore fleuit. Et cū papa romam
adijt: ⁊ cū honore ip̄z ī locū suū restituit: vbi
⁊ papa corā rege de q̄busdā sibi obiectis cri-
minibus se purgauit. Sed cū die natalis do-
mini ad missarū solēnia in beati petri basili
ca assisteret. Leo papa karolū in romanoruz
īperiū coronauit: cuncto populo romano lau
des ei īperiales acclamāte. ¶ Postmodum
aūt karolus īperator factus: eos qui in sum-
mū pontificē manꝰ iniecerāt de crimine con
uictos capitali dānauit sn̄ia. Sed leone pon
tifice pio affectu ꝓ eis īteruenīēte: in exiliū
ꝑpetuo sunt dānati: vitaq3 eis de misericor-
dia concessa. Sicq3 omnibus recte pacatis
karolus in īpiū sublimatus: in galliā reuer-
sus est. Ex quo tēpore īperiū cōstantinopoli
tanū in galliā translatuz dignoscit̄. ¶ Post
hec karolus reuersus cōtra mauros classem
in corsicā misit: quā ⁊ ab eis liberauit. Hic
edificauit basilicā dei genitricis marie aq̄s-
grani opere mirabili. Apud magūtiā quoq3
in rheno flumine pōtem ducētorū passuū lō
gitudinis fecit. Nā tanta est ibi fluminis la
titudo. Totius quoq3 occidentis oīes pene
regiōes sibi subegit. Auxitq3 mirabilit̄ glo
riam regni sui: quibusdā regibus ac gētibus
ꝑ amicitiaz sibi cōciliatis. Adeo nāq3 alfon-
tiuz regem galitie regesq3 scotoꝝ sic habuit
apō sua volūtatē ꝑ munificētiā īclinatos: vt
eum nunq̄ȝ aliter nisi dominū: seq3 seruos et
subditos eiꝰ ꝓnūciarēt. Cū aarō rege persa-
rū q̄ excepta india totū pene tenebat orietez:
talē habuit ī amicitia cōcordiā: vt ꝑ legatos
suos iter vestes ⁊ aromata ⁊ ceteras orienta
liū terrarū opes: īngētia illi dona direxerit:
⁊ sacratissimū locū in quo est saluatoris nr̄i

ſepulchꝛū: vt ipſi⁹ impatoꝛis aſcriberet̃ pote
ſtati cōceſſit. Nā ipſe impatoꝛ ad eūdē locū ꝑ
ſingulos annos plurima donaria mittebat. Im
peratoꝛes quoqꝫ cōſtātinopolitani nicephoꝛ
rus: michael ⁊ leo vltro amicitiā eius expetā
tes: multotiens cū muneribus ad eū ſuos mi
ſerunt legatos. Erat eni in amicitijs optime
tēperatus: vt eas ⁊ facile admitteret: ⁊ cōſtā
tiſſime retineret. Tāto oīum amoꝛe ⁊ fauoꝛe
omni vite ſue tpe cōuerſatus eſt: vt nunꝗ̄ ei
vel minime ſeueritatis quicꝗ̄ fuiſſet obiectū
religionē xp̄ianā: quā ab infantia imbuit: ſan
ctiſſime ⁊ cū ſūma pietate coluit. Eccleſiam
mane ⁊ veſpe: itēqꝫ nocturni ⁊ ſacrificij tpe:
dū eū valitudo ꝑmitteret quotidie frequēta
bat. Curabatqꝫ vt oīa q̄ in eccl'ia gerebātur
magna fierēt honeſtate. Amabat ꝑegrinos:
⁊ in eis ſuſcipiēdis ſūmā curā hēbat: veſtitu
patrio vtebat: ꝑegrina quoqꝫ indumēta nunꝗ̄
veſtire patiebat̃. In feſtiuitatib⁹ q̄dē p̄cipu
is: veſtibus auro gēmiſqꝫ cōtextis: diadema
te quoqꝫ p̄cioſo oꝛnatus incedebat. Alijs vo
diebus habit⁹ eius parū a cōi ac plebeio diſta
bat. In cibo tēperat⁹: in potu tēperatioꝛ erat.
Inter cenādū nunꝗ̄ hiſtriones: ſꝫ aut ſapien
tes: aut lectoꝛē audiebat. Legebāt̃ ei hiſtoꝛie
⁊ antiquoꝝ res geſte: ac libꝛi p̄cipue ſancti au
guſtini: in q̄b⁹ maxime delectabat̃. Erat eni
eloquētia copioſus ⁊ artib⁹ liberalibus ſoler
ter imbut⁹: litterarūqꝫ ſapiētes veneratus ma
gnis ditabat honoꝛibus. Circa paupes ſuſtē
tandos gratuitā liberalitatē habuit: adeo vt
nō ſolum in patria ⁊ in regno ſuo largifluas
elemoſynas facere curauerit: verū in trāſma
rina in ſyria egypto ⁊ aphꝛica hieroſolymis
alexādrie atqꝫ carthagini: vbicūqꝫ chꝛiſtia
nos in paupertate viuere cōperiſſet: penurie eo
rum cōpatiens pecunias tranſmittebat. Sa
cerdotes honoꝛabat: ſacra ac venerabilia lo
ca colebat: ⁊ p̄cipue romanā eccleſiā: in cuius
donaria magna vis pecunie in auro argento
ac gēmis ab illo cōgeſta eſt. Cuius ⁊ pōtifici
bus multa largit⁹ eſt. In oibus aūt quib⁹ re
gnauit annis: q̄ter voti cā tm̄ romā ꝓfect⁹ ē.
Filios ſuos q̄cito etas patiebatur: faciebat
equitare ⁊ armis incēdere: filias vo lanificio
coloqꝫ ac fuſo aſſueſcere: ne ocio toꝛpeſcerēt.
Miraculoꝝ gloꝛia claruit. Nā ⁊ lepꝛoſos ta
ctu ⁊ orone ferūt ab eo fuiſſe mūdatos: ⁊ ce
cos duos illuminatos. Poſtꝗ̄ aūt regnū frā
coꝝ atqꝫ iperiū: qd regē dū ſuſceperat felici
ter ampliaſſet: dū ad moꝛtē lāgueret vocatis
eccleſiarū p̄latis quos habere potuit: omnes
theſauros eis tradidit ꝑ eccleſias ⁊ pauperes
diſtribuēdos. Et ſic in omni ſanctitate ꝑfect⁹.
in pace migrauit: anno etatis ſue. lxxxi. regni
aūt. xlvij. Subacteqꝫ italie. xliij. ex quo vo im
peratoꝛ ⁊ auguſtus appellat⁹ eſt: anno. xiiij.
in cui⁹ trāſitu audita eſt cōcinēs angelica me

lodia. Sepultuſqꝫ eſt honoꝛifice aquiſgrani
in eccleſia ſancte marie: quā ipſe ꝯſtruxerat.
Ad cuius tumulū diuerſarum egritudinū ſa
nabantur infirmi.

¶ De ſancto libertino abbate. Cap. xcv.

Libertinus ab
bas monaſterij fundēſis: qd eſt
in ꝓuincia ſamnij cōſtructū: di
ſcipulus fuit ſcti honoꝛati ab
batis: ⁊ fundatoꝛis ipſius loci:
de quo ſupꝛa dictū eſt. xvij. kl. febꝛu. Claruit
aūt tpe totille regis gothoꝝ: ⁊ miraculis ef
fulſit. Nā cū eſſet monachus ex abbatis iuſſu
qui honoꝛato ſucceſſerat quodā tpe rauennā
ꝑgebat. Pꝛo amoꝛe vo honoꝛati olim ei⁹ ma
giſtri quocūqꝫ libertin⁹ ibat caligulā illi⁹ in
ſinu deferebat. Dū ergo pergeret: accidit: vt
mulier extincti filij coꝛpuſculū fleret: que ſer
uum dei intuita: iumentū illius ꝑ frenū te
nuit: atqꝫ iurādo aſſeruit: ꝙ illum inde abire
nō ꝑmitteret: niſi filiū ei⁹ ſuſcitaret. Ille vo
inuſitatū miraculū expauit: ⁊ declinare mu
lierē voluit: ſed oīno nequiuit. In eius quoqꝫ
pectoꝛe pugnabāt inuicē humilitas cōuerſa
tionis: ⁊ pietas matris: timoꝛ ne inuſitata p̄
ſumeret: doloꝛ ne oꝛbate nō ſubueniret. Vicit
tm̄ in eius coꝛde pietas: que qꝛ vicit: affuit et
humilitas: deſcēdit: oꝛauit: caligulā de ſinu ꝓ
tulit: eāqꝫ ſupꝛa coꝛpus extincti pueri poſuit.
Moxqꝫ defunct⁹ ſurrexit: quē flēti matri vi
uū reddidit: ⁊ iter inceptū peregit. ¶ Qua
dam die p̄fatus eius abbas qui honoꝛato ſuc
ceſſerat: cōtra virū dei in grauē iracūdiā ex
arſit. Et qꝛ virgā: qua eū ferire poſſet: in pꝛō
ptu nō habuit. Cōpꝛehēſo ſcabello ſuppeda
neo ei caput ac faciē tutudit: vultūqꝫ eius tu
mentē ac liuidū reddidit. Die vo altera cum
libertin⁹ ad cauſaꝫ ſibi monaſterij cōſtitutaꝫ
ire deberet: expletis matutinis ad lectuꝫ ab
batis venit: ⁊ licentiā ab eo humiliter petijt.
Ille vo ſciēs q̄tū a cunctis dilectus eſſet: ꝓ
iniuria quā in eū tulerat: recedere eū de mo
naſterio velle putabat: eūqꝫ q̄ vellet ire iter
rogabat. Ille aūt ei cauſā cenobij heſterno cō
ſtitutā ait: quā dimittere nō valebat: qꝛ ſe ad
eā ꝓfecturū ꝓmiſerat. Tūc ille a fūdo coꝛdis
cōſiderās duritiā ſui: ⁊ patiētiā libertini: ex
lecto ꝓſilijt: ⁊ ad pedes ei⁹ ꝓcidēs: de illatis in
eū veniā ſupplicauit. Et cōtra libertin⁹ ſe in
terrā ꝓſternēs ſue culpe nō illius ſeuitie fuiſ
ſe referebat: quod ipſe iuſte ꝑtulerat. Sicqꝫ
ad māſuetudinē adduct⁹ ē abbas: hūilitaſqꝫ
diſcipuli fcā ē magiſtra magiſtri. Cū aūt li
bertin⁹ egreſſus a multis eū venerātib⁹ nobi
lib⁹ ⁊ notis iterrogat̃: q̄dnā hoc eēt: ꝙ liuidā
⁊ tumētē faciē ſic hēret. Qui heſterno i ſero
ſe in ſcabello ſuppedaneo ipegiſſe pctis ſuis
exigentib⁹ reſpōdit. Sicqꝫ nec abbatis pꝛo

didit vitiū: nec falsitatis incurrit peccatum.
¶ Postq̄ autē abbas ille decessit libertinus
eidē in regimine abbatie successit. Qui dum
die q̄dā pro vtilitate monasterij iter ageret:
eidez quidā elarida gothoꝝ comes obuiauit.
At dei seruus ex caballo suo ab hoībus illi⁹
deiectus: iumēti dānū libēter ferēs: etiā fla-
gellū: quod tenebat: raptoribus obtulit: ⁊ sta
tim se in orationē dedit. Cursu autē rapido
predicti ducis exercitus ad fluuium vultur-
num deuenit: ibiq̃ dū singuli equos suos ha
stis tundentis: calcaribus cruentantes nullo
modo obtinere poterāt: vt equi moueri pos-
sent: sed aquā fluminis tangere q̄si mortis
precipitium pertimescebāt: donec vno ipso-
rum ceteros informante cognouerunt: q̄ ex
culpa: quā dei seruo in via tulerant: talia sui
dispēdia tolerabant. Qui statim reuersi li-
bertinū orantē inuenerunt: eiq̃ equum eius
obtulerūt. Ille vō caballo opus non habere
respōdebat. At illi descēdētes eum in equo
eius quasi inuitum reposuerunt: ⁊ duz retro
cessissent: equi illorū alueum fluminis velo-
cissime transierunt. ¶ Eodē tempore in par
tibus campanie quidā bucylinus cum fracis
venit. Sed dum rumor de cenobio libertini
exisset: q̄ abbas pecūias multas haberet. In
gressi franci oratoriū seuientes libertinū q̄-
rebāt: vbi ille orans prostratus iacebat: in ip
sum quoq̃ ingredientes impingebaut: eūq̃
presentē videre nequibant. Sicq̃ sua cecita
te frustrati a monasterio vacui sunt reuersi.
Sanctus autem vir post vitā laudabilē quie
uit in christo. Hec gregorius primo dialogo.
capitulo secundo.

¶ De sancto Equitio abbate. Cap. xcvi.

Equitius abbas
in valerie ciuitatis ptibus cla
ruit: qui multorū monasterio-
rum pater fuit. Qui etiā dum
adhuc iuuenis acri certamine
carnis tentaret: ⁊ in hac re ab omnipotenti
deo remediū cōtinuis p̄cibus quereret. No-
cte quadā assistente angelo eunuchizari se vi
dit: eiusq̃ visioni appuit: q̄ oēm motū ex ge-
nitalibus ei⁹ abscideret. Atq̃ eo tp̄e ita alie
nus extitit a tētatione: ac si sexū nō hēret in
corpore. Et extunc sicut antea viris sic cepit
⁊ feminis p̄esse: nec tamē discipulos admo-
nere cessabat: ne se ipsius exēplo in hac re fa
cile crederēt: ⁊ casuri tentarent donū: qd̄ nō
accepissent. Quodam vō tp̄e quidā basilius
magus a roma fugiens in habitu monachi:
valeriā petijt: ⁊ pergens ad castoriū ep̄z ami
ternine ciuitatis ab eo obtinuit: vt ipsum eq̄
tio abbati cōmitteret: ad sociandū monaste
rio illius cōmendaret. Equitius aūt ep̄o pro
hoc instāte respōdebat: q̄ illū quem ipse sibi
cōmendabat nō monachum sed diabolū esse
videbat. Cum aūt ep̄s diceret: q̄ abbas occa
sionē quereret: ne sibi petita prestaret. Vir
dn̄i iterū protestatur: q̄ qualē illū dixerat: ta
lē agnoscebat. Sed ne se velle obedire ep̄s
existimaret: iussa ipsius facere paratus eēt.
Susceptus itaq̃ ille in monasterio est. Sed
non post multos dies discedente abbate lon-
gius: cōtigit: vt in monasterio virginū: cui eq̄
tius p̄erat: quedā illaꝝ speciosissima febrib⁹
arrepta clamaret se ɔtinuo moriturā nisi ba
silius monachus veniret: ⁊ p eius curationis
remediū salutē sibi redderet. Sed cū in ab-
sentia abbatis nullus ad cōgregationē virgi
nū auderet accedere: missuz repēte ē ⁊ dei fa
mulo nunciatū. Quo audito vir dn̄i dedigna
tus dicebat: q̄ vtiq̃ illū nō monachū sed dia
bolū eē predixerat. Mandauitq̃ ip̄m de cel
la fratrum expelli. ¶ De ancilla vō dei predi
xit nūcijs: q̄ ex illa hora neq̃ eēt decetero fe
brib⁹ laboratura: neq̃ basiliū quesitura. Re
gressi aūt monachi eadēq̃ hora salutē virgi-
ni restitutā: qua sanctus dixerat cognouerūt
⁊ basiliū de monasterio cōtinuo reppulerūt.
Qui repulsus dixit: frequēter cellulā equitij
magicis artib⁹ in aere suspēdisset: nec tamē
eorū quēpiā ledere potuisset. Qui ⁊ postmo
dū i vrbe roma zelo fidei a x̄pianis igne cre-
matus est. ¶ Quedā monialis monasterij p̄
fati hortū igressa lactucā cōspiciēs ɔcupiuit:
eāq̃ signo crucis oblita bn̄dicere auide mo-
mordit: sz ɔtin⁹ a diabolo arrepta ⁊ vexata ce
cidit. Qd̄ dū eq̄tio nūciatū eēt: ille cōcit⁹ ve
nit: ⁊ vt ab ea demō absccederet cū īdignatōe
p̄cepit. Qui ɔtinuo ab ea exiuit: nec eā vltra
ɔtigere p̄ualuit. Cū aūt die q̄dā felix abbas
cenobij castorij: qd̄ ītra menia vrbis situ ē fa-
miliariter q̄dāmodo q̄si redargueret: eo q̄ sa
crū ordinē nō hn̄s nulla licētia a sūmo pōtifi
ce obtēta: vbiq̃ p̄dicādo discurreret: cōpul-
sus vir sctūs qualiter licentiam accepisset ei
dem indicauit: dicens seipsum etiam secum
p̄dicta aliq̄n tractasse. Sed nocte q̄dā specio
sus iuuenis ad eū accesserat: atq̃ medicinale
ferramētū in os eius posuerat: ⁊ vt ad predi
candū egrederetur: deiceps ex parte dei mā
dauerat. Et ex illo die etiā si voluisset tacere
non potuisset. Hic in vestibus vilis atq̃ de-
spectus apparere studebat: ⁊ quoties ad alia
loca tēdebat: iumento viliori oībus: quod in
cella repperiri posset: insidebat. In quo etiā
capistro pro freno: ⁊ veruecū pellibus p sel
la vtebatur. Sacros codices in sacculis pelli
ceis dextro leuoq̃ latere secū portabat: ⁊ q̄-
cunq̃ peruenisset scripturaꝝ fontē apiebat.
Cū aūt fama predicationis illius vndiq̃ di-
scurreret: clerici quidam romani summo
pontifici sunt conquesti: q̄ quidam vir rusti
cus auctoritatē sibi predicandi arripuisset: ⁊

officiū apostolici indoctus sibi vsurpare p̄sumeret. Ad quoꝝ suggestionē iuliani quēdaꝫ defensorē misit: vt equitius ad romanā vrbeꝫ duceret: ⁊ qua rōne p̄missa attētaret cognosceret: mādauit tamen: vt honore ei exhibito nullā prorsus iniuriā pateretur. Qui festine ad monasteriū veniēs eodē absente frēs scribentes repperit: ⁊ vbi abbas esset inquisiuit. Illiq ꝫ respōderūt: ꝙ in valle cenobio subiacēte fenū secabat. Misitq ꝫ ad eū iulianus puerum suū cōtumacē ⁊ sup̄bū: cui vix ipse poterat dominari vt abbatē ad se celeritate p̄duceret. Perrexit puer ⁊ q̄s eēt abbas ab alijs quesiuit. Moxq ꝫ vt audiuit quis esset: adhuc lōge positus ad eū vadēs: imenso timore correptus cepit lacessere. Ita vt gressus vix eum possent portare: veniēsq ꝫ ad virū dei: ad genua illius procidit: suūq ꝫ dn̄m ipsi occurrisse nūciauit. Abbas v̄o illi mādauit: vt fenum sectum leuaret: ⁊ pabulū iumētis in quibus venerāt deferret: ipseq ꝫ imediate post euꝫ opere cōpleto veniret. Quod dū puer fecisset: et iulianus puerū cū feno venientē cōspexisset. Iratus eū increpauit: ꝙ miserat illū hominē ducere nō fenū baiulare. Sed dū puer eq̄tiuꝫ post se venientē dn̄o suo ostēdisset: vidēs euꝫ iulianus ex habitu despexit: ⁊ qualiter illum p̄teruis verbis alloqui deberet: cogitare cepit: vt autē seruus dei cominus affuit intolerabilis pauor iuliani animū inuasit: ⁊ humiliatus ad pedes eius procidit: ⁊ quia apostolicus ipsum videre vellet: vix mansueta līgua exposuit. Quod audiēs equitius gratias deo egit: ꝙ se per summū pōtificē sup̄na gr̄a visitasset: statimq ꝫ mādauit iumenta ad iter arripiendū parari. Cūq ꝫ iulianus se illo die nō posse exire ex lassitudine diceret. Abbas se ī hoc cōtristari respōdit: p̄dicens q2 si die ipsa non exirēt: nec in crastinū ire possent. Sicq ꝫ eadē nocte iulianus ex lassitudine in monasterio quieuit. Factoq ꝫ lucis crepusculo equo in cursu ad modū fatigato puer ad iulianum cū epistola venit: in qua papa sibi mandauit: ne seruum dei de monasterio mouere vel exire vllatenus faceret. Cū aūt ille requireret: cur sn̄ia esset mutata: cognouit q2 nocte eadē qua ipse illuc missus fuerat per visum pōtifex extitit vehemēter exterritus: cur ad exhibēduꝫ virū dei mittere p̄sumpsisset. Tūc julian⁹ surrexit: ⁊ se abbatis orōnibus cōmēdauit: atq ꝫ ne decetero fatigaret ex parte pape p̄cepit. Quod audiēs ille cōtristatus est: ⁊ que p̄dixerat vera nūc cōtigisse p̄bauit: q2 si die p̄cedente nō statiꝫ pergerēt iā pergere minime liceret. Et executorē suū cū summa charitate aliquātulū secū detinuit: ipsūq ꝫ plurimū honoratū ad summuꝫ pontificē remisit. Qui et plenus scitate in pace quieuit. ¶ Rusticus quidā sup̄ sepulchrū eius arcaꝫ cū frumento posuerat: nec qualis vir ibidem iaceret p̄pendere curauit. Sed repente turbo celitus factus: rebus illic oībus in sua stabilitate manētibus: arcā superpositā cum grano extulit lōgeq ꝫ p̄iecit. ¶ Eandem p̄uinciā valerie longobardis intrātibus monachi ex cenobio illo ad sepulchrum viri sancti in oratorio positum confugerunt. Longobardi v̄o seuientes oratorium ingressi: ceperūt monachos foras trahere: vt eos aut tormentis afficerent: aut gladijs necarent. Quoꝝ dum vnus ingemuisset: ⁊ sanctum equitiū ad sui defensionem aduocasset: protinus lōgobardos spiritus immundus inuasit: qui corruētes ad terram tam diu vexati sunt: donec ceteri foras existentes cognoscerent: quatenus locuꝫ sacruꝫ temerare vlterius non auderēt. hec gregorius p̄mo dialogorum capitulo quarto.

¶ De scō Nonoso abbate. Cap. xcvij.

Nonosus prepositus siue prior fuit cuiusdam monasterij: qd̄ in soractis mōte situ est: qui sub asperrimo eiusdē cenobij abbate degebat: sed ei⁹ mores mira sēper equanimitate tolerabat: sicq ꝫ fratrib⁹ in mansuetudine preerat: vt patris sepius iracūdiam ex humilitate mitigaret. Quia v̄o monasteriū in sūmo mōtis cacumine situ est: ad quēlibet paruum hortū fratribus colendum: nulla planicies patebat. Sed vnus locus breuis in latere mōtis erat: quem ingentis saxi moles egrediēs ab vna parte occupabat. Cū autē die quadam nonosus cogitaret: ꝙ salteꝫ ad olera nutrienda locus idem aptus esset: si ipsum moles illa non teneret: quā ⁊ q̄nquagīta boū paria mouere nō potuissent: nocturno se illic silentio oratonē dedit. Cū mane facto ad eundē locū fratres venerūt: ⁊ inuenerunt molē tāte magnitudinis inde lōgius recessisse suoq ꝫ discessu largū fratribus spatiū dimisisse. ¶ Alio quoq ꝫ tēpore dū nonosus lāpades vitreas in oratorio lauaret: vna ex ei⁹ manibus cecidit: ⁊ per partes innumeras confracta dissiliuit. Qui furorem abbatis nimium timēs lāpadis fragmētaq ꝫ colligēs: coraꝫ altari prostratus orauit. Et exurgēs sanā lāpadē rep̄pit: quā antea timēs p̄ fragmēta collegit. ¶ Cū in cenobio oleū vetus defecisset: ⁊ colligēde oliue tēpus incūberet: sed fructus in oliuis nullus appareret: mandauit abbas fratribus vt in colligēdis oliuis ad exhibenda extraneis opera pergerent: vt vel saltē de mercede operis aliquātuluꝫ olei deportarēt. Quod vir domini fieri cum magna humilitate prohibuit: ne ex hoc fratres exeūtes: dū olei lucra querūt: dānum animarū paterentur. Oliuasq ꝫ paucas: que in monasterij arborib⁹ apparebāt: colligi p̄cepit: ⁊ ī pilo missas

contundi: atq3 inde quantumlibet paruum olei eriens sibi deferri. Quod in paruo vasculo sibi delatũ ante altare posuit: cunctisq3 egressus orauit: atq3 postmodũ adscitis fratribus oleum illud modicum per cuncta monasterij vasa exigue infundi iussit. Que protinus: vt erant vacua: claudi fecit. Die vo altera aperta omnia vasa plena oleo reperta sunt. Sanctus autez vir post laudabilia multarum virtutum opera dormiuit in domino. Hec gregorius vbi supra capitulo septimo.

¶ De scto Martyrio cõfessore. Cap. xcviij.

Martyrius confessor in valere prouincia, sanctitate τ miraculis claruit. Qui tale de virtutis sue testimonio signum dedit. Dum quadam die fratres eius subcinericium panem fecissent: eiq3 signum crucis imprimere obliti essent: sicut i ipsa prouincia crudi panes ligno signari solent: vt p quadras quattuor quodammodo partiti videantur. Idem dei famulis affuit: eisq3 referentibus non fuisse signatum agnouit. Cũ q3 iam prunis τ cineribus opertus esset: signũ crucis digito cõtra prunas edidit. Quo signante protinus panis immensum crepitũ dedit: ac si in ignibus olla crepuisset. Qui postmodum coctus: τ ab igne subtractus: ea cruce signatus inuentus est: quã non tactus sed fides fecerat. Hec gregorius vbi supra capitulo vndecimo.

¶ De sancto Dacio episcopo. Cap. xcix.

Dacius episcopus mediolanẽ. apõ ipsam ciuitatem claruit tẽpore iustiniani, i peratoris. Qui dum causa fidei exact⁹ ad constãtinopolitanam vrbez pergeret: corinthumq3 veniẽs largam domum pro se τ eius comitiua ad hospitãdũ quereret: τ vix iueniret: visam eminus domum congruẽtis magnitudinis sibi ad hospitium preparari iussit. Cum vo incole loci ei dicerent in ea hunc manere non posse: quia multis iam annis eam diabolus ihabitauit: atq3 ideo vacua remãsit. Vir sanctus ideo magis in ea debere velle hospitari respondit: vt sui aduentum malignus eẽ fugatus spiritus domum hominibus iterum habitandam dimittat. In ea igitur sibi parari fecit: securusq3 hostis antiq certamina toleraturus intrauit. Noctis autem silentio dũ vir dei quiesceret: antiquus hostis immẽsis vocibus cepit imitari rugitus leonum: balatus pecorũ: mugitus boum: ruditus asinorũ: sibila serpentum: porcorum stridores τ soricum. Cum repente dacius tot bestiarum vocibus excitatus: surrexit iratus: τ contra demonem magnis vocibus cepit clamare: eidẽ q3 exprobrare: q bene ei cõtigisset: vt qui dixerat. Ponam sedem meam ab aquilone: τ ero similis altissimo. per superbiaz eius simi lis porcis τ asinis factus esset. Et qui deũ indigne imitari voluerat: vt dignus erat: bestias imitabat. Ad quã vocem ac deiectionẽ spiritus malignus adeo erubuit: q protinus conticuit: atq3 eandem domũ ad exhibenda mõstra consueta vlterius non intrauit. Sicq3 postmodũ fidelium habitaculuz facta ẽ. Hec gregorius tertio dialogo capitulo quarto.

¶ De sancto Argentario monacho. Cap. c.

Argentari⁹ monachus apud ciuitatẽ aureliam claruit. Qui vir sanctissimus vita τ miracl'is effulsit: habitumq3 quem pretendebat spectie: morib⁹ explebat. Hic ab argentario monte a quo nomẽ sortitus est apostolorũ limina rome reuisenda annis singulis venire cõsueuerat: τ veniẽs ad quendam subdiaconum quadragesimum nomine: qui in montibus oues pascebat: sepius hospitalitatis gratia declinabat. Cũ autẽ semel hospitiuz huius quod non longe erat ab ecclesia intrasset: cuiusdam paupercule mulieris maritus iuxta defunctus est. Quẽ cilicio ex more indutũ: superueniente sero sepelire nequiuerũt. Cum ergo vidua mulier iuxta defũcti corp⁹ nocte sederet: τ magnis fletibus τ lamẽtis dolori satisfaceret: nec a lamentis cessaret: vir dei argentarius dolori illius cõpassus: assumpto quadragesimo ad ecclesiam perrexit: seq3 in orationez dedit. De inde ab altaris crepidine puluerẽ collegit: τ cum socio ad defuncti corpus accessit. Et cuz ibi ambo diutius orassent ipse surrexit: benedictionẽ dedit: τ reuelatam defuncti faciem que sudario opta fuerat: aspiciente vxore ac mirãte: puluere quẽ detulerat fricauit. Qui dũ fricaretur: aĩam recepit: oscitauit: oculos aperuit: seq3 eleuans resedit: ac si de graui somno excitatus fuisset. Quod mulier cernens cepit ex gaudio magis flere: sed vir domini eam: vt taceret compescuit: mandans vt si quis eam quereret: qualiter hoc factũ fuisset: diceret: quia dominus iesus christus hoc fecisset. Et cõtinuo ab hospitio exijt: quadragesimum reliquit: τ tẽporalem honorem fugiens: in loco illo vltra non comparuit. Hec gregori⁹. iij. dialog. cap. xvij.

¶ De sancto Valẽtio presbytero. Cap. ci.

Ualentius p̄resbyter apud ꝓuinciam valerie floruit. Qui cum clericis suis dei laudibus bonisqꝫ operibꝰ intentus: sancte cōuersationis vitā duxit. Superueniēte aūt vocationis eius die defūctus est: atqꝫ ante ecclesiā sepultus. Eidez vo eccl'ie caule ouiū inherebāt: atqꝫ idez locus in quo sepultus est: ad easdē oues tendentibus iter erat. Quadā autē nocte fur quidā venit: ⁊ ingressus caulas veruecē tulit ⁊ cōcitꝰ exiuit. Sed dū puenisset ad locū vbi sctūs vir iacebat repēte hesit: ⁊ gressuz mouere nequiit: veruecē de loco deposuit: eūqꝫ dimittere voluit: sed manu laxare nō potuit. Sicqꝫ cū preda sua reꝰ et ligatus stabat: nec veruecē poterat dimittere: nec cū eo accepto exire. Factoqꝫ mane egressi ab ecclesia clerici hominē veruecē tenentē inueniūt: ⁊ an animal auferre an offerre venisset: dubitare ceperunt. Ille vo culpe reus citius indicauit penā. Mirati omnes quia viri dei ibidē iacētis fuisset virtute ligatus se pro eo in orōnē dederūt: suisqꝫ precibꝰ obtinuerūt: vt qui res eorum venerat rapere: vel saltē vacuus posset exire. Hec vbi supra capitulo. xxij.

¶ De abbate quodā sancto. Cap. cij.

Abbas quidā sanctus cuius nec nomē expressuz inuenio claruit in monasterio quodam beati petri apostoli. Quod situm est in mōte prenestine ciuitati ꝑminēte. Qui monachū quēdā nutriens vsqꝫ ad reuerendos prouexit mores. Quē cum vidisset in timore domini excreuisse in eodē monasterio fecit illum in presbyteruz ordinari. Cui post ordinationē suam: quia non lōge abesset eius exitꝰ reuelatū ē: idcirco ab abbate petiit vt sibi sepulchrum pararet. Ille vo eidē predixit: ꝙ ante eū se moriturū prenouerat: sed tamen eidem concessit: vt sicut vellet sepulchrum sibi pararet. Recessit igitur et preparauit. Sed post multos dies abbas febre preuentus ad extrema deuenit: atqꝫ presbytero suo iussit: vt in suo sepulchro se poneret. Cūqꝫ ille diceret: ꝙ ipz mox secuturus esset: et sepulchrū vtrūqꝫ capere nō posset. Abbas respondit: ꝙ secure faceret: vt dixerat: quia sepulchrum suū ābos capiebat. Defūctū itaqꝫ abbatem in sepulchro quod sibi presbyter parauerat posuerunt. Moxqꝫ et presbyterum lāguor corporis secutus est: et post modicum vitā finiuit. Cū aūt ad sepulchrū quod sibi parauerat corpus eius esset delatū: eoqꝫ aperto viderūt astātes: locū non esse vbi poni potuisset: qꝛ corpus abbatis oē illud sepulchruz teneret. Tūc vnus ex fratribus abbati defūcto quasi iproperare cepit: ꝙ verbū eiꝰ quod predixerat deficeret: eo ꝙ sepulchrum ābos nō caperet. Ad cuiꝰ vocē subito cūctis vidētibus: abbatis corpus quod supinū iacebat: se vertit in latere: ⁊ vacantē locū corpori presbyteri prebuit: ⁊ quia vtrosqꝫ caperet sicut viuus ꝓmiserat: mortuꝰ ipleuit. Hec gregoriꝰ tertio dialogorum capitulo. xiij.

¶ De sctō Acontio cōfessore. Cap. ciij.

Acontiꝰ confessor apud vrbē roma claruit: qui basilice ꝑncipis apolorū custos siue mansionarius fuit: vir magne hūilitatis atqꝫ grauitatis deo oīpotenti fideliter seruiēs: ⁊ miraculoꝝ signis effulgēs. Nam cum quedam puella paralytica in ecclesia beati petri permanēs: manibꝰ reperet: ⁊ dissolutis renibꝰ corpus per terrā traheret: atqꝫ vt sanari mereretur: dudū a beato petro ap'lo petijsset: nocte quadā eidē per visionem astitit: eiqꝫ iussit: vt iret ad acōtiū mā sionariū: ipsumqꝫ rogaret: qui ipi salutez restitueret: illa de tāta visione certa: sed q̄s esset acōtius ignorās: cepit se p eccl'ie loca distrahere: ⁊ q̄s esset acontius iuestigare. Cui cū ille factus esset obuiā: ⁊ iterrogatꝰ se acōtiū esse dixisset. Illa eidē exposuit: qualiter btūs petrus ap'lus illā ad ipm miserat: vt ab infirmitate ipaz liberare deberet. Et ille cōtinuo iussit: vt in nomine xp̄i ⁊ mittētis surgeret: eiusqꝫ manu tenuit: eāqꝫ sanā ꝓtinus erexit: ita vt solutionis illius signa nulla vlterius remanerēt. Hic post alia sanctitatis opera vitāqꝫ laudabilem rome in pace quieuit: ⁊ sepultꝰ apud beati petri basilicā in virtutibus viuit. Hec vbi supra libro tertio capitulo. xxv.

¶ De sctō Sanctulo presbytero. Cap. ciiij.

Sanctulus presbyter claruit in nursia ꝓuincia tēpore bti gregorij pape primiqui: ⁊ sanctissime vite fuit ⁊ miraculoꝝ gl'ia radiauit. Nā q̄daz tpe dū in ptibꝰ illis longobardi oliuas in prelo pre-

merent: vt in oleuz liquari debuissent: vir do
mini vtrem vacuum ad prelum detulit: labo-
rantes salutauit: vtrem ꝓtulit: ⁊ iubendo po
tius ꝙ petendo eũ sibi impleri rogauit. Sed
gentiles viri qui tota iam die frustra laboran
tes: oleum exprimere nullatenus potuerant:
verba illius moleste ferentes: eum iniurijs in
sectantur. Cum autem ille iterum ac iterum
oleum instanter peteret: ⁊ illi ex oliuis oleũ
defluere non cernerent: adhuc accensi maiori
bus illũ contumelijs detestabantur. Tunc san
ctus vir cernens ꝙ ex prelo nullum oleum li-
quaret: aquam sibi allataz benedixit ⁊ in pre
lo iactauit ex qua continuo tãta olei vbertas
erupit vt illi qui prius incassum laborauerãt
non solum sua vasa omnia: sed vtrẽ quem san
ctulus detulerat implerent. ¶ Alio tempore
cum fames ibidem maxima incumberet: ⁊ ec
clesia beati laurentij martyris a longobardis
incensa fuisset: vir domini eam restaurare cu
piens plures artifices ⁊ operarios adhibuit:
quibus ⁊ laborantibus sumptus quotidianos
prebebat: sz exigẽte famis necessitate panis
defuit. Cũqz laborantes instãter victũ quere
rent: ⁊ ille anxius huc illucqz ꝑgeret: ad cliba
nũ deuenit: in quo vicine mulieres pridie pa
nes coxerãt: ibiqz incuruatꝰ aspexit: ne forte
panis aliqͥs a coquentibꝰ remãsisset. Cũ repẽ
te panẽ inuenit mire magnitudinis ⁊ insoli-
ti cãdoris: quẽ ipse quidẽ tulit: ⁊ ne forsitan
alienus esset: ꝑ vicinas hũc mulieres detulit:
ac ne cui earũ remãsisset inquisiuit. Oẽs aũt
illũ panẽ esse negauerunt: suosqz panes inte-
gro numero ex clibano habuisse testate sunt.
Tũc ille letꝰ panẽ artificibꝰ apportauit: ⁊ ad
refectionẽ inuitatis deũ bñdicens apposuit.
Ipsisqz plene saciatis plures ex eo ꝙ panis
fuerat fragmẽta collegit: q̄ die altera eisdẽ i
tulit: ⁊ iterũ q̄ supfuerãt plura seruauit. Sic
qz ꝑ dies. x. ꝯtinuos opatores illi oẽs ex vno
pane satiati: hũc quotidie edebãt: ⁊ ex eo qđ
edi posset in crastinũ superabat. ¶ Cũ quidã
diaconꝰ a lõgobardis captꝰ esset: eũqz occide
re vellẽt facto vespe sanctulus ad eos venit: ⁊
ab eisdẽ petijt: vt eũ relaxarẽt. Cũqz hoc illi
oĩno facere recusarẽt: petijt vt vel mortẽ eiꝰ
i crastinũ differrẽt: ac sibi custodiẽdũ darẽt.
Quod illi multis pulsati ꝑcibꝰ ꝯcesserũt: ea
ꝯditione: vt si diaconꝰ fugeret: sanctulus pro
eo mortẽ subiret. Cũ aũt nocte media longo-
bardos oẽs graui somno depͣssos cõspiceret:
diacono suasit: vt fugeret. Ille vͦo pmissionis
viri sancti memor: se fugere nolle respondit:
qꝛ illũ ꝓ se mori nolle asseuerauit. Ecõtra qͦz
sanctulꝰ vt fugiat: instituit: se vͦo in manu dei
esse dixit: ⁊ ꝙ i eũ hostes nõ possent: nisi quã
tum ipse ꝑmiserit. Fugit igitur diaconus: et
remansit fideiussor quasi deceptus. Cum er-
go mane longobardi hoc comperissent. San

ctulum spõte ad accedẽtẽ occisionẽ adducũt.
Sed quia ipsum bonũ hoĩem reputabant: il
lum ꝑ cruciatus varios occidere denegabãt:
sed optionem sibi cuius vellet necis ꝓpone-
bant. Qui se in manu dei esse respõdit: nul-
lamqz mortẽ eligere voluit: placuit ergo oĩbꝰ
vt capite trũcaretͬ: ⁊ sine graui cruciatu peri
meretur. Ad spectaculũ istud omnes concur
runt: ex omnibus suis virum fortissimum eli
gunt: de quo dubium nõ erat: quin caput eius
vno ictu abscidere debebat. Petijt vir domi
ni: vt sibi daretur paululum licentiaz orandi.
Sed cum diutius orasset: spiculator eum cal-
ce percussit: ⁊ vt surgeret decollãdus impera
uit. Quo surgente ⁊ genuflexo collũ tenden
te: dum ille ensem leuauit: ⁊ sanctulus sanctũ
iohannẽ vocauit. Carnifex igitͬ brachiũ ꝑcus
surus erexit: sed nullatenꝰ deponere potuit: ⁊
sic erecto gladio brachiũ inflexibile remãsit.
Concurrũt oẽs longobardi: vidẽt miraculuz
⁊ stupẽt: ⁊ vt sctũs vir exurgat iubẽt: suppli
cantqz vt carnificez ligatũ soluat. Qui nulla
tenus eũ soluere voluit nisi priꝰ ille iuraret ꝙ
xp̄ianũ quẽꝙ nunꝙ occideret. Emissoqz iura
mẽto solutꝰ est. Cũ aũt longobardi ꝓpter tan
ti stuporẽ miraculi eidẽ iuramẽta q̄ diripue-
rant certatim offerrẽt: ille nihil horꝫ suscipe
re voluit: sz oẽs captiuos quos habebãt xp̄ia
nos petijt: ⁊ qđ petijt impetrauit. Et sic oẽs
cũ eo liberi dimissi sũt: ⁊ dũ vnꝰ ꝓ vno se mo
ri obtulit: oẽs a morte liberauit. Sicqz post
multa laudabilia facta dño in pace spiritum
reddidit. Hec vbi supra capitulo. xxxvij.

¶ De sancto Redempto epo. Cap. cx.

REdemptus eps fe-
rẽtine ciuita
tis tpe beati
gregorij pa-
pe primi claruit. De quo idẽ
beatus doctor eodem dialo-
gorum libro. iij. cap. xxxviij.
scribit ꝙ vir fuit mire sanctitatis: ⁊ sibi ni-
mia familiaritate coniunctus. Qui ⁊ spiri-
tum propheticum habuit: ⁊ quedam futura
sibi adeo reuelata predixit. Cum enim ali-
quando perecias suas ex more circuiret: per
uenit ad ecclesiam sancti zotici martyris stra
tumqz iuxta eius sepulchrum sibi parari fe-
cit: atqz ibi post laborem quieuit. Cui nocte
media nec dormiẽti nec plene vigilanti bea-
tus martyr ꝑdictus astitit: eidẽqz tertio ꝑdi-
xit. qꝛ finis veniret vniuerse carni. Et sic vi-
sio ab oculis eiꝰ euanuit. Mox qͦz terribilia
signa i celo secuta sunt. de qbꝰ idẽ btũs grego.
in homel. mẽtionẽ facit. Deinde cfera longo
bardorꝫ gẽs italiã intrauit: ⁊ persecutiones
durissimas i xp̄ianos exercẽs: oẽs pene ciui-

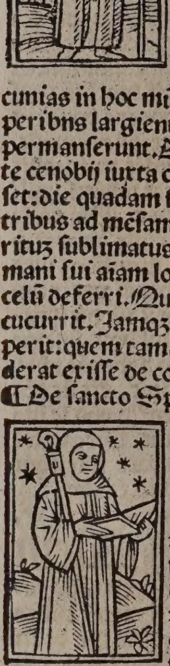
tates depopulauit. In cuius medio tribulationis tempore: redemptus episcopus sanctitate conspicuus in christo quieuit.

¶ De sancto Specioso monacho. Cap. cvi.

Speciosus monachus beati bñdicti discipulus sub eodẽ patre vita ⁊ sanctitate refulsit. De quo grego. iiij. dial. c. ix. scribit: ꝙ fratrẽ habuit germanũ noĩe gregoriũ: q̃ ambo nobiles viri ⁊ exterioribus studijs eruditi mltas pecunias in hoc mũdo possederãt: sꝫ cũcta pauperibus largientes in cassinensi monasterio permanserunt. Dum aũt speciosus ꝓ vtilitate cenobij iuxta capuanam vrbem missus fuisset: die quadam frater eius gregori⁹ cum fratribus ad mẽsam sedens atqꝫ coueſcẽs ꝑ spiritũ sublimatus aspexit: ⁊ vidit speciosi germani sui aĩam longe a se positi: ab angelis in celũ deferri. Quod mox fratrib⁹ indicauit: ⁊ cucurrit. Jamqꝫ eũdẽ fratrẽ suũ sepultũ reperit: quem tamẽ ea hora qua animã eius viderat exisse de corpore inuenit.

¶ De sancto Spe abbate. Cap. cvij.

Spes abbas constructor fuit monasterij quid dicitur cample qui. vi. miliario a vetusta nursie vrbe disiungitur. Qui dum sanctitate vite polleret per. iiij. annorũ spatiũ lumẽ oculorũ amisit. Sed cũ a deo flagello castigaretur corpis: habebat per sanctũ spũs custodiam cõsolationez cordis. Post annos vo. xl. ei dominus miraculose lumen restituit: vicinum eius obitum denunciauit: atqꝫ vt in monasterijs circunquaqꝫ constructis: verbũ vite predicaret admonuit: quatenus corporis recepto lũie visitatis in circuitu fratribus cordis lumen aperiret. Qui statim iussis obtemperãs fratrum cenobia circuiuit: ⁊ mandata vite: q̃ ab angelo didicerat predicauit. Quintodecimo igitur die ad monasterium suũ peracta ꝑdicatione reuersus est. Ibiqꝫ fratribus ꝯuocatis astans in medio sacramentum dñici corporis sumpsit: morqꝫ cuꝫ eis psallere cepit. Qui illis psallentibus orationi intentus animã reddidit. Omnes vo fratres qui aderant ex ore eius exisse colũbam viderũt: que mox aperto oratorij tecto egressa aspiciẽtibus illis penetrauit celum. Hec gregori⁹. iiij. dial. cap. xi.

¶ De sancto Probo episcopo. Cap. cviij.

Probus eps reatine ciuitatis fuit. Qui vita ⁊ scõitate atqꝫ doctrina cõspicu⁹ nõ mediocriter effulsit. Appropinquãte vo vite ei⁹ termio eũ grauissima depꝑssit egritudo. Cui⁹ pr maxim⁹ noĩe: circũquaqꝫ medicos cõgregauit si forte ei⁹ lãguori subueñiri posset. Qui ꝯueniẽtes ad tactũ vene denũciauerũt ei⁹ exitũ citi⁹ affuturũ. Cũ vo iã tps refectiõis icũberet: scõus eps de assistentiũ poti⁹ ꝙ de sua salute sollicitus: eos cũ sene pre admonuit: vt se post laborẽ ex refectiõe repararẽt. Qib⁹ igit abscedẽtib⁹: vn⁹ tm̃modo ei relict⁹ est puer. Qui dũ lecto iacẽtis assisteret: subito aspexit itrãtes ad viz dei q̃sdã viros stolis cãdidis amictos q̃ eundẽ qꝫ cãdorẽ vestiũ vultuũ suoꝝ luce vicebãt. Qua claritate ꝑculsus puer cepit emissa voce clamare. Qua voce cõmot⁹ eps intrãtes aspexit ⁊ cognouit: ⁊ stridentẽ puerũ cepit ꝯsolari dicẽs ne timeret: qꝛ scõus iuuenalis ⁊ scõus eleutheri⁹ martyres ad se venissẽt. Ille aũt tãte visiõis nouitatẽ nõ ferẽs: cursu cõcito ex fores fugit atqꝫ eos q̃s viderat pri ac medicis nũciauit. Illi vo ꝓpere descenderũt: sꝫ egrũ quẽ reliquerãt defunctũ inuenerũt: quia illi eũ secum tulerant. Quorum visionez puer ferre nõ potuit qui remanserat. Hec vbi supra capitulo. xiij.

¶ De sancta Romula virgine. Cap. cix.

Romula vgo apud vrbẽ romã claruit que cuiusdã anus scõissime discipula fuit: ⁊ i quodã mõasterio iuxta btẽ marie vginis ecclesiam vna cũ quada alia cõdiscipl'a cũ ea mãsit. Hec tres in vno habitu scõimoniali cõmanentes: vitam quidem moribus diuitem: sed rebus pauperem ducebãt: inter quas tamẽ romula magnis meritis anteibat. Erat quippe mire patientie: summe obediẽtie: custos oris sui ad silentium: studiosa valde ad orationis vsum. Que tandem paralypsi percussa: multis annis in lectulo decubans: pene omnibus membris impos iacebat: nec tamẽ eius mentem ad impatientiam flagella perduxerant. Et tanto sollicitius ad orandum excreuerat: ꝗto aliud quodlibet agere non valebat. Nocte igitur quadam vocauit matrez redemptam: que mox consurgens ad eam: cum alia condiscipula accessit. Et duz media

nocte lectulo iacentis assisterent: subito celitus lux emissa cellā impleuit: ꝛ splēdor tante claritatis emicuit: vt corda assistentium pauore perstringeret: atqꝫ omne corpus illarū obrigesceret. Ceperunt nāqꝫ quasi cuiusdā magne multitudinis ingredientis sonus audiri: ostium cellule concuti: ac si intrantium turba premeretur: ꝛ ingrediētiū quidē multitudinē sentiebāt: sed nimietate timoris ꝛ luminis videre nil poterant. Protinusqꝫ miri odoris fragrātia subsecuta est: ita vt quas lux terruerat: odoris refoueret suauitas. Cepitqꝫ romula magistrā cōsolari: ꝛ blanda voce predicere: qꝛ tunc nō esset moritura. Post aliquod v̄o tp̄is spatiū paulatim lux est subtracta: sed is qui subsecutus est odor remāsit cū quo ꝛ dies secūdus ac tertius transijt. Nocte v̄o quarta iterum magistrā vocauit: viaticum petijt: ꝛ accepit. Et ecce subito in platea ante ostiū cellule duo chori psallentium constiterunt: ꝛ sicut se dicebāt sexus ex vocibus discreuisse: psalmodie cantus dicebāt viri: ꝛ femine respondebant; intra tales celestes exequias sancta illa anima carne soluta est. Qua ad celum ducta: q̄to chori psallētiū altius ascēdebant: tāto cepit psalmodia lenius audiri: quousqꝫ ꝛ psalmodie sonit⁹ ꝛ odoris suauitas elongata finiretur. Hec quarto dialogorum capitulo. xvi.

De sancta Tharsilla amita sancti gregorij pape. Cap. cx.

THarsilla sctā beati gregorij pape magni amita fuit: de q̄ idē quo supra libro; c. xvij. tradit ꝙ alias duas sorores suas virtute cōtinue orationis: grauitate vite: singularitate abstinentie: ad culmen sanctitatis excreuit. Huic ꝑvisionē felix secūdus atauus prefati doctoris romane ecclesie antistes ꝛ sanctus apparuit: eāqꝫ ad māsionē ꝑpetue claritatis ostendit: ꝛ ipsaꝫ ad illā inuitauit. Que subsequenti mox febre correpta ad diē peruenit extremum. Cum autē multi ad eius obitū cōuenientes ipsius lectulū circūstarent: ecce ille subito sursum respiciēs: iesum veniētem vidit: ꝛ circūstantibus acclamare cepit: vt recederēt: ꝛ locum iesu veniēti darent. Cūqꝫ in eū: quē videbat: intēderet sancta illa aīa e corpore est egressa. Tāta autem fragrantia miri odoris aspersa est: vt ipsa quoqꝫ suauitas ostenderet: illuc auctorem suauitatis venisse. Cum autem eius corpus ad lauandum esset nudatum: longe oratiōis vsu in cubitis ꝛ genibus camelorum more inuenta est obdurata cutis excreuisse; ꝛ quod viuēs spiritus eius semper egerit: caro mortua testabatur.

De sancta Musa virgine. Cap. cxi.

MUsa virgo apud vrbem romā claruit. De q̄ idem qui supra libro. iiij. capitulo. xviij. scribit: ꝙ quadam nocte ei per visionē scā dei genitrix apparuit: ꝛ cuꝫ esset puella parua: coeuas ei in albis vestib⁹ puellas ostendit. Quibus cuꝫ illa admisceri appeteret: sed se eis iungere non auderet: beate virginis est voce requisita: an vellet cū eis esse: atqꝫ in eius obsequio viuere. Et cuꝫ puella respondisset ꝙ sic; mandatum protinus accepit: vt nil vltra leue ꝛ puellare ageret: a risu ꝛ iocis abstineret: ꝛ ꝙ inter eas: quas viderat die. xxx. veniret. Quibus visis in cūctis suis moribus puella immutata est: omnēqꝫ a se leuitatem puellaris vite detersit. Et dum parentes eam immutatam mirarentur: requisita oīa visa narrauit. Sed post xv. diem febre corripitur: die v̄o. xxx. ad exitum eidem appropinquanti: eadem dei genitrix cum puellis: quas viderat: denuo reuelatur. Cui et iaꝫ eam vocanti: aperta voce se venire respondit: atqꝫ in ipsa locutione spiritū reddidit: ꝛ ex virgineo corpore cum sanctis habitatura virginibus exiuit.

De sanctis duobus monachis martyribus. Cap. cxij.

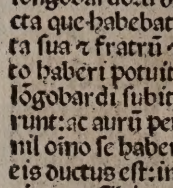
DUo monachi martyres: quorum noīa nō habentur expressa: in prouincia valerie passi sunt. De quibus narrat gregorius. iiij. dia. cap̄. xxij. ꝙ dum essent monachi in quodā monasterio: quod per abbatē valētionē regebatur ꝛ in ipso cenobio longobardi seuiētes venissent: duos p̄fatos monachos in ramis vnius arboris suspenderunt. Factoqꝫ vespere: vtrorūqꝫ spiritus claris illic apertisqꝫ vocibus psallere ceperunt: ita vt ipsi quoqꝫ q̇ eos occiderant: cum voces psallentium audirēt: nimium mirati terrerentur. Quas etiam voces captiui omnes: qui illic aderant: audierunt: ꝛ eorum psalmodie postmodum testes extiterunt.

De sancto surano martyre. Cap. cxiij.

SUranus abbas ꝛ martyr in prouincia surana passus est. De quo eodē lib. ca. xxiij. habetur: ꝙ dum esset pater cuiusdā monasterij in eadē prouincia siti: captiuis aduenientibus atqꝫ a

longobardorū depredatione fugientibus: cū cta que habebat largitus est. Cūqz vestimē-ta sua ꝛ fratrū ꝛ cellariū: ꝛ quicquid in hor-to haberi potuit in elemosynis cōsumpsisset: lōgobardi subito aduenerunt: ꝛ eum tenue-runt: ac aurū petere inceperunt. Quibus cū nil oīno se habere diceret: in mōte vicino ab eis ductus est: in quo silua īmēse magnitudi-nis erat. Ibiqz captiuus quidā fugiens in ca ua arbore latitabat: vbi vnus ex illis educto gladio suranum occidit. Cuius corpus dū in terrā caderet: mons: oīs protinus ꝛ silua con cussa ē: ac si ferre nō posse pondus sanctita-tis eius diceret terra que tremuisset.

¶ De sctō Justo diacono ꝛ mar. Cap. cxiiij.

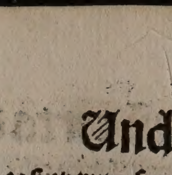
Iustus diaconus et martyr i. mar sorum prouin cia passus est. De quo predicto li. ca. xxiiij. scribitur: ꝙ vir venerabilis ꝛ vite sanctissime fuit. Quē inuentū lōgobardi tenuerūt: quorū vnus gla dio caput eius amputauit. Sed dum corpus eius in terrā caderet: ipse qui hūc occiderat immūdo spiritu arreptus: ad pedes marty-ris corruit: ꝛ ꝙ amicū dei interfecerit inimi co dei traditus ostendit.

¶ De sancto theophanio ꝯfessore. Cap. cxv.

Theophani-us con-fessor. Quē bea tus gregori⁹ de nimia sanctitate comendat centūcellensis, vr-bis comes fuit: misericordie actibus deditus: bonis operi bus intentus: hospitalitati p̄ cipue studens. Exercendi au tem comitatus curis occupatus agebat terre na ꝛ tpalia: sꝫ vt in fine claruit: magis ex de bito ꝙ̄ ex intentione. Nam cum appropiquā te mortis eius tempore grauissima aeris tē-pestas obsisteret: ne ad sepeliendum duci po tuisset: eumqz vxor sua ex hoc grauiter defle ret: hortatus est illā ne ploraret: quia mox vt defunctus esset: serenitas rediret. Cuius p-tinus vocem mors: ꝛ mortem serenitas est secuta. Quod signum alia etiam sunt signa comitata. Nam manus eius ꝛ pedes qui po dagre humore tumentes versi in vulneri-bus fuerant: ꝛ profluente sanie patebant: dū corpus eius lauari debuisset sani inuenti sūt: ac si nunꝙ̄ vulneris aliq̄d habuissent. Sꝫ dū die quarto post eius sepulturaꝫ: iubente vxo re marmor eidem supposiūt mutare vellent: tanta ex corpore eius fragrantia emanauit; ac si ex putrescente carne pro vermibus aro-mata ferbuissent. Hec gregorius. iiij. dialo-go. cap. xxviij.

¶ De sctō Antonio monacho. Cap. cxvi.

Antonius monachus claruit rome i monasterio beati grego-rij pape. De quo idē doctor libro quo supra capitulo. xl-ix. dicit: ꝙ dum eēt vita san-ctissim⁹ quotidianis lachry mis ad gaudia patrie cele-stis anhelabat. Cunqz studiosissime ꝛ cum magno feruore sacra eloquia meditaret̄: nō in eis verba scientie: sed fletū cōpunctionis inquirebat. Huic per nocturnam visionez di ctum est. Paratus esto: ꝛ quia dominus ius-sit migra. Cum autem ille non haberet sum ptus ad migrandum diceret. Responsum p tinus audiuit: dicēs. Si de peccatis tuis agi tur: dimissa sunt. Quod dū semel audisset ꝛ magno adhuc metu trepidaret: nocte quoqz alia in eisdemverbis est admonitus. Et post dies quinqz febre correptus fratribus cun-ctis flentibus ꝛ orātib⁹ q̄euit in pace. Ad cu ius sepulchrū miracula plurima ostēsa sunt.

¶ De sancto Merolo monacho. Cap. cxvij.

Merolus mona-chus eiusdem cenobij fuit: ꝛ eodeꝫ tempore claruit de quo vbi supra gregorius scribit: ꝙ dum esset vehementer lachry mis ꝛ elemosynis intētus: psalmodia ex ore suo pene nullo tempore cessare consueuerat. Huic nocturna visione apparuit: quia ex al-bis floribus corona de celo in caput illius de scendebat. Qui molestia mox corporis occu-patus: cum magna animi securitate ꝛ hilari tate spiritum emisit. Ad cuius sepulchrum dum post annos. xiiij. petrus quidam abbas sibi sepulturam facere vellet: tanta de sepul-chro meroli fragrātia suauitatis emauauit: ac sic illic florum omnium fuissent odoramē-ta cōgregata. Ex qua re manifeste patuit: ꝙ̄ verum fuerit: quod per nocturnam visionem vidit. Hec gregorius vbi supra.

De sancto Aimone cantua rieñ. Cap. cxviij.

Aimō cāturieñ. arch idiaconus fuit. Qui vi-te abstinentia ꝛ doctrine sa piētia plurimū claruit. Hic sermones elegātes de xp̄i na tiuitate: ꝛ de pluribus sctōꝝ festinitatib⁹ edi

dit. Summam copiosam de vitijs ⁊ virtutibus scripsit: ⁊ alia plurima vtilia opuscula cõpilauit. De hoc legit' ꝙ dũ nocte quadã legeret: ⁊ vigilaret ad studiũ in crastinũ de incarnatione dñica disputaturus: apparuit ei diabolus. Et cũ leuaret manũ dexteram: vt se signaret: tenuit eã diabolus. Et cũ vellet se signare sinistra: tenuit eã similiter. Et cũ diceret: ego signo me in corde in noĩe patris ⁊ filij: ⁊ spũssancti: diabolus dimisit eũ. Et cũ q̃reret ad qd venerat: respõdit diabolus: ꝙ ad impediẽdũ eũ: ne haberet quid elegãter diceret: de eo qd maxime timebat: ꝙ totã virtutẽ ⁊ potẽtiã demonũ attriuerat: ⁊ ↄfuderat: scilicet incarnatio dei: per eã que deus gessit in carne. hic post laudabilia ṽtutũ insignia quieuit in pace. Et sepultus cãturie miraculis copiosus ⁊ clarus effulget.

De sancto petro tarantasiensi epo. Cap. cxix.

PEtrus tarãtasiensis archieps apud eandem vrbem claruit circa annũ dñi M. cxl. tempore eugenij pape tertij. Qui sanctitate vite conspicuus: multis ⁊ mirabilib' signis radiauit. Cuius virtutum fama dum ad ciuitatem lansemiam peruenisset. Tres viri ibidem in carcere clausi ante ostium carceris custodibus ludentibus: cum ipsius nomen inuocassent: sanctus vir continuo longe positus affuit: ⁊ illos solutos eduxit: ac vt se sequerentur admonuit. Qui ab eis solis visus: nullis alijs apparuit. Et cum nulla alia esset opportunitas diuertendi: sequentes illum desuper tabulas super quibus custodes ludebant: inter illos medios pertransibant. Sicq3 ab ipsis inuisi custodibus recesserũt. Nec aute ab eis episcopus disparuit: donec ad locum illos securũ perduxit: qui iuxta votuz emissum non prius cibum gustauerunt: donec ad sui presentiam liberatoris accederẽt. Hic ex deuotione ab henrico rege anglorum accersitus: in via miraculũ nouum ostendit. Erat enim filia cuiusdam petri de fraxineto: que nequitia inuide socrus a malefica fascinata languorem desperatum incurrerat: ita vt nec viri presentiã sustinere posset. Hec a patre vt sathanas sathanam eijceret: altari malefice tradita fuerat liberanda. Que suis quibusdam premissis prestigijs: morsuras duas in brachio ei fixit. Ad illo extunc languore primo conualuit: sed alium grauiorem incurrit. Nã ex illo die ex morsura supiori cum nimio puelle cruciatu: sicut ipsa testabaẽ: ex corde acus prodeuntes visibiliter exibant. Pluresq3 ꝙ triginta acus per tempoꝝ interualla inde sunt egresse. hec a patre beato viro exhibita: ⁊ ab eodẽ in ipsa morsura contacta egressis inde pluribus acubus ipso presente: extunc ab eadem fuit passione liberata. Sed recedente sancto episcopo ex morsura inferiori: vt pote quã sanctus minime contigerat: ceperũt simili modo sudes q̃si quercine prodire: ita ꝙ per diuersos dies q̃si xvi. exiuerunt. Sed beatus petrus in suo regressu puellam omnibus peccatis suis plene confessam ⁊ cõmunicatam eadẽ morsura inferiori tetigit: eãq3 oĩno sanatam dimisit. Qui postꝙ ecclesie sue doctrina ⁊ exemplis isigniter prefuit: in pace quieuit. Ibidẽq3 sepult' in miraculis stupendis viuit. hec frater vincentius in speculo.

De sancto Rhectitio epo. Cap. cxx.

RHectitius eduorũ .i. augustudunẽsis episcopus tẽpore cõstãtini imperatoris celeberrime fame habitus est. Hic sermonibus clarus ⁊ vita laudabilis opuscula quedã fidei vtilia digessit. Nam in gallia legunt' eius cõmẽtarij in cãticis canticoꝝ. Extat ⁊ aliud grande eius volumen aduersus nouatianũ. Et hic in pace quiescens augustuduni tumulat' dormit. hec hieronymus de viris illustrib' libro.

De sancto iuuenco presbytero. Cap. cxxi.

IUuencus presbyter apd' hispaniã claruit. hic sanctus pollens operibus q̃tuor euãgelia exametris versibus pene ad verbum transferens quattuor libros composuit. Et nõnulla eodẽz metro ad sacramentorum ordinem pertinentia perfecit. Floruit autem sub constantino imperatore. Et apud hispanias confessoris nomine celebris habetur. hec vbi supra.

De sancto Apollinare epo. Cap. cxxij.

APollinaris laodicĩensis syrie episcopus patre ꝑbo progenitus: grãmaticis in adolescẽtia operaz dedit: ⁊ postea sacris scripturis insudans: innumera quasi scribens volumia sãctitate nõ ifim': vt doctrine ip' vita discors nõ fuerit: sub theodosio iperatore diez obijt.

Extāt eius aduersus porphyrium .xxx. libri: qui inter cetera operum eius vel maxime ꝓbantur apud laodiciam corpore quiescit. Hec vbi supra.

De sancto Patiano epo. Cap. cxxiii.

Patianus pyrenei iugis barcinone eps castitate eloquētia ⁊ tam vita ꝙ sermone clarus scripsit varia opuscula. De quib9 est certus liber cōtra nouatianos. Hic sub theodosio seniore pn cipe iam vltima senectute in christo quieuit. Hec hieronymus vbi supra.

De sctō Theodoro epo. Cap. cxxiiii.

Theodorus tarcēsis eps apud eandē sctitate ⁊ doctrina claruit ciuitatē. Qui dū antiochie esset presbyter magis florere cepit. Scripsit em̄ plura ad fideliū vtilitatē. Extāt eius in aplm commentarii: ⁊ multa alia ad eusebiū cesariensem: cui contēporaneus extitit: eiusqz cū sensum secutus sit: eloquētiā imitari nō potuit ꝓpter ignorantiā seculariū lrarum. hec vbi supra.

De scō prisciliano epo ⁊ mar. Cap. cxxv.

Priscilianus bapille eps ⁊ martyr multa ecclesie dei ꝓutilia degessit opuscula. Hic sub quodā maximiano tyrāno qui tpe theodosij primi gallias occupauit: cū latrociniano quodā de q̄ supra actū est ꝓ fidei defensione ad mortem q̄si cesus vna cū eodē latrociniano apd treuerim q̄escit hec hieronym9 de viris illustrib9.

De sctō Gelasio episcopo. Cap. cxxvi.

Gelasius cesaree palestine eps eugēio in dicti pōtificatus sede successit. Qui vita et doctrina virtutum signis admodū eluxit. Et nonnulla diuina volumīa compilauit. Qui etiā in christo quiescens apud ipsam ciuitatem in corpore dormit. Hec vbi supra.

De sancto Theotimo epo. Cap. cxxvii.

Theotimus cyrenorū episcopus insignis sanctitatis ⁊ sapientie gloria refulsit. Qui cū plura opera laudabilia edidisset. Inter cetera in morem dialogorū ⁊ veteris eloquentie breues commaticosqz tractatus conscripsit. Et hic humanitatis debitum soluens apud eandem vrbem in xpo quiescit. Hec vbi supra hieronymus.

De sancto Amphilaco epo. Cap. cxxviii.

Amphilacus iconij episcop9 claruit i ipsa ciuitate tempore theodosij senior. Qui vir moribus ⁊ sanctitate redimitus doctrina quoqz non infimus. Inter alia ad beatū hieronymum scripsit librum de spiritusancto ꝙ sit deus: ⁊ ꝙ sit omnipotens ⁊ adorandus. Et alia fidē nostram fragrantia opuscula perutilia digessit. Et apud eandem ciuitatem in pace humanitatis debitum soluit. Hec vbi supra.

De sctō luciano presbytero. Cap. cxxix.

Lucianus presbyter vir sanctissimus ⁊ deuotus apud hierosolymam claruit tēpore honorij imperatoris. Hic dū vite abstinentia ⁊ pudicitie sanctimōia laudabilis apud deū polleret: ⁊ h ies tante gratie meritū obtinuit: vt eidē dn̄s corpora sanctorum stephani ꝓthomartyris nicodemi gamalielis ⁊ abibon reuelaret. Et per hui9 relationē eadem gloriosa cadauera inuenta essent: vt dictum est supra in inuētione dictorū sanctorū .iij. non. augusti. Hic aūt beatus vir eandem reuelationē ⁊ eius hystoriam ad oim ecclesiaꝝ personas: greco sermone descripsit. Quam adiutus presbyter homo hispan9 postmodum in latinū conuertit. Post dictoꝝ aūt sanctoꝝ corpora inuentionē prefatus venerandus presbyter sanctitate conspicuus: virtutūqz operibus multipliciter pollēs i pace quieuit. Et apud basilicā baptisterij i qua minister fuerat sepult9 iacet signisqz coruscat.

De sanctis pluribus quorũ sola nomina et dies festiui inueniuntur. Cap. cxxx.

PLures sancti vltra su
prapositos existunt: de quorum vi-
ta vel gestis nihil penitus potui in
uenire: nisi eorũ solũmodo nomina
& dies festiuitatum: et nihil vltra:
nisi de paucis: de quibus etiam lo-
ca in quibus passi sunt vel sine martyrio decesse-
rũt: cõscripta repperi: ex martylogio videlicet hie-
ronymi vsuardi vel adonis. Et idcirco: vt nihil eo-
rũ que de sanctis inuenire potui omittatur in fine presenti operis.
Hoc vnico capitulo ea que de nominibus & diebus festis dictorum
sanctorum: in predicto libello conscripta sunt recolligere curaui.
Reseruata tamen tam mihi q̃ posteris potestatem eorũ gesta & pas-
siones scribẽdi distinctius: si ea quandoq; in futurum reperire con-
tingat. Ad litteram tamen premissa vt inueni subiiciam. Et sic operi
huic quantum ad presens finem faciam.

1 Justina virgo & martyr passa est pridie kalendas decembris.
2 Nicetius episcopus et confessor in ciuitate treueris quieuit in christo nonas decembris.
3 Julius & potamia martyres eodem die in ciuitate togara passi sunt
4 Petrus: successus: bassinus: porphirius & vrbanus martyres in aphrica passi sunt quinto idus decembris.
5 Eutychis confessor: cuius gesta habentur vt dicit ado. Cuius festum in hispaniis agitur. iii. idus decembris.
6 Hermogenes: donatus: & alii vigintiduo martyres passi sunt pridie idus decembris.
7 Valericus abbas eodem die in pago viniacenci quieuit.
8 Aubertus cameracensis episcopus: qui in domino quieuit idibus decembris.
9 Drusus: zozimus: & theodorus: in antiochia passi sunt decimonono kalendas ianuarii.
10 Maximinus confessor: quieuit in christo in territorio aurelianensi decimoctauo kalendas ianuarii.
11 Valẽtinus: naualis: & agricola martyres rauẽne passi sunt. xvii. kalendas ianuarii.
12 Moyses martyr in aphrica passus est. xv. kalendas ianuarii.
13 Gratianus episcopus & confessor eodem die turoni dormiuit.
14 Darius martyr in ciuitate nicea passus est. xiiii. kalen. ianuarii.

O

15 Gregorius episcopus antisiodori eodē die quieuit.
16 Julius martyr in ciuitate thracia gelduba passus est. xiij. kalen. ianuarij.
17 Liberatus confessor: ⁊ gregorius ep̄s eodem die in amphitrea claruerunt.
18 Zepherinus ep̄s eodem die rome in christo quieuit.
19 Johannes ⁊ festus martyres in tuscia passi sunt. xij. kalen. ianuarij.
20 Demetrius: honoratus: ⁊ florus martyres in ciuitate ostia passi sunt. xi. kal'. ianua.
21 Lucianus confessor in ciuitate tripoli quieuit. ix. kalen. ianuarij.
22 Eutychius p̄sbyter et domitianus diaconꝰ apud ancyrā galatie passi sunt. v. kl'. ian̄.
23 Ebrulphus cōfessor in pago oxymensi quieuit. iiij. kalē. dicti mensis ianuarij.
24 Hermes exorcista rethiarie vrbi claruit pridie kalen. ianuarij.
25 Eugēdus abbas cuius vita: vt dicit ado virtutibus ⁊ miraculis plena refulsit: in territorio lugdunēsi claruit. kalen. ianua.
26 Isidorus ep̄s apud antiochiā in xp̄o quieuit. iiij. non̄. ianuarij.
27 Hermes: aggeus: ⁊ caius martyres in ciuitate bononia passi sunt pridie no. ianua.
28 Felix ⁊ ianuariꝰ in ciuitatte heraclea passi sunt. vij. idus ianuarij.
29 Eugenianus martyr passus est. v. idus ianuarij in augustuduni ciuitate.
30 Timotheus confessor eodem die in grecia claruit.
31 Uitalis ep̄s: reuocatus ⁊ fortunatus diaconus apō smyrnam. v. iō. ianua. passi sunt.
32 Petrus: seuerinꝰ: ⁊ leōtius martyres: quorū: vt ait ado: gesta habent apud alexandriā passi sunt. iij. idus ianuarij.
33 Longinus cōfessor: cuius festum agitur idibus ianuarij.
34 Euphrasius ep̄s ⁊ clerus diaconꝰ. xix. kl'. februarij passi sunt.
35 Fuscus cōfessor in monasterio patrona claruit. xvij. kalen. februarij.
36 Priscilla sancta eodē die rome quieuit.
37 Ildefonsus ep̄s apud toletū vita ⁊ doctrina clarissimus in dn̄o quieuit. x. kl'. feb.
38 Marius abbas monasterij beluacen̄. cuius vitā virtutibus plenā: vt ait ado: vir illustris ac patricius dinamius scribit: cuiꝰ festum agitur. vi. kalen. februarij.
39 Adiutꝰ mar. eodē die in aphrica passus est.
40 Johānes presbyter in monasterio remensi quieuit in xp̄o. v. kalē februarij.
41 Ualerius ep̄s ⁊ beati petri ap̄li discipulus iiij. kalen. feb. treueri dormiuit in dn̄o.
42 Flauianus martyr passus est. iij. kalē. feb.
43 Aldegundis virgo eodem die in malbedio monasterio quieuit in pace.
44 Saturninus: thyrsus: ⁊ victor mar. alexandrie passi sunt pridie kalē. februarij.
45 Policarpus ⁊ seuerianus ep̄i: quorū festū colitur kalendis februarij.
46 Fortunatus: felicianꝰ p̄sbyteri: firmus et candidus mar. rome passi. iiij. non̄. febr.
47 Flosculus ep̄s eodē die aureliani quieuit.
48 Tigris ⁊ remedius ep̄i apud oppidum vapingū passi sunt. iij. non̄. februarij.
49 Lupicinus ep̄s: felix ⁊ celerinus eodē die lugduni passi sunt.
50 Aduentinus ep̄s in ciuitate trechas pridie non̄. februarij dormiuit.
51 Antolianus martyr auernis passus est octauo idus februarij.
52 Saturninus: theophilus: ⁊ reuocata martyres eodem passi sunt die.
53 Dionysius: emilianus: ⁊ sebastianus martyres apud armeniam minorem passi sunt sexto idus februarij.
54 Salomon martyr eodem die in ciuitate corduba passus est.
55 Paulus episcopus: lucas et cyriacus martyres ip̄o die rome passi sunt.
56 Amon ⁊ alexander martyres adud cyprum passi sunt. v. idus februarij.
57 Zoticus: hyreneus: amantius ⁊ hiacyntus martyres rome passi sunt. iiij. idus febr.
58 Desiderius ep̄s apud legendum quieuit in christo. iij. idus februarij.
59 Macarius: rufinus ⁊ iustus martyres passi sunt pridie idus februarij.
60 Modestus et amoius infantes eodem die in alexandria martyrio coronātur.
61 Polyotus martyr: qui latine interpretatur multe auris in mylitana armenie idibꝰ februarij. passus est.
62 Licinius episcopꝰ in ciuitate andegauen̄. eodem die quieuit.
63 Stephanus episcopus et iulianus martyres eodē die lugdun̄. passi sunt.
64 Uitalis presbyter: felicula et zeno martyres rome passi sunt. xvi. kalen. martij.
65 Creator martyr cū vxore ⁊ vniuersa domo rome passi martyrio coronant. xv. kl'. mar.
66 Quinidius ep̄s in gallis ciuitate vasionēse ip̄o die quieuit: cuius mortē in cōspectu dn̄i preciosam miracula crebra testātur.
67 Agapes virgo in ciuitate iteranis eodem die in domino dormiuit.
68 Julianus martyr ⁊ ep̄s cū alijs. v. milibus apud egyptū passus est. xiiij. kl'. martij.
69 Donatꝰ: ⁊ secūdianꝰ: ⁊ romulꝰ cū alijs. 86. apō vrbē cōcordiā passi sūt. xiij. kl'. mar.
70 Siluinꝰ ep̄s taruenen̄. ip̄o die in dn̄o quieuit.
71 Rutulus: siluanꝰ: ⁊ maximus mar. in aphrica. xij. kalē. martij martyrio coronantur.
72 Publius: iulianus et marcellus in eadem aphrica passi sunt. xi. kalen. martij.

73 Potamius ⁊ nemesius in cypro insula passi sunt.x.kalen.martij.
74 Caius:victor: ⁊ panthamia codē die rome palmam percipiunt.
75 Verolus:secūdinus:seruulus ⁊ alijviginti in aphrica ciuitate adrumeto passi sunt ix.kalen.martij.
76 Sergiꝰ martyr in cesarea cappadocie passus est.vi.kal.martij: cuius vt dicit ado gesta preclara habentur
77 Fortunatus p̄sbr̄ : ⁊ felix cum alijs.xxvij. iiij.kal.martij passi sunt
78 Baldomerus cōfessor vir dei quieuit in domino.iij.kal.martij:cuius sepulchrū crebris miraculis illustratur
79 Alexander:abūdantius:⁊ fortunio martyres ipso die passi sunt.
80 Macarius ⁊ rufinus: iustus ⁊ theophilus pridie kal.martij martyrio coronantur
81 Hermes et adrianus martyres in ciuitate massilie passi sunt kal.martij
82 Leo martyr eodem die passus est
83 Lucius ep̄s:absalon ⁊ largus martyrio coronati sunt.vi.non.martij
84 Eusebius:palatinus ⁊ alij nouē martyres iij.non.martij palmam percipiunt.
85 Julianus ep̄s in ciuitate toleto claruit pridie non.martij:qui vt ait ado apȯ eiusdē loci incolas famosissimus habetur
86 Quadragitaduo martyres in persida passi sunt.vi.idus martij
87 Gorgonius ⁊ firmus martyres eodem die palmam perceperunt
88 Petrus martyr in aphrica passus est priȯ. idus martij
89 Aphrodisius cōfessor eodē die quieuit.
90 Patricius episcopus auernis claruit . vij. kalen.aprilis.
91 Quintus:quintilus:quintilia ⁊ marcus cū alijs nouez martyres apud surrhentum passi sunt.xiiij.kal.aprilis
92 Leontius episcopus apollonij eodē die in christo dormiuit
93 Paulus:cyrillus:⁊ eugenius martyres cū alijs q̄ttuor.xiij.kal.ap̄lis palmas martyrij perceperunt
94 Lupicinus abbas in territorio lugduni q̄euit in christo.xij.kalen.aprilis: cuiꝰ vita sctitatis ⁊ miraculoꝝ gl'ia insignis fuit
95 Saturninus episcopus ⁊ alij nouem martyres in aphrica passi sunt vndecimo kalen.aprilis
96 Romulus ⁊ secundolus martyres in mauritania pro christo passi sunt nono kalē. aprilis
97 Seleucus confessor ipsa die apud syriam quieuit
98 Agapitus confessor eadem die in phrygia claruit
99 Cyrinus martyr rome passus est octauo kalen.aprilis.
100 Theodorus ep̄ns:hyreneus diaconꝰ: serapion:⁊ amoniꝰ lectores: mar.apud pēta polim libye passi sunt.vij. kalen.aprilis
101 Alexander martyr in pannonia triumphuz obtinuit.vi.kalen.aprilis
102 Castor et dorotheus mar.tarsi cilicie passi sunt.v.kalen.aprilis
103 Doninus ⁊ victor mar.thessalonice martyrio coronant.iij.kal.aprilis.
104 Pastor episcopus palatinus eodem die aureliani claruit
105 Diodolus:anesius:felix:cornelia ⁊ valeria: porꝰ ⁊ abdas mar. in aphrica passi sunt xi.kalen.aprilis
106 Venantius episcopus ⁊ mar. kalen.ap̄lis palmam promeruit
107 Victor presbyter: ⁊ stephanus mar.eodem die in egypto passi sunt
108 Eugarius ⁊ benignus mar.coronas percipiunt in scythia ciuitate thomis. iij. nonas aprilis
109 Pancratius confessor ipso die apud tauromeniū sicilie quieuit in christo
110 Martianus nicanor:⁊ apollonius mar. apȯ egyptum passi sunt non.aprilis
111 Amphianus confessor eodem die apud cesaream lycie claruit
112 Timotheus ⁊ diogenes mar.in macedonia palmas perceperunt.viij.idus aprilis
113 Epiphanius ep̄s:donatus presbyter:⁊ alij quattuordecim apud aphricā passi sunt septimo idus aprilis
114 Pleusius presbyter eodez die in alexādria in christo quieuit
115 Apollonius presbr̄:⁊ alij quinq̃ mar.apud alexandriam passi sunt.iiij.idus aprilis
116 Domnus episcopus cū militibus octo martyres ī dalmatia ciuitate salona passi sūt iij.idus aprilis
117 Thallacus presbr̄ ⁊ confessor eodem die in pace quieuit
118 Constantinus ep̄us oppido vapigo claret pridie idus aprilis
119 Euphemia virgo ⁊ mar.idibus aprilis coronam percepit
120 Frōto abbas apȯ alexandriā claruit.xviij. kalen.maij.Cuius vita vt dicit ado sanctitate ⁊ miraculis extitit gloriosa
121 Proculus mar.⁊ donina virgo cū socijs virginibus ip̄o die iteranis passi sunt
122 Petrus diaconus ⁊ hermogenes mar.apȯ aphricā passi sunt.xv.kal. maij
123 Heleus presbyter:paulus:et isidorus monachi in ciuitate corduba codē die martyrium perceperunt
124 Prefectus presbr̄ ⁊ mar.in prefata ciuitate corduba passus est.xiiij.kal.maij

25 Hermogenes: caius: expeditus: aristonicus: rufus: galatas martyres vna die coronati sunt in armenia ciuitate mylitana: scilicet. xiij. kalen. maij.

126 Vincentius martyr eodem die in hispania ciuitate caucoliberi passus est.

127 Martianus confessor antisiodori quieuit xij. kalen. maij

128 Viidifrius episcopus et confessor claruit viij. kalen. maij

129 Euãdius ⁊ hermogenes ciuitate syracusana martyrio coronanf. vij. kal'. maij

130 Castor et stephanus martyres tarsi cilicie passi sunt. v. kalen. maij

131 Aphrodisius: charilipus: agapitus: ⁊ eusebius martyres quarto kal'. maij palmas perceperunt

132 Apollinaris martyr eodẽ die in pannonia passus est

133 Saturnin⁹ et neopolus martyres. vi. noñ. maij in carcere quieuerunt.

134 Nicetius episcopus vienne claruit. iij. nonas maij: qui fuitvir preclarissimus ⁊ nobilis: vt ait ado.

135 Iouinianus lector ⁊ martyr antisiodori eodem die coronam promeruit.

136 Heliodorus et venustus cum alijs septuagintaquinq; in aphrica martyrio coronantur pridie noñ. maij.

137 Iuuenalis martyr noñ. maij passus est.

138 Stephanus ⁊ victor atq; helladius episcopi apud egyptum passi sunt martyrium viij. idus maij.

139 Trecẽti ⁊ decem martyres in perside passi sunt. vij. idus maij.

140 Quartus ⁊ quintus martyres rome via latina ad centunaulas palmas perceperũt vi. idus maij.

141 Aquilinus ⁊ victorianus martyres: quorũ gesta habenf in syria prouĩcia passi suut xvij. kalen. iunij.

142 Isidorus ep̃us threcas eodez die quieuit.

143 Heraclius: paulus: ⁊ aq̃linus cũ alijs duobus martyres passi sunt in ciuitate niueduno. xvi. kalen. iulij.

144 Poliuctus: victorius: et donat⁹ martyres apud cesaream cappadocie martyriũ ptulerunt. xij. kalen. iunij.

145 Secundin⁹ martyr eodez die cordube passus est.

146 Helena virgo ãtisiodori claruit vndecimo kalen. iunij.

147 Faustinus ⁊ timotheus ipso die rome passi sunt.

148 Epiticus ⁊ basileus episcopi in hispanijs clarent. x. kalen. iunij.

148 Innocentius martyr in portu romano passus est. ix. kalen. iunij.

50 Zoilus: seruulus: felix: siluanus: ⁊ diocles martyres apud histriam ipso die triumphum obtinuerunt.

151 Pascrates ⁊ valentio martyres ⁊ alij duo simul coronati sunt. viij. kalen. iunij.

152 Quadratus martyr. vij. kalẽ. iunij passus est: in cui⁹ solẽnitate scti augustini smones inueniũtur ad ppl'm: vt dicit ado.

153 Felicissimus: eradius: ⁊ paulin⁹ martyres tuderti tuscie eodẽ die palmas pcipiũt.

154 Ragnulphus martyr in pago atrebatensi passus est. vi. kalen. iunij.

155 Libertus confessor eodem die apud anconam dormit.

156 Emilius: felix mulier: priamus: et lucian⁹ martyres in sardinia coronantur quinto kalen. iunij.

157 Restitutus martyr rome via aurela quarto kal'. iunij passus est.

158 Septem germani eodem dievia tyburtina passi sunt.

159 Sabinus: ⁊ christolus martyres turribus sardinie palmas obtinent tertio kalen. iunij.

160 Sycus ⁊ platinus in antiochia eodẽ die p multa tormenta passi sunt.

161 Crescentianus martyr turribus sardinie pridie kalen. iunij coronam percepit.

162 Caprasius abbas monasterij lirimeñ. quieuit in xp̃o kalen. iunij.

163 Arerius et diaconus martyres rome passi sunt pridie noñ. iunij.

164 Amantius et alexander martyres in ciuitate niueduno martyrio coronãtur. viij. idus iunij.

165 Petrus p̃sbr̃: eutychius: hieremias: ⁊ alij tres cordube passi sunt. vij. idus iunij.

166 Salustianus cõfessor apud sardiniã sexto idus iunij claruit

167 Vincentius leuita ⁊ martyr in ciuitate agino passus est. v. idus iunij.

168 Zacharias martyr nicomedie passus ẽ q̃rto idus iunij.

169 Censurius confessor et ep̃s quieuit in dño antisiodori die eodem.

170 Lucianus ⁊ crescentianus martyres assi sunt in aphrica idibus iunij.

171 Aurelianus ep̃s et confessor lugduni dormiuit in dño. xvi. kalen. iulij.

172 Ducenti et sexagintaduo martyres rome passi positi sunt via salaria vetere ad cliuium cucumeris. xv. kalen. iulij.

173 Vulmarus cõfessor admirãde scitatis et religionis vir ipso die quieuit in pace.

174 Adiutus presbyter ⁊ confessor eodem die aureliani dormiuit in christo.

175 Baddulphus abbas eodem die claruit.

176 Paulinus: cyprianus: felix: ⁊ feliciana virgines ⁊ martyres apud ciuitatẽ thomis martyrio coronanf. xij. kalen. iulij.

177 Rufinus et martia virgo martyres passi sunt in sicilia ciuitate syracusa.xi.kalendas iulij.

178 Quiriacus ⁊ apollinaris martyres codem die in aphrica palmam suscipiunt.

179 Maxentius presbyter ⁊ confessor in pago pictauensi.vi.kalen.iulij claruit.

180 Perseuerāda virgo eodem die in domino requieuit.

181 Benedicta virgo in territorio senonico quieuit in pace.iij.kalen.iulij.

182 Corficus presbyter ⁊ leo subdiaconus passi sunt martyriū pridie kalen.iulij.

183 Ostianus epūs ⁊ confessor in territorio viuariēsi.eodē die in dño dormiuit.

184 Epachrius monachus ⁊ confessor in ciuitate engolisma claruit kalē.iulij.

185 Theodoricus presbyter ipo die in territorio rhemensi feliciter quieuit.

186 Saluius confessor eodem die in portu valentianas claruit.

187 Monegunda virgo apud turoñ.obdormiuit in dño.vi.nonas iulij.

188 Tryphon ⁊ alij ducenti martyres alexandrie passi sunt.v.noñ.iulij.

189 Eulogius ⁊ euphemia: achaicus ⁊ demetrius martyres constantinopoli eodem die obtinuerunt triumphū.

190 Domitius martyr apud syriam passus est iij.noñ.iulij: qui vt ait ado: virtutibus suis multa incolis beneficia prestar.

191 Stephanus presbyter: ⁊ leontius martyres rome passi sunt.v.idus iulij.

192 Justus et amicus epi: in dño quieuerunt in ciuitate lugduñ.pridie idus iulij.

193 Phocatus epūs ipo die in xpo dormiuit.

194 Eutropiꝰ: zozyma ⁊ bonosa sorores martyres: rome in portu passi sūt idibꝰ iulij.

195 Philippꝰ: zeno: narsis: ⁊ alij decē infantes eodē die alexādrie martyrio coronant.

196 Emilianus confessor apud ciuitatē doroscorū claruit.xv.kalen.augusti.

197 Sabinus: maximus: iulianus: machrobiꝰ cassius ⁊ paula: cum alijs decē passi sunt apud damascū decimotertio kalē.augu.

198 Paulus diaconus ⁊ martyr in ciuitate corduba eodē die martyriū sumpsit.

199 Julia virgo et martyr in ciuitate trechas passa est.xij.kalen.augusti.

200 Primitiua virgo rome quieuit decimo kalendas augusti.

201 Octoginta ⁊ tres milites passi sunt in ciuitate amiternina.ix.kalē.augusti.

202 Tiberius epūs antisiodori quieuit.vi.kalendas augusti.

203 Symeō monachꝰ ipo die in silicia claruit.

204 Peregrinus psbyter ⁊ cōfessor cuius beatitudinē miraculoꝝ gloria testatur quieuit lugduni quinto kalen.augusti.

205 Ursus episcopus antisiodori in christo dormiuit.iij.kalen.augusti.

206 Democritus secūdus ⁊ dionysius martyres in ciuitate summada passi sunt pridie kalen.augusti.

207 Hermelus martyr constantinopoli passus est.iij.noñ.augusti.

208 Ephronius episcopus eodē die augustuduni quieuit.

209 Petrus ⁊ iulianꝰ martyres cū alijs.xviij.rome passi sunt.vij.idus augusti.

210 Faustinus martyr apud mediolanum ipo die passus est tempore aurelij cōmodi.

211 Agapes virgo quieuit in pace.vi.id.aug.

212 Sandericus epūs et confessor in ciuitate cameraco tertio idus augusti claruit.

213 Gratilianꝰ ⁊ felicissima virgo in vrbe phalari passi sunt pridie idus augusti.

214 Macarius ⁊ iulianus eodem die in syria martyrio coronantur.

215 Demetrius confessor in aphrica.xix.kalē.septembris dormiuit.

216 Simplicianus episcopus quieuit in pace xviij.kalen.septembris.

217 Marinus ꝯfessor in territorio bituricensi claruit.xiiij.kalen.septembris.

218 Bonous: et maximianus martyres passi sunt.xij.kalen.septēbris quorum gesta ado dicit haberi.

219 Martialis: epictetus: saturninus: aprilis ⁊ felix: cū quibusdā eoꝝ socijs in portu romano mar.passi sunt.xi.kal.septēbr.

220 Hippolitus: quiriacus ⁊ archelaus martyres in prefate vrbis portu passi sunt decimo kalen.septembris

221 Mineruus ⁊ eleazarus cū filijs.xiij.martyres eodē die lugduni gallie triumphū obtinuerunt.

222 Fauianus epūs ipo die quieuit in pace.

223 Audoricus epūs in ciuitate rothomageñ.claruit.ix.kalen.septembris

224 Julianus martyr et presbyter in prouincia syrie.viij.kalē.septēbris passus est.

225 Eleutherius epūs antisiodori dormiuit vij.kalen.septembris.

226 Marcellinus tribunus ⁊ vxor eiꝰ māmea ⁊ filius ipius iohannes: ⁊ serapion clericus: et petrus milites in ciuitate thomis.vi.kal.septēb.martyrio coronātur.

227 Syageus epūs eodē die augustuduni in pace dormiuit.

228 Uiuianus epūs ⁊ confessor apud xantonas claruit.v.kalē.septembris.

229 Candida virgo in pace quieuit.iiij.kalen.septembris.

230 Niceas ⁊ paulus martyres in antiochia syrie eodē die passi sunt.

231 Basila sancta in syrmio ipo die dormiuit in domino.

232 Gaudentia virgo rome claruit tertio kalē
das septembris.
233 Sixtus eps capuanus primus eiusdē vr-
bis antistes apd ipam ciuitatē via aqua-
ria dormiuit kalen. septēbris.
234 Victurius episcopus eodem die cenoma
nis quieuit
235 Mansuetus epus in ciuitate tullo claruit
tertio nonas septembris.
236 Tres pueri martyres scilicet rufinus: sal
uinus: ⁊ vitalicus: apud ancyraȝ galatie
passi sunt pridie nonas septēbris.
237 Magnus : castus : et maximus martyres
eodē die palmas percipiunt.
238 Herculanus martyr rome in portu passus
est nonis septembris.
239 Quintus: archontius: ⁊ donatus marty-
res eodē die capue triūphū obtinuerūt.
240 Cotidus diaconus in cappadocia vrbe
reate claruit. viij. idus septēbris.
241 Amonius: theophilus: neotherius : ⁊ alij
xxij. martyres alexādrie passi sunt sexto
idus septembris
242 Timotheus ⁊ faustus ipso die antiochie
coronas percipiunt.
243 Hiacinthus eps: alexander ⁊ tyburtius
martyres in sabinis miliario ab vrbe. 30.
passi sunt. v. idus septēbris.
244 Patiens cōfessor lugduni deponitur. iij.
idus septembris.
245 Sacerdos epus lugduni gallie quieuit
pridie idus septēbris.
246 Lycorius episcopus turonis claruit idi-
bus septembris.
247 Aper epus et confessor in ciuitate tullo
quieuit in xpo. xviij. kal. octobris.
248 Narcissus ⁊ crescentius martyres rome
passi sunt. xv. kalen. octobris.
249 Valerianus: macrius: ⁊ gordianus eodē
die in ciuitate nuiceduno mar. coronant.
250 Socrates ⁊ stephanus martyres ipso die
in britannis palmas precipiunt.
251 Trophin⁹: ⁊ ocean⁹ : atq eustorgius epus
passi sunt martyriū. xiiij. kalē. octo.
252 Sequanus abbas ⁊ presbyter plurime iu-
sticievit in territorio lingonice ciuitatis
quieuit in dño. xiij. kal. octobris.
253 Eustachius eps vir magnarū virtutū eo-
dem die turonis claruit.
254 Dionysius ⁊ priuatus martyres in phry-
gia passi sunt. xij. kal. octo.
255 Pamphilus martyr rome passus est. xi. ka
lendas octobris.
256 Laudon eps in territorio ciuitatis cōstan
tie claruit. x. kalen. octo.
257 Siluanus cōfessor ipo die in territorio bi
turicensi quieuit.
258 Liberius episcopus rome dormiuit. ix.
kalen. octobris.

259 Rusticus episcopus auernis quieuit in
pace octauo kalen. octobris.
260 Lupus eps ⁊ anachorita assumptus apd
lugdunū claruit. vij. kal. octo.
261 Senator martyr in ciuitate albana passus
est. vi. kalen. octobris.
262 Stacteus confessor rome quieuit. iiij. ka
lendas octobris.
263 Salomon eps ⁊ confessor in ciuitate ia-
nuis dormiuit in pace eodē die.
264 Eutychius eps: platus ⁊ heraclas mar-
tyres passi sunt in thracia. iij. kalē. octo.
265 Fraternus epus ⁊ confessor quieuit anti
siodori die eodem.
266 Areta martyr ⁊ alij quinq ⁊ quattuor pas
si sunt rome kalen. octobris.
267 Priscus: cresceus: ⁊ euagri⁹ martyres in
ciuitate thomis ipso die coronas prece-
perunt.
268 Verissimus: maxima ⁊ iulia sorores apud
prouinciā lusitanā in ciuitate helisapo-
mia eodē die martyrio triumpharunt.
269 Primus: quiril⁹: ⁊ secūdarius martyres
antiochie passi sunt. vi. nonas octo.
270 Candidus martyr rome aduersus plea-
tum passus est. v. no. octobris.
271 Placidus: eutychius: et alij. 30. martyres
apud siciliam passi sunt. iij. no. octo.
272 Apollinaris eps in galijs ciuitate valētia
eodē die quieuit : cuius vita virtutibus
insignis fuit: ⁊ mors nihilominus signis
⁊ prodigijs decorat: vt dicit ado.
273 Firmatus diacon⁹: ⁊ flauiana vgo germa
ni mar. eodē die antisiodori passi sunt.
274 Balbina virgo rome quieuit in pace pri-
die nonas octobris.
275 Marcellus presbyter : castus emilius: et
saturninus martyres eodē die apud ca-
puam passi sunt.
276 Petrus martyr in ciuitate hispali passus
est octauo idus octobris.
277 Palatia sancta eodē die ancone quieuit.
278 Bisilerius confessor quieuit in christo se-
ptimo idus octobris.
279 Melanus confessor rhedonis claruit. v.
idus octobris.
280 Nicasius epus : ⁊ socij martyres in pago
vilcasino ipo die passi sunt.
281 Canicius abbas eodē die in scotia qeuit.
282 Hedistius martyr apud rauennā via lau-
rentina passus. iiij. idus octobris.
283 Eustathius presbyter ipso die in syria in
christo dormiuit.
284 Epion psbyter eodē die biturice claruit.
285 Vilsidus eps cōfessor eodem die quieuit
in pace.
286 Venāti⁹ abbas qeuit turonis. iij. id. octo.
287 Marcellus adrianus ⁊ marcus eodē die
martyrio coronantur.

288 Saturninus ⁊ lupus mar.paſſi ſunt p̄die idus octobris
289 Fortunatus mar. rome via aurelia paſſus eſt idibus octobris.
290 Luphilus ⁊ fortunatus martyres ipſo die capue paſſi ſunt
291 Saturninus preſbyter: et nereus cū aliis trecētiſſexagintaquinq̧ paſſi ſunt.xvij. kalen.nouembris.
292 Florētinus epiſcopꝰ ciuitate auraſica claruit:qui multis clarus virtutibꝰ in pace quieuit.xvi.kal'.nouembris
293 Victor epiſcopus:alexāder ⁊ marianꝰmar. ip̄o die paſſi ſunt
294 Alexander ⁊ victor.xv.kal'.nouēbris martyrio coronantur
295 Beronicus et pelagia:et alij quadraginta nouez in antiochia ſyrie paſſi ſunt.xiiij. kalen.nouembris
296 Proculus ⁊ nicea mater eiꝰip̄o die in ciuitate puteoli martyrij palmā p̧cipiūt.
297 Daſius:zoticus:⁊ caius cum duodecim militibus apud nicomediam paſſi ſunt.x̄ij. kalen.nouembris
298 Seuerianus epiſcopus eodem die burdigallis quieuit.
299 Philippus epiſcopus:euſebius ⁊ hermes mar. apud andronopolim thracie paſſi ſunt.xi.kal'.nouembris
300 Vitalis confeſſor quieuit in chriſto.ix. kalen.nouembris.
301 Hilarius epiſcopus et confeſſor in ciuitate gauallis q̄euit in pace.viij.kal'. nouē.
302 Amādus:lucianus:⁊ florus confeſſores q̄euerūt in pace.vij.kal'.nouembris.
303 Ruſticus epiſcopus codē die dormiuit in ciuitate narbona
304 Florentius mar. apud tile caſtrum paſſus eſt.vi.kal'.nouembris
305 Hiacynthus:quintus:felicianus:⁊ lucius mar.in lucania prouincia paſſi ſunt. iiij. kalen.nouembris
306 Ducenti ⁊ viginti mar. apud aphricā paſſi ſunt.iij.kal'.nouembris
307 Seuerinꝰmonachus de tyburtina ciuitate quieuit in xp̄o kal'.nouembris
308 Amātius epiſcopus in galliis ciuitate rhedonis claruit pridie noñ.nouē.Cuiꝰvita ſanctitate ⁊ miraculis extitit glorioſa.
309 Proculus martyr ip̄o die auguſtuduni paſſus eſt
310 Letus preſbyter aureliani quieuit noñ.nouembris.
311 Atticus confeſſor in aphrica quieuit octauo idus nouembris
312 Vilebrordus epiſcopus in friſia deponit vij.idus nouembris
313 Victorius ep̄s ⁊ confeſſor vnduni quieuit v.idus nouembris
314 Demetrius epiſcopus: amatus diaconus: euſtochius ⁊ alij.xx.martyres antiochie paſſi ſunt.iiij.idus nouembris
315 Monitor epiſcopus eodem die aureliani quieuit
316 Cunebertus epiſcopus in ciuitate agrippineñ.deponit prid̄.idus nouembris.
317 Paternus mar.eodem die in territorio ſenonico paſſus eſt
318 Leo confeſſor in caſtello miliduno ip̄o die claruit
319 Valentinus:ſolutor ⁊ victor mar. rauenne paſſi ſunt idibus nouembris.
320 Mitrus martyr in prouincia ciuitate aq̄s eodem die paſſus eſt
321 Clementinus:theodorus: et philomenus mar. apud thraciā ciuitate heraclea paſſi ſunt.xviij.kal'.decembris.
322 Rufinus:marcus:valerius: et honoratus mar. in aphrica triumphum percipiunt xvi.kal'.decembris
323 Maximus epiſcopus ⁊ martyr rome paſſus eſt perſecutione maximiani: et poſitus eſt ad ſanctum tyburtium. xiij. kalen.decembris
324 Simplicius ep̄s eodē die quieuit ī pace.
325 Mampelus et caius martyres apud ſiciliā in ciuitate meſana paſſi ſunt. xij. kalen. decembris
326 Taurinus:ſolutor: ⁊ auentor eodē die martyrio coronantur
327 Pragmatius epiſcopus auguſtuduni claruit.x.kalen.decembris
328 Rhodon p̄ſbr̄ ⁊ confeſſor quieuit in pace in pago aſpanio.ix.kal'.decembris.
329 Seuerinus monachus ⁊ ſolitarius eodem die pariſius deponitur
330 Lucretia virgo et martyr ciuitate emerita ipſo die paſſa eſt
331 Feliciſſimus confeſſor apud peruſium claruit.viij.kal'.decembris
332 Eraſmus martyr antiochie paſſus eſt. vij. kal'.decembris
333 Amator epiſcopus auguſtuduni quieuit in domino.vi.kal'.decembris.

H Ii omnes et infiniti alij:quorum numerum et nomina ſolius dei ſapiētia nouit: regnant in celis et cum chriſto gaudent in eternū.Cuiꝰregnū ⁊ imperium ſine ſine permanet in ſecula ſeculorum Amen.

Explicit liber vndecimus.

Incipit prologus libri duodecimi.

Duodecimus liber et vlti-
mus presentis catalogi continet tabulam
omniũ ⁊ singulorũ sanctorꝝ:quorꝝ gesta ⁊
passiones aut acta in hoc volumine cõscri
pta sunt : ad hoc vt vnicuiq; legenti facile
occurrat:quod querit. Circa quam tabulã
et ipsius ordinem exponendũ septem sunt
consideranda. ¶ Primũ quia nomina san-
ctorum seu festiuitatum posita sunt in hac
tabula ſm ordinem alphabeti:videlꝫ primo omnia nomina incipiẽ
tia ab a.secũdo a b.tertio a c.⁊ sic per ordinem vsq; in finem:ita tñ
ꝙ etiã in ipsis nominibus incipiẽtibus ab aliqua litterarũ erit idẽ
ordo de scđis litteris ⁊ de tertijs ⁊ de quartis:⁊ de oĩbus successi-
ue vsq; in finem nominis. Ita vt in omnibus q̃ incipiũt ab vna lit-
tera primo ponanꝭ nomina: in quibus secũde vel tertie littere sunt
priores iuxta ordinem alphabeti. Et sic de omnibus litteris vsq; in
finem. verbi gratia. In nominibus incipiẽtibus ab a.primo ponũ-
tur nomina in quibus post a.sequiꝭ aliud a.sicut aaron. Deinde no
mina in quibus post a.sequitur b. Et primo ponunꝭ illa nomina in
q̇bus post a. sequunꝭ b a. si sunt:vel duplex b. ⁊ a. vt abbacuch:ab-
bas. Deinde illa in quibus post a.sequunꝭ bc.si reperiunꝭ. Deinde
illa in quibus post a.sequũtur bd.vt abdias: ⁊ sic vsq; in finem no-
minis. Talisq; ordo seruaꝭ in omnibꝰ nominibus singularum litte
rarum alphabeti:sicut manifeste apparebit legenti tabulam ipsaꝫ.
Hoc tamen sciro:ꝙ omittũtur diphthongi.y.loco i ponitur:⁊.h.in-
fra dictiones pro nihilo reputatur:ad faciliorem querentiũ inuen-
tionem. ¶ Secũdo sciendũ est:ꝙ nomina omniũ sanctorum huius
operis sunt posita in tabula particulariter singillatim et distincte.
vñ ꝙuis in titulo capituli vel rubrica sint plures sancti insimul cõ-
iuncti:sicut multoties occurrit aliquod festum plurimorꝝ martyrũꝫ
vel sanctorum : quorum nomina ibidem sunt nominatim expressa:
suis tamen locis tabule posita sunt diuisa ⁊ distincta ſm litteras al
phabeti.verbi gratia. Sancti martyres verus et securus qui simul
vno capitulo comprehendũtur: nomina tamen illorum per se in ta-
bula ponuntur:scilicꝫ nomen veri sub littera v.et nomen securi sub
littera s. Si ꝟo nomina aliquorum sanctorum non expresse in pre-
senti opere sunt posita:tunc ponẽtur in tabula coniunctim sub illa
littera que eis melius cõueniat:scilicꝫ vel sub littera numeri:si nu-
merus sanctorꝝ exp̃maꝭ:vel sub lr̃a societatis illius sancti:cui sunt
copulati. ꝟbi gr̃a. Sãcti triginta martyres sine alicuiꝰ expresso no
mine in vno capitulo sunt cõiũcti:in tabula ponuuꝭ.xxx. martyres
sub lr̃a t. Itẽ sancti martyres diodorus ⁊ marianus ⁊ socij in eadẽ

Legenda conscribuntur: ideo in tabula ponitur diodorus sub littera d. ⁊ marian⁹ sub litera m. socij vero quorum nec nomina: nec numerus expressa sunt: ponuntur sub littera s sic. Socij diodori martyres: ⁊ sic de alijs. ¶ Tertio sciendū est: ꝙ aliqui sancti sunt: qui nec in rubrica siue titulo capituli: nec in principio legende nominatim: nec sub noīe societatis nominantur: qui tamen incidenter occurrunt infra legendam alterius sancti: nec tamen alibi habent aliqđ capitulū speciale. Et isti in oībus locis huius voluminis sunt signati infra legendā cruce nigra sic. Et istorum etiā noīe siue singulariter sint expressa: siue sub certo numero: nō tñ noīatim: expressa ponuntur in tabula sub litteris congruentibus eis. verbi gratia. In legenda Bibiane virginis ⁊ martyris occurrunt incidētaliter flauian⁹ martyr ⁊ faust⁹ martyr: ⁊ isti in eius capitulo signati cruce nigra ponuntur sub littera f. Item darfosa mater bibiane similiter in ipō capitulo noīata ⁊ signata cruce ponitur in tabula sub littera d. Item in legenda iuliani ⁊ basilisse: in qua incidentaliter occurrunt vno loco. xx. milites martyres: ⁊ in alio loco. vij. fratres: et isti signati cruce ponūtur in tabula suis locis: scʒ primi sub littera v. ⁊ secundi sub littera s. ⁊ sic de alijs. Hoc adiecto: quia aliqui ex istis sanctis: qui intra aliorū legendas ponūtur incidētaliter: aliquando in pluribus legendis noīantur. Nec tñ in tabula in pluribus locis ponanť: signati sunt in illis locis in quibus de ipīs plenior mentio habetur. ¶ Quarto aduertendum est: ꝙ posito noīe sancti in tabula ponitur: loc⁹ vbi inueniri debet. Et hoc dupliciter. Nam primo ex parte dextra legentis: que est in sinistra libri signatum est quoto libro: ⁊ quoto capitulo libri sanctus ille: vel legenda debeat inueniri. verbi gratia. Aaron qui est primus in tabula libro. vi. cap̄. xxx. Ex parte vero sinistra legentis: q̄ est dextra libri signatū est: quo die: cuiusq̄ mēsis sanct⁹ ille occurrit: indicib⁹ in supiori margine desup existentibus. Et sic poterit inueniri: vel in libro: vel in kalendario conscript⁹. Sicut aarō sacerdos: vbi scriptū est ex pte dextra kalen. iulij: quo die festū eius occurrit. Sciendum tñ est: ꝙ sancti illi quorū gesta in libro. xi. scripta sunt pro maiore parte nullum certū diē anni determinatum habent pro suo festo: sicut superius dictum est. Et ideo istorum noīa in tabula nihil habent signatum ex parte sinistra: videlicet diem festi. Sed ex parte dextra habent librum ⁊ capitulū libri signatū. Et similiter alij plures sancti aliorū librorū: quorū gesta q̄uis sub certis diebus anni sint posita ꝓpter aliquā ex causis supra in ꝓlogo assignatis: tñ dies obitus vel passionis illoꝝ nusq̄ reperiūtur. Ideo q̄ isti tales ex parte sinistra nihil habent signatum sicut apparet ipām tabulam consideranti. ¶ Quinto sciēdum est: ꝙ sunt aliqui sancti de quibus nihil aliud potui inuenire: nisi noīa illorum ⁊ dies passionis vel mortis solummodo in martylogio descripta. Et isti omnes superius cōprehensi sunt sub vltimo cap̄. xi. libri. vt autē isti facilius inueniri possint: sciendū est ꝙ capitulum illud vltimum diuisum est per paragraphos. Et isti signati sunt per suos numeros eorum indice in superiori margine desuper existente: vt patet inspicienti. Tales ergo sancti q̄ sunt in xi. libro capi. vlti. signati sunt in tabula isto mō: videlʒ q᷑ a parte sinistra habēt dies eorum festiuos: sicut habēt alij. A pte vero dextra signati sunt ꝑ libros: ⁊ capitl'a ⁊ paragraphos. verbi gratria. Johannes p̄sbyter libro. xi. cap̄. vlti. paragrapho. xl. et theodoricus ep̄s lib. xi. cap̄. vlti. paragrapho. c. ⁊ sic de alijs. ¶ Sexto est aduertēdum: ꝙ vt sciatur quis sanctus in tabula noīatus est primus in principio legēde expressus: vel quis scđs: aut primo coniūctus: vel quis incidēter infra legendā requirēdus: talis ordo in tabula ponetur. Nam omnes illi sancti qui statim in ipō principio capituli: vel legēde ponuntur habent ante se sic. ¶ Illi vero qui secūdario: vel cōiunctim in eodē principio scribuntur: habent ante se sic. ¶ Illi qui sunt infra legendā: vel capitulū incidenter inserti habebūt in tabula ante se paragraphū sic. ¶ Illi vero sancti de quibus nihil inuenitur: nisi dies festi et nomina solummodo: qui sunt in vltimo capitulo. xi. libri. habebunt ante se in tabula paragraphum sic. ¶ qui paragraphi diuersis coloribus possent etiā fieri: ⁊ per talia signa cognoscere quisq̄ potest: vbi vel qualiter sanctoꝝ gesta quorum noīa sunt in tabula debeāt inueniri. ¶ Septimo sciēndū est: quia sicut continetur supra in ꝓlogo. xi. libri: credēdū est plures esse sanctos quorum gesta ⁊ passiones post opus istud ꝑfectum: aut mihi: aut posteris apparerent: qđ propter sanctorum infinitatem ⁊ librorū numerositatem facile satis esset. Item forte futurū est per successiones tēporum sanctos aliquos per militātem eccl'iam canonizandos: ⁊ sanctorum catalogo conscribendos: cum manus dñi nō sit abreuiata: que in terris hoīes de nouo sanctificare: ⁊ in celis multiplicare potest. Si taliū igitur gesta in presenti addijcienda forent volumine eorū quoq̄ noīa in tabula essent apponēda. Sed talia noīa litterarū ordinē alphabeti excepta pria littera seruare nō possent. Et ideo in tabula ista post singulas lr̄as alphabeti aliquod spaciū dimittetur: vbi noīa scōꝝ illoꝝ addijci possint: quorum gesta presenti volumini contigeret de nouo conscribi.

¶ Explicit prologus.

Incipit tabula totius operis.

Et primo ponũtur nomina incipiẽtia ab a.

A

Tempore		Li.	Cap.	Pa.
kal.iul.	Aaron sacerdos	vi	xxxi	
kal.iul.	Aaron mar.	vi	xxxv	
viij.kal.feb.	Abbacuch propheta	ij	lxxviij	
xiiij.kal. feb.	Abbacuch mar.	ij	c	
	Abbas quidã sctũs	xi	cij	
iij.id.mar.	Abbatiss.q̃dã virgo.	iij	cxcvij	
pri.kal.apri.	Abdas mar.	xi	vlti.	105
xi.kal.maij	Abdecalias ep̃s ⁊ m̃.	iiij	lxxi	
ix.kal. ianua.	Abdias pp̃heta	i	lxxxvi	
	Abdias ep̃s	ix	cxvi	
	Abdon iudex	viij	xiij	
iij.kal.augu.	Abdon mar.	vi	clviij	
	Abel iustus mar.	iij	iiij	
	Abesan iudex	viij	xi	
	Abibon discipulus	vij	xvi	
viij.kal.mar.	Abilius ep̃s	iij	cxliij	
	Abrahã patriarcha	iij	lxxxviij	
vi.no.mar.	Absalon mar.	xi	vlti.	83
xiij.kal.mar.	Abundius mar.	xi	vlti.	79
iiij.id.decẽ.	Abundius mar.	i	liij	
vij. kal.septẽ.	Abundius mar.	vij	cxvi	
vij.id.mar.	Acacius mar.	iij	clxxxv	
x.kal.iul.	Acacius mar.	v	cxxxvij	
xiij.kal. octo.	Acacius	viij	xciij	
x.kal.maij	Acepsima ep̃s ⁊ mar.	iiij	lxxviij	
vi.no.iulij	Acestus mar.	vi	xli	
v.no. iul.	Achacius mar.	xi	vlti.	189
pri.id. nouẽ.	Achaias pp̃heta	x	li	
vij.id.nouem.	Achilas ep̃s	x	xxxiiij	
	Acontius confessor	xi	ciij	
vij.id.mar.	Actius mar.	iij	lxxxv	
	Adam pater	iij	ij	
iij. kal. septẽ.	Adauctus mar.	vij	cxxxv	
	Adauctus mar.	xi	xxx	
vij.kal. maij	Adelbertus ep̃s ⁊ m̃.	iiij	lxxxvij	
viij.kal. ianu.	Adiutus confessor	ij	iij	
vi. kal. febru.	Adiutus abbas	iij	xxxi	
non. febru.	Adiutus ep̃s	iij	lxxxvi	
vi.kal. febru.	Adiutus mar.	xi	vlti.	39
xv.kal.iul.	Adiutus presby.	xi	vlti.	174
	Adrianus ep̃s	iij	lxxxi	
vi.id.mar.	Adrianus mar.	viij	lij	
viij.id. mar.	Adrianus mar.	iij	clxxxv	
	Adrianus papa	viij	liij	
xij kal. nouẽ.	Adrianus puer mar.	ix	lxxxvij	
kal.mar.	Adrianus mar.	xi	vlti.	81
iij.id. octo.	Adrianus mar.	xi	vlti.	287
iij.kal.decẽ.	Aduẽtus dñi in carnem.	i	i	
iij.kal.decẽ.	Aduentus domini ad iudicium	i	ij	
iij.kal. decẽ.	Aduentus domini specialis	i	iij	
v kal.octo.	Adulphus mar.	viij	cxxv	
id.februa.	Agabus pp̃heta	iij	cxviij	
iij.kal.maij	Agabus ep̃s ⁊ mar.	iiij	c	
iij.no.apri.	Agapes virg.⁊.m̃.	iiij	xxvij	
prid.id.augu.	Agapes mar.	vij	lv	
vi.id.augu.	Agapes virg.	xi	vlti.	2n
xv.kal. mar.	Agapes virgo	xi	vlti.	67
x kal.mar.	Agapitus papa	iiij	lxxvij	
xiij.kal.iun.	Agapitus mar.	v	xxi	
viij.id.augu.	Agapitus diaco.⁊ m̃.	vij	xxx	
xv.kal. septẽ.	Agapitus mar.	vij	lxxiiij	
ix.kal.apri.	Agapitus confessor	xi	vlti.	98
iiij.kal.maij	Agapitus mar.	xi	vlti.	131
	Agapitus ep̃s	xi	ix	
no.februarij	Agatha virgo. ⁊ m̃.	iij	lxxxiiij	
vij.id. decem.	Agathon mar.	i	xxxvij	
	Agathon abbas	i	xxxviij	
xvi.kal. mar.	Agathon mar.	iij	cxxiiij	
id.apri.	Agathonica mar.	iiij	xlix	
iiij.no.iul.	Aggeus propheta	vi	li	
prid.no. ianu.	Aggeus mar.	xi	vlti.	27
vij.id.mar.	Aggius mar.	iij	clxxxv	
kal.septem.	Agilus abbas	viij	xxiij	
prid.id.maij	Aglaia scrimonialis	iiij	clxv	
xix.kal. ianu.	Agnellus abbas	i	lxvij	
	Agnellus ep̃s	iij	lxxxv	
	Agnellus ep̃s	iij	lxxxv	
xij.kal.febru.	Agnes virg. ⁊ mar.	ij	cvij	
v.kal. februa.	Agnes secũdo	iij	xxxiij	
prid.no.nou.	Agricola mar.	x	xxi	
xvij.kal.ianu.	Agricola mar.	xi	vltimo	
	Agrippa confessor	xi	lxxix	
	Agrippinus ep̃s	xi	vi	
	Aimon confessor	xi	cxviij	
kal.decem.	Albanus mar.	i	xvi	
xi.kal.iulij	Albanus mar.	v	cxxxij	
xi.kal.iulij	Albanus ep̃s ⁊ mar.	v	cxxxiij	
iiij no.iunij	Albina mar.	v	lxxvij	
kal.mar.	Albinus ep̃s	iij	clxiiij	
no. februarij	Albuinus ep̃s	iij	lxxxv	
iiij.no.nouẽ.	Alcindinus mar.	x	xiij	
	Alcipiades mar.	xi	xiiij	
iij.kal. febru.	Aldegundis virgo	xi	vlti.	47
prid.id. decẽ.	Alexãder mar.	i	lxij	
xiiij.kal.mar.	Alexãder mar.	iij	cxxxliij	
iiij.kal. mar.	Alexãder ep̃s ⁊ con.	iij	cliij	
vij.id. mar.	Alexander mar.	iij	clxxxv	
vi.id.mar.	Alexãder mar.	iij	clxxxviij	
v.id.mar.	Alexãder mar.	iij	cxci	
xv.kal. apri.	Alexãder ep̃s ⁊ mar.	iij	ccvi	
v. kal. apri.	Alexãder mar.	iiij	ix	
viij.kal.maij	Alexãder mar.	iiij	lxxxliij	

Tempore		Li.	Cap.	Pa.
	Cyrillus diaco. & mar.	vi	lxxij	
kalen. augu.	Cyrillus mar.	vij	x	
	Cyrillus ep̄s & mar.	x	xxxvi	
xiij.kalē.apri.	Cyrillus mar.	xi	vlti.	93
vi.kalē.maij.	Cyrinus mar.	iiij	lxxxix.	
pri.id.iunij.	Cyrinus mar.	v	cix	
viij.kal.april.	Cyrinus mar.	xi	vlti.	99
xvi.kalē. aug.	Cyrinus mar.	vi	cx	
pridie.kl.feb.	Cyrus mar.	iij	lxiij	
xvi kal. ianu.	Citon mar.	i	lxxiij	
pridie id.aug.	Clara virgo	vij	lij	
viij.kal. ianu.	Claudia sancta	ij	iij	
v.kal. martij.	Claudianus mar.	iij	cli	
prid. no. mar.	Claudianus mar.	iij	clxxx	
iij.no. decem.	Claudius tribu.mar.	i	xxij	
xij. kal. mart.	Claudius mar.	iij	cxxxiiij	
vij. idus mar.	Claudius mar.	iij	cl[illegible]xv	
vi.kalen. maij	Claudius mar.	iiij	lxxxix	
non.iulij	Claudius mar.	vi	lxiiij	
viij.idus aug.	Claudius mar.	vij.	xxx	
x.kalē.septē.	Claudius mar.	vij	ci	
vi.idus nouē.	Claudius mar.	x	xxxvi	
prid.no. decē.	Clemens presbyter	i	xxviij	
xij.kal. nouē.	Clemens ep̄s & mar.	ix	lxxxvij	
ix.kal.decē.	Clemens papa & mar	x	xcviij	
v.kalē.decē.	Clemens flauius ep̄s	x	cxiij	
xviij.kl. decē.	Clementinus mar.	xi	vlti.	321
vij.kalē. octo.	Cleophas discipu.	viij	cxviij	
vij.idus ianu.	Clerus diaco. & mar.	ij	liiij	
xix.kal.febr.	Clerus confessor	xi	vlti.	34
vi.kalē.maij	Cletus papa & mar.	iiij	lxxxviij.	
vij. idus sept.	Clodoaldus	viij	l	
vi.idus febru.	Coiuta vir. & mar.	iij	cvi	
viij.idus iulij	Colonat⁹ p̄sbr̄ & mar.	vi	lxvi.	
pri.kal. ianu.	Columba virgo & mar.	ij	xxiiij	
xi.kalē.decē.	Colūbanus abbas	x	xciiij	
	Colūbanus confessor.	x	xcv	
prid. kal.iulij	Commemoratio pauli apostoli	vi	xxvi	
iiij.non.nouē.	Commemoratio omniū mortuorum	x	viij	
vi.idus decē.	Conceptio virginis marie	i	xlij	
viij.kal. octo.	Conceptio sancti iohannis baptiste	viij	cxv	
idibus augu.	Concordia mar.	vij	lvi	
kalen.ianua.	Cōcordius p̄sbr̄ & m̄.	ij	xxx	
nonas ma.	Coniunctio corporū stephani & laurentij.	iiij.	cxxxix	
iiij.kal.iun.	Conon martyr	.v.	lxij	
	Constantia virgo	iij.	xxxiiij	
xiij.kal. octo.	Constantia mar.	viij.	xcvi.	
xij.kalē.nou.	Cōstātia vir. & mar.	ix.	lxxxvij	
xvi.kal.decē.	Constantia virgo	x	lxvij	
xij.kal.iunij	Cōstātinus imperator.	v	xxvi	
iij.idus augu.	Constantinus mar.	vij	li	
x.kalen. octo.	Constantinus mar.	viij	ciij	
pri.id. april.	Constantinus ep̄s	xi	vltimo	118

Tempore		Li.	Cap.	Pa.
x.kalē.decē.	Constantius mar.	viij	ciiij	
ix.kal.octo.	Constātius confes.	viij	cxi	
	Constantius ep̄us	viij	cxij	
viij.kal. febr̄.	Conuersio sctī pauli	iij	xx	
	Copres presbr̄	xi	xliij	
vi.idus sept.	Corbinianus ep̄s	viij	liij	
xij.kal. nouē.	Cordula v̄go & mar.	ix	lxxxvij	
xiiij.kal. maij	Corebozus mar.	iiij	lxi	
iiij.kal.augu.	Chorigenes mar.	vi	clvij	
prid.kal.apri.	Cornelia mar.	xi	vltimo	105
iiij.non. febr̄.	Corneli⁹ cēturio ep̄s	iij	lxxiij	
xviij.kal. oct.	Cornelius papa & m̄.	viij	lxxvij	
	Cornelius ep̄s	xi	vij	
prid.id.ma.	Corona mar.	iiij	cliij	
iij.idus.aug.	Corona xp̄i	vij	xv	
vij.kal.iunij	Corpus christi	v	xlv	
iiij.kal.augu.	Corseus mar.	vi	xlv	
			clxij	
prid.kal. iulij	Corficus p̄sbr̄ & mar.	xi	vltimo	182
iiij.non. sept.	Cosmas confessor	viij	xxvi	
v. kal. octo.	Cosmas mar.	viij	cxxiiij	
xv. kal. ian.	Cosmus mar.	i	lxxv	
viij. id⁹. sept.	Cotidus diaconus	xi	vltīo	240
xv.kal. mar.	Craton mar.	iij	cxxvi	
xv. kal.mar.	Creator mar.	xi	vltimo	65
v.kal.iulij.	Crescens discip.	vi	xv	
iiij. kal.decē.	Crescens ep̄s & mar.	x	cxix	
kal.octo.	Crescens mar.	xi	vltīo	267
xix.kal.iulij	Crescentia mar.	v	cxviij	
vi.non.iulij	Crescentianus mar.	vi	xlij	
prid.id.augu.	Crescentianus mar.	vij	lv	
xviij.kal. oct.	Crescentianus mar.	viij	lxxviij	
viij.kal. decē.	Crescentianus mar.	x	cij	
iiij.kal.decē.	Crescētian⁹ ep̄s & m̄.	x	cxix	
prid.kal.iun.	Crescietianus mar.	xi	vltimo	161
idibus iunij	Crescentianus mar.	xi	vltimo	170
xv.kal.octo.	Crescentius mar.	xi	vltīo	248
x.kal.aplis	Crescentius p̄sbr̄ & m̄.	iij	cxxij	
xv.kal. augu.	Crescentius mar.	vi	cxi	
viij.idus aug.	Crescentius mar.	vij	xxx	
iiij.kal. decē.	Chresconius ep̄s & m̄.	x	cxxi	
viij.kal.nouē.	Chrysanthus mar.	ix	cv	
	Chrysches disci.	vi	c	
viij.kal.decē.	Chrysogonus mar.	x	ci	
x.kal.maij	Chrysotell⁹ p̄s. & m̄.	iiij	lxxix	
no.decēbris	Crispina v̄go & mar.	i	xxxi	
viij.kal.nouē.	Crispinianus mar.	ix	cvi	
viij.kal nouē.	Crispinus mar.	ix	cvi	
xiiij.kal.decē.	Crispinus ep̄s & mar.	x	lxxxiiij	
iiij.non. octo.	Crispus discip.	ix	xvij	
xv.kal. septē.	Crispus p̄s. & mar.	vij	lxxv	
viij. id. febru.	Christa v̄go & mar.	iij	ci	
iij.kal.decē.	Christi aduentus	i	l	
kal.ian.	Christi natiuitas	ij	l	
kal.ianuarij	Christi circuncisio	ij	xxvij	
viij. idus ian.	Christi apparitio	ij	xlvij	
viij.id. apri.	Christi passio	iij	ccxxxij	
vi.kal.aplis	Christi resurrectio	iiij	l	
iij.non. maij	Christi ascensio	iiij	cxxviij	

F

Tempore		Li.	Cap.	Pa.
iiij.kal. augu.	Lupus ep̄s	vi	clvi	
kal.septem.	Lupus ep̄s	viij	xx	
vij.kal.octo.	Lupus ep̄s	xi	vlti.	260
prid.id.octo.	Lupus mar.	xi	vlti.	288
	M			
vi.id.decem.	Macarius mar.	i	xlvij	
iiij.no ianua.	Macarius abbas	ij	xxxv	
xviij.kal. feb.	Macarius abbas	ij	lxxxi	
	Macarius cōfessor	xi	xxxv	
prid.id.febr	Macarius mar.	xi	vlti.	59
prid.kal.mar.	Macarius mar.	xi	vlti.	80
prid.id.augu.	Macarius mar.	xi	vlti.	214
kal.augu.	Machabei mar.	vij	iiij	
iij.id. martij	Macedonius p̄sb. ⁊ m̄.	iij	cxcviij	
viij.id.ianua.	Macra virgo ⁊ mar.	ij	l	
xij. kal. nouē.	Macrisius ep̄s ⁊ mar.	ix	lxxxviij	
xv.kal.octo.	Macrius mar.	xi	vlti.	249
xiiij.kal.augu.	Macrobius mar.	xi	vlti.	197
xvij.kal.decē.	Machutus ep̄s	x	lxiiij	
ix.kal.maij	Magnērius mar.	iiij	lxxxi	
xvij.kal. nou.	Magnobonus ep̄s	ix	lxxiiij	
prid.no.feb.	Magnus mar.	iij	lxxxiij	
viij.id.augu.	Magnus mar.	vij	xxx	
xiiij.kal.sept.	Magnus mar.	vij	lxxvi	
prid.no. sept.	Magnus mar.	xi	vlti.	237
ix.kal.maij.	Magnus quidā m̄.	iiij	lxxxi	
v.id.maij	Maiolus abbas	iiij	cliij	
viij.id.decem.	Maioricus mar.	i	xxxv	
ix.kal.nouē.	Maiorus ep̄s	ix	ciij	
	Maiorus mar.	ix	ciiij	
ix.kal.maij	Malachias pphera.	iiij	lxxxij	
no.nouē.	Malachias ep̄s	x	xxvij	
	Malalehel pater	iij	viij	
	Malchion p̄sby.	xi	xc	
v.kal.apri.	Malchus mar.	iiij	ix	
iij.id. augusti	Malchus mar.	vij	li	
vi.id.octo.	Mallosus mar.	ix	xlviij	
iij.kal.apri.	Mamertinus abbas	iiij	xiij	
v.id.maij	Mamertus ep̄s	iiij	clij	
	Māmea regina ⁊ m̄.	xi	xxiiij	
vi.kal.septē.	Mammea mar.	xi	vlti.	225
xvi.kal.septē.	Mammes mar.	vij	lxxij	
xij.kal.decē.	Mampelus mar.	xi	vlti.	325
ix.kal.iunij	Manaem discipulus	v	xxxiij	
	Manasses patriar.	iij	xcviij	
iiij.id.iunij	Mandalis confessor	v	ciij	
viij.id.sept.	Māsuetus ep̄s ⁊ m̄.	viij	xliiij	
iiij.kal.decē.	Māsuetus ep̄s ⁊ m̄.	x	cxix	
iij.no. septē.	Māsuetus ep̄s	xi	vlti.	235
xv.kal. maij	Mapalicus mar.	iiij	lviij	
iiij.kal.iulij	Marcella mar.	vi	xxi	
xiiij.kal.iulij	Marcellianus mar.	v	cxxiiij	
v.id. augu.	Marcellianus mar.	vij	xli	
iiij.no. octo.	Marcellianus mar.	ix	xxij	
iiij.no.ianua.	Marcellinus puer m̄.	ij	xxxvi	

Tempore		Li.	Cap.	Pa.
v.id. ianuarij	Marcellinus ep̄s	ij	lix	
xij.kal.maij	Marcellinus ep̄s	iiij	lxix	
vi.kal. maij	Marcellinus pa. ⁊ m̄.	iiij	lxxxix	
iiij.no.iunij	Marcellinus p̄sb. ⁊ m̄.	v	lxiiij	
vi. kal. septē.	Marcellinus mar.	xi	vlti.	226
iij.kal. ianua.	Marcellus mar.	ij	xix	
xvij.kal. feb.	Marcellus papa ⁊ m̄.	ij	lxxxiij	
	Marcellus ep̄s ⁊ cō.	ij	lxxxiiij	
ix.kal.febru.	Marcellus mar.	iij	xix	
iij.kal.iulij	Marcellus mar.	vi	xxiiij	
prid.no.septē.	Marcellus mar.	viij	xxxvij	
no.octo.	Marcellus mar.	ix	xxx	
iiij.id.octo.	Marcellus ep̄s ⁊ mar.	ix	lv	
iij.kal. nouē.	Marcellus mar.	ix	cxxiiij	
kal.nouē.	Marcellus ep̄s	x	vij	
xi.kal.mar.	Marcellus mar.	xi	vlti.	72
prid.no. octo.	Marcellus p̄sby. ⁊ m̄.	xi	vlti.	275
iij.id.octo.	Marcellus mar.	xi	vlti.	287
iiij.no.ianua.	Marcellus mar.	ij	xxxvi	
	Macilla sancta	vi	clij	
xij.kal. nouē.	Marculus ep̄s ⁊ m̄.	ix	lxxxvij	
iiij.kal.febru.	Marcus mar.	iij	xli	
vij.kal.maij	Marcus euāgelista	iiij	lxxxvi	
v.idus maij	Marcus mar.	iiij	cli	
xiiij. kal. iulij	Marcus mar.	v	cxxiiij	
	Marcus discipulus	vi	c	
	Marcus qui ⁊ Johannes discipulus	vi	c	
iiij.no. octo.	Marcus mar.	ix	xxij	
no.octo.	Marcus papa primus	ix	xxxiij	
	Marcus papa scōs	ix	xxxiiij	
	Marcus scriptor ⁊ cō.	ix	xxxv	
xi.ka.apri.	Marcus ep̄s ⁊ mar.	ix	xcij	
viij.kal.nouē.	Marcus mar.	ix	cvij	
	Marcus ep̄s	xi	vi	
xiiij.kal.apri.	Marcus mar.	xi	vlti.	91
iij.id.octo.	Marcus mar.	xi	vlti.	287
xvi. kal. decē.	Marcus mar.	xi	vlti.	322
prid. id. decē.	Mardarius mar.	i	lxi	
ix. kal. febru.	Mardonius mar.	iij	xix	
x.kal.maij	Mareas diaco. ⁊ m̄.	iiij	lxxvij	
xiij.kal.augu.	Margareta virgo ⁊ m̄.	vi	cxx	
	Margareta virgo	ix	xxxviij	
	Maria iacobi	iiij	iiij	
	Maria salome	iiij	v	
iiij.no.apri.	Maria egypriaca	iiij	xxiiij	
ix.kal. iulij	Maria de cegnies	v	cxliij	
	Maria pphetissa	vi	xxxi	
vi.no.iulij	Maria mar.	vi	xlij	
xi.kal.augu.	Maria magdalena	vi	cxxiiij	
kal.augusti	Maria consolatrix virgo	vij	viij	
xviij.kal.sep.	Maria virgo et mater christi	vij	lxv	
kal.no.	Maria virgo ⁊ mar.	x	iiij	
viij.kal. decē.	Maria v̄go ⁊ mar.	x	ciiij	
kal.decem.	Marianus diaco. ⁊ m̄.	i	xij	

Tempore		Li.	Cap.	Pa.
vij.idus mar.	Melition mar.	iij	clxxxv	
viij.kalē. ma.	Melitus eps	iiij	lxxxv	
pri. idus aug.	Meminia martyr	vij	lv	
kalen. augu.	Menander mar.	vij	x	
iij.idus nouē.	Menas martyr	x	xlviij	
	Menas cōfessor	x	xlix	
non.augu.	Menius eps	vij	xxv	
pri.idus decē.	Mercuria mar.	i	lxiij	
	Mercurialis eps	x	cvij	
vij.kalē.decē.	Mercurius mar.	x	cvi	
	Merolus monach.	xi	cxvij	
xiiij. kal. oct.	Methodi⁹ eps et m.	viij	xc	
pri.kalē.feb.	Metranus mar.	iij	lxij	
vij.idus ma.	Meiron cōfessor	iiij	cxlvij	
iij.kalē. octo.	Michael archan.	viij	cxxx	
vij.idus mar.	Michalius mar.	iij	clxxxv	
	Micheas pheta	ij	lxxvi	
xviij. kalē.fe.	Micheas ppheta	ij	lxxvij	
iiij.kalē.ma.	Miles qdam mar.	iiij	xcvij	
xi.kalen.iul.	Miles qdam mar.	v	cxxxij	
xij.kalen.ma.	Milesius martyr	iiij	lxxviij	
v.kalen. aug.	Mile martyres	vi	cxlvi	
	Mille qdrigēti mar.	vij	xlvij	
x.kalē. septē.	Mineruus mar.	xi	vlti.	221
viij.kalē.nou.	Minias martyr	ix	cviij	
xvij.kalē.ian.	Misael puer	i	lxxi	
idibus nouē.	Merrus martyr	xi	vlti.	320
iij.idus mar.	Modesta martyr	iij	cxcviij	
xvij.kal.iulij	Modestus martyr	v	cxviij	
iiij.idus nou.	Modestus martyr	x	xlvi	
	Modestus cōfess.	xi	xi	
pri.idus feb.	Modest⁹ infans et mar.	xi	vlti.	60
vij.idus feb.	Moyses abbas	iij	ciij	
vij.idus feb.	Moyses abbas	iij	ciiij	
xvi.kalē.mar.	Moyses martyr	iij	cxxiiij	
pri.non.sept.	Moyses pph. et dux	viij	xxxiiij	
xv.kalē. ianu.	Moyses martyr	xi	vlti.	12
vi.non. iul.	Monegūda virgo	xi	vlti.	187
iiij. idus nou.	Monitor eps	xi	vlti.	315
vij.kalē apri.	Mōtanus pſ. et m.	iij	ccxxxiij	
v.kalē.maij	Mōtanus pſ. et m.	iiij	xciiij	
xv.kalē.feb.	Moseus martyr	ij	xcvij	
iij.kalen.maij	Mulier quedā. m.	iiij	c	
xi.kalen. nou.	Munilio vir. et mar.	ix	xcvi	
ix.kalē apri.	Murita martyr	iij	ccxliiij	
	Musa virgo	xi	cxi	
	Musanus pſbyter	xi	xij	
	Museus pſbyter	viij	xxxv	
ix.kalē.feb.	Muson martyr	iij	xix	
v.non. iulij	Mustiola martyr	vi	xlviij	
x.kalen. maij	Mutius diac. et mar.	iiij	lxxix	
iij. idus maij	Mutius pſb et m.	iiij	clxiiij	
viij.kalē.iunij	Mutius abbas	v	xliij	
	Mutius cōfessor	v	xliiij	

N

Tempore		Li.	Cap.	Pa.
prid.id.iunij	Nabor mar.	v	cix	
vi.id.iulij	Nabor mar.	vi	lxxx	
iiij.id.iulij	Nabor mar.	vi	lxxxvij	
	Nachor pater	ij	liiij	
iiij.kal.nouē.	Narcissus eps	ix	cxx	
xv.kal.octo.	Narcissus mar.	xi	vltio	248
idibus iulij	Narsis mar.	xi	vltimo	195
iiij.idus iulij	Nasou discipulus	vi	lxxxviij	
kal.decē.	Natalia sancta	i	xviij	
vi.kal.septē.	Natalia mar.	vij	cxxiij	
prid.no.nouē.	Natalis cōfessor	ix	cxxvij	
xvi.kal.augu.	Natalius mar.	vi	cx	
	Nathan ppheta	ij	xv	
prid.kal.dec.	Nathanael discip.	i	ix	
	Nathanael confessor	i	x	
viij.kal.ian.	Natiuitas domini	ij	i	
viij.kal.iulij	Natiuitas scti iohis	vi	iij	
vi.id.septē.	Natiuitas virg.ma.	viij	li	
xvij.kal.ian.	Naualis mar.	xi	vltimo	11
ix.kal.ian.	Naum ppheta	i	lxxxvij	
prid.id.iunij	Nazarius mar.	v	cix	
v.kal.aug.	Nazarius mar.	vi	cxlvij	
x.kal.feb.	Nedolfonsus eps	xi	vltimo	37
	Neemias ppheta	vi	xciij	
iiij.id.septē.	Nemesianus eps	viij	lx	
xiiij.kal.ian.	Nemesius mar.	i	lxxvij	
xv.kal. augu.	Nemesius mar.	vi	cxi	
viij.kal.aug.	Nemesius mar.	vi	cxxxvij	
x.kal.mar.	Nemesius mar.	xi	vltimo	73
x.kal. septē.	Nenon mar.	vij	ci	
vi.no.ma.	Neopolus mar.	xi	vltimo	133
vi.idus sep.	Neotherius mar.	xi	vltio	241
	Neptalim ppheta	iij	xcvi	
iiij idus ma.	Nereus mar.	iiij	clv	
xvij.kal. no.	Nereus mar.	xi	vltimo	291
iiij.kal.mar.	Nestor eps et mar.	iij	clij	
vij.kal. nouē.	Nestor confessor	ix	cx	
non.iunij	Nicander mar.	v	xc	
iiij. idus ian.	Nicanor diaconus	ij	lxij	
non.aprilis	Nicanor mar.	xi	vltimo	110
xix.kal.ian.	Nicasius eps et m.	i	lxix	
v.idus octo.	Nicasius eps et mar.	xi	vltio	280
xiiij.kal.no.	Nicea mar.	xi	vltio	296
x.kal.iulij	Niceas eps.	v	cxl	
iiij.kal.septē.	Niceas mar.	xi	vltimo	230
prid.id.septē.	Niceta mar.	viij	lxx	
ix.kal.aug.	Niceta mar.	vi	cxxxi	
iiij.non.apri.	Nicetius eps	iiij	xxvi	
non. decē.	Nicetius eps.	xi	vltimo	2
iij.non.ma.	Nicetius eps	xi	vltimo	134
viij.kal.iunij	Nicetuo mar.	v	xl	
	Nicodemus discip.	iiij	iij	
viij. idus dec.	Nicolaus eps et cōf.	i	xxxiij	
	Nicolaus papa	i	xxxiiij	
	Nicolaus eps	v	lxxvij	
iiij.no.iunij	Nicolaus pegri.cōf.	v	lxxviij	

Tempore		Li.	Cap.	Pa.
xiiij.kl.decẽ.	Puer quidã mar.	x	lxxv	
v.kalẽ.maij	Pulio mar.	iiij	xciiij	
	Punificus abbas	xi	lvi	
iiij.non.feb.	Purificatio sancte marie	iij	lxxij	
xi.kaleu.maij	Pusicius mar.	iiij	lxxi	

Q

Tempore		Li.	Cap.	Pa.
idibus febru.	Quadragesima	iij	cxvij	
xvi.kalẽ.ian.	Quadraginta socij floriani martyres	i	lxxiij	
ix.kalen.ian.	Quadraginta virgines & martyres	i	lxxxix	
idibus ianu.	Quadraginta milites martyres	ij	lxxij	
vij.idus mar.	Quadraginta milites martyres	iij	clxxxv	
iiij.non.maij	Quadraginta mar.	iiij	cxxv	
iiij.non.maij	Quadraginta mar.	iiij	cxxvi	
	Quadraginta rustici martyres	iiij	cxxvij	
vi.idus mar.	Quadragintaduo martyres	xi	vlti.	86
pri.idus mar.	Quadragintanouẽ milites martyres	iij	cxcix	
viij.kal.octo.	Quadragintanouẽ martyres	viij	cxvij	
xiiij.kalẽ.no.	Quadragintanouem martyres	xi	vlti	295
viij.kalẽ maij	Quadragintaocto martyres	iiij	lxxxiij	
iiij.no.iunij	Quadragintaocto martyres	v	lxxvij	
pridie no.iun.	Quadragintaquattuor martyres	v	lxxxvi	
viij.kal.nouẽ.	Quadragintasex milites martyres	ix	cvij.	
vij.kalen.iun.	Quadratus discipu.	v	xlvij	
xij.kalẽ.sept.	Quadratus epũs	vij	xc	
vij.kalen.iun.	Quadratus mar.	xi	vlti.	152
vi.non.mar.	Quadringẽti mar.	iij	clxvij	
iij.idus iulij	Quadringẽti.97. martyres	vi	xcvi	
xiiij.kalẽ.apr.	Quartilla mar.	xi	vlti.	91
iij.non.nouẽ.	Quartus discipulus	x	xvi	
vi idus maij.	Quartus martyr	xi	vlti.	140
prid.idus de.	Quattuor sancte mulieres martyres	i	lxiij	
vi.idus nouẽ.	Quattuor coronati martyres	x	xxxvij	
	Quattuor sancti epi martyres	xi	xxxij	
xij.kalẽ.apri.	Quattuor so.pauli martyres	xi	vlti.	93
vij.idus apri.	Quattuordecim socij ephanij mar.	xi	vlti.	113
xiij.kal.aug.	Quattuor milia mar.	vi	cxix	
iiij.idus octo.	Quattuor milia nonagintaseptem mar.	ix	liiij	
xiiij.kal.no.	Quidam so.prolemei martyr	ix	lxxxiij	
kal.februarij.	Quindecim mar.	iij	lxviij	
iij.idus iulij	Quingenti mar.	vi	xcvi	
kal.octobris	Quingẽti & quattuor m̃.	xi	vltio	266
xv.kal.mar.	Quinidius epũs	xi	vltimo	66
viij.idus.feb.	Quinquagesima	iij	lxxxvij	
x.kal.maij	Quinquaginta monachi mar.	iiij	lxxviij	
idibus nouẽ.	Quinquaginta sapientes mar.	x	lvij	
iiij.idus apri.	Quinque socij apollonij mar.	xi	vltimo	115
xiiij.kal.mar.	Quinque milia socij iuliani mar.	xi	vltimo	68
xliij.kal.ap.	Quintilia mar.	xi	vltimo	91
xvi.kal.maij	Quintilianus mar.	iij	lvi	
xiiij.kal.apri.	Quintilus mar.	xi	vltimo	91
prid.kal.no.	Quintinus mar.	ix	cxxvi	
prid.non.ian.	Quintus mar.	ij	xliiij	
xiiij.kal.apri.	Quintus mar.	xi	vltimo	91
vi.idus maij	Quintus mar.	xi	vltio	140
non.septẽ.	Quintus mar.	xi	vltimo	239
iiij.kal.nouẽ.	Quintus mar.	xi	vltimo	305
iiij.non.maij	Quiriacus epũs & m̃.	iiij	cxx	
prid.id.augu.	Quiriacus mar.	vij	lv	
xi.kal.iulij	Quiriacus mar.	xi	vlimo	18
x.kal.septẽ.	Quiriacus mar.	xi	vltio	220
idibus iulij	Quiricus mar.	vi	ci	
kal.aug.	Quirilus mar.	vij	vi	
	Quirilus epũs	xi	vij	
vi.non.octo.	Quirilus mar.	xi	vltio	269
vij.kal.apri.	Quirinus mar.	iij	ccxxxij	
iij.kal.apri.	Quirinus mar.	iiij	xiiij	
prid.no.iunij	Quirinus epũs & mar.	v	lxxxv	
vij.idus mar.	Quirion mar.	iij	clxxxv	

R

Tempore		Li.	Cap.	Pa.
	Raab meretrix	viij	iij	
	Rachel mater	iij	xcv	
idibus aug.	Radegũdis regina	vij	lx	
vi.kal.iunij	Ragenulphus mar.	xi	vltio	154
	Raphael archang.	iiij	cxli	
	Rebecca mater	iij	xciij	
	Redemptus epũs	xi	cv	
vij.id.septẽ.	Reginaꝺgo & mar.	viij	xlvij	
iij.kal.apri.	Regulus epũs	iiij	xv	
vij.idus iañ.	Relatio pueri ex egypto	ij	li	
	Rhemachlus epũs	xi	lx	
iij.non.febr.	Remedius episcopus & martyr	xi	vltimo	48
kal.octo.	Remigius epũs	ix	ix	

T

Tempore		Li.	Cap.	Pa.
idibus octo.	Trecenti ⁊.60.mar.	ix	lxvij	
xvij.kalẽ.no.	Trecenti ⁊.65.mar.	xi	vlti.	291
iiij.non.iun.	Trecenti ⁊.30. mar.	v	lxxv	
pri.idus aug.	Tredecim socij quiriaci martyres	vij	lv	
viij.idus mar.	Tres socij theotichi mar.	iij	clxxxiij	
ix.kalẽ.iunij	Tres tribuni mar.	v	xxxviij	
iiij.kalẽ.iulij	Tres socij potamiene mar.	vi	xxi	
v.idus iulij	Tres socij eulogij mar.	vi	lxxxiiij	
iiij.non.aug.	Tres filij theodore martyres	vij	xiiij	
	Tres femine mar.	xi	xxix	
vij.idus iunij	Tres socij petri martyres	xi	vlti.	165
prid.non.sep.	Tres pueri mar.	xi	vlti.	236
ix.kalen. aug.	Thricanus mar.	vi	cxxxij	
xi.kalen.ian.	Triginta mar.	i	lxxxi	
kalen.ianua.	Triginta mar.	ij	xxxiiij	
vi.idus octo.	Triginta socij mallosi martyres	ix	xlviij	
xvij.kalẽ. dec.	Triginta socij felicis martyres	x	lxv	
iij.non.octo.	Triginta socij placidi martyres	xi	vlti.	271
vij.kalen.feb.	Triginta sex mar.	iij	xxv	
vi.idus septẽ.	Trigintatres socij adriani martyres	viij	lij	
iiij.idus nou.	Tryphon mar.	x	xiij	
v.non.iulij	Triphon mar.	xi	vlti.	188
xv.kalen.nou.	Tryphonia regina	ix	lxxxi	
pri.non. ianu.	Thryphonius mar.	ij	xliiij	
prid. kalẽ.de.	Trophianus eps	i	xi	
iiij.kalẽ.ianu.	Trophinus eps	ij	xviij	
iiij.kalẽ.octo.	Trophinus mar.	xi	vlti.	251
iiij. idus iunij	Tropus confessor	v	ciij	
vij. idus mar.	Thudion martyr	iij	clxxxv	

V

Tempore		Li.	Cap.	Pa.
vij.idus mar.	Valens martyr	iij	clxxxv	
	Valens eps	xi	viij	
xvi.kalẽ.mar.	Valentinus epi.⁊ m.	iij	cxxij	
xvi.kalẽ.mar.	Valentin⁹ presb.⁊ m.	iij	cxxiij	
xvij.kalẽ. ian.	Valentinus mar.	xi	vlti.	11
idibus nouẽ.	Valentinus mar.	xi	vlti.	319
viij.kalẽ.iunij	Valentio mar.	xi	vlti.	151
	Valentius presbyter	xi	ci	
	Valeria mar.	iiij	xcvi	
pri.kalẽ.iulij	Valeria vir.⁊ mar.	vi	xxix	
pri.kalẽ. apri	Valeria martyr	ix	vlti.	105
xviij.kal. ian	Valerianus epi.⁊ m.	i	lxx	
xviij.kal.maij	Valerianus mar.	iiij	li	
x.kalẽ. septẽ.	Valerianus mar.	vij	c	
xvij.kalẽ. oct.	Valerianus mar.	viij	lxxxiij	
iiij.kalẽ. dec.	Valerianus epi.⁊ mar.	x	xix	
xv.kalẽ.octo.	Valerianus mar.	xi	vlti.	249
kalen. aprilis	Valericus abbas	iiij	xxi	
pri.idus dec.	Valericus abbas	xi	vlti.	7
xi.kalẽ. feb.	Valerius eps ⁊ mar.	ij	cxi	
vij. idus mar.	Valerius mar.	iiij	clxxxv	
xviij.kalẽ. iul.	Valerius mar.	v	cxvi	
iiij.kalẽ.feb.	Valerius eps	xi	vlti.	41
xvi.kalẽ decẽ.	Valerius mar.	xi	vlti.	322
xi.kalẽ.augu.	Vandegisillus abbas	vi	cxxvij	
xvij.kalẽ. iun.	Vbaldus eps	v	vi	
iiij non.iunij	Vectius mar.	v	lxxvij	
	Vectius mar.	xi	xiij	
viij.idus.feb.	Vedastus eps	iij	xcix	
xv.kalẽ.iunij	Venantius mar.	v	xij	
kalẽ.apri.	Venantius eps ⁊ m.	xi	vlti.	106
iij.idus octo.	Venantius abbas	xi	vlti.	286
iiij.kalẽ.octo.	Venceslaus mar.	viij	xxvij	
xiiij.kalẽ.dec.	Veneranda vir. ⁊ mar.	x	lxi	
xviij.kalẽ. de.	Venerandus mar.	x	lx	
iij. idus feb.	Venerius abbas	viij	lxv	
	Venerius abbas	viij	lxvi	
iij.kalẽ.ianu.	Venustianus mar.	ij	xix	
pri.non.maij	Venustus mar.	xi	vlti.	136
iij.idus nouẽ.	Veranus eps	x	l	
v.idus augu.	Verianus mar.	vij	xli	
kalẽ.octo.	Verissimus mar.	xi	vlti.	268
ix.kalẽ.mar.	Verolus mar.	xi	vlti.	75
iiij.non. decẽ.	Verus mar.	i	xxi	
xij.kal. nouẽ.	Viator confessor	ix	xc	
xi.kalẽ.feb.	Victor mar.	ij	cxij	
v.kalẽ mar.	Victor mar.	iij	cli	
pri.non.mar.	Victor mar.	iij	clxxx	
xij.kalẽ.maij	Victor episcopus carthag.	iiij	lxx	
viij. idus maij	Victor miles ⁊ mar.	iiij	cxlij	
pri.idus maij	Victor martyr	iiij	clxviij	
xij.kalẽ. aug.	Victor mar.	vi	cxxij	
ix.kalẽ. augu.	Victor miles ⁊ mar.	vi	cxxxij	
v.kalẽ.augu.	Victor papa ⁊ mar.	vi	cxlviij	
iiij.kalẽ. aug.	Victor mar.	vi	clvij	
iiij. idus sept.	Victor eps ⁊ mar.	viij	lx	
iiij.idus sept.	Victor mar.	viij	lxi	
xviij.kal. oct.	Victor martyr	viij	lxxviij	
xiiij.kalẽ.oct.	Victor miles ⁊ mar.	viij	lxxxix	
x.kalẽ. octo.	Victor mar.	viij	ciij	
pri.kalẽ.octo.	Victor mar.	viij	cxxxiiij	
vi.idus.octo.	Victor mar.	ix	xlviij	
pri.kalẽ.feb.	Victor mar.	xi	vlti.	44
x.kalen.mar.	Victor mar.	xi	vlti.	74
iij.kalẽ.apri.	Victor mar.	xi	vlti.	103
kalen . aprilis	Victor presb. ⁊ mar.	xi	vlti.	107
viij.idus maij	Victor eps ⁊ mar.	xi	vlti.	138
xvi.kal.nouẽ.	Victor eps ⁊ mar.	xi	vlti.	293
xv.kalẽ.nouẽ.	Victor mar.	xi	vlti.	294
idibus nouẽ.	Victor mar.	xi	vlti.	319
x.kalẽ. ianua.	Victoria vir. ⁊ mar.		lxxxiij	

POstq̄ ad libri calcem: deo annuēte p̄uenimus: nobis visum est: fore haud inutile: quorūdam sanctorū gesta subnectere: que ex eorum hystorijs: q̄ compēdiose potuimus: auctorem huius imitari: decerpsimus: ordinem tēporis tm̄modo seruantes: & vt opus vberius habeat: & vt ceptis nostris aliorum animos ad ampliorem fecunditatem excitemus.

Hec sunt nomina sanctorum.

De sanctis berardo: petro: accursio: adiuto: & othone cõfessoribus & martyribus. Cap.i.

Berardus: petrus: accursius: adiutus: & Otho confessores a beato francisco diuinitus monito: ad miramolini regnum mahumetanis euãgelium predicaturi missi sunt: qui per argoniam: colimbriam portugallensem deueniẽtes: regine orache martyriũ sui ordinẽ: & qualiter reliquie sue colimbriã essent deferende: & ab ea honorifice suscipiende reuelauerunt: & hinc alanquearium ad xanthiã virginẽ deuotã: a qua secularibus supinduti vestibus (nã aliter transmeãdi nõ dabat facultas) hispalim: que nũc dr sibylla applicuerũt: vbi depositis seculari9 indumẽtis: ad misquitiã regẽ multis laniati verberib9 ingrediũtur: & corã eo mahumeticã dãnãtes fidẽ: xp̄m p̄dicãt: quos ira cõcit9 ex vrbe marochiũ duci iussit: vnde pariter a miramolino bis expellũtur: sz martyriũ affectãtes reuertũtur: & p̄dicatiõib9 insistẽtes ab indignato rege in teterrimũ carcerẽ detrudũtur: quos.xx.dierũ inedia nihilo maceratos ligatis post terga manib9: nudos ad se trahi iubet: & vsqꝫ ad viscerũ atqꝫ ossium enudationẽ cedit: ac sup testas per noctem volutari: oleo & aceto: laceris corporib9 superinfusis: & tandẽ lassis in flagella lictoribus: eorum capita per mediũ frontis amputari: & sic optata corona sancti martyres positi sunt: quorũ corpora flammis illesa iacuerunt: & inde xp̄ianis vendita per multas saracenorũ insidias colimbriã ad reginã orachã delata ab eadẽ: vt sctĩ p̄dixerãt in monasterio sancte crucis inter multa miracula honorifice sepulta sunt: ex quib9 adhuc sanguineus manat liquor fragrantissim9: & plurib9 medela infirmitatib9. Passi sunt autẽ sancti anno salutis. M.ccxxvij.kal.februarij. Sz nec saraceni euaserunt impune: rex enim eodẽ anno a dextris aruit: & populus p quinquẽniũ sterilitate pestilẽtiaqꝫ pene consumptus est: eorũ nõ festum colitur.xvij.kal.februarij.

De sancto Guilelmo confessore Cap.ij.

Guilelmus cõfessor: in pueritia a beato bernardo abbate instructus aquitanie dux: & pictauensium comes: bellator euasit accerrim9: qui tempore eugenij pape.iij.romam ipsius accessit vnde ferocitate deposita: & humiliter accepta penitentia lorica indutus pro interula quattuor cinct9 cathenis hiero so

lymam perrexit: ⁊ rediens beati iacobi limina visitavit: qui subitaneā mortem expavescēs do minici precepti memor: venditis omnibꝰ ⁊ pauperibus erogatis in heremo vitam summa austeritate afflixit: vbi magnū sanctitatis nomē adeptus est: qui videns in gallijs ordinē cistertiensium florere: ⁊ heremitarꝫ arescere: totis viribus obnixꝰ illis in regionibꝰ instauravit: post que iterū pari ratione loricatꝰ cū cilicio. Decē illigatus cathenis nudis pedibꝰ hierosolymā revisit: vnde corrosis plantis: remigans curabat reditum: qui captus a saracenis ob sue vite austeritatem libertati restitutum est. Et tandem multos ꝑpessus labores in agrū tuscum ⁊ pisanū deveniens: in insula que dr̄ livalia solitarie cōmoratus est: vbi familiariter cōiunctꝰ quibusdā heremitarum augustini: eorū mores edoctꝰ: nigro habitu sumpto ⁊ pellicea zona locellis eorum ꝑ totā ethruriā devote visitatis: centūcellas applicuit: vbi beatus Augustinus librum de trinitate peregit: cuius locis summa cum iucunditate perlustratis: romam et inde ariminum ad sanctam mariam de platano eiusdem ordinis locellum pervenit: a quo fratres: qui prius heremitarum beati augustini appellabantur: cognita ipsius maxima sanctitate guilelmitarum denominationem sumpserunt: que denominatio ad Saxones: provinciam rheni: regnum bohemie: ⁊ in provincias ab eo dudum instructas promulgata est: ⁊ in gallijs vsq ad innocenti. ponti. quartū tempora perseveraverit: sed eo mandante: omnes sub vno titulo heremitarum beati Augustini exinde sunt appellati: hic siquidem beatus guilelmus post innumerabilia sanctitatis opera remeavit in patriam: et ibidem animam feliciter exhalavit: miraculis vndiq pullulantibus: eius dies iiij. idus februarij. celebrat͛.

¶ De sancto cyrillo confessore. Cap. iij.

Cyrillꝰ confessor olim p̄sbyter: fratrū heremitarū in mōte carmeli consors factꝰ adeo corde devoto: mēte pura cōtēplationi vacabat: vt sepiꝰ āgelico fovere͛ aspectu ⁊ divinis revelationibus illustrare͛: die quadam huic missarum solēnia celebranti in nubecula angelus apparens virgā: ⁊ duas argēteas tabellas litteris grecis futuri statū seculi cōtinētes: attulit sic loquēs. Has tabellas misit tibi deꝰ oīpotēs: tāq familiari suo: ⁊ fideli p̄coni: ⁊ quū sacramēta cōpleveris has scripturas trāscribe in mēbrana: post hec cōflās tabellas: formabis eas i calicē ⁊ thuribulū ad libāda ⁊ adolēda in ara sacrificij matutini: quas acceptas cū gratiarū actione ⁊ reverentia non modica: cyrillus vir sanctꝰ cōvocatis fratribꝰ iuxta preceptum angeli trāscriptas conflavit. Et ex tunc sanctis operibꝰ excellētior occubuit: eius festivitas pridie noñ. martij colitur.

¶ De sancto Vincentio confessore. Cap. iiij.

Vincētius cōfessor valentie ex nobili familia ferrariorum natus ⁊ liberalibꝰ artibus eruditus annorū octodecim virgo predicatorum religionem ingressus est: in qua brevi tempore factus eximius theologus: vt patrem dominicum imitaretur: plures occidentis regiones: verbum dei evāgelizans peragravit: ⁊ apprime valentie: aragonie: cathalonie: hispanie: castelle: normandie: britannie: sabaudie: pedimontium: riparie: ianue: delphinatus: borbonij: ⁊ francie tam gratus extitit predicator: vt novellus existimaretur apostolus. Hic sanctus. xxv. milia iudeorum ⁊ saracenorum ad fidem cōvertit orthodoxā. Bibliā tm̄ secū portabat ⁊ breviariū: semel in die comedebat: ciliciū cōtinue gestabat: suūq habitū: vbicūq quiescebat: nō omittebat: tāte erat integritatis vir: vt ne pedes quidē nudos: nedū corpus ꝑ plures annos aspexerit. Hic sanctus miraculis maxime pollebat: die quadā quū barcinonā versus ꝓficere͛: ⁊ ad duo milia hoīm comitare͛t: paucis panibꝰ ⁊ modico vino oēs saturavit. Anno xp̄o salutis. M. cccc. xviij. etatis. xxviij. in venetēsi civitate britānie btō fine migravit ad dn̄z: ⁊ in ecclesia cathedrali sepultꝰ iacet: qui sicut vivēs miraculis floruit: ita mortuꝰ fructificavit. Nā. xxviij. defunctos suscitasse añ canonizationē suā reperitur: inter quos vnū admiratione dignū i britānia: quū q̄dā mulier p̄gnās humanarū carniū desiderio filiū in duas ꝑtes secuisset: ⁊ alterā torruisset: vt mādaret: ⁊ vir superveniēs horrēdū facinꝰ cōꝑisset: indilate ꝑtes filij ambas: ⁊ crudā ⁊ costē suscipiēs: miraculorum scti memor ad eiꝰ sepulchrū perrexit. Ibiq ꝓstratꝰ cū lachrymis orās: filij resurrectionē impetravit. Hic aūt dei servꝰ ꝑ calixtū. iij. ponti. anno dn̄i. M. ccccl v. sanctorꝫ catalogo fuit annumeratus eius celebritas fit nonis aprilis.

¶ De sancto ruperto epo. Cap. v.

Rupertꝰ ep̄s i vormatia ex ꝓsapia regia tp̄e hiloperti francorꝫ regis doctrina ⁊ xp̄tutibꝰ refulgēs ab infidelibꝰ sanctitatē eius nō sufferentibꝰ virgis acriter cesus ab vrbe eijcitur: ⁊ a theo-

done bauarorum duce ratisbone excipitur: vnde baptizato ipo duce cum populo per danubium descendēs: per noricos p̄dicādo: in pauoniam deuenit inferiorē: et hinc vbi magis estuabat gentilitas: diuertebat intrepidus: idola destruens: ecclesias erigens: et populos baptismi gratia regenerans: et postq̄ plura circuierat: loca ad vrbem iuuaniensem: vbi epālem firmauerat sedem remeauit: vocationis diem non ignorans: vbi constructo eredrudevirgini nepti sue monasterio: et vitale in successorem electo: febri defatigatus: die resurrectionis peractis missarum solennibꝰ munitus sacro corporis christi viatico e plangentiū manibus inter modulantium choros angelorum ad sanctam properauit felicitatem.

¶ De sctō Johāne bono confessore. Cap. vi.

IOhānes bonus confessor patria mātuanus: iohāne patre defuncto hereditate diues relictus est: ꝓ quo dū lubricis iuuenibꝰ adhereret: bona eiꝰ mater inde sinēter p̄ces ad deū mittebat: deꝰ aūt fideliū vota nō respuēs: ecce iuuenē finit ad salutē aīe corp̄e infirmari: sȝ dū se religionis voto alligat: pristine saluti restituit: qui mortua matre: paupibꝰ erogatis oībus ī quadā specu haud ꝓcul a cesena recessit: vbi mirū ī modū se affligebat: postmodū sū pto heremitarū btī augustini habitu carnalibꝰ incēdijs torreri cepit: que preacutis arūdinis particulis sub vnguibꝰ manuū infixis extinxit tā acri cruciatu: vt triduo pene exanimis iacuerit: sȝ q̄ pius deꝰ seruos suos nō deserit: per visionē ei apparens: et incētiua carnis et vulnera pariter sanauit: qui deo gratias agēs: incredibili abstinētia se affligēs: plurima in flauinia et vmbria instaurās monasteria: sibi mirabile sctitatis nomē edificauit: in qua regione ꝑ annos. l. cōmoratꝰ in patriā inde reuersus est: et diebus ac perfectis operibus plenus extra mantuā in monasterio sibi a ciuibꝰ cōstructo: anno salutis M. ccxxij. spiritū deo relaxauit. Cuiꝰ corpus nō multo post ī vrbē trāslatū in monasterio sancte agnetis honestissime cōditū est: cuiꝰ sepulchrum miraculis frequētissime radiatur. Eius memoria colitur in octaua pasche.

¶ De sancta katherina senensi. Cap. vij.

KAtherina senensis patria: ex iacobo et lapa parentibus hōestis ortū habuit: que septēnis deo vouit virginitatem. Sed quum duodecim nata foret annos: a parentibꝰ instanter de ꝯiugio vexat: quibꝰ aperuit: qd̄ ad id vsq̄ tēporis occuluerat. Cui parētes non sine lachrymis indulsere: et concupitum beati dominici habitum pro ea impetrarūt: quo sumpto katherina in vigilijs et orationibus cincta cathena vitam ducebat: inter cetera virtutum opera pauperibus munificā: et infirmis obsequiosam se prestabat. Interea āno dñi millesimo trecētesimoseptuagesimoquinto inter florentinos et gregoriū vndecimū pontificem oritur discensio: interdicūtur florentini et excōmunicantur: qua de re katherina valde anxia auinionē ad pontificeȝ perrexit de rebꝰ cōponendis tractatura: quo a pontifice obtento: florentiam reuertēs tumultuantē repperit: nil de pace concludit. Katherina vt huius incēdij suscitatrix gladio petit: sed ipsa ad martyrium ꝓ ecclīa se offerēs illesa dimittit. Interim moritur pontifex: et vrbano. vi. substituto pax conficitur: katherina senas reuertit: vbi libellum spiritu afflata dictauit: sed ecce orto scismate: de morte pontificis agit: quo ꝑ spm̄ agnito vehementius affligit: instanter ad dñm p̄ces habet: vt in suū caput impiū scelus cōuertat: res cōponunt: et exinde vsq̄ ad vite sue terminū a demonibus sub horibilibꝰ spēbus diuersis tormentis est flagellata. Habuit autē btā katherina plures diuinas visiones: et illā p̄sertim crucifixi: ex cuius vulneribꝰ intrinsecus adeo sauciata remansit: q̄ dicebat nisi deū nouū faceret miraculū: breui se morituram: in cōione frequenter in extasi rapiebatur: et nōnunq̄ plures dies absq̄ cibo trahebat. In extremis deniq̄ laborās inter cōuocatas sorores rome optimā vitā finiuit āno salutꝭ. M. cccclx. etatis sue. xxxiij. in ecclīa sancte marie sup minerua nō sine miraculorꝫ multitudine sepulta: cuiꝰ cinis cū ossibus anno eiusdē. M. ccccxxx. iuxta capellā maiorē in sepulchrū marmoreū trāslatus est: anno xpo dñi. M. cccclxi. pio seruo ponti. catalogo sanctorꝫ aggregata: eius dies p̄ma maij dñica: de mandato eiusdē pōtificis veneratur.

¶ De sancto Vrsio cōfessore. Cap. viij.

VRsius cōfessor ex nobili francorum genere traxit originem: quē adhuc lactentē quidā peregrinꝰ matri prenūciauit futurū patricidam. quū xpo adoleuisset puer annorum. xviij. ad palatia karoli imperatoris accedēs siue pedes siue eques adeo se strenue gerebat q̄ armorum ductor creatus est: qui quum parentes aliquādo visitaret matrem ꝓgnostifci memorē semper flentem inueniebat: que de lachrymis sepius interrogata: tandē dulcibus victa p̄cibꝰ filio causam ꝓpalauit: qui vt horrenduȝ scelus

declinaret:annorũ iam.xxvi. cuz cliento sodali dalmatiã versus perrexerũt:vbi multos paganorũ ab eoꝝ rege missos:vt se xp̄ianos caperẽt trucidarũt:ad quoꝝ vindictã rex exercitũ parãs per filiã admonet:vt prius iubeat ip̄os ad se impune accedere:ꝛ de eoꝝ ꝑegrinatione interroget:quo facto rex cũ pp̄lo ab ip̄is conuertit ad dñm: ꝛ filiũ vnicã vrsio desponsauit:cui postmodũ in regnũ successit:hoc aũt pater per litteras ĩtelligẽs ꝓnosticũ ꝑegrini flocifaciẽs ad aulã filij se cõtulit: vbi datꝫ inditijs a nuru suscipit:ꝛ qꝛ vrsius extra vrbẽ venatũ ierat: in ꝓprio lecto cũ sene ꝛ filio paruulo maioris grã honoris se collocauit:sed ecce humani generis hostis sub ip̄iꝰ cubicularij facie regi denũciat virũ cũ vxore cõcumbere:q̇ domũ festinãs incõsultꝰ patrẽ filiũ ꝛ vxorẽ interfecit: quo cognito:facti penitens romã perrexit: cui ꝓ peccato ab adriano põti.adhibet penitentia:vt habitu peregrino eccl'iam sctẽ marie in mõte sũmano visitet:nemini petẽs:vbi sit: qui inde cũ bellis remissionis recessit:ꝛ tandẽ sepulchro dñi:mõte sina:ꝛ liminibꝰ beati iacobi visitatis annuẽte deo vicentiã applicuit:ꝛ inde mõtes versus tẽdens pastores audiuit dicentes:eamus domũ: qm̃ nebule circũdant montẽ summanũ:ad quorũ verba beatus vrsius genibus flexis deo gratias agens:salzenã postea per impiũ ezelinum dirutũ:se contulit:vbi ad ancilla oralda bis potũ petens : ꝛ nõ impetrans expirauit: cãpanis ex semetip̄is personãtibus: ꝛ sic inuentus est sanctus cũ bullis ꝛ baculo florenti. Cui statiz erecta fuit ecclesia : quod intelligens imperator cũ eius affinibus venerunt: vt asportarent corpus:at quũ subleuare nequiuissent:cum brachio ꝛ florido baculo in galliã redierunt. Eius festiuus dies colitur quinto nonas maij.

¶ De sancta Monica vidua. Cap.ix

Onica vidua ex honestis parẽtibus orta : a matre facundia pudice sobrieq̃ʒ educata:deo deuotissima adoleuit:que annorum.xiiij.patricio carthaginensi desponsata.post annos.xij. dei gratia ꝛ dexteritate sua ferocissimum virũ deo lacerata est. Et exinde cum eo in castitate perseuerauit.quo post.lxxiij.etatis sue annum defuncto:cepit de filio augustino manicheorũ errore inflato vehementer angi . pro quo lachrymas:preces ꝛ oblationes deo indefinẽter offerens meruit ab angelo audire. Esto viuitoq̃ʒ secura:vbi em̃ tu:ibi ꝛ ille.quũ autem ex aphrica pia mater filium sequeretur itinerũ labores:ꝛ maris discrimina superando : non manicheum nec adhuc christianum repperi augustinum. cuius in amplexus ꝛ dulcia ruens in oscula:leticia resoluta pene deliquit:sic dicẽs. Credo fili mi in christo anteq̃ e vita migrẽ: te fidelẽ veracẽq̃ʒ christianũ sim visura . Hec beata mulier bonoꝝ operum studiosa: infirmis inseruire: orphanos custodire: viduas cõsolari nunq̃ cessabat:ꝛ vbertim passionẽ dñi deplorabat. In spiritu per diem nõnunq̃ quiescebat.quodam die in solẽnitate beati cypriani eucharistiam sumptura:per cubitũ a terra eleuata bis clamauit: volemus ad celũ:volemus ad celũ fideles. Appropinquante ꝯo vite sue termino hec dixit augustino. Unũ erat:ꝓpter quod in hac vita morari cupiebã:vt te catholicũ christianũq̃ʒ viderẽ priusq̃ morerer:ecce accumulatius mihi deꝰ prestitit: vt te cõtempta etiã felicitate terrena: videam christi seruũ:quid iaz amodo hic facio: nescio.post que diebꝰ quinq̃ʒ vix peractis apud ostiam tyberinã inter natos febribus decũbẽs sic ait. Poneris hic matrẽ vestram:rogo vos vt ad altare dñi memineritis mei:vbi fueritis: et sic nocte media : q̇a vexatione stomachi sacramentũ sumere nequiuerat:super lectũ puerulꝰ eã amplectens visibiliter apparuit:inter quos amplexus aĩa illa sancta volauit ad celuz.anno dñi.ccc.xciiij.quarto noñ.maij: etatis sue.lvi.et ostie corpus eius sepultũ:qđ tp̄e martini pape quinti anno salutis.M.cccc.xvij.v.idus aplis. ꝛ filr paulopost eius sepulchrũ romã translatũ est:incredibili miraculorum numero.

¶ De sancto Angelo martyre ꝛ confessore. Cap.x.

ANgelus martyr et confessor: natione siculus in vrbe lycate ex generosa prosapia ortus:ab infantia deo deuote inseruiẽs:ieiunijs ꝛ orationibus vacans habitum carmelite religionis suscepit. In qua vitam maxima cum austeritate degens eximius predicator effectus est. Hũc siquidem finita quadã predicatione sancti dominicus ꝛ franciscus audiẽte frequẽti populo in terra prostrati mirũ in modũ venerati sunt:q̄ post lõgos amplexus beato francisco predixit stigmata:ꝛ vicissim ipse frãciscus ei martyriũ: quod vtriusq̃ʒ adimpletũ est vaticiniũ. Hic em̃ dũ fidelibus xp̄m p̄dicasset a paganis tentus: letiferis carceribꝰ mãcipatus:et penis vndiq̃ʒ afflictus:tandez fronte gladio ꝑcussa:deo vite obtulit holocaustũ.iij.noñ.maij. Cuius corpus in ecclesia eius nomini dedicata req̇escit miraculis decoratũ. In eo aũt loco vbi martyris sanguis effusus est:fons olei a p̄mis vsq̃ʒ ad seras vespas scaturit : quo eodẽ die: siqui per ũgũtur a diuersis languoribus redimuntur.

¶ De sancto bernardino cōfes. Cap. xi.

BErnardin⁹ cōfessor natiōe tuscus ex nobili fami
lia albizescorum procreat⁹ pr̄e tolosenē-
si: matre nera massana bindi
filia post tertiū eius natiui-
tatis annum defuncta: infra
sextū pr̄e: matertere diane educādus reman-
sit. qui anno. xi. a patruis senas aduocat⁹ est:
vbi liberalibus artibus imbutus: canonico iu
ri vacauit deuotas nunq̄ pretermittens ora-
tiones: quibus corroboratus senis fraterni-
tati sancte marie de schala sanctimonia cele-
berrime ascribi se ꝓcurauit: vbi cilicio indu-
tus super tabulas aut paleas dormiēs circa lā
guētes erat officiosissimus. Interea anno do
mini. M. cccc. seuiente senis epidemia: mor-
tuis fere oib⁹ ministris hospitalis dicte sctē
marie: quū nullo ꝑcio conduci possent. Ber-
nardinus tyro xp̄ianoꝝ. xx. lāguentiū se gra-
tis obtulit in ministruꝫ: qui quū se ad tātum
onus imbecilē fore ꝑpenderet: quosdam eius-
dem fraternitatis cōsocios ad piuꝫ opus sibi
asciscere talibus ꝓcurauit. Euāgelio admone
mur: regnū celorum vim patitur ⁊ violēti ra
piūt illud. Inferamus ergo violētiam nobis-
metipsis nec pro xp̄o mori ꝑtimescamus: q̄d
tam magnū atqꝫ pulcherrimū: q̄ ꝑactis tēpo
re ad martyrij coronam ꝑuenire: si morimur:
pro christo certe morimur: qua morte ⁊ mer-
ces augeť: ⁊ oē crimē excludiť: oīs cōsumatio
⁊ status vite martyrio decorať: hoc fundamē
tum vite ⁊ fidei: hoc ꝑsidiū salutis: hoc vincu
lum libertatis ⁊ honoris. Mox quippe inte-
griorē facit vitā. Mors magis ducit ad glori
am. Quid enim nobis cū hac luce: quib⁹ lux
eterna ꝓmittiť. Quid cū hui⁹ vite natureqꝫ
cōmercio: quos celi altitudo deposcit. Intra
omniū gloriā pulchrior est pro christo mori ti
tulus: ⁊ integrior corona signať. Porro no-
bis cōtēnenda mors est: quibus christus occi-
sus est ante oculos. Nobis queso cōcurrāt do
minice passionis exēpla: cōcurrāt oblata ⁊ ꝓ-
mia: qm̄ misericordiā ꝑstantes: misericordiā
cōsequētur. His iflāmati iuuenes cūcti vna-
nimes cōfessione rite expurgati ⁊ cōione: ad
funestā illā domū nō sine parentū ⁊ amicorū
lachrymis se cōtulerūt: die nocteqꝫ sedulo in
firmis ministrātes: ⁊ quādoqꝫ mortuoꝝ cor-
pora sepeliētes. Demū sedata pestilētia plu-
ribus de cōsocijs defunctis reliqui ad pater-
nas domos remearunt: qd̄ fecit ⁊ bernardi-
nus: q̄ statim febre cōcussus: si nō multo post
saluti restitutus: ampla facultate pauperib⁹
erogata: die natiuitatis marie virginis: cu-
ius gratia a pueritia quoaduixit sabbato ie-
iunauit: beati francisci factus est imitator: ni
hil ꝑter habitū femoralia ⁊ funiculum possi-
dens. ⁊ primo in locū colūbarij in senēsi terri
torio cōtemplationi aptissimuꝫ destinať: vbi
vigilijs: ieiunijs: disciplinis vltra regule pre
cepta ⁊ cilicio corpus macerabat: illuc ꝑ mul
ta miliaria nudis pedibus panis ac vini colle
ctam elemosynā humeris afferebat prelatis
obediēs. hic inter cetera passione christi ama
rissime scindebať: q̄ sacerdos ordinat⁹ quoti
die amore in deum inflāmatus celebrabat: sꝫ
altius aspiciēs: ⁊ animarū salutē sitiēs: gra-
ui sumpta cruce: ex colūbario saggianum: vt
ebrius spiritu ꝑdicaturus accessit: cui integri
tate prius cognita: a prelatis ordinis ꝑdicau-
di officiū cōcediť: sed quū linguā habere ali
quātulū prepeditam: facta ad dn̄m oratione:
igneus e celo globus dimittiť: qui sic eius lin
gue raucitatē decoxit: q̄ exinde illud sanctis
simū nomē iesus: italie vrbes: castella: nullas
quasqꝫ perlustrās expedite nō sine maximo
fructu predicauit. Tūc enim terras ⁊ maria
predones obsidebāt. tūc tanta guelphoruꝫ ac
gibillinorum rabies icalluerat: vt mutuo fra
ternoqꝫ cruore ruberet: italia: publica ludoꝝ
gymnasia frequētabanť: vsurarū vorągines
inhiabāt: vigebat magia: religio parū coleba
tur: ⁊ festi dies a ferialibus nisi spectaculoꝝ
gratia: dignoscebanť. sed quo magis indige-
bat italia: eo plus in bernardino supne gra-
tie fauor ⁊ virtus fecundauit. Quis enarra-
re posset: quātū boni per bernardinū cōsecu
ta est italia: per hūc sedate cedes: erecta ho-
spitalia: extirpate feneratorū rapine: adul-
terini feminarū ornatus cremati: festi dies
culti: ⁊ plures vtriusqꝫ sexus nō sine miracu-
lorum splendore ad dei seruitium cōuersi. O
mirum italie frugi. In his itaqꝫ operib⁹ ber
nardinus perseuerās apud aquilā aprucij vr
bem anno salutis. M. cccc. xliij. etatis vo sue
lxiij. vite terminū compleuit. Cuius corpus
aquilani ciues pluribus diebus inhumatū te
nuerunt odore simul ⁊ miraculis fragrās: et
ibidēꝫ in monasterio sancti francisci postmo
dum honorifice sepelierūt. Et hunc nicola-
us pontifex quintus anno dn̄i. M. cccc l. san-
ctorum catalogo coaceruauit: solēnis eius di-
es. xiij. kal. iunij colitur. Trāslatū est autem
corpus eius in templū nouum ei dedicatū an
no eiusdem. M. cccclxxij. vi. kal. iunij. sixto
pontifice maximo eius pontificatus anno. i.

¶ De sancto bonauentura episcopo ⁊ confes
sore. Cap. xij.

BOnauentura episcopus albanēsis ⁊ cardinalis de balneo
regio oriundus ex voto matris ꝓ
ipsius infirmitate adhuc pueru-

li bti frācisci habitū suscepit: q̄ sub alexādro
de halis theologie⁊ moru sic euasit integer-
rimꝰ: vt sepiꝰ de eo diceret alexander. Verꝰ
israelita est iste: in quo adā nō peccasse vide
tur. Hic ānoꝝ trigintaquinqꝫ inter totvene
rabiles religiōis patres ꝓpter suā ꝑfeciōeꝫ
factꝰ minister regulā bti frācisci ꝑclytantē
narbone in generali capitulo reformauit: et
magistri geraldi apologeticū bellū cōtra mi
nores subtilit̄ cōfutauit. Hic i bti ātonij trāſ
latiōe patauiū. xxxij. āno obitꝰ eius: linguaꝫ
recēteꝫ ac rubicūdā in manibꝰ tenēs: iter la
chrymas sic ait. O lingua: q̄ deū semꝑ bñdi-
xisti: ⁊ alios bñdicere docuisti: nunc ꝑspicue
cernitur quāti meriti fueris apd̄ deum: ⁊ sic
osculās deposuit. Laborāte vo difficultatibꝰ
romana sede: a gregorio pōtifice. xi. ⁊ sacro
senatu cardinalis et eṗs albanēsis quāuis re
nuēs ꝓclamat̄: ⁊ statiꝫ ad cōciliū lugdunēse
cū rothomagēse ⁊ tripolitano eṗis de rebus
arduis ꝑtractādis destinat̄: in quo adeo pru
dēter grecoꝝ hereses cōposuit: ꝙ oēs ꝑsente
tunc paleologo eoꝝ iperatore: libere se dein
ceps romane sedi ꝑare velle ꝓfiterētur. Hic
libros edidit ititulatos. De septeꝫ visionibꝰ.
Sentētie sentētiarū. Sup euāgeliis: ꝑsertiꝫ
luce. Officiū de cruce. Officiū bti frācisci: ⁊
de eiꝰ vita. De sex alis seraphin. Itinerari-
um mētis in deū. Alterū in seipꝫ. Defenso-
riū religiōis mēdicātiū. Arbor crucis. Bre-
uiloqūia. Sermones dñicales. Sup euange
liis ⁊ epistolis ꝑ āni circulū. Cōpendiū veri
tatis sacre scripture. De istitutiōe nouitioꝝ.
De stimulo amoris. pharetra. Multa i offi-
cio reformauit ⁊ addidit. Et alia plura opu-
sculavsqꝫ ad tricenariū nūerū: q̄ in partibus
galliarū frequēter in manibꝰ habētur. Et sic
in pari sctītate ⁊ opū fructu ꝑficiēs ex huma
nis sublatus est āno dñi millesimo. cclxxiiij.
tertio idꝰ iulij: etatis sue. liij. Lugduni in ec-
clesia bti frācisci sepultꝰ: miraculis radians.
Cuiꝰ cor reliquo corpore icinerato icorruptū
inuētū est: ⁊ a sixto pōtifice. iiij. āno salutis
millesimo. cccclxxxij. sanctorum pontificum
numero ascriptus est: eius festum dominica
secunda iulii celebratur.

¶ De sancto Alberto cōfes-
sore. Cap. xiii.

Albertꝰ
confessor gēte
siculus: drepa-
ni ex bñdicto
⁊ iohāna parē
tibꝰ honestissimis ⁊ deuotꝫ
originē duxit: q̄ peracto iā
vigesimosexto sterilitatꝫ an
novouerūt se gl'iose virgini
si quā forēt sobolē, susceptu
ri: eiꝰ seruitio eā ꝑpetuo dicaturos: qua im
petrata post tꝑis plenitudinē. Johāna pepe
rit filium: in baptismo albertum nomine ap
pellatum quē sextuꝫ vix attingentē annum
in spōsum puelle de domo regia pater pluri
bus ei suadētibꝰ: cōiugi annuebat: de quo cū
vxore conferens tale discreta cōiuge respon
sum accepit. Miror te prudētem virum tali-
ter esse mutatuꝫ: quod deo ⁊ eiꝰ genetrici pro
misimus: huic caduco ⁊ fragili mūdo cōdona
revelis: nōne oportet deo reddere: quod eiꝰ
est: nos filium nostrū deo ⁊ matri eiꝰ obliga-
uimꝰ: ipꝫ sana cōsciētia reuocare nequimus.
His pater a proposito reuocato: adolescēs re-
ligionem carmelitā ingressus est: in qua di-
sciplinis ⁊ cōtemplationi vacās: summe san
ctitatis, ⁊ doctrine vir effectꝰ est: ⁊ post lau
dabilem vitā ciuis celestis hierusaleꝫ nō abs
qꝫ miraculorum illustratione. Eius festum
septimo idus augusti occurrit.

¶ De sancto Simpliciano eṗo ⁊ con
fessore. Cap. xiiii.

Simplicianꝰ epi-
scopus ⁊ confessor: rome victo-
rino rhetori iā seni familiarissi
mus fuit. Post cuiꝰ baptismuꝫ
mediolanū ꝓfectus heremiticevite se ita se-
questrauit: vt sublime sanctitatis nomē ade-
ptus sit: hunc beatus ābrosius eiusdem vrbis
eṗus vere vt patrem diligebat: quū vo Au-
gustinꝰ ibidem legeret rhetoricā: predican-
te beato Ambrosio de manicheoꝝ opinione
cōpūctus statim ad simplicianū vt virū opti-
mū se cōtulit: a quo exemplo victorini ab ea
reuocatꝰ ē: ⁊ fide summa charitate istructꝰ:
quē postmodū beatus Ambrosiꝰ baptizauit:
⁊ nouo vestiuit nigro superindutū cuculo: ⁊
pellicea zona cinxit simplicianꝰ: hic siquidē
defuncto beato ābrosio in episcopatu succes-
sit. Et si prius deuotꝰ: tunc imitatione pre-
decessoris factus est deuotior: mirum i modū
letabatur in augustino alumno: ⁊ ei nonnul
las dissoluēdas questiones dirigebat: cui au
gustinus vti patri venerando: quo ingenio:
qua charitate poterat: dulcit̄ rescribebat: hic
est ille simplicianus: quem beatus ambro-
sius et prosper sic sanctitate extulerūt: vt ho
minem cum angelis volare: cū archangelis
cātare cum seraphin ardere: cū cherubin lu
cere: ⁊ cū principibꝰ sedere dicerent. San-
ctus atem vir diebus ⁊ virtutibꝰ maturꝰ āno
dñi. ccccxv. idibus augusti: carnis ergastulū
dereliquit. Cuius corpus in suburbanis me
diolani in ecclesia scti simpliciani inter cap-
padoces martyres: sisinnium ostiariū ⁊ ale
xandrum honorifice sepultum est.

¶ De sancto Rocho con
fessore Cap. xv.

Rochus cõfessor genere
narbonen. apud
montẽpesulanũ
ex patre iohan
ne: matre libera ꝓgenitꝰ an-
norũ. xij. corpus suũ cepit ab-
stinentia castigare: qui mor-
tuis parẽtibꝰ amplissima he-
reditate in pauperes distributa: a principatu
se abdicãs: oppidis paternis patruo cõmẽda
tis: breui veste indutus: cũ pileo: perá: et bacu
lo in italiã peregrinus deuenit: et quũ romaz
aquãpẽdentẽ: cesenã: aliaqz plurimaloca: tru
ci pestilentia vexata signo crucis liberasset:
placẽtiam eadez lue infectã ad quoddã egro
tantiũ hospitale diuertit: quibus oĩbus simi-
liter sanatis: statim sinistra coxa sagitta trãs
figitur. Sed post acerbã passionẽ salutẽ con
secutus in galliã armis tunc vexatam remea-
uit: et in paterno captus oppido vt explorator
carceri detrudit̃: in quo exacto q̃nquennio in
maxima patiẽtia et vite austeritate dominum
orãs vt inuocãtes nomẽ suũ a seuissima pesti
lentia ꝓtegerẽtur: in pace obdormiuit. anno
dñi. M. cccxxvij. etatis sue. xxxij. xvi. kal. se-
ptẽ. ad cuius latus reperta est tabella: his lit
teris inscripta. Peste laborãtes ad rochi pa-
trociniũ cõfugiẽtes cõtagionẽ illã truculentis
simã euasuros significo: quo a patruo cognito
inter multas lachrymas: pactis longo tractu
exequijs sanctũ corpus tradidit sepulture: ei-
dem tẽplũ magni sumptus erigens. Huiꝰ vo
nomẽ redeũtes e cõcilio cõstantie ab eo recẽ-
ter a furenti pestilẽtia liberate. anno salutis
M. ccccxv. detulerũt in italiã: in qua ob eius
inumerabilia miracl'a basilice et sacella vbiqz
in dies erigunt̃: et anno eiusdẽ. M. cccclxxxv
corpus eius furtim venetias delatũ a senatu
deuotissime susceptũ est: et eius nomini tem-
plũ celeberrimũ fabricatũ. Festũ ipsius. xvij.
kal. septẽbris venerat̃.

De sctõ Nicolao de tolẽtino ↄf. Cap. xvi.

Nicolaus tolentinus cõfes
sor: ex piceno op
pido: qd scti an-
geli nuncupat̃: patre compa
gnono: mre amata optimis
quidẽ religionisqz cultoribꝰ:
qui dum prole carerẽt: ex vo
to barũ apulie oppidum ad
sanctũ Nicolaũ profecti: pa-
cto deuotionis officio: in patriã redierũt: et
mox amata filiũ peperit: quẽ ob sancti reue-
rentiã nicolaũ appellauerũt. Quũ autem ad
septẽniuz peruenisset: ter in hebdemada cepit
ieiunare: et succedente etate canonicus sanct
saluatoris effectus exinde in religionẽ here
mitarũ beati augustini se trãstulit: qui fact
sacerdos in oppido cinguli: tolẽtinũ missus
est. vbi vacãs orõnibus: vigilijs et abstinẽtijs:
pane tm̃ et aqua cõtentꝰ: carnẽ cilicio ferriqz
circulo macerãs: p̃cepta salutis incessanter af
ferens: et pctõres ad penitẽtiã dulciter reuo-
cans: magnas virtutes operatus est. Hic amicꝰ
dei plures demonũ illusiões perpessus est: q
eũ ab orõnibus extorquere nitebat̃: et ab eis
adeo imoderate percussus: vt inde semp clau
dicauerit. Post plurimas diuinas visiones:
in quadam infirmitate narrauit: in pueritia
sua duz sacerdoti sacra cõficiẽti assisteret: vi
disse aliq̃n in ipsius hostie eleuatione salua-
torẽ nostrũ tanq̃ puerulũ sibi applaudentem
et audiuisse dicentẽ. Innocẽtes et recti adhe-
serunt mihi. et quũ ad annos prouectus esset:
ea iucunda visione caruisse. In heremo exi-
stens ꝓpe pisaurum: que dicit̃ vallimanens:
peregrinũ de auximo cũ pluribꝰ alijs: et in vr-
be maceratẽsi gentilẽ fratrẽ cõsobrinuz suis
missis: orationibus: et lachrymis de penis
eruit: vt ab eis per reuelationẽ intellexit: eo
viuente apparuit stella admirãde claritatis
ab oppido vbi natus erat vsqz tolẽtinũ: quaz
ipse prius viderat in sõnijs. At quũ eius vite
finis appropinquaret: per sex mẽses ante in
hora matutini angelos magna repletus dele-
ctatione cõcinẽtes audiuit: et sic predicto sue
mortis die: humanitatis vinculũ soluit anno
dñi. M. ccxciiij. et miraculis indies succedẽ-
tibus: inter que. xvi. defunctos vite reddidit:
ab eugenio põtifice quarto pontificatus sui
anno. xvi. catalogo cõfessorꝝ insertus est. Eiꝰ
festiua dies quarto idus septẽbris colitur.

De sancto Magno epõ. Cap. xvij.

Magnus episco-
pus ex altino parentibus no-
bilissimis originẽ ducens: he
remũ ingressus: magne vir
sanctitatis euasit. qui postmo
dũ sacerdos ordinatꝰ desolata a lõgobardis
altinẽsi vrbe et pene tota italia ad ciuitatẽ no-
uã: q̃ olim heraclea dicebat̃: in sinu adriatico
paludibꝰ munitã: se cõtulit. quo ob deuitan-
das barbarorꝝ pestes inumerabiles vndiqz ci
ues declinauerãt: et ibidẽ magnꝰ sctis exhor-
tatiõibꝰ lõge afflictos maxie refouebat: a q̃-
bus ꝓspecta ipsiꝰ integritate in epm̃ ꝓmotꝰ:
q̃to sublimiꝰ dignitate elatꝰ erat: tãto humi-
liꝰ a seipsõ depmebat̃: gregẽ suũ celestibꝰ pa-
scẽs: et optime gubernãs: qdã vice in spũ ra-
ptus ꝑ reuelationẽ monitꝰ est: octo eccl'ias ea
tempestate edificare. Primã petro apostolo:
secundã raphaeli angelo: tertiã saluatori: q̃r-
tã gloriose v̄gini: q̃ nũc dicitur maria formo-

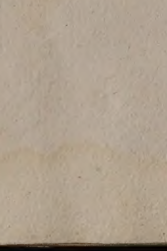
sa: nam in formoso ornatu ei apparuit: quintam iohāni baptiste: sextam zacharie: septimā iustine: octauā .xij. apostoloꝝ nūero. Saluatore et matre cuz singulis carū sctis singillatim apparētibꝰ: ⁊ loca edificationū demōstrantibꝰ: suū ibidē surrecture venetiarum vrbi patrociniū fideliter promittentibꝰ: qui ciuibus oīa pandens: locis ⁊ signis prout monitus inuētis: cū suis obsequētissimis filijs: vt tale tanꝗ̄ fidum vrbi patrociniū nāscisce rentur: nō lōgo post tp̄e eas honorificas erexerunt. Sanctus v̄o magnus nō tam noīe ꝗ̄ effectu dierū plenus ⁊ bonorū operū ꝑfectꝰ est ad dominū suorū mercedē laboꝝ suscepturus: et cū vberrimo oīm fletu honorifice sepultꝰ miraculis viuēs. Cuiꝰ corpus āno dn̄i millesimo .ccvi. pridie. non̄. octob. venetias in ecclesiā scti hieremie translatū ē adhuc miraculis florēs: ⁊ ea: dies in eiꝰ honorē celebrat̄.

¶ De sctō Iuone presb. ⁊ confes. Cap. xviij.

IUo presbyter et ꝯfessor natione britannꝰ: cilicio iuxta carnē indutus: ⁊ vestibus que pauperes decent religiosos: ieiunia eccl'ie pane ⁊ aq̄ ꝑsoluēs: feria. iiij. et sabbato insup ieiunabat: ⁊ nihil circa horas canonicas ꝑtermittebat: dormiebat nisi necessitate cōpulsus: ⁊ super nudā terrā vel elledā nodosis v̄gis cōtextā: libro biblie pro ceruicali: ⁊ adeo hospitalis erat: ꝙ raro domi sine pauperibꝰ inueniabat̄: quorū necessitatibus de bonis suis alacriter suppeditabat: quodā die ī cubiculo ꝑ dies qn q3 cū noctibꝰ absq3 cibo in cōtēplatiōe ꝑseuerauit: nullā facie ꝑferēs macerationē: quotidie nisi legitime īpeditꝰ ita deuotissime celebrabat: ꝙ die vna quidā globꝰ magni splendoris circa corpus xp̄i ⁊ calicē in eorū eleuatiōe emicuit. Sctūs aūt iuo ī laudabilibꝰ virtutum propositis vltimuz diem feliciter peregit. vi. kal'. nouembris.

¶ De sctō Uolfgāgo ep̄o ⁊ cōfes. Cap. xix.

UOlfgāgus ep̄s ⁊ cōfessor gēte alemanꝰ: ꝑsapia ingenuꝰ primo canonicus: mox ī sue uia cenobita affectans peregrinari: a beato othmaro visionem accepit post annū vigesimūsecundū: futurū ep̄m: ⁊ vbi eius memoria colitur obiturū: qua habita per alemaniā in noricū: in pānone confinia gratia predicādi deuenit: vbi a peregrino pictauensi ep̄o suscipitur: ⁊ benigne fouet̄: pro quo. integritate viri cognita: ꝑ legationē ⁊ marchi comitis cōsiliarij suggestionē ab othone secūdo īꝑatore ratisbone ep̄atū īpetrauit: optīe cōuenire iudicās si vsq3 abūdat bona volūtas: vt eā etiā ad bona opera procedere faciat collata facultas. Beatus itaq3 volfgāgus oībus postpositis ep̄s eligit̄: ⁊ statim ad eū legati dirigūtur: quibuscum post diuturnā cū peregrino ep̄o cōsultationē in occidētales bauarie partis tetēdit: ⁊ ante īperatorē ꝓstratus se īdignū exclamās reluctādo ratisbonensis ep̄s sancitur. Ubi in plurimis sctitatis operibꝰ feliciter requieuit pridie. kal'. nouembris.

¶ De sancto Othmaro abbate. Cap. xx.

OThmarꝰ abbas ꝑ'ria alemanus sancti florini ꝑ'us sacerdos mox celle bti galli preses postremo a pipino rege ob sue vite sanctitatē in abbatez eiusdē heremi cōfirmatꝰ: haud procul a monasterio cecis pauperibus cōstruxit habitaculū: vbi eis sollicite ministrabat. Interea vuariꝰ ruthardꝰ illius ꝓuincie tyrāni potiusꝗ̄ ministri eius loci bona occupant. Hoc beatꝰ othmarus pipino denūciat: quāobrē indignati ministri eū capi iubent: ⁊ lāberto eiusdē cenobie fratre adducto de adulterio inocenter accusatū in īsulā rheni relegant: vbi multas ꝑpessus calamitates in xp̄i cōfessione vite terminuz cōpleuit. xvi. kal'. decēbris: ibidem sepultus. Lamberto dignas falsitatis penas mirabiliter luente. Cuius corpꝰ post decēniū incorruptū ad monasterium beati galli per constantinensem lacū delatus est. vbi honorifice conditū miraculis coruscat.

¶ De sancto Conrado ep̄o. Cap. xxi.

COnradus ep̄s genere alemanus parentibꝰ nobilis ⁊ v̄tutibus: a nothingo constātinēsi ep̄o: causarū auditor ep̄atui ꝑfectus: succedente tp̄e ⁊ eiꝰ ꝑfectiōe maiori ecclesie preponitur. Et hinc defuncto nothingo a sancto vuldarico post indictnum triduanum ieiunium constantie episcopus ꝗuis renitens constituitur: vbtris erexit ecclesias: in quarum vna videlii

cet beati mauritij sepulchrū domini simillimū
illi hierusalē extrui curauit. Et dei genitricis
templum preciosis reliquijs decorauit. Hic ter
deuotione compulsus transfretatus est hieru-
salem. In die pasche perfecta consecratione:
araneam in calicem lapsam fiducialiter assum
psit: que: ipso ad mensam expectante: miracu-
lose oībus videntibus: ore eius aperto: exiuit.
Hic gebhardo adolescēti: post gamelonum sibi
successurū in episcopalē sedem predixit: quod
euenit: ⁊ sic inter optimas opatiōes in dn̄o diē
clausit extremū anno salutis. 976. episcopatus
sui. lxij. vi. kalendas decembris.

¶ De sancto Hosimundo episcopo ⁊ confessore. Cap. xxij

Osimundus episcopus et
confessor prima an
glicus ex regia du
caliqȝ stirpe progenitus: post
laudabiliter exactaȝ adolescē
tiam: de bonis suis sarisbe-
riēsem ecclesiā et ampliauit:
⁊ predijs sui comiatus vorse-
tie affatim ditauit: libris: ca-
licibus: crucibus: indumentis: ⁊ que cathedra
lem decent ecclesiam pia liberalitate donatis:
in qua suis exigentibus meritis: post episcopi
decessuȝ subordinat⁹ antistes incredibili per-
fectione ⁊ gratia commissum sibi gregem pa-
scebat. Hic ob declinandam in diuinis cōfusio
nem: librum constitutionum: quo fere omnes
vtuntur ecclesie: composuit. necnon alia valde
perutilia: qui post multa virtutum opera zelā-
tem animam reddidit creatori: ibidem sepul-
tus. Inter miraculorum aceruos: plures sua
morte mortuos viuificans. Et anno domini
1457. pridie nonas decembris. quo die animā
exhalauit: per calixtum papam. iij. sanctorum
catalogo subscriptus.

¶ De sancta Othilia virgine. Cap. xxiij.

Othilia virgo a nati-
uitate ceca:
quā patre oc-
cidere volēte
mater secre-
to alendam cōmisit: in mona-
sterio palme educata: ab erar-
do bauarie episcopo diuinit⁹
monito: baptizata visum acce-
pit: que in religione proficiens: fratri de parē-
tis reconciliatione ⁊ reditu suauissimas litte-
ras mittens: ab eo; patre renuente et inscio:
suscipitur: ex quo ita a patre cesus fuit: vt inde
obierit. Cuius obitu commotus pater othilie
monasteriū erexit: in quo pane hordeaceo pre-
ter dies festos: pelle vrsi pro lecto: ⁊ pro puluil-
nari lapide in summa vite austeritate degebat.
Defuncto ꝯo patre: per spiritū agnoscens ora-
tionibus suis eū a purgatoriꝗ penis liberauit:
Et quia baptismatis gratia lumen oculorum
habebat. Iohannem baptistam specialiter ve-
nerabatur: cui ecclesiam eidem erigere cogitā-
ti nocte quadam sanctus apparuit magna cā
luce formam ipsius demonstrās ⁊ mensuram:
in cuius edificatione: orationibus suis vas
vino vacuum impleuit. Tandem finis prescia
inter conuocatas sorores animam deo remisit:
Cuius nutricis dextra mamma: qua othiliam
lectauerat: transactis iaȝ obitus eius. lxxx. an-
nis: integra est inuenta.

¶ De sancto Sabino epo ⁊ mar. Cap. xxiiij.

Sabinus episcopus medi
olanensis beate
katherine deuo
tus fuit. Qui cū
theodoro abbate cassinensi: vi
sitato dn̄i sepulchro ad montē
sina adiens a seuissimo turcoꝝ
duce a soldano redeūte capit:
⁊ eius familia trucidata: ipsi ⁊
theodoro katherinā inuocantibus mutilantur
membra: qui ob ignominiā ipso duce comitan-
te vehuntur ad katherine tumulum: interim ex
pirauit theodorus: ⁊ sabinus: vt valuit exhibi-
tis precibus sanatur. ⁊ mutuo a beata katheri
na suscipit linguam greco latinoqȝ idiomate
peritissimam: ⁊ insuper anulū cum carthula in
tribus lineis aureis litteris hec continente.
Sabine he sunt inter me ⁊ te signa dilectionis
perpetue. Fecit tibi meritum ingēs dolor. Fa
ciet tibi gaudium vehemens amor. Ducem ba
ptizabis: sanus ad propria remeabis. Sicqȝ
decennio expleto laudabiliter mecum eris in
celesti palatio. Tunc peractis: que preceperat
beata katherina suscitatur abbas: quibus visis
baptizatur dux: ⁊ venditis omnibus: portione
facultatis ibidem relicta: residuū cum episco-
po ⁊ abbate secum romā asportauit: ⁊ constru-
cto monasterio: qd̄ dicitur aula dei: in honorē
beate katherine: monachali habitu in monte
cassinensi quoaduixit: christo deuotissime mili
tauit. Sabinus ꝯo pacto decennio deo spiritū
efflauit: quo sine lingua reperto: nemo ambi-
git: quin ab eo beata katherina mutuo datam
exegerit. In quorum fidem anulus ⁊ carthula
apud mediolanū vsqȝ in presens seruantur.

¶ Dominica in rami ſpalmarum. Cap. xxv.

Odie ſancta mater eccl'ia duas pro-
ceſſiões ſolẽniter reco
lit. Pria fuit qua iudei a mõte oliueti vſq; in
hierl'm cũ ramiſpalmarũ ⁊ oliuarũ ⁊ cũ ma-
gnis canticis ipm aſſociauerũt. Et iſta pro-
ceſſio fuit magne reuerentie ⁊ honoris. Et
hanc repreſentat eccleſia in hodierno euan
gelio. Secũda ꝓceſſio fuit qua iudei chriſtũ
a hieruſalẽ in monte caluarie cũ magnis op-
probrijs et irriſionib⁹ deduxerũt: ⁊ iſta fuit
ignominie magne ⁊ doloris: ⁊ hanc repreſentat eccleſia in euãgelio
paſſionis hodierno. Circa primã ꝓceſſionẽ quattuor ſunt vidẽda.
Primo a quib⁹ iſta ꝓceſſio ſit facta: q: nõ eſt facta a magnis aut diui
tibus: ſed a pueris ⁊ pauperib⁹. vñ dicit in euãgelio hodierno. Plu
rima autẽ turba ſtrauerũt veſtimẽta in via. Quando eñ pueri ⁊ pau-
peres xpm proceſſionaliter deducebãt phariſei ⁊ principes xpi mor
tem tractabãt. Simplices eñ ⁊ pauperes xpo adherebãt. vñ xps de
oibus diuitibus vnũ ſolũ: ſcz zacheũ habuit amicũ. vnde Luce. xix.
Chriſtus de oib⁹ potentib⁹ vnũ ſolũ: ſcz cẽturionẽ habuit. vñ matth.
viij. De oibus ſapiẽtibus vnũ ſolũ ſcz nichodemũ habuit. Johan. iij.
vnde. i. Corinth. i. Uidete vocationẽ veſtrã fratres: q: nõ multi ſa-
pientes ſm carnem: non multi potentes: nõ multi nobiles: ſed qui
ſtulti ſunt mũdi elegit domin⁹ vt cõfundat ſapientes. Secũdo vidẽ
dũ eſt quare triſtis vadẽs ad mortẽ tantũ honorẽ recipere voluit cũ
alios honores ⁊ regnũ reſpuit: vt d: Joh. vi. Hic dicẽdũ ꝙ xps hoc
ideo fecit: q: ille q̃ cõſtitut⁹ ẽ in honorib⁹ magnis debet habere mor
tis memoriã vt nõ ſupbiat. Si aũt q̇s h; magnas diuitias cogitet ꝙ
vadit ad mortẽ ⁊ ꝙ de oib⁹ ſuis diuitijs nihil niſi vile ſudariũ ſecum
portabit. vñ dicebat Job. xvij. Qui fui magnus saccũ cõſui ſup cutẽ
meã ⁊ operui cinere carnẽ meã. Itẽ eiuſdẽ. i. Nud⁹ egreſſus ſum de
vtero matr; mee: nud⁹ reuertar illuc. Si q̇s ẽ in magnis honorib⁹ cõ
ſtitutus cogitet: q: vadit ad mortẽ vbi ſi erat in gradu ſupmo ponet
in loco infimo: q: ſub terra. Si ſup alios aſcẽderit dñando ſerpẽtes
⁊ beſtie ſup foueã eius aſcendẽt cõculcãdo eũ: ideo eccl'iaſtici. x. d:
Cũ morit hõ hereditabit ſerpẽtes beſtias ⁊ vermes. Itẽ cũ aliquis
nutrit corp⁹ ſuũ diuerſis delitijs diuerſis colorib⁹ ipm ornãdo: volu
ptates carnis exercẽdo cogitet: q: vadit ad mortẽ vbi vermes corp⁹
ſuũ delicate nutritũ comedẽt ⁊ lacerabũt. Job. xxvij. Uiſcera eius
plena ſũt adipe: ⁊ medullis oſſa illius plena irrigant: ⁊ tñ in puluere
dormiẽt: ⁊ vermes operiẽt eos. Hugo de ſctõ victo. in lib. de clauſtro
aie ſic ait. Cur carnẽ tuã p̃cioſis reb⁹ impinguas: quã poſt paucos
dies vmes comeſturi ſunt in ſepulchro: ⁊ aiam tuã p̃cioſis opib⁹ nõ
adornas: q̃ deo ⁊ angelis eius pñtãda ẽ in iudicio. Cur aiam tuã vi-
lipẽdis ⁊ in carnẽ p̃ponis ancillã dñari ⁊ dñam ancillari magna abu

fio est. Tertio videndū est: qꝛ xp̄s tanto honore sibi impenso voluit lachrymas emittere. Dr̄ eñ Luce. xix. Christus cū venisset hierl'm cū tāto honore fleuit sup eā. In hoc ip̄e voluit ondere ꝙ gaudia ⁊ honores hui⁹ scl'i lachrymis ⁊ doloribus sunt ꝑmixta. In celo oīa sunt pura. In mūdo oīa sunt mixta. In iferno oīa sunt fetulēta. Vñ Aug. in lib. de tri. in ꝑsona xp̄i dicit. Quid est illud ero illoꝝ de⁹: nisi ero oīa q̄cūqꝫ desiderant. s. vita: sal⁹: vict⁹ copia: gloria: honor ⁊ pax. Ista i celo oīa sunt pura: i mūdo mixta: i inferno fetulēta. Videam⁹ ꝑ ordinē: vita i celo ē pura: qꝛ ibi est sine timore. ꝓut est i mūdo ē mixta: qꝛ ibi est vita cū morte. ꝓut est in inferno: fetulēta ⁊ corrupta: qꝛ ibi est mors sine vita. Salus ꝓut est in celo est pura: qꝛ ibi est salus sine egritudine. ꝓut est in mūdo est mixta: qꝛ ibi est sal⁹ ⁊ egritudo. ꝓut est in inferno fetulēta: quia ibi est sola egritudo sine sanitate. Vict⁹. i. satietas prout est in celo est pura: qꝛ ibi est satietas sine esurie. ꝓut est in mūdo est mixta: qꝛ ibi est satietas ⁊ esuries. ꝓut est in inferno est fetulenta ⁊ corrupta: quia ibi est summa esuries sine satietate. Copia id est diuitie ꝓut sunt in celo sunt pure: qꝛ ibi sunt diuitie sine pauꝑtate. ꝓut sunt in mūdo sunt mixte: qꝛ ibi sunt diuitie ⁊ pauꝑtates. ꝓut sunt in inferno sunt fetulēte ⁊ corrupte: qꝛ ibi ē summa pauꝑtas sine diuitijs. Gloria. i. pulchritudo ꝓut est in celo est pulchra: qꝛ ibi est pulchritudo sine deformitate. ꝓut est in mūdo est mixta: qꝛ ibi est pulchritudo cū deformitate. ꝓut est in inferno est fetulenta ⁊ corrupta: quia ibi est deformitas sine pulchritudīe. Honor ꝓut est in celo est purus: qꝛ ibi est honor sine idignitate: sed ꝓut est in mūdo est mixtus: qꝛ ibi est honor cū indignitate. ꝓut est in inferno est fetulētus et corruptus: qꝛ ibi est dedec⁹ sine honore. Pax ꝓut est in celo est pura: q̇a est pax sine ꝑturbatiōe. ꝓut est in mūdo est mixta: qꝛ ibi est pax cū ꝑturbatiōe. ꝓut est i inferno ē fetulēta ⁊ corrupta: qꝛ ibi est ꝯtinua ꝑturbatio sine pace. Oīa bona ꝓut sunt i celo sunt purissima: qꝛ ibi sunt oīa bona sine malo: sed vt sunt in mūdo sunt mixta: qꝛ ibi sunt multa bōa ꝑmixta malis. ꝓut v̄o sunt in inferno sunt fetulenta et corrupta: qꝛ ibi sunt oīa mala sine commixtione alicuius boni. Ista oīa dicit ꝓpheta dauid. Calix in manu dñi vini meri plenus mixto. Et inclinauit ex hoc in hoc: veruntñ fex eius non est exinanita: bibēt ex eo omnes pctōres terre. Ex his verbis habet̄ ꝙ deus habet tres calices. Vnus est plenus vino mero. In isto bibūt om̄es in celo. Iste eñ calix plenus est vita: sanitate: copia diuitijs: honore ⁊c. Alius calix est plen⁹ ex mixto: ⁊ de illo bibūt hoīes in mūdo: qꝛ calix iste plenus est sanitate cū egritudine: satietate cū esurie: diuitijs cū pauꝑtate ⁊c. Tertius calix est plen⁹ fece: ⁊ de isto bibūt dānati in inferno: ⁊ iste est plen⁹ egritudine: morte: pauꝑtate: deformitate ⁊ oībus alijs. Quarto videndū est quare xp̄s noluit sedere sup equū: sed super asinā. hoc ideo fecit: qꝛ nō seder in cordib⁹ supboꝝ: sed humiliū ⁊ mansuetoꝝ. Chrysost. Non sedit xp̄s in curru aureo purpura fulgens: nec ascēdit sup feruidū equū discordie amatorez: sed super asinā trāquillitatis ⁊ pacis amicam. Per equū supbus: per asinā humilis designat̄. Nā equus si tangit̄ recalcitrat. Asin⁹ v̄o in māsuetudine morat̄. Si supbi rep̄hendunt̄ impatiēter audiūt: quedā aīalia sunt q̄ nō ꝑmittunt se tāgi: vel qꝛ arrogātia sunt sicut leo: vel qꝛ nimis siluestria domesticari nō possūt sicut lup⁹: vel qꝛ sunt pūgitiua sicut ericius. Sic sil'r sunt tria gñā hoīm q̄ nolūt rep̄hendi. Primi sunt superbi. De q̄bus ꝓpheta dicit. Tāge mōtes. i. superboꝝ mētes: ⁊ fumigabūt ꝑ impatiētiam ⁊c. Eccl'. xiij. Diues iniuste egit ⁊ fremebit: paup aūt lesus tacebit. Alij sunt i malis idurati: q̇ ad instar lupi nō possunt domesticari nec ad bonū induci. De q̄bus Eccl'i. i. Difficiles tales corrigunt̄ q̄ nolūt corripi. Ideo Eccl'. xxxiij. Pestifer hō vitabit correctionē. Tertij sunt homies astuti q̄ si tāgunt̄. i. corripiaut̄: sicut ericius statiz excusationib⁹ multis se abscōdūt. Prouerbioꝝ xxviij. Qui abscondūt scelera sua nō dirigent̄: q̇ aūt cōfessus fuerit viuet et nō morieт. Circa scd̄am ꝓcessionē notāda sunt duo. Primo ꝙ in ista ꝓcessione fuerūt varietates ꝑsonarū. Quidā eñ fuerunt boni: quidā fuerūt facti mali et nūq̄ recuꝑauerūt bonitatē sicut iudas. Quidā boni semꝑ ꝑseuerauerunt: sicut btā v̄go maria. Alij v̄o boni ⁊ postea mali: postea tñ suā recuperauerunt bonitatē sicut apl'i: si fidē in passione ꝑdiderūt: sꝫ in resurrectiōe recuꝑauerūt. Maloꝝ due sunt differētie. Quidā eñ fuerūt mali q̄ postea facti sunt boni: sicut latro a dextris pēdēs ⁊ lōgin⁹. Alij fuerūt mali q̄ sꝑ i malicia ꝑseuerauerūt: sicut latro a sinistris ⁊ iudei q̄ crucifixerūt. Ab ista ꝓcessiōe q̄dā fugerūt corpe ⁊ mēte sicut apl'i q̄ fugerūt corpal'r ⁊ fidē ꝑdiderūt. Itē alij fugerūt nō corpe sꝫ corde sicut maria magdalena ⁊ cetere mulieres q̄ iux crucē corpal'r steterūt: sꝫ tñ fidē amiserūt. Alij fugerūt corpe: sꝫ nō corde: sicut credit̄ de iacobo fr̄e dñi. De q̄ hier. in li. de viris illust. ꝙ i passiōe votū vouit nō se cōesturū donec videret xp̄m resurgētē. Alij sunt q̄ nec corde nec corpe fugerūt: sicut v̄go btā q̄ iuxta crucē stetit ⁊ fidē s̄uauit itegral'r. Scd̄oꝫ qd̄ in ista ꝓcessione ondit̄ ē magna in iudeis voluntatis mltiplicitas. In p̄ma eñ ꝓcessione iudei fecerūt xp̄o sex magnos honores. In scd̄a v̄o sex magna vituꝑia. In p̄ma cū magna ip̄m reuerētia sup asellū posuerūt: ⁊ i via vestimēta strauerūt. In scd̄a cū magna ignominia ip̄z in patibulo suspēderūt: ⁊ ip̄z suis vestib⁹ spoliauerūt. In p̄ma ramos palmarū ⁊ oliuarū sibi portauerūt. In scd̄a spinas acutissimas capiti suo affixerūt. In p̄ma regē eum appellauerūt. In

scd̃a ip̃m negauerũt. In p̃ma appellauerũt eũ saluatorē dicētes: osanna. i. salua obsecro. In scd̃a negauerũt ip̃m saluatorē dicētes. saluos alios fecit: seip̃m saluũ facere nõ põt. In p̃ma dixerũt eũ bñdictũ in noĩe dñi. In scd̃a maledictũ ⁊ malefactorē esse: et crucis patibulo eum figendũ dicentes. Tolle tolle crucifige ⁊c.

¶ De cena domini. Cap̃. xxvi.

CEna facta cũ diabolꝰ misisset in cor: vt traderet euz iudas scarioth: surrexit a cena et posuit vestimēta sua. Ioh. xiij. Videmꝰ eñi ꝙ quãdo amici se parant abinuicē: solēt p̄imoꝰ inuicē epulari. Sic sciens xp̃s ꝙ cito ab apl'is suis separari deberet: p̊us cũ ipsis cenare voluit. Vnde Lu. xxij. Desiderio desideraui h̃ pascha mã. vo. aute. pa. In hac ẽ cena xp̃s assumpsit ꝑsonã amici: personã serui: ⁊ ꝑsonã epi. Personã siquidē amici accepit ĩ hoc ꝙ tã familiariter comedit. In hac cena comedit agnũ paschalē. Et q̃liter comedi debeat habet̃ Exo. xij. Non comedetis ex eo crudũ quid nec coctũ aqua: sed tm̃ assum igni. Hic aliqua ꝓhibent̃. s. vt nõ comedat̃ crudus: nec aqua coctus: ⁊ ꝙ sit igne assatus. Caro eñi cruda nõ est igne cocta. Caro ṽo elixa lz sit cocta: nõ est tñ adeo sapida. Illi ergo comedunt cruda qui habent cor crudũ. i. non coctuz igne amoris. Illi comedunt elixum qui nõ habent in corde saporē deuotionis. Illi comedũt assatum igne qui habent cor coctũ igne amoris et sapidum. Secũdo debet comedi eius caput cuz pedibus ⁊ intestinis. Caput istius agni est eius diuinitas. Vnde. i. Corinth. xi. Caput eiꝰ deus est: pes eiꝰ humanitas que est infirma in natura. Intestina eiꝰ sunt aĩa. Omnia ista debemus comedere. Fuerunt quidã heretici qui dixerunt christũ non esse verum deum: isti caput non comedebãt. Alij dixerũt eum non esse verũ hoĩem nec habere verã carnem: sed fantasticã: isti pedes non comedebãt. Alij dicebãt eũ non habuisse animã rationalē: sed loco anime soluz diuinitatē: isti intestina nõ comedebãt. Nos ergo fideles caput ⁊ pedes cũ intestinis comedamus: vt de eius diuinitate anima: ⁊ carne fideliter sentiamus. Tertio debet comedi cũ lactucis agrestibꝰ. i. cũ amaritudine dolendo de peccatis oĩbus. Notandũ ꝙ quidã sunt qui comedunt istas lactucas integras: quidã cõtritas: quidã succũ ipsarum. Sunt eñi quidã qui habent de suis peccatis superficialē doloreʒ que attritio potest dici: isti sumũt istas lactucas integras. Talis attritio nõ iustificat peccatorem plene. Hiere. v. Percussisti eos ⁊ nõ doluerũt: attriuisti eos ⁊ renuebant accipere disciplinã.

Alij sunt maioris ꝑfectionis: qui scʒ nõ solum peccata conterũt: sed etiã lachrymas emittũt: isti sumũt agnum cum succo lactucarum. i. cum abũdantia lachrymarũ. Grego. in moral'. Carnes cum lactucis agrestibus sunt edēde: vt cuz corpus redēptoris accipimus nos ꝓ peccatis nostris in fletibus affligamus: quare ipsa amaritudo penitentie abstergit a mentis stomacho peruerse humorē vitiorũ. Quarto debet comedi cum panibus azimis. i. cũ panibus nõ fermētatis. Panes comedit cum fermēto s̃m Greg. qui bona sua cũ corruptione vane glorie facit: qbꝰ dñs dicit. Sacrificate de fermēto laudeʒ. De fermento nanq̃ immolat qui deo de rapina parat. Sed ille sine fermēto comedit: q̇ se a mala societate custodit. i. Cor. v. Modicũ fermentum totã massam corrũpit. Secũdo xp̃s assumpsit personã serui: in eo ꝙ pedes suorum discipulorum lauit. Lauit aũt pedes corꝑales ⁊ spũales. Primo lauit corporales in exemplũ ⁊ documētũ: in exemplũ quidē humilitatis: vt ip̃e dicit. Exemplũ dedi vobis: vt vos ita faciatis. Istaʒ tamē humilitatē petrus abhorruit dicēs. Non lauabis mihi pedes in eternũ. Cui rñdit xp̃s. Si non lauero te non habebis partem mecum. Tunc petrus timore ⁊ amore percussus obtulit lauandos pedes manus ⁊ caput. Sed christus corripuit eũ asserens ꝙ non indigebat lotione capitis nec manuũ: sed tm̃ pedum. Per caput intelligitur intētio: per manus operatio: ꝑ pedes affectio. Duo prima scʒ intētio et operatio in petro mũda erant: et ideo lotione capitis et manuũ non indigebat. Habebat aũt intētionē in omnibus bonam: operationē mũdam. Scd̃o lauit pedes in documentũ ad ostendendum ꝙ prelati debent lauare subditos. Tunc autē non bene lauat̃: aut quia manus est iniqua: aut q̇a aq̃ est turbida ⁊ imũda. Eccl'. xxxij. Ab imũdo quis mundabit̃. Greg. Prius oportet te mundari si alium vis mũdare. sapientē prius fieri ⁊ sic alios facere sapiētes. lumen fieri: ⁊ sic alios illuminare. accedere ad deum: ⁊ sic alios adducere. sanctificari: ⁊ sic alios sanctificare. Item manꝰ habere rectas: ⁊ sic esse recti cõsilij: vt puta rectũ dare consiliũ. Scd̃o aliquãdo aqua est immũda: aqua immũda est amor mũdi. Hiere. ij. Quid tibi in via egypti vt bibas aquam turbidaʒ. Talis eñi aqua non lauat: sed coinq̃nat. Aug. Quisq̇s est in mundo ad te venit qui fecit mũdum vt eripiat te de mũdo: quia si aliqua delectatio te delectet in mũdo semper vis esse immũdus: si tamē aliqua necessitas te retinet: mũdus scʒ deus habitat in te qui mũdat mundos et eris mũdus. Tertio quãdo ip̃a macula pedũ ex nimia frequētatione efficitur nimis tenax ⁊ inueterata. Eccl'. xxxiiij. Qui baptizatur a mortuo. i. q̇ lauat̃ a mortali pct̃õ: ⁊ iterũ tangit mortuũ q̇d ꝓfuit lauatio eiꝰ. Vñ. ij. Petri. ij. Facta sunt posteriora deteriora p̊oribꝰ. Cõuenit illis

illud. Canis reuersus ad vomitū suū: ⁊ sus lo-
ta iterū in volutationē luti. Tertio lauit pedes
spiritualiter aqua sui sanguinis. De quo dici-
tur apocal'.ij. Lauerunt stolas suas in sangui-
ne agni ⁊ dealbauerūt eas. Ex quo magis san-
guis xp̄i dealbare dicitur. videtur ꝙ habet vir-
tutem lactis: ⁊ nō sanguinis. Lac enim est san-
guis in vberibꝰ excoctus. Sanguis autem xp̄i
fuit excoctus in corpore suo et in corde nostro.
In corpore suo fuit excoctus igne amoris sui
qui tam vehementer in corpore suo ebullit: q̄z
aperto latere cum impetu emanauit. In corde
autem nostro sunt duo vbera: scilicet intellectꝰ
⁊ affectus. Dicitur autem excoqui in vbere in-
tellectus per meditationem: ⁊ in vbere affectꝰ
ꝑ deuotionē: ⁊ sic sanguis xp̄i in suo corpe: ⁊ in
nostro corde per meditationē ⁊ affectionē ver
titur in albedinem: ⁊ animas nostras dealbat
⁊ mundat. Apocal'.i. Lauit nos a peccatis no-
stris in sanguine suo. Tertio accepit xp̄s perso
nam episcopi quādo: sc̄z panem ⁊ vinū in cor-
pus suum transmutauit ⁊ apostolis potestatem
cōficiendi dedit. Et ista est maior potestas que
vnꝙ̄ homini data fuit. Est em̄ potestas dei ma
gna facere aliquid de aliquo: sicut quādo fecit
hominem de terra ⁊ euam de costa ade. Est ⁊
alia potestas dei maior: sicut de nihilo aliquid
facere: sicut fecit celum ⁊ terram. Est et tertia
maxima sicut de creatura creatorē. Istam pote
statem nō dedit angelis: sed solis sacerdotibꝰ:
quia diuina virtute in corpus et sanguinē spe-
ciem panis et vini conuertūt. Unde eusebius.
Inuisibilis sacerdos.i. xp̄s per ministros su-
os visibiles creaturas in corpus ⁊ sanguinē suū
sacrata potestate conuertit verbo suo: sc̄z illo
hoc est enim cor. ⁊c. Unde non debet aliquis at
tendere ad visum suū. quia visus putaret se vi-
dere colorem panis: nec ad gustum: quia puta-
ret se sentire gustum panis: nec ad olfactū: q̄z
putaret se sentire odorem panis ⁊ vini: sed at-
tribure debet ad auditū: quia cum audit conse-
crationis verba ita est oīno sicut audit. Hoc est
enim cor. ⁊c. quod significatū est Geñ.xxvij. in
isaac qui cum benedixisset iacob fuit deceptus
eius visus: quia oculi sui caligauerant ⁊ ipsum
non agnouit. Fuit deceptus olfactus: quia cre
didit se sentire odorem vestimentorū esau. Fu-
it etiā deceptus gustus: quia credidit se com-
edere de venatione esau: ⁊ comedit de venatio
ne iacob. Fuit ⁊ deceptus in tactu: quia puta-
bat se tangere manus esau: ⁊ tangebat manus
iacob. Sed auditus qui vocem Jacob audiuit
non fuit deceptus: imo dixit. Uox quidem Ja-
cob est. Sic etiā in isto sacramento omnes alij
sensus decipiuntur preter auditum: ⁊ ideo om
nes qui fideles audiūt verba cōsecrationis fir
miter et veraciter credere debēt: ꝙ corpus xp̄i
est et sanguis eius.

¶ De sancto Claudio. Cap̄. xxvij.

Claudius
ex nobili sali-
nensium prin-
cipum: seu pa
latinorum ge-
nealogia ortū
duxit. Qui vsq̄ ad septenniū
peruigili cura in domino pa-
rentum in dei timore nutritꝰ:
postea probatissimis littera-
rum magistris instruendus traditur. Sub qui
bus in breui: non solū artes quas liberales vo
cāmus: verūetiā libros veteris ac noui testamē
ti cum diuersis gestis sanctorū pius adolescēs
sedule perlegendo apprehendit. Erat enim iā
in hac etate ingenio docilis: corde feruidus: ⁊
sanctis operibꝰ totꝰ deditus: nec sinebat diem
aliquem sine bonis operibus pertransire. Et li
cet iuuenis esset etate: nihil tamē puerile ges-
sit in opere. Nunꝙ̄ in foris chorisationibꝰ: seu
quibuscunq̄ mūdanis spectaculis inuentꝰ fu-
it: sc̄z personis religiosis ⁊ honestis se associās
cum eis dulciter de virtutum exercitijs confe-
rebat. Cuius verba iam sale sapientie condita
intantū rationabilia: ac dulcia erant: ꝙ omniū
ad se prouocabant affectum. Quapropter pro
uecti ⁊ sapientes ipsum plurimū diligebant ve
lut puerulum sanctū ⁊ virtuosum: alij v̄o a do-
lescentem affabilem ⁊ prudentē venerabantur.
Personis autem inhonestis; aut scurrilibus se
subtrahens consortia ipsorū omnimode fugie-
bat. Nunꝙ̄ cum mulieribus iuuenilibus absq̄
rationabili causa locutus fuit: nec de qualicun
q̄ nephando verbo vel opere: nō de risu inhone
sto: vel aliqua alia animi leuitate est notatus.
Super omnia v̄o ecclesias dei frequētabat: p̄-
cipue dominicis ⁊ festiuis diebus missas cum
ceteris horis canonicis ⁊ sermones diuinos cū
summa deuotione auscultando. Crescente igit̄
sc̄titatis eiꝰ fama cum iam vicesimū etatis sue
annū attigisset: spreta militia seculari in cano-
nicum bisuntinēsis ecclesie est electus. Unde
quotidie in melius proficiens horis canonicis
diurnis pariter ⁊ nocturnis studuit interesse.
Libros sacre scripture diligenter reuoluere: ⁊
per omnia sicut verus dei famulus absq̄ repre
hensionis nota se habere. Tantūq̄ breui tem-
poris spacio diuina gratia ipsum prosequente
in operibꝰ sanctis sacraq̄ doctrina claruit: vt
in totius burgūdie finibus equalis sibi nequa
ꝙ̄ inueniretur: quod in libris quos edidit qui
vsq̄ nunc in monasterio iurensi permanent cla-
rius perpēdi potest. Singulis diebꝰ exceptis
dn̄icis ⁊ festis solennioribus: non nisi semel in
die refectionē sumebat. Sepe noctes in oratio
ne lectione siue sancta meditatione peruigiles
ducebat. Castū se et mundum ab omni coinqui
natione custodiebat: in vestimentis mediocrē:

in moribus humilem: in verbis veracem: dulcē
⁊ affabilem exhibebat: ita vt ſingulis virtutum
moribus ornatus iam verus monachus ab om
nibus crederetur. Duodecimo canonizatus ſui
anno p̄ſul memorate ciuitatis infirmari cepit
corpore. Unde beatiſſimus claudius timēs qđ
etiam poſtmodū euenit: ne ſcʒ in pontificē eli-
geretur locū ad tempus deſeruit: ⁊ ad ſuos pa
rentes dōnos ſcʒ ſalineñ. properauit. A quibus
benigne ſuſceptus cum eis per aliquod tēpus
in ſancta conuerſatione viuendo permanebat.
Contigit autem predictum archipreſulem in-
terim viam vniuerſe carnis ingredi. Quapro-
pter populus cum clero diſcordiam non modi-
cam de eligendo epiſcopo habebant: illis vnū:
alijs ꝟo alium volentibus. Tandem vnanimes
in oratione ſe proſtrauerunt cum lachrymis hu
militer ſupplicantes: quatenus meritis ſue ge
nitricis: ⁊ ſancti iohānis baptiſte eorum patro
ni ⁊ omniū ſanctorum dominus eis miſericor-
diter inſpirare dignaretur quē in paſtorem ec-
cleſie ſue eligere deberent. Quibus in oratiōe
perſeuerantibus mox de celo vox inſonuit que
ipſos vt a fletu ceſſarent ⁊ beatum virum clau
dium eligerent amonuit. Tunc canonici letifi-
cati ip̄m vnanimiter elegerunt et ſtatim hono-
rabiliores totius eccleſie ⁊ ciuitatis viros pro
eius conſenſu obtinendo ad oppidum ſalinen-
ſe deſtinauerunt. Quid plura. Multis precibꝰ
ac lachrymis victus ſciens voluntati diuine re-
ſiſtere non poſſe: ad ciuitatem biſuntineñ. duci
tur imo potius trahitur: archiep̄s cōſecratur:
⁊ per ſummū pontificē eius canonica electio
approbat̄ pariterꝙ cōfirmatur. Anno domini
cccccccxxvi. Archiep̄s igitur effectus eandem
quam prius humilitatem ⁊ morum grauitatem
in omnibus ſemper ſeruabat: ⁊ ſicut fidelis ſer
uus ⁊ prudens familiam domini cum eccleſijs
ſibi creditis feruenti zelo gubernabat. Cauſas
eccleſiaſticas horis debitis benigne audiebat:
⁊ ſm̄ eccleſiaſticas ſanctiones optime dijudi-
cabat. Nunꝙ tamen propter queuis negocia ſe
cularia: niſi euidens neceſſitas incubuiſſet ec-
cleſiam horis quibus diuina celebrabantur di-
miſit. Prouinciam ſiue dioceſis ſue eccleſias ſe
pe viſitabat: ⁊ ſicut bonꝰ pater familias qui iu-
xta dominicam ſententiā de theſauro ſuo pro-
ferens noua ⁊ vetera ſuis dulciſſimis exhorta-
tionibus bonos ⁊ fideles vt in melius profice-
re ſtuderent: ⁊ delinquentes ſiue errantes vt ſe
emendarēt ſolicite amonuit. Erat profundiſſi-
me litterature. In aſſidua etiā cōtemplatione
eius ſpiritus etiā ſupramodū eleuatus erat: et
tamen propter marie contemplationis ocium
nō deſeruit marthe officium laborioſum: quin-
etiam ſeptem operibus miſericordie toto cona
mine inſiſteret. Cū igitur iam ſeptē annos ec-
cleſie ſue prefuiſſet: diuino preuentus amore
magis ac magis accenſus: cūctas huius ſeculi

diuitias ⁊ ſeculares pōpas declinare cupiens:
vt in ſui creatoris contēplatione plenius vaca-
re poſſet: cunctis bene diſpoſitis vrbem ſuam
predictam: palaciaꝙ ⁊ caſtra ⁊ cetera loca ar
chiepiſcopalia amena ⁊ delicioſa dereliquit: ⁊
ab angelo premonitus ad monaſterium ſancti
eugendi: ſiue iurenſe in confinio biſuntinenſis
dioceſis ſitum aduenit: ibiꝙ habitum ⁊ vitam
monaſticā ſm̄ beatiſſimi Benedicti patris re-
gulam aſſumpſit. Tante autem ſanctitatis ⁊ ꝑ
fectionis fuit: vt omniū que in hoc mundo ſunt
oblitus: ſolum in omnipotentis dei amore fla-
graret. In orationibus vigilās: in ieiunijs aſſi
duus: in vigilijs feruidus: in ſanctis lectionibꝰ
⁊ meditationibus preclarus: ⁊ ſm̄ ordinis ſui
regulam: ſicut verus monachus viuebat. In di
uinis ꝟo officijs peragendis: aut celebrandis
primus omnium eccleſiam intrabat: ⁊ vltimus
inde recedebat. Sicꝙ omnes ad perfectionē
monaſticam prouocabat intantū vt iniurioſus
eiuſdem monaſterij: tunc abbas vir vtiꝙ ſum-
me ſanctitatis ⁊ prudentie ei regimē ipſius mo
naſterij cum multa inſtantia ⁊ humilitate pre-
ſentaret: vt oues dominicas ibidem congrega-
tas gubernare dignaretur. Uir autem ſanctus
cum multa manſuetudine hoc recuſauit. Uerū-
tamen expletis quinꝙ annis cum predictꝰ pa-
ter iniurioſus ad dominum plenus meritis mi
graſſet venerabiles fratres ⁊ domini dicti con-
uentus ipſum vnanimiter in eorum abbatē ele
gerunt: ⁊ tandem vix multis deuictus precibꝰ
aſſenſum prebuit. Sic claudius ꝙtum in hoc
mundo ſe humiliare ſtuduit tāto plus apud de
um ⁊ homines exaltari meruit. Quod vtiꝙ nō
ſine diuina diſpenſatione factum eſſe creditur
vt in loco vbi plures floruerunt ſancti: ſanctiſ-
ſimus archipreſul adunaretur ⁊ locus ipſe inſi
gnior efficererur. Multi ergo non ſolum cleri
ci: verūetiam nobiles ⁊ burgenſes audita ſan-
ctitatis eius fama ad ipſum confluebant: ſan-
cte conuerſationis habitū inſtanter poſtulan-
tes. Quos vir ſanctus abſꝙ difficultate ⁊ per
ſonarum acceptione recipiebat: eoſꝙ ad perfe
ctionis culmina ſummopere prouehebat. Qua
les ꝟo filios ſpirituales ibidem enutriuerit nō
eſt noſtrum dicere: preſertim cum quiſquis ip-
ſum ſanctum locū viſitando ex multitudine ſan
ctorum corporum: qui nunc ibidem venerantur
clare perſpicere poteſt. Poſſeſſiones etiā tem-
porales quibus chriſti famuli ſuſtētari poſſent
ſm̄ dn̄i ꝓmiſſomē dicentis. Quicūꝙ reliquerit
domū: aut agros: aut patrē: aut matrē propter
me ⁊c. centuplum in hoc mundo percipere me-
ruit: a fidelibus videlicet regibus ⁊ principibꝰ
inter quos clodoueus rex: qui tunc franciā gu-
bernabat monaſterio ipſius annuatim. l. modia
tritici ⁊ totidē ordei cum quinquaginta libris
denariorum argenti perpetuis temporibus da
ri conſtituit. Pauperibus ꝟo xp̄i ⁊ hoſpitibus

superuenientibus omnem humanitatem in elemosynarum largitionem exhibuit. Ornamenta ecclesie scilicet libros calices cum crucibus ꝛ candelabris aureis ꝛ argenteis pannis sericis ꝛ aliis diuinū cultum cernentibus maxime augmentauit: ꝛ sanctorū reliquias in capsulis preciosissimis reuerenter collocauit: domosq; ipsius monasterii ac edificia decenter reformauit. Anno igitur quarto childeberti regis francorum cum iam claudius pater sanctissimis annis quinquaginta seruis christi in predicto monasterio laudabiliter prefuisset senex multum ꝛ plenus dierū totis visceribus ad dominū suspirans: immunis etiam ab omni macula incidit in quandam infirmitatē leuem. Presciens ergo obitus sui diem imminere: tertia die omnes monachos suos conuocari iussit ad se luculentissimū sermonē eis faciens: dulcibus exhortationibus eos monendo vt super omnia diuino amori nihil preponerent: ꝛ omnes presentis mundi delectationes amore eternorū spernerent: ac de recessu suo minime contristarent. Cunq; singulos de recessu suo vberrime flentes cerneret misericordie visceribus motus quibus semper affluebat: accepta ab omnibus pace eos ad cellas destinauit: totamq; noctem sequentem in orationibus peregit. Quarta vero die in oratorium pergens sacramenta penitentie cum perceptione corporis christi totus profusus lachrymis deuotissime suscepit: et inde ad cellam suam reductus: ne corpus suū alibi q̄ in ipso monasterio ad euitandas seculi pompas sepeliri p̄cepit. Quinta igitur die circa horam diei nonam reclinatus super scannū super qd̄ legēdo vel orādo sedere aut stare consueuerat: erectis sursum brachiis: cōiūctis manib9 ꝛ oculis ad celū suspiciētibus sanctissimā suam animam domino tradidit expirando. Cui9 corpus in predicta ecclesia sancti eugēdi vsq; nūc omnibus aduenientibus incorruptum ꝛ integrū demonstraᵗ innumeris coruscans miraculis. Festum aūt eius celebraᵗ. viii. idus iunii.

¶ Catalogi sanctorum per Reuerendissimū dominum Petrum de Natalibus venetum episcopum equilinum editi opus finit feliciter. Lugduni impressum per Claudium dauost al's de troys. Impēsis honesti viri Stephani gueynard eiusdē ciuitatis ciuis ꝛ bibliopola. Anno domini millesimo quingētesimooctauo. xv. kalendas Iunii.

i. s. o niccola. x. iiij. ca. ciiij.
festo co. . . . h. v. iij.
. ytto. h. v. c. xiiij.
. sco beda. h. v. ca. lv.
. indicione corporis b. ti
. antonij heremite. h. v.
ca. c. ij.
de relacione pueri jhu ex
egipto. h. ij. ca. lj.

[illegible]